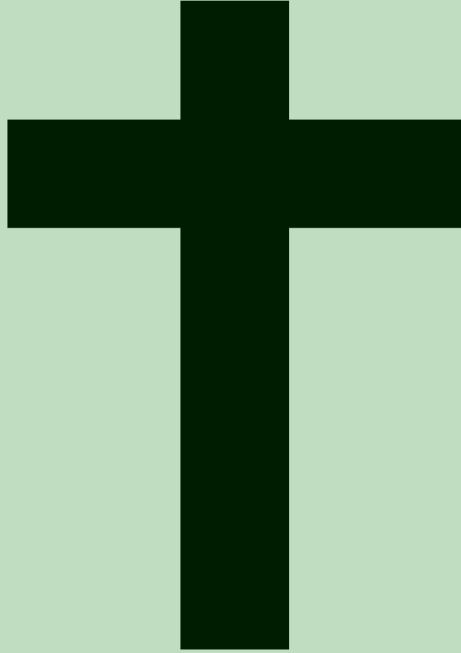


Tupanaarü Ore i Tóru Cori ya Ngechuchu ya

Cristuchiga



New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)

## **Tupanaarü Ore i Tóru Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

### **Copyright Information**

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

#### **The New Testament**

in Ticuna

**© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022  
9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6

## Contents

MATEU . . . . .	1
MARCU . . . . .	64
LUCA . . . . .	101
CUÁŮ . . . . .	166
PURACŮGŮ . . . . .	212
DUMACŮĀX . . . . .	268
1 CORĪTIUCŮĀX . . . . .	297
2 CORĪTIUCŮĀX . . . . .	323
GÁRATAANECŮĀX . . . . .	339
EPÉCHIUCŮĀX . . . . .	349
PIRIPUCŮĀX . . . . .	359
COROCHACŮĀX . . . . .	366
1 TECHARÓNICACŮĀX . . . . .	372
2 TECHARÓNICACŮĀX . . . . .	377
1 TIMUTÉU . . . . .	380
2 TIMUTÉU . . . . .	388
TITU . . . . .	393
FILEMŮŮ . . . . .	397
EBRÉUGŮ . . . . .	399
CHAŮTIÁGU . . . . .	422
1 PEDRU . . . . .	429
2 PEDRU . . . . .	436
1 CUÁŮ . . . . .	441
2 CUÁŮ . . . . .	447
3 CUÁŮ . . . . .	448
YUDA . . . . .	449
APOCARÍCHIU . . . . .	452

## ORE I MEXÜ GA MATEU ÜMATÜXÜ

*Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü ga duüxügüchiga  
(Lc 3.23-38)*

- <sup>1</sup> Ñaã nixĩ ga yema nuxcümáxügüxü ga duüxügü ga Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü. Rü yematanüwa rü Dabí nixĩ ga wüxi, rü Abráü nixĩ ga to.
  - <sup>2</sup> Rü Abráü rü Ichaánatü nixĩ.  
Rü nüma ga Ichaá rü Acóbunatü nixĩ.  
Rü nüma ga Acóbo rü Yudánatü rü naëneëgünatü nixĩ.
  - <sup>3</sup> Rü Yudá rü Fárenatü rü Záranatü nixĩ. Rü Támara iyixĩ ga norü mamá.  
Rü nüma ga Fáre rü Eróŭnatü nixĩ.  
Rü nüma ga Eróŭ rü Aráŭnatü nixĩ.
  - <sup>4</sup> Rü Aráŭ rü Aminadánatü nixĩ.  
Rü nüma ga Aminadá rü Nachóŭnatü nixĩ.  
Rü nüma ga Nachóŭ rü Charmóŭnatü nixĩ.
  - <sup>5</sup> Rü Charmóŭ rü Boónatü nixĩ, rü Raá iyixĩ ga naë.  
Rü nüma ga Boó rü Obénatü nixĩ, rü nae rü Rux iyixĩ.  
Rü nüma ga Obé rü Ichaxínatü nixĩ.
  - <sup>6</sup> Rü nüma ga Ichaxí rü ãëxgacü ga Dabínatü nixĩ.  
Rü nüma ga ãëxgacü ga Dabí rü Charomóŭnatü nixĩ. Rü ngima ga Bechabé ga Uría namëxchirëx ixícü iyixĩ ga naë ga Charomóŭ.
  - <sup>7</sup> Rü Charomóŭ rü Roboáŭnatü nixĩ.  
Rü nüma ga Roboáŭ rü Abíanatü nixĩ.  
Rü nüma ga Abía rü Achánatü nixĩ.
  - <sup>8</sup> Rü Achá rü Yochapánatü nixĩ.  
Rü Yochapá rü Yoráŭnatü nixĩ.  
Rü nüma ga Yoráŭ rü Uchíanatü nixĩ.
  - <sup>9</sup> Rü Uchía rü Yotáŭnatü nixĩ.  
Rü Yotáŭ rü Acánatü nixĩ.  
Rü nüma ga Acá rü Echequíanatü nixĩ.
- <sup>10</sup> Rü Echequía rü Manachénatü nixĩ.  
Rü Manaché rü Amóŭnatü nixĩ.  
Rü nüma ga Amóŭ rü Yochíanatü nixĩ.
- <sup>11</sup> Rü Yochía rü Yeconíanatü rü naëneëgünatü nixĩ. Rü yexguma nixĩ ga Babiróniãcŭãx ga churaragü Yudíugüxü íyaxüxü rü Babiróniãñewa nagagüãxü.
- <sup>12</sup> Rü yexguma Babiróniãwa Yudíugüxü nagagüguwena, rü Yeconía nane ga Charatíe nabu. Rü nüma ga Charatíe rü Chorobabénatü nixĩ
- <sup>13</sup> Rü Chorobabé rü Abiúnatü nixĩ.  
Rü Abiú rü Eriaquíŭnatü nixĩ.  
Rü nüma ga Eriaquíŭ rü Achónatü nixĩ.
- <sup>14</sup> Rü Achó rü Chadóxnatü nixĩ.  
Rü Chadóx rü Aquíŭnatü nixĩ.  
Rü nüma ga Aquíu rü Eriúnatü nixĩ.
- <sup>15</sup> Rü Eriú rü Ereachánatü nixĩ.  
Rü Ereachá rü Matáŭnatü nixĩ.  
Rü nüma ga Matáŭ rü Acóbunatü nixĩ.
- <sup>16</sup> Rü Acóbu rü Yúchenatü nixĩ. Rü nüma ga Yúche rü María ngíte nixĩ. Rü ngima ga María rü Ngechuchu ya Cristu naë iyixĩ. Rü guma Ngechuchuxü nixĩ ga naxunetaxü ga Tupana.

17 Rŭ yemaãcŭ Abráŭwa inaxŭgŭ ga yema duŭxŭgŭ rŭ 14 nixĩ ñŭxmata Dabíwa nangu. Rŭ yemawena to ga 14 inaxŭgŭ ga Dabíwa rŭ ñŭxmata Babiróniãcŭŭãx ga churaragŭ Yudíugŭxŭ íyauŭxguwa nangu. Rŭ yemawena to ga 14 inaxŭgŭ ga yexguma Yudíugŭxŭ ínayauŭxguwena rŭ ñŭxmata Cristu buxguwa nangu.

*Ngechuchu ya Cristuarŭ buxchiga*  
(Lc 2.1-7)

18 Rŭ ñaãcŭ nixĩ ga yexguma nabuxgu ga Ngechuchu. Rŭ naë ga María rŭ marŭ Yúchemaã ixãtechaŭ. Natŭrŭ naxŭpa ga nŭgŭna na nangugŭxŭ rŭ marŭ Tupanaãe i Üñexŭŭãrŭ ñnŭãxŭ ixãxãcŭ.

19 Rŭ Yúche ga María ngĩtechaŭ ixĩcŭ rŭ wŭxi ga mecŭ nixĩ. Rŭ yemacèx tama nanangoxèèchaŭ ga yema na naxãxãcŭxŭ ga María. Rŭ nagu narŭxĩnŭ ga bexmamare ngĩxŭ na ínatáxŭ. 20 Rŭ yexguma yemagu ínaxĩnŭyane, rŭ wŭxi ga daxŭcŭŭãx ga Tupanaãrŭ orearŭ ngeruŭ, rŭ nanegŭwa naxcèx nangox rŭ namaã nidexa. Rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Pa Yúche Pa Dabítanŭxŭx, ¡tãxŭ i ngĩxŭ cuxoxŭ i María na ngĩmaã cuxãmaxŭ! Erŭ Tupanaãe i Üñexŭ ngĩxna ñnŭxŭgagu nixĩ i naxãxãcŭxŭ. 21 —Rŭ ngĩma tá ngĩxŭ nangèxma ya wŭxi ya ngine, rŭ cuma rŭ tá Ngechuchugu cunaxŭéga. Rŭ ngèma naega rŭ ‘maxèeruxŭ’ ñaxŭchiga nixĩ, erŭ nŭma tá norŭ pecadugŭwa ínananguxŭxèe i norŭ duŭxŭgŭ —ñanagŭrŭ. 22 Rŭ guxŭma ga yema orearŭ ngeruŭ nŭxŭ ixuxŭ rŭ nangupetŭ na yanguxŭcèx ga Cori ga Tupanaãrŭ ore ga nuxcŭmaŭxŭ ga norŭ orearŭ uruŭwa nŭxŭ yaxuxŭ ga ñaxŭ:

23 “Rŭ tá tauemacŭ ngĩxŭ inayarŭtaxu i ngèma nge i taguma yatŭxŭ cuèxcŭ. Rŭ tá nayatŭ. Rŭ Emanue tá nixĩ i naega. Rŭ ngèma naega rŭ ‘Tupana tatanŭwa nangu’, ñaxŭchiga nixĩ”,

ñanagŭrŭ. 24 Rŭ yexguma pewa nabèiãchigu ga Yúche, rŭ nanaxŭ ga yema Tupanaãrŭ orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭŭãx namaã nŭxŭ ixuxŭ. Rŭ Maríamaã naxãmèx. 25 Natŭrŭ taguma ngĩxñexŭ nacuèx ñŭxmata nabu ga guma ngĩne. Rŭ Ngechuchugu nanaxŭéga.

## 2

*Ngechuchuxŭ ínayadaugŭ ga yatŭgŭ ga nŭxŭ cuèxŭchigŭxŭ*

1 Rŭ Ngechuchu rŭ Yudéaanewa yexmane ga ñãne ga Beréŭgu nabu ga yexguma Erode ãèxgacŭ ixĩxgu ga yema nachiŭãnewa. Rŭ yexguma nixĩ ga ñãne ga Yerucharéŭwa nangugŭxŭ ga ñuxre ga yatŭgŭ ga nŭxŭ cuèxŭchigŭxŭ ga woramacuriwa ngúexŭ ga yaxŭwa ne íxŭ ga uèxcŭ ne ŭxŭwa. 2 Rŭ duŭxŭgŭna nacagŭe, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Ngextá nixĩ i nangèxmaxŭ ya yima Yudíugŭarŭ ãèxgacŭ ya ngexwacèx bucŭ? Toma rŭ yéama tochiŭãnewa nŭxŭ tadau ya norŭ woramacuri rŭ ngèmacèx núma taxĩ na nŭxŭ tayarŭcuèxŭŭgŭxŭcèx —ñanagŭrŭgŭ. 3 Rŭ yexguma yemachigaxŭ nacuèxgu ga ãèxgacŭ ga Erode rŭ poraãcŭ naxoegaãe. Rŭ guxŭma ga duŭxŭgŭ ga Yerucharéŭcŭŭãxgŭ rŭ ta naxoegaãégŭ. 4 Rŭ yexguma ga ãèxgacŭ ga Erode rŭ naxcèx nangema ga guxŭma ga paigŭarŭ ãèxgacŭgŭ rŭ ngúexèeruŭgŭ ga ore ga mugŭwa nguxèetaegŭxŭ. Rŭ nŭxna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Ngexta nixĩ i nabuégaxŭ ya Cristu? —ñanagŭrŭ. 5 Rŭ nŭmagŭ nanangãxŭgŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Nuã Yudéaanewa ngèxmane ya ñãne ya Beréŭgu tá nixĩ i nabuxŭ. Yerŭ nuxcŭmaŭcŭ ga Tupanaãrŭ orearŭ uruŭ rŭ nachiga nanaxŭmatŭ, rŭ ñanagŭrŭ ga yema ore:

6 “Rŭ Beréŭ ya ñãne ya Yudéaanewa ngèxmane, rŭ yima rŭ tama wŭxi ya ngexnerŭúnemare ya ñãne nixĩ, erŭ nagu tá nabu i ngèma ãèxgacŭ i taxŭ i Cristu. Rŭ nŭma tá nŭxna nadau i guxŭma i Tupanaãrŭ duŭxŭgŭ i Yudíugŭ”,

ñanagŭrŭ. 7 Rŭ yexguma ga ãèxgacŭ ga Erode rŭ bexma naxcèx naca ga yema yatŭgŭ ga nŭxŭ cuèxŭchigŭxŭ ga yaxŭwa ne íxŭ. Rŭ nŭxna naca ga tèxacŭ rŭ ngunexŭ na nangóxŭ ga noxri ga guma woramacuri. 8 Rŭ ñŭxŭchi ga Erode rŭ Beréŭwa nanamugŭ ga yema

yatügü. Rü ñanagürü nüxü: —¡Rü ngema pexĩ rü meã naxcèx peyadèux i ngẽma buxü. Rü ngẽxguma nüxü ipeyangauxgu rü chomaã nüxü pixu na choma rü ta ngema chaxüxcèx, na nüxü chayarücuèxüxcèx i ngẽma buxü! —ñanagürü. <sup>9</sup> Rü yexguma yema orexü naxĩnüëguwena, rü inaxĩachi ga yema yatügü. Rü guma woramacuri ga noxri nüxü nadaugücü rü napèxegu nixüchigü rü ñuxmata guma bucü ga Ngechuchu íyexmaxüetüwa nangu. Rü yéma nayachaxãchi. <sup>10</sup> Rü yexguma guma woramacurixü nadaugügu ga yema yatügü, rü poraãcü nataãgü. <sup>11</sup> Rü nagu nichocu ga guma ï ga nawa nayexmane, rü yexma nüxü nayangau ga guma bucü ngĩmaã ga naë ga María. Rü guma bucüpegu nacaxãpüxügü, rü nüxü nicuèxüügü. Rü ñuxüchi nayawãxna ga norü baúxacügü, rü õxchanana nanaxãmaregü ga uiru rü pumaragü ga yixichixü. <sup>12</sup> Rü yemawena, ga yexguma napeeyane ga yema yatügü, rü nanegüwa Tupana nayaxucuxëgü na tama Erodecèx nawoeguxcèx. Rü yemacèx to ga namagu nachiuãnecèx nawoegu.

### *Equituanewa nabuxmü*

<sup>13</sup> Rü yexguma marü íyaxĩxguwena ga yema yatügü rü wüxi ga daxüçüãx ga Tupanaãrü orearü ngeruü, rü nanegüwa Yúchecèx nangox, rü ñanagürü nüxü: —¡Nabèixãchi rü írüda! ¡Rü ínaxüxü namaã ya yima bucü rü naë rü Equituanewa naxü! ¡Rü ngema pengẽxmagü ñuxmatáta choma cumaã nüxü chixu na ñuxgu tá cutaeguxü! Erü ãëxgacü i Erode rü yima bucüçèx tá nadau na yamáãxüçèx —ñanagürü nüxü. <sup>14</sup> Rü yexguma ga Yúche rü nabèixãchi rü ínarüda. Rü yexgumatama chütacü namaã inaxüãchi ga guma bucü ga Ngechuchu rü naë. Rü Equituanewa naxü. <sup>15</sup> Rü Equituanewa nayexmagü ñuxmata nayux ga ãëxgacü ga Erode. Rü yemaãcü nangupetü na yanguxcèx ga Tupanaãrü ore ga nuxcümaücü ga norü orearü uruü nüxü ixuxü ga ñaxü: “Naxcèx changema ya Chaune rü Equituanena chanataeguxëë”, ñaxü ga yema ore.

### *Erode nanamu na tüxü nadèixüçèx ga buxegü*

<sup>16</sup> Rü yexguma ãëxgacü ga Erode nüxü cuèxgu ga to ga namagu na nawoeguxü ga yema yatügü ga nüxü cuèxüchigüxü ga yaxüwa ne íxü, rü poraãcü nanu. Rü Beréüwa nanamugü ga norü churaragü na guxü ga yema naãnewa tüxü nadèixüçèx ga guxãma ga guxema buxegü ga iyatüxe ga yexwacèx buexe rü ñuxmata taxre ga taunecü tüxü yexmagüxewa nangu. Yerü yema yatügü ga yaxüwa ne íxü rü marü nüxü nixugügü rü taxre ga taunecü nixü ga noxri na nangóxü ga guma woramacuri. <sup>17</sup> Rü yemaãcü ningu ga ore ga nuxcümaüxü ga Tupanaãrü orearü uruü ga Yeremiã ümatüxü ga ñaxü:

<sup>18</sup> “Rü Ramáwa nüxü taxĩnüë i wüxi i naga i poraãcü ngechaügaãcüma auxexü. Rü Raquera iyixü i ngĩãcügüçèx poraãcü auxcü. Rü taxuacüma ngĩxü tataãëxëëga, erü nayue i ngĩãcügü”,

ñanagürü ga yema ore. <sup>19</sup> Natürü yexguma marü nayuxguwena ga ãëxgacü ga Erode, rü Equituanewa rü wüxi ga daxüçüãx ga Tupanaãrü orearü ngeruü rü nanegüwa Yúchecèx nangox. Rü ñanagürü nüxü: <sup>20</sup> —Pa Yúchex, ¡írüda, rü pechiüãnecèx namaã pewoegu ya yima bucü ya Ngechuchu! Erü marü nayue i ngema duüxügü ya yima bucüxü imèxgüchaxüxü —ñanagürü. <sup>21</sup> Rü yexguma ga Yúche rü ínarüda rü nachiuãnecèx namaã nataegu ga guma bucü rü naë. <sup>22</sup> Natürü yexguma Yúche nüxü cuáchigagu na Aqueránu ãëxgacüxü ingucuchixü nanatü ga Erodechicüü ga Yudéaanewa, rü namuü ga Yúche ga yéma na naxüxü. Yerü wüxi ga daxüçüãx ga Tupanaãrü orearü ngeruü nanegüwa nanaxucuxë na tama yéma Yudéaanewa na naxüxcèx. Rü yemacèx Gariréaanewa naxü. <sup>23</sup> Rü yexguma Gariréaanewa nangugügu, rü ñãne ga Nacharétuwa naxü, rü yexma naxãchiügü. Rü yemaãcü nangupetü na yanguxcèx ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü nüxü ixugüxü ga ñaxü:

“Ngechuchu ya Cristu rü Nacharétucüãxmaã tá nanaxugü”, ñaxü.

## 3

*Cuáŭ ga baiŭxēeruŭ nüxŭ nixu ga Tupanaärü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxŭwa*

*(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.19-28)*

1-2 Rŭ yexguma Nacharétuwa nayexmagu ga Ngechuchu, rŭ Cuáŭ ga baiŭxēeruŭ inanaxŭgŭ ga Tupanaärü orexŭ na yaxuxŭ ga Yudéaanewa ga dauxchitawa ngextá taxúema íxãpataxŭwa. Rŭ duŭxŭgŭmaã nüxŭ nixu rŭ ñanagŭrŭ: —¡Nüxŭ perŭxoe i pecüma i chixexŭ! Erü marü ningaica na perü äëxgacü na yŭxŭ ya Tupana —ñanagŭrŭ. 3 Rŭ guma Cuáŭ ga baiŭxēeruŭchiga nixŭ ga naxŭmatŭãxŭ ga nuxcŭmaŭcŭ ga Tupanaärü orearŭ uruŭ ga Ichaxía ga yexguma ñaxgu:

“Rŭ dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxŭwa tá nangëxma i wüxi i duŭxŭ i ngema tagaãcŭ ñaxŭ: ‘¡Pegŭ pemexëëx naxcëx ya Cori! ¡Rŭ naxcëx ipeyanawëxãchixëëx i perü maxŭ!’ ”

ñaxŭ. 4 Rŭ naxchiru ga Cuáŭ rŭ cameyutëxanaxcëx nixŭ, rŭ norü goyexŭ rŭ naxchëxmŭnaxcëx nixŭ. Rŭ beruremaã rŭ munümaã naxãwemü. 5 Rŭ yéma Cuáŭxŭtawa inayarŭxŭñüëgŭxŭ ga duŭxŭgŭ ga Yerucharéŭcŭãx, rŭ duŭxŭgŭ ga guxŭ ga Yudéaanewa ne íxŭ, rŭ duŭxŭgŭ ga natü ga Yudáŭärü ngaicamagu ächiŭgŭxŭ. 6 Rŭ guxema duŭxëgŭ ga nüxŭ ixugüexe ga tŭmaärü pecadugŭ, rŭ Cuáŭ rŭ tŭxŭ ínabaiŭxëë ga natü ga Yudáŭwa. 7 Natŭrŭ yexguma Cuáŭ nüxŭ dëŭxgu ga naxŭtawa na nangugŭxŭ ga muxŭma ga äëxgacŭgŭ ga Parichéugŭ rŭ Chaduchéugŭ na ínabaiŭxëëãxŭcëx, rŭ Cuáŭ ñanagŭrŭ nüxŭ: —Pa Äxtapearŭ Duŭxŭgŭx, ¿rŭ texé pemaã nüxŭ tixu na naxchaxwa pibuxmŭxŭcëx i ngëma Tupanaärü poxcu i äŭcŭmaxŭ i marü ingaicaxŭ? 8 —¡Rŭ penaxwëxe na Tupana naxwëxexŭãcŭma pemaxëxŭ na ngëmaãcŭ guxŭma i duŭxŭgŭ nüxŭ nadaugŭxŭcëx na aixcŭma marü nüxŭ perŭxoexŭ i ngëma pecüma i chixexŭ! 9 —Erü Tupanapëxewa rŭ taxuwama name na pegŭ pixuxŭ na Abráŭtanŭxŭ i Yudíugŭ pixŭgŭxŭ erü tama ngëmacëx nixŭ ya Tupana i duŭxŭgŭxŭ nayaxuxŭ. Rŭ pemaã nüxŭ chixu rŭ ngëxguma Tupana naxwëxegu, rŭ tama nüxŭ naguxcha na daa nutawa Abráŭtanŭxŭ nanguxŭxëëxŭ. 10 —Rŭ Tupanaärü yuema rŭ marü ímemare na nadaxŭxŭcëx i ngëma nanetŭgŭ i tama mexŭ. Rŭ guxŭma i nanetŭgŭ i chixearŭ öðxŭ rŭ tá nadaxŭ, rŭ ñuxŭchi tá ínagu —ñanagŭrŭ. 11 Rŭ ñanagŭrŭ ta ga Cuáŭ: —Choma rŭ aixcŭma dexáwamare pexŭ íchabaiŭxëë na togŭ i duŭxŭgŭ nüxŭ cuáxŭcëx na aixcŭma marü nüxŭ perŭxoexŭ i pecüma i chixexŭ. Natŭrŭ choweama tá ínangu i to i Tupanaärü orearŭ uruŭ. Rŭ nüma tá pexŭtawa nanamu i Tupanaãë i üünexŭ na naporaexëëãxŭ i ngëma Tupanawe rŭxŭxŭ, rŭ nüma tá nanapoxcue i ngëma Tupanaxŭ oexŭ. Erü nüma rŭ poraãcŭ choxŭ narüyexera na äëxgacŭ yŭxŭ. Rŭ choma rŭ napëxewa rŭ taxuwama chame rŭ bai i norü chatuarŭ ngewaxŭra chame. 12 —Rŭ nüma rŭ marü ínamemare na ñoma i naãnewa yadexechiãxŭcëx i norü duŭxŭgŭ ñoma wüxi i yatŭ trigu naãtŭna idexechixŭrŭrŭ. Rŭ ngëmaãcŭ tá nayadexechi i ngëma noxrŭ ixŭgŭxŭ na naxŭtawa nangëxmagŭxŭcëx, natŭrŭ ngëma tama noxrŭ ixŭgŭxŭ rŭ tá ínangu nawa ya yima üxŭ ya taguma ixoxŭne —ñanagŭrŭ ga Cuáŭ.

*Ngechucharŭ baiechiga*

*(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)*

13 Rŭ yexguma nixŭ ga Gariréaanewa ne naxŭxŭ ga Ngechuchu. Rŭ Cuáŭxŭtawa nanguxŭ ga Yudáŭ ga natüwa, na Cuáŭ ínabaiexëëxŭcëx. 14 Rŭ noxri rŭ tama Ngechuchuxŭ ínabaiexëëchaŭ ga Cuáŭ. Rŭ ñanagŭrŭ nüxŭ: —Choxŭ waxi nixŭ i namexŭ na ícubaixëëxŭ. ¿Rŭ ñuxãcŭ i cuma i chauxŭtawa cuxŭxŭ na choma cuxŭ íchabaiexëëxŭcëx? —ñanagŭrŭ. 15 Natŭrŭ ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nüxŭ: —Name nixŭ i choxŭ ícubaixëë i ñuxmax. Erü name nixŭ i tanaxŭ i guxŭma i ngëma Tupana tŭxŭ muxŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma ga Cuáŭ rŭ: —Ngŭ —ñanagŭrŭ. 16 Rŭ yexguma marü Cuáŭ Ngechuchuxŭ íbaixëëguwena, rŭ dexáwa ínaxŭãchigu ga Ngechuchu. Rŭ yexgumatama niwãxna ga daxŭguxŭ ga naãne,

rü Ngechuchu nüxü nadau ga Tupanaãe i Üünexü ga wüxi ga muxtucurüü na inagoxü rü nüxna na nanguxü. <sup>17</sup> Rü dauxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Daa nixi ya Chaune ya nüxü changechaüxüchicü, rü poraäcü namaã chataãexüchicü —ñaxü.

## 4

### *Ngechuchuxü naxü ga Chataná* (Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

<sup>1</sup> Rü yemawena rü Tupanaãe i Üünexü rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxãpataxüwa Ngechuchuxü naga na yéma Chataná nüxü üxüçex. <sup>2</sup> Rü taguma nachibü ga 40 ga ngunexü rü 40 ga chütaxü. Rü yemawena rü nataiya. <sup>3</sup> Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuxütawa nangu, na nüxü naxüçex. Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixigu, ¡rü daa nutagüxü namu na pãuxü nanguxüçex! —ñanagürü ga Chataná. <sup>4</sup> Natürü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Tupanaärü ore i ümatüxü rü ñanagürü:

“Tãütama pãuxica nanamaxëxëe i duüxügü, natürü guxüma i ore i Tupana nüxü ixuxü nixi i duüxügüxü maxëxëexü”,

ñanagürü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü guma ñane ga üüne ga Yerucharéüwa nanaga. Rü tupauca ga taxünetapëxegu nanamunagü. <sup>6</sup> Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixigu, ¡rü nuã cugü rütáe! Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx na cuxna nadaugüçex. Rü naxmëxmaã tá cuxü niyauxgü na tama tacü rü nutagu cunguxüçex”,

ñanagürü. <sup>7</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Rü Tupanaärü ore i ümatüxü rü ñanagürü ta:

“¡Tama name i nüxü na cuxüxü ya Cori ya curü Tupana!”

ñanagürü. <sup>8</sup> Rü yexguma wenaxärü ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga mëxpüne ga máxpüxüchinetapëxewa nanaga. Rü yéma Ngechuchuxü nanawëx ga guxüma ga nachiüãnegü na ñuxäcü yamexëchixü. <sup>9</sup> Rü Chataná rü ñanagürü nüxü: —Choma chi cuxna chanaxã i guxüma i ñaã cuxü chawéxü i ngëxguma chi chopëxegu cucaxãpüxügu rü choxü quicuèxüügu —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chataná! Erü Tupanaärü ore i ümatüxü rü ñanagürü:

“¡Nüxü icuèxüü ya Cori ya curü Tupana, rü yimaãxüxícatama napuracü!”

ñanagürü. <sup>11</sup> Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuna nixügachi. Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga daxüçüãx ga Tupanaärü orearü ngeruügü. Rü Ngechuchuxü narüngüxëegü rü nüxna nadaugü.

### *Ngechuchu rü inanaxügü ga norü puracü ga Gariréanewa* (Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

<sup>12</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxü ñügu ga na napoxcuxü ga Cuáü ga baiüxëëruü, rü Gariréanewa naxü. <sup>13</sup> Natürü tama ñane ga Nacharétugu narüxãüx, rü ñane ga Capernáüwa naxü na yexma yaxächüçex. Rü guma ñane rü naxtaxa ga Gariréacutüwa nayexma ga Chaburãütanüxü rü Netarítanüxü ga duüxügü ixächüügüxüwa. <sup>14</sup> Rü yema nangupetü na yanguxüçex ga ore ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü ga ñaxü:

<sup>15-16</sup> “Rü duüxügüçex tá nangox i wüxi i ngóonexëëruü i Chaburãüärü naãnewa, rü Netaríarü naãnewa, rü Yudáüärü tocutüwa rü ngëma nama i taxtücutüwa nadaxüwa, rü Gariréanewa i ngextá duüxügü i tama Yudíugü ixígüxü ixächüügüxüwa. Rü ngëmaäcü i ngëma duüxügü ga noxri ëänexüwa yexmagüxü, rü tá nüxü nadaugü i wüxi i taxü i ngóonexëëruü. Rü ngëma duüxügü ga noxri yutüüwa yexmagüxü rü tá nüxü nabaxi i ngëma ngóonexëëruü”,



ñanagürü ga yema Ichaxíaarü ore. <sup>17</sup>Rü yexgumaüccüü nixĩ ga inaxügüãxü ga Ngechuchu ga nüxü na yaxuchigaxü ga norü ore ga ñaxü: —¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexü! Erü marü ningaica na perü ãëxgacü na yüxü ya Tupana —ñaxü.

*Ngechuchu rü naxcèx naca ga ägümücü ga püchaetanüxü*  
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

<sup>18</sup>Rü yexguma naxtaxa ga Gariréaanacügu yaxüxgu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga taxre ga yatü ga nügüeneëgü ixīgüxü. Rü wüxi rü Chimáü ga Pedrugu äëgaxü nixĩ. Rü to rü Aüdrégu äëgaxü nixĩ. Rü nümagü rü ínapüchaegü, yerü woetama püchaetanüxü nixīgü. <sup>19</sup>Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Chowe perüxü! Rü chorü puracüwa tá pexü chamugü na chauxütawa penagagüxüccèx i duüxügü —ñanagürü. <sup>20</sup>Rü yexgumatama ga yema taxre, rü yéma nanatèxgü ga norü püchagü. Rü Ngechuchuwe narüxĩ. <sup>21</sup>Rü yéamaxüra naxü ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga to ga taxre ga nügüeneëgü. Rü Acobu nixĩ ga wüxi, rü Cuáü nixĩ ga to. Rü Zebedéu nanegü nixĩ ga nümagü. Rü nanatümaã wüxi ga nguewa nayexmagü. Rü yéma ínanangáitagü ga norü püchagü. Rü Ngechuchu naxcèx naca. <sup>22</sup>Rü yexgumatama yéma nguewa tüxü natèxgü ga nanatü. Rü Ngechuchuwe narüxĩ.

*Ngechuchu nanangüexëë ga muxüma ga duüxügü*  
(Lc 6.17-19)

<sup>23</sup>Rü guxü ga Gariréaanegu nixügüchigü ga Ngechuchu. Rü wüxichigü ga ñãnewa, rü duüxügüarü ngutaquëxepataüwa ninguxëëtaechigü. Rü duüxügümaã nüxü nixuchiga ga ore ga mexü na ñuxácü äëxgacü yüxü ya Tupana. Rü guxüma ga duüxügü ga yema idaaweexü rü nanameëxëë ga woo nañuxraüxü ga norü ðaawe nüxü yexmaxü, rü naxcèx nitaanegü. <sup>24</sup>Rü Ngechuchuxü nacuáchigagü ga guxüma ga duüxügü ga Chíríaanecüãx. Rü naxütawa nanagagü ga nagúxüraüxü ga daxweanemaã idaaweexü. Rü yematanüwa nayexma ga duüxügü ga ngúanemaã idaaweexü, rü duüxügü ga poraãcü naxünewa nangúxü, rü duüxügü ga ngoxo nawa yexmaxü, rü duüxügü ga óxwaãxgüxü, rü duüxügü ga nawãixächigüxü. Rü Ngechuchu nanameëxëë ga guxüma ga yema. <sup>25</sup>Rü Ngechuchuwe narüxĩ ga muxüma ga duüxügü ga Gariréaanecüãx, rü Decaporíchiuanecüãx rü Yerucharéücüãx, rü Yudéaanecüãx, rü natü ga Yudáüarü tocutüçüãx.

## 5

*Ngechuchu rü mëxpünewa nüxü nixu ga Tupanaärü ore*

<sup>1</sup>Rü yexguma Ngechuchu nüxü dèuxgu ga yema muxüma ga duüxügü, rü wüxi ga mëxpünewa ínaxüãchi namaã ga norü ngüexügü. Rü yéma narüto, rü norü ngüexügü nüxü ínachomaëguãchi.

*Yíxema taãëgüxechiga*  
(Lc 6.20-23)

<sup>2</sup>Rü inanaxügü ga Ngechuchu ga na nangüexëëãxü, rü ñanagürü: <sup>3</sup>—Tataãëgü ya yíxema nüxü icuèxächitanüxë i tümaärü pecadu rü nüxü rüxoexe. Erü tümacèx nixĩ i ngema daxügüxü i naane i Tupana äëxgacü íxixüwa. <sup>4</sup>—Tataãëgü ya yíxema ngechaügüxe, erü Tupana tá tüxü nataãëxëë. <sup>5</sup>—Tataãëgü ya yíxema tama tügü icuèxüxügüxe, erü tá tanayauxgü i ñoma i naãne i Tupana tümamaã ixunetaxü. <sup>6</sup>—Tataãëgü ya yíxema poraãcü tüxü nangüchaüxë na Tupanapëxewa meã tamaxëxü, erü Tupana tá tüxna nanaxã i ngëma maxü i mexü i naxcèx tadaugüxü. <sup>7</sup>—Tataãëgü ya yíxema togü i duüxügü tüxü ngechaütümüügüxe, erü tümagü rü tá ta Tupanaãxü tangechaütümüügü. <sup>8</sup>—Tataãëgü ya yíxema tama chixexügu rüxínüxë i tümaãëwa, erü yíxemagü tá tixīgü ya Tupanaxü daugüxe. <sup>9</sup>—Tataãëgü ya yíxema togüarü chogüruü ixīgüxe, erü Tupana rü nanegümaã tá tüxü naxu. <sup>10</sup>—Tataãëgü ya yíxema togü i duüxügü tümachi aiexe naxcèx na Tupana

naxwèxexũãcũma meã tamaxẽxũ. Erũ tũmacèx nixĩ i ngema daxũguxũ i naane i Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa. <sup>11</sup> —Petaãẽgũ i pema ega duũxũgũ tacũ pemaã ixugũegu, rũ chixri pemaã namaxẽgu, rũ chaugagu doramaã poraãcũ chixri pechiga yad exagũgu. <sup>12</sup> —¡Rũ petaãẽgũama rũ tama pexoegaãẽgũ! Erũ daxũguxũ i naãnewa tá penayauxgũ i wũxi i perũ ãmare i mexẽchixũ. Rũ ngẽma ñuxma pexũ ngupetũxũrũũ nixĩ ga nũxũ nangupetũxũ ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ, yerũ ga duũxũgũ rũ naxchi rũ ta naxaie.

*Yucũrarũũ rũ omũrũũ pixĩgũ i ñoma i naãnewa  
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)*

<sup>13</sup> —Pema rũ ñoma yucũrarũũ pixĩgũ i ñoma i naãnewa. Erũ yima yucũra rũ õna na namexẽxũrũũ, rũ ngẽxgumarũũ ta i pema rũ ñoma i naãnecũãx i duũxũgũarũ mexẽeruũ pixĩgũ. Natũrũ ngẽxguma chi nangeacagu ya yucũra, ¿rũ tacũwa chi i namexũ i ngẽxgumax? Rũ dũcax, rũ taxuwama name, rũ ítanatèxmare, rũ ngema duũxũgũ nawa nangagũ. <sup>14</sup> —Pema rũ ñoma i naãnecũãxãrũ ngóonexẽeruũ pixĩgũ. Rũ wũxi ya ñane ya wũxi ya mèxpũnewa ngẽxmane, rũ taxuacũma inicux. <sup>15</sup> —Rũ taxũema wũxi i omũwa tanangixichi na wũxi i caichãũtũũgu na tayaxũcuchixũcèx. Natũrũ wũxi i omũwa tanangixichi na norũ ũchicaũgu tanaxũnagũxũcèx, na ngema tũxũ nabaxixũcèx ya guxãma ya yĩxema yima ñwa ngẽxmagũxe. <sup>16</sup> —Rũ name nixĩ i duũxũgũpẽxewa na meã pemaxẽxũ. Erũ ngẽmaãcũ i pema rũ omũgũrũũ tá pinaĩgũ. Rũ ngẽmaãcũ duũxũgũ tá nũxũ nadaugũ i ngẽma mexũ i pexũxũ, rũ tá nũxũ nicuèxũũgũ ya Penatũ ya daxũwa ngẽxmacũ.

*Ngechuchu nanangũexẽẽ ga mugũchiga*

<sup>17</sup> —Tama name i nagu perũxĩnũẽ na núma chaxũxũ na ichayanaxoxẽẽxũcèx i Tupanaãrũ mugũ ga Moĩché ũmatũxũ, rũ yema ore ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ namaã nguxẽẽtaegũxũ. Natũrũ núma chaxũ na meã chayanguxẽẽxũcèx i ngẽma mugũ, rũ tama na ichayanaxoxẽẽxũcèx. <sup>18</sup> —Rũ aixcũma pemaã nũxũ chixu, rũ ñuxma na tama nangupetũxũ i daxũguxũ i naane rũ ñoma i naãne rũ taxucũrũwa naxũchicũxũ i ngẽma mugũ, rũ bai i írarũwa ñuxmatáta yangu i guxũma i ngema mugũ nũxũ nixuxũ. <sup>19</sup> —Rũ ngẽmacèx ya yĩxema tama naga ñnũxẽ i ngẽma mugũ, rũ woo i tacũ i íraxũ i ngẽma nũxũ yaxuxũ rũ duũxũgũxũ tangũexẽẽxgu na nũmagũ rũ ta tama naga naxĩnũèxũcèx, rũ yĩxema rũ tá guxũãrũ yexera wixweama tatèx i Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa. Natũrũ yĩxema naga ñnũxẽ i Tupanaãrũ mugũ rũ duũxũgũxũ ngũexẽẽxẽ na tũmagũ rũ ta naga taxĩnũèxũcèx, rũ guxũpẽxewa tá taxũ i Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa. <sup>20</sup> —Rũ pemaã nũxũ chixu, rũ ngẽxguma tama Parichéugũ rũ ngũexẽẽruũgũ i ore i mugũwa nguxẽẽtaegũxũãrũ yexera meã pemaxẽgu, rũ tagutáma Tupana íngexmaxũwa pichocu.

*Ngechuchu nanangũexẽẽ na tama namexũ na texé tũmaẽneẽmaã na nuxũ  
(Lc 12.57-59)*

<sup>21</sup> —Pema rũ marũ nũxũ pexĩnũẽ ga Moĩchéarũ ore ga nuxcũmaũgũxũ ga duũxũgũmaã nũxũ yaxuxũ ga ñaxũ:

“¡Tãxũ i pemáètagũxũ! Erũ texé yamáètaxe rũ tá tapoxcu”,

ñaxũ. <sup>22</sup> —Natũrũ choma rũ pemaã nũxũ chixu rũ texé ya tũmaẽneẽmaã nuxẽ, rũ tá tapoxcu. Rũ texé ya tacũ tũmaẽneẽmaã ixugũxe, rũ ãẽxgacũgũpẽxewa tá tũxũ nagagũ na tũxũ napoxcuxũcèx. Rũ texé ya tũmaẽneẽxũ ngoxo wogũxe, rũ ãũcũmaxũwa tangẽxma, erũ ngũrũãchi tá tapoxcu nagu ya yima ũxũ ya ngoxo nagu poxcuene.

<sup>23-24</sup> —Rũ ngẽxguma tupaucawa Tupanana cunaxãxgu i curũ dũẽru, rũ ngema nũxna cucuèxãchigu na tacũcèx cumaã nanuxũ i cueneẽ, ¡rũ ngẽxma tupaucagutama naxũ i ngẽma curũ ãmare i Tupanana cuxãxchaũxũ! ¡Rũ cueneẽxũtawa naxũ, rũ namaã yamexẽẽxĩra i ngẽma cuxchi na naxaixũ! Rũ ngẽmawena rũ marũ name i tupaucacèx cutaegu na Tupanana cuyaxãmarexũcèx i curũ dũẽru. <sup>25</sup> —Rũ ngẽxguma chi wũxie wũxi i ngetanũcèx cuxũ íxuaxũgu, rũ ãẽxgacũxũtawa cuxũ tagaxgu, rũ name nixĩ i

namawatama tüxü curüngüxmüxëẽ na tama ãëxgacüpëxewa cuxü tagaxüçèx. Erü wüxicana na ãëxgacüxütawa cunguxü, rü ãëxgacü tá purichíagüna cuxü namu na cuxü napoxcuxüçèx. <sup>26</sup> –Rü aixcüma cumaã nüxü chixu rü täütáma ngema poxcupataüwa ícunguxuchi ñuxmatáta ngíxü cuxütanü i guxcü i ngema díëru i nüxü ngíxü cungetanücü. Rü name nixí i paxa Tupanana peca na pexü nüxü nangechaüxüçèx i perü pepadugü na tama pexü napoxcuexüçèx.

*Ngechuchu namaã nangúexëẽtae na tama namexü na wüxi i ngemaã chixexügu rüxñüxü*

<sup>27</sup> –Pema marü nüxü pexñüë ga Tupanaärü mu ga Moíché nuxcüma nüxü ixuxü ga ñaxü:

“¡Tama name i naí i ngemaã na icupexü!”

ñaxü. <sup>28</sup> –Natürü choma rü pemaã nüxü chixu, rü yíxema texé ya wüxi i ngexü dawenüxë rü tüxü nangúchaüxë na ngímaã itapexü, rü Tupanapëxewa rü marü chixexü ngímaã taxü i tümaãëwa. <sup>29</sup> –Rü ngëxguma chi yima curü tügünexëtü pecadu cuxü üxëëgu rü ¡noxtacüma nayaxu rü yaxügu naña! Erü narümemaë nixí na yima cuxetüxicatama iyarütaxuxü na tama guxü i cuxune iyarütaxuxüçèx nagu ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. <sup>30</sup> –Rü ngëxguma chi yima curü tügünemëxë pecadu cuxü üxëëgu, rü name nixí i noxtacüma ícunadae rü yaxügu cuyaña. Erü narümemaë nixí na yima cuxmëxícatama iyarütaxuxü na tama guxü i cuxune iyarütaxuxüçèx nagu ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. Rü ngëmaãcü ega woo pexü naguxchagu rü name nixí i nüxna pixígachi i guxüma i chixexü i nagu piyixchaüxü –ñanagürü.

*Ngechuchu namaã nangúexëẽtae na tama namexü na texé tümamëxü ítáxü*

*(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)*

<sup>31</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Moíché rü üpa nüxü nixu rü yíxema tümamëxü ítáxe, rü tanaxwëxe i ngíxna tanaxã i wüxi i popera i nawa nüxü tixuxü na marü ngíxü ítatáxü.

<sup>32</sup> –Natürü choma rü pemaã nüxü chixu, rü ngëxguma wüxi ya yatü naxmëxü ítëxgu, rü chi tama naí ya yatümaã nangëãëxügagu yixígu, rü äücümaxüwa ngíxü tangëxmaxëë erü ngëmaãcü ngürüãchi pecadu ixü. Rü yíxema ngímaã ämaxë i wüxi i nge i marü ngíte ngíxü ítëxcü, rü tüma rü ta pecadu taxü.

*Ngechuchu namaã nangúexëẽtae ga unetachiga*

<sup>33</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Pema rü marü nüxü pexñüë ga Moíchéarü ore ga nuxcümaügüxü ga duüxügümaã nüxü yaxuxü ga ñaxü:

“Ngëxguma Tupanaëgagu texémaã tacüçèx icuxunetagu, rü name nixí i cuyanguxëë i ngëma curü uneta”,

ñaxü. <sup>34</sup> –Natürü choma rü pemaã nüxü chixu rü tama name i texéëgagu rü éxna tacüëgagu wüxi i duüxümaã ipexuneta. Rü tama name i daxüguxü i naãneëgagu ipexuneta, erü ngema narüto ya Tupana. <sup>35</sup> –Rü tama name i ñoma i naãneëgagu ipexuneta, erü Tupanaärü cuaixcutüchica nixí. Rü tama name i Yerucharéüëgagu ipexuneta, erü Tupana ya guxüärü ãëxgacüarü ñane nixí. <sup>36</sup> –Rü tama name i cugüëgagu icuxuneta, erü woo wüxitama i cuyae rü taxucürüwa cunaxüchicüü na nachóxüçèx rü éxna nawaxüxüçèx. <sup>37</sup> –Rü ngëmacèx rü ngëxguma icuxunetagu rü narümemaë nixí i: –Ngü, tá chanaxü –ñaperügü, rü éxna: –Täütáma chanaxü –ñaperügü. Erü guxüma i to i ore i namaã icuxunetaxü, rü ngoxo i Chatanáwa ne üxü nixí.

*Ngechuchu namaã nangúexëẽtae na ñuxãcü namexü na namaã ichopetüxü i ngëma duüxügü i chixri tamaã maxëxü*

<sup>38</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Pema rü marü nüxü pexñüë ga Tupanaärü mu ga Moíché nuxcüma nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Ngëxguma texé wüxi i duüxüxü icháixetüxëëgu, rü tümaxëtümaãtama tayangutanüxëë.

Rü texé wüxi i duüxüxü ibüepütagu, rü tümapütamaãtama tayangutanüxëë”,

ñaxũ. <sup>39</sup>—Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu rü tama name i pegütama ípepoxũ nüxna i duũxũ i chixecũmaxũ. Rü ngẽxguma texé cuxũ pechiwegu, rü marü name i curü tochiwe rü ta icunaxã na ngẽma rü ta cuxũ tapechiwexũcèx rü tama name na cuxũtanũxũ. <sup>40</sup>—Rü ngẽxguma texé cuxũ íyaxuaxũgu rü cuxna tayapuchaxũgu i curü daxũ, rü name nixĩ i curü gáuxũchiru rü ta noxtacũma tüxna cunaxã. <sup>41</sup>—Rü ngẽxguma texé cuxũ muxgu na wüxi i kilómetrugu tacü tüxũ quingexũcèx, rü name nixĩ i taxre i kilómetrugu tüxũ cuyange. <sup>42</sup>—Rü ngẽxguma texé curü ngẽmaxũcèx cuxna caxgu, rü name nixĩ i tüxna cunaxã. Rü tama name na namaã cuxaũxũ i curü ngẽmaxũgũ ega texé paxaãchi cuxna naxcèx caxgu.

*Name nixĩ i nüxũ tangechaũ i ngema tamaã rüuwanũgũxũ*

<sup>43</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxũ pexĩnüë ga Tupanaãrü mu ga Moíché nuxcũma nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“¡Nüxũ nangechaũ i cumücü, rü naxchi naxai i curü uwanü!”

ñaxũ. <sup>44</sup>—Natürü i choma rü pemaã nüxũ chixu rü: —¡Nüxũ pengechaũ i perü uwanũgũ! ¡Rü naxcèx peyumüxẽ i ngẽma duũxũgũ i chixexũmaa pewe ingexũtanũxũ! <sup>45</sup>—Rü ngẽxguma ngẽmaãcü pemaxẽgu rü aixcũma Penatü ya daxũgucü nanegü tá pixĩgũ. Erü nüma rü inanabáixẽë ya üexcü naxcèx i mexũ i duũxũgũ rü chixexũ i duũxũgũ. Rü nanapuxẽë naxcèx i duũxũgũ i meã maxẽxũ rü duũxũgũ i chixri maxẽxũ. <sup>46</sup>—Rü ngẽxguma chi ngẽma duũxũgũ i pexũ ngechaũgũxũxũxĩcatama pengechaũgũgu, ¿rü tacü rü ãmare tá Tupanaxũtawa peyaxũgü naxcèx i ngẽma? Erü ngẽma yatũgü i Dumaãrü ãxgacüçèx díeru ngĩxũ ideetanũxũwa puracüexũ rü ngẽxgumarũũ nanaxũgü. <sup>47</sup>—Rü ngẽxguma chi peeneëgũxũxĩcatama perümoxẽgu, rü guxũ i duũxũgürũtama pixĩgũ. Erü woo ngẽma duũxũgũ i tama Tupanaxũ cuèxgũxũ, rü ngẽxgumarũũtama nanaxũgü. <sup>48</sup>—Rü ngẽmacèx penaxwae na aixcũma namexũ i perü maxũ naxrũxũ ya Penatü ya Tupana ya aixcũma mearü maxũãcü.

## 6

*Ngechuchu rü norü ngüetanũxũxũ nangúexẽë na ñuxãcü mexũ naxũgũxũ*

<sup>1</sup> Rü ngẽxguma tacü rü mexũ pexũxchaũgu, rü name nixĩ i pexuãë na tama duũxũgüpèxewa penaxũxũ i ngẽma na duũxũgü pexũ dauxũcèx rü pexũ yacuèxũgũxũcèx. Erü ngẽxguma duũxũgü pexũ icuèxũgũxũcèx mexũ pexũxgu, rü Penatü ya daxũgucü rü tãütama ãmare pexna naxã. <sup>2</sup>—Rü ngẽmacèx ngẽxguma texéxũ curüngũxẽëchaũgu, rü name nixĩ i tama poraãcü nüxũ quixuchiga i ngẽma. Rü tama name i ngẽma duũxũgü i togüpèxewa meã maxënetaxũrũũ na quiĩxũ. Erü nümagü rü norü me nixĩ i ngutaquèxepataũgüwa rü ítamũgüwa nüxũ nixuchiga ega tacü rü mexũ naxũgũgu. Rü ngẽmaãcü nanaxũgü na togü meã nachiga idexagũxũcèx. Natürü choma rü aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma na duũxũgü nüxũ icuèxũgũxũ nixĩ i norü ãmare, rü tãütama nanayaxũgü i to i ãmare i Tupanaxũtawa. <sup>3-4</sup>—Natürü i cuma rü ngẽxguma tacü tüxna cuxãxgu ya yíxema ngearü ngẽmaxũãxgũxe, rü name nixĩ i taxúema cuxũ dauãcüma na cunaxũxũ i ngẽma. Rü woo cumücũxũchi rü tama name i nüxũ na nacuáxũ i ngẽma. Rü Cunatü ya daxũgucü ya nüxũ daucü i ngẽma cuxicatama cuxũxũ, rü tá cuxna nanaxã i curü ãmare.

*Ngechuchu nanangúexẽë ga yumüxẽchiga*

*(Lc 11.2-4)*

<sup>5</sup>—Rü ngẽxguma peyumüxẽgũgu, rü tama name i ngẽma duũxũgü i togüpèxewa meã maxënetaxũrũũ pixĩgũ. Erü nümagü rü ngẽxguma nayumüxẽgũgu, rü norü me nixĩ na chiãcü nayumüxẽgũxũ i ngutaquèxepataũgüwa rü ítamũgüwa na duũxũgü nüxũ na daugũxũcèx. Rü aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma na duũxũgü nüxũ daugũxũxĩcatama nixĩ i norü ãmare. <sup>6</sup>—Natürü ngẽxguma cuyumüxẽgu, rü name nixĩ i

curü ucapugu cuxücu, rü cunawãxta i curü ñãx, rü ngema cuyumüxê namaã ya Cunatü ya bexma cumaãxícatama ngema ngëxmacü. Rü ngëxguma ya yima Cunatü ya Tupana ya nüxü daucü i ngëma cúacü cuxüxü, rü nüma tá cuxna nanaxã i curü ãmare. <sup>7</sup>—Rü tama name i natüçexma cunamëxëë i curü yumüxê naxrüü i ngëma duüxügü i tama Tupanaxü cuëxgüxü. Erü nümagü rü nagu narüxñnüë rü ngëma na namëxëëgüãxüçex i norü yumüxê rü Tupana tá nüxü naxñü. <sup>8</sup>—Rü tama name i ngëma duüxügürüü pixīgü, erü woo tauta naxçex ípecaxgu rü Penatü ya Tupana rü marü nüxü nacuëx na tacü pexü taxuxü. <sup>9</sup>—Rü ngëmacëx rü ñaãcü tá peyumüxëgü i pemax:

“Pa Tonatü ya Daxügücüx, rü aixcüma üünecü quixí i cumax. <sup>10</sup> ;Rü núma naxü na torü ãëxgacü quiüxüçex! Rü tanaxwëxe i curü ngúchaü na naxügüxü i duüxügü i ñoma i naãnewa ngëxgumarüü i daxüguxü i naãnewa na curü ngúchaü ínaxügüxürüü. <sup>11</sup> ;Rü toxna naxã i torü õna i ñoma i ngunexüçex íxixü! <sup>12</sup> ;Rü toxü nüxü nangechaü i torü chixexü i taxüxü ngëxgumarüü i toma rü tüxü nüxü na tangechaüxürüü ya yíxema chixexü tomaã ügüxe! <sup>13</sup> ;Tãxü i tacü rü chixexüpëxewa toxü cuwogüxü na tama nagu tayixüçex! Natürü tanaxwëxe i toxna cudau na tama ngëma chixexü taxügüxüçex. Erü cuma rü guxüguma guxüãrü ãëxgacü quixí rü cuporaxüchi rü cumexëchi. Rü ngëmaãcü yí”.

<sup>14</sup>—Rü ngëxguma pema nüxü nüxü pengechaügu i ngëma duüxügü i chixexü pemaã ügüxü, rü Penatü ya daxügücü rü tá ta pexü nüxü nangechaü i perü pecadugü. <sup>15</sup>—Natürü ngëxguma tama nüxü nüxü pengechaügu i ngëma duüxügü i chixexü pemaã ügüxü, rü Penatü ya daxügücü rü tá ta tãütáma pexü nüxü nangechaü i perü pecadugü.

### *Ngechuchu nanangüxëë ga aurechiga*

<sup>16</sup>—Rü ngëxguma tama pechibüëacüma peyumüxëgügu rü tama name i pegü pengechaüchíwexëë naxrüü i ngëma duüxügü i togüpëxewa meã maxënetaxü. Erü nümagü rü ngëmaãcü nanaxügü na togü nüxü na daugüxüçex i ngëma na Tupanacëx nax-aureexü. Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma na duüxügü nüxü daugüxüxícatama nixí i norü ãmare. <sup>17</sup>—Natürü ngëxguma cuma rü tama cuchibüãcüma cuyumüxëgu rü name nixí i meã cugü cuyauxchiwe rü meã cugü curüxíxëëru. <sup>18</sup>—Rü ngëmaãcü i togü i duüxügü rü tãxütáma nüxü nacuëxgü na tama cuchibüãcüma cuyumüxëxü. Rü Cunatü ya bexma cumaã ngema ngëxmacüxícatátama cuxü nadau, rü tá cuxna nanaxã i curü ãmare naxçex i ngëma cuxüxü.

### *Ñuxãcü tüxü nangëxma i tórü meruügü i daxüguxü i naãnewa* (Lc 12.33-34)

<sup>19</sup>—Rü tama name i pegüçex penanutaquëxe i muxüma i perü meruügü i ñoma i naãnewa. Erü ñoma i naãnewa rü paxama nagux i perü ngëmaxügü, rü naweane rü paxama nanachixexëë, rü ngítëëxgüxü rü naxçex nangíxgü. <sup>20</sup>—Rü narümemaë nixí i penamuxëë i perü meruü i daxüguxü i naãnewa. Erü ngema rü tãxütáma nagux, rü naweane rü tãxütáma nanachixexëë, rü ngítëëxgüxü rü tãxütáma ngexma nachocu na naxçex nangíxgüxüçex. <sup>21</sup>—Erü ngextá ínangëxmaxüwa i perü ngemaxügü, rü ngëxma nixí i perüxñnüëxü.

### *Taxüneãrü omüchiga* (Lc 11.34-36)

<sup>22</sup>—Cuxetügü rü ñoma wüxi i omürüü nixí i cuxunecëx. Rü ngëxguma ngëma Tupana cuxü naxwëxexüçex cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü name. <sup>23</sup>—Natürü ngëxguma ñoma i naãneãrü ngúchaüçex cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü chixexüwa nangëxma. Rü aixcüma nataxuma i eãnexü i ngëmaãrü yexera íxixü i Tupanapëxewa.

### *¿Texécex tá cumaxü, Tupanacëx rü ëxna dñerucëx?* (Lc 16.13)

<sup>24</sup> –Taxucürüwa wüxi i duüxü rü nataxrearü coriãx. Erü wüxi i norü corichi rü tá naxai, rü ngēma to rü tá nüxü nangechaü. Rü éxna wüxicèx rü tá meã napuracü, rü ngēma to rü tá nüxü naxo. Rü taxucürüwa Tupanacèx pemaxê, ega perü dīeruguama perüxĩnūēgu.

*Tupana rü naxãcügüna nadau*  
(Lc 12.22-31)

<sup>25</sup> –Rü ngēmacèx pemaã nüxü chixu rü: ¡Tãxü i pexoegaãëgüxü naxcèx na tacü tá pengõxgüxü rü tacü tá pixaxgüxü, rü tacümaã tá na pexãxchirugüxü! Erü perü maxü rü õnaãrü yexera nixĩ, rü pexene rü naxchiruarü yexera nixĩ. <sup>26</sup> –¡Dücèx penangugü i werigü i tama toegüchiréxü, rü tama nanetüarü o ibuxgüxü, rü ngepatagüxü na ngexta namaã nanguxügüxücèx i norü õna! Natürü Penatü ya daxügücü rü nanaxüwemü. Rü pema rü Tupanacèx rü guxüma i werigüarü yexera pixigü. <sup>27</sup> –Rü taxuwama name na tacücèx pexoegaãëgüxü. Erü taxucürüwa ya wüxie i pema rü wüxi i oragu rü ipenamèxãchixëẽ i perü maxü ega woo poraãcü naxcèx pexoegaãëgügu. <sup>28</sup> –¿Rü tũxcüü pexoegaãëgü naxcèx i pexchiru? ¡Dücèx penangugü i ngēma putüragü i ngextámare yaexü i tama puracüexü, rü tama nügü üxchirugüxü! <sup>29</sup> –Natürü pemaã nüxü chixu rü woo guma ãëxgacü ga Charumóu ga na namexëchixü ga naxchiru, rü taguma wüxi ga putürachacurüü namexëchi. <sup>30</sup> –Rü ngëxguma Tupana ngēmaãcü nangëxãëgu i ngēma putüragü i ñuxma ngëxmagüxü natürü moxü rü marü taxuxü, rü yexera tá pexna nadau i pemax, Pa Yatügü i Tama Aixcüma Meã Yaxõgüxüx. <sup>31</sup> –Rü ngēmacèx tama name i pexoegaãëgü rü ñaperügügü: –¿Tacü tá tangõxgü? rü éxna –¿tacü tá tixaxgü? rü éxna –¿tacümaã tá taxãxchirugü? –ñaperügügü. <sup>32</sup> –Erü ñoma i naãnecüãx i duüxügü rü naxcèx nadaugü i guxüma i ngēma pemaã nüxü chixuxü. Natürü pema rü pexü nangëxma ya Penatü ya daxügücü ya nüëchama nüxü cuácü i pexü na nataxuxü i guxüma i ngēma. <sup>33</sup> –Natürü narümemaë nixĩ i Tupanacèxira pedaugü na ngēma nüma pexü nanaxwëxexüxira pexügüxücèx. Rü naetü tá pexna nanaxã i guxüma i tacü i pexü taxuxü. <sup>34</sup> –¡Tãxü i naxcèx pexoegaãëgüxü i ngēma moxü tá üpetüxü! Erü ngēma moxüãrü ngunexü rü tá nüxü nangëxma i guxchaxügü i namaã ínanguxü. Erü wüxichigü i ngunexü rü nüxü nangëxma i noxrütama guxchaxügü, rü ngēmacèx tama name i moxüãrü guxchaxügücèx pexoegaãëgü i ñuxmax –ñanagürü.

## 7

*Tama name i toguexü tixu*  
(Lc 6.37-38, 41-42)

<sup>1</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü ta: –¡Rü taxü i togüxü pixuxü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãxütáma pexü nixu na pechixexü. <sup>2</sup> –Erü ngëxgumarüü na togüxü pixuxü rü Tupana rü tá pexü nixu na pechixexü. Rü ngema na togüxü pepoxcuexü, rü ngemaãcü tátama nixĩ ya Tupana i pexü napoxcuexü. <sup>3</sup> –¿Rü tũxcüü i nüxü cudawenüxü i ngēma cueneëãrü üxaxetüxü i íraxü, ega chi tama naxcèx cuxoegaãëgu i ngēma cuxetüwatama ngëxmaxü i naĩpüta i taxü? <sup>4</sup> –Rü ngëxguma cuxetüwatama nangëxmagu i wüxi i naĩpüta i taxü ¿rü ñuxãcü i cueneëxü cuchixewexü, rü ñácuxü nüxü:

“¡Pa Chaueneëx, cuxü chanayauxchaü i ngēma curü üxaxetüxü!” –ñácuxü? <sup>5</sup> –Pa Duüxü i Meã Maxnetaxüx, rü name nixĩ i cunayauxira i ngēma naĩpüta i cuxetüwatama ngëxmaxü, rü ngēmaãcü tá mea nüxü cudau na cunayaxuxücèx i ngēma cueneëãrü üxaxetüxü. [Rü ngēmacèx name nixĩ i cuxira nüxü curüxo i ngēma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü, rü ngëxguma tá cume na nüxü curüngüxëëxücèx i cueneë na nüxü naxoxücèx i ngēma chixexü i íraxü i naxüxü.] <sup>6</sup> –Rü tama name i Tupanaãrü ore i üünexümaã penachixewe i ngēma duüxügü i chixecümagüxü i tama yaxõgüchaüxü, erü ngürüãchi ngēmacèx tá pexü nimëxgü. Rü ngëxgumarüü tama name i Tupanaãrü oremaã penachixewe i ngēma duüxügü i tama nüxü cuëxgüchaüxü, erü tá ínanatëxgü.

*Name nixĩ i tórü yumüxêwa Tupanana naxcêx taca rü naxcêx tadaugü rü ãxwa: Tu tu tu, ñatarügügü*

*(Lc 6.31, 11.9-13)*

<sup>7</sup> —¡Tupanana naxcêx peca! rü nüma tá pexna nanaxã. ¡Rü Tupanaxütagu naxcêx pedau! rü tá nüxü ipeyangau. ¡Rü norü ãxwa: Tu tu tu, ñapegü! rü tá pexcêx nayawãxna. <sup>8</sup> —Erü guxãma ya yíxema naxcêx ícaxe, rü tanayaxu. Rü guxãma ya naxcêx dauxe, rü nüxü itayangau. Rü guxãma ya yixema ãxwa: Tu tu tu, ñagüxe, rü tá tümacêx niwãxna. <sup>9</sup> —Rü dücax i pemax, rü ngëxguma chi wüxi i pexacü pãucêx ícaxgu, rü çñuxãcü chi wüxi ya nuta nüxna pexãxü? <sup>10</sup> —Rü ngëxguma chi choxnicêx pexna nacaxgu rü çñuxãcü chi i äxtape nüxna pexãxü? <sup>11</sup> —Rü pema na pichixecümachiréxü rü nüxü pecuêx na mexü i ämare pexacügüna pexãxü. Natürü Penatü ya daxügücü rü ngëma pema pexacügüna pexãxüärü yexera tá tüxna naxã ya yíxema naxütawa naxcêx ícaxe. <sup>12</sup> —Rü pemaã nüxü chixu, rü ngëma pema penaxwêxexü i togü pemaã na naxüxü, rü name nixĩ i pema rü ta ngëmaãcütama namaã penaxü. Erü ngëmaãcü tüxü namu i Tupanaärü ore ga Moíché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü.

*Ãx i íraxüchiga*

*(Lc 13.24)*

<sup>13</sup> —Name nixĩ i ngëma ãx i íraxüwaama pichocu. Erü ngëma ãx i yuwa tüxü gaxü rü ngëma nama i yuwa daxü rü nata. Rü muxüchixüma i duüxügü nagu naxĩ. <sup>14</sup> —Natürü ngëma nama i maxüwa nadaxü rü ngëma ãx i maxücêx nawa ixücuxü rü naxíra. Rü noxretama nixĩ i duüxügü i nüxü iyangaugüxü.

*Wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxü icuáxü*

*(Lc 6.43-44)*

<sup>15</sup> —Rü naxcêx pexuãêgü i ngëma doratèexgüxü i nügü ixugünetaxü na Tupanaärü orearü uruügü yixügüxü. Erü nümagü rü petanüwa nangugü, rü nügü mexü i duüxügüneta nixügüxê. Natürü naãêwa rü poraãcü chixexügu narüxñüê. <sup>16</sup> —Rü pema rü nacümawa tá nüxü pecuêx i ngëma duüxügü, ngëxgumarüü i wüxichigü i nanetügü rü norü owa na nüxü icuáxüürüü ngoxi name rü éxna tama. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama ubagü tayaxu. Rü wüxi i chuchuxüwa rü taxucürüwama orix i igu tayaxu. <sup>17</sup> —Erü guxüma i nanetü i mexü rü name i norü o. Rü guxüma i nanetü i chixexü rü nachixe i norü o. <sup>18</sup> —Rü wüxi i nanetü i mexü rü taxucürüwama nachixe i norü o. Rü wüxi i nanetü i chixexü rü taxucürüwama name i norü o. <sup>19</sup> —Rü guxüma i nanetü i tama mexü i norü o rü tayadaxüchi, rü ñuxüchi tayagu. <sup>20</sup> —Rü ngëxgumarüü nacümawa tá nüxü pecuêx i ngëma duüxügü i Tupanaärü orearü uruügüneta ixügüxü.

*Tãütama guxüma i duüxügü nichocu i ngextá Tupana ãëxgacü íxixüwa*

*(Lc 13.25-27)*

<sup>21</sup> —Rü tama guxüma i duüxügü i nügü ixügüxü na chorü duüxügü yixügüxü rü tá nichocu i ngextá Tupana ãëxgacü íxixüwa. Natürü yíxema aixcüma Chaunatü ya daxügücüga ñnüëxëxícatátama tixĩ ya ngema ichocuxe. <sup>22</sup> —Rü ngëxguma ngëma ngunexü i naãneärü guxwa nanguxgu, rü muxüma i duüxügü rü choxü tá ñanagürügü: —Pa Corix, toma rü togü i duüxügümaã nüxü tixu i curü ore, rü cuégagu ítanawoxü i ngoxogü, rü cuégagu tanaxü i muxüma i mexü i taxü i Tupanaärü poramaã taxüxü —ñanagürügü tá choxü. <sup>23</sup> —Natürü ngëxguma rü tá ñacharügü nüxü: —Taguma chorü duüxügü pixügü. ¡Rü choxna pixígachi i pema i chixexü ügüe! —ñacharügü tá.

*Yatü i Cristuga ñnüxü rü yatü i tama Cristuga ñnüxüchiga*

*(Mr 1.22, Lc 6.47-49)*

<sup>24</sup> —Rü ngëmacêx ya yíxema choxü ñnüxê rü naxüxe i ngëma choma tüxü chamuxü, rü wüxi ga yatü ga meã naãxü cuácü ga nuta ga tacüetügu üpatacürüü tixĩ. <sup>25</sup> —Rü pucü ga tacü ínangu, rü narümêx ga taxtü, rü nixüüchi ga wüxi ga tacü ga buanecü rü guma

ĩgu nanguema. Natürü guma ĩ rü tama niwèxtaũ yerü wüxi ga nutaétügu naxü. <sup>26</sup> – Natürü yíxema choxũ ĩnũxẽ rü tama naxũxe i ngẽma choma tüxũ chamuxũ, rü wüxi ga yatü ga tama naãẽxũ cuácü ga naxnücügumare üpatacürüũ tixĩ. <sup>27</sup> –Rü pucü ga tacü ĩnangu, rü narümèx ga taxtũ, rü wüxi ga tacü ga buanecü nixũũchi rü nagu nanguema ga guma ĩ. Rü niwèxtaũ, rü yexma nayarüxo ga guxũma –ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>28</sup> Rü yexguma yagúegagu ga Ngechuchu ga na yadexaxũ, rü ga duũxügü rü nabèixãchiãëgü namaã ga norü nguxẽẽtae. <sup>29</sup> Yerü nũma rü Tupanaãrũ poramaã nanangüexẽẽ, rü tama yema ngüexẽẽruũgü ga ore ga mugüwa nguxẽẽtaegüxürüũ nixĩ.

## 8

### *Ngechuchu rü wüxi ga rüchaxünexüçèx nayataanexẽẽ* (Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

<sup>1</sup> Rü yexguma guma mèxpúnewa yanaxüegu ga Ngechuchu, rü muxũma ga duũxügü nawe narüxĩ. <sup>2</sup> Rü Ngechuchucèx nixü ga wüxi ga yatü ga chaxünemaã idaawecü. Rü Ngechuchupèxegu nayacaxãpüxü, rü ñanagürü nüxũ: –Pa Corix, ngëxguma chi cuma cunaxwèxegu, rü chi cuxũ natauxcha na choxũ curümexẽẽxũ –ñanagürü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxũ ningõgü, rü ñanagürü nüxũ: –Ngũ, chanaxwèxe. ¡Rüme! –ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rü naxcèx nitaane ga guma yatü ga na nachaxüneãxũ. <sup>4</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: –¡Düçèx, taxuemaã tá nüxũ quixu! ¡Natürü ngema paixütawa naxü, rü cugü iyawéx! ¡Rü nüxna naxã i ngẽma ãmare ga Moiché tüxü muxü na duũxügü nüxü cuáxüçèx na curümexũ! –ñanagürü.

### *Ngechuchu rü Dumacũãx ga churaragüarü ãëxgacüarü duũxüxü narümexẽẽ* (Lc 7.1-10)

<sup>5-6</sup> Rü Capernáüwa naxü ga Ngechuchu. Rü yexguma yéma nanguxgu, rü wüxi ga churaragüarü ãëxgacü ga capitáũ ga Dumacũãx rü Ngechuchucèx nixü. Rü Ngechuchuxũ nacèèxũ, rü ñanagürü: –Pa Corix, chorü duũxü rü nanawãixãchi. Rü ngürücarewa nangëxma i chopatawa, rü poraãcüxüchima ngúxü ninge –ñanagürü. <sup>7</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: –Marü tá ngema chaxü na naxcèx chayataanexẽẽxüçèx –ñanagürü. <sup>8</sup> Natürü nũma ga capitáũ nanangãxũ, rü ñanagürü: –Pa Corix, choma rü taxuwama chame na chopatagu na cuxüçüçèx. Rü chanaxwèxe i curü orewaxicatama nüxũ quixu, rü tá naxcèx nitaane i chorü duũxü. <sup>9</sup> –Erü choma rü ta rü chorü ãëxgacümèxëwa changëxma. Rü choxmëxwa nangëxmagü ta i ñuxre i churaragü. Rü ngëxguma chanamuxgu i wüxi na ngextá naxüçèx, rü ngema naxü. Rü ngëxguma chaugüxütawa naxcèx changemagu i to, rü chauxütawa nangu. Rü ngëxguma wüxi i chorü duũxüxü chamuxgu na tacü na naxüçèx, rü choxũ nanaxü –ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga Ngechuchu rü nabèixãchiãë. Rü ñanagürü nüxũ ga yema duũxügü ga nawe rüxĩxũ: –Aixcüma pemaã nüxü chixu rü taxuũma i Yudíugütanüwa nüxü ichayangau i wüxi i duũxü i ñaã yatürüũ aixcüma yaxõxũ. <sup>11</sup> –Rü choma rü pemaã nüxü chixu rü muxüchixü i duũxügü rü guxüwama tá ne naxĩ, rü Tupana ãëxgacü íixĩxüwa tá nachibüe namaã ya tórü oxigü ya Abráũ rü Ichaá, rü Acobu. <sup>12</sup> –Natürü muxüma i Abráũtanüxügü i Yudíugü rü tãütama nichocu i ngextá Tupana ãëxgacü íixĩxüwa. Rü èanexüwa tá nawogü. Rü ngema tá naxauxe, rü tá nixüxchapütägü –ñanagürü. <sup>13</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü yema capitáũxũ: –¡Cupatacèx nataegu! Rü tá naxcèx nitaane i curü duũxü, erü cuyaxõ na naxcèx tá yataanexü –ñanagürü. Rü yexgumatama naxcèx nitaane ga yema capitáũãrũ duũxü.

### *Ngechuchu rü Pedru nèxèçèx nayataanexẽẽ* (Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

<sup>14</sup> Rü Pedrupatawa naxü ga Ngechuchu. Rü yéma ngĩxü nadau ga Pedru nèxë ga ngürücaregu irüxãũxcü yerü iyaxaxüne. <sup>15</sup> Rü Ngechuchu ngĩxmëxgu ningõgü, rü



yexgumatama igèuxãchi ga yema na yaxaxünexũ. Rũ írũda ga ngĩmax. Rũ ñuxũchi naxcèx inamexẽẽ ga õna.

*Ngechuchu rũ muxũma ga idaaweexũcèx nayataanexẽẽ  
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)*

<sup>16</sup> Rũ yexguma marũ yanaxücuchaũgu ga üèxcü, rũ Ngechuchuxũtawa nanagagũ ga muxũma ga duũxũgũ ga ngoxoãxgũxũ. Rũ wũxitama ga oremaã Ngechuchu ínanawoxũ ga yema ngoxogũ. Rũ nanameẽxẽẽ ta ga guxũma ga yema togũ ga idaaweexũ. <sup>17</sup> Rũ yemaãcü Ngechuchu nayanguxẽẽ ga yema ore ga nuxcũmaũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“Rũ nüma rũ tüxũ naporaexẽẽ i ngẽxguma ituraegu, rũ tüxũ narũmeexẽẽ i ngẽxguma idaaweegu”, ñaxũ.

*Duũxũgũ ga Ngechuchuwe rüxĩchaũxũchiga  
(Lc 9.57-62)*

<sup>18</sup> Rũ yexguma Ngechuchu nüxũ dèuxgu ga muxũma ga duũxũgũ na nüxũ íchomaẽguãchixũ, rũ norũ ngúexũgũmaã nüxũ nixu, rũ ñanagürũ: –¡Rũ ngĩxã, rũ naxtaxaarũ tocutüwa taxĩ! –ñanagürũ. <sup>19</sup> Rũ wũxi ga ngúexẽẽruũ ga ore ga mugüwa nguxẽẽtaexũ, rũ Ngechuchucèx nixũ, rũ ñanagürũ nüxũ: –Pa Ngúexẽẽruũ Pa Ngechuchux, cuwe charũxũchaũ i ngextá cuma ícuxũxũwa –ñanagürũ. <sup>20</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürũ: –Ngowagũ rũ nüxũ nangẽxma i naxmaũgũ, rũ werigũ rũ nüxũ nangẽxma i naxchiãũgũ. Natürũ choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rũ nataxuma i chauchica i ngextá nagu chicuxeruxũ –ñanagürũ. <sup>21</sup> Rũ wũxi ga to ga norũ ngúexũ, rũ ñanagürũ nüxũ: –Pa Corix, cuwe charũxũchaũ, natürũ chanaxwèxe i chaunatũ tüxũ ichayatèxira –ñanagürũ. <sup>22</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: –¡Noxtacũma chowe rüxũ! Rũ nüe i ngẽma cutanũxũ i tama yaxõgũxũ iyatèxgũ i ngẽma yuexũ –ñanagürũ.

*Ngechuchu rũ buanecũxũ rũ yuapexũ ínayachaxãchixẽẽ  
(Mr 4.35-44; Lc 8.22-25)*

<sup>23</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ wũxi ga nguegu nixüe. Rũ norũ ngúexũgũ rũ ta ínayaxũmücũgũ, rũ inaxĩãchi. <sup>24</sup> Rũ ngürũãchi naxtaxaarũ ngãxũtũgu nüxũ naxũ ga wũxi ga buanecü ga taxũchicü. Rũ guma nguewa rũ niyaucuchichigũ ga dexá. Natürũ ga Ngechuchu rũ nape. <sup>25</sup> Rũ yexguma ga norũ ngúexũgũ rũ ínanabèixgũgũ, rũ ñanagürũgũ nüxũ: –Pa Corix, ¡toxũ rüngũxẽẽ, erũ ngẽmama itabaxũgũ! –ñanagürũgũ. <sup>26</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: –Pa Duũxũgũ i Tama Aixcũma Yaxõgũxũ, ¡tüxcüũ pemuẽẽ? –ñanagürũ. Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ínarũda. Rũ buanecü rũ yuapena nachogũ. Rũ ínayachaxãchi ga buanecü, rũ inayarũxo ga yuape, rũ ínachaxanemare. <sup>27</sup> Rũ nümagũ ga norũ ngúexũgũ rũ nabèixãchiãẽgũ, rũ nügũmaã ñanagürũgũ: –¡Tacü èxna nixĩ i ñaã yatü rũ ngẽmacèx woo ya buanecü rũ yuape rũ naga naxĩnüexũ? –ñanagürũgũ.

*Yatũgũ ga Gadarácũãx ga ngoxogũ nawa yexmagũxũ  
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)*

<sup>28</sup> Rũ Ngechuchu rũ norũ ngúexũgũ rũ naxtaxaarũ tocutüwa nangugũ ga Gadáraarũ naãnewa. Rũ yexguma yéma nangugũgu, rũ Ngechuchucèx yéma nibuxmũ ga taxre ga yatũgũ ga duũxèchíquèxetanũgu yarũxauchigũtanũneũxũ. Rũ yema taxre rũ ningoxoãx, rũ nidüraexũchi. Rũ yemacèx taxucürüwama texé yéma namawa taxüpetü. <sup>29</sup> Rũ yema taxre rũ aita naxüe, rũ ñanagürũgũ: –¡Tüxcüũ toxũ nuã cuyachixewe, Pa Ngechuchu ya Tupana Nane? ¿Èxna nuã cuxũ na toxũ ícuyawoxũxũcèx tauta nawa nanguyane na Tupana toxũ poxcuexũ? –ñanagürũgũ. <sup>30</sup> Rũ yema nachicaarũ ngaicamana nachibüe ga

muxūma ga cuchigū. <sup>31</sup> Rū yema ngoxogū rū Ngechuchuxū nacèèxūgū, rū ñanagürügū: —Rū ngēxguma toxū ícuwoxūgu, ¡rū ngēma cuchigūgu toxū nachocuxēē! —ñanagürügū. <sup>32</sup> Rū yexguma ga Ngechuchu, rū ñanagürü nüxū: —Ēcū, ¡ngēma pexī! —ñanagürü. Rū yexguma ga yema ngoxogū rū ínachoxū nawa ga yema taxre ga yatügū, rū yema cuchigūgu nayachocu. Rū ñuxūchi guxūma ga yema cuchigū rū inaxūāchi, rū naxtaxa-cutüarū mèxpūxūwa nayarüyuxgū, rū yexma nayi. <sup>33</sup> —Rū yema cuchigüarū dauruügū rū nabèixāchiāégū, rū ñānecèx nibuxmü. Rū yexguma ñānewa nangugūgu, rū nüxū nixugūgū ga guxūma ga yema ngupetūxū ga ñuxācū naxcèx na yataanegūxū ga yema taxre ga yatügū ga ngoxoāxgūxū. <sup>34</sup> —Rū yexguma ga guxūma ga yema ñānecūāx ga duūxūgū, rū Ngechuchuxūtawa naxī. Rū yexguma Ngechuchuxū nadaugūgu, rū nüxū nacèèxūgū na ínaxūxūcèx ga yema norū naānewa.

## 9

### *Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawāixāchicücèx nayataanexēē* (Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

<sup>1</sup> Rū yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga nguegu nixüe. Rū naxtaxaarü tocutüwa naxū, rü noxrütama ñānewa nangu. <sup>2</sup> Rū yéma guma ñānewa rü duūxūgū rü Ngechuchuxūtawa nanangetaügū ga wüxi ga yatü ga nawāixāchicü. Rū yexguma Ngechuchu nüxū dèuxgu ga ñuxācū aixcūma na yaxōgūāxū ga yema duūxūgū rü ñanagürü nüxū ga guma idaawecü: —¡Nataāē, Pa Chaunex! Erü curü pecadugū rü marü cuxū nüxū changechaū —ñanagürü. <sup>3</sup> Rū yéma nayexma ga ñuxre ga ngúexēēruügū ga ore ga mugüwa nguxēētaegūxū. Rū nūmagü rü naāxēgüwa ñanagürügū: —¿Ñāñ yatü rü tacü Tupanamaā nixugü? —ñanagürügū. <sup>4</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nüxū nacuèxama ga yema naāēwa nagu naxīnūēxū. Rū yemacèx ñanagürü nüxū: —¿Tüxcüū chixexūgu perüxīnūē? <sup>5</sup> —¿Tacü nixī i ngēma rütauxchamaēxū na namaā nüxū ixuxū ya daa nawāixāchicü:

“Rü curü pecadugū rü marü cuxū nüxū changechaū”, rü ēxna:

“¡Inachi rü íxū!” ñagūxū nüxū? <sup>6</sup> —Natürü i ñuxma rü tá pexū nüxū chadauxēē na Chaunatü ya Tupana núma choxū muxū na duūxūgūaxū nüxū changechaūxūcèx i norü pecadugū —ñanagürü. Rū yexguma rü ñanagürü nüxū ga guma nawāixāchicü: —¡Inachi, rü nayaxu i curü caruū, rü cupatawa naxū! —ñanagürü. <sup>7</sup> —Rü yexgumatama ga guma nawāixāchicü rü inachi, rü napatawa naxū. <sup>8</sup> Rū yexguma yemaxū nadaugūgu ga duūxūgū, rü poraācū namuūē. Rü Tupanaxū nicuèxūgū, rü ñanagürügū: —Moxē, Pa Tupanax, erü cunaporaxēē i ñāñ yatü na ngēmaācū mexū toxcèx naxūxūcèx —ñanagürügū.

### *Mateucèx naca ga Ngechuchu* (Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

<sup>9</sup> Rū yexguma yéma inaxūāchigu ga Ngechuchu, rü yéma nüxū nadau ga wüxi ga yatü ga Mateugu āegaxū ga yéma rütoxū ga ngextá Dumaārü āēxgacücèx dīēru ngīxū ínayauxgūxūwa yerü woetama yemawa napuracü. Rū Ngechuchu rü ñanagürü nüxū: —¡Chowe rüxū! —ñanagürü. Rū yexguma ga Mateu rü inachi, rü nawe narūxū. <sup>10</sup> Rū Mateupatawa naxū ga Ngechuchu, rü yéma nachibü. Rū ínangugū ta ga muxūma ga togū ga duūxūgū ga Dumaārü āēxgacücèx dīēru ngīxū yauxgūxūwa puracüexū, rü togū ga duūxūgū ga taxúema nacūmamaā taāégūxū. Rū yema duūxūgū rü yéma mechawa narütogū namaā ga Ngechuchu rü norü ngúexūgū. <sup>11</sup> Natürü yexguma yemaxū nadaugūgu ga Parichéugū, rü Ngechuchuarü ngúexūgūna nacagü, rü ñanagürügū: —¿Ñuxācū i perü ngúexēēruū rü namaā nachibü i āēxgacüarü duūxūgū i dīēruarü yauxwa puracüexū, rü duūxūgū i pecaduāxgūxū? —ñanagürügū. <sup>12</sup> Rū yexguma yemaxū naxīnūgu ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxū ga Parichéugū: —Ngēma poraexū rü tama

nanaxwèxegü ya duturu, natürü ngẽma idaaweexü nixĩ i naxwèxegüxü. <sup>13</sup> —jRü ípixĩ, rü nawa pengüe i Tupanaãrü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Choma rü tama chanaxwèxe i chauxcèx peyamèx i carnerugü, natürü chanaxwèxe i togü pexü nangechaütümüügü”,

ñaxü! Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Choma rü tama mexüguna na chaxuxücèx nixĩ i núma chaxüxü, natürü núma chaxü na nüxna chaxuxücèx i ngẽma pecaduãxgüxü na ngẽmaãcü nüxü naxoexücèx i nacümagü i chixexügü —ñanagürü.

### *Ngechuchuna nacagüe ga aurechiga*

*(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)*

<sup>14</sup> Rü yexguma ga Cuáü ga baiüxëëruüãrü ngúexügü, rü Ngechuchucèx naxĩ, rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —Toma i Cuáüãrü ngúexügü na tixüxü rü nümagü i Parichéugü rü muëxpüxcüna tama tachibüeãcüma tayumüxëgü. ¿Rü tüxcüü i curü ngúexügü rü tama toxrüü tama nachibüãcüma nayumüxëgü? —ñanagürügü. <sup>15</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —¿Éxna wüxi i ngĩgüarü petawa rü pexcèx namexü na nangechaüëxü rü naxaureexü i ngẽma nüxna naxugüxü ega natanüwa nangëxmagu i ngẽma yatü i ngexwacèx ámaxü? Maneca tama nixĩ. Natürü wüxi i ngunexügu rü ngẽma yatü i ngexwacèx ámaxü rü tá namücügüna nixügachi. Rü ngẽma ngunexügu tá nixĩ i aixcüma naxaureexü i namücügü. <sup>16</sup> —Rü taxúema tanapaita i wüxi i naxchiru i ngauxü namaã i wüxi i natüchi i ngexwacaxüxü i tauta nañaãchimüxü. Erü ngëxguma nayauxgu i ngẽma naxchiru rü tá nügü ínanaxíraxãchi i ngẽma natüchi i ngexwacaxüxü, rü tá nanagauxëë i ngẽma wexachiru. Rü noxriarü yexera tá nixĩ i na nagauxü. <sup>17</sup> —Rü ngëxgumarüü ta rü taxúema ngexwacaxücü ya binu rü nagu tayabacuchi i wüxi i naxchixü i marü ngauxü i naxchëxmünaxcèx. Erü ngëxguma ngẽmaãcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü narüngu, rü tá nayawãixëë i ngẽma naxchixü i ngauxü i naxchëxmünaxcèx. Rü ngëxma tá nayarütaxu ya binu rü ngẽma naxchixü rü ta. Rü ngëmacèx tanaxwèxe ya ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchixügu tayabacuchi. Rü ngẽmaãcü tãütáma inayarütaxu. [Rü chorü nguxëëtae i ngexwacaxüxü rü ngëxgumarüü ta nixĩ na taxucürüwama namaã nawüxigüxü i ngẽma nuxcümaüxü i pecümagü —ñanagürü ga Ngechuchu.]

### *Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögücüchiga*

*(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

<sup>18</sup> Rü yexguma yemaãcü ínangúexëëtaeyane ga Ngechuchu, rü naxütawa nangu ga wüxi ga äëxgacü ga Yudíugüarü. Rü Ngechuchupëxegu nayacaxãpüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, chauxacü rü ngexwacèx iyu. Natürü ngëxguma chi ngẽma cuxüxgu rü ngixü quingögügu, rü wena chixarü imaxü —ñanagürü. <sup>19</sup> Rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngúexügümaã yema äëxgacüwe narüxü. <sup>20</sup> Rü yexguma yéma naxüyane ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecü ga 12 ga taunecü ägüechacü rü naweama ne ixü. Rü naxpechinüchirugu iyangögü. <sup>21</sup> Yerü ngĩma rü nagu irüxñü rü yexguma chi naxchiruxüxĩcatama yangögümaregu, rü chi ngixcèx nitaane. <sup>22</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu rü nügü ínidau, rü ngixü nadau ga yema nge. Rü ñanagürü ngixü: —jNataãë, Pa Chauxacüx! Marü cuxcèx nitaane, erü cuyaxõ —ñanagürü. Rü yexgumatama ngixcèx nitaane. <sup>23</sup> Rü yexguma yema äëxgacüpatawa nanguxgu ga Ngechuchu, rü nüxü nadau ga paxetatanüxü ga marü na ínamemaregüxü na ngixü iyatëxgüxü ga yema bucü. Rü ga duüxügü rü nixáicha rü naxauxe. <sup>24</sup> Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: —jÍpechoxü i nuã! Erü ngẽma bucü rü tama iyu. Rü ipemare —ñanagürü. Natürü nümagü ga duüxügü rü Ngechuchuxü nacugüeama. <sup>25</sup> Rü yexguma Ngechuchu ínachoxüxëëxgu ga duüxügü, rü yema bucüarü ucapugu naxücu. Rü ngixmëxgu nayayauxãchi, rü yexgumatama írüda ga ngĩmax. <sup>26</sup> Rü guxüwama ga yema naãnewa, rü duüxügü nüxü nixuchigagü ga yema Ngechuchu üxü.

*Ngechuchu naxcèx nayataanexêê ga taxre ga yatü ga ingexetüxü*

<sup>27</sup> Rü yexguma yéma ínaxüüxgu ga Ngechuchu, rü taxre ga ngexetüxü rü nawe nangëgü. Rü tagaãcü ñanagürügü: —Pa Ngechuchux, Pa Dabítanüxüx, ¡cuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. <sup>28</sup> Rü yexguma Ngechuchu guma í ga nagu napexünegu naxücuxgu, rü yema taxre ga ngexetüxü rü naxcèx naxí. Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Peyaxögüxü yíixü na chaporaxü na pexü charümeëxëxüçèx? —ñanagürü. Rü nümagü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Ngü, Pa Corix, tayaxögü —ñanagürügü. <sup>29</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü naxëtügügu ningögü, rü ñanagürü nüxü: —¡Cü pexcèx yataane, erü peyaxögü! —ñanagürü. <sup>30</sup> Rü naxcèx nitaanegü. Rü Ngechuchu rü poraãcü nayaxucüxëgü na taxúemaãma nüxü na yaxugüxüçèx ga yema nüxü ngupetüxü. <sup>31</sup> Natürü yema taxre rü yexguma yéma ínachoxügu rü guxüwama ga yema naãnewa rü nüxü nixugüeama ga yema Ngechuchu üxü.

*Ngechuchu rü naxcèx nayataanexêê ga wüxi ga yatü ga tama idexacü*

<sup>32</sup> Rü yexguma yema taxre ga yatü íchoüxguwena, rü ñuxre ga duüxügü rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga tama idexacü yerü ngoxo nawa nayexma. <sup>33</sup> Rü Ngechuchu ínanatëxüchi ga yema ngoxo. Rü yexgumatama inanaxügü ga na yadexaxü ga guma yatü. Rü nümagü ga duüxügü rü nabëixächiaëgü. Rü ñanagürügü: —Taguma nüxü tadau i nuã tachiüãnewa i tacü i ñaãrüü ixíxü —ñanagürügü. <sup>34</sup> Natürü ga Parichéugü rü ñanagürügü: —Ñaa yatü rü ngoxogüarü äëxgacü i Chatanáãrü poramaã nixí i ínawoxüãxü i ngoxogü —ñanagürügü.

*Ngechuchuaxü nangechaütümüügü ga duüxügü*

<sup>35</sup> Rü yema naãnewa rü guxünema ga íãnegügu rü íãnexäcügügu nixügüchigü ga Ngechuchu. Rü wüxichigü ga íãnewa, rü duüxügüarü ngutaquëxepataüwa ninguxëëtaechigü. Rü duüxügümaã nüxü nixuchigü ga ore ga mexü na ñuxäcü äëxgacü na yíixü ya Tupana. Rü nanameëxëê ga duüxügü ga idaaweexü. Rü woo nañuxraüxü ga norü ñaawe nüxü yexmaxü, rü nanameëxëê. <sup>36</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga yema muxüma ga duüxügü ga naxütawa ngugüxü, rü nüxü nangechaütümüügü. Yerü carnerugü ga ngearü dauruüãxürüü nanaxixächiaëgü, rü tama nataãëgü. <sup>37</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü nangëxma i muxüchixü i duüxügü i ímemaregüxü na yaxögüãxü i Tupanaãrü ore. Natürü nanoxreëxpüx i Tupanaãrü puracütanüxü na namaã nüxü yaxugüxüçèx i ngëma ore. <sup>38</sup> Rü ngëmacèx name nixí i duüxügüarü yora ya Tupana naxcèx peca i perü yumüxëwa na yamugüãxüçèx i norü puracütanüxü i orearü uruügü na ngëma duüxügümaã nüxü yaxugüxüçèx i norü ore i mexü —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 10

*Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngúexügü na toxnamana namugüãxüçèx  
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)*

<sup>1</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu, rü yema 12 ga norü ngúexügüçèx naca. Rü nüxna naxãga rü nanaporaexëê na ínawoxüãxüçèx ga ngoxogü rü nameëxëëãxüçèx ga duüxügü ga idaaweexü ga woo nañuxraüxü ga ñaawe nüxü yexmaxü. <sup>2</sup> Rü ñaa nixí ga naegagü ga yema 12 ga Ngechuchuarü ngúexügü ga imugüxü. Rü natanüwa rü Chimáü ga Pedrugu äëgacü nixí ga naëru ixíxü. Rü to nixí ga Pedrueneë ga Aüdré. Rü to nixí ga Chaütiágu rü to nixí ga Chaütiágueneë ga Cuáü. Rü yema taxre rü Zebedéu nanegü nixígü. <sup>3</sup> Rü togü nixí ga Piripi, rü Baturumé, rü Tumachi, rü Mateu ga Dumaãrü äëxgacüçèx dñëruarü yaxwa puracüchirécü. Rü togü nixí ga Chaütiágu ga Arupéu nane, rü Tadéu. <sup>4</sup> Rü to nixí ga Chimáü ga iporaãëcüü. Rü to nixí ga Yuda ga Icariüte ga yixcama bexma cúacü Ngechuchuxü íxuaxüxü.

*Ngechuchu rü norü ngúexügüxü nimugü na nüxü yanaxugüexücèx ga norü ore  
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)*

<sup>5</sup> Rü Ngechuchu nayamugü ga yema 12 ga norü ngúexügü. Rü nüxna naxāga, rü ñanagürü: —;Tāütāma natanüwa pexĩ i ngēma duūxügü i tama Yudíugü ixīgüxü! ;Rü tāütāma Chamáriacūāx i duūxügüarü ñānegüwa pexĩ! <sup>6</sup> —Natürü chanaxwèxe i ngēma Yudíugü i carnerugürüü iyarütauxexütanüwa pexĩ. <sup>7</sup> —;Rü ngēma natanüwa nüxü peyarüxu na marü yangaicaxü ya Tupana na norü āēxgacü yĩxü! <sup>8</sup> —;Rü penameēxēēx i ngēma duūxügü i idaaweexü! ;Rü wena penamaxēxēēx i ngēma duūxügü i marü yuexü! ;Rü penameēxēēx i ngēma duūxügü i chaxünemaā idaaweexü! Rü ngēma duūxügü i ngoxogü nawa ngēxmagüxü ;rü nüxü ípenawoxüx! Rü tama name i penaxātanü ega texéxü perümexēēxgu, erü pema rü pexü nangetanümare i ngēma pora. <sup>9-10</sup> —;Rü tāütāma ípingearü dīeruāxgü na perü tacücèx petaxegüxücèx rü bai i perü choca i perü namawaü! ;Rü wüxitama i pexchiru ípinge, rü bai i perü chapatu, rü bai ya perü caxüchigüxü ya naĩxmenēxā ípinge! Rü pemaā nüxü chixu rü wüxi i puracütanüxü rü name nixĩ i ngēma duūxü i nüxü napuracüūxütawa nachibü. <sup>11</sup> —Rü ngēxguma wüxi ya ñānewa rü ēxna wüxi ya ñānexācüwa pengugügu i pemax, ;rü naxcèx pedèux i wüxi i duūxü i mecümaxü! ;Rü ngēmaxütagu perücho ñuxmatáta ipexĩāchi i ngēma ñānewa! <sup>12</sup> —Rü ngēxguma yima ípatagu pechocugu, rü meā tá nüxü perümoxēgü i ngēma duūxügü i ngēma ngēxmagüxü rü: “;Tupana pexü rüngüxēēx!” ñaperügügu tá nüxü. <sup>13</sup> —Rü ngēxguma ngēma duūxügü rü meā pexü nayauxgu rü Tupana tá nüxü narüngüxēē. Natürü ngēxguma tama meā pexü nayauxgu i napatawa rü ñaperügügu tá nüxü:

“Marü name i toxnamana taxĩ”, ñaperügügu tá. <sup>14</sup> —Rü ngēxguma wüxi ya ĩwa rü ēxna wüxi ya ñānewa duūxügü tama meā pexü yauxgügu rü tama nüxü naxĩnüēchaügu i perü ore, ;rü ípechoxü! Rü ngēxguma ípechoūxgu, ;rü meā pegü ipepagücutü i perü üxaxücutü, na ngēmawa nüxü nacüēxgüxücèx na chixexü na naxügüxü i ngēma duūxügü! <sup>15</sup> —Rü aixcüma pemaā nüxü chixu rü ngēma ngunexü i nagu nagúxü i naāne, rü Chodomacūāx rü Gomoracūāx i duūxügüarü yexera Tupana tá nanapoxcue i ngēma duūxügü i tama meā pexü yauxgüxü.

*Guxchaxügümaā tá pewé ningexütanü i duūxügü*

<sup>16</sup> —Dücèx, āücümaxüwa pexü chamugü, ngēxgumarüü i carnerugüxü aigütanüwa imugüxürüü. ;Rü ngēmacèx penaxwèxe i āxtapegürüü pexuāēgü, natürü muxtucugürüü taxuüma i chixexü pexügü! <sup>17</sup> —;Rü pegüna pedaügu! Erü duūxügü rü tá pexü ínayauxü, rü āēxgacügüxütawa tá pexü nagagü na pexü napoxcuexücèx. Rü ngutaquēxepataügügu tá pexü nicuaixgü. <sup>18</sup> —Rü chaugagu tá āēxgacügü ya tacügüpēxewa pexü nagagü. Rü ngēmaācü tá chauchigagu pidexagü napēxewa i ngēma āēxgacügü rü napēxewa i ngēma duūxügü i tama Yudíugü ixīgüxü. <sup>19</sup> —Natürü ngēxguma āēxgacügüpēxewa pexü nagagügu na pexü napoxcuexücèx, ;rü taxucèxtāma pexoegaāēgü na tacümaā tá penangāxüxü rü ēxna tacüxü tá namaā na pixuxü! Erü ngēxguma nawa nanguxgu na pidexagüxü, rü Tupanaāē tá pexü nangüxēē na tacüxü tá namaā pixuxü. <sup>20</sup> —Rü tāütāma pema nixĩ i pidexagüxü, natürü Tupanaāē i Üünexü tá nixĩ i pewa idexaxü. <sup>21</sup> —Rü nügüeneēgüwa rü tá nügü ínaxuaxügü na āēxgacügü yamèxgüxücèx. Rü ngēxgumarüü tá ta nanatügü rü naxācügüxü ínaxuaxügü, rü naxācügü rü nanatügüxü tá ínaxuaxügü na āēxgacügü tüxü imèxgüxücèx. <sup>22</sup> —Rü chaugagu tá guxü i duūxügü pexchi naxaie. Natürü yíxema aixcüma yaxōōmáxē i chorü ore rü tama choxü ítáxe, rü yíxema tá tixĩ ya nayaxúxe i ngēma maxü i taguma gúxü. <sup>23</sup> —Rü ngēxguma wüxi ya ñānewa rü duūxügü pexü daixchaügu, rü name nixĩ i pibuxmü ya yima ñānewa, rü naĩ ya ñānewa pexĩ. Rü aixcüma pemaā nüxü chixu rü tāütāma guxüne ya Yudíugüarü ñānewa pengugü naxüpa na chataeguxü i chomax. <sup>24</sup> —Rü taxuüma i wüxi i ngúexü rü norü ngúexēēruūxü narüyexera. Rü taxuüma i wüxi i coriarü duūxü rü norü corixü

narüyexera. <sup>25</sup>—Rü ngēma norü ngúexēēruūxū üpetüxürüū tátama nüxū naxüpetü i ngēma norü ngúexū. Rü ngēma norü corixū üpetüxürüū tátama nüxū naxüpetü i ngēma norü duūxū. Rü ngēxguma duūxügü rü ngoxo i Bechebú choxū nawogüegu, ¿rü ñuxácü tá pexū naxu i pemax?

*Name nixī na Tupanaxū pemuñēxū*

*(Lc 12.2-7)*

<sup>26</sup>—Rü ngēmacèx ¡tāxū i nüxū pemuñēxū i ngēma duūxügü! Erü guxūma i ngēma cúācū üxū rü tá nangoxoma. Rü guxūma i ngēma ñuxma duūxügücèx ēxüguxū, rü yixcūra rü tá nüxū nacüexgüama. <sup>27</sup>—Rü guxūma i ngēma pemaāxīcatama nüxū chixuxū, ¡rü meā duūxügücèx penangoxēēx! Rü guxūma i ngēma bexma pemaā nüxū chixuxū, ¡rü tagaācū guxū i duūxügümaā nüxū pixu! <sup>28</sup>—¡Rü tāxū i nüxū pemuñēxū i ngēma duūxügü i pexū daixchaūxū! Erü taxünexūxīcatama nimèxgü. ¡Natürü name nixī i nüxū pemuñē ya yima Tupana! Erü nūma nüxū nangēxma i pora na napoxcuāxūcèx i pexene rü peāē rü ta i ngēma ngoxogūxū ¡napoxcuexūgu. <sup>29</sup>—¿Tama ēxna wüxitachinü i dīēruyu namaā petaxe i taxre i werixacügü? Natürü bai i wüxi i ngēma werixacü rü ñaxtūanegu nangu, ega tama nanaxwèxegu ya Penatü ya Tupana. <sup>30</sup>—Rü woo i peyae rü Tupana rü wüxichigü rü nayaxugü, rü nüxū nacüèx na ñuxre ngēxmaxū. <sup>31</sup>—Rü ngēmacèx ¡tāxū i pemuñēxū! Erü pema rü muxūma i werixacügüarü yexeraxūchi pexū nangechaū ya Tupana.

*Yíxema duūxügüpēxewa tügü ixuxe na Ngechuchu ya Cristuarü duūxügü tīxū*

*(Lc 12.8-9)*

<sup>32</sup>—Rü guxāma ya texé i ñoma i nañewa i duūxügüpēxewa tügü ixuxe na chorü duūxū tīxū, rü choma rü tá ta Chaunatü ya daxügücüpēxewa tūxū chixu na chorü duūxū tīxū i tūmax. <sup>33</sup>—Natürü texé ya ñoma i nañewa i duūxügüpēxewa tügü ixuxe na tama chorü duūxū tīxū, rü choma rü tá ta Chaunatü ya daxügücüpēxewa tūxū chixu na tama chorü duūxū tīxū i tūmax.

*Ngechuchugagu nixī i yatoyexū i duūxügü*

*(Lc 12.51-53; 14.26-27)*

<sup>34</sup>—Rü tama name i nagu perüxīnūē na nūma chaxūxū na guxū i duūxügü rü wüxigu naxīnūēxūcèx. Natürü pemaā nüxū chixu rü nūma chaxū na chaugagu yatoyexūcèx i duūxügü. <sup>35</sup>—Rü nuā chaxū na wüxi ya yatü rü tama nanatūmaā wüxigu naxīnūxūcèx, rü wüxi i paxū rü tama naēmaā wüxigu naxīnūxūcèx, rü wüxi i naneāx rü tama ngīxēmaā na wüxigu naxīnūxūcèx. <sup>36</sup>—Rü ngēmaācū wüxi ya īwa, rü nügütanūxūmaā tátama naxuwanūāxgü. <sup>37</sup>—Rü yíxema texé ya choxū na tangechaūxūārü yexera tūmanatūxū rü ēxna tūmaēxū ngechaūxē, rü taxucürüwama chorü duūxū tixī. Rü yíxema texé ya choxū na tangechaūxūārü yexera tūmanexū rü ēxna tūmaxācūxū ngechaūxē, rü taxucürüwama chorü duūxū tixī. <sup>38</sup>—Rü yíxema tama yaxna namaā īnūxē i ngēma guxchaxūgü i chaugagu tūmacèx ínguxū rü ngēmaācū chowe rüxūxē, rü taxucürüwama chorü duūxū tixī. <sup>39</sup>—Rü texé ya tügü maxēēchaūxē rü tá itayarütaxu. Natürü texé ya chauxcèx yuxe rü tá tanayaxu i maxū i taguma gúxū.

*Āmarechiga*

*(Mr 9.41)*

<sup>40</sup>—Rü texé ya pexū yaxúxe rü choxū nixī i tayaxuxū. Rü texé ya choxū yaxúxe rü yima nūma choxū mucü ya Chaunatūxū nixī i tayaxuxū. <sup>41</sup>—Rü texé ya wüxi i orearü uruū i Tupana ngema muxūxū yaxúxe, rü ngēmatama āmare i wüxi i orearü uruū yaxuxūraūxū tátama tayaxu. Rü texé ya wüxi i yatü i mecūmaxūxū yaxúxe erü namecūma, rü ngēmatama āmare i wüxi i yatü i mecūmaxū yaxuxūraūxū tátama tayaxu. <sup>42</sup>—Rü texé ya wüxi i pochiyuācu i dexá i gèuxchiūxū nüxna āxē i ngēxürüūxū i chorü buxūgü i chowe rüxīxū, rü aixcūmaxūchi tá tanayaxu i tūmaārü āmare —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 11

*Cuáũ ga baiũxẽẽruũ nanamu ga ñuxre ga norũ duũxũgũ na Ngechuchuxõtawa íyadaugũxũcèx*  
(Lc 7.18-35)

<sup>1</sup> Rũ yexguma nüxũ nachauxgu ga Ngechuchu ga na yaxucuxẽgũãxũ ga yema 12 ga norũ ngúexũgũ, rũ inaxũãchi ga yéma na duũxũgũxũ nangúexẽẽxũcèx rũ nüxũ yaxúxũcèx ga ore ga mexũ ga guxũne ga íãnegũ ga yema naãnewa yexmagũnewa. <sup>2-3</sup> Rũ Cuáũ ga baiũxẽẽruũ rũ yexguma poxcupataxũwa nayexmayane, rũ nüxũ nacuáxchiga ga yema Ngechuchu üxũ. Rũ yemacèx ga Cuáũ rũ Ngechuchuxõtawa nanamugũ ga ñuxre ga norũ duũxũgũ na nüxna yacagũxũcèx rũ aixcũma Cristu ga ínanguxẽẽgũcü yĩ, rũ êxna to tá yĩ ya Cristu. <sup>4</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagũrũ nüxũ ga yema duũxũgũ: —¡Pewoegu rũ Cuáũmaã nüxũ peyarũxu i ngẽma pematama nüxũ pedaugũxũ rũ nüxũ pexĩnũẽxũ! <sup>5</sup> —¡Rũ namaã nüxũ pixu rũ ngẽma ngexetũgũxũ rũ marũ nidauchigũ, rũ ngẽma ichixeparaxũ rũ marũ inachigũ, rũ ngẽma chaxũneãxgũxũ rũ marũ naxcèx nitaanegũ, rũ ngẽma ngauchixẽgũxũ rũ marũ ningoxnamachixẽgũ, rũ ngẽma yuexũ rũ wenaxãrũ namaxẽ, rũ ngẽma ngearũ ngẽmaxũãxgũxũ rũ marũ namaã nüxũ tixu i Tupanaãrũ ore i mexũ! <sup>6</sup> Rũ tataãẽ ya yixema texé ya tama nüxũ rüxoxe na choxũ tayaxõxũ —ñanagũrũ ga Ngechuchu. <sup>7</sup> Rũ yexguma nawoeguxgu ga yema Cuáũ ga baiũxẽẽruũãrũ duũxũgũ, rũ Ngechuchu inanaxũgũ ga guma Cuáũchiga na yadexaxũ. Rũ ñanagũrũ nüxũ ga duũxũgũ: —¿Tacũ nixĩ ga pema ípeyadaugũxũ ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa? —¿Êxna wüxi ga ngẽxũrũüxũmare ga yatũ ga ñoma dexne ga buanecũ yaxĩãxtanücüüxẽẽcürũ i xĩxũ nixĩ ga ípeyadaugũxũ? <sup>8</sup> —Rũ êxna ega tama guma ípeyadaugũgu, ¿rũ tacũ nixĩ ga ípeyadaugũxũ? ¿Êxna wüxi ga yatũ ga poraãcü nügũ ngèxãẽxũ yĩxũ ga ípeyadaugũxũ? Pema nüxũ pecuèx i ngẽma poraãcü nügũ ngèxãẽgũxũ rũ ãẽxgacũgũ ya tacũgũpatawa nangẽxmagũ. <sup>9</sup> —¿Tacũ êxna nixĩ ga ípeyadaugũxũ? ¿Êxna wüxi ga Tupanaãrũ orearũ uruũxũ? Ngẽmaãcü aixcũma yema nixĩ ga ípeyadaugũxũ. Rũ pemaã nüxũ chixu rũ Cuáũ ya baiũxẽẽruũ rũ tama wüxi i ngẽxũrũüxũmare i Tupanaãrũ orearũ uruũ nixĩ. <sup>10</sup> —Rũ Cuáũchiga nixĩ ga naxũmatũxũ ga yema Tupanaãrũ ore ga ñaxũ:

“Cupẽxegu chayamu i chorũ orearũ ngeruũ na cuxcèx namexẽẽãxũcèx i duũxũgũarũ maxũ”,

ñaxũ. <sup>11</sup> —Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ guxũ i duũxũgũtanũwa rũ nataxuma i Tupanaãrũ orearũ uruũ i Cuáũ ya baiũxẽẽruũãrũ yexera ixĩxũ. Natürũ yixema Tupana ãẽxgacũ íxĩxũwa wixwexüchi üxe, rũ Cuáũãrũ yexera tixĩ. <sup>12</sup> —Rũ yexguma noxri Cuáũ ya baiũxẽẽruũ inaxũgũgu na nüxũ yaxúxũ i ñuxãcü Tupana ãẽgacũ ixĩxũwa nangugũxũ i duũxũgũ, rũ nüma ga duũxũgũ rũ norũtama ngúchaxũmaã nawa nangugũchaxũ i ngema nachica. Rũ ñuxma rũ ta ngemagutama narũxĩnũe. <sup>13</sup> —Rũ guxũma ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũarũ orewa, rũ ore ga mugũ ga Moĩché ümatũxũwa rũ nüxũ nixuchigagũ na ínanguégaxũ ya Cristu na ãẽxgacũ na yĩxũcèx. Rũ yemaãcü nixĩ ñuxmata ínangu ga Cuáũ. <sup>14</sup> —Rũ ngẽxguma chi peyaxõgũchaũgu i ñãã chorũ ore, rũ pemaã nüxũ chixu rũ Cuáũ ya baiũxẽẽruũ nixĩ ya yima yanguxẽẽcü ga yema ore ga guma nuxcũmaũcü ga orearũ uruũ ga Ería ga ípenanguxẽẽcüchiga ümatũxũ. <sup>15</sup> —Rũ yixema ãchixẽgũxe, ¡rũ naga taxĩnũe i ngẽma ore! —ñanagũrũ. <sup>16</sup> Rũ ñanagũrũ ta ga Ngechuchu: —¿Tacũgu tá chanangu i ñãã duũxũgũ i ñuxma maxẽxũ? Maneca ñãã duũxũgũ rũ taxumaãma nataãgũ ngẽxgumarũ i ñuxre i buxũgũ i nügũmaã íãxtũwa rütogũxũ, rũ íxĩnũcèxwèxegũxũ, rũ tagaãcü namücügũxũ ñagũxũ:

<sup>17</sup> “Marũ wowerumaã pexcèx tapaxetagu, natürũ tama ípixũãchitanũxũ. Rũ marũ ngechaũ i wiyaegu pexcèx tawiyaegũ, natürũ tama pexauxe”, ñagũxũ. Rũ ngẽma buxũgũrũ nixĩ i ñãã duũxũgũ. <sup>18</sup> —Yerũ núma naxũ ga Cuáũ ga baiũxẽẽruũ rũ tama pãũ

nangõx rü tama binu nayaxaxü. Rü yexguma ga nümagü rü: “Nangoxoãx” ñanagürügü nüxü. <sup>19</sup> —Rü ñuxüchi núma chaxü i choma ya Tupana Nane na duüxüxü chiixü. Rü choma rü õna changõx rü binu chayaxaxü. Rü ngëxguma i nümagü rü taanüxüchixü rü ngãxwëxexü choxü nawogüe. Rü nüxü nixugüe rü pecaduãxgüxümaã chaxãmücü, rü namaã chaxãmücü i ngëma duüxügü i Dumaãrü ãëxgacücèx dïeru ngïxü ideetanüxü. Natürü Tupanaãrü cuèx rü meãma nangox tümawa ya yíxema aixcüma nawe rüxixë — ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ïãnegü ga tama Tupanaga ñnüene  
(Lc 10.13-15)*

<sup>20</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga na yangagüãxü ga yema duüxügü ga guma ñãnegücüãx ga ngextá yexeraãcü ínaxüaxüwa ga taxü ga mexügü ga Tupanaãrü poramaã naxüxü. Rü poraãcü nayangagü, yerü yema duüxügü rü tama nüxü narüxoe ga norü chixexü. <sup>21</sup> Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Rü wüxi i ngechaü nixï i pexcèx, Pa Corachíüçüãxgü rü Pa Bechaídacüãxgüx, yerü yexguma chi Tiruarü ñãnewa rü Chidãüãrü ñãnewa chanaxüxgu ga yema mexügü ga cuèxruügü ga Tupanaãrü poramaã petanüwa chaxüxü, rü woo ga na poraãcü yachixexü ga yema duüxügü rü nuxcü mama chitama nüxü narüxoe ga yema nacüma ga chixexü, rü poraãcüxüchi chima nügümaã nangechaügü rü naxauxe, yerü chi nügü nicuèxãchitanü ga na yapedaduãxgüxü. <sup>22</sup> —Natürü pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napoxcuexü i pecaduãxgüxü, rü ngëma ngunexügu rü Tirucüãxgü rü Chidãüçüãxgüarü yexera tá pexü napoxcue i pemax, Pa Corachíüçüãxgü rü Bechaídacüãxgüx. <sup>23</sup> —Rü pemax, Pa Capernáüçüãxgü i Duüxügüx, ¿rü pema nagu perüxínüëgu rü daxügüxü i naãnewa tá ipexixü? Pemaã nüxü chixu rü naãnetüüwa i ngextá Tupana Chatanáxü ípoxcuxüwa tá nixï i pewogüxü. Rü yexguma chi Chodomaãrü ñãnewa chanaxüxgu ga yema mexügü ga cuèxruügü ga Tupanaãrü poramaã petanüwa chaxüxü, rü guma ñãne ga nuxcüma norü pecadugagu iyarüxoxüne rü ñuxma rü chi nangëxma. <sup>24</sup> —Natürü pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napoxcuexü i pecaduãxgüxü, rü ngëma ngunexügu rü Chodomacüãxgüarü yexera tá pexü napoxcue i pemax, Pa Capernáüçüãxgüx —ñanagürü.

*Chauxcèx pexï na chauxütagu perüngüëxüçèx  
(Lc 10.21-22)*

<sup>25</sup> Rü yexguma rü ñãncü nayumüxë ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Pa Chaunatü ya Daxügüxü i Naãne rü Ñoma i Naãneãrü Yorax, cuxü chicuëxüü, erü ñãã chorü ngüexügüxü nüxü cucuëxëë i ñãã ore i naxchaxwa íquicüxü i duüxügü i ñoma i naãnewa nüxü cuèxüchigüxü. <sup>26</sup> —Rü moxë cuxna chaxã, Pa Chaunatüx, erü cuma cunaxwëxe na ngëmaãcü cunaxüxü —ñanagürü. <sup>27</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxã i guxüma i tacü i ngëxmaxü. Rü Chaunatüxicatama choxü nacuèx na texé chiixü i choma i Nane. Rü tama guxüma i duüxügü aixcüma nüxü nacuèx na texé yïxü ya Chaunatü. Rü choma ya Nane, rü ngëma duüxügü i Chaunatüxü nüxü chadauxëëchaüxüxicatama nixï i aixcüma nüxü cuèxgüxü na texé yïxü ya Chaunatü. <sup>28</sup> —¿Rü nuã chauxütawa pexï i guxãma i pema ya ipaexe nagagu i perü chixexügü rü perü íxãchiãëgü! Rü choma rü tá pexna chanayaxu i pexweta na iperüngüëxüçèx. <sup>29</sup> —¿Rü ñuxüchi penayaxu i chorü ucuxëgü rü naxcèx pedauxütaegü i chaucüma! Erü choma rü yaxna pemaã chaxínü rü taguma chaugü chicuëxüxü. Rü ngemaãcü tá nüxü ipeyangau i ngema taãë i aixcüma ixixü. <sup>30</sup> —Erü ngëma pexü chamuxü rü natauxcha na naga pexñüëxü. Rü ngëma pexü chanaxwaexü rü tama naguxcha na penaxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.



## 12

*Ngechucharü ngúexüğü rü trigu nicãũetanü ga ngüchigaarü ngunexügu*  
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

<sup>1</sup> Rû wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngúexüğümaã trigunecügu nixü. Rû nataiyae ga norü ngúexüğü, rü yemacèx inaxiãcüma yoxocüne triguta nicãũetanü, rü inayangõetanü. <sup>2</sup> Rû yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Dücèx i curü ngúexüğü rü chixexü naxüe. Erü ngüxchigaarü ngunexügu napuracüe, rü nachuxu nixi i ngëma —ñanagürügü. <sup>3</sup> Rû Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Taguma êxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga âëxgacü ga Dabí ga yexguma nataiyèxgu ga nûma rü natanüxüğü? <sup>4</sup> —Rü Tupanapatagu naxücu rü nanangõx ga yema pâü ga üünexü ga Dabicèx rü natanüxügücèx chuxuxü ga na nangõxgüãxü. Yerü paigücèxicatama nixi ga yema pâü. <sup>5</sup> —Rü pemax, Pa Parichéugüx ¿taguma êxna nawa pengúe ga yema ore ga mugüpanegu Moiché ümatüxü ga ñaxü rü marü name i paigü rü ngüxchigaarü ngunexügu napuracüe i tupauca ya taxünewa? Rû ngëma rü tama wüxi i pecadu nixi naxcèx i ngëma paigü. <sup>6</sup> —Natürü pemaã nüxü chixu rü nuã petanüwa nangëxma i wüxi i duüxü i tupauca ya taxüneärü yexera ixixü i Tupanapëxewa. <sup>7</sup> —Natürü pema rü tama nüxü pecuèx i ñuxü ñaxüchiga nixi i ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü: “Choma rü tama chanaxwèxe i chauxcèx peyamèx i carnerugü, natürü chanaxwèxe i togü pexü nangechaütümüüğü”, ñaxü. Rû ngëxguma chi meã nüxü pecuèxgügu i ngëma ore, rü tãü chima chixri nachiga pidexagü i ñaã chorü ngúexüğü i taxuüma i chixexü ügüxü i Tupanapëxewa. <sup>8</sup> —Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü aixcüma ngüxchigaarü yora chixi —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Wüxi ga yatü ga yumécüchiga*  
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

<sup>9</sup> Rû yexguma yema nachicawa inaxüüxgu ga Ngechuchu, rü guma ñãneärü ngutaquëxepataügu naxücu. <sup>10</sup> Rû yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü wüxichacüüwa yumécü. Rû nûmagü ga Parichéugü rü naxcèx nadaugü ga ñuxãcü norü âëxgacügüxütawa Ngechuchuxü na inaxuaxügüxü. Rû yemacèx Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Namexü yixü na texé naxcèx yataanexëëxü i wüxi i ðaawexü i ngüxchigaarü ngunexügu? —ñanagürügü. <sup>11</sup> Rû Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Texé i petanüwa rü ngëxguma chi ngüxchigaarü ngunexügu wüxi i perü carneru puchugu nguxgu, rü taux êxna i ngëxgumatama ípeyadaugüxü rü ípenatüächixü woo ngüxchigaarü ngunexü yixügu? <sup>12</sup> —Natürü Tupanapëxewa rü wüxi i duüxü rü poraãcüxüchima wüxi i carneruarü yexera nixi. Rû ngëmacèx name nixi i mexü taxü i woo ngüxchigaarü ngunexü yixügu —ñanagürü. <sup>13</sup> Rû ñuxüchi ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga guma yatü ga yumécü: —¡lyarüwëxãchimëxë! —ñanagürü. Rû guma yatü rü inayarüwëxãchimëxë, rü yexgumatama narümemëx, rü naí ga naxmëx ga mexünerüü nixi. <sup>14</sup> Rû yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü, rü inachoxü ga yéma. Rû inanaxügüe na naxcèx nadaugüxü ga ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yamëxgüxü.

*Nuxcümaüxü ga ore ga Ngechuchuchiga*

<sup>15</sup> Rû yexguma Ngechuchu nüxü cuächigagu na Parichéugü na yamëxgüchaüxü, rü inaxüxü ga guma ñãnewa. Rû muxüma ga duüxüğü rü nawe narüxí. Rû nûma ga Ngechuchu rü nanameëxëe ga guxüma ga yema duüxüğü ga idaaweexü. <sup>16</sup> Rû duüxügüna naxãga na tama nüxü yaxugüexücèx na texe na yixü ga nûmax. <sup>17</sup> Rû yemaãcü nanaxü ga Ngechuchu na yanguxëëãxücèx ga yema ore ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía nüxü ixuxü ga ñaxü:

18 “Daa nixĩ ya chorü duũ ya chomatama nüxũ chaxunetacü rü nüxũ changechaũcü rü namaã chataãẽxũchicü. Rü Chauãẽ i Üünexũ rü nüxna tá chanamu. Rü nüma tá guxũ i duũxũgü i tama Yudiugü ixĩgũxũmaã nüxũ nixu i ore i mexũ i aixcũma ixĩxũ. 19 Rü tagutáma ngextá texémaã niporagacüü rü taxúemaãtáma ngextá nipura. Rü tagutáma texé ããneãrũ ítamũgũwa nüxũ taxĩnũ na natagaxũ. 20 Rü nüma rü tãütáma nanadai i ngẽma duũxũgü i norü õwa turaexũ, rü tãütáma inayanaxoxẽẽ i ngẽma duũxũgü i írarüwatama yaxõgũxũ. Rü ngẽmaãcũ tá nixĩ ñuxmatáta guxũ i naãnewa nangu i ngẽma norü ore i aixcũma ixĩxũ. 21 Rü guxũ i duũxũgü i tama Yudiugü ixĩgũxũ rü tá naxcèx naxĩ na ngẽmaãcũ naxũtawa nayauxgũãxũcèx i norü maxũ i taguma gúxũ”, ñanagürü ga Ichaxía.

*Parichéugü rü Ngechuchuxũ nixugüe na ngoxoarü poramaã napuracũxũ  
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23, 12.10)*

22 Rü Ngechuchuxũtawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga ngoxoãcũ ga ngexetücü rü tama idexacü. Rü Ngechuchu nanamexẽẽ. Rü guma yatü rü yexgumatama nidauchi rü nidexa. 23 Rü guxũma ga duũxũgü rü nabèixãchiãẽgü ga yexguma yemaxũ nadaugügu. Rü ñanagürügü: —¿Taux õxna daa yĩxũ ya Dabí nane ya Cristu? —ñanagürügü. 24 Natürü yexguma yemaxũ naxĩnüëgu ga Parichéugü, rü ñanagürügü: —Ñãã yatü i Ngechuchu, rü ngoxogünatü i Bechebúarü poramaã nixĩ i ínawoxũãxũ i ngoxogü —ñanagürügü. 25 Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxũ nacuèxama ga tacügu na naxĩnüëxũ. Rü yemacèx ñanagürü nüxũ: —Ngẽxguma chi wüxi i nachiũãnecũãx i duũxũgü nügü itoyegu rü nügütanüwa chitama nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxẽẽ. Rü ngẽxguma chi wüxi ya ããnecũãx rü õxna wüxi ya ícũãx nügũmaã nuẽẽchagu rü nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxẽẽ. 26 —Rü ngẽxguma chí Bechebú nügütama ítèxũchigu rü nügütama yamèxgu, ¿rü ñuxãcũ chí ãẽxgacüecha yĩxũ? 27 —Rü pemax, Pa Parichéugũx, rü choxũ pixuxgu rü Bechebúarü poramaã íchanawoxũ i ngoxogü. Natürü ngẽxguma chí Bechebúarü poramaã íchanawoxũxgu i ngoxogü, ¿rü texéarü poramaã nixĩ i perü ngúexũgü rü ínawoxũãxũ i ngoxogü? Rü dücax, rü ngẽma perü ngúexũgütama nixĩ i pexcèx nangoxẽẽxũ na ípetüexũ. 28 —Natürü pemaã nüxũ chixu rü aixcũma Tupanaãẽ i Üünexũãrũ poramaã nixĩ i íchanawoxũxũ i ngoxogü. Rü ngẽmawa pexũ nüxũ chacuèxẽẽ na marü núma petanüwa nanguxũ ya Tupana, na perü ãẽxgacü yĩxũcèx. 29 —¿Rü ñuxãcũ texé wüxi ya yatü ya poracüpatagu taxücu na tanapuxũxũcèx i norü ngẽmaxũgü, ega tama tayanèixiragu i noxrix? Rü ngẽxguma tayanèixiraguxicatama nixĩ i nüxna tanapuxũxũ i norü ngẽmaxũgü ya yima yatü ya poracü. 30 —Rü yixema tama choxũ ngechaũxẽ rü chauxchi taxai. Rü yixema tama choxũ rüngũxẽexẽ na Tupanacèx tananutaquèxexũ i duũxũgü rü chauxchawa tanangianexẽẽ. 31 —Rü ngẽmacèx pemaã nüxũ chixu rü Tupana tá nüxũ nüxũ nangechaũ i guxũma i pecadugü i duũxũgü ügũxũ rü guxũma i norü dexagü i chixexũ. Natürü yixema Tupanaãẽ i Üünexũmaã tacü ixugũxe, rü Tupana rü tagutáma tüxũ nüxũ nangechaũ i ngẽma chixexũ. 32 —Rü guxãma ya texé ya tacü chomaã ixugũxe rü Tupana tá tüxũ nüxũ nangechaũ i ngẽma. Natürü texé ya Tupanaãẽ i Üünexũmaã tacü ixugũxe, rü Tupana rü tagutáma tüxũ nüxũ nangechaũ i ngẽma, rü bai i ñoma i naãnewa, rü bai i daxũguxũ i naãnewa.

*Wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ icuáxũ na tacü rü nanetü yĩxũ  
(Lc 6.43-45)*

33 —Rü ngẽxguma wüxi i nanetü rü namexgu, rü norü o rü ta name. Natürü ngẽxguma wüxi i nanetü rü nachixèxgu, rü norü o rü ta nachixe. Rü wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ icuáxũ ngoxi name rü õxna tama. 34 —Pa Æxtapearü Duũxũgũx, ¿ñuxãcũ i mexũ i orexũ pixuxũ ega pematama rü pichixecũmagu? Erü ngẽma ore i peèxmaã nüxũ pixuxũ rü peãẽwa nixĩ i ne naxũxũ. 35 —Wüxi ya mecü ya yatü rü mexũ i orexũ nixu, erü naãẽwa

rü aixcüma mexügu narüxñü. Natürü wüxi i yatü i chixecümaxü rü chixexü i orexü nixu, erü naãewa rü chixexügu narüxñü. <sup>36</sup>—Rü choma pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu nagúxü i naãne, rü Tupana rü tá nüxna naca i guxü i duüxügu naxcèx i guxüma i ore i chixexü i nüxü yaxuxü i ñoma i naãnewa. <sup>37</sup>—Erü ngëma curü dexagüwa rü Tupana tá cuxü nangugü, rü tá cumaã nüxü nixu ngoxita cume i napëxewa rü éxna tama —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Duüxügu ga tama yaxögüchaüxü rü naxcèx ínacagü ga to ga cuèxruü ga Tupanaärü poramaã üxü*

*(Mr 8.12; Lc 11.29-32)*

<sup>38</sup> Rü yexguma rü ñuxre ga Parichéugü rü Yudiúguarü ngúexëeruügu ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëeruüx, cuxü tadauxchaü na cunaxüxü i wüxi i cuèxruü i mexü i Tupanaärü poramaã cuxüxü —ñanagürügü. <sup>39</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ñã duüxügu i chixecümagüxü rü tama yaxögüxü rü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruü i mexü i Tupanaärü poramaã üxü. Natürü yema cuèxruü ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Yonáxü ngupetüxüxüxüca tátama nadaugü. Rü taxuütáma i to i cuèxruü nüxü tadauxëë i ñã duüxügu. <sup>40</sup>—Rü yexgumarüü ga Yoná ga tomaëxpüx ga ngunexü rü tomaëxpüx ga chütaxü choxni ga taxü ga bayenañüwa na nayexmaxü rü wenaxärü na nangóxü, rü ngëxgumarüü tá ta nixi i choma i tomaëxpüx i ngunexü rü tomaëxpüx i chütaxü i chatáxüwa changëxmaxü. Natürü wena táxarü changox. <sup>41</sup>—Rü ngëxguma naãneärü guxgu rü Tupana rü ñã duüxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü nuxcümaügüxü ga Nínibecüãx ga duüxügu rü tá inachigü. Rü Tupanapëxewa tá ínanaxuaxügu i ñã duüxügu i ñuxma maxëxü. Yerü nümagü ga Nínibecüãx rü nüxü narüxoe ga nacümagü ga chixexü ga yexguma Yoná namaã nüxü ixuxgu ga Tupanaärü ore. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Yonáärü yexera ixixü. <sup>42</sup>—Rü ngëxguma naãneärü guxgu rü Tupana rü ñã duüxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü ngïma ga nuxcümaücü ga Chabaaneärü äëxgacü rü tá iichi. Rü tá ínaxuaxü i ñã duüxügu i ñuxma maxëxü. Yerü ngïma rü yaxüwaxüchi ne ixü na äëxgacü ga Charumóuxü naxñüxüçèx ga ñuxäcü poraäcü nüxü na nacüèxüchixü. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Charumóüärü yexera ixixü.

*ngoxo i taeguxüchiga*

*(Lc 11.24-26)*

<sup>43-44</sup>—Rü ngëxguma wüxi i ngoxo rü wüxi ya yatüwa ínaxüüxgu, rü dauxchitawa i ngextá taxüema íxãpataxüwa rü nu ne nanaxümare. Rü naxcèx nadau na ngexta na nangüxüçèx. Rü ngëxguma taxuxguma nüxü iyangauxgu na ngexta nangüegaxü, rü nagu narüxñü na wena nataeguxü naxcèx ya yima yatü ga noxri nawa ínaxüxüchirécü. Rü ngëxguma nataegugu, rü nüxü inayangau ya yima yatü na wüxi ya i ya ngëäcüne rü mexëene rü meã nabixichinerüü na yixü. <sup>45</sup>—Rü ngëma ngoxo rü ínixü rü naxcèx nayadau i to i 7 i ngoxogü i norü yexera i chixexü. Rü guxüma i ngëma rü yima yatügu nayachocu, rü ngëxma naxãchiügu. Rü ngëxguma ya yima yatü rü noxriarü yexera nachixe. Rü ngëxgumarüü tá ta nüxü naxüpetü i ñã duüxügu i chixecümagüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechucharü mamá rü naëneëgüchiga*

*(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)*

<sup>46</sup> Rü yexguma duüxügümaã íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma tangu ga naë rü naëneëgü. Rü ípataarü düxétügu tarücho, rü Ngechuchumaã tidexagüchaü. <sup>47</sup> Rü wüxi ga duüxü Ngechuchumaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —Yéa düxétüwa tangëxma ya cue rü cueneëgü, rü cumaã tidexagüchaü —ñanagürü nüxü. <sup>48</sup> Natürü Ngechuchu nanangãxü ga yema duüxü ga namaã nüxü ixuxü ga yema ore, rü ñanagürü nüxü: —¿Texé tixi ya chaue? ¿Rü texégü tixi ya chaueneëgü? —ñanagürü. <sup>49</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü

norü ngúexügüxü naxuneta, rü ñanagürü: —Düçèx, daxe tixĩ ya chaue, rü daagü nixĩ ya chaueneëgü. <sup>50</sup> —Erü guxãma ya texé ya naxúxe i Chaunatü ya daxügucüarü ngúchañ, rü yixema tixĩ ya chaueneë rü chaueyèx rü chaue —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 13

### *Ore ga toecügu ixuxü* (Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

<sup>1</sup> Rü yematama ngunexügu ga Ngechuchu rü ínaxüxü nawa ga guma ï ga nagu napexüne. Rü naxtaxaãnacüwa nayarüto. <sup>2</sup> Rü muxüma ga duüxügü rü yéma naxcèx nangutaquëxegü. Rü yemacèx düxwa wüxi ga ngegu nixüe ga Ngechuchu, rü guma nguewa narüto. Rü guxüma ga duüxügü rü yexma naxnecütëxegu nachigü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü muxüma ga ore ga cuèxruüwa nanangüexëe ga duüxügü. Rü norü nguxëëtaewa rü ñanagürü: —Rü wüxi ga yatü ga toecü rü trigumaã nanagüane. <sup>4</sup> —Rü yexguma trigumaã nagüaneãgu, rü ñuxre ga guma trigu rü namacüwagu nayi. Rü íngügü ga werigü, rü nanawecu. <sup>5</sup> —Rü náigü ga trigu rü nutatanügu nayi ga ngextá ínachixcaxüwa ga waixüümü. Rü paxa narüxügü ga guma trigu, yerü ga waixüümü rü tama nayaxcü. <sup>6</sup> —Rü yexguma nangunagügu ga üexcü, rü narüngëxgü ga guma trigu. Rü nayue yerü tama poraãcü nixãmëxã. <sup>7</sup> —Rü náigü ga trigu rü tuxunecügu nayi. Rü yexguma nayaegu ga tuxugü, rü guma triguxü inawocu, rü nanadai. <sup>8</sup> —Natürü náigü ga trigu rü mexü ga waixüümügu nayi. Rü yexguma nayaegu rü muxüma ga trigu nawa ínguxuchi. Rü nümaxü rü wüxireewa rü 100 püxü ínguxuchi ga norü o, rü náireegüwa rü 60, rü náireegüwa rü 30. <sup>9</sup> —Rü yixema áchixëgüxe, jrü nagu tarüxínüë i ngëma ore! —ñanagürü.

### *Tacüçèx nixĩ ga yema ore ga cuèxruügügu ixuxü* (Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

<sup>10</sup> Rü yexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchucèx naxĩ, rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿Tüxcüü i cuèxruügügu cuyaxuãcüma cunangüexëëxü i ñaã duüxügü? —ñanagürügü. <sup>11</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Tupana rü pexüxícatama nüxü nacüexëe i ngëma ëxüguxü na ñuxãcü ãëxgacü yíxü i nümax. Natürü nüma i togü i duüxügü rü tama nüxü nüxü nacüexëe i ngëma. <sup>12</sup> —Rü texé ya aixcüma naga íñuxë i chorü ore, rü Tupana rü yexeraãcü tá tüxü nüxü nacüexëe. Rü ngëmaãcü tá tüxü nangëxma i taxü i cuèx. Natürü texé ya tama naga íñuxë i ñaã ore rü Tupana tá tüxna nanayaxu i ngëma íraxü i cuèx i tüxü ngëxmachirëxü. <sup>13</sup> —Rü ngëmacèx nixĩ i ore i cuèxruümaã chanangüexëëxü i ngëma duüxügü. Erü nümagü rü woo nüxü nadaugügu, rü ñoma tama nüxü nadaugüxürü nixigü. Rü woo nüxü naxínüëgu, rü ñoma tama nüxü naxínüëxürü nixigü. Rü tama nüxü nacüexgüéga. <sup>14</sup> —Rü aixcüma ngëma duüxügüchiga nixĩ ga yema Tupanaãrü ore ga nuxcümaücü ga norü orearü uruü ga Íchaxía nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü ngëma duüxügü rü tá aixcüma nüxü naxínüë, natürü tãütáma nüxü nacüexgüéga i tacüchiga na yíxü i ngëma nüxü naxínüëxü. Rü aixcüma tá nüxü nadaugü, natürü tãütáma nüxü nacüexgü na tacüchiga yíxü i ngëma nüxü nadaugüxü. <sup>15</sup> Erü ngëma duüxügü rü tãütáma nüxü nacüexgüchañ i chorü ore, rü naxchaxwa tá nügü narütütamachixëgü rü tá naxchaxwa napexetügü. Rü ngëmaãcü tá nanaxügü na tama nüxü nadaugüxüçèx i ngëma mexü i naxcèx chaxüxü, rü tama nüxü naxínüëxüçèx i chorü ore, rü tama nüxü nacüexgüxüçèx na ñuxãcü choma chanaxwëxëxüãcüma na namaxëxü, rü tama chauxcèx nadaugüxüçèx na chanamaxëxëxüçèx”,

ñanagürü. <sup>16</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Natürü pemax, Pa Chorü Ngúexügüx, rü petaãëgü erü pexetügümaãtama nüxü pedaugü i ngëma chaxüxü rü pexmachixëmaãtama

nüxü pexĩnüë i chorü ore. <sup>17</sup> –Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü muxüchixü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü rü muxüchixü ga duüxügü ga imecümaxü, rü nüxü nadaugüchaü i ngẽma ñuxma chauxütawa nüxü pedaügüxü. Natürü tama nüxü nadaugü. Rü nüxü naxĩnüëchaü i ngẽma ore i ñuxma chauxütawa nüxü pexĩnüëxü. Natürü tama nüxü naxĩnüë –ñanagürü.

*Ngechuchu rü meã nanangoxẽ ga yema ore ga toecüchigagu yaxuxü*  
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

<sup>18</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –¡Düçèx, iperüxĩnüë na ñuxü ñaxüchiga yĩxü i ngẽma ore i cuèxruü i toecüchiga! <sup>19</sup> –Rü guma trigu ga namagu yixünerüü tixĩgü ya yixema nüxü ñnüëxẽ i ore i mexü na ñuxãcü ãëxgacü yĩxü ya Tupana natürü tama nüxü cuèxgüxe i ñuxü ñaxüchiga na yĩxü i ngẽma ore. Rü tümaxütawa nangu i Chataná, rü tüxü nüxü inayarüngümaëxëë i ngẽma ore i tümãëwa ngëxmachiréxü. <sup>20</sup> –Rü guma trigu ga nutatanügu yixünerüü nixĩ i ngẽma duüxügü i nüxü ñnüëxü i Tupanaãrü ore rü taãëcümü nayauxgüxü. <sup>21</sup> –Natürü ngẽma na tama aixcüma nagu naxĩnüëxü i ngẽma ore, rü paxaãchitama nayaxögü, rü yixcüra ngëxguma ngẽma oregagu guxchaxügü nüxü üpetügu rü éxna duüxügü naxchi aiegu, rü ínanatèxgü i ngẽma ore. <sup>22</sup> –Rü guma trigu ga tuxunecügu yixünerüü nixĩ i ngẽma duüxügü i Tupanaãrü orexü ñnüëxü rü yaxögüxü. Natürü ñoma i naãneãrü ngẽmaxügücèx oegaãëgüxü, rü ngẽmaguama rüxĩnüëxü, rü düxwa nüxü inayarüngümaë i ngẽma ore. Rü guxüma i ngẽma rü Tupanaãrü orexü nüxü narüxoxëë na tama aixcüma meã Tupanawe naxĩxücèx i ngẽma duüxügü. <sup>23</sup> –Natürü guma trigu ga mexü ga waixüümügu yixünerüü nixĩ i ngẽma duüxügü i nüxü ñnüëxü i Tupanaãrü ore, rü nüxü cuèxgüxü i ñacüchiga na yĩxü, rü naga ñnüëxü rü meã naxcèx maxëxü. Rü tümáxë rü guma trigu ga 100 püxü nawa ínguxuchinerüü tixĩ. Rü tümáxë rü guma 60 püxü nawa ínguxuchinerüü tixĩ. Rü tümáxë rü guma 30 püxü nawa ínguxuchinerüü tixĩ –ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ore ga chixexü ga natüane ga trigutanügu toxüchigagu ixuxü*

<sup>24</sup> Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruüxü duüxügümaã nixu, rü ñanagürü: –Rü nüma ya Tupana rü ñoma wüxi ga yatü ga mexüne ga triguchire naãnegu tocürüü tá nanaxü. <sup>25</sup> –Rü guma yatü rü yexguma ínapeyane rü wüxi ga norü uwanü ga naxchi aixü rü yéma naxü. Rü naëchita yexma trigunecügu nayatogü ga chixexü ga natüane. Rü ñuxüchi ínixü. <sup>26</sup> –Rü yexguma naxügügu ga trigu rü nayaegu rü yexwacèx yaxoxgu, rü yema natüane rü ta nangox. <sup>27</sup> –Rü yexguma ga yema yatüarü duüxügü, rü namaã nüxü nayarüxügü, rü ñanagürügü:

“Pa Corix, cuma rü cuanegu rü triguxicachirëx ngëxma cuto. ¿Natürü ñuxãcü i ñuxma rü chixexü i natüane rü ta ngema naxügüxü?” ñanagürügü. <sup>28</sup> –Rü yexguma ga yema naãneãrü yora, rü ñanagürü nüxü:

“Maneca wüxi i chorü uwanü i chauxchi aixü nixĩ i ngema ngexü wagüxü” ñanagürü. Rü yexguma ga norü duüxügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü:

“Pa Corix, ¿cunaxwèxexü na tanabéxü i ngẽma chixexü i natüane?” ñanagürügü. <sup>29</sup> –Natürü nüma ga norü cori rü ñanagürü nüxü ga yema norü duüxügü:

“¡Nüetama ngema nangëxmagü! Erü ngëxguma chi penabëxgu, rü ngürüãchi trigumaã chi ta penangauxëë na penabéxü. <sup>30</sup> –Rü narümemã nixĩ i nüetama ngema nayae ñuxmatáta triguarü buxgüwa nangu. Rü ngëxguma rü ngema tá chanamugü i chorü puracütanüxü, rü tá nanabëxira i ngẽma chixexü i natüane. Rü tá ínanagoxüçüta, rü ñuxüchi tá ínanagu. Rü ngẽmawena tá nayabuxgü i trigu, rü naxchiügu tá choxü namaã nanguxügü” ñanagürü.

*Ore ga motachachiregu ixuxü*  
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

<sup>31</sup> Rū Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruũxũ duũxũgũmaã nixu, rü ñanagürü: —Rü ngẽma Tupanaarü ore rü yexera nixũchigü. Rū ñoma wüxi ya motachachire ya wüxi ya yatü naãnegu toxũnerüũ nixĩ. <sup>32</sup> —Rü woo naxíraxũchichirẽx ya yima naxchire, natürü ngẽxguma naxũxgu rü nayexgu, rü wüxi i nanetü i taetaxũ nixĩ. Rū ngẽmacèx i werigü rü natanüwa naxĩ, rü ngẽxma nayarũxũchiãũgü —ñanagürü.

*Ore ga pãũärü puxẽeruũgu ixuxũ*  
(Lc 13.20-21)

<sup>33</sup> Rū Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruũxũ duũxũgũmaã nixu, rü ñanagürü: —Rü Tupanaarü ore rü duũxũgũtanüwa nangu. Rū nixũchigü rü nanaxũchicüxü i norü maxü. Rū ñoma íxraxũ i pãũärü puxẽeruũ i wüxi i nge taxũ i ngírü pãũchara namaã ipuxẽexũrũxũ nixĩ —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Cuèxruũgu ixuxũ ga oremaã nidexa ga Ngechuchu na yanguxẽẽãxücèx ga Tupanaärü ore*  
(Mr 4.33-34)

<sup>34</sup> Rū guxũma ga yema ore ga Ngechuchu duũxũgũmaã nüxũ ixuxũ, rü cuèxruũgu yaxuãcũma namaã nüxũ nixu. Rū yemaãcüxicatama nixĩ ga namaã nüxũ yaxuxũ. <sup>35</sup> Rū yemaãcü nanaxü ga Ngechuchu na yanguxẽẽãxücèx ga yema Tupanaärü ore ga nuxcũmaũcü ga norü orearü uruũ ga Ichaxía umatũxũ ga ñaxũ: “Choma rü cuèxruũgu ixuxũ i oremaã tá duũxũgũmaã chidexa. Rū tá namaã chanangoxẽẽ i ngẽma cuèx i èxũguxũ ga yexguma noxri naãne ixũgũgumama iicũxũ”, ñaxũ.

*Ngechuchu nanangoxẽẽ na tacũchiga yĩxũ ga yema ore ga chixexũ ga natüane ga trigutanügu toxũchigagu ixuxũ*

<sup>36</sup> Rū Ngechuchu ínayamugü ga duũxũgü, rü guma ì ga nagu napexũnegu naxücu. Rū norü ngüexũgü rü yéma naxcèx naxĩ, rü ñanagürügü nüxũ: —Pa Corix, ¡tomaã nangoxẽẽ na tacũchiga yĩxũ i ngẽma chixexũ i natüanegu ixuxũ i ore! —ñanagürügü. <sup>37</sup> Rū yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Rü yima mexũ i trigumaã toecü, rü nüma nixĩ ya Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcü. <sup>38</sup> —Rü ngẽma naãne i nagu natoexũ, rü ñoma i naãne nixĩ. Rū ngẽma mexũ i trigu rü ngẽma nixĩ i duũxũgü i Tupanaärü duũxũgü ixĩgũxũ. Rū ngẽma chixexũ i natüane, rü ngẽma nixĩ i duũxũgü i Chatanáärü ixĩgũxũ. <sup>39</sup> —Rü ngẽma norü uwanü i chixexũ i natüanemaã naẽchita naãnegu yatoexũ, rü ngẽma nixĩ i Chataná. Rū ngẽma ngunexũ i nagu nabuxuxũ i trigu rü naãneärü gũxchiga nixĩ. Rū ngẽma puracũtanũxũ i triguarü buxwa puracüexũ, rü Tupanaärü orearü ngeruũgü i daxücüãx nixĩgü. <sup>40</sup> —Rü ngẽxgumarüũ i ngẽma chixexũ i natüane rü na nabéxũ rü ñuxũchi na ínaguxũ, rü ngẽxgumarüũ tá ta nixĩ i naãneärü guxgu. <sup>41</sup> —Rü choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü tá chanamu i chorü orearü ngeruũgü i daxücüãx na nadeãxücèx i ngẽma duũxũgü i chixexũ ügũxũ rü ngẽma duũxũgü i toguãxũ chixexũ ügũxẽexũ. Rū tá ínawoxũ. <sup>42</sup> —Rü tá üxüxetüwa nayawocu. Rū ngẽma tá naxauxe rü tá nixũxchapütagü. <sup>43</sup> —Natürü guxũma i ngẽma duũxũgü i Tupanaga ínüexũ, rü tá üexcürüũ inabaixgü i ngextá Tanatü ya Tupana ãẽxgacü íixĩxüwa. Rū yíxema ãchixẽgũxe, ¡rü nüxũ taxĩnũe i ngẽma ore! —ñanagürü.

*Ore ga taxũ ga dẽeru ga icũxũgu ixuxũ*

<sup>44</sup> Rū Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruũxũ duũxũgũmaã nixu, rü ñanagürü: —Rü ngẽma na ãẽxgacü yĩxũ ya Tupana rü duũxũgücèx rü namexechi ñoma wüxi i uiru i wüxi i naãnegu icũxũrũxũ. Rū wüxi ya yatü rü ngẽxguma nüxũ iyangauxgu i ngẽma uiru, rü paxa wena ngẽma naãnegu nayacux. Rū taãẽacũma namaã nataxe i guxũma i norü ngẽmaxũgü na naxcèx nataxexücèx i ngẽma naãne na noxrü yĩxũcèx i ngẽma uiru —ñanagürü.

*Ore ga nuta ga ngẽãẽruũ ga tatanücügu ixuxũ*

<sup>45</sup> Rū ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Rü duñxügü rü ñoma wüxi i taxetanüxü i nutagü ya ngèxãëruüçèx dauxürüü nixīgü na poraãcü Tupanaxcèx nadaugüxü na nüma norü ãëxgacü yixixüçèx. <sup>46</sup> –Rü ngëma taxetanüxü rü ngëxguma düxwa nüxü iyangauxgu ya wüxi ya nuta ya ngèxãëruü ya guxüärü yexera mexëchicü, rü namaã nataxe i guxüma i norü ngëmaxügü na naxcèx nataxexüçèx ya yima nuta ya mexëchicü, na noxrü yixüçèx.

### *Ore ga püchagu ixuxü*

<sup>47</sup> –Rü ngëma Tupana na ãëxgacü yixixü rü wüxi i pücha i nagúxüraüxü i choxni namaã iyaxuxüürüü nixi. <sup>48</sup> –Rü ngëxguma naxãacuxgu i ngëma pücha, rü ngëma püchaetanüxü rü naxnecüpechinügu ínanatúächigü. Rū ngëma narütogü rü nayadexechi i ngëma mexü i choxni, rü pexchigu nananucu. Rū ngëma tama ingõxü i choxni rü ínanawogü. <sup>49-50</sup> –Rū ngëxgumarüü tá nixi i ngëxguma naguxgu i naãne. Erü Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüãx, rü núma tá naxi. Rū tá nayadexechi i ngëma mexü i duñxügü nüxna i ngëma ichixexü, rü tá üxüetüwa nayawocu i ngëma duñxügü i chixexü. Rū ngëma tá naxauxe, rü tá nixüxchapütägü –ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Ngexwacaxügüxü rü nuxcümaügüxü i ngëmaxügüchiga*

<sup>51</sup> Rū yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüna naca, rü ñanagürü: –¿Nüxü pecuáxü yixü na tacüchiga yixü i ngëma pemaã nüxü chixuxü? –ñanagürü. Rū nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: –Ngëmaãcü, Pa Corix, nüxü tacuèx –ñanagürügü. <sup>52</sup> Rū yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Rū ngëxguma wüxi i ngúexëëruü i ore i mugüwa nguxëëtaexü aixcüma nüxü cuèxgu na ñuxãcü ãëxgacü yixü ya Tupana, rü nanaxwèxe na meã nüxü nacuáxü i ngëma nuxcümaüxü i Tupanaärü ore rü ñaã ngexwacaxüxü i chorü ore rü ta, ngëxgumarüü i wüxi i cori i norü taxepatawa duñxügüçèx inawéxü i norü ngëmaxügü i ngexwacaxügüxü rü norü ngëmaxügü i nuxcümaügüxü ta –ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Ngechuchu rü Nacharétuwa nayexma*

*(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)*

<sup>53</sup> Rū yexguma Ngechuchu nüxü rüchaxgu ga yema ore ga cuèxruügüxü na yaxuxü, rü inaxüãchi ga yéma. <sup>54</sup> Rū guma ñãne ga nawa nayaxüne ga Nacharétuwa naxü. Rū guma ñãneärü ngutaquëxepataügu naxücu rü yéma nanangúexëë ga duñxügü. Rū yema duñxügü rü nabëixãchiãëgü namaã ga norü ore. Rū ñanagürügü: –¿Ngextá nüxü nacuèx i ngëma nguxëëtae? ¿Rü ñuxãcü nüxü nacuèx na naxüãxü i ngëma mexügü i taxügü i Tupanaärü poramaã naxüxü? <sup>55</sup> –¿Taux ëxna i daa yixü ya carpinteru ya Yúche nane ya María ngíne, ya Chaütiágu rü Yúche rü Chimáü rü Yuda naëneë ixicü? <sup>56</sup> –¿Rü taux ëxna i naëyëxgü rü nuxma tatanügu naxãchiügüxü? ¿Rü ngëxguma i ngextá yixü i nayauxãxü i ngëma nüxü nacuáxü? –ñanagürügü. <sup>57</sup> Rū yemacèx ga duñxügü rü tama nüxü inarüxínüëchaü. Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Guxüma i togü i duñxügü rü namaã nataãëgü i wüxi i Tupanaärü orearü uruü. Natürü ngëma orearü uruüchiüãnewatama rü duñxügü rü tama namaã nataãëgü –ñanagürü. <sup>58</sup> Rū yema duñxügütanüwa rü tama poraãcü nanaxü ga mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü, yerü tama nüxü nayaxögüchaü ga yema duñxügü.

## 14

### *Nayu ga Cuáü ga baiüxëëruü*

*(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)*

<sup>1</sup> Rū yema ngunexügügu nixi ga Gariréaaneärü ãëxgacü, ga Erode rü Ngechuchuxü nacuáchigaxü. <sup>2</sup> Rū Erode rü norü duñxügümaã ñanagürü: –Yima nixi ya Cuáü ga baiüxëëruü rü marü wena namaxü. Rū ngëmacèx nüxü nangëxma i pora na naxüãxü i ngëma mexügü i taxügü i Tupanaärü poramaã naxüxü –ñanagürü. <sup>3</sup> Rū yema ñanagürü, yerü nümatama ga Erode rü üpaacü norü churaragüxü namu na Cuáüxü yayauxgüxüçèx

rü cadenamaã yanëixgüãcüma poxcupataüwa nagagüãxücèx. Rü yemaãcü nanaxü ga Erode, yerü yemaãcü naxcèx íca ga naxmèx ga Erodía ga naëneë ga Piripi naxmèxchirèx ixïcü. <sup>4</sup> Rü Erode rü Cuáümaã nanu yerü ga Cuáü rü ñanagürü nüxü: –Tama name na cuxumèxmaã cuxãmaxü –ñanagürü. <sup>5</sup> Rü Erode rü Cuáüxü nimáxchaü, natürü duüxügüxü namuü yerü guxüma ga duüxügü rü nagu narüxïnüë rü aixcüma Tupanaãrü orearü uruü nixí ga Cuáü. <sup>6</sup> Natürü yexguma norü taunecüarü ngunexüwa nanguxgu ga Erode rü wüxi ga peta naxü. Rü yema petawa rü Erodíaxacü rü íyayüxparachigüxü napèxewa ga yema petatanüxü. Rü nüma ga ãëxgacü ga Erode rü poraãcü norü me nixí ga yema naxüxü ga naxãcürücü. <sup>7</sup> Rü yemacèx ngímaã inaxuneta rü ñanagürü ngíxü: –¡Choxna naxcèx naca i tacü i cunaxwèxexü, rü aixcüma tá cuxna chanaxã! –ñanagürü. <sup>8</sup> Rü yexguma ga ngíma rü ngíëxütawa ixü, rü ngíëna iyaca, rü ngígürügü: –Pa Ma, ¿tacü i cunaxwèxexü na naxcèx íchaçaxü? –ngígürügü. Rü ngíë ngíxü ingáxü, rü ngígürügü: –¡Naxcèx ínaca i Cuáü ya baiüxëëruüëru! –ngígürügü ga ngíë. Rü yexguma ga yema pacü rü ngígürügü nüxü ga Erode: –Chanaxwèxe i wüxi ya poratugu choxna cunaxã i Cuáü ya baiüxëëruüëru –ngígürügü. <sup>9</sup> Rü yexguma ga ãëxgacü ga Erode rü inayarümaãchi namaã ga yema ore, natürü norü unetacèx rü norü petatanüxücèx rü tama ngíxü nawomüxëëchaü. Rü nanamu ga ñuxre ga norü churaragü na ngíxna naxãgüãxücèx ga yema naxcèx ínaçaxü. <sup>10</sup> Rü yemaãcü poxcupataüwa nanamu na yéma Cuáüxü yanadaenaãxücèx. <sup>11</sup> Rü yemawena wüxi ga poratugu ngíxütawa nanange ga Cuáüëru, rü yema pacüna nayaxã. Rü ngíma rü ñuxüchi ngíëna iyaxã. <sup>12</sup> Rü yexguma ga Cuáüãrü ngüexügü rü yéma naxí, rü nayangegü ga naxüne, rü inayatèxgü. Rü yemawena rü Ngechuchumaã nüxü nayarüxugüe.

*Ngechuchu rü nanachibüexëë ga 5000 ga yatügü*  
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)

<sup>13</sup> Rü yexguma yemaxü nacuáchigagu ga Ngechuchu, rü nüxícatama wüxi ga ngegu nixüë, rü ínaxüxü ga yéma. Rü wüxi ga nachica ga taxúema íxãpataxüwa naxü. Natürü ga duüxügü rü nüxü nacuèxgüama ga ngextá na naxüxü. Rü ínachoxü ga norü íãnegüwa, rü dauxchitagu nawe narüxí. <sup>14</sup> Rü yexguma nguëwa ínaxüëgu ga Ngechuchu rü nüxü nadau ga yema muxüma ga duüxügü. Rü nüxü nangechaütümügü. Rü nanameëxëë ga yema duüxügü ga idaaweexü ga naxcèx yéma nagagüxü. <sup>15</sup> Rü yexguma marü nachütachaügu rü Ngechuchucèx naxí ga norü ngüexügü, rü ñanagürügü nüxü: –Marü nachütachaü, rü ñuxüchi taxúema nuxma taxãpata i nuã. Rü name nixí ícuyamugü i ñaã duüxügü na íãnexãcügü ya ngaicamana ngëxmagünewa naxíxücèx, rü ngema norü õnatèex yataxegüxücèx –ñanagürügü. <sup>16</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Taxuacüma nawoegu. ¡Rü pematama penachibüexëë! –ñanagürü. <sup>17</sup> Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: –Natürü nuã rü wüximëëxpüx i páu rü taxre i choxnixícatama toxü nangëxma –ñanagürügü. <sup>18</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: –¡Nuã chauxütawa penana! –ñanagürü. <sup>19</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüxü namu na maxëtèxewa natogüxücèx. Rü ñuxüchi nanade ga yema wüximëëxpüx ga páu rü yema taxre ga choxnigü. Rü daxügu nadawenüãcüma Tupanana moxë naxã, rü ñuxüchi inanabücu ga yema páügü. Rü norü ngüexügüna nanana, rü yema duüxügüxü nayanu. <sup>20</sup> Rü guxüma ga yema duüxügü rü meãma nachibüë. Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema páu rü choxnichipèxegü ga íyaxügüxü. <sup>21</sup> Rü yema yéma chibüexü rü 5000 ga yatügü nixí, natürü ga ngexügü rü buxügü rü tama nayaxugü.

*Dexáétügu nixü ga Ngechuchu*  
(Mr 6.45-52; Cu 6.16-21)

<sup>22</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü íyamugüyane rü wüxi ga ngegu nay-achoüxëë ga norü ngüexügü na yoxni naxtaxaarü tocutüwa naxíxücèx. <sup>23</sup> Rü yexguma



duïxügüxü íyamugüguwena rü guma mèxpünewa ínaxüãchi ga Ngechuchu na nüxïca yéma yayumüxëxücèx. Rü yexma nüxïcatama nachütaü. <sup>24</sup> Natürü ga norü ngúexügü rü naxtaxaarü ngãxütüchiügu nixägü ga yexguma. Rü tacü ga buanecü yexma nüxü naxü, rü poraãcü nayuape. <sup>25</sup> Rü yexguma marü yangunechaügu rü norü ngúexügüwe inaxüãchi ga Ngechuchu. Rü dexáchiüétügu nixü naxcèx ga norü ngúexügü. <sup>26</sup> Rü yexguma norü ngúexügü nüxü daugügu ga dexáchiüétügu na yaxüxü, rü poraãcü nabèixãchiãëgü. Rü norü muümaã aita naxüe, rü ñanagürügü: —Wüxi i naxchiximare nixï —ñanagürügü. <sup>27</sup> Natürü ga Ngechuchu rü namaã nidexa rü ñanagürü nüxü: —¡Peporae! rü choma chixï. ¡Rü täxü ipemuüëxü! —ñanagürü. <sup>28</sup> Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchumaã nidexa rü ñanagürü: —Pa Corix, ega chi cuma quixïgu, ¡rü choxü namu na choma rü ta dexáétügu chixüxücèx rü cuxütawa na chaxüxücèx! —ñanagürü. <sup>29</sup> Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Ëcü ¡nuã naxü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Pedru rü ínaxüe ga nguewa. Rü inanaxügü ga dexáétügu na yaxüxü na Ngechuchuxütawa naxüxücèx. <sup>30</sup> Natürü yexguma nüxü yacuèxãchigu ga na naporaxü ga buanecü rü namuü, rü inanaxügü ga na dexáchiügu nanguxü. Rü aita naxü rü ñanagürü: —Pa Corix, ¡choxü rüngüxëë! —ñanagürü. <sup>31</sup> Rü yexgumatama ga Ngechuchu rü Pedrumëxëgu nayayauxãchi, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü írarüwatama cuyaxõ. ¿Rü tüxcüü tama aixcüma cuyaxõxõchi? —ñanagürü. <sup>32</sup> Rü yexguma nguegu yachoügu ga Ngechuchu rü Pedru, rü nangupetü ga guma buanecü. <sup>33</sup> Rü guxüma ga norü ngúexügü ga nguewa yexmagüxü rü Ngechuchupëxegu nacaxãpüxügü rü nüxü nicuèxüügü, rü ñanagürügü nüxü: —Aixcümaxüchi cuma nixï i Tupana Nane quixü —ñanagürügü.

*Yenecharétuanewa Ngechuchu nanameëxëë ga idaaweexü  
(Mr 6.53-56)*

<sup>34</sup> Rü yexguma marü yanguügu ga naxtaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü rü yéma ínachoü. <sup>35</sup> Rü yexguma yema duïxügü ga yémacüãx nüxü icuèxãchitanügu ga Ngechuchu na yïxü ga guma, rü guxüma ga yema naãnewa nanguchiga ga yéma na nayexmaxü ga Ngechuchu. Rü yemacèx naxütawa nanagagü ga yema duïxügü ga idaaweexü. <sup>36</sup> Rü Ngechuchuxü nacèxügü na naxchirupechinü gumare yangögügüxücèx. Rü guxüma ga yema naxchirupechinügu ingögüexü rü narümeë.

## 15

*Tacü nixï i Tupanapëxewa duïxügüxü chixexëëxü  
(Mr 7.1-23)*

<sup>1</sup> Rü Ngechuchucèx naxï ga ñuxre ga Parichéugü rü ngúexëëruügu ga ore ga mugüwa ngüxëëtaegüxü ga Yerucharéüwa ne íxü. Rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: <sup>2</sup> —¿Tüxcüü i curü ngúexügü rü tama nagu naxï i nuxcümaügüxü i tórü oxigücüma? ¿Rü tüxcüü tama nayanguxëëgü i ngëma nacüma na Tupanacèx nayauxmëxgüxü naxüpa na nachibüexü? —ñanagürügü. <sup>3</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nüxna naca ga yema Parichéugü rü ngúexëëruügu, rü ñanagürü nüxü: —¿Rü tüxcüü i pema rü nüxü pexo i Tupanaärü mu na nagu pexüxücèx i pecümagütama? <sup>4</sup> Erü Tupana rü norü orewa rü ñanagürü:

“¡Tüxü nangechaü ya cunatü rü cue!”

ñanagürü. Rü ngëma orewa rü ñanagürü ta:

“Rü texé ya tümanatümaã rü ëxna tümaëmaã guxchigaxe rü name nixï i noxtacüma ngëmacèx tüxü tayuxëë”,

ñanagürü. <sup>5</sup> Natürü pema rü ñaperügügü:

“Marü name ega wüxi ya yatü nanatüxü rü naëxü ñaxgu: ‘Taxucürüwa chorü ngëmaxümaã cuxü charüngüxëë erü guxüma i chorü ngëmaxü rü marü Tupanana chanaxã,’” ñaxgu. <sup>6</sup> Rü ngëxguma texé ngëma ñagügu rü pexcèx rü marü namexü na tama tümanatüxü rü tümaëxü tarüngüxëëxü. Rü ngëmaãcü ipeyanaxoxëë i Tupanaärü

mu na nagu pexixúcex i pecümagütama. <sup>7</sup> Pema nixi i duixügü i togüpéxewa rü meã pemaxënetaxü, natürü peãewa rü chixexügu perüxinüë. Rü aixcüma nixi ga yema ore ga nuxcümaücü ga Tupanaãrü orearü uruü ga Ichaxía pechiga ümatüxü ga ñaxü:

<sup>8</sup> “Ñaa duixügü rü naãxmaãmare choxü nicuèxüügü. Natürü naãewa rü tama aixcüma chaugu narüxinüë. <sup>9</sup> Rü taxuwama name na ngëmaãcü natüçexma choxü yacuèxüügüxü. Rü guxüma i norü nguxëëtae rü yatüguãrü mugümare nixi rü tama aixcüma chorü mu nixi”,

ñaxü. <sup>10</sup> Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü duixügüçex naca, rü ñanagürü nüxü: —¡Meã iperüxinüë i ñaa chorü ore, rü nagu perüxinüë! <sup>11</sup> Ngëma õna i duixügü ngõxü rü tama ngëma nixi i napecaduãxëëgüxü. Natürü ngëma ore i chixexü i nüxü yaxuxü, rü ngëma waxi nixi i napecaduãxëëgüxü —ñanagürü. <sup>12</sup> Rü ñuxüchi ga norü ngüexügü rü naxcèx naxi, rü ñanagürügü nüxü: —¿Pa Corix, tama êxna nüxü cucuèx na Parichéugüãewa nangüxü i ngëma ore i namaã nüxü quixuxü? —ñanagürügü. <sup>13</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu rü nanangaxü rü ñanagürü nüxü: —Guxüma i ngema nanetü i tama Chau-natü itoxü rü tá nanabëx. <sup>14</sup> Rü nüetama i ngëma Parichéugü, erü namaãrü cuèxruügü i ngexetüxrüü nixigü. Rü ngëxguma wüxi i ngexetüxü rü naxrüü ngexetüxümaã in-acuèxgu rü ngürüãchi ngëma taxre rü wüxi i ãxmaxügu tá nügümaã nayayicu —ñanagürü. <sup>15</sup> Rü ñuxüchi ga Pedru rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¡Tomaã meã nangoxëë na ñuxü ñaxüchiga yixü i ngëma ore i tomaã nüxü quixuxü! —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —¿Êxna pema rü ta tama nüxü pecuèxgüëga i ngëma ore? <sup>17</sup> ¿Tama êxna nüxü pecuèx rü guxüma i ngëma õna i duixügü ngõxü rü naãnüwa naxü, rü yixcama rü ñuxüchi ínaxüxü? <sup>18</sup> Natürü guxüma i ngëma ore i duixügü nüxü ixuxü rü naãewa nixi i ne naxüxü. Rü ngëma ore i chixexü waxi nixi i napecaduãxëëgüxü i ngëma duixügü. <sup>19</sup> Erü naãewa nixi i chixexügu naxinüëxü i duixügü. Rü ngema ne naxü na namáetaxü, rü to i ngexü i átexümaã na inapexü, rü na nangëãemarexü, rü na nangixü, rü na yadoratëxáxü, rü na naguxchigawëxexü. <sup>20</sup> Rü guxüma i ngëma chixexü waxi nixi i duixügüxü pecaduãxëëxü. Natürü ngëma na tama nayauxmëxgüxü naxüpa na nachibüexü, rü ngëma rü tama nanapecaduãxëë i duixügü —ñanagürü.

*Wüxi ga ngecü ga to ga nachiüãnecüãx ga Ngechuchuaxü yaxõxcüchiga  
(Mr 7.24-30)*

<sup>21</sup> Rü yexguma yéma inaxüãchigu ga Ngechuchu, rü Tiruane rü Chidãüãneãrü ñãnegüwa naxü. <sup>22</sup> Rü Ngechuchuxütawa ingu ga wüxi ga ngecü ga Canácüãx ga Tiruanegu áchiücü. Rü tagaãcü ngigürügü nüxü: —Pa Cori Pa Dabitanüxüx, ¡cuxü changechaütümü! Erü chauxacü rü wüxi i ngoxo ngíwa nangëxma i poraãcü ngixü chixewexü —ngigürügü. <sup>23</sup> Natürü ga Ngechuchu rü tama ngixü nangãxü. Rü düxwa ga norü ngüexügü rü naxcèx naxi, rü Ngechuchuxü nacèxügü, rü ñanagürügü: —Pa Corix ¡Ngímaã nüxü ixi i ngëma nge rü íyaxü, erü tawe iyacaechigü! —ñanagürügü. <sup>24</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Tupana núma choxü namu na Yudíugü i pecaduãxgüxüçexicatama na chadauxúcex —ñanagürü. <sup>25</sup> Natürü ngíma ga yema nge ga tama Yudíu ixicü rü Ngechuchucèx iyaxü. Rü napëxegu iyacaxápüxü, rü ngigürügü nüxü: —Pa Corix ¡choxü rüngüxëë! —ngigürügü. <sup>26</sup> Natürü Ngechuchu rü ñanagürü: —Tama name i taxacügüna tanapu i norü õna na airugüna naxãxúcex —ñanagürü. [Rü yema ñanagürü yerü nümagü ga Yudíugü rü nügü nixugü na Tupanaxãcügüxüchi yigüxü rü yema togü rü ñoma airugürüü na yixigüxü.] <sup>27</sup> Natürü ngíma ga yema nge rü ngigürügü: —Rü aixcüma nixi i curü ore, Pa Corix, natürü airugü rü ta norü yoraarü õnatüchi i mechawa rüyixü nangõx —ngigürügü. <sup>28</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: —Pa Ngecüx, aixcümaxüchi cuyaxõ. Marü tá chanaxü i ngëma cuma cunaxwëxexü —ñanagürü. Rü yexgumatama ngixcèx nitaane ga ngixãcü.

*Ngechuchu rü nanameëxëë ga muxüma ga idaaweexü*

<sup>29</sup> Rū yemawena ga Ngechuchu rü inaxũãchi ga yema naãnewa, rü naxtaxa ga Gariréacutüwa naxũ. Rū ñuxũchi wüxi ga mëxpũnewa ínaxũãchi, rü yéma nayarüto. <sup>30</sup> Rū muxũma ga duũxũgü naxũtawa nangugü. Rū yéma naxũtawa nanagagü ga duũxũgü ga ichixeparagũxũ, rü ngexetũgũxũ, rü tama idexagũxũ, rü chixechacũgũxũ, rü muxũma ga togü ga idaaweexũ. Rū Ngechuchupéxegu nayamugü, rü nüma ga Ngechuchu rü nanameẽxẽ. <sup>31</sup> Rū ga duũxũgü rü poraãcü nabèixãchiãẽgü ga yexguma nüxũ nadaugüga ga ñuxãcü yema noxri tama idexagũxũ rü marü na yadexagũxũ, rü yema noxri chixechacũgũxũ rü marü naxcèx na yataanegũxũ, rü yema noxri chixeparagũxũ rü marü na nameparagũxũ, rü yema noxri ngexetũgũxũ rü marü na yadauchigũxũ. Rū yemacèx ga duũxũgü rü Tupanaxũ nicuèxũgü.

*Ngechuchu nanachibüexẽ ga 4000 ga yatügü*  
(Mr 8.1-10)

<sup>32</sup> Rū ñuxũchi ga Ngechuchu rü norü ngúexũgücèx naca, rü ñanagürü nüxũ: —Choxũ nangechaũtümüügü i ñãã duũxũgü, erü marü tomaèxpũx i ngunexũ nuã chauxũtawa nangẽxmagü, rü nüxũ nataxuma i norü õna. Rū taxuacüma ngẽmaãcümare nachiũwa chanamugü, erü ngürũãchi namagu tá nayaturae —ñanagürü. <sup>33</sup> Rū norü ngúexũgü rü ñanagürügü nüxũ: —¿Natürü ngextá tá tanayaxu i õna naxcèx i guxũma i ñãã duũxũgü? Erü taxúema nuxma taxãpata i nuã —ñanagürügü. <sup>34</sup> Rū Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxre i pãũ pexũ nangẽxma i pemax? —ñanagürü. Rū nanangãxũgü, rü ñanagürügü: —Toxũ nangẽxma i 7 i pãũ rü noxretama i choxnixãcũgũxũicatama —ñanagürügü. <sup>35</sup> Rū ñuxũchi ga Ngechuchu rü duũxũgũxũ namu na ñaxtũanewa natogũxũcèx. <sup>36</sup> Rū nanade ga yema 7 ga pãũ rü yema choxnigü. Rū Tupanana moxẽ naxã. Rū ñuxũchi inanabücu. Rū norü ngúexũgüna nanana na duũxũgũxũ yanuãxũcèx. <sup>37</sup> Rū guxũma ga duũxũgü rü meãma nachibüe. Rū yemawena rü 7 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pãũ rü choxnichipéxegü ga íyaxũgũxũ. <sup>38</sup> Rū yema yéma chibüexũ rü 4,000 ga yatügü nixĩ, natürü ga ngexũgü rü buxũgü rü tama nayaxugü. <sup>39</sup> Rū yemawena ga Ngechuchu rü duũxũgũxũ ínimugü. Rū ñuxũchi wüxi ga ngegu nixüe, rü Magadárü naãnewa naxũ.

## 16

*Parichéugü rü Chaduchéugü naxcèx ínacagü na nüxũ nüxũ nadauxẽẽgũxũcèx ga wüxi ga cuèxruũ ga Tupanaãrü poramaã naxũxũ*  
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

<sup>1</sup> Rū ga Parichéugü rü Chaduchéugü rü Ngechuchuxũ ínayadaugü. Rū Ngechuchuna nacagüe na nüxũ nüxũ nadauxẽẽgũxũcèx ga wüxi ga cuèxruũ ga Tupanaãrü poramaã naxũxũ, yerü nüxũ naxũgũchaũmare. <sup>2</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Pema rü yáuanecü rü ñaperügügü:

“Name tá nixĩ i moxũãrü ngunexũ, erü nadautüweane”, ñaperügügü. <sup>3</sup> Rū ngẽxguma pèxmama nadautüweanegu rü poraãcü nacaixanegu, rü:

“Nachixe tá nixĩ i ngunexũ” ñaperügügü. Pema nixĩ i duũxũgü i togüpéxewa meã pemaxènetaxũ, natürü chixexũgu perũxĩnüẽ. Rū pema nüxũ pecuèx na penangugũxũ i ñuxgu tá nameãnexũ rü ñuxgu tá nachixeanexũ. Natürü ñuxma na yanguxũ i ngẽma cuèxruũgü ga nuxcüma Tupana pemaã ixunetaxũ rü tama nüxũ pecuèxgüega na tacüchiga yĩxũ —ñanagürü. <sup>4</sup> Rū ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ñãã duũxũgü i chixecümagũxũ rü tama yaxõgũxũ rü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruũ i Tupanaãrü poramaã üxũ. Natürü yema cuèxruũ ga nuxcümaũcü ga Tupanaãrü orearü uruũ ga Yonãxũ ngupetũxũrüxĩcatátama nadaugü. Rū yexgumarüũ na bayenaãnüwa na ínaxũxũxũ, rü choma rü ichatãxũwa tá íchaxũxũ. Rū taxuxũtãma i to i cuèxruũxũ nüxũ chadauxẽẽ i ñãã duũxũgü —ñanagürü. Rū ñuxũchi nüxna yéma nixũ ga Ngechuchu, rü inaxũãchi.

*Parichéugüarü pãũärü puxêëruũchiga  
(Mr 8.14-21)*

<sup>5</sup> Rû yexguma naxtaxaarü tocutüwa naxĩxgu ga norü ngúexũgü, rû nüxũ inayarüngümaê na nawemü ta íyangegüxũ. <sup>6</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rû ñanagürü nüxũ: —¡Dücèx, pexuãëgü naxcèx i Parichéugü rû Chaduchéugüarü pãũärü puxêëruũ! —ñanagürü. <sup>7</sup> Rû yema norü ngúexũgü rû inanaxügüe ga nügü na ñagüxũ: —Ngêma ñanagürü tüxũ, erü tama tawemüta ítingegü —ñanagürügü. <sup>8</sup> Natürü ga Ngechuchu rû nüxũ nacuèxama ga ñuxãcü na yadexagüxũ ga norü ngúexũgü. Rû yemacèx ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüũ,

“Tüxũ nataxü i tawemü” ñaperügügü? Pema rû tama aixcüma peyaxögü. <sup>9</sup> —¿Tama êxna nüxũ pecuèxgüega rû nüxna pecuèxãchie ga yema wüximêëxpüx ga pãũ ga yema 5,000 ga yatügücèx ichabücuxũ? ¿Rû ñuxre ga pexchi penaxüãcuxũ namaã ga yema naxchipêxegü ga íyaxügüxũ? <sup>10</sup> —¿Rû tama êxna nüxna pecuèxãchie ga yema 7 ga pãũ ga yema 4,000 ga yatügücèx ichabücuxũ? ¿Rû ñuxre ga pexchi penaxüãcuxũ namaã ga yema naxchipêxegü ga íyaxügüxũ? <sup>11</sup> —¿Rû ñuxãcü nixĩ i tama nüxũ pecuáxũ i tama pãũchiga na chidexaxũ i ngêxguma ñachagu:

“¡Pexuãëgü naxcèx i Parichéugü rû Chaduchéugüarü pãũärü puxêëruũ!” ñachagu? —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>12</sup> Rû yexguma ga norü ngúexũgü rû nüxũ nacuèxgü ga tama pãũärü puxêëruũchiga na yadexaxũ ga Ngechuchu, natürü Parichéugü rû Chaduchéugüarü nguxêëtaechiga na yĩxũ ga na yadexaxũ.

*Pedru nanangoxêë na Cristu na yĩxũ ga Ngechuchu  
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)*

<sup>13</sup> Rû yexguma Checharéa ga Piripuaneärü ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rû norü ngúexũgüna naca, rû ñanagürü: —¿Ñuxũ ñaxũ i duũxũgü i chauchiga na texé chiĩxũ i chomax? —ñanagürü. <sup>14</sup> Rû nüma ga norü ngúexũgü rû nanangãxũ rû ñanagürügü: —Nangêxma i duũxũgü rû:

“Cuáũ ya baiũxêëruũ quixĩ” ñagüxũ. Rû togü i:

“Ería quixĩ” ñagüxũ. Rû togü i:

“Yeremíã quixĩ” ñagüxũ. Rû togü rû:

“Wüxi ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruũ quixĩ” ñagüxũ —ñanagürügü. <sup>15</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rû nüxna naca rû ñanagürü: —¿Rû pema i ñuxũ ñapegüxũ choxũ na texé chiĩxũ? —ñanagürü. <sup>16</sup> Rû Chimáũ ga Pedru nanangãxũ, rû ñanagürü nüxũ: —Cuma nixĩ i Cristu ya Tupana ya maxücü Nane quiĩxũ —ñanagürü. <sup>17</sup> Rû Ngechuchu nanangãxũ rû ñanagürü nüxũ: —Cuma rû aixcüma cutaãê, Pa Chimáũx, Pa Yoná Nanex, erü taxuũma i duũxũ nixĩ i cuxũ nüxũ cuèxêëxũ i ngêma, natürü Chaunatü ya daxügücü nixĩ ya cuxũ nüxũ cuèxêëcü na Nane chiĩxũ. <sup>18</sup> —Rû choma cumaã nüxũ chixu rû cuma rû Pedru quixĩ. Rû ngêma cuéga rû “nuta” ñaxũchiga nixĩ. Rû cuma tá nixĩ i chorü duũxũgüarü dauruũ quiĩxũ. Rû Chataná rû tãütáma nüxũ narüyexera i ngêma chorü duũxũgü. <sup>19</sup> —Rû choma rû tá cuxna chanaxã i chorü ore na duũxũgümaã nüxũ quixuxücèx na nüxũ nacuèxgüxücèx na ñuxãcü daxügüxũ i naãnewa nangugüxũ i ngextá Tupana ãëxgacü íxixũwa. Rû yíxema tama cuxũ irüxĩnüèxê i ngêma ore rû tãütáma ngema tichocu. Natürü yíxema meã cuxũ irüxĩnüèxê i ngêma ore rû aixcüma ngema Tupana ãëxgacü íxixũwa tá tangugü —ñanagürü. <sup>20</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rû norü ngúexũgümaã nüxũ nixu, rû ñanagürü: —¡Taxúemaãtáma nüxũ pixu na choma rû Cristu chiĩxũ! —ñanagürü.

*Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga  
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)*

<sup>21</sup> Rû yemawena inanaxügü ga norü ngúexũgümaã nüxũ na yaxuxũ ga tacü tá nüxũ na üpetüxũ. Rû ñanagürü: —Choma rû Yerucharéüwa tá chaxũ, rû ngema poraãcü

ngúxǔ tá choxǔ ningexēēgǔ. Rǔ choxǔ tá nimèxgǔ i Yudíugüarǔ ãēgacügüerugǔ rǔ paigüarǔ ãēxgacügǔ rǔ ngúexēēruǔgǔ i ore i mugüwa nguxēētaegǔxǔ. Natürǔ tomaēxpǔx i ngunexǔ ngupetügu rǔ wena táxarǔ chamaxǔ –ñanagürǔ. <sup>22</sup> Rǔ yexguma ga Pedru rǔ nüxǐca noxrüwama Ngechuchuxǔ naga, rǔ inanaxügǔ ga na naxucuxēãxǔ, rǔ ñanagürǔ: –Pa Corix, Tupana rǔ tama nanaxwèxe na ngēmaãcü quidexaxǔ. Rǔ tãütãma ngēmaãcü cuxǔ nangupetü i cumax –ñanagürǔ. <sup>23</sup> Natürǔ ga Ngechuchu rǔ Pedrucèx nadaueguãchi, rǔ ñanagürǔ nüxǔ: –¡Choxna ixügachi, Pa Chatanáx, erü chixexügu choxǔ cunguxēēchaǔ! Rǔ tama Tupana nagu rǔxǐnǔxǔgu curǔxǐnǔ, rǔ yatügǔ nagu rǔxǐnǔxǔgumare curǔxǐnǔ i cumax –ñanagürǔ. <sup>24</sup> Rǔ yexguma ga Ngechuchu rǔ norǔ ngúexǔgǔxǔ ñanagürǔ: –Rǔ ngēxguma texé chowe rǔxǔxchaǔgu, jēcü nüxǔ tarǔxo i tümaärǔ ngúchaǔ, rǔ namaã tapora i ngēma guxchaxügǔ i tümacèx ínguxǔ i ñoma curuchawa tipotaxǔrǔxǔ tüxǔ ixǐxēēxǔ, rǔ ngēmaētüwa chowe tarǔxǔãma! <sup>25</sup> Erü yíxema tügǔ maxēchaxēēchaǔxē rǔ tá tayu. Natürǔ yíxema chauxcèx yúxe rǔ aixcüma tá tüxǔ nangēxma i maxǔ i taguma gúxǔ. <sup>26</sup> Rǔ ¿Tãcüwa i nüxǔ namexǔ ya wüxi ya yatü ega nayauãxgu i guxǔma i ñoma i naãneärǔ ngēmaxǔgǔ, natürǔ iyanatauxēēãgu i norǔ maxǔ? Erü taxucürüwama wüxi ya yatü rǔ norǔ dǐerumaã naxcèx nataxe i norǔ maxǔ. <sup>27</sup> Erü choma i Tupana Nane na duǔxǔxǔ chíxǔ rǔ wena táxarǔ núma chaxǔ. Rǔ ngēxguma rǔ Chaunatü ya Tupanarǔxǔ tá ãēxgacü chixǐ, rǔ daxǔcǔãx i orearǔ ngeruǔgǔmaã tá íchangu. Rǔ ngēxguma tá nixǐ i nüxǔ chanaxütanǔxǔ i wüxichigǔ i duǔxǔgǔ i ngēma ñuxãcü chauxcèx na namaxēxǔrǔxǔãcüma maxēxǔ. <sup>28</sup> Rǔ aixcüma pemaã nüxǔ chixu rǔ nangēxma i ñuxre i duǔxǔgǔ i núma ngēxmagǔxǔ rǔ tãütãma nayu ñuxmatãta choxǔ nadaugǔ na yuwa ícharüdxǔ rǔ aixcüma ãēxgacü ya poracü na chíxǔ –ñanagürǔ ga Ngechuchu.

## 17

### *Ngechuchu rǔ toraxǔãcü nangox (Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)*

<sup>1</sup> Rǔ 6 ga ngunexǔguwena rǔ Ngechuchu ínayagagǔ ga Pedru rǔ Chaǔtiágu rǔ Cuãǔ ga Chaǔtiágueneē. Rǔ nüxǐcatama wüxi ga mèxpǔnewa noxrüwama namaã naxǔ. <sup>2</sup> Rǔ yéma yema ngúexǔgǔpēxewa rǔ toraxǔãcü nangox ga Ngechuchu. Rǔ üèxcürǔxǔ nixǐ ga nachiwe ga na yayauracüxǔ. Rǔ naxchiru rǔ ta üèxcüemarǔxǔ nixǐ ga na nangóonexēēãxǔ. <sup>3</sup> Rǔ ngürǔãchi yéma naxcèx nangoxgǔ ga Moíché rǔ Ería. Rǔ Ngechuchumaã yéma nidexagǔ. <sup>4</sup> Rǔ yexguma ga Pedru rǔ ñanagürǔ Ngechuchuxǔ: –Pa Corix, name nixǐ nuã tangēxmagǔ. Rǔ ngēxguma cunaxwèxegu rǔ tá tanaxü ya tomaēxpǔx ya düxenü, rǔ wüxi ya cuxcèx, rǔ náí ya Moíchécèx, rǔ náí ya Eríacèx –ñanagürǔ. <sup>5</sup> Rǔ yexguma íyadexayane ga Pedru rǔ wüxi ga caixanexǔ ga nangóonexēēxǔ rǔ natanügu nayangaixema. Rǔ yema caixanexǔwa inanaxǔ ga wüxi ga naga ga ñaxǔ: –Daa nixǐ ya Chaune ya nüxǔ changechaǔxǔchicü rǔ namaã chataãexǔchicü. ¡Rǔ naga pexǐnǔe! –ñanagürǔ. <sup>6</sup> Rǔ yexguma yemaxǔ naxǐnǔēgu ga yema ngúexǔgǔ, rǔ ñaxtúanegu nanangücuchiãchitanü, yerü poraãcü namuē. <sup>7</sup> Natürǔ ga Ngechuchu rǔ naxcèx nixǔ, rǔ nüxǔ nayarüngögǔ, rǔ ñanagürǔ nüxǔ: –¡Ipechigǔ rǔ tãxǔ ipemuǔēxǔ! –ñanagürǔ. <sup>8</sup> Rǔ yexguma wenaxãrǔ nadaunagütanügu, rǔ Ngechuchuxǔxǐcatama nadaugǔ rǔ taxúema ga toguexǔ nadaugǔ. <sup>9</sup> Rǔ yexguma ínaxǐgǔgu ga guma mèxpǔnewa, rǔ Ngechuchu nayaxucuxēgǔ ga taxúemaãma na nüxǔ yaxugüexǔcèx ga yema yéma nüxǔ nadaugǔxǔ, ñuxmatãta yuwa ínadaxgu rǔ wena namaǔxgu. <sup>10</sup> Rǔ ñuxǔchi ga yema ngúexǔgǔ rǔ Ngechuchuna nacagǔ, rǔ ñanagürǔgǔ: –¿Tǔxcǔü i ngēma ngúexēēruǔgǔ i ore i mugüwa nguxēētaegǔxǔ rǔ ñanagürǔgǔ:

“Ería tá nixǐ ya nüxǐra cuxǔpa nuã ücü?” ñanagürǔgǔ. <sup>11</sup> Rǔ Ngechuchu nanangãxǔ, rǔ ñanagürǔ: –Aixcüma nixǐ i Ería na nüxǐra tá núma naxǔxǔ na chauxǔpa Tupanacèx yamexēēãxǔcèx i duǔxǔgǔ. <sup>12</sup> Natürǔ choma pemaã nüxǔ chixu, rǔ Ería rǔ marǔ núma

naxũ, natürü duũxũgü rü tama nüxũ nacuèxgü na texe yiĩxũ. Rü yemacèx chixri namaã nachopetü. Rü ngèxgumarüü tá ta nixĩ na chixri tá chomaã nachopetüxũ i duũxũgü —ñanagürü. <sup>13</sup> Rü yexguma ga yema ngúexũgü rü nüxũ nicuèxächitanü ga Cuáũ ga baiũxèèruũchiga na yiĩxũ ga yema Ngechuchu namaã nüxũ ixuxũ.

*Ngechuchu rü nanamexèè ga wüxi ga bucü ga ngoxo nawa yexmacü*  
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

<sup>14</sup> Rü yexguma duũxũgü íyexmaxüwa nangugügu, rü wüxi ga yatü Ngechuchucèx nixũ. Rü napèxegu nayacaxãpüxü rü ñanagürü nüxũ: <sup>15</sup> —Pa Corix, ¡nüxũ nangechaũ ya chaune rü naxcèx yataanexèè! Erü muèxpüxcüna rü naxãũãèxũ, rü poraãcü nüxũ nangux. Rü muèxpüxcüna rü üxüxetügu nayanguxèè, rü èxna dexágu. <sup>16</sup> —Rü nuã curü ngúexũgüxütawa chanaga, natürü nümagü rü tama nüxũ nacuèxgü na namexèègüãxũ —ñanagürü. <sup>17</sup> Rü yexguma Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ ga yema duũxũgü ga yéma yexmagüxũ: —Pa Duũxũgü i Tama Yaxõgüxũ i Chixri Maxèxũx, ¿ñuxgurátata i pemaã chanuxmaxü rü yaxna pemaã chaxĩnüxũ? ¡Nuã penaga ya yima bucü! —ñanagürü. <sup>18</sup> Rü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo ga guma bucüwa yexmaxũ. Rü yemaãcü ínanatèxüchi ga yema ngoxo. Rü yexgumatama naxcèx nitaane ga guma bucü. <sup>19</sup> Rü yemawena ga norü ngúexũgü rü noxrüwama Ngechuchumaã nidexagü. Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü nüxũ: —Pa Corix, ¿tüxcüü i toma rü taxuacüma ínanatèxüchi i ngèma ngoxo? —ñanagürügü. <sup>20</sup> Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Pema rü taxuacüma ípenatèxüchi erü tama aixcüma peyaxõgü. Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu, rü ngèxguma chi woo wüxi ya motachachirerüxũ naxiraxũchigu i perü õ, rü chi daa mèxpünemaã nüxũ pixuxgu na yaxügachixüçèx, rü chi pega naxĩnü. Rü taxuxũ chima pexü naguxcha ega aixcüma peyaxõgügu. <sup>21</sup> —Natürü ñaärüü i ngoxo rü tama ínaxũxũ ega tama íxaureãcüma iyumüxègu —ñanagürü.

*Ngechuchu rü wenaxãrü nanaxunagü ga norü yuxchiga*  
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

<sup>22</sup> Rü yexguma norü ngúexũgümaã Gariréaarü naãnegu yaxüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexũgümaã nüxũ nixu, rü ñanagürü: —Choma ya Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü chixri tá chomaã nachopetü rü àèxgacügüna tá choxũ namugü i duũxũgü. <sup>23</sup> —Rü tá choxũ nimèxgü, natürü tomaèxpüx i ngunexüguwena rü wena táxarü chamaxũ —ñanagürü. Rü yexguma yema orexũ naxĩnüègu ga norü ngúexũgü, rü poraãcü nangechaũgü.

*Ngechuchu ngĩxũ naxütanü ga yema díèru ga tupauca ga taxüncèx ngĩxũ nayauxgücü*

<sup>24</sup> Ngechuchu rü norü ngúexũgümaã Capernáũãrü ñãnewa naxĩ. Rü yexguma yéma nangugügu rü Pedruxũ ínayadaugü ga yema yatügü ga tupauca ga taxüncèx díèru ngĩxũ yaxgüxũ. Rü Pedruna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Yima curü Cori rü tama èxna ngĩxũ naxütanü i ngèma díèru i tupauca ya taxüneãrü ixĩcü? —ñanagürügü. <sup>25</sup> Rü Pedru nanangãxũ, rü ñanagürü: —Ngèmaãcü nanaxütanü —ñanagürü. Rü yixcama ga yexguma Ìxgu naxücuxgu ga Pedru, rü Ngechuchuxira Pedrumaã nidexa, rü ñanagürü nüxũ: —¿Ñuxũ ñacuxũ i cumax, Pa Pedrux, rü ngextá nixĩ i nayauxgüãxũ i norü díèru i guxũ i nachiũãneãrü àèxgacügü? ¿Cuxcèx i nügütanüwatama rü èxna togü i duũxũgütanüwa? —ñanagürü. <sup>26</sup> Rü Pedru nanangãxũ, rü ñanagürü: —Maneca togü i duũxũgütanüwa nixĩ i nayauxgüãxũ —ñanagürü. Rü ñuxüchi Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Rü ngèxguma ngèmaãcü yixĩgu, rü yixema na Tupanaãrü ixĩgüxũ rü taxucèxma tanaxütanügü. <sup>27</sup> —Natürü ngèma na taxüema tamaã nuxüçèx, rü chanaxwèxe i cuyaxütanü i ngèma díèru. ¡Rü yéa naxtaawa naxü, rü ngema yapoxwaxe! ¡Rü ngèma nüxĩraũxũ i choxni i cunapoxwaũxũ rü naãxwa tá nüxũ icuyangau i wüxi i díèru i nagu mexü na yangutanüxèèxüçèx i chauxcèx rü cuxcèx rü ta! ¡Rü tupauca ya taxünewa nange i ngèma díèru, rü yaxütanü! —ñanagürü.

## 18

*¿Texé tá tixí ya guxããrũ yexera ixĩxẽ?*

*(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)*

<sup>1</sup> Rũ yexguma ga norũ ngúexũgũ rũ Ngechuchucèx naxĩ rũ nũxna nacagũ, rũ ñanagürũgũ: —¿Pa Corix, texé tá tixí ya guxũãrũ yexera ixĩxẽ i ngẽma Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa? —ñanagürũgũ. <sup>2</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ wũxi ga buxũcèx naca, rũ norũ ngúexũgũarũ ngãxũtanũgu nanachixẽẽ. <sup>3</sup> Rũ ñuxũchi ñanagürũ nũxũ: —Dücèx, Pa Chorũ Ngúexũgũx, aixcũma pemaã nũxũ chixu, rũ ngẽxguma tama nũxũ perũxoegu i ngẽma na togũarũ yexera pegũ pixĩgũxẽẽchaũxũ rũ ñuxũchi tama ñaã buxũrũũ pegũ íperũxíragu, rũ taxucürũwa pichocu i ngextá Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa. <sup>4</sup> —Rũ aixcũma yíxema tũgũ írũxírase rũ ñaã buxũrũũ ixĩxẽ, rũ yíxema tá tixí ya guxũãrũ yexera ixĩxẽ i ngextá Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa. <sup>5</sup> —Rũ texé ya chauégagu meã nayaxúxe i wũxi i buxũ i ñaãrũũ ixĩxũ rũ choxũ nixĩ i tayaxuxũ.

*Naxãcũma nixĩ na pecadugu inguxũ*

*(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)*

<sup>6</sup> —Rũ texé ya pecadugu nanguxẽexẽ i wũxi i ñaã buxũgũ i choxũ yaxõgũxũ rũ tũmacèx rũ narũmemaẽ chi nixĩ na noxtacũma wũxi ya nuta tũmanaãwa nayangacuchixũ, rũ ñuxũchi ngẽmaãcũ taxtũchiũwa tũxũ nayarũtáexũ na ngẽxma tayuxũcèx. <sup>7</sup> —Ñoma i naãncũãx i duũxũgũcèx rũ wũxi i taxũ i ngechaũ nixĩ na nangẽxmaxũ i muxũchixũ i tacũ i pecadugu nayixẽẽxũ. Rũ guxũguma tá nangẽxma i ngẽma chixexũgũ, natürũ wũxi i ngechaũxũchi tá nixĩ naxcèx i ngẽma yatũ i togũxũ pecadugu nguxẽẽxũ. <sup>8</sup> —Rũ ngẽmacèx i ngẽxguma chi cuxmẽx rũ ãxna cucutũ pecadugu cuxũ nguxẽẽgu, rũ name nixĩ i noxtacũma ícunadae rũ yaxũgu cunaña. Erũ narũmemaẽ nixĩ i cuboxmẽxãcũma rũ ãxna cubocutũãcũma na cunayaxuxũ i curũ maxũ na tama guxũne ya cuxmẽxmaã rũ ãxna guxũne ya cucutũmaã üxũ ya taguma ixoxũnewa quitèxcuchixũcèx. <sup>9</sup> —Rũ ngẽxguma chi cuxetũ pecadugu cuxũ nguxẽẽgu, rũ name nixĩ i ícunacaxũchi, rũ yaxũgu cunaña. Erũ narũmemaẽ nixĩ i wũxixetũmaã na cunayaxuxũ i curũ maxũ na tama guxũne ya cuxetũmaã üxũ ya ngoxogũ nagu poxcuenewa na quitèxcuchixũcèx. [Rũ ngẽmaãcũ woo cuxũ naguxchagu, natürũ name nixĩ i nũxna quixũgachi i guxũma i ngẽma chixexũgũ i nagu cunguchaũxũ.]

*Ore ga carneru ga iyarũtaxuxũgu ixuxũ*

*(Lc 15.3-7)*

<sup>10</sup> —Rũ tama name i nũxũ pexoox i wũxi i buxũ i ñaãrũũ choxũ yaxõxũ. Erũ ngẽma norũ dauruũgũ i orearũ ngeruũgũ i daxũcũãx rũ guxũguma Chaunatu ya daxũgucüpẽxewa nangẽxmagũ na ngẽma ngẽma buxũetũwa nachogũxũcèx. <sup>11</sup> —Rũ choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ rũ núma chaxũ na chanamaxẽẽxũcèx i duũxũgũ iyarũtauxexũ. <sup>12</sup> —¿Rũ ñuxũ ñapegũxũ i pema ega wũxi ya yatũ rũ nũxũ nangẽxmagu i 100 i carnerugũ rũ wũxi nũxũ iyarũtauxgu? ¿Taux ãxna i nachitaũgu namugũãxũ i ngẽma 99, rũ ñuxũchi naxcèx yadauxũ i ngẽma nũxũ iyarũtaxuxũ? <sup>13</sup> —Rũ ngẽxguma nũxũ iyangauxgu, rũ namaã nataãẽxũchi i ngẽma norũ carneru. Rũ woo guxũguma namaã nataãẽ i ngẽma 99 i tama iyarũtauxexũ, natürũ yexeraãcũxũchi namaã nataãẽ i ngẽma wũxi i iyarũtaxuxũ, erũ marũ nũxũ inayangau. <sup>14</sup> —Rũ ngẽxgumarũũ ta nixĩ ya Penatũ ya daxũgucũ na tama nanaxwèxexũ na wũxi i ñaã buxũ na iyarũtaxuxũ.

*Ñuxãcũ tamücũxũ na ingechaũxũchiga*

*(Lc 17.3)*

<sup>15</sup> —Rũ ngẽxguma cueneẽ chixexũ cumaã üxgu, rũ name nixĩ i nũxĩcatama namaã quidexa, rũ nũxna nũxũ cucuèxãchixẽẽ i ngẽma norũ chixexũ i cumaã naxũxũ. Rũ ngẽxguma cuga naxĩnũgu, rũ marũ wenaxarũ mexũcèx cunataeguxẽẽ i ngẽma cueneẽ.

16 –Natürü ngëxguma tama cuga naxĩnũgu i ngẽma cueneẽ, rü name nixĩ i naxcèx cuca i wüxi rü êxna taxre i duũxũgũ na nũmagũ rü ta namaã yadexagũxũcèx i ngẽma cueneẽ. 17 –Rü ngëxguma rü ta tama nũxũ inaxĩnũgu i ngẽma taxre i duũxũgũarũ ore, rü name nixĩ i guxũ i yaxõgũxũmaã nũxũ quixu na ngẽma cueneẽmaã yadexagũxũcèx. Rü ngëxguma rü ta tama nũxũ inaxĩnũgu i ngẽma yaxõgũxũãrũ ore, rü name nixĩ i wüxi i duũxũ i tama yaxõxũrũũgu namaã curũxĩnũ. 18 –Rü aixcũma pemaã nũxũ chixu rü yixema núma ñoma i naãnewa tama pexũ irũxĩnũxẽ i chorũ ore rü tãũtãma Tupana ãëxgacũ íxixũwa tichocu. Natürü yixema meã pexũ irũxĩnũxẽ i ngẽma ore rü aixcũma ngẽma tá tangu. 19 –Rü pemaã nũxũ chixu rü ngëxguma chi taxre i pema i núma ñoma i naãnewa rü wüxigu tacũcèx ípecaxgu i Chaunatũ ya daxũgucũxũtawã, rü núma ya Chaunatũ rü tá pexna nanaxã. 20 –Erũ ngẽma ngextã taxre rü êxna tomaëxpũx i duũxũgũ chauégagu íngutaquëxexũwa, rü choma rü ta norũ ngãxũtanũwa changëxma –ñanagũrũ. 21 Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchucèx nixũ, rü nũxna naca, rü ñanagũrũ: –¿Pa Corix, ngëxguma chaueneẽ chixexũ chomaã üxgu, rü ñuxreëxpũxcũna i namexũ na nũxũ nũxũ changechaũxũ naxcèx i ngẽma chixexũ i chomaã naxũxũ? ¿Rü marũ namexũ i cuxcèx ega 7 ëxpũxcũna yixĩgu na nũxũ nũxũ changechaũxũ? –ñanagũrũ. 22 Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagũrũ: –Tama name i 7 ëxpũxcũnaxĩcatama nũxũ nũxũ cungechaũ. Natürü guxũgutãma nixĩ i nũxũ nũxũ na cungechaũxũ woo 70 ëxpũxcũna i 7 wa nangu –ñanagũrũ.

*Ore ga ãëxgacũarũ duũxũ ga tama namücũaxũ nũxũ ngechaũxũ ga norũ ngetanũgu ixuxũ*

23 Rü Ngechuchu rü ñanagũrũ: –Rü ngẽma Tupana na ãëxgacũ íxixũ, rü ñoma wüxi ga nachiuãneãrũ ãëxgacũ ga norũ duũxũgũ ga nũxũ nangetanũgũxũmaã namexëëchaũxũrũ nixĩ. 24 –Rü yexguma inaxũgũãgu ga meã nũxũ na yadaugũxũ ga yema nũxũ nangetanũgũxũpane, rü naxũtawã nanagagũ ga wüxi ga norũ duũxũ ga taxũchicũ ga dũeru nũxũ ngĩxũ ngetanũxũ. 25 –Natürü ga yema norũ duũxũ rü nangearũ dũeruãx, rü taxuacũma norũ cori ga ãëxgacũaxũ nanaxũtanũega. Rü yemacèx ga yema ãëxgacũ rü norũ churaragũxũ namu na to ga corixũ namaã nataxegũxũcèx ga yema yatũ, wüxigu tũmamaã ga naxmèx rü naxãcũgũ rü norũ yemaxũgũ, na yema natanũ ga dũerumaã naxũtanũãxũcèx ga norũ ngetanũ. 26 –Rü yexguma ga yema norũ duũxũ rü norũ ãëxgacũpëxegu nacaxãpũxũ, rü nũxũ nacèxũ, rü ñanagũrũ:

“Pa Corix ¡choxũ nangechaũ! Rü marũ tá chapuracũ, rü tá cuxũ chanaxũtanũ i guxũma”, ñanagũrũ. 27 –Rü yema norũ ãëxgacũaxũ nangechaũtũmũ, rü yemacèx namaã nũxũ nixu ga marũ tama nũxũ na naxũtanũãxũcèx ga yema norũ ngetanũ. Rü ñuxũchi ínananguxuchixëë. 28 –Natürü yexgumatama yéma ãëxgacũxũtawã ínaxũũxgu ga yema yatũ, rü nũxũ inayangau ga wüxi ga namücũ ga írarũwatama nũxũ nangetanũxũ. Rü yema yatũ rü nũxna natũxũe, rü nananuxnaxã, rü ñanagũrũ nũxũ:

“¡Choxũ ngĩxũ naxũtanũ i ngẽma dũeru i ngĩxũ cungetanũcũ!” ñanagũrũ. 29 –Rü yexguma ga yema namücũ rü yema yatũpëxegu nacaxãpũxũ, rü nũxũ nacèxũ, rü ñanagũrũ:

“Pa Chomücũx, ¡choxũ nangechaũ! Rü marũ tá chapuracũ, rü tá cuxũ chanaxũtanũ i guxũma”, ñanagũrũ. 30 –Natürü ga yema yatũ rü tama nũxũ nacuãxchaũ ga yema ore. Rü poxcupataũgu tũxũ napoxcuama ñuxmata nũxũ tanaxũtanũ ga yema tũmaãrũ ngetanũ. 31 –Rü yexguma togũ ga yema ãëxgacũarũ duũxũgũ nũxũ daugũgu ga yema ngupetũxũ, rü porãcũ naãëwa nangux ga yema naxũxũ ga yema yatũ. Rü norũ corixũtawã naxĩ rü nũxũ nayarũxugũe ga guxũma ga yema ngupetũxũ. 32 –Rü yexguma ga yema ãëxgacũ rü nanamu ga norũ churaragũ na naxũtawã nagagũãxũcèx ga yema yatũ. Rü yexguma naxũtawã nanguxgu, rü ñanagũrũ nũxũ:

“Wüxi i chixexũ i chorũ duũxũ quixĩ. Choma rü cuxũ nũxũ changechaũ ga yema choxũ cungetanũxũ, erũ choxũ cucèxũ na tama cuxũ chapoxcuxũcèx. 33 –Rü cuma rü chita



nüxü nüxü cungechaü i ngẽma cumücü i cuxü nangetanüxü, yexgumarüü ga choma rü cuxü nüxü na changechaüxürüü ga yema choxü cungetanüxü”, ñanagürü nüxü. <sup>34</sup>—Rü poraäcü nanuxüchi ga yema äëxgacü. Rü norü churaragüxü namu na napoxcugüäxüçèx ga yema yatü ñuxmata guxü nüxü naxütanü ga yema nüxü nangetanüxü —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>35</sup>Rü ñuxüchi ñanagürü ta: —Rü ngëxgumarüü tá pemaã nanaxü ya Chaunatü ya daxügücü i ngëxguma tama wüxichigü aixcüma peenexëgüaxü nüxü perüngümaegu i ngema chixexü i pemaã naxüxü —ñanagürü.

## 19

### *Parichéugü rü Ngechuchuna nacagüe i táxmèxchiga (Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

<sup>1</sup> Rü yema ñaxguwena ga Ngechuchu rü inaxüächi ga Gariréaarü naãnewa. Rü natü ga Yudáüarü tocutüwa naxü ga Yudéaarü naãnewa. <sup>2</sup> Rü muxüma ga duüxügü nawe narüxí, rü nüma ga Ngechuchu rü yéma nanameëxëë ga yema idaaweexü. <sup>3</sup> Rü Ngechuchucèx naxí ga ñuxre ga Parichéugü, rü nüxna nacagü rü ñanagürügü: —¿Cuxcèx namexü i wüxi i yatü na ínatáxmèxmarexü ega tacü rü chixexü taxüxgu ya naxmèx? —ñanagürügü. Rü yemaäcü nüxna nacagü yerü Ngechuchuxü chixexügu nanguxëëgüchaü. <sup>4</sup> Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —¿Taguma ëxna nawa pengüe i ngẽma Tupanaärü ore i ümatüxü i nüxü ixuxü ga noxri Tupana naxüxgu ga duüxügü, rü yatüxü rü ngecüxü na naxüxü? <sup>5</sup>—Rü ñanagürü ga Tupana:

“Rü ngëmacèx ya yatü rü tá nanatü rü naëna nixügachi na namèxmaã inaxäüxüçèx. Rü ngëmaäcü i ngẽma taxre rü ñoma wüxitama i duüxürüü tá nixígü”.

<sup>6</sup>—Rü ñuxüchi tama taxre nixí, rü wüxitama nixí. Rü ngëmacèx taxucürüwa texé nügüna tayaxígachitanüxëë i ngẽma taxre i Tupana nügüna mugüxü —ñanagürü. <sup>7</sup> Rü yexguma Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü nixí ga Moïché ga duüxügümaã nüxü yaxuxü rü ngëxguma texé tümamèxü ítáxchaügu rü name nixí i wüxi i popera i tèxgüpane ngíxna taxä, rü ñuxüchi ngíxü ítatèx? ñaxü —ñanagürügü. <sup>8</sup> Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pegagu nixí ga Moïché ga tama pexna nachüxäxü na pexmèxü ípetáxü. Yerü nüma nüxü nacuèx na tama aixcüma peyaxögüxü. Natürü noxriarü ügügu rü tama yemaäcü nixí. <sup>9</sup>—Rü choma pemaã nüxü chixu rü tama name na texé tümamèxü ítáxü ega tama naí ya yatümaã nangëäëxügagu yixígu. Rü ngëxguma chi yima yatü rü ñuxüchi naí i ngemaã naxäxmèxgu, rü chixexü naxü, rü ñoma naí i ngemaãmare nangëäëxürüü nixí. Rü texé ya ngímaã ämaxë i ngẽma nge i ngíte ngíxü ítèxcü, rü ñoma naí i ngemaãmare itapexürüü tixí —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>10</sup> Rü ñuxüchi ga norü ngüexügü rü ñanagürügü nüxü: —Ega ngëmaäcü yixígu rü name nixí i noxtacüma tama naxämèx ya yatü rü tama ixäte i nge —ñanagürügü. <sup>11</sup> Rü Ngechuchu norü ngüexügüxü nangäxü rü ñanagürü: —Taxucürüwa guxüma i duüxügü nüxü nacuèx i tacüchiga na yíxü i ngẽma nguxëëtae. Natürü yíxema Tupana tüxü nüxü cuèxëxëxícatama tixí ya nüxü cuèxgüxe. <sup>12</sup>—Rü nangëxma i nagüxüraüxü i guxchaxü na tama naxämèxüçèx ya yatü. Erü nümaxü i yatü rü woetama taxucürüwa naxämèx erü norü bucüma nangepüxüchare. Rü nümaxü i yatü rü taxucürüwa naxämèx erü nayauxpüxücharee. Rü togü tama naxämèx erü Tupanaärü ngüchaüxícatama naxügüchaü. Rü texé ya ngëmaäcü maxchaüxë rü marü name i ngëmaäcü tamaxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Ngechuchu rü buxügüxü nameäxë (Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

<sup>13</sup> Rü duüxügü rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga ñuxre ga buxügü na Ngechuchu nüxü ingögüxüçèx rü namaã nayumüxëxüçèx. Natürü ga Ngechuchuarü ngüexügü rü inanaxügüe ga na yangagüäxü ga yema duüxügü ga Ngechuchuxütawa buxügüxü gagüxü. <sup>14</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: —Marü name

i chauxütawa naxĩ i buxũgũ. ;Rũ tãxũ i nüxna penachuxuxũ! Erũ Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa rü tümacèx nixĩ ya yixema ñaã buxũgürũ meã yaxõgũxe –ñanagürũ. <sup>15</sup> Rũ ñuxũchi ga Ngechuchu rü yema buxũgüetũ naxũmẽx. Rũ yemawena inaxũãchi ga yéma.

*Wüxi ga ngextüxcü ga dïeruãxũchicü Ngechuchumaã nidexa  
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

<sup>16</sup> Rũ wüxi ga ngextüxcü rü Ngechuchuxütawa nangu, rü nüxna naca, rü ñanagürũ: –Pa Ngüexëeruũ ya Mecüx, ;tacü tá chaxũxũ na chanayaxuxüçèx i maxũ i taguma gúxũ? –ñanagürũ. <sup>17</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürũ nüxũ: –;Tüxcüũ “Mecü” ñacurügü choxũ? Erũ Tupanaxĩcatama nixĩ ya mecü ixĩcũ, rü nataxuma i to. Natürũ ngẽxguma cunayauxchaũgu i maxũ i taguma gúxũ, rü ;naga naxĩnũ i Tupanaãrũ mugũ! –ñanagürũ. <sup>18</sup> Rũ yexguma ga guma ngextüxcü rü ñanagürũ: –;Ngẽxürũxũ tá nixĩ i Tupanaãrũ mugũ i naga chaxĩnũxũ? –ñanagürũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürũ nüxũ: –;Tãütáma cumáeta, rü tãütáma naĩ i ngemaã icupe, rü tãütáma cungĩtèèx, rü tãütáma doraxũ quixu i togüchiga! <sup>19</sup> –;Rũ tümaga naxĩnũ ya cunatü rü cue, rü nüxũ nangechaũ i cumücügü ngẽma na cugü cungechaũxürũ! –ñanagürũ. <sup>20</sup> Rũ yexguma ga guma ngextüxcü rü ñanagürũ: –Guxũma i ngẽma mugũ i nüxũ quixuxũ rü woetama chorü bucüma meã chayanguxëẽ. ;Rũ ;tacü rü to tá chaxũ na choxũ nangẽxmaxüçèx i maxũ i taguma gúxũ? –ñanagürũ. <sup>21</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürũ nüxũ: –Ega aixcüma Tupanapëxewa mecü quixĩxchaũgu, rü name nixĩ i namaã cutaxe i guxũma i curü ngẽmaxügü rü togü i ngearü ngẽmaxũãxgüxũna cunaxã i ngẽma curü natanü. Rũ ngẽxguma tá cuxũ nangẽxma i cuchica i daxũguxũ i naãnewa. Rũ ñuxũchi marü name i chowe curüxũ –ñanagürũ. <sup>22</sup> Natürũ yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga guma ngextüxcü rü poraãcü nangechaũ, yerü namuãrũ dïeruãxũchi. <sup>23</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüxũ ñanagürũ: –Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü naguxchaxũchi nixĩ na wüxi i duũxũ i dïeruãxũchixũ rü Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa na nanguxũ. <sup>24</sup> –Rũ aixcüma pemaã nüxũ chixu rü ñoma wüxi i cameyu na taxucürüwama wüxi ya ucumaxëtüwa naxüpetüxũãrũ yexera narüguxchamaẽ naxcèx i wüxi i duũxũ i dïeruãxũchixũ na yaxücuxũ i ngextá Tupana ãẽxgacũ íixĩxũwa –ñanagürũ. <sup>25</sup> Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũëgu ga norü ngüexügü rü poraãcü nabèixãchiãëgü. Rũ nügüna nacagüe rü ñanagürügü: –;Rũ texé tá ëxna tixĩ ya nayaxúxe i maxũ i taguma gúxũ? –ñanagürügü. <sup>26</sup> Rũ Ngechuchu nüxũ nadawenü rü ñanagürũ nüxũ: –Duũxügü rü taxuacüma nügü namaxëẽ, natürũ Tupanaãxũ rü natauxcha na namaxëxëãxũ –ñanagürũ. <sup>27</sup> Rũ yexguma ga Pedru rü ñanagürũ nüxũ: –Pa Corix, toma rü marü ítanawogü ga guxũma ga torü yemaxügü na cuwe tarüxĩxüçèx. ;Rũ ;tacü tá nixĩ i torü natanü i ñuxmax? –ñanagürũ. <sup>28</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürũ nüxũ: –Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma ngunexũ i Tupana nagu nangexwacaxũxëẽxũ i guxũma, rü choma rü ãẽxgacü ya tacü tá chixĩ. Rũ chorü tochica i mexëchixũwa tá charüto. Rũ pema i 12 i chorü ngüexügü na chowe perüxĩxũ rü pema rü tá ta pexũ nangẽxma i perü tochicaxũ i mexëchixũ i chauxütawa. Rũ ngẽma tá perütogü na norü maxüchigacèx nüxũ picagüxũ i guxũma i Yudíugü. <sup>29</sup> Rũ guxãma ya yixema tümapata chauxcèx ítaxe, rü ëxna tümaëneëgü rü tümaëyèxgüxũ chauxcèx ítaxe, rü ëxna tümanatü rü tümaëxũ chauxcèx ítaxe, rü ëxna tümamèx rü tümaxãcügüxũ rü tümaãrũ naãne chauxcèx ítaxe, rü 100 ëxpüxcüna i ngẽma noxri tüxũ ngẽxmaxũãrũ yexera tá tayaxu. Rũ naëtü tá tanayaxu i maxũ i taguma gúxũ. <sup>30</sup> –Natürũ muxũma i nümaxũ i ñoma i naãnewa duũxügü wixpëxewa ügüxëẽxũ, rü daxũguxũ i naãnewa rü Tupana tá wixweama nanaxügüxëẽ. Rũ muxũma i nümaxũ i ñoma i naãnewa duũxügü wixweama ügüxëẽxũ, rü daxũguxũ i naãnewa rü Tupana tá wixpëxewa nanaxügüxëẽ.

## 20

*Ore ga puracütanüxügu ixuxü*

1—Rü ngēma Tupana ãëxgacü íixüwa rü ñoma wüxi ga ubanecüarü yora ga pèxmama norü puracütanüxü ta yadaucürü nixü. 2 Rü yema puracütanüxümaã nanamexēē na wüxitchinü ga dīerugu nüxü na naxütanüãxüçèx ga wüxichigü ga ngunexügu. Rü ñuxüchi naãnewa nanamugü na yéma yapuracüexüçèx. 3—Rü yixcama ga 9 arü oragu rü ínayadau ga ngextá yatügü ga puracüçèx daugüxü íngutaquëxegüxüxüwa. Rü yexma nüxü nayangau ga ñuxre ga yatügü ga ngearü puracüãxgüxü. 4—Rü ñanagürü nüxü:

“¡Ngema chorü ubanecüwa peyapuracüe! Rü meã tá pexü chanaxütanü”, ñanagürü. Rü nümagü rü yéma naxü. 5—Rü yema ubanecüarü yora rü tocuchigu rü wenaxärü togü ga puracütanüxü ta nayadau. Rü tomaëxpüxarü oragu ga yáuanecü rü wenaxärü yexgumarü ta nayadau. 6—Rü yixcama ga wüximëxpüxarü oragu ga yáuanecü rü wenaxärü ínayadau ga ngextá yatügü ga puracüçèx daugüxü íngutaquëxegüxüxüwa. Rü yexma nüxü nayangau ga ñuxre ga togü ga yatügü ga ngearü puracüãxgüxü. Rü ñanagürü nüxü:

“¿Tüxcüü i pema rü nuxã perüchomare i guxü i ñoma i ngunexügu, rü tama pepuracüe?” ñanagürü. 7—Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü nüxü:

“Tama tapuracüe erü taxúema toxçèx tadau na tüxü tapuracüexüçèx”, ñanagürügü. Rü yexguma ga yema naãneärü yora rü ñanagürü nüxü:

“¡Pema rü ta ngema chorü ubanecüwa pexü rü peyapuracüe! Rü meã tá pexü chanaxütanü”, ñanagürü. 8—Rü yexguma marü nachütagu rü yema naãneärü yora, rü naxçèx naca ga norü puracütanüxüärü dauruü, rü ñanagürü nüxü:

“¡Naxçèx naca i ngēma puracütanüxü. Rü nüxüra nüxü naxütanü i ngēma wixwenaxüchima ngema íxü, rü nawa tá icuyacuèxēē i ngēma nüxüra ngema puracüexü!” ñanagürü. 9—Rü yéma naxü ga yema puracütanüxü ga wüximëxpüxarü oragu ga yáuanecü puracüwa íxü. Rü wüxichigü ngüxü nayauxgü ga wüxitchinü ga dīeru. 10—Rü yemawena rü yéma naxü ga yema nüxürama puracüexü ga puracütanüxü. Rü nümagü nagu naxüñüegu rü yexera tá ngüxü nayauxgü ga dīeru, natürü nümagü rü ta ngüxü nayauxgü ga wüxitchinütama ga dīeru ga wüxichigü. 11—Rü yexguma ngüxü nayauxgügu rü inanaxügüe ga chixri na yadexagüxü nachigagu ga yema naãneärü yora. 12—Rü ñanagürügü:

“Yixema rü guxü i ngunexügu üèxcüxetüwa tapuracüe, natürü i ñaã puracütanüxü i wixwenaxüchi íngugüxü rü wüxi i oratama napuracüe. Natürü ngēma tüxü naxütanüãxüëxpüxtama nüxü nanaxütanü”, ñanagürügü. 13—Natürü ga yema ubanecüarü yora nanangãxü, rü ñanagürü nüxü ga wüxi ga yema puracütanüxü:

“Pa Chomücüx, tama cuxü changüx. ¿Tama éxna i wüxitchinügu yüxü ga chomaã cunamexēēxü na cuxü chanaxütanüxü i ngēma puracü? 14—¡Ñaã i curü dīeru, rü íxü! Rü ngēma puracütanüxü i wüxi i oratama puracüexü, rü choma nüxna ngüxü chaxãxchaü i ngēma cuxna ngüxü chaxãcüéxpüx. 15—¿Tama éxna name i ngēma choma chanaxwèxexüácüma ngümaã na chaxüxü i chorü dīeru? ¿Rü éxna quixãüxãchi erü ngēmaãcü chamecüma?” ñanagürü. 16—Rü yixema ñuxma duüxügü wixweama tüxü ügüxëxë, rü daxügüxü i naãnewa rü Tupana tá wixpëxewa tüxü naxügüxë. Rü yixema ñuxma duüxügü wixpëxewa tüxü ügüxëxë rü daxügüxü i naãnewa rü Tupana tá wixweama tüxü naxügüxë. Erü Tupana rü muxüchiena naxu, natürü noxretama tixü ga yixema tüxü nadexe—ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü norü tomaëxpücüna nanaxunagü ga norü yuxchiga*

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Rü yexguma namagu yaxüxgu ga Ngechuchu ga Yerucharéüwa na naxüxü rü noxrüwama naxçèx naca ga yema 12 ga norü ngüexügü, rü ñanagürü nüxü: 18—Pema

nüxü pecuèx na marü ingaicaxü na Yerucharéüwa ingugüxü. Rü ngema rü duüxügü rü tá chixri chomaã nachopetü. Rü tá paigüarü äëxgacügü rü ngüexëëruügü i ore i mugüwa ngüxëëtaegüxüna tá choxü namugü. Rü nümagü rü tá chomaã nanaxuegugü na chayuxüçèx. <sup>19</sup> —Rü tá to i nachiuãnecüãxna choxü namugü. Rü ngëmagü tá nixi i chaugu idauxcüräügüxü rü choxü cuaixgüxü. rü ñuxüchi tá curuchawa choxü nipotagü na ngëxma chayuxüçèx. Natürü tomaëxpüx i ngunexüguwena rü tá wenaxärü chamaxü —ñanagürü.

*Wüxi ga ngüxëëçèx íca ga Chaütiágu rü Cuáüärü mamá  
(Mr 10.35-40)*

<sup>20</sup> Rü yéma iyexma ga naë ga Chaütiágu rü Cuáü. Rü yema taxre rü Zebedéu nanegü nixigü. Rü ngíma rü Ngechuchucèx iyaxü namaã ga yema taxre ga ngínegü. Rü Ngechuchupëxegu iyacaxápüxü, rü wüxi ga ngüxëëçèx nüxna iyaca. <sup>21</sup> Rü nüma ngíxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixi i cunaxwëxexü? —ñanagürü. Rü ngíma inangãxü rü ngígürügü: —Pa Corix, ngëxguma äëxgacüxü quingucuchigu rü chanaxwëxe i cunamu na wüxi i ñaã chaune rü curü tügünecüwawa na natoxü, rü ngëma to i curü toxwecüwawa na natoxü —ngígürügü. <sup>22</sup> Natürü Ngechuchu ngíxü nangãxü rü ñanagürü: —Pema rü tama nüxü pecuèx na tacüçèx ípeçaxü. ¿Namaxã chi peporaexü i ngëma ngúxü i tá choxü üpetüxü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ngëmaãcü namaã tá taporae —ñanagürügü. <sup>23</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma tá nixi i chauxrüü ngúxü pingegüxü. Natürü ngëma chorü tügünecüwawa rü chorü toxwecüwawa na perütogüxüçèx, rü tama choxmëxwa nangëxma na pexna chanaxãxü. Rü Chaunatumëxëwa nixi na nangëxmaxü i ngëma, rü nüma tá tuxna nanaxã ya yíxema tümacèx íyíxë —ñanagürü. <sup>24</sup> Rü yexguma yemaxü naxínüëgu ga yema togü ga 10 ga Ngechuchuarü ngüexügü, rü Chaütiágumaã rü Cuáümaã nanuë. <sup>25</sup> Natürü Ngechuchu naxcèx naca rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuèx rü guxü i nachiuãnegüarü äëxgacügü rü poraãcü nanamu i norü duüxügü. Rü ngëma äëxgacügü i taxügü rü norü duüxügüarü yora nügü nixigüxëë. <sup>26</sup> —Natürü täütáma ngëmaãcü nixi i petanüwa. Rü ngëxguma texé naxwëxegu na äëxgacü tíxü i petanüwa, rü name nixi i noxri rü guxãärü ngüxëëruü tixi. <sup>27</sup> —Rü ngëxguma chi texé i petanüwa naxwëxegu na tümamücügüeru na tíxü, rü name nixi i noxri rü guxüma i tümamücügüarü ngüxëëruü tixi. <sup>28</sup> —Yerü chomatama i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü tama togü choxü rüngüxëëxüçèx nixi i núma chaxüxü. Natürü núma chaxüxü na duüxügüxü charüngüxëëxüçèx rü naxcèx na chayuxüçèx rü ngëmaãcü chanaxütanüxüçèx na muxüma i nümagü rü nüxü nangëxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü —ñanagürü.

*Ngechuchu nanameëxëë ga taxre ga ngexetügüxü  
(Mr 10. 46-52; Lc 18.35-43)*

<sup>29</sup> Rü yexguma Ngechuchu norü ngüexügümaã Yericüarü íãnewa íchoüxgu, rü muxüma ga duüxügü nawe narüxí. <sup>30</sup> Rü yéma namacüwawa narütogü ga taxre ga ingexetüxü. Rü yexguma nüxü naxínüëgu na Ngechuchu yéma üpetüxü, rü tagaãcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabítanüxüx, ¡Cuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. <sup>31</sup> Rü yema duüxügü ga Ngechuchuwe rüxíxü rü nayangagü na iyanangeëxgüxüçèx. Natürü nümagü ga yema ingexetüxü rü yexeraãcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabítanüxüx, ¡cuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. <sup>32</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü yexma nayachiãchi rü naxcèx naca ga yema ingexetüxü. Rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Tacü i penaxwëxexü na pexcèx chanaxüxü? —ñanagürü. <sup>33</sup> Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Pa Corix, tanaxwëxe na toxü quidauchitanügüxëëxü —ñanagürügü. <sup>34</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nangechaütümüügü, rü naxëtügügu ningögü. Rü yexgumatama nidauchigü, rü Ngechuchuwe narüxí.

## 21

### *Yerucharéügu naxücu ga Ngechuchu (Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)*

<sup>1</sup> Rü yexguma marü yangaicagügu ga Yerucharéüwa na nangugüxü, rü nawa nangugü ga guma ñäne ga Bechagué ga Oríbunecüarü mëxpüneärü ngaicamana yexmane. Rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngúexügü. <sup>2</sup> Rü ñanagürü nüxü: —¡Gua tórü toxmèxtawa ngëxmane ya ñänexäcüwa pexí! Rü ngëxma tá ngixü pengau i wüxi i buru i ngëxma ngaxücü namaã i wüxi i ngixäcü i yatüxü i ngixütagu irüxäüxü. ¡Rü ngixü piwëxü, rü nuã chauxütawa ngixü pega namaã i ngixäcü! <sup>3</sup> Rü ngëxguma texé pexna caxgu na tacüçex ngixü piwëxüxü, ¡rü tümamaã nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nangixwëxe namaã i ngixäcü, natürü paxa tá ngixü nawoeguxëë”, ñapegügü tüxü! —ñanagürü. <sup>4</sup> Rü yema naxüpetü yerü yemaäcü Tupana nayanguxëë ga norü ore ga nuxcümaüxü ga norü orearü uruü ümatüxü ga ñaxü:

<sup>5</sup> “¡Yerucharéüçüãxgümaã nüxü pixu rü ñapegü: ‘¡Düçex ya perü äëxgacü ya nuã pexütawa ücü! Rü nüma rü tama nügü yacuëxüüäcü ínangu, rü wüxi i buruxacüétügumare naxaunagü!’ ”

ñanagürü ga yema ore. <sup>6</sup> Rü yexguma ga yema taxre ga norü ngúexügü rü yéma naxí, rü nanaxügü ga yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxü. <sup>7</sup> Rü Ngechuchuxütawa ngixü nagagü ga yema buru ngixacümaã. Rü yema norü ngúexügü rü naxchirumaã nanaçhatagü ga yema ngixacü, rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü. <sup>8</sup> Rü yema muxüma ga duüxügü ga nawe rüxixü rü naxchirumaã nayaçhamatanü ga nama. Rü togü rü naixätü ta nadaügü rü yemamaã nayaçhamatanü ga nama. <sup>9</sup> Rü yema duüxügü ga napëxegu ägüxü, rü yema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaäcü ñanagürügü: —¡Nüxü ticuëxüxügü ya daa äëxgacü ya Dabítanüxü! ¡Rü namecümaxüchi ya daa Tupanaegagu núma ücü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxüçüãx, rü nüxü picuëxüxügü ya Tupana! —ñanagürügü. <sup>10</sup> Rü yexguma Ngechuchu Yerucharéüwa ixücuxgu, rü guxüma ga yema ñänecüãx rü nanaxixächiaëgü, rü ñanagürügü: —¿Texe nixí ya daa? —ñanagürügü. <sup>11</sup> Rü yema Ngechuchuwe rüxixü ga duüxügü rü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Daa nixí ya Tupanaärü orearü uruü ya Ngechuchu ya Gariréaanewa ngëxmane ya ñäne ya Nacharétucüãx ixücü —ñanagürügü.

### *Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa ínanawoxü ga duüxügü ga yéma taxegüxü (Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22)*

<sup>12</sup> Rü tupauca ga taxünegu naxücu ga Ngechuchu, rü ínanawoxü ga yema yéma tacümaã taxegüxü rü naxçex taxegüxü. Rü nanangüegutanü ga norü mechagü ga yema duüxügü ga yéma Tupanaarü ämarewa mexü ga dïerumaã taxegüxü rü muxtucugümaã taxegüxü.

<sup>13</sup> Rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Chopata rü yumüxëpataü nixí”.

Natürü pema rü ngítèëxgüxüpataü peyaxixëë —ñanagürü. <sup>14</sup> Rü yéma tupauca ga taxünewa rü Ngechuchuçex naxí ga ñuxre ga ingexetügüxü rü ichixeparagüxü. Rü Ngechuchu nanameëxëë. <sup>15</sup> Natürü ga paigüarü äëxgacügü rü ngúexëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü, rü nüxü nadaugü ga yema mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü ga Ngechuchu rü buxügüxü naxínüë ga na ñagüxü: —¡Namexëchi ya daa äëxgacü ya Ngechuchu ya Dabítanüxü! —ñagüxü. Rü yemacëx ga yema äëxgacügü rü nanuë. <sup>16</sup> Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —¿Nüxü cuxínüxü i ngëma buxügü namaã idexagüxü? —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Ngü, nüxü chaxínü. ¿Natürü taguma ëxna nawa pengúe i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Rü ngëma buxügü i íraxüchixü rü õxchanagü rü tá ta cuxü nicuëxüügü”,

ñaxü? —ñanagürü. <sup>17</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna yéma nixü, rü ñuxüchi ínaxüxü ga guma ñänewa. Rü ñäne ga Betániawa naxü, rü yexma nayape.

*Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü oðxümaã chixexü naxuegu  
(Mr 11.12-14, 20-26)*

<sup>18</sup> Rü moxüãcü ga pèxmama rü yexguma wenaxârü Yerucharéücèx nataegugu ga Ngechuchu rü nataiya. <sup>19</sup> Rü namacüwawa nüxü nadau ga wüxi ga orix ga iguera. Rü naxcèx nixü, natürü taxuüma ga norü oxü inayangau, rü naãtüxüxĩcatama inayangau. Rü yemacèx ñanagürü nüxü ga yema orix: —Rü tagutáma wena cuxox, —ñanagürü. Rü yexgumatama narüñexè ga yema orix. <sup>20</sup> Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga norü ngüexügü, rü nabèixãchiãëgü. Rü Ngechuchuna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Rü ñuxãcü i ñaã orix i paxama nañexèxü? —ñanagürügü. <sup>21</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëxguma chi meã peyaxögügu rü tama ngëma igueramaã chaxüxüxĩca chi pexü. Natürü yexeraxü chi pexü. Rü ngëxguma chi daa mëxpünemaã nüxü pixuxgu na yaxügachixüçèx rü taxtü i taxüchiüwa naxüxüçèx, rü pega chi naxĩnü. <sup>22</sup> Rü guxüma i tacü i naxcèx ípecaxü i perü yumüxëwa, rü tá penayauxgü ega aixcüma peyaxögüãcüma naxcèx ípecaxgu.

*Ngechuchuna nacagüe na texégagu tupauca ga taxünewa nangüxëëtaexü  
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)*

<sup>23</sup> Rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu naxücu. Rü yexguma yéma ínangüxëëtaeyane rü naxcèx naxĩ ga paigüarü ãëxgacügü rü Yudíugüarü ãëxgacügüerugü. Rü Ngechuchuna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Rü texégagu nixĩ i cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxüçèx i ngëma? —ñanagürügü. <sup>24-25</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü ngëxguma choxü pengãxügu i ngëma pexna naxcèx chaçaxü, rü choma rü tá ta pemaã nüxü chixu na ngëxürüüxü i ãëxgacü na choxü muxü na nuã changüxëëtaexü. ¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duüxügüxü ínbaiüxëëxüçèx? ¿Pexcèx rü Tupana yĩxü ga namucü rü éxna duüxügümare? —ñanagürü. Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü inanaxügüe ga nügümaã na yapora-gatanüçüxü. Rü nügümaãtama ñanagürügü: —¿Ñuxü ñagügüxü tá? Erü ngëxguma chi nüxü ixuxgu na Tupana núma namuxü rü nüma rü tá ñanagürü tüxü:

“¿Rü tüxcüü ga tama nüxü peyaxögüxü?” ñanagürü tá. <sup>26</sup> —Rü ngëxguma chi nüxü ixuxgu na yatügümare núma namuxü rü taxcèx rü tá naxãüçüma, erü duüxügü tá tüxü nadai. Erü nümagü i duüxügü rü nagu narüxĩnüë na Tupana yĩxü ga Cuáüxü núma mucü —ñanagürügü. <sup>27</sup> Rü yemacèx Ngechuchuxü nangãxügü rü ñanagürügü: —Tama nüxü tacuèx ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxëëruü —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tá ta tãütáma pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxü i ngëma choxna naxcèx pecaxü —ñanagürü.

*Ore ga taxre ga nanegügu ixuxü*

<sup>28</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu —¿Ñuxü ñapegüxü naxcèx i ñaã ore i tá pemaã nüxü chixuxü? Rü wüxi ga yatü rü nüxü nayexma ga taxre ga nane. Rü wüxi ga guma nanemaã nüxü nixu rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chaunex, chanaxwèxe i yéa chorü ubaarü buxgüwa cuyapuracü”, ñanagürü. <sup>29</sup> —Rü guma nane nanangãxü rü ñanagürü:

“Choxü nawëxtümüü na ngëma chaxüxü”, ñanagürü. Natürü ga yixcamaxüra rü nagu narüxĩnü rü düxwa yéma nayapuracü. <sup>30</sup> —Rü yixcüra ga guma nanatü rü naĩ ga nanexütawa naxü, rü yexgumarüü ta nüxü yema ñanagürü. Rü guma nane nanangãxü rü ñanagürü:

“Marü name, Pa Pa, rü ngëma tá chaxü”, ñanagürü. Natürü tama aixcüma yéma naxü. <sup>31</sup> —Rü ñuxma chanaxwèxe i chomaã nüxü pixu rü ngëxcürüçü ga guma taxre ga nane ga aixcüma naxüçü ga yema nanatü naxwëxexü —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ga guma nüxĩra namuãcü nixĩ ga naga ínücü —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma yatügü i

Dumaärü ãëxgacücèx dīeru ngīxū dexū rü ngēma ngexūgū i chixri maxēxū tá nixī i pexūpa nūxīra ichocuxū i ngextá Tupana ãëxgacū íixīxūwa. <sup>32</sup> —Yerü Cuáú ga baiūxēēruū rü núma naxū na pemaã nūxū yaxuxūcèx na ñuxācū tá na pemaxēxū, natürü ga pema rü tama nūxū peyaxōgū. Natürü ga yema yatūgū ga Dumaärü ãëxgacücèx dīeru ngīxū dexū rü yema ngexūgū ga chixri maxēxū rü Cuáúãxū nayaxōgū. Natürü ga pema rü woo nūxū na pedaugūxū ga ñuxācū na yaxōgūãxū, rü tama nūxū perūxoechaū i pecūma i chixexū na peyaxōgūxūcèx —ñanagürü.

*Ore ga chixexū ga puracūtanūxūgu ixuxū  
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)*

<sup>33</sup> Rū ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü chanaxwèxe i iperūxīnūē i ñaã to i ore i cuèxruū i tá pemaã nūxū chixuxū. Rū nayexma ga wūxi ga yatū ga nūxū nayexmacū ga wūxi ga norü naãne. Rū yexma nanato ga muxūma ga orix ga uba. Rū ñuxūchi ínanapoxegu, rü nanaxū ga wūxi ga ubaarü yaxuxūxūchica rü wūxi ga dauxūtaechica. Rū ñuxūchi ñuxre ga puracūtanūxūna nūxū nadauxēē. Rū namaã nanamexēē na ngāxūgu namaã ngīxū yatoyexūcèx ga yema ubatanü. Rū ñuxūchi ga yema naãneärü yora rü wūxi ga to ga nachiūãne ga yaxūguxūwa naxū. <sup>34</sup> —Rü yexguma norü ubaarü buxgūwa nanguxgu, rü yema naãneärü yora rü yéma nanamugū ga ñuxre ga norü duūxūgū na yema puracūtanūxūna ngīxcèx yaçaxūcèx ga yema ubatanü ga nūxna ücü. <sup>35</sup> Natürü ga yema puracūtanūxūgū rü ínanayauxū ga yema coriarü duūxūgū. Rū nanaçuaixgū ga wūxi, rü ga to rü nayamèxūchigū, rü ga yema to rü nutamaã ínanamuxūchigū. <sup>36</sup> —Rü yema naãneärü yora rü wenaxärü noxriarü yexera rümumaēxū ga norü duūxūgū yéma namugū. Natürü ga yema puracūtanūxūgū rü yema togürüütama chixri namaã nachopetü. <sup>37</sup> —Rü düxwa ga yema naãneärü yora rü yéma nanexūchixū namu yerü núma nagu naxīnūgu rü chi nanega naxīnūē ga yema puracūtanūxūgū. <sup>38</sup> —Natürü yexguma yema cori nanexū nadaugūgu ga yema puracūtanūxūgū, rü nügūmaã ñanagürügū:

“Ngēmaärü tá nixī i ñaã naãne i yixcama. ¡Rü ngīxā tayamèxgū na tóxrü yīxūcèx!” ñanagürügū. <sup>39</sup> —Rü nayayauxgū, rü toxnamana nanagagū, rü yexma nayamèxgū —ñanagürü. <sup>40</sup> Rū yexguma ga Ngechuchu rü yema paiguarü ãëxgacūgūna naca rü ñanagürü: —¿Rü ngēxguma ínanguxgu i ngēma naãneärü yora, rü tacü tá yema puracūtanūxūmaã naxū? —ñanagürü. <sup>41</sup> Rū yema ãëxgacūgū rü Ngechuchuxū nangāxūgū, rü ñanagürügū: —Ngēma naãneärü yora rü tama nūxū nangechaütümüūãcūma tá nanadai i ngēma puracūtanūxūgū i chixri maxēxū. Rū ñuxūchi togü i puracūtanūxūgū i meã namaã ngīxū itoyexū i dīeruna tá nūxū nadauxēē —ñanagürügū. <sup>42</sup> Rū Ngechuchu rü ñanagürü nūxū: —¿Taguma ēxna nawa pengúe i Tupanaärü ore i ümatūxū? Erü ngēmawa rü ñanagürü:

“Rü yima nuta ya mecü ya ñärü üruūgū nūxū oechirécü rü ñuxma rü yimatama nixī ya Tupana nūxīra yaxūcuchicü na namaã inaxūgūãxūcèx ya ñpata. Rü tórü Cori ya Tupana nixī ga naxūcü ga yema, rü ñuxma rü namexēchi i taxcèx”, ñanagürü i ngēma ore. <sup>43</sup> —Rü ngēmacèx pemaã nūxū chixu rü woo pexcèxchirēx na yīxū i ngēma naãne i ngextá Tupana ãëxgacū íixīxūwa, natürü pexna tá nanapu. Rü togü i duūxūgū i aixcūma Tupanaga ínūēxūna tá nanaxā. <sup>44</sup> —Rü yima nuta ega texé namaã yarūñaxgu rü tá itapoūgū. Rü yixema tümaetūgu nanguxe ya yima nuta, rü tá tūxū niñaixmü —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>45</sup> Rū yexguma ga paiguarü ãëxgacūgū rü Parichéugū nūxū ínūēgu ga yema ore ga cuèxruū ga Ngechuchu namaã nūxū ixuxū, rü nūxū nicuèxāchitanü ga nachiga na yīxū ga yema ore. <sup>46</sup> Rū yexgumatama ga yema ãëxgacūgū rü Ngechuchuxū niyauxgüéga. Natürü taxucürüwama nayayauxgū yerü duūxūgūxū namuūē, yerü nūmagü ga duūxūgū rü nayaxōgū ga aixcūma Tupanaärü orearü uruū na yīxū ga Ngechuchu.

## 22

### *Ore ga ngĩgũarũ petagu ixuxũ (Lc 14.15-24)*

<sup>1</sup> Rũ Ngechuchu rũ wenaxãrũ nanangũexẽẽ. Rũ ore ga cuèxruũgu namaã nayaxu, rũ ñanagũrũ nũxũ: <sup>2</sup> –Rũ ngẽma Tupana na ãẽxgacũ ixĩxũ rũ ñoma wũxi ga nachĩũãneãrũ ãẽxgacũ ga naneãrũ ngĩgũ ũchiũcũrũũ nixĩ. <sup>3</sup> –Rũ norũ duũxũgũxũ namu na naxcèx yaçaxũcèx ga yema duũxũgũ ga marũ ũpaacũ nũxna naxuxũ. Natũrũ yema duũxũgũ ga marũ nũxna naxuchiréxũ rũ tama yéma naxĩxchaũ. <sup>4</sup> –Rũ wenaxãrũ togũ ga norũ duũxũgũxũ yéma namugũ. Rũ ñanagũrũ nũxũ:

“¡Ngema pexĩ naxũtawa i ngẽma duũxũgũ i nũxna chaxuchiréxũ, rũ namaã nũxũ peyarũxu rũ marũ íname i chorũ òna i taxũ. Rũ marũ chanadai i chorũ wocagũ i ingũexũ rũ guxũma marũ ínamemare. Rũ chanaxwèxe i paxa nuã naxĩ naxcèx i ñãã chorũ peta!” ñanagũrũ. <sup>5</sup> –Natũrũ yema duũxũgũ ga nũxna naxuchiréxũ rũ tama naga naxĩnũẽ. Rũ wũxi rũ naãnewa naxũ, rũ ga to rũ norũ taxepataũwa naxũ. <sup>6</sup> –Rũ ga togũ rũ yema ãẽxgacũarũ duũxũgũxũ ínayauxũ rũ nayaçuaixgũ ñũxmata nayuexẽẽã. <sup>7</sup> –Rũ yexguma ga guma ãẽxgacũ rũ poraãcũ nanu. Rũ norũ churaragũxũ yéma namugũ na yadaiãxũcèx ga yema duũxũgũ ga máẽtagũxũ, rũ na yagugũãxũcèx ga guma norũ íãne. <sup>8</sup> –Rũ ñũxũchi ñanagũrũ nũxũ ga norũ duũxũgũ:

“Guxũma i chorũ peta rũ marũ ínamemare. Natũrũ ga yema duũxũgũ ga nũxna chaxuchiréxũ rũ woetama nũxũ chaxo na nuã naxĩxũcèx. <sup>9</sup> –¡Rũ yéa taxũ i ítamũwa pexĩ, rũ nũxna peyaxu i guxũ i duũxũgũ i ngema nũxũ pedauxũ, na núma chorũ petawa naxĩxũcèx!” ñanagũrũ. <sup>10</sup> –Rũ yema ãẽxgacũarũ duũxũgũ rũ yéma ítamũwa naxĩ. Rũ nũxna nixuetanũ ga guxũma ga duũxũgũ ga mexũgũ rũ chixexũgũ ga nũxũ iyangaugũxũ. Rũ yemaãcũ duũxũgũmaã nanapa ga guma ãẽxgacũpata. <sup>11</sup> –Rũ yexguma ga guma ãẽxgacũ rũ nixũcu nawa ga yema ucapu ga nawa peta naxũxũ, yerũ ínayadau ga yema duũxũgũ ga nũxna naxuxũ. Natũrũ yéma nũxũ nadau ga wũxi ga yatũ ga tama norũ ngèxãẽchirugu icúxũ. <sup>12</sup> –Rũ ñanagũrũ nũxũ:

“Pa Chomũcũx ¿ñũxãcũ i nuxã cuxũcuxũ na tama curũ ngèxãẽchirugu quicúxũ?” ñanagũrũ. Natũrũ nũma ga yema yatũ rũ nangeèxmare. <sup>13</sup> –Rũ yexguma ga guma ãẽxgacũ rũ ñanagũrũ nũxũ ga yema norũ duũxũgũ:

“¡Meã peyanèixpara rũ peyanèixchacũgũ i ñãã yatũ, rũ yéma dũxétũwa i poraãcũ ínaxèãnexũwa peyatá! Rũ ngema tá narũdòxũ rũ tá nixũxchapũta erũ poraãcũ tá nũxũ nangux”, ñanagũrũ. <sup>14</sup> –Rũ Tupana rũ muxũchĩena naxu, natũrũ noxretama tixĩ ya yixema aixcũma Tupana tũxũ ndexe –ñanagũrũ ga Ngechuchu.

### *Dĩeru i ãẽxgacũna ngixũ ixãcũchiga (Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)*

<sup>15</sup> Rũ yexguma ga Parichéugũ rũ nixĩgachi. Rũ noxrũwama nũgũmaã nayamexẽẽgũ na tacũ rũ oremaã tá Ngechuchuna nacagũexũcèx na chixexũgu nanguxẽẽgũãxũcèx rũ ñũxũchi ãẽxgacũxũtawa na ínaxuaxũgũãxũcèx. <sup>16</sup> Rũ yemacèx Ngechuchuxũtawa nanamugũ ga ñũxre ga norũ duũxũgũ namaã ga ñũxre ga Erodearũ duũxũgũ na yema oremaã Ngechuchuna na yacagũexũcèx. Rũ yexguma Ngechuchuxũtawa nangugũgu rũ ñanagũrũgũ: –Pa Ngũexẽẽruũx, nũxũ tacuèx rũ aixcũma nixĩ i ngẽma nũxũ quixuxũ i curũ ore. Rũ aixcũma cunangũexẽẽ i duũxũgũ na Tupana naxwèxexũãcũma namaxèxũcèx. Rũ tama duũxũgũgamare cuxĩnũ, erũ tama norũ dũxétũxũnegu cudawenũ, natũrũ nacũma nixĩ i cungugũxũ. <sup>17</sup> –¡Rũ tomaã nũxũ ixu! rũ ngẽma dĩeru ya ãẽxgacũ ya tacũ ya Dumacũãx totanũwa yayauxchaũxũ, ¿rũ namexũ yĩxũ na nũxna ngĩxũ taxãxũ rũ èxna tama? –ñanagũrũgũ. <sup>18</sup> Natũrũ Ngechuchu nũxũ nacuèxama na chixexũgu naxĩnũèxũ ga yema duũxũgũ, rũ yemacèx ñanagũrũ nũxũ: –Pema nixĩ i togũpèxewa meã pemaxènetaxũ, natũrũ peãewa rũ chixexũgu perũxĩnũẽ. ¿Rũ tũxcũũ i chixexũgu



choxü penguxëëchaüxü? <sup>19</sup> —¡Choxü ngixü pewé i wüxi i dñeru i ngĩmaã ãëxgacüaxü penaxütanücü! —ñanagürü. Rü yéma naxütawa ngixü nangegü ga wüxitachinü ga yema dñeru. <sup>20</sup> Rü yexguma Ngechuchu ngixü dëuxgu, rü nüxna naca, rü ñanagürü —¿Rü texéchicünèxã rü texéega nixĩ i ngĩgu üxü? —ñanagürü. <sup>21</sup> Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Dumacüãx ya ãëxgacü ya tacüchicünèxã nixĩ —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡ãëxgacüna ngixü pexã i ngẽma ãëxgacüarü ixĩcü, rü Tupanana ngixü pexã i ngẽma Tupanaãrü ixĩcü! —ñanagürü. <sup>22</sup> Rü yexguma yema orexü naxĩnüëgu, rü nabëixãchiãëgü. Rü Ngechuchuna ínixĩ.

*Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi yuwa ínadagü i duüxügü  
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

<sup>23</sup> Rü yematama ngunexügu rü ñuxre ga Chaduchéugü rü Ngechuchuxütawa naxĩ. Rü nümagü nixĩ ga nagu naxĩnüëxü na yuexü rü tagutáma wena namaxëxü. Rü yemacëx Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: <sup>24</sup> —Pa Ngúexëëruüx, Moïché nüxü ixuxgu rü ngëxguma wüxi ya yatü naxãmèx rü nangexacüyane nayuxgu, rü name nixĩ i naëneëtama ngĩmaã naxãmèx i ngẽma yutecü i naxümmèx, na ngẽmaãcü naxãxãcüxüçèx nüxü ya yima naëneë ya marü yucü —ñanagürü ga yema ore. <sup>25</sup> Rü ñanagürügü ta ga Chaduchéugü: —Nayexma ga totanüwa ga 7 ga nügüeneë. Rü naxãmèx ga guma yacü, natürü tauta naxãxãcüyane nayu. Rü yexguma ga naĩ ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx ga yema ngecü. <sup>26</sup> —Rü guma rü ta nayu, rü nangexacü. Rü yexguma rü naĩ ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx. Rü yemaãcü gucüma ga guma 7 ga nügüeneë rü ngĩmaã naxãmèx ga yema nge. Rü gucüma nayue tauta naxãxãcüyane. <sup>27</sup> —Rü yemawena rü ngĩma rü ta iyu ga yema nge. <sup>28</sup> —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu, ¿rü ngexcürüücü ga guma 7 ga nügüeneë naxmèx tá iyixĩ i ngẽma nge? Yerü gucüma ga guma 7 ga nügüeneë ngĩmaã naxãmèx —ñanagürügü. <sup>29</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pema rü ípetüe erü tama nüxü pecuèx i Tupanaãrü ore i ümatüxü, rü tama nüxü pecuèx i ñuxãcü na yĩxü i Tupanaarü pora. <sup>30</sup> —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu rü taxúetáma tixãmèxgü rü ëxna tixãtegü. Erü daxüçüãx i Tupanaãrü orearü ngeruügürüü tá tixĩgü i ngëxguma. <sup>31</sup> —Pema choxna peca i yuexüãrü dagüchiga. ¿Natürü tama ëxna nawa pengüé i Tupanaãrü ore i ümatüxü i ngextá Tupanatama ngëmachigaxü pemaã íyaxuxüwa? Erü ngẽma rü ñanagürü ya Tupana: <sup>32</sup> “Choma nixĩ i Abrãüãrü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”, ñanagürü. Rü ngẽma orewa nüxü tacuèx rü woo ñoma i naãnewa nayuegu i duüxügü, natürü Tupanaarü ínüwa rü guxüguma namaxë —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>33</sup> Rü yexguma yemaxü naxĩnüëgu ga duüxügü, rü guxüma nabëixãchiãëgü namaã ga norü nguxëëtae ga Ngechuchu.

*Ngẽma Tupanaãrü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü  
(Mr 12.28-34)*

<sup>34</sup> Rü nangutaguëxegü ga Parichéugü ga yexguma nüxü naxĩnüëgu ga ñuxãcü Ngechuchu rü yema Chaduchéugüxü na iyanangeëxgüxëëxü. <sup>35</sup> Rü wüxi ga yema Parichéugü ga ore ga mugüwa nguxëëtaexü rü Ngechuchuxü chixexügu nanguxëëchaü. Rü yemacëx Ngechuchuna naca rü ñanagürü: <sup>36</sup> —Pa Ngúexëëruüx, ¿ngëxüüüxü i Tupanaãrü mu nixĩ i guxü i norü mugüarü yexera ixixü? —ñanagürü. <sup>37</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngẽma Tupanaãrü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü, rü ñanagürü:

“¡Rü nüxü nangechaü ya Cori ya curü Tupana i guxüne ya curü maxünemaã, rü guxü i cuãëmaã, rü guxü i nagu curüxĩnüxümaã!”

ñanagürü. <sup>38</sup> —Rü ngẽma nixĩ i Tupanaãrü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü. Rü ngẽma nixĩ i nüxĩraüxü i norü mu ga duüxügüna naxãxü ga Tupana. <sup>39</sup> —Rü ngẽma norü taxre i Tupanaãrü mu, rü ngẽma nüxĩraüxü i norü murüütama nixĩ, rü ñanagürü:

“¡Nüxü nangechaü i cumücü ngēma na cugü cungechaüxürüü!” ñanagürü. <sup>40</sup> —Rü ngēma taxre i Tupanaärü mugüwa nixĩ inaxügüxü i guxüma i Tupanaärü mugü ga Moïché ümatüxü rü nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügu namaã nguxēētaegüxü —ñanagürü.

*¿Texétaa yüxü ya Cristu?*

*(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)*

<sup>41-42</sup> Rü yoxni ga Parichéugü rü yéma nangutaquēxegü, rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü ñuxü ñapegüxü i pema nüxü ya Cristu? ¿Rü texétaa yüxü? —ñanagürü. Rü nümagü ga Parichéugü rü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Cristu rü nuxcümaücü ga äëxgacü ga Dabítaa nixĩ —ñanagürügü. <sup>43</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Tüxcüü ga Dabí ga norü Corimaã naxuaxü ga Cristu ga yexguma Tupanaãe ga Ünexü Dabíxü idexaxēegu? Yerü ga Dabí rü ñanagürü:

<sup>44</sup> “Tupana rü chorü Cori ya Cristuxü ñanagürü: ‘¡Nuã chorü tügünecüwawa rüto ñuxmatáta nüxü charüporamae i curü uwanügu na cuga naxĩnüëxüçè!’ ” <sup>45</sup> —Natürü ¿ñuxücürüwa i Dabítaa yüxü ya Cristu ega nümatama ga Dabí rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>46</sup> Rü taxumaãma nanangäxügüega ga yema Parichéugü, rü bai ga wüxi ga oremaã. Rü yemawena rü guxüma namuë na tacüçèx Ngechuchuna nacagüexü.

## 23

*Ngechuchu rü duüxügütanüwa ínanaxuaxü ga Parichéugü rü ngúexēeruügu ga Moïchéarü mugüwa nguxēētaegüxü*

*(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54, 20.45-47)*

<sup>1</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü rü norü ngúexügüxü ñanagürü: <sup>2</sup> —Ngēma ngúexēeruügu i ore i mugüwa nguxēētaegüxü rü Parichéugü, rü meãma nüxü nacüexgü ga Tupanaärü ore ga Moïché ümatüxü. <sup>3</sup> —Rü ngēmacèx name i naga pexĩnüë i guxüma i ngēma pemaã nüxü yaxugüxü. Natürü tama name i nüma namaxēüäcüma pemaxē, erü nüma nüxü nixugü i mexü i ore natürü chixri namaxē. <sup>4</sup> —Erü nüma rü poraäcü pexü namu na naga pexĩnüëxüçèx i norü mugü i guxchaxü i taxücürüwama texé aurexü. Natürü nümagütama rü bai i írarüwa naga na naxĩnüëxü i ngēma nawa pexü namuxü. <sup>5</sup> —Rü guxüma i ngēma naxügüxü, rü nanaxügü na duüxügü nüxü daugüxüçèx. Rü inayangegü i Tupanaärü ore na ngēmaäcü duüxügü nagu rüxĩnüëgu rü aixcüma Tupanaärü duüxügü na yüügüxü. Rü nügu nangèxäëgu na duüxügü nüxü rüdaunüxüçèx. <sup>6</sup> —Rü petagüarü ònawa rü nümagü i Parichéugü rü nanaxwèxegü i ònaärü yoraxütawaxüchi na natogüxü na duüxügü ngema nüxü rüdaunüxüçèx. Rü ngutaquēxepataüguwa rü nanaxwèxegü na napèxewaxüchi ügüxü i naxmèxwèxegüwa natogüxü. <sup>7</sup> —Rü íñeärü ítamüguwa rü nanaxwèxegü na duüxügü meã nüxü rümoxëgüxü ñoma äëxgacüxü meã rümoxëxürüü. Rü nanaxwèxegü na duüxügü rü: “Pa Ngúexēeruüx” ñagüxü nüxü. <sup>8</sup> —¡Natürü pema rü täütáma ngēmagu perüxĩnüë! Erü guxáma i pema rü pegüeneëgü pixügu, rü wüxixicatama nixĩ ya perü ngúexēeruü ixüçü. <sup>9</sup> —Rü tama name i ñoma i nañecüäxmaã pexãnatü, erü wüxixicatama nixĩ ya Penatü, rü nüma rü daxüwa nangëxma. <sup>10</sup> —Rü tama name i texé: “Pa Äëxgacüx” ñatarügü pexü. Erü chaxicatama nixĩ i perü äëxgacü chiüxü. <sup>11</sup> —Rü yíxema petanüwa guxáärü yexera ixüxë rü tanaxwèxe na guxüma i tümamücüarü ngüxēeruü tíxü. <sup>12</sup> —Erü yíxema tügü írütaxe rü Tupana tá tüxü naxãnexëë. Natürü yíxema tügü íruxíraxe, rü Tupana tá tüxü nicüexüü. <sup>13</sup> —Pa Ngúexēeruügu i Ore i Mugüwa Nguxēētaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duüxügüpèxewa meã pemaxēnetaxü natürü peãewa rü chixexügu perüxĩnüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexçèx erü pegagu nixĩ na tama Tupanaxütawa nangugüxü i togü i duüxügü. Rü pema rü ta rü täütáma ngëxma pechocu, Rü ngëxgumarüü ta rü nüxü penaguxchaxëë

na tama ngẽxma nachocuxũcèx i togü i ngẽxma chocuchaũxũ. <sup>14</sup> —Pa Ngúexẽẽruũgü i Ore i Mugüwa Nguxẽẽtaegüxũ rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duũxügüpèxewa meã pemaxẽnetaxũ natürü peãewa rü chixexügu perüxĩnũèxũ. Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcèx erü tüxna penapuxũ ya tümápatá ya yíxema yutegüxe. Rü ñuxũchi penamèxèè i perü yumüxègü na duũxügü nagu rüxĩnũègu rü aixcüma mexũ i Tupanaãrü duũxügü na pixĩgüxũ. Rü ngẽmacèx pema tá nixĩ i togü i duũxügüarü yexera pepoxcuxũ. <sup>15</sup> —Pa Ngúexẽẽruũgü i Ore i Mugüwa Nguxẽẽtaegüxũ rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duũxügüpèxewa meã pemaxẽnetaxũ natürü peãewa rü chixexügu perüxĩnũèxũ. Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcèx erü guxũwama pexĩ na togü i duũxügümaã nüxũ peyarüxuxũcèx i ore na wüxitama ya duũxè pexrüũ na yaxõxũcèx. Rü ngẽxguma marü pexũ tanguũxgu, rü tüxũ pechixexèè na düxwa taxreëxpüxcüna perü yexera chixexüwa tangèxmaxũcèx. <sup>16</sup> —Pa Ngúexẽẽruũgü i Ore i Mugüwa Nguxẽẽtaegüxũ rü Pa Parichéugüx, pema rü ñoma cuèxruũgü i ngexetüxürüũ pixĩgü. Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcèx, erü nüxũ pixuxgu rü:

“Ngẽxguma texé ya tupauca ya taxũneegagu tacücèx ixunetagu, rü marü name ega tama tayanguxèègu i ngẽma tümáãrü uneta”, ñaperügügü. Natürü ngẽxguma texé tupauca ya taxũneãrü dñèruégagu tacücèx ixunetagu, rü:

“Tanaxwèxe i aixcüma tayanguxèè i ngẽma tümáãrü uneta”, ñaperügügü. <sup>17</sup> —Pema rü pengèãègü rü ñoma pengexetügüxürüũ pixĩgü. ¿Pexcèx rü tacü nixĩ i yexera rümemaèxũ, tupauca ya taxũneãrü dñèru rü èxna nümatama ya tupauca ya nagagu naxüünene i ngẽma dñèru? <sup>18</sup> —Rü tupauca ya taxũnèwa nangẽxma i ngẽma ãmarechica i ngexta Tupanacèx ínadaiaxüwa i naxũnagü na Tupanana naxãmarexũcèx. Rü pema rü ñaperügügü:

“Rü ngẽxguma texé ya tupauca ya taxũneãrü ãmarechicagü tacücèx ixunetagu, rü marü name ega tama tayanguxèègu i ngẽma tümáãrü uneta. Natürü ngẽxguma texé tupauca ya taxũneãrü ãmarechicawa ngẽxmaxũ i ãmareégagu tacücèx ixunetagu, rü tanaxwèxe i aixcüma tayanguxèè i ngẽma tümáãrü uneta”, ñaperügügü. <sup>19</sup> —Pema rü pengèãègü rü ñoma pengexetügüxürüũ pixĩgü. ¿Pexcèx rü tacü nixĩ i yexera rümemaèxũ, rü yima tupauca ya taxũneãrü ãmarechicawa ngẽxmaxũ i ãmare rü èxna nümatama ya tupauca ya taxũneãrü ãmarechica i nagagu naxüünexũ i ngẽma ãmare? <sup>20</sup> —Erü yíxema tupauca ya taxũneãrü ãmarechicagü tacücèx ixunetaxe, rü tama ngẽma nachicagüxicatama itaxuneta, natürü ngẽma ãmare i ngẽma nachicawa ngẽxmaxũégagu rü ta itaxuneta. <sup>21</sup> —Rü yíxema tupauca ya taxũneegagu tacücèx ixunetaxe, rü tama ngẽma tupaucaégagüxicatama itaxuneta, natürü Tupana ya ngẽma maxücüégagu rü ta itaxuneta.

<sup>22</sup> Rü yíxema daxügüxũ i naãneegagu tacücèx ixunetaxe, rü Tupanaãrü toruñégagu rü ta itaxuneta, rü ngẽxgumarüũ ta Tupana ya ngema rütocüégagu rü ta itaxuneta. <sup>23</sup> —Pa Ngúexẽẽruũgü i Ore i Mugüwa Nguxẽẽtaegüxũ rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duũxügüpèxewa meã pemaxẽnetaxũ, natürü peãewa rü chixexügu perüxĩnũèxũ. Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcèx, erü woo tacü i íraxũ i pexũ ngẽxmaxũ rü Tupanana penaxã i ngẽma nüxna üxũ. Natürü tama naga pexĩnũè i Tupanaãrü mugü i guxũ i mugüarü yexera ixĩxũ. Erü pexũ nataxu na ãèxgacügü i aixcüma meãma duũxügümaã icuèxgüxũ na pixĩgüxũ, rü pexũ nataxu na duũxügü pexũ nangechaũtümüügüxũ, rü aixcüma meã Tupanamaã paxaixcümagüxũ. Rü guxüma i ngẽma nixĩ i Tupana naxwèxexũ na penaxüxũ, tama nüxũ ipeyarüngümaèãcüma i ngẽma mexũ i marü pexüxũ. <sup>24</sup> —Pa Cuèxruũgü i Ngexetügüxüx, pema rü guxüma i mugü i woo íraxüchixũ rü meãma penaxaure, natürü tama Tupana naxwèxexũãcüma pemaxè. Pema rü ñoma wüxi i duũxũ i tunüçèx norü axexũ bapetüxũ rü ñuxũchi arü wüxi i cameyu ixaxwetaũxürüũ pixĩgü.

<sup>25</sup> —Pa Ngúexẽẽruũgü i Ore i Mugüwa Nguxẽẽtaegüxũ rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duũxügüpèxewa meã pemaxẽnetaxũ natürü peãewa rü chixexügu perüxĩnũèxũ. Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcèx, erü perü düxètüxũnewaxicatama pegü pemexèèchaũ, natürü perü maxüwa rü poraãcü pichixe. Erü penawomüxèèãcüma poraãcü naxcèx pengĩx i duũxügüarü ngẽmaxügü, rü pegügüxicatama perüxĩnũè. <sup>26</sup> —Pa Parichéugü

i Ñoma Ngexetüxürüü Ixīgüxüx, name nixĩ i pegü pimexëê i perü aixepewa i perü maxüwa. Rü ngëxguma tá nixĩ i perü düxétüwa rü tá ta pimexü. <sup>27-28</sup> —Pa Ngúexëëruüğü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duüxügüpëxewa meã pemaxënetaxü natürü peãewa rü chixexügu perüxĩnüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, erü ñoma yuetachiquëxegü i düxétüwa cómuxümaã chauxetügüxü natürü aixepewa rü yuetachinaxãmaã rü nagúxüraüxü i ãüãchixümaã napagüxürüü pixīgü. Erü perü düxétüwa i duüxügü nüxü ídaugüxüwaxicatama pime, natürü aixepewa i peãewa rü poraãcü pichixe. <sup>29</sup> —Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, Pa Ngúexëëruüğü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxü rü Pa Parichéugüx. Pema rü peyamecagü ga naxchiquëxegü ga nuxcümaüğüxü ga Tupanaärü orearü uruüğü rü yema duüxügü ga imexü ga yuexü. <sup>30</sup> —Rü ñuxüchi ñaperügüğü:

“Rü yexguma chi nuxcümaüğüxü ga tórü oxigü maxëyane imaxëgu, rü tãü chima nüxü tarüngüxëê ga na nadaiãxü ga yema nuxcümaüğüxü ga Tupanaärü orearü uruüğü”, ñaperügüğü. <sup>31</sup> —Rü ngëma oremaã rü pegü pengoxëê na nataagü pixīgüxü ga yema duüxügü ga nuxcümaüğüxü ga Tupanaärü orearü uruüğüxü dèixü. <sup>32</sup> —¡Ëcü, noxtacüma chomaã rü ta peyanguxëëx ga yema chixexü ga nuxcümaüğüxü ga perü oxigü ügüexü! <sup>33</sup> —Pa Äxtapëarü Duüxügüx, pema rü poraãcü pichixe. ¿Ñuxãcü tá naxchaxwa pibuxmü ya yima üxü ya Tupana tá namaã pexü poxcuene? <sup>34</sup> —Rü ngëmacèx i choma rü tá pexcèx núma chanamugü i Tupanaärü orearü uruüğü, rü yatügü i mexügü i nüxü cuëxüchigüxü, rü ngúexëëruüğü i mexügü. Natürü pema rü tá curuchawa peyapotagüãcüma penadai i ñuxre. Rü togü rü ngutaquëxepataüğüwa rü tá peyacuaxigü, rü togü rü ñanechigüwa rü tá nawe pingëxütanü na chixexü namaã pexügüxüçèx. <sup>35</sup> —Natürü Tupana tá pexü napoxcue naxcèx i guxüma ga norü duüxügü ga imexügü ga perü oxigü dèixü. Rü Abéwa nixĩ ga inaxügüãxü ga na nadaiãxü rü Chacaríga ga tupauga ga taxünegu peyamëxgücügu nixĩ ga yacuãxü ga yema. <sup>36</sup> —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma ga yema chixexüçèx rü Tupana tá nanapoxcue i duüxügü i ñomaücüü maxëxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü Yerucharéüçüãx ga duüxügüçèx naxaxu  
(Lc 13.34-35)*

<sup>37</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pa Yerucharéüçüãx, pema penadai i Tupanaärü orearü uruüğü, rü nutamaã ípenamuxüchigü i Tupanaärü orearü ngeruüğü i pexcèx núma namugüxü. Rü ñuxreëxpüxcüna wüxigu chaugüxütagu pexü chanutaquëxexëëchaü ñoma wüxi i ota i naxãcüxã nügütüügu tüxü nutaquëxexürüü. Natürü pema rü tama penaxwëxe. <sup>38</sup> —Düçèx i ñuxma ya perü ñane, rü Tupana tá ínanatèx. <sup>39</sup> —Rü pemaã nüxü chixu rü tãütáma wena choxü pedau ñuxmatáta daxügüxü i nañewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedaugü rü tá ñaperügüğü:

“Namexëchi nixĩ ya yima Cori ya Tupana núma namücü”, ñaperügüğü tá —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 24

*Ngechuchu nanaxunagü na tupauga ga taxüne rü tá nagu na napogüexü  
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)*

<sup>1</sup> Rü yexguma tupauga ga taxünewa ínaxüüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügü naxcèx naxĩ. Rü ñanagürüğü nüxü: —Düçèx, Pa Corix, ñuxãcü nimexëchi ya daa tupauga ya taxüneärü ípatagü —ñanagürüğü. <sup>2</sup> Natürü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Pema nüxü pedaugü ya guxünema ya yima tupauga ya taxüneärü ípatagü. Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcüma guxünema ya daa ípatagü rü tá nagu napogüe. Rü naxtapüxarü nutagü rü taxucütáma nügütü naxüxüra, rü bai ya wüxi —ñanagürü.

*Cuèxruũgü i tá nüxũ idauxũ naxũpa na nagúxũ i naãne  
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24, 21.7-24)*

<sup>3</sup> Rü ñuxũchi guma Mèxpúne ga Oríbunecügu ãeganewa naxĩ. Rü yexguma guma mèxpúnewa natoxgu ga Ngechuchu rü norü ngüexũgüxicatama naxũtawa naxĩ na noxrüwama nüxna nacagüexũcèx. Rü ñanagürügü: —Tanaxwèxe i tomaã nüxũ quixu na ñuxgu tá nangupetüxũ i ngẽma nüxũ quixuxũ. ¿Rü tacü tá nixĩ i norü cuèxruũ i nawa nüxũ tacuáxũ i ñuxgu tá wena núma na cuxũxũ rü tá na nagúxũ i naãne? — ñanagürügü. <sup>4</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¡Pexuãëgü na taxúema pexũ womüxëẽxũcèx! <sup>5</sup> —Erü muxũchixũ i duũxũgü tá ínangugü, rü chaugu tá nügü nicuxgü rü tá ñanagürügü:

“Choma nixĩ i Cristu”, ñanagürügü tá. Rü muxũchixũ i duũxũgüxũ tá nawomüxëẽ. <sup>6</sup> —Rü tá nüxũ pexĩnüèchiga na nügü nadèixũ i ñuxre i nachiũãnegü rü nügü na nadaixchaũxũ i togü i nachiũãnegü. ¡Natürü tãütáma ngẽmacèx pebèixãchiãëgü! Erü woetama ngẽmaãcü tátama nangupetü i noxrix. Natürü tãütáma naãneãrü gux nixĩ i ngẽma. <sup>7</sup> —Erü wüxi i nachiũãne rü to i nachiũãnemaã tá nügü nadai. Rü wüxi i ãëxgacü rü to i ãëxgacümaã tá nanu, rü norü churaragü rü ngẽma to i ãëxgacüarü churaragümaã tá nügü nadai. Rü tá taiya nangux, rü tá nataxüchi i ñaaweanegü, rü muxũma i nachicawa rü tá naxĩãxãchiane. <sup>8</sup> —Rü guxũma i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rü ngẽma nixĩ i norü ügümare i ngẽma ngúxũ i tá ngupetüxũ. <sup>9</sup> —Rü ngëxguma i togü i duũxũgü rü tá pexũ ínayauxũ na chixexũ pemaã naxügüxũcèx. Rü tá pexũ nadai. Rü guxũ i naãnewa i duũxũgü rü tá pexchi naxaie, erü chorü duũxũgü pixĩgü. <sup>10</sup> —Rü ngëxguma rü tá muxũchixũ i chorü duũxũgü ínanatèxgü i chorü ore, rü nügütanüwa rü tá nügüchi naxaie. Rü nügüechita tá ãëxgacüxũtawa nügü ínayaxuaxũgü. <sup>11</sup> —Rü muxũchixũ i orearü uruũgüneta tá ínangugü. Rü tá nüxũ nixugügü na Tupana yĩxũ ya núma namugücü na nüxũ yaxugüxũcèx i ore. Rü ngẽmaãcü tá muxũchixũ i duũxũgüxũ nawomüxëëgü. <sup>12</sup> —Rü poraãcü tá nangëxma i chixexũ, rü ngẽmagagu rü muxũchixũtáma i duũxũgü rü tãütáma nügü nangechaũgü. <sup>13</sup> —Natürü yíxema naetüwa meã Tupanaãxũ yaxõomáxë rü yíxema tá tixĩ ya aixcüma nayaxúxe i maxũ i taguma gúxũ. <sup>14</sup> —Rü ngẽma Tupanaãrü ore i mexũ rü guxũ i naãnewa tá nüxũ nixugügü na guxũ i duũxũgü nüxũ na cuèxgüxũcèx. Rü ngẽmawena tá nixĩ i nagúxũ i naãne. <sup>15</sup> —Rü nuxcümaũcü ga Tupanaãrü orearü uruũ ga Danié nachiga nanaxümatü i ngẽma chixexũ i Tupanapëxewa ãũãchixũ i ínguxchaũxũ. Rü ngëxguma nüxũ pedèuxgu na tupauca ya taxũnewa nangóxũ i ngẽma chixexũ i Tupanapëxewa chixexüchixũ, rü name nixĩ i pexuãëgü. <sup>16</sup> —Rü ngëxguma ngẽma üpetügu, rü ngẽma Yudéañewa ngëxmagüxũ i duũxũgü rü nanaxwèxe na mèxpúneañewa nabuxmüxũ. <sup>17</sup> —Rü ngẽma ngunexũgu ega texé tümapataxëtüwa ngëxmagu, rü tama name i tümapatagu tayangaxi na tümaãrü ngẽmaxũ tayayaxuxũcèx. <sup>18</sup> —Rü texé ya tümaãnewa ngëxmaxë rü tama name i tümapatacèx tataegu na tümachirugü tayayaxuxũcèx. <sup>19</sup> —Rü ngẽma ngunexũgügu rü wüxi i ngechaũ tá nixĩ i tümacèx ya yíxema ngeãxtagü ya tacharaũgüxe rü yíxema imaĩxãcügüxe. <sup>20</sup> —¡Rü Tupanana naxcèx peça i perü yumüxëwa na tama gáuane íxüyane rü èxna ngüxchigaarü ngunexũguyane pexũ na nangupetüxũcèx i ngẽma chixexũ! <sup>21</sup> —Erü ngẽma ngunexũgügu rü poraãcü tá nangëxma i ngúxũ ga noxri naãne ixügügumama taguma yexmaxũ, rü ngẽmawena rü tagutáma wena nangëxma. <sup>22</sup> —Rü ngëxguma Tupana tama nanoxrexëëgu i ngẽma ngunexũgü, rü taxúetáma tamaxũ. Natürü Tupana tá nananoxrexëë i ngẽma ngunexũgü tümacèx ya yíxema nüma tüxũ nadexe. <sup>23</sup> —Rü ngëxguma texé pexũ ñagügu:

“Dücèx, daa nixĩ ya Cristu” ñagügu, rü èxna:

“Gua nixĩ ya Cristu” ñagügu, ¡rü tama name i nüxũ peyaxõgü! <sup>24</sup> —Erü Cristugüneta rü Tupanaãrü orearü uruũgüneta tá ínangugü. Rü tá nanaxügü i muxũma i cuèxruũgü i taxũgü na ngẽmaãcü, ega nüxũ natauxchagu, na tüxũ nawomüxëëgüxũcèx èixrüxe

ya yíxema duüxëgü ya Tupanatama tüxü dexe. <sup>25</sup> —Dücèx, naxüpa na nangupetüxü i guxüma i ngëma ngúxü, rü marü pemaã nüxü chixu i nachiga. <sup>26</sup> —Rü ngëmacèx i ngëxguma duüxügü ñagügu pexü:

“Dücèx, yéa taxúema Íxãpataxüwa nangëxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i ngëma pexí. Rü ngëxguma ñagügu pexü:

“Dücèx, nuã ucapuwa nangëxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i nüxü peyaxögü. <sup>27</sup> —Erü ñoma wüxi i bëjxbëxane i guxüwama nangóonexëëxürüü tá nixí i ngëxguma wenaxârü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü. <sup>28</sup> Rü duüxügü rü tá chauxcèx nangutaquëxegü ñoma ëxchagü nawemücèx ngutaquëxexürüü.

*Ñuxãcü tá nixí i ngëxguma nataegugu ya Tupana Nane ya duüxüxü ixïcü  
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33, 17.26-30, 34-36)*

<sup>29</sup> —Rü nawena i ngëma ngúxügü rü tá nixo ya üèxcü, rü tãütáma inabáxi ya tauemacü. Rü woramacurigü rü ëxtagü rü tá narüyi. Rü guxüma i ñoma i naãne rü üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü ëxtagü rü tá naxíãxãchitanü rü tá nu ne nanaxímare. <sup>30</sup> —Rü ñuxüchi duüxügü tá nüxü nadaugü na ñuxãcü daxüwa ne chaxüxü. Rü guxü i nachíüãnecüãx i duüxügü rü tá naxauxe. Rü tá choxü nadaugü i ngëxguma caixanexügügu ícharüxíxgu rü núma chaxüxgu. Rü ngëxguma i choma rü aëxgacü ya poraxüchicü rü mexëchicü tá chixí. <sup>31</sup> —Rü tá chanamu i chorü orearü ngeruügü i daxücüãx na yacuegüãxüçèx ya norü cornetagü na ngëmaãcü naxítaquëxexëëãxüçèx i guxüma i ngëma duüxügü i chadexü i guxüwama ngëxmagüxü ñuxmata naãne iyacuáxüwa ngëxmagüxü. <sup>32</sup> —¡Iperüxínüë i ñaã ore i cuèxruü i orix i iguerachiga, rü naxcèx pengüé! Rü ngëxguma ngexwacaxüxü i nachacüügü iyarüyixgu rü naxüátügu, rü ngëmawa nüxü pecuèx na paxa tá taunecü na yíixü. <sup>33</sup> —Rü ngëxgumarüü tá nixí i ngëxguma nagúxchaügu i naãne. Erü ngëxguma nüxü pedèuxgu na nangupetüxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü ngëmawa tá nüxü pecuèx na marü chingaicaxüchixü. <sup>34</sup> —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma i ngëma nüxü chixuxü rü tá nangupetü naxüpa na nayuexü i duüxügü i ñomaücüü maxëxü. <sup>35</sup> —Rü ñoma i naãne rü ngëma daxüwa nüxü idauxü rü tá nagux. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo rü aixcüma tá ningü. <sup>36</sup> —Natürü ngëma ngunexü rü ora i nagu tá nangupetüxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü Chaunatü ya Tupanaxícatama nüxü nacuèx na ñuxgu tá nangupetüxü i ngëma, rü taxúema ya togue nüxü tacuèx. Rü woo i norü orearü ngeruügü i daxücüãx rü tama nüxü nacuèxgü, rü woo i choma i Nane na chiixü rü tama nüxü chacuèx na ñuxgu tá nangupetüxü i ngëma. <sup>37</sup> —Rü yexgumarüü ga duüxügüxü ngupetüxü ga yexguma Noë maüxgu, rü ngëxgumarüü tá ta nüxü nangupetü i ngëxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü. <sup>38</sup> —Rü yexguma, naxüpa ga guma mucü ga taxüchicü ga guxüwama inanguanexëëcü, rü ga duüxügü rü nachibüë, rü naxaxegü, rü nixãmëxgü rü nixütexacügü ñuxmata nawa nangu ga yema ngunexü ga nagu Noë naweügu ixüexü. <sup>39</sup> —Rü noxri ga yema duüxügü rü tama nüxü nacuèxgüéga ga tacü tá nüxü na ngupetüxü. Natürü yexguma ínanguxgu ga guma mucü ga taxüchicü ga yema duüxügüxü daicü, rü yexguma nixí ga nüxü yacuèxãchitanüxü. Rü ngëxgumarüü tá ta nixí i ngëxguma wenaxârü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü. <sup>40</sup> —Rü ngëma ngunexügu rü taxre i yatügü rü wüxi i naãnewa tá nügümaã nangëxmagü. Rü wüxi tá nixí i Tupana igaxü rü ngëma to rü tá ngëma natèx. <sup>41</sup> —Rü taxre i ngexügü tá nügümaã ínacaegü. Rü wüxi tá nixí i Tupana igaxü rü ngëma to rü tá ngëma natèx. <sup>42</sup> —¡Rü pexuãëgü! Erü tama nüxü pecuèx i tacü rü ora tá íchangu i chomax. <sup>43</sup> —¡Rü nagu perüxínüë i ñaã ore! Rü ngëxguma chi wüxi i ípataarü yora nüxü cuèxgu na tacü rü oragu tá ínanguxü i ngítëxáxü rü tãü chima nape. Erü nüxna chi nadau ya napata na tama ngëxma naxüçuxüçèx i ngëma ngítëxáxü na tacüçèx ngëma yangíxüçèx. <sup>44</sup> —Rü ngëmacèx name nixí i pexuãëgü i pemax. Erü ngëma ngunexü i tama

nagu íperüxĩnũxũgu tá nixĩ i ngürũachi íchanguxũ i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ.

*Wüxi ga duũxũ ga meã norü coriga ñnũxũ rü to ga tama meã norü coriga ñnũxũchiga  
(Lc 12.41-48)*

<sup>45</sup> —¿Rü texé tiĩxũ ya tümaãrũ coriarũ duũxũ ya aixcũma yanguxẽexẽ rü tümaãxũ cuáxe? ¿Tama ãxna yixema tiĩxũ ya tümaãrũ cori tüxna ágaxe na meã nüxna tadauxũcèx rü meã oragu tanachibüexẽxũcèx i norü duũxũgũ? <sup>46</sup> Rü tataãe ya yixema coriarũ duũxẽ ega ngẽxguma ínanguxgu i tümaãrũ cori rü tüxũ íyanguexũgu na meãma ítanaxũxũ i ngẽma puracü i nagu tüxũ namuxũ. <sup>47</sup> —Rü aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma tümaãrũ cori rü tá guxũma i norü ngẽmaxũgũarũ dauruũxũ tá tüxũ nixĩxẽe. <sup>48-50</sup> —Natürü ngẽxguma chi ngẽma coriarũ duũxũ rü wüxi i yatü i chixexũ yixĩgu, rü chi nagu naxĩnũgu na tãütãma paxa ínanguxũ i norü cori, rü chi inaxũgũãgu na chixri namuãxũ i namüçũgũ i norü coriarũ duũxũgũ, rü chi ngãxẽxũtanũgu naxãxgu na namaã nachibüxũcèx rü naxaxexũcèx, rü ngürũachi ngẽma ngunexũ rü ngẽma ora i tama nagu ínanguxẽãxũgu rü tá ínangu i norü cori. <sup>51</sup> —Rü poraãcũxũchima tá nanapoxcu i ngẽma norü duũxũ, ñoma meã maxẽnetaxũ i duũxũgũxũ napoxcuexũrũ. Rü ngẽma tá narüdoxũ rü nixũxchapũta.

## 25

*Ore ga 10 ga pacũgu ixuxũ*

<sup>1</sup> Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pemaã tá nüxũ chixu i wüxi i ore na nawa nüxũ pecuáxũcèx i ñuxãcü tá duũxũgũarũ ãexgacü na yĩxũ ya Tupana i ngẽxguma naguxgu i naãne. Rü iyexma ga 10 ga pacü ga ngĩrũ daparinamaã ngĩgũarũ petawa ícü na yaxũmüçũgũãxũcèx ga guma yatü ga ingĩxchaũcü. <sup>2</sup> —Rü 5 ga yema pacü rü tama ixuãægü. Rü yema naĩ ga 5 ga pacü rü meãma ixuãægü. <sup>3</sup> —Rü yema tama uãægüçü, rü yexguma ngĩrũ daparina íyangegügu rü tama to ga ngĩrũ queruchinu ta íyangegü. <sup>4</sup> —Natürü ga yema uãægüçü rü to ga ngĩrũ queruchinu ta íyangegü. <sup>5</sup> —Natürü ga guma yatü ga ingĩxchaũcü rü tama paxa ínangu. Rü düxwa ga yema pacügu rü ipee yerü iyaxtae. <sup>6</sup> —Rü yexguma ngãxũcũüwa nanguxgu, rü yema pacügu nüxũ ixĩnũe ga wüxi ga naga ga ñaxũ:

“Domama nixĩ ya yima yatü ya ingĩxchaũcü. ¡Rü íperüdagü, rü ípeyadaugü!” ñaxũ. <sup>7</sup> —Rü guxcũma ga yema pacügu rü írüdagü, rü iyamexẽægü ga ngĩrũ daparinagü. <sup>8</sup> —Rü yexguma ga yema 5 ga pacügu ga tama uãægüçü rü ngĩgürügügu ngĩxũ ga yema pacügu ga uãægüçü:

“¡Íraxũ i perü queruchinu toxnata pexã, erü torü omügü rü nixogü!” ngĩgürügügu. <sup>9</sup> —Natürü ga yema pacügu ga uãægüçü rü ngĩxũ ingãxũgü, rü ngĩgürügügu:

“Taxucürüwa pexna ta taxã, erü ngẽxguma chi pexna ta taxãxgu rü tãü chima ningu i toxcèx rü pexcèx. Rü ngẽmacèx narümemaẽ nixĩ i ngextã namaã ínataxegũxũwa pegũxũ nawa pexĩ”, ngĩgürügügu. <sup>10</sup> —Natürü yexguma ga yema 5 ga pacügu ga tama uãægüçü ngĩrũ queruchinuwa naxĩyane, rü ínangu ga guma yatü ga ingĩxchaũcü. Rü ga yema pacügu ga uãægüçü rü iyachocu nawa ga guma í ga nawa iyangĩxũne. Rü ñuxũchi narüwãxta ga ñãx. <sup>11</sup> —Rü yemawena íngügü ga yema pacügu ga tama uãægüçü, rü ngĩgürügügu:

“¡Pa Corix, toxcèx yawãxna i ñãx!” ngĩgürügügu. <sup>12</sup> —Natürü nüma ga cori, rü ngĩxũ nangãxũ, rü ñanagürü:

“Pemaã nüxũ chixu rü aixcũma tama pexũ chacuèx na texégü pixĩgũxũ”, ñanagürü. <sup>13</sup> Rü ñuxũchi ñanagürü ga Ngechuchu: —¡Ípexuãægü! Erü tama nüxũ pecuèx i çacü rü ngunexũ rü çacü rü ora tá íchangu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ —ñanagürü.

*Ore ga dñerugu ixuxũ  
(Lc 19.11-27)*

<sup>14</sup> Rū ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Rū ngēma Tupana na duñxügüarü ãëxgacü na ixixü rü ñoma wüxi ga yatü ga ixüãchichaücü ga to ga nachiuñanewa na naxüxüçexrüü nixi. Rū nüma ga guma yatü rü norü duñxügücèx naca, rü nüxna ngixü naxã ga dïeru na nüxü ngïmaã nanguxüxüçèx rü ngïmaã na ínapuracüexüçèx. <sup>15</sup> –Rü wüxi ga yema norü duñxüna ngixü naxã ga 5000 tachinü ga dïeru. Rū yema tona ngixü naxã ga 2000 tachinü ga dïeru. Rū yema tona ngixü naxã ga 1000 tachinü ga dïeru. Rū yemaãcü nanangugü na ñuxãcü tá yema dïerumaã napuracüexü ga wüxichigü ga norü duñxügü rü yemaãcü wüxichigüna ngixü naxã ga yema dïeru. Rū ñuxüchi inaxüãchi ga yema cori na to ga nachiuñanewa naxüxüçèx. <sup>16</sup> –Rü yema norü duñxü ga 5000 tachinü ga dïeru ngixü yaxuxü, rü ngïmaã napuracü, rü naï ga 5000 tachinü ngïmaã nayaxu. <sup>17</sup> –Rü yexgumarü ta ga yema norü duñxü ga 2000 tachinü ga dïeru ngixü yaxuxü, rü ngïmaã napuracü, rü naï ga 2000 tachinü ngïmaã nayaxu. <sup>18</sup> –Natürü ga yema norü duñxü ga 1000 tachinü ga dïeru ngixü yaxuxü, rü ngïmaã ínixü. Rū ngixü nixaixmaü, rü yexma ngixü natèx ga yema norü coriarü dïeru. <sup>19</sup> –Rü nuxcüxürama nataegu ga yema duñxügüarü cori. Rū yexguma ínanguxgu rü inanaxügü ga norü duñxügümaã na namexëëxü ga norü dïeruchiga. <sup>20</sup> –Rü nüxira norü corixütawa naxü ga yema norü duñxü ga 5000 tachinü ga dïeru ngixü yaxuxü. Rū norü corina ngixü naxã ga yema 5000 tachinü. Rū ngïetü ngixü inaxã ga naï ga 5000 tachinü ga ngixü nayaxucü ngïmaã ga yema norü cori nüxna ngixü äcü ga dïeru. Rū ñanagürü norü corixü:

“Dücèx Pa Corix, ñaã iyixi ga yema 5000 tachinü ga dïeru ga choxna ngixü cuxãcü. Marü ngïmaã chapuracü rü ngïmaã cuxü ngixü chayaxu i ñaã naï i 5000 tachinü”, ñanagürü. <sup>21</sup> –Rü norü cori rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chorü Duñxüx, wüxi i mexëchixü quixi, rü meãma cupuracü. Rū meã nüxna cudau ga yema noxre ga dïeru ga cuxna ngixü chaxãcü, rü meãma ngïmaã cupuracü. Rū ngëmacèx i ñuxma rü tá rümumaëcüna cuxü chadauxëë. ¡Rü ixücu i chopatawa rü ngixã tataëgü!” ñanagürü. <sup>22</sup> –Rü yemawena ínangu ga yema to ga norü duñxü ga 2000 tachinü ga dïeru ngixü yaxuxü. Rū ñanagürü norü corixü:

“Dücèx Pa Corix, ñaã iyixi ga yema 2000 tachinü ga dïeru ga choxna ngixü cuxãcü. Marü ngïmaã chapuracü rü ngïmaã cuxü ngixü chayaxu i naï i 2000 tachinü. Rū ñaã iyixi”, ñanagürü. <sup>23</sup> –Rü norü cori rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chorü Duñxüx, wüxi i mexëchixü quixi, rü meãma cupuracü. Rū meã nüxna cudau ga yema noxre ga dïeru ga cuxna ngixü chaxãcü, rü meãma ngïmaã cupuracü. Rū ngëmacèx i ñuxmax rü tá rümumaëcüna cuxü chadauxëë. ¡Rü ixücu i chopatawa rü ngixã tataëgü!” ñanagürü. <sup>24</sup> –Natürü yexguma norü corixütawa nanguxgu ga yema norü duñxü ga 1000 tachinü ga dïeru ngixü yaxuxü, rü ñanagürü norü corixü:

“Dücèx Pa Corix, choma nüxü chacuèx rü wüxi i yatü i aüxü quixi. Rū cunayaxu i nanetüarü o i ngextá tama ícutoexüwa, rü cunabuxarü oïx i nanetü i tama icutoxü. <sup>25</sup> –Rü yemacèx chamuü. Rū waixümügu ngixü chixaixmaü rü ngixü ichatèx. Natürü ñaã iyixi i ngëma curü dïeru”, ñanagürü. <sup>26</sup> Rū yexguma ga norü cori rü nanangãxü rü ñanagürü:

“Pa Chorü Duñxüx, wüxi i chixexü rü oxü i chorü duñxü quixi. Rū cuma meãma nüxü cucuèx rü ngextá tama íchatoexüwa rü chanayaxu i nanetüarü o, rü chanabuxarü oïx i nanetü i tama ichatoxü. <sup>27</sup> –Rü yemacèx narümemaë chi nixi ga bancugu choxü ngïmaã na cunguxüxü ga chorü dïeru na ngëma choxü ngixü yamuxëëgüxüçèx, rü ngëmaãcü mucü ngixü na chayaxuxüçèx i ngëxguma íchanguxgu”, ñanagürü. <sup>28</sup> –Rü yexguma ga yema cori rü nanamu ga yema togü ga norü duñxügü ga yema yexmagüxü, rü ñanagürü nüxü:

“¡Nüxna ngixü peyaux i ngëma dïeru, rü ngëma yatü i 10,000 i dïeru nüxü ngëxmaxüna ngixü pexã! <sup>29</sup> –Erü yixema tüxü nangëmèxcü rü yexera tá tüxna ngixü taxã, rü ngëmaãcü tá tüxü imuxüchi. Natürü yixema tüxü natauxcü rü woo ngëma noxre i tüxü ngëmèxcü



rü tá tüxna ngĩxũ tayaxu. <sup>30</sup> –¡Rü yéama düxétüwa i poraãcü ínaxëãnexũwa peyatá i ñaã chorü duũxũ i taxuwama mexũ! Rü ngema tá narüdoxü rü tá nixũxchapüta”, ñanagürü.

*Naãneãrũ guxgu rü Cristupëxegu tá nangutaquëxegü i guxũ i nachiuãnecũãx i duũxũgü na yadexechiãxüçèx i ngëma mexũgü rü na napoxcueãxüçèx i ngëma chixexũgü*

<sup>31</sup> Rü ñanagürü ga Ngechuchu: –Rü ngëxguma wenaxãrũ núma chaxũxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü chorü orearü ngeruũgü i daxüçũãx rü tá choxũ naxümücügü. Rü ãëxgacü ya tacü tá chixĩ rü chorü tochica i mexëchixũwa tá charüto. <sup>32</sup> –Rü guxũ i nachiuãnecũãx i duũxũgü rü tá chopëxegu nangutaquëxegü. Rü choma rü tá chayadexechi ñoma wüxi i carneruarü dauruũ i norü carnerugü rü chibugü noxrüwama mugüxürü. <sup>33</sup> –Rü ngëma choxrü ixĩgüxũ rü chorü tügünecüwawa tá chanangëxmagüxëë. Rü ngëma tama choxrü ixĩgüxũ rü chorü toxwecüwawa tá chanangëxmagüxëë. <sup>34</sup> –Rü ngëxguma i choma i tá ãëxgacü ya tacü na chiĩxũ rü ñacharügü tá nüxũ i ngëma chorü duũxũgü:

“¡Nuã pexĩ i pema ya texé ya Chaunatü ya Tupana tüxũ rüngüxëëgüxe, rü penayaxu i ngëma pechica i ngextá núma ãëxgacü íyixũwa! Yerü Chaunatü rü pexçèx nanamexëë i ngëma pechica ga yexguma tauta naãne naxüxgu. <sup>35</sup> –Rü ngëmaãcü tá pemaã namecüma yerü yexguma chataiyagu rü pema rü choxũ pechibüxëë. Rü yexguma chitawagu rü choxũ pexaxexëë. Rü yexguma tama nüxũ pecuëxgu na texé chiĩxũ rü meã choxũ peyaxgü ga pepatawa. <sup>36</sup> –Rü yexguma changexchirugu rü choxũ pexüxchiru. Rü yexguma chidaawegu rü choxũ perüngüxëë. Rü yexguma poxcupataũwa chayexmagu rü choxũ ípeyadau”, ñacharügü tá nüxũ. <sup>37</sup> –Rü ngëxguma i ngëma duũxũgü i chadexü rü ñanagürügü tá choxũ:

“Pa Corix, ¿ñuxgu ga cuxũ tadauxũ ga na cutaiyaxũ rü cuxũ tachibüxëëxũ? ¿Rü ñuxgu ga cuxũ tadauxũ ga na quiãaawaxũ rü cuxũ taxaxëëxũ? <sup>38</sup> –¿Rü ñuxgu ga tochixũwa cunguxũ rü meã cuxũ tayauxgüxũ ga woo tama cuxũ tacuëxgügu? ¿Rü ñuxgu ga cungexchiruxũ rü cuxũ taxüxchirugüxũ? <sup>39</sup> –¿Rü ñuxgu ga cuxũ tadaugüxũ na quidaawexũ rü ëxna poxcupataũwa cuyexmaxũ rü cuxũ ítayadaugüxũ?” ñanagürügü tá choxũ. <sup>40</sup> –Rü choma na ãëxgacü ya tacü na chiĩxũ, rü tá chanangãxũ, rü ñacharügü tá:

“Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü yexguma nüxũ perüngüxëëgügu i ngëma chorü duũxũ i yexeraãcü ngearü ngemaxüáxũ, rü choxũ nixĩ ga perüngüxëëgüxũ”, ñacharügü tá nüxũ. <sup>41</sup> Rü ñuxüchi i choma na ãëxgacü ya tacü na chiĩxũ, rü ñacharügü tá nüxũ i ngëma tama chorü duũxũgü ixĩgüxũ:

“¡Choxna pixĩgachi i pema i perü chixexüçèx poxcuexe! ¡Rü ngema pexĩ nawa ya yima üxü ya taguma ixoxüne ya Tupana ímexëene naxçèx i ngoxo i Chataná rü norü duũxũgü! <sup>42</sup> –Yerü yexguma chataiyagu rü pema rü tama choxũ pechibüxëë. Rü yexguma chitawagu rü tama choxũ pexaxëë. <sup>43</sup> –Rü yexguma tama nüxũ pecuëxgu na texé chiĩxũ rü tama meã choxũ peyaxgü ga pepatawa. Rü yexguma changexchirugu rü tama choxũ pexüxchirugü. Rü yexguma chidaawegu rü poxcupataũwa chayexmagu rü tama choxũ ípeyadaugü”, ñacharügü tá nüxũ. <sup>44</sup> –Rü ngëxguma i nümagü i tama chorü duũxũgü ixĩgüxũ, rü ñanagürügü tá choxũ:

“Pa Corix, ¿ñuxgu tochixũwa cingu rü tama meã cuxũ tayauxgü yerü tama cuxũ tacuëxgü? ¿Rü ñuxgu ga cuxũ tadaugüxũ ga na cutaiyaxũ, rü ëxna na quiãaawaxũ, rü ëxna na cungexchiruxũ, rü ëxna quidaawexũ, rü ëxna poxcupataũwa na cuyexmaxũ, rü tama cuxũ tarüngüxëëgüxũ?” ñanagürügü tá choxũ. <sup>45</sup> –Rü choma na ãëxgacü ya tacü na chiĩxũ, rü tá chanangãxũ, rü ñacharügü tá nüxũ:

“Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü yexguma tama nüxũ perüngüxëëgügu ga wüxi ga duũxũ ga yexeraãcü ngearü ngemaxüáxũ, rü choxũ rü ta tama perüngüxëëgü”, ñacharügü tá nüxũ. <sup>46</sup> –Rü ñuxüchi i ngëma duũxũgü i tama chorü duũxũgü ixĩgüxũ rü tá

poxcu i taguma gúxüwa naxĩ. Natürü ngẽma duüxügü i aixcüma meã chauxcèx maxèxü rü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü, –ñanagürü ga Ngechuchu.

## 26

*Yudíugüarü ãëxgacügü naxcèx nadaugü na ñuxãcü Ngechuchuxü yayauxgüxü*  
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)

<sup>1</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxü rüchauxgu ga yema orexü na yaxuxü, rü ñanagürü norü ngúexügüxü: <sup>2</sup> –Pema nüxü pecuèx rü taxre i ngunexü nataxu na nangõxgüãxüçèx i ngẽma õna i Üpetüchigaarü petacèx naxügüxü. Rü ngëxguma tá nixĩ i choxü yayauxgüxü i chorü uwanügü na curuchawa choxü yapotagüxüçèx –ñanagürü. <sup>3</sup> Rü yexgumaüçüü ga paigüarü ãëxgacügü, rü ngúexëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Yudíugüarü ãëxgacügüerugü rü nangutaquëxegü ga napatawa ga Caipá ga paigüarü ãëxgacü ixĩcü. <sup>4</sup> Rü yéma nügümaã nanamexëëgü na Ngechuchuxü nawomüxëëgüãcüma na yayauxgüãxüçèx rü na yamëxgüãxüçèx. <sup>5</sup> Natürü nügümaã ñanagürügü: –Taxucürüwama i ñuxma petagu tayayauxgü, erü duüxügü rü tá tamaã nanuë –ñanagürügü.

*Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu inaba ga pumara*  
(Mr 14.3-9; Cu 12.1-8)

<sup>6</sup> Rü Ngechuchu rü Betániãwa nayexma napatawa ga Chimáü ga rüchaxüncümaã naxugüãcü. <sup>7</sup> Rü Ngechuchucèx yéma iyaxü ga wüxi ga ngecü ga yéma nangepü ga wüxiweü ga pumara ga tatanüxüchixü ga mexëchicü ga butiyamaã áchiüxü. Rü yexguma mechawa ínachibüyane ga Ngechuchu, rü ngĩma rü naëru gu inaba ga yema pumara. <sup>8</sup> Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga Ngechucharü ngúexügü, rü naãëwa nanguxgü, rü inanaxügüe ga na ñagüxü. –¿Tüxcüü ngëxma inaxaiyaxü i ngẽma pumara? <sup>9</sup> –Rü narümemaë chi nixĩ i tatanüxügü namaã itaxe, rü ñuxüchi ngẽma díërumaã nüxü irüngüxëë i ngẽma duüxügü i ngearü ngëmaxüãxgüxü –ñanagürügü. <sup>10</sup> Rü Ngechuchu nüxü naxĩnü. Rü ñuxüchi ñanagürü norü ngúexügüxü: –¿Tüxcüü ngixü pechixewe i ngẽma nge? Erü ngẽma chomaã naxüxü rü wüxi i mexü nixĩ. <sup>11</sup> –Ngẽma ngearü ngëmaxüãxgüxü rü guxügutáma petanüwa nangëxmagü. Natürü choma rü tãütáma guxügu petanüwa changëxma. <sup>12</sup> –Rü ngẽma chomaã naxüxü i ñaã ngecü na chaxunegu nabaãxü i ngẽma pumara i yixixü, rü ngẽmaãcü inaxü erü paxa tá chayü rü tá choxü inatëxgü. Rü ngëmacèx nixĩ i chaxunegu nabaãxü i ngẽma pumara. <sup>13</sup> –Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxü i naãnewa i ngextá duüxügü nüxü íixugügüxüwa i Tupanaärü ore i mexü, rü ñaã ngecü chomaã üxü rü tá ta nüxü nixugügü. Rü ngẽmaãcü tá ngĩxna nacüexãchie i duüxügü –ñanagürü ga Ngechuchu.

*Yuda rü ãëxgacügümaã nanamexëë na ñuxãcü Ngechuchuxü yayauxgüxüçèx*  
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

<sup>14</sup> Rü ñuxüchi ga wüxi ga Ngechucharü ngúexü ga Yuda ga Icariüte rü paigüarü ãëxgacügüxütawa naxü rü namaã nayarüdexa. <sup>15</sup> Rü Yuda rü ñanagürü nüxü: –¿Ñuxre tá choxü penaxütanüxü i ngëxguma pexü chanatauxchaxëëgu na Ngechuchuxü piyauxgüxüçèx? –ñanagürü. Rü yexguma ga nümagü ga paigüarü ãëxgacügü rü 30 tachinü ga díëru gu namaã naxuneta. <sup>16</sup> Rü yexgumama inanaxügü ga Yuda ga naxcèx na nadauxü ga ñuxãcü nüxü na natauxchaxëëgüãxü na Ngechuchuxü yayauxgüxüçèx.

*Coriarü õnachiga*  
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

<sup>17</sup> Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu inaxügüxü ga yema peta ga pãü ga ngearü puxëëruüãxü nagu nangõxgüxü. Rü norü ngúexügü rü Ngechuchucèx naxĩ, rü ñanagürügü nüxü: –¿Ngextá tá tanamexëë i nachica i nawa nangõxgüxü i õna i Üpetüchigaarü petagu ingõxü? –ñanagürügü. <sup>18</sup> Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü

nüxü: —¡Nge ma ñanewa pexi, rü yima yatü ya pemaã nüxü chaxunetacüpatawa pexi! ¡Rü namaã nüxü pixu rü ñapegü:

“Torü ngúexëeruü rü ñanagürü: ‘Marü ningaicaxüchi na chayuxü rü nuã cupatawa rü chorü ngúexügümaã chanangupetüxëëchaü i Üpetüchigaarü peta’,” ñaperügü tã nüxü!  
 19 Rü yéma naxi ga yema norü ngúexügü. Rü yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxürü nanaxügü. Rü nanamexëëgü ga yema ðna ga Üpetüchigaarü petagu tá nangõxgüxü.  
 20 Rü yexguma nachütagu rü yéma mechawa nachibü ga Ngechuchu namaã ga yema 12 ga norü ngúexügü. 21 Rü yexguma ínachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü wüxie i petanüwa tá tixi ya bexma chauechita choxü íyaxuaxüxë —ñanagürü. 22 Rü yexguma ga nümagü ga norü ngúexügü rü poraãcü nangechaügü. Rü wüxichigü nüxna nicachigü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿choma éxna tá chiixü ya yixema cuxü íyaxuaxüxë? —ñanagürügü. 23 Rü nüma ga Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëma wüxi ya poratuwa namaã tá chachibüxü, rü ngëma tá nixi i chauechita choxü íyaxuaxüxü. 24 —Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü tá chayü ngëxgumarüü i Tupanaãrü ore i ümatüxü nüxü ixuxürü. Natürü wüxi i ngechaüxüchi nixi naxcèx i ngëma yatü i choxü íyaxuaxüxü. Rü narümemaë chi nixi ga noxtacüma tãü chima na nabuxü —ñanagürü. 25 Rü nadexaãchi ga Yuda ga naëchita íyaxuaxüxü, rü ñanagürü: —Pa Ngúexëeruüx, ¿tãütama choma nixi? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëmaãcü cuma nixi —ñanagürü. 26 Rü yexguma ínachibüeyane rü Ngechuchu nanayaxu ga wüxi ga pãü. Rü Tupanana moxë naxã, rü inanabücu, rü norü ngúexügüxü nayanu. Rü ñanagürü: —Ñã pãü rü chaxunechiga nixi. Rü ¡penangõ! —ñanagürü. 27 Rü yemawena rü nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaã ãcuxü. Rü yexgumarüü ta Tupanana moxë naxcèx naxãxira, rü ñuxüchi norü ngúexügüna nanaxã, rü ñanagürü nüxü: —¡Rü guxãma i pema rü peyaxëux ya daa binu!  
 28 —Erü daa binu rü nachiga nixi ya chaugü ya muxüma i duüxügücèx tá ibacü na ngëmaãcü Tupana nüxü nüxü nangechaüxücèx i norü pecadugü. Rü yimawa Tupana nanangõxë na aixcüma yixü i norü uneta. 29 —Rü pemaã nüxü chixu rü tagutãma wena binu chayaxaxü ñuxmatãta Chaunatü ya Tupana ãëxgacü íixüwa ngexwacaxücü ya binu pemaã chayaxëux —ñanagürü.

*Ngechuchu nüxü nixu rü Pedru rü taxütãma nügü nixu na norü ngúexü yixü*  
 (Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)

30 Rü ñuxüchi nawiyaegü ga wüxi ga Tupanaãrü wiyaegu. Rü yemawena rü guma Mèxpüne ga Oríbunecügu ãeganewa naxi. 31 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Guxãma i pema rü tá choxü ípetèxgü i ñoma i chütaxügu. Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tã chayamèx ya carneruarü dauruü, rü tá nanaxüanemare i carnerügü”,

ñanagürü i ngëma ore. 32 —Natürü ngëxguma marü yuwa ícharüdaxguwena, rü tá chaxira pexüpa Gariréanewa chaxü —ñanagürü. 33 Rü yexguma ga Pedru rü nanangãxü rü ñanagürü: —Rü woo guxüma i togü cuxü ítèxgu, natürü i chomax rü tãütama cuxü íchatèx —ñanagürü. 34 Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Aixcüma cumaã nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu rü naxüpa na otã ícaxü, rü tomaëxpüxcüna tá cugü iquicux na chorü duüxü quiixü. 35 Rü Pedru nanangãxü rü ñanagürü: —Rü woo wüxigu cumaã chayuxgu rü tãütama chaugü ichicux na curü duüxü chiixü —ñanagürü. Rü guxüma ga togü ga norü ngúexügü rü ta yema ñanagürügü.

*Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayumüxë*  
 (Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaã nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga Yechemanígu ãgaxü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nuã perütogü! Rü paxa yoxni yéa chayayumüxë —ñanagürü. 37 Rü Ngechuchu nügüwe nanagagü ga Pedru rü

Zebedéu nanegü ga Chaütiágu rü Cuáü. Rü Ngechuchucèx inaxügü ga na poraäcü nangechaüxü rü naxixächiaëxü. <sup>38</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: — Poraäcü changechaü rü nagu charüxñü rü ngëmamaã tá chayü. ¡Rü nuxa perücho i pemax, rü chauxrüü ipedaue! —ñanagürü. <sup>39</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéaxüra naxü. Rü waixüümüãnegu nanangücuchi. Rü nayumüxë rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngëxguma cuma cunaxwèxegu, ¡rü nüxna choxü ínanguxuchixëë i ñaã ngúxü i tá choxü üpetüxü! Natürü chanaxwèxe i cuxrütama ngúchaü cuxü rü tama i choxrü —ñanagürü. <sup>40</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü nataegu ga yema norü ngúexügü íyexmagüxüwa. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü. Rü ñanagürü Pedruxü: —Pa Pedrux, ¿taxucürüwama ëxna namaã peporae na chomaã ipedauexü, rü bai i wüxi i ora? <sup>41</sup> —¡Rü pexuãëgü rü Tupanana naxcèx peça na pexü nangüxëëxüçèx na tama choxü ípetáxüçèx ega ngëxguma tacü rü guxchaxü pexü üpetügu! Erü aixcüma peãëwa rü ípememare, natürü pexene nixí ituraxü —ñanagürü. <sup>42</sup> Rü yexguma rü wenaxârü noxri ínayumüxëxüçèx nataegu ga Ngechuchu. Rü wenaxârü nayumüxë, rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngëxguma tama cunaxwèxegu na nawa choxü ícunguxuchixëëxü i ñaã ngúxü i tá chingexü, rü marü name i ngëma cuma cunaxwèxexüãcüma chomaã cunaxü —ñanagürü. <sup>43</sup> Rü ñuxüchi wenaxârü norü ngúexügü íyexmagüxüwa naxü. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü, yerü poraäcü nayaxtaexüchi. <sup>44</sup> Rü yéma nüxna nixü, rü wenaxârü nayayumüxë. Rü noxriãcütama nayumüxë. <sup>45</sup> Rü yemawena rü norü ngúexügü íyexmagüxüwa naxü. Rü ñanagürü nüxü: —¡Ñuxma waxi pepepe rü iperüngüë! Erü marü nawa nangu i ora na chorü uwanü choxü iyauxgüxü rü pecaduãxgüxüna choxü namugüxü. <sup>46</sup> ¡Ipechigü rü ngíxã ítixí! Erü marü ñomatáma nixí i ngëma choxü íyaxuaxüxü —ñanagürü.

### *Ngechuchuxü niyauxgü*

*(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11)*

<sup>47</sup> Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Yuda ga norü ngúexüchirëx ixixü. Rü nawe narüxí ga muxüma ga duüxügü ga taramaã rü naímaã ixãxnexü. Rü yema nixí ga duüxügü ga paigüarü äëxgacügü rü Yudíugarü äëxgacügüerügü yéma mugüxü. <sup>48</sup> Rü ga Yuda ga ínaxuaxüxü rü marü yema duüxügümaã nanamexëë, rü ñanagürü: —Ngëma nüxü chachúxuxü tá nixí i Ngechuchu. Rü ngëma tá nixí i piyauxgüxü —ñanagürü: <sup>49</sup> Rü yexguma Ngechuchucèx nixü, rü ñanagürü nüxü: —Nuxmaë Pa Ngúexëëruüx —ñanagürü. Rü ñuxüchi nüxü nachúxu. <sup>50</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Pa Chomücüx, ¿tacüwa nuã cuxü? —ñanagürü. Rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgü ga yema duüxügü ga Yudawe rüxixü. <sup>51</sup> Rü wüxi ga Ngechuchumücü nanawëxechi ga norü tara, rü paigüarü äëxgacüarü duüxüxü ínadaechinü. <sup>52</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Naxchiügu yaxücuchi i curü tara! Erü guxãma ya yíxema taramaã nuëxë, rü taragu tátama tayue. <sup>53</sup> —¿Tama ëxna nüxü cucuèx rü ngëxguma chi choma chanaxwèxegu, rü Chaunatüna chi naxcèx chaca na choxü núma namugüãxüçèx i muxüma i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx na choxü yanangüxëëgüxüçèx? <sup>54</sup> —Natürü ngëxguma chi ngëma chaxüxgu, rü ¿ñuxãcü chi ningü i Tupanaârü ore i ümatüxü i nüxü ixuxü na choma rü tá chayuxü? <sup>55</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: —¿Tüxcüü taragü rü naíxmenëxãgümaã chauxcèx nuã pexí na choxü peyarüyauxgüxüçèx ñoma wüxi i ngítëxáxü chiixürüü? Rü guxü ga ngunexügu rü tupauca ga taxünewa changüxëëtae natürü taguma yexma choxü piyauxgü. <sup>56</sup> —Natürü guxüma i ñaã ñuxma ngupetüxü, rü ngëmaäcü nangupetü na yangüxüçèx i Tupanaârü ore ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ümatügüxü —ñanagürü. Rü yexguma ga guxüma ga norü ngúexügü rü nüxna nibuxmü. Rü nüxícatama yéma nanatëxgü ga Ngechuchu.

### *Äëxgacügü ga taxügüpëxewa Ngechuchuxü nagagü*

*(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Cu 18.12-14, 19-24)*

<sup>57</sup> Rū Caipá ga paigüarü ãëxgacüxütawa Ngechuchuxü nagagü ga yema duüxügü ga yayauxgüxü. Rū yexma nixi ga nangutaquëxegüxü ga ngüexëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü Yudiügüarü ãëxgacügüerugü. <sup>58</sup> Natürü ga Pedru rü yaxügu nawe nixächigü ñuxmata paigüarü ãëxgacü ga Caipáxütawa nangu. Rū purichíagü ga tupaucaarü dauruügümaã yéma ñãxtüwa narüto, yerü nüxü nadauxchaü ga tacü tá Ngechuchumaã na naxüexü. <sup>59</sup> Rū ga paigüarü ãëxgacügü rü guxüma ga Yudiügüarü ãëxgacügüerugü rü naxcèx nadaugü ga wüxi ga ore ga doramare ixixü na yemamaã Ngechuchuxü ínaxuaxügüxüçèx na yamèxgüãxüçèx. <sup>60-61</sup> Natürü woo muxüma ga duüxügü doraxümare nachigaxü yéma yarüxugüe, natürü taxuxüma ga chixexü inayangaugü ga naxcèx tá yamèxgüãxü. Rū düxwa yéma naxi ga taxre ga yatügü ga doraxümare yéma yarüxugüxü. Rū ñanagürügü: —Toma nüxü taxinüë i ñãã yatü rü ñanagürü:

“Tá nagu chapogü ya daa tupauca ya taxüne ya Tupanaärü, rü tomaëxpüx i ngunexügu tá wenaxärü íchanadaxëë”, ñanagürügü. <sup>62</sup> Rū yexguma ga paigüarü ãëxgacü ga Caipá rü inachi, rü ñanagürü Ngechuchuxü: —¿Rü tacümaã cunangãxü i ñuxmax? ¿Rü ñuxü ñaxü yixü i ngëma cuchiga i nüxü yaxugügüxü? —ñanagürü. <sup>63</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nangeëxmare. Rū yemacèx ga paigüarü ãëxgacü ga Caipá rü ñanagürü nüxü: —Tupana ya Maxüçüégagu chanaxwëxe i aixcüma tomaã nüxü quixu na texé quiixü. ¿Rü cuma ëxna i Cristu ya Tupana Nane quiixü, rü ëxna tama? —ñanagürü. <sup>64</sup> Rū Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngü, rü ngëma nüxü quixuxü chixi. Rū pemaã nüxü chixu rü tá choxü pedaugü i ngëxguma Chaunatü ya Poracüxütawa charütoçgu rü ngëxguma caixanexügu wenaxärü núma chaxüxgu —ñanagürü. <sup>65</sup> Rū yexguma ga paigüarü ãëxgacü rü norü numaã nügüchirugu nagaugü. Rū ñanagürü: —Rü ñãã yatü rü tacü Tupanamaã nixugü. Rū taxucèxma marü tanaxwëxe i ñuxma i to i ore na napoxcuxüçèx i ñãã yatü. Rū pematama marü nüxü pexinüë na ñuxácü chixexümaã na yadexaxü. <sup>66</sup> —¿Ñuxü ñapegüxü i pemax? —ñanagürü. Rū nümagü ga togü ga ãëxgacügü rü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ngëmáacü chixexü naxü. Rū name nixi i noxtacüma nayu —ñanagürügü. <sup>67</sup> Rū yexguma rü Ngechuchuchiwewa naçuaixgüe. Rū nüxna nanaçuaixcagü. Rū togü rü nanapegüchiwegü. <sup>68</sup> Rū ñanagürügü: —Pa Cristux, ¡nüxü nacüex na texé cuxü pegüchiwegüxü rü cuxna naçuaixcagüxü! —ñanagürügü.

*Pedru rü tama nügü nixu na Ngechuchuxü nacuéxü  
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Cu 18.15-18, 25-27)*

<sup>69</sup> Rū yoxni ga Pedru rü ãëxgacüpataëxtüwa narüto. Rū wüxi ga pacü ga ãëxgacüarü duüxü ixicü, rü Pedrucèx iyaxü. Rū ngigürügü nüxü: —Cuma rü ta namücü quixi i ngëma Ngechuchu i Gariréanecüãx —ngigürügü. <sup>70</sup> Natürü ga Pedru rü guxü ga yema duüxügüpëxewa rü tama nügü nixu na Ngechuchuarü duüxü yixü, rü ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuèx i tacüchiga nixi i ngëma nüxü quixuxü —ñanagürü. <sup>71</sup> Rū yexguma marü yema ípataëxtüarü ñãxwa ínaxüüxgu ga Pedru, rü naí ga pacü nüxü idau. Rū ngigürügü namaã ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü: —Ñãã yatü rü Ngechuchu ya Nacharétucüãxmücü nixi —ngigürügü. <sup>72</sup> Natürü ga Pedru rü wenaxärü tama nügü nixu na Ngechuchuarü duüxü yixü. Rū ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuèx i ngëma yatü. Rū Tupana choxü poxcux ega tama aixcüma yixügu i chorü ore —ñanagürü. <sup>73</sup> Rū yixcamaxüra rü yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü Pedrucèx naxi, rü ñanagürügü nüxü: —Aixcüma nixi i cuma rü ta rü ngëma Ngechuchutanüxü quiixü, erü wüxi i Gariréanecüãx idexaxürüü quidexa —ñanagürügü. <sup>74</sup> Rū nüma ga Pedru rü poraäcü nügü nixã, rü ñanagürü nüxü: —Rü aixcüma tama nüxü chacuèx i ngëma yatü. Rū ngëxguma doraxü chixuxgu rü Tupana choxü poxcux —ñanagürü. Rū yexgumatama nica ga otá. <sup>75</sup> Rū nüma ga Pedru rü yexguma nüxna nacüexãchi ga yema ore ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü naxüpa na otá içaxü, rü cuma rü tomaëxpüxcüna cugü tá quixã na chorü duüxü quiixü”, ñaxü. Rü yéma ínaxüxü ga Pedru rü poraäcüxüchima naxaxu.

## 27

### *Yudíugüarü äëxgacügü rü Piratuxütawa nanagagü ga Ngechuchu*

*(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Cu 18.28-32)*

<sup>1</sup> Rü yexguma yangunegu rü guxüma ga paigüarü äëxgacügü rü Yudíugüarü äëxgacügüerugü, rü nügümaã nanamexëëgü na ñuxäcü Ngechuchuxü yamëxgüxü. <sup>2</sup> Rü nayanëixgüchacüügü rü yemaäcü äëxgacü ga Piratuxütawa nanagagü. Piratu nixí ga Dumacüãx ga äëxgacü ga Yudeaanemaã icuácü.

### *Nayu ga Yuda*

<sup>3</sup> Rü nüma ga Yuda ga Ngechuchuxü íyaxuaxüxü rü nüxü nadau ga Ngechuchuxü na napoxcuexü. Rü poraäcü nagu narüxínü ga yema chixexü ga nümatama naxüxü. Rü yéma naxü naxütawa ga yema paigüarü äëxgacügü rü yema Yudíugüarü äëxgacügüerugü. Rü ngíxü nayataeguxëë ga yema 30 tachinü ga dïëru ga nüxna ngíxü naxägücü. <sup>4</sup> Rü ñanagürü nüxü: —Choma rü marü chixexü chaxü, erü naëchita íchayaxuaxü i wüxi i yatü i taxuüma i chixexü üxü, rü ñuxma rü tá ngëmagagu nayu —ñanagürü. Natürü nümagü ga äëxgacügü rü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Toma rü tama nüxü tacuáxchaü i ngëma. Cugagutama nixí, rü cuma i nüxü cucuáxü na ñuxäcü cugümaã cunamexëëxü i ngëma —ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga Yuda rü yexma tupauca ga taxünechiãgu ngíxü nawotanü ga yema dïëru. Rü ñuxüchi ínixü rü nügü nayawëxnaxã. <sup>6</sup> Rü ga paigüarü äëxgacügü rü ngíxü nade ga yema dïëru. Rü ñanagürügü: —Taxucürüwa tupauca ya taxüneärü dïëruchiügu ngíxü tanu i ñaã dïëru, erü ngëmamaã tanaxütanü i ngëma yatü i tá yuxü —ñanagürügü. <sup>7</sup> Rü ñuxüchi nügümaã nanamexëëgü na yema dïërumaã naxcëx nataxegüxcëx ga wüxi ga naãne ga waixüümü ga üwechixü nawa nayauxgüxü. Rü yema naãnecëx nataxegü na nüxü nayexmaxüçëx ga nachica ga ngexta na natëxgüãxüçëx ga yema duüxügü ga togü ga nachiüãnecüãx ixígüxü. <sup>8</sup> Rü ngëmacëx i ñuxma rü ta i ngëma naãne rü Nagüchitaügu naxãega. <sup>9</sup> Rü yemaäcü ningu ga Tupanaärü ore ga nuxcümaüçü ga norü orearü uruü ga Yeremiã ümatüxü ga ñaxü:

“Rü nümagü ngíxü nade ga yema 30 tachinü ga dïëru ga Cristutanü Yudíugü ngíxü ixägücü. <sup>10</sup> Rü yema dïërumaã naxcëx nataxegü ga wüxi ga naãne ga waixüümü ga üwechixü nawa nayauxgüxü, yema Cori ga Tupana chomaã nüxü ixuxürüü”, ñaxü.

### *Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu*

*(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Cu 18.33-38)*

<sup>11</sup> Rü äëxgacü ga Piratuxütawa Ngechuchuxü nagagü. Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Cuma quiixü i Yudíugüarü äëxgacü ya tacü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Ngü, rü ngëma nüxü quixuxü chixí i chomax —ñanagürü. <sup>12</sup> Rü Ngechuchuxü ínaxuaxügü ga paigüarü äëxgacügü rü Yudíugüarü äëxgacügüerugü. Natürü ga Ngechuchu rü taxuxümaãma nanangäxü. <sup>13</sup> Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü: —¿Tama ëxna nüxü cuxínü i ngëma ore i namaã cuxü ínaxuaxügüxü? —ñanagürü. <sup>14</sup> Natürü ga Ngechuchu rü taxuxümaãma nanangäxü. Rü yemacëx poraäcü nabëixãchiãë ga äëxgacü ga Piratu.

### *Piratu rü Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxüçëx*

*(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)*

<sup>15</sup> Rü guxüguma ga yema Üpetüchigaarü petagu, rü Piratu ínananguxuchixëëxü ga wüxi ga poxcuxü ga duüxügü naxcëx ícagüxü, yerü yema nixí ga nacüma. <sup>16</sup> Rü yéma nayexma ga wüxi ga poxcuxü ga guxü ga duüxügü meã nüxü cuáxü. Rü Barabá nixí ga naega. <sup>17</sup> Rü yexguma yéma nangutaquëxegüga ga duüxügü, rü Piratu nüxna naca, rü ñanagürü:

—¿Rü ngexürüxüxü i penaxwaexü na íchananguxuchixëëxü? ¿Penaxwèxexü na Barabáxü íchananguxuchixëëxü rü ëxna Ngechuchu i Cristumaã naxugüxüxü íchananguxuchixëëxü? —ñanagürü. <sup>18</sup> Rü yema ñanagürü ga Piratu yerü nüxü nacuèx na Ngechuchuchi naxaieüxü ga Yudíugüarü äëxgacügü, rü yemacèx nixí ga naxütawa nagagüäxü. <sup>19</sup> Rü yexguma norü tochicawa natoxgu ga Piratu, rü naxmèx yéma imuga, rü ngígürügü: —Tama name i cunapoxcu i ngëma yatü i taxuüma i chixexü üxü. Yerü nagagu ñe chütacü rü poraãcü chachixenegü —ngígürügü. <sup>20</sup> Natürü yema paigüarü äëxgacügü rü Yudíugüarü äëxgacügüerügü, rü duüxügüxü naxucüxëgü na naxcèx ínacagüxüçèx na Barabáxü ínanguxuchixëëxüçèx rü Ngechuchuxü na nayuxëëgüxüçèx. <sup>21</sup> Rü äëxgacü ga Piratu rü wenaxârü duüxügüna naca, rü ñanagürü: —¿Ngëxürüüxü i ngëma taxrewa i pema penaxwèxexü na íchananguxuchixëëxü? —ñanagürü. Rü nümagü ga duüxügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Tanaxwèxe i Barabáxü ícunguxuchixëë —ñanagürügü. <sup>22</sup> Rü yexguma ga äëxgacü ga Piratu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü tá chaxüxü namaã i ngëma Ngechuchu i Cristugu äegaxü? —ñanagürü. Rü guxüma ga duüxügü rü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü. <sup>23</sup> Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü tacü rü chixexü naxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü ga duüxügü rü wenaxârü tagaãcü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü. <sup>24</sup> Rü yexguma Piratu nüxü dëuxgu ga marü taxucürüwama Ngechuchuxü na ínanguxuchixëëegaxü, yerü ga duüxügü rü marü nanaxixächiäëgüchaü, rü yemacèx wüxi ga norü duüxüxü namu ga dexá naxütawa na tanangexüçèx. Rü nügü nayauxmëx ga Piratu napëxewa ga guxüma ga yema duüxügü. Rü ñanagürü: —Tama chaugagu tá nixí i na nayuxü i ñaã yatü i taxuüma i chixexü üxü, rü pegagu tátama nixí —ñanagürü. <sup>25</sup> Rü guxüma ga yema duüxügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Togagu rü toxocügügagu tá nixí i nayuxü —ñanagürügü. <sup>26</sup> Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxü ínanguxuchixëë. Rü ñuxüchi norü churaragüxü namu na Ngechuchuxü naçuaixgüxüçèx, rü yemawena curuchawa na yanapotagüäxüçèx. <sup>27</sup> Rü ñuxüchi ga yema churaragü rü Piratupataarü aixepewa Ngechuchuxü nagagü. Rü yexma Ngechuchuxütagu nanangutaquëxexëë ga guxüma ga churaragü. <sup>28</sup> Rü ñuxüchi Ngechuchuxü ínacüxuchigü, rü wüxi ga máxü ga naxchiru ga dauxügu nayacüxëëgü. <sup>29</sup> Rü naëruwa nayangëxcuchigü ga wüxi ga boxü ga chuchuxüwa naxügüxü. Rü wüxi ga naixmenëxäxäcüxü nüxü nayayauxächixëë ga norü tügünemëxëwa. Rü ñuxüchi napëxegu nacaxäpüxügü, rü nüxü nacugüe, rü ñanagürügü: —¿Namaüx ya Yudíugüarü Äëxgacü ya Tacüx! —ñanagürügü. <sup>30</sup> Rü nüxna naçuaixgüe. Rü nüxna nayauxgü ga guma naixmenëxäxäcü, rü naëruwa namaã nanaçuaixcagü. <sup>31</sup> Rü yexguma nüxü nacugüeguwena rü ínacüxuchigü ga yema naxchiru ga daucharaxü. Rü wenaxârü naxchirugutama nayacüxëëgü. Rü ñuxüchi nayagagü na curuchawa yanapotagüäxüçèx.

### *Ngechuchuxü curuchawa nipotagü*

*(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)*

<sup>32</sup> Rü yexguma yéma inaxíächigu, rü nüxü nadaugü ga wüxi ga yatü ga Chiréneçüäx ga Chimáügu äegacü. Rü guma yatüxü ngíxü iningexëëgü ga Ngechuchuarü curucha. <sup>33</sup> Rü nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga Górgutagu äegaxü. Rü ngëma naega rü Duüxëëruchinëxä ñaxüchiga nixí. <sup>34</sup> Rü nüxna nanaxägü ga binu ga ngüxüârü naächixëëruümaã äexüçü na yaxaxäxüçèx. Rü Ngechuchu nüxü naxaxneta, natürü tama nayaxaxü. <sup>35</sup> Rü yexguma marü curuchawa yapotagüäxguwena rü ga churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü ñuxüchi wüxi ga díeru ngíxü nañanagügü na yemawa nüxü nacuèxgüxüçèx na tacü tá nayaxuxü ga wüxichigü. <sup>36</sup> Rü ñuxüchi yéma narütogü ga churaragü na Ngechuchuna yéma nadaugüxüçèx. <sup>37</sup> Rü norü curuchatapëxewa nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga äegatachinüxü ga nüxü ixuxü ga tacüçèx Ngechuchuxü curuchawa na yapotagüxü. Rü ñanagürü: “Ñaã nixí i Ngechuchu i

Yudíugüarü Ǣxgacü ya Tacü”, ñanagürü. <sup>38</sup> Rü yexgumarüü ta curuchawa nayapotagü ga taxre ga máëtagüxü. Rü wüxi rü Ngechuchuarü tügü necüwawa naxü, rü to ga norü ðoxwecüwawa. <sup>39-40</sup> Rü yema duüxügü ga yéma chopetüxü, rü Ngechuchumaã naguxchigagü, rü nanexãerugüãcüma ñanagürügü: —Dücèx, cuma cunangutaüxëëga ya tupauca ya taxüne, rü tomaëxpüx i ngunexügu wenaxärü ícunadaxëëga. ¡Cugütama namaxëë i ñuxmax! Rü ngëxguma chi aixcüma Tupana Nane quixígu, rü ¡ruxí i curuchawa! —ñanagürügü. <sup>41</sup> Rü yexgumarüü ta Ngechuchuxü nacugüecüraxü ga paigüarü Ǣxgacügü, rü ngüxëëruügü ga ore ga mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü Parichéugü, rü Yudíugüarü Ǣxgacügüerugü. Rü nügümaã ñanagürügü: <sup>42</sup> —Rü nüma rü togüxü namaxëë natürü i ñuxma rü tama nüxü nacüèx na nügütama namaxëëxü. Rü ngëxguma chi aixcüma Yudíugüarü Ǣxgacü yixígu, ¡rü ñuxma rü ínaxíx i curuchawa na nüxü yaxögüxüçèx! <sup>43</sup> —Rü nüma nagu naxínügu rü Tupana tá nüxü narüngüxëë. Ècü, ñuxma rü Tupana nüxü rüngüxëëx ega aixcüma nüxü nangüxëëchaügu. ¿Tama èxna nümatama tamaã nüxü yaxuxü na Tupana Nane yíxü? —ñanagürügü. <sup>44</sup> Rü woo ga yema máëtagüxü ga naxrüü curuchawa ipotagüxü, rü namaã naguxchigagü.

### *Nayu ga Ngechuchu*

*(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)*

<sup>45</sup> Rü yexguma rü guxü ga naãnewa naxëãne. Rü tocuchigu inaxügü ga yema ñuxmata tomaëxpüxarü orawa nangu ga yáuanecü. <sup>46</sup> Rü yema tomaëxpüxarü oragu nixí ga Ngechuchu ga tagaãcü aita naxüxü, rü ñaxü: —Erí, Erí, ¿damá chabátani? —ñanagürü. Rü ngëma rü ñaxüchiga nixí:

“Pa Chorü Tupana, Pa Chorü Tupanax, ¿tüxcüü choxna quixügachixü?” ñaxüchiga nixí. <sup>47</sup> Rü nümaxü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxü naxínüë, rü ñanagürügü: —Ñã yatü rü nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eríacèx naca —ñanagürügü. <sup>48</sup> Rü yexgumatama rü wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü inañaãchi rü Ngechuchuxütawa nanange ga wüxi ga tüaxmü ga binu ga marü ngüchiëxüchicümaã yawaixëëxü. Rü wüxi ga dexnewa nayanëix. Rü ñuxüchi Ngechuchuèxgu nanawëx na nüxü natuxuxüçèx. <sup>49</sup> Natürü ga yema togü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü ñanagürügü: —Yixrüma. Rü ngíxã itarüdaunü ngoxita Ería nuã ü na nüxü yanangüxëëxüçèx —ñanagürügü. <sup>50</sup> Rü wenaxärü tagaãcü aita naxü ga Ngechuchu, rü ñuxüchi nayu. <sup>51</sup> Rü yexgumatama ga tupauca ga taxüneärü tüyemachiãxü rü taxregu narügaute. Rü daxüwa inanaxügü ga na nagautexü rü ñuxmata ñaxtüwa nangu. Rü naxíãxãchiane, rü narüngüxtegü ga nutagü ga itacü. <sup>52</sup> Rü yuetamaügu rü ningenagü. Rü wena namaxë ga muxüma ga duüxügü ga yuechiréxü ga Tupanaãxü yaxögüxü. <sup>53</sup> Rü yexguma Ngechuchu wena maüxguwena, rü naxmaüwa ínachoxü ga yema duüxügü ga wena maxëxü. Rü Yerucharéüwa naxí. Rü muxüma ga duüxügü nüxü nadaugü. <sup>54</sup> Rü yema churaragüarü Ǣxgacü rü norü churaragü ga Ngechuchuna ídaugüxü, rü nüxü nadaugü ga na naxíãxãchianexü rü guxüma ga yema ngupetüxü. Rü yexguma rü poraãcü namuüë, rü ñanagürügü: —Aixcüma nixí ya daa yatü i Tupana Nane na yíxü —ñanagürügü. <sup>55</sup> Rü iyexmagü ga mucüma ga ngecügü ga yéma yaxüwa nüxü rüdaunücü. Rü yema ngecügü iyixí ga Ngechuchuxü íxümücügücü rü nüxü rüngüxëëgücü ga yexguma Gariréañewa ne naxüxgu. <sup>56</sup> Rü yema ngecügütanüwa iyexma ga María ga Magadácüãx, rü María ga Chaütiágu rü Yúche naë, rü Zebedéu namèx ga Chaütiágu rü Cuã naë.

### *Ngechuchu rü naxmaügu nayaxüchigü*

*(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)*

<sup>57</sup> Rü yexguma marü nachütachaügu, rü yéma nangu ga wüxi ga yatü ga Arimatéacüãx ga taarü díëruãcü ga Yúchegu Ǣgacü. Rü nüma rü ta Ngechuchuaxü nayaxö. <sup>58</sup> Rü nüma rü Piratuna nayaca rü ngoxita name na nayauxãxü ga Ngechuchuxüne ga curuchawa.



Rü Piratu norü churaragüxü namu na nüxna naxãgüãxüçèx ga Ngechuchuxüne. <sup>59</sup> Rü Yúche nanayaxu ga Ngechuchuxüne ga curuchawa. Rü wüxi ga naxchápenüü ga ngēmataxümaã nananuque. <sup>60</sup> Rü yema naxmaü ga yexwacaxüxü ga Yúche nügücèxtama duüxügüxü yacaxmaxëëxü ga nuta ga tacüarü mèxpüxüwa yexmaxügu nayaxücuchi ga Ngechuchuxüne. Rü ñuxüchi nanangüxtaü namaã ga wüxi ga nuta ga taxüchicü. Rü yemawena rü ínixü. <sup>61</sup> Rü yéma Ngechuchumaüãrü toxmèxtawa irütogü ga María ga Magadácüãx rü naï ga María.

*Purichiaqü nüxna nadaugü ga yema naxmaü ga Ngechuchuxü nagu yaxücuchiqüxü*

<sup>62</sup> Rü moxüãcü ga ngüxchigaarü ngunexügu rü paigüarü ãëxgacügü rü Parichéugü rü yéma Piratuxütawa naxí. <sup>63</sup> Rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, nüxna tacuèxãchie ga yema yatü ga Ngechuchu ga idoratèxáxü rü yexguma namaüxgu rü ñanagürü tomaã:

“Ngëxguma chayuxgu rü tomaëxpüx i ngunexüguwena rü wena táxarü ícharüda”, ñanagürü tomaã. <sup>64</sup> —Rü ngēmacèx tanaxwèxe i churaragü ngēma cumugü na nüxna yadaugüxüçèx i ngēma naxmaü ñuxmatáta tomaëxpüx i ngunexüwa nangu na tama chütacü ngēma naxíxüçèx i norü ngúexügü na yayauxgüãxüçèx i naxüne rü ñuxüchi duüxügümaã nüxü na yaxugüxüçèx na marü wena namaxüxü. Erü ngëxguma chi ngēmaãcü naxüpetügu, rü noxriarü yexera tá nixí na duüxügüxü nawomüxëëxü — ñanagürügü. <sup>65</sup> Rü Piratu ñanagürü nüxü: —Ngëãgü nixí i churaragü i pexcèx. ¡Ëcü ngēma namaã pexí na meãma pema penaxwèxexüãcüma nüxna pedaugüxüçèx i naxmaü! — ñanagürü. <sup>66</sup> Rü yema churaragümaã yéma naxí, rü meãma nayataixëëgü ga guma nuta ga Ngechuchumaxü namaã rüngüxtaücü. Rü nanaxüarü cuèxruüãxgü na taxüema naëchita ínaxügachigüxüçèx ga guma nuta. Rü ñuxüchi yexma nanamugü ga churaragü na nüxna nadaugüxüçèx.

## 28

*Yuwa ínarüda ga Ngechuchu*

*(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Cu 20.1-10)*

<sup>1</sup> Rü sabaduarü ngunexüguwena ga yüxüarü pèxmama, rü yéma naxmaüwa íyadaugü ga María ga Magadácüãx rü naï ga María. <sup>2</sup> Rü ngürüãchi poraãcü naxíãxãchiane, yerü wüxi ga daxüçüãx ga Cori ga Tupanaãrü orearü ngeruü ínarüxí, rü naxmaüwa nangu rü ínanangüxgachi ga guma nuta ga namaã nangüxtaücü ga yema naxmaü. Rü ñuxüchi guma nutaétüwa narüto. <sup>3</sup> Rü yema orearü ngeruü rü wüxi ga bëixbëxanexüürü niyauracüü. Rü nacómüxüchi ga naxchiru. <sup>4</sup> Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga churaragü rü norü muümaã niduruxe, rü yexma niyuãchitanü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga yema orearü ngeruü, rü ñanagürü ngíxü ga yema ngeçügü: —¡Tãxü i pemuüëxü! Choma nüxü chacuèx rü naxcèx pedaugü ya Ngechuchu ga guma curuchawa yapotagüãcü. <sup>6</sup> Nataxuma i nuã, erü marü wena namaxü, yema nüma üpa pemaã nüxü yaxuxürüü. ¡Rü nuã pexí, rü ípeyadèux i naxmaü i ngēma inaxügüãxüwa ga naxüne! <sup>7</sup> ¡Rü paxa ípixí, rü norü ngúexügümaã nüxü peyarüxugüe rü marü ínarüda rü wena namaxü ya Ngechuchu! Rü ñuxma rü marü pexüpa nüxíra Gariréaanewa naxü i nümax. Rü ngēma tá nixí i nüxü peyadauxü. Rü ngēma nixí i ore i pemaã nüxü chayarüxuxü —ñanagürü. <sup>8</sup> Rü yexguma ga yema ngeçügü rü paxama nüxna íyaxí ga yema naxmaü. Rü imuüë, natürü itaëgü ta. Rü poraãcü iixüãchi na Ngechuchuarü ngúexügümaã nüxü na yanaxugüexüçèx ga yema ore ga daxüçüãx ngímaã nüxü ixuxü. <sup>9</sup> Rü yexguma inaxüãchiyane, rü ngürüãchi yéma ngíxcèx nangox ga Ngechuchu, rü ngíxü narümoxë. Rü ngímagü rü Ngechuchucèx iyabuxmü rü nüxü iyacuèxüügü, rü naparawa inèxãchitanü. <sup>10</sup> Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngíxügü: —¡Tãxü i pemuüëxü! ¡Rü ípixí rü chaueneëgü i chorü ngúexügümaã nüxü peyarüxu rü Gariréaanewa naxí! Rü ngēma tá nixí i choxü nadaugüxü —ñanagürü.

*Churaragü rü paigüarü ãëxgacügümaã nüxü nayarüxugüe ga yema ngupetüxü*

<sup>11</sup> Rū yexguma ga yema ngecügü rü namagu naxĩyane, rü ñuxre ga churaragü ga yéma naxmaŭwa dauxütaegüxü rü Yerucharéŭwa naxĩ. Rū paigüarü ãëxgacügümaã nüxü nayarüxugüe ga guxüma ga yema ngupetüxü. <sup>12</sup> Rū yema paigüarü ãëxgacügü rü namaã nayarüdexagü ga Yudíugüarü ãëxgacügüerugü. Rū nügümaã nanamexëëgü ga tacümaã tá churaragüxü na yaxucüxëgüxü. Rū ñuxüchi nüxna ngixü naxãgü ga tacü ga dñeru. <sup>13</sup> Rū namaã nüxü nixugüe rü ñanagürügü: –¡Pema rü ñaperügügü tá:

“Ngëxguma chütacü tapeeyane, rü norü ngúexügü toechita ngema naxĩ rü nayayauxgü ga naxüne” ñaperügügü tá! <sup>14</sup> Rū ngëxguma ãëxgacü ya Piratu tá nüxü cuëxgu i ngëma ngupetüxü, rü toma rü tá namaã tidexagü rü namaã tá tanamexëë na taxuüma pemaã naxüxcèx –ñanagürügü. <sup>15</sup> Rū yexguma ga yema churaragü rü ngixü nayauxgü ga yema dñeru. Rū yema ãëxgacügü namaã nüxü ixugüxürüü duüxügümaã nüxü nixugüe. Rū ñuxma rü ta ngëmatama dexa nixĩ i nüxü yaxugüxü i Yudíugü.

*Ngechuchu nanamu ga norü ngúexügü*

*(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)*

<sup>16</sup> Rū yema 11 ga Ngechuchuarü ngúexügü rü Gariréa- anewa naxĩ ga guma mèxpüne ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxñewa. <sup>17</sup> Rū yexguma Ngechuchuxü nadaugügu rü nüxü nicuëxüügü, woo ñuxre ga norü ngúexügü rü tama aixcüma nayaxögü na Ngechuchu yixü. <sup>18</sup> Rū yexguma ga Ngechuchu rü naxcèx nixü, rü ñanagürü nüxü: –Tupana rü ãëxgacüxü choxü nixixëë i guxü i daxügüxü i naãnewa rü guxü i ñoma i naãnewa. <sup>19</sup> –Rü ñuxma rü chanaxwëxe i guxü i nachiuñewa pexĩ i guxü i duüxügütanüwa. ¡Rü chorü duüxügüxü peyaxígüxëëx! ¡Rü ípenabaiüxëëx chauégagu rü Chaunatuégagu rü Naã i Üünexüegagu! <sup>20</sup> ¡Rü penangúexëëx na naga naxĩnüëxcèx i guxüma i ngëma pexü chamuxü! ¡Rü dücax, guxügütáma pexütawa changëxmaëcha ñuxmatáta nagú i naãne! –ñanagürü ga Ngechuchu.

## ORE I MEXÜ GA MARCU ÜMATÜXÜ

*Cuáŭ ga baiüxëëruŭ nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa*

*(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.9-28)*

<sup>1</sup> Ñaã nixi i norü ügü i ore i mexü ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nanechiga. <sup>2</sup> Rü nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruŭ ga Ichaxía ümatüxü ga Tupanaärü ore, rü ñanagürü:

“Cupëxegu chayamu i chorü orearü ngeruŭ na namexëëãxüçèx i cumaŭ. <sup>3</sup> Rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxüwa rü tá nangëxma i wüxi i duüxü i ngema tagaäcü ñaxü: ‘¡Pegü pemexëëx naxcèx ya Cori. Rü naxcèx ipeyanawëxãchixëëx i perü maxü!’ ”

ñaxü tá. <sup>4</sup> Rü Cuáŭ rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa nangox rü yéma ínanabaiüxëë ga duüxügü. Rü namaã nüxü nixu ga na namexü na Tupanacèx nadaugüxü rü ínabaiüxü na Tupana nüxü nüxü nangechaüxüçèx ga norü pecadugü. <sup>5</sup> Rü guxüma ga duüxügü ga Yudéaanecüãx rü ñãne ga Yerucharéüçüãx rü yéma Cuáŭxütawa naxüxü ga na nüxü iyanaxüñüçèx. Rü nümagü rü norü pecadugüxü yéma nayarüxugüxü, rü Cuáŭ rü natü ga Yudáŭwa ínayabaiüxëëtanü. <sup>6</sup> Rü naxchiru ga Cuáŭ rü cameyutèxanaxcèx nixi, rü norü goyexü rü naxchëxmünaxcèx nixi. Rü beruremaã rü munümaã naxãwemü. <sup>7</sup> Rü Cuáŭ rü yema nüxü yaxuxü ga orewa, rü ñanagürü: —Chowëama tá ne naxü ya choxü rüyexeracü. Rü choma rü taxuwama chame rü bai na ichayarümaxãchixü na íchayawëxüçèx i norü chapatucunügü. <sup>8</sup> —Choma rü dexáwamare pexü íchabaiüxëë, natürü nüma rü tá Tupanaãë i Üünexü pexna nanguxëë —ñanagürü ga Cuáŭ.

*Ngechuchuarü baiechiga*

*(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

<sup>9</sup> Rü yema ngunexügügu, rü Ngechuchu rü ínaxüxü nawa ga guma ñãne ga Nacharétu ga Gariréaanewa yexmane. Rü Cuáŭ rü natü ga Yudáŭwa ínanabaiexëë. <sup>10</sup> Rü yexguma dexáwa ínaxüãchigu, rü Ngechuchu nüxü nadau ga na yangenaxü ga daxüwa. Rü yema Tupanaãë i Üünexü rü wüxi ga muxtucurüŭ inanago, rü Ngechuchuna nangu. <sup>11</sup> Rü daxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Cuma nixi i Chaune i cuxü changechaüxüchixü rü cumaã chataãëxüchixü —ñaxü.

*Ngechuchuxü naxü ga Chataná*

*(Mt. 4.1-11; Lc 4.1-13)*

<sup>12</sup> Rü yemawena rü Tupanaãë i Üünexü rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa Ngechuchuxü naga. <sup>13</sup> Rü yéma nayexma ga 40 ga ngunexü. Rü naëügü ga idüraexü íyexmagüxüwa nayexma, rü ngoxo ga Chataná rü nüxü naxü. Natürü Tupanaärü orearü ngeruügu ga daxüçüãx rü Ngechuchuxü narüngüxëëgü.

*Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga norü puracü*

*(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

<sup>14</sup> Rü nawena ga poxcupataügu na napoxcuxü ga Cuáŭ, rü Gariréaanewa naxü ga Ngechuchu na naxunagüãxüçèx ga Tupanaärü ore i mexü. <sup>15</sup> Rü ñanagürü: —Marü nawa nangu i ngunexü ga Tupana nagu unetaxü, rü pexcèx ningaica na perü ãëxgacü na yüxü. ¡Rü ñuxma rü name nixi i Tupanacèx pedaugü rü peyaxögü i ngëma norü ore i mexü! —ñanagürü.

*Ngechuchu rü ägümücü ga püchaetanüçèx naca*

*(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

<sup>16</sup> Rū yexguma naxtaxa ga Gariréaanacügu yaxūxgu ga Ngechuchu, rü yéma nüxū nadau ga Chimáũ rü naēneē ga Aũdré. Rū nūmagü rü woetama pūchaetanūxū nixīgü rü yéma naxtaawa napūchaegü. <sup>17</sup> Rū Ngechuchu rü ñanagürü nüxū: —¡Chowe perūxī rü tá pexū charüngüxēē na chauxūtawa penagagüxúcèx i duūxügü! —ñanagürü. <sup>18</sup> Rū yexgumatama ga yema taxre, rü yéma nanawogü ga norü pūchagü. Rū Ngechuchuwe narūxī. <sup>19</sup> Rū yéamaxūra naxū ga Ngechuchu, rü yéma nüxū nadau ga Chaũtiágu rü naēneē ga Cuáũ. Rū Zebedéu nanegü nixīgü ga nūmagü. Rū wūxi ga nguewa nayexmagü, rü yéma ínanangáitagü ga norü pūchagü. <sup>20</sup> Rū yexgumatama Ngechuchu naxcèx naca. Rū nūmagü rü yéma nguewa tüxū natèxgü ga nanatü ga Zebedéu namaã ga tūmaärü puracütanūxügü, rü Ngechuchuwe narūxī.

*Wūxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxūchiga  
(Lc 4.31-37)*

<sup>21</sup> Rū íāne ga Capernáũwa nangugü. Rū yexguma ngūxchigaarü ngunexūwa nangugü, rü Ngechuchu rü ngutaquēxepataũwa naxū rü yexma naxūcu. Rū yéma inanaxügü ga na nangúexēētaexū. <sup>22</sup> Rū duūxügü rü nabèixāchiāegü namaã ga norü ngūxēētae, yerü aixcūma Tupanaärü poramaã meã nanangúexēē rü tama ngúexēēruügü ga Moíchéarü mugüwa ngūxēētaegüxürü nixī. <sup>23-24</sup> Rū guma íāneärü ngutaquēxepataũwa nayexma ga wūxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxū. Rū aita yéma naxū, rü ñanagürü: —¿Tūxcüũ totanüwa cuxū, Pa Ngechuchu Pa Nacharétucūãx? ¿Nuã cuxū na toxū cuyadèixúcèx? Choma rü cuxū chacuèx na Tupana Nane ya Üünecü quiĩxū —ñanagürü. <sup>25</sup> Rū Ngechuchu nüxū naxoox ga yema ngoxo, rü ñanagürü: —¡lyarüngeèx rü ínaxūxū nawa ya yima yatü! —ñanagürü. <sup>26</sup> Rū yexguma ga yema ngoxo rü guma yatüxū niyuāchixēē, rü tagaäcü aita naxüācūma nawa ínaxūxū. <sup>27</sup> Rū guxūma ga duūxügü rü nabèixāchiāegü, rü namücügüna nicachigü rü ñanagürügü: —¿Tacü nixī i ñaã? Maneca wūxi i ngexwacaxūxū i ngūxēētae nixī. Nūma rü aixcūma Tupanaärü poramaã meã nangūxēētae. Rū woo i ngoxogü rü naga naxínüē i ngèxguma namuāxgu —ñanagürügü. <sup>28</sup> Rū yemaäcü nixī ga paxa guxūwama ga Gariréaanewa rü Ngechuchuchigaxū nacuéxgüxū ga duūxügü.

*Ngechuchu rü Chimáũ ga Pedru nèxècèx nayataanexēē  
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)*

<sup>29</sup> Rū yexguma ngutaquēxepataũwa ínaxūxūgu ga Ngechuchu, rü Chaũtiágu rü Cuáũmaã Chimáũ rü Aũdrépatawa naxū. <sup>30</sup> Rū Chimáũ nèxè rü ngürücarewa iyexma, yerü iyaxaxüne. Rū Ngechuchumaã ngīxū nixugüe. <sup>31</sup> Rū ngīxcèx nixū, rü ngīxmèxgu nayayauxāchi, rü ngīxū ínarüdxēē. Rū yexgumatama igèuxāchi ga na yaxaxünexū. Rū írüda, rü inaxügü ga naxcèx na namexēēãxū ga õna.

*Ngechuchu rü muxūma ga idaaweexúcèx nayataanexēē  
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)*

<sup>32</sup> Rū yexguma marü yanaxücuxgu ga üèxcü ga na nachütachaūxū, rü Ngechuchuxūtawa nanagagü ga guxūma ga duūxügü ga idaaweexū rü guxūma ga ingoxoãxgüxū. <sup>33</sup> Rū guxūma ga yema íānecūãx rü yexma guma ípataarü íãxwa naxcèx nangutaquēxegü. <sup>34</sup> Rū nūma nanameēxēē ga muxūma ga duūxügü ga nagúxūraūxū ga daawemaã idaaweexū. Rū ínanawoxū ga muxūma ga ngoxogü, natürü nüxna nanachuxu ga na yadexagüxū, yerü nūmagü ga ngoxogü rü nüxū nacuéxgü na texé yīxū.

*Ngechuchu rü nanaxunagü ga ore ga mexū ga ngutaquēxepataũwachigü  
(Lc 4.42-44)*

<sup>35</sup> Rū ngunetüũ ga tauta yangóonegu, rü inaxūāchi ga Ngechuchu. Rū íāneärü yéaxūra ga ngextá taxúema íxāpataxūwa naxū na yéamaxūra yayumüxèxúcèx. <sup>36</sup> Rū Chimáũ rü namücügümaã Ngechuchucèx nayadaugü. <sup>37</sup> Rū yexguma nüxū iyangaugügu, rü

ñanagürügü nüxü: –Guxüma i duüxügü rü cuxcèx nadaugü –ñanagürügü. <sup>38</sup> Natürü ga nüma rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: –¡Ngïxã rü toxnamana taxï náigü ya ñânexãcügü ya ngaicamagünewa na ngema rü ta chanaxunagüxücèx i ore i mexü! Erü woetama ngëmacèx nixï i Capernáürü ñânewa íchaxüxü. <sup>39</sup> Rü yemaãcü ga Ngechuchu rü guxüma ga Gariréaanegu nixüãgüchigü. Rü wüxichigü ga ñâneärü ngutaquëxepataüwa rü nüxü nixuchigü ga ore ga mexü, rü ínayawoxüëtanü ga ngoxogü.

*Ngechuchu rü wüxi ga rüchaxünexücèx nayataanexëë*  
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

<sup>40</sup> Rü Ngechuchucèx nixü ga wüxi ga yatü ga chaxünemaã idaawecü. Rü napëxegu nayacaxãpüxüãcüma ñanagürü nüxü: –Pa Corix, ngëxguma cunaxwèxegu na choxü curümexëëxü, rü cuxü natauxcha na chauxcèx cuyataanexëëxü –ñanagürü. <sup>41</sup> Rü Ngechuchuxü nangechaütümüü ga guma yatü. Rü nüxü ningögü rü ñanagürü nüxü: –Ngü, chanaxwèxe. ¡Marü curüme! –ñanagürü. <sup>42</sup> Rü yexgumatama nüxü inayarüxo ga na nachaxünexü ga guma yatü. Rü meãma naxcèx nitaane. <sup>43-44</sup> Rü Ngechuchu rü yexgumatama ínyamu. Rü meãma nanaxucuxë rü ñanagürü nüxü: –¡Dücèx, tãxütáma texémaã nüxü quixu! ¡Natürü ngema paixütawa naxü, rü cugü nüxü yadauxëë! ¡Rü curü mexëëcèx nüxna yaxuaxü i curü ãmare ga yema Moïché tüxü muxü na nüxü nacuáxücèx i duüxügü na curümexü nawa i curü daawe! –ñanagürü. <sup>45</sup> Natürü nüma ga guma yatü rü ínixü rü inanaxügü ga na guxãmaãma nüxü yaxuxü ga yema nüxü ngupetüxü. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü marü taxucürüwa ngóxüwama duüxügüpëxewa ñânegügu naxücu. Natürü dauxchitagu ga ngextá duüxügü ítaxuxügu narüxãüx. Rü yéma naxcèx naxïxü ga duüxügü ga guxüãnewa ne íxü.

## 2

*Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawãixãchicücèx nayataanexëë*  
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

<sup>1-2</sup> Rü yixcama ga ñuxre ga ngunexüwena rü wenaxärü Capernáürü ñânegu naxücu ga Ngechuchu. Rü yexguma duüxügü nüxü cuáchigagügu na ípatawa nayexmaxü, rü yéma nangutaquëxegü ga muxüma ga duüxügü. Rü düxwa ga ñãxtüwa rü nanapá. Rü nüma ga Ngechuchu rü namaã nüxü nixu ga ore i mexü. <sup>3</sup> Rü yéma nangugü ga ägümücü ga yatügü ga yéma nangetaügüxü ga wüxi ga yatü ga nawãixãchicü. <sup>4</sup> Natürü yema na namuxüchixü ga duüxügü, rü taxucürüwama Ngechuchuxütawa nangugü. Rü yemacèx ínanapogüétü ga Ngechuchu íyexmaxüwa ga guma ípata. Rü yéma norü carüügu ínanachüxüetaügü ga guma nawãixãchicü. <sup>5</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga ñuxãcü aixcüma na yaxögüãxü ga yema duüxügü, rü ñanagürü nüxü ga guma nawãixãchicü: –Pa Chaunex, curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü –ñanagürü. <sup>6-7</sup> Natürü ñuxre ga ngüxëëruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü rü yéma narütogü. Rü naãëwa ñaxügu narüxïnüë: –¿Ñuxãcü tama namuü na ngëmaãcü yadexaxü? ¿Rü tacü Tupanamaã yaxugüxü? Erü Tupanaxïcatama nixï ya duüxügüarü pecaduxü ngechaücü –ñaxügu narüxïnüë. <sup>8</sup> Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü nüxü nicuëxãchi ga yema nagu naxïnüëxü, rü yemacèx nüxna naca rü ñanagürü nüxü: –¿Tüxcüü ngëmagu perüxïnüë i pemax? <sup>9</sup> –¿Tacü nixï i rütauchamaëxü na namaã nüxü íxuxü ya daa nawãixãchicü:

“Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü”, rü ëxna:

“¡Inachi, rü nayaxu i curü carüü, rü íixü!” ñaxü? <sup>10-11</sup> –Natürü ñuxma rü tá pexü nüxü chadauxëë na Chaunatü núma choxü muxü na duüxügüaxü nüxü changechaüxücèx i norü pecadugü –ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü guma nawãixãchicüxü ñanagürü: –Cumaã nüxü chixu rü ¡inachi, rü nayaxu i curü carüü, rü cupatawa naxü! –ñanagürü. <sup>12</sup> Rü yexgumatama inachi ga guma idaawecü. Rü nanayaxu ga norü carüü,

rü ínaxũxũ napëxewa ga guxũma ga yema duũxũgũ ga yéma yexmagũxũ. Rü yemacèx ga yema duũxũgũ rü nabèixãchiãëgũ, rü Tupanaxũ nicuèxũũgũ, rü ñanagürũgũ: —Taguma nüxũ tadau i ñacü i ñaãrũũ ixĩxũ —ñanagürũgũ.

*Lebícèx naca ga Ngechuchu*

*(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

<sup>13</sup> Rü yemawena rü wenaxãrũ naxtaacutüwa naxũ ga Ngechuchu. Rü yema muxũma ga duũxũgũ rü naxcèx naxĩ. Rü nüma rü nanangüexëë. <sup>14</sup> Rü yexguma yéma naxüpetügu ga Ngechuchu, rü yéma nüxũ nadau ga Lebí ga Arupéu nane. Rü nüma ga Lebí rü yéma narüto nawa ga yema nachica ga duũxũgũna díeru ngĩxũ ínayaxuxũwa naxcèx ga Dumacũãxãrũ ãëxgacü yerü woetama yema nixĩ ga norü puracü. Rü Ngechuchu rü ñanagürũ nüxũ: —¡Chowe rüxũ! —ñanagürũ. Rü inachi ga Lebí, rü nawe narüxũ. <sup>15</sup> Rü yéma Lebípatawa nachibü ga Ngechuchu. Rü yéma nachibüe ga muxũma ga duũxũgũ ga Lebírũũ Dumaãrũ ãëxgacücèx díeru ngĩxũ yauxgũxũ. Rü nayexmagü ta ga togü ga duũxũgũ ga taxúema nacü mamaã taãëgũxũ ga yéma mechawa rütogũxũ namaã ga Ngechuchu rü norü ngüexũgũ. Yerü namu ga yema nawe rüxĩxũ. <sup>16</sup> Rü yéma nayexmagü ta ga ñuxre ga Parichéugũ rü ngüexëëruũgũ ga Moíchéarũ mugüwa ngüxëëtaegũxũ. Rü yexguma nüxũ nadaugügu ga yema togümaã na nachibüxũ ga Ngechuchu, rü norü ngüexũgũna nacagü, rü ñanagürũgũ: —¿Ñuxãcü i perü ngüexëëruũ rü namaã nachibü i ãëxgacüarũ duũxũgũ i díëruarũ yauxwa puracüexũ rü duũxũgũ i pecaduãxgũxũ? —ñanagürũgũ. <sup>17</sup> Rü yexguma yemaxũ naxĩnügu ga Ngechuchu rü ñanagürũ nüxũ: —Ngëma poraexũ rü tama nanaxwëxe ya duturu, natürü ngëma idaaweexũ waxi nixĩ i naxwëxexũ ya duturu. Choma rü tama mexũgũna na chaxuxücèx nixĩ ga núma chaxũxũ, natürü núma chaxũ na nüxna chaxuxücèx i pecaduãxgũxũ —ñanagürũ.

*Ngechuchuna aurechigacèx nacagüe*

*(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)*

<sup>18</sup> Rü wüxi ga ngunexũgu rü tama nachibüe yerü Tupanacèx naxauree ga Cuáũ ga baiũxëëruũãrũ ngüexũgũ rü Parichéugüarũ ngüexũgũ. Rü yemaxũ nadaugügu ga ñuxre ga duũxũgũ, rü Ngechuchuxũtawá naxĩ rü nüxna nayacagüe, rü ñanagürũgũ: —Ngëma Cuáũãrũ ngüexũgũ rü Parichéugüarũ ngüexũgũ rü naxauree. ¿Rü tüxcüü i curü ngüexũgũ i tama naxaureexũ? —ñanagürũgũ. <sup>19</sup> Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürũ nüxũ: —¿Éxna wüxi i ngĩgüarũ petawa rü pexcèx namexũ na naxaureexũ i ngëma nüxna naxugũxũ ega natanüwa nangëxmagu i ngëma yatü i ngexwacèx ãmaxũ? Pemaã nüxũ chixu rü ngëxguma natanüwa nangëxmayane i ngëma yatü i ngexwacèx ãmaxũ rü taxucürüwama naxauree i ngëma nüxna naxugũxũ. <sup>20</sup> —Natürü wüxi i ngunexũ rü ngëma yatü i ngexwacèx ãmaxũ rü tá namücügũna nixũgachi. Rü ngëma ngunexũgu tá nixĩ i naxaureexũ. [Rü chorü ngüexũgũ rü taxucürüwama naxauree i ñuxma erü natanüwa changëxma. Natürü ínangu tá i ngëma ngunexũ na nüxna chixũgachixũ, rü ngëxguma tá nixĩ i naxaureexũ.] <sup>21</sup> —Rü taxúema wüxi i naxchirutüchi i ngexwacaxũxũmaã tanapaita i wüxi i naxchiru i ngauxũ. Erü ngëxguma nañaãchimügu i ngëma natüchi i ngexwacaxũxũ, rü tá nanagáuxëë i ngëma ngauxũ i naxchiru. Rü noxriarũ yexera tá narügá. <sup>22</sup> —Rü ngëxgumarũũ ta taxúema ngexwacaxücü ya binu rü wüxi i marü ngauxũ i naxchiũ i naxchëxmünaxcèxgu tayabacuchi. Erü ngëxguma ngëmaãcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü narüngu, rü tá nayawãixëë i ngëma naxchiũ i ngauxũ i naxchëxmünaxcèx. Rü ngëxma tá inayarüxo ya binu rü naxchiũ rü ta. Rü ngëmacèx tanaxwëxe ya ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxũxũ i naxchiũgu tayabacuchi. [Rü chorü ngüxëëtae i ngexwacaxũxũ rü ngëxgumarũũ ta nixĩ na taxucürüwama namaã nawüxiguxũ i ngëma nuxcümaũxũ i pecümagü —ñanagürũ ga Ngechuchu.]

*Ngechuchuarũ ngüexũgũ rü trigu nibuxetanü ga ngüxchigaarũ ngunexũgu*

*(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

<sup>23</sup> Wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu ga Ngechuchu rü norü ngüexüğümaã trigunecüwa nachopetü. Rü nümagü ga norü ngüexüğü rü inaxĩãcüma inanaxüğüe ga trigu na yabuxetanüxü. <sup>24</sup> Rü yema Parichéugü rü Ngechuchuna nacagü rü ñanagürüğü: — Dücèx ¿rü tüxcüü i curü ngüexüğü rü nanaxüğü i ngëma tama mexü i ngüxchigaarü ngunexügu na naxüxü? —ñanagürüğü. <sup>25</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Taguma éxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga äëxgacü ga Dabí rü natanüxüğü ga yexguma ôna nüxü tauxgu rü nataiyaegu? <sup>26</sup> Rü yexguma paigüarü äëxgacü yixĩgu ga Abiatáru, rü Dabí rü Tupanapatagu naxücu. Rü nanangõx ga yema pâü ga üünexü ga paigücèxicatama ixixü. Rü nüma ga Dabí rü natanüxümaã rü ta nangau ga yema pâü —ñanagürü. <sup>27</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngëma ngüxchigaarü ngunexü rü duüxügücèx nixĩ ga naxüxü. Rü tama ngüxchigaarü ngunexücèx nixĩ ga naxüxü ga duüxüğü. <sup>28</sup> —Rü ngëmacèx ya Tupana Nane ya duüxüxü ixicü rü namaã inacuèx ta i ngüxchigaarü ngunexü —ñanagürü.

### 3

#### *Wüxi ga yatü ga yumécüchiga (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)*

<sup>1</sup> Rü wenaxârü ngutaquëxepataügu naxücu ga Ngechuchu. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü wüxichacüüwa yumécü. <sup>2</sup> Rü yema Parichéugü, rü Ngechuchuxü nangugüğü ngoxi tá namexëëã ga ngüxchigaarü ngunexügu, na yemaãcü nüxü nayexmaxücèx ga tacücèx na ínaxuaxüğüãxü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga guma yumécü: —¿Írúda, rü nuxã ngãxütanügu yachi! —ñanagürü. <sup>4</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema togü ga yéma yexmagüxüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tacü nixĩ i mexü na naxüxü i ngüxchigaarü ngunexüğü? ¿Namexü na naxüxü i mexü rü éxna chixexü? ¿Rü namexü na namaxëëxü rü éxna yamáxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü rü yexma nayarüngeëxgümare. <sup>5</sup> Rü nüma ga Ngechuchu rü nuchametüãcüma nüxü nidaugüãchi ga yema nüxü íchomaëguãchixü. Rü nangechaü yerü tama inaxĩnüëchaü ga yema duüxüğü. Rü guma yatüxü ñanagürü: —¿Iyanawëxãchixëë ya cuxmëx! —ñanagürü. Rü yexguma ga guma yatü rü nüğü inayarüwëxãchimëxëë. Rü yexgumatama rü narümexmëx. <sup>6</sup> Natürü yexguma yemaxü nadaugüğü ga Parichéugü, rü ínachoxü ga yéma. Rü Erodetanüxümaã inanaxüğüe ga na naxcèx nadaugüxü ga ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yamëxgüxü.

#### *Naxtaacutüwa Ngechuchucèx nangutaquëxegü ga muxüma ga duüxüğü*

<sup>7</sup> Rü Ngechuchu rü norü ngüexüğümaã naxtaacutüwa naxü. Rü muxüma ga duüxüğü ga Gariréaanecüãx rü nawe narüxĩ. <sup>8</sup> Rü yexguma nüxü nacuáchigagüğü ga guxüma ga yema mexüğü ga naxüxü ga Ngechuchu, rü naxcèx naxĩtaquëxe ga muxüma ga duüxüğü ga Yudéaanecüãx, rü Yerucharéücüãx, rü Iduméããnecüãx, rü Yudáüãrü tocutücüãx rü yema naãne ga Tiru rü Chidãüãrü iãnegü nawa yexmaxücüãx. <sup>9</sup> Rü yemacèx ga Ngechuchu rü norü ngüexüğüxü namu na wüxi ya ngue naxcèx namexëëgüxücèx na tama yéma yaxüxtüğüãxücèx ga yema muxüma ga duüxüğü. <sup>10</sup> Yerü nüma rü nanameëxëë ga muxüma, rü yemacèx guxüma ga yema idaaweexü rü naxcèx naxĩ na nüxü yangögüğüxücèx. <sup>11</sup> Rü yexguma yema ngoxoãxgüxü ga duüxüğü nüxü daugüğü, rü napëxegu nacaxãpüxüğü rü tagaãcü ñanagürüğü: —Cuma nixĩ ya Tupana Nane quĩxü —ñanagürüğü. <sup>12</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu rü poraãcü nayaxucüxëğü na tama duüxüğümaã nüxü yaxugüexücèx ga nachiga.

#### *Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngüexüğü na toxnamana namugüãxücèx (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)*

<sup>13</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga mëxpúnewa ínaxüãchi. Rü yéma naxcèx naca ga yema ngüexüğü ga nüma nanaxwëxexü. Rü naxütagu naxĩtaquëxegü. <sup>14</sup> Rü

yematanüwa nayadexechi ga 12 ga norü ngúexüğü na namücügüxüchi yïxüçèx, rü na yamugüãxüçèx ga norü orearü unagüwa. Rü yemagü rü Imugüxüğü nanaxüéga. <sup>15</sup> Rü pora nüxna naxã na Tupanaãrü poramaã ínawoxüãxüçèx ga ngoxogü. <sup>16</sup> Rü ñaãgü nixĩ ga naega ga yema 12 ga norü ngúexüğü ga nadexü. Rü wüxi nixĩ ga Chimáü ga Pedrugu naxüégaxü. <sup>17</sup> Rü togü nixĩ ga Chaütiágu rü naëneë ga Cuáü. Rü nümagü rü Zebedéu nanegü nixĩ. Rü Ngechuchu rü Boanéregu nanaxüéga. Rü ngëma nixĩ i Duruanexü Nanegü –ñaxüchiga. <sup>18</sup> Rü togü nixĩ ga Aüdré, rü Piripi, rü Baturumé, rü Mateu, rü Tumachi, rü Chaütiágu ga Arupéu nane, rü Tadéu, rü Chimáü ga iporaãécüücü. <sup>19</sup> Rü to nixĩ ga Yuda ga Icariúte ga yixcama bexma Ngechuchuxü íxuaxüxü.

*Ngechuchuxü nixugüe na ngoxoarü poramaã napuracüxü*  
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23, 12.10)

<sup>20</sup> Rü yemawena rü wüxi ga ípatagu naxücu ga Ngechuchu. Rü wenaxãrü naxcèx nangutaquëxegü ga muxüma ga duüxüğü. Rü yemacèx woo na nachibüexüçèx rü nangechicagü ga nüma rü norü ngúexüğü. <sup>21</sup> Rü yexguma yemaxü taxínüëgu ga guxema natanüxüğü ga Ngechuchu, rü ítayadaugü na tayagagüxüçèx, yerü nüxü tixugüğü rü: –Naxãüãëmare –ñatagürüğü. <sup>22</sup> Rü yexgumarüü ta ga yema ngúexëëruüğü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü ga Yerucharéüwa ne íxü, rü ñanagürüğü: –Ñã yatü i Ngechuchu, rü ngoxogünatü i Bechebúarü poramaã nixĩ i ínawoxüãxü i ngoxogü –ñanagürüğü. <sup>23</sup> Natürü ga Ngechuchu rü naxcèx naca ga yema ngúexëëruüğü. Rü wüxi ga ore ga cuëxruüxü namaã nixu, rü ñanagürü: –¿Rü ñuxãcü i Chataná i nügütama ínatèxüchixü? <sup>24</sup> –Rü ngëxguma chi wüxi i nachiüñanecüãx i duüxüğü rü nügütanüxüwatama nüğü nadaixgu, rü taxuacüma natai i ngëma nachiüãne. <sup>25</sup> –Rü ngëxguma chi wüxi ya ípatacüãx nüğü itoyegu, rü taxuacüma natai ya yima ípata. <sup>26</sup> –Rü ngëxgumarüü chi ta nixĩ i Chataná ega nüğümaã nanuxgu rü nüğü yamëxgu, rü taxuacü chima natai i ngëxguma. Rü chi ngëxma nagux. <sup>27</sup> –Rü taxuacüma texé wüxi ya yatü ya poracüpatagu taxücu na nüxna tanapuxüxüçèx i norü ngëmaxüğü, ega tama tayanëixiragu. Erü ngëmaãcücica tá nixĩ i tüxü nanguxüxü na tanapuxüxü i norü ngëmaxüğü. <sup>28</sup> –Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü Tupana tá nüxü nüxü nangechaü i duüxüğü i guxüma i norü pecadugü rü guxüma i tacü i chixexü i namaã yadexagüxü. <sup>29</sup> –Natürü texé ya chixexü namaã ixugüxe i Tupanaãe i Üünexü, rü tagutáma tüxü nüxü nangechaü ya Tupana. Rü guxügutáma chixexüwa tüxü natèx –ñanagürü. <sup>30</sup> Rü yema ñanagürü ga Ngechuchu, yerü yema ngúexëëruüğü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü rü: “Nangoxoãx” ñanagürüğü nüxü.

*Ngechucharü mamá rü naëneëgüchiga*  
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

<sup>31</sup> Rü yexgumayane rü ítangugü ga Ngechucharü mamá rü naëneëgü. Natürü ípataarü düxétügu tarücho, rü naxcèx yëma tangemagü. <sup>32</sup> Rü yema duüxüğü ga Ngechuchuxü íchomaëguãchixü, rü ñanagürüğü nüxü: –Curü mamá rü cueneëgü rü cueyèxgü, rü yéa düxétüwa tangëxmagü, rü cuxcèx tadaugü –ñanagürüğü. <sup>33</sup> Rü nüma nanangãxü, rü ñanagürü: –¿Texé tixĩ ya chaue rü chaueneëgü? –ñanagürü. <sup>34</sup> Rü yema nüxü íchomaëguãchixüxü nidaugüãchi, rü ñanagürü: –Rü daxegü tixĩ ya chaue rü chaueneëgü. <sup>35</sup> –Erü guxãma ya texé ya naxüxe i Tupanaãrü ngúchaü, rü yixema tixĩ ya chaueneë rü chaueyèx rü chaue –ñanagürü.

## 4

*Ore ga toecügu ixuxü*  
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

<sup>1</sup> Rü wenaxãrü inanaxüğü ga Ngechuchu ga na nangúexëëãxü ga duüxüğü ga guma naxtaxaãnacüwa. Rü muxüma ga duüxüğü yexma naxcèx nangutaquëxegü. Rü yemacèx



düxwa wüxi ga ngue ga yéma naxtaawa yexmanegu nixüe ga Ngechuchu, rü gumawa narüto. Rü yema duüxügü rü naxtaxaānacügu narücho. <sup>2-3</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga muxüma ga ore ga cuèxruüwa na nangúexēēāxü ga duüxügü. Rü norü nguxēētaewa rü ñanagürü: —¡Düçèx, iperüxīnüē i ñaā ore! Wüxi ga yatü ga toecü rü triguarü towa naxü. <sup>4</sup> —Rü yexguma triguchiremaā nagüaneāgu, rü ñuxre ga triguchire rü namagu nayi. Rü ínangugü ga werigü, rü nanawecu. <sup>5</sup> —Rü náigü ga triguchire rü nutatanügu nayi ga ngextá ínachicaxüwa ga waixümü. Rü paxa narüxügü ga guma triguchire, yerü ga waixümü rü tama nayaxcü. <sup>6</sup> —Natürü yexguma nangunagügu ga üèxcü, rü ínanagu ga guma trigu rü narüñexgü. Rü nayue, yerü tama poraācü nixāmaxā. <sup>7</sup> —Rü náigü ga triguchire rü toranecügu nayi. Rü yexguma nayaegu ga tora, rü guma triguxü inawocu, rü yemacèx tama nixo. <sup>8</sup> —Natürü náigü ga triguchire rü mexü ga waixümügu nayi. Rü meāma nayae, rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü nümaxüneyèxawa rü 30 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náigüwa rü 60, rü náigüwa rü 100 ínanguxuchi —ñanagürü. <sup>9</sup> Rü ñuxüchi ñanagürü ta: —Rü yíxema āchixēgüxe, ¡rü nüxü taxīnüē i ñaā ore! —ñanagürü.

*Tacüchiga nixi ga yema ore ga cuèxruügu ixuxü*

*(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)*

<sup>10</sup> Rü yemawena ga yexguma nanüxícèxgu ga Ngechuchu, rü yema naxütagugüxü wüxigu namaā ga yema 12 ga norü ngüexügü, rü nüxna nacagüe ga na tacüchiga yīxü ga yema ore ga cuèxruügu ixuxü. <sup>11-12</sup> Rü nüma nanangāxü rü ñanagürü nüxü: —Tupana rü pexü nüxü nacuèxēē i ngēma èxüguxü i taxuüma i togü nüxü cuáxü na ñuxācü āèxgacü na yīxü i nümax. Natürü ngēma togü i tama tatanüxü ixixüçèx rü cuèxruügu chayaxuācüma namaā nüxü chixu i ore na woo nüxü nadaunügu rü ñoma tama nüxü nadaugüxürüü na yīxüçèx, rü woo nüxü naxīnüēgu rü tama nüxü na nacuèxgüxüçèx. Rü ngēmaācü namaā nüxü chixu na tama nüxü naxoexüçèx i nacüma i chixexü rü tama Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçèx i norü pecadugü —ñanagürü.

*Ngechuchu rü meā nanangoxēē ga yema ore ga cuèxruü ga toecüchigagu ixuxü*

*(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

<sup>13</sup> Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —¿Pema rü ta èxna tama nüxü pecuèxgü na tacüchiga yīxü i ngēma ore i cuèxruü i nüxü chixuxü? ¿Rü ñuxücürüwa tá nüxü nacuèxgü i ngēma togü? <sup>14</sup> —Rü yíxema toexe, rü yíxema tixi ya ore i mexü unagüxe. <sup>15</sup> —Rü nangēxma i duüxügü i guma triguchire ga namagu yixünerüü ixigüxü. Rü nümagü rü nüxü naxīnüē i ore i mexü, natürü yixcama marü nüxü naxīnüēguwena, ngēma nangu i Chataná rü nüxna nanapu i ngēma ore i mexü ga noxri yaxōgüxü. <sup>16</sup> —Rü togü rü ngēma triguchire ga nutatanügu yixünerüü nixigü. Rü ngēmagü nixi i nüxü ínüèxü i ore i mexü, rü taāèācüma nayauxgüxü. <sup>17</sup> —Natürü ngēma na tama aixcüma nangu naxīnüèxü i ngēma ore, rü paxaāchitama nayaxōgü. Rü ngēmacèx i yixcama ngēxguma ngēma oregagu guxchaxügü nüxü üpetügu rü èxna duüxügü naxchi aiegu, rü nüxü narüxoe i ngēma ore ga noxri yaxōgüxü. <sup>18-19</sup> —Rü togü rü guma triguchire ga toranecügu yixünerüü nixigü. Nümagü rü nüxü naxīnüē i ngēma ore i mexü, natürü ñoma i naāneärü ngēmaxügüçèx naxoegaāgü rü norü díeruguama narüxīnüē, rü nanaxwèxegü i nüxü na nangēxmaxü i muxüma i to i norü ngēmaxügü. Rü guxüma i ngēma rü nüxü nüxü inayarüngümaèxēē i ngēma ore i mexü rü nüxü nüxü narüxoexēē na tama naxügüāxüçèx i ngēma mexü i Tupana nüxü naxwèxexü. <sup>20</sup> —Rü togü rü guma triguchire ga mexü ga waixümügu yixünerüü nixigü. Ngēmagü nixi i nüxü ínüèxü i ore i mexü rü nayauxgüxü rü meā Tupana naxwèxexüācüma maxèxü. Rü nümaxü rü guma trigu ga 30 püxü nawa ínguxuchinerüü nixigü. Rü nümaxü rü guma 60 püxü nawa ínguxuchinerüü nixigü. Rü nümaxü rü guma 100 püxü nawa ínguxuchinerüü nixigü —ñanagürü.

*Ore ga omügu ixuxü*  
(Lc 8.16-18)

<sup>21</sup> Rü yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: —¿Éxna nuã tanange i wüxi i omü na wüxi i caichãütüügu rü éxna wüxi i pechicatüügu na yaxücuchixüçèx? Tama ngëmaãcü nixi, erü wüxi i omü rü dauxnagu tanaxünagü na ngema inabaxixüçèx. <sup>22</sup> —Rü ngëxgumarüü ta i guxüma i tacü iicüxü, rü yixcüra rü duüxügü rü tá nüxü nacuèxgüama. Rü guxüma i ngëma ñuxma duüxügüçèx èxüguxü rü tá nangoxoma i yixcüra. <sup>23</sup> —Rü yixema ächixëgüxe, jrü nüxü taxinüë i ngëma ore! —ñanagürü. <sup>24</sup> Rü yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: —¡Meã naga pexinüë i ngëma nüxü pexinüëxü! Rü ngëma pema naga na pexinüëxürü tá nixi i Tupana i pexna naxããxü i cuèx. Rü naetü tá poraãcü pexü narüngüxëë. <sup>25</sup> —Rü pemaã nüxü chixu, rü texé ya aixcüma naga ñnuxë i ñãã ore i mexü rü Tupana rü yexeraãcü tá tüxü nüxü nacuèxëë. Natürü yixema tama naga ñnuxë i ñãã ore rü Tupana tá tüxna nanayaxu i ngëma íraxü i cuèx i tüxü ngëxmachiréxü —ñanagürü.

*Ore ga triguchire ga rüxüügu ixuxü*

<sup>26</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü ta: —Pemaã tá nüxü chixu i wüxi i ore i cuèxruü na nüxü pecuáxüçèx na ñuxãcü äëxgacü na yiixü ya Tupana. Rü wüxi ya yatü rü waixümügu nanato ya triguchire. <sup>27</sup> —Rü nüma ya yatü rü chütacü nape rü moxüãcü ínarüda, rü yoxni ya yima triguchire rü narüxü rü niyachigü. Natürü nüma ya yatü rü tama nüxü nacuèx na ñuxãcü na naxüxü rü na nayaxü. <sup>28</sup> —Rü ngëmaãcü i ngëma waixümü rü nüëchamatama nanaxüxëë ya yima triguchire. Rü naätügüxira narüxü rü yixcama i nachacu rü ngëmawena nachacuwa nanguxü i norü o. <sup>29</sup> —Rü ngëxguma marü yadauxgu i ngëma norü o, rü nanabuxu erü marü nawa nangu i norü buxgü —ñanagürü.

*Ore ga motachachiregu ixuxü*  
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

<sup>30</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü Tupanaarü ore rü yexera nixüchigü ¿Rü nanatacüraxü rü tacügu tanangu? <sup>31-32</sup> —Rü ñoma wüxi ya motachachire ya waixümügu itoxünerüü nixi. Rü woo guxünema ya nanetüchirexü narüxíramaë, natürü ngëxguma inatoxgu, rü narüxü rü naya ñuxmata guxüma i togü i nanetüxü nayexera. Rü nachacüü rü nita, rü woo werigü rü natanügu nixüachiãü —ñanagürü.

*Cuèxruügu ixuxü ga oremaã nidexa ga Ngechuchu*  
(Mt 13.34-35)

<sup>33</sup> Rü yemaãcü ga Ngechuchu rü muxüma ga nayexgumaãchiraüxü ga ore ga cuèxruügümaã nanangüxëë ga duüxügü. Natürü yema cuèxruügü rü tama yema duüxügüarü cuèxü nangupetü. <sup>34</sup> Rü ore ga cuèxruügu ixuxüxícatama nixi ga norü nguxëëtae. Rü yixcama ga yexguma nanüxüçèxgügu, rü norü ngüexügüçèx meãma nanangoxëë ga guxüma.

*Ngechuchu rü buanecüxü rü yuapexü ínayachaxächixëë*  
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

<sup>35</sup> Rü yematama ngunexügu ga marü nachütachaügu, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: —¡Ngíxã rü naxtaxaarü tocutüwa taxí! —ñanagürü. <sup>36</sup> Rü yexguma duüxügüna yéma inaxiãchi. Rü norü ngüexügü rü Ngechuchuxü nigagü nagu ga guma ngue ga marü nawa nayexmane. Rü yexgumarüü ta ga togü ga duüxügü rü náigü ga nguegügu ínayaxümücügü. <sup>37</sup> Rü yexguma yaxãüyane rü inaxü ga wüxi ga buanecü ga taxüchicü. Rü yema na nataxüchixü ga buanecü, rü guma nguegu niyauxcuchichigü ga yuape, rü yexma nabaxügüchaü. <sup>38</sup> Natürü ga Ngechuchu rü guma nguechinüwa wüxi ga cüxeruügu naca, rü yéma nape. Rü ínanabaixgügu, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Ngüexëëruüx, ¿éxna curü me nixi na nuxma ibaxügüxü? —ñanagürügü. <sup>39</sup> Rü yexguma ínarüda ga Ngechuchu. Rü buanecüna nachogü rü ñanagürü nüxü ga guma naxtaxa:

—¡Iyarüchiane rü íyachaxãchi! —ñanagürü. RÜ ínayachaxãchi ga buanecü rü guxüwama ínachaxanemare. <sup>40</sup> RÜ yemawena ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü ñanagürü: —¿Tüxcüü ngēmaãcü poraãcü pemuüē? ¿Ñuxma rü ta éxna tama aixcüma peyaxōgü? —ñanagürü. <sup>41</sup> Natürü nümagü ga norü ngúexügü rü poraãcü namuüē. RÜ nüguna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Texe éxna nixĩ ya daa rü èixrücü ya buanecü rü yuape rü naga naxĩnüëxü? —ñanagürügü.

## 5

### *Yatü ga Gadáracüãx ga ngoxogü nawa yexmagüxü* (Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

<sup>1</sup> RÜ naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáranewa. <sup>2-3</sup> RÜ yexguma marü nguewa ínaxüegu ga Ngechuchu, rü yéma naxcèx nixü ga wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxü. RÜ yema yatü rü duüxëgüchíquëxewa ne naxü, yerü yexma nixĩ ga yanaxauchigünexüxü. RÜ taxúexüma nanguxü na tayanáixü, woo cadenamaã. <sup>4</sup> RÜ woo muëxpüxcüna cadenamaã nayanëixparagü rü nayanëixchacüügü, natürü nüma rü guxügüma íraxügu inanacauügüama, rü yemaãcü taxúexüma nanguxü. <sup>5</sup> RÜ ngunecü rü chütacü rü yuetachiquëxetanügu rü naxpüxgügu nanaxauchigüane. RÜ yexma nanacaeane, rü nutamaã nügügu napogü. <sup>6</sup> Natürü yexguma yaxügutama Ngechuchuxü nadèuxgu, rü naxcèx inañaãchi, rü napëxegu nayacaxãpüxü. <sup>7</sup> RÜ aita naxüãcüma ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü nuã choxü cuyachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupanaxüchi Nanex? RÜ Tupanaegagu cuxü chacèxü na tama ngúxü choxü quingexëëxü —ñanagürü. <sup>8</sup> RÜ yemaãcü nidexa ga yema ngoxo yerü Ngechuchu rü marü ñanagürü nüxü: —Pa ngoxox, ¡ínaxüxü nawa ya yima yatü! —ñanagürü. <sup>9</sup> RÜ yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixĩ i cuéga? —ñanagürü. RÜ nüma ga ngoxo nanangãxü, rü ñanagürü: —Muxüchixü nixĩ i chauéga, erü tamu i tomax —ñanagürü. <sup>10</sup> RÜ poraãcü Ngechuchuxü nacèxügü na tama ínawoxüãxüçèx ga yema naãnewa. <sup>11</sup> RÜ yema nachicaarü ngaicamana ga naxpüxpechinüwa rü nayexmagü ga muxüma ga cuchigü ga yéma chibüexü. <sup>12</sup> RÜ yemacèx ga yema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacèxügü, rü ñanagürügü: —¡Ngēma cuchitanüwa toxü namugü na nagu tachocuxüçèx! —ñanagürügü. <sup>13</sup> RÜ Ngechuchu rü: —Ngü —ñanagürü. RÜ yexguma ga yema ngoxogü rü guma yatüwa ínachoxü, rü yema cuchigügu nayachocu. RÜ yema cuchigü ga wixgu 2000 ixügüxü rü ínaxüãchi, rü naxtaacutüarü mèxpüxüwa nayarüyuxgü. RÜ yexma nayi. <sup>14</sup> RÜ yema cuchigüarü dauruügü rü ñãnewa nabuxmü. RÜ ñãnewa rü yema ñãneãrü ngaicamana ípeagüxü ga duüxügütanüwa nüxü nayarüxugügü ga yema üpetüxü. RÜ ga duüxügü rü ínayadaugü. <sup>15</sup> RÜ yexguma Ngechuchu íyexmaxüwa nangugügu, rü yéma nüxü nadaugü ga guma yatü ga ngoxoãxchirécü. RÜ yéma narüto, rü naxãxchiru, rü meãma naãëxü nacüèx. RÜ poraãcü nabaixãchiãëgü ga duüxügü. <sup>16</sup> RÜ yema cuchigüarü dauruügü ga nüxü daugüxü ga tacü na nüxü ngupetüxü ga guma yatü ga ngoxoãxchirécü rü tacü nüxü na ngupetüxü ga yema cuchigü, rü yema nixĩ ga togü ga duüxügümaã nüxü ixügüexü ga guxüma ga yema ngupetüxü. <sup>17</sup> RÜ yexguma yemaxü naxĩnüëgu ga duüxügü, rü inanaxügü ga Ngechuchuxü na nacèxügüxü ga na ínaxüxüçèx ga yema naãnewa. <sup>18</sup> RÜ yexguma wenaxãrü nguëgu yaxüegu ga Ngechuchu, rü guma yatü ga ngoxoãxchirécü, rü nüxü nacèxü na Ngechuchuwe naxüxüçèx. <sup>19</sup> Natürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwèxe, rü ñanagürü nüxü: —¡Cuchiüwa naxü rü cutanüxümaã nüxü yarüxu i guxüma i ngēma cuxcèx naxüxü ya Cori ya Tupana, rü ñuxãcü nüxü na cungechaütümüxü! —ñanagürü. <sup>20</sup> RÜ nüma ga guma yatü rü ínixü. RÜ inanaxügü ga guxüma ga Decaporíchiuanewa yexmagüne ga ñãnegüwa nüxü na yaxuxü ga yema Ngechuchu naxcèx üxü. RÜ guxüma ga duüxügü rü nabaixãchiãëgü.

*Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögücüchiga  
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

<sup>21</sup> Rü yexguma ngegu naxtaxaarü tocutüwa nataegugu ga Ngechuchu, rü muxüma ga duüxügü rü naxcèx yéma nangutaquëxegü. Rü nüma rü naxtaapechinüwa nayexma. <sup>22</sup> Rü yexguma yéma nayexmayane, rü yéma naxütawa nangu ga ngutaquëxepataüârü äëxgacü ga Yáirugu äegacü. Rü yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu, rü napëxegu nanangücuchi. <sup>23</sup> Rü poraäcü nüxü nacèèxü, rü ñanagürü nüxü: —Chauxacü rü ituraxüchi. Rü chanaxwèxe i ngema cuxü na ngixü cuyarüngögüxcèx na ngixcèx yataanexücèx rü namaxüxcèx —ñanagürü. <sup>24</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nawe narüxü. Rü muxüma ga duüxügü inayaxümücügü. Rü yéma nayaxüxtügü. <sup>25</sup> Rü yema muxü ga duüxügütanüwa iyexma ga wüxi ga nge ga 12 ga taunecü idaawecü namaã ga na naxägüechaxü. <sup>26</sup> Rü muxüma ga duturugü ngixü naxüxügü rü poraäcü ngüxü ngixü ningexëégü. Rü yemaäcü natücèxma ngixü iguxëé ga guxcü ga ngürü dïeru. Natürü tama ngixcèx nitaaneega, rü niyexeraguchigüama ga ngürü daawe. <sup>27</sup> Rü üpaacü togüèxwa Ngechuchuchigaxü ixĩnü. Rü yemacèx yéma ixü. Rü natanüwa ga yema muxüma ga duüxügü rü Ngechuchuweama ne ixü rü naxchirugu iyangögü. <sup>28</sup> Yerü ñaxügu iruxĩnü: —Ngëxguma chi naxchiruxümare chingögügu, rü chi chauxcèx nitaane —ñaxügu iruxĩnü. <sup>29</sup> Rü yexgumatama inayachaxächi ga ngigü, rü nüxü iyacuèxächi ga ngixĩnewa ga na ngixcèx yataanexü. <sup>30</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nicuèxächi ga na nawa inaxüxüxü ga pora. Rü naxcèx nadauegu ga yema muxüma ga duüxügü, rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Texé tixĩ ya chauxchirugu ingögüxe? —ñanagürü. <sup>31</sup> Rü norü ngüexügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Cuma nüxü cudau i ñuxre i duüxügü ngema cuxü na yaxütügüxü rü ngëxguma rü ta:

“¿Texé ya choxü ingögüxe?” ñacuxü —ñanagürügü. <sup>32</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nidaugüächiana na tüxü nadauxücèx ga na texé na tiixü ga guxema nüxü ingögüxe. <sup>33</sup> Rü yexguma ga yema nge rü ngürü muümaã yaduruxäcüma naxütawa ingu, yerü nüxü icuèx ga tacü na ngixü ngupetüxü. Rü napëxegu iyacaxäpüxü, rü aixcümäxüchi namaã nüxü iyaxu ga guxüma. <sup>34</sup> Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: —Pa Chauxacüx, curüme erü cuyaxō. ¡Rü taëäcüma íixü, erü marü naxüxü i curü daawe! —ñanagürü. <sup>35</sup> Rü yexguma iyadexayane, yéma nangugü ga ñuxre ga natanüxügü ga guma ngutaquëxepataüârü äëxgacü rü ñanagürügü nüxü: —Cuxacü rü marü iyu. ¿Tüxcüü nüxü cuchixeweecha ya Ngüexëëruü? —ñanagürügü. <sup>36</sup> Natürü ga Ngechuchu rü tama nüxü nacuáxchaü ga yema duüxügüarü dexa. Rü yemacèx guma ngutaquëxepataüârü äëxgacüxü ñanagürü: —¡Täxü i cumuüxü, rü yaxōmare! —ñanagürü. <sup>37</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü inayagü ga Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü ga Chaütiágueneë. Natürü tama nanaxwèxe na texé ga togue nawe rüxixü. <sup>38</sup> Rü yexguma guma ngutaquëxepataüârü äëxgacüpatawa nangugügu, rü Ngechuchu nüxü nadau ga na iyacuxcuxü rü poraäcü aita naxüeäcüma naxauxexü ga duüxügü. <sup>39</sup> Rü guma ípatagu naxücu ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü ípicuxcu rü ngëmaäcü pexauxe? Ngëma bucü rü tama iyu. Rü ipemare —ñanagürü. <sup>40</sup> Rü nüxü nacugüecüraxüäma ga duüxügü. Natürü nüma ga Ngechuchu rü íäxtüwa nanamugü ga guxüma. Rü yema bucünatücèx naca rü ngië, rü yema namücügü, rü namaã nixücu ga inayexmaxüwa ga yema bucü. <sup>41</sup> Rü ngixmëxgu nayayauxächi, rü ñanagürü ngixü: —Tarita cumi —ñanagürü. Rü ngëma ore rü ñaxüchiga nixĩ:

“¡Inachi, Pa Bucü, ñacharügü cuxü!” ñaxüchiga nixĩ. <sup>42</sup> Rü yexgumatama ga yema bucü ga 12 ga taunecü ngixü yexmëxcü, rü írúda rü iyaxü. Rü poraäcü nabaixächiaëgü ga duüxügü. <sup>43</sup> Natürü ga Ngechuchu rü poraäcü nüxna nanachuxu na taxüemaãma nüxü yaxugüexücèx ga yema ngupetüxü. Rü ñuxüchi nanamu na ngixü naxüwemügüxcèx ga yema bucü.

## 6

*Nacharétuwa nayexma ga Ngechuchu*  
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

<sup>1</sup> Rû yéma inaxûâchi ga Ngechuchu, rû guma îâne ga Nacharétu ga nawa nayaxûnewatama naxû. Rû norû ngúexûgû rû nawe narûxî. <sup>2</sup> Rû yexguma ngûxchigaarû ngunexûwa nanguxgu rû inanaxûgû ga na nangúexêêtaexû ga ngutaquêxepataûwa. Rû yema muxûma ga duûxûgû ga yéma irûxîñüêxû, rû nabaixâchiâêgû. Rû nügûna nacagüe rû ñanagürügü: —¿Ngextá naxcèx nangux i guxûma i ngêma nguxêêtae? ¿Rû ngextá nanayaxu i ngêma cuèx? ¿Rû ñuxâcü nanaxü i ngêma mexûgû i taxûgû i naxûxû? <sup>3</sup> —¿Taux êxna ñaã yîxû i carpinteru i Ngechuchu, i Maríane, ya Chaütíagu rû Yúche rû Chimáû rû Yudaêneê ixîcü? ¿Rû taux êxna i naëyèxgû rû nuxma tatanügu naxâchiûgûxû? —ñanagürügü. Rû yemacèx ga yema duûxûgû rû tama naga naxîñüêchaû. <sup>4</sup> Natürü ga Ngechuchu rû ñanagürü nüxû: —Wüxi i Tupanaârü orearü uruû rû guxûwama i duûxûgû rû nüxû nangechaûgû. Natürü norû îañewatama rû natanûxûgütanûwatama rû napatawatama rû tama aixcûma nüxû nangechaûgû —ñanagürü. <sup>5</sup> Rû yemacèx taxuacûma yéma nanaxü ga muxûma ga mexûgû ga Tupanaârü poramaã naxûxû. Rû noxretama ga duûxûgû ga idaaweexûxûicatama ningögü rû naxcèx nayataanexêêgû. <sup>6</sup> Rû nabaixâchiâê ga Ngechuchu, yerü yema duûxûgû rû tama nüxû nayaxögü.

*Ngechuchu rû norû ngúexûgûxû nimugü na nüxû yanaxugüexúcèx ga Tupanachiga*  
(Mt 10.5-15)

Rû Ngechuchu rû guma ngaicamagüne ga îanexâcügügu nixûgûchigü, rû nayangúexêetanü ga duûxûgû. <sup>7</sup> Rû naxcèx naca ga yema 12 ga norû ngúexûgû, rû inanaxûgû ga na namuâxû ga taxrechigü. Rû nüxna nanaxâ ga pora na ínawoxûâxúcèx ga ngoxogü. <sup>8</sup> Rû nüxna naxâga ga na taxuxûma íyangegüxúcèx ga norû namawaxû, rû bai ga choca rû bai ga pãu rû bai ga norü dîêru. Rû nanaxwèxe ga naxnetüxûxîcatama na íyangegüxû. <sup>9</sup> Rû namaã nüxû nixu na nacuaixcuxû ga norü chapatu. Natürü tama nanaxwèxe ga taxre ga naxchiru na íyangegüxû. <sup>10</sup> Rû ñanagürü nüxû: —Rû ngêxguma wüxi ya îañewa wüxi ya îgu pechocuxgu, jrû ngêxma pepegü ñuxmata pema ñuxgu ngema ipexîâchix nawa ya yima îâne! <sup>11</sup> —Rû ngêxguma ngexnerüüne ya îañewa tama meã pexû nayauxgûchaûgu rû tama pexû inaxîñüêchaûgu, jrû ípechoxû i ngema! Rû ngêxguma ipexîâchigu, jrû ipenapagü i perü üxaxûcutü na ngêmawa nüxû nacuèxgüxúcèx na nataxûchixû tá i norü poxcu i ngêxguma naguxgu i naâne! —ñanagürü. <sup>12</sup> Rû yexguma inaxîâchi ga norü ngúexûgû. Rû duûxûgûmaã nüxû nixugüe ga na nüxû naxoexúcèx ga nacûma ga chixexû rû Tupanacèx na nadaugüxúcèx. <sup>13</sup> Rû ínawoxû ta ga muxûma ga ngoxogü. Rû chixûmaã yachagüâcüma nanameêxêê ga muxûma ga idaaweexû.

*Nayu ga Cuáû ga baiûxêêruû*  
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

<sup>14</sup> Rû Ngechuchuchigaxû naxîñü ga âêxgacü ga Erode, yerü guxûwama duûxûgû poraâcü nachiga nidexagü. Rû yexguma ga Erode rû ñanagürü: —Rû ngêma Ngechuchu nixî i Cuáû i baiûxêêruû ixîxû rû wena namaxû, rû ngêmacèx nixî i nüxû nangêxmaxû i pora na naxüâxúcèx i ngêma taxû i mexû i Tupanaârü poramaã naxûxû. <sup>15</sup> Natürü ga togü rû ñanagürügü: —Nuxcûmaûcü ga orearü uruû ga Éría nixî —ñanagürügü. Rû togü rû ñanagürügü: —Wüxi i Tupanaârü orearü uruû i nuxcûmaûgüxûrûrû nixî —ñanagürügü. <sup>16</sup> Natürü yexguma yemaxû naxîñügu ga Erode, rû ñanagürü: —Rû ngêma Ngechuchu nixî i Cuáû ga chorü churaragüxû chidayenaxâxêêchiréxû, rû ñuxma rû wenaxârü namaxû —ñanagürü. <sup>17</sup> Rû yema ñanagürü ga Erode yerü marûchirêx Cuáûxû niyaxu rû poxcupataûgu cadenamaã nayachota. Rû yemaâcü nanaxü ngîgagu ga naxmèx ga Erodía ga naêneê ga Piripimèxchirêx ixîcü ga ngîxû napucü ga Erode. <sup>18</sup> Yerü ûpaacü

ga Cuáũ rü Erodemaã ñanagürü: —Tama name i cuxmèxũ cuyaxĩxèẽ i cueneẽmèx — ñanagürü. <sup>19</sup> Rü yemacèx ga Erodía rü poraãcü Cuáũchi ixai rü inaxwèxe ga na yamáãxũ, natürü poraãcü ngĩxũ naguxcha. <sup>20</sup> Yerü ngĩte ga Erode rü Cuáũxũ namuũ, yerü nüxũ nacuèxchirèx na wüxi ga yatü ga mecü rü üü necü na yĩxũ, rü yemacèx nixĩ ga naetüwa nachogüxũ. Rü yexguma Cuáũârü orexũ naxĩnügu ga Erode, rü naxoegaãẽ, natürü meã nüxũ inarüxĩnü. <sup>21</sup> Natürü wüxi ga ngunexũ nawa nangu na ngĩxũ natauxchaxũ na yamáãxücèx ga Cuáũ, ga yexguma Erodearü taunecüarü ngunexüwa nanguxgu rü wüxi ga peta ga taxũ naxüxgu naxcèx ga norü ñatügumaègüxũ ga àèxgacügü, rü norü churaragüarü àèxgacügü rü yema Gariréaanecüãx ga corigü ga taxügü. <sup>22</sup> Rü yema petawa iyaxücu ga Erodíaxacü, rü yema petatanüxüpèxewa íyañaãchixüchigüxũ. Rü poraãcü norü me iyixĩ ga Erode rü norü petatanüxügü. Rü yemacèx ga nüma ga àèxgacü ga Erode rü ñanagürü ngĩxũ ga yema pacü: —¡Choxna naxcèx naca i tacü i cunaxwèxexũ, rü tá cuxna chanaxã! —ñanagürü. <sup>23</sup> Rü aixcümáxüchi ngĩmaã inaxuneta, rü ñanagürü: —Ngèxürüxũ i tacü i choxna naxcèx cuçaxũ rü tá cuxna chanaxã, woo ngãxügu i chorü naãne yixĩgu —ñanagürü. <sup>24</sup> Rü nüxna iyaxügachi, rü ngĩena iyaca, rü ngĩgürügü: —¿Tacü i cunaxwèxexũ na naxcèx íchaçaxũ? —Ngĩgürügü. Rü ngĩè ngĩxũ ingãxũ, rü ngĩgürügü: —¡Naxcèx ínaca i Cuáũ ya baiüxèẽruüẽru! —ngĩgürügü. <sup>25</sup> Rü yexgumatama ga yema pacü rü paxa iyaxücu ga àèxgacüxütawa rü ngĩgürügü: —Chanaxwèxe i ñuxmatama paxa wüxi ya poratugu choxna cunaxã i Cuáũ ya baiüxèẽruüẽru —ngĩgürügü. <sup>26</sup> Rü nüma ga àèxgacü rü poraãcü inayarümaãchi, natürü yema norü petatanüxüpèxewa marü ngĩmaã na inaxunetaxücèx, rü tama ngĩxũ nawomüxèẽchaũ. <sup>27</sup> Rü yemacèx ga Erode rü yexgumatama yéma ínapoxcuxüwa nanamu ga wüxi ga churara na naxütawa nangeaxücèx ga Cuáũeru. <sup>28</sup> Rü poxcupataüwa naxü ga yema churara, rü Cuáũxũ nidaeru. Rü wüxi ga poratugu àèxgacüxütawa nanange ga yema naëru. Rü yema pacüna nanaxã. Rü ngĩma rü ngĩena iyaxã. <sup>29</sup> Rü yexguma yemaxũ nacuáchigagügu ga norü ngúexügü ga Cuáũ, rü yéma poxcupataüwa nayayauxgü ga naxüne, rü inayatèxgü.

*Ngechuchu rü nanachibüexèẽ ga 5000 ga yatügü  
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)*

<sup>30</sup> Rü yemawena rü yema norü ngúexügü ga yamugüxũ rü Ngechuchumaã nangutaquèxegü. Rü namaã nüxũ nixügüe ga guxüma ga yema naxügüxũ rü yema nanguxèẽtaegüxũ. <sup>31</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¡Nuã pexĩ, rü ngĩxã, wüxi i nachica i ngextá taxúema íxãpataxüwa taxĩ, na paxaãchi ngèxma yarüngügüxücèx! —ñanagürü. Rü yema ñanagürü yerü namu ga duüxügü ga yéma ingugütanücüüxũ rü woeguxũ ga togü. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü norü ngúexügü rü woo na nachibüexücèx rü nangechicagü. <sup>32</sup> Rü yemacèx wüxi ga ngegu nichoũ, rü noxrüwama wüxi ga nachica ga taxúema íxãpataxüwa naxĩ. <sup>33</sup> Natürü muxüma ga duüxügü nüxũ nadaugü ga yexguma inaxĩãchigu, rü nüxũ nacuèxgü ga texégü na yĩxũ. Rü yemacèx guxüne ga guma íãnegücüãx ga duüxügü, rü dauxchitagu nibuxmü rü napèxegu nayayi. <sup>34</sup> Rü yexguma nguewa ínaxüegu ga Ngechuchu, rü nüxũ nadau ga yema muxüma ga duüxügü. Rü nüxũ nangechaütümüügü yerü ñoma carnerugü ga ngearü dauruüãxgüxürüü nixĩgü. Rü inanaxügü ga na nangúexèẽãxũ ga muxüma ga norü ore. <sup>35</sup> Rü yexguma marü nayáuanegu, rü norü ngúexügü rü naxcèx naxĩ, rü ñanagürügü: —Marü nayáuanexüchi rü ñaã rü wüxi i nachica i taxúema nagu ãpataxũ nixĩ. <sup>36</sup> —Rü ngèmacèx name nixĩ i ícuyamugü i duüxügü na namapechinüwa ípeagüxũ i duüxügüxütawa rü íãnexácügü ya ngaicamagünewa naxĩxücèx na ngema norü õnacèx yataxegüxücèx —ñanagürügü. <sup>37</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —¡Pematama penaxüwemü! —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —¿Éxna cunaxwèxe i 200 tachinü i díeru naguxũ i pãücèx nüxũ tayataxexũ na ngèmamaã tanachibüexèẽxücèx? —ñanagürügü. <sup>38</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü

ñanagürü nüxü: —¿Ñuxre i pãu pexü nangëxma? ¡Rü ípeyadèux! —ñanagürü. Rü yexguma íyadaugüägu, rü ñanagürügü nüxü: —Toxü nangëxma i wüximëëxpüx i pãu rü taxre i choxni —ñanagürügü. <sup>39</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüxü namu na ñuxrechigü nügüxütawa rütogüxücèx ga maxëtèxewa. <sup>40</sup> Rü ínarütogü ga 100 chigü rü 50 chigü ga duüxügü. <sup>41</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema wüximëëxpüx ga pãu rü yema taxre ga choxni. Rü daxügüxü ga naãnegu nadawenüäcüma Tupanana moxë naxã. Rü inanabücü ga yema pãu, rü norü ngúexügüna nanana na yema duüxügüxü yanüxücèx. Rü yema taxre ga choxni rü ta guxüma ga yema duüxügüxü nüxü nayanuxëë. <sup>42</sup> Rü guxüma nachibüe ñuxmata meäma nüxü yangu. <sup>43</sup> Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pãu rü choxni ga íyaxügüxü. <sup>44</sup> Rü yema yéma pãügü ngõxgüxü rü 5000 ga yatügü nixi.

*Dexáétügu nixü ga Ngechuchu*  
(Mt 14.22-27; Cu 6.16-21)

<sup>45</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü íyamugüyane rü wüxi ga ngegu nayachoüxëë ga norü ngúexügü na yoxni naxtaxaarü tocutüwa Bechaidawa naxixücèx. <sup>46</sup> Rü yexguma duüxügüxü íyamugüguwena, rü mëxpünewa naxü ga Ngechuchu na yéma yayumüxëxücèx. <sup>47</sup> Rü yexguma marü nachütagu, rü naxtaxaarü ngãxütüwa nayexmagü ga norü ngúexügü. Rü Ngechuchu rü nüxícatama dauxchitawa nayaxüächi. <sup>48</sup> Rü nüxü nadau na guxchaxüäcüma yaxägüxü ga norü ngúexügü, yerü ga buanecü rü nawaama nabuxuchi. Rü yexguma marü yangunechaügu, rü Ngechuchu rü dexáétügu nawe narüxü. Natürü ñoma nüxü naxüpetüchaüxürüü nügü nixixëë. <sup>49-50</sup> Rü yexguma norü ngúexügü nüxü daugügu ga dexáétügu na yaxüxü, rü nagu narüxínüë ga wüxi ga naxchiximare na yiixü. Rü yemacèx aita naxüe, yerü guxüma nüxü nadaugü rü poraäcü nabaixächiäëgü. Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü namaã nidexa rü ñanagürü nüxü: —¡Peporae! Rü chomachirëxtama chixi. ¡Tãxü i pemuüëxü! —ñanagürü. <sup>51-52</sup> Rü ngegu nixüe, rü inarüxó ga buanecü. Natürü nümagü ga norü ngúexügü rü nabaixächiäëgümare yerü woo nüxü na nadaugüxü ga yema mexü ga Tupanaärü poramaã naxüxü ga Ngechuchu ga yexguma yema pãu yamuxëëgu, natürü tama nüxna nacüè x-ächie na Tupana Nane na yiixü yerü nüxü naguxcha na yaxögüäxü.

*Yenecharétuanewa Ngechuchu nanameëxëë ga idaaweexü*  
(Mt 14.34-36)

<sup>53</sup> Rü yexguma marü yanguügu ga naxtaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü. Rü yexma naxãnacügu nanangaxügü ga naweü. <sup>54</sup> Rü yexguma ngeuwa ínachoügu, rü yexgumatama ga duüxügü rü nüxü nicüxëächitanü ga Ngechuchu na yiixü. <sup>55</sup> Rü yema naãnewa rü guxüne ga ígüwa nabuxmü ga yema duüxügü. Rü yexguma nüxü nacüxgügu ga ngextá na nayexmaxü ga Ngechuchu, rü yéma norü caruügügu naxcèx nanagagü ga idaaweexü. <sup>56</sup> Rü guxüwama ga ngextá íyanguchigüxüwa ga Ngechuchu, ga ñanexäcügüwa rü ñanegü ga itaxünewa, rü ñanepechinüwa, rü yexma ítamüpechinügu naxcèx nayamugü ga idaaweexü. Rü nüxü nacëèxügü na tama nüxna nachüxäxücèx na naxchirupechinügumare yangögügüxücèx. Rü guxüma ga yema nüxü ingögüexü, rü naxcèx nitaanegü.

## 7

*Tacü nixi i Tupanapëxewa duüxügüxü chixexëëxü*  
(Mt 15.1-20)

<sup>1</sup> Rü Ngechuchucèx naxi ga Parichéugü namaã ga ñuxre ga ngúexëëruügü ga mugüwa ngxëëtaegüxü ga Yerucharéüwa ne íxü. <sup>2</sup> Rü yexguma ñuxre ga Ngechuchuarü ngúexügüxü nadaugügu ga tama Yudíugücüma na yanguxëëgüxü, rü tama Yudíugü

yauxmëxgüxürüü na nayauxmëxgüxü naxüpa na nachibüexü, rü chixri nachiga nidex-agü. <sup>3</sup> Yerü nümagü ga Parichéugü rü guxüma ga togü ga Yudiugü rü nagu naxi ga norü oxigücüma na nayauxmëxiraxü na yemaäcü Tupanapëxewa nügü yamexëëgüxü naxüpa ga na nachibüexü. <sup>4</sup> Rü ngëxguma taxepataüwa ne naxixgu ga nümagü rü tama nachibüe ega tama ngëmaäcü nügü nayauxmëxiragu. Rü nangëxma i muxüma i togü i nuxcümaüxü i nacümagü. Rü ngëmacèx nagu naxi i ngëma nacümagü na Tupanacèx nayauxgüäxü i norü pochiyugü rü basugü rü paneragü rü pechicaxügü. <sup>5</sup> Rü yemacèx ga yema Parichéugü rü ngüexëëruügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü i curü ngüexügü i tama nagu naxixü i ngëma tórü oxigücüma rü tama toma tayauxmëxgüxürüü nayauxmëxgüxü naxüpa na nachibüexü? —ñanagürügü. <sup>6</sup> Natürü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Pa Duüxügü ya Pegü Naxaixcümaraügüxe, rü aixcüma pechiga nixi ga yema ore ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü ga ñaxü:

“Ñaa duüxügü rü naäxmaãmare choxü nicuèxüügü, natürü naäëwa rü tama chaugu narüxinüë. <sup>7</sup> Rü taxuwama name na ngëmaäcü natücèxma choxü yacuèxüügüxü. Erü guxüma i ngëma norü ngüxëëtae rü yatügüarü mugümare nixi, rü tama aixcüma chorü mu nixi”,

ñaxü. <sup>8</sup> —Rü pema i ñuxma rü aixcüma nüxü perüxoe i Tupanaärü mugü na nagu pexixüçèx i ngëma duüxügücümamare ixixü —ñanagürü. <sup>9</sup> Rü yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: —Pema rü penangexrü i Tupanaärü mugü na pecümagügutama pexixüçèx. <sup>10</sup> —Yerü ga Moiché rü ñanagürü:

“¿Tüxü nangechaü ya cunatü rü cue!”

ñanagürü. Rü ñanagürü ta:

“Texé ya tümanatümaã rü éxna tümaëmaã chixexü ixugüxe, rü äëxgacü tá tümamaã nanaxuegu na tayuxüçèx”,

ñanagürü. <sup>11</sup> —Natürü pema rü ñaperügügü:

“Marü name ega wüxi ya yatü nanatüxü rü naëxü ñaxgu: ‘Taxucürüwama chorü ngëmaxümaã cuxü charüngüxëë, erü guxüma i chorü ngëmaxü rü marü Tupanana chanaxä’,” ñaxgu. <sup>12</sup> —Rü ngëxguma texé ngëma ñagügu, rü pexcèx rü marü namexü na tama tümanatüxü rü tümaëxü tarüngüxëëxü. <sup>13</sup> —Rü ngëmaäcü ipeyanaxoxëë i Tupanaärü mugü, na nagu pexixüçèx i pecümagütama i togüwa pexüexëëxü. Rü ngëxgumarüü ta muxüma i to i pecümagü i ngëmarüü ixixügu pexi —ñanagürü. <sup>14</sup> Rü yexgumawena duüxügücèx naca ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —¿Meã choxü iperüxinüë, rü nüxü pecuá i ñaa chorü ore! <sup>15</sup> —Rü taxuüma i tacü i düxétüwa ne üxü rü taëxwa ixücuxü nixi i Tupanapëxewa tüxü chixexëëxü. Natürü ngëma taäëwa ne üxü, rü ngëma waxi nixi i tüxü chixexëëxü i Tupanapëxewa. <sup>16</sup> —Rü ngëxguma pixächixëgu, ¿rü nüxü pexinüë i ngëma ore! —ñanagürü. <sup>17</sup> Rü yexguma Ngechuchu duüxügüna ixügachigu rü İpatagu naxücuxgu, rü norü ngüexügü nüxna nacagü nachiga ga yema ngüxëëtae. <sup>18</sup> Rü nüma rü ñanagürü nüxü: —¿Pema rü ta éxna tama nüxü pecuèxéga i ngëma? ¿Éxna tama i nüxü pecuáxü na taxuüma i tacü i düxétüwa ne üxü rü taëxwa ixücuxü yixü i Tupanapëxewa tüxü chixexëëxü? <sup>19</sup> —Erü guxüma i ngëma düxétüwa ne üxü rü taëxwa ixücuxü, rü tama taäëwa nangu. Natürü taanüwa naxümare na yixcama taxünewa İnaxüxüçèx —ñanagürü. Rü yemaäcü nüxü nixu na guxüma i õna rü namexü na nangõxü. <sup>20</sup> Rü ñanagürü ta: —Rü ngëma duüxüäëwa ne üxü, rü ngëma waxi nixi i Tupanapëxewa nachixexëëxü. <sup>21-22</sup> —Erü norü aixepewa i naäëwa nixi i ne naxüxü i muxüma i chixexügü. Rü ngëma nixi i chixexügu na naxinüxü, rü naxüneärü ngüchaüwe na naxüxü, rü na nangixü, rü na namáëtaxü, rü naı i ngëmaã na inapexü, rü togüarü ngëmaxü na nüxü nangüchaüxü, rü chixexü na naxüxü, rü na yadoratëxáxü, rü chixexü i nacümagügu na naxäüxü, rü na yaxäüxächiwèxexü, rü na naxoregütëxáxü, rü nügü na



yacuèxüüxü, rü tama meã naãëxü na nacuáxü. <sup>23</sup> –Rü guxüma i ngëma chixexügü rü duüxüãrü aixepewa nixi i ne naxixü, rü ngëma nixi i Tupanapëxewa nachixexëëxü – ñanagürü.

*Wüxi ga ngecü ga to ga nachiuãnecüãx ga Ngechuchuaxü yaxöcüchiga*  
(Mt 15.21-28)

<sup>24</sup> Rü yemawena rü iãne ga Tiru nawa yexmaxü ga naãnewa naxü ga Ngechuchu. Rü yéma wüxi ga İpatawa nangu, natürü tama nanaxwëxe na texé nüxü cuáxü ga yéma na nanguxü. Natürü taxuacüma nügü inicux. <sup>25</sup> Rü paxama nüxü icuáchiga ga wüxi ga nge ga ngixácüwa ngoxo yexmëxcü. Rü yéma ixü, rü Ngechuchupëxegu iyacaxãpüxü. <sup>26</sup> Rü yema nge rü to ga nachiuãnecüãx ga Chiropeníchiucüãx iyixi. Rü Ngechuchucëx iyaxü, rü nüxü icèèxü na ngixácüwa İnatëxüchiãxüçëx ga yema ngoxo. <sup>27</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: –Name nixi i taxacügüxüxira tachibüexëë. Erü tama name i taxacügüna tanayaxu i norü õna na airugüna naxãxüçëx –ñanagürü. [Rü yema ñanagürü yerü nümagü ga Yudíugü rü nügü nixugüe na Tupanaxácügüxüchi yixigüxü rü yema togü rü ñoma airugürü na yixigüxü.] <sup>28</sup> Natürü ngíma ga yema nge rü inangãxü, rü ngígürügü: –Aixcüma nixi i curü ore, Pa Corix, natürü woo airugü rü ta nanangõx i ngëma õnatüchi i mechatüügu nayixëëxü i ngëma İpataarü yoraxacügü –ngígürügü. <sup>29</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: –Aixcüma name nixi i ngëma nüxü quixuxü. Rü marü name i cutaegu, erü ngëma ngoxo rü marü İnaxüxü ngíwa i cuxacü –ñanagürü. <sup>30</sup> Rü yexguma ngípatawa nanguxgu ga yema ngecü, rü yema ngürü ngürücarewa ngixü İyanguéü ga ngürü bucü. Natürü marü ngixna İnaxüxü ga yema ngoxo.

*Ngechuchu nanamexëë ga wüxi ga yatü ga ngauchixëcü rü moxücü*

<sup>31</sup> Rü Tiruanewa nataegu ga Ngechuchu. Rü Chidãüãrü iãnewa naxüpetü, rü ñuxüchi Decaporíchiuaneãrü iãnegüwa rü ta naxüpetü rü ñuxmata Gariréaaneãrü naxtaawa nangu. <sup>32</sup> Rü yéma naxütawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga ngauchixëcü rü moxücü, rü nüxna naxcëx nacagü ga nüxü na yangögüxüçëx. <sup>33</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü noxrüwama duüxügüna nanaga. Rü naxmachixëgu nixuxmëx, rü naxbüxágümaã nügü yawaixmëxëãcüma norü conügu ningögü. <sup>34</sup> Rü yemawena rü daxü nadawenüãcüma yaxna narüngü, rü guma yatüxü ñanagürü: –Epéta –ñanagürü. Rü ngëma rü: “İngoxna!” ñaxüchiga nixi. <sup>35</sup> Rü yexgumatama ningoxnamachixë ga guma ngauchixëcü, rü norü conü rü marü narüme rü meã nidexa. <sup>36</sup> Rü Ngechuchu rü duüxügüxü namu na taxúemaãma nüxü yaxugüexüçëx. Natürü yexguma yexeraãcü duüxügüna nachüxãgu ga na taxúemaãma nüxü yaxugüexüçëx ga nachiga rü yexeraãcü nüxü nixugüeama. <sup>37</sup> Rü poraãcü nãaixãchiãëgü ga duüxügü, rü ñanagürügü: –Meãma nanaxü i guxüma rü woo ngauchixëgüxü rü nayangoxnamachixëgüxëë, rü ngeëxgüxü rü nayadexagüxëë – ñanagürügü.

## 8

*Ngechuchu nanachibüexëë ga 4000 ga duüxügü*  
(Mt 15.32-39)

<sup>1</sup> Rü wüxi ga ngunexügu wenaxãrü naxcëx naxítaquëxe ga muxüma ga duüxügü, rü nüxü nataxuma ga norü õnagü. Rü Ngechuchu rü norü ngüexügüçëx naca, rü ñanagürü nüxü: <sup>2</sup> –Choxü nangechaütümüügü i ñaã duüxügü, erü marü tomaëxpüx i ngunexü nuã chauxütawa nangëxmagü, rü nataxuma i nawemü i nangoxgüxü. <sup>3</sup> –Rü ngëxguma chi ngëmaãcümare İchayamugügu, rü chi ngürüãchi namagu tá nayaturae, erü nümaxügü rü yaxüwama ne naxi –ñanagürü. <sup>4</sup> Rü norü ngüexügü rü nanangãxügü, rü ñanagürügü: –İNatürü ñuxãcü tá tanachibüexëë i núma i ngextá taxúema İxãpataxüwa? –ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: –İÑuxre i pãü pexü nangëxma i pemax? –ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: –Toxü nangëxma i 7

i pãu —ñanagürügü. <sup>6</sup> Rü ñuxũchi ga Ngechuchu rü duũxügũxũ namu na ñaxtũanewa natogũxũcèx. Rü nanade ga yema 7 ga pãu, rü Tupanana moxè naxã. Rü ñuxũchi inanabũcu, rü norü ngúexügũna nanana. Rü nümagü rü duũxügũxũ nayanu. <sup>7</sup> Rü nüxũ nayexma ta ga ñuxre ga choxnixãcügü. Rü Ngechuchu rü Tupanana moxè naxã, rü ñuxũchi norü ngúexügũxũ namu na iyanuãxũcèx. <sup>8</sup> Rü guxũma ga yema duũxügü rü meãma nachibüe ñuxmata meã nüxũ yangu. Rü yexguma rü ta 7 ga pexchi nanapagü namaã ga yema íyaxügũxũ. <sup>9</sup> Rü yema duũxügü ga yéma chibüexũ rü maneca 4000 nixĩ. Rü yemawena ga Ngechuchu rü duũxügũxũ ínimugü. <sup>10</sup> Rü ñuxũchi wüxi ga ngegu nixüe namaã ga norü ngúexügü, rü Damanũtaanewa naxũ.

*Parichéugü naxcèx ínacagü ga wüxi ga cuèxruũ ga Tupanaãrü poramaã üxũ*  
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

<sup>11</sup> Rü Ngechuchuxũtawa nangugü ga Parichéugü, rü inanaxügüe ga na namaã yaporagatanücüxũ. Rü nüxna nacagüe na nüxũ nüxũ nadauxèexũcèx ga wüxi ga cuèxruũ ga Tupanaãrü poramaã naxũxũ, na yemaãcü nüxũ naxügũxũcèx, rü nüxũ nacuèxgũxũcèx ngoxi aixcüma Tupana Nane yĩxũ. <sup>12</sup> Rü Ngechuchu rü poraãcü yaxna narüngü, rü ñanagürü: —¿Tũxcüũ i ñaã duũxügü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruũ i Tupanaãrü poramaã üxũ? Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu rü bai i wüxi i cuèxruũ tá nüxũ chawèx —ñanagürü. <sup>13</sup> Rü yema ñaxguwena, rü nüxna yéma nixü ga yema duũxügü. Rü wenaxãrü ngegu nixüe rü naxtaxaarü tocutüwa naxũ.

*Parichéuarü pãũãrü puxèẽruũchiga*  
(Mt 16.5-12)

<sup>14</sup> Natürü ga norü ngúexügü rü nüxũ inayarüngümaẽ ga norü õna na íyangegũxũ, rü wüxixicatama ga pãu nüxũ nayexma ga nguewa. <sup>15</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nayaxucuxègü, rü ñanagürü nüxũ: —¿Dücèx, pexuãẽ naxcèx i Parichéugüarü rü Erodearü pãũãrü puxèẽruũ! —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü yema norü ngúexügü rü inanaxügüe na nügümaã ñagũxũ: —Ngẽma ñanagürü tüxũ erü tama tawemü ta ítingegü —ñanagürügü. <sup>17</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nüxũ nacuèxama na yema ñagũxũ, rü yemacèx ñanagürü nüxũ: —¿Tũxcüũ “Tangearü õnaãx”, ñaperügügü? ¿Éxna ñuxma rü ta tama nüxũ pecuèxgüéga rü tama nüxũ picuèxãchitanü i ngẽmachiga? ¿Éxna pexcèx naxè i ngẽma? <sup>18</sup> Pema rü pexãxètügüchirèx, ¿rü ñuxãcü i tama nüxũ pedauxũ? Rü pexãxmachixègüchirèx, ¿rü ñuxãcü i tama nüxũ pexĩnũexũ? ¿Rü éxna tama nüxna pecuèxãchie ga yexguma chayamuxèẽgu ga yema pãu rü choxni? <sup>19</sup> —Rü yexguma yema 5000 ga duũxügũxũ chayanuxgu ga yema wüximèèxpũx ga pãu, ¿rü ñuxre ga pexchigü yĩxũ ga napagücü ga yexguma penadexgu ga yema íyaxügũxũ? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Rü 12 ga pexchigü —ñanagürügü. <sup>20</sup> Rü ñuxũchi ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü yexguma yema 4000 ga duũxügũxũ chayanuxgu ga yema 7 ga pãu, ¿rü ñuxre ga pexchigü yĩxũ ga napagücü ga yexguma penadexgu ga yema íyaxügũxũ? —ñanagürü. Rü nanangãxügü rü ñanagürügü: —7 ga pexchigü —ñanagürügü. <sup>21</sup> Rü yexguma rü ñanagürü nüxũ: —¿Rü ñuxma rü ta taũtama nüxũ pecuèxgüéga na Parichéugücüma rü Erodecüma i chixexũchiga yĩxũ i ngẽma pãũãrü puxèẽruũgu pemaã chixuxũ? —ñanagürü.

*Ngechuchu rü nanamexèẽ ga wüxi ga ngexetücü ga Bechaídawa*

<sup>22</sup> Rü yemawena rü Bechaídaarü ñanewa nangugü. Rü yéma Ngechuchuxũtawa nanagagü ga wüxi ga ngexetücü. Rü nüxũ nacèexügü na nüxũ yangögũxũcèx. <sup>23</sup> Rü Ngechuchu rü guma ngexetücümeèxègu nayayauxãchi, rü ñaneãrü yeamaxũra nanaga. Rü yéma naxbüxágümaã nayawaixetüxèẽ, rü ñuxũchi naxètügu ningögü, rü nüxna naca ngoxi marü tacũxũ nadau. <sup>24</sup> Rü yexguma ga guma ngexetücü rü inanaxügü ga na yadauchixũ. Rü ñanagürü: —Nüxũ chadau i duũxügü i ñoma naĩgü i ixĩtũnerüũ ixĩgũxũ —ñanagürü. <sup>25</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü wenaxãrü naxètügu ningögü. Rü nüma ga

guma yatü rü meãma inadawenü. Rü yemaãcü naxcèx nitaane rü meãma naxcèx nangox ga guxüma. <sup>26</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü napatawa nanamu. Rü namaã nüxü nixu na tama ãñecèx nataeguxü.

*Pedru nüxü nixu rü Ngechuchu nixi ya yima Tupana nüxü unetacü ya Cristu*  
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

<sup>27</sup> Rü yemawena rü Checharéa ga Piripuanewa yexmane ga ãñexãcügüwa naxü ga Ngechuchu norü ngúexügümaã. Rü namawa rü Ngechuchu rü norü ngúexügüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxü ñagüxü i duüxügü i chauchiga na texé chiixü i chomax? — ñanagürü. <sup>28</sup> Rü norü ngúexü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Nangëxma i duüxügü rü:

“Cuáü ya baiüxëeruü quixi”, ñagüxü, rü togü i:

“Ería quixi”, ñagüxü, rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcümaücü ga Tupanaãrü orearü uruü quixi”, ñagüxü —ñanagürügü. <sup>29</sup> Rü yexguma Ngechuchu rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Rü pema i ñuxü ñapegügüxü choxü na texé chiixü? —ñanagürü. Rü Pedru nanangãxü rü ñanagürü: —Cuma nixi i Cristu i Tupana cuyü unetacü quixü —ñanagürü. <sup>30</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü namu na taxüemaãma nüxü yaxugüexücèx ga yema ore ga nachiga.

*Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuchiga*  
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

<sup>31</sup> Rü yemawena rü Ngechuchu inanaxügü ga norü ngúexügümaã nüxü na yaxuxü ga tacü tá nüxü na üpetüxü. Rü ñanagürü nüxü: —Choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü poraãcü ngúxü tá chinge. Rü choxü tá naxoxgü i Yudíugüarü ãëxgacügüerugü, rü paigüarü ãëxgacügü, rü ngëma ngúexëeruügü i Moïchëarü mugüwa nguxëëtaegüxü. Rü tá choxü nimëxgü, natürü tomaëxpüx i ngunexügu rü wena táxarü chamaxü —ñanagürü. <sup>32</sup> Rü yema ore rü meãma namaã nanangoxëë. Natürü yexguma ga Pedru rü nüxica noxrüwama Ngechuchuxü naga, rü inanaxügü ga na naxucüxëãxü na tama yemaãcü yadeaxücèx. <sup>33</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nadauegu, rü norü ngúexügüxü nadawenü. Rü Pedruxü nanga, rü ñanagürü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chatanáx! Cuma rü tama Tupana nagu rüxñüxügü curüxñü, erü yatügü nagu rüxñüxügumare nixi i curüxñüxü —ñanagürü. <sup>34</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügücèx rü duüxügücèx naca. Rü ñanagürü nüxü: —Rü ngëxguma texé chowe rüxüxchaügu, jëcü nüxü tarüxo i tümaãrü ngúchaü, rü ñoma wüxi i curucha ngüxü tayaxuxürü namaã tabora i guxüma i ngúxü i chauxcèx tingexü, rü chowe tarüxü! <sup>35</sup> —Erü yíxema tügü maxëchaxëëchaüxë rü tá tayu. Natürü yíxema chaugagu rü ore i mexügügu yuxe, rü aixcüma tá tamaxü. <sup>36</sup> —¿Rü tacüwa nüxü namexü ya yatü ega ngëxguma nayauxägu i guxüma i ñoma i naãneãrü ngëmaxügü, natürü norü maxü iyanatauxëëgu? <sup>37</sup> —Rü ngëxgumarüü ta, ¿rü ñuxre i dïeru iyangu na ngëmamaã naxcèx nataxexü i norü maxü i wüxi ya yatü? <sup>38</sup> —Rü ngëxguma texé i ñaã duüxügü i pecaduãxgüxü i tama yaxögüxüpëxewa chauxcèx taxãnegu rü naxcèx taxãnegu i chorü ore, rü choma i Tupana Nane i duüxüxü na chiixü rü tá ta tümacèx chaxãne i ngëxguma Chaunatüarü poramaã rü norü orearü ngeruügü i daxüçüãx i üünegüxümaã wenaxãrü núma chaxüxgu.

## 9

<sup>1</sup> Rü yexgumarüü ta ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ñuxre i duüxügü i nuã ngëxmagüxü rü täütáma nayu ñuxmatáta nüxü nadëux na ñuxãcü ãëxgacü ya poracü na yiixü ya Tupana —ñanagürü.

*Ngechuchu rü toraxüãcü nangox*  
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

<sup>2</sup> Rü 6 ga ngunexügüwena rü Ngechuchu rü wüxi ga mëxpünewa naxü. Rü ínayagagü ga Pedru rü Chaütiägu rü Cuáüxicatama. Rü yéma yema ngúexügüpëxewa toraxüãcü

nangox ga Ngechuchu. <sup>3</sup> Rū niyauracüü ga naxchiru rü nacómüxüchi. Rū nataxuma i yauxchiruxü i nüxü cuáxü na ngēmaācü nacómüxēēāxü. <sup>4</sup> Rū nüxü nadaugü ga Ería rü Moïché ga yéma Ngechuchumaā idexagüxü. <sup>5</sup> Rū yexguma ga Pedru rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexēēruüx, namexēchi nixī na nuā ingēxmagüxü. Rū tá tanaxü ya tomaēxpüx ya düxenü, rü wüxi ya cuxcèx, rü naī ya Moïchécèx, rü naī ya Eríacèx — ñanagürü. <sup>6</sup> Rū yema na poraācü nabaixāchiāēgüxü ga yema ngúexügü, rü yemacèx ga Pedru rü tama nüxü nacuèx ga na ñuxü ñaxü. <sup>7</sup> Rū yexgumatama wüxi ga caixanexü ínarüxī, rü natanügu nayangēixema. Rū yema caixanexüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Daa nixī ya Chaune ya nüxü changechaüxüchicü. ¡Rü nüxü iperüxīnüē! —ñaxü. <sup>8</sup> Rū yexgumatama nügücüwagu ínadaueguāchitanü, rü taxúexüma ga toguexü nadaugü, rü Ngechuchuxüxīcatama. <sup>9</sup> Rū yexguma ínaxīgügu nawa ga guma mēxpüne, rü Ngechuchu nüxna naxāga ga taxúemaāma na nüxü yaxugüexü ga yema yéma nüxü nadaugüxü, ñuxmatáta yuwa ínadaxgu ga nümax. <sup>10</sup> Rū yemacèx ga yema ngúexügü rü bexma nüxü nacuèxgü ga yema nüxü nadaugüxü. Natürü nügüna nacagü ga tacüchiga na yīxü ga:

“Yuwa ínadaxgu”, ñaxü. <sup>11</sup> Rū ñuxüchi ga yema ngúexügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü i ngúexēēruügü i ore i mugüwa nguxēētaegüxü rü ñanagürügü:

“Ería tá nixī ya nüxīra cuxüpa núma ücü?” ñanagürügü. <sup>12</sup> Rū Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma nixī i Ería na nüxīra núma naxüxü na chauxüpa namexēēāxüçèx i guxüma. ¿Natürü tüxcüü i ore i ümatüxüwa i ñaxü:

“Rü Tupana Nane ya duüxüxü ixīcü rü tá ngúxü ninge, rü duüxügü rü tá nüxü naxoe”, ñaxü? <sup>13</sup> Natürü i choma rü pemaā nüxü chixu, rü Ería rü marü núma naxü. Natürü ga duüxügü rü nümagü nanaxwèxegüxüācüma poraācü chixri namaā nachopetü, yexgumarüü ga ore ga ümatüxüwa nüxü yaxuxürüü —ñanagürü.

*Ngechuchu nanamexēē ga wüxi ga buxü ga ngoxo nawa yexmaxü  
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

<sup>14</sup> Rū yexguma yema togü ga norü ngúexügütanüwa nangugügu, rü yéma nüxü nadaugü ga muxüma ga duüxügü ga yema ngúexügüxü íchomaēguāchixü. Rū ñuxre ga ngúexēēruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxēētaegüxü, rü yéma niporagatanücüü namaā ga yema ngúexügü. <sup>15</sup> Rū yexguma Ngechuchuxü nadaugügu ga yema muxüma ga duüxügü, rü poraācü nabaixāchiāēgü. Rū guxüma naxcèx nibuxmü na nüxü yanamoxēgüxüçèx. <sup>16</sup> Rū núma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tacü nixī i pema namaā naxcèx ípiporagatanücüüxü? —ñanagürü. <sup>17</sup> Rū wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nanangāxü, rü ñanagürü: —Pa Ngúexēēruüx, nuā cuxcèx tüxü chaga ya chaune, erü tümawa nangēxma i wüxi i ngoxo i tüxü ngegaxēēxü. <sup>18</sup> —Rü ngextá ítangēxmaxüwa rü ngēxma tüxü yaxüxgu rü waixümüānegu tüxü naña. Rū tarüchièx, rü tixüxchapüta, rü ngēxma tiyuāchi. Rü marü nüxü chacèèxü i curü ngúexügü na tümawa ínatèxüchiāxüçèx i ngēma ngoxo, natürü tama nüxü inaxīnü —ñanagürü. <sup>19</sup> Rū Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü: —Pa Duüxügü i Tama Yaxōgüxü, ¿ñuxguratáta i pemaā chanuxmaxü rü yaxna pemaā chaxīnüxü? ¡Nuā penaga ya yima bucü! —ñanagürü. <sup>20</sup> Rū Ngechuchuxütawa nanagagü ga guma bucü. Natürü yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu ga yema ngoxo, rü guma bucüxü naxü ga na yayuāchixēēāxü. Rū yexma ñaxtúanegu nayangu. Rū yexma nidixegügü, rü narüchièx. <sup>21</sup> Rū Ngechuchu rü guma bucünatüna naca, rü ñanagürü: —¿Rü ñuxgumama nixī ga naxcèx inaxügüxü ga yema? —ñanagürü. Rü guma bucünatü nanangāxü rü ñanagürü: —Nabuxgumamatama. <sup>22</sup> Rū muēxpüxcüna i ngēma ngoxo rü üxüxetügu rü dexágu nanañaüxü na ngēmaācü yamáāxüçèx. Rü ngēmacèx ega cumaā nanguxügu na tacü toxcèx cuxüxü, ¡rü cuxü tangechaütümüügü, rü toxü rüngüxēē! —ñanagürü. <sup>23</sup> Rū yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Rü tüxcüü “ega chomaā nanguüxgu”, ñacurügü? Erü guxüma natauxcha tümacèx ya yixema

yaxõxê –ñanagürü. <sup>24</sup> Rû yexguma ga guma bucünatü rû tagaãcü ñatarügü: –Chayaxõ. ¡Choxü rüngüxêê na yexeraãcü chayaxõxêcè! –ñatarügü. <sup>25</sup> Rû yexguma Ngechuchu nüxü dèuxgu na muxüma ga duüxügü marü yexma ngutaquëxexü, rû nananga ga yema ngoxo. Rû ñanagürü nüxü: –Pa ngoxo i Ngegaxëëruü rû Ngauchixëxëëruüx, ¡choma cuxü chamu na nawa ícuxüxüxü ya daa bucü, rû tagutáma wena nagu cuyaxücuxü! –ñanagürü. <sup>26</sup> Rû yexguma ga yema ngoxo rû aita naxü, rû wenaxãrû guma bucüxü niyuächixëê. Rû ñuxüchi nawa ínaxüxü, rû ñoma nayuxuchixürüü yéma nanatèx. Rû yemacèx ga muxüma ga duüxügü rû ñanagürügü: –Marü nayuxuchi nixí –ñanagürügü. <sup>27</sup> Natürü ga Ngechuchu rû naxmëxgu nayayauxãchi, rû ínanadaxëê. Rû nüma ga guma bucü rû inachi. <sup>28</sup> Rû yemawena ga Ngechuchu rû wüxi ga ípatagu nayaxücu namaã ga norü ngúexügü. Rû yéma nüxíca nüxna nacagü, rû ñanagürügü nüxü: –Pa Corix, ¿tüxcüü i toma rû taxuacüma ítanatèxüchi i ngëma ngoxo? –ñanagürügü. <sup>29</sup> Rû Ngechuchu nanangãxü rû ñanagürü: –Tama ngëmaãcümare ítanatèxüchi i ngëmarüü ixíxü i ngoxo. Natürü tanaxwèxe i Tupanana tanaxuaxü i tórü yumüxëwa na nüma ínatèxüchiãxücèx. Rû ngëmaãcüxicatama nixí i ínaxüxüxü –ñanagürü.

*Ngechuchu ru wenaxãrû nanaxunagü ga norü yuchiga*

*(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)*

<sup>30-31</sup> Rû yéma inaxíachi rû Gariréaanewa nachopetü. Natürü ga Ngechuchu rû tama nanaxwèxe ga texé nüxü na cuáxü ga na yéma nayexmaxü, yerü norü ngúexügüxü íngúexëê. Rû ñanagürü nüxü: –Tupana Nane ya duüxüxü ixícü, rû duüxügü tá nayayauxgü rû tá nayamëxgü. Natürü tomaëxpüx i ngunexügu rû wena tá ínarüda –ñanagürü. <sup>32</sup> Natürü ga nümagü rû tama meã nüxü nacuëxgü ga ¡acüchiga na yíxü ga yema ore, rû namuëê ga nüxna na nacagüexü.

*¿Texé tá tixí ya guxããrû yexera ixíxê?*

*(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)*

<sup>33</sup> Rû Capernáũãrû íãnewa nangugü. Rû yexguma íxwa nayexmagügu, rû Ngechuchu nüxna naca, rû ñanagürü: –¿Rü ¡acü nixí ga pegümaã naxcèx piporagaetanüxü ga namawa? –ñanagürü. <sup>34</sup> Natürü ga nümagü rû nangeëxgümare, yerü ga namawa rû nachigagu nügümaã niporagaetanü ga texé tíxü ga natanüwa rüyexeramaëxë. <sup>35</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rû ínarüto, rû naxcèx naca ga yema 12 ga norü ngúexügü, rû ñanagürü nüxü: –Rü ngëxguma texé naxwèxegu na guxãëtüwa na taxüxü, rû name nixí i noxri rû guxããrû ñaxtümaëwa tügü taxüxëê na guxããrû ngüxëëruü tíxü –ñanagürü. <sup>36</sup> Rû yemawena rû norü ngãxütanügu nayachixëê ga wüxi ga buxü. Rû ñuxüchi nachacüügu yayauxãchiãcüma ñanagürü: <sup>37</sup> –Rü texé ya chauégagu meã nayaxúxe i wüxi i buxü i ñããrüü, rû choxü nixí i tayaxuxü. Rû texé ya choxü yaxúxe, rû tama choxüxícatama tayaxu, natürü yima núma choxü mucü ya Chaunatüxü rû ta nixí i tayaxuxü –ñanagürü.

*Texé ya tama taxchi aixe rû torü ngüxëëruü tixí*

*(Mt 10.42; Lc 9.49-50)*

<sup>38</sup> Rû yexguma ga Cuáü rû ñanagürü nüxü: –Pa Ngúexëëruüx, nüxü tadau ga wüxi ga yatü ga cuégagu ngoxogü íwoxüxü. Natürü toma nüxna tanachuxu ga yema, yerü tama tatanüxü nixí ga nümax –ñanagürü. <sup>39</sup> Natürü Ngechuchu nanangãxü, rû ñanagürü: –Tama name i nüxna na penachuxuxü. Erü texé ya chauégagu naxúxe i wüxi i mexü i Tupanaãrû poramaã üxü, rû taxucürüwama yixcama chixri chauchiga tidexa. <sup>40</sup> Erü texé ya tama taxchi aixe, rû tórü ngüxëëruü tixí. <sup>41</sup> Rû texé ya woo wüxitama i pochiyuãcu i dexá pexna ãxë naxcèx na chorü duüxügü pixíxügü, rû aixcüma pemaã nüxü chixu rû tá tüxü nangëxma i tümaãrü ãmare –ñanagürü.

*Naxãücüma nixí na pepadugu inguxü*

*(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)*

<sup>42</sup> Rū ñanagürü ta: —Texé ya pecadugu nanguxēxē i wüxi i ñaã buxügü i choxü yaxōgüxü, rü tümacèx rü narümemaē chi nixī i noxtacüma wüxi ya nuta ya tacü tümanaxāwa tayangacuchi, rü ngēmaācū taxtūchiüwa tüxü tayatāe. <sup>43-44</sup> —Rü ngēxguma chi wüxi ya cuxmēx pecadugu cuxü nguxēēgu, rü name nixī i noxtacüma ícunadae. Erü narümemaē nixī i cuboxmēxācūma cunayaxu i curü maxü na tama guxüne ya cuxmēx ya mexünemaã nawa quitèxcuchixüçèx ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene ya taguma ixoxüne. <sup>45-46</sup> —Rü ngēxguma chi wüxi ya cucutü pecadugu cuxü nguxēēgu, rü name nixī i noxtacüma ícunadae. Erü narümemaē nixī i cubocutüācūma cunayaxu i curü maxü na tama guxüne ya cucutü ya mexünemaã nawa quitèxcuchixüçèx ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. <sup>47-48</sup> —Rü ngēxguma chi wüxi ya cuxetü pecadugu cuxü nguxēēgu, rü name nixī i noxtacüma ícunacaxüchi. Erü narümemaē nixī i wüxitama ya cuxetümaã Tupana āēxgacü íxixüwa quixücu, na tama guxüne ya cuxetü ya mexünemaã nawa quitèxcuchixüçèx ya yima üxü ya taguma ixoxüne ya ngoxogü nagu poxcuene i ngextá õxmigü taguma íyuexüwa. <sup>49</sup> —Rü aixcūma ñoma õnawa yücüra nagüxürüü tá nixī na guxātāma guxchaxüwa chopetüxü. <sup>50</sup> —Name ya yücüra. Natürü ngēxguma chi nangeacagu, ¿rü ñuxācū tá wenaxārü naxāãca? ¡Rü meã pegüna pedaugü na ñoma yücüra ya taguma iyarüngeacacürüü na namexüçèx i perü maxü! ¡Rü meã pegümaã pemaxē! —ñanagürü.

## 10

### *Ngechuchu namaã nangúexēētae na tama namexü na texé tümamèxü ítáxü* (Mt 19.1-12; Lc 16.18)

<sup>1</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü Capernáüärü ñānawa inaxüāchi. Rü Yudéaanewa naxüpetü rü ñuxmata natü ga Yudáüärü tocutüwa nangu. Rü yéma rü wenaxārü naxcèx nangutaquēxegü ga duüxügü. Rü nüma rü inanaxügü ga na nangúexēētaexü guxügürü. <sup>2</sup> Rü ñuxre ga Parichéugü rü naxcèx naxī ga na nüxü yaxügüxüçèx yerü chixexügu nananguxēēgüchaü. Rü yemacèx nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Namexü i cuxcèx na wüxi ya yatü rü naxmèxü ínatáxü? —ñanagürügü. <sup>3</sup> Rü nüma nanangāxü, rü ñanagürü nüxü: —¿Rü tacü yīxü ga Moiché pexü muxü? —ñanagürü. <sup>4</sup> Rü nümagü nanangāxügü, rü ñanagürügü: —Moiché nüxü nixu ga na tama nachuxuxü na wüxi ya yatü rü ínatámaxü, ega wüxi i popera i tēxgüpane ngīxna naxāxgu —ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangāxü, rü ñanagürü nüxü: —Rü yema na taxúegama na pexīnüēxügagu nixī ga Moiché ga tama pexna nachüāxü ga pexmèxü na ípetáxü. <sup>6</sup> —Natürü noxriarü ügügu, rü Tupana nanaxü ga yatüxü rü ngexü. <sup>7</sup> —Rü ngēmacèx ya yatü rü tá nanatü rü naēna nixügachi na naxmèxmaã inaxāxüçèx. <sup>8</sup> —Rü ngēmaācū i ngēma taxre rü ñoma wüxitama i duüxürüü tá nixīgü. Rü marü tātūta taxre nixī, erü wüxi tátama nixī. <sup>9</sup> —Rü ngēmacèx taxucürüwa texé nügüna tayaxīgachixēē i ngēma taxre i Tupana nügüna mugüxü —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexguma marü ípatawa nangugügu, rü norü ngúexügü rü wenaxārü nüxna nacagüe naxcèx ga yema. <sup>11</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Rü yíxema tümamèxü ítáxe rü naí i ngemaã āmaxē rü pecadu taxü ngīmaã i ngēma noxriüçü i tümamèx. <sup>12</sup> —Rü ngēxgumarüü ta, ega wüxi i nge ítèxtegu rü naí ya yatümaã naxātegu, rü ngīma rü ta pecadu ixü —ñanagürü.

### *Ngechuchu rü buxügüxü nameāxē* (Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

<sup>13</sup> Rü yéma Ngechuchuxütawa tüxü nagagü ta ga ñuxre ga buxegü na tüxü yangōgügüxüçèx. Natürü ga yema norü ngúexügü rü inanaxügü ga tüxü na yangagüxü ga guxema tümāxācūxegüxü Ngechuchuxütawa gagüxe. <sup>14</sup> Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga Ngechuchu, rü naēwa nangux, rü ñanagürü nüxü: —Chanaxwèxe i chauxütawa naxī i buxügü. ¡Rü tāxü i nüxna penachuxuxü! Erü Tupana āēxgacü

íixixüwa rü tümacèx nixí ya yíxema ñaã buxügürüü taxuüma i chixexüxü icuáxe. <sup>15</sup> – Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü texé ya tama wüxi i buxürüü Tupanaxü yaxúxe na tümaärü äëxgacü yíixüçèx, rü tagutáma nagu taxücu i ngëma naãne i Tupana äëxgacü íixixüwa –ñanagürü. <sup>16</sup> Rü nüma rü tüxü naganagütanü ga guxema buãxta, rü tümaërugügu naxümëxácüma ñanagürü tüxü: –¡Tupana pexü rüngüxëëx! –ñanagürü.

*Wüxi ga yatü ga dïeruãxüchixü Ngechuchumaã nidexa  
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

<sup>17</sup> Rü yexguma marü inaxüãchichaügu ga Ngechuchu, rü yéma naxcèx niña ga wüxi ga yatü. Rü napëxegu nayacaxãpüxü, rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: –Pa Ngúexëëruü ya mecüx, ¿tacü tá chaxüxü na chanayaxuxüçèx i maxü i taguma gúxü? –ñanagürü. <sup>18</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: –¿Tüxcüü, “Mecü” ñacurügü choxü? Erü Tupanaxícatama nixí ya mecü íxícü, rü nataxuma i to. <sup>19</sup> Cuma rü marü nüxü cucuèx i Tupanaärü mugü i ñaxü:

“¡Tãütáma cumáëta, rü tãütáma naí i ngemaã icupe, rü tãütáma cungítèèx, rü tãütáma doraxü quixu i togüchiga, rü tãütáma quidoratèèx, rü tümaga naxínü ya cunatü rü cue!”

ñaxü –ñanagürü. <sup>20</sup> Rü yexguma ga guma yatü rü ñanagürü nüxü: –Pa Ngúexëëruüx, rü chorü bucümatama meã chanaxaure i guxüma i ngëma mugü i nüxü quixuxü –ñanagürü. <sup>21</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nangechaüãcüma nüxü nadawenü, rü nanangãxü rü ñanagürü: –Rü wüxixicatama cuxü nataxu. ¡Rü íixü, rü namaã yataxe i guxüma i curü ngëmaxügü, rü ñuxüchi togü i ngearü ngëmaxüãxgüxüna naxã i ngëma curü natanü! Rü ngëmaãcü tá cuxü nangëxma i cuchica i daxüguxü i naãnewa. Rü ngëmawena rü marü name i chowe curüxü –ñanagürü. <sup>22</sup> Natürü nüma ga guma yatü rü nanaxixãchiãë ga yexguma nüxü naxínügu ga yema ore. Rü nangechaüãcüma ínixü, yerü namuxüchi ga norü yemaxügü. <sup>23</sup> Rü Ngechuchu rü nüxü nidaugüãchi, rü ñanagürü norü ngúexügüxü: –Naguxchaxüchi tá nixí na Tupana äëxgacü íyíixüwa na yachocuxü i ngëma dïeruãxüchigüxü –ñanagürü. <sup>24</sup> Rü nabaixãchiãëgü ga norü ngúexügü namaã ga yema ore. Natürü ga Ngechuchu rü wenaxärü namaã nüxü nixu, rü ñanagürü: –Pa Chauxacügüx, ñuxãcü wüxi i guxchaxüchixü nixí na Tupana äëxgacü íyíixüwa na yaxücuxü i wüxi i duüxü. <sup>25</sup> –Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ñoma wüxi i cameyu na taxucürüwama wüxi ya ucumaxëtüwa naxüpetüxüärü yexera narüguxchamaë naxcèx i wüxi i duüxü i dïeruãxüchixü na yaxücuxü i ngextá Tupana äëxgacü íixixüwa –ñanagürü. <sup>26</sup> Rü yexguma yemaxü naxínüëgu ga norü ngúexügü, rü yexeraãcü nabaixãchiãëgü. Rü nügüna nacagüe, rü ñanagürügü: –¿Rü texé tá éxna tixí ya nayaxúxe i maxü i taguma gúxü? –ñanagürügü. <sup>27</sup> Rü Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: –Yatügü rü taxuacüma nügü namaxëë, natürü Tupanaãxü rü natauxcha i ngëma, erü Tupanacèx rü nataxuma i tacü i guxchaxü –ñanagürü. <sup>28</sup> Rü yexguma inanaxügü ga Pedru ga na yadexaxü, rü ñanagürü nüxü: –Toma rü marü yéma tanawogü ga guxüma ga torü yemaxügü na cuwe tarüxüçèx –ñanagürü. <sup>29-30</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: –Aixcüma pemaã nüxü chixu rü texé ya chaugagu rü ore i maxëxëëruügagu tümapatana, rü éxna tümaëneëgüna, rü éxna tümaëyëxgüna, rü éxna tümaëna, rü éxna tümanatüna, rü éxna tümãcügüna, rü éxna tümãnegüna ngëma íxüxë, rü tá tanayaxu i tümaärü natanü. Rü aixcüma ñuxma i ñoma i naãnewa rü tá tanayaxu i 100 ëxpüxcüna ya tümapatagü, rü tümaëneëgü, rü tümaëyëxgü, rü tümaëgü, rü tümãcügü, rü tümãnegü. Natürü ngëxgumarüü tá ta tanayaxu i ngúxügü i togü tá tüxü ingexëëgüxü. Natürü yixcamaxüra i daxüguxü i naãnewa rü tá tanayaxu i maxü i taguma gúxü. <sup>31</sup> –Natürü muxüma i nümaxü i ñuxma ñoma i naãnewa duüxügü wixpëxewa ügüxëëxü, rü daxüguxü i naãnewa rü Tupana tá wixweama nanaxügüxëë. Rü muxüma i nümaxü i ñuxma ñoma i naãnewa duüxügü wixweama ügüxëëxü, rü daxüguxü i naãnewa rü Tupana tá wixpëxewa nanaxügüxëë –ñanagürü.

*Ngechuchu rü wenaxârü nanaxunagü ga norü yuxchiga  
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

<sup>32</sup> Rü Yerucharéüwaama naxĩ. Rü nüma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüpéxegu nixũ. Rü nümagü rü nabaixâchiâégü, rü yema togü ga duüxügü ga wixweama ágüxũ rü namuüë. Rü Ngechuchu rü wenaxârü noxrüwama naxcèx naca ga yema 12 ga norü ngúexügü. Rü inanaxügü ga namaã nüxũ na yaxuxũ ga tacü tá nüxũ na ngupetüxũ. <sup>33</sup> Rü ñanagürü nüxũ: —Pema nüxũ pecuèx na marü ingaicaxũ na Yerucharéüwa ingugüxũ. Rü ngema rü duüxügü rü tá chixri chomaã nachopetü. Rü paigüarü äëxgacügü rü ngúexëëruüügü i ore i mugüwa nguxëëtaegüxũna tá choxũ naxuaxügü. Rü nümagü rü tá chomaã nanaxuegugü na chayuxũ, rü tá ngëma Dumacüâxgüna choxũ namugü. <sup>34</sup> Rü ngëmagü tá nixĩ i chaugu idauxcüräügüxũ. Rü tá choxna nacuaixgüe, rü tá choxna nanacuaixcagü, rü tá choxũ nayuxëëgü. Natürü tomaëxpüx i ngunexüguwena táxaru chamaxũ —ñanagürü.

*Chaütiágu rü Cuáü rü wüxi ga ngüxëëcèx ínacagü  
(Mt 20.20-28)*

<sup>35</sup> Rü Ngechuchucèx naxĩ ga Chaütiágu rü Cuáü ga Zebedéu nanegü, rü ñanagürügü nüxũ: —Pa Ngúexëëruüx, tanaxwèxe i toxcèx cunaxü i ngëma ngüxëë i naxcèx tá cuxna taçaxũ —ñanagürügü. <sup>36</sup> Rü nüma rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixĩ i penaxwèxexũ na pexcèx chanaxüxũ? —ñanagürü. <sup>37</sup> Rü ñanagürügü: —Rü ngëxguma äëxgacüxũ quingucuchigu, rü tanaxwèxe na wüxie i toma rü curü tügünecüwawa tarütoxũ, rü togue i curü toxwecüwawa —ñanagürügü. <sup>38</sup> Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Pema rü tama nüxũ pecuèx na tacücèx ípeçaxũ. ¿Rü pexũ chi natauxchaxũ i na peyaxaxüxũ i ngëma axexũ i üxchiüxũ i choma tá chixaxüxũ? ¿Rü namaã chi peporaexũ i ngëma ngúxũ i tá chingexũ? —ñanagürü. <sup>39</sup> Rü nümagü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ngëmaãcü, namaã tá taporae —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Aixcüma tá nixĩ i chauxrüü peyaxaxüxũ i ngëma axexũ i üxchiüxũ rü chauxrüü ngúxũ na pingegüxũ. <sup>40</sup> —Natürü ngëma chorü tügünecüwawa rü chorü toxwecüwawa na perütogüxücèx, rü tama choxmëxwa nangëxma na pexna chanaxãxũ, erü Chaunatü tá tuxna nanaxã ya yixema tümacèx íyixë —ñanagürü. <sup>41</sup> Rü yexguma yemaxũ naxĩnüëgu ga yema togü ga 10 ga ngúexügü, rü Chaütiágumaã rü Cuáümaã nanuë. <sup>42</sup> Natürü Ngechuchu naxcèx naca rü ñanagürü nüxũ: —Pema nüxũ pecuèx i togü i nachiüñnegüwa rü nangëxmagü i äëxgacügü i nügü nacuèxgügu na namexũ na nuäcü namuãxũ i norü duüxügü. Rü ngëma äëxgacügü i taxügü rü norü duüxügüarü yora nügü nixĩgüxëë. <sup>43</sup> —Natürü täütáma ngëmaãcü nixĩ i petanüwa. Erü ngëxguma texé naxwèxegu na guxãärü yexera na tiixũ i petanüwa, rü name nixĩ i noxri rü guxãärü ngüxëëruü na tiixũ. <sup>44</sup> —Rü ngëxguma chi texé i petanüwa naxwèxegu na tümamücügüeru na tiixũ, rü name nixĩ i noxri rü guxüma i tümamücügüarü ngüxëëruü na tiixũ. <sup>45</sup> —Rü woo i choma i Tupana Nane na duüxüxũ chiixũ, rü tama togü choxũ rüngüxëëxücèx nixĩ i núma chaxüxũ. Natürü núma chaxũ na duüxügüxũ charüngüxëëxücèx rü naxcèx ichanaxãxücèx i chorü maxũ, na ngëmaãcü chanaxütanüxücèx na norü pepadugüna ínangüxüxücèx i muxüma i duüxügü —ñanagürü.

*Bartiméu ga ngexetücüxũ narümexëë ga Ngechuchu  
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

<sup>46</sup> Rü Yericúaru ñãnewa nangugü. Rü Ngechuchuwe narüxĩ ga norü ngúexügü rü muxüma ga togü ga duüxügü. Rü yexguma guma ñãneärü guxwa nangugüchaügu ga nüxna na ínachoxüxũ, rü yéma namacüwawa narüto ga wüxi ga ngexetücü ga Bartiméügu äëgacü ga Timéu nane. <sup>47</sup> Rü yexguma guma ngexetücü nüxũ ínügu ga Ngechuchu ga Nacharétucüãx na yixũ ga guma yéma üpetücü, rü inanaxügü ga poraãcü aita na naxüxũ, rü: —Pa Ngechuchu ya Dabítanüxüx, ¡cuxũ changechaütümüü! —ñanagürü. <sup>48</sup> Natürü



muxüma ga yema duüxügü rü ínanangaxüchigüama ga na iyanangeáxüçèx. Natürü ga nüma rü yexeraãcü aita naxüama, ñaxümaã: —Pa Dabitanüxüx, ¡cuxü changechaütümüü! —ñaxümaã. <sup>49</sup> Rü yexguma ga nüma ga Ngechuchu rü inayachiãchi, rü ñanagürü: —¡Naxcèx peca! —ñanagürü. Rü guma ngexetücücèx nacagü, rü ñanagürügü: —¡Nataãê rü inachi! Rü cuxcèx nixí i naçaxü —ñanagürügü. <sup>50</sup> Rü guma ngexetücü rü yexacü nanaña ga norü gáuxüchiru. Rü inayuxnagü rü Ngechuchucèx nixü. <sup>51</sup> Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tacü nixí i cunaxwèxexü na cuxcèx chanaxüxü? —ñanagürü. Rü nüma ga guma ngexetücü, rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Ngúexëëruüx, chanaxwèxe na chidauchixü —ñanagürü. <sup>52</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —¡Ëcü, íixü! Rü marü cuxcèx nitaane erü cuyaxõ —ñanagürü. Rü yexgumatama ga guma ngexetücü rü nidauchi, rü Ngechuchuwe narüxü ga namawa.

## 11

### *Ngechuchu rü Yerucharéügu naxücu (Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)*

<sup>1</sup> Rü marü Yerucharéüärü ngaicamana nangugü ga Oríbunecüarü Mèxpüneärü ngaicamana yexmagüne ga ñanexãcügü ga Bechagué rü Betániã. Rü yexguma yéma nangugügu, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngúexügü. <sup>2</sup> Rü ñanagürü nüxü: —¡Gua tórü toxmèxtawa ngëxmane ya ñanexãcüwa pexí! Rü ngëxguma nawa pengugügu, rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi i buru i ngëxma ngaxüxü i taguma texé natagu aunagüxü. ¡Rü peyawëxü rü nuã penaga! <sup>3</sup> —Rü ngëxguma texé pexna caxgu na tacücèx peyawëxüxü i ngëma buru, ¡rü tümamaã nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nanaxwèxe, rü ñuxma tátama nanataeguxëê”, ñapegügü! <sup>4</sup> Rü yéma naxí. Rü yexma namacüwagu nüxü nayangaugü ga yema buru ga wüxi ga ípataèxütagu ngaxüxü. <sup>5</sup> Rü ñuxre ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Tacü ípexüe? ¿Rü tüxcüü peyawëxü i ngëma buru? —ñanagürügü. <sup>6</sup> Rü nümagü ga yema ngúexügü, rü yema ore ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxüãcü nanangãxügü. Rü yemacèx tama nüxna nanachuxgü. <sup>7</sup> Rü natagu nanaçhagümü ga naxchirugü. Rü yemaãcü Ngechuchuxütawa nanagagü. Rü nüma ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü. <sup>8</sup> Rü muxüma ga duüxügü rü naxchirumaãtama nanaçhamagü. Rü togü rü naixátügü ga naãnewa nadaüxümaã nayaçhamagü. <sup>9</sup> Rü yema duüxügü ga napëxegu ägüxü rü yema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaãcü ñanagürügü: —¡Cuxü ticuèxüxügü! ¡Rü naxüüne ya daa Tupanaegagu núma ücü! <sup>10</sup> ¡Rü äëxgacü ya Dabírüxü namecümáxüchi ya daa äëxgacü ya núma ngücü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxücüãx, rü nüxü picuèxüxügü ya Tupana! —ñanagürügü. <sup>11</sup> Rü Yerucharéügu naxücu ga Ngechuchu, rü tupauca ga taxüncèx nixü. Rü meãma guxüwama inanadauaxüne. Rü ñuxüchi yema norü <sup>12</sup> ga ngúexügümaã Betániãärü ñanecèx nataegu, yerü marü nayáuane.

### *Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü oõxümaã chixexü naxuegu (Mt 21.18-19)*

<sup>12</sup> Rü moxüãcü yexguma Betániãwa inaxíãchigu ga Ngechuchu rü nataiya. <sup>13</sup> Rü yaxügu nüxü nadau ga wüxi ga orix ga iguera ga äätüxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü naxcèx nixü na íyadauãxüçèx rü ngoxi nayexmèx ga norü o. Natürü yexguma naxütawa nanguxgu, rü taxuüma inayangau, rü naätüxüxícatama, yerü tauta norü owa nangu. <sup>14</sup> Rü yexguma rü ñanagürü igueraxü: —¡Tagutáma texé wena cuxü tamúärü oõx! —ñanagürü. Rü norü ngúexügü rü nüxü naxínüè ga yema.

### *Ngechuchu ínanawoxü ga yema tupauca ga taxünewa taxegüxü ga duüxügü (Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22)*

<sup>15</sup> Rü yexguma Yerucharéüwa nangugügu, rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu naxücu. Rü inanaxügü ga na ínawoxüãxü ga yema yéma tacümaã taxegüxü rü naxcèx

taxegüxü. Rü nanangüegutanü ga norü mechagü ga yema duüxügü Tupanaarü ãmarewa mexü ga díerumaã taxegüxü rü muxtucumaã taxegüxü. <sup>16</sup> Rü nanachuxu ga texé tacü na yéma ngepetüxü tupauca ga taxünemachiawa. <sup>17</sup> Rü inanaxügü ga na nangüexëëtaexü, rü ñanagürü: –Tupanaarü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Chopata rü guxüma i nachüñanecüñxgüarü yumüxëpataügu tá naxãega”, ñanagürü. Natürü pema rü ngítèèxgüxüpataü peyaxüxë –ñanagürü. <sup>18</sup> Natürü yexguma yemaxü naxüñüëgu ga paigüarü ãëxgacügü rü ngüexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü inanaxügü ga naxcèx na nadaugüxü ga ñuxácü Ngechuchuxü na yamëxgüxü. Natürü duüxügüxü namuë, rü yemacèx taxucürüwama duüxügüpegu nayayauxgü. Yerü nüma ga duüxügü rü namaã nataãxëgü ga yema Ngechuchuarü ngüxëëtae. <sup>19</sup> Natürü yexguma marü nayáuanegu, ga Ngechuchu rü norü ngüexügümaã nawa ínachoxü ga guma íane.

*Narüñexë ga yema iguera ga ngearü oõxü*  
(Mt 21.20-22)

<sup>20</sup> Rü moxüãcü pèxmama rü igueraxütawa nachopetü. Rü yéma nüxü nadaugü ga na nañexëxü ñuxmata naxchúmèxãwa nangu. <sup>21</sup> Rü yexguma ga Pedru rü nüxna nacüxëãchi ga yema ñeãcü ngupetüxü, rü ñanagürü Ngechuchuxü: –Pa Ngüexëëruüx, dücax i iguera ga chixexü namaã cuxuegüxü, rü marü narüñexë –ñanagürü. <sup>22</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: –¡Nüxü peyaxögü ya Tupana! <sup>23</sup> –Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëxguma chi wüxie daa mëxpünexü tamuxgu na yaxügachixücèx rü taxtü i taxüchiüwa nügü na yatáexücèx, rü chi pega naxüñü, ega aixcüma peyaxögüãcüma nüxü ngëma ñapegügu. <sup>24</sup> –Rü ngëmacèx pemaã nüxü chixu rü guxüma i tacü i naxcèx ípeçaxü i perü yumüxëwa, rü name nixü na peyaxögüxü na marü penayaxuxü, rü aixcüma tá penayaxu. <sup>25</sup> –Rü ngëxguma peyumüxëgügu, natürü nangëxmagu i tacücèx texémaã na penuëxü, ¡rü tüxü nüxü pengechaü! na Penatü ya daxügücü rü ta pexü nüxü nangechaüxücèx i perü pepadugü. <sup>26</sup> –Natürü ngëxguma pema tama tüxü nüxü pengechaügügu, rü Penatü ya daxügücü rü tá ta tãütama pexü nüxü nangechaü –ñanagürü.

*Ngechuchuna nacagüe na texéarü oregagu tupauca ga taxüñewa nangüxëëtaexü*  
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

<sup>27</sup> Rü yemawena rü Yerucharéücèx nawoegu. Rü yexguma Ngechuchu rü tupauca ga taxüñegu yaxügüchigüyane, rü naxcèx naxü ga paigüarü ãëxgacügü, rü ngüexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü Yudíugüarü ãëxgacügüerugü. <sup>28</sup> Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: –¿Texéarü mugagu nixü i cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxücèx i ngëma? –ñanagürügü. <sup>29-30</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: –Choma rü tá ta pexna chaca, rü ngëxguma choxü pengãxügu i ngëma pexna naxcèx chaçaxü, rü choma rü tá ta pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxücèx i ngëma. ¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duüxügüxü ínabaiüxëëxücèx? ¿Rü Tupana yüxü ga namucü rü ëxna duüxügümare? –ñanagürü. <sup>31</sup> Rü yexguma ga nümagü rü inanaxügü ga nügümaã na yaporagatanücüxü, rü ñanagürügü: –Rü ngëxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, ñagügügu, rü nüma rü chi ñanagürü tüxü:

“¿Tüxcüü ga tama nüxü peyaxögüxü?” ñanagürü chi tüxü. <sup>32</sup> ¿Rü ñuxücürüwa rü:

“Yatügümare núma nanamu”, ñatarügügü tá? Rü yema ñanagürügü yerü duüxügüxü namuë. Yerü guxüma ga duüxügü rü nayaxögü rü aixcüma Tupana nanamu ga Cuáü na nüxü yaxüxücèx ga norü ore. <sup>33</sup> Rü yemacèx Ngechuchuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: –Tama nüxü tacüx ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxëëruü –ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: –Choma rü ta

tãütáma pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxü i ngẽma choxna naxcèx peçaxü –ñanagürü.

## 12

### *Ore i puracütanüxü i chixexüğügu ixuxü* (Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

<sup>1</sup> Rü Ngechuchu rü inanaxüğü ga ore ga cuèxruüğügu ixuxümaã na nangúexëëtaexü. Rü ñanagürü nüxü: –Nayexma ga wüxi ga yatü ga norü naãnegu ubanecü ücü. Rü ínanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi ga ubaarü yauxtüxüxüchica, rü wüxi ga dauxütaechica na meã nüxna nadauxüçèx ga guxüma. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nüxü nadauxëë. Rü namaã nanamexëë na ngãxüğü namaã ngixü yatoyexüçèx ga yema ubatanü. Rü ñuxüchi ga yema naãneärü yora rü to ga nachiüãnewa naxü. <sup>2</sup> –Rü yexguma nawa nanguxgu ga na yadauxü ga yema ubagü, rü guma yatü rü yéma puracütanüxüğüxütawa nanamu ga wüxi ga norü duüxüxü na naxcèx íyaçaxüçèx ga yema ubagü ga nüxna üxü. <sup>3</sup> –Natürü yema puracütanüxüğü rü nayayauxgü, rü nanaçuaixgü ga guma yatüarü duüxü. Rü taxuüma ga ubagü nüxna naxägü, rü yemaäcü ínayamugü. <sup>4</sup> –Rü yexguma ga guma yatü rü to ga norü duüxüxü yéma namu. Natürü ga guma rü nayamèxèrugü, rü namaã naguxchigagü. <sup>5</sup> –Rü yexguma rü to ga norü duüxüxü yéma namu. Natürü nayamèxgü. Rü yemawena, rü yéma nanamugü ga muxüma ga togü ga norü duüxüğü. Natürü ga yema puracütanüxüğü rü nayaçuaixgü ga ñuxre, rü togü rü nanadai. <sup>6</sup> –Rü yexguma rü nüxü ínayaxü ga nanexüchi ga poraäcü nüxü nangechaücü. Rü düxwa guma nanexü yéma namu, yerü nüma nagu naxinüğü rü chi nanega naxinüë ga yema puracütanüxüğü. <sup>7</sup> –Natürü yexguma guma cori nanexü nadaugüğü ga yema puracütanüxüğü, rü nüğümaã ñanagürüğü:

“Ngẽmaärü tá nixí i ñaã naãne i yixcama. ¡Rü ngixã tayamèxgü na tóxrü na yíixüçèx!” ñanagürüğü. <sup>8</sup> –Rü yemaäcü nayayauxgü, rü nayamèxgü. Rü yema ubanecüpechinüwa nayatèxgü ga naxüne. <sup>9</sup> –Rü ñuxma rü pexna chaca, ¿pexcèx rü tacü tá naxü ya yima ubanecüarü yora namaã i ngẽma puracütanüxüğü i chixexüğü? Rü dücax, rü ngẽma tá naxü, rü tá nanadai i ngẽma puracütanüxüğü, rü togüna tá nanaxã i ngẽma ubanecü. <sup>10</sup> –¿Taguma éxna nawa pengúe i Tupanaärü ore i ümatüxü? Erü ngẽmawa rü ñanagürü:

“Rü yima nuta ya mecü ya ñärü üruüğü nüxü oechirécü, rü ñuxma rü yimatama nixí ya Tupana nüxíra yaxüchicü na namaã inaxüğüãxüçèx ya ípata. <sup>11</sup> Rü tórü Cori ya Tupana nixí ga naxücü ga yema, rü ñuxma rü namexëchi i taxcèx”,

ñanagürü i ngẽma ore. <sup>12</sup> Rü yexguma ga yema paigüarü äëxgacüğü, rü ngúexëëruüğü ga Moíchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Yudíugüarü äëxgacügüerugü, rü Ngechuchuxü niyauxgüchaü. Yerü nüxü nacüxgü ga nachiga na yíixü ga yema ore ga cuèxruüğü yaxuxü. Natürü duüxüğüxü namuë rü yemacèx taxuüma namaã naxüe. Rü nüxna yéma ínixímare.

### *Äëxgacüaxü dïerumaã naxütanüxüchiga* (Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

<sup>13</sup> Rü yexguma ga yema äëxgacüğü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duüxüğü ga Parichéugü rü Erodetanüxüğü na nüxna yacagüexüçèx, rü ngoxi tacü rü chixexü ga dexamaã nüxü nangãxü na yemaäcü äëxgacüğüxütawa na íyaxuaxüğüãxüçèx. <sup>14</sup> Rü nümagü rü naxütawa naxí, rü ñanagürüğü nüxü: –Pa Ngúexëëruüx, nüxü tacuèx rü aixcüma nixí i ngẽma nüxü quixuxü i ore. Rü tama duüxüğügamare cuxínü, erü tama norü düxétüxünegu cudawenü, natürü nacüma nixí i cungugüxü. Rü aixcüma cunangúexëë i duüxüğü na Tupana naxwèxexüäcüma namaxëxüçèx. ¡Tomaã nüxü ixu! Rü ngẽma dïeru ya äëxgacü ya tacü ya Dumacüãx totanüwa ngixü yauxchaücü ¿rü namexü yíixü na nüxna ngixü taxãxü, rü éxna tama?

—ñanagürügü. <sup>15</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga na chixexügu namaã naxĩnũxü ga yema duixügu woo meã namaã na yanadexagüxü. Rü yemacèx ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü chixexügu choxü penguxëèchaüxü? ¡Nuã ngĩxü pinge i wüxitchinü i dïeru na ngĩxü chadauxücèx! —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü yéma naxütawa ngĩxü nangegü ga wüxitchinü ga dïeru. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Texéchicünèxã rü texéega nixĩ i ngĩgu üxü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Dumacüãx ya ãëxgacü ya tacüchicünèxã nixĩ —ñanagürügü. <sup>17</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Ãëxgacüna ngĩxü pexã i ngëma ãëxgacüarü ixïcü, rü Tupanana ngĩxü pexã i ngëma Tupanaärü ixïcü! —ñanagürü. Rü yexguma yema orexü naxĩnũëgu, rü namaã nabaixãchiãëgü.

*Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi wena namaxë i duixügü  
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

<sup>18</sup> Rü yemawena rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü ga ñuxre ga Chaduchéugü. Rü nümagü nixĩ i nüxü yaxugüexü na tagutáma wena namaxëxü i yuexü. Rü yemacèx Ngechuchuna nayacagüe, rü ñanagürügü: <sup>19</sup> —Pa Ngúexëëruüx, Moïchéarü mugüwa rü ñanagürü:

“Rü ngëxguma wüxi ya yatü naxmèx ngexacüyane nayuxgu, rü name nixĩ i naëneëtama ngĩmaã naxãmèx i ngëma yutecü i naxümèx, na ngëmaacü naxãxãcüxücèx ya naëneë ga marü yucü”,

ñanagürü ga yema ore. <sup>20</sup> —Dücèx, nayexma ga 7 ga nügüeneëgü. Rü naxãmèx ga guma yacü, natürü tauta naxãxãcüyane nayu. <sup>21-22</sup> —Rü yexguma ga naĩ ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx ga yema ngecü, natürü guma rü ta nayu rü nangexacü. Rü yexguma ga guma norü tomaëxpüx ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx, natür ü yexgumarüütama nüxü nangupetü. Rü yemaacü, gucüma ga guma 7 ga nügüeneë rü ngĩmaã naxãmèx ga yema nge. Rü gucüma nayue tauta naxãxãcüyane. Rü düxwa ngĩma rü ta iyu ga yema nge. <sup>23</sup> —Rü dücax, ngëxguma yuexü wena maxëgu, ¿rü ngexcürüücü naxmèx tá iyixĩ i ngëma nge? Yerü gucüma ga guma 7 ga nügüeneëgü ngĩmaã naxãmèx —ñanagürügü. <sup>24</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü ípetüe erü tama nüxü pecuèx i Tupanaärü ore i ümatüxü, rü tama nüxü pecuèx i ñuxãcü na naporaxü ya Tupana. <sup>25</sup> —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu, rü taxúetáma tixãmèxgü rü éxna tixãtegü. Erü daxüçüãx i Tupanaärü orearü ngeruügürüü tá tixĩgü i ngëxguma. <sup>26</sup> —Pema choxna peca i yuexüärü dagüchiga. ¿Natürü tama éxna nawa pengüé i Tupanaärü ore ga Moïché ümatüxü ga naixãcü ga íyiauxratanünechigaxü íyaxuxüwa? Erü yema orewa rü Moïchéxü ñanagürü ga Tupana:

“Choma nixĩ i Abráüärü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”, ñanagürü. <sup>27</sup> —Rü ngëma orewa nüxü tacuèx rü Tupana rü maxëxüärü Tupana nixĩ rü tama yuexüärü Tupana nixĩ, erü Tupanaarü ínüwa rü taxúema tayu. Rü ngëmaacü i pema rü poraacü ípetüe —ñanagürü.

*Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü  
(Mt 22.34-40)*

<sup>28</sup> Rü wüxi ga ngúexëëruü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaexü, rü nüxü naxĩnü ga yema togü ga namücügü ga Ngechuchumaã na íyaporagatanücüüxü. Rü nüma rü nüxü nicuèxãchi ga meãma na nangãxüãxü. Rü yemacèx Ngechuchucèx nixü, rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexëëruüx, ¿ngëxürüüxü i Tupanaärü mu nixĩ i guxü i norü mugüarü yexera ixixü? —ñanagürü. <sup>29</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü, rü ñaã nixĩ, ñanagürü:

“¡Iperüxĩnũë, Pa Iraéanecüãxgü! Rü nüma ya Cori ya tórü Tupana, rü yixicatama nixĩ ya tórü Cori. <sup>30</sup> ¡Rü nüxü nangechaü ya Cori ya curü Tupana guxüne ya curü

maxñnemaã, rü guxũ i cuãẽemaã, rü guxũ i nagu curũxĩnũxũmaã, rü guxũ i curũ poramaã!”

ñanagürü. <sup>31</sup>—Rü ngẽma norü taxre i Tupanaãrũ mu, rü ñanagürü:

“¡Rü nüxũ nangechaũ i cumücü na cugũ cungechaũxũrũ!”

ñanagürü. Rü nataxuma i to i Tupanaãrũ mu i ngẽmagüarũ yexera ixĩxũ —ñanagürü. <sup>32</sup> Rü yexguma ga yema ngúexẽeruũ ga mugüwa nguxẽẽtaexũ, rü ñanagürü Ngechuchuxũ: —Marü name, Pa Ngúexẽeruũx, erü aixcũma nixĩ i ngẽma nüxũ quixuxũ na wũxixicatama na yĩixũ ya Tupana, rü nataxuma ya naĩ. <sup>33</sup>—Rü ngẽma Tupanaxũ na ingechaũxũ guxũne ya tórü maxñnemaã, rü guxũ i nagu rüxĩnũxũmaã, rü guxũ i tórü poramaã, rü nüxũ na ingechaũxũ i tamücü i yigü na ingechaũxũrũ, rü ngẽma rü guxũma i carnerugü i Tupanacèx idèixũ rü íguxũarũ yexera narümemae —ñanagürü. <sup>34</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxũ dèuxgu ga mexũgu na naxĩnũãcũma na nangãxũãxũ ga yema ngúexẽeruũ ga mugüwa nguxẽẽtaexũ, rü ñanagürü nüxũ: —Marü tama taxũ cuxũ nataxu na cunayaxuxũ ya Tupana na curü ãẽxgacü yĩxũcèx —ñanagürü. Rü yemawena rü marü taxuũma nügü naporaxẽẽ na nüxna yacachigũxũcèx.

*¿Texé nane nixĩ ya Cristu?*

*(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

<sup>35</sup> Rü yexguma tupauca ga taxũnewa ínangúexẽẽtaeyane ga Ngechuchu, rü duũxũgũna naca, rü ñanagürü: —¿Tũxcüũ nixĩ i ngẽma ngúexẽẽeruũgü i mugüwa nguxẽẽtaegũxũ i ñagũxũ:

“Yima Cristu ya Tupana nüxũ unetacü rü nuxcũmaũcü ga ãẽxgacü ga Dabítaa nixĩ”, ñagũxũ? <sup>36</sup>—¿Rü ñuxãcü i ngẽmaãcü yadexagũxũ? Yerü nümatama ga Dabí, rü yexguma Tupanaãẽ i Üünexũ naãewa ideaxgu rü ñanagürü:

“Cori ya Tupana rü chorü Corixũ ñanagürü: ‘¡Nuã chorü tũgü necüwawa rüto ñuxmatáta nüxũ charüporamaẽ i curü uwanügü na cuga naxĩnũẽxũcèx!’ ”

ñanagürü ga yema orewa. <sup>37</sup>—¿Natürü ñuxũcürüwa i Dabítaa yĩixũ ya Cristu, ega nümatama ga Dabí, rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü. Rü yema muxũma ga duũxũgü ga yéma yexmagũxũ, rü taãẽãcũma Ngechuchuaxũ inarũxĩnũẽ.

*Ngechuchu rü nüxũ nixu na tama yameãrũ maxũãxgũxũ ga yema ngúexẽẽeruũgü ga Moĩchearũ mugüwa nguxẽẽtaegũxũ*

*(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54, 20.45-47)*

<sup>38</sup> Ngechuchu rü norü nguxẽẽtaewa rü ñanagürü: —¡Pexuãẽgü naxcèx i ngẽma ngúexẽẽeruũgü i Moĩchearũ mugüwa nguxẽẽtaegũxũ! Erü nümagü rü norü me nixĩ i mexũ i naxchirumaã na naxĩãneãxũ. Rü nanaxwèxegü na ítamũwa duũxũgü meã nüxũ na rümoxègũxũ. <sup>39</sup>—Rü ngutaquẽxepataũgüwa rü norü me nixĩ i ãẽxgacügü mexwèxewa na natogũxũ. Rü õnagü i taxũwa rü ngẽma õnaãrũ yoraxũtawa ügũxũ i nachicacèx nadaugü. <sup>40</sup>—Natürü tũxna nanapuxũ ya tũmapatagü ya yixema yutegũxe. Rü ñuxũchi nanamèxẽẽ i norü yumũxègü na ngẽmagu nügü yacũxgũxũcèx rü duũxũgü nagu rüxĩnũẽxũcèx na aixcũma mexũgü na yixĩgũxũ. Natürü nümagü tá nixĩ i yexeraãcü napoxcuexũ —ñanagürü.

*Yutecü ga ngearü dñeruãxcü ga Tupanacèx dñeru ngĩxũ ixãcü*

*(Lc 21.1-4)*

<sup>41</sup> Wũxicana ga Ngechuchu rü tupauca ga taxũneãrũ dñeruchiũãrũ toxmèxtawa narüto. Rü yéma inadawenü ga ñuxãcü duũxũgü yexma ngĩxũ yanaxücuchigũxũ ga norü dñerugü. Rü muxũma ga duũxũgü ga idñeruãxgũxũchixũ rü yexma ngĩxũ nayarũxücuchigü ga muxũchicü ga norü dñeru. <sup>42</sup> Rü ngürü yéma ingu ga wũxi ga yutecü ga ngearü dñeruãxcü. Rü ngĩma rü wũxi ga yema dñeruchiũgu ngĩxũ iyarũxücuchi ga taxretachinü ga dñeruxacü ga ítanücü. <sup>43</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexũgücèx naca, rü ñanagürü nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ñaã ngecü i yutecü i ngearü dñeruãxcü, rü guxũ i ngẽma

togü i dñeruchiügu dñeru ngixü ixücuchigüxüârü yexera ngixü ixã. <sup>44</sup> Erü guxüma i togü rü ngixü inaxãgü i ngëma nüxü iyaxügücü. Natürü ngïma ngixü natauxyane ngixü ixã i guxcüma i ngixü ngëxmëxcü i ngîrü ðnatanü –ñanagürü.

## 13

### *Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ga taxünewa tá na napogüexü* (Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

<sup>1</sup> Rü yexguma tupauca ga taxünewa ínaxüxügu ga Ngechuchu, rü wüxi ga norü ngüexügü rü ñanagürü nüxü: –Pa Ngüexëëruüx ¡dücax ñuxãcü nimexëchi ya daa tupauca ya itaxüne rü naxtapüxarü nutagü! –ñanagürü. <sup>2</sup> Natürü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: –Pema nüxü pedaugü ya guxünema ya yima tupauca ya taxüneârü ípatagü. Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcüma guxünema ya daa ípatagü rü tá nagu napogüe. Rü norü nutagü rü taxucütáma nügüétü naxüxüra, rü bai tá ya wüxi –ñanagürü.

### *Cuèxruügu i tá nüxü idauxü naxüpa na nagüxü i naãne* (Mt 24.3-28; Lc 21.7-24, 17.22-24)

<sup>3-4</sup> Rü yemawena rü Oríbunecüarü Mëxpüne ga tupauca ga taxüneârü toxmëxtawa yexmanewa naxí. Rü yéma narüto ga Ngechuchu. Rü Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü rü Aüdré rü naxütawa naxí na noxrüwama nüxna nacagüexüçex. Rü ñanagürügü: –Tanaxwëxe i tomaã nüxü quixu na ñuxgu tá nangupetüxü i ngëma nüxü quixuxü. ¿Rü ¡acü tá nixí i norü cuèxruü i nawa nüxü tacuáxü ega nawa tá nanguxgu i ngëma? –ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: –¡Pexuãëgü na taxúema pexü womüxëëxüçex! <sup>6</sup> –Erü muxüchixü i duüxügü tá ínangugü, rü chaugu tá nügü nicüxgü, rü ñanagürügü tá:

“Choma nixí i Cristu”, ñanagürügü tá. Rü muxüchixü i duüxügüxü tá nawomüxëë. <sup>7</sup> –Rü ngëxguma nüxü pexínüëgu na nügü nadëixü i nachiüãnegü i ngaicamagüxü rü togü i nachiüãnegü i yaxügugüxü, ¡rü täütáma ngëmacëx pebaixãchiãëgü! Erü woetama ngëmaãcü tá nangupetü. Natürü täütáma naãneârü gux nixí i ngëma. <sup>8</sup> –Erü wüxi i nachiüãne rü to i nachiüãnemaã tá nügü nadai. Rü wüxi ya ãëxgacüarü churaragü rü to i ãëxgacüarü churaragümaã tá nügü nadai. Rü muxüma i nachicawa rü tá naxíãxãchiane. Rü tá taiya nangux. Natürü guxüma i ngëma rü norü ügümare nixí i ngëma ngüxü i tá ínguxü. <sup>9</sup> –¡Rü meã pegüna pedaugü! Erü ãëxgacügüpëxewa tá pexü nagagü, rü ngutaquëxepataügu tá pexü nicuaixgü. Rü nachiüãnegüarü ãëxgacügüpëxewa tá pexü nagagü naxcëx na chorü duüxügü na pixígüxü. Natürü ngëmaãcü tá pexü natauxcha na ngëma ãëxgacügümaã nüxü pixuxü i chauchiga. <sup>10</sup> –Natürü naxüpa na nagüxü i naãne rü tá nüxü nixugüe i Tupanaârü ore i guxü i nachiüãnegüwa. <sup>11</sup> –Natürü ngëxguma ãëxgacügüpëxewa pexü nagagügu, ¡rü täütáma pexoegaãëgü naxcëx na ¡acümaã tá penangãxüxü! ¡Rü namaã nüxü pixu i ngëma ore i ngëxgumatama Tupana pexna ãxü na nüxü pixuxüçex! Erü täütáma pema nixí na pidexagüxü, natürü Tupanaãë i Üünexü tá nixí i pewa idexaxü. <sup>12</sup> –Rü nügüeneëgüwa tátama rü ãëxgacügüxütawa nügü ínayaxuaxügü na ngëmaãcü tüxü nadëixüçex. Rü ngëxgumarü tá ta i papágü rü mamágü rü tá naxãcügüxü ínayaxuaxügü. Rü nümagü i naxãcügü rü tá nanatügümaã rü naëgümaã nanuë, rü tá tüxü ínayaxuaxügü na ãëxgacügü tüxü nadëixüçex. <sup>13</sup> –Rü guxü i naãnewa rü duüxügü tá pexchi naxaie naxcëx na chorü duüxügü pixígüxü. Natürü yíxema naëtüwa meã Tupanaãxü yaxõómáxë, rü yíxema tá tixí ya aixcüma nayaxúxe i maxü i taguma gúxü. <sup>14</sup> –Rü ngëxguma nüxü pedëuxgu i ngëma ãüãchixü rü ãüçümaxüchixü i chixexëëruü i ngextá tama ínaxwëxexüwa na nangëxmaxü, rü ngëxguma ya yíxema Yudéaanewa ngëxmagüxe, rü tanaxwëxe i mëxpüneãnewa tabuxmü. Rü texé ya yíxema nüxü daumatüxe, ¡rü name nixí i meã nagu tarüxínü i ngëma! <sup>15</sup> –Rü ngëma ngunexügu texé tümapataëxtüwa ngëxmagu, rü tama name i tümapatagu tayangaxi na ¡acü

i tümaârü ngẽmaxũ tayayaxuxüçèx. <sup>16</sup>—Rü texé ya tümaãnewa ngẽxmaxẽ rü tama name i tümapatacèx tataegu na tümachirugü tayayaxuxüçèx. <sup>17</sup>—Rü ngẽma ngunexüügü, rü wüxi i ngechaũ tá nixĩ i tümacèx ya yíxema ngexegü ya itacharaũgüxe rü yíxema maĩxácüğüxe. <sup>18</sup>—¡Rü Tupanana naxcèx peca i perü yumüxêwa na tama gáuane ixüyane pexũ na nangupetüxüçèx i ngẽma chixexũ! <sup>19</sup>—Erü ngẽma ngunexüügü rü poraãcü tá nangẽxma i ngúxũ ga noxri Tupana naãne ixügügumama taguma yexmaxũ, rü ngẽmawena rü tagutáma nangẽxma. <sup>20</sup>—Rü ngẽxguma Tupana tama nanoxrexêegu i ngẽma ngunexüügü, rü taxúetáma tamaxũ. Natürü Tupana rü marü nananoxrexêe i ngẽma ngunexüügü erü tüxũ nangechaũ ya yíxema noxrüxũ tüxũ nadexe. <sup>21</sup>—Rü ngẽxguma texé pexũ ñagügu:

“Düçèx, daa nixĩ ya Cristu”, ñagügu, rü êxna:

“Gua nixĩ ya Cristu”, ñagügu, ¡rü tâxũ i nüxũ peyaxögüxũ! <sup>22</sup>—Erü Cristugüneta rü Tupanaârü orearü uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nanaxüügü i muxũma i cuèxruügü i taxüügü. Rü ngẽmaãcü, ega nüxũ natauxchagu, rü tá tüxũ nawomüxêegü woo ya yíxema duüxëgü ya Tupanatama tüxũ dexe. <sup>23</sup>—¡Pexuãëgü! Erü guxũma i ngẽma tá ngupetüxũ, rü marü naxüpa pemaã nüxũ chixu.

*Ñuxãcü tá nixĩ i ngẽxguma nataegugu ya Tupana Nane ya duüxüxü ixĩcü  
(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-36)*

<sup>24</sup>—Natürü marü nangupetügu i ngẽma ngúxüügü, rü ngẽma ngunexüügü rü tá nixo ya üèxcü rü täütáma inabaxi ya tauemacü. <sup>25</sup>—Rü woramacurigü rü êtagü rü tá narüyi. Rü guxũma i daxüwa ngẽxmaxũ rü tá naxĩãxãchitanü rü nachicana tá nixĩgachitanü. <sup>26</sup>—Rü ngẽxguma i duüxüügü rü tá nüxũ nadaugü ya Tupana Nane ya duüxüxü ixĩcü na caixanexügu ínaxĩxũ i guxũma i norü poramaã rü norü ngóonexümaã. <sup>27</sup>—Rü tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx na tüxũ nanutaquëxexüçèx ya yíxema Tupana tüxũ idexechixe ya guxüwama ngẽxmagüxe ñuxmatáta naãne íyacuáxüwa nangu. <sup>28</sup>—¡Iperüxĩnüe i ñaã ngüxêetae i orix i iguerachiga, rü naxcèx pengúe! Rü ngẽxguma ngexwacaxüxũ i nachacüüxacügü iyarüyixgu rü naxüátügu, rü ngẽmawa nüxũ pecuèx na paxa tá taunecü yíxũ. <sup>29</sup>—Rü ngẽxgumarüü ta, rü ngẽxguma nüxũ pedèuxgu na nangupetüxũ i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rü ngẽmawa tá nüxũ pecuèx na paxaxüchi tá ínanguxũ ya Tupana Nane ya duüxüxü ixĩcü. <sup>30</sup>—Rü guxũma i ngẽma ñuxma pemaã nüxũ chixuxũ rü aixcüma tá nangupetü naxüpa na nayuexũ i ngẽma duüxüügü i ngẽxguma maxëxũ. <sup>31</sup>—Daxüguxũ i naãne rü ñoma i naãne rü tá inayarüxo. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo, rü aixcüma tá ningü. <sup>32</sup>—Natürü ngẽma ngunexü rü ora i nagu tá nangupetüxũ i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rü Tanatü ya Tupanaxĩcatama nüxũ nacuèx i ñuxgu tá na nangupetüxũ i ngẽma, rü taxúema ya togue nüxũ tacuèx. Rü woo i norü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü tama nüxũ nacuèxgü, rü woo i choma na Nane chíxũ rü tama nüxũ chacuèx i ñuxgu tá na nangupetüxũ i ngẽma. <sup>33</sup>—Rü ngẽmacèx, ¡ipedauè rü pexuãëgü! Erü tama nüxũ pecuèx i tacü rü ora tá íchangu i chomax. <sup>34</sup>—Rü guxũma i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rü ñoma wüxi ga yatü ga ixüãchichaücü na to ga nachüãnewa naxüxüçèxrüxũ nixĩ. Rü yemacèx norü puracütanüxüna naxãga na mea nüxna nadaugüxüçèx ga guma napata. Rü ñuxüchi wüxichigüna nanaxã ga norü puracü. Rü yéma ñãxãrü dauruü rü nagu nanamu na mea nadauxütaegüxüçèx. <sup>35-36</sup>—¡Rü ngẽmacèx i pema rü name na ípexuãxëgüxũ! Erü tama nüxũ pecuèx i ñuxgu tá ínangu ya yima cori ya ípataarü yora, rü bexmana noxri nachütagu, rü êxna ngãxüçüügu, rü êxna otá icaxgu, rü êxna noxri yangóonegu. ¡Rü ngẽmacèx ípedauè na ngürüãchi ínanguxgu tama ípepeeyane pexũ na íyanguéüxüçèx! <sup>37</sup>—Rü ngẽma ore i pemaã nüxũ chixuxũ, rü guxũ i duüxügüçèx nixĩ. ¡Rü ípedauèecha! —ñanagürü.

## 14

*Ãëxgacügü naxcèx nadaugü na ñuxãcu Ngechuchuxü yayauxgüxü*  
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)

<sup>1</sup> Rü taxre ga ngunexü nataxu ga na nawa nanguxü ga Yudíugüarü peta ga Üpetüchiga ga nagu nangõxgüãxü ga pãu ga ngearü puxëëruüãxü. Rü ga paigüarü ãëxgacügü rü ngúexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü naxcèx nadaugü ga ñuxãcü bexma duüxügüechita Ngechuchuxü na yayauxgüxü rü na yamèxgüãxüçèx. <sup>2</sup> Yerü nümaxü rü ñanagürügü: —Taxucürüwama ñuxma petagu tayayauxgü, erü duüxügü rü tá tamaã nanuë —ñanagürügü.

*Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu inaba ga pumara*  
(Mt 26.6-13; Cu 12.1-8)

<sup>3</sup> Rü Ngechuchu rü Betániãwa naxü napatawa ga Chimáü ga rüchaxü necümaã naxugüãcü. Rü yexguma mechawa natoyane, rü yéma ingu ga wüxi ga ngecü ga wüxiweü ga pumara ga yixichixü ga tatanüxüchixü yéma ngecü. Rü iyapoyenagu ga yema pumarachixü ga nuta ga mexëchicünaxcèx, rü Ngechuchuerugu inaba. <sup>4</sup> Natürü ñuxre ga yema yéma yexmagüxü rü nanuë naxcèx ga yema naxüxü ga yema ngecü, rü nügümaã ñanagürügü: —¿Tüxcüü ngëxma inaxaiyaxü i ngëma pumara? <sup>5</sup> —Rü narümemaë chi nixí i 300 tachinü i dïëruyu namaã itaxe, rü ñuxüchi ngëma dïërumaã nüxü irüngüxëë i ngëma duüxügü i ngearü dïëruãxgüxü —ñanagürügü. Rü yemaãcü ngíchiga nidexagü ga yema nge. <sup>6</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Ngexrüma! ¿Tüxcüü ngíxü pechixewe? Erü ngëma chomaã naxüxü, rü wüxi i mexü nixí. <sup>7</sup> —Rü ngëma ngearü dïëruãxgüxü rü guxügutáma petanüwa nangëxmagü, rü ngëmaãcü pexü natauxcha na nüxü perüngüxëëxü i ngëxguma penaxwëxegu. Natürü i choma rü tãütáma guxügu petanüwa changëxma. <sup>8</sup> —Rü ñaã nge rü inaxü i guxüma i ngëma ngíxü tauxchaxü, rü ngëmacèx yoxni choxü ipumaraxüne naxüpa na ichatáxü. <sup>9</sup> —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxü i naãnewa i ngextá duüxügü nüxü íxugügüxüwa i ore i maxëxëëruü, rü ñaã ngecü chomaã üxü rü tá ta nüxü nixugügü. Rü ngëmaãcü tá ngíxna nacuxëxãchie i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Yuda rü ãëxgacügümaã nanamexëë na ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yayauxgüxüçèx*  
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

<sup>10</sup> Rü Yuda Icariüte ga wüxi ga yema 12 ga ngúexütanüxü ixíxü, rü Yudíugüarü paigüarü ãëxgacügütanüwa naxü na namaã yamexëëãxüçèx na ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yayauxgüxüçèx. <sup>11</sup> Rü yexguma yemaxü naxínüëgu, rü nümagü ga yema ãëxgacügü rü nataãëgü. Rü dïëru Yudana ngíxü naxuaxügü. Rü yexgumama inanaxügü ga Yuda ga naxcèx na nadauxü ga ñuxãcü nüxü na natauxchaxëëgüãxü na duüxügüechita Ngechuchuxü yayauxgüxüçèx.

*Coriarü õnachiga*  
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

<sup>12</sup> Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu inaxügüxü ga yema peta ga pãu ga ngearü puxëëruüãxü nagu nangõxgüxü. Rü yema nixí ga ngunexü ga nagu carneruxacü naxcèx yamèxgüxü ga Üpetüchigaarü peta. Rü yexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextá cunaxwëxe na tanamexëëxü i õna i Üpetüchigaarü petagu ingõxü? —ñanagürügü. <sup>13</sup> Rü yexguma ga nüma rü nanamu ga taxre ga norü ngúexügü, rü ñanagürü nüxü: —¡Ëcü, yéa íãnewa pexí! Rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi i yatü i wüxi ya tüxü ya dexámaã ããcuxe ngëxma tüxü ingexü. ¡Rü nawe perüxí! <sup>14</sup> —¡Rü yima ípata ya nagu yaxücune i ngëma yatü, rü yima íãrü yoramaã nüxü pixu, rü ñapegügü nüxü:



“Torü ngúexêëruü nüxü nacuáxchaü na ngêxü yiixü i ngêma ucapu i norü ngúexüğümaã tá nawa nachibüxü i Üpetüchigaarü ònagu”, ñapegüğü nüxü! <sup>15</sup> –Rü nüma tá pexü nüxü nadauxêë i wüxi i ucapu i taxü i marü meã mexêëxü i norü daxüchiüwa ngêxmaxü. ¡Rü ngema penamexêëx i tórü òna i Üpetüchigacèx ixixü! –ñanagürü nüxü. <sup>16</sup> Rü inaxĩãchi ga yema taxre ga ngúexüğü, rü ñanewa naxĩ. Rü yexma nüxü inayangaugü ga guxüma yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxürüü. Rü yéma nanamexêë ga òna ga Üpetüchigacèx ixixü. <sup>17</sup> Rü yexguma marü nachütachaügu, rü ínangu ga Ngechuchu namaã ga yema 12 ga norü ngúexüğü. <sup>18</sup> Rü yexguma mechawa ínachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Aixcüma pemaã nüxü chixu rü wüxie ya petanüwa i ñuxma chomaã nuã chibüxe tá tixĩ ya bexma choxü íyaxuaxüxê –ñanagürü. <sup>19</sup> Rü yexguma ga nümagü ga norü ngúexüğü rü poraãcü nangechaüğü. Rü inanaxüğüe ga na wüxichigü nüxna icachigüxü, rü ñanagürüğü: –Pa Corix, ¿choma tá chiixü i cuxü íchayaxuaxüxü? –ñanagürüğü. <sup>20</sup> Rü nüma ga Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: –Wüxi i pema i 12 tanüwa i daatama poratuwa norü pãu iwaixêëxü, rü ngêma tá nixĩ i choxü íyaxuaxüxü. <sup>21</sup> –Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü tá chayü ngêma Tupanaarü ore i ümatüxü nüxü ixuxürüü. Natürü wüxi i ngechaüxüchi nixĩ naxcèx i ngêma yatü i choxü íyaxuaxüxü. Rü narümemaë chi nixĩ ga noxtacüma tãü chima na nabuxü –ñanagürü. <sup>22</sup> Rü yexguma ínachibüeyane, rü Ngechuchu nanayaxu ga pãu. Rü Tupanana moxê naxã, rü inanabücu, rü norü ngúexüğüxü nayanu. Rü ñanagürü nüxü: –¡Penayaux i ñaã pãu! Rü ngêma rü chaxunehiga nixĩ –ñanagürü. <sup>23</sup> Rü yemawena nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaã aãcuxü. Rü yexgumarüü ta Tupanana moxê naxcèx naxãxĩra, rü ñuxüchi norü ngúexüğüna nanaxã. Rü guxüma nawa naxaxegü. <sup>24</sup> Rü ñanagürü nüxü: –Daa binu ya chaugü i muxüma i duüxüğücèx ibacüchiga nixĩ. Rü yimawa Tupana meãma nanangoxêë na aixcüma yiixü i norü uneta. <sup>25</sup> –Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü tãxütáma wena chayaxaxü ya daa binu ñuxmatáta Tupana aëxgacü íixixüwa binu ya ngexwacaxücü chayaxaxüx –ñanagürü.

*Ngechuchu nüxü nixu rü Pedru rü taxütáma nüğü nixu na norü ngúexü yiixü*  
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)

<sup>26</sup> Rü ñuxüchi nawiyaegü ñuxre ga Tupanaarü wiyaegu. Rü yemawena rü Oríbunecüarü Mèxpúnewa naxĩ. <sup>27</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Guxãma i pema rü tá choxü ípetèxgü. Erü ngêmaãcü nüxü nixu i Tupanaarü ore i ümatüxü i ñaxü: “Tá chayamèx ya carneruarü dauruü, rü tá nanaxüanemare i carnerugü”, ñaxü. <sup>28</sup> –Natürü ngêxguma marü yuwa ícharüdaguwena, rü chaxira tá pexüpa Gariréanewa chaxü –ñanagürü. <sup>29</sup> Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: –Woo guxüma i togü cuxü ítèxgu, rü choma rü tãütáma cuxü íchatèx –ñanagürü. <sup>30</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: –Aixcüma cumaã nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu rü naxüpa na taxreëxpüxcüna yaçaxü i otá, rü tomaëxpüxcüna taxütáma cugü quixu na chorü duüxü quiixü –ñanagürü. <sup>31</sup> Natürü nüma ga Pedru rü ñanagürüama: –Woo wüxigu cumaã chayuxgu, rü tãxütáma chaugü ichicux na curü duüxü chiixü –ñanagürü. Rü guxüma ga togü ga norü ngúexüğü rü ta yema ñanagürüğü.

*Ngechuchu rü Yehemaníwa nayayümüxê*  
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

<sup>32</sup> Rü yemawena rü Ngechuchu rü norü ngúexüğü rü nawa naxĩ ga wüxi ga nachica ga Yehemanígu aëgaxü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¡Nuã perütogü yoxni paxa yéa chayayümüxê! –ñanagürü. <sup>33</sup> Rü ñuxüchi ínayagagü ga Pedru, rü Chaütiágu, rü Cuáü. Rü naxcèx inaxüğü ga na poraãcü nangechaüxü rü naxixãchiãëxü. <sup>34</sup> Rü yexguma rü ñanagürü nüxü: –Poraãcü changechaü, rü nagu charüxĩnú na ngêmamaã tá chayuxü. ¡Rü nuxa perücho i pemax, rü ipedaue! –ñanagürü. <sup>35</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéaxüra naxü. Rü ñaxtüanegu nanangücuchi. Rü Tupanana naxcèx naca

na nawa ínanguxuchixüçèx ga yema ngúxü ga yexguma chi Tupanaärü ngúchaü yixügu. <sup>36</sup> Rü norü yumüxéwa rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, cuxcèx rü guxüma natauxcha. ¡Rü nüxna choxü ínanguxuchixéë i ñaã ngúxü i tá choxü üpetüxü! Natürü chanaxwèxe i cunaxü i cuxrütama ngúchaü rü tama i choxrü —ñanagürü. <sup>37</sup> Rü ñuxüchi nataegu ga norü ngúexüğü íyexmagüxüwa. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü. Rü ñanagürü Pedruxü: —Pa Chimáüx, ¿Ícupe? ¿Tama éxna namaã cupora na icudauxü, rü bai i wüxi i ora? <sup>38</sup> —¡Rü ipedaue, rü Tupanana naxcèx peça na pexü nangüxéëxüçèx na tama choxü ípetáxüçèx i ngéxguma tacü rü guxchaxü pexü üpetügu! Erü aixcüma peéwa rü ípememare, natürü pexene nixí i ngéma turaxü —ñanagürü. <sup>39</sup> Rü wenaxärü ínixü, rü noxrirütama nayayumüxé. <sup>40</sup> Rü yexguma wenaxärü norü ngúexüğüçèx nataegugu, rü nüxü inayangau ga na wenaxärü ínapeexü, yerü poraãcü nayaxtaexüchi. Rü yemacèx ga nümagü rü tama nüxü nacuèxgü ga na tacümaã tá nangäxüğüãxü. <sup>41</sup> Rü norü tomaëxpüxcüna wenaxärü norü ngúexüğüçèx nataegu, rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxma rü ta éxna ípepeema rü iperüngüëãma? ¡Rü marütama! Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü chíxü rü marü nawa nangu i ora na choxü na yayauxgüxü rü nüxna na choxü namugüxüçèx i duüxüğü i chixexü i pecaduãxgüxü. <sup>42</sup> —¡Rü ipechigü, rü ngíxã ítixí! Erü marü ñomama nixí i ngéma choxü íyaxuaxüxü —ñanagürü.

### *Ngechuchuxü niyauxgü*

*(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11)*

<sup>43</sup> Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Yuda ga norü ngúexüchiréx ixíxü. Rü nawe narüxí ga muxüma ga duüxüğü ga taramaã rü naímaã íxäxnexü. Rü yema nixí ga duüxüğü ga yéma namugüxü ga paigüarü äëxgacüğü rü ngúexéëruüğü ga mugüwa nguxéëtaegüxü rü Yudíugüarü äëxgacüğüerugü. <sup>44</sup> Rü Yuda ga ínaxuaxüxü rü marü yema duüxüğümaã nanamexéë, rü ñanagürü:

“Ngéma nüxü chachúxuxü nixí i Ngechuchu. Rü ngéma tá nixí i piyauxgüxü rü meã peyanáãcüma peyagagüxü” —ñanagürü. <sup>45</sup> Rü yemaãcü Ngechuchucèx nixü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexéëruüx —ñanagürü. Rü ñuxüchi nanachüxu. <sup>46</sup> Rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgü. <sup>47</sup> Natürü wüxi ga Ngechuchutanüxü nanawéxechi ga norü tara, rü yemamaã paigüarü äëxgacüarü duüxüxü ínadaechinü. <sup>48</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema duüxüğüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü taragü rü naíxmenèxägümaã chauxcèx nuã pexí na choxü peyarüyaxgüxüçèx ñoma wüxi i ngítéxáxü chíxürüü? <sup>49</sup> —Rü guxü ga ngunexügu rü petanüwa chayexma ga yexguma tupauca ga taxünewa changuxéëtaegu, rü taguma choxü piyauxgü. Natürü ñaã ñuxma ngupetüxü, rü nangupetü na yanguxüçèx i Tupanaärü ore i ümatüxü —ñanagürü. <sup>50</sup> Rü yexguma ga guxüma ga norü ngúexüğü rü nüxna nibuxmü. Rü nüxícatama yéma nanatèxgü ga Ngechuchu. <sup>51</sup> Natürü wüxi ga ngextüxücü ga düxruümaãxíca nüğü nuquecü nawe nixüchigü. Rü yema duüxüğü rü nayayauxgü. <sup>52</sup> Natürü nüma rü nüxü ningéx ga yema düxruü, rü yemaãcü ngexchiruãcüma niña.

### *Äëxgacüğüpëxewa Ngechuchuxü nagagü*

*(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Cu 18.12-14, 19-24)*

<sup>53</sup> Rü yexguma ga yema duüxüğü rü paigüarü äëxgacüpëxewa nanagagü ga Ngechuchu. Rü yexma nangutaquëxegü ga guxüma ga togü ga paigü ga äëxgacüğü ixíğüxü, rü yema Yudíugüarü äëxgacüğüerugü, rü yema ngúexéëruüğü ga mugüwa nguxéëtaegüxü. <sup>54</sup> Natürü ga Pedru rü yaxügu nawe nixächigü ñuxmata guma paigüarü äëxgacüpataèxtüwa nangu. Rü purichíagü ga tupauca ga taxünearü dauruüğümaã yéma íãxtüwa narüto. Rü nüğü yéma nanaixü üxüxütawa. <sup>55</sup> Rü yema paigüarü äëxgacüğü rü guxüma ga yema togü ga äëxgacüğü ga itaxü rü naxcèx nadaugü ga ñuxäcü Ngechuchuxü na ínaxuaxüğüxü rü na yamèxgüãxüçèx. Natürü taxucürüwa nüxü inayangaugü ga tacüçèx tá na yamèxgüãxü. <sup>56</sup> Yerü woo muxüma ga duüxüğü rü nüxü

nixugüe ga doramare ga nachiga, natürü nügütanüwatama rü tama nawüxigu ga norü ore. <sup>57-58</sup> Rü ñuxre ga togü inachigü rü doraxümare nixugüe ga Ngechuchuga. Rü ñanagürügü: —Toma nüxü taxĩnüe ga na ñaxü:

“Tá chanangutaxüxëe ya daa tupauca ya taxüne ya duüxügü üxüne. Rü tomaëxpüx i ngunexügu tá chanaxü ya nái ya tama duüxügü üxüne”, ñaxü —ñanagürügü. <sup>59</sup> Natürü woo yema oremaã, rü tama nawüxiguéga ga norü ore. <sup>60</sup> Rü yexguma ga guma paigüarü äëxgacü rü guxüpëxewa inachi. Rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Éxna taxuxümaãma cunangãxü i ñuxmax? ¿Rü tacü nixĩ i ngëma nüxü yaxugüxü i cuchiga? —ñanagürü. <sup>61</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nangeëxmare, rü taxuxümaãma nanangãxü. Rü yemacëx ga nüma ga paigüarü äëxgacü rü wenaxârü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü cuma quiixü ya Cristu ya Tupana ya mecü Nane? —ñanagürü. <sup>62</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ngü. Ngëma nüxü quixuxü chixĩ. Rü tá choxü pedaugü i ngëxguma Tupana ya poracüarü tügünecüwawa charütöxgu rü ngëxguma caixanexügu wenaxârü núma chaxüxgu —ñanagürü. <sup>63</sup> Rü yexguma ga guma paigüarü äëxgacü rü norü numaã nügüchirugu nagaugü. Rü ñanagürü: —¿Tüxcüü marü tanaxwëxe i to i duüxü i nüxü ixugüxü i nachiga? <sup>64</sup> —Rü pematama marü nüxü pexĩnüe na ñuxãcü Tupanamaã naguxchigaxü. ¿Rü ñuxü ñapegüxü i ñuxmax? —ñanagürü. Rü guxüma wüxigu narüxĩnüe rü: —Aixcüma nixĩ na chixexü naxüxü rü namexü na nayuxü —ñanagürügü. <sup>65</sup> Rü ñuxre ga nümagü rü inanaxügüe ga nüxna na naçuaixgüexü. Rü nanatüxetügü rü ñuxüchi nüxü nidagügü ñaxümaã: —¡Nüxü nacuëx na texé cuxü idagüxü! —ñanagürügü. Rü yema tupauca ga taxünearü dauruügü ga purichíagü rü nanapechiwegü.

*Pedru rü tama nügü nixu na Ngechuchuxü nacuáxü*  
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Cu 18.15-18, 25-29)

<sup>66</sup> Rü yoxni ga Pedru rü ñaxtüwa äëxgacüpataëxtüwa nayexma. Rü yexgumayane yéma ingu ga wüxi ga pacü ga guma äëxgacüarü duüxü ixícü. <sup>67</sup> Rü yexguma Pedruxü nadëuxgu ga yéma üxüxütawa nügü na nanaixüxü, rü meã nüxü idawenü, rü ngigürügü nüxü: —Cuma rü ta namücü quixĩ i ngëma Ngechuchu i Nacharétucüãx —ngigürügü. <sup>68</sup> Natürü ga Pedru rü nügü inicux na Ngechucharü duüxü yixü, rü ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuëx ya yima. Rü tama nüxü chacuëx i tacüchiga nixĩ i ngëma nüxü quixuxü —ñanagürü. Rü yexguma ga nüma rü ipataëxtüarü düxëtüwa naxü. Rü yexgumatama nica ga otá. <sup>69</sup> Natürü ga yema pacü rü wenaxârü Pedruxü idau, rü inaxügü ga yema togümaã nüxü na yaxuxü, rü ngigürügü: —Ñã rü wüxi i natanüxü nixĩ —ngigürügü. <sup>70</sup> Natürü nüma ga Pedru rü wena tama nügü nixu. Rü yixcamaxüra rü yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü wenaxârü ñanagürügü nüxü: —Aixcüma nixĩ na cuma rü ta ngëma Ngechuchutanüxü na quiixü, erü wüxi i Gariréaanecüãx quixĩ —ñanagürügü. <sup>71</sup> Rü yexguma ga Pedru rü poraãcü nügü nixã, rü ñanagürü: —Rü aixcüma tama nüxü chacuëx i ngëma yatü i nachiga pidexagüxü. Rü ngëxguma doraxü chixuxgu rü ¡Tupana choxü poxcux! —ñanagürü. <sup>72</sup> Rü yexgumatama norü taxreëxpüxcüna nica ga otá. Rü yexguma ga Pedru rü nüxna nacuëxãchi ga yema ore ga üpaacü Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü naxüpa na taxreëxpüxcüna otá içaxü, rü cuma rü tá tomaëxpüxcüna cugü quicux na chorü duüxü quiixü”, ñaxü. Rü yexguma ga Pedru rü poraãcüxüchima naxaxu.

## 15

*Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu*  
(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Cu 18.28-38)

<sup>1</sup> Rü yexguma yangunegu, rü nangutaquëxegü ga äëxgacügü ga taxügü ga paigüarü äëxgacügü rü Yudíugüarü äëxgacügüerugü rü ngüexëeruügü ga mugüwa ngüxëëtaegüxü rü guxüma ga togü ga yema äëxgacügütanüwa ügüxü. Rü Ngechuchuxü

yanèixgüchacüüácüma ãëxgacü ga Piratuxütawa nanagagü. <sup>2</sup> Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —¿Cuma quiixü i Yudíugüarü ãëxgacü ya tacü? — ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngü, yima nüxü quixucü chixí —ñanagürü. <sup>3-4</sup> Natürü yema paigüarü ãëxgacügü rü poraãcü ínanaxuaxügüama, rü yemacèx ga Piratu rü wenaxârü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Éxna taxuxümaãma cunangãxü? ¿Dücèx i ñuxre i cuchiga i nüxü yaxugüexü! —ñanagürü. <sup>5</sup> Natürü ga Ngechuchu rü taxuxümaãma nanangãxü. Rü yemacèx ga Piratu rü poraãcü nabaixãchiãë.

*Piratu rü Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxüçèx*  
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)

<sup>6</sup> Rü gucü ga taunecügu ga yexguma yema Üpetüchigaarü petawa nanguxgu rü Piratu ínananguxuchixëëxü ga wüxi ga poxcuxü ga duüxügü naxcèx ícagüxü, yerü yema nixí ga nacüma. <sup>7</sup> Rü wüxi ga yatü ga Barabágu äegaxü, rü poxcupataügu napoxcu wüxigu namaã ga togü ga natanüxü ga máëtagüxü ga yexguma ãëxgacüxü ínatèxüchigüchaügu. <sup>8</sup> Rü yema duüxügü rü yéma Piratuxütawa nangugü. Rü inanaxügüe ga Piratuna na nacagüexü na naxcèx yangéãxüçèx ga wüxi ga poxcuxü aixrügumarüü. <sup>9</sup> Rü Piratu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Penaxwèxexü na pexcèx íchananguxuchixëëxü ya yima Ngechuchu ya duüxügü Yudíugüarü ãëxgacümaã naxugüãcü? —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yema ñanagürü ga Piratu yerü nüxü nacüèx ga na yema paigüarü ãëxgacügü rü na yaxauxãchiexüçèx yíxü ga Ngechuchu nüxna yamugüãxü. <sup>11</sup> Natürü ga yema paigüarü ãëxgacügü rü duüxügüxü namugü ga na tagaãcü naxcèx ínacagüxü ga na Barabáxü yangéxüçèx. <sup>12</sup> Rü yexguma ga Piratu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü tacü nixí i penaxwèxexü na chanaxüxü namaã ya yima Yudíugüarü ãëxgacügu pexüégacü? —ñanagürü. <sup>13</sup> Rü nümagü ga duüxügü rü tagaãcü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü. <sup>14</sup> Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü tacü rü chixexü naxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü rü wenaxârü tagaãcü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü. <sup>15</sup> Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxü ínanguxuchixëë, yerü duüxügüxü nataãëxëëchaü. Rü yexguma churaragüxü Ngechuchuxü naçuaixëëguwena ga Piratu, rü ñuxüchi nüxna nanamu na curuchawa yanapotagüãxüçèx. <sup>16</sup> Rü yexguma ga nümagü ga churaragü rü ãëxgacüpataëxtüwa nanagagü. Rü yéma nanangutaquëxexëë ga guxüma ga namücügü ga churaragü. <sup>17</sup> Rü ñuxüchi ga yema churaragü rü wüxi ga máxü ga daucharaxü ga naxchirugu nayacüxëëgü. Rü naëruwa nayangèxcuchigü ga wüxi ga boxü ga chuchuxüwa naxügüxü. <sup>18</sup> Rü yemawena inanaxügüe na tagaãcü ñagüxü: —¿Namaxü ya Yudíugüarü ãëxgacü! — ñagüxü. <sup>19</sup> Rü wüxi ga naixmenëxãmaã naëruwa nanaçuaixcagü, rü nüxna nacuaixgüe. Rü napëxegu nacaxãpüxügü rü nüxü nicuèxüügüneta. <sup>20</sup> Rü yexguma yemaãcü nagu yadauxcüraxügüguwena, rü ínacacüxuchigü ga yema naxchiru ga daucharaxü. Rü wenaxârü naxchirugutama nayacüxëëgü. Rü ñuxüchi ínanagaxüchigü na curuchawa yanapotagüãxüçèx.

*Ngechuchuxü curuchawa nipotagü*  
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)

<sup>21</sup> Rü yéma naxüpetü ga wüxi ga yatü ga Chirenecüãx ga Chimáügu äegacü ga Areyáüdrü rü Rufu nanatü ixícü ga naãnewa ne ücü. Rü yexguma yéma naxüpetügu rü yema churaragü rü guma yatüxü ngíxü iningexëëgü ga Ngechuchuarü curucha. <sup>22</sup> Rü Ngechuchuxü nawa nagagü ga wüxi ga nachica ga Górgutagu äegaxü. Rü yema naega rü: Duüxëërchinèxãchitaü, ñaxüchiga nixí. <sup>23</sup> Rü nüxna nanaxägü ga binu ga miramaã äëücü. Natürü nüma ga Ngechuchu rü tama nayaxaxü. <sup>24</sup> Rü yemawena curuchawa nayapotagü. Rü nümagü ga churaragü rü wüxi ga dïëru ngíxü nañanagügü na yemawa nüxü nacüèxgüxüçèx na ñuxãcü tá nügümaã yatoyeãxüçèx ga Ngechuchuchiru, rü tacü

tá na yangexũ ga wüxichigü. <sup>25</sup> Rü meãma 9 arü oragu ga pèxmama nixĩ ga curuchawa yapotagüãxũ. <sup>26</sup> Rü yéma nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga ãegatachinüxũ ga nüxũ ixuxũ ga tacüçèx curuchawa na yapotagüãxũ. Rü yema naega ga mürapewagu üxũ, rü ñanagürü: “Yudíugüarü ãëxgacü”, ñanagürü. <sup>27</sup> Rü naxrüũ curuchawa nayapotagü ga taxre ga máëtagüxũ rü wüxi ga norü tügüncüwawa rü to ga norü toxwecüwawa. <sup>28</sup> Rü yemaãcü ningu ga Tupanaãrü ore ga ümatüxũ ga ñaxũ:

“Ngëma chixexũ ügüxũtanüwaama natèx”,

ñaxũ. <sup>29-30</sup> Rü yema duüxügü ga yéma chopetüxũ, rü Ngechuchumaã naguxchigagü, rü nanexãerugüãcüma ñanagürügü: —¡Düçèx! Cuma cunangutaüxëëga ya tupauca ya taxũne, rü tomaëxpüx i ngunexügu wenaxãrü ícunadaxëëga. ¡Ëcü! ¡Cugütama namaxëë i ñuxmax, rü íruxĩ i curuchawa! —ñanagürügü. <sup>31</sup> Rü yexgumarüũ ta Ngechuchuxũ nacugüecüraxũ ga paigüarü ãëxgacügü, rü ngüxëëruügu ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxũ. Rü ñanagürügü: —Nüma rü togüxũ namaxëëë, natürü taxucürüwama nügütama namaxëë. <sup>32</sup> —¡Ñuxma rü ínaxĩx i curuchawa i ngëma Cristu i Iraéanecüãxãrü ãëxgacü na nüxũ idaugüxüçèx rü nüxũ yaxögüxüçèx! —ñanagürügü. Rü woo ga yema máëtagüxũ ga naxrüũ curuchawa ipotagüxũ, rü namaã naguxchigagü.

### *Nayu ga Ngechuchu*

*(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)*

<sup>33</sup> Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu, rü guxũ ga naãnewa naxëãne ñuxmata yáuanecü tomaëxpüxarü orawa nangu. <sup>34</sup> Rü yematama oragu rü tagaãcü aita naxü ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Eríx, Eríx, ¿damá chabátani? —ñanagürü. Rü ngëma rü ñaxüchiga nixĩ: “Pa Chorü Tupanax, Pa Chorü Tupanax ¿tüxcüũ choxũ nuã cutèx?” ñaxüchiga nixĩ. <sup>35</sup> Rü nümaxũ ga duüxügü ga yéma yexmagüxũ, rü nüxũ naxĩnüë rü ñanagürügü: —¡Düçèx, nüxũ pexĩnüë! Nuxcümaücü ga Tupanaãrü orearü uruũ ga Eríacèx naca —ñanagürügü. <sup>36</sup> Rü yexguma rü wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxũ, rü inaãnaãchi rü wüxi ga tüaxmü niwaixëë namaã ga binu ga marü ngüchiëxüchicü. Rü wüxi ga dexnewa nayanëix, rü ñuxüchi Ngechuchuxügu nanawëx na nüxũ natuxuxüçèx. Rü yema togüxũ ñanagürügü: —¡Yixrüma! ¡Ngíxã rü itarüdaunü ngoxita Ería nuã ü na curuchawa ínaxĩxëãxüçèx! —ñanagürügü. <sup>37</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu rü tagaãcü aita naxü, rü ñuxüchi nayu. <sup>38</sup> Rü yexguma ga tupauca ga taxũneãrü tüyemachiãxũ rü taxregu narügaute. Rü daxüwa inaxügü ga na nagautexũ rü ñuxmata ñaxtüwa nangu. <sup>39</sup> Rü guma churaragüarü ãëxgacü ga Dumacüãx ga Ngechuchupëxewa yexmacü, rü yexguma nüxũ nadèuxgu ga na nayuxũ, rü ñanagürü: —Aixcüma nixĩ ya daa yatü i Tupana Nane na yíixũ —ñanagürü. <sup>40</sup> Rü iyexmagü ta ga ñuxre ga ngeçügü ga yéma yaxüwa nüxũ rüdaunüçü. Rü yematanüwa iyexmagü ga María ga Magadácüãx, rü Charumé, rü María ga Yúche rü Chaütiágu ga rübumaëcü naë. <sup>41</sup> Rü yema ngeçügü iyixĩ ga Ngechuchuxũ íxümücügücü rü nüxũ rüngüxëëgücü ga yexguma Gariréanewa nayexmagu. Rü yexgumarüũ ta yéma iyexmagü ga mucüma ga naígü ga ngeçügü ga Ngechuchuwe rüxícü ga yexguma Yerucharéüwa naxüxgu.

### *Ngechuchu rü naxmaxügu nayanaxüchigü*

*(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)*

<sup>42-43</sup> Rü yexguma marü nachütachaügu ga yema ngunexũ ga Yudíugü nagu nügü imexëëgüxũ naxçèx ga ngüxchigaarü ngunexũ, rü noxtacüma Piratuxütawa naxü ga Yúche ga Arimatéacüãx. Rü nüma ga guma Yúche rü Yudíugüarü ãëxgacügü ga tacütanüwa naxü, rü wüxi ga ãëxgacü ga poraãcü nüxũ nangechaügücü nixĩ. Rü nüma rü ta ínanguxëë na Tupana norü ãëxgacü yíixüçèx. Rü Piratuxütawa naxçèx ínayaca ga Ngechuchuxüne. <sup>44</sup> Rü nabaixãchiãë ga Piratu ga marü na nayuxũ. Rü yemacèx norü churaragüarü ãëxgacüçèx nangema na nüxna naçaxüçèx na ñuxgumama yíixũ ga marü na nayuxũ. <sup>45</sup> Rü yexguma norü churaragüarü ãëxgacü namaã nüxũ ixuxgu ga marü

na nayuxŭ, rŭ nŭma ga Piratu rŭ Yŭchena nanaxã ga naxŭne. <sup>46</sup> Rŭ yexguma ga Yŭche rŭ naxcèx nataxe ga wŭxi ga naxchãpenŭŭ ga mexèchixŭ. Rŭ curuchawa nanayaxu ga Ngechuchuxŭne, rŭ yema naxchãpenŭŭmaã nananuque. Rŭ wŭxi ga mèxpŭne ga nutanaxcèxgu ũpaacŭ yacaxmaŭgŭxŭ ga naxmaxŭgu nayanaxŭcuchi. Rŭ ñuxŭchi wŭxi ga nuta ga tacŭmaã nanangŭxtaŭ. <sup>47</sup> Rŭ María ga Magadãcŭãx rŭ María ga Yŭche naē rŭ nŭxŭ irŭdaunŭ ga ngexta na yanaxŭcuchigŭãxŭ.

## 16

### *Wenaxãrŭ namaxŭ ga Ngechuchu*

*(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Cu 20.1-10)*

<sup>1</sup> Rŭ sabaduarŭ ngunexŭguwena, rŭ María ga Magadãcŭãx, rŭ Charumé, rŭ María ga Chaŭtiãgu naē naxcèx itaxegŭ ga pumara na namaã nachaãxŭcèx ga Ngechuchuxŭne.

<sup>2</sup> Rŭ pèxmamaxŭchi ga noxri ũèxcŭ iyarŭgoxgu ga yŭxŭarŭ ngunexŭgu, rŭ yema ngecŭgŭ rŭ íyadaugŭ ga yema naxmaxŭ ga nagu yanaxŭcuchigŭãxŭwa. <sup>3</sup> Rŭ ngŭgŭ ngŭgŭrŭgŭgŭ: —¿Texé tá taxcèx ítanaxŭgachi ya yima nuta ya namaã nangŭxtaŭcŭ? —ngŭgŭrŭgŭgŭ.

<sup>4</sup> Natŭrŭ yexguma meãma nŭxŭ nadaunŭgu, rŭ nŭxŭ idaugŭ ga marŭ na ínaxŭgachixŭ ga guma nuta ga tacŭ ga namaã nangŭxtaŭcŭ ga yema naxmaxŭ. <sup>5</sup> Rŭ yexguma nagu nadaugŭga ga yema naxmaxŭ, rŭ nŭxŭ idaugŭ ga wŭxi ga ngextŭxŭcŭ ga mèxchiruxŭ ga cómŭchiruxŭ ga yéma naxmaxŭãrŭ tŭgŭnecŭwawa rŭtoxŭ. Rŭ poraãcŭ íbaixãchiãegŭ ga yema ngecŭgŭ. <sup>6</sup> Natŭrŭ nŭma rŭ ñanagŭrŭ ngŭxŭ: —¿Tãxŭ i pebaixãchiexŭ! Pema rŭ naxcèx pedaŭgŭ ya Ngechuchu ya Nacharétucŭãx ga guma curuchawa yapotagŭãcŭ. Marŭ wena namaxŭ, rŭ nataxuma i nuã. ¿Dŭcèx, meã nŭxŭ pedèux i ñaã nachica ga nagu naxŭgŭãxŭ! <sup>7</sup> —¿Rŭ paxa ípixŭ rŭ Pedrumaã rŭ ngèma togŭ i ngŭexŭgŭmaã nŭxŭ peyarŭxugŭe, rŭ ñapegŭgŭ nŭxŭ:

“Nŭma ya Ngechuchu rŭ marŭ nŭxŭra pexŭpa Gariréaanewa naxŭ. Rŭ ngèma tá nŭxŭ peyadaugŭ ngèma pemaã nŭxŭ yaxuxŭrŭŭ”, ñapegŭgŭ nŭxŭ! —ñanagŭrŭ. <sup>8</sup> Rŭ yexguma ga yema ngecŭgŭ rŭ nŭxna íyabuxmŭ ga yema naxmaxŭ, yerŭ ngŭrŭ muŭèmaã poraãcŭ iyadurŭxe. Rŭ taxúemaãma nŭxŭ iyaxugŭgŭ, yerŭ poraãcŭ imuŭe.

### *Ngechuchu rŭ ngŭxcèx nangox ga María ga Magadãcŭãx*

*(Cu 20.11-18)*

<sup>9</sup> Rŭ yexguma Ngechuchu yuwa írŭdaxguwena ga noxri yangunegu ga yŭxŭarŭ ngunexŭgu, rŭ ngŭxcèxira nangox ga María ga Magadãcŭãx ga ngŭwa ínawoxŭãcŭ ga 7 ga ngoxogŭ. <sup>10</sup> Rŭ ngŭma rŭ íyaxŭ, rŭ namaã nŭxŭ iyarŭxu ga yema Ngechuchumŭcŭgŭ ga íngechaŭgŭxŭ rŭ íxauxexŭ. <sup>11</sup> Natŭrŭ ga nŭmagŭ rŭ tama nayaxŭgŭchaŭ ga yexguma nŭxŭ naxŭnŭègu ga na namaxŭxŭ ga Ngechuchu rŭ na nŭxŭ nadauxŭ ga ngŭmax.

### *Ngechuchu rŭ taxre ga norŭ ngŭexŭgŭcèx nangox*

*(Lc 24.13-35)*

<sup>12</sup> Rŭ yemawena ga Ngechuchu rŭ tŭocŭ nangox naxcèx ga taxre ga norŭ ngŭexŭgŭ ga yexguma nama ga naãnewaama nadaxŭgu naxŭxgu. <sup>13</sup> Rŭ nŭmagŭ rŭ nawoegu, rŭ yema togŭ ga ngŭexŭgŭmaã nŭxŭ nayarŭxugŭ. Natŭrŭ yemagŭaxŭ rŭ ta tama nayaxŭgŭ.

### *Ngechuchu nanamu ga norŭ ngŭexŭgŭ*

*(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)*

<sup>14</sup> Rŭ yemawena ga Ngechuchu rŭ naxcèx nangox ga yema 11 ga norŭ ngŭexŭgŭ ga yexguma mechawa ínachibŭeyane. Rŭ nayangagŭ naxcèx ga tama aixcŭma na yaxŭgŭãxŭ rŭ tama na inaxŭnŭèxŭ. Yerŭ ga nŭmagŭ rŭ tama nŭxŭ nayaxŭgŭchaŭ ga yema nŭxŭ daugŭxŭ ga marŭ wena na namaxŭxŭ. <sup>15</sup> Rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¿Guxŭ i naãnewa pexŭ rŭ guxŭ i duŭxŭgŭmaã nŭxŭ peyarŭxu i ore i mexŭ! <sup>16</sup> —Rŭ yŭxema yaxŭxè rŭ íbaiexe rŭ tá tŭxŭ nangèxma i maxŭ i taguma gŭxŭ. Natŭrŭ yŭxema tama yaxŭxè rŭ tá tapoxcu. <sup>17</sup> —Rŭ ñaã tá nixŭ i cuèxruŭgŭ i nawa nŭxŭ icuãxŭ i ngèma yaxŭgŭxŭ. Rŭ chauégagu tá

Ínanawoxũ i ngoxogũ. Rũ ngexwacaxũxũ i nagagũwa tá nidexagũ. <sup>18</sup>—Rũ naxmẽxmaã tá nũxũ nayayauxãchi i ãxtapegũ. Rũ ngẽxguma yaxaxgũãgu i tacũ i nawa iyuxũ, rũ tãũtãma nanachixexẽẽ. Rũ tá tũxũ ningõgũgũ ya idaaweexe rũ tá tũmacèx nitaanegũ —ñanagũrũ.

*Ngechuchu rũ daxũguxũ ga naãnewa naxũ*

*(Lc 24.50-53)*

<sup>19</sup> Rũ nũma ga Cori ga Ngechuchu rũ yexguma norũ ngúexũgũmaã yadeaxguwena, rũ Tupana rũ daxũguxũ ga naãnewa nanaga. Rũ Tupanaãrũ tũgũnecũwawa nayarũto. <sup>20</sup> Rũ nũmagũ ga norũ ngúexũgũ rũ inaxĩãchi na guxũwama nũxũ yanaxugũexũ ga ore i mexũ. Rũ nũma ga Cori rũ nũxũ narũngũxẽẽ, rũ nanangoxẽẽ na aixcũma yĩxũ ga yema ore, yerũ wũxigu namaã napuracũ na naxũgũãxũcèx ga mexũ ga taxũgũ ga Tupanaãrũ poramaã naxũgũxũ.

## ORE I MEXÜ GA LUCA ÜMATÜXÜ

### *Norü ügü i ore ga Ngechuchuchiga*

<sup>1-2</sup> Pa Mecü Pa Teóquirux, nayexma ga tacü ga totanüwa ngupetüxü. Rü muxüma ga duüxügü rü marü nanaxümatügü ga yemachiga, yexgumarüü ga tomaã nüxü na yaxugüexürüü ga yema duüxügü ga noxriarü ügügumama Ngechuchuxü daugüxü rü nüxü rüngüxëëgüxü ga norü orearü uchigawa. <sup>3-4</sup> Rü ngëmacëx, Pa Teóquirux, rü choma rü ta meãma naxcëx íchaca ga nachiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü. Rü ñuxma rü chauxcëx rü name na meãma cuxcëx chanaxümatüxü i ngëma na meãma nüxü cucuáxcëx na aixcüma yíixü ga yema ore ga marüchirëx cuxü nangüxëëgüxü ga togü.

### *Tupanaärü orearü ngeruü ga daxücüãx nanaxunagü ga Cuáü ga baiüxëëruüärü buxchiga*

<sup>5</sup> Rü yexguma Erode äëxgacü ixíxgu ga Yudéaanewa, rü yéma nayexma ga wüxi ga Yudíugüarü pai ga Zacaríagu äëgacü. Rü pai ga Arãütaa ga Abíatanüxü nixí ga nümax. Rü namëxéga rü Erichabé nixí. Rü tüma rü ta pai ga Arãütanüxü tixí. <sup>6</sup> Rü nüma ga Zacaríá rü namëx ga Erichabé rü meãma Tupanapëxewa, namaxë rü aixcüma naga naxínüë ga norü mugü. Rü yemaãcü taxucürüwa texé chixri nachiga tidexagü. <sup>7</sup> Natürü nangexacügü yerü namëx rü ingexacü. Rü ñuxüchi ga nümagü rü marü yaguãxgü nixígü. <sup>8</sup> Rü wüxi ga ngunexügu rü yema paigütücumü ga Zacaríá natanüwa üxügu nangu na tupauca ga taxünewa Tupanaärü puracü naxügüxcëx. <sup>9</sup> Rü yema paigü rü nacüma nixí ga nüxü na naxunetagüxü ga wüxi ga natanüxü na tupaucaarü aixepegu naxücuxüxcëx rü yéma Tupanacëx na yaguãxüxcëx ga pumara ga yixixü. Rü yema ngunexügu rü Zacaríagu nangu na tupaucaarü aixepegu naxücuxüxcëx na yéma yaguãxüxcëx ga pumara. <sup>10</sup> Rü yema pumara íyaguyane rü guxüma ga duüxügü ga düxétüwa yexmagüxü rü ínayumüxëgü. <sup>11</sup> Rü ngürüächi Zacaríacëx nangox ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxücüãx. Rü yema nachica ga pumara nawa yagugüüxüärü tügünecüwagu nachi. <sup>12</sup> Rü yexguma Zacaríá nüxü dëuxgu ga yema Tupanaärü orearü ngeruü ga daxücüãx, rü poraãcü nabaixächiaë, rü poraãcü namuü. <sup>13</sup> Natürü yema daxücüãx ga Tupanaärü orearü ngeruü rü ñanagürü nüxü: —Pa Zacaríax, ¡tãxü i cumüxü! Erü Tupana rü marü nüxü naxínü i curü yumüxë. Rü cuxmëx i Erichabé rü cuxü tá ixãxãcü, rü Cuáügu tá cunaxüéga. <sup>14</sup> —Rü cuma rü tá poraãcü cutaãëxüchi i ngëxguma nabuxgu. Rü muxüma i togü i duüxügü rü tá ta nataãëgüxüchi. <sup>15</sup> —Erü yima cune rü Tupanapëxewa rü tá wüxi ya mexëchicü nixí. Rü tãütáma binu nayaxaxü, rü taxuüma to i tacü rü ngúchixáxü tá nixaxü. Rü tauta nabuyane rü Tupanaãë i Üünexü rü tá nüxna nangu. <sup>16</sup> —Rü nüma tá muxüma i Yudíugüxü narüngüxëë na norü Cori ya Tupanacëx nawoeguxüxcëx. <sup>17</sup> —Rü nüma ya Cuáü rü tá Cori ya Cristupëxegu nixü. Rü nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eríarüü tá nixí erü tá nüxü nangëxma i Tupanaãë i poraxü. Rü ngëmaãcü tá nüxü narüngüxëë i papágü na naxãcügüxü nangechaüxü, rü ngëma tama Tupanaga ínüechaüxü rü na aixcüma inaxínüëxüxcëx. Rü ngëmaãcü tá duüxügüxü ínamexëë naxcëx ya Cori ya Cristu —ñanagürü ga yema daxücüãx. <sup>18</sup> Rü Zacaríá rü yema daxücüãxna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxãcü tá nixí i ngëma na naxãxãcüxü i choxmëx? Erü marü chayaxüchi i chomax rü ngíma rü ta marü iya —ñanagürü. <sup>19</sup> Rü Zacaríaxü nangãxü ga yema daxücüãx, rü ñanagürü: —Choma nixí i Gabi i Tupanaärü puracü chaxüxü. Rü nüma núma choxü namu na cumaã nüxü na chixuxüxcëx i ñaã ore i mexü. <sup>20</sup> —Natürü ñuxma i cuma rü tama choxü cuyaxõ i ngëma ore i cumaã nüxü chixuxü. Rü ngëmacëx i ñuxma rü tá cungega ñuxmatáta nabu i ngëma cune. Natürü ngëma cumaã nüxü chixuxü, rü aixcüma tá ningu nangu i ngëma ngunexü i Tupana ixunetaxü —ñanagürü.



<sup>21</sup> Rū yoxni ga duūxūgū rū tupaucaarū dūxétūwa Zacaríaxū nananguxēēgū. Rū nūgūna nacagūe ga ƭacūcèx na tama paxa yéma ínaxūxūxū. <sup>22</sup> Rū yexguma Zacaríá tupaucawa íxūūxgu, rū taxucūruwa duūxūgūmaā nidexa, yerū nangega. Rū nūmagū ga duūxūgū rū nūxū nicuèxāchitanū ga ƭacūxū na nadauxū ga Zacaríá ga tupaucaarū aixepena. Rū Zacaríá rū naxmēxmaā duūxūgūxū nūxū nacuèxēē ga ƭacū nūxū na ūpetūxū, yerū nangega. <sup>23</sup> Rū yexguma Zacaríá naguxēēgu ga na naxūāxū ga Tupanaārū puracū ga tupauca ga taxūnewa, rū wenaxārū napatacèx nataegu. <sup>24</sup> Rū yemawena rū Zacaríá namèx ga Erichabé rū ixāxācū. Rū ngīpatagu irūxāūēcha, rū wūximēēxpūx ga tauemacū taguma dūxétūwa íxū. <sup>25</sup> Rū ngīxīcatama ngīgūrūgū: —Cori ya Tupana rū poraācū choxū narūngūxēē. Rū ñuxma rū marū tāūtáma chixri chauchiga nidexagū i duūxūgū naxcèx na changexacūxū —ngīgūrūgū.

*Wūxi ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx nūxū nixu ga Ngechuchuarū buxchiga*

<sup>26</sup> Rū 6 ga tauemacū marū ngīxū mexgu ga Erichabé ga yema na naxāxācūxū, rū Gariréaanewa yexmane ga íāne ga Nacharétuwa Tupana nanamu ga norū orearū ngeruū ga Gabi. <sup>27</sup> Rū ngīxūtawa naxū ga wūxi ga pacū ga taguma yatū ngīmaā maūxcū. Rū María nixī ga ngīega. Rū ngīma rū ixātechaū namaā ga wūxi ga yatū ga Yúchegu āegacū. Rū nūma ga Yúche rū nuxcūmaūcū ga āēxgacū ga Dabítanūxū nixī. <sup>28</sup> Rū yema nachica ga María nawa yexmaxūgu naxūcu ga Gabi, rū ñanagūrū ngīxū: —Nuxmaē Pa Maríax. Tupana rū poraācū cumaā nataāē. Rū Cori ya Tupana rū cuxūtawa nangēxma, rū guxū i ngexūgūarū yexera marū cuxū narūngūxēē —ñanagūrū. <sup>29</sup> Natūrū yexguma María nūxū dēuxgu ga yema daxūcūāx ga Tupanaārū orearū ngeruū, rū namaā íbaixāchiāē ga yema norū ore ga ngīmaā nūxū yaxuxū. Rū ngīgūāēwa nagu irūxīnū ga tūxcūū yemaācū ngīxū na namoxēxū. <sup>30</sup> Rū yexguma ga Gabi rū ñanagūrū ngīxū: —Pa Maríax, tama name na cumuūxū, erū Tupana rū poraācū cumaā nataāē. <sup>31</sup> —Rū ñuxma rū tá tauemacū cuxū inayarūtaxu, rū tá cuxāxācū, rū tá nayatū i cuxacū. Rū Ngechuchugu tá cunaxūéga. <sup>32</sup> —Rū nūma rū wūxi ya āēxgacū ya taxūchicū tá nixī. Rū Tupana ya Taxūchicū Nane tá nixī i naega. Rū Cori ya Tupana rū tá nuxcūmaūcū ga āēxgacū ga Dabírūū āēxgacūxū nayaxīxēē. <sup>33</sup> —Rū nūma rū guxūgutáma Yudíugūarū āēxgacū nixī. Rū tagutáma ínanguxuchi na āēxgacū na yīxū —ñanagūrū. <sup>34</sup> Rū yexguma ga María rū Gabina ica, rū ngīgūrūgū: —¿Ñuxācū tá nixī i ngēma na chaxāxācūxū, erū tauta chaxāte? —ngīgūrūgū. <sup>35</sup> Rū nūma ga Gabi rū ngīxū nangāxū, rū ñanagūrū: —Tupanaāē i Ūūnexū tá cuxna nangu. Rū Tupana ya Tacūarū pora rū wūxi i caixanexūrūū tá cugu nayangaixema. Rū ngēmacèx ngēma ōxchana i namaā cuxāxācūxū rū Tupanapēxewa mecūxūchi tá nixī, rū Tupana Nanemaā tá nanaxugū i duūxūgū. <sup>36</sup> —Rū cutanūxū i Erichabé rū marū ixāxācū woo marū yaguāxchirēx na yīxū. Rū woo ga duūxūgū rū:

“Tagutáma íxāxācū” ñanagūrūgū ngīxū, natūrū i ñuxma rū marū 6 ya tauemacū ngīxū name na marū naxāxācūxū. <sup>37</sup> —Erū Tupanaāxū rū taxuūma naguxcha —ñanagūrū. <sup>38</sup> Rū yexguma ga María rū ngīgūrūgū: —Chorū Cori ya Tupanaārū duūxū chixī i chomax. Rū marū name i chomaā nanaxū i ngēma chomaā nūxū quixuxūācūma —ngīgūrūgū. Rū yexguma ngīxna ínixū ga yema Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx ga Gabi.

*María rū Erichabéxūtagu inaxūāne*

<sup>39</sup> Rū yexgumaūcūū ga María rū paxama nawa íxū ga guma íāne ga Zacaríapata nawa yexmane ga Yudéaaneārū dauxchitawa. <sup>40</sup> Rū Zacaríapatawa ingu, rū iyaxūcu, rū Erichabéxū irūmoxē. <sup>41</sup> Rū yexguma Erichabé nūxū ínūgu ga Maríaarū moxē, rū ngīrū ōxchana ga ngīānūwa yexmaxū rū nixīāxcūū. Rū Tupanaāē ga Ūūnexū rū Erichabéna nangu. <sup>42</sup> Rū yexguma ga Erichabé rū tagaācū Maríaxū ngīgūrūgū: —Guxū i ngexūgūarū yexera Tupana cuxū narūngūxēē. Rū ngēxgumarūū ta cunexū narūngūxēē. <sup>43</sup> —¿ƭacūwa chame na nuā chauxūtagu cunaxūānexū? Pa Chorū Cori Naēx. <sup>44</sup> —Erū ngēxguma nūxū

chaxĩnũgu i curũ moxẽ, rũ chauxacũ i chauanũwa ngẽxmaxũ rũ norũ taãẽmaã nixĩãxcũũ.  
<sup>45</sup> —Cuma rũ cutaãẽ erũ nüxũ cuyaxõ i norũ ore ya Tupana. Rũ ngẽmacèx Tupana tá nayanguxẽẽ i ngẽma ore i cumaã nüxũ yaxuxũ —ngĩgürũgũ ga Erichabé. <sup>46</sup> Rũ yexguma ga María rũ ngĩgürũgũ: —Choma rũ chauãẽwa poraãcũ Tupanaxũ chicuèxũũ. <sup>47</sup> —Rũ chorũ Cori ya chorũ Maxẽẽruũmaã chataãẽxũchi. <sup>48</sup> —Rũ woo wũxi i Tupanaãrũ duũxũ i ngearũ dẽruãxẽ chixĩ, natürũ Tupana chaugu narũxĩnũ. Rũ ñuxmaũcũũ i duũxũgũ rũ taãẽxcũmaã guxũgutáma choxũ naxugũe. <sup>49</sup> —Erũ Tupana ya Poracũ rũ taxũ i mexũ chauxcèx naxũ. Rũ naxũũne i naega ya Tupana. <sup>50</sup> —Rũ nũma ya Tupana rũ guxũgutáma nüxũ tangechaũtũmũũgũ ya guxãma ya yixema aixcũma nüxũ muũẽxẽ. <sup>51</sup> —Rũ guxũ ga norũ poramaã tüxũ narũyexera ga guxema tügũtama icuèxũũgũxe. <sup>52</sup> —Rũ marũ ñanawoxũ ga yema ãẽxgacũgũ ga nügũ icuèxũũgũxũ. Natürũ guxema duũxẽgũ ga tama tügũ icuèxũũgũxe, rũ poraãcũ tüxũ narũngũxẽẽ. <sup>53</sup> —Rũ guxema tüxũ nataxũxe, rũ muxũma tüxna naxã. Natürũ guxema muãrũ dẽruãxgũxe rũ taxuũma tüxna naxããcũma tüxũ ñnimugũ. <sup>54</sup> —Rũ poraãcũ nüxũ narũngũxẽẽ ga norũ duũxũgũ ga Yudiũgũ. Rũ tama nüxũ ñnarũngũma na nüxũ ingechaũtũmũũgũxũ, yexgumarũũ ga nuxcũmaũgũxũ ga tatanũxũmaã na ñnaxunetaxũ. <sup>55</sup> —Yerũ yemaãcũ ñnaxuneta namaã ga tórũ oxĩ ga Abráũ rũ namaã ga tatanũxũgũ na guxũgutáma tüxũ nangũxẽẽxũ —ngĩgürũgũ ga María. <sup>56</sup> Rũ tomaẽxpũx ga tauemacũ Erichabéxũtagu irũxãũx ga María. Rũ ñuxũchi ngĩpatacèx itaegu.

### *Cuãũ ga baiũxẽẽruũãrũ buxchiga*

<sup>57</sup> Rũ nawa nangu ga ngunexũ ga na naxĩraxacũxũ ga Erichabé. Rũ nayatũ ga ngĩãcũ.  
<sup>58</sup> Rũ yexguma nüxũ nacuèxgũgu na ñuxãcũ Tupana ngĩmaã mecũmaxũ, rũ ngĩrũ ngaicamagu pegũxũ ga duũxũgũ rũ ngĩtanũxũgũ rũ ngĩxũ ñnayadaugũ, rũ ngĩxũ narũmoxẽgũ rũ ngĩxũ nayataãẽgũxẽẽ. <sup>59</sup> Rũ 8 ga ngunexũguwena rũ ñnayawiechẽxmũpẽxechiraũgũ ga guma ngĩne. Rũ nanatũ ga Zacarĩagu nanaxũẽgagũchaũ ga duũxũgũ. <sup>60</sup> Natürũ naẽ ga Erichabé rũ tama ñnaxwẽxe. Rũ ngĩgürũgũ: —Narũmemaẽ nixĩ i Cuãũgu tanaxũẽga —ngĩgürũgũ. <sup>61</sup> Rũ duũxũgũ rũ ñnanagürũgũ ngĩxũ: —¿Tũxcũũ cunaxwẽxe i ngẽma naega? Erũ cutanũxũtanũwa rũ tataxuma ya texé ya ngẽmagu ãegaxe —ñnanagürũgũ. <sup>62</sup> Rũ yexguma ga duũxũgũ rũ naxmẽxwa nanatũ ga Zacarĩana nacagũe ga tacũ rũ naegagu tá na naxũẽgaãxũ. <sup>63</sup> Rũ yexguma ga Zacarĩa rũ poperaxũ naxuneta na yexma na naxũmatũãxũcèx ga naega. Rũ yexma nanaxũmatũ, rũ ñnanagürũ:

“Cuãũ tá nixĩ i naega”, ñnanagürũ ga namatũ. Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ nabaixãchiãẽgũ ga yexguma yema naegaxũ nadaugũgu. <sup>64</sup> Rũ yexgumatama wenaxãrũ nidexa ga Zacarĩa. Rũ ñnaxũgũ ga Tupanaxũ na yacuèxũũxũ. <sup>65</sup> Rũ yemacèx guxũma ga yema duũxũgũ ga norũ ngaicamagu ãpatagũxũ rũ poraãcũ nabaixãchiãẽgũ. Rũ guxũwama ga yema naãnewa ga Yudéaanewa rũ duũxũgũ nüxũ nixuchigagũ ga yema ngupetũxũ. <sup>66</sup> Rũ guxũma ga nüxũ cuáchigagũxũ ga yema ngupetũxũ, rũ nügũãxẽwa nagu narũxĩnũẽẽcha, rũ ñnanagürũgũ: —¿Tacũ tá nixĩ i ngẽma buxũ? Erũ Tupana rũ aixcũma naxũtawa nangẽxma —ñnanagürũgũ.

### *Zacarĩa rũ Tupanaxũ nicuèxũũ*

<sup>67</sup> Rũ nanatũ ga Zacarĩana nangu ga Tupanaãẽ i Üünexũ. Rũ nüxũ nixu ga yema ore ga Tupana namaã nüxũ ixuxũ. <sup>68</sup> Rũ ñnanagürũ: —Name nixĩ i nüxũ ticuèxũũgũ ya tórũ Cori ga nuxcũmaũcũ ga tórũ oxĩ ga Iraéarũ Tupana. Erũ núma tatanũwa nangu na tüxũ yamaxẽxẽẽxũcèx i yixema i norũ duũxũgũ na ixĩgũxũ. <sup>69</sup> —Rũ ngẽmacèx tüxna nanamu ya wũxi ya poracũ ya tórũ maxẽxẽẽruũ ga nuxcũmaũcũ ga norũ duũxũ ga Dabítanũxũwa ne ùcũ. <sup>70</sup> —Rũ yemaãcũ Tupana tamaã ñnaxuneta nawa ga yema nuxcũmaũgũxũ ga norũ orearũ uruũgũ ga üünegũxũ. <sup>71</sup> —Rũ yema orearũ uruũgũwa nüxũ nixu rũ tá tüxũ ñnanguxũxẽẽ naxmẽxwa i tórũ uwanũgũ rũ guxũma i ngema duũxũgũ i taxchi aixũ. <sup>72</sup> —Rũ nuxcũmaũgũxe ga tórũ oxĩgũmaã nüxũ nixu na nüxũ tangechaũtũmũũgũxũ

rü tagutáma nüxü iyanangümaxü ga yema tümamaã inaxunetaxü. <sup>73-75</sup>—Rü yemaãcü ga Tupana rü nuxcümaücü ga tórü oxi ga Abráümaã inaxuneta. Rü namaã nüxü nixu rü tá tüxü ínguxüxëë nüxna i tórü uwanügu na tama imuüëãcüma naxüxüçèx i Tupanaärü puracü rü aixcüma mecü na ixíguü napëxewa i guxü i tórü maxüwa i wüxichigü i ngunexügu —ñanagürü ga Zacaría. <sup>76</sup> Rü ñanagürü ta: —Cumax, Pa Chaunex, rü Tupana ya Taxüchicüarü orearü uruümaã tá cuxü naxugü. Erü cuma rü tá Corixüpa yoxni duüxügümaã nüxü quixu i nachiga ya Cori. <sup>77</sup> —Cuma rü Coriarü duüxügüxü tá nüxü cucuëxëë na Tupana tá nüxü nüxü ngechaüxü i norü pepadugü na ngëmaãcü nayauxgüãxüçèx i maxü i taguma gúxü. <sup>78-79</sup>—Erü nüxü tangechaütümüügü ya Tupana ya poraãcü tüxü ngechaücü. Rü ngëmacèx daxügüxü i naãnewa taxcèx ne nanamu i ñoma i naãneärü ngóonexëëruü i ngexwacaxüxü na nangóonetanüxëëãxüçèx i ngëma duüxügü ga noxri guxügüma norü chixexügüagu äücümaxüwa yexmagüxü. Rü nüma tá tüxü narüngüxëë na Tupanamaã rüngüxmüëxüçèx —ñanagürü ga Zacaría. <sup>80</sup> Rü yema buxü rü niyachigü rü wüxichigü ga ngunexügu yexeraãcü Tupanaxü nicuáchigü. Rü dauxchita ga ngextá taxüema íxãpataxüwa nayexma ñuxmata yema ngunexüwa nangu ga na Yudíngüxü nügu nacuëxëëxü.

## 2

### *Ngechuchuarü buxchiga* (Mt 1.18-25)

<sup>1</sup> Rü yexguma Agutu äëxgacü ga tacü ixíxgu ga Dumawa, rü nanaxunagü ga na yaxugüãxü ga guxüma ga duüxügü ga guxü ga naãnewa. <sup>2</sup> Rü yema nüxíraüxü ga duüxügüarü ugüchiga, rü nanaxü ga yexguma Quirinu äëxgacü ixíxgu ga Chíríaarü naãnewa. <sup>3</sup> Rü guxüma ga duüxügü rü wüxichigü norü ñane ga nagu nabuxünewa nixüchigü ga yéma na yaxugüãxüçèx. <sup>4</sup> Rü yemacèx ga Yúche rü Gariréaanewa yexmane ga ñane ga Nacharétuwa ínaxüxü, rü Yudéaarü naãnewa yexmane ga ñane ga Beréüwa naxü. Rü guma nixí ga ñane ga nuxcümaücü ga äëxgacü ga Dabí nagu buxüne. Rü yemacèx nixí ga Yúche ga yéma naxüxü, yerü Dabítanüxü nixí ga nümax. <sup>5</sup> Rü Beréüwa naxü ga Yúche na yaxugüxüçèx wüxigu ngímaã ga María ga ngímaã naxámèxchaücü. Natürü ga María rü itacharaü ga na naxãxãcüxü. <sup>6</sup> Rü yexguma Beréüwa nayexmagüyane, ngíxna nangu ga ngírü ngunexü ga na naxíraxacüxü ga María. <sup>7</sup> Rü yexma nabu ga nüxíraücü ga ngíne. Rü naxchápenüümaã inanunque. Rü wüxi ga wocaarü chibüchicagumare inacanagüxëë, yerü marü guxüma nixãacu ga ucapu nawa ga guma pegüpataü.

### *Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüãx rü carnerugüarü dauruüçèx nangox*

<sup>8</sup> Rü Beréüarü ngaicamana nayexmagü ga ñuxre ga carnerugüarü dauruügü ga chütacü nachitaüwa norü carnerugüna ídaugüxü. <sup>9</sup> Rü ngürüächí yema carnerugüarü dauruügüçèx nangox ga wüxi ga orearü ngeruü ga daxüçüãx. Rü Cori ya Tupanaärü üüne rü nawa nayexma rü yemacèx poraãcü nangóone. Rü yema carnerugüarü dauruügü rü poraãcü namuüë. <sup>10</sup> Natürü yema orearü ngeruü ga daxüçüãx, rü ñanagürü nüxü: —¡Tãxü i pemuüëxü! erü pexcèx nuã chanange i wüxi i ore i mexëchixü i guxü i duüxügüarü taãëxëëruü tá ixíxü. <sup>11</sup> —Erü ñuxma rü Beréügu nabu ya perü maxëxëëruü. Rü nüma rü Cori ya Cristu nixí. <sup>12</sup> —Rü ñaã tá nixí i perü cuëxruü. Rü tá nüxü ipeyangau i wüxi i õxchana i naxchápenüümaã nuquexü rü wocaarü chibüchicagu caxü —ñanagürü. <sup>13</sup> Rü yexgumatama ngürüächí yema daxüçüãx ga orearü ngeruüxütawa nangox ga muxüma ga togü ga daxüçüãx ga orearü ngeruügü. Rü Tupanaxü nicuëxüügü, rü ñanagürügü: <sup>14</sup> —Rü ñuxma rü Tupanaxü ínicuëxüügü rü ínataãëgü i daxügüxü i naãnewa. Rü pema i ñoma i naãnecüãx i Tupana pemaã taãëgüë, rü name nixí i pegümaã perüngüxmüë —ñanagürügü. <sup>15</sup> Rü yexguma daxüwa naxíxguwena

ga yema orearü ngeruüğü rü yema carnerugüarü dauruüğü rü nügümaã ñanagürüğü: — ¡Ngĩxã Ítayadau i Beréüwa i ngēma ngupetüxü i Cori ya Tupana tamaã nüxü ixuxü nawa i norü orearü ngeruüğü! —ñanagürüğü. <sup>16</sup> Rü paxa inaxĩachi, rü yéma naxĩ. Rü yexma inayangaugü ga Yúche rü María rü guma bucü ga wocaarü chibüchicagu cacü. <sup>17</sup> Rü yexguma yema bucüxü nadaugügu ga yema carnerugüarü dauruüğü, rü duüxügümaã nüxü nixugüe ga yema ore ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxücüãx namaã nüxü ixuxü ga guma bucüchiga. <sup>18</sup> Rü guxüma ga duüxüğü ga nüxü ñnüëxü ga yema carnerugüarü dauruüğüarü ore rü namaã nabaixãchiãëgü. <sup>19</sup> Natürü ga María rü inayaxu ga guxüma ga yema ngupetüxü rü ngĩãëgu namaã inguxü rü nagu irüxĩnüëcha. <sup>20</sup> Rü nawoegu ga yema carnerugüarü dauruüğü. Rü taãëcüma Tupanaxü nicuëxüüğü naxcèx ga guxüma ga yema nüxü naxĩnüëxü rü nüxü nadaugüxü yerü aixcüma yema orearü ngeruü ga daxücüãx namaã nüxü ixuxüãcüma nangupetu.

*Bucü ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa nanagagü*

<sup>21</sup> Rü yexguma 8 ga ngunexü nüxü yexmagu ga na nabuxü ga õxchana, rü Ínanawiechëxmüpëxechiraüğü. Rü Ngechuchugu nanaxüëgagü. Rü yematama nixĩ ga naega ga daxücüãx ga Tupanaärü orearü ngeruü Maríaamaã nüxü ixuxü ga tauta namaã naxããcügu. <sup>22</sup> Rü yexguma marü yanguxgu ga yema ngunexü na tupauca ga taxünewa Tupanapëxewa na nügü yamexëëgüxü rü yéma naxĩ na yemaãcü Tupanapëxewa yanguxëëgüãxüçèx ga yema Moïchéarü mugü nüxü ixuxürüü. Rü Yerucharéüwa ga tupauca ga taxünewa nanagagü ga guma bucü na Tupanana namugüãxüçèx. <sup>23</sup> Rü yemaãcü nanaxüğü yerü Tupanaärü mugüwa naxümatü, rü ñanagürü:

“Ngëxguma wüxi i nge rü nayatügu i nüxĩraüxü i ngĩxãcü, rü name i Cori ya Tupanana inamu”,

ñanagürü. <sup>24</sup> Rü yéma naxĩ rü yéma nanagagü ga taxre ga muxtucugü ga yexwacèx yaexü, na Tupanacèx nadaiãxüçèx ga paigü ga tupaucawa, yerü yema ñanagürü ga Tupanaärü mugüwa. <sup>25-26</sup> Rü yexgumaãcüü Yerucharéügu naxãchiü ga wüxi ga yatü ga Chimeügu äëgacü. Rü wüxi ga yatü ga mecümacü nixĩ ga nümax, rü aixcüma Tupanaxü ngechaücü nixĩ. Rü nüma rü guxügüma Ínananguxëë na ñuxguacü tá Ínanguxü ya Yudíugüarü nguxüëëruü ya Cristu. Rü Tupanaãe i Üünexü rü Chimeüxütawa nayexma, rü nüxü nüxü nacuëxëë na täütáma nayuxü ega tama nüxü nadauxiragu ya Cristu ya Cori ya Tupana núma namucü. <sup>27</sup> Rü yema ngunexügu rü tupauca ga taxünewa Chimeüxü naxüxëë ga Tupanaãe i Üünexü. Rü yéma nayexma ga Chimeü ga yexguma Yúche rü María tupaucawa nagagügu ga guma bucü ga Ngechuchu na Tupanana namugüãxüçèx na yemaãcü yanguxëëgüãxüçèx ga Moïchéarü mu. <sup>28</sup> Rü Ngechuchuxü naganagü ga Chimeü. Rü Tupanaxü nicuëxüü, rü ñanagürü: <sup>29</sup> —Pa Corix, ñuxma rü marü name na chayuxü, erü marü cuyanguxëë ga yema chomaã icuxunetaxü. <sup>30-31</sup> —Rü chauxetümaãxüchi nüxü chadau ya daa Maxëxëëruü ya guxü i duüxügüçèx núma cunamucü. <sup>32</sup> —Rü nüma nixĩ i ngóonexëëruü naxcèx i guxüma i duüxüğü i tama Yudíugü ixíğüxü. Rü ñaã õxchanagagu rü togü i duüxüğü tá nüxü nicuëxüüğü i curü duüxüğü i Yudíugü —ñanagürü. <sup>33</sup> Rü Yúche rü María rü nabaixãchiãëgü namaã ga Chimeüärü ore ga ñuxãcü guma õxchanachigamaã na yadexaxü. <sup>34</sup> Rü yexguma ga Chimeü rü Tupanana naca na meã nüxü nangupetügüxüçèx ga Yúche rü María rü guma õxchana. Rü ñanagürü ngĩxü ga María ga Ngechuchu naë: —Düçèx, daa õxchana rü tá nanamaxëxëë i muxüma i Yudíugü, natürü ngēma tama nüxü yaxögüchaüxü rü tá inayarütaxe. Rü nüma rü wüxi i cuëxruü tá nixĩ i duüxügüçèx, rü muxüma tá nüxü naxoe. <sup>35</sup> —Rü ngēmaãcü tá nanangoxëëãma i guxüma i naãëwa nagu naxĩnüëxü i muxüma i duüxüğü. Rü guxüma i ngēma tá ñaã õxchanaxü ngupetüxü rü ñoma wüxi i cüxchi i curü maxünewa yarüwáxürüü tá cuxü nangux, Pa Maríax —ñanagürü. <sup>36</sup> Rü yéma ta iyexma ga wüxi ga ngecü ga Tupanaärü orexü ixücü. Rü Ana nixĩ ga ngĩëga. Rü Panuëxãcü iyixĩ, rü Ácherutanüxü iyixĩ. Rü marü

yaguãxũchi iyixĩ. Rũ yexguma napaxũchigutama ixãte. Natürũ 7 ga taunecũ- guxicatama ngĩtemaã iyarũxũũxũ, yerũ nayu ga ngĩte. <sup>37</sup> Rũ yemaãcũ wũxi ga yutecũ ga yaguãxũchi iyixĩ, yerũ 84 nixĩ ga ngĩrũ taunecũ. Rũ taguma tupauca ga taxũnewa íxũxũ. Rũ guxũguma ngunecũ rũ chũtacũ rũ naxaureãcũma iyumũxẽẽcha. Rũ yemaãcũ Tupanaxũ iyacuèxũũ rũ inataxẽẽ. <sup>38</sup> Rũ yexgumatama Chimeũ íidexayane, rũ yema ingu ga Ana. Rũ Tupanana moxẽ ixã. Rũ iinaxũgũ ga õxchana ga Ngechuchuchiga na yadexaxũ napẽxewa ga guxũma ga yema Yudĩugũ ga Yerucharẽcũãx ga Cristuxũ ínanguxẽẽgũxũ na norũ nguxuchixẽẽruũ yĩxũcèx.

### *Ĩane ga Nacharétucèx nawoegu*

<sup>39</sup> Rũ yexguma marũ yanguxẽẽgũãguwena ga guxũma ga yema Tupanaãrũ mugũ nũxũ ixuxũ, rũ Yũche rũ María rũ naxcèx nawoegu ga norũ ĩane ga Nacharétu ga Gariréaanewa yexmane. <sup>40</sup> Rũ guma bucũ rũ niyachigũ, rũ yexeraãcũ niporachigũ, rũ yexeraãcũ nũxũ nicuáchigũ. Rũ Tupana rũ poraãcũ nũxũ narũngũxẽẽ.

### *Bucũ ga Ngechuchu rũ tupauca ga taxũnewa naxo*

<sup>41</sup> Nanatũ rũ naẽ rũ gucũ ga taunecũgu Yerucharẽũwa taxĩxũ naxcèx ga Ûpetũchigaarũ peta. <sup>42</sup> Rũ yexguma Ngechuchu 12 ga taunecũ nũxũ yexmagu, rũ Yerucharẽũwa taxĩ namaã ga nanatũ rũ naẽ, yerũ yema nixĩ ga Yudĩugũcũma naxcèx ga Ûpetũchigaarũ peta. <sup>43</sup> Rũ yexguma yagũechigagu ga Ûpetũchigaarũ peta, rũ tũmachiũcèx tawoegu ga nanatũ rũ naẽ. Natürũ ga Ngechuchu rũ tũmaẽchita tũxna Yerucharẽũgu narũxãũx. <sup>44</sup> Rũ tũma nũxũ tacuèxgũgu rũ yema muxũ ga duũxũgũ ga tũmaweama íxĩxũtanũxũtanũgu naxã ga Ngechuchu. Rũ yemaãcũ marũ itaxĩ ga wũxi ga ngunexũ. Natürũ yexguma naxcèx tadaugũgu tũmatanũxũtanũgu rũ yema tũxũ cuèxgũxũtanũgu rũ tama nũxũ itayangaugũ. <sup>45</sup> Rũ yemacèx wenaxãrũ Yerucharẽcèx tawoegu na yexma naxcèx tayadaugũxũcèx. <sup>46</sup> Rũ tomaẽxpũx ga ngunexũguwena Ngechuchuxũ itayangaugũ ga tupauca ga taxũnegu. Rũ yema narũto natanũwa ga yema ngũexẽẽruũgũ ga Tupanaãrũ mugũwa nguxẽẽtaegũxũ, rũ inarũxĩnũ ga norũ nguxẽẽtae, rũ nũxna nicachigũ. <sup>47</sup> Rũ guxũma ga yema duũxũgũ ga Ngechuchuxũ ĩnũèxũ, rũ nabaixãchiãègũ na ñuxãcũ nũxũ nacuèxũchixũ rũ meãma nangãxũãxũ. <sup>48</sup> Rũ yexguma nanatũ rũ naẽ nũxũ daugũgu rũ tabaixãchiãègũ. Rũ naẽ rũ ñatarũgũ nũxũ: —Pa Chaunex, ¿tũxcũũ tomaã ngexũ cuwagũ? Cunatũ rũ choma rũ poraãcũ cuxcèx taxoegaãècũma cuxcèx tadaugũecha —ñatarũgũ. <sup>49</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagũrũ: —¿Tũxcũũ chauxcèx pedaugũ? ¿Tama èxna nũxũ pecuèx na woetama Chaunatũchiũwa tá changẽxmaxũ? —ñanagũrũ. <sup>50</sup> Natürũ ga tũmagũ rũ tama nũxũ tacuèxgũéga ga yema tũmamaã nũxũ yaxuxũ. <sup>51</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ tũmawe nataegu ga Nacharétuwa. Rũ guxũguma meã tũmaga naxĩnũècha. Rũ naẽ ga María rũ ngĩãèwa nagu irũxĩnũècha ga guxũma ga yema ngupetũxũ. <sup>52</sup> Rũ niyachigũ ga Ngechuchu, rũ yexeraãcũ nũxũ nicuáchigũ. Rũ Tupana rũ namaã nataãè, rũ guxũma ga duũxũgũ rũ ta namaã nataãègũ.

## 3

*Cuáũ ga baiũxẽẽruũ nũxũ nixu ga Tupanaarũ ore ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa*

*(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Cu 1.19-28)*

<sup>1</sup> Rũ yexguma Tibériu 15 ga taunecũ Dumaarũ ãèxgacũ yixĩxgu, rũ yexguma nixĩ ga Põũchiu Piratu rũ Yudéaaneãrũ ãèxgacũ yĩxũ, rũ Erode rũ Gariréaaneãrũ ãèxgacũ yĩxũ, rũ naèneè ga Piripi rũ Itúreaane rũ Traconíteaneãrũ ãèxgacũ yĩxũ, rũ Lichaniã rũ Abiriniãaneãrũ ãèxgacũ yĩxũ. <sup>2</sup> Rũ yexguma ga Aná rũ Caipá rũ paigũeru nixĩgũ. Rũ yexguma nixĩ ga Zacaría nane ga Cuáũmaã yadexaxũ ga Tupana ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa. <sup>3</sup> Rũ guxũma ga yema nachicagũ ga Yudáũcutuarũ

ngaicamana yexmagüxügu nixügüchigü ga Cuáü. Rü duüxügümaã nüxü nixuchigü na nüxü naxoexüçex ga nacümagü ga chixexü rü ínabaiüxüçex na yemaäcü Tupana nüxü nüxü rüngümaxüçex ga norü pecadugü. <sup>4</sup> Rü guma nuxcümaäcü ga Ichaxía ga Tupanaärü orearü uruü naxümatüxürüü nixí ga nangupetüxü. Yerü duüxügüarü maxüärü mexëechigaxü nixu ga yexguma ñaxgu:

“Ngëma nachica i ngextá taxúema íxãpataxüwa rü tá nangëxma i wüxi i duüxü i ngema tagaäcüma ñaxü: ‘¡Pegü pemexëe naxçex ya Cori! ¡Rü naxçex ipeyanawëxãchixëe i perü maxü!’ <sup>5</sup> Rü guxãärü maxü rü tá inayarüwëxãchi ñoma wüxi i ngatexü rügütaxürüü na iyawëxüçex i nama. Rü guxãma ya yíxema togüétüwa tügü ngëxmaxëëgüxe rü tá ítarüxí ñoma wüxi ya mëxpüne rü wüxi i ngüchitaeru idoxochixëëxürüü. Rü guxüma i nacüma i wüxü rü tá inayarüwëxãchigü. Rü ngëma duüxügüarü maxüwa tama mexü rü tá nayamexëëgü. <sup>6</sup> Rü guxüma i duüxügü rü tá nüxü nadaugü ya yima Maxëxëëruü ya Tupana núma namucü”,

ñanagürü ga Ichaxía ümatüxü ga ore. <sup>7</sup> Rü yexguma Cuáüxütawa naxíxgu ga duüxügü na ínabaiüxëëxüçex, rü nüma ga Cuáü rü ñanagürüama nüxü: —Pa Áxtapearü Duüxügüx ¿Rü ñuxäcü nagu perüxñüe na naxchaxwa pibuxmüxü i ngema poxcu i marü ingaicamaxü ega tama nüxü perüxoegu i pecüma i chixexü? <sup>8</sup> —¡Rü meã pemaxë na ngëmaäcü guxüma i duüxügü nüxü daugüxüçex na aixcüma marü nüxü perüxoexü i pecüma i chixexü! Rü tama name i ñaperügügü:

“Tãütáma Tupana toxü napoxcue, erü Abráütanüxü tixígü” ñaperügügü. Erü tama ngëmacèx nixí ya Tupana i duüxügüxü nayaxuxü. Rü pemaã nüxü chixu rü ngëxguma Tupana naxwëxegu rü tama nüxü naguxcha na daa nutawa Abráütanüxü nanguxüxëëxü. <sup>9</sup> —Tupanaärü yuema rü marü ímemare na yadaxüãxüçex i ngëma nanetügü i tama mexü. Rü guxüma i nanetügü i chixearü õõxü rü tá nadaxü, rü ñuxüchi üxüwa tá ínagu —ñanagürü ga Cuáü. <sup>10</sup> Rü yexguma ga duüxügü rü Cuáüna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tacü éxna nixí i mexü na tanaxüxü? —ñanagürügü. <sup>11</sup> Rü Cuáü rü nanangãxü rü ñanagürü: —Texé ya taxrearü gáuxüchiruãxë rü name nixí i texé ya tüxü nataxüxena tanaxã. Rü texé ya õnaãxë rü name nixí i texé ya ngearü õnaãxëmaã tangau i tumaärü õna —ñanagürü. <sup>12</sup> Rü Cuáüxütawa naxí ta ga ñuxre ga yatügü ga Dumaärü äëxgacüçex dñeru ngixü ideetanüxü. Rü nanaxwëxegü ga Cuáü na ínabaiüxëëxü. Rü Cuáüna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Ngúexëëruüx, ¿Tacü nixí i mexü na tanaxüxü i tomax? —ñanagürügü. <sup>13</sup> Rü Cuáü rü ñanagürü nüxü: —Tama name i äëxgacü pemaã nüxü ixuxüärü yexera penayauxgü i dñeru i duüxügüxütawa —ñanagürü. <sup>14</sup> Rü ñuxre ga churaragü rü ta Cuáüna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Toma rü tacü nixí i mexü na tanaxüxü? —ñanagürügü. Rü nanangãxü ga Cuáü rü ñanagürü: —Tama name i texéxü pexãxüneäcüma tumaärü ngëmaxügü pepuxü. Rü tama name i tacü rü doraxü tümachigaxü pixu na ngëmaäcü tumaärü ngëmaxügü pepuxüxüçex. Rü name nixí i ngëma dñeru i äëxgacü pexü ngímaã naxütanüçümaãtama petaãëgü rü tama yexeracüçex ípeca —ñanagürü. <sup>15</sup> Rü yexguma ga duüxügü rü poraäcü ínananguxëëgü na paxa ínanguxü ga Tupana Nane ga Cristu. Rü nagu narüxñüe ga na bexmana Cuáü rü Cristu yíxü. <sup>16</sup> Natürü ga Cuáü rü guxãxü ñanagürü: —Aixcüma i choma rü dexáwamare pexü íchabaiüxëë, natürü tá ínangu i to i Tupanaärü orearü uruü, rü nüma tá pexna nananguxëë i Tupanaãe i Ünexü wüxi i üxüemarüü. Erü nüma rü poraäcü choxü narüyexera na äëxgacü yíxü. Rü choma rü napëxewa rü taxuwama chame rü bai i norü chapatucunüärü wëgüwa chame. <sup>17</sup> —Rü nüma rü marü ínamemare na ñoma i naãnewa yadexechiãxüçex i norü duüxügü ñoma wüxi ya yatü trigu naãtuna idexechixürüü. Rü ngëmaäcü tá nayadexechi i ngëma noxrü ixígüxü na naxü- tawa nangëxmagüxüçex, natürü ngëma tama noxrü ixígüxü, rü tá ínanagu nawa ya yima üxü ya taguma ixoxüne —ñanagürü. <sup>18</sup> Rü yema oremaã rü muxüma ga to ga ucuxëgümaã, rü Cuáü duüxügümaã nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. <sup>19</sup> Rü

Cuáŭ rü ãëxgacü ga Erodexŭ nanga, yerü ngĩmaã naxãmèx ga Erodía ga naëneë ga Piripi namèx. Rü nananga ta naxcèx ga yema togü ga chixexŭ ga naxüxŭ. <sup>20</sup> Natürü ga Erode rü tama Cuáŭga naxĩnü. Rü yexeraxŭ ga chixexŭ naxü, yerü poxcupataŭwa Cuáŭxŭ namu.

*Ngechuchuarü baiechiga*

*(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)*

<sup>21</sup> Rü yexguma taxŭta napoxcugu ga Cuáŭ, rü guxŭ ga duŭxŭgŭxŭ ínabaiŭxëëxyane, rü yexguma ta nixĩ ga Ngechuchuxŭ ínabaiexëëxŭ. Rü yexguma Ngechuchu íyumŭxëyane rü ningena ga daxŭguxŭ ga naãne. <sup>22</sup> Rü Tupanaã i Üünexŭ rü wüxi ga muxtucurŭŭ inanago rü Ngechuchuna nangu. Rü daxŭwa inanaxŭ ga wüxi ga naga ga ñaxŭ: —Cuma nixĩ, Pa Chaunex, i cuxŭ changechaŭxŭchixŭ rü cumaã chataãëxŭ —ñaxŭ.

*Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxŭ ga duŭxŭgŭchiga*

*(Mt 1.1-17)*

<sup>23</sup> Ngechuchu rü 30 ga taunecü nüxŭ nayexma ga yexguma ínaxŭgŭãgu na guxŭwama duŭxŭgŭmaã nüxŭ yaxuxŭ ga Tupanaarü Ore. Rü duŭxŭgŭ nagu narŭxĩnüë rü Yúche nane nixĩ ga nümax.

Rü Yúche rü Erí nane nixĩ.

<sup>24</sup> Rü Erí rü Matáx nane nixĩ.

Rü Matáx rü Lebí nane nixĩ.

Rü Lebí rü Merequí nane nixĩ.

Rü Merequí rü Yana nane nixĩ.

Rü Yana rü Yúche nane nixĩ.

<sup>25</sup> Rü Yúche rü Matatía nane nixĩ.

Rü Matatía rü Amó nane nixĩ.

Rü Amó rü Naŭŭ nane nixĩ.

Rü Naŭŭ rü Echi nane nixĩ.

Rü Echi rü Nagaí nane nixĩ.

<sup>26</sup> Rü Nagaí rü Maãx nane nixĩ.

Rü Maãx rü Matatía nane nixĩ.

Rü Matatía rü Chemeí nane nixĩ.

Rü Chemeí rü Yuchéx nane nixĩ.

Rü Yuchéx rü Yudá nane nixĩ.

<sup>27</sup> Rü Yudá rü Yuanáŭ nane nixĩ.

Rü Yuanáŭ rü Récha nane nixĩ.

Rü Récha rü Chorobabé nane nixĩ.

Rü Chorobabé rü Charatía nane nixĩ.

Rü Charatía rü Nerí nane nixĩ.

<sup>28</sup> Rü Nerí rü Merequí nane nixĩ.

Rü Merequí rü Adí nane nixĩ.

Rü Adí rü Cocháŭ nane nixĩ.

Rü Cocháŭ rü Elmadáŭ nane nixĩ.

Rü Elmadáŭ rü Erú nane nixĩ.

<sup>29</sup> Rü Erú rü Yochué nane nixĩ.

Rü Yochué rü Erieché nane nixĩ.

Rü Erieché rü Yoríŭ nane nixĩ.

Rü Yoríŭ rü Matáx nane nixĩ.

Rü Matáx rü Lebí nane nixĩ.

<sup>30</sup> Rü Lebí rü Chimeŭŭ nane nixĩ.

Rü Chimeŭŭ rü Yudá nane nixĩ.

Rü Yudá rü Yúche nane nixĩ.

Rü Yúche rü Yonáŭ nane nixĩ.

Rü Yonáŭ rü Eriaquíŭ nane nixĩ.

<sup>31</sup> Rü Eriaquíŭ rü Meréa nane nixĩ.

Rü Meréa rü Ména nane nixĩ.

Rü Ména rü Matáta nane nixĩ.

Rü Matáta rü Natáŭ nane nixĩ.

- Rü Natáũ rü Dabí nane nixĩ.  
 32 Rü Dabí rü Ichaxí nane nixĩ.  
 Rü Ichaxí rü Obé nane nixĩ.  
 Rü Obé rü Boó nane nixĩ.  
 Rü Boó rü Cháru nane nixĩ.  
 Rü Cháru rü Nachóũ nane nixĩ.  
 33 Rü Nachóũ rü Aminadá nane nixĩ.  
 Rü Aminadá rü Admiũ nane nixĩ.  
 Rü Admiũ rü Arni nane nixĩ.  
 Rü Arni rü Esróũ nane nixĩ.  
 Rü Esróũ rü Fare nane nixĩ.  
 Rü Fare rü Yudá nane nixĩ.  
 34 Rü Yudá rü Acóbu nane nixĩ.  
 Rü Acóbu rü Ichaá nane nixĩ.  
 Rü Ichaá rü Abráũ nane nixĩ.  
 Rü Abráũ rü Taré nane nixĩ.  
 Rü Taré rü Nacúx nane nixĩ.  
 35 Rü Nacúx rü Cherúx nane nixĩ.  
 Rü Cherúx rü Ragáu nane nixĩ.  
 Rü Ragáu rü Peréx nane nixĩ.  
 Rü Peréx rü Ebéx nane nixĩ.  
 Rü Ebéx rü Cháru nane nixĩ.  
 36 Rü Cháru rü Caináũ nane nixĩ.  
 Rü Caináũ rü Arpacháx nane nixĩ.  
 Rü Arpachá rü Chéũ nane nixĩ.  
 Rü Chéũ rü Noe nane nixĩ.  
 Noe rü Laméx nane nixĩ.  
 37 Rü Laméx rü Matucharéũ nane nixĩ.  
 Rü Matucharéũ rü Enóx nane nixĩ.  
 Rü Enóx rü Yaréx nane nixĩ.  
 Rü Yaréx rü Maararéx nane nixĩ.  
 Rü Maararéx rü Caináũ nane nixĩ.  
 38 Rü Caináũ rü Enóx nane nixĩ.  
 Rü Enóx rü Chex nane nixĩ.  
 Rü Chex rü Adáũ nane nixĩ.  
 Rü Adáũ rü Tupana nane nixĩ.

## 4

### *Ngechuchuxũ naxũ ga Chataná* *(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)*

<sup>1</sup> Ngechuchuxũtawa nayexma ga Tupanaãe i Üünexũ. Rü yexguma Yudáũchiüwa ínaxũächigu ga Ngechuchu, rü Tupanaãe i Üünexũ rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa nanaga. <sup>2</sup> Rü yéma nayexma ga 40 ga ngunexũ. Rü ngoxo ga Chataná rü nüxũ naxũ. Rü yexguma yéma nayexmagu rü taguma nachibü. Natürü ga yixcama rü nataiya. <sup>3</sup> Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü ñanagürü nüxũ: —Ega aixcüma Tupana Nane quixĩgu, rü jdaa nutamaã nüxũ ixu na pãũxũ nanguxuchixüçè! —ñanagürü ga Chataná. <sup>4</sup> Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Tupanaãrü ore i ümatüxũwa rü ñanagürü:

“Tãütáma õnamaãxĩca namaxẽ i duũxügü, natürü guxüma i ore i Tupana nüxũ ixuxũ tá nixĩ i duũxügüxũ maxẽxẽxũ”,

ñanagürü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga mèxpünechitaeruwa nanaga. Rü yéma paxaãchi nüxũ nüxũ nadauxẽẽ ga guxüma ga nachiuãnegü ga ñoma ga naãnecũãx.

<sup>6</sup> Rü Chataná rü ñanagürü nüxũ: —Guxũ i ñaã nachiuãnegü i mexũ rü norü ngẽmaxügü rü chi cuxna chanaxã. Erü choxrü nixĩ i guxüma i ñaãgü, rü tüxna chanaxã ya texé ya choma chorü me ixĩxẽ na tüxna na chanaxãxũ. <sup>7</sup> —Rü ngẽxguma chi chopẽxegu



cucaxãpũxũgu rũ choxũ quicuèxũũgu rũ cuxrũ chi nixĩ i guxũma i ñaã cuxũ chawéxũ —ñanagürũ. <sup>8</sup> Natürũ ga Ngechuchu rũ nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —¡Choxna ixũgachi! Pa Chata- nãx. Erũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rũ ñanagürũ:

“¡Nũxũ icuèxũũ ya Cori ya curũ Tupana, rũ yimaãxũxĩcatama napuracũ!”

ñanagürũ. <sup>9</sup> Rũ yexguma ga ngoxo ga Chataná rũ Yerucharéũ ga ñãnewa nanaga. Rũ tupauca ga taxũnetapẽxegu nanamunagũ. Rũ ñanagürũ nüxũ: —Ega aixcũma Tupana Nane quixĩgu, rũ ¡nuã cugũ rütãe! <sup>10</sup> —Erũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rũ ñanagürũ:

“Tupana tá nanamu i norũ orearũ ngeruũgũ i daxũcũãx na cuxna nadaugũxũcèx. <sup>11</sup> Rũ naxmẽxmaã tá cuxũ niyaxgũ na tama ¡acũ rũ nutagu cunguxũcèx”,

ñanagürũ. <sup>12</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürũ: —Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rũ ñanagürũ ta:

“¡Tama name i nüxũ na cuxũxũ ya Cori ya curũ Tupana!”,

ñanagürũ. <sup>13</sup> Rũ yexguma marũ taxucürũwama Ngechuchuxũ naxũxgu, rũ nüma ga Chataná rũ nüxna niña ñuxmata nüxũ iyangau na ñuxãcũ wena nüxũ na naxũxũ.

*Ngechuchu rũ Gariréaanewa inanaxũgũ ga norũ puracũ*  
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

<sup>14</sup> Rũ Ngechuchu rũ Gariréaanecèx nataegu. Rũ Tupanaãe i Üünexũ rũ naxũtawã nayexma rũ porãcũ nanaporaxẽe. Rũ ga duũxũgũ rũ nachiga nidexagũ ga guxũ ga yema naãnewa. <sup>15</sup> Rũ wũxichigũ ga ñãneãrũ ngutaquẽxepataũgũwa rũ nanguxẽẽtae. Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ nüxũ nicuèxũũgũ.

*Nacharétuwa nayexma ga Ngechuchu*  
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

<sup>16</sup> Rũ Nacharétuwa naxũ ga Ngechuchu. Rũ guma nixĩ ga ñãne ga nanatũgũ nawa nayaxẽẽgũne. Rũ ngũxchigaarũ ngunexũgu rũ ngutaquẽxepataũgu naxũcu, yerũ yema nixĩ ga nacũma ga guxũ ga ngũxchigaarũ ngunexũgu. Rũ yéma inachi rũ duũxũgũcèx nüxũ nadaumatũ ga Tupanaãrũ ore ga ümatũxũ. <sup>17</sup> Rũ nüxna nanaxãgũ ga popera ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaxía ümatũxũ. Rũ yexguma yangenaãtũãgu, rũ nüxũ inayangau ga ngextã inaxũmatũxũwa ga ore ga ñaxũ:

<sup>18</sup> “Cori ya Tupanaãe rũ chauxũtawã nangẽxma. Rũ nüma rũ choxũ naxuneta na nüxũ chixuxũcèx i ore i mexũ namaã i ngẽma duũxũgũ i ngearũ ngẽmaxũãxgũxũ. Rũ choxũ namu na ngẽma duũxũgũ i pecadutũũwa ngẽxmagũxũmaã nüxũ na chixuxũcèx rũ tá na ínanguxũxũ. Rũ choxũ namu na chayadauchixetũxẽẽgũxũcèx i ngẽma ingexetũgũxũ rũ na íchananguxũxẽẽxũcèx i ngẽma duũxũgũ i togũmẽxẽwa ngẽxmagũxũ. <sup>19</sup> Rũ núma choxũ namu na duũxũgũmaã nüxũ chixuxũcèx na Tupana nüxũ rüngũxẽẽchaũxũ i ngẽma nüxũ yaxõgũxũ”,

ñanagürũ ga yema ore. <sup>20</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ nügũna nananuxãchiãtũ ga popera. Rũ ngutaquẽxepataũãrũ dauruũna nanaxã rũ ñuxũchi ínarũto. Natürũ guxũma ga yema ngutaquẽxepataũwa yexmagũxũ ga duũxũgũ rũ nüxũ narũdaunũẽcha. <sup>21</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ inanaxũgũ ga na yadexaxũ, rũ ñanagürũ: —Ñuxmatama nixĩ i pepẽxewa Tupana yanguxẽẽxũ i ñãã ore ga Ichaxía ümatũxũ —ñanagürũ. <sup>22</sup> Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ meã Ngechuchuchiga nidexagũ. Rũ nãbaixãchiãẽgũ namaã ga yema ore ga mexũ ga namaã nüxũ yaxuxũ. Natürũ tama aixcũma nayaxõgũchaũ. Rũ yemacèx nügũna nacagũ rũ ñanagürũgũ: —¿Taux õxna daa yĩxũ ya Yúche nane? —ñanagürũgũ.

<sup>23</sup> Rũ Ngechuchu rũ ñanagürũ nüxũ: —Choma nüxũ chacuèx rũ tá chomaã penaxuxuchi i ngẽma ore i ñaxũ:

“Pa Duturux ¡Cugũtama rümeẽe!” ñaxũ. Rũ õxna tá choxũ ñaperũgũgũ:

“Yema mexũ ga taxũ ga nüxũ taxĩnũẽxũ ga Tupanaãrũ poramaã cuxũxũ ga Capernãũwa, rũ tanaxwèxe i nuã curũ ñãnewa rũ ta na cunaxũxũ”, ñaperũgũgũ tá.

<sup>24</sup> Rũ nayadaxẽẽ ga Ngechuchu na yadexaũ rũ ñanagürũ: —Aixcũma pemaã nüxũ

chixu rü guxüma i Tupanaärü orearü uruü, rü norü ñānewatama i duüxüğü rü tama meã nanayauxgü. <sup>25</sup> –Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü Iraéanewa rü nayexma ga muxüchixüma ga ngexüğü ga iyutegüxü ga yexguma Ería maüxgu. Rü yexguma nixi ga tomaëxpüx ga taunecüarü ngäxü rü taguma napuxü, rü poraäcü nangüxü ga taiya ga guxü ga ñaa nachixüanewa. <sup>26</sup> –Natürü ga Tupana rü tama wüxi ga Iraéanecüãx ga yutecüxütawa Eríaxü namu. Natürü ngixütawa nanamu ga yema yutecü ga Charépacüãx ga Chidãüärü ñāneärü ngaicamagu ächiücü. <sup>27</sup> –Rü yexguma namaüxgu ga Erichéu, rü Iraéanewa nayexmagü ta ga muxüma ga duüxüğü ga chaxünemaã idaaweexü. Natürü taxüma ga yema idaaweexü ga Iraéanewa yexmagüxü rü naxcèx nitaaneë. Rü Namáü ga Chíriaanecüãxicatama nixi ga guma naxcèx yataanecü –ñānagürü ga Ngechuchu. <sup>28</sup> Rü yexguma yema orexü naxinüëgu, rü guxüma ga yema duüxüğü ga guma ngutaquëxepataüwa yexmagüxü rü poraäcü naxcèx nanuë. <sup>29</sup> Rü inachigü ga duüxüğü rü Ngechuchuxü ñatèxüchigü ga guma ñānewa. Rü guma mëxpüne ga guma ñāne nawa yexmanechitaeruwa nanagagü na yéma yanataegüãxüçèx. <sup>30</sup> Natürü ga Ngechuchu rü norü ngäxütanüwa ñāxüxüãma, rü ñāxü.

*Wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxüchiga  
(Mr 1.21-28)*

<sup>31</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü Gariréaaneärü ñāne ga Capernáüwa naxü. Rü ngüxchigaarü ngunexügu yéma duüxüğüxü nangüexëë. <sup>32</sup> Rü duüxüğü rü nabaixächiaëgü namaã ga norü nguxëëtae, yerü Tupanaärü poramaã nidexa. <sup>33</sup> Rü guma ngutaquëxepataüwa nayexma ga wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxü. Rü aita yéma naxü, rü ñānagürü: <sup>34</sup> –¡Toxna ixügachi! ¿Tüxcüü totanüwa cuxü, Pa Ngechuchux, Pa Nacharétucüãx? ¿Nuã cuxü na toxü cudèixüçèx? Choma cuxü chacuèx na Tupana Nane ya Üüncü na quiixü –ñānagürü. <sup>35</sup> Rü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo rü ñānagürü: –¡yarüngeëx rü ñāxüxü nawa ya yima yatü! –ñānagürü. Rü yexguma ga yema ngoxo rü duüxügüpéxegu nayanguxëë ga guma yatü, rü nawa ñāxüxü. Natürü tama nanapixëë. <sup>36</sup> Rü guxüma ga duüxüğü rü nabaixächiaëgü. Rü nügümücügümaächigü nachiga nidexagü, rü ñānagürü: –¿Tacü rü ore nixi i ngëma? Erü ñāã yatü rü aixcüma ngëma ngoxogümaã inacuèx rü poraäcü nanamu. Rü nümagü rü naga naxinüë, rü ñāxoxü –ñānagürü. <sup>37</sup> Rü guxüwama ga yema naānewa rü Ngechuchuchigaxü nixugüe ga duüxüğü.

*Ngechuchu rü Chimáü ga Pedru nëxècèx nayataanexëë  
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

<sup>38</sup> Rü guma ngutaquëxepataüwa ñāxüxü ga Ngechuchu rü Chimáüpatawa naxü. Rü Chimáü nëxë rü poraäcü iyaxaxüne. Rü Ngechuchuna nacagüe ga ngixcèx na yataanexëëãxüçèx. <sup>39</sup> Rü nüma rü ngixütagu nayachi rü narümèxächi rü nananga ga yema axüne. Rü yexgumatama igèuxächi ga na yaxaxünexü. Rü yexgumatama írüda, rü naxcèx inamexëë ga ñna.

*Ngechuchu rü muxüma ga idaaweexüçèx nayataanexëë  
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

<sup>40</sup> Rü yexguma marü yanaxücuchaügu ga üèxcü, rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga guxüma ga duüxüğü ga nagüxüraüxü ga daaweanemaã idaaweexü. Rü ga Ngechuchu rü wüxichigü ga yema duüxüğüxü ningögü, rü yemaäcü naxcèx nayataanexëëchigü. <sup>41</sup> Rü nanameëxëë ga muxüma ga duüxüğü ga idaaweexü ga ngoxo nawa yexmagüxü. Rü yema ngoxogü rü aita naxüe, rü ñānagürü: –Cuma nixi i Tupana Nane quiixü –ñānagürü. Natürü ga Ngechuchu rü nayangagü ga yema ngoxogü. Rü nüxna nanachüxu ga na yadexagüxü, yerü yema ngoxogü rü nüxü nacuèxgü na Cristu yüxü.

*Ngechuchu rü nanaxunagü ga ore ga mexü ga ngutaquëxepataüwachigü*  
(Mr 1.35-39)

<sup>42</sup> Rü yexguma noxri yangóonegu rü yema ñanewa ínaxüxü ga Ngechuchu. Rü wüxi ga nachica ga taxúema íxãpataxüwa naxü. Natürü ga duüxügü rü naxcèx nadaugü rü düxwa naxütawa nangugü. Rü nüxü nacèèxügü ga tama na ínaxüxüxcèx ga yema norü nañewa. <sup>43</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Taxucürüwama petanügu charüxãüëcha erü chanaxwèxe na náigü ya ñãnegüwa ngëxmagüxü i duüxügümaã rü ta nüxü chixuxü na ñuxãcü ãëxgacü yüxü ya Tupana. Erü woetama ngëmacèx núma choxü namu –ñanagürü. <sup>44</sup> Rü yemaãcü Ngechuchu nüxü nixuchigü ga ore ga ngutaquëxepataüwachigü ga guxüma ga Garirëaanewa.

## 5

*Muxüma ga choxni na ínayauxüxüchiga*  
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

<sup>1</sup> Rü wüxicana ga yexguma naxtaxa ga Yenecharétuanacüwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü muxüma ga duüxügü rü naxütawa nangugü. Rü düxwa yéma nayaxãütügü, yerü nüxü naxñüëchaü ga Tupanaärü ore. <sup>2</sup> Rü Ngechuchu yéma nüxü nadau ga taxre ga ngue ga ingeãcune. Rü guma nguegü rü naxnecüpechinüwa nanadagü, yerü ga püchaetanüxü rü nüxna yéma ínachoü, yerü norü pücha niyauxgü. <sup>3</sup> Rü wüxi ga guma nguegu nixüe ga Ngechuchu. Rü guma ngue rü Chimáüärü nixi. Rü Chimáüna naca ga naxnecüpechinüärü ngãxütüwaxüra na nangeaxüçèx. Rü guma nguewa narüto ga Ngechuchu. Rü yéma inanaxügü ga duüxügüxü na nangüexëëxü. <sup>4</sup> Rü yexguma yagüegagu ga Ngechuchu ga na yadexaxü, rü Chimáüxü ñanagürü: –¡yéa ínamátamaxüwa namaã naxã ya daa ngue. Rü ngema penatáe i perü pücha na choxnita piyauxgüxüçèx! –ñanagürü. <sup>5</sup> Rü Chimáü nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: –Pa Ngüexëëruüx, ngewèx rü guxü i chütaxü rü tapüchae, natürü taxuüma i choxni tiyaxu. Natürü ñuxma na choxü cumuxü rü wena táxaru íchanatáe i chorü pücha –ñanagürü. <sup>6</sup> Rü yexguma ínatægüãgu ga norü pücha, rü muxüma ga choxni ínayauxü. Rü düxwa narügáuxchaü ga norü pücha yerü namuxüchi ga choxni. <sup>7</sup> Rü naxmëxmaã náí ga nguewa yexmagüxü ga natanüxügüçèx nacagü na nüxü yanangüxëëgüxüçèx. Rü yéma naxi ga yema natanüxügü ga naxcèx nacagüxü. Rü nanaxüãcugü ga guma taxre ga ngue rü wixgutaèx inangutaügü yerü namuxüchi ga choxni. <sup>8</sup> Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga Chimáü ga Pedru, rü Ngechuchupëxegu nayacaxãpüxü, rü ñanagürü nüxü: –¡Choxna ixügachi! Pa Corix. Erü choma rü wüxi i duüxü i pecaduãxü chixi –ñanagürü. <sup>9</sup> Rü yema ñanagürü ga Chimáü yerü núma rü guxüma ga natanüxügü rü namaã nabaixãchiãëgü ga yema muxüma ga choxni na ínayauxüxü. <sup>10</sup> Rü nabaixãchiãëgü ta ga Chimáümücügü ga Chaütiágu rü Cuáü ga Zebedéu nanegü. Natürü Ngechuchu rü Chimáüxü ñanagürü: –¡Tãxü i cumuüxü! Erü ñuxmacürüwa rü tá choxü cupuracü na chauxütawa cunagagüxüçèx i duüxügü –ñanagürü. <sup>11</sup> Rü yexguma naxãnacüwa namaã nangugügu ga naweügü, rü yéma nanawogü ga norü guxüma rü Ngechuchuwe narüxi.

*Ngechuchu rü wüxi ga rüchaxünexüçèx nayataanexëë*  
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

<sup>12</sup> Rü yexguma wüxi ga yéma yexmagüne ga ñanewa nayexmagu ga Ngechuchu, rü yéma naxütawa nangu ga wüxi ga yatü ga chaxünemaã idaawexü. Rü yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu rü napëxegu nayacaxãpüxü rü yexma nanangücuchi. Rü Ngechuchuxü nacèèxü, rü ñanagürü: –Pa Corix, ngëxguma cuma cunaxwèxegu, rü cuxü natauxcha na choxü curümexëëxü nawa i chorü daawe –ñanagürü. <sup>13</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü ningögü, rü ñanagürü nüxü: –Ngü, chanaxwèxe. ¡Rüme! –ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rü naxcèx nitaane ga yema yatü ga chaxüneãxü. <sup>14</sup> Rü Ngechuchu nanaxucüxë rü ñanagürü nüxü: –¡Düçèx, taxúemaãtáma nüxü quixu,

natürü paixü cugü yadauxëë na curümexü rü yanguxëë i ngëma Tupana Moïchéwa nüxü ixuxü na duüxügü nüxü cuáxcèx na marü curümexü nawa i curü ðaawe! —ñanagürü. <sup>15</sup> Natürü ga Ngechuchuga rü guxüwama ninguchigüama. Rü muxüma ga duüxügü rü naxcèx naxítaquëxegü na norü orexü naxĩnüëxcèx, rü naxcèx na yataaneëxëãxüçèx ga norü ðaawegüwa. <sup>16</sup> Natürü Ngechuchu rü ñuxguacü rü ngextá taxúema íxãpataxüwa naxüxü. Rü yéma nayayumüxëxü.

*Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawãixächicüçèx nayataanexëë  
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)*

<sup>17</sup> Rü wüxi ga ngunexü Ngechuchu íngxëëtaeyane, rü yéma narütogü ga ñuxre ga Parichéugü rü ñuxre ga ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugümaã nguxëëtaegüxü ga guxü ga Gariréaaneärü ñanexãcügüwa ne íxü, rü Yudéaanewa ne íxü, rü Yerucharéüwa ne íxü. Rü Tupana rü poraãcü Ngechuchuwa inanawëx ga norü pora rü muxüma ga ðaaweexü narümeëxëë. <sup>18</sup> Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga ñuxre ga yatügü, rü naxcèx yéma nanangetaügü ga wüxi ga yatü ga nawãixächicü. Rü ípatagu nanangechuchitaügüchaü na Ngechuchupëxegu yaxütaügüãxüçèx. <sup>19</sup> Natürü taxuacüma yexma nanangecuchitaügüéga, yerü namuxüchi ga duüxügü. Rü yemacèx ñacèxwëxgu naxígü. Rü meãma Ngechuchu íyexmaxüetüwa ínanapogüãxügü ga guma ípata. Rü yéma duüxügütanüwa Ngechuchupëxewa ínanachüxüetaügü ga guma nawãixächicü. <sup>20</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga na nüxü yaxögüãxü ga yema yatügü, rü ñanagürü guma nawãixächicüxü: —Pa Chaunex, marü cuxü nüxü changechaü i curü pecadugü —ñanagürü. <sup>21</sup> Natürü yema ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugüarü nguxëëtaeruügü rü Parichéugü, rü nagu narüxĩnüë, rü nügüãëwa ñanagürügü: —¿Tacü nixí i ñaã yatü ecèx Tupanamaã chixexü yaxugüxü? Erü taxúema pora tüxü nangëxma na duüxügüaxü pecaduxü tangechaüxü. Rü Tupanaxícatama nixí ya nüxü nangëxmacü i ngëma pora —ñanagürügü naãëwa. <sup>22</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuèx ga tacügu na ínaxĩnüëxü. Rü yemacèx ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü ngë-magu perüxĩnüë i pemax? <sup>23</sup> —¿Tacü nixí irütauxchamaëxü na namaã nüxü ixuxü ya daa yatü ya nawãixächicü:

“Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü”, rü ëxna:

“¡Inachi rü íxü!” ñágüxü nüxü? <sup>24</sup> —Natürü ñuxma rü tá pexü nüxü chadauxëë na Chaunatü núma choxü muxü na duüxügüaxü nüxü changechaüxüçèx i norü pecadugü —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü guma nawãixächicüxü ñanagürü: —Cumaã nüxü chixu rü ¡inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü! —ñanagürü. <sup>25</sup> Rü yexgumatama guxü ga duüxügüpëxewa inachi ga guma nawãixächicü. Rü nanayaxu ga norü caruü ga nagu nacaxü. Rü Tupanaxü yacuëxüüchigüãcüma napatawa naxü. <sup>26</sup> Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixächiaëgü. Rü Tupanaxü nicuëxüügü. Rü poraãcü namuëãcüma ñanagürügü: —Ñuxma rü nüxü tadaugü i ñuxre i Tupanaärü puracügü i aixcüma mexëchixügü —ñanagürügü.

*Lebícèx naca ga Ngechuchu  
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)*

<sup>27</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü ínaxüxü ga guma íwa. Rü wüxi ga yatü ga Dumaärü ãëxgacüçèx díeru ngíxü ideetanüxüxütawa naxüpetü. Rü guma yatü rü Lebí nixí ga naega. Rü yéma díeru ngíxü ínadexüwa narüto. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Chowe rüxü! —ñanagürü. <sup>28</sup> Rü inachi ga Lebí, rü yéma nanatèx ga norü guxüma, rü Ngechuchuwe narüxü. <sup>29</sup> Rü yixcama ga Lebí rü Ngechuchucèx napatawa wüxi ga taxü ga ðna naxü. Rü muxüma ga yatügü ga Lebírüü díeruarü degüwa puracüexü, rü muxüma ga togü ga duüxügü rü ta yéma mechawa narütogü. <sup>30</sup> Natürü ga yema Parichéugü rü ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugüarü nguxëëtaeruügü, rü inanaxügüe na Ngechuchuarü ngúexügüchigagu chixri yadexagüxü. Rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü wüxiwa pechibüe rü namaã pexaxegü i ngëma yatügü i Dumaärü ãëxgacüçèx díeru ngíxü dexü

rü ngêma pecaduãxgüxü? –ñanagürügü. <sup>31</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: –Ngêma poraexü rü taxucèxma duturu nanaxwèxegü, natürü ngêma idaaweexü nixi i duturu naxwèxegüxü. <sup>32</sup> –Choma rü tama mexügüna na chaxuxücèx nixi i numa chaxüxü, natürü pecaduãxgüxüna na chaxuxücèx nixi i numa chaxüxü na ngêmaãcü nüxü naxoexücèx i nacümagü i chixexügü rü Tupanawe naxixü –ñanagürü.

*Ngechuchuna nacagüe ga aurechiga*  
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

<sup>33</sup> Rü yexguma Ngechuchuna nacagüe ga duüxügü, rü ñanagürügü: –Cuáü ya baiüxëruüârü ngüexügü rü Parichéugüârü ngüexügü rü nayumüxëgüecha, rü muëxpüxcüna rü naxauree rü tama nachibüe erü Tupanagu narüxñüë. Natürü i curü ngüexügü, rü guxüguma nachibüe rü naxaxegümare –ñanagürügü. <sup>34</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü wüxi ga ore ga nügüchigaxütama namaã nixu, rü ñanagürü: –¿Éxna wüxi i ngügüârü petawa rü pexcèx namexü na penaxaureexëxü i ngêma nüxna naxugüxü ega natanüwa nangëxmagu i ngêma yatü i ngexwacèx ãmaxü? Rü tama nixi. <sup>35</sup> –Natürü wüxi i ngunexü rü ngêma yatü i ngexwacèx ãmaxü, rü tá namücügüna nixügachi. Rü ngêma ngunexügu tá nixi i aixcüma naxaureexü i namücügü –ñanagürü. <sup>36</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü namaã nüxü nixu ga wüxi ga ore ga yema duüxügücüma ga nuxcümaüxüchiga rü noxrütama nguxëëtae i ngexwacaxüxüchiga. Rü ñanagürü: –Taxüema wüxi i ngexwacaxüxü i naxchiruta tiyo na namaã tanapaitaxücèx i wüxi i naxchiru i marü ngauxü. Erü ngëxguma ngêmaãcü tanaxüxgu rü tanachixexë i ngêma naxchiru i ngexwacaxüxü. Rü ñuxüchi ngêma natüchi i ngexwacaxüxü rü tama nüxü nayatãxü i ngêma naxchiru i marü ngauxü. <sup>37</sup> –Rü ngëxgumarüü ta rü taxüema ngexwacaxücü ya binu rü nagu tayabacuchi i wüxi i naxchiü i marü ngauxü i naxchëxmünaxcèx. Erü ngëxguma ngêmaãcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü tá narüngu, rü tá nayawãixëë i ngêma naxchiü i ngauxü i naxchëxmünaxcèx. Rü ngëxma tá nayarütaxu ya binu rü ngêma naxchiü rü ta. <sup>38</sup> –Rü ngëmacèx tanaxwèxe na yima ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchiügu yabacuchixü. Rü ngêmaãcü rü taxuütáma inayarütaxu. <sup>39</sup> –Rü taxüema ya texé ya tümamaã yaxüxe na ngüchiacü ya binu tayaxaxüxü rü tüxü nangüchaü na tayaxaxüxü ya binu ya ngexwacaxücü ya maïcuracü. Rü ngëxgumarüü ta nixi i ngêma duüxügü i marü namaã yaxüxü i nuxcümaüxü i nacüma i chixexü rü tama nanayauxgüchaü i ngêma mexü i nguxëëtae i ngexwacaxüxü –ñanagürü ga Ngechuchu.

## 6

*Ngechucharü ngüexügü rü trigu nicãüëtanü ga ngüxchigaarü ngunexügu*  
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

<sup>1</sup> Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngüexügümaã trigunecüwa nachopetü. Rü norü ngüexügü rü inaxiãcüma yoxocüne trigu nicãüëtanü. Rü naxmëxmaã nanadaxi ga trigu rü nayangðëtanü. <sup>2</sup> Rü ñuxre ga Parichéugü rü yema ngüexügüna nacagü, rü ñanagürügü: –¿Tüxcüü ngüxchigaarü ngunexügu penabuxu i trigu? Erü ngüxchigaarü ngunexügu rü nachuxu na texé puracüxü –ñanagürügü. <sup>3</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: –¿Taguma éxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga ãëxgacü ga Dabí ga yexguma nataiyagu ga nüma rü natanüxügü? <sup>4</sup> –Rü Tupanapatagu naxücu rü nüxü nadau ga yema pãü ga üünexü ga yexma nuxü. Rü yema pãü rü nachuxu ga ngexerüxemare na nangöxü, rü paigücëxicatama nixi. Natürü Dabí nanayaxu ga yema pãü rü nanangöx, rü natanüxümaã rü ta nangau –ñanagürü. <sup>5</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Tupana Nane ya duüxüxü ixicü rü namaã inacüex i ngüxchigaarü ngunexü –ñanagürü.

*Wüxi ga yatü ga yumécüchiga  
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)*

<sup>6</sup> Rü to ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü ngutaquëxepataügu naxücu. Rü inanaxügu ga na nangüxëëtaexü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü tügünewa yumécü. <sup>7</sup> Rü yema ngúexëëruügu ga Moïchëarü mugüwa ngüxëëtaegüxü rü Parichëugü, rü Ngechuchuxü nangugügu ngoxita ngüxchigaarü ngunexügu guma yumécüxü namexëë, yerü naxcëx nadaugü ga ñuxäcü norü äëxgacügüxütawa na ínaxuaxüguäxü. <sup>8</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nacuëx ga yema naäëwa nagu naxínüëxü ga yema yatügu. Rü yemacëx guma yumécüxü ñanagürü: —¡Írüda rü nuxä ngäxütanügu yachi! —ñanagürü. Rü guma yumécü rü inachi rü norü ngäxütanügu nayachi. <sup>9</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca ga yema Parichëugü rü yema mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü ñanagürü nüxü: —¡tacü nixí i ngema mexü ixüxü i ngüxchigaarü ngunexügu? ¿Rü ngema mexü rü ëxna chixexü? ¿Rü namexü i na namaxëëxü rü ëxna yamáxü? —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxü nidaugüächi ga yema duüxügu ga yéma yexmagüxü. Rü guma yumécüxü ñanagürü: —¡Iyanawëxächixëë ya cuxmëx! —ñanagürü. Rü guma yatü rü nügu inayarüwëxächimëxëë, rü narümemëx. <sup>11</sup> Natürü yema Parichëugü rü ngúexëëruügu ga Moïchëarü mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü poraäcü nanuë. Rü nügu nixucüxëgu na ñuxäcü tá Ngechuchuxü na yamëxgüxü.

*Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngúexügu na tóxnamana namugüäxüçëx  
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)*

<sup>12</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü dauxchitawa, wüxi ga mëxpünewa naxü na yéma yayumüxëxüçëx. Rü guxü ga yema chütaxügu rü yéma nayumüxë. <sup>13</sup> Rü yexguma yangóonegu, rü Ngechuchu norü ngúexüguçëx naca. Rü natanüwa nayadexechi ga 12. Rü yema nixí ga yatügu ga Ngechuchu nüxü unetagüxü na tóxnamana nangegüäxüçëx ga norü ore. <sup>14</sup> Rü yema yatügu ga nadexü rü Chimáü ga Pedrugu nanaxüéga nixí ga wüxi. Rü to nixí ga Aüdré ga Chimáü naëneë, rü Chaütiágu rü Cuáü, rü Piripi, rü Baturumé, <sup>15</sup> rü Mateu, rü Tumachi, rü Chaütiágu ga Arupéu nane rü Chimáü ga iporaäcüücü, <sup>16</sup> rü Yuda ga Chaütiágueneë, rü Yuda Icariüte ga yixcama Ngechuchuxü íxuaxüxü naëchita.

*Ngechuchu rü muxüma ga duüxüguxü nangúexëë  
(Mt 4.23-25)*

<sup>17</sup> Rü Ngechuchu rü yema yatügu ga nadexümaã ínarüxügu nawa ga guma mëxpüne. Rü wüxi ga nachica ga ínametachinüänexüwa nayachaxächitanü. Rü yéma nayexmagü ga muxüma ga duüxügu ga guxü ga Yudéaanewa ne íxü, rü Yerucharëüwa ne íxü, rü taxtü ga taxüänacüwa ga Chidáüwa rü Tiruwa ne íxü. Rü yéma naxí yerü Ngechuchuxü naxínüëchaü, rü nanaxwëxëgu ga Ngechuchu na nameëxëëxü ga norü ðaawegüwa. <sup>18</sup> Rü yema duüxügu ga chixexü ga naäë nawa yexmagüxü rü ta naxcëx nitaanegü. <sup>19</sup> Rü guxüma ga duüxügu rü Ngechuchuxü ningögügüchaü, yerü norü poramaã nanameëxëë.

*Duüxügu i taäëgüxüchiga rü duüxügu i ngechaügüxüchiga  
(Mt 5.1-12)*

<sup>20</sup> Rü yexguma Ngechuchu rü norü ngúexüguxü nadawenü, rü ñanagürü nüxü: —¡Petaäëgü i pema ya ingearü ngëmaxüäxgüxë! Rü Tupana äëxgacü íxíxüwa rü pema rü tá ta pexächica. <sup>21</sup> —¡Rü petaäëgü i pema i ñuxma taiyaexe! ¡Rü tá meäma pingäxcharaügu! ¡Rü petaäëgü i pema i ñuxma auxexe! Rü yixcama rü tá pecugüe. <sup>22</sup> —¡Rü petaäëgü i pema i ngëxguma duüxügu pexchi aiegu, rü pexü ínawoüxgu, rü tacü pemaã yaxugüegu, rü chaugagu chixri pechiga yadexagügu! <sup>23</sup> —Rü ngëxguma ngëma pexü üpetügu, rü ¡petaäëgüama rü tama pexoegaäëgü! Erü daxügüxü i naänewa rü tá penayauxgü i wüxi i perü ämare i mexëchixü. Rü dücax, ñaä duüxügu i ñuxma pexchi aixüärü oxigü rü yexgumarü ta nixí ga naxchi na naxaixü ga nuxcümaüguxü ga Tupanaärü orearü uruügu. <sup>24</sup> —Natürü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcëx i pema ya muärü ngëmaxüäxgüxë

erü núma ñoma i nañewa rü marü petaãëgü. <sup>25</sup> –Rü wüxi i ngechaũ tá nixĩ i pexcèx i pema ya marü ingaxcharaũgüxe erü tá petaiyae. Rü wüxi i ngechaũ tá nixĩ i pexcèx i pema i ñuxma marü cugüexe, erü yixcama rü perü ngechaũmaã tá pexauxe. <sup>26</sup> –Rü wüxi i ngechaũ tá nixĩ i pexcèx i ngëxguma guxũma i duũxũgü pexũ icuèxüũgügu. Erü ngëma duũxũgü i ñuxma pexũ icuèxüũgüxũârü oxigü rü yexgumarüü nüxü nicuèxüũgü ga nuxcümaũgüxü ga orearü uruũgüneta.

*Name nixĩ i nüxü tangechaũ i ngëma tamaã rüxuwaniũgüxü*  
(Mt 5.38-48, 7.12)

<sup>27</sup> –Natürü pema i ñuxma na choxü pexĩnüëxü rü pemaã nüxü chixu rü: –¡Nüxü pengechaũ i ngema pemaã rüxuwaniũgüxü! ¡Rü meã nüxü perüngüxëëx i ngëma pexchi aiexü! <sup>28</sup> –¡Rü meã nachiga pidexagü rü naxcèx ípeca í Tupanaãrü ngüxëë naxcèx i ngëma pemaã guxchigagüxü! ¡Rü naxcèx peyumüxëgü i ngëma chixri pechigamaã idexagüxü! <sup>29</sup> –Rü ngëxguma texé cumaã nuxgu rü cuxü tapechiwegu rü name nixĩ i tama cuxütanü ega woo curü tochiwewa rü ta cuxü tapechiwegu. Rü ngëxguma texé cuxü napuarü gáuxüchiruãxgu, rü name nixĩ i tüxü cungechaũãma ega woo curü daxü rü ta cuxna tanapuxgu. <sup>30</sup> –¡Rü tüxna naxã ya texé ya curü ngëmaxüçèx íçaxe! Rü ngëxguma texé curü ngëmaxü cuxna napuxgu, rü tama name i naxcèx cungema. <sup>31</sup> –Rü ngëma mexü i pema penaxwèxexü na togü pemaã naxüxü, rü name nixĩ i pema rü ta ngëmaãcü mexü namaã pexü. <sup>32</sup> –Rü ngëxguma pema rü ngëma duũxũgü i pexü ngechaũxüxüicatama pengechaũgu, rü çtacüwa namexü i ngëma? Erü ngëma duũxũgü i tama yaxõgüxü rü ngëmaãcü nanaxügü. <sup>33</sup> –Rü ngëxguma ngëma duũxũgü i cuxü rüngüxëëxüxüicatama curüngüxëëgu, rü çtacüwa namexü i ngëma? Erü ngëma duũxũgü i tama yaxõgüxü rü ngëmaãcü nanaxügü. <sup>34</sup> –Rü ngëxguma ngëma duũxũgü i ixããrü díeruãxüñaxüicatama cunaxãxgu i curü díeru, rü çtacüwa namexü i ngëma? Erü ngëma duũxũgü i tama yaxõgüxü rü ngëmaãcü nanaxügü, erü nüxü nacuèxgü rü tá nüxü nanataeguxëë i ngëma díeru. <sup>35</sup> –Natürü pema rü name nixĩ i nüxü pengechaũ i ngema pemaã rüxuwaniũgüxü, rü nüxü perüngüxëë. Rü ngëxguma çtacüçèx pexna nacaxgu, rü name nixĩ i tama pexoegaãëãcüma nüxna penaxã ega woo nagu perüxĩnüëgu na ngürüãchi tãütãma pexü nataeguxëëãxü. Erü ngëxguma ngëmaãcü penaxüxgu, rü Tupana rü ngëmaãrü yexera tá poraãcü pexü nanataeguxëë, rü naxãcügü tá pixĩgü ya yima Tupana ya Poraxüchicü ya nüxü rüngüxëëcü ta i ngëma taguma moxë nüxna ägüxü rü ngëma chixecümagüxü. <sup>36</sup> –Rü pema rü name nixĩ i pengechaũwaxegü, ngëma Penatü ya Tupana na ngechaũwaxexürü.

*Tama name i chixexügu namaã perüxĩnüe i togü*  
(Mt 7.1-5)

<sup>37</sup> –¡Rü taxü i togüxü pixuxü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãxütãma pexü nixu na pechixexü. ¡Rü taxü i poxcu namaã pexueguxü i togü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tãxütãma poxcu pemaã naxuegu. ¡Rü nüxü nüxü perüngümae i norü chixexü i togü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tá pexü nüxü narüngüma i perü chixexü. <sup>38</sup> –¡Rü togümaã pengau i perü ngemaxügü! Rü ngëxguma ya Tupana rü tá pexna nanaxã. Rü ñoma wüxi i choca i meãma napaxürüü rü meama ípoõcuxürüü tá Tupana pexna nanaxã. Erü ngema nguruxü i namaã cumücüna cuxãxü i curü ngemaxü rü nge-matama nguruxümaã tá Tupana cuxna nanaxã –ñanagürü. <sup>39</sup> Rü Ngechuchu rü ñaã cuèxruü norü ngüexügümaã nixu, rü ñanagürü: –¿Ñuxãcü i wüxi i ngexetüxü rü to i ngexetüxüxü namaxü nacuèxëëxü? Erü ngëma taxre i ngexetüxü rü wüxi i äxmaxügu tá nügümaã nayayicu. <sup>40</sup> –Rü taxuüma i ngüexü rü norü ngüexëëruüxü narüyexera. Natürü ngëxguma meã nanguxgu rü tá naxrüxü nixĩ ya norü ngüexëëruü. <sup>41</sup> –¿Rü tüxcüü nachiga quidexa i cumücü naxcèx i ngëma íraxü i chixexü i naxüxü natürü tama cugütama cüngügü naxcèx i ngëma chixexü i taxü i cuxüxü? <sup>42</sup> –Rü ngëxguma tama

nüxna cucuèxãchigu i ngẽma chixexũ i taxũ i cumatama cuxũxũ, rü ¿ñuxũcürüwa i nagu curũxĩnũxũ na cunamexẽẽxũ i ngẽma cumücüarũ chixexũ i íraxũ? Pa Duũxũ i Meã Maxnetaxũx, name nixĩ i cuxira nüxũ curũxo i ngẽma chixexũ i taxũ i cumatama cuxũxũ, rü ngẽxguma tá cume na nüxũ curũngũxẽẽxũcèx i cumücü na nüxũ naxoxũcèx i ngẽma chixexũ i íraxũ i naxũxũ.

*Wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ icuáxũ*  
(Mt 7.17-20, 12.34-35)

<sup>43</sup> —Nataxuma i nanetü i mexũ i chixearü oóxũ. Rü nataxuma i nanetü i chixexũ i meärü oóxũ. <sup>44</sup> —Rü wüxichigü i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ icuáxũ. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama wüxi i orix i imúxũ tayaxu. Rü wüxi i chuxchuxũwa rü taxucürüwa uba tayaxu. <sup>45</sup> —Rü wüxi ya mecü ya yatü rü mexũ i orexũ nixu, erü naãẽwa rü aixcúma mexũgu narũxĩnũ. Natürü wüxi i yatü i chixecümaxũ rü chixexũ i orexũ nixu, erü chixexũgu narũxĩnũ. Rü ngẽma naãẽwa ngexmaxũ i chixexũ nixĩ i nüxũ yaxuxũ.

*Ípata ya nutaétügu üxũne rü ípata ya naxnücüétügu üxũnechiga*  
(Mt 7.24-27)

<sup>46</sup> —¿Tüxcüũ i pema rü: “Pa Torü Corix” ñaperügü choxũ, natürü tama penaxü i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ? <sup>47</sup> —Rü ñuxma tá pemaã nüxũ chixu na ñuxãcü tíxũ ya yixema chowe rüxũxẽ rü choxũ ñnũxẽ rü naxũxe i ngẽma tümamaã nüxũ chixuxũ. <sup>48</sup> —Rü tümã rü wüxi ga yatü ga üpatacü rü yamèxmaũcü ga norü caxta ñuxmata nutawa nangucürüũ tixĩ. Rü yexguma namèxgu ga taxtũ rü yabaixũgu ga napata, rü woo ga na naporaũchiũxũ, rü tama niwèxtaũ, yerü meãma inapugüarü caxtaãx ga guma í. <sup>49</sup> —Natürü yixema nüxũ ñnũmarexe i chorü ore natürü tama naxũxe i ngẽma tümamaã nüxũ chixuxũ, rü wüxi ga yatü ga naxnücüétügumare üpatacürüũ tixĩ. Rü yexguma namèxgu ga taxtũ, rü nibaixũ ga napata, rü naporaũchiü. Rü niwèxtaũ ga napata, rü yexma nayarüxo ga guma í.

## 7

*Ngechuchu rü Dumacũãx ga churaragüarü ãëxgacüarü duũxũxũ narümexẽẽ*  
(Mt 8.5-13)

<sup>1</sup> Rü yexguma nüxũ nachauxgu ga duũxũgümaã na yadexaxũ ga Ngechuchu, rü Capernáũwa naxũ. <sup>2</sup> Rü yéma nayexma ga wüxi ga churaragüarü capitáũ ga Dumacũãx. Rü guma capitáũ rü nüxũ nayexma ga wüxi ga norü duũxũ ga poraãcü nüxũ nangechaũxũ. Rü yema norü duũxũ rü niðaawe, rü naturaxüchi. <sup>3</sup> Rü yexguma Ngechuchuxũ naxĩnũchigagu ga guma capitáũ, rü Ngechuchuxũtawa nanamugü ga ñuxre ga Yudíugüarü ãëxgacügüerügü. Rü ñanagürü nüxũ: —¡Ngema Ngechuchuxũtawa pexĩ na nüxũ pecèxũgũxũcèx rü núma naxũ na chorü duũxũcèx yanataanexẽẽãxũcèx! —ñanagürü. <sup>4</sup> Rü Ngechuchuxũtawa naxĩ, rü poraãcü nüxũ nacèxũgü, rü ñanagürügü: —Name nixĩ i nüxũ curũngũxẽẽ ya torü capitáũ. <sup>5</sup> —Erü nüma rü guxũ i Yudíugũxũ nangechaũ. Rü nümatama nanaxütanü na naxügüãxũcèx ga torü ngutaquẽxepataũ —ñanagürügü. <sup>6</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nawe narũxũ. Natürü yexguma marü capitáũpataxũ yangaicagu, rü núma ga capitáũ rü Ngechuchucèx yéma nanamu ga ñuxre ga namücügü na namaã nüxũ yanaxugũxũcèx ga norü ore ga ñaxũ: —Pa Corix, tama cuxũ chachixewecheaũ na chopatawa cunguxũ erü choma rü taxuwama chame na chopatagu na cuxücuxũ. <sup>7</sup> —Rü ngẽmacèx nixĩ i tama chomatama cuxcèx chayaçaxũ. Rü chanaxwèxe i curü orewaxicatama nüxũ quixu na naxcèx yataanexũ tá i chorü duũxũ. <sup>8</sup> —Erü choma rü ta chorü ãëxgacümèxèwa changèxma, rü choxmèxwa nangèxmagü ta i ñuxre i churaragü. Rü ngẽxguma chanamuxgu i wüxi na ngextá naxũxũcèx, rü ngema naxũ. Rü ngẽxguma chaugũxũtawa naxcèx changemagu i to, rü chauxũtawa nangu. Rü ngẽxguma chorü duũxũxũ chamuxgu na tacü na naxũxũcèx, rü choxũ nanaxü —ñanagürü. <sup>9</sup> Rü nüma ga Ngechuchu rü yexguma nüxũ naxĩnũgu ga yema capitáũarü



ore rü nabaixãchiãẽ. Rû yema duïxügü ga nawe rüxïxüxü nadawenü, rü ñanagürü: —Aixcûma pemaã nüxü chixu rü taxuüma i Yudíugütanüwa nüxü ichayangau i wüxi i duïxü i ngẽma yatürüü aixcûma yaxõxü —ñanagürü. <sup>10</sup> Rû yexguma nawoegugu ga yema capitáümcügü ga Ngechuchuxütawa namugüxü, rü nüxü inayangaugü ga marü naxcèx na yataanexü ga yema capitáüärü duïxü.

*Ngechuchu ínanadaxẽẽ ga wüxi ga yutecü ngĩne*

<sup>11</sup> Rû yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga ñãne ga Naïgu ãeganewa naxü. Rû nawe narüxï ga norü ngúexügü, rü muxüma ga togü ga duïxügü. <sup>12</sup> Rû yexguma guma ñãneärü ngaicamana nanguxgu, rü tüxü nadau ga wüxi ga yueta ga tèxgüwa tüxü nangegüxe. Rû guxema yuetaarü mamá rü tayute rü guma yucü rü guxicatama nixï ga tümãne ixïcü. Rû muxüma ga duïxügü ga guma ñãnecüãx rü tüxü ínixümcügü. <sup>13</sup> Rû yexguma Cori ga Ngechuchu guma yucüarü mamaxü dèuxgu, rü nüxü ingechaütümüü. Rû ñanagürü ngĩxü: —¡Tãxü i cuxaxuxü! —ñanagürü. <sup>14</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rü yuetacèx nixü, rü nüxü ningögü ga tümachiü. Rû yema tüxü ingetaügüxü rü tümamaã inayachiãchitanü. Rû ñanagürü ga Ngechuchu tüxü ga guxema yueta: —Pa Ngextüxcüx, ¡rúda! —ñanagürü. <sup>15</sup> Rû yexguma ga guxema yuchiréxe rü ítarüto, rü itanaxügü ga na tidexaxü. Rû Ngechuchu rü tümãena tüxü namu. <sup>16</sup> Rû yexguma yemaxü nadaugügu ga duïxügü, rü guxüma namuë. Rû inanaxügüe ga Tupanaxü na yacuèxüügüxü. Rû ñanagürügü: —Wüxi i Tupanaärü orearü uruü i poraxü tatanüwa nangox. Rû ñanagürügü ta: —Tupana nuã naxü na norü duïxügüxü yanangüxèxüçèx —ñanagürügü. <sup>17</sup> Rû guxüma ga Yudéanewa rü norü ngaicamana, rü duïxügü nüxü nacuáchigagü ga yema Ngechuchu üxü.

*Cuáü ga baiüxèëruü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga taxre ga norü duïxügü (Mt 11.2-19)*

<sup>18</sup> Rû Cuáü ga baiüxèëruü rü nüxü nacuáchiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü, yerü norü ngúexügü ga Cuáü rü namaã nüxü nixugü. Rû yemacèx ga Cuáü rü taxre ga norü ngúexügüçèx naca. <sup>19</sup> Rû Ngechuchuxütawa nanamugü. Rû Cuáü rü ñanagürü nüxü: —¡Ngema pexï rü Ngechuchuna peca rü ñapegügü nüxü: “¿Cuma yïxü i Cristu i cuxü ítanangüxèxü, rü èxna to tá yixï i Cristu?” ñapegügü nüxü! <sup>20</sup> Rû yema yatügü ga Cuáü Ngechuchuxütawa mugüxü, rü Ngechuchucèx naxï. Rû ñanagürügü nüxü: —Cuáü ya baiüxèëruü núma cuxütawa toxü namugü na cuxna tayacagüxüçèx rü ¿aixcûma cuma quiixü i Cristu ya núma ngxuchaücü, rü èxna to tá yixï i Cristu? —ñanagürügü. <sup>21</sup> Rû yexgumatama Ngechuchuxütawa nangugügu ga Cuáüärü ngúexügü, rü Ngechuchu nanameëxèe ga muxüma ga duïxügü ga nagüxüraüxü ga daawemaã idaaweexü rü yema ingoxoãxü. Rû nayadauchigüxèe ga muxüma ga ingexetüxü. <sup>22</sup> Rû yemacèx Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —¡Pewoegu rü Cuáümaã nüxü peyarüxu i ngẽma pematama nüxü pedauxü rü nüxü pexïnüèxü! ¡Rü namaã nüxü pixu i ñuxãcü i ngẽma ingexetüxü rü marü nidauchigü, rü ngẽma ichixeparaxü rü marü inachigü, rü ngẽma chaxüneãxgüxü rü marü naxcèx nitaanegü, rü ngẽma ngauchixègüxü rü marü ningoxnamachixègü, rü ngẽma yuexü rü wenaxärü namaxè, rü ngẽma ingearü ngẽmaxüãxümaã rü marü nüxü tixu i Tupanaärü ore i mexü! <sup>23</sup> —Rü tataãe ya yixema texé ya tama choxü rüxoxe —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>24</sup> Rû yexguma nawoeguxgu ga yema duïxügü ga Cuáü yéma mugüxü, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Cuáüchiga na yadexaxü. Rû duïxügümaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —¿Tacü nixï ga pema ípeyadaugüxü ga dauxchitawa ga taxúema íxãpataxüwa? ¿Èxna wüxi ga yatü ga turaxü ga ñoma dexne ga buanecü yaxiãxtanücüxèëcürüü ixixü nixï ga ípeyadaugüxü? <sup>25</sup> —Rü èxna tama guma ípeyadaugügu, ¿rü tacü nixï ga ípeyadaugüxü? ¿Èxna wüxi ga yatü ga poraãcü nügü ngèxãècü ípeyadaugü? Pema nüxü pecuèx i ngẽma poraãcü nügü ngèxãègüxü rü

ãëxgacügü ya tacügüpatawa nangëxmagü, rü taxucèxma dauxchitawa nangëxmagü. <sup>26</sup> – ¿Tacü ëxna nixĩ ga ípeyadaugüxü? ¿Éxna wüxi ga Tupanaärü orearü uruü? Ngëmaãcü aixcüma yema nixĩ ga ípeyadaugüxü. Rü pemaã nüxü chixu rü Cuáü ya baiüxëëruü rü tama wüxi i ngëxürüxü i Tupanaärü orearü uruü nixĩ. <sup>27</sup> –Rü Cuáüchiga nixĩ ga naxümatüxü ga yema Tupanaärü ore ga ñaxü:

“Cupëxegu chayamu i chorü orearü ngeruü na cuxcèx namexëëãxüçèx i duüxügüarü maxü”,

ñaxü. <sup>28</sup> –Rü pemaã nüxü chixu rü guxü i duüxügütanüwa rü nataxuma i Tupanaärü orearü uruü i Cuáü ya baiüxëëruüärü yexera. Natürü yíxema Tupana ãëxgacü íixüüwa wixwexüchi üxe, rü Cuáüärü yexera tixĩ –ñanagürü. <sup>29</sup> Rü guxüma ga duüxügü rü woo yema yatügü ga Dumaärü ãëxgacüçèx díëru ngíxü ideetanüxü, rü nüxü naxínüë ga yema Ngechuchuarü ore rü ñuxüchi Tupanaxü nicuëxüügü yerü nüxü nicuëxächitanü na aixcüma mecü yíixü ga Tupana. Rü yema nixĩ ga duüxügü ga üpaacü Cuáü íbaiüxëëxü. <sup>30</sup> Natürü yema Parichéugü rü yema ngüxëëruügü ga Moíchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü rü tama nanaxwèxegü ga Cuáü na ínabaiüxëëxü. Rü yemaãcü nüxü naxoe ga yema mexü ga Tupana naxcèx üxchaüxü. <sup>31</sup> Rü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü: – ¿Tacügu tá chanangu i ñomaüçüü maxëxü i duüxügü? ¿Rü nanatäcüräügü? <sup>32</sup> –Rü ñaã duüxügü rü taxuxümaãma nataëgü ngëxgumarüü i ngema buxügü i ñäxtüwa rütogüxü, rü íxñüçèxwèxegüxü, rü tagaãcü namüçügüxü ñagüxü:

“Marü wowerumaã pexcèx tapaxetagü natürü tama ípixüächitanüxü. Rü marü ngechaüxü i wiyaegu pexcèx tawiyaegü natürü tama pexauxe”, ñagüxü. Rü ngëma buxügürüü taxuxümaãma nataëgü i ñomaüçüü i duüxügü. <sup>33</sup> –Yerü ga Cuáü ga baiüxëëruü rü núma naxü, rü tama päü nangõx rü tama binu nayaxaxü. Rü yexguma ga pema rü: “Nangoxoãx” ñaperügü nüxü. <sup>34</sup> –Rü ñuxüchi núma chaxü i choma ya Tupana Nane na duüxüxü chíixü, rü õna changõx rü binu chayaxaxü. Rü ngëxguma i pema rü ñaperügügü choxü:

“Choma rü chataanüxüchi rü changãxwèxe, rü pecaduã x-güxü i duüxügümaã chaxãmüçü, rü yatügü i Dumaärü ãëxgacüçèx díëru ngíxü ideetanüxümaã chaxãmüçü”, ñaperügügü choxü. <sup>35</sup> –Natürü Tupanaärü cuèx rü meãma nangox tümawa ya yíxema aixcüma nawe rüxíxë –ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Ngechuchu rü Chimáü ga Parichéupatawa nayexma*

<sup>36</sup> Rü wüxi ga Parichéu rü Ngechuchuna naxu na napatawa nachibüxüçèx. Rü yéma naxü ga Ngechuchu rü yema Parichéuarü mechawa nayarüto. <sup>37</sup> Rü wüxi ga ngeçü ga chixri maüxcü ga guma ñanecüãx, rü yexguma nüxü nacuáchigagu na Parichéupatawa tá na nachibüxü ga Ngechuchu, rü yéma ixü. Rü yéma inange ga wüxi ga pumara ga yixixü ga wüxi ga butiya ga nutanaxcèxmaã äxchiüxü. <sup>38</sup> Rü nax-auxãcüma Ngechuchucutüxütawa iyarüttoxõchi. Rü ngíxgüxüxëtümaã iyawaicutüxëë. Rü ngíyaemaã ínapicutü, rü inachuxcutü. Rü ñuxüchi yema pumaramaã inachacutü. <sup>39</sup> Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga yema Parichéu ga Ngechuchuna uxü, rü naãëwa nagu narüxñü rü nügümaãtama ñanagürü: –Ngëxguma chí ñaã Ngechuchu rü aixcüma wüxi i Tupanaärü orearü uruü yixígu, rü nüxü chí nacuèx na tacü yíixü i ñaã ngexü i nüxü ingögüxü rü ñuxãcü na namaxüxü rü poraãcü na napecaduãxü –ñanagürü ga naãëwa. <sup>40</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama rü Parichéuxü ñanagürü: –Pa Chimáüx, choxü nangëxma i wüxi i ore i cumaã nüxü chixuxchaüxü –ñanagürü. Rü nüma ga Parichéu rü Ngechuchuxü nangãxü, rü ñanagürü: –¡Écü, chomaã nüxü ixu, Pa Ngüxëëruüx! –ñanagürü. <sup>41</sup> Rü ñanagürü ga Ngechuchu: –Taxre ga yatügü rü wüxi ga corixütawa nanangetanü. Rü wüxi nanangetanü ga 500 tachinü ga díëru rü to nanangetanü ga 50 tachinü. <sup>42</sup> –Natürü yema taxre rü taxuacü nanaxütanü ga norü ngetanü. Rü yemacèx düxwa yema norü cori rü nüxü nüxü narüngüma

ga yema nüxü na nangetanügüaxü. Rü ñuxmax, Pa Chimáüx, rü ꝑchomaã nüxü ixu! rü ¿ngëxürüüxü ga yema taxre ga yatügu rü yexeraãcü norü corixü nangechaü? – ñanagürü. <sup>43</sup> Rü Ngechuchuxü nangäxü ga Chimáü, rü ñanagürü: –Chauxcèx ga yema yexeraãcü nüxü nangetanüxü nixi ga yexeraãcü norü corixü ngechaüxü –ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Ngëmaãcü aixcüma nüma nixi –ñanagürü. <sup>44</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngixü nadawenü ga yema ngecü, rü ñanagürü Chimáüxü: – ¿Ngixü cudadüxü i ñaã ngecü? Rü cupatagu chaxücu i chomax, Pa Chimáüx, natürü tama dexá choxnata cuxã chorü yaxcutüruü. Natürü ñaã ngecü rü ngixgüxüxetümaã choxü iyawaicutüxëë, rü ngiyaemaã choxü ípicutü. <sup>45</sup> –Cuma rü tama choxü cuchuxu i noxri choxü curümoxëgu, natürü ngima i ñaã ngecü rü noxri núma changuxgumama rü choxü iyachuxcutüchigü. <sup>46</sup> –Cuma rü tama pumaramaã choxü cuhaeruxüra, natürü ngima i ñaã ngecü rü chaucutügu inaba i pumara. <sup>47</sup> –Rü ngëmacèx woo namu i ngirü pecadugü natürü Tupana ngixü nüxü nangechaü i guxüma, erü ngima rü aixcüma choxü ingechaü. Natürü yixema tama aixcüma ngechaücèx íyaxaxe, rü tama poraãcü Tupanaxü tangechaü –ñanagürü. <sup>48</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema ngecüxü ñanagürü: –Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü –ñanagürü. <sup>49</sup> Rü yema togü ga nüxna naxugüxü ga yéma Ngechuchumaã mechawa yexmagüxü, rü inanaxügu ga nügümücügümaãchigü na yadexagüxü. Rü ñanagürügu: –¿Tacü nixi i ñaã yatü, ecèx ngëmaãcü duüxügüaxü pecaduxü nangechaüxü? –ñanagürügu. <sup>50</sup> Natürü Ngechuchu rü ñanagürü ngixü ga yema ngecü: –Marü cuxü nangëxma i maxü i taguma gúxü, erü choxü cuyaxõ. ¡Ñuxma rü taãëcüma cuchiüwa naxü! –ñanagürü.

## 8

### *Ngexügü ga Ngechuchuxü rüngüxëëgüxü*

<sup>1</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaaneärü ñanagügu nixüãgüchigü. Rü duüxügümaã nüxü nixuchigü ga Tupanaärü ore na ñuxäcü äëxgacü yixü ya Tupana. Rü ínayaxümücügü ga yema 12 ga ngüxügü ga marü nadexü. <sup>2</sup> Rü yexgumarüü ta íiyaxümücügü ga ñuxre ga ngecügu ga üpaacü ngoxogü ngiwa ínawoxücü rü ngirü ñaaweewa ngixü nameëxëëcü. Rü yematanüwa iyexma ga María ga Magadácüãxmaã ngixü naxugücü ga üpaacü Ngechuchu 7 ga ngoxo ngiwa ínawoxücü. <sup>3</sup> Rü yéma iyexma ta ga Cuána ga Cuchu naxmèx. Rü Cuchu nixi ga wüxi ga äëxgacü ga Erodeaxü puracüxü. Rü yéma nayexmagü ta ga Chuchana rü mucüma ga náigü ga ngecügu ga ngirü ñerumaã Ngechuchuxü rüngüxëëgücü.

### *Ore ga toecügu ixuxü*

*(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)*

<sup>4</sup> Rü muxüma ga yema ñanagücüãx ga duüxügü, rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü. Rü yexguma yéma nangutaquëxegügu ga muxüma ga duüxügü, rü Ngechuchu namaã nüxü nixu ga wüxi ga ore ga cuëxruü, rü ñanagürü nüxü: <sup>5</sup> –Wüxi ga yatü ga toecü rü trigumaã nanagüane. Rü yexguma trigumaã nagüaneãgu rü ñuxre ga trigu, rü namagu nayi. Rü duüxügü nawa nangagüxü, rü werigü rü nanawecu. <sup>6</sup> –Rü náigü ga trigu rü nutatanügu nayi. Rü yexguma naxügügu ga guma trigu, rü nipagü rü nayuemare, yerü nataxuma ga norü waianexü. <sup>7</sup> –Rü náigü ga trigu rü tuxunecügu nayi. Natürü yexguma nayaegu ga tuxugü rü guma triguxü inawocu rü nanadai. <sup>8</sup> –Natürü náigü ga trigu rü mexü ga waixümügu nayi. Rü yemacèx ga yexguma nayaegu rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü wüxipüxü ga triguwa ínanguxuchi ga 100 püxü ga trigu –ñanagürü. Rü yemawena rü Ngechuchu tagaãcü ñanagürü nüxü ga duüxügü: –Rü yixema ächixëgüxe, rü ñnaga taxinüë i ngëma ore! –ñanagürü.

### *Tacüchiga nixi ga yema ore ga cuëxruügu ixuxü*

*(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)*

<sup>9</sup> Rū yexguma ga norū ngúexŭgū rū nūxna nacagūe na tacūchiga yīxŭ ga yema ore ga yatū ga toecūgu ixuxŭ. <sup>10</sup> Rū Ngechuchu ñanagūrū nūxŭ: —Tupana rū pexŭ nūxŭ nacuèxēē i ngēma èxŭguxŭ i taxuŭma i togū nūxŭ cuáxŭ i ñuxācū āèxgacū na yīxŭ i nūmax. Natūrū togūcèx rū cuèxruŭgu chayaxúācūma namaā nūxŭ chixu i ore. Rū ngexguma woo nūxŭ nadaugūgu rū ñoma tama nūxŭ nadaugūxŭrūū nixīgū, rū woo nūxŭ naxīnūēgu rū ñoma tama nūxŭ naxīnūēxŭrūū nixīgū —ñanagūrū.

*Ngechuchu rū meā nanangoxēē ga yema ore ga toecūchigagu yaxuxŭ*  
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

<sup>11</sup> Rū Ngechuchu rū ñanagūrū: —Ngēma ore i toecūchigagu pemaā chixuxŭ rū ñaāchiga nixī. Rū ngēma trigupūxŭ rū Tupanaārū orchiga nixī. <sup>12</sup> —Rū guma trigu ga namagu yixŭnerūū nixī i duŭxŭgū i ngēma orexŭ ñnūēxŭ. Natūrū Chataná rū ngēma duŭxŭgūxŭ nūxŭ inayarūngūmaèxēē i ngēma ore, na tama yaxōgūāxŭcèx rū tama nayauxgūāxŭcèx i maxŭ i taguma gūxŭ. <sup>13</sup> —Rū guma trigu ga nutatanūgu yixŭne, rū ngēma nixī i duŭxŭgū i nūxŭ ñnūēxŭ i Tupanaārū ore rū taāēācūma yaxōgūxŭ. Natūrū tama aixcūma nanayauxgū i ngēma ore, erū paxaāchi nayaxōgū, rū yixcūra guxchaxŭ nūxŭ ūpetūgu, rū nūxŭ narūxoe i ngēma ore. <sup>14</sup> —Rū guma trigu ga tuxunecūgu yixŭne, rū ngēma nixī i duŭxŭgū i Tupanaārū orexŭ ñnūēxŭ rū yaxōgūxŭ natūrū ñoma i naāneārū ngēmaxŭcèx oegaāēgūxŭ, rū norū ngēmaxŭguama ruxīnūēxŭ rū tama nūxŭ ruxoechaŭxŭ i norū ngūchaŭgū. Rū ngēmagagu dūxwa tama Tupanacèx namaxē. <sup>15</sup> —Natūrū guma trigu ga mexŭ ga waixŭmūgu yixŭne, rū ngēma nixī i duŭxŭgū i aixcūma taāēācūma nayauxgūxŭ i Tupanaārū ore, rū naga ñnūēxŭ, rū meā naxcèx maxēxŭ. Rū ngēma nixī i duŭxŭgū i aixcūma Tupanawe ruxīxŭ rū naxūgūxŭ i ngēma nūma nanaxwèxexŭ.

*Cuèxruŭ ga omūgu ixuxŭ*  
(Mr 4.21-25)

<sup>16</sup> —Taxúema wūxi i omūwa tanangixichi na tanatūxpechitaxŭcèx rū èxna tūmaārū pechicatūŭgu tayaxūcuchixŭcèx. Natūrū ngóxŭgu tanaxú na tūxŭ nabaxixŭcèx ya yixema ngexma chocuxe. <sup>17</sup> —Rū ngēxgumarūŭ ta i guxŭma i tacū i cúācūma ixūxŭ rū yixcūra rū duŭxŭgū tá nūxŭ nacuèxgūama. Rū guxŭma i ngēma ñuxma duŭxŭgūcèx èxŭguxŭ rū tá nangoxoma. <sup>18</sup> —¡Meā iperūxīnūē i ñuxmax! Erū texé ya naga ñnūēxŭ i ngēma ore i mexŭ, rū Tupana tá yexeraācū tūxŭ nūxŭ nacuèxēē. Natūrū yixema tama naga ñnūēxŭ, rū yexeraācū tá tūxna nanayaxu i ngēma íraxŭ i tūmaārū cuèx i noxri tūxŭ ngēxmachiréxŭ —ñanagūrū.

*Ngechuchuarū mamá rū naēneēgūchiga*  
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

<sup>19</sup> Rū naē ga Ngechuchu rū naēneēgū, rū yema Ngechuchu íyexmaxŭwa tangugū. Natūrū taxuacū naxŭtawaxūchi tangugū, yerū namuxūchi ga duŭxŭgū. <sup>20</sup> Rū wūxi ga duŭxŭ Ngechuchumaā nūxŭ nixu, rū ñanagūrū: —Yéa dūxétūwa tangēxma ya cue rū cueneēgū, rū cuxŭ tadaugūchaŭ —ñanagūrū. <sup>21</sup> Natūrū nūma ga Ngechuchu rū ñanagūrū nūxŭ ga duŭxŭgū: —Rū yixema nūxŭ ñnūēxŭ i Tupanaārū ore rū naga maxexe rū yixema tixī ya chaue rū chaueneēgū ixīgūxe —ñanagūrū.

*Ngechuchu rū buanecūxŭ rū yuapexŭ ínayachaxāchixēē*  
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

<sup>22</sup> Rū wūxi ga ngunexŭgu ga Ngechuchu rū norū ngúexŭgūmaā wūxi ga nguegu nichoŭ. Rū ñanagūrū nūxŭ: —¡Ngīxā daa naxtaxaarū tocutūwa taxī! —ñanagūrū. Rū inaxīāchi. <sup>23</sup> Rū yexguma yaxāŭyane rū nipechigū ga Ngechuchu. Rū ngūrūāchi yexma nūxŭ naxū ga wūxi ga tacū ga buanecū. Rū guma nguewa rū niyauxcuchichigū ga dexá. Rū dūxwa inayangutaŭgūchaŭ. <sup>24</sup> Rū yemacèx nūma ga norū ngúexŭgū rū Ngechuchuxŭ nacagū ga na ínadaxŭcèx. Rū ñanagūrūgū nūxŭ: —Pa Ngúexēēruŭx, ngēmama itabaxŭgū

—ñanagürügü. Rû yexguma ga Ngechuchu rû ínarüda, rû buanecüxü rû yuapexü nanga. Rû ínayachaxãchi ga buanecü, rû ínayarüxo ga yuape, rû ínachaxanemare. <sup>25</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rû ñanagürü nüxü ga norü ngúexüğü: —¿Tacü pexü naxüpetü ecèx tama meã peyaxögüxü? —ñanagürü. Natürü ga nûmagü rû nabaixãchiãëgü. Rû nügümücügüna nicachigü, rû ñanagürügü: —¿Tacü éxna nixi i ñaã yatü rû ngëmacèx èixrücü ya buanecü rû yuape rû naga naxĩnüëxü? —ñanagürügü.

*Yatü ga Gadáraçüãx ga ngoxogü nawa yexmagüxü*  
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

<sup>26</sup> Rû düxwa naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáraarü naãnewa. Rû yema naane rû Gariréaaneärü toxmèxtawa nayexma. <sup>27</sup> Rû yexguma marü nguewa ínaxüegu, ga Ngechuchu, rû naxcèx nixü ga wüxi ga yatü ga guma ñanecüãx ga mucü ga taunecü ngoxogü nawa yexmagücü. Rû guxüguma nangexchiruecha. Rû tama íwa nayexma, yerü duüxëchíquëxetanügu nayarüxaxchigünexü. <sup>28</sup> Rû yexguma Ngechuchuxü nadèuxgu, rû napëxegu nayacaxãpüxü. Rû aita naxüãcüma ñanagürü: —¿Tüxcüü nuã choxü cuyachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupana ya Tacüxüchi Nanex? Rû cuxü chacèèxü na tama ngúxü choxü quingexëëxü —ñanagürü. <sup>29</sup> Rû yema ñanagürü yerü Ngechuchu marü nanamu ga yema ngoxogü na ínachoxüxücèx. Rû muëxpüxcüna rû guma yatüxü naxãüãëxëëxü ga yema ngoxogü. Rû duüxügü rû cadenamaã nayanèixchacüügüxü rû nayanèixparagüxü na taxuwama naxüxücèx. Natürü nûma rû nagu nacaugüama ga cadenagü. Rû yema ngoxogü rû dauxchitawa ga taxüema íxãpataxüwa nanagagü. <sup>30</sup> Rû Ngechuchu nüxna naca rû ñanagürü: —¿Tacü nixi i cuéga? —ñanagürü. Rû nûma rû Ngechuchuxü nangãxü, rû ñanagürü: —Muxüchixü nixi i chauéga —ñanagürü. Rû yema ñanagürü yerü namuxüchi ga yema ngoxogü ga guma yatügu chocuxü. <sup>31</sup> Rû yema ngoxogü rû Ngechuchuna nacagü ga tama ngëma poxcuchica i äxmaxü i taguma iyacuáxügu na nawocuãxücèx. <sup>32</sup> Rû guma mëxpüneärü tuãchiwa nayexmagü ga muxüma ga cuchigü ga yéma chibüexü. Rû yemacèx ga yema ngoxogü rû Ngechuchuxü nacèèxügü na yema cuchigügu naya-chocuxücèx. Rû Ngechuchu rû: —Ngü —ñanagürü. <sup>33</sup> Rû yexguma ga yema ngoxogü rû guma yatüwa ínachoxü rû yema cuchigügu nayachocu. Rû guxüma ga yema cuchigü rû inaxüãchi, rû naxtaacutüarü mëxpüxüwa nayarüyuxgü, rû yexma nayi. <sup>34</sup> Rû yexguma yema cuchigüarü dauruügü nüxü daugügu ga yema ngupetüxü, rû nabaixãchiãëgü rû ínibuxmü. Rû íãnewa nüxü nayarüxugüe, rû yema íãneärü ngaicamana ipeagüxü ga duüxügütanüwa rû ta nüxü nayarüxugügü. <sup>35</sup> Rû ga duüxügü rû ínayadaugü ga yema ngupetüxü. Rû yexguma Ngechuchuxütawa nangugügu, rû yéma nüxü nadaugü ga guma yatü ga ngoxoãxchirécü. Rû Ngechuchucutüxütawa narüto, rû marü tama naxãüãë. Rû namuë ga duüxügü. <sup>36</sup> Rû yema duüxügü ga nüxü daugüxü ga yema ngupetüxü, rû yema íyadaugüxümaã nüxü nixugügü ga ñuxãcü Ngechuchu na namexëëxü ga guma yatü ga ngoxoãxchirécü. <sup>37</sup> Rû yexguma yemaxü naxĩnüëgu, rû guxüma ga yema Gadáraanecüãx ga duüxügü, rû Ngechuchuxü nacèèxügü na ínaxüxüxücèx ga yema naãnewa, yerü poraãcü namuë. Rû yemacèx ga Ngechuchu rû nguegu nixüe, rû inaxüãchi. <sup>38</sup> Rû guma yatü ga ngoxoãxchirécü rû Ngechuchuxü nacèèxü ga nawe na naxüxücèx. Natürü ga Ngechuchu rû nanamu ga yexma na naxãüxücèx, rû ñanagürü nüxü: <sup>39</sup> —¿Cuchiüwa naxü, rû duüxügümaã nüxü yarüxu ga tacü cuxcèx na naxüxü ga Tupana! —ñanagürü. Rû ínixü ga guma yatü, rû guxüma ga yema ñanecüãx ga duüxügümaã nüxü nayarüxu ga tacü naxcèx na naxüxü ga Ngechuchu.

*Yáiruxacüchiga rû yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögücüchiga*  
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

<sup>40</sup> Rû yexguma Ngechuchu wenaxärü taegugu ga naxtaxaarü tocutüwa, rû duüxügü rû taãëcüma nanayauxgü, yerü guxüma ínananguxëëgü. <sup>41</sup> Rû yéma Ngechuchuxütawa nangu ga wüxi ga yatü ga Yáiru ga naega. Rû nûma ga Yáiru rû

wüxi ga ngutaquëxepatañârü ãëxgacü nixĩ. Rü Ngechuchupëxegu nayacaxãpüxü rü nüxü nacëëxü ga napatawa na naxüxcëx. <sup>42</sup> Yerü nüxü iyexma ga wüxi ga naxãcü ga ngĩgümaã wüxicacü, rü iyadaawe, rü ituraxüchi. Rü ngĩma rü maneca 12 ga taunecü ngĩxü nayexma. Rü yexguma Yáirupatawa naxüxgu ga Ngechuchu, rü muxüchixü ga duüxügü nawe narüxĩ, rü düxwa ínayaxüxtügü. <sup>43</sup> Rü yema duüxügütanüwa iyexma ga wüxi ga ngecü ga 12 ga taunecü ägüechacü. Rü yemamaã iyadaaweëcha. Rü duturugüxütagu ngĩxü iguxëë ga guxcü ga ngĩrü dñeru, natürü taxúema ga texé ngĩxcëx tayataanexëëga. <sup>44</sup> Rü yema ngecü ga Ngechuchuweama ne ixü, rü naxpechinüchirugu iyangögü. Rü yexgumatama ínayachaxãchi ga na naxãgüxü. <sup>45</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüna naca, rü ñanagürü: —¿Texé tixĩ ya choxü ingögüxe? —ñanagürü. Rü guxüma ga duüxügü rü: —Taxúema —ñanagürügü. Rü yexguma ga Pedru rü namücügü rü ñanagürügü: —Pa Ngúexëëruüx, cuma nüxü cudau i ñuxre i duüxügü ngema cuxü na nayaxüxtügüxü, rü ngëxguma rü ta:

“¿Texé ya choxü ingögüxe?” ñacuxü —ñanagürügü. <sup>46</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Ngëmaãcü wüxie choxü tingögü, erü nüxü chicuëxãchi na chorü poramaã tüxü na charümexëëxü —ñanagürü. <sup>47</sup> Rü yexguma nangoxomagu ga na nüxü nacuëxamaxü ga Ngechuchu ga yema nüxü na yangögüxü, rü yaduruxãcüma naxütawa ixü ga yema ngecü. Rü napëxegu iyacaxãpüxü. Rü guxü ga duüxügüpëxewa namaã nüxü iyaxu ga tacücëx nüxü na yangögüxü, rü ñuxãcü yexgumatama ngĩxcëx na yataanexü. <sup>48</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxü: —Pa Chauxacüx, cuxcëx nitaane, erü cuyaxõ. ¡Rü ñuxma rü taëëcüma íixü! —ñanagürü. <sup>49</sup> Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü yema nangu ga wüxi ga duüxü ga ngutaquëxepatañârü ãëxgacü ga Yáirupatawa ne üxü. Rü ñanagürü Yáiruxü: —Cuxacü rü marü iyu. ¡Rü tãxü i cuyachixewechigüxü ya Ngúexëëruü! —ñanagürü. <sup>50</sup> Natürü yexguma yema orexü naxĩnügü ga Ngechuchu, rü ñanagürü Yáiruxü: —¡Tãxü i cuyanguãëxü! Erü ngëxguma cuyaxõxgu rü cuxacü rü tá wena imaxü —ñanagürü. <sup>51</sup> Rü yexguma Yáirupatawa nangugügu, rü Ngechuchu nayachocuxëë ga Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü rü ngĩnatü rü ngĩë ga yema bucü ga yuxcü. Natürü tama nanaxwëxe na togü yexma chocuxü. <sup>52</sup> Rü guxüma ga duüxügü ga yema yexmagüxü rü naxauxe rü ngĩxcëx nangechaügü. Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Tãxü i pexauxexü! Erü ngëma bucü rü tama nixĩ i nayuxü. Rü ipemare —ñanagürü. <sup>53</sup> Natürü ga yema duüxügü rü Ngechuchuxü nacugüëama, yerü ngĩxü nadaugü rü aixcüma marü iyu. <sup>54</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngĩxmëxgu nayayauxãchi, rü tagaãcü ñanagürü: —Pa Bucüx, ¡írüda! —ñanagürü. <sup>55</sup> Rü yexguma ga ngĩma rü wena imaxü, rü yexgumatama írüda. Rü Ngechuchu rü duüxügümaã nüxü nixu na ngĩxü naxüwemügüxcëx. <sup>56</sup> Rü ngĩnatü rü ngĩë ga yema bucü, rü poraãcü tabaixãchiãëgü. Natürü Ngechuchu rü tüxü namu na taxúemaãma nüxü na tixüxcëx ga yema ngupetüxü.

## 9

*Ngechuchu norü ngúexügüxü namu na nüxü yanaxugüexüxcëx ga Tupanaarü ore (Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)*

<sup>1</sup> Rü Ngechuchu rü nanangutaquëxexëë ga yema 12 ga norü ngúexügü. Rü pora nüxna naxã rü nüxna naxãga na ínawoxüãxüxcëx ga nagüxüraüxü ga ngoxogü, rü na nameëxëëãxüxcëx ga duüxügü ga idaaweexü. <sup>2</sup> Rü nayamugü na duüxügümaã nüxü yaxugüexüxcëx ga ore ga mexü na ñuxãcü ãëxgacü yĩxü ya Tupana, rü na nameëxëëãxüxcëx ga duüxügü ga idaaweexü. <sup>3</sup> Rü ñanagürü nüxü: —¡Rü taxuxütáma ípinge i perü namawaü, rü bai ya perü caxüchigüxü ya naixmenëxã, rü bai i perü choca, rü bai i perü pãü, rü bai i perü dñeru. Rü wüxitama i perü daxü ípinge, rü tama i taxre! <sup>4</sup> —Rü ngëxguma wüxi ya ñanewa pengugügu, ¡rü wüxi ya ípatagutama perücho rü ñuxmata ipexĩãchi nawa ya yima ñãne! <sup>5</sup> —Rü ngextá tama pexü ínayauxgüxüwa, ¡rü ípechoxü nawa ya yima ñãne!

Rü ngëxguma ngëma ipexĩächigu ¡rü ipepagücutü i perü üxaxücutü na ngëmawa nüxü nacuëxgüxüçèx na chixexü naxügüxü i ngëma duüxügü! –ñanagürü. <sup>6</sup> Rü inaxĩächi, rü guxüma ga ñanexäcügüwa naxĩ. Rü nüxü nixugüetanü ga Tupanaärü ore ga mexü. Rü guxüwama nanameëxëetanü ga duüxügü ga idaaweexü.

*Eróde rü tama nüxü nacuëxéga na texe yixüxü ga Ngechuchu*

*(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)*

<sup>7</sup> Rü Gariréaaneärü äëxgacü ga Erode, rü nüxü nacuáchiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü. Rü poraäcü nagu narüxĩnü rü naxoegaäë ga Erode, yerü nümaxü ga duüxügü rü ñanagürügü: –Cuáü ya baiüxëëruü nixĩ ya yima, rü marü wena namaxü –ñanagürügü. <sup>8</sup> Natürü togü rü ñanagürügü: –Nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eria nixĩ, rü wena nangox –ñanagürügü. Rü togü rü ñanagürügü: –Bexmana náí ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü nixĩ, rü wena namaxü –ñanagürügü. <sup>9</sup> Natürü Erode rü ñanagürü: –Chomatama chanamu ga churaragü na Cuáüxü yadaenaxägüxüçèx. ¿Rü tacü éxna nixĩ i ngëma yatü i duüxügü ngëmaäcü poraäcü nüxü ixuchigagüechaxü? –ñanagürü. Rü Erode rü nüxü nangüchxüxüchi na ñuxäcü Ngechuchuxü na nadauxü.

*Ngechuchu rü nanachibüexëë ga 5000 ga yatügü*

*(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Cu 6.1-14)*

<sup>10</sup> Rü yexguma nawoeguxgu ga yema Ngechuchuarü ngüexügü ga yamugüxü, rü Ngechuchumaã nüxü nixugüe ga yema naxügüxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü yema norü ngüexügümaã nixügachi, rü Bechaídaarü ñanewa namaã naxü. <sup>11</sup> Natürü yexguma duüxügü nüxü cuëxgüga ga ngextá na nayexmaxü, rü Ngechuchuwe narüxĩ. Rü Ngechuchu rü meãma yema duüxügüxü nayaxu, rü namaã nüxü nixu na ñuxäcü äëxgacü yüxü ya Tupana. Rü nanameëxëë ga yema duüxügü ga idaaweexü. <sup>12</sup> Rü yexguma marü nayáuanegu, rü Ngechuchucèx naxĩ ga yema 12 ga ngüexügü ga yamugüxü. Rü ñanagürügü nüxü: –¡Yamugü i ñaã duüxügü na ñanexäcügü rü ípatagü ya ngaicamana ngëxmagünewa na naxüxüçèx, rü ngëxma na napegüxüçèx rü norü õnatèex yataxegüxüçèx! Erü nuã íngëxmagüxüwa rü nataxuma i tacü rü õna –ñanagürügü. <sup>13</sup> Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¡Pematama penaxüwemü! –ñanagürü. Rü nanangäxügü, rü ñanagürügü: –Wüximëëxpüx i pãü rü taxre i choxnixĩcatama toxü nangëxma. ¿Rü éxna cunaxwëxe na naxcèx tayataxegüxü i õna naxcèx i guxüma i ñaã duüxügü? –ñanagürügü. <sup>14</sup> Rü 5000 ga yatügü nixĩ ga yema yéma yexmagüxü. Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: –¡Écü ípenatogüxëëx rü 50 chigü i wüxi tücumüwachigü! –ñanagürü. <sup>15</sup> Rü yemaäcü nanaxügü ga norü ngüexügü. Rü ínatogüxëë ga guxüma ga duüxügü. <sup>16</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema wüximëëxpüx ga pãü rü yema taxre ga choxni. Rü daxügu nadawenüäcüma Tupanana moxë naxã, rü ñuxüchi inanabücu ga yema pãü rü choxni. Rü norü ngüexügüna nanaxã na nüxü yanüxüçèx ga yema duüxügü. <sup>17</sup> Rü guxüma ga yema duüxügü rü meãma nachibüe. Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pãü rü choxnichipëxegü ga iyaxügüxü.

*Pedru nanangoxëë na Cristu na yüxü ga Ngechuchu*

*(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)*

<sup>18</sup> Rü wüxi ga ngunexü rü Ngechuchu norü ngüexügümaã noxrüwama yayumüxëgu, rü nüma rü norü ngüexügüna naca, rü ñanagürü: –¿Ñuxü ñaxü i duüxügü i chauchiga i choma na texé chüxü? –ñanagürü. <sup>19</sup> Rü norü ngüexügü nanangäxügü rü ñanagürügü: –Nangëxma i duüxügü rü:

“Cuáü ya baiüxëëruü quixĩ”, ñagüxü, rü togü rü:

“Eria quixĩ”, ñagüxü, rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcūmañcū ga Tupanaärü orearü uruñ i wena maxñcū quixĩ”, ñagüxñ – ñanagürügü. <sup>20</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü: –¿Rü pema i ñuxñ ñapegüxñ choxñ na texé chiñxñ? –ñanagürü. Rü Pedru nanangāxñ rü ñanagürü: –Cuma nixĩ i Cristu i Tupana Nane –ñanagürü.

*Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga*  
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

<sup>21</sup> Rü Ngechuchu rü nayaxucuxēgü ga norü ngúexügü na taxúemaãma nüxñ yax-ugüexücèx ga nüma rü Cristu na yiñxñ. <sup>22</sup> Rü ñanagürü nüxñ ga norü ngúexügü: –Choma i Tupana Nane na duñxñxñ chiñxñ, rü porañcü ngúxñ tá chinge. Rü choxñ tá naxooxgü i Yudíugüarü ãëxgacügüerugü, rü paigüarü ãëxgacügü, rü ngēma ngúexēeruñgü i Moñchearü mugüwa nguxēetaegüxñ. Rü tá choxñ nimèxgü, natürü tomaëxpüx i ngunexügu rü wena táxarü chamaxñ –ñanagürü. <sup>23</sup> Rü yixcama rü guxñma ga norü ngúexügüxñ ñanagürü: –Rü ngëxguma texé chowe rüxñxchañgu, jècü nüxñ tarüxo i tümaärü ngúchañ, rü namaã tabora i ngēma guxchaxügü i tümacèx ínguxñ i ñoma curuchawa tipotaxürüñ tüxñ ixixēexñ, rü ngēmaetüwa chowe tarüxñãma! <sup>24</sup> –Erü yixema tügü maxēchaxēēchañxē rü tá tayu, natürü yixema chauxcèx yuxe rü aixcūma tá tüxñ nangèxma i maxñ i taguma gúxñ. <sup>25</sup> ¿Rü tacüwa i nüxñ namexñ ya wüxi ya yatü ega nayauxāgu i guxñma i ñoma i nañeärü ngēmaxügü, natürü iyanatauxēēāgu i norü maxñ? <sup>26</sup> –Rü ngëxguma texé chauxcèx ānegu rü naxcèx taxānegu i chorü ore, rü choma i Tupana Nane i duñxñxñ na chiñxñ rü tá ta tümacèx chaxāne i ngëxguma ãëxgacü chixñcūma núma chaxñxgu. Rü ngëxguma wenaxärü núma chaxñxgu rü Chaunatü ya Tupanarüñ tá chapora, rü daxñcññax i Tupanaärü orearü ngeruñgü i ünegüxñrññ tá chamexēchi. <sup>27</sup> –Rü aixcūma pemaã nüxñ chixu rü ñuxre i duñxñgü i nuã ngëxmagüxñ rü tá nüxñ nadaugü na ñuxācñ ãëxgacü na yiñxñ ya Tupana naxñpa na nayuxñ –ñanagürü.

*Ngechuchu rü toraxñ nangox*  
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

<sup>28</sup> Rü 8 ga ngunexügüwena ga na yema ñaxñ, rü Ngechuchu rü wüxi ga mēxpñnewa naxñ na yéma yayumüxēxñcèx. Rü ínayaxñmücügü ga Pedru rü Chañtiágu rü Cuáñ. <sup>29</sup> Rü yexguma ínayumüxēyane ga Ngechuchu rü nachiwe rü ngürñāchi niyauracüü, rü naxchiru rü ta niyauracüü, rü porañcñxñchima nacómü. <sup>30</sup> Rü yexguma rü yéma nangox ga taxre ga yatügü ga Ngechuchumaã idexagüxñ. Rü Moñché nixĩ ga wüxi, rü Ería nixĩ ga to. <sup>31</sup> Rü yema taxre íyexmagüxñwa rü porañcñxñchi nangóone. Rü ínidexagü nachiga ga ñuxācñ Yerucharēñgu tá na nayuxñ ga Ngechuchu. <sup>32</sup> Rü woo ga Pedru rü namücügü rü porañcñ na nayaxtaexñ rü tama napee. Rü nüxñ nadaugü ga ñuxācñ porañcñ na nangónexñ ga naxñtawa ga Ngechuchu rü yema taxre ga yatügü ga namaã yexmagüxñxñtawa. <sup>33</sup> Rü yexguma yema taxre ga yatügü Ngechuchuna ixñgachitanügu, rü Pedru rü ñanagürü Ngechuchuxñ: –Pa Ngúexēeruñx, namexēchi nixĩ na nuã ingëxmagüxñ. ¡Rü ngñxā tanaxñ ya tomaëxpüx ya düxenñ, rü wüxi ya cuxcèx, rü náñ ya Moñchécèx, rü náñ ya Eríacèx! –ñanagürü. Natürü ga Pedru rü tama nüxñ nacuxèx ga na ñuxñ ñaxñ yerü porañcñ nabaixñchiñ. <sup>34</sup> Rü yexguma íyadexayane ga Pedru, rü wüxi ga caixanexñ natanügu nayangèixema. Rü porañcñ namuñē ga yema ngúexügü ga yexguma yema caixanexñ natanügu yangèixemagu. <sup>35</sup> Rü yema caixanexñwa inanaxñ ga wüxi ga naga ga ñaxñ: –Daa nixĩ ya Chaune ya nüxñ changechañxñchicü. ¡Rü naga pexññüé! –ñaxñ. <sup>36</sup> Rü yexguma yema ñaxguwena ga yema naga rü Ngechuchuarü ngúexügü rü taxúexñma ga toguexñ nadaugü, rü Ngechuchuxññcatama nadaugü. Rü yema ngúexügü rü taxúemaãma nüxñ nixgñe ga yema nüxñ nadaugüxñ.

*Ngechuchu rü nanamexēē ga wüxi ga bucü ga ngoxo nawa yexmacü*  
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)



<sup>37</sup> Rû yexguma moxũãcû ga guma mèxpûnewa yanachoũgu, rû muxũma ga duũxũgũ yexma Ngechuchuxũ nayangaugũ. <sup>38-39</sup> Rû yema duũxũgũtanũwa rû wũxi ga yatũ tagaãcũ Ngechuchuxũ ñanagũrũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, ¡choxũ rüngũxẽẽ, rû tüxũ nadau ya chaune! Erũ tügũmaã choxũ tawũxicèx, rû wũxi i ngoxo tümawa nangẽxma. Rû ngẽxguma tüxũ naxũxgu, rû aita tüxũ naxũxẽẽ, rû tüxũ naxãũãẽxẽẽ, rû tüxũ narũchièxẽẽ. Rû chixexũ tümamaã naxũ, rû tama tüxũ ningéxchaũ. <sup>40</sup> Rû marũ nüxũ chacèèxũ i curũ ngúexũgũ na tümawa ínatèxüchigũãxüçèx i ngẽma ngoxo, natürũ tama nüxũ inaxĩnũ — ñanagũrũ. <sup>41</sup> Rû yexguma Ngechuchu nanangãxũ, rû ñanagũrũ: —Pa Duũxũgũ i Tama Yaxõgũxũx, ¿Ñuxgurátata i pemaã chanuxmaxũ rû yaxna pemaã cha xĩ-nüxũ? ¡Nuã naga ya cune! —ñanagũrũ. <sup>42</sup> Natürũ yexguma Ngechuchuxũtawa nanguxgu ga guma bucũ, rû yema ngoxo rû guma bucũxũ ñaxtũanegu nayanguxẽẽ, rû nanaxãũãẽxẽẽ. Natürũ Ngechuchu nananga ga yema ngoxo, rû nanamexẽẽ ga guma bucũ. Rû ñuxũchi nanatũxũtawa nanamu. <sup>43</sup> Rû guxũma ga duũxũgũ rû nañaxãchiãègũ ga yexguma nüxũ nadaugũgu ga ñuxãcũ na naporaxũ ya Tupana.

*Ngechuchu rû wenaxãrũ nanaxunagũ ga norũ yuxchiga*  
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Rû yexguma duũxũgũ namaã ñaxãchieyane ga yema Ngechuchu üxũ, rû ñanagũrũ ga Ngechuchu nüxũ ga norũ ngúexũgũ: <sup>44</sup> —¡Meã iperũxĩnũẽ i ñaã ore i pemaã nüxũ chixuxũ! ¡Rũ tãütama nüxũ ipeyarüngũmaẽ! Choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rû chauechita tá choxũ ínaxuaxũgũ i duũxũgũ na ãèxgacũgũ choxũ iyauxgũxüçèx — ñanagũrũ. <sup>45</sup> Natürũ ga norũ ngúexũgũ rû tama nüxũ nacuèxgüéga ga yema namaã nüxũ yaxuxũ. Yerũ Tupana rû tama naxcèx nanangoxẽẽ ga yema ore na nüxũ nacuèxgũxüçèx. Rû yema ngúexũgũ rû namuũè ga Ngechuchuna na nacagũxũ na meã namaã nangoxẽẽãxüçèx ga yema namaã nüxũ yaxuxũ.

*¿Texé tá tixĩ ya guxããrũ yexera ixĩxẽ?*  
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

<sup>46</sup> Rû yexguma ga norũ ngúexũgũ rû inanaxũgüẽ ga nügũmaã na yaporagatanüçüxũ nachiga ga texé tá tiĩxũ ya natanũwa guxããrũ yexera ixĩxẽ. <sup>47</sup> Natürũ Ngechuchu rû nüxũ nacuèxama ga yema norũ ngúexũgũ nagu rüxĩnũèxũ. Rû yemacèx wũxi ga buxũ nügũxũtawa naga, rû nügũxũtagu nayachixẽẽ. <sup>48</sup> Rû ñanagũrũ nüxũ ga norũ ngúexũgũ: —Texé ya ñaã buxũxũ meã yaxúxe chauégagu, rû choxũ nixĩ i tayaxuxũ. Rû yixema meã choxũ yaxúxe, rû Chaunatũ ya núma choxũ mucũxũ rû ta meã tayaxu. Rû yixema guxããrũ yexera tügũ írũxíraxe, rû yixema tixĩ ya guxããrũ yexera ixĩxẽ —ñanagũrũ.

*Texé ya tama taxchi aixe rû tórũ ngũxẽẽruũ tixĩ*  
(Mr 9.38-40)

<sup>49</sup> Rû yexguma ga Cuáũ rû ñanagũrũ nüxũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, nüxũ tadau ga wũxi ga yatũ ga cuégagu ngoxogũ íwoxũxũ. Rû toma nüxna tanachuxu ga yema yerũ tama tatanũxũ nixĩ ga nümax —ñanagũrũ. <sup>50</sup> Natürũ Ngechuchu rû ñanagũrũ nüxũ: —Tama name i nüxna na penachuxuxũ. Erũ texé ya tama taxchi aixe, rû tórũ ngũxẽẽruũ tixĩ —ñanagũrũ.

*Ngechuchu nayangagũ ga Chaũtiágu rû Cuáũ*

<sup>51</sup> Rû yexguma marũ yangaicagu ga Ngechuchu ga daxũguxũ ga naãnewa na naxũxũ, rû tama namuũãcũma inaxũãchi ga Yerucharéũwa na naxũxũ. <sup>52</sup> Rû nügüpèxegu naya-mugũ ga ñuxre ga norũ orearũ ngeruũgũ. Rû nümagũ rû nawa naxĩ ga wũxi ga íanexãcũ ga Chamáriaanewa yexmane, na yexma naxcèx yadaugũxüçèx ga wũxi ga í na Ngechuchu nagu pexũnexũ. <sup>53</sup> Natürũ yema Chamáriaanecũãx rû tama nanayauxgũchaũ, yerũ nüxũ nacuèxgũ ga Yerucharéũwa tá na naxũxũ. <sup>54</sup> Rû yexguma yemaxũ nadaugũgu ga norũ ngúexũgũ ga Chaũtiágu rû Cuáũ, rû ñanagũrũgũ Ngechuchuxũ: —Pa Corix, ¿cunaxwèxexũ

na Tupanana naxcèx tacaxü na daxüwa ne namuãxüçèx ya üxü na naguxëãxüçèx i guxüma i ñaã duüxügü, yema nuxcümaücü ga Tupanaãrü orearü uruü ga Ería üxürüü? —ñanagürügü. <sup>55</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü nayangagü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü tama nagu perüxñnë na texéarü duüxügü pixigüxü. <sup>56</sup> —Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü tama duüxügüarü tauxexëëwa núma chaxü, natürü núma chaxü na duüxügüxü chamaxëxëxüçèx —ñanagürü. Rü yexguma rü náí ga ñanexäcüwa naxí.

*Duüxügü ga Ngechuchuwe rüxüchaüxüchiga*  
(Mt 8.19-22)

<sup>57</sup> Rü yexguma namagu naxixgu rü wüxi ga yatü Ngechuchuxü ñanagürü: —Pa Corix, cuwe charüxüchaü i ngextá cuma ícuxüxüwa —ñanagürü. <sup>58</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngowagü rü nüxü nangëxma i naxmaxügü, rü werigü rü nüxü nangëxma i naxchiãügü, natürü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü nataxuma i chauchica i ngextá nagu chicuxeruxü —ñanagürü. <sup>59</sup> Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü ga wüxi ga to ga yatü: —¡Chowe rüxü! —ñanagürü. Natürü núma ga yema yatü rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, noxri chanawëxe i chaunatüxü ichayatëxira —ñanagürü. <sup>60</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Nüë ngëma cutanüxü i tama yaxögüxü iyatëxgü i ngëma naxrüü yuexü, natürü cuma rü curü puracü nixí na paxa duüxügümaã nüxü cuyarüxuxü i Tupanaãrü ore na ñuxäcü guxããrü äëxgacü na yïxü i nümax —ñanagürü. <sup>61</sup> Rü wüxi ga to ga duüxü rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Corix, ngëmääcü cuwe charüxüchaü, natürü noxri chanaxwëxe i nüxü chayarümoxë i ngëma chopatacüãxgü —ñanagürü. <sup>62</sup> Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Texé ya yixema inaxügüxe na Tupanaãrü puracüwa tapuracüxü natürü tümaãrü ngëmaxüguama rüxñnë, rü tama tame na Tupanaãxü tapuracüxü —ñanagürü.

## 10

*Ngechuchu nayamugü ga 72 ga norü ngúexügü*

<sup>1</sup> Rü yemawena ga Cori ga Ngechuchu rü nayadexechi ga 72 ga to ga norü ngúexügü. Rü taxrechigü inayamugü na yoxni guxü ga yema ñanegü rü nachicagü ga Ngechuchu nawa üxüchaüxüwa na naxixüçèx. <sup>2</sup> Rü ñanagürü nüxü: —Aixcümaxüchi nangëxma i muxüchixü i duüxügü i yaxögüchaüxü natürü ngema Tupanaarü orearü uwa puracüexü rü noxretama nixí. Rü ngëmacèx name i perü yumüxëwa nüxna peca ya yima puracüarü yora na ngema norü puracüwa namugüãxüçèx i to i puracütanüxü. <sup>3</sup> —¡Rü ipexiãchi rü ngema pexí! Rü dücax, ñoma carnerugü i aigütanüwa imugüxürüü nixí i pexü chimugüxü. <sup>4</sup> —¡Rü täütáma choca ípinge, rü bai i perü dñeru, rü bai i perü chapatu! Rü tama chanaxwëxe i namagu penuxcü i ngëxguma namawa texéxü perümoxëgügu. <sup>5</sup> —Rü ngëxguma wüxi ya íwa pengugügu, rü ñaãäcü tá nüxü perümoxëgü i ngëma duüxügü:

“¡Petaãxë erü Tupana rü napetanügu!”, ñaperügügü tá. <sup>6</sup> —Rü ngëxguma ngema nangëxmagu i duüxügü i Tupanaxü cuëxgüchaüxü rü Tupana rü tá nüxna nanaxã i taãxë. Natürü ngëxguma ngema nataxuxgu i duüxügü i Tupanaxü cuëxgüchaüxü, rü ngema Tupanaarü taãxë rü pexrütáma nixí. <sup>7</sup> —¡Rü wüxi ya ígutama perücho, rü ngëma pechibüe rü peyaxü i ngëma nüxü ngëxmaxü i ngëma ícüãxgü! Erü wüxi i puracütanüxü rü name nixí na nayauxãxü i norü natanü naxcèx i norü puracü. Rü yima ñanewa pengëxmagüyane rü tama chanaxwëxe i náí ya ígu peyapegü. <sup>8</sup> —Rü ngëxguma wüxi ya ñane ya nawa meã pexü nayaxunewa pengugügu, ¡rü penangõ i ngëma õna i pexna naxägüxü! <sup>9</sup> —¡Rü penameëxëx i ngëma idaaweexü i yima ñanewa ngëxmagüxü! ¡Rü namaã nüxü pixu rü ñapegügü nüxü:

“Tupanaãrü pora rü marü pexna nangaicama rü napexütagu”, ñapegügü nüxü!  
<sup>10</sup> —Natürü ega nawa pengugügu ya wüxi ya ñane i ngextá duüxügü tama meã pexü íyaxgüxüwa, ¡rü ngëma ítamügu ípechoxü rü ñapegügü nüxü i ngëma ñanecüãxü!:

11 “Rü woo ñaã perü ñãneãrû üxaxû i tocutüwa yaxûxû, rû itanapagü, na ngẽmawa nüxû pecuáxcèx na Tupana rû tama pemaã nataãxû. ¡Natürü tama nüxû ipeyarüngümaẽ na marü pexna nangaicamaxûchichiréxû ya Tupana na perü ãëxgacü yîixû”, ñaperügügü tá nüxû i ngẽma ñãneãrû! 12 —Rü pemaã nüxû chixu rû ngẽma ngunexû i nagu nagúxû i naãne, rû Chodomacûãx i duüxügüarü yexera Tupana tá nanapoxcue i ngẽma duüxügü i tama meã pexü yauxgüxû.

*Ñãnegü ga tama Tupanaga ñnũene  
(Mt 11.20-24)*

13 —Rü wüxi i ngechaü nixî i pexcèx, Pa Corachîcûãx rû Bechaídacûãx i Duüxügüx, yerü yexguma chi Tiruarü ñãnewa rû Chidãüãrû ñãnewa chanaxüxgu ga yema mexügü ga cuèxruügü ga Tupanaãrû poramaã petanüwa chaxüxû, rû woo ga na poraãcü yachixexû ga yema Tirucûãx rû Chidãüãrû ga duüxügü rû nuxcümama chitama nüxû narüxoe ga nacüma ga chixexû, rû poraãcüxüchi chima nügümaã nangechaügü rû naxauxe, yerü chi nügü nicuèxãchitanü ga na yapedacuãxgüxû. 14 —Natürü pemaã nüxû chixu rû ngẽma ngunexû i Tupana nagu napoxcuexû i pecaduãxgüxû, rû ngẽma ngunexügu rû Tirucûãx rû Chidãüãrû yexera tá pexü napoxcue i pemax. 15 —Rü pemax, Pa Capernáucûãxgü i Duüxügüx ¿ëxna pema nagu perüxîñüëgu rû daxügüxû i naãnewa tá pexîxû? Pemaã nüxû chixu rû naãnetüüwa i ngextá Tupana Chatanáxû ípoxcuxüwa tá nixî i pewogüxû. 16 Rü ñuxüchi norü ngúexügüxû ñanagürü: —Rü yíxema pega ñnũëxë, rû chauga rû ta taxîñüë. Natürü yíxema tama pega ñnũëxë, rû chauga rû ta tama taxîñüë. Rü yíxema tama chauga ñnũëxë, rû tama naga taxîñüë ya Chaunatü ya núma choxü mucü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Nawoegu ga yema 72 ga Ngechuchuarü ngúexügü*

17 Rü taãëcüma nawoegu ga yema 72 ga norü ngúexügü ga yamugüxû. Rü ñanagürügü nüxû: —Pa Corix, ngëxguma cuégagu tidexagügu, rû èixruxû i ngoxogü rû toga naxîñüë —ñanagürügü. 18 Rü Ngechuchu rû ñanagürü nüxû: —Ngẽmããcü aixcüma nixî. Yerü nüxû chadau ga Chataná ga daxügüxû ga naãnewa na nataëxû wüxi ga ãëmacürüü. 19 —Rü choma nixî ga pexna chanaxãxû ga pora na tama chixexû pemaã naxügüxüçèx ega woo äxtapegüwa rû ëxna tuxchinawegüwa pengagügu. Rü yexgumarüü ta pexna chanaxã ga pora na nüxû perü- yexeraxüçèx i guxüma i Chatanáãrû pora na ngẽmaãcü taxucürüwama tacü rû chixexû pemaã naxüxüçèx. 20 —¡Natürü tãxû i petaãëgüxû naxcèx i ngẽma na pega naxîñüëxû i ngoxogü! Rü narümemãẽ nixî i petaãëgü naxcèx na marü naxümatüxû i peéga i Tupanaãrû poperawa i daxügüxû i naãnewa —ñanagürü.

*Ngechuchu rû nataãë  
(Mt 11.25-27, 13.16-17)*

21 Rü yexgumatama ga Tupanaãë ga Üünexû rû poraãcü Ngechuchuxû nataãëxëë. Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pa Chaunatü, Pa Daxügüxû i Naãne rû Ñnoma i Naãneãrû Yorax, cuxû chicuèxüü, yerü ñaã chorü ngúexügüxû nüxû cucuèxëë i ñaã ore ga naxchaxwa iquicúxû ga duüxügü i ñnoma i naãnewa nüxû cuèxüchigüxû. Rü yemaãcü cunaxü, Pa Chaunatüx yerü yemaãcü nixî ga cunaxwèxexû —ñanagürü. 22 Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxã i guxüma i tacü i ngëxmaxû. Rü taxúema choxü tacuèx na Tupana Nane chíixû. Rü Chaunatüxicatama nixî ya choxü cuácü na Nane chíixû. Rü ngëxgumarüü ta taxúema nüxû tacuèx na texe yîixû ya Chaunatü. Rü choma ya Nane rû ngẽma duüxügü i Chaunatüxû nüxû chadauxëëchaüxüxîcatama nixî i nüxû cuèxgüxû na texe yîixû —ñanagürü. 23 Rü yexguma norü ngúexügüxû nadawenü, rû namaãxîca ñanagürü: —Tataãëgü ya yíxema tümãxëtümaãxüchi nüxû daugüxe i ñaã ñuxma pema nüxû pedaugüxû. 24 —Erü pemaã nüxû chixu, rû muxüma ga nuxcümãügüxû ga Tupanaãrû orearü uruügü rû ãëxgacügü ga tacügü, rû nüxû nangúchaü ga nüxû

na nadaugüchaũxũ i ñãã ñuxma pema chauxütawa nüxũ pedaugüxũ. Natürü tama nüxũ nadaugü. Rü nüxũ nangúchaũ ga nüxũ na naxĩnüëchaũxũ i ñãã ñuxma pema chauxütawa nüxũ pexĩnüëxũ. Natürü tama nüxũ naxĩnüë —ñanagürü.

### *Ore ga mecü ga Chamáriacũãxgu ixuxũ*

<sup>25</sup> Rü yexguma inachi ga wüxi ga ngúexëëruũ ga Moĩchéarü mugüwa nguxëëtaexũ, rü Ngechuchuxütawa naxũ na namaã yanadexaxüçèx. Rü Ngechuchuxũ naxüxchaũ, rü yemacèx nüxna naca rü ñanagürü: —Pa Ngúexëëruũ ya Ngechuchux, ¿Tacü nixĩ i mexũ na chanaxüxũ na choxũ nangëxmaxüçèx i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürü. <sup>26</sup> Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü: —¿Ñuxũ ñaxũ i ngëma ore i Moĩchéarü mugüwa ümatüxũ? ¿Rü tacüxũ i cumaã yaxuxũ? —ñanagürü. <sup>27</sup> Rü yema ngúexëëruũ ga Moĩchéarü mugüwa nguxëëtaexũ, rü Ngechuchuxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —¿Nüxũ nangechaũ ya Cori ya curü Tupana i guxüma i curü maxümaã, rü guxũ i cuëmaã, rü guxũ i curü poramaã, rü guxũ i nagu curüxĩnüxümaã! ¿Rü nüxũ nangechaũ i cumücü ngëma na cugütama cungechaũxürü! —ñanagürü. <sup>28</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Ngëma ore i choxũ namaã cungãxüxũ rü marü name. Rü ngëxguma ngëma ore quinguxëëxgu, rü tá cunayaxu i maxũ i taguma gúxũ —ñanagürü. <sup>29</sup> Natürü ga yema ngúexëëruũ ga Moĩchéarü mugüwa nguxëëtaexũ, rü nügüétüwa nachogüchaũ. Rü yemacèx Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Rü texé tixĩ ya chomücü? —ñanagürü. <sup>30</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Wüxi ga yatü Yerucharéüwa ne naxũ, rü Yericú ga ñãnewa naxũ. Rü namagu nüxũ nangaugü ga ngĩtèèxgüxũ. Rü guxüma ga norü yemaxüçèx nangĩxgü, rü èixrüxũ ga naxchiru rü ta naxcèx nangĩxgü. Rü nanaçuaixgü, rü nayayuãchixëëgü, rü yemaãcü yéma nanatèxgü. <sup>31</sup> —Rü yematama namawa naxüpetü ga wüxi ga Yudiügarü pai. Natürü yexguma yema yatüxũ nadèuxgu rü nüxũ yéma naxüpetümare. <sup>32</sup> —Rü yéma naxüpetü ta ga wüxi ga Lebítanüxũ ga tupauca ga taxünewa puracüxũ. Rü yexguma yema yatüxũ nadèuxgu, rü nüma rü ta nüxũ naxüpetümare. <sup>33</sup> —Natürü yixçüra rü wüxi ga Chamáriaanecũãx ga yatü rü yematama namawa naxüpetü. Rü yexguma guma yatüxũ nadèuxgu rü nüxũ nangechaütümü. <sup>34</sup> —Rü guma yatüçèx nixü. Rü chixũ rü binumaã nanaxüxũ ga norü oxrigü, rü meãma nayanèixgü ga yema norü oxrigü. Rü ñuxüchi norü burugu nanamunagü, rü wüxi ga pegüchicawa nanaga. Rü yéma nüxna nadau. <sup>35</sup> —Rü moxüãcü ga yexguma inaxüãchigu ga yema Chamáriaanecũãx, rü ngĩxũ nayaxu ga taxretachinü ga norü díëru, rü yema pegüchicaarü yorana ngĩxũ naxã. Rü ñanagürü nüxũ:

“¿Nüxna nadau i ñãã yatü! Rü ngëxguma yexeragu naxãtanügu na nuã nangëxmaxũ, rü choma tá cuxũ chanaxütanü i ngëxguma chataeguxgu”, ñanagürü. <sup>36</sup> Rü ñanagürü ga Ngechuchu nüxũ ga yema ngúexëëruũ ga Moĩchéarü mugüwa nguxëëtaexũ: —Ñuxma chanaxwèxe i chomaã nüxũ quixu i ngëxürüxũ ga yema tomaëxpüxtanüwa ga aixcüma namücü ixixũ ga yema yatü ga ngĩtèèxgüxũ imèxgüxũ —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>37</sup> Rü yexguma ga yema ngúexëëruũ ga Moĩchéarü mugüwa nguxëëtaexũ rü ñanagürü: —Yema Chamáriaanecũãx nixĩ ga yema yatümücü ixixũ, yerü nüxũ nangechaütümü —ñanagürü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¿Ñuxma rü íixü rü yema Chamáriaanecũãx üxürü! —ñanagürü nüxũ.

### *Marta rü Maríapatawa nangu ga Ngechuchu*

<sup>38</sup> Rü yexguma Ngechuchu namagu ixüxgu norü ngúexüğümaã rü wüxi ga ñãnexãcüwa nangu. Rü yéma guma ñãnexãcüwa rü wüxi ga nge ga Martagu äegacü ngĩgüpatawa inanguxëë. <sup>39</sup> Rü Martaaxũ iyexma ga wüxi ga ngĩyèx ga Maríagu äegacü. Rü ngĩma rü Ngechuchucutüxütawa irüto na inaxĩnüçèx ga Ngechuchuarü ore. <sup>40</sup> Natürü ga Marta rü itaarü puracüãx rü yemaãcü ngĩrü puracüguama irüxĩnü. Rü yemacèx Ngechuchucèx iyaxũ, rü ngĩgürügü nüxũ: —Pa Corix, ¿tama éxna nagu curüxĩnü i ngëma na chataarü puracüãx rü ngëma chaueyèx rü choxnaxĩca na natáãxũ i guxüma i ngëma puracü?

¡Rü namaã nüxü ixu na choxü nangüxëëxücèx! —ngĩgürügü. <sup>41</sup> Natürü Ngechuchu rü ngĩxü nangãxü, rü ñanagürü ngĩxü: —Pa Martax, cuma rü poraãcü curü puracücèx cuxoegaãe, rü muxüma i ngẽmaxügu curüxĩnũ. <sup>42</sup> —Natürü wüxixicatama nixĩ i guxüãrũ yexera i mexü na nagu rüxĩnũxü. Rü María iyixĩ i ngẽmagu rüxĩnũcü. Rü taxúetáma ngĩxna tayanuxü i ngẽma —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 11

### *Ngechuchu nanangüexëë ga yumüxëchiga (Mt 6.9-15, 7.7-11)*

<sup>1</sup> Rü wüxicana wüxi ga nachicawa nayumüxë ga Ngechuchu. Rü yexguma nüxü nachauxgu, rü wüxi ga norü ngúexü rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix ¡toxü nangüexëë na ñuxãcü tayumüxëgüxü, yema Cuáü ga baiüxëëruü norü ngúexügüxü nangüexëëxürüü! —ñanagürü. <sup>2</sup> Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Rü ngëxguma peyumüxëgügu rü ñaperügügü tá:

“Pa Tonatü ya Daxügücüx, rü aixcüma Üüncü quixĩ i cumax. ¡Rü núma naxü na torü äëxgacü quiüxücèx! Rü tanaxwëxe i curü ngúchaü na naxügüxü i duüxügü i ñoma i naãnewa, ngẽma daxügüxü i naãnewa na curü ngúchaü ínaxügüxürüü. <sup>3</sup> ¡Rü toxna naxã i torü õna i wüxichigü i ngunexücèx ixĩxü! <sup>4</sup> ¡Rü toxü nüxü nangechaü i torü pecadugü, erü toma rü ta tüxü nüxü tangechaü ya guxãma ya yixema chixri tomaã chopetüxe! ¡Rü täxü i ¡acü rü chixexüpëxewa toxü cuwogüxü na tama nagu tayixücèx!”

ñanagürü. <sup>5</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngëxguma chi wüxie i pema rü tüxü nangẽmaxgu i wüxi i tümamücü, rü chi ngãxücüü napatawa taxüxgu rü ñatagügu nüxü:

“Pa Chomücüx, ¡tomaëxpüx i pãü choxna naxã! <sup>6</sup> —Erü wüxi i chomücü rü yaxüwa ne naxü, rü ngexwacèx chopatawa nangu. Rü choma rü changearü õnaãx, rü taxuümaãma chanachibüxëëega”, ñatagügu. <sup>7</sup> —Rü ngẽma tümamücü i napatawa ngëxmaxü, rü chi tüxü nangãüxgu rü ñaxgu:

“¡Tãxü i choxü cuchixewexü! Chorü iãx rü marü narüwãxta, rü choma rü chaux-acügü rü ngürücarewa tangëxmagü. Rü ngẽmacèx taxucürüwa ícharüda na ¡acü cuxna na chaxãxücèx”, ñaxgu chi tüxü. <sup>8</sup> —Rü pemaã nüxü chixu, rü ngẽma na tümamücü yüxücèx rü täütáma ínarüda na ¡acü tüxna naxãxücèx. Natürü tá ínarüda na tama tanachixeweechaxücèx, rü tá tüxna nanaxã i guxüma i ¡acü i tanaxwëxexü. <sup>9</sup> —Rü ngẽmacèx pemaã nüxü chixu rü, ¡Naxcèx ípeca rü Tupana rü tá pexna nanaxã! ¡Rü Tupanacèx pedëux rü tá nüxü ipeyangau! ¡Rü iãxwa: Tu tu tu ñapegü, rü tá pexcèx niwãxna i iãx! <sup>10</sup> —Erü guxãma ya yixema naxcèx ícaxe rü tanayaxu, rü guxãma ya naxcèx dauxe rü nüxü itayangau. Rü guxãma ya iãxwa: Tu tu tu ñagüxe, rü tümacèx tá niwãxna i iãx. <sup>11</sup> —¿Rü ñuxãcü i wüxi i pema na papágü piüxü rü penena penaxãxü ya wüxi ya nuta ega pãüçèx pexna nacaxgu, rü ëxna wüxi i äxtape ega choxnicèx pexna nacaxgu? <sup>12</sup> —¿Rü texé i petanüwa rü penena penaxã i tuxchinawe ega wüxi ya otacharaüçèx pexna nacaxgu? <sup>13</sup> —Rü ngẽma pema na pichixecümachiréxü natürü nüxü pecuèx na ñuxãcü mexü i ãmare pexacügüna na pexãxü, rü pemaã nüxü chixu rü Penatü ya Daxügücü rü perü yexera tá nixĩ na pexna mexü naxãxü. Rü guxãma ya yixema Tupanaxütawa Naãe i Üünexücèx ícaxe, rü tá tüxna nanaxã —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Ngechuchuxü nixugüe na ngoxoarü poramaã napuracüxü nawogüe (Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)*

<sup>14</sup> Rü Ngechuchu ínatëxüchi ga wüxi ga ngoxo ga wüxi ga yatüxü ngegaxëëxü. Rü yexguma ínaxüüxgu ga yema ngoxo rü guma yatü rü nidexa. Rü guxüma ga duüxügü rü nañaxãchiãëgü ga yexguma yemaxü nadaugügu. <sup>15</sup> Natürü ñuxre ga duüxügü rü ñanagürügü: —Ñaa yatü i Ngechuchu, rü Behebú i ngoxogüarü äëxgacüarü poramaã

nixĩ i ínanawoxũãxũ i ngoxogũ –ñanagürügũ. <sup>16</sup> Natürü ga togü rü nüxũ naxügüchaũ, rü yemacèx naxcèx ínacagũ ga nüxũ na nawéaxũ ga wüxi ga cuèxruũ ga daxüçũãx na yemawa nüxũ nacuèxgüxüçèx rü ngoxi aixcüma Cristu yĩ. <sup>17</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxũ nacuèxama ga řacügu na naxĩnũèxũ, rü yemacèx ñanagürü nüxũ: –Ngèxguma chi wüxi i nachĩũãnecũãx i duũxügü nügü itoyegu rü nügütanüwa chitama nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxèè. Rũ ngèxguma chi wüxi ya řcũãx nügümaã nuèèchagu rü nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxèè. <sup>18</sup> –¿Rũ ngèxguma chi Chataná nügümaãtama nuxgu, rü nügütama yamèxgu, rü ñuxäcü chi i äèxgacüecha yĩxũ? Rũ ngèma ñacharügü i ñuxma erü pema choxũ pixuxgu rü Bechebúarü poramaã íchanawoxũ i ngoxogü. <sup>19</sup> – Natürü ngèxguma chi Chatanáãrü poramaã íchanawoxügu i ngoxogü, rü perü ngüexügü rü chita Chatanáãrü poramaã ínanawoxũ i ngoxogü. Rũ ngèmawa meã nüxũ tacuèx na pema rü ípetüexũ. <sup>20</sup> –Natürü pemaã nüxũ chixu rü aixcüma Tupanaãrü poramaã nixĩ i íchanawoxũxũ i ngoxogü. Rũ ngèmawa pexũ nüxũ chacuèxèè na núma petanüwa nanguxũ ya Tupana na äèxgacü yĩxüçèx. <sup>21</sup> –Rũ ngèxguma wüxi ya yatü ya poracü rü meãma nügü naxüxnegu rü nüxna nadèuxgu ya napata, rü taxúetáma naxcèx tangĩx i norü ngèmaxũ i napatawa ngèxmaxũ. <sup>22</sup> –Natürü ngèxguma ínanguxgu i to i yatü i nüxũ rüporamaèxũ, rü nüxũ nayexeragu, rü tá nüxna nanapuxũ ya naxne ya nügü namaã ínaporaãxũne, rü tá nüxna nanapuxũ i guxüma i norü ngèmaxũ, rü tá nayana. <sup>23</sup> – Yíxema tama choxũ ngechaũxè rü chauxchi taxai. Rũ yíxema tama choxũ rüngüxèexè na Tupanacèx tayagagüxũ i duũxügü rü chauxchawa tanangianexèè.

### *ngoxo i taeguxüchiga*

*(Mt 12.43-45)*

<sup>24</sup> –Rũ ngèxguma wüxi i ngoxo rü wüxi ya yatüwa ínaxũüxgu, rü dauxchitagu nanañaãne, rü naxcèx nadau na ngextá na nangüxũ. Rũ ngèxguma taxuguma nangüegagu, rü nügü ínicuèx rü ñanagürü:

“Maneca naxcèx tá chataegu ya yima yatü ga noxri nawa íchaxüxüchirécü”, ñanagürü.

<sup>25</sup> –Rũ ngèxguma nataegugu, rü yima yatüxũ inayangau na ñoma wüxi ya ř ya mexèene rü meã nabixichinerü na yĩxũ. <sup>26</sup> –Rũ ínixü rü naxcèx nayadau i to i 7 i ngoxogü i norü yexera i chixexũ. Rũ guxüma i ngèma ngoxogü rü wüxigu yima yatügu nachocu, rü ngèxma naxãchiüü. Rũ ngèxguma ya yima yatü rü noxriarü yexera nachixe –ñanagürü.

### *Taãè i aixcüma ixĩxüchiga*

<sup>27</sup> Rũ yemaxũ íyaxuyane, rü wüxi ga ngecü rü duũxügütanüwa tagaãcü ngígürügü: –Tataãè ya yíxema tügüanüwa cuxũ yaxèexè rü tügü nixüwa cuxũ maixè –ngígürügü. <sup>28</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü: –Yexeraãcü tataãè ya yíxema nüxũ ínüxè i Tupanaãrü ore rü naga ínüxè –ñanagürü.

*Duũxügü ga tama yaxõgüchaũxũ rü naxcèx ínacagüama ga to ga cuèxruũ ga Tupanaãrü poramaã üxũ*

*(Mt 12.38-42; Mr 8.12)*

<sup>29</sup> Rũ nimuètanü ga duũxügü ga Ngechuchuxütawa ngutaquèxegüxũ. Rũ inanaxügü ga Ngechuchu ga namaã na yadexaxũ. Rũ ñanagürü: –Ñã duũxügü i ñomaüçüü maxèxũ rü nichixecüma. Rũ naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruũ i mexü i Tupanaãrü poramaã üxũ. Natürü Tupana rü wüxixicatama i cuèxruũ tá nüxũ nawèx. Rũ ngèma nixĩ i cuèxruũ ga Tupanaãrü orearü uruũ ga Yonáwa duũxügüxũ nawéxũ na nüxũ nacuèxgüxüçèx na aixcüma Tupana yĩxũ ga guma yéma namucü. <sup>30</sup> –Rũ yexgumarüü ga Yoná rü wüxi ga cuèxruũ nixĩ naxcèx ga Nínibecũãx ga duũxügü, rü ngèxgumarüü tá ta nixĩ ya Tupana Nane ya duũxüxũ ixĩcü na wüxi i cuèxruũ tá yĩxũ naxcèx i ñomaüçüü maxèxũ i duũxügü. <sup>31</sup> –Rũ ngèxguma naãneãrü guxgu rü Tupana rü ñomaüçüü maxèxũ i duũxügüna nacèxgu i norü pecaduchigacèx, rü ngĩma ga nuxcümaüçü ga Chabaaneãrü äèxgacü tá írüda rü tá ínaxuaxũ i ñomaüçüü maxèxũ i duũxügü. Yerü ngĩma rü yaxüwaxüchi ne ixü ga

na ãëxgacü ga Charumóúxü naxĩnũxücèx ga ñuxãcü poraãcü nüxü na nacuèxüchixü. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Charumóúãrü yexera ixĩcü. <sup>32</sup> —Rü ngëxguma naãneãrü guxgu rü Tupana rü ñomaücüü maxëxü i duüxügüna nacëxgu norü pecaduchigacèx, rü nuxcümaügüxü ga Nínibecüãx ga duüxügü rü tá ínarüdagü rü tá ínanaxuaxügü i ñomaücüü maxëxü i duüxügü. Yerü nümagü ga Nínibecüãxgü ga duüxügü rü nüxü narüxoe ga nacümagü ga chixexü ga yexguma Yoná namaã nüxü ixuxgu ga Tupanaãrü ore. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Yonáãrü yexera ixĩxü.

*Taxüneãrü omüchiga*  
(Mt 5.15, 6.22-23)

<sup>33</sup> —Taxüema wüxi i omüwa tanangixichi rü ñuxüchi itayacux rü ëxna tacütüügu tayaxücuchi. Natürü norü üchicaügu tanaxünagü na ngema tüxü nabaxixücèx ya yíxema duüxëgü ya yima ígu chocuxe. <sup>34</sup> —Cuxetügü rü ñoma wüxi i omürüü nixĩ i cuxunecèx. Rü ngëxguma ngëma Tupana cuxü naxwëxexücèx cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü name. Natürü ngëxguma ñoma i naãneãrü ngüchaüçèx cudëuxgu, rü guxüma i curü maxü rü chixexüwa nangëxma. <sup>35</sup> —¡Meã cügüna nadau na tama ëãnexüxü nanguxuchixücèx i ngëma ore i mexü i cuxü ngëxmaxü, i ñoma wüxi i omürüü ixĩxü! <sup>36</sup> —Ngëxguma chi guxü i curü maxüwa nangëxmagu i Tupanaãrü ngóonexü rü taxuwama nachixëxgu i curü maxü, rü meã chi nüxü cucuèx i Tupanaãrü ngüchaü ñoma wüxi i omü i cuxü baxixürüü —ñanagürü.

*Ngechuchu rü duüxügütanüwa ínanaxuaxü ga Parichéugü rü ngüexëëruüügü ga Moíchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü*  
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

<sup>37</sup> Rü yexguma nüxü nachauxgu ga na yadexaxü ga Ngechuchu rü wüxi ga Parichéu nüxna naxu ga napatawa na yachibüxücèx. Rü yema Parichéupatawa naxü, rü mechawa nayarüto. <sup>38</sup> Rü yema Parichéu rü nabaixãchiãë ga yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu na tama yanguxëëãxü ga yema Moíchéarü mu na nayauxmëxgüxiraxü ga yexguma nachibüegu. <sup>39</sup> Natürü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pema i Parichéugü rü ñoma pochiyu rü poratu i düxétüwaxicatama iyaxuxürüü pixígü. Natürü i peãxëwa rü nagu perüxĩnüë na pengíxü rü chixexü pexüxü. <sup>40</sup> —Pa Naëchitamare Maxëxüx, ¿tama ëxna nüxü pecuèx na guma Tupana ga naxücü i ngëma tórü düxétüxünewa ngëxmaxü, rü gumatama yíxü ga naxücü ga tórü maxü i tórü aixepewa ngëxmaxü? <sup>41</sup> —Rü name nixĩ i Tupanana penaxã i perü maxü na aixcüma naxcèx pemaxëxücèx. Rü ngëmaãcü tá pime i guxüwama. <sup>42</sup> —Natürü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, Pa Parichéugüx, erü pema rü perü ngëmaxüwa rü meã Tupanana penaxã i ngëma noxrü ixĩxü, natürü perü maxüwa rü tama aixcüma naga pexĩnüë rü tama nüxü pengechaü. Rü marü name na perü ngëmaxüwa Tupanana penaxãxü i ngëma noxrü ixĩxü. Natürü perü maxüwa rü ta penaxwëxe i meã naga na pexĩnüëxü rü nüxü na pengechaüxü. <sup>43</sup> —Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, Pa Parichéugüx, erü pema rü pexü nangüchaü i ãëxgacüchicagüwa na perütogüxü i ngutaquëxepataügüwa. Rü penaxwëxe na ñoma ãëxgacüxü rümoxëxürüü na meã pexü namoxëgüxü i duüxügü i ítamügüwa. <sup>44</sup> —Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, erü ñoma yuetamaügü i tama nüxü idauxü i duüxügü naëchitamare naëtüwa chopetüxürüü pixígü. Erü woo perü düxétüwa pime, natürü aixepewa i peãxëwa rü poraãcü pichixe —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>45</sup> Rü wüxi ga ngüexëëruü ga Moíchéarü mugüwa ngüxëëtaexü, rü Ngechuchuxü nangãxü rü ñanagürü: —Pa Ngüexëëruü Pa Ngechuchux, rü ngëma na ngëma ñacuxü, rü toma rü toãëwa nangux —ñanagürü. <sup>46</sup> Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, Pa Ngüexëëruüü i Moíchéarü Mugüwa Ngüxëëtaegüxüx, erü poraãcü penamu i duüxügü na naga naxĩnüëxücèx i ngëma Moíchéarü mugü i guxchaxü i pematama bai i írarüwa naga pexĩnüëchaüxü. <sup>47</sup> —Rü wüxi i ngechaü nixĩ i pexcèx, erü peyamexëëgü i tümamaügü ga

guxema nuxcümaügüxe ga Tupanaârü orearü uruügü ga perü oxigü tüxü dèixe. <sup>48</sup>—Rü ngēmawa nüxü tacuèx na pema rü ta ipexägüxü nawa ga yema chixexü ga perü oxigü ügüxü. Yerü nümagü rü tüxü nadai ga guxema Tupanaârü orearü uruügü, rü ñuxma i pema rü peyamexëëgü i tümamaügü. <sup>49</sup>—Rü yemacèx nixi ga Tupana ga ñaxü:

“Ngēma duüxügütanüwa tá chanamugü i chorü orearü uruügü rü chorü orearü ngeruügü. Natürü ngēma duüxügü i chixexügü rü tá nanadai i nümaxü rü togüxü rü tá nachixewegü rü tá nawe ningëxütanü”,

ñaxü ga Tupana. <sup>50-51</sup> Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Rü pemaã nüxü chixu rü Tupana tá nayapeguächixëë i pema i ñuxma maxëxë erü pema rü ta perü oxigücümagu pexi. Nümagü rü noxritama naãneârü ügügumama rü nanadai ga muxüma ga Tupanaârü orearü uruügü. Rü nüxira nayamëxgü ga Abé rü gumawena nayadaietanü ga muxüma ga togü ñuxmata Zacaría ga tupauca ga taxünegu yamëxgüãcüwa nangu. Rü guxüma ga yema orearü uruügü ga perü oxigü dèixücèx rü Tupana tá pexna naca, erü pema rü ta perü oxigürüütama pixigü rü tama nüxü perüxoechaü i ngēma chixexü i pexüxü. <sup>52</sup>—Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcèx, Pa Ngüxëëruügü i Moïchéarü Mugüwa Ngüxëëtaegüxü, erü duüxügüchaxwa ipeyacux i Tupanaârü ore i aixcüma ixixü i pematama tama pixögüxü. Rü nüxna penachuxu i togü i duüxügü i aixcüma yaxögüchaüxü na nümagü rü ta tama yaxögüãxücèx —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>53-54</sup> Rü yexguma Ngechuchu yema ñaxgu, rü yema ngüxëëruügü ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü rü yema Parichéugü rü poraãcü Ngechuchumaã nanuë. Rü inanaxügü ga nüxna na nacagüexü naxcèx ga muxüma ga ore ga guxchaxümaã na yemaãcü chi nüxü iyangaugüxücèx ga ore ga chixexü na yemamaã norü äëxgacügüxü- tawa Ngechuchuxü íyaxuaxügüxücèx.

## 12

*Ngechuchu nanangüxëë na tama namexü na duüxügüpëxewa meã imaxnetaxü natürü taãewa rü chixexügu rüxñinüxü*

<sup>1</sup> Rü yoxni yexma nangutaquëxegü ga muxüchixü ga duüxügü. Rü yema na namuxüchixücèx rü düxwa nügücutüwa ningagüetanü ga duüxügü. Rü Ngechuchu inanaxügü ga norü ngüxügümaãxira na yadexaxü, rü ñanagürü: —¡Pexuãëgü naxcèx i Parichéugü! Erü duüxügüpëxewa meã namaxënetata natürü naãewa rü chixexügu narüxñinüë. <sup>2</sup>—Natürü guxüma i tacü i wüxie cúãcü üxü rü tá nangoxoma. Rü guxüma i tacü iicüxü rü yixcüra rü tá duüxügü nüxü nacuëxgüama. <sup>3</sup>—Rü ngēmacèx guxüma i ngēma ore i ëänexüwa cúãcü nüxü pixuxü rü yixcüra rü tá nangoxoma rü guxü i duüxügü tá nüxü naxñinüë. Rü ngēma ore i ucapuarü aixepewa cúãcü nüxü pixuxü, rü yixcüra rü guxãpëxewa tá nüxü nixugügü i duüxügü.

*Name nixi na Tupanaxü pemuüëxü*  
(Mt 10.26.31)

<sup>4</sup>—Rü ngēmacèx i pemax, Pa Chomücügüx, rü pemaã nüxü chixu rü ¡tama nüxü pemuüë i ngēma duüxügü i pexü daixchaüxü! Erü taxünexüxicatama nimëxgü, natürü taxucürüwama taãëxü nimëxgü. <sup>5</sup>—Natürü pemaã tá nüxü chixu na texéxü tá na pemuüëxü. ¡Nüxü pemuüë ya Tupana! Erü nüma nüxü nangëxma i pora na yamáãxü i pexene, rü napoxcuãxü i peãë i ngextá ngoxogüxü inapoxcuxügu. ¡Rü yimaxü tá nixi i pemuüëxü! <sup>6</sup>—¿Tama ëxna taxretachinü i dïëruyacügu namaã petaxe i wüximëëxpüx i werixacügü? Natürü Tupana rü tama tüxü inayarüngüma ya yixema werixacüãxgü, rü bai ya wüxi. <sup>7</sup>—Rü woo i peyaegü rü Tupana nüxü nacuèx na ñuxre i peyae ngëxmaxü. Rü ngēmacèx, ¡täxü i pexoegaãëgüxü! Erü pema rü muxüma i werixacügüarü yexeraxüchi pexü nangechaü ya Tupana.

*Yixema duüxügüpëxewa tügü ixuxe na Ngechuchu ya Cristuarü duüxü tiixü*  
(Mt 10.32-33, 12.32)



<sup>8</sup> —Rü pemaã nüxü chixu rü guxãma ya texé i ñoma i naãnewa duüxügüpëxewa tügü ixuxe na chorü duüxü tiixü, rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü napëxewa i Tupanaãrü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü tá tüxü chixu na chorü duüxü tiixü i tümax. <sup>9</sup> —Natürü texé ya ñoma i naãnewa duüxügüpëxewa tügü ixuxe na tama chorü duüxü tiixü, rü choma rü tá ta napëxewa i Tupanaãrü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü tá tüxü chixu na tama chorü duüxü tiixü i tümax. <sup>10</sup> —Rü guxãma ya texé ya chixri chauchiga idexaxe i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü Tupana tá tüxü nüxü nangechaü i ngëma. Natürü texé ya Tupanaãe i Üünexüchiga chixri idexaxe, rü Tupana rü täütáma tüxü nüxü nangechaü i ngëma. <sup>11</sup> —Rü ngëxguma duüxügü ngutaquëxepataügüwa rü ëxna äëxgacügüpëxewa pexü nagagügu na pexü napoxcuëxücèx, rü itãxü i pexoegaãëgüxü na tacümaã tá penangãxüxü rü ëxna tacüxü tá namaã na pixuxü! <sup>12</sup> —Erü ngëxguma nawa nanguxgu na pidexagüxü, rü Tupanaãe i Üünexü tá pexü nanguxëe na tacüxü tá namaã pixuxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Wüxi i äüçümaxü nixi na imuãrü dïëruãxü*

<sup>13</sup> Rü yema duüxügütanüwa rü wüxi ga yatü Ngechuchuxü ñanagürü: —Pa Ngüxëëruüx, ¡namaã nüxü ixu ya chaueneë rü choxna naxãã i ngëma chaunatü ga yucüarü ngëmaxü i choxna üxü! —ñanagürü. <sup>14</sup> Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pa Yatüx, ¿texé perü äëxgacüxü choxü tingucuchixëe na chayatoyëxücèx i ngëma penatüarü ngëmaxü? —ñanagürü. <sup>15</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —¡Pexuãe na tama pexü nangüchaüxücèx i togüarü ngëmaxü! Erü wüxi i duüxü rü tama ngëma na namuãrü ngëmaxüãxücèx nixi i nayauxãxü i norü maxü i taguma gúxü —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü yëxguma wüxi ga ore ga cuëxruüxü namaã nixu, rü ñanagürü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga muãrü dïëruãcü, rü guxüma ga yema nanetügü ga naãnegu natogüxü rü meãma nüxü nixo. <sup>17</sup> —Rü guma yatü rü nagu narüxñü rü naãëwa ñanagürü:

“¿Tacü tá chaxüxü i ñüxmax? Erü nataxuma i chorü nachica i ngexta namaã na changüxüxü i chaunetügüarü o”, ñanagürü. <sup>18</sup> —Rü naãëwa ñanagürü:

“Marü nüxü chacuèx na tacü tá chaxüxü. Rü nagu tá chapogü ya guxünema ya chorü ipatagü ga nagu namaã changüxüne ga chaunetügüarü o. Rü náí ya taxüragüne tá chaxü na ngëxma namaã changüxüxücèx i guxüma i chaunetügüarü o rü guxüma i chorü ngëmaxügü. <sup>19</sup> —Rü ngëxguma marü namëxgu i guxüma, rü chaugümaã tá ñacharügü: ‘Ñüxma rü tá icharüngü rü meã tá chachibü rü meã chaxaxe rü ngëmaãcü tá chataãe. Erü namuxüchi i chorü ngëmaxügü, rü mucüma ya taunecü tá choxü natai’, ñacharügü tá chaugümaã”. <sup>20</sup> —Natürü Tupana rü ñanagürü guma yatüxü:

“Pa Yatüx, cüngëãëmære i cuma erü ñoma i chütaxügu tátama cuyu. Rü ngëma curü ngëmaxügü i namaã cüngüxüxü, rü ¿texëarü tá nixi i ngëxguma?” ñanagürü ga Tupana. <sup>21</sup> —Rü ngëxgumarüü tá ta namaã nangupetü i ngëma duüxügü i nügücëxtama norü ngëmaxügümaã ngüxüxü rü tama nügü ímexëëxü i Tupanapëxewa —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Tupana rü naxãcügüna nadau*

*(Mt 6.25-34)*

<sup>22</sup> Rü yemawena rü norü ngüexügüxü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pemaã nüxü chixu ¡rü tãxü i pexoegaãëgüxü naxcèx i tacü tá na pengöxü rü tacümaã tá na pixãxchiruxü!

<sup>23</sup> —Erü perü maxü rü õnaãrü yexera nixi, rü pexene rü naxchiruarü yexera nixi.

<sup>24</sup> —¡Düçèx penangügü i werigü i tama toegüchirëxü, rü tama nanetüarü o ibuxgüxü, rü ngepatagüxü na ngexta namaã nangüxügüxücèx i norü õna! Natürü Tupana rü nanaxüwemü. Rü pema rü Tupanacèx rü poraãcü guxüma i werigüarü yexera pixigü.

<sup>25</sup> —Rü taxuwama name na pexoegaãëgüxü. Erü taxucürüwama wüxie i pema rü pegütama ipemëxãchixëe ngãxü ya metrugü ega woo poraãcü naxcèx pexoegaãëgügu.

<sup>26</sup> —Rü ngëxguma tama pemaã nanguxü i ngëma íraxü rü taxucürüwama pegütama

ipemèxãchixêê ega woo naxcèx pexoegaãëgügu, rü ¿tüxcüü i ngëxguma rü ta tacü i togü i ngëmaxügücèx pexoegaãëgüxü? <sup>27</sup> —¿Dücèx penangugü i putüragü na ñuxãcü nayaexü i nachacu! Rü tama napuracüexü, rü tama nügü üxchirugüxü. Natürü woo guma ãëxgacü ga Charumóu ga na namexêchixü ga naxchiru rü taguma wüxi ga putürachacuarü mexürüü nixi. <sup>28</sup> —Rü marü nüxü pedau i ñuxãcü Tupana na nangèxãëxü i putüragü i ñuxma naãnewa rüxügümarexü natürü moxü rü marü taxuxü. Rü ngëxguma Tupana ngëmaãcü nangèxãëgu i putüragü rü pema rü tá ngëmaãrü yexera pexchiru pexna naxã, Pa Duüxügü i Írarüwatama Yaxögüxüx. <sup>29</sup> —Rü ngëmacèx tama name i pexoegaãë naxcèx i tacü tá na pengöxü rü tacü tá na pixaxüxü. <sup>30</sup> —Erü ñoma i naãnecüãx i duüxügü rü naxcèx nadaugü i guxüma i ngëma pemaã nüxü chixuxü. Natürü pema rü pexü nangëxma ya Penatü ya Tupana ya nüêchama nüxü cuácü na pexü nataxuxü i guxüma i ngëma. <sup>31</sup> —Rü ngëmacèx narümemaê nixi na Tupanaãrü ngúchaücèx pedaugüxü na perü ãëxgacü yïixücèx. Rü ñuxüchi nüma rü tá pexna nanaxã i guxüma i tacü i pexü taxuxü.

*Ñuxãcü tüxü nangëxma i tóru ngëmaxügü i daxügüxü i naãnewa  
(Mt 6.19-21)*

<sup>32</sup> —¿Tãxü i pemuüëxü, Pa Chauzacügüx! Pema rü noxretama pixigü natürü Penatü ya Tupana rü norü ngúchaü nixi na pexna naxããxü i pechica i ngextá nüma ãëxgacü íyixüwa. <sup>33</sup> —¿Rü namaã petaxe i perü ngëmaxügü rü togü i duüxügü i nüxü nataxuxüna penaxã i ngëma diêru! Rü ngëmaãcü tá pegüxü penangëxmaxêê i perü ngëmaxügü i taguma pexü ngauxü rü taguma gúxü i daxügüxü i naãnewa i ngextá tama íyaxücuxüwa i ngítèxáxü rü naweane tama ínachixexêëxüwa. <sup>34</sup> —Erü ngextá ínangëxmaxüwa i perü ngëmaxügü, rü ngëxma nixi i perüxïnüëxü.

*Name nixi i yigü ítamexêëgü naxüpa na ínanguxü ya Cristu*

<sup>35</sup> —¿Rü ípememare namaã i perü omügü i naigüxü! <sup>36</sup> —Rü name nixi i wüxi i coriarü duüxügü i ímemaregüxürüü na pixigüxü. Rü penaxwèxe na ñoma duüxügü i íãxwa norü corixü nanguxêëgüxürüü na pixigüxü. Rü ngëxguma norü cori rü wüxi i ngígüarü petawa ne naxüxgu rü: Tu tu tu ñaxgu, rü paxa naxcèx nayawãxnagü i íãx. <sup>37</sup> —Rü nataãëgü i ngëma coriarü duüxügü ega inadauegu i ngëxguma ínanguxgu i norü cori. Rü pemaã nüxü chixu rü ngëma cori rü norü mechawa tátama nanatogüxêê i ngëma norü duüxügü i nüxü ínanguxêëgüxü, rü nüma tátama ngëma norü duüxügüxü inaxüwemü. <sup>38</sup> —Rü woo ngãxücüü ínanguxgu rü êxna marü yangunechaügu rü nataãëgü i ngëma coriarü duüxügü ega inadauegu i ngëxguma ínanguxgu i norü cori. <sup>39</sup> —Rü ngëxguma chi wüxi ya íãrü yora nüxü cuèxgu na ñuxguacü ínanguégaxü i ngítèxáxü, rü tãü chima nape. Rü chi nüxna nadau ya napata na tama yawãxnaãxücèx rü tama na nüxü nangíxücèx. <sup>40</sup> —Rü pema rü ta penaxwèxe na ípememarexü. Erü ngürüãchi tama nagu íperüxïnüëyane tá íchangu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chíxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Wüxi ga duüxü ga meã norü coriga ñnüxü rü to ga tama meã norü coriga ñnüxüchiga  
(Mt 24.45-51)*

<sup>41</sup> Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿toxcèxicatama êxna nixi i ñaã ore i cuèxruü i tomaã nüxü quixuxü, rü êxna guxü i duüxügücèx yïixü? —ñanagürü. <sup>42</sup> Rü ñanagürü ga Cori ga Ngechuchu: —¿Texé tíxü ya yíxema tümaãrü coriarü duüxë ya aixcüma yanguxêëxë rü meã tümaãëxü cuáxe? ¿Tama êxna yíxema tíxü ya tümaãrü cori tüxna ägaxe na meã nüxna tadauxücèx rü meã oragu tanachibüexêëxücèx i norü duüxügü? <sup>43</sup> —Rü tataãë ya yíxema coriarü duüxë i ngëxguma ínanguxgu i tümaãrü cori rü tüxü íyanguëügu na meãma ítanaxüxü i ngëma puracü i nagu tüxü namuxü. <sup>44</sup> —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma tümaãrü cori rü tá guxüma i norü ngëmaxügüarü dauruüxü tá tüxü nixixêê. <sup>45-46</sup> —Natürü ngëxguma chi ngëma duüxü nagu rüxïnügu rü norü cori rü tama paxa na ínanguxü, rü inaxügüãgu na chixri

namuãxũ i natanũxũgũ i yatũxũgũ rü ngexũgũ, rü peta naxũxgu rü nachibũxgu, rü naxaxegu, rü nügũ nangãxẽẽgu, rü ngürũachi ngẽma ngunexũ rü ngẽma ora i tama nagu ínanguxẽẽãxũgu tá ínangu i norü cori. Rũ poraãcũxũchi tá nanapoxcu ngẽma duũxũgũ i tama norü coriga ñnũxũxũ napoxcuexürũ. <sup>47</sup>—Rũ ngẽma coriarü duũxũ i nüxũ cuèxchiréxũ na tacü nanaxwèxexũ i norü cori, natürü tama nügũ ímexẽẽxũ rü tama norü coriga ñnũxũ, rü tá poraãcü nanaçuaxi. <sup>48</sup>—Natürü ngẽma coriarü duũxũ i tama nüxũ nacuaãcüma chixri norü coriga ñnũxũ, rü chixexũ üxũ, rü tá írarüwaxüra nanaçuaxi. Rũ texé ya Tupana muxũma tüxna ãxẽ, rü muxũcèxtáma tüxna naca. Rũ texé ya muxũna tüxũ nadauxẽexẽ rü tá yexeraãcü tüxna naca.

### *Ngechuchugagu nixĩ i yatoyexũ i duũxũgũ*

*(Mt 10.34-36)*

<sup>49</sup>—Núma chaxũ na ñnoma i naãnewa duũxũgũxũ chidauchitanũxẽẽxũcèx. Rũ chierü aixcüma marü yadauchitanügu. <sup>50</sup>—Rũ choma rü tá poraãcü ngúxũ chinge, rü chanaxixãchiãẽ ñuxmatáta yangu i ngẽma. <sup>51</sup>—Rũ tama name i nagu perũxĩnũẽ na núma chaxũxũ na guxũ i duũxũgũ rü wüxigu naxĩnũxũcèx. Natürü pemaã nüxũ chixu rü núma chaxũ na chaugagu yatoyexũcèx i duũxũgũ. <sup>52</sup>—Erü ñaãwena ega wüxi ya ípatawa nangẽxmagu i wüximẽẽxpũx i duũxũgũ, rü tomaẽxpũx tá choxũ nayaxõgũ rü taxre i tama, rü éxna taxre tá choxũ nayaxõgũ rü tomaẽxpũx i tama. <sup>53</sup>—Rũ wüxi i papá tá nayaxõ rü nane rü tãütáma nayaxõ, rü éxna nane tá nayaxõ natürü nanatü i tama. Rũ ngẽxgumarũ ta wüxi i mamá tá iyaxõ rü ngĩxãcü rü tãütáma iyaxõxchãũ, rü éxna ngĩxãcü tá iyaxõ rü ngĩẽ rü tãütáma iyaxõxchãũ. Rũ wüxi ya ngĩxẽ tá iyaxõ rü ngĩneãx rü tãütáma iyaxõ, rü éxna ngĩneãx tá iyaxõ rü ngĩxẽ rü tãütáma iyaxõ —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Cuèxruũgũ i nachiga i tacü tá nangupetũxũ*

*(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)*

<sup>54</sup> Rũ Ngechuchu ñanagürü ta nüxũ ga duũxũgũ: —Ngẽxguma nüxũ pedèuxgu na naxẽächianexũ, rü nagu perũxĩnũẽ tá na napuxũ. Rũ aixcüma ngẽmaãcü nixĩ. <sup>55</sup>—Rũ pema nüxũ pecuèx na ñuxãcü penangugũxũ ya buanecü, rü ngẽmaãcü nüxũ pecuèx rü tá na nanguxetũxũ. Rũ aixcüma ngẽmaãcü nixĩ. <sup>56</sup>—Pa Duũxũgũx, pema rü togü i duũxũgũpèxewa meã pemaxëneta, natürü peãẽwa rü chixexũgu perũxĩnũẽ. Pema nüxũ pecuèx na ñuxãcü penangugũxũ ega tá napuxgu rü éxna tá nanguxetügu. ¿Rũ ñuxãcü i ñuxma i tama nüxũ pecuáxũ na Tupana yĩxũ ya petanüwa ngucü?

### *Name nixĩ na curüngüxmũxũ namaã i curü uwanü*

*(Mt 5.25-26)*

<sup>57</sup>—Rũ tüxcüũ tama nüxũ pecuáxchãũ i ngẽma nama i mexũ i Tupana pexũ naxwèxexũ na nagu pexĩxũ. <sup>58</sup>—Rũ ngẽxguma chi wüxie wüxi i ngetanücèx cuxũ íxuaxũgu rü ãẽxgacũxütawa cuxũ tagaxgu, rü name nixĩ i namawatama tüxũ icurüngüxmũxẽẽ na tama ãẽxgacũpèxewa cuxũ tagaxũcèx. Erü wüxicana na ãẽxgacũxütawa cunguxũ rü ãẽxgacü tá purichíagũna cuxũ namu. Rũ purichíagü tá cuxũ napoxcu. <sup>59</sup>—Rũ cumaã nüxũ chixu rü ngẽxma poxcuchicagu tá curüxãũx ñuxmatáta ngĩxũ cuxütanü i guxcü i díeru i nüxũ ngĩxũ cungetanücü. [Rũ aixcüma ngẽxgumarũ tá cumaã nanaxü ya Tupana ega tama namaã cunamexẽẽxgu i curü maxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.]

## 13

### *Wüxi i mexũ nixĩ na nüxũ rüxoexũ i tacüma i chixexũ*

<sup>1</sup> Rũ yexgumatama Ngechuchuxütawa nangugü ga ñuxre ga duũxũgũ. Rũ Ngechuchumaã nüxũ nixugü ga na ñuxãcü ãẽxgacü ga Piratu namuxũ ga norü churaragü na nadaiãxũcèx ga ñuxre ga yatügü ga Gariréaanecũãx ga yexguma yema yatügü rü Tupanacèx carneru nadaixgu tupauca ga taxũnewa. <sup>2</sup> Rũ Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü nüxũ: —¿Pema nagu perũxĩnũẽgu rü yemaãcü nüxũ nangupetü ga yema yatügü,

yerü yema togü ga Gariréaanecũãxârü yexera nipecaduãxgü? <sup>3</sup>—Pemaã nüxü chixu rü tama nixĩ. Rü ngëxguma chi pema rü tama nüxü perüxoegu i pecüma i chixexü, rü guxãma i pema rü tá ta ipeyarütauxe. <sup>4</sup>—¿Rü êxna pema nagu perüxĩnügü rü guxü ga Yerucharéücũãxârü yexera nipecaduãxgü ga yema 18 ga yatügü ga yuexü ga yexguma Chiruéwa yexmaxü ga dauxütaechica naetü rüngutaügu? <sup>5</sup>—Pemaã nüxü chixu rü tama nixĩ. Rü ngëxguma chi pema rü tama nüxü perüxoegu i pecüma i chixexü, rü guxãma i pema rü tá ta ipeyarütauxe —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Ore ga nanetü ga iguera ga ngearü õõxügu ixuxü*

<sup>6</sup>Rü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nixu ga wüxi ga ore ga igueragu ixuxü, rü ñanagürü: —Rü wüxi ga yatü nüxü nayexma ga wüxi ga ubanecü. Rü yexma nanato ga wüxi ga iguera. Rü nüma ga guma yatü rü inayadauuxü ga yema iguera rü ngoxi naxõõ, natürü taxuxüma ga norü oxü inayangau. <sup>7</sup>—Rü yemacèx yema norü duüxü ga norü naãnena dauxüxü ñanagürü:

“Dücèx, tomaẽxpüx ya taunecü guxüguma íchayadauxü i ñaã iguera, rü taguma naxo. Rü ngëmacèx chanaxwèxe na cuyadaxüchixü na tama natücèxma nuã naãnena naxíaneãxücèx”, ñanagürü nüxü. <sup>8</sup>—Natürü ga yema norü duüxü ga norü naãnena dauxü, rü norü corixü nangãxü, rü ñanagürü:

“Pa Corix, ¡nüetama doma taunecüxicatama nangëmèx! Rü tá chanaxaimüãnepüne rü waxmüãnexümaã tá chanagüpüne. <sup>9</sup>—Rü bexmana ngëxguma rü tá naxo. Natürü ngëxguma täütáma naxoxgu rü tá chayadaxüchi”, ñanagürü.

### *Ngechuchu rü ngüxchigaarü ngunexügu ngïxcèx nayataanexëẽ ga wüxi ga ngecü ga püçèxwecü*

<sup>10</sup>Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu nanguxëẽtae ga wüxi ga ngutaquëxepataüwa. <sup>11</sup>Rü yéma iyexma ga wüxi ga ngecü ga 18 ga taunecü idaawecü. Rü ipüçèxwe yerü wüxi ga ngoxo ngïxü napüçèxwexëẽ, rü taxuacüma iyarüwëxãchi. <sup>12</sup>Rü yexguma Ngechuchu ngïxü dèuxgu rü ngïxcèx naca, rü ñanagürü ngïxü: —Pa Ngecüx, ñuxma rü marü cuxcèx nitaane i curü daawewa —ñanagürü. <sup>13</sup>Rü yexguma rü ngïxü ningögü, rü yexgumatama iyarüwëxãchiwemüxü, rü inaxügü ga Tupanaxü na yacuèxüxü. <sup>14</sup>Natürü yema ngutaquëxepataüãrü aëxgacü rü nanu, yerü Ngechuchu rü ngüxchigaarü ngunexügu ngïxü narümexëẽ ga yema nge. Rü yemacèx ga yema aëxgacü rü ñanagürü duüxügüxü: —Nangëxma i 6 i ngunexü i nagu namexü na ipuracüexü. Rü ngëma ngunexügügu nixĩ i namexü na nuã pexixü na pegü peyarümexëẽgüxücèx rü tama i ngüxchigaarü ngunexügu —ñanagürü. <sup>15</sup>Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Duüxügüx, pema rü togü i duüxügüpëxewa meã pemaxëneta, natürü peãewa rü chixexügu perüxĩnügü. ¿Tama êxna guxã i pema rü ngüxchigaarü ngunexügu peyawëxü i perü woca rü êxna perü buru na peyaxaxëẽgüxücèx? <sup>16</sup>—Rü ñaã ngecü rü Abráütanüxü iyixĩ, rü Chataná rü 18 ya taunecü ngïxü nachixexëẽ namaã i ñaã daawe. ¿Rü taux êxna i namexü na ngïxcèx chayataanexëẽxü i ngüxchigaarü ngunexügu? —ñanagürü. <sup>17</sup>Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rü guxüma ga norü uwanügü rü poraãcü naxãneẽ. Natürü guxüma ga togü ga duüxügü rü nataãëgü ga yexguma nüxü nadaugügu ga yema mexügü ga Ngechuchu üxü.

### *Ore i motacha- chiregu ixuxü (Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)*

<sup>18</sup>Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —¿Ñuxãcü nixĩ i aëxgacü na yïixü ya Tupana, rü nañuxraüxü i nüma aëxgacü íyïixüwa? ¿Rü tacügu tá chanangu? <sup>19</sup>—Maneca wüxi ya motachachire ya wüxi ya yatü naãnegu toxünerüü nixĩ. Rü woo naxíraxüchichirëx ya

naxchire natürü narüxü, rü naya ñuxmata wüxi i nanetü i taetaxü nixí. Rü ngëmacèx i werigü rü natanügu nixüachiãü —ñanagürü.

*Ore i pãũârü puxëëruũgu ixuxü*  
(Mt 13.33)

<sup>20</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —¿Ñuxãcü nixí i Tupana ãëxgacü íxíxüwa? ¿Rü tacügu tá chanangu? <sup>21</sup>—Rü pãũârü puxëëruũrüü nixí na guxüwama nanguxü. Erü wüxi i ngecü rü íraxü- tama i pãũârü puxëëruũmaã inaxüéü i taxü i ngírü pãũchara. Rü ngëma pãũârü puxëëruũ rü woo naxíra rü nayapuxëë i guxüma i ngírü pãũchara —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Îãx i íraxüchiga*  
(Mt 7.13-14, 21-23)

<sup>22</sup> Rü inixüchigü ga Ngechuchu ga Yerucharéüwa na naxüxü. Rü yexguma namagu yaxüxgu rü ñanegüwa rü ñanexãcüguwa nixüpetüchigü, rü yéma nayangüxëëtanü ga duüxügü. <sup>23</sup> Rü wüxi ga duüxü nüxna naca rü ñanagürü: —Pa Corix ¿noxretátama nixí i ngëma nayauxgüxü i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü. Rü nüma ga Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: <sup>24</sup>—Daxüguxü i naãneãrü îãx rü naxíraxüchi. ¿Rü paxa naxcèx pedau na nawa pichocuxüçèx! Erü pemaã nüxü chixu rü muxüchixüma i duüxügü tá nüxü nangüchaü na nawa yachocuxü, natürü tãütáma nawa nichocu. <sup>25</sup>—Erü ngëxguma ñãrü yora marü nawãxtagu i îãx, rü pema i düxëtüwa ngëxmagüxe rü tá penatutuãü. Rü ñaperügügü tá:

“Pa Corix, ¿paxa toxcèx yawãxna i îãx!” ñaperügügü tá. Natürü nüma i cori rü tá pexü nangãxü, rü ñanagürü tá:

“Tama pexü chacuèx na ngextácüãx pixíngüxü”, ñanagürü tá pexü. <sup>26</sup>—Rü ngëxguma rü tá ñaperügügü nüxü:

“Cumaãchirëx wüxiwa tachibüe rü taxaxegü. Rü toxü cungüxëë ga torü ñaneãrü ítamügüwa”, ñaperügügü tá. <sup>27</sup>—Natürü nüma rü tá pexü nangãxü rü ñanagürü tá: “Marü pemaã nüxü chixu rü tama pexü chacuèx na ngextácüãxgü pixíngüxü. ¿Rü ípixí i nuã chauxütawa i guxãma i pemax, Pa Chixri Maxëxüx!” ñanagürü tá. <sup>28</sup>—Rü ngëma tá pexauxe, rü tá pixüxchapütägü i ngëxguma nüxü pedëuxgu i Abráü rü Ichaá rü Acobu rü guxüma i Tupanaãrü orearü uruügü na Tupana ãëxgacü íxíxüwa na nangëxmagüxü rü pema rü nüxna na ípewoxüxü. <sup>29</sup>—Erü guxüwatáma ne naxí i duüxügü. Rü Tupana ãëxgacü íxíxüwa tá nangëxmagü. Rü ngëma tá narütogü na ngëma nachibüexüçèx. <sup>30</sup>—Rü tá nangëxma i nümaxü i ñoma i naãnewa duüxügü nüxü oexü, natürü daxüguxü i naãnewa rü Tupana tá wixpëxewa nanaxügüxëë. Rü tá nangëxma i nümaxü i ñoma i naãnewa duüxügü nüxü icuèxüügüxü, natürü daxüguxü i naãnewa rü Tupana rü tá wixweama nanaxügüxëë —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü Yerucharéüçüãx ga duüxügüçèx naxaxu*  
(Mt 23.37-39)

<sup>31</sup> Rü yematama ga ngunexügu rü Ngechuchuxütawa nangugü ga ñuxre ga Parichéugü. Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —¿Íxü i nuã! Erü ãëxgacü ya Erode rü cuxü nimëxéga —ñanagürügü. <sup>32</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —¿Naxütawa pexí i ngëma yatü i nüxü cuèxüchixü na ñuxãcü duüxügüxü nawomüxëëxü, rü namaã nüxü pixu rü ñuxma rü moxü rü tá íchana- woxü i ngoxogü, rü tá chanameëxëë i ngëma duüxügü i idaaweexü, rü pëxmaãcü tá chanaguxëë! <sup>33</sup>—Natürü chanaxwëxe i ichixüchigü i ñuxma rü moxü rü paxmaãcü ñuxmatáta Yerucharéüwa changu. Erü Yerucharéügu nixí i na nayuexü i guxüma i Tupanaãrü orearü uruügü. <sup>34</sup>—Rü dücax, Pa Yerucharéüçüãx, pema peyadaietanü i Tupanaãrü orearü uruügü, rü nutamaã ípenamuxüchigü i Tupanaãrü orearü ngeruügü i pexcèx nüma namugüxü. Rü

ñuxreëxpüxcüna wüxigu chaugüxütagu pexü chanutaquëxexëëchaü, ñoma wüxi i ota ya naxäcüâx nügütüügu tüxü nutaquëxexürüü. Natürü pema rü tama penaxwëxe. <sup>35</sup>—Dücëx i ñuxma ya perü ñâne, rü Tupana tá ínanatëx. Rü pemaã nüxü chixu rü täütáma wena choxü pedau ñuxmatáta daxüguxü i nañewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedau rü tá ñaperügügü:

“Namexëchi nixi ya yima Cori ya Tupana núma namucü”, ñaperügügü tá —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 14

### *Ngechuchu rü naxcëx nayataanexëë ga wüxi ga yatü ga rüchaxünexü*

<sup>1</sup> Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü wüxi ga Parichéupatawa nayachibü. Rü yéma nayexmagü ga togü ga Parichéugü ga yéma bexma Ngechuchuxü ngugüexü. <sup>2</sup> Rü yéma nayexma ta ga wüxi ga yatü ga idaawexü ga rüchaxünexü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema ngüexëëruügu ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxüna rü Parichéugüna naca, rü ñanagürü: —¿Tama penachuxuxü ega ngüxchigaarü ngunexügu chanamexëëxgu i wüxi i idaawexü? —ñanagürü. <sup>4</sup> Natürü ga nümagü rü nangeëxgümare. Rü yexguma ga Ngechuchu rü naxmëxgu nayayauxächi ga yema idaawexü, rü nanamexëë. Rü namaã nüxü nixu ga na íyaxüxcëx. <sup>5</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü Parichéugüxü: —¿Texé i pema i ngëxguma perü buru rü ëxna perü woca puchugu nagoxgu, rü taux ëxna i ngëxgumatama ípeyadauxü rü ípe- yatüächixü i woo ngüxchigaarü ngunexügu? —ñanagürü. <sup>6</sup> Rü nümagü rü taxuümaãma nanangäxügu.

### *Duüxügü ga ngüüarü petawa nüxna naxugüxüchiga*

<sup>7</sup> Rü yexguma mechawa natogüchaügu ga yema nüxna naxugüxü, rü Ngechuchu nüxü nadau na wüxichigü rü ñärü yoraxütawaxüchi natoxchaüxü. Rü yexguma yemaxü nadëuxgu rü nayaxucuxëgü, rü ñanagürü: <sup>8</sup>—Ngëxguma texé cuxna uxgu i wüxi i ngüüarü petawa, rü tama name i petaarü yoraxütawaxüchi üxü i naxmëxwëxewa cuyarüto. Erü yixcúra ngürüächi tá ínangu i to i nüxna naxuxü i curü yexeraxüchi íxüxü. <sup>9</sup>—Rü ngëma petaarü yora i pexna uxü, rü tá cumaã nüxü nayarüxu na icuchixüxcëx i ngëma nachicawa na ngëma natoxëëäxüxcëx i ngëma to i curü yexera íxüxü. Rü ngëxguma i cuma rü poraãcü cuxãneãcüma rü nawa iyacuáxü i naxmëxwëxewa tá cuyarüto. <sup>10</sup>—Rü narümemaë ega texé cuxna uxgu, rü nawa iyacuáxü i naxmëxwëxewa curüto. Rü ngëxguma i ngëma petaarü yora i cuxna uxü rü ñanagürü tá cuxü:

“Pa Chomücüx, ¡nuã chauxütawa yarüto!” ñanagürü tá cuxü. Rü ngëmaãcü ngëma petaarü yora rü wüxi i mexü tá cumaã naxü napëxewa i guxüma i duüxügü i nüxna naxuxü i cumaã ngëma rütogüxü. <sup>11</sup>—Erü texé ya tügü írütaxe rü Tupana tá tüxü naxänexëë. Natürü texé ya tügü íruxírxaxë rü Tupana tá tüxü nicuëxüü —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>12</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu nüxü ga yema yatü ga nüxna uxü: —Rü ngëxguma wüxi i ñnacëx rü ëxna petacëx texéna cuxuxchaügu, rü tama name i nüxna cuxu i cumücügü, rü bai i cueneëgü, rü bai i cutanüxügü, rü bai i curü ngaicamagu pegüxü i duüxügü i díeruãxgüxü. Erü nümagü rü tá nüxü cuxna naxugüe, rü ngëmaãcü tá cuxü nanaxütanügü. <sup>13</sup>—Natürü ngëxguma wüxi i peta cuxüxgu, rü narümemaë nixi i nüxna cuxu i duüxügü i ngearü díeruãxgüxü, rü duüxügü i taxucürüwama puracüexü, rü ngëma ichixeparagüxü, rü ngëma ingexetügüxü. <sup>14</sup>—Rü tá cutaãëxüchi i ngëxguma erü nümagü rü taxucürüwa cuxü nanaxütanügü. Natürü tá cunayaxu i curü natanü i ngëxguma wena namaxëgu i Tupanaärü duüxügü i mexü —ñanagürü.

### *Ore i taxü i ñnagu íxuxü*

#### *(Mt 22.1-10)*

<sup>15</sup> Rü yexguma yemaxü naxñügu ga wüxi ga yatü ga mechawa rütöxü rü Ngechuchuxü ñanagürü: —Rü tataãë ya yíxema Tupana äëxgacü íxüxüwa chibüxe —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü

yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Wüxi ga yatü nanaxü ga wüxi ga ñna ga taxü. Rü norü duüxüxü namu na nüxna yaxuxüçèx ga muxüma ga duüxügü. <sup>17</sup> –Rü yexguma marü namexgu ga norü ñna, rü wena norü duüxüxü namu na yema duüxügü ga marü nüxna naxugüxümaã nüxü na yanaxuxüçèx ga marü na namemarexü ga norü ñna, rü paxa yéma na naxüçèx. <sup>18</sup> –Natürü guxüma ga yema nüxna naxugüxü, rü inanaxügü ga nügü na ínaxuegüxü. Rü yema nüxíra nüxna naxu rü ñanagürü:

“Ngexwacaxtama naxçèx chataxe i wüxi i naãne. Rü paxa tá íchayadau. ¡Rü namaã nüxü ixu i cori rü taxucürüwama ngema chaxü!” ñanagürü. <sup>19</sup> –Rü ga yema to rü ñanagürü:

“10 i wocagü i puracürüçèx chataxe, rü tá ngëmaxü chayaxü. ¡Rü namaxã nüxü ixu i cori rü taxucürüwama ngema chaxü!” ñanagürü. <sup>20</sup> –Rü ga to rü ñanagürü:

“Ngexwacaxtama chaxãmèx rü ngëmacèx taxucürüwama ngema chaxü”, ñanagürü. <sup>21</sup> –Rü yexguma nataegugu ga yema coriarü duüxü, rü norü corimaã nüxü nixu ga guxüma ga yema ore. Rü yexguma ga norü cori rü nanu, rü ñanagürü nüxü ga norü duüxü:

“¡Paxa ngema ítamügü i taxüwa rü ítamüacügüwa naxü, rü nuã nagagü i ngëma duüxügü i ngearü dïeruãxgüxü, rü ngëma duüxügü i taxucürüwama puracüxü, rü ngëma ichixeparagüxü, rü ngëma ingexetügüxü!” ñanagürü. <sup>22</sup> –Rü yixcamaxüra ga yema norü cori namaã nüxü ixuxü naxüxguwena rü yema norü duüxü ñanagürü nüxü:

“Pa Corix, marü chanaxü i ngëma chomaã nüxü quixuxürüü, natürü naxãchicaaneãmatama i nuã cupatawa”, ñanagürü. <sup>23</sup> –Rü yexguma ga norü cori rü ñanagürü nüxü:

“¡Paxa ngema nama i taxügüwa rü nama i íraxügüwa naxü, rü nuã nagagü i togü i duüxügü na nuxã chopatagu nachocuxüçèx, rü ngëmaãcü na naxããcuxüçèx ya daa chopata! <sup>24</sup> Erü pemaã nüxü chixu rü taxuüma ga yema nüxíra nüxna chaxuxü rü nuã chorü ñnawa tá nachibüe”, ñanagürü.

### *Tama natauxcha na Cristuwe rüxüxü* (Mt 10.37-38)

<sup>25</sup> Rü muxüchixüma ga duüxügü Ngechuchuwe narüxí. Rü nadauegu ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: <sup>26</sup> –Rü ngëxguma texé chowe rüxüxchaügu, rü tanaxwèxe i choxü tangechaü tümanatüarü yexera, rü tümaëärü yexera, rü tümamèxärü yexera, rü tümaxäcügüarü yexera, rü tümaëneëgüarü yexera, rü tümaëyèxgüarü yexera, rü tümaärü maxüärü yexera rü ta. Rü ngëxguma tama ngëmaãcü choxü tangechaügu rü taxucürüwama aixcüma chorü ngüexü tixí. <sup>27</sup> –Rü yíxema tama naxwèxexè na chaugagu ngüxü tingeäcüma chowe tarüxüxü, rü taxucürüwama chorü ngüexü tixí. <sup>28</sup> –Rü ngëxguma chi wüxie i petanüwa rü wüxi ya ípata ya taxüne taxüxchaügu, ¿rü tama ëxna i noxri i tanangugüxiraxü na ñuxre i dïeru tá nagu ngíxü ítatáxü? Rü ngëmawa nüxü tacuèx rü marü tüxü iyangu i ngëma tümaärü dïeru i tüxü ngëxmacü na tayanguxëxüçèx ya yima í. <sup>29</sup> –Erü ngëxguma chi tama meã tanangugügu i tümaärü dïeru na ñuxregu tá naxãtanüxü ya yima í, rü norü caxtaxica chi itapugügu rü yixcüra rü taxucürüwa chi tanaguxëëgu i ngëma puracü, rü guxüma i duüxügü i nüxü daugüxü i ngëma tümaärü puracü rü tá tüxü nacugüe. <sup>30</sup> –Rü ñanagürügü tá:

“Ngëma yatü inanaxügü na naxüpataxü, natürü taxucürüwama nayanguxëë”, ñanagürügü tá. <sup>31</sup> –Rü ngëxguma wüxi i nachüüãneärü äëxgacü rü to i nachüüãneärü äëxgacümaã nügü nadaixchaügu, ¿rü tama ëxna i noxri inangugüãxü rü ngoxi 10,000 i churaragü rü yangu na nügü nadaixüçèx namaã i norü uwanü i 20,000 i churaragü nüxü ngëxmaxü? <sup>32</sup> –Rü ngëxguma nangugüãgu na tama yanguxü i norü churaragü rü, ¿taux ëxna i ngëxguma yaxüwa nangëxmagutama i norü uwanü, rü naxütawa namugüãxü i norü orearü ngeruügu, rü namaã nüxü na yanaxugüexüçèx na nügümaã nangüxmüëxü? <sup>33</sup> –Rü ngëxgumarüü tá ta nixí i pemax, erü ngëxguma ngexerüxüxe i petanüwa tama ngema tanawogügu i guxüma i tüxü ngëxmaxü na chowe tarüxüxüçèx, rü taxucürüwama aixcüma chorü ngüexü tixí.

*Ngëxguma nangeacagu ya yucüra rü taxuwama name  
(Mt 5.13; Mr 9.50)*

<sup>34</sup> –Pema rü ñoma yucürarüü pixīgü i ñoma i nañnewa, erü yima yucüra rü ñna na namexëëxürüü rü pema rü ñoma i nañnecüāx i duūxügütanüwa rü norü mexëëruü pixīgü. Name ya yucüra. Natürü ngëxguma chi nangeacagu, ¿rü ñuxâcü tá wenaxârü naxãca?  
<sup>35</sup> –Rü taxuwama name. Rü woo waixümüârü waxmüñnexëëruüçex rü tama name. Rü ítanatëxmare. Rü yíxema aixcüma āchixexë, ¿rü name nixi i nagu tarüxñüë i ñña ore! –ñanagürü.

## 15

*Ore i carneru i iyarütaxuxügu ixuxü  
(Mt 18.10-14)*

<sup>1</sup> Rü guxüma ga yema yatügü ga Dumaârü äëxgacüçex dïëru ngixü ideetanüxü, rü togü ga duūxügü ga chixexü ga nacümagu íxü, rü Ngechuchucëx naxi na iyanaxñüëxüçex ga norü ore. <sup>2</sup> Rü yemacëx ga Parichéugü rü ngüexëëruügu ga Moïchëarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Ngechuchuxü nixugüë, rü ñanagürügü: –Ñña yatü rü norü me nixi i pecaduāxgüxümaã na naxãmücüxü, rü namaã na nachibüxü –ñanagürügü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñña ore ga cuëxruūxü namaã nixu, rü ñanagürü: <sup>4</sup> –¿Texé i petanüwa rü ngëxguma tüxü nangëxmagu i 100 i tümaârü carnerugü rü wüxi tüxü iyarütauxgu, rü taux ëxna i nachitaüwa tanawogüxü i ngëma 99, rü naxcëx tayadauxü i ngëma tüxü iyarütaxuxü ñuxmata nüxü itayangau? <sup>5</sup> –Rü ngëxguma nüxü itayangëuxgu rü taãëacüma tügüätügu tayagaxü. <sup>6</sup> –Rü ngëxguma tümapatawa tanguxgu, rü tanangutaquëxexëë i tümamücügü, rü duūxügü i tümaârü ngaicamagu pegüxü, rü ñatagüxü nüxü:

“¿Wüxigu chomaã petaãëgü, Pa Chomücügüx! Erü marü nüxü ichayangau i ngëma chorü carneru ga iyarütaxuxü”, ñatagüxü nüxü. <sup>7</sup> –Rü pemaã nüxü chixu rü ngëxgumarüü ta nataãëgü i daxüçüāx i ngëxguma nangëxmagu i 99 i duūxügü i mexügü i marü Tupanaârü ixīgüxü, natürü yexeraäcü nataãëgü i ngëxguma wüxi i duūxü i pecaduāxü nüxü rüxoxgu i nacüma i chixexü rü Tupanaāxü yaxõõgu –ñanagürü.

*Ore ga dïëru ga iyarütauxcügu ixuxü*

<sup>8</sup> Rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga ore ga cuëxruūxü nixu, rü ñanagürü: –Ngëxguma chi wüxi i ngeçüaxü nangëxmagu i 10 tachimü i dïëru, rü wüxi ngixü iyarütauxgu, ¿rü taux ëxna i omüwa nangixichiāxü rü nabixichiāxü ya ngïpata, rü meãma ngixcëx nadauxü ñuxmata ngixü iyangau? <sup>9</sup> –Rü ngëxguma ngixü iyangauxgu, rü inangutaquëxexëë i ngïmücügü i ngexügü rü ngïtanüxügü i ngïrü ngaicamagu pegüxü, rü ngixü nüxü:

“¿Wüxigu chomaã petaãëgü, Pa Chomücügüx! Erü marü ngixü ichayangau i ngëma chorü dïëru ga iyarütauxchirëxcü”, ngixü. <sup>10</sup> –Rü pemaã nüxü chixu rü ngëxgumarüü ta nataãëgü i daxüçüāx i Tupanaârü orearü ngeruügu i ngëxguma wüxi i duūxü i pecaduāxü nüxü rüxoxgu i nacüma i chixexü rü Tupanaāxü yaxõõgu –ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ore ga wüxi ga ngextüxücü ga nanatüna ixücügu ixuxü*

<sup>11</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Nayexma ga wüxi ga yatü ga taxre ga nane nüxü yexmacü. <sup>12</sup> –Rü guma rübumaëcü, rü nanatüxü ñanagürü:

“Pa Pa, ¿choxna naxã i ngëma curü ngëmaxügü i choxna üxü!” ñanagürü. Rü yexguma ga nanatü rü yema taxre ga nanemaã nayatoye ga norü yemaxügü. <sup>13</sup> –Rü ñuxre ga ngunexüguwena rü guma nane ga rübumaëcü rü nananutaquëxe ga guxüma ga norü yemaxügü rü namaã nataxe. Rü yema dïërumaã rü to ga nachiuñnewa naxü. Rü chixri yéma namaxü, rü yemaäcü ngixü naguxëë ga guxcüma ga norü dïëru. <sup>14</sup> –Natürü yexguma marü ngixü naguxëëguwena ga guxcüma ga norü dïëru, rü poraäcü nataxu ga ñna ga yema nachiuñnewa. Rü yemacëx ga guma ngextüxücü rü inanaxügü ga taiya



nüxü na ngúxü. <sup>15</sup>—Rü yexguma rü norü puracücèx nadau naxütägu ga wüxi ga yatü ga yema nachüñānecüñāx. Rü nüma ga yema yatü rü norü nañewa nanamu na yéma norü cuchigüna yadauxücèx. <sup>16</sup>—Rü düxwa nüxü nachixéga ga yema cuchiwemü, yerü poraäcü nataiyaxüchi. Natürü taxúema òna nüxna taxā. <sup>17</sup>—Rü yexguma nañewa nagu narüxñü, rü ñanagürü:

“¿Ñuxre i chaunatüarü puracütanüxü rü nüxü nangëxma i òna rü nüxü ínayaxü? Rü choma i nuã rü taiyamaã tá nuxma chayü. <sup>18</sup>—Rü chaunatücèx tá chataegu, rü ñachagürü tá tüxü: ‘Pa Papax, marü chixexü Tupanapewa chaxü rü cupewa rü ta. <sup>19</sup>—Rü tama marü chame na Chaune, ñacuxü choxü. ¡Rü wüxi i curü puracütanüxüxü choxü ixixëë!’ ñacharügü tá tüxü ya chaunatü”, ñanagürü. <sup>20</sup>—Rü inaxüñachi rü nanatüpatacèx nataegu. Rü yexguma yangaicagu ga nanatüpata, rü yaxügu nüxü tadau ga nanatü, rü tüxü nangechaütümüü. Rü naxcèx tiña, rü nüxna tanëixächi, rü nüxü tachúxu. <sup>21</sup>—Rü yexguma ga nüma ga tümene rü ñanagürü tüxü:

“Pa Papax, marü chixexü Tupanapewa chaxü, rü cupewa rü ta. Rü ngemacèx marü tama name na ‘Chaune’ ñacuxü choxü”, ñanagürü. <sup>22</sup>—Natürü tüma ga nanatü rü tümaärü duüxügüxü ñatarügü:

“¡Paxa nuã penange i naxchiru i mexëchixü rü peyacüxcuchix! ¡Rü wüxi i anera ta naxmëxwa ngixü pingëxcuchix! ¡Rü chapatu rü ta nuãta penge, rü peyacuaxcuchix! <sup>23</sup>—¡Rü peyayaxux i ngëma wocaxacü i rüngümaexü, rü peyamá, rü ngixã namaã tachibüe rü tapetae! <sup>24</sup>—Erü daa chaune rü chauxcèx rü marü nayü, natürü maxücü chauxcèx ínangu. Rü marü inayarütaxchirëx, rü wenaxärü nangox”, ñanagürü. Rü yexguma inanaxügüe ga na napetaegüxü. <sup>25</sup>—Rü yoxni ga guma nane ga rüyamaëcü, rü nañewa nayexma. Rü yexguma nataegugu rü marü ñärü ngaicamana nangugu, rü nüxü naxñü ga na ínapaxetägüxü rü íyaxüñachitanüxüxü. <sup>26</sup>—Rü wüxi ga nanatüarü duüxücèx naca, rü nüxna naca ga tacü na ínaxüexü ga íwa. <sup>27</sup>—Rü yema nanatüarü duüxü rü nanangäxü, rü ñanagürü: “Cueneë rü marü ínangu. Rü ngëmacèx cunatü toxü tamu na tayamáxücèx i ngëma wocaxacü i rüngümaexü, erü cueneë rü mecü ínangu rü tama niðaawe”, ñanagürü nüxü. <sup>28</sup>—Natürü ga guma nañeneë ga rüyamaëcü rü nanu, rü tama ígu naxücuchañ. Rü yemacèx düxwa ga nanatü rü naxcèx ítaxüxü, rü nüxü tayacèxü na yaxücüxcèx. <sup>29</sup>—Rü nüma rü ñanagürü tüxü ga nanatü:

“Cuma nüxü cucuèx i ñuxre ya taunecü cuxü chapuracü, rü taguma chixri cuga chaxñü. Rü bai i ñuxgu wüxicana wüxi i chibuxacü choxna cumu na chomücügümaã chapetaexücèx. <sup>30</sup>—Natürü ñuxma na ínanguxü i ngëma cune i chixri curü dñeru ngixü güxëëxü nagu i ngexügü i ngëñëxü, rü naxcèx cuyamëx i ngëma wocaxacü i rüngümaexü”, ñanagürü. <sup>31</sup>—Rü yexguma ga nanatü rü ñatarügü nüxü:

“Pa Chaunex, cuma rü güxüguma chauxütawa cungëxma, rü güxüma i chorü ngëmaxügü rü cuxrü nixí. <sup>32</sup>—Natürü ñuxma rü name nixí na ipetaegüxü rü na itañëgüxü erü cueneë ga guma chauxcèx rü marü yücü, rü maxücü taxcèx ínangu. Rü woo tüxna inayarütaxu, rü wenaxärü taxcèx nangox”, ñatarügü.

## 16

### *Ore ga yatü ga chixri norü coriarü yemaxüna dauxügu ixuxü*

<sup>1</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu norü ngüexügüxü: —Nayexma ga wüxi ga cori ga muärü yemaxüñaxüchixü. Rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü duüxü ga norü yemaxüñarü dauruñ. Natürü togü ga duüxügü rü norü corimaã nüxü nixugü na yema norü duüxü rü chixri norü yemaxüna na nadauxü. <sup>2</sup>—Rü yexguma ga yema cori rü yema norü duüxücèx naca, rü ñanagürü nüxü:

“Dücèx, cuchigaxü chomaã nixugügü i duüxügü. ¿Rü tacü nixí i ngëma? ¡Rü chomaã nüxü ixu rü ñuxäcü nixí i curü puracü, erü marü täütáma chorü ngëmaxüñarü dauruñü

cuxü chixĩxêê!” ñanagürü nüxü. <sup>3</sup> –Rü yexguma ga yema coriarü duüxü rü nagu narüxĩnü, rü nügüãêwa ñanagürü:

“¿Tacü tá chaxü i ñuxmax, erü chorü cori rü marü choxü ínatèxüchi i ngêma chorü puracüwa? Tama chapora na naãnewa chapuracüxücèx, rü chaxãne na dñerucèx na íchaçaxü nüxna i togü. <sup>4</sup> –Rü marü nüxü chacuèx na tacü tá na chaxüxü na choxü nangëxmaxücèx na texé tümapatawa choxü yaxuxü i ngëxguma changearü puracüãxgu”, ñanagürü. <sup>5</sup> –Rü yexguma nügüxütawa naxcèx naca ga wüxichigü ga yema duüxügü ga norü coriaxü yangetanügüxü. Rü yema nüxĩra yéma naxütawa nguxüna naca, rü ñanagürü:

“¿Ñuxre i nüxü cungetanüxü i chorü cori?” ñanagürü. <sup>6</sup> –Rü nüma nanangãxü, rü ñanagürü:

“Nüxü chanangetanü i 100 i data i chixü”, ñanagürü. Rü yema coriarü duüxü rü ñanagürü nüxü:

“Ñã nixĩ i popera i curü ngetanü nawa ngóxü. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü, rü 50 i dataguxicatama naxü i curü ngetanü!” ñanagürü. <sup>7</sup> –Rü yemawena rü yema to ga duüxü ga norü coriaxü nangetanüxüna naca, rü ñanagürü:

“¿Cuma rü ñuxre yĩxü i nüxü cungetanüxü i chorü cori?” ñanagürü. Rü nüma rü nanangãxü, rü ñanagürü:

“Nüxü chanangetanü i 100 i choca i trigu”, ñanagürü. Rü yema coriarü duüxü rü ñanagürü nüxü:

“Ñã nixĩ i popera i curü ngetanü nawa ngóxü. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü rü 80 i chocaguxicatama naxü i curü ngetanü!” ñanagürü. <sup>8</sup> –Rü norü cori rü nüxü nicuèxüãma ga yema norü duüxü ga chixexü, yerü nüxü nadau ga ñuxãcü na naxããxüchixü. Rü pemaã nüxü chixu rü ñoma i naãnecüãx i duüxügü, rü ngêma Tupanaãxü yaxögüxü i duüxügüarü yexera paxa naxcèx nadaugü na ñux-ãcü nüxü natúxü i duüxügü. <sup>9</sup> –Rü pemaã nüxü chixu rü ngêma ñoma i naãne i chixexüwa pexü ngëxmaxü rü name nixĩ i ngëmamaã nüxü penangüchaüxêê i duüxügü na Tupanaxütawa nangugüxü. Rü ngêmaãcü i ngëxguma naguxgu i ngêma ñoma i naãnewa pexü ngëxmaxü rü peyuxgu, rü tá pexü nangëxma ya Penatü ya pexü yaxucü i daxüguxü i naãnewa. <sup>10</sup> –Yíxema meã namaã icuáxe ega woo noxretama tümamëxêwa ngëxmagu, rü ngëxguma muxüma tümamëxêwa ngëxmagu rü tá ta meã namaã itacuèx. Natürü yíxema chixri namaã icuáxe ega noxretama tümamëxêwa ngëxmagu, rü ngëxguma muxüma tümamëxêwa ngëxmagu rü ngëxgumarüü tá ta chixri namaã itacuèx. <sup>11</sup> –Rü ngëxguma tama meã namaã ipecuèxgu i ngêma pexmëxwa ngëxmaxü i ñoma i naãne i chixexüwa, ¿rü texé tá pexmëxgu tanaxü i ngêma aixcüma mexü i Tupanaãrü ixixü? <sup>12</sup> –Rü ngëxguma tama meã namaã ipecuèxgu i ngêma Tupana pexna äxü i ñoma i naãnewa, ¿rü ñuxãcü tá pexna nanaxã i pechica i daxüguxü i naãnewa? <sup>13</sup> –Taxucürüwama i wüxi i duüxü rü nataxrearü coriãx. Erü wüxi i norü corichi rü tá naxai, rü ngêma to rü tá nüxü nangechaü. Rü êxna wüxicèx rü tá meã napuracü rü ngêma to rü tá nüxü naxo. Rü pema rü taxucürüwama Tupanacèx pemaxë ega perü dñeruguxicatama perüxĩnüëgu –ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>14</sup> Natürü ga yema Parichéugü rü poraãcü norü dñeruguama narüxĩnüë. Rü yemacèx Ngechuchuxü nacugüe ga yexguma nüxü naxĩnüëgu ga guxüma ga yema ore. <sup>15</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Pema nixĩ i duüxügüpëxewa meã pemaxënetaxü, natürü Tupana pexü nacuèx na tacügu perüxĩnüëxü. Rü woo duüxügü pexü nicuèxüügü naxcèx i ngêma pexüxü, natürü Tupana rü naãêwa nangux i ngêma – ñanagürü ga Ngechuchu.

*Tupanaãrü mugü ga Moïché ümatüxü rü ñuxãcü äëxgacü na yüxü ya Tupanachiga*

<sup>16</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: –Noxri nayexma ga Tupanaãrü mugü ga Moïché duüxügüxü nguxêëxü, rü yema nguxêëtae ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü

orearü uruüğü duüxüğüxü namaã nguxëëxü. Natürü yexguma Cuáü ga baiüxëëruü ínguxguwena, rü marü duüxüğümaã nüxü chixuchiga i Tupanaärü ore i mexü i ñuxäcü äëxgacü na yüüxü. Rü ñuxma rü guxüma i ngëma duüxüğü rü poraäcü nüğü naporaexëë na yachocuxüçex i ngëma Tupana äëxgacü íxixüwa. <sup>17</sup> —Naxüpa na yanguxü i Tupanaärü mugü rü woo wüxi i mu i íramarexü yixügu, rü naguxchaxüchi na iyanaxoxü i ngëma nüxü yaxuxü. Natürü aixcüma narütauxchamaë nixü na iyanaxoxü i ñoma i naãne rü guxüma i ngëma daxüwa nüxü idauxü.

*Ngechuchu namaã nangúexëëtae na tama namexü na texé tümamaxü ítáxü*  
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

<sup>18</sup> —Ngëxguma wüxi ya yatü ítámèxgu rü naü i ngëmaã naxãmèxgu rü Tupanapëxewa rü pecadu naxü. Rü texé ya yixema ngümaã ämaxë i wüxi i nge i ngíte ngixü ítëxcü, rü Tupanapëxewa rü tüma rü ta pecadu taxü.

*Yatü i dïëruäxüchixüchiga rü Dácharuchiga*

<sup>19</sup> —Nayexma ga wüxi ga yatü ga dïëruäxüchixü ga guxüguma mexëchixü ga naxchirugu icüxü. Rü guxü ga ngunexügu rü taxüma ga õna naxü rü napetaexü. <sup>20</sup> —Rü nayexma ta ga wüxi ga yatü ga ngearü dïëruäcü ga Dácharugu äegacü. Rü guxüguma yema dïëruäxüchixüpataëxwa nayarütooxü. <sup>21</sup> —Rü guma Dácharu rü nanangõxchaü ga yema õnatüchi ga yema yatü ga dïëruäxüchixüärü mechawa rüyüüxü. Rü naxcëx naxü ga airugü, rü nanawearü oxriäxgü. <sup>22</sup> —Rü wüxi ga ngunexü nayu ga guma ngearü dïëruäcü, rü daxüçüäx ga Tupanaärü orearü ngeruüğü rü daxüguxü ga naãnewa nana-gagü na wüxiwa Abráümaã nayexmaxüçex. Rü nayu ta ga yema yatü ga dïëruäxüchixü, rü inayatëxgü ga duüxüğü. <sup>23</sup> —Rü ngëma nachica i Tupana ngoxogüxü nagu poxcuxüwa naxü ga yema yatü ga dïëruäxüchixü rü yéma poraäcü ngüxü ninge. Rü daxü nadau, rü yaxügu Abráüxü nadau na Dácharumaã wüxiwa nayexmaxü ga daxüguxü ga naãnewa. <sup>24</sup> —Rü yexguma ga yema yatü ga dïëruäxüchichiréxü rü aita naxü rü ñanagürü:

“Pa Oxi Pa Abráüx, ¡cuxü changechaütümüü, rü nuã namu ya Dácharu na dexámaã nüğü yawaixpëxemëxëäcüma choxü yanawaixpëxearü conüäxüçex! Erü poraäcü choxü nangux i nuã üxüwa”, ñanagürü. <sup>25</sup> —Natürü Abráü rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chaunex, ¡nüxna nacüxächi na taxuüma cuxü taxuxü ga yexguma cumaüxgu! Natürü Dácharu rü poraäcü chixexü nüxü naxüpetü. Rü ngëmacëx i ñuxma rü nuã mexüwa nangëxma, rü cuma rü ngëma poxcuchicawa ngüxü quinge. <sup>26</sup> —Rü ñuxüchi nangëxma i wüxi i taxüchixü i ngatexü i tórü ngäxüwa üxü. Rü ngëmacëx ega númacüäx ngëma íxchaügu, rü taxucürüwama ngëma naxü. Rü woo ngëmacüäx núma íxchaügu rü taxucürüwama núma naxü”, ñanagürü. <sup>27</sup> —Rü yexguma ga yema yatü ga dïëruäxüchichiréxü rü ñanagürü:

“Cuxü chacëëxü, Pa Oxi, Pa Abráüx, na chaunatüpatawa cunamuxüçex ya Dácharu. <sup>28</sup> —Erü ngëma nangëxmagü ya wüximëëxpüx ya chaueneëgü. Rü chanaxwëxe na namaã nüxü na yanaxuxüçex na tama nuã ñaã poxcuchica i poraäcü choxü ínangüxüwa naxüçex”, ñanagürü. <sup>29</sup> —Natürü ga Abráü rü ñanagürü nüxü:

“Cueneëgü nüxü nangëxma i Tupanaärü mugü ga Moïché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruüğü ümatüxü. Rü name nixü i ngëma orega na naxüñüëxü”, ñanagürü. <sup>30</sup> —Rü yexguma ga yema yatü ga dïëruäxüchichiréxü rü Abráüxü nangäxü, rü ñanagürü:

“Ngëmaäcü, Pa Oxi, Pa Abráüx, natürü ngëxguma chi wüxi i duüxü i yuchiréxü ngëma üxgu rü namaã nüxü yanaxuxgu, rü chi nüxü narüxoe i nacüma i chixexü”, ñanagürü.

<sup>31</sup> —Natürü Abráü, rü ñanagürü nüxü:

“Ngëxguma tama naga naxüñüëgu ga yema ore ga Moïché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruüğü ümatüxü, rü woo chi wüxi i marü yuwa

írüdaxũ i duũxũ ngema ũxgu, rü namaã nüxũ yanaxuxgu i ore, rü tãũ chima nüxũ nayaxõgũ”, ñanagürü.

## 17

*Naxãücüma nixĩ na pecadugu inguxũ*  
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

<sup>1</sup> Rü Ngechuchu rü norü ngúexũgũxũ ñanagürü: —Rü guxũgutáma nangẽxma i tacü i duũxũgũxũ pecaduãxẽẽxũ. Natürü wüxi i ngechaũ tá tümacèx nixĩ ya yixema duũxẽ ya togũxũ pecadugu nguxẽexẽ. <sup>2-3</sup> —Rü tümacèx rü narümemaẽ nixĩ na tümanaxãwa yangacuchixũ ya wüxi ya nuta ya tacü rü ngẽmaãcũ taxtũwa tũxũ na itáexũ naxũpa na pecadugu tananguxẽẽxũ i wüxi i chorü duũxũ. ¡Rü ngẽmacèx name nixĩ i pexuãẽgũ i pemax! Rü ngẽxguma wüxi i cueneẽ chixexũ cumaã ũxgu rü ¡meã naxuxcuxẽ! Rü ngẽxguma nüxũ naxoxgu i nacüma i chixexũ rü ¡nüxũ nüxũ nangechaũ i ngẽma! <sup>4</sup> —Rü woo 7 êxpũxcüna chixexũ cumaã naxũxgu i wüxi i ngunexũgu, rü 7 êxpũxcüna cuxna yacaxgu na nüxũ nüxũ cungechaũxũcèx, rü name nixĩ i nüxũ nüxũ cungechaũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ñuxãcü tabora ega yaxõxgu*

<sup>5</sup> Rü norü ngúexũgũ ga norü orearü uwa namugũxũ rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¡toxũ rüngũxẽẽ na yexeraãcü tayaxõgũxũcèx! —ñanagürügü. <sup>6</sup> Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ ga norü ngúexũgũ: —Rü ngẽxguma chí woo naxĩraxũchigu i perü õ, rü daa naĩ rü chi pega naxĩnü ega ñapegũgu:

“¡Cugũ nabẽx i nuã rü taxtũchiũgu cugũ yato!” ñapegũgu, rü chi pega naxĩnü.

*Wüxi i ngũxẽẽruũãrũ puracũchiga*

<sup>7</sup> —Ngẽxguma chí wüxie i petanũwa rü tũxũ nangẽxmagu i wüxi i tümaãrũ duũxũ i tümaãnewa ne ũxũ i puracũwa rü êxna carneruarü dauwa, rü tama nügücèxira naxũwemü. <sup>8</sup> —Natürü norü corixũxĩra naxũwemü na nachibũxũcèx rü naxaxexũcèx, rü nüma rü yixcama nachibü. <sup>9</sup> —Rü norü cori rü tama moxẽ nüxna naxã na naxũwemüãxũcèx, erü woetama ngẽma nixĩ i norü puracü i ngẽma norü duũxũ. <sup>10</sup> —Rü ngẽxgumarũ tá pixĩgũ i pemax. Erü ngẽxguma ngẽma Tupana pexũ üxẽẽxũxĩcatama pexũxgu, rü penaxwèxe i pegü ñaperügũgü:

“Puracütanũxũ i taxuwama mexũ tixĩgũ, erü ngẽma nawa tũxũ namuxũxĩcatama nixĩ i tinguxẽẽxũ”, ñaperügũgü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu nanameẽxẽẽ ga 10 ga yatügü ga chaxüneãxgũxũ*

<sup>11</sup> Rü yexguma namagu yaxũxgu ga Ngechuchu ga Yerucharéũwa na naxũxũ, rü Chamáriaane rü Gariréaane nügümaã íxüyexũwa naxüpetü. <sup>12</sup> Rü yexguma wüxi ga ñanexãcüwa nanguxgu, rü yexma napẽxegu nayayi ga 10 ga yatügü ga chaxünemaã idaaweexũ. Rü yaxũgu nüxũ nachigü. <sup>13</sup> Rü tagaãcü ñanagürügü nüxũ: —Pa Ngechuchux, Pa Ngúexẽẽruũx, ¡cuxũ tangechaũtũmũgũ! —ñanagürügü. <sup>14</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxũ dèuxgu, rü ñanagürü nüxũ: —¡Yéa paigũxũtawa pexĩ, rü nüxũ pegü peyawẽxgũ! —ñanagürü. Rü yexguma namagu naxĩyane, rü naxcèx nitaanetanü ga yema yatügü. <sup>15</sup> Natürü natanũwa rü nayexma ga wüxi ga Ngechuchucèx taeguxũ ga yexguma marü nügü nadèuxgu ga naxcèx na yataanexũ. Rü tagaãcü Tupanaxũ nicuèxũũchigü. <sup>16</sup> Rü Ngechuchupẽxegu nanangücuchi rü moxẽ nüxna naxã. Rü yema yatü rü Chamáriaanecũãx nixĩ. <sup>17</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Taux êxna i 10 chirẽx pixĩgũxũ na pexcèx chayataanexẽẽgũxũ? ¿Ngẽxũgũ nixĩ i ngẽma togü i 9 i yatügü? <sup>18</sup> —¡Rü ñaã to i nachiũãnecũãx i duũxũxĩcatama nixĩ itaeguxũ na Tupanaxũ yacuèxũũxũcèx? —ñanagürü. <sup>19</sup> Rü yexguma rü guma yatũxũ ñanagürü: —¡Inachi rü íxũ! Cuxcèx nitaane, erü cuyaxõ —ñanagürü.

*Ñuxãcü tá nixĩ i ngëxguma ínanguxgu ya Tupana na ãëxgacü yĩxũ  
(Mt 24.23-28, 36-41)*

<sup>20</sup> Rũ Parichéugũ rũ Ngechuchuna nacagũ, rũ ñanagürügũ: —¿Ñuxgu tá nixĩ na yangucuchixũ ya Tupana na ãëxgacü yĩxũcèx i núma? —ñanagürügũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —Norũ nguchiga ya Tupana rũ tama wüxi i tacü i nüxũ idauxürũ nixĩ. <sup>21</sup> —Rũ taxuacüma ñaperügügũ:

“Daa nixĩ”, rũ éxna “Gua nixĩ”, ñaperügügũ. Erũ marũ petanüwa nangu ya Tupana na ãëxgacü yĩxũcèx —ñanagürũ. <sup>22</sup> Rũ yexguma norũ ngúexũgũxũ ñanagürũ: —Rũ tá pexcèx ínangu i ngunexũ i nagu poraãcü tá choxũ pedaugũchaũxũ woo wüxi i paxaãchicèxtama yixĩgu. Natürũ tãütáma choxũ pedaugũ i ngëxguma. <sup>23</sup> —Rũ duũxũgũ rũ tá ñanagürügũ pexũ:

“Daa nixĩ ya Cristu”, rũ éxna, “Gua nixĩ ya Cristu”, ñanagürügũ tá. Natürũ pemax rũ tãütáma nüxũ peyaxögũ, rũ tãütáma nawe perüxĩ! <sup>24</sup> —Rũ ngëxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rũ wüxi i ãëmacü i guxũãneguma baxixürũ tá chixĩ. <sup>25</sup> —Natürũ noxri rũ tá poraãcü ngúxũ chinge, rũ ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ i ñuxma maxèxũ rũ tá choxũ naxoe. <sup>26</sup> —Rũ yexgumarũ ga duũxũgũ na chixri maxèxũ ga yexguma Noë maũxgu, rũ ngëxgumarũ tá ta chixri namaxè i duũxũgũ i ngëxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ. <sup>27</sup> —Rũ ga duũxũgũ ga yexguma rũ nachibüe, rũ naxaxegũ, rũ nixãmèxgũ, rũ nixütexacügũ ñuxmata nawa nangu ga yema ngunexũ ga Noë naweũgu nagu ixüexũ. Rũ ínangu ga mucü ga taxüchicü, rũ guxũma ga yema duũxũgũ rũ nayue. <sup>28</sup> —Rũ yexgumarũ ta nangupetü ga yexguma nuxcümaũcü ga Lox maũxgu. Rũ duũxũgũ rũ nachibüe, rũ naxaxegũ, rũ norũ yemaxüçèx nataxegũ, rũ namaã nataxegũ, rũ nixüanegũ rũ nitoegũ, rũ nixüpatagũ. <sup>29</sup> —Natürũ yexguma Lox ixũxgu nawa ga guma ñãne ga Chodoma, rũ daxüwa narüyi ga üxü ga naxĩchine, rũ nanadai ga guxũma ga yema duũxũgũ. <sup>30</sup> —Rũ ngëxgumarũ tá ta nangupetü i ngëxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ. <sup>31</sup> Rũ ngëma ngunexũgu rũ texé tama tümapatãarũ aixepewa ngëxmagu, rũ tama name i tümapatagu tayangaxi na tümãrũ ngëmaxũgũ tayatoxüçèx. Rũ texé ya tümãnewa ngëxmaxè, rũ tama name i tümapatacèx tataegu na tacü ngema tayayaxuxüçèx. <sup>32</sup> —Rũ nüxna pecuèxãchie ga ñuxãcü ngĩxũ na naxüpetüxũ ga Lox namèx ga na nayuxũ, ga yexguma ngĩgüweama nadèuxgu. <sup>33</sup> —Erũ yixema tũgũ maxèchaxèèchaũxè rũ tá itayarütaxu, natürũ yixema chauxcèx yuxe rũ aixcüma tá tũxũ nangèxma i maxũ i taguma gúxũ. <sup>34</sup> —Rũ pemaã nüxũ chixu rũ ngëma chütaxũgu rũ wüxi i ngürücarewa tá nangèxmagü i taxre i duũxũgũ. Rũ wüxi tá niga, rũ ngëma to rũ tá ngëma natèx. <sup>35</sup> —Rũ taxre i ngexũgũ tá nügümaã ínacaegũ. Rũ wüxi tá niga rũ ngëma to rũ tá ngëma natèx. <sup>36</sup> —Rũ taxre i yatügũ rũ wüxi i naãnewa tá nangèxmagü. Rũ wüxi tá niga rũ ngëma to rũ tá ngëma natèx —ñanagürũ ga Ngechuchu. <sup>37</sup> Rũ yemaxũ naxĩnũëgu ga norũ ngúexũgũ, rũ Ngechuchuna nacagũ, rũ ñanagürügũ: —Pa Corix, ¿ngextá tá nixĩ i nangupetüxũ i ngëma nüxũ quixuxũ? —ñanagürügũ. Rũ nüma ga Ngechuchu rũ nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —Duũxũgũ rũ tá chauxcèx nangutaquëxegũ ñoma èxchagũ nawemüçèx ngutaquëxexürũ —ñanagürũ.

## 18

*Ore ga ãëxgacügu rũ yutecügu ixuxũ*

<sup>1</sup> Rũ Ngechuchu rũ wüxi ga to ga orexũ namaã nixu na yemawa nangúexèèãxüçèx na ñuxãcü nanaxwèxexũ na taguma nüxũ nachaueãcüma guxũguma nayumüxègũxũ. <sup>2</sup> Rũ ñanagürũ nüxũ ga norũ ngúexũgũ: —Wüxi ga ñãnewa nayexma ga wüxi ga ãëxgacü ga tama Tupanaga ínũxũ rũ taxúexũma ngechaũxũ. <sup>3</sup> —Rũ guma ñãnewatama iyexma ga wüxi ga nge ga yutecü ga ngixũ nayexmacü ga wüxi ga guxcha namaã ga to ga duũxũ. Rũ

yemacèx yema ãëxgacüxütawa ixüxecha na ngxixü namexëãxücèx ga yema guxcha. <sup>4</sup>—Rü muëxpüxcüna yéma ixüüxü, natürü yema ãëxgacü rü tama ngxixü narüngüxëëchaü. Natürü düxwa nagu narüxñü ga yema ãëxgacü rü naãëwa ñanagürü:

“Choma rü tama Tupanaxü changechaü, rü taxúexüma chacuáxchaü. <sup>5</sup>—Natürü ngëma choxü na nachixeweechaxücèx i ñaã nge, rü noxtacüma tá ngxixü charüngüxëë na tama yeücürü choxü nachixeweechaxücèx”, ñanagürü. <sup>6</sup> Rü Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Yema nixí ga norü ore ga yema ãëxgacü ga chixexü. <sup>7</sup>—¿Taux éxna i Tupana rü paxa tüxü ínapoxüxü ya yíxema duüxë ya tüxü nayaxuxe i ngëxguma chütacü rü ngunecü rü norü ngüxëécèx nüxna tacaxgu i tümaärü yumüxëwa? <sup>8</sup>—Rü pemaã nüxü chixu rü Tupana rü paxatáma tüxü narüngüxëë. Natürü ngëxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, ¿rü ñuxre i duüxügü i aixcüma yaxögüxüxü tá ichayangau i ñoma i naãnewa? —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Ore i Parichéugu ixuxü rü dīēruarü deruūgu ixuxü*

<sup>9</sup> Rü Ngechuchu rü nüxü nixu ga ñaã ore nachiga ga yema duüxügü ga nügü írümegünetaxü rü tama togüxü cuáxchaügüxü. <sup>10</sup> Rü ñanagürü: —Taxre ga yatü rü tupauca ga taxünewa nayayumüxëgü. Rü wüxi rü Parichéu nixí, rü yema to rü wüxi ga yatü ga Dumaärü ãëxgacüçèx dīēru ngxixü dexü nixí. <sup>11</sup>—Rü yema Parichéu rü yexma nachi, rü ñaãäcü nayumüxë:

“Pa Tupanax, moxë cuxna chaxã erü tama togü i duüxügürüü chixí. Rü tama togürüü changitèx, rü tama ngëmarüü taxü i chixexü chaxü rü éxna wüxi i nge i ätecümaã ichape. Rü bai i ñaã yatü i Dumaärü ãëxgacüçèx dīēru ngxixü dexürüü chixí. <sup>12</sup>—Choma rü guxcü ya yüxügu rü taxreëxpüxcüna chaxaure rü tama chachibü na cugu charüxñüxücèx. Rü chorü dīēruwa rü guxüguma meã cuxna chanaxã i ngëma cuxna üxü”, ñanagürü. <sup>13</sup>—Natürü ga guma yatü ga Dumaärü ãëxgacüçèx dīēru ngxixü decü, rü yaxügu narüxãüx. Rü namuü ga daxü na nadawenüxü, rü yema norü ngechaümaã nügü napaxremü, rü ñanagürü:

“Pa Tupanax, ¿Cuxü changechaütümüü! Erü wüxi i pecaduãxü chixí”, ñanagürü ga guma yatü. <sup>14</sup>—Rü ngëmacèx pemaã nüxü chixu rü guma yatü ga Dumaärü ãëxgacüçèx dīēru ngxixü decü rü yexguma napatacèx nataegugu rü Tupanapëxewa rü mecü nixí. Natürü yema Parichéu rü Tupana rü tama namaã nataãë. Erü texé ya tügü icuèxüxüxe rü Tupana tá tüxü naxãnexëë. Natürü texé ya tama tügü icuèxüxüxe rü Tupana rü tá tüxü nicuèxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Ngechuchu rü meã buãxgüxü nayaxu*

*(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

<sup>15</sup> Rü yéma Ngechuchuxütawa tüxü tagagü ta ga buãxgü na tüxü yangögüchigüxücèx. Natürü yexguma norü ngüexügü yemaxü dauxgügu rü tüxü ningagü ga guxema tümãxäcügü Ngechuchuxütawa tüxü gagüxe. <sup>16</sup> Natürü Ngechuchu rü nügüxütawa tümacèx naca ga guxema buãxta rü ñanagürü norü ngüexügüxü: —Chanaxwèxe i chauxütawa naxí i buxügü. ¿Rü tãxü i nüxna penachuxuxü! Erü Tupana ãëxgacü íxixüwa rü tümacèx nixí ya yíxema ñaã buxügürüü ixígüxe. <sup>17</sup>—Aixcüma pemaã nüxü chixu rü texé ya tama wüxi i buxürüü Tupanaxü yaxúxe na tümaärü ãëxgacü na yíxücèx, rü tagutáma nagu taxücu i Tupana ãëxgacü íxixüwa —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Wüxi ga yatü ga dīēruãxüchicü Ngechuchumaã nidexa*

*(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)*

<sup>18</sup> Rü wüxi ga yema Yudíugüarü ãëxgacü rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —Pa Ngüexëëruü ya Mecüx, ¿tacü tá chaxüxü na chanayaxuxücèx i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü. <sup>19</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü “Mecü” ñacurügü choxü? Erü Tupanaxícatama nixí ya mecü ixícü, rü nataxuma i to i mecü ixixü. <sup>20</sup>—Cuma nüxü cucuèx i Tupanaärü mugü i ñaxü:

“¡Tãütáma naĩ i ngemaã icupe, rü tãütáma cumáëta, rü tãütáma cungtèèx, rü tãütáma doraxũ quixu i togüchiga, rü tùmaga naxĩnũ ya cunatũ rü cue!”  
 ñaxũ. <sup>21</sup> Rũ yexguma ga guma yatũ rü ñanagürũ Ngechuchuxũ: –Woetama chorũ bucũma meãma chayanguxëẽ i guxũma i ngẽma mugũ i nüxũ quixuxũ –ñanagürũ. <sup>22</sup> Rũ yemaxũ naxĩnũga ga Ngechuchu rü ñanagürũ: –Wüxixicatama cuxũ nataxu, rü ngẽma nixĩ na namaã cutaxexũ i guxũma i curũ ngẽmaxũgũ rü togũ i ngearũ ngẽmaxũãxgũxũna na cunaxãxũ i curũ natanũ, rü ngẽxguma rü tá cuxũ nangẽxma i cuchica i daxũguxũ i naãnewa. Rũ ñuxũchi marũ name i chowe curũxũ –ñanagürũ. <sup>23</sup> Natürũ yemaxũ naxĩnũga ga guma yatũ rü poraãcũ inayarũmaãchi, yerũ namuãrũ dïeruãxũchi. <sup>24</sup> Rũ yexguma Ngechuchu nüxũ dëuxgu ga ñuxãcũ na nangechaũxũ, rü ñanagürũ nüxũ ga norũ ngúexũgũ: –Naguxchaxũchi tá nixĩ na Tupana ãëxgacũ íxixũwa na yachocuxũ i ngẽma dïeruãxũchigũxũ. <sup>25</sup> –Rũ dücax, wüxi i cameyu rü taxucürũwama wüxi ya ucumaxëtũwa naxüpetũ. Rũ ngẽxgumarũ ta nixĩ i wüxi i duũxũ i dïeruãxũchixũ rü taxucürũwama Tupana ãëxgacũ íxixũwa nixücu [ega norũ dïeruguama naxĩnũga rü tama yaxõõgu –ñanagürũ.] <sup>26</sup> Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũëgu ga duũxũgũ rü ñanagürũgũ: –¿Éxna texé tá ya nayaxúxe i maxũ i taguma gúxũ? –ñanagürũgũ. <sup>27</sup> Rũ Ngechuchu ñanagürũ nüxũ: –Duũxũgũ rü taxuacũma nügũ namaxëẽ, natürũ Tupanaãxũ rü natauxcha na namaxëxëãxũ –ñanagürũ. <sup>28</sup> Rũ Pedru ñanagürũ Ngechuchuxũ: –Pa Corix, toma rü yéma tanawogũ ga guxũma ga torũ yemaxũgũ na cuwe tarũxũcèx –ñanagürũ. <sup>29-30</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürũ nüxũ ga norũ ngúexũgũ: –Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü texé ya Tupanacèx tũmapatana, rü éxna tũmanatũna, rü éxna tũmaëna, rü éxna tũmaëneëgũna, rü éxna tũmaëyèxgũna, rü éxna tũmamèxna, rü éxna tũmaxãcũgũna ngema ixũxë na Tupanaãxũ tapuracũxũcèx, rü ñoma i naãnewa tátama poraãcũ tanayaxu i tũmaãrũ natanũ. Rũ daxũguxũ i naãnewa rü tá ta tanayaxu i maxũ i taguma gúxũ –ñanagürũ.

*Ngechuchu rü wenaxãrũ nanaxunagũ ga norũ yuxchiga*  
 (Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

<sup>31</sup> Rũ Ngechuchu rü noxrũwama naxcèx naca ga norũ ngúexũgũ, rü ñanagürũ nüxũ: –Ñuxma rü Yerucharéũwa tá taxĩ na ngẽma yanguxũcèx i guxũma ga yema ore ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ úmatũxũ ga chauchiga. <sup>32</sup> –Rũ Yerucharéũcũãx i duũxũgũ rü tá to i nachiuãnecũãxna choxũ namugũ. Rũ ngẽma duũxũgũ rü tá chaugu nidauxcũraũgũ, rü tá chomaã naguxchigagũ, rü tá chauchiwewa nacuaixgũe. <sup>33</sup> –Rũ tá choxũ naçuaixgũ, rü yixcũra rü tá choxũ nimèxgũ. Natürũ tomaëxpũx i ngunexũguwena rü tá wenaxãrũ chamaxũ –ñanagürũ. <sup>34</sup> Natürũ yema norũ ngúexũgũ rü tama nüxũ nacuèxgũéga ga na çacũchiga yĩxũ ga yema ore ga namaã nüxũ yaxuxũ. Yerũ poraãcũ nüxũ naguxcha ga aixcũma nüxũ na nacuèxgũxũcèx.

*Ngechuchu nanamexëẽ ga wüxi ga ngexetücü ga Yericúwa*  
 (Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

<sup>35</sup> Rũ yexguma Ngechuchu ñãne ga Yericúwa nguxchaũgu, rü yéma namacũwawa narũto ga wüxi ga yatũ ga ngexetücü ga dïerucèx yéma iwémécũ. <sup>36</sup> Rũ yexguma guma ngexetücü nüxũ ñnũgu ga muxũma ga duũxũgũ na yéma chopetũxũ, rü duũxũgũna naca ga çacũ na ngupetũxũ. <sup>37</sup> Rũ nanangãxũgũ, rü ñanagürũgũ: –Ngechuchu ya Nacharétucũãx nuã naxüpetũ –ñanagürũgũ. <sup>38</sup> Rũ yexguma ga guma ngexetücü rü tagaãcũ ñanagürũ: –Pa Ngechuchux, Pa Dabítanũxũx, çcuxũ changechaũtũmũũ! –ñanagürũ. <sup>39</sup> Rũ yema duũxũgũ ga Ngechuchupèxegu íxũ, rü nanangagũ ga na iyanangeáxũcèx. Natürũ guma ngexetücü rü yexeraãcũ tagaãcũ ñanagürũ: –Pa Dabítanũxũx, çcuxũ changechaũtũmũũ! –ñanagürũama. <sup>40</sup> Rũ yexma nayachiãchi ga Ngechuchu, rü duũxũgũxũ namu na naxütawa nagagũãxũcèx. Rũ yexguma marũ naxütawa nanguxgu, rü guma ngexetücüna naca ga Ngechuchu, rü ñanagürũ: <sup>41</sup> –¿Tacũ i cunaxwèxexũ na cumaã

chanaxüxü? –ñanagürü. Rû guma ngexetücü nanangãxü rû ñanagürü: –Pa Corix, chanaxwèxe na choxü quidauchixëxü –ñanagürü. <sup>42</sup> Rû Ngechuchu ñanagürü nüxü – ¡dauchi! Rû marü cuxcèx nitaane erü cuyaxõ –ñanagürü. <sup>43</sup> Rû yexgumatama nidauchi ga guma ngexetücü, rû Ngechuchuwe narüxü, rû Tupanaxü nicuèxüüchigü. Rû guxüma ga duüxügü ga nüxü daugüxü ga yema ngupetüxü rû Tupanaxü nicuèxüügü ta.

## 19

### *Ngechuchu rû Zaquéuchiga*

<sup>1</sup> Rû Ngechuchu rû Yericúarü ñanewa naxüpetü. <sup>2</sup> Rû yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga dïeruãxüchixü ga Zaquéugu äegaxü. Rû nüma nixü ga naëru ga yema yatügü ga Dumaärü äëxgacücèx dïeru ngïxü ideetanüxü. <sup>3</sup> Rû yema Zaquéu rû poraäcü nüxü nangüchaü ga Ngechuchuxü na nadauxü na nüxü nacuáxücèx. Natürü taxuacüma nüxü nadau, yerü namuxüchi ga duüxügü, rû ñuxüchi nanuxchanexüchi ga nümax. <sup>4</sup> Rû yemacèx Ngechuchupëxegu nayangu, rû namacüwawa wüxi ga naïgu naxïnagü na Ngechuchuxü nadauxücèx ga yexguma yéma naxüpetügu. <sup>5</sup> Rû yexguma yéma naxüpetügu ga Ngechuchu, rû daxü nadau natüüwa ga guma naï. Rû ñanagürü nüxü: –Pa Zaquéux, ¡paxa íruxü i ngema! Erü cupatawa tá changu i ñuxma –ñanagürü. <sup>6</sup> Rû paxa ínarüxü ga Zaquéu, rû taãëäcüma Ngechuchuxü nayaxu. <sup>7</sup> Rû yexguma yemaxü nadaugügu ga duüxügü, rû guxüma inanaxügüe ga chixri Ngechuchuchiga na yadexagüxü. Rû ñanagürügü: –¿Ñuxäcü i nüma rû wüxi i duüxü i pecaduãxüpatawa nangu? –ñanagürügü. <sup>8</sup> Rû yexguma ga Zaquéu rû inachi rû ñanagürü Ngechuchuxü: –Dücèx, Pa Corix, choma rû ngearü dïeruãxgüxüna tá chanaxã i ngãxügu i guxüma i chorü ngëmaxügü. Rû ngëxguma chi texé tüxü chawomüxëëäcüma tüxü changïxgu, rû ägümücüëxpüxcüna tá tüxü ngïxü chataeguxëë i ngëma tümaärü dïeru –ñanagürü. <sup>9</sup> Rû Ngechuchu rû ñanagürü nüxü: –Rü ñoma i ngunexügu cupatawa nangu i maxü i taguma gúxü, erü cuma rû ta rû Abráürüü cuyaxõ. <sup>10</sup> –Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiüxü, rû ñoma i nañewa chaxü na naxcèx chayadauxücèx i ngëma duüxügü i iyarütauxexü na chanamaxëxëxücèx –ñanagürü.

### *Ore i dïerugu ixuxü (Mt 25.14-30)*

<sup>11</sup> Rû yoxni yema Ngechuchuarü ore inaxïnüeyane ga duüxügü, rû Ngechuchu rû wüxi ga to ga ore ga cuèxruüxü namaã nixu, yerü marü Yerucharéxü ningaica, rû duüxügü nagu rüxïnüëgu rû paxa tá ínangu ga Tupana na norü äëxgacü yïxücèx. <sup>12</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rû nügüchiga nidexa rû ñanagürü nüxü: –Nayexma ga wüxi ga yatü ga taxü ga cori ixücu ga nayaxucü ga ore na nachüüãneärü äëxgacüxütawa naxüxücèx ga yaxüwa na yema äëxgacü nüxü unetaxücèx na guma nawa ne naxüxüne ga ñaneärü äëxgacü yïxücèx. <sup>13</sup> –Rü yexguma tauta inaxüãchigu, rû naxcèx nangema ga 10 ga norü duüxügü. Rû wüxichigüna ngïxü naxã ga wüxitachinü ga tatanücü ga dïeru. Rû ñanagürü nüxü:

“¡Ngïmaã pepuracüe rû ngïxü pimuxëë i ñaã dïeru ñuxmatáta chataegu!” ñanagürü. <sup>14</sup> –Natürü yema ñanecüãx ga duüxügü rû naxchi naxaie ga guma cori. Rû yemacèx nawenaãma nayamugü ga ñuxre ga orearü ngeruügu na nachüüãneärü äëxgacümaã nüxü yanaxugüxücèx na tama nanaxwèxegüxü na norü äëxgacüxü na yïxücèx ga guma cori. <sup>15</sup> –Natürü nachüüãneärü äëxgacü rû nayangucuchixëëãma ga guma cori. Rû ñuxüchi ga guma cori rû norü ñanecèx nataegu na yéma äëxgacü na yïxücèx. Rû yexguma ínanguxgu rû naxcèx nangema ga yema 10 ga norü duüxügü ga dïeru nüxna ngïxü naxãxü, yerü nüxü nacuáxchaü ga ñuxrechigü ngïxü na yamuxëëxü ga norü dïeru ga wüxichigü ga yema norü duüxügü. <sup>16</sup> –Rü yema nüxïra dïeru nüxna ngïxü naxãxü rû norü corixütawa nangu, rû ñanagürü:



“Pa Corix, curü dîeru rü 10 êxpüxcüna ngîxü chimuxêê”, ñanagürü. <sup>17</sup>—Rü guma Cori ga yexwaca âêxgacüxü ingucuchicü rü nanangâxü, rü ñanagürü:

“Wüxi i mexü i chorü duüxü quixî. Maneca meâma namaâ cupuracü i ngêma íraxü i dîeru i cuxna chaxâxü. Rü ñuxma rü 10 ya îânegüarü âêxgacüxü tá cuxü chixîxêê”, ñanagürü. <sup>18</sup>—Rü yéma nangu ga to ga norü duüxü, rü ñanagürü:

“Pa Corix, curü dîeru rü wüximêêxpüxcüna ngîxü chimuxêê”, ñanagürü. <sup>19</sup>—Rü norü cori nanangâxü rü ñanagürü nüxü:

“Cuma rü wüximêêxpüx ya îânegüarü âêxgacüxü tá cuxü chixîxêê”, ñanagürü. <sup>20</sup>—Rü yéma nangu ga to ga norü duüxü rü ñanagürü nüxü:

“Pa Corix, ñaâ iyixî i curü dîeru. Rü wüxi ya dechugu ngîxü chanuque, rü ngêmaâcü ngîmaâ changuxü. <sup>21</sup>—Yerü cuxcêx chamuü, erü wüxi i yatü i aüxü quixî. Rü cunayauxtanü i ngêma tama cuxrü ixîxü, rü cunayaxu i nanetüarü o i ngextá tama cuma ícutoexüwa”. <sup>22</sup>—Rü yexguma ga guma âêxgacü rü ñanagürü nüxü:

“Wüxi i chorü duüxü i chixexü quixî i cumax. Rü curü oretama nixî i cuxü ixuxü na cuchixexü. Marü nüxü cucuêxchirêx ga na chaxaüxü, rü chanayautanüxü i ngêma tama choxrü ixîxü, rü chanayaxuxü i nanetüarü o i tama choma ichatoxü. <sup>23</sup>—¿Natürü tüxcüü tama bancugu choxü ngîmaâ cunguxü i chorü dîeru na ngema choxü ngîxü yamuxêêgüxücêx, rü ngêmaâcü mucü ngîxü na chayaxuxücêx i ngêxguma íchanguxgu?” ñanagürü. <sup>24</sup>—Rü yexguma ga âêxgacü rü yema yexmagüxümaâ nüxü nixu, rü ñanagürü:

“¡Nüxna ngîxü peyaxu i ngêma dîeru, rü ngêma 10 i dîeru nüxü ngêxmaxüna ngîxü pexâ!” ñanagürü. <sup>25</sup>—Rü nümagü rü nanangâxügü, rü ñanagürügü:

“Natürü, Pa Corix, nüma rü marü nüxü ingêxma i 10 i dîeru”, ñanagürügü. <sup>26</sup>—Rü guma âêxgacü nanangâxü, rü ñanagürü:

“Pemaâ nüxü chixu rü texé ya chauga ñnüxê rü yexera tá tüxna chanaxâ. Natürü texé ya tama chauga ñnüxê rü tá tüxna chanayaxu i woo ngêma íraxü i tüxü ngêxmaxü. <sup>27</sup>—Rü yema chorü uwanügü ga tama naxwêxegüxü ga norü âêxgacüxü na chiüxü, ¡rü nuâ penagagü, rü nuâ chopêxegu peyadai!” ñanagürü.

*Ngechuchu rü Yerucharéügu naxücu*  
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Cu 12.12-19)

<sup>28</sup> Rü yema orexü yaxuxguwena ga Ngechuchu, rü inixüchigü ga Yerucharéüwa na naxüxü. <sup>29</sup> Rü yexguma marü nawa nangugüchaügu ga guma îânegü ga Bechagué rü Betániâ ga Oríbunecüarü Mèxpúneârü ngaicamana yexmagüne, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngüexügü. <sup>30</sup> Rü ñanagürü nüxü: —¡Gua îânexâcüwa pexî! Rü ngêxma tá nüxü peyangau i wüxi i buru i ngexwaca yaxü i ngêxma ngaxüxü i taguma texé natagu aunagüxü. ¡Rü peyawêxü, rü nuâ penaga! <sup>31</sup>—Rü ngêxguma texé pexna çaxgu na çacücêx peyawêxüxü i ngêma buru, ¡rü tümamaâ nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nanaxwêxe”, ñapegügü tüxü! <sup>32</sup> Rü yéma naxî ga yema taxre ga norü ngüexügü. Rü yexma nüxü nayangau ga yema buru ga Ngechuchu namaâ nüxü ixuxürü. <sup>33</sup> Rü yexguma yawêxügüâgu ga yema buru, rü norü yoragü rü yema ngüexügüna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü peyawêxü i ngêma buru?— ñanagürügü.

<sup>34</sup> Rü nümagü nanangâxügü, rü ñanagürügü: —Rü tayawêxü erü torü Cori nanaxwêxe— ñanagürügü. <sup>35</sup> Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga yema buru. Rü yema norü ngüexügü rü norü gáuxüchirumaâ nanatütägü. Rü ñüxüchi Ngechuchuxü natagu naxaunagüxêegü. <sup>36</sup> Rü duüxügü rü Ngechuchupêxewa norü gáuxüchirumaâ nayaçhamagü ga nama. <sup>37</sup> Rü yexguma inaxügüâgu na ínaxîgüxü nawa ga yema nama ga Oríbunecüarü Mèxpúnewa yarüdaexü, rü guxüma ga yema duüxügü ga yaxögüxü ga nawe rüxîxü rü inanaxügü ga taâêâcüma aita na naxüexü rü tagaâcü Tupanaxü na yacuêxüügüxü naxcêx ga guxüma ga yema cuêxruügü ga taxü ga nüxü nadaugüxü ga Tupanaârü poramaâ naxüxü ga Ngechuchu. <sup>38</sup> Rü ñanagürügü: —¡Namecümáxüchi ya daa tóru

ãëxgacü ya Tupanaégagu núma ùcü! ¿Rü pema rü ta, Pa Daxüçüãx, rü petaãxëgü rü nüxü picuèxüügü ya Tupana! —ñanagürügü. <sup>39</sup> Rü yéma duüxügütanüwa nayexmagü ga ñuxre ga Parichéugü. Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëëruüx, ¿Yangagü i ngëma cuwe rüxü i duüxügü na yanachianegüxcèx! —ñanagürügü. <sup>40</sup> Natürü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Pemaã nüxü chixu rü ngëxguma chi iyanangeëxgügu i ñaã duüxügü, rü daa nutagü ya namacüwawa ngëxmagücü rü chi nüxü aita naxüe —ñanagürü. <sup>41</sup> Rü yexguma Yerucharéüärü ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rü guma ñanecüãx ga duüxügüxcèx naxaxu. <sup>42</sup> Rü ñanagürü: —Pa Yerucharéüçüãxgü, chierü ñoma i ngunexügu nüxü pecuèxgu na texé aixcüma taã pexna äxü. Natürü ngëma rü pexchawa inicux i ñuxma, rü taxuacüma nüxü pecuèx. <sup>43</sup> —Rü tá guxchaxügü pexü naxüpetü. Rü perü uwanügü tá nanaxü i norü poxüchica i norü guxücüwawa ya perü ñane. Rü norü churaragü tá pexü ínachoeguãchi, rü guxücüwawa tá pexcèx ne naxü. <sup>44</sup> —Rü tá nagu napogüe ya perü ñane, rü tá pexü nadaí. Rü taxucütáma ya nuta ngextá nügüxétü nanugüxüra i perü ñaneärü poeguxütapüwa. Rü ngëmaäcü tá pexü naxüpetü, yerü tama nüxü pecuèxgüchaü ga yexguma Tupana petanügu naxüãnegu —ñanagürü.

*Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa ínanawoxü ga duüxügü ga yéma taxegüxü  
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Cu 2.13-22)*

<sup>45</sup> Rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa nangu rü yexma naxücu. Rü inanaxügü na ínanawoxüãxü ga yema duüxügü ga tupauca ga taxünewa taxegüxü. <sup>46</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Chopata rü yumüxëpataü nixü”.

Natürü pema rü ngítèèxgüxüpataü peyaxüxëë —ñanagürü. <sup>47</sup> Rü guxü ga ngunexügu rü tupauca ga taxünewa nayangüxëëtae ga Ngechuchu. Natürü ga paigüarü äëxgacügü, rü ngúexëëruügü ga Moíchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü Yerucharéüärü äëxgacügü, rü naxcèx nadaugü ga ñuxäcü tá na yamëxgüãxüxcèx. <sup>48</sup> Natürü taxucürüwa tacü namaã naxügü, yerü guxüma ga duüxügü rü namaã nataãëgü, rü meã inarüxüñüë ga norü ore.

## 20

*Ngechuchuna nacagü na texéarü oregagu tupauca ga taxünewa nangüxëëtaexü  
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)*

<sup>1</sup> Wüxi ga ngunexü ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa nayexma. Rü nanangüexëë ga duüxügü, rü namaã nüxü nixu ga Tupanaärü ore. Rü yexguma íyadexayane rü yéma nangugü ga paigüarü äëxgacügü, rü ngúexëëruügü ga Moíchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü Yudíugüarü äëxgacügüerugü. <sup>2</sup> Rü ñanagürügü nüxü: —¿Texéarü mugagu nixü i cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxcèx i ngëma? —ñanagürügü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü chanaxwëxe i choxü pengãxügü. <sup>4</sup> —¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duüxügüxü ínabaiüxëëxüxcèx? ¿Pexcèx rü Tupana yíxü ga namücü rü éxna duüxügümare? —ñanagürü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga Parichéugü rü inanaxügüe ga nügümaã na yaporagatanücüxü. Rü nügümaãtama ñanagürügü: —¿Ñuxü ñagügüxü tá? Erü ngëxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, ñagügu, rü nüma rü chi ñanagürü tüxü:

“¿Rü tüxcüü ga tama nüxü peyaxögüxü?” ñanagürü chi tüxü. <sup>6</sup> —Rü ngëxguma chi ñagügu:

“Yatügümare nuã nanamu”, ñagügu, rü guxü i duüxügü chi nutamaã tüxü ínamuxüchigü, rü tüxü chi nadaí. Erü nümagü i duüxügü rü nagu narüxüñüë na Tupana yíxü ga Cuáüxü mucü. <sup>7</sup> Rü Ngechuchuxü nangãxügü rü ñanagürügü: —Tama nüxü tacuèx ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxëëruü —ñanagürügü. <sup>8</sup> Rü yexguma ga

Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü ta täütáma pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxcèx i ngëma choxna naxcèx peçaxü —ñanagürü.

*Ore ga puracütanüxü ga chixexügu ixuxü*  
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

<sup>9</sup> Rü inanaxügu ga Ngechuchu ga duüxügümaã na yadexaxü. Rü ñaã ore ga cuèxruüxü namaã nixu, rü ñanagürü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga wüxi ga ubanecü ücü ga norü naãnewa. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nanaxã na nüxna nadaugüxcèx rü yixcama rü norü yoramaã na yayauxyegüãxüxcèx ga yema norü o. Rü ñuxüchi ga guma yatü rü nixü ga yéma rü nuxcüma nataegu. <sup>10</sup> —Rü yexguma nawa nanguxgu ga na yadauxü ga yema ubagü, rü guma yatü rü yéma puracütanüxügüxütawa nanamu ga wüxi ga norü duüxü na naxcèx íyaçaxüxcèx ga yema ubagü ga nüxna üxü. Natürü yema puracütanüxügü rü nanaçuaixgü ga guma yatüarü duüxü, rü taxuüma ga uba nüxna naxägü. Rü yemaãcü ínayamugü. <sup>11</sup> —Rü yexguma ga guma yatü rü wenaxârü to ga norü duüxü yéma ta namu. Natürü ga yema puracütanüxügü rü chixexü namaã nixugüe, rü nanaçuaixgü, rü taxuüma ga uba nüxna naxägü. Rü yemaãcü ínayamugü. <sup>12</sup> —Rü wenaxârü to ga norü duüxü yéma ta namu ga guma yatü. Natürü ga yema puracütanüxügü rü nanapixëë, rü ínanatèxüchigü ga yema naãnewa. <sup>13</sup> —Rü düxwa ñanagürü ga guma naãneârü yora:

“¿Tacü tá chaxüxü i ñuxmax? Rü name nixi i chaune ya nüxü changechaücü ngema chanamu. Rü ngëxguma nüxü nadaugügu rü bexmana naga tá naxinüë”, ñanagürü. <sup>14</sup> —Natürü ga yema puracütanüxügü rü yexguma guma yatü nanexü nadaugügu, rü nügümaã ñanagürügü:

“Ñaãârü tá nixi i ñaã naãne i yixcama. ¡Rü ngixã tayamèxgü na tórü na yiüxcèx!” ñanagürügü. <sup>15</sup> —Rü ínanatèxüchigü ga yema naãnewa, rü nayamèxgü —ñanagürü ga Ngechuchu. Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü tá ngëma puracütanüxümaã naxü i ngëma naãneârü yora i ñuxmax? <sup>16</sup> —Rü ngema tá naxü rü tá nanadai i ngëma puracütanüxügü, rü togüna tá nanaxã i norü naãne —ñanagürü ga Ngechuchu. Rü yexguma yemaxü naxinüëgu ga duüxügü rü ñanagürügü: —Chierü tama ngëmaãcü nangupetüxëëãxgu ya Tupana —ñanagürügü. <sup>17</sup> Natürü Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü ñuxü ñaxüchiga nixi i ngëma Tupanaârü ore i ümatüxü i ñaxü?:

“Yima nuta ya mecü ya ñârü üruügu nüxü oechirécü, rü ñuxma rü yimatama nixi ya Tupana nüxira yaxüchicü na namaã inaxügüãxü ya ípata”, ñaxü. <sup>18</sup> Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Texé ya yima nutamaã yarüñaxë, rü tá itapoügu. Rü yixema tümaetügu nanguxe ya yima nuta, rü tá tüxü niñáixmü —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>19</sup> Rü ga paigüarü äëxgacügü rü ngúexëëruügu ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgüchaü. Yerü nüxü nacüèxgü ga nachiga na yiüxü ga yema ore ga cuèxruü ga nüxü yaxuxü. Natürü tama nayayauxgü, yerü duüxügüxü namuë.

*Äëxgacüaxü dïërumaã naxütanüxüchiga*  
(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

<sup>20</sup> Rü yemacèx ga yema paigüarü äëxgacügü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duüxügü na mexü i duüxügürü yéma iyanaxinüëxcèx natürü naxcèx na nadaugüxcèx ga ñuxãcü nachiüãneârü äëxgacüxütawa Ngechuchuxü na ínaxuaxügüxcèx. <sup>21</sup> Rü yemacèx Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: —Pa Ngúexëëruüx, toma nüxü tacüèx rü aixcüma nixi i ngëma nüxü quixuxü rü ngëma namaã cungúexëëtaexü. Rü tama duüxüârü düxétüxünegu cudawenü erü nacüma nixi i cungugüxü. Rü aixcüma cunangúexëë i duüxügü na Tupana naxwèxexüãcüma namaxëxcèx. <sup>22</sup> —Rü dücax, ngëma ñãneârü dïëru i äëxgacü ya tacü ya Dumacüãx

naxwèxexũ na tanaxütanüxũ, ¿rũ namexũ yĩxũ na nüxũ tanaxütanüxũ rü êxna tama? —ñanagürügü. <sup>23</sup> Natürü Ngechuchu nüxũ nacuèxama na chixexũgu naxĩnüèxũ ga yema duũxũgü, rü yemacèx ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüũ i chixexũgu choxũ penguxèèchaũ? <sup>24</sup> —¿Choxũ ngĩxũ pewé i wüxi i dĩëru na ngĩxũ chadauxücèx! ¿Rü texéhicünèxã rü texééga ngĩgu üx? —ñanagürü. Rü nanangãxũgü rü ñanagürügü: —Dumacũãx ya ãëxgacü ya tacüchicünèxã nixĩ —ñanagürügü. <sup>25</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¿Ãëxgacüna ngĩxũ pexã i ngëma ãëxgacüarü ixĩcü, rü Tupanana ngĩxũ pexã i ngëma Tupanaarü ixĩcü! —ñanagürü. <sup>26</sup> Rü yemaacü ga Ngechuchu rü woo norü orewa rü taxucürüwama chixexũgu nananguxèègü ga duũxũgüpèxewa, yerü meãma nanangãxũ. Rü guxũma ga duũxũgü rü nangeëxgümare yerü nabaixãchiãëgü namaã ga yema norü ore.

*Chaduchéugü rü Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi wena namaxë i duũxũgü*  
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

<sup>27</sup> Rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü ga ñuxre ga Chaduchéugü. Rü nümagü nixĩ ga nagu naxĩnüèxũ na tagutáma wena namaxëxũ i yuexũ. Rü yemacèx Ngechuchuxũ ñanagürügü: <sup>28</sup> —Pa Ngúexèëruũx, Moĩchëarü mugüwa rü ñanagürü: “Ngëxguma wüxi ya yatü naxmèx ngexacüyane nayuxgu, rü name nixĩ i naëneëtama ngĩmaã naxãmèx i ngëma yutecü i naxümeëx, na ngëmaacü naxãxãcüxücèx nüxũ ya naëneë ya marü yucü”, ñanagürü ga yema ore. <sup>29</sup> Rü ñanagürügü ta ga Chaduchéugü: —Nayexma ga 7 ga nügüeneë. Rü naxãmèx ga guma yacü, natürü tauta naxãxãcüyane nayu. <sup>30</sup> —Rü yexguma naĩ ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx ga yema ngecü. Rü guma rü ta nayu, rü nangexacü. <sup>31</sup> —Rü yexguma rü naĩ ga naëneë nüxĩ ngĩmaã naxãmèx. Rü yemaacü gucüma ga guma 7 ga nügüeneëgü rü ngĩmaã naxãmèx ga yema nge. Rü gucüma nayue tauta naxãxãcüyane. <sup>32</sup> —Rü ngĩma rü ta düxwa iyu ga yema nge. <sup>33</sup> Rü ngëxguma yuexũ wena maxëgu, ¿rü ngecüüücü naxmèx tá iyixĩ i ngëma nge? Yerü yexguma namaxëgu rü gucüma ga guma 7 ga nügüeneë ngĩmaã naxãmèx —ñanagürügü. <sup>34</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ rü ñanagürü: —Ñoma i nañewa rü yatügü rü nixãmèxgü rü ngexügü rü nixãtegü. <sup>35</sup> —Natürü ngëma duũxũgü i Tupanapèxewa mexũ na wena namaxëxũ na daxüguxũ i nañewa naxĩxücèx rü ngëma rü tãütáma nixãmèxgü rü êxna nixãtegü. <sup>36</sup> —Erü ngëma rü tagutáma nayue. Rü daxücũãx i Tupanaarü orearü ngeruügürüũ tá nixĩgü. Rü aixcüma Tupanaxãcügü nixĩgü erü yuwa ínarüdagü. <sup>37</sup> —Rü yema ore ga naixãcü ga iyauratanücüxünechigawa, rü Moĩché tüxũ nüxũ nacuèxèë rü yuexũ rü tá wena na namaxëxũ. Erü yema orewa, rü ñanagürü ga Cori ga Tupana: “Choma nixĩ i Abráũarü Tupana, rü Ichaárü Tupana, rü Acobuarü Tupana”, ñanagürü. <sup>38</sup> —Rü ngëmawa nüxũ tacuèx rü woo ñoma i nañewa nayuegu i duũxũgü, natürü Tupanacèx rü guxũguma namaxë —ñanagürü. <sup>39</sup> Rü yexguma ga ñuxre ga ngúexèëruũgü ga Moĩchëarü mugüwa nguxèëtaegüxũ rü ñanagürügü: —Aixcüma meãma nüxũ quixu, Pa Ngúexèëruũx —ñanagürügü. <sup>40</sup> Rü yemawena rü marü namuũë ga tacüchigacèx Ngechuchuna na nacagüexũ.

*¿Texé nane nixĩ ya Cristu?*  
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

<sup>41</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüũ duũxũgü nüxũ nixugüe rü Cristu rü nuxcümaücü ga ãëxgacü ga Dabítaa nixĩ? <sup>42-43</sup> —Yerü Dabítama ñaãcü nanaxümatü ga Wiyaegüarü poperawa: “Tupana rü chorü Cori ya Cristuxũ ñanagürü: ‘¿Nuã chorü tügüneëcüwawa rüto, ñuxmatáta cuxmëxwa chanangëxmagüxèë i curü uwanügü na namaã icucuáxücèx!’ ” ñaãcü nanaxümatü. <sup>44</sup> Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —¿Ñuxücürüwa i Dabítaa yĩxũ ya Cristu ega nümatama ga Dabí rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü.

*Ngechuchu rü nüxü nixu na tama nameärü maxüãxgüxü ga yema ngúexëëruüğü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü*

*(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)*

<sup>45</sup> Rü guxüma ga duüxüğü rü yéma inarüxĩnüë ga yexguma Ngechuchu norü ngúexüğüxü ñaxgu: <sup>46</sup> —¡Pexuãëgü naxcèx i ngëma ngúexëëruüğü i Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü! Erü nümagü rü norü me nixĩ i mexü i naxchirumaã na naxĩãneãxü. Rü ítamüwa nanaxwèxegü na duüxüğü meã nüxü rümoxëgüxü. Rü ngutaquëxepataüğüwa rü norü me nixĩ i ãëxgacügümèxwëxewa na natogüxü. Rü õna i taxüwa rü ngëma õnaärü yoraxütawa ügüxü i nachicacèx nadaugü. <sup>47</sup> —Rü tüxü nawomüxëëgüãcüma tüxna nanapuxü ya tümapatagü ya yíxema yutegüxe. Rü ñuxüchi nanamëxëë i norü yumüxëgü na duüxüğü nagu rüxĩnüëxücèx na aixcüma mexüğü yĩgüxü. Natürü nümagü tá nixĩ i yexeraãcü napoxcuexü —ñanagürü.

## 21

*Yutecüarü ãmarechiga*

*(Mr 12.41-44)*

<sup>1</sup> Rü yexguma tupauca ga taxünewa nayexmagu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga ñuxãcü duüxüğü ga idïëruãxü Tupanana ngixü na naxãgüxü ga norü dïëru ga tupaucaarü dïëruchiüwa. <sup>2</sup> Rü ngixü nadau ta ga wüxi ga ngecü ga yutecü ga ngearü dïëruãxcü ga tupaucaarü dïëruchiügu taxretachinü ga íraxüchicü ga dïëru ngixü ixücuchicü. <sup>3</sup> Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ñaã ngecü i yutecü i ngearü dïëruãxcü rü guxü i togü i dïëru ngixü ixãgüxüãrü yexera ngixü ixã. <sup>4</sup> —Erü guxüma i togü rü ngixü inaxã i ngema nüxü íyaxügücü. Natürü ngïma ngixü natauxyane ngixü ixã i guxcüma i ngixü ngexmaxcü i ngĩrü õnatanü —ñanagürü.

*Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ya taxünegu tá napogüexü*

*(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)*

<sup>5</sup> Rü ñuxre ga norü ngúexüğü rü nidexagü nachiga ga tupauca ga taxüne ga ñuxãcü na namexëchixü ga naxtapüx ga nutanaxcèxgü, rü na namexëchixü ga guxüma ga guma tupaucaarü yemaxüğü ga duüxüğü nüxna ãmarexü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: <sup>6</sup> —Rü nawa tá nangu i ngunexüğü i guxünetama ya daa tupauca ya nüxü pedauxüne, rü tá nagu napogüe. Rü naxtapüxarü nutagü rü taxucütáma nügüëtü naxüüra, rü bai ya wüxi —ñanagürü.

*Cuèxruüğü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagüxü i naãne*

*(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)*

<sup>7</sup> Rü yexguma ga norü ngúexüğü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürüğü: —Pa Ngúexëëruüx, ¿ñuxgu tá nixĩ i nangupetüxü i ngëma nüxü quixuxü? ¿Rü tacüwa tá nüxü tacuèx na nangupetüxü tá i ngëma? —ñanagürüğü. <sup>8</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Pexuãëgü tá na taxuüma pexü womüxëëxücèx! Erü muxüchixü tá chaugu nügü nicüxgü rü tá ínangugü rü ñanagürüğü tá:

“Choma nixĩ i Cristu, rü paxa tá nagux i naãne”, ñanagürüğü tá pexü. ¡Natürü täütáma nüxü peyaxögü! <sup>9</sup> —Rü ngëxguma tá nüxü pexĩnüëgu na nügü nadëixü i wüxi i nachiüãne to i nachiüãnemaã, rü ëxna nüxü pexĩnüëgu na wüxi i nachiüãnewatama rü duüxüğü rü norü ãëxgacümaã nügü nadëixü, ¡rü täütáma pebaixãchiãëgü! Erü ngëmaãcü tá nangu-petü i noxrix. Natürü täütáma naãneärü gux nixĩ i ngëma. <sup>10</sup> —Erü wüxi i ãëxgacüarü churaragü rü to i ãëxgacüarü churaragümaã tá nügü nadai. Rü wüxi i nachiüãne rü to i nachiüãnemaã tá nügü nadai. <sup>11</sup> —Rü nümaxü i nachiüãnegüwa rü poraãcü tá naxĩãxãchiane, rü poraãcü tá nagux i taiya, rü tá nataxüchi i daaweane. Rü duüxüğü tá nüxü nadaugü i daxüwa i tacü i namaã nabaixãchiexü, rü taxü i cuèxruüğü. <sup>12</sup> —Natürü naxüpa i guxüma i ngëma rü duüxüğü tá pexü ínayauxü, rü tá pewe ningëxütanü.

Rü ngutaquëxepataüğüwa tá pexü nagagü na ngema pexna nacagüxcèx, rü tá pexü napoxcue. Rü nachiuñanegüarü äëxgacügüpëxewa tá pexü nagagü, naxcèx na chorü duüxüğü pixüğüxü. <sup>13</sup>—Rü ngëmaäcü tá pexü natauxcha na äëxgacügümaã nüxü pixuxü i chauchiga. <sup>14</sup>—Rü ngëxguma tá ngema pexü nagagügu, jrü tãxü i pexoegaãëgüxü naxcèx na tacümaã tá penangãxüxü na pegüétüwa pechogüxcèx! <sup>15</sup>—Erü choma tá pexü charüngüxëë na nüxü pecuáxcèx na tacümaã penangãxüxü i perü uwanüğü. Rü nümagü rü tãütama nüxü nacuëxgü na tacümaã pexü nangãxüğüxü i ngëxguma. <sup>16</sup>—Natürü pema rü woo penatüğü, rü peegü, rü peeneëgü, rü peeyëxgü, rü petanüxüğü, rü pemücüğü rü tá napeechitaegü na purichíagüxütawa pexü íyaxuaxüğüxü. Rü purichíagü rü tá pexü nadai i ñuxre i pemax. <sup>17</sup>—Rü guxü i naãnewa rü duüxüğü tá pexchi naxaie, erü choxü peyaxögü rü chorü duüxüğü pixüğü. <sup>18</sup>—Natürü woo tacü pexü üpetüğü rü Tupanamëxëwa tá pengëxmagü, rü nüma tá pexü ínapoxü rü bai i wüxi i peyae tá inayarütaxu. <sup>19</sup>—Rü ngëxguma aixcüma peyaxögüamagu rü tama choxü ípetëxgu, rü tá penayauxgü i maxü i taguma gúxü. <sup>20</sup>—Rü ngëxguma nüxü pedëuxgu na perü uwanüğüarü churaragü Yerucharéüxü íchomaëguächixü, rü ngëmawa tá nüxü pecuëx na paxa tá nagu napogüexü ya yima ñãne. <sup>21</sup>—Rü yíxema Yudeaanewa ngëxmagüxe rü name nixí i mëxpúneãnewa tabuxmü. Rü yíxema Yerucharéüwa ngëxmagüxe rü tanaxwëxe na paxa ítachoxüxü. Rü yíxema tümaãnewa ngëxmagüxe rü tama name na ñãnecèx tawoeguxü. <sup>22</sup>—Erü ngëma ngunexüğügu tá ínangu i Tupanaärü poxcu. Rü ngëmaäcü tá nayanguxëë i guxüma i ngëma norü ore i ümatüxüwa nüxü yaxuxü. <sup>23</sup>—Rü ngëma ngunexüğügu rü tá poraäcü tüxü naguxcha ya yíxema ngexegü ya iitacharaüğüxe rü yíxema imaíxácüğüxe. Erü tá nangëxma i taxü i ngúxü, rü Tupana rü poraäcü tá nanapoxcue i ngëma duüxüğü. <sup>24</sup>—Rü ñuxre, rü tá norü uwanüğü taramaã nanadai. Rü togü, rü tá ínanayauxü na to i nachiuñanewa nagagüãxüxcèx. Rü ñuxüchi i ngëma norü uwanüğü rü tá nagu napogüe ya yima ñãne ya Yerucharéü. Rü ngëmaäcü tá nangupetü ñuxmatáta nawa nangu na Tupana ínamuxüxü i ngema.

### *Tupana Nanearü taeguchiga*

*(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)*

<sup>25</sup>—Rü ngëxguma rü tá nangox i cuëxruxüğü. Rü üëxcü rü tauemacü rü woramacurígü rü tá nixígachitanü i nachicawa.. Rü guxü i nachiuñanegüwa rü duüxüğü rü tá nanaxíxächiaëtanü rü tá nabaixãchiãëgü namaã na poraäcü naxãügaächixü i taxü i taxtü rü norü yuapegü. <sup>26</sup>—Rü duüxüğü rü norü muümaã tá inayayiãxë i ngëxguma nüxü nadaugu i ngëma üpetüchaüxü i ñoma i naãnewa. Erü woo guxüma i tacü i daxüwa nüxü idauxü rü tá naxíãxächitanü rü tá nu ne nanaxímare. <sup>27</sup>—Rü ngëxguma rü guxü i duüxüğü i ñoma i naãnecüãx rü tá choxü nadaugu i ngëxguma wüxi i caixanexügu ícharüxíxgu rü nüma chaxüxgu namaã i chorü pora rü üüne. <sup>28</sup>—Rü ngëxguma inaxüğügu na naxüpetüxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü name nixí na petaãëgüxü rü meã pedaunagüxü, erü paxa tá íchangu na pexü íchangüxüxëëxcèx —ñanagürü. <sup>29</sup> Rü yemawena rü wüxi ga ore ga cuëxrüxü namaã nixu ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —jDücèx penangugü i iguera, rü ëxna ngëxürüxümare i to i naígü! <sup>30</sup>—Rü ngëxguma nüxü pedëuxgu na ngëxwaca naxüátüxü, rü ngëmawa nüxü pecuëx na paxa tá taunecü na yíxü. <sup>31</sup>—Rü ngëxgumarüü ta i ngëxguma nüxü pedëuxgu na nangupetüxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü ngëmawa tá nüxü pecuëx na yimama yíxü ya Tupana na äëxgacü yíxüxcèx. <sup>32</sup>—Aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma i ngëma nüxü chixuxü rü tá ningu naxüpa na nayuexü i duüxüğü i ñuxma maxëxü. <sup>33</sup>—Daxüguxü i naãne rü ñoma i naãne rü tá nagux. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo. <sup>34</sup>—jPexuãëgü na tama tacü rü chixexügagu düxwa nüxü perüxoexü na peyaxögüxü! Rü ngëmacèx penaxwëxe na pegüna pedaügüxü na tama pengãxëxü rü ëxna ñoma i naãneärü ngúchaüguama na perüxñnüëxü. Erü ngürüächi ngëmagu íperüxñnüëyane tá pexü íchayabaixgü. <sup>35</sup>—Rü

ñoma wüxi ya yüta ya ngürüãchi tacü iyaxúnerüü tá nixĩ naxcèx i guxüma i duüxügü i ñoma i naãnecüãx i ngëxguma wenaxârü núma chaxüxgu. <sup>36</sup> —Rü ngëmacèx name nixĩ i pegü ípemexëëgü. ¡Rü guxüguma peyumüxëgü na ngëmaãcü tama pexü naxüpetüxüçèx i ngëma aücümaxügü, rü aixcüma pimexüçèx i ngëxguma chopëxewa pengugügu! —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>37</sup> Rü guxü ga ngunexügügu rü tupauca ga taxünewa nayexma ga Ngechuchu, rü duüxügüxü nangúexëë. Rü chütacü rü guma Mèxpúne ga Oríbunecügu äeganegu nayapeexü. <sup>38</sup> Rü guxüma ga duüxügü rü pëxmamaxüchi tupauca ga taxünewa nangügüxü na Ngechuchuxü naxĩnüëxüçèx.

## 22

### *Äëxgacügü naxcèx nadaugü na ñuxãcü Ngechuchuxü yayauxgüxü (Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Cu 11.45-53)*

<sup>1</sup> Rü marü ningaica ga Yudiügarü peta ga Üpetüchiga ga nagu nangöxgüãxü ga pãu ga ngearü puxëëruüãxü. <sup>2</sup> Rü ga paigüarü äëxgacügü rü ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü rü naxcèx nadaugü ga ñuxãcü duüxügüechita Ngechuchuxü na yamëxgüxü, yerü duüxügüxü namuüë. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Chataná rü Yuda ga Icariütegu nangaxi. Rü nüma ga Yuda rü yema 12 ga Ngechuchuarü ngúexügü ga imügüxütanüxüchirëx nixĩ. <sup>4</sup> Rü nüma ga Yuda rü ínayadau natanüwa ga paigüarü äëxgacügü rü tupauca ga taxüneârü purichíagüarü äëxgacügü. Rü namaã nüxü nixu ga ñuxãcü na natauxchaxü ga Ngechuchuxü na yayauxgüxüçèx. <sup>5</sup> Rü nümagü ga yema äëxgacügü rü nataãëgü. Rü díeru Yudana ngíxü naxuaxügü. <sup>6</sup> Rü Yuda rü ngixü nayaxu ga yema díeru. Rü inanaxügü ga naxcèx na nadauxü ga ñuxãcü duüxügüechita Ngechuchuxü na yayauxgüxü ga äëxgacügü.

### *Üpetüchigaarü ònawa nachibü ga Cori*

*(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)*

<sup>7</sup> Rü nawa nangu ga yema petaarü ngunexü ga nagu nangöxgüãxü ga pãu ga ngearü puxëëruüãxü. Rü yema nixĩ ga ngunexü ga nagu carneruxacü yamëxgüxü naxcèx ga Üpetüchigaarü peta. <sup>8</sup> Rü Ngechuchu nanamu ga Pedru rü Cuáü, rü ñanagürü nüxü: —¡Peyamexëëx i tórü òna i Üpetüchigacèx! —ñanagürü. <sup>9</sup> Rü nümagü Ngechuchuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: —¿Ngextá nixĩ i cunaxwëxexü na tanamexëëxü? —ñanagürügü. <sup>10</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngëxguma Yerucharéüwa pengugügu rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi ya yatü i wüxi i tüxü i dexámaã äãcuxcü ngíxü ingexü. ¡Rü nawe perüxĩ ñuxmatáta napatawa pengugü! <sup>11</sup> —¡Rü yima ípata ya nagu yaxücune ya yima yatü, rü yima íãrü yoramaã nüxü pixu rü ñapegügü nüxü:

“Torü ngúexëëruü rü nüxü nacuáxchaü na ngëxürüüxü yíixü i ngëma ucapu i norü ngúexügümaã tá nawa nachibüxü i Üpetüchigaarü ònacèx”, ñapegügü nüxü! <sup>12</sup> —Rü tá pexü nüxü nadauxëë i wüxi i ucapu i taxü i marü mexëëxü i norü daxüchiüwa ngëxmaxü. ¡Rü ngëmawa tá penamexëë i ngëma òna i Üpetüchigacèx ixíxü! —ñanagürü nüxü. <sup>13</sup> Rü yéma naxĩ ga nümagü rü nüxü inayangaugü ga guxüma yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxürüü. Rü yéma nanamexëëgü ga òna ga Üpetüchigacèx ixíxü. <sup>14</sup> Rü yexguma nawa nanguxgu ga ora ga na nachibüexü, rü mechawa narüto ga Ngechuchu namaã ga norü ngúexügü. <sup>15</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Ñuxãcü poraãcü choxü nangúchaü na pemaã chachibüxü i ñaã Üpetüchigaarü ònawa naxüpa na chayuxü. <sup>16</sup> —Natürü pemaã nüxü chixu rü tãütáma wenaxârü Üpetüchigaarü ònawa chachibü, ñuxmatáta chowa yangu i ngëma Tupana naxwëxexü —ñanagürü. <sup>17</sup> Rü yexguma nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaã äãcuxü. Rü Tupanana moxë naxãxíra, rü ñuxüchi ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —¡Peyaxaxü ya daa binu, rü pegümaã pengau! <sup>18</sup> —Erü pemaã nüxü chixu rü tagutáma wena chayaxaxü ya binu ñuxmatáta nawa

nangu na pecaduarü ütanüçèx chayuxü na aixcüma pemaã inacuéxüçèx ya Tupana — ñanagürü. <sup>19</sup> Rü nanayaxu ta ga pãü, rü Tupanana moxë naxcèx naxã. Rü ñuxüchi inanabücu, rü norü ngúexüğüna nanaxã. Rü ñanagürü nüxü: —Ñãã pãü rü chaxune i pexcèx yuxüchiga nixĩ. ¡Rü ñããwena rü ñããcü tá penaxü na choxna pecuèxãchiexüçèx! — ñanagürü. <sup>20</sup> Rü marü chibüwena rü to ga pochiyu ga binumaã ããcuxü norü ngúexüğüna naxã, rü ñanagürü: —Daa binu rü Tupanaãrü uneta i ngexwacaxüxüãrü cuèxruü nixĩ. Rü chaugü ya pexcèx ibacüwa Tupana pexü nüxü nadauxëë na aixcüma yĩxü i ngëma norü uneta. <sup>21</sup> —Natürü ngëma yatü i chauechita ãëxgacüğüna choxü muxchaüxü, rü nuã mechawa tamaã narüto i ñuxmax. <sup>22</sup> —Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü Chaunatü ixunetaxürü tá chayü. Natürü wüxi i ngechaüxüchi tá nixĩ naxcèx i ngëma yatü i ãëxgacüğüna choxü muxü. <sup>23</sup> Rü yexguma ga norü ngúexüğü rü inanaxüğüe ga nüğüna na nacagüexü, rü ñanagürüğü: —¿Texé tá tixĩ ya yixema naëchita ãëxgacüğüna namuxë? —ñanagürüğü.

*Norü ngúexüğü rü nüğüna nacagüe na texé tá tixüxü ya guxãxü rüyexeraxe i natanüwa*

<sup>24</sup> Rü yexguma ga yema ngúexüğü rü nüğümaã niporagatanücüü nachiga na texé tá tixüxü ya natanüwa guxããrü yexera ixixë. <sup>25</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ñoma i naãnewa rü guxü i nachiüãnegüarü ãëxgacüğü, rü poraãcü norü duüxüğüxü namugü. Rü ñuxüchi nüğü yaxugügu rü norü duüxüğüarü dauruü i mexüğü nixüğü. <sup>26</sup> — ¡Natürü pema rü tãütãma ngëxgumarüü pixüğü! Rü ngëxguma texé naxwëxegu na guxããrü yexera tixü i petanüwa, rü name nixĩ na tügü ítarüxíraxü i guxüma i tümamüçügütanüwa. Rü texé naxwëxegu na peeru tixü i petanüwa, rü name nixĩ i noxri rü guxããrü ngüxëëruü tixĩ. <sup>27</sup> —Rü ñoma i naãnewa rü corigü rü mechawa narütogü na nachibüexüçèx, rü norü duüxüğü nixĩ i ngëma naxcèx ñna ixüxü rü nüxü rüngüxëëxü. Natürü tatanüwa rü tama ngëmaãcü nixĩ, erü choma i perü cori na chiixü rü perü ngüxëëruü chixĩ. <sup>28</sup> —Rü pemagü nixĩ ga guxüğüma chauxütawa peyexmagüxü ga yexguma ngüxü chingexgu. <sup>29</sup> —Rü ngëmacèx i choma rü ãëxgacüğüxü pexü chixüğüxëë yema chaunatü ãëxgacüxü choxü ingucuchixëëxürü. <sup>30</sup> —Rü ngëmaãcü ãëxgacü íchixüxüwa rü chomaã tá pechibüe rü tá pexaxegü. Rü ãëxgacüchicawa tá perütogü na norü maxüçèx nüxna pecagüxü i guxüma i Yudüğü —ñanagürü.

*Ngechuchu nüxü nixu na Pedru tá nüğü icüxü na norü ngúexü yixü*  
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Cu 13.36-38)

<sup>31</sup> Rü Pedruxü ñanagürü ta ga Cori ga Ngechuchu: —Pa Pedrux, Chataná rü pexcèx ínaca na chixexümaã poraãcü pexü naxüxüçèx. <sup>32</sup> —Natürü choma rü Chaunatüxü cuçcèx chacèèxü na taguma nüxü curüxoxüçèx na cuyaxöxü. Rü ngëmacèx i cumax, Pa Pedru, rü ngëxguma chauxcèx cutaeguxgu, rü chanaxwëxe i nüxü curüngüxëë i cumüçügü na nümagü rü yaxögüechaãxüçèx —ñanagürü. <sup>33</sup> Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, choma rü marü íchamemare na wüxigu cumaã na chapoxcuxü rü ëxna wüxigu cumaã na chayuxü —ñanagürü. <sup>34</sup> Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pa Pedrux, cumaã nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu naxüpa na otá icaxü, rü cuma rü tomaëxpüxcüna tá nüxü quixu na tama choxü cucuáxü —ñanagürü.

*Marü ningaica ga na guxchaxüğü nüxü üpetüxü*

<sup>35</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexüğüna naca, rü ñanagürü: —Yexguma pexü chimugügu ngearü choçaãxgüxemaã rü ngearü díeruãxgüxemaã rü ngearü chapatuãxgüxemaã, ¿rü tacü pexü taxuxü ga yexguma? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxüğü rü ñanagürüğü: —Taxuüma —ñanagürüğü. <sup>36</sup> Rü yexguma norü ngúexüğüxü ñanagürü ga Ngechuchu: —Natürü ñuxma rü texé ya petanüwa ya choçaãxë rü tanaxwëxe na ítayangexü i tümããrü choça rü tümããrü díeruchixü rü ta. Rü ngëxguma texé ngearü taraãxgu rü tanaxwëxe i namaã tataxe i tümããrü gáuxüchiru na tümããrü poxüruü i



taracèx tataxexùcèx. <sup>37</sup> —Erü pemaã nüxü chixu rü chauchiga nixĩ i ngẽma Tupanaãrũ ore i ümatüxü i ñaxü:

“Wüxi i máètaxürü tá nanapoxcugü rü tá nayamèxgü”,

ñaxü. Erü guxüma i ngẽma chauchiga ümatüxü i Tupanaãrũ ore i ümatüxüwa rü aixcüma ngẽmaãcü tá ningu —ñanagürü. <sup>38</sup> Rũ yexguma ga norü ngúexügü rü ñanagürügü: —Pa Corix, nuã nangèxma i taxre i tara —ñanagürügü. Rũ nüma ga Ngechuchu rü nanangãxü rü ñanagürü: —Marü ningu i ngẽma —ñanagürü.

### *Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayumüxë*

*(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)*

<sup>39</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rü ínaxüxü ga guma ñãnewa. Rũ Oríbunecüarü Mèxpúnewa naxü, yerü woetama nacüma nixĩ ga yéma na naxüüxüxü. Rũ norü ngúexügü rü ta nawe narüxĩ. <sup>40</sup> Rũ yexguma yema nachicawa nanguxgu, rü norü ngúexügüxü ñanagürü: —¡Tupanana naxcèx peça na pexü nangüxëèxücèx na tama Chatanáãrũ ügagu chixexügu peyixücèx! —ñanagürü. <sup>41</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rü yéamaxüra 50 ga metruwa norü ngúexügüna naxü. Rũ yexma nacaxãpüxü rü nayumüxë. <sup>42</sup> Rũ ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngèxguma cuma cunaxwèxegu, ¡rü nüxna choxü ínanguxuchixëè i ñãã ngúxü i tá choxü üpetüxü! Natürü chanaxwèxe i cunaxü i curü ngúchaü rü tama i choxrü —ñanagürü. <sup>43</sup> Rũ yexguma wüxi ga daxücüãx ga Tupanaãrũ orearü ngeruü rü naxcèx nangox, rü nanaporaxëè. <sup>44</sup> Rũ poraãcü nanaxixãchiãè ga Ngechuchu, rü yemacèx yexeraãcü nayumüxë. Rũ yema na naxixãchiãèxümaã poraãcü nanaxaiyaãchi. Rũ guma norü aiyacümaã nichuruxüne. Rũ ñoma nagü waixüümüãnewa ichuruxürü nixĩ ga norü aiyacü. <sup>45</sup> Rũ yema ínayumüxëxüwa rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngúexügütanüwa naxü. Rũ nüxü inayangau ga na ínapeexü yerü norü ngechaümaã düxwa nayaxtae. <sup>46</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü ípepee? ¡Íperüdagü rü Tupanana naxcèx peça na pexü nangüxëèxücèx na tama Chatanáãrũ ügagu chixexügu peyixücèx! —ñanagürü.

### *Ngechuchuxü niyauxgü*

*(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Cu 18.2-11)*

<sup>47</sup> Rũ yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma nangugü ga muxüma ga duüxügü. Rũ Yuda ga Ngechuchuarü ngúexüchirëx ixixü nixĩ ga naxüpëxexü. Rũ Ngechuchucèx nixü na nüxü nachúxãcüma nüxü namoxëxücèx. <sup>48</sup> Rũ Ngechuchu rü ñanagürü: —Pa Yudax, ¿tüxcüü wüxi i chúxumaã cuchauechitae? —ñanagürü. <sup>49</sup> Rũ yema togü ga Ngechuchuarü ngúexügü ga naxütawa yexmagüxü, rü yexguma nüxü nadaugügu ga yema ngupetüxü rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¿cunaxwèxexü na taramaã tanadëixü? —ñanagürügü. <sup>50</sup> Rũ wüxi ga Ngechuchuarü ngúexü rü paigüarü ãëxgacüarü duüxüxü nanapixëè, rü ínanadae ga norü tügünechinü. <sup>51</sup> Natürü Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Ngexrüma na pegü namaã pedëixü! —ñanagürü. Rũ yexguma ga Ngechuchu rü yema yatü ga ídaechinüxüxü ningögü, rü nanamexëè. <sup>52</sup> Rũ Ngechuchu namaã nidexa ga yema ãëxgacügü ga norü yaxwa yéma íxü. Rũ yema ãëxgacügütanüwa nayexmagü ga paigüarü ãëxgacügü, rü tupauca ga taxüneärü purichíagüarü ãëxgacügü, rü Yudíugüarü ãëxgacügüerugü. Rũ Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü taragü rü naixmenëãgümaã chauxcèx nuã pexĩ ñoma wüxi i ngítëxãxü chiixürü? <sup>53</sup> —Rũ guxü ga ngunexügu ga yexguma petanüwa chayexmagu ga tupauca ga taxünewa, rü tama choxü piyauxgü. Natürü marü nawa nangu na pexü natauxchaxü na choxü piyauxgüxü, erü ñoma nixĩ i ora na naporaxü i Chataná —ñanagürü.

### *Pedru inayacux na Ngechuchuxü nacuéxü*

*(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Cu 18.12-18)*

<sup>54</sup> Rũ Ngechuchuxü niyauxgü, rü paigüarü ãëxgacüpatawa nanagagü. Rũ Pedru rü nawe narüxü, natürü yaxüguma nüxü nixüchigü. <sup>55</sup> Rũ yéma paigüarü

ãëxgacüpataèxtüarü ngãxüwa, rü purichíagü nanaxügü ga wüxi ga üxü. Rü nüxü ínachomaëguãchi. Rü Pedru rü ta yéma natanüwa narüto. <sup>56</sup> Rü yexguma yéma üxücutüwa natoxgu ga Pedru, rü wüxi ga ngecü ga ãëxgacüarü duüxü nüxü idau. Rü meãma nüxü idawenü, rü ngīgürügü: —Ñãã yatü rü Ngechuchutanüxü nixĩ —ngīgürügü. <sup>57</sup> Natürü Pedru rü tama nüxü nacuáxchaü ga yema ore, rü ñanagürü: —Pa Ngecüx, choma rü tama nüxü chacuèx ya yima Ngechuchu —ñanagürü. <sup>58</sup> Natürü yixcamaxüra rü to ga duüxü Pedruxü nadau, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü ta Ngechuchutanüxü quixĩ —ñanagürü. Natürü Pedru nanangãxü rü ñanagürü: —Tama nixĩ, Pa Yatüx. Tama natanüxü chixĩ —ñanagürü. <sup>59</sup> Rü wüxi ga ora ngupetüguwena rü to ga duüxü rü nüxü ñanagürüama: —Aixcümãxüchi ñãã yatü rü Ngechuchutanüxü nixĩ, erü Gariréaanecüãx nixĩ —ñanagürü. <sup>60</sup> Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —Pa Yatüx, tama nüxü chacuèx na tacüchigaxü quixuxü —ñanagürü. Rü yexgumatama Pedru ídexayane rü nica ga otá. <sup>61</sup> Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü Pedrucèx nügü ínidau. Rü nüma ga Pedru rü nüxna nacuèxãchi ga yema ore ga Cori ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Ñomatama i chütaxügu naxüpa na otá içaxü, rü tomaëxpüxcüna taxütáma cugü quixu na chorü duüxü quiixü”, ñaxü. <sup>62</sup> Rü yexguma ga Pedru rü ínaxüxü ga yéma. Rü poraãcüxüchi naxaxu.

*Ngechuchugu nidaux-cüraüğü*  
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

<sup>63</sup> Rü yema yatügü ga Ngechuchuna daugüxü, rü nagu nidauxcüraüğü, rü nüxna nanaçuaixcagüxü. <sup>64</sup> Rü nayadüxétügü, rü nachiwegu nidagügü, rü ñanagürügü: —¡Nüxü nacuèx na texé cuxü na idagüxü! —ñanagürügü. <sup>65</sup> Rü muxüma ga to ga ore ga chixexü namaã nixugüe.

*Ãëxgacügü ga tacügüpëxewa nanagagü ga Ngechuchu*  
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Cu 18.19-24)

<sup>66</sup> Rü yexguma yangunegu rü nangutaquëxegü ga Yudíugüarü ãëxgacügüerügü, rü paigüarü ãëxgacügü, rü ngüexëëruügü ga Moíchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rü ñuxüchi norü purichíagüxü namu na napëxewa Ngechuchuxü nagagüxüçèx. Rü yéma Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: <sup>67</sup> —Toma rü nüxü tacuáxchaü rü cuma quiixü i Cristu rü ëxna tama. ¡Tomaã cugü ixu! —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: —Ngëxguma chi pemaã nüxü chixuxgu na choma chüixü i Cristu, rü tãü chima choxü peyaxögü. <sup>68</sup> —Rü ngëxguma chi pexna chacaxgu na tacüçèx choxna peçaxü, rü tãü chima choxü pengãxüga, rü tãü chima choxü pingëxgü. <sup>69</sup> —Natürü ñuxmawena rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü Chaunatü ya Tupana ya poracüxütawa tá changëxma —ñanagürü. <sup>70</sup> Rü yexguma guxüma ga yema ãëxgacügü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Éxna cuma quiixü i Tupana Nane? —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngü. Tupana Nane chixĩ ngëxgumarüü i pematama nüxü pixuxürüü —ñanagürü. <sup>71</sup> Rü yexguma nügümaã ñanagürügü ga yema ãëxgacügü: —Ñuxma rü marü taxucèxma naxcèx tadau i to i duüxügü i nüxü ixuxü i ñãã yatüchiga. Erü yixematama marü naãxwatama nüxü taxĩnüë i norü ore na ñuxü ñaxü —ñanagürügü.

## 23

*Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu*  
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Cu 18.28-38)

<sup>1</sup> Rü guxüma ga yema ãëxgacügü rü inachigü, rü ãëxgacü ga Dumacüãx ga Piratuxütawa Ngechuchuxü nagagü. <sup>2</sup> Rü yéma Piratupëxewa inanaxügüe ga Ngechuchuxü na yaxugüexü. Rü ñanagürügü: —Ñãã yatü rü nüxü itayangaugü na cumaã nanuëxëãxü i duüxügü. Rü tomaã nüxü nixu na tama namexü na ãëxgacü ya Dumawa

ngëxmacüaxü na tanaxütanüxü. Rü nügü nixu na nüma na yiixü i torü äëxgacü i Cristu – ñanagürügü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: –¿Cuma quiixü i Yudíugüarü äëxgacü? –ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –Ngëmäácü, ngëma nüxü quixuxü chixi i chomax –ñanagürü. <sup>4</sup> Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü ga paigüarü äëxgacügü rü togü ga duixügü: –Chauxcèx rü taxuüma i chixexü naxü i ñaã yatü –ñanagürü. <sup>5</sup> Natürü nümagü rü yexeraäcü Ngechuchuxü nixugüeama, rü ñanagürügü: –Nüma rü guxü i Yudéaanewa nanangüexëe i duixügü na cuxchi naxaexücèx. Rü Gariréaanewa inanaxügü ga yemaäcü na duixügüxü nangüexëëxü, rü ngëmaäcü nanaxü ñuxmata núma Yudéaanewa nangu –ñanagürügü.

### *Erodepëxewa nayexma ga Ngechuchu*

<sup>6</sup> Rü yexguma yemaxü naxínügu ga Piratu, rü duixügüna naca rü ngoxi Gariréaanecüäx yixi ga Ngechuchu. <sup>7</sup> Rü yexguma Piratu nüxü ínügu ga aixcüma Gariréaanecüäx na yiixü ga Ngechuchu rü Gariréaanearü äëxgacü ga Erodexütawa nanamu, yerü Yerucharéüwa nayexma ga Erode ga yexguma. <sup>8</sup> Rü yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu ga Erode rü nataäëxüchi. Yerü nuxcümama poraäcü nüxü nadauxchaü, yerü üpaacü nüxü naxínü ga nachiga. Rü ínananguxëe na Ngechuchuxü nadauxchaüxü na napëxewa naxüäxü ga wüxi ga mexü ga taxü ga Tupanaarü poramaã naxüxü. <sup>9</sup> Rü muëxpüxcüna Ngechuchuna naca ga Erode. Natürü Ngechuchu rü tama nanangäxü. <sup>10</sup> Rü yéma nayexmagü ta ga paigüarü äëxgacügü rü ngüexëëruügü ga Moíchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rü nümagü rü poraäcü Ngechuchuxü ínaxuaxügü. <sup>11</sup> Rü yexguma ga Erode rü norü churaragü rü poraäcü chixri Ngechuchumaã nachopetü. Rü nagu nidauxcüraügü. Rü ñuxüchi wüxi ga äëxgacüchirugu nayacuxëëgü na yemaäcü nüxü nacugüexücèx. Rü yemawena Piratuxüta wenaxärü Ngechuchuxü namu ga Erode. <sup>12</sup> Rü woo üpaacü ga Piratu rü Erodemaã nügüchi na naxaexü, natürü yema ngunexügu nixi ga nügümaã nangüxmüëxü.

### *Piratu rü Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxücèx (Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Cu 18.39-19.16)*

<sup>13</sup> Rü yexguma ga Piratu rü nanangutaquëxexëe ga paigüarü äëxgacügü, rü togü ga Yudíugüarü äëxgacügü, rü guxüma ga duixügü ga yéma yexmagüxü. <sup>14</sup> Rü Piratu ñanagürü nüxü: –Pema nuã chauxcèx penaga i ñaã yatü, rü nüxü pixu na chomaã nanuëxëëäxü i duixügü. Natürü pepëxewa nüxna chaca i ngëmachiga rü ñuxma rü marü nüxü pedau na taxuüma nawa ichayangauxü i ngëma chixexü i naxcèx ípenaxuaxüxü. <sup>15</sup> –Rü Erode rü ta taxuüma nawa inayangau i ngëma chixexü, rü ngëmacèx wenaxärü taxcèx nanamuëgu. Rü dücax, taxuüma i chixexü naxü na ngëmagagu nayuxücèx. <sup>16</sup> –Rü ngëmacèx chorü churaragüxü tá chamu na naçuaixgüäxücèx, rü ñuxüchi tá chayangëx –ñanagürü. <sup>17</sup> Rü nüma ga Piratu rü guxügüma ga yexguma yema petawa nanguuüxgu rü duixügüxü nataäëxëëchaü namaã ga na yangéäxü ga wüxi ga yatü ga poxcuxü. <sup>18</sup> Natürü guxüma ga yema duixügü rü wüxigu inanaxügüe ga aita na naxüexü. Rü ñanagürügü: –¡Napoxcu i ngëma Ngechuchu! ¡Rü Barabáxü waxi ínanguxuchixëë! –ñanagürügü. <sup>19</sup> Rü yema Barabá rü napoxcu yerü üpaacü Yerucharéüwa äëxgacümaã nananuëxëe ga duixügü, rü ñuxüchi namáëta. <sup>20</sup> Natürü ga Piratu rü wenaxärü duixügümaã nidexa, yerü nüma rü Ngechuchuxü ningéxchaü. <sup>21</sup> Natürü ga duixügü rü yexeraäcü aita naxüe rü ñanagürügü: –¡Curuchawa yapota! ¡Curuchawa yapota! –ñanagürügü. <sup>22</sup> Rü Piratu norü tomaëxpüxcüna duixügümaã nidexa, rü ñanagürü: –Dücèx, ¿tacü rü chixexü ëxna naxü? Choma rü taxuüma i chixexüxü nawa ichayangau na ngëmacèx chanayuxëëxü. Rü chorü churaragüxü tá chamu na naçuaixgüäxücèx, rü ñuxüchi tá chayangëx –ñanagürü. <sup>23</sup> Natürü nümagü ga duixügü rü yexeraäcü aita naxüeama, rü naxcèx ínacagü na curuchawa yapotaäxücèx. Rü yema na nayexeragüamaxü ga yema duixügü rü düxwa ga Piratu rü duixügüga naxínü. <sup>24</sup> Rü nüma ga Piratu rü

norü churaragüxü namu na naxügüãxücèx ga yema duüxügü naxwèxegüxü. <sup>25</sup> Rü Barabáxü ningëx, yerü yema nixi ga duüxügü naxcèx ícagüxü. Rü yema Barabá nixi ga poxcuxü naxcèx na duüxügüxü ãëxgacümaã nanuëxëëxü rü namáëtaxü. Rü yexguma ga Piratu rü duüxügüna Ngechuchuxü namu na namaã naxügüãxücèx ga yema nümagü nanaxwèxegüxü.

*Ngechuchuxü curuchawa nipotagü*

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Cu 19.17-27)

<sup>26</sup> Rü yema duüxügü rü Ngechuchuxü nigagü na curuchawa yanapotagüãxücèx. Rü yexguma Ngechuchuxü yagagüyane, rü yexma namagu nüxü nangaugü ga wüxi ga yatü ga Chireneçüãx ga naãnewa ne ücü. Rü Chimáü nixi ga naega. Rü Chimáüxü niyauxgü ga duüxügü, rü naätügu ngixü naxünagügü ga curucha na Ngechuchuwe ngixü nangexücèx. <sup>27</sup> Rü muxüma ga duüxügü rü nawe narüxi. Rü yema duüxügütanüwa nayexmagü ga muxüma ga ngexügü ga auxexü rü aita üexü, yerü Ngechuchucèx nangechaügü. <sup>28</sup> Natürü ga Ngechuchu rü yema ngexügüxü nadawenü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngeçügüx, Pa Yerucharéçüãx ¡täxü i chauxcèx pexauxexü, natürü pegüçèxtama pexauxe rü pexacügücèx! <sup>29</sup> —Erü nawa tá nangu i ngunexügü i nagu ñagüxü tá i duüxügü:

“Tataãëgü ya yixema ngeãxta ya taxuacüma ãxãcügüxe, rü taguma tacharaügüxe, rü taguma maïxãcügüxe, erü taxucatáma tümãxãcügücèx taxauxe”, ñagüxü. <sup>30</sup> —Rü ngëxguma i duüxügü rü tá mëxpünegüxü nacèèxügü rü ñanagürügü tá:

“¡Toëtügu rübuemü!” ñanagürügü tá. Rü tá ngüchitaerügüxü nacèèxügü, rü ñanagürügü tá:

“¡Toxü idüxétügü!” ñanagürügü tá. <sup>31</sup> —¿Erü ñuxãcü tá namaã nachopetü i ngëma duüxügü i aixcüma chixexü ügüxü, ega ñaã chixexü chomaã naxügügu na woo taxuüma i chixexü chaxüchiréxü? —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>32</sup> Rü yéma nanagagü ta ga taxre ga máëtagüxü na Ngechuchurü curuchawa yanapotagüãxücèx. <sup>33</sup> Rü yexguma nawa nangugügu ga yema nachica ga Duüxëêruchinèxãgu äegaxü, rü yéma curuchawa Ngechuchuxü nipotagü. Rü yema taxre ga máëtagüxü rü ta Ngechuchurü curuchawa nipotagü, wüxi ga norü tügünecüwawa rü to ga norü toxwecüwawa. <sup>34</sup> Rü yexguma Ngechuchuxü curuchawa íyapotagüyane, rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pa Chaunatüx, ¡nüxü nangechaü i ñaã duüxügü, erü tama nüxü nacüèxgü na ¡acü rü chixexü naxüexü! —ñanagürü. Rü yema churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü ñuxüchi wüxi ga díeru ngixü nañanagügü na yemawa nüxü nacüèxgüxücèx na texéarü tá yixü ga yema Ngechuchuchiru. <sup>35</sup> Rü duüxügü rü yéma inarüdaunü. Natürü yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü Ngechuchuxü nacugüe, rü ñanagürügü: —Nüma rü togüxü namaxëxë. ¡Ëcü, ñuxma rü nügütama namaxëë ega aixcüma Cristu ya Tupana nüxü unetacü yixígu! —ñanagürügü. <sup>36</sup> Rü yema churaragü rü ta Ngechuchuxü nacugüe. Rü naxütawa naxi, rü nüxna nanaxã ga binu ga üxchiücü. <sup>37</sup> Rü ñanagürügü nüxü: —Ega Yudíugüarü ãëxgacü ya tacü quixígu, ¡rü cugütama rüngüxëë i ñuxmax, na ícunguxuchixücèx! —ñanagürügü. <sup>38</sup> Rü norü curuchatapëxewa nipota ga wüxi ga mürapewaxacü ga äegatachinüxü ga Griégügügawa rü Dumacüãxgügawa rü Yudíugügawa ümatüxü ga ñaxü: —Daa nixi ya Yudíugüarü Äëxgacü ya Tacüxüchi —ñaxü. <sup>39</sup> Rü wüxi ga yema máëtaxü ga naxrü curuchawa ipotaxü rü Ngechuchumaã naguxchiga, rü ñanagürü: —Ega aixcüma Cristu quixígu, ¡rü cugütama rüngüxëë na ícunguxuchixücèx, rü toxü rü ta rüngüxëë na ítangüxüxücèx! —ñanagürü. <sup>40</sup> Natürü ga yema to ga máëtaxü rü namücüxü ínangaxüchiamá, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü naxrü na curuchawa quipotachiréxü, ¿rü ngëxguma rü ta tama Tupanaxü cumüxü? <sup>41</sup> —Yixema rü name nixi na ipoxcuexü erü tagagutama nixi i ngüxü ingegüxü erü ngëma nixi i tórü natanü

naxcèx ga yema chixexũ ga ixügũxũ. Natürü daa yatü rü taxuũma i chixexũ naxü — ñanagürü. <sup>42</sup> Rü yexguma ga yema máëtaxũ rü ñanagürü: —Pa Ngechuchux, jchoxna nacuéxãchi i ngëxguma wenaxârü núma cuxũxgu rü âëxgacũxũ ícunguxgu! —ñanagürü. <sup>43</sup> Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Aixcüma cumaã nüxũ chixu rü ñomatátama i ngunexũgu chomaã cungëxma i mexëchixũ i naãnewa —ñanagürü.

### *Nayu ga Ngechuchu*

*(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Cu 19.28-30)*

<sup>44</sup> Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu rü guxũwama naxëãne ñuxmata tomaëxpũxarü orawa nangu ga yáuanecü. <sup>45</sup> Rü ga üëxcü rü nixo. Rü tupauca ga taxũneârü tüyemachiũxũ rü ngãxũgu narügaute. <sup>46</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü poraãcü aita naxü rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, cuxmëxwa chanangëx i chauãë —ñanagürü. Rü yema ñaxguwena rü nayu. <sup>47</sup> Rü yexguma yema churaragüarü âëxgacü ga Dumacũãx nüxũ dëuxgu ga yema ngupetũxũ, rü Tupanaxũ nicuëxũũ, rü ñanagürü: —Aixcüma ñaã yatü rü taxuũma i chixexũ naxü —ñanagürü. <sup>48</sup> Rü guxũma ga yema togü ga duũxũgü ga yéma yexmagũxũ rü nüxũ daugũxũ ga yema ngupetũxũ, rü poraãcü nangechaũgüãcüma napatacèx nawoegu. <sup>49</sup> Natürü guxũma ga yema duũxũgü ga aixcüma Ngechuchuxũ cuëxgũxũ rü yaxũwa-tama nüxũ narüdaunü ga yema ngupetũxũ. Rü yema duũxũgütanüwa ta iyexmagü ga yema ngecügü ga Ngechuchuwe rüxícü ga yexguma Gariréaanewa ne naxũxgu.

### *Ngechuchu rü naxmaũgu nayanaxüchigü*

*(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Cu 19.38-42)*

<sup>50</sup> Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Yudéaanewa yexmane ga ñãne ga Arimatéacũãx, rü Yúche nixĩ ga naëga. Rü nüma rü Yudíugüarü âëxgacügütanüwa naxü, natürü namecüma rü meã namaxũ. <sup>51</sup> Rü nüma rü poraãcü ínananguxëë na ínanguxũ ga Tupana na yéma âëxgacü yíixúcèx. Rü yemacèx tama norü me nixĩ ga yema Ngechuchumaã naxügũxũ ga yema togü ga namücügü ga âëxgacügü. <sup>52</sup> Rü nüma ga Yúche rü Piratuxütawa naxü, rü Ngechuchuxü necèx ínayaca. <sup>53</sup> Rü curuchawa nayayaxu ga Ngechuchuxüne, rü wüxi ga düxruũmaã nananuque. Rü wüxi ga naxmaũ ga nutaarü mëxpũxüwa yacaxmaũgũxũgu nayanaxüchü. Rü yema naxmaũ rü nayexwacaxũ, rü taguma texéxũ nagu yaxüchigüxũ nixĩ. <sup>54</sup> Rü yema nixĩ ga ngunexũ ga nagu Yudíugü nügü imexëëgũxũ naxcèx ga ngüxchigaarü ngunexũ. Rü marü ningóonechaũ ga yema ngüxchigaarü ngunexũ. <sup>55</sup> Rü yema ngecügü ga Ngechuchumaã Gariréaanewa ne ícü, rü Ngechuchuxũ íyaxüchigüxüwa íyadaugü. Rü nüxũ idaugü ga ñuxãcü na íyaxüchigüãxũ ga naxüne. <sup>56</sup> Rü yexguma ngípatawa nangugügu, rü inamexëëgü ga pumara rü chixũ. Rü irüngügu ga ngüxchigaarü ngunexũgu, yerü yema nixĩ ga Tupanaârü mu.

## 24

### *Yuwa ínarüda ga Ngechuchu*

*(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Cu 20.1-10)*

<sup>1</sup> Rü pëxmamaxüchi ga yüxüarü ngunexũgu, rü yema ngecügü rü wenaxârü naxmaũwa íyadaugü. Rü yéma inangegü ga yema pumara ga yamexëëgũxũ. Rü naĩgü ga ngecügü rü ta ngĩxũ íyaxümcügü. <sup>2</sup> Rü yexguma yéma nangugügu, rü nüxũ iiyangaugü ga marü na ínaxügachixũ ga guma nuta ga naxmaũârü ngüxtaũxũ. <sup>3</sup> Rü yexma nagu ichocu, natürü taxuũma idaugü ga naxüne ga Cori ga Ngechuchu. <sup>4</sup> Rü yema ngecügü rü poraãcü íbaixãchiãëgü, rü tama nüxũ icuëxgüéga ga tacü na naxügũxũ. Rü ngürüãchi nüxũ idaugü ga taxre ga yatügü ga ngĩxũtagu chigüxũ ga poraãcü iyaurachirutanücüxũ. <sup>5</sup> Rü yema ngecügü rü iyarümaxãchierügü, yerü poraãcü imuëë. Rü yemacèx ga yema yatügü rü ñanagürügü ngĩxũ: —¿Tüxcüũ nuxã yuetamaũgu naxcèx peyadau ya yima maxücü? <sup>6</sup> — Nataxuma i nuã ya Ngechuchu, erü marü wena namaxũ. jRü nüxna pecuëxãchie ga yema

ore ga pemaã nüxü yaxuxü ga yexguma Gariréaanewa nayexmagu! <sup>7</sup>—Yerü pemaã nüxü nixu ga ñuxácü pecaduãxgüxü tá na yayauxgüxü, rü curuchawa na yapotagüãxü, rü ñuxácü tomaëxpüx i ngunexügu tá wena na namaxüxü —ñanagürügü ga yema yatügü. <sup>8</sup> Rü yexguma ga yema ngecügü rü nüxna icuèxâchie ga yema Ngechuchuarü ore. <sup>9</sup> Rü nüxna iwoegu ga yema naxmaü. Rü yema 11 ga Ngechuchuarü ngúexügümaã nüxü iyarüxugüe ga guxüma ga yema nüxü nadaugüxü. Rü guxüma ga togü ga yaxögüxü ga yéma yexmagüxümaã rü ta nüxü iyarüxugüe. <sup>10</sup> Rü María ga Magadácüãx, rü Cuána, rü María ga Chaütiágu naë, rü naigü ga ngecügü iyixi ga wüxigu yéma Ngechuchuarü ngúexügüxütawa nangegücü ga yema ore. <sup>11</sup> Natürü yema ngúexügücèx rü ñnucamare nixi ga yema ore, rü tama ngixü nayaxögüchaü. <sup>12</sup> Natürü ga Pedru rü inañaachi, rü ñnayadau ga naxmaüwa. Rü yexguma nagu yadaucuchigu ga naxmaü, rü nüxü nadau ga düxruügü ga wüxicüwagu na nanuxü. Rü poraãcü nabaixãchiãë namaã ga yema ngupetüxü, rü ñaixãchiãëcüma napatacèx nataegu.

*Emaüärü namawa nangox ga Ngechuchu  
(Mr 16.12-13)*

<sup>13</sup> Rü yema ngunexügutama rü taxre ga yema Ngechuchuarü ngúexügü rü wüxi ga ñâne ga Emaüwa naxi. Rü norü yaxü ga guma ñâne rü 11 ga kilómetru nixi nüxna ga Yerucharéü. <sup>14</sup> Rü yexguma namagu naxiyane, rü nachigagu nidexatanü ga guxüma ga yema ngupetüxü. <sup>15</sup> Rü yexguma yemachigagu iyadexatanüyane, rü nümatama ga Ngechuchu rü ngürüachi naxcèx yéma nixü, rü natanügu nixüchigü. <sup>16</sup> Natürü yema ngúexügü rü woo Ngechuchuxü nadaugü, rü tama nüxü nacuèxgüéga na Ngechuchu yiixü, yerü Tupana rü nanatoöëgü na tama Ngechuchuxü nacuèxgüxücèx. <sup>17</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu, rü yema taxre ga ngúexügüna naca, rü ñanagürü: —¿Tacüchiga nixi i pidexatanüxü na nuxã namagu na pexixü? ¿Rü tacücèx nixi i pengechaüëxü? —ñanagürü. <sup>18</sup> Rü wüxi ga yema ngúexü ga Creopágu äegaxü nanangãxü, rü ñanagürü: —Guxüma i duüxügü nixi i nüxü cuáxü ga yema yexwaca ngupetüxü ga Yerucharéüwa. Rü cuma na yexma cunaxüãnechiréxü rü maneca cuxicatama nixi i tama nüxü cucuáxü ga yema ngupetüxü —ñanagürü. <sup>19</sup> Rü yexguma ga nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Tacü nangupetü ga Yerucharéüwa? —ñanagürü. Rü nanangãxügü ga yema ngúexügü, rü ñanagürügü: —Poraãcü chixexü nüxü naxüpetü ga Ngechuchu ga Nacharétucüãx. Nüma ga Ngechuchu rü Tupanaärü orearü uruü ga mecü nixi. Rü Tupanapëxewa rü duüxügüpëxewa namecüma rü nanaxü ga taxü ga cuèxruügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü, rü meã duüxügüxü nangúexë. <sup>20</sup> —Natürü ga paigüarü äëxgacügü rü tóru äëxgacügü rü nayayauxgü. Rü Dumacüãx ga äëxgacügüna nanamugü na curuchawa yapotagüãcüma nayuxëëgüãxücèx. Rü yemaãcü nayamëxgü. <sup>21</sup> —Toma nüxü tacuèxgu rü nüma tá nixi i tomaã naporaxü na ñanguxuchixücèx i tachiüãne nüxna i Dumacüãxârü äëxgacü. Rü ñuxma rü marü tomaëxpüx i ngunexü nawena nixi ga na yamëxgüãxü. <sup>22-23</sup> —Natürü tama ngëxícatama nixi, yerü ñuxre ga ngexügü ga totanüxü rü toxü ñayabaixgügü. Yerü yema ngexügü rü pèxmamaxüchi ñayadaugü ga naxmaüwa, rü tama nüxü ñayangaugü ga naxüne ga guma Ngechuchu. Rü yemacèx ga yema ngexügü rü toxcèx nawoegu, rü tomaã nüxü nayarüxugüe ga nüxü na nadaugüxü ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxücüãx. Rü yema daxücüãxgü rü namaã nüxü nixugügü ga Ngechuchu rü na namaxüxü —ñanagürügü. <sup>24</sup> Rü yexguma yema ngexügüarü orexü taxinüëgu, rü ñuxre ga tomücügü rü naxmaüwa ñayadaugü. Rü yema ngexügü nüxü ixugüxürü nüxü ñayangaugü ga naxmaü. Natürü tama Ngechuchuxü nadaugü —ñanagürügü. <sup>25</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü tama peãeta ipexü i pemax? ¿Rü ñuxgura tá ta ipeyaxögüxü i nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügüarü ore? <sup>26</sup> ¿Rü tama ëxna nüxü pecuèx ga yema ngúxü tá na yangexü ga Cristu naxüpa na daxügüxü i naãnewa naxüxü, na ngema äëxgacü yiixücèx? —ñanagürü.

27 Rū yexguma inanaxügü ga namaã na nangoxëẽãxü ga guxüma ga Tupanaãrū ore ga nachiga ümatüxü. Rū yema Tupanaãrū ore ga Moïché ümatüxümaã inanaxügü. Rū ñuxüchi namaã nüxü nixu ga guxüma ga yema Tupanaãrū ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrū orearü uruügü ümatügüxü. 28 Rū yexguma yema iãne ga Emaüwa nangugügu, rü Ngechuchu rü nümaxü toxnamana nügü naxüxëẽneta. 29 Natürü ga yema ngúexügü rü nüxü nacèexügü na yexma naxãüxücèx, rü ñanagürügü: —¡Nuxma toxütagu nape, erü marü nayáuane, rü paxa tá nachüta! —ñanagürügü. Rū yexguma ga Ngechuchu rü nawe yexma narüxãüx. 30 Rū yexguma chibücèx wüxiwa mechawa natogügu, rü Ngechuchu nanayaxu ga pãü. Rū Tupanana moxë naxcèx naxã. Rū ñuxüchi inanabücu, rü wüxichigüna nanaxã. 31 Rū yexgumatama naãëxü nicuèxãchitanü. Rū nüxü nacuèxgü na guma yiixü ga Ngechuchu. Natürü yexgumatama ngürüãchi inayarütaxu ga nümax. 32 Rū yema taxre ga ngúexügü rü nügümaã ñanagürügü: —¿Tama ëxna ga itaãëgüxü ga tórü maxünewa ga yexguma namawa tamaã yadeaxgu rü tamaã nangoxëãgu ga Tupanaãrū ore i ümatüxü? —ñanagürügü. 33 Rū yexgumatama ga yema taxre ga ngúexügü rü inaxiãchi ga Yerucharéücèx na nawoeguxü. Rū yexma nüxü nayangau ga na íngutaquëxegüxü ga yema 11 ga Ngechuchuarü ngúexügü rü togü ga natanüxügü. 34 Rū yema duixügü ga íngutaquëxegüxü rü ñanagürügü nüxü: —Aixcüma nixi i marü wena namaxüxü ya Cori ya Ngechuchu. Rū Chimáü ga Pedru rü marü nüxü nadau —ñanagürügü. 35 Rū yexguma ga yema taxre ga ngúexügü rü ta nüxü nixugügü ga yema nüxü ngupetüxü ga namawa, rü ñuxãcü nüxü na yacuèxãchitanüxü ga guma na yiixü ga Ngechuchu ga yexguma pãü inabücuxgu.

*Ngechuchu rü norü ngúexügüçèx nangox  
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Cu 20.19-23)*

36 Rū yexguma yemaãcü íyadexagüyane, rü ngürüãchi norü ngãxütanügu nachi ga Ngechuchu. Rū nüxü narümoxë, rü ñanagürü: —Nuxmaë Pa Chorü Duixügüx —ñanagürü. 37 Natürü nümagü rü nabaixãchiãëgü, rü poraãcü namuñë, yerü nagu naxinüëgu rü wüxi ga naxchixixümare nadaugü. 38 Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü pebaixãchiãëgü rü tama peyaxögü na choma chiixü? 39 —¡Düçèx, nüxü pedèux ya choxmëxgü rü chaucutügü! Rū chomatama chixi. ¡Rü choxü pingögü rü meã choxü perüdaunü! Erü wüxi i naxchixi rü tama choxü pedauxürüü naxãmachi rü naxãchinèxã —ñanagürü. 40 Rū yema ñaxguwena, rü nüxü nanawëx ga naxmëx rü nacutü. 41 Natürü ga yema duixügü rü yexguma rü ta tama nüxü nayaxögü, yerü nabaixãchiãëgü rü nataãëgü. Rū yemacèx ga Ngechuchu rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Pexü nangëxmaxü i òna i nuã? —ñanagürü. 42 Rū yexguma nüxna nanaxãgü ga wüxi ga choxni ga iguxüchipëxe rü wüxiweü ga berure. 43 Rū nüma ga Ngechuchu rü nanayaxu. Rū yema duixügüpëxewa nanangöx. 44 Rū ñuxüchi ñanagürü nüxü: —Rū yema choxü ngupetüxü rü yema nixi ga pemaã nüxü chixuxü ga yexguma tauta chayuxgu rü petanüwa chayexmagu. Yerü yexguma rü pemaã nüxü chixu rü ñacharügü: “Rü tá ningu i guxüma i Tupanaãrū ore i chauchiga ümatüxü i Wiyaegüarü poperawa, rü Moïché ümatüxü i mugüwa, rü ore i nuxcümaügüxü ga Tupanaãrū orearü uruügü ümatüxüwa”, ñacharügüchirëx pexü. 45 Rū yemaãcü namaã nanangoxëẽ ga Tupanaãrū ore ga ümatüxü. 46 Rū ñanagürü nüxü: —Tupanaãrū ore i ümatüxüwa rü nüxü nixu rü choma i Cristu rü tá chayü, rü tomaëxpüx i ngunexügu rü tá wena chamaxü. 47 —Rū yematama ore i ümatüxüwa nüxü nixu rü tá chauégagu tá nixi i nüxü yaxugüxü i ore i mexü. Rū Yerucharéüwa tá inaxügü i ngëma ñuxmatáta guxü i naãnewa nangu na ngëmaãcü duixügü nüxü rüxoexücèx i nacüma i chixexü na Tupana nüxü nüxü ngechaüxücèx i norü pecadugü. 48 —Rü ñuxma rü pematama nixi i chorü orearü uruügü, rü tá duixügümaã nüxü pixu ga yema chauxütawa nüxü pedaugüxü rü nüxü pexinüëxü. 49 —Rü dücax, choma rü pexcèx tá núma chanamu i Naãë i Üünexü ga pexcèx nüxü

naxunetaxũ ya Chaunatũ. Natũrũ chanaxwèxe i númatátama daa ããne ya Yerucharéũwa pengẽxmagũ, ñuxmatáta penayauxgũ i ngẽma Tupanaãẽ i Üünexũ i daxũwa ne ũxũ i tá pexũ poraexẽẽxũ –ñanagũrũ.

*Ngechuchu rü daxũguxũ ga naãnewa naxũ*  
(Mr 16.19-20)

<sup>50</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rü Yerucharéũãrũ toxnamana norũ ngúexũgũxũ nagagũ, ñuxmata Betániããrũ ngaicamana nangugũ. Rũ yéma norũ ngúexũgũétũ nawémẽx, rü Tupanana naxcèx naca na nũxũ nangũxẽẽxũcèx. <sup>51</sup> Rũ yexguma yema ngúexũgũcèx nayumũxẽguwena rü nũxna nixũgachi. Rũ Tupana daxũguxũ ga naãnewa nanaga. <sup>52</sup> Rũ nümagũ ga norũ ngúexũgũ rü Ngechuchuxũ nicuèxũgũ. Rũ ñuxũchi taãẽãcũma Yerucharéũcèx nawoegu. <sup>53</sup> Rũ guxũguma tupauca ga taxũnewa naxĩxũ, rü yéma Tupanaxũ nicuèxũgũ. Rũ ngẽmaãcü yĩ.



## ORE I MEXÛ GA CUÁÛ ÜMATÛXÛ

### *Tupana Nane rü duïxüãcü nangox*

<sup>1</sup> Naxüpa ga guxüma, rü marü nayexma ga Tupana Nane. Rü Tupanamaã nayexma rü woetama Tupana nixi ga nümax. Nüma rü Tupanaãrü Ore nixi i naega erü tamaã nüxü nixu i Tupanachiga. <sup>2</sup> Rü naxüpa ga guxüma rü nüma ga Tupana Nane rü naxütawatama nayexma. <sup>3</sup> Rü guma Nanexü nixi ga namuxü ga Tupana na naxüãxücèx ga guxüma. Rü nataxuma i tacü i ñuxma ngëxmaxü i tama nüma naxüxü. <sup>4</sup> Rü Nanewa nixi i nangexmaxü i maxü. Rü ngema maxü rü guxü i duïxügüarü ngóonexëëruü nixi. <sup>5</sup> Rü yima Nane rü woo chixexü íporaxüwa rü duïxügüxü nüxü nacuèxëë i Tupanachiga. Rü ngëma chixexü rü taxucü-rüwama ngëma mexüxü narüyexera. <sup>6-7</sup> Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Cuáü ga baiüxëëruügu äegacü. Rü guma nixi ga Tupana núma namucü na nüxü yaxuxücèx ga nachiga ga guma ngóonexëëruü na yemaãcü guxäma nüxü yaxögüxücèx. <sup>8</sup> Rü nüma ga Cuáü rü tama Tupana Nane ya duïxügüarü ngóonexëëruü nixi. Natürü nüma nixi ga Tupana núma namuxü na nüxü yaxuxücèx ga nachiga ga guma ngóonexëëruü. <sup>9</sup> Rü ñoma ga naãnewa nangu ya yima aixcüma Tupana Nane ixücü i guxüma i duïxügüxü ngóonetanüxëëcü. <sup>10</sup> Rü nüma ga guma Nane ga Tupanaãrü Ore ixücü rü ñoma ga naãnewa nayexma. Rü woo nagagu nixi ga naxüãxü ga guxüma ga ñoma ga naãne, natürü ñoma ga naãne-cüãx ga duïxügü rü tama nüxü nacuèxgü na texe yïixü. <sup>11</sup> Nuã norü naãnewatama nangu, natürü norü duïxügü ga Yudíugü rü tama nanayauxgü. <sup>12</sup> Natürü guxema nayauxgüxe rü nüxü yaxögüxe rü tüxü nanatauxchaxëë na Tupanaxácügü tixígüxü. <sup>13</sup> Rü ñuxma rü Tupanaxácügü tixígü ga guxema yaxögüxe. Natürü tama noxri tabuexügagu nixi i ngëma rü tama tümanatügüarü ngúchaügagu nixi. Natürü i ñuxma rü Tupanaxácügü tixígü ga guxema yaxögüxe yerü nümatama ga Tupana rü naxácügüxü tüxü nixígüxëë. <sup>14</sup> Rü nüma ya yima Nane ya Tupanaãrü ore ixücü rü duïxüãcü nangox. Rü totanüwa nayexma rü poraãcü toxü nangechaü rü aixcüma nixi ga norü ore. Rü toma nüxü tadaugü ga ñuxácü na naxüünexü. Rü Nanatüxütawa nanayaxu ga yema üüne yerü nügümaã nüxü nawüxicèx ga nüma. <sup>15</sup> Rü gumachigaxü nixi ga yaxuxü ga Cuáü ga yexguma ñaxgu: –Daa nixi ga guma pemaã nüxü chixuchigacü ga yexguma ñachaxgu:

“Rü yima choweama ne ücü rü choxü rüyexeracü nixi, yerü woetama marü nayexma ga tauta chabuxgu ga chomax”, ñanagürü ga Cuáü. <sup>16</sup> Rü yima Tupana Nane rü namecümáxüchi rü naxmëxwa nangëxma i guxüma. Rü naxütawa nixi i nayauxgüxü i guxüma i ngüxëëgü. <sup>17</sup> Rü Moïchéxü nixi ga namuxü ga Tupana na tüxü nangúexëëxücèx ga yema norü mugü. Natürü Ngechuchu ya Cristuxü nixi ga namuxü na tüxü nangúexëëxücèx na yigü ingechaügüxü rü nagu imaxëxücèx i ore i aixcüma ixixü. <sup>18</sup> Taguma texé ñuxgu nüxü tadau ga Tupana. Natürü Nane ya nügümaã nüxü wüxicacü nixi ya tüxü nüxü cuèxëëcü. Rü yima Nane rü Tupanaxüchi nixi, rü Nanatümaã wüxiwa nangëxmagü.

### *Cuáü ga baiüxëëruü rü nüxü nixu ga Ngechuchu ya Cristuchiga*

#### *(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)*

<sup>19</sup> Rü yema Yudíugüarü äëxgacügü ga Yerucharéücüãx rü Cuáü ga baiüxëëruüxütawa nanamugü ga paigü rü Lebítanüxügü na nüxna yacagüexücèx na texe yïixü. <sup>20</sup> Rü nüma ga Cuáü rü meãma nügü nixu, rü ñanagürü: –Tama nixi i Cristu chíxü i chomax – ñanagürü. <sup>21</sup> Rü wenaxãrü nüxna nacagü rü ñanagürügü: –¿Texé ëxna quixi? ¿Éxna cuma ga nuxcümaücü ga Tupanaãrü orearü uruü ga Ería quiixü? –ñanagürügü. Rü Cuáü nanangãxü rü ñanagürü: –Tama Ería chixi –ñanagürü. Rü nümagü rü wenaxãrü nüxna

nacagüe rü ñanagürügü: —¿Éxna cuma quiixü ya yima orearü uruü ga Moïché nüxü ixucü ga ínguxchaücü? —ñanagürügü. Rü CuáŨ nanangãxü rü ñanagürü: —Tama yima chixĩ —ñanagürü. <sup>22</sup> Rü yexguma ñanagürügüama: —¿Éxna texé quiixü? Erü tanaxwèxe i ngëma núma toxü mugüxütawa tanange i curü ngãxüga. ¿Rü ñuxü ñacuxü i ñuxma na texé quiixü? —ñanagürügü. <sup>23</sup> Rü CuáŨ nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Choma nixĩ i ngëma duüxü i dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxüwa tagaãcü ñachaxü:

“¡Rü nüxü perüxoe i pecüma i chixexü rü ipeyanawëxãchixëëx i perü maxü naxcèx ya Cori ya Tupana!” ñachaxü, guma nuxcümaücü ga orearü uruü ga Ichaxía nüxü ixuxürüü —ñanagürü. <sup>24-25</sup> Rü yexguma ga yema paigü rü Parichéugü yéma mugüxü ga CuáŨmaã na yanadexagüxücèx rü wenaxârü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —Rü ngëxguma tama Cristu quixigu, rü tama Ería quixigu, rü tama yima orearü uruü ya ínguxchaücü quixigu, ¿rü tüxcüü i duüxügüxü ícubaiüxëëx i ñuxmax? —ñanagürügü nüxü. <sup>26-27</sup> Rü CuáŨ nanangãxü rü ñanagürü: —Choma rü dexáwamare íchanabaiüxëë i duüxügü. Natürü petanüwa nangëxma ya yima tama nüxü pecuácü ya choweama ne ücü. Rü choma rü napëxewa rü taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunügüarü wëgüwa chame —ñanagürü ga CuáŨ. <sup>28</sup> Rü yema nachica ga Betániãgu äegaxüwa nixĩ ga CuáŨ ga nüxü yaxuxü ga yema ore. Rü natü ga YudáŨârü tocutüwa nixĩ ga yema nachica ga ngextá CuáŨ duüxügüxü íbaiüxëëxüwa.

### *Ngechuchu nixĩ ga Tupana núma namucü na duüxügüarü pecaducèx nayuxücèx*

<sup>29</sup> Rü moxüãcü ga CuáŨ rü Ngechuchuxü nadau ga naxcèx na yaxüxü. Rü ñanagürü ga CuáŨ: —¡Rü dücax! Daa nixĩ ya yima Tupana núma namucü na nayuxücèx na ñoma i naãnecüãx i duüxügüarü pecaduxü iyanaxoxëëxücèx. <sup>30</sup> —Rü choma rü daa Ngechuchuchigaxü nixĩ ga chixuxü ga yexguma ñachagu:

“Rü choweama ne naxü ya wüxi ya chorü yexeracü, yerü nüma rü woetama nayexma ga tauta chabuxgu ga chomax”, ñachagu. <sup>31</sup> —Rü chomatama ga noxri rü tama nüxü chacuèx ga texe na yïxü ga nümax. Natürü núma chaxü na dexáwamare duüxügüxü íchibaiüxëëtanüxücèx na tatanüxü i Yudiugü nüxü cuèxgüxücèx na texé yïxü —ñanagürü.

<sup>32</sup> Rü ñanagürü ta ga CuáŨ: —Rü chomatama nüxü chadau ga Tupanaãe ga Üünexü ga yexguma wüxi ga muxtucurüü daxüwa ínaxexeegu rü Ngechuchuxünegu yanawëxgux. <sup>33</sup> —Choma rü noxri tama nüxü chacuèx ga texe na yïxü ga nümax. Natürü ga Tupana ga choxü mucü na dexáwamare duüxügüxü íchabaiüxëëxücèx, rü ñanagürü choxü:

“Rü yima nüxü cudaucü ya chauãe i Üünexü naetügu íruxexecü, rü yima tá nixĩ ya chauãe i Üünexü duüxügüna nguxëëcü”, ñanagürü choxü. <sup>34</sup> —Choma rü marü yima Ngechuchuxü chadau rü pemaã nüxü chixu na nüma rü aixcüma Tupana Nane yïxü —ñanagürü.

### *Nüxãraixü ga norü ngúexügü ga Ngechuchu*

<sup>35</sup> Moxüãcü rü wenaxârü CuáŨmaã yema nachicawa tayexmagü ga toma ga taxre ga norü ngúexügü. <sup>36</sup> Rü yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu ga yéma na naxüpetüxü, rü CuáŨ rü ñanagürü toxü: —¡Dücèx! Yima nixĩ ya Tupana núma namucü na pecaducèx nayuxücèx —ñanagürü. <sup>37</sup> Rü toma ga CuáŨârü ngúexügü rü nüxü taxĩnüe ga yexguma yema ñaxgu. Rü Ngechuchuwe tarüxĩ. <sup>38</sup> Rü nügü ínidau ga Ngechuchu, rü toxü nadau ga nawe na tarüxixü. Rü toxna naca rü ñanagürü toxü: —¿Tacücèx pedau? —ñanagürü. Rü tomagü rü ñatarügügü: —Pa Ngúexëëruüx, ¿ngexta nixĩ i cupexü? —ñatarügügü. <sup>39</sup> Rü Ngechuchu toxü nangãxü, rü ñanagürü toxü: —¡Nuã chowe perüxü rü ípeyadëux! —ñanagürü. Rü nawe tarüxĩ, rü nüxü tadaugü ga na ngexta napexü. Rü yexguma yéma tangugügu, rü marü ägümücüarü orawa nangu ga na nayáuanexü. Rü yexma naxüttagu tarücho rü ñuxmata nachüta. <sup>40</sup> Rü choma chixĩ ga noxri CuáŨ ga baiüxëëruüxü chaxĩnüxü ga yixcama Ngechuchuwe charüxüxü. Rü chomücü rü Aüdré

nixĩ. Rũ nũma rũ Pedru ga Chimáũeneẽ nixĩ. <sup>41</sup> Rũ yexgumatama ga Aũdré, rũ naẽneẽ ga Chimáũcèx nayadau. Rũ ñanagürü nüxũ: —Rũ marũ nüxũ itayangau ya yima Cristu ga nuxcũma Tupana nüxũ unetacũ —ñanagürü. <sup>42</sup> Rũ yemawena, rũ Ngechuchu íyexmaxũwa Chimáũxũ naga ga Aũdré. Rũ yexguma Ngechuchu Chimáũxũ dèuxgu, rũ ñanagürü nüxũ: —Cuma nixĩ i Chimáũ i Cuáũ nane quiĩxũ. Natürü i ñuxmawena rũ Nuta tá nixĩ i cuéga —ñanagürü. Rũ ngẽma naega rũ Pedru ñaxũchiga nixĩ.

### *Ngechuchu rũ naxcèx naca ga Piripi rũ Natanae*

<sup>43</sup> Rũ moxũãcũ ga Ngechuchu rũ nügũ namexẽẽ na Gariréaanewa naxũxũcèx. Rũ Piripixũ inayangau rũ ñanagürü nüxũ: —¡Chowe ruxũ! —ñanagürü. <sup>44</sup> Rũ nũma ga Piripi rũ ñane ga Bechaídacũãx nixĩ. Rũ yémacũãx ta nixĩ ga Aũdré rũ Pedru. <sup>45</sup> Rũ Piripi rũ Natanaecèx nayadau, rũ ñanagürü nüxũ: —Marũ nüxũ itayangau ya yima Cristu ga Moĩché nachiga naxũmatũcũ ga mugũarũ poperawa, rũ nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ ta nachiga naxũmatũgũcũ. Yima nixĩ ya Yũche nane ya Ngechuchu ya Nacharétucũãx —ñanagürü. <sup>46</sup> Rũ ñanagürü ga Natanae: —¿Ñuxãcũ i tacũ rũ mexũ i Nacharétuwa ne naxũxũ? —ñanagürü. Rũ Piripi nanangãxũ, rũ ñanagürü nüxũ: —¡Dũcèx, ngĩã rũ ítayadau! —ñanagürü. <sup>47</sup> Rũ yexguma Ngechuchu Natanaexũ dèuxgu ga naxcèx na yaxũxũ, rũ ñanagürü: —¡Dũcèx! Yéa ne naxũ i wũxi i yatũ i aixcũma Yudíu ixĩxũ i aixcũma ngearũ chixexũãxũ —ñanagürü. <sup>48</sup> Rũ yexguma ga Natanae rũ Ngechuchuna naca, rũ ñanagürü nüxũ: —¿Ñuxãcũ i choxũ cucuáxũ? —ñanagürü. Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürü nüxũ: —Naxũpa ga Piripi cuxcèx na yaxaxũ, rũ choma rũ cuxũ chadau ga yexguma orix ga igueratũũgu curũxãũxgux —ñanagürü. <sup>49</sup> Rũ Natanae nanangãxũ rũ ñanagürü nüxũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, cuma rũ Tupana Nane quixĩ. Rũ cuma nixĩ i guxũma i Yudíugũarũ Æxgacũ quiĩxũ —ñanagürü. <sup>50</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürü nüxũ: —Cuma rũ choxũ cuyaxõ erũ cumaã nüxũ chixu na igueratũũwa cuxũ na chadauxũ. Rũ ngẽmacèxicatama nixĩ i cuyaxõxũ. Natürü ngẽma ñuxma nüxũ cudadũãrũ yexera tá nixĩ i nüxũ cudadũ i yixcũra —ñanagürü. <sup>51</sup> Rũ ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ tá nüxũ pedaugũ na yawãxnaxũ i daxũgũxũ i naãne. Rũ tá nüxũ pedaugũ i Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ i daxũcũãx i ngẽma daxũ ígũxũ rũ írũxĩgũũxũ i naetũwa ya Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcũ —ñanagürü.

## 2

### *Ngĩarũ peta ga ñane ga Canáwa ùxũ ga Gariréaanewa*

<sup>1</sup> Rũ yexguma marũ tomaẽxpũx ga ngunexũ Gariréaanearũ ñane ga Canáwa nayexmagu ga Ngechuchu, rũ nayexma ga wũxi ga ngĩarũ peta. Rũ yemawa ngixna naxugũ ga naẽ ga Ngechuchu. <sup>2</sup> Rũ Ngechuchuna rũ toxna rũ ta naxugũe na yéma taxĩxũcèx. <sup>3</sup> Rũ nagux ga norũ axexũ ga binu. Rũ Ngechuchu naẽ ngĩgürũgũ nüxũ ga Ngechuchu: —Marũ nagũarũ binuãxgũ —ngĩgürũgũ. <sup>4</sup> Natürü Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ, rũ ñanagürü: —Pa Mamax, ¿tũxcũũ chomaã nüxũ quixu i ngẽma? Erũ tauta nawa nangu na chanaxũxũcèx i tacũ rũ mexũ i Tupanaãrũ poramaã ùxũ —ñanagürü. <sup>5</sup> Natürü ga ngĩma ga naẽ rũ ngĩgürũgũ nüxũ ga yema baegũxũ namaã ga binuchiũ: —¡Penaxũx i guxũma i ngẽma nũma pemaã nüxũ yaxuxũ! —ngĩgürũgũ. <sup>6</sup> Rũ yéma iyexma ga 6 ga tũxũ ga nutagũngĩxcèx. Rũ wũxichigũ ga yema tũxũwa rũ maneca yexma name ga 50 rũ éxna 70 litrugũ ga dexá. Rũ yema tũxũgũ iyixĩ ga yema Yudíugũ ngĩxũ ixũgũãcugũcũ ga yexguma dexámaã nügũ yayauxmẽxgũchaũgu na Tupanacèx nügũ yamexẽẽgũxũcèx. <sup>7</sup> Rũ Ngechuchu rũ yema baegũxũxũ namu, rũ ñanagürü: —¡Dexámaã ngĩxũ pixũgũãcu i ñaã tũxũgũ! —ñanagürü. Rũ nũmagũ ga yema baegũxũ rũ meãma ngĩxũ nixũgũãcu. <sup>8</sup> Rũ Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —Rũ ñuxma chanaxwèxe i íraxũ peyaxu, rũ petaarũ yoraxũtawa penange —ñanagürü. Rũ yemaãcũ nanaxũgũ ga yema baegũxũ. <sup>9</sup> Rũ yema petaarũ yora nüxũ

naxaxneta ga yema dexá ga binuxü nacèxichixü. Natürü tama nüxü nacuèx ga ngextá na nayauxgüâxü. Rü yema baegüxüxícata nixí ga nüxü cuèxgüxü ga dexámare na yíixü ga noxrix. Rü yexgumatama ga yema petaarü yora rü yema yatü ga ingíxücèx naca. <sup>10</sup> Rü ñanagürü nüxü: —Guxü i nañewa rü duüxügü rü noxri rü namaã nabae ya mecü ya binu. Rü ngëxguma marü meãma guxüma axegügu i ngëma nüxna naxuxü, rü ngëmawena rü nüxna nanaxã ya ngexcürüücümare ya binu. Natürü i cuma rü marü nagúxchaügu i peta, rü mexèchicü ya binumaãtama cuyaxaxegüxëe i duüxügü —ñanagürü. <sup>11</sup> Rü guma Gariréañewa yexmane ga ñane ga Canáwa nixí ga yema naxüxü ga Ngechuchu. Rü yema nixí ga nüxíraüxü ga cuèxruü ga Tupanaärü poramaã üxü ga nawa nügü inawéxü ga Tupana Nane na yíixü. Rü toma ga norü ngúexügü rü nüxü tayaxögü. <sup>12</sup> Rü yemawena rü Capernáü ga ñañewa naxü ga Ngechuchu. Rü naë rü naëneëgü rü toma ga norü ngúexügü rü ta ítayaxümücügü. Rü yéma guma ñañewa tayexmagü ga ñuxre ga ngunexü.

*Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa ínanawoxü ga yema duüxügü ga yéma taxegüxü (Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)*

<sup>13</sup> Rü toma ga Yudíugü rü marü ningaica ga torü peta ga Üpetüchiga. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü Yerucharéüwa naxü. <sup>14</sup> Rü yexma tupauca ga taxünegü nüxü nayangau ga duüxügü ga yéma norü wocagümaã rü carnerugümaã rü muxtucugümaã taxegüxü. Rü yéma nüxü nadau ta ga duüxügü ga norü taxechicawa rütogüxü rü Tupanaärü amarewa mexü ga díerumaã yéma taxegüxü. <sup>15</sup> Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga Ngechuchu, rü nanaxü ga wüxi ga cúaixruü ga naxchëxmünaxcèx. Rü yemamaã tupauca ga taxünewa ínanawoxü ga yema duüxügü guxüma ga norü carnerugümaã rü wocagümaã. Rü yema díerucèx taxegüxüärü díeru rü ngíxü narüwoü ñaxtüanegu. Rü norü mechagü rü ta nüxü nawoneta. <sup>16</sup> Rü yema muxtucugümaã taxegüxüxü ñanagürü: —Ípeyana i ngëma perü muxtucugü i nuã! Tama name i taxepataüxü peyaxíxëe ya daa Chaunatüpata —ñanagürü. <sup>17</sup> Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü nüxna tacuèxãchie ga nuxcümaüxü ga ümatüxü ga ñaxü:

“Duüxügü rü tá chauxchi naxaie erü chanachuxu i tacü i chixexü na naxügüxü i Tupanapatawa”,

ñaxü. <sup>18</sup> Rü yexguma ga yema aëxgacügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tacü rü cuèxruüxü toxü cudadaxëe na nawa nüxü tacuáxücèx na aixcüma Tupana yíixü ya cuxü mucü na ícunawoxüxücèx i ñañ duüxügü i nuã? —ñanagürügü. <sup>19</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Nagu pepogüe ya daa tupauca ya taxüne! Rü choma rü tomaëxpüx i ngunexügü rü tá wena íchanadaxëe —ñanagürü. <sup>20</sup> Rü yexguma ga yema aëxgacügü rü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Rü 46 ga taunecü nawa napuracüe ga duüxügü na naxügüãxücèx ga daa tupauca ya taxüne. ¿Rü ñuxãcü tá i cuma i tomaëxpüx i ngunexü tátama wena ícunadaxëexü? —ñanagürügü. <sup>21</sup> Natürü guma Tupanapata ga Ngechuchu nachiga idexane rü naxünechigatama nixí. <sup>22</sup> Rü yemacèx ga toma ga norü ngúexügü, rü yexguma Ngechuchu yuwa írüdaxgu, rü nüxna tacuèxãchie ga yema ore ga Ngechuchu nüxü ixuxü. Rü aixcüma tayaxögü ga yema ore ga nüxü yaxuxü rü yema Tupanaärü ore ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügü Ngechuchuchigagu ümatügüxü.

*Ngechuchu rü nüxü nacuèx i guxüma i duüxügü*

<sup>23</sup> Rü yexguma Ngechuchu Üpetüchigaarü petacèx Yerucharéüwa yexmagu, rü muxüma ga duüxügü rü nüxü nayaxögü, yerü nüxü nadaugü ga yema taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü. <sup>24</sup> Natürü ga nüma ga Ngechuchu rü tama yema duüxügümëxëwa nügü nayexmaxëechaü, yerü woetama marü nüxü nacuèx ga tacügu na naxñüëxü ga guxüma ga yema duüxügü. <sup>25</sup> Rü yemacèx ga nüma rü taxucèxma texé namaã nüxü tixu na tacügu naxñüëxü ga yema duüxügü. Yerü nümatama marü nüxü nacuèx ga tacügu na naxñüëxü ga nañëwa ga wüxichigü.

## 3

*Ngechuchuxütägu nanaxüâne ga Nicodému*

<sup>1</sup> Nayexma ga wüxi ga Parichéu ga Nicodémugu äegacü. Rü nüma rü wüxi ga äëxgacü ga nüxü nangechaügücü nixi ga Yudiügütanüwa. <sup>2</sup> Rü guma Nicodému rü Ngechuchuxütägu nanaxüâne ga chütacü. Rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëëruüx, toma nüxü tacuèx na aixcüma Tupana núma cuxü muxü na toxü cungúexëëxücèx. Erü taxucürüwa texé cuxrüü tanaxü i ngëma taxü i mexügü i Tupanaärü poramaã üxü, ega tama Tupana tümamaxütawa ngëxmagu —ñanagürü. <sup>3</sup> Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma cumaã nüxü chixu, rü yixema tama wenaxärü buxe rü taxucürüwama Tupana äëxgacü íixixüwa tangu —ñanagürü. <sup>4</sup> Rü Nicodému rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü ñuxäcü i wüxi i yatü i marü yaxü i wena nabuxü? ¿Éxna wena naëänügu naxücuxü rü ngëmaäcü wena nabuxü? —ñanagürü. <sup>5</sup> Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Rü aixcüma cumaã nüxü chixu rü yixema tama nüxü rüxoxe i tümäärü pecadu rü tama Tupanaã i Ünexüwa nayaxúxe i maxü i ngexwacaxüxü, rü taxucürüwama Tupana äëxgacü íixixüwa tichocu <sup>6</sup> —Yixema duüxüwa buxe rü duüxütama tixi. Natürü yixema Naã i Ünexüwa nayaxúxe i maxü i ngexwacaxüxü, rü Tupanaxäcü tixi. <sup>7</sup> —¿Täütáma cubaixächiaë na cumaã nüxü chixuxü na Tupana naxwëxexü na guxüma i duüxügü rü wena nabuexü! <sup>8</sup> —Ya buanecü rü nüma ínanaxwëxexüwa nabu. Rü nüxü cuxinü i naga, natürü tama nüxü cucuèx na ngextáama ne naxüxü rü ngextáama na naxüxü. Rü ngëxgumarüü ta tixigü ya guxäma ya yixema Naã i Ünexüwa nayaxúxe i maxü i ngexwacaxüxü —ñanagürü. <sup>9</sup> Rü Nicodému wenaxärü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Natürü ñuxäcü nixi i ngëma? —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü Yudiügüarü ngúexëëruü i nüxü cuáxü quixi. ¿Rü ñuxäcü chi i cuma i tama nüxü cucuáxü i ngëma? <sup>11</sup> —Aixcüma cumaã nüxü chixu rü toma rü namaã tidexagü i ngëma nüxü tacuáxü. Rü norü uruü tixigü i ngëma nüxü tadaugüxü. Natürü pema rü tama toxü peyaxögü i ngëma pemaã nüxü tixuxü. <sup>12</sup> —Rü ñuxma na tama choxü peyaxögüxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü i ñoma i naãneärü ngëmaxüchiga, rü ¿ñuxäcü tá peyaxögüxü ega pemaã nüxü chixuxgu i daxüguxü i naãneärü ngëmaxüchiga? <sup>13</sup> —Taguma texé daxüguxü i naãnewa taxü. Natürü i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü chaxicatama nixi i ngëma ne chaxüxü rü ngëma tá chaxüxü. <sup>14-15</sup> —Pema nüxü pecuèx ga ñuxäcü nuxcümaxüchima yema nachica ga ngextá taxúema íxãpataxüwa, rü Moiché wüxi ga naïgu nanaxünagü ga yema äxtape ga dërumünaxcèx. Rü ngëxgumarüü tá ta i choma i Tupana Nane i duüxüxü chiixü, rü wüxi i naïgu tá choxü naxünagügü i duüxügü na guxäma ya texé ya choxü yaxögüxe rü tüxü nangëxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü.

*Tupana rü poraäcü nüxü nangechaü i ñoma i naãnecüäx*

<sup>16</sup> —Rü Tupana rü poraäcü nüxü nangechaü i ñoma i naãnecüäx i duüxügü. Rü yemacèx inanamu ga Nane ga nügümaã wüxicacü na guxäma ya texé ya nüxü yaxögüxe rü tama itarütauxèçèx rü tüxü nangëxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü. <sup>17</sup> —Yerü ga Tupana rü tama ñoma ga naãnewa nanamu ga Nane na duüxügümaã naxueguäxüçèx na napoxcuexü. Natürü núma nanamu na namaxëxëëäxüçèx i duüxügü. <sup>18</sup> —Rü yixema Tupana Naneäxü yaxöxë, rü Tupana rü tama tümamaã nanaxuegu na tapoxcuxü. Natürü yixema tama nüxü yaxöxë, rü marü tümamaã nanaxuegu na tapoxcuxü, erü tama nüxü tayaxö ya yima Tupana Nane ya nügümaã wüxicacü. <sup>19</sup> —Rü yixema tama nüxü yaxögüxe, rü Tupana rü marü tümamaã nanaxuegu na tapoxcuexü. Yerü yexguma ñoma ga naãnewa nanguxgu ga Tupana Nane ya duüxügüarü ngóonexëëruü, rü tama nawe tarüxichaü. Natürü yexera tümäärü me nixi ga ëänexüwaama na tayexmagüxü, yerü chixexü taxügü. <sup>20</sup> —Guxäma ya yixema chixexü ügüxe rü naxchi taxaie i ngóonexü.

Rü tama nüxna tangaicamagüchaŭ erü tama tanaxwèxe na nangóxŭ i ngēma chixexŭ i ítaxügüxŭ. <sup>21</sup> –Natürü yíxema aixcüma Tupanaärü ore nüxŭ ixuxŭäcüma meã maxēxē rü nüxna tangaicama i ngēma ngóonexŭ. Rü ngēmaäcü tanaxü na meã nangóxŭcèx na Tupanaärü ngüchaŭäcüma na yíxŭ i guxŭma i ngēma taxügüxŭ –ñanagürü.

*Cuáŭ ga baiŭxēeruŭ rü wenaxärü nüxŭ nixu ga Ngechuchuga*

<sup>22</sup> Rü yemawena rü tomaã Yudéanewa naxŭ ga Ngechuchu. Rü ñuxre ga ngunexŭ tomaã yéma nayexma rü yéma duŭxŭgüxŭ ítabaiŭxēēgü. <sup>23</sup> Rü Cuáŭ ga baiŭxēeruŭ rü Enóärü íñewa ga Chariärü ngaicamana rü ínanabaiŭxēē ta ga duŭxŭgü yerü yéma nayexma ga taxŭ ga dexá. Rü yema yéma íngugüetanüxŭ ga duŭxŭgü, rü Cuáŭ ínayabaiŭxēētanü. <sup>24</sup> Rü yemaäcü nangupetü naxŭpa ga na poxcupataŭgu yatèxcuchixŭ ga Cuáŭ. <sup>25</sup> Rü yexguma rü ñuxre ga norü ngúexŭgü ga Cuáŭ, rü wüxi ga Yudíumaã niporagatanücüü nachiga ga nacümagü na ñuxäcü namexŭ na Tupanacèx nügü yamexēēgüxŭ ga duŭxŭgü. <sup>26</sup> Rü Cuáŭmaã nüxŭ nayarüxugüe, rü ñanagürügü: –Pa Ngúexēēruŭx, dücaxguma yatü ga tomaã nüxŭ quixücü rü cumaã yexmacü ga natü i Yudáŭärü tocutüwa, rü yima rü ñuxma rü duŭxŭgüxŭ ínabaiŭxēē, rü guxŭma i duŭxŭgü rü nawe narüxŭ –ñanagürügü. <sup>27</sup> Rü Cuáŭ nanangäxŭ rü ñanagürü nüxŭ: –Taxúema tacü tüxŭ nangēxma ega Tupana tama tüxna naxäxgu. <sup>28</sup> –Pematama rü marü choxŭ pexínüē ga yexguma ñachagu:

“Choma rü tama Cristu chixŭ. Natürü choma chixŭ i Tupana yima Cristupēxegu choxŭ imuxŭ na nüxŭ chixuxücèx i nachiga”, ñachagu. <sup>29</sup> –Rü wüxi i ngígüwa rü yima yatü ya ingícü rü naxmèxärü yora nixŭ. Rü yima yatümücü i naxütawa ngēxmaxŭ rü nüxŭ inarüxñü i norü ore. Rü nataãe i ngēxguma nüxŭ naxñügu i ngēma na yadexaxŭ. Rü ngēxgumarüŭ i choma rü aixcüma Cristumaã chataäexŭchi i ñuxmax. <sup>30</sup> –Nüma rü tá nixñagüchigü na äëxgacü yíxŭ, natürü i choma rü tá ícharüxŭchigü.

*Yima daxüwa ne ŭxcüchiga*

<sup>31</sup> –Rü yima Cristu ya daxüwa ne ŭxcü rü guxäetüwa nangēxma. Natürü i choma rü ñoma i nañewa changēxma, rü ñoma i nañecŭäx chixŭ, rü ngēma ñoma i nañewa ngēxmaxŭchigaxŭ chixu. Natürü i nüma ya Cristu ya daxüwa ne ŭxcü, rü guxäetüwa nangēxma. <sup>32</sup> –Rü nüma rü tamaã nüxŭ nixuchiga ga yema nüxŭ nadauxŭ rü nüxŭ naxñüxŭ. Natürü noxretama nüxŭ nayaxögü i ngēma nüxŭ yaxuxŭ. <sup>33</sup> –Natürü ngēxguma texé nüxŭ yaxöxgu i norü ore, rü ngēmaäcü tanangoxēē na aixcüma yíxŭ i ngēma Tupana nüxŭ ixuxŭ. <sup>34</sup> –Rü yima Tupana núma namücü, rü Tupanaärü orexŭ nixu. Erü Tupana rü nüxna nanamu i Naãe i Üünexŭ na guxŭguma naxütawa nangēxmaxücèx. <sup>35</sup> –Rü Tanatü ya Tupana rü Nanexŭ nangechaŭ. Rü ngēmacèx marü naxmèxwa nanangēxmaxēē i guxŭma i tacü i ngēxmaxŭ. <sup>36</sup> –Rü yíxema Tupana Naneäxŭ yaxöxē rü tüxŭ nangēxma i maxŭ i taguma gúxŭ. Natürü yíxema tama nüxŭ yaxöxchaŭxē ya Tupana Nane, rü täütáma tüxŭ nangēxma i ngēma maxŭ i taguma gúxŭ. Natürü tá tanayaxu i ngēma äücümaxŭ i poxcu i Tupana tá namaã tüxŭ poxcuxŭ –ñanagürü ga Cuáŭ ga baiŭxēeruŭ.

## 4

*Ngechuchu rü Chamáriaanecŭäx ga ngecü*

<sup>1</sup> Rü Parichéugü rü nüxŭ nacuáchigagü ga Ngechuchu rü Cuáŭärü yexera nüxŭ na nayexmaxŭ ga norü ngúexŭgü, rü norü yexera duŭxŭgüxŭ na ínabaiŭxēēxŭ. <sup>2</sup> Natürü tama Ngechuchu nixŭ ga ínabaiŭxēēcü ga duŭxŭgü. Rü toma ga norü ngúexŭgü tixŭ ga tanaxüxŭ ga yema. <sup>3</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxŭ ínügu ga Parichéugü rü nachigagu na yadexagüxŭ, rü yéma Yudéanewa ítachoxŭ na Gariréanecèx tawoeguxŭ. <sup>4</sup> Natürü ga yema nama ga nagu tawoeguxŭ rü Chamáriaanewa nadapetü. <sup>5</sup> Rü yemacèx ga toma rü nawa tangugü ga wüxi ga Chamáriaaneärü íñe ga Chicaru. Rü guma íñeärü

ngaicamana nayexma ga yema naãne ga nuxcúmaũcú ga Acobuaxũ yexmaxũ rü yix-cama rü nane ga Yúchena naxãxũ. <sup>6</sup> Rü yéma nayexma ga wüxi ga puchu ga duũxũgü dexácèx ixaixmaũgücü ga Acobuarü Puchugu ãegacü. Rü poraãcü nipa ga Ngechuchu ga namagu na yaxũxũ. Rü yemacèx guma puchuxũtawa nayarũtoõchi. Rü tocuchiwa nanguxchaũ ga yexguma. <sup>7-8</sup> Rü toma ga norü ngúexũgü rü guma ãnewa taxĩ na torü õnacèx tayataxegüxũcèx. Rü towena yéma ingu ga wüxi ga ngecü ga Chamáriaanecũãx ga guma puchuwa dexáwa ücü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ: —¡Íraxũ i dexá choxna naxã! —ñanagürü. <sup>9</sup> Natürü ga yema nge rü ìbaixãchiãe yerü ga Yudíugü rü Chamáriaanecũãxgümaã nügüchi naxaie rü yemacèx ga yema nge rü inangãxũ rü ngĩgürügü nüxũ: —¿Nuxãcü i cuma na Yudíu quiixũ i dexácèx choxna cuçaxũ i choma na Chamáriaanecũãx chiixũ? —ngĩgürügü. <sup>10</sup> Rü Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —Ngẽxguma chi nüxũ cucuèxgu i ngẽma mexũ i Tupana cuxna ãxchaũxũ, rü chi nüxũ cucuèxgu na texé yĩxũ ya yima dexá cuxna taçacü, rü cuma rü chi nüxnata cuca i dexá i maxũ nawa ngẽxmaxũ rü nüma rü chi cuxna nanaxã i ngẽma dexá —ñanagürü. <sup>11</sup> Rü yema ngecü inangãxũ, rü ngĩgürügü nüxũ: —Pa Corix, ¿ñuxãcü tá i dexáta cuyaxu? Erü daa puchu rü namátamaxũchi rü cuxũ nataxuma na taçúmaã cunayaxuxũcèx i dexá. ¿Rü ngextá tá i cunayaxuxũ i ngẽma dexá i maxũ nawa ngẽxmaxũ na choxna cunaxãxũcèx? <sup>12</sup> —Nuxcúmaũcú ga torü õxi ga Acobu toxçèx núma Chamáriaanewa nanatèx ga daa puchu. Rü gumawa nixĩ ga naxaxexũ ga nüma rü nanegü rü norü wocagü. ¿Rü ñuxãcü chi i cuma i norü yexera quiixũ? —ngĩgürügü. <sup>13</sup> Rü Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —Rü guxãma ya texé ya daa pucharü dexáwa axexe, rü wena táxarü tiçawae. <sup>14</sup> —Natürü texé ya yíxema choma tüxna chaxãxũ i dexáwa axexe, rü tagutáma wena tiçawa. Erü ngẽma dexá i choma tüxna chaxãxũ rü wüxi ya puchu ya guxũguma ibaibecürüü tá nixĩ i tümawa, erü ngẽma dexáwa nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ —ñanagürü. <sup>15</sup> Rü ngĩma ga yema nge rü inangãxũ rü ngĩgürügü: —Pa Corix, ¿choxna naxã i ngẽma dexá na taguma wena chiçawaxũcèx, rü taguma wena daa puchuwa dexáwa chaxũxũcèx! —ngĩgürügü. <sup>16</sup> Rü Ngechuchu ñanagürü ngĩxũ: —¡Íyadau ya cute, rü naxçèx yaca, rü nuã pexĩ! —ñanagürü. <sup>17</sup> Rü yema ngecü rü inangãxũ, rü ngĩgürügü nüxũ: —Nataxuma ya chaute —ngĩgürügü. Rü Ngechuchu ñanagürü ngĩxũ: —Aixcúma nixĩ i ngẽma nüxũ quixuxũ na nataxuũma ya cute. <sup>18</sup> —Yerü wüximéẽxpüxchirèx nixĩ ga cute, rü yima ñuxma cuxũtawa ngẽxmacü rü tama aixcúma cutexüchi nixĩ. Rü ngẽmacèx aixcúma nixĩ i curü ore i chomaã nüxũ quixuxũ —ñanagürü. <sup>19</sup> Rü yexguma yemaxũ naxĩnügu ga yema ngecü, rü ngĩgürügü: —Pa Corix, nüxũ chicuèxãchi rü cuma rü wüxi i Tupanaãrü orearü uruũ quixĩ. <sup>20</sup> —Nuxcúmaũgüxũ ga torü õxigü ga Chamáriaanecũãxgü rü daa mèxpúne ga Garachíüwa Tupanaxũ nicuèxüügü. Natürü i pema i Yudíugü rü ñaperügügü:

“Rü Yerucharéü nixĩ i nachica i mexũ i ngextá Tupanaxũ tucuèxüügü”, ñaperügügü. <sup>21-22</sup> Rü Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ rü ñanagürü: —Pema i Chamáriaanecũãxgü rü tama aixcúma nüxũ pecuèxgü ya yima nüxũ picuèxüügücü. Natürü toma i Yudíugü rü aixcúma nüxũ tacuèx ya yima nüxũ tucuèxüügücü, erü Yudíugügagu nixĩ i Tupana namaxèxèèxũ i guxũma i duũxũgü. ¿Choxũ yaxõ, Pa Ngeçüx! Rü aixcúma ñangu tá i ngunexũ na tãütáma daa mèxpúnewa rü èxna Yerucharéüwa tá nüxũ na picuèxüügüxũ ya Tanatü ya Tupana. <sup>23</sup> —Erü yíxema aixcúma Tupanaxũ icuèxüügüxe rü nüetama nixĩ i ngẽxürüüxũmare i nachicawa Tupanaxũ tucuèxüügü. Erü ñuxma rü ngẽma Naãe i Üünexũ naxwèxexũ nixĩ na guxũma i tümããemaã rü tümããrü maxũmaã aixcúma Tupanaxũ tucuèxüügüxũ. Rü ngẽmaãcü nixĩ i nanaxwèxexũ ya Tanatü na nüxũ tucuèxüügüxũ. <sup>24</sup> —Erü Tupana rü wüxi i Naãe nixĩ. Rü ngẽmacèx yíxema texé ya nüxũ icuèxüügüxe rü tanaxwèxe i guxũma i tümããemaã rü tümããrü maxũmaã na aixcúma nüxũ tucuèxüügüxũ, ngẽma Naãe i Üünexũ naxwèxexũãcúma —ñanagürü. <sup>25</sup> Rü yema ngecü inangãxũ rü ngĩgürügü: —

Choma nüxũ chacuèx rü tá ñoma i naãnewa nangu ya yima Cristu ya Tupana nüxũ unetacü. Rü ngëxguma yima núma ũxgu rü tá tamaã nanangoxëẽ i guxũma i Tupanachiga –ngĩgürügü. <sup>26</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ: –Choma na cumaã chidexaxũ, rü yima chixĩ –ñanagürü. <sup>27</sup> Rü yexguma íyadexayane rü ítangugü ga toma ga norü ngúexũgü. Rü tabaixãchiãëgü yerü ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecümaã ínidexa. Natürü taxúema ga toma rü togü taporaxëẽ ga nüxna na tacagüxũ ga tacü ngĩmaã na nanaxwèxexũ rü tacüchiga yĩxũ ga ngĩmaã na íyadexaxũ. <sup>28</sup> Rü yexguma ga yema ngecü rü yéma ngĩxũ itèx ga ngĩrũ tüxũ. Rü íãnewa ixũ na duũxũgümaã nüxũ yanaxuxüçèx. <sup>29</sup> Rü ngĩgürügü: –¡Ngĩã rü ítayadaugü i wüxi i yatü i chomaã nüxũ ixuxũ ga guxũma ga tacü ga chaxüxũ! ¿Taux ëxna yima yĩxũ ya Cristu? –ngĩgürügü. <sup>30</sup> Rü inaxĩãchi ga yema íãnecũãx, rü Ngechuchu íyexmaxüwa naxĩ. <sup>31</sup> Rü yoxni ga toma ga norü ngúexũgü rü Ngechuchuxũ tachixewegü na nachibüxüçèx. <sup>32</sup> Natürü ga nüma rü ñanagürü toxũ: –Choma rü choxũ nangëxma i chowemü i pema tama nüxũ pecuáxũ –ñanagürü. <sup>33</sup> Rü yexguma ga toma ga norü ngúexũgü rü togüna tacagüe, rü ñatarügügü: –Bexmana marü ¿texé nuã tanange i nawemü? –ñatarügügü. <sup>34</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü toxũ: –Ngëma õna i choxũ poraxëẽxũ nixĩ na chanaxüxũ i norü ngúchaũ ya yima nuã choxũ mucü ya Chaunatu, rü na chayanguxëẽxũ i norü puracü. <sup>35</sup> –Rü pema rü ñaperügügü:

“Rü ägümücü ya tauemacü nataxu na yabuxgüxũ i trigu”, ñaperügügü. Natürü i choma rü ñacharügü pexũ:

“¡Düçèx, rü meã penangugü i duũxũgü! Erü marü ínamegü na Tupanaxũ nayauxgüxüçèx, ngëxgumarüũ i wüxi i trigunecü i marü nawa nanguxũ na yabuxgüxũ erü marü nidau”. <sup>36</sup> –Rü yíxema Tupanacèx nadexe i duũxũgü rü tá tanayaxu i tümaãrũ natanü. Rü guxũma i ngëma duũxũgü i tüxũ irüxĩnüèxũ rü tá nanayauxgü i maxũ i taguma gúxũ. Rü ngëmaãcü rü wüxigu tá tataãëgü ya yíxema tüxira ngëma duũxũgümaã Tupanaãrũ orexũ ixuxe rü yíxema yixcama ngëma duũxũgüxũ Tupanacèx dexe. <sup>37</sup> –Rü aixcüma nixĩ i ngëma ore i ñaxũ:

“Wüxie tixĩ ya namaã toexe i trigu rü togue tixĩ ya yíxema yabuxgüxe i norü o”, ñaxũ. [Rü ngëxgumarüũ rü wüxie tixĩ ya tüxira duũxũgümaã nüxũ ixuxe i Tupanaãrũ ore, rü togue tixĩ ya yixcama ngëma duũxũgüxũ dexe Tupanacèx.] <sup>38</sup> –Rü noxri rü togü nixĩ ga duũxũgümaã nüxũ ixuxũ ga Tupanaãrũ ore, natürü ga duũxũgü rü tama nayaxögü ga yexguma. Rü yemawena rü pexũ chamu na yema duũxũgümaã nüxũ pixuxüçèx ga yema ore. Rü pema nixĩ ga yema duũxũgüxũ pedexũ Tupanacèx, yerü nayaxögü ga yexguma namaã nüxũ pixuxgu ga yema ore. Rü yemaãcü ga pema rü marü peyoxnië nawa ga togüarü puracü –ñanagürü. <sup>39</sup> Rü muxũma ga guma Chamáriaanewa yexmane ga íãnecũãx rü Ngechuchuaxũ nayaxögü, yerü nüxũ nayaxögü ga yema ore ga yema ngecü namaã nüxũ ixuxũ ga yexguma ngĩxgu:

“Guxũma ga tacü ga ũpa chaxüxũ rü chomaã nüxũ nixu” ngĩxgu. <sup>40</sup> Rü yemacèx ga yema Chamáriaanecũãxgü rü yexguma Ngechuchuxütawa nangugügu rü nüxũ nacèèxũgü ga yexma natanügu na naxãũxüçèx. Rü taxre ga ngunexũ yexma natanügu narüxãũx ga Ngechuchu. <sup>41</sup> Rü muxũma ga togüamachigü ga Chamáriaanecũãxgü rü Ngechuchuaxũ nayaxögü ga yexguma nüxũ naxĩnüègu ga yema norü ore ga nümatama nüxũ yaxuxũ. <sup>42</sup> Rü yexguma ga yema duũxũgü rü ñanagürügü ngĩxũ ga yema ngecü: –Ñuxma waxi nixĩ i aixcüma nüxũ tayaxögüxũ erü tomatama nüxũ taxĩnüè i ngëma norü ore i tomaã nüxũ yaxuxũ. Rü ngëmawa nüxũ tacuèx na aixcüma yima yĩxũ ya Cristu ya ñoma i naãnecũãx i duũxũgüarü maxëèëruũ. Rü tama ngëma cuma tomaã nüxũ quixuxüçèxicatama tayaxögü –ñanagürügü.

### *Ngechuchu rü nanamexëẽ ga wüxi ga ãëxgacü nane*

<sup>43</sup> Rü taxre ga ngunexũguwena ga Ngechuchu rü tomaã inaxũãchi ga Chamáriaanewa na Gariréaanewa naxüxüçèx. <sup>44</sup> Rü nümatama ga Ngechuchu ga ũpaacü rü ñanagürü:



–Wüxi i Tupanaârü orearü uruŦ, rü norü naãnewatama i duŦxŦgü rü tama meã nanayauxgü –ñanagürü. <sup>45</sup> Natürü yexguma Gariréaanewa tangugügu, rü yema naãnecŦŦax ga duŦxŦgü rü meãma nanayauxgü. Yerü nümagü ga yema naãnecŦŦaxgü rü Yerucharéüwa naxĩ ta naxcèx ga Üpetüchigaarü peta, rü yéma nüxŦ nadaugü ga yema taxŦ ga mexŦgü ga Tupanaârü poramaã naxŦxŦ ga Ngechuchu ga yexguma. <sup>46</sup> Rü ga Ngechuchu rü tomaã nataegu naxcèx ga guma ããne ga Caná ga Gariréaanewa yexmane. Rü guma ããnewa nixĩ ga binuxŦ nanguxuchixèèaxŦ ga dexá. Rü ããne ga Capernáüwa nayexma ga wüxi ga tacü ga ãëxgacü, rü niãaawe ga wüxi ga nane. <sup>47</sup> Rü yexguma guma ãëxgacü nüxŦ cuáchigagu ga Ngechuchu rü Gariréaanewa na nanguxŦ ga Yudeaanewa na ne naxŦxŦ, rü naxŦtawa naxŦ. Rü nüxŦ nayacèxŦ na napatawa naxŦxŦcèx, rü naxcèx na yanataanexèèaxŦcèx ga guma nane ga marü turaxüchicü. <sup>48</sup> Rü Ngechuchu nanangãxŦ, rü ñanagürü nüxŦ: –Pema rü tama peyaxögü ega tama nüxŦ pedauxiragu i taxŦ i cuèxruŦgü i Tupanaârü poramaã üxŦ –ñanagürü. <sup>49</sup> Natürü ga guma ãëxgacü rü ñanagürü nüxŦ: –Pa Corix, ipaxa chowe rüxŦ naxŦpa na nayuxŦ ya chaune! –ñanagürü. <sup>50</sup> Rü Ngechuchu nanangãxŦ rü ñanagürü nüxŦ: –iNataegu i cupatawa! Erü cune rü marü naxcèx nitaane –ñanagürü. Rü guma yatü rü nayaxö ga yema ore ga Ngechuchu namaã nüxŦ ixuxŦ. Rü napatacèx nataegu. <sup>51</sup> Rü yexguma napatawa nanguxchaŦgu ga guma ãëxgacü, rü norü duŦxŦgü napèxegu nayayi, rü ñanagürügü nüxŦ: –Cune rü marü naxcèx nitaane –ñanagürügü. <sup>52</sup> Rü yexguma rü norü duŦxŦgüna naca, rü ñanagürü nüxŦ: –¿Tacü rü oragu inaxŦgüxŦ na naxcèx yataanexŦ? –ñanagürü. Rü yema norü duŦxŦgü nanangãxŦ rü ñanagürügü: –Ïne tocuchiguwena nixĩ ga nüxŦ nangupetüxŦ ga na yaxaxünexŦ –ñanagürügü. <sup>53</sup> Rü guma bucü nanatü rü nüxna nacuèxãchi ga yema oragu na yiixŦ ga Ngechuchu ga ñaxŦ nüxŦ:

“Cune rü marü naxcèx nitaane” ñaxŦ. Rü nüma ga guma ãëxgacü rü guxŦma ga napatacŦŦax rü NgechuchuaxŦ nayaxögü. <sup>54</sup> Rü yexguma Yudeaanewa ne naxŦxgu ga Ngechuchu, rü yema nixĩ ga norü taxre ga cuèxruŦ ga taxŦ ga Tupanaârü poramaã duŦxŦgüxŦ nawéxŦ ga Gariréaanewa.

## 5

### *Ngechuchu rü nanamexèè ga wüxi ga yatü ga idaawexŦ ga Betechawa yexmaxŦ*

<sup>1</sup> Rü ñuxre ga ngunexŦgü ngupetüguwena rü nayexma ga wüxi ga peta ga Yudiügü auregüxŦ na yemaãcü TupanaxŦ yacuèxŦgüxŦcèx. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü Yerucharéücèx nataegu. <sup>2</sup> Rü guma ããneârü poxeguxŦ rü nüxŦ nayexma ga wüxi ga ããx ga Carneruarü ChoxŦchicagu ãegaxŦ. Rü yema ããxârü ngaicamana nayexma ga wüxi ga puchu ga Yudiügügawa Betechagu ãegaxŦ. Rü guma puchuanacüwa nayexma ga wüximèèxpüx ga chopetüchica ga ãxpataŦetügüxŦ. <sup>3</sup> Rü yema chopetüchicagu nacagü ga muxŦma ga duŦxŦgü ga idaaweexŦ. Rü nümaxŦ rü nangexetügü, rü togü rü nachixeparagü, rü togü rü nanawãxãchigü. Rü yema idaaweexŦ rü yéma nananguxèègü ga guma puchu ga na naxĩãxãchichiüxŦcèx. <sup>4</sup> Yerü ñuxguacü rü guma puchugu ínarüxŦxŦ ga wüxi ga daxŦcŦŦax ga Tupanaârü orearü ngeruŦ, rü nayaxĩãxchiücüüxèèxŦ. Rü guxema tüxira tügü yéma táexe nachüüwa ga guma puchu ga yexguma yaxĩãxchiücüügu, rü tümacèx nitaane woo ga ngèxŦrüümare ga ãaawe tüxŦ yexmaxè. <sup>5</sup> Rü yéma natanüwa nayexma ga wüxi ga yatü ga marü 38 ga taunecü idaawecü. <sup>6</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxŦ dèuxgu ga guma yatü ga yexma na nacaxŦ, rü nüxŦ nacuáchiga ga marü mucüma ga taunecü na yadaawexŦ. Rü yemacèx nüxna naca rü ñanagürü nüxŦ: –¿CunaxwèxexŦ i cuxcèx na yataanexŦ? –ñanagürü. <sup>7</sup> Rü NgechuchuxŦ nangãxŦ ga guma idaawecü, rü ñanagürü: –Pa Corix, tataxuma ya texé ya choxŦ rüngüxèèxè na ngema choxŦ tatáxŦcèx i ngèxguma naxĩãxãchichiügu ya daa puchu. Rü guxŦguma i ngèxguma

ngema chaugü chatáechaŦgu, rü yoxni i togü rü marü nüxïra nügü ngema natáegü — ñanagürü. <sup>8</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Inachi, rü nayaxu i curü caruŦ, rü íixü! —ñanagürü. <sup>9-10</sup> Rü yexgumatama naxcèx nitaane ga guma yatü. Rü nanayaxu ga norü caruŦ, rü ínixü. Natürü ga yema ngunexü rü ngüxchigaarü ngunexü nixï. Rü yemacèx ga yémacüãxgü ga Yudíugüarü ãëxgacügü rü ñanagürügü nüxü ga guma yatü ga naxcèx itaanecü: —Ñoma nixï i ngüxchigaarü ngunexü. Rü ngëmacèx nachuxu nixï na cuyangexü i curü caruŦ erü yemaãcü tamaã nüxü nixu ga Moïché —ñanagürügü. <sup>11</sup> Natürü ga guma yatü rü yema Yudíugüarü ãëxgacügüxü nangãxü, rü ñanagürü: —Yima choxü rümexëëcü rü ñanagürü choxü:

“¡Nayaxu i curü caruŦ rü íixü!” ñanagürü. <sup>12</sup> Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Texé ngëma ñatarügü cuxü:

“¡Nayaxu i curü caruŦ rü íixü!” ñatarügü cuxü? —ñanagürügü. <sup>13</sup> Natürü ga guma yatü rü tama nüxü nacuèx ga texé naxcèx na yataanexëëxü, yerü namuxüchi ga duŦxügü ga yéma, rü yexma nayarütaxu ga Ngechuchu. <sup>14</sup> Natürü yixcama ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu nüxü nayangau ga guma yatü, rü ñanagürü nüxü: —¡Dücèx i ñuxma marü cuxcèx na yataanexü, rü tãütáma wena chixexü cuxü na tama quídaawexüçèx namaã i wüxi i ðaawe i ngëma marü cuxü ngupetüxüãrü yexera ixïxü! —ñanagürü. <sup>15</sup> Rü ínixü ga guma yatü, rü Yudíugüarü ãëxgacügümaã nüxü nayarüxu ga Ngechuchu na yïixü ga guma namexëëcü. <sup>16</sup> Rü yemacèx nixï ga yema ãëxgacügü ga Ngechuchucèx nadaugüxü na yamèxgüãxüçèx, yerü ngüxchigaarü ngunexügu napuracü. <sup>17</sup> Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Chaunatü ya Tupana rü guxü i ngunexügu napuracü rü mexü naxü. Rü ngëmacèx i choma rü ta naxrüŦ chapuracü —ñanagürü. <sup>18</sup> Rü yemacèx ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü yexeraãcü Ngechuchuxü nimèxgüchaŦ. Yerü tama naxrüŦ nanaxaure ga ngüxchigaarü ngunexü rü ñuxüchi nüxü nixu ga Nanatüxüchi na yïixü ga Tupana, rü yemaãcü nügü nixu ga Nanatü ga Tupanamaã na nawüxiguxü.

### *Nüma ga Tupanatama nixï ga Nanena naxããxü ga pora*

<sup>19</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga yema ãëxgacügü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü choma i Tupana Nane rü tama chorü poramaã chanaxü i ðacü rü puracü i mexü. Natürü ngëma nüxü chadauxü i Chaunatü üxüxïcatama nixï ichaxüxü. Rü guxüma i ngëma Chaunatü üxü, rü choma ya Nane rü ta chanaxü. <sup>20</sup> —Chaunatü ya Tupana rü choxü nangechaŦ, rü ngëmacèx choxü nüxü nadauxëë i guxüma i ðacü i nüma naxüxü. Rü ngëma ñuxma choxü nüxü nadauxëëxüãrü yexera tá choxü nüxü nadauxëë i yixcüra. Rü ngëxguma i pema ega ngëmaxü pedaugügu, rü tá pebaixãchiãëgü namaã. <sup>21</sup> —Rü Chaunatü rü ínanadagüxëë i yuexügü rü wena nanamaxëëë. Rü ngëxguma-rüŦ ta i choma i Nane rü tüxna chanaxã i maxü ya yixema chatümawèxéxe na tüxna chanaxãxü. <sup>22-23</sup> —Rü tama Chaunatü nixï ya duŦxügüxü icagücü i norü maxüchiga. Natürü choxü nixï i namuxü na chanaxüçèx i ngëma, na choxü yacuèxüügüçèx i duŦxügü, ngëma Chaunatüxü na yacuèxüügüxü. Rü yixema tama choxü icuèxüxüxë, rü tama nüxü ticuèxüŦ ta ya Chaunatü ya choxü nuã mucü. <sup>24</sup> —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü yixema texé ya choxü irüxïnúxë i chorü ore, rü nüxü yaxõxë ya yima Chaunatü ya núma choxü mucü, rü tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü. Rü Chaunatü rü tãütáma tümamaã nanaxuegu na tapoxcuxü erü marü nawa ítanguxuchi na tayuxü, rü tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü. <sup>25</sup> —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü marü nawa tá nangu i ngunexü rü ñuxmatama nixï i chauga naxïnúxü tá i ngëma duŦxügü i norü pepadugu yuexü rü iyarütaxexü. Rü texé ya chauga ínúxë rü tá tamaxë. <sup>26</sup> —Nüma ya Chaunatü rü nüxü nangëxma i pora na namaxëëëãxüçèx i duŦxügü. Rü ngëma pora rü choxna nanaxã ya Chaunatü na choma rü ta duŦxügüxü chamaxëëëçèx. <sup>27</sup> —Rü Chaunatü ya Tupana choxü namu na duŦxügüna chaçaxüçèx naxcèx i norü maxüchiga, erü choma nixï i Nane i duŦxüxü chíxü. <sup>28</sup> —¡Tãxü i pebaixãchiãëgüxü namaã i ñãã ore i pemaã

nüxü chixuxü! Erü tá ínangu i ngēma ngunexü i nagu guxüma i duüxüğü i yuexü rü tá na nüxü naxīnūxü i chauga. <sup>29</sup>—Rü naxmaüğüwa tá ínachoxü. Rü ngēma meã maxēxü, rü tá ínarüdagü na nayauxgüãxücèx i maxü i taguma gúxü. Natürü ngēma chixexü ügüxü, rü tá ínarüdagü na napoxcuexücèx.

*Nawa nüxü icuáxü na Tupana yüxü ga Ngechuchuna naxãcü ga pora*

<sup>30</sup>—Choma rü taxucürüwa tacü chaxü chauechamatama ega tama choxü naxüxēēagu ya Chaunatü. Rü Chaunatü chomaã nüxü ixuxüãcüma nixī i nüxna chaçaxü i duüxüğü i norü maxüchiga. Rü ngēxguma nüxna chacaxgu rü aixcüma meãma chanangugü i duüxüğü. Erü tama choxrütama ngúchaü nixī i ngēma chaxüxü, natürü Chaunatü ya nuã choxü mucüarü ngúchaü nixī i ngēma chaxüxü. <sup>31</sup>—Rü ngēxguma chi chauchigaxütama chixuxgu rü taxuwama name i ngēma. <sup>32</sup>—Natürü nangēxma i to i chauchigaxü ixuxü. Rü nüxü chacuèx rü aixcüma nixī i norü ore i pemaã nüxü yaxuxü. <sup>33</sup> Pema rü Cuáü ya baiüxēēruüxütawa penamugü ga perü duüxüğü na nüxü pecuáxücèx ga ore ga aixcüma ixixü ga chauchiga. Rü yema ore ga Cuáü pexü namaã ngãxüxü rü aixcüma nixī. <sup>34</sup>—Natürü i choma rü tama chanaxwèxe i tacü rü yatü chauétüwa nachogü, erü choma tátama chaugüna chadau. Natürü pemaã nüxü chixu i ngēma Cuáüârü ore na choxü peyaxögüxücèx rü na penayauxgüxücèx i maxü i taguma gúxü. <sup>35</sup>—Cuáü rü wüxi ga omü ga iyauracüxü rü pexü baxixü-rüü nixī ga pexcèx. Rü pema rü paxaãchi namaã petaãégü. <sup>36</sup>—Natürü nangēxma i tacü i Cuáüârü orearü yexera chauétüwa íchogüxü. Rü ngēma nixī ga yema taxüğü ga cuèxruüğü ga Chaunatü choxü muxü na norü poramaã chanaxüxücèx. Rü yemawa pexü nüxü chadauxēē na aixcüma Chaunatü ya Tupana yüxü ga núma choxü mucü. <sup>37</sup>—Rü ngēxgumarüü ta ya Chaunatü ga guma núma choxü mucü, rü marü chauétüwa ínachogü, woo taguma nüxü pexīnūē ga naga rü taguma nüxü pedau. <sup>38</sup>—Rü ngēma Chaunatüarü ore rü ta tama peãewa nixücu, erü tama choxü peyaxögü woo Chaunatü núma choxü na muxü. <sup>39-40</sup>—Pema meãma nawa pengúe i Tupanaârü ore i ümatüxü, erü nagu perüxīnūē rü ngēmawa tá nüxü ipeyangau i perü maxü i taguma gúxü. Natürü woo ngēmatama Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü chauchiga meã na yadexaxü, natürü i pema rü tama choxü peyaxögüchaü na ngēmaãcü penayauxgüxücèx i ngēma maxü. <sup>41-42</sup>—Rü choma rü tama chanaxwèxe na choxü picuèxüügüxü erü meãma pexü chacuèx, rü nüxü chacuèx na tama aixcüma Tupanaxü pengechaügüxü. <sup>43</sup>—Chaunatü ya Tupana nixī ga núma choxü mucü, natürü i pema rü tama choxü peyaxgüchaü. Natürü ngēxguma chi tomare i yatü nagagutama núma üxgu, rü ngēma chi nixī i taãēãcüma peyaxgüxü. <sup>44</sup>—¿Rü ñuxãcü chi choxü peyaxögü ega penaxwèxegu na pemücügütama pemaã taãèxü rü tama naxcèx pedaugügu na Tupanaxüchi pemaã taãèxü? <sup>45</sup>—¡Tãxü i nagu perüxīnūēxü na choma tá yüxü na pexü chixugüxü i Chaunatüxütawa! Erü Moïché ga guma perü maxücèx nüxü peyaxögücü tátama nixī ya yima pexü ixugücü i Chaunatüxütawa. <sup>46</sup>—Rü ngēxguma chi peyaxögügu i ngēma ore ga Moïché ümatüxü, rü choxü rü chi ta peyaxögü. Yerü ga Moïché rü chauchigagu nixī ga naxümatüãxü ga norü poperawa. <sup>47</sup>—Natürü ngēxguma tama peyaxögügu i ngēma Moïché ümatüxü i ore, ¿rü ñuxãcü tá peyaxögü i ngēma choma pemaã nüxü chixuxü? —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 6

*Ngechuchu rü nanachibüexē ga 5000 ga yatüğü*  
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

<sup>1</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü nextaxa ga Gariréagu ãeganearütocutüwa tomaã naxü. Rü norü toéga ga guma nextaxa rü Tibéria nixī. <sup>2</sup> Rü muxüma ga duüxüğü rü nawe narüxī. Yerü üpaacü rü marü nüxü nadaugü ga ñuxãcü Ngechuchu na naxüxü ga taxü ga mexüğü ga Tupanaârü poramaã üxü ga yexguma duüxüğü ga idaaweegüxücèx

yataanexëëgüãgu. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga mèxpúnewa tomaã ínaxüãchi. Rü wüxigu tomaã yéma narüto. <sup>4</sup> Rü marü ningaica ga yema Yudiügüarü peta ga Üpetüchiga. <sup>5</sup> Rü yexguma Ngechuchu nüxü dawenügu rü nüxü nadau ga muxüma ga duüxügü ga nawe rüxüxü. Rü yemacèx Piripina naca, rü ñanagürü: —¿Rü ngextá tá naxcèx tataxe i nawemü i ñaã duüxügü na nachibüexëëxüçèx? —ñanagürü. <sup>6</sup> Rü nümatama ga Ngechuchu rü marü nüxü nacuèx ga tacü tá na naxüxü. Natürü yema ñanagürü Piripixü, yerü nüxü nacuáxchaü ga tacümaã tá na nangäxüãxü. <sup>7</sup> Rü yexguma Ngechuchuxü nangäxü ga Piripi, rü ñanagürü: —Woo chi naxcèx itaxegügu i 200 i díeru naguxü i pãü, rü tãü chima nüxü ningu ega woo wüxichigüna Íraxü ixächigügu —ñanagürü. <sup>8-9</sup> Rü yexguma ga Aüdré ga Ngechuchuarü ngüexü ga Pedru ga Chimáü naëneë, rü ñanagürü: —Nuã nangëxma i wüxi i buxü rü nüxü nangëxma i 5 i pãü i chebadanaxcèx rü taxre ta i choxni. ¿Natürü tacüwa name i ngëma naxcèx i ñaã muxüchixü i duüxügü? —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —¡Ëcü, namaã nüxü pixu i duüxügü na ínatogüxüçèx! —ñanagürü. Rü yema nachicawa rü nametëxeane ga guma maxë. Rü gumatëxewa narütogü ga duüxügü. Rü maneca 5000 wa nangu ga yexguma yatügüxica ixugügu. <sup>11</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema pãügü, rü Tupanana moxë naxã. Rü yemawena rü toxü nayanu na yema duüxügü ga yéma rütogüxüxü tayanuxüçèx. Rü yexgumarü ta ga choxni rü nüxü toxü nayanuxëë, ñuxmata meãma nachibüe ga guxüma ga yema duüxügü. <sup>12</sup> Rü yexguma marü meã nachibüegu ga guxüma, rü Ngechuchu toxü namu rü ñanagürü toxü: —¡Penade i ngëma naxchipëxegü i íyaxügüxü na tama inaxaiyèxüxüçèx! —ñanagürü. <sup>13</sup> Rü tanade ga yema naxchipëxegü ga yema 5 ga pãüwa íyaxüxü, rü 12 ga pexchi namaã tanaxüãcugü. <sup>14</sup> Rü yexguma yema duüxügü nüxü daugügu ga yema mexü ga taxü ga Tupanaärü poramaã naxüxü ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Aixcümáxüchi daa nixí ya Tupanaärü orearü uruü ga guma ínangüxëëcü —ñanagürü. <sup>15</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nicuèxãchi ga duüxügü rü na norü ãëxgacüxü yangu-cuchixëëgüchaüãxü. Rü yemacèx nüxna nixügachi rü yéamaxüra naxü nawa ga guma mèxpúne na nüxícatama nayexmaxüçèx.

### *Dexáétügu nixü ga Ngechuchu*

*(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

<sup>16</sup> Rü yexguma marü nachütagu, rü toma ga Ngechuchuarü ngüexügü rü wenaxärü naxtaacutüwa taxí. <sup>17</sup> Rü poraãcü naxëãne. Rü tama ínangu ga Ngechuchu. Rü yemacèx wüxi ga ngue ga taxünegu tichoü, rü itaxíãchi ga na tocutüwa taxíxü ga Capernáüärü íãnewa na tangügüxüçèx. <sup>18</sup> Rü yexguma tixãüyane rü inaxügü ga na poraãcü yabuaxü. Rü yemagagu rü poraãcü nayuape. <sup>19</sup> Rü yexguma marü 5 ga kilómetru tixãügu, rü Ngechuchuxü tadaugü ga na dexáchiüetügu yaxüxü. Rü toma ga norü ngüexügü rü poraãcü tamuë. <sup>20</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —Choma chixí. ¡Rü tãxü i pemuëxü! —ñanagürü. <sup>21</sup> Rü yexguma ga toma ga norü ngüexügü rü taãëãcüma tanayauxgüchaü ga toweüwa. Rü yexgumatama ítangügü ga yema ítaxüwa.

### *Ngechuchucèx nadaugü ga duüxügü*

<sup>22</sup> Rü moxüãcü ga yema duüxügü ga naxtaxaarü tocutügu rüchoxü, rü nüxü nicuèxãchitanü ga toma ga Ngechuchuarü ngüexügü ga marü nagu na taxíxü ga guma ngue ga taxüne ga nügümaã wüxicane. Rü nüxü nacuèxgü ta ga Ngechuchu rü tama towe na naxüxü. <sup>23</sup> Rü yexguma yemagu ínaxñüëyane, rü yoxocüne ínangügü ga náígü ga ngue ga itaxüne ga Tibériaarü íãnewa ne íxüne. Rü norü ngaicamana nangügü ga yema nachica ga ngextá Ngechuchu ínachibüexëëxüwa ga yema muxüma ga duüxügü ga yexguma moxë inaxãxgu naxcèx ga yema pãü. <sup>24</sup> Rü yexguma yema duüxügü nüxü daugügu ga guma nguewa na Ngechuchu rü toma ga na tatauxexüma rü yexma guma nguegügu nichoü na Ngechuchucèx yadaugüxü Capernáüärü íãnegu.

*Ngechuchu nixĩ i pãũ i maxũ tüxna ãxũ*

<sup>25</sup> Rũ yexguma guma naxtaxaarũ tocutũwa nangugũga ga yema duũxũgũ, rũ Ngechuchuxũ yexma nayangaugũ. Rũ nüxna nacagũe, rũ ñanagũrũgũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, ¿ñuxgu nixĩ i nuã cunguxũ? —ñanagũrũgũ. <sup>26</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagũrũ nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ tama yema nüxũ na picuèxãchitanũxũcèx ga yema mexũgũ ga Tupanaarũ poramaa chaxũxũ nixĩ i chauxcèx pedaugũxũ. Natürũ chauxcèx pedaugũ yerũ meãma pechibũe nawa ga yema õna ga pexna chaxãxũ. <sup>27</sup> —¡Tãxũ i naxcèx pepuracũexũ i õna i paxama gúxũ! Rũ narũmemaẽ nixĩ i naxcèx pepuracũe i ngema maxũ i aixcũma ixĩxũ i taguma gúxũ. Rũ ngẽma nixĩ i maxũ i choma i Tupana Nane ya duũxũxũ chixĩcũ tá pexna chaxãxũ, erũ Chaunatũ ya Tupana rũ marũ nanangõxẽẽ na aixcũma Nane chiĩxũ —ñanagũrũ. <sup>28</sup> Rũ yexguma ga nümagũ rũ nüxna nacagũ, rũ ñanagũrũgũ: —¿Tacũ tá taxũe na tayanguxẽẽxũcèx i ngẽma Tupana toxũ naxwèxexũ? —ñanagũrũgũ. <sup>29</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagũrũ nüxũ: —Rũ Tupana rũ núma choxũ namu. Rũ ngẽma nüma pexũ nanaxwèxexũ nixĩ na choxũ peyaxõgũxũ —ñanagũrũ. <sup>30</sup> Rũ yexguma ga nümagũ rũ nüxna nacagũ, rũ ñanagũrũgũ nüxũ: —¿Tacũ rũ cuèxruũxũ tá toxũ cudaduxẽẽ na cuxũ tayaxõgũxũcèx na aixcũma Cristu quiĩxũ? ¿Rũ tacũ i to i mexũ tá toxcèx cuxũxũ i ñuxmax? <sup>31</sup> Yerũ nuxcũmaũgũxũ ga tórũ õxigũ, rũ nanangõxgũ ga yema pãũ ga Tupana nüxna ãxũ ga chianexũwa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa. Rũ Tupanaarũ ore i úmatũxũwa rũ ñanagũrũ:

“Tupana rũ daxũcũãx ga pãũmaã nanachibũexẽẽ ga duũxũgũ”,

ñanagũrũ i ngẽma orewa. <sup>32</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagũrũ nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ tama nixĩ ga Moĩché yĩxũ ga nüxna naxãxũ ga yema pãũ ga daxũcũãx, natürũ Chaunatũ ga Tupana nixĩ ga nüxna naxãcũ. Rũ nüma nixĩ i ñuxma i pexna naxããxũ i pãũ i aixcũma ixĩxũ i daxũwa ne ũxũ. <sup>33</sup> —Erũ ngẽma pãũ i Tupana ixãxũ, rũ daxũguxũ i naãnewa ne naxũ rũ nanamaxẽẽ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ —ñanagũrũ. <sup>34</sup> Rũ nümagũ rũ naxcèx ínacagũ, rũ ñanagũrũgũ nüxũ: —Pa Corix, ¡guxũguma toxna naxãẽcha i ngẽma pãũ! —ñanagũrũgũ. <sup>35</sup> Rũ Ngechuchu ñanagũrũ nüxũ: —Choma nixĩ i ngẽma pãũ i maxẽẽẽruũ chiĩxũ. Rũ yixema texé ya chauxũtawa ũxẽ rũ tagutáma tataiya. Rũ texé ya choxũ yaxõxẽ rũ tagutáma titawa. <sup>36</sup> —Natürũ marũ pemaã nüxũ chixu rũ woo na choxũ pedaugũxũ rũ tama choxũ peyaxõgũ i pemax. <sup>37</sup> —Rũ guxãma ya yixema duũxẽgũ ya Chaunatũ choxna tüxũ mugũxe rũ chorũ duũxũgũ tixĩgũ. Rũ texé ya choxũ yaxõgũxe rũ táũtáma tüxũ chaxõõx. <sup>38</sup> —Yerũ tama choxrũtama ngúchaũ na chaxũxũcèx nixĩ ga daxũguxũ ga naãnewa ne chaxũxũ. Natürũ núma chaxũ na chanaxũxũcèx i norũ ngúchaũ ya Chaunatũ ya núma choxũ mucũ. <sup>39</sup> —Rũ ngẽma norũ ngúchaũ ya Chaunatũ ya Tupana ya núma choxũ mucũ nixĩ i na taxúexũma ichayarũtauxẽẽxũ ya yixema choxna tüxũ namugũxe. Erũ nüma ya Chaunatũ nanaxwæe na tüxũ yuwa ícharũdagũxẽẽxũ i naãneãrũ guxgu. <sup>40</sup> —Choma nixĩ i Tupana Nane chiĩxũ. Rũ ngẽma norũ ngúchaũ ya Chaunatũ ya Tupana ya núma choxũ mucũ nixĩ na tüxũ nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ ya guxãma ya texé ya choxũ daugũxe rũ choxũ yaxõgũxe. Erũ choma tá nixĩ i tüxũ ícharũdagũxẽẽxũ i naãneãrũ guxgu —ñanagũrũ. <sup>41</sup> Rũ yexguma yema orexũ naxĩnũẽgu ga yema Yudĩgũ, rũ inanaxũgũe ga Ngechuchuchiga na yadexagũxũ. Yerũ ñanagũrũ ga Ngechuchu: —Choma nixĩ i pãũ i daxũguxũ i naãnewa ne chaxũxũ —ñanagũrũ. <sup>42</sup> Rũ ñanagũrũgũ: —¿Taux èxna ñaã yĩxũ i Ngechuchu i Yúche nane? Rũ yixema rũ tüxũ tacuèx ya nanatũ rũ naẽ. ¿Rũ ñuxãcũ i nüma i “Daxũwa ne naxũxũ”, ñaxũ? —ñanagũrũgũ. <sup>43</sup> Rũ Ngechuchu ñanagũrũ nüxũ: —¡Nüxũ perũxoe na choxũ na pixuechaxũ! <sup>44</sup> —Taxúema chauxũtawa tangu ega tama choxna tüxũ namuxgu ya chaunatũ ga guma núma choxũ mucũ. Rũ texé ya chauxũtawa ngugũxe rũ choma rũ tá wena tüxũ chamaxẽẽ i naãneãrũ guxgu. <sup>45</sup> —Nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaarũ orearũ uruũgũarũ poperawa naxũmatũ i ore i ñaxũ:

“Tupana tá guxãxũ nangúexẽẽ”,

ñaxũ. Rũ ngẽmacèx guxãma ya texé ya Chaunatũxũ ñnũxẽ rũ naxũtawã ngúxe, rũ chauxũtawã taxĩ. <sup>46</sup> —Taguma texé Chaunatũ ya Tupanaxũ tãdaw. Rũ chaxicatama nixĩ i nũxũ chadauxũ erũ naxũtawã ne chaxũ. <sup>47</sup> —Aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ texé ya choxũ yaxõxẽ rũ tũxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. <sup>48</sup> —Choma nixĩ i pãũ i maxẽxẽẽruũ chiĩxũ. <sup>49</sup> —Rũ perũ oxigũ ga nuxcũmaũgũxũ rũ nanangõx ga yema pãũ ga Tupana nũxna ãxũ ga yema nachica ga ngextã taxúema íãpataxũwa. Natürũ woo nanangõxgũ ga yema pãũ rũ nayueamatama. <sup>50</sup> —Natürũ ñãã pãũ i pemaã nũxũ chixuxũ i daxũwa ne ùxũ rũ chomatama chixĩ. Rũ guxãma ya texé ya choxũ yaxúxe ñoma pãũ tangõxũrũ rũ tá tamaxẽcha. <sup>51</sup> —Chomatama nixĩ i pãũ i maxẽxẽẽruũ i daxũwa ne chaxũxũ. Rũ texé ya ñoma chomaã taxãwemũxũrũ choxũ yaxõxẽ rũ guxũgutãma tamaxẽcha. Erũ ngẽma pãũ i choma tũxna chaxãxũ rũ chaxunetama nixĩ. Rũ ichanaxã i chaxune na namaxẽxũcèx i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ —ñanagürũ ga Ngechuchu. <sup>52</sup> Rũ yexguma ga yema Yudíugũ rũ poragaãcũ nũgũna nacagũe, rũ ñanagürũgũ: —¿Ñuxãcũ tá i ñãã yatũ i naxũne tátama tũxũ nangõxẽẽxũ? —ñanagürũgũ. <sup>53</sup> Rũ Ngechuchu ñanagürũ nũxũ: —Rũ choma i Tupana nane na duũxũxũ chiĩxũ rũ aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ ngẽxguma pema rũ tama chaxunemaã pexãwemũgũgu rũ tama nawa pexaxegũgu ya chaugũ, rũ tãũtãma pexũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. <sup>54</sup> —Texé ya chaxunemaã ãwemũxẽ rũ chaugũwa axexe rũ tũxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. Erũ choma rũ tá tũxũ chamaxẽẽ ega naãneãrũ guxgu. <sup>55</sup> —Erũ chaxune rũ õnaxũchi nixĩ rũ chaugũ rũ axexũxũchi nixĩ. <sup>56</sup> —Texé ya chaxunemaã ãwemũxẽ rũ chaugũwa axexe rũ chowa tayaxũx rũ choma i tũmawa. <sup>57</sup> —Chaunatũ ga núma choxũ mucũ rũ namaxũ. Rũ nũma choxna nanaxã i maxũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta i choma rũ tá tũxna chanaxã i maxũ ya yíxema choxũ yaxúxe rũ choxũ yaxõxẽ. <sup>58</sup> —Marũ pemaã nũxũ chixu na choma rũ pãũ i daxũwa ne ùxũ chiĩxũ. Natürũ choma rũ tama yema pãũ ga nuxcũmaũgũxũ ga perũ oxigũ ngõxgũxũ ga pãũrũ chixĩ. Yerũ woo ga yema pãũ na nangõxgũxũ ga perũ oxigũ rũ nayueamatama. Natürũ texé ya choxũ yaxúxe, ñoma pãũ tangõxũrũ, rũ choxũ yaxõxẽ rũ guxũgutãma tamaxũ —ñanagürũ. <sup>59</sup> Rũ Ngechuchu rũ duũxũgũmaã nũxũ nixu ga yema ore ga yexguma nangúexẽẽãgu ga Yudíugũarũ ngutaquẽxepataũwa ga ñãne ga Capernãũwa.

### *Ngechuchuarũ orewa nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ*

<sup>60</sup> Rũ yexguma nũxũ naxĩnũẽgu ga yema nguxẽẽtae, rũ muxũma ga yema duũxũgũ ga nawe rũxĩxũ rũ ñanagürũgũ: —Rũ ngẽma tamaã nũxũ yaxuxũ, rũ naguxchaxũchi na nũxũ icuãxũ na ñnũxũ ñaxũ. ¿Ñuxãcũ texé tũxũ natauxcha na naga taxĩnũxũ? —ñanagürũgũ. <sup>61</sup> Natürũ ga Ngechuchu rũ nũxũ nacuèxama ga yemaãcũ nũgũmaã na íyadexagũxũ naxcèx ga yema nguxẽẽtae, rũ yemacèx nũxna naca, rũ ñanagürũ: —¿Éxna peãẽwa nangux i ngẽma ore? <sup>62</sup> —Rũ ngẽxguma peãẽwa nanguxgu i ngẽma ore i pemaã nũxũ chixuxũ, rũ ¿tacũgu chi perũxĩnũẽxũ ega choxũ pedèuxgu na wenaxãrũ daxũ na chaxĩxũ, ga noxri ne chaxũxũwa na chaxũxũ i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ? <sup>63</sup> —Tupanaãẽ i Üünexũ nixĩ i inaxãxũ i maxũ i taguma gúxũ. Rũ tama pexene nixĩ i pexũ maxẽxẽẽxũ. Rũ ngẽma ore i pemaã nũxũ chixuxũ rũ peãẽcèx nixĩ, rũ nawa nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. <sup>64</sup> —Natürũ tangẽxma i petanũwa ya ñuxre ya tama yaxõgũxe —ñanagürũ. Rũ yema ñanagürũ ga Ngechuchu yerũ noxriarũ ügũgumama marũ nũxũ nacuèx ga texé tá nũxũ na yaxõgũxũ, rũ texé tá cúãcũ ínaxuaxũxũ. <sup>65</sup> Rũ ñanagürũ ta: —Rũ ngẽmacèx marũ pemaã nũxũ chixu rũ taxuacũma texé chauxũtawã tangu ega tama Chaunatũ chauxũtawã tũxũ gaxgu —ñanagürũ. <sup>66</sup> Rũ yexguma inanaxũgũe ga nũxna na yaxĩgũxũ ga muxũma ga yema duũxũgũ ga noxri nawe rũxĩchiréxũ. Rũ marũ tama nawe ínaxĩxũ. <sup>67</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ norũ 12 ga ngúexũgũna naca, rũ ñanagürũ nũxũ: —¿Éxna pema rũ ta choxna pixĩgachitanũchaũ? —ñanagürũ. <sup>68</sup> Natürũ Chimãũ ga Pedru rũ nanangãxũ, rũ

ñanagürü: —Pa Corix, ¿Texéxütawa chi taxĩxũ ega cuxna tixĩgachitanũgu? Erü cuma rü cuxũ nangẽxma i ore i nawa nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gũxũ. <sup>69</sup> —Toma rü marü cuxũ tayaxõgũ, rü nüxũ tacuèx na cuma quiĩxũ ya Cristu ya Üünecü ya Tupana Nane —ñanagürü. <sup>70</sup> Rü Ngechuchu toxũ nangãxũ, rü ñanagürü: —¿Taux éxna choma yĩxũ ga pexũ chidexeçixũ ga pema ga 12? Natürü nangẽxma i wüxi i petanüwa i Chatanáârü duũxũ ixĩxũ —ñanagürü. <sup>71</sup> Rü Yuda ga Icariüte ga Chimáũ naneçhiga nixĩ ga yadexaxũ ga Ngechuchu. Yerü Yuda tá nixĩ ga cúacü ínaxuaxũxũ rü woo ga nüma rü wüxi ga totanũxũchirẽx na yĩxũ.

## 7

### *Ngechuchueneëgũ rü tama nüxũ nayaxõgũ*

<sup>1</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa yexmagüne ga ñãnegügu nixũãgüchigü. Rü tama Yudéaanewa nayexmachau yerü yémacũãx ga Yudíugüarü ãëxgacügü rü naxcèx nadaugü ga na yamèxgüchaũãxũcèx. <sup>2</sup> Natürü marü ningaica ga yema Yudíugüarü peta ga nagu norü düxenügü yaxügüxũ na yemawa nüxna nacuèxãchiexũcèx ga ñuxãcü nuxcümaügüxũ ga norü oxigü na naxügüxũ ga norü düxenügü ga naĩãtünaxcèx ga yexguma Moĩchéwe naxĩxgu ga ngextá taxúema íãpataxüwa. Rü yemacèx nixĩ ga Düxenügüarü Petagu naxãegaxũ. <sup>3</sup> Rü naëneëgü ga Ngechuchu rü ñanagürügü nüxũ: —Tama name i nuxã Gariréaarü naãnegu curüxãũx. Rü name nixĩ i petacèx Yudéawa cuxũ, na ngẽma duũxügü i cuwe rüxĩxũ i ngema ngẽxmagüxũ nüxũ daugüxũcèx i ngẽma cuèxruügü i mexügü i Tupanaârü poramaã cuxüxũ. <sup>4</sup> —Erü ngẽxguma chi wüxi ya yatü rü duũxügüxũ nügü nacuèxẽëchaũgu rü tama cúacü nanaxü i tacü i naxüxũ. Rü ñuxma na cunaxüxũ i muxüma i mexügü i Tupanaârü poramaã cuxüxũ, rü name nixĩ i guxũ i duũxügüpèxewa cunaxü —ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü yema ñanagürügü ga naëneëgü yerü woo ga nümagü rü ta tama nüxũ nayaxõgü. <sup>6</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Tauta nawa nangu i ngunexü na petawa chaxüxũ. Natürü pexcèx rü ngẽxürüxũmare i ngunexü nixĩ i mexü na petawa nagu pexĩxũ. <sup>7</sup> —Ngẽma duũxügü i ñoma i naãnecũãx rü tama pexchi naxaie. Natürü chauxchi naxaie erü chanangoxẽë i ngẽma naxügüxũ rü na nachixexũ. <sup>8</sup> —Name nixĩ i petawa pexĩ i pemax. Choma rü tauta ngẽma chaxü erü tauta nawa nangu i ngunexü i nagu ngẽma chaxüxũ —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>9</sup> Rü yexguma yema ñaxguwena, rü Gariréaanegu narüxãũx.

### *Ngechuchu rü Düxenügüarü Petawa naxũ*

<sup>10</sup> Natürü nawena ga naëneëgü ga petawa na naxĩxũ, rü Ngechuchu rü ta yéma naxũ. Natürü cúacü yéma naxũ, rü tama poraãcü duũxügüxũ nügü nadauxẽë. <sup>11</sup> Rü yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü naxcèx nadaugü ga yema petawa, rü ñanagürügü: —¿Ngextá nangẽxma i ngẽma yatü? —ñanagürügü. <sup>12</sup> Rü nügütanüwa ga yema duũxügü ga yéma yexmagüxũ, rü poraãcü Ngechuchuchiga ínidexagü. Rü ñuxre ga yema duũxügü rü ñanagürügü: —Yima rü wüxi ya yatü ya mecü nixĩ —ñanagürügü. Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Ngẽma yatü rü tama name erü duũxügüxũ nawomüxẽë —ñanagürügü. <sup>13</sup> Natürü taxuüma ga duũxügü rü mea togüpèxewa Ngechuchuxũ nicuèxüũgüchaũ, yerü yema Yudíugüarü ãëxgacügüxũ namuüë. <sup>14</sup> Rü yexguma marü yema petaarü ngãxüwa nanguxgu, rü nixücu ga Ngechuchu nawa ga tupauca ga taxüne. Rü inanaxügü ga na nanguxẽëtaexũ. <sup>15</sup> Rü yema Yudíugüarü ãëxgacügü, rü nabaixãchiãëgü namaã ga yema ore ga Ngechuchu nüxũ ixuxũ. Rü ñanagürügü: —¿Ñuxãcü i ngẽmaãcü poraãcü nüxũ nacuáxũ, rü taguma texé nanguxẽë? —ñanagürügü. <sup>16</sup> Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Ñã chorü nguxẽëtae rü tama choxrü nixĩ, erü Chaunatü ya núma choxũ mucüarü nixĩ. <sup>17</sup> —Ngẽxguma texé naxüxchaũgu i Tupanaârü ngüchaũ rü yixema tá nüxũ tacuèx ngoxi aixcüma Tupanaxütawa chanayaxu i ngẽma chorü nguxẽëtae rü éxna chaugüxütawatama chayaxuxũ yixĩ i ngẽma. <sup>18</sup> —Yixema texé ya

mexŦ i tŦmachigaxŦtama ixuxe rŦ ngēmaācŦ tanaxŦ erŦ tanaxwēxe i duŦxŦgŦ na tŦxŦ icuēxŦŦgŦxŦ. NatŦrŦ texē nŦxŦ tixu i ore i mexŦ nachiga i ngēma tŦxŦ muxŦ, rŦ aixcŦma nixŦ i tŦmaārŦ ore. RŦ tama dora nixŦ i ngēma nŦxŦ tixuxŦ. <sup>19</sup> —¿Tama ēxna aixcŦma yŦxŦ ga MoŦché pexna naxāxŦ ga TupanaārŦ mugŦ? NatŦrŦ taxŦema i pema naga pexŦnŦē i ngēma mugŦ. ¿RŦ nŦxma rŦ tŦxcŦŦ nixŦ i choxŦ pimēxgŦchaŦxŦ? —ñanagŦrŦ. <sup>20</sup> RŦ yema duŦxŦgŦ nanangāxŦgŦ, rŦ ñanagŦrŦgŦ: —Cuma rŦ ngoxo cuwa nangēxmamare. ¿Éxna texē cuxŦ timēxgŦchaŦ? —ñanagŦrŦgŦ. <sup>21</sup> NatŦrŦ ga Ngechuchu rŦ ñanagŦrŦ nŦxŦ: —Choma rŦ ngŦxchigaarŦ ngunexŦgu chanamexēē ga wŦxi ga yatŦ. RŦ guxāma i pema rŦ penuāēgŦ naxcēx ga yema wŦxitama ga mexŦ ga ngŦxchigaarŦ ngunexŦgu chaxŦxŦ. <sup>22</sup> —NatŦrŦ pema rŦ ta ngŦxchigaarŦ ngunexŦgu pepuracŦe na nagu pexŦxŦcēx ga MoŦchéarŦ mugŦ. RŦ MoŦché pemaā nŦxŦ nixu na tŦxŦ ípewiechēxmŦpēxechiraŦxŦ ya guxāma ya yatŦxe ya buxe. NatŦrŦ tama MoŦché nixŦ ga inaxŦgŦcŦ ga yema, yerŦ nuxcŦmaŦgŦxŦ ga perŦ oxigŦwa nixŦ ga ne naxŦxŦ. RŦ nŦxma i pema rŦ yema mugagu rŦ tŦxŦ ípewiechēxmŦpēxechiraŦ ya guxāma ya buxe ya yatŦxe woo ngŦxchigaarŦ ngunexŦ yixŦgu. <sup>23</sup> —RŦ ngēmaācŦ i pema rŦ ngŦxchigaarŦ ngunexŦgu buxexŦ ípewiechēxmŦpēxechiraŦ erŦ naga pexŦnŦēchaŦ i MoŦchéarŦ mugŦ. ¿RŦ nŦxma rŦ tŦxcŦŦ yŦxŦ i chomaā penuēxŦ naxcēx na ngŦxchigaarŦ ngunexŦgu chanamexēēxŦ ga wŦxi ga yatŦ ga idaaweecŦ? <sup>24</sup> —RŦ ngēmacēx tama name i ngŦrŦmare penangugŦ i ngēma chaxŦxŦ. RŦ penaxwēxe i meā nagu perŦxŦnŦēxira, na aixcŦma meā penangugŦxŦcēx —ñanagŦrŦ ga Ngechuchu.

### *Ngechuchu rŦ Tupana Nane nixŦ*

<sup>25</sup> RŦ nŦxre ga yema duŦxŦgŦ ga YerucharéŦgu āchiŦgŦxŦ rŦ nŦgŦna nacagŦe, rŦ ñanagŦrŦgŦ: —¿Taux ēxna daa yŦxŦ ya yima yatŦ ya āēxgacŦgŦ naxcēx daugŦcŦ na yamēxgŦchaŦāxŦcēx? <sup>26</sup> —¿DŦcēx! Gua nixŦ rŦ yēa guxŦ i duŦxŦgŦpēxewa nidexa rŦ taxŦema nŦxŦ ñatarŦgŦ nŦxŦ. ¿Taux ēxna i tŦrŦ āēxgacŦgŦ i marŦ nŦxŦ yaxŦgŦāxŦ na aixcŦma Cristu na yŦxŦ i nŦmax? <sup>27</sup> —NatŦrŦ i yixema rŦ nŦxŦ tacuēxgŦ na ngextá ne naxŦxŦ i nŦmax. NatŦrŦ ngēxguma aixcŦma Cristu nŦma Ŧxgu rŦ taxŦetáma nŦxŦ tacuēx na ngextá na ne naxŦxŦ —ñanagŦrŦgŦ. <sup>28</sup> RŦ nŦma ga Ngechuchu rŦ tupauca ga taxŦnewa ínanangŦxēē ga duŦxŦgŦ. RŦ yexguma nŦxŦ naxŦnŦgu ga yema ore ga YudŦgŦ nŦxŦ ixugŦēxŦ ga nachiga, rŦ tagaācŦ ñanagŦrŦ: —Pema rŦ marŦ choxŦ pecuēx rŦ nŦxŦ pecuēx na ngextá na ne chaxŦxŦ. NatŦrŦ tama chaugagu nixŦ i nŦma chaxŦxŦ. Choma nŦma chaxŦ yerŦ nŦma choxŦ namu ga Tupana ya naxwēxecŦ na nŦxŦ yaxŦgŦxŦ natŦrŦ i pema rŦ tama nŦxŦ pecuācŦ. <sup>29</sup> —Choma rŦ nŦxŦ chacuēx yerŦ naxŦtawa ne chaxŦ, rŦ nŦma nixŦ i nŦma choxŦ namuxŦ —ñanagŦrŦ. <sup>30</sup> RŦ yexguma ga yema āēxgacŦgŦ rŦ NgechuchuxŦ niyauxgŦchaŦ. NatŦrŦ taxuŦma nayayauxgŦ, yerŦ tauta nawa nangu ga ngunexŦ ga na yayauxgŦāxŦ rŦ na yamēxgŦāxŦcēx. <sup>31</sup> NatŦrŦ muxŦma ga duŦxŦgŦ rŦ nŦxŦ nayaxŦgŦ. RŦ ñanagŦrŦgŦ: —¿Ngēxguma ínanguxgu ya Cristu rŦ tacŦ rŦ cuēxruŦ i taxŦ tá naxŦ ya daa yatŦ tama ŦxŦ i nŦxmax? —ñanagŦrŦgŦ.

### *ParichéugŦ rŦ NgechuchuxŦ niyauxgŦchaŦ*

<sup>32</sup> RŦ yema ParichéugŦ rŦ duŦxŦgŦxŦ naxŦnŦē ga yemaācŦ Ngechuchuchiga na yadexagŦxŦ. RŦ yemacēx ga nŦmagŦ rŦ paigŦarŦ āēxgacŦgŦ rŦ yēma nanamugŦ ga tupauca ga taxŦneārŦ purichŦagŦ na NgechuchuxŦ yanayauxgŦxŦcēx. <sup>33</sup> RŦ yexguma ga Ngechuchu rŦ ñanagŦrŦ nŦxŦ: —Paxaāchi tátama nixŦ i petanŦwa changēxmaxŦ, rŦ nŦxŦchi tá chataegu naxŦtawa ya yima nŦma choxŦ mucŦ. <sup>34</sup> —Pema rŦ tá chauxcēx pedaugŦ, natŦrŦ tāŦtáma choxŦ ipeyangaugŦ. ErŦ ngēma ngextá tá íchangēxmaxŦwa rŦ taxuacŦ ngēma pengugŦ. <sup>35</sup> RŦ yexguma ga yema YudŦgŦarŦ āēxgacŦgŦ rŦ nŦgŦna nacagŦe, rŦ ñanagŦrŦgŦ: —¿Ngextá tá naxŦ ega taxuacŦtáma nŦxŦ iyarŦngaugŦgu? ¿Éxna ngēma YudŦgŦ i to i nachŦñanewa ngēxmagŦxŦtanŦwa tá naxŦ rŦ ēxna ngēma tama



Yudíugü ixíğüxütanüwa tá naxü na yangúexēēāxüçèx? <sup>36</sup> —¿Rü tacüchiga nixí i ngēma na ngēma ñaxü:

“Tá chauxcèx pedaugü natürü tãütáma choxü ipeyangaugü, erü taxuacütáma ngēma pexí i ngēma tá íchangēxmaxüwa”, ñaxü? —ñanagürügü.

### *Dexá i maxēēruüchiga nidexa ga Ngechuchu*

<sup>37</sup> Rü yema nawa iyacuáxü ga petaarü ngunexü nixí ga guxü ga togü ga ngunexüärü yexera rümemaēxü naxcèx ga Yudíugü. Rü yema ngunexügu nixí ga inachixü ga Ngechuchu rü tagaäcü ñaxü: —Rü ngēxguma texé itawaxgu rü jnuã chauxütawa taxü rü tayaxaxe! <sup>38</sup> —Rü “texé ya choxü yaxōxē rü tümaärü maxñewa tá nibaibe i taxü i dexá i maxēēruü” ngēma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxürüü —ñanagürü. <sup>39</sup> Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu rü Tupanaãē i Üünexüchiga nixí ga yadexaxü. Rü nüxü nixu ga guxüma ga yema nüxü yaxōgüxü rü tá na nayauxgüāxü i Naãē i Üünexü. Natürü tama yexgumatama nanayauxgü, yerü tauta wenaxärü daxügüxü ga nañecèx nataegu ga Ngechuchu na guxüärü āēxgacü na yiixüçèx.

### *Ngechuchugagu nügü nitoye ga duüxügü*

<sup>40</sup> Rü nümaxü ga yema duüxügü rü yexguma nüxü naxñnüēgu ga yema Ngechuchu nüxü ixuxü, rü ñanagürügü: —Aixcüma ñaã yatü nixí i ngēma Tupanaärü orearü uruü i ínguxchaüxü —ñanagürügü. <sup>41</sup> Rü togü rü ñanagürügü: —Daa nixí ya Cristu —ñanagürügü. Natürü togü rü ñanagürügü: —Tama nixí, erü taxucürüwa Gariréaanecüāx nixí ya Cristu.

<sup>42</sup> —Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Cristu rü tá Dabítaa nixí, rü tá nangox i iãne i Beréüwa ga ngextá Dabí íbuxüwa”, ñanagürügü. <sup>43</sup> Rü yemaäcü Ngechuchugagu nügü nitoye ga duüxügü. <sup>44</sup> Rü ñuxre ga yema duüxügü rü Ngechuchuxü niyauxgüchaü, natürü taxuüma nayayauxgü.

### *Yudíugüarü āēxgacügü rü tama Ngechuchuaxü nayaxōgüchaü*

<sup>45</sup> Rü yema tupauca ga taxüneärü purichíagü, rü Parichéugücèx rü paigüarü āēxgacügücèx nawoegu. Rü yema āēxgacügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü tama nuã penaga? —ñanagürügü. <sup>46</sup> Rü yema purichíagü rü nanangāxügü rü ñanagürügü: —Taguma texé tidexa i ñaã yatü idexaxürüü —ñanagürügü. <sup>47</sup> Rü yexguma ga Parichéugü rü ñanagürügü nüxü: —¿Éxna pexü rü ta marü nawomüxēē i nümax? <sup>48</sup> —Dücèx, rü taxúema i tomax i Parichéugü rü taxuüma i tórü āēxgacügü rü nüxü nayaxōgü i ngēma Ngechuchu. <sup>49</sup> —Natürü ñaã duüxügü i tama Tupanaärü mugüxü cuèxgüxü rü marü nachixexügügü —ñanagürügü. <sup>50</sup> Natürü Nicodému ga Parichéu ixícü ga wüxicana Ngechuchuxütagu naxüñecü, rü ñanagürü nüxü: <sup>51</sup> —Ngēma tórü mugü i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Taxuacüma wüxi i yatüxü tapoxcu ega tama nüxü ixñnüēxíragu i norü dexa na nüxü icuáxüçèx na tacü na naxüxü”, ñanagürü. <sup>52</sup> Rü yexguma ga natanüxügü rü nanangāxügü, rü ñanagürügü nüxü: —¿Éxna cuma rü ta Gariréaanecüāx quixí? ¡Nawa nangux i Tupanaärü ore i ümatüxü rü ngēma tá nüxü cudau rü taxuütáma i Tupanaärü orearü uruü rü Gariréaanecüāx nixí! —ñanagürügü. <sup>53</sup> Rü yexguma ga wüxichigü rü nachiüwa naxí.

## 8

### *Nge ga ātecü ga naí ga yatümaã ngēāēxcü*

<sup>1</sup> Rü Ngechuchu rü Oríbnecügu āegane ga mēxpúnewa naxü. <sup>2</sup> Rü moxüäcü ga yexguma yangunegu, rü wenaxärü tupauca ga taxüñecèx nataegu. Rü ga duüxügü rü naxcèx naxí. Rü nüma ga Ngechuchu rü ínarüto, rü inanaxügü ga na nangúexēēāxü ga duüxügü. <sup>3</sup> Rü yema ngúexēēruügü ga Moíchéarü mugüwa ngüxēētaegüxü rü Parichéugü, rü Ngechuchuxütawa ngíxü nagagü ga wüxi ga nge ga ātecü ga ngíxü nadaugücü ga

naĩ ga yatümaã na inapexũ. Rũ guxũma ga yema duũxũgũ ga yema yexmagũxpẽxegu ngĩxũ nayachixẽẽgũ. <sup>4</sup> Rũ ñanagürügũ Ngechuchuxũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, ñaã nge i ãtecũ rũ ngĩxũ itayangau na naĩ ya yatümaã na inapexũ. <sup>5</sup> Moĩchearũ mugüwa tamaã nüxũ nixu na nutamaã ngĩxũ ímuxeĩchiãcũma ngĩxũ imáxũ i wüxi i nge i ngẽmaãcũ maxũcũ. ¿Ñuxũ ñacuxũ i cuma i ñuxmax? —ñanagürügũ. <sup>6</sup> Rũ yema ñanagürügũ ga nümagũ, yerũ Ngechuchuxũ guxchaxũgu nanguxẽẽgũchaũ na nüxũ nayexmaxũcèx ga tacücèx na ínaxuaxũgũãxũ. Natürũ ga Ngechuchu rũ inayarũmaxãchi rũ inanaxügũ ga naxmẽxmaã waixũmüwa na naxümatüãxũ. <sup>7</sup> Natürũ nüxũ naceẽxũgũama, rũ yemacèx düxwa wena xãrũ nadaunagũ ga Ngechuchu, rũ ñanagürũ nüxũ: —Ngexerũxe i petanüwa ya ngearũ pecaduãxẽ rũ tũxira nuta ngĩxũ tanaña —ñanagürũ. <sup>8</sup> Rũ wenaxãrũ inayarũmaxãchi ga Ngechuchu rũ naxmẽxmaã nanaxümatü ga waixũmüwa. <sup>9</sup> Natürũ yexguma nüxũ naxĩnüẽgu ga yema ore ga Parichéugũ rũ inanaxügũe ga nügũ na yawüxixũ ga nügũwe na ínachoxũxũ. Rũ yaguãxgũ ga Parichéugũwa inaxügũ ga na ínachoxũxũ rũ düxwa guxũma ínachoxũ. Rũ yexguma marũ guxũma ga Parichéugũ íchoũxgu, rũ Ngechuchu rũ yema ngecũxicatama yema duũxũgũpẽxewa nayaxügũ. <sup>10</sup> Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ wena nadaunagũ. Rũ ngĩxna naca rũ ñanagürũ ngĩxũ: —Pa Ngecũx, ¿Ngẽxũgũ nixĩ i ngẽma cuxũ íxugũexũ? ¿Rũ taxuũma cuxũ imáxchaũ? —ñanagürũ. <sup>11</sup> Rũ ngĩma rũ ngĩgürügũ nüxũ: —Taxuũma Pa Corix —ngĩgürügũ. Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagürũ ngĩxũ: —Choma rũ ta tama cuxũ chapoxcu. Ñuxma rũ marũ name rũ íquixũ rũ tama wena pecadu cuxũ —ñanagürũ.

### *Ngechuchu rũ ñoma i naãneãrũ ngóonex- ãẽruũ nixĩ*

<sup>12</sup> Rũ wenaxãrũ duũxũgũmaã nidexa ga Ngechuchu, rũ ñanagürũ nüxũ: —Choma nixĩ i ñoma i naãnecũãxãrũ ngóonexẽẽruũ. Rũ yixema chowe rüxũxẽ rũ chorũ ngóonexũwa tangẽxma rũ tũxna chanaxã i maxũ. Rũ tá nüxna ítanguxuchi i tũmaãrũ chixexũ —ñanagürũ. <sup>13</sup> Rũ yexguma ga Parichéugũ rũ ñanagürügũ nüxũ: —Cuma rũ cugũchigaxũtama quixu. Rũ ngẽma cuchiga i nüxũ quixuxũ rũ taxuwama name —ñanagürügũ. <sup>14</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürũ nüxũ: —Rũ ngẽma ore i chauchiga nüxũ chixuxũ rũ aixcũma nixĩ woo chomatama yixĩgu i namaã chaugüetüwa chidexaxũ. Erũ choma rũ nüxũ chacuèx i ngextá ne chaxũxũ, rũ ngextá tá chaxũxũ. Natürũ pema rũ tama nüxũ pecuèx na ngextá ne chaxũxũ rũ tama nüxũ pecuèx na ngextá tá chaxũxũ. <sup>15</sup> Pema rũ choxũ pengugũ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ nagu rüxĩnüẽxũãcũmamare. Natürũ i choma rũ taxüexũma changugũ. <sup>16</sup> Natürũ ngẽxguma chi texéxũ changugũgu rũ aixcũma meãma tũxũ changugũ. Erũ tama chaxicatama tũxũ changugũ, natürũ yima Chaunatü ga núma choxũ mucũmaã nixĩ i wüxigu tũxũ tangugũxũ. <sup>17</sup> Rũ ngẽma mugũ ga Moĩché ümatüxũ i nagu pexĩxũ, rũ ñanagürũ:

“Ngẽxguma taxre i duũxũgũ rũ wüxitama i orexũ yaxugũgu, rũ ngẽmawa ãẽxgacũ nüxũ nacuèx na aixcũma yĩxũ i ngẽma nüxũ yaxugüexũ”, ñanagürũ. <sup>18</sup> Rũ dücax, choma nixĩ i wüxi i chauchigaxũ chixuxũ rũ Chaunatü ga núma choxũ mucũ nixĩ ya naĩ. ¿Rũ tũxcũũ tama choxũ peyaxõgũchaũ i ñuxmax? —ñanagürũ. <sup>19</sup> Rũ yexguma ga nümagũ rũ nüxna nacagüe rũ ñanagürügũ: —¿Ngexcũ ya yima Cunatü? —ñanagürügũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürũ: —Choxũ rũ tama pecuèx rũ Chaunatüxũ rũ ta tama pecuèx. Rũ ngẽxguma chi choxũ pecuèxgũgu rũ Chaunatüxũ rũ chi ta pecuèxgũ —ñanagürũ. <sup>20</sup> Rũ yema orexũ nixu ga Ngechuchu ga yexguma nanguxẽẽtaegu ga tupauca ga taxũnawa naxũtawa ga yema nachica ga ngextá duũxũgũ tupaucana dũeru ngĩxũ íxãgũxũwa. Natürũ taxuũma Ngechuchuxũ niyaxugũ, yerũ tauta nawa nangu ga yema ngunexũ ga nagu yayaxugũãxũ.

*Ngechuchu rũ Parichéugũmaã nüxũ nixu rũ ngextá nüma ínaxũxũwa rũ taxucürüwa ngẽma naxĩ*

<sup>21</sup> Rŭ Ngechuchu rŭ wenaxârŭ namaã nüxŭ nixu, rŭ ñanagŭrŭ: —Choma rŭ tá pexna chixŭ i núma, rŭ pema rŭ tá chauxcèx pedaugŭ, natŭrŭ tá perŭ pepadugu peyue. Rŭ ngextá íchaxŭxŭwa rŭ taxucŭrŭwama ngema pexŭ —ñanagŭrŭ. <sup>22</sup> Rŭ yexguma ga yema Yudíugŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Éxna nügŭ tátama nimèx rŭ ngēmacèx tamaã nüxŭ yaxuxŭ na taxucŭrŭwama ngema ixŭxŭ i ngēma ínaxŭxŭwa? —ñanagŭrŭgŭ. <sup>23</sup> Rŭ Ngechuchu ñanagŭrŭ nüxŭ: —Pema rŭ ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgŭ pixŭgŭ, natŭrŭ i choma rŭ daxŭguxŭ i naãnewa ne chaxŭ. Pema rŭ ñoma i naãneârŭ duŭxŭgŭ pixŭgŭ natŭrŭ i choma rŭ tama ñoma i naãnecŭãx chixŭ. <sup>24</sup> —Rŭ ngēmacèx pemaã nüxŭ chixu rŭ tá perŭ pepadugu peyue. Erŭ ngēxguma tama choxŭ peyaxôgŭgu na choma chiŭxŭ ya Cristu, rŭ perŭ pepadugu tá peyue —ñanagŭrŭ. <sup>25</sup> Rŭ yexguma nüxna nacagŭe, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¿Natŭrŭ texé quixŭ i cumax? —ñanagŭrŭgŭ. Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Marŭ noxritama pemaã nüxŭ chixu na texé chiŭxŭ. <sup>26</sup> —Rŭ choma rŭ choxŭ nangēxma i muxŭma i tacŭ i chomatama pexŭ changúexēēchaŭxŭ rŭ tacŭcèx pexna na chaçaxŭ, natŭrŭ tãútama chanaxŭ i ngēma. Erŭ yima Chaunatŭ ga núma choxŭ mucŭ chomaã nüxŭ ixuxŭ i orexicatama nixŭ i ñoma i naãnecŭãxgŭmaã nüxŭ chixuxŭ. Rŭ guxŭma i ngēma nüxŭ yaxuxŭ ya Chaunatŭ, rŭ aixcŭma nixŭ —ñanagŭrŭ. <sup>27</sup> Natŭrŭ nümagŭ rŭ tama nüxŭ nacuèxgŭéga ga Nanatŭ ya Tupanachiga na yŭxŭ na yema ñaxŭ ga Ngechuchu. <sup>28</sup> Rŭ yemacèx ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nüxŭ: —Choma nixŭ i Tupana Nane i duŭxŭxŭ chiŭxŭ. Rŭ yixcŭra ngēxguma curuchawa choxŭ pipotagŭgu, rŭ tá nüxŭ picuèxãchitanŭ na Cristu na chiŭxŭ. Rŭ tá nüxŭ pecuèx na taxuŭma chauechamatama chaxŭxŭ. Rŭ ngēma Chaunatŭ chomaã nüxŭ ixuxŭxŭicatama nixŭ i pemaã nüxŭ chixuxŭ. <sup>29</sup> —Yima núma choxŭ mucŭ ya Chaunatŭ rŭ chauxŭtawa nangēxma. Rŭ taguma choxna nixŭgachi, erŭ choma rŭ guxŭguma chanaxŭ i ngēma norŭ ngúchaŭ ixŭxŭ —ñanagŭrŭ. <sup>30</sup> Rŭ yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ nüxŭ nayaxôgŭ.

*Yíxema Tupanaxãcŭgŭ ixŭgŭxechiga, rŭ yíxema pepadutŭŭwa ngēxmagŭxechiga*

<sup>31</sup> Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nüxŭ ga yema Yudíugŭarŭ ãèxgacŭgŭ ga nüxŭ yaxôgŭxŭ: —Ngēxguma pema meãma peyaxôgŭeçagu i ngēma pemaã nüxŭ chixuxŭ, rŭ aixcŭmaxŭchi tá chorŭ ngúexŭgŭ pixŭgŭ. <sup>32</sup> —Rŭ tá nüxŭ pecuèx i ore i aixcŭma ixŭxŭ. Rŭ ngēma ore tá pexŭ ínanguxŭxŭeē —ñanagŭrŭ. <sup>33</sup> Rŭ nümagŭ rŭ Ngechuchuxŭ nangãxŭgŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Toma rŭ nuxcŭmaŭcŭ ga torŭ oxŭ ga Abráŭtaa tixŭgŭ rŭ taguma texémèxèwa tangēxmagŭ. ¿Nuxãcŭ i cumax rŭ tá na ítanguxŭxŭ, ñacuxŭ? —ñanagŭrŭgŭ. <sup>34</sup> Rŭ Ngechuchu ñanagŭrŭ nüxŭ: —Aixcŭma pemaã nüxŭ chixu rŭ guxãma ya pepaduaŭxè rŭ pepadutŭŭwa tangēxmagŭ. <sup>35</sup> —Wŭxi i coriarŭ duŭxŭmare rŭ tama norŭ coripatacŭãx nixŭ. Natŭrŭ wŭxi i cori nane rŭ guxŭguma nanatŭ nane nixŭ. <sup>36</sup> —Choma rŭ Tupana Nane chixŭ. Rŭ ngēxguma chi choma pepaduna pexŭ íchanguŭxèēgu, rŭ aixcŭma tá nüxna ípenguŭ. <sup>37</sup> —Marŭ nüxŭ chacuèx na Abráŭtaa pixŭgŭxŭ i pemax. Natŭrŭ choxŭ pimèxgŭchaŭ erŭ tama aixcŭma choxŭ peyaxôgŭ i ngēma ore i pemaã nüxŭ chixuxŭ. <sup>38</sup> —Choma rŭ yema Chaunatŭ choxŭ wéxŭ nixŭ i pemaã nüxŭ chixuxŭ. Natŭrŭ pema rŭ penaxŭ i ngēma penatŭ pemaã nüxŭ ixuxŭ —ñanagŭrŭ ga Ngechuchu. <sup>39</sup> Rŭ nümagŭ rŭ Ngechuchuxŭ nangãxŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Torŭ oxŭ nixŭ ga Abráŭ —ñanagŭrŭgŭ. Natŭrŭ Ngechuchu nanangãxŭ rŭ ñanagŭrŭ nüxŭ: —Ngēxguma chi aixcŭma Abráŭtaa pixŭgŭgu rŭ chi Abráŭ ŭxŭrŭŭ penaxŭ. <sup>40</sup> —Natŭrŭ woo pemaã nüxŭ chixu i ore i aixcŭma ixŭxŭ ga Chaunatŭ ga Tupana choxŭ nguxèxŭ, rŭ pema rŭ choxŭ pimèxgŭchaŭ. Natŭrŭ ga Abráŭ rŭ taguma yemaãcŭ nanaxŭ. <sup>41</sup> —Pema rŭ penaxŭ i penatŭgŭcŭmatama —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma ga nümagŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Toma rŭ tama tangŭrŭwaŭgŭmare, rŭ toxŭ nangēxma ya wŭxitama ya tonatŭ. Rŭ yima nixŭ ya Tupana —ñanagŭrŭgŭ. <sup>42</sup> Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nüxŭ: —Ngēxguma chi aixcŭma Tupana yixŭgu ya penatŭ rŭ choxŭ chi pengechaŭ, erŭ choma rŭ Tupanaxŭtawa nixŭ i ne chaxŭxŭ, rŭ ngēmacèx chanuxma. Rŭ tama chauechamatama núma chaxŭ, natŭrŭ núma

chaxũ yerũ Chaunatũ ya Tupana núma choxũ namu. <sup>43</sup>—¿Tũxcũũ tama nüxũ pecuèxéga i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ? Pexũ naguxcha erũ woetama tama iperũxĩnũchaũ i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ i ore. <sup>44</sup>—Penatũ rũ Chataná nixĩ rũ pema rũ naxãcũgũ pixĩgũ. Rũ ngẽmacèx penaxũ i ngẽma núma pexũ nanaxwèxexũ. Rũ ngẽma Chataná rũ noxriarũ ügũgumama wũxi i máètaxũ nixĩ. Rũ taguma ore i aixcũmaxũgu narũxĩnũ rũ taguma ore i aixcũmaxũ nixu. Rũ ngẽxguma yadeaxgu rũ doraxũxĩcatama nixu, erũ núma rũ wũxi i doratèxáxũ nixĩ. Rũ guxũma i doratèxáxũnatũ nixĩ. <sup>45</sup>—Natürũ i pema rũ tama choxũ peyaxõgũchaũ erũ ore i aixcũmaxũ chixu. <sup>46</sup>—¿Texé ya petanũwa choxũ dauxe na pecadu chaxũxũ? Rũ ñuxma na nüxũ chixuxũ i ore i aixcũma ixĩxũ, rũ ¿tũxcũũ tama choxũ peyaxõgũ? <sup>47</sup>—Texé ya Tupanaãrũ duũxũ ixĩxè rũ itarũxĩnũ i Tupanaãrũ ore. Natürũ i pema rũ tama Tupanaãrũ duũxũgũ pixĩgũ, rũ ngẽmacèx nixĩ i tama iperũxĩnũèchaũxũ i Tupanaãrũ ore —ñanagürũ.

### *Tauta nangoxgu ga Abráũ rũ Cristu rũ marũ nayexma*

<sup>48</sup> Rũ yexguma ga yema Yudíugũarũ ãèxgacũgũ rũ ñanagürũgũ nüxũ: —Rũ aixcũma nixĩ ga yema torũ ore ga yexguma ñatagũgũgu:

“Cuma rũ wũxi i Chamáriacũãx quixĩ, rũ ngoxo cuwa nangẽxma”, ñatagũgũgu —ñanagürũgũ. <sup>49</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: —Chowa rũ nataxuma i ngoxo. Rũ ngẽma chaxũxũ nixĩ na Chaunatũxũ chicuèxũxũ, natürũ i pema rũ chixri chauchiga pidexagũ. <sup>50</sup>—Choma rũ tama naxcèx chadau na texé choxũ icuèxũügũxũcèx. Natürũ Tupana nixĩ ya naxwèxecũ na duũxũgũ choxũ icuèxũügũxũ. Rũ núma tá nanapoxcue i ngẽma chauxchi aiexũ. <sup>51</sup>—Aixcũma pemaã nüxũ chixu, rũ texé ya naga ñnũxè i ngẽma tümamaã nüxũ chixuxũ rũ guxũgutáma tamaxècha —ñanagürũ. <sup>52</sup> Rũ yexguma ga yema Yudíugũarũ ãèxgacũgũ, rũ Ngechuchuxũ nangãxũgũ, rũ ñanagürũgũ: —Ñuxma rũ meãxũchima nüxũ tacuèx na cuwa nangẽxmaxũ i wũxi i ngoxo. Yerũ ga Abráũ rũ guxũma ga nuxcũmaügũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ rũ nayue. Natürũ cuma rũ ñuxma tomaã nüxũ quixu rũ texé ya naga ñnũxè i ngẽma curũ ore rũ guxũgutáma tamaxècha —ñacurũgũ. <sup>53</sup>—¿Éxna cuma rũ tórũ oxu ga Abráũãrũ yexera quixĩ? Yerũ núma rũ nayu rũ guxũma ga nuxcũmaügũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ rũ ta nayue. ¿Rũ cugũcèx rũ texé quixĩ? —ñanagürũgũ. <sup>54</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: —Ega chaugũ chitama chicuèxũügu rũ ngẽma rũ taxuwama name. Natürũ yima choxũ icuèxũücü rũ Chaunatũ nixĩ. Rũ yima Chaunatũtama nixĩ ya perũ Tupana ixĩcü —ñapegũcü nüxũ. <sup>55</sup>—Natürũ i pema rũ tama aixcũma nüxũ pecuèx ya Chaunatũ ya Tupana. Natürũ i choma rũ ngẽmããcü nüxũ chacuèx. Rũ ngẽxguma chi:

“Tama nüxũ chacuèx”, ñachaxgu, rũ pexrũũ chi wũxi i doratèxáxũ chixĩ. Natürũ i choma rũ aixcũmaxũchima nüxũ chacuèx ya Chaunatũ ya Tupana, rũ naga chaxĩnũ i guxũma i norũ ore i chomaã nüxũ yaxuxũ. <sup>56</sup>—Perũ oxu ga Abráũ rũ nataãè yerũ aixcũma nayaxõ rũ tá na íchanguxũ i ñoma i naãnewa. Rũ yemaxũ nacuèx rũ yemacèx nataãè —ñanagürũ ga Ngechuchu. <sup>57</sup> Rũ yexguma ga yema Yudíugũarũ ãèxgacũgũ rũ Ngechuchuxũ nangãxũgũ, rũ ñanagürũgũ: —Cuma rũ tauta 50 ya taunecũ cuxũ nangẽxma. ¿Ñuxãcü Abráũxũ cudau ga tauta cungoxgux ga yexguma? —ñanagürũgũ. <sup>58</sup> Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagürũ nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ tauta Abráũ ngoxgu rũ choma rũ marũ chayexma —ñanagürũ. <sup>59</sup> Rũ yexguma ga nümagũ rũ nutane nanayauxgũ na gumamaã ínamuxũchigũãxũcèx. Natürũ ga Ngechuchu rũ naxchaxwa inicux. Rũ yemaãcü ínaxũxũ nawa ga guma tupauca ga taxũne.

## 9

### *Ngechuchu nanamexèè ga wũxi ga yatũ ga norũ bucũma ngexetũcü*

<sup>1</sup> Rũ yexguma namagu tomaã yaxũxgu ga Ngechuchu, rũ yéma nüxũ nadau ga wũxi ga yatũ ga woetama norũ bucũma ngexetũcü. <sup>2</sup> Rũ toma ga norũ ngüexũgũ rũ nüxna

tacagü, rü ñatarügügü: —Pa Ngúexêëruüx, ¿Tüxcüü ngexetücüma nabu ya daa yatü? ¿Éxna nanatü rü naëärü pecadugagu rü éxna norü pecadugagutama? —ñatarügügü.  
<sup>3</sup> Rü Ngechuchu toxü nangãxü, rü ñanagürü toxü: —Tama norü pecadugagu rü tama i nanatü rü naëärü pecadugagu nixi i ngëmaãcü nabuxü. Natürü ngëmaãcü nabu na nawa nüxü pedauxücèx na ñuxäcü Tupana tüxü na rümexêëxü. <sup>4</sup>—Rü ñoma rü ta nangune rü name nixi na paxama na naxüxü i ngëma puracü ya Chaunatü ga núma choxü mucü tüxna äxü. Erü paxa tá nachüta rü ngëxguma rü taxucürüwama texé tá tapuracü. <sup>5</sup>—Rü ñuxma na ñoma i naãnewa changëxmaxü rü ñoma i naãneärü ngóonexêëruü chixi —ñanagürü. <sup>6</sup> Rü yexguma yema ñaxguwena rü Ngechuchu waixüümüãnewa nacuaxi. Rü yema waixüümü ga iwaixümaã nanachaxetü ga guma yatü ga ngexetücü. <sup>7</sup> Rü yexguma guma ngexetücüxü ñanagürü: —¿Dexámaã cugü yayauxetü i Chiruérü puchuwa! —ñanagürü. Rü ngëma naega rü “Tüxü muxü”, ñaxüchiga nixi. Rü yéma naxü ga guma ngexetücü rü nügü dexámaã nayauxetü. Rü yexguma nataegugu rü marü nidauchixetü. <sup>8</sup> Rü yexguma ga yema duüxügü ga guma ngexetücüpataarü ngaicamagu pegüxü rü yema duüxügü ga üpaacü nüxü daugüxü ga na nangexetüxü, rü ñanagürügü: —¿Taux éxna i ñaã yixü ga yema yatü ga ngexetüchiréxü ga duüxügüxü díerucèx cèèxüxü? —ñanagürügü. <sup>9</sup> Rü nümaxü rü ñanagürügü: —Ngëmaãcü nüma nixi —ñanagürügü. Rü togü rü ñanagürügü: —Tama nixi i yima yixü, natürü nanangëxgumaraüxüchi —ñanagürügü. Natürü nümatama ga guma yatü ga ngexetüchirécü, rü ñanagürü: —Ngëmaãcü choma chixi —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexguma ga yema duüxügü rü nüxna nacagü rü ñanagürügü: —¿Rü ñuxäcü nixi i marü quidauchixü i ñuxmax? —ñanagürügü. <sup>11</sup> Rü nüma nanangãxü rü ñanagürü: —Yima yatü ya Ngechuchugu äegacü rü yima waixüümüãnewa nacuaxi. Rü yema waixüümü ga iwaixümaã choxü nachaxetü. Rü ñanagürü choxü:

“¿Yéa Chiruérü puchuwa naxü rü ngëma dexámaã cugü yayauxetü!” ñanagürü choxü. Rü yéma chaxü, rü yexguma dexámaã chaugü chayauxetügu rü chidauchi —ñanagürü ga guma yatü. <sup>12</sup> Rü yexguma nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextá nangëxmaxü i ñuxma ya yima yatü ya cuxü rümexêëcü? —ñanagürügü. Rü nüma ga guma yatü ga ngexetüchirécü rü ñanagürü: —Tama nüxü chacuèx —ñanagürü.

### *Parichéugü rü guma ngexetücü ga Ngechuchu namexêëcüna nacagüe*

<sup>13-14</sup> Natürü yema ngunexü ga Ngechuchu nagu namexêëxü ga guma ngexetücü, rü ngüxchigaarü ngunexü nixi. Rü yemacèx ga duüxügü rü Parichéugüxütawa nanagagü ga guma yatü ga ngexetüchirécü. <sup>15</sup> Rü yexguma ga yema Parichéugü rü nüxna nacagüe ga guma yatü, rü ñanagürügü: —¿Ñuxäcü i marü curümexëtüxü i ñuxmax? —ñanagürügü. Rü nüma nanangãxü rü ñanagürü: —Waixüümü ga naxbüxágümaã yawaixêëxümaã choxü nachaxetü ga Ngechuchu, rü ñuxüchi dexámaã chaugü chayayauxetü, rü ngëmacèx marü chidauchi —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü yexguma ga ñuxre ga Parichéugü rü ñanagürügü: —Yema yatü ga cuxü rümexêëxü rü tama Tupanaärü duüxü nixi, erü tama nanaxaure i ngüxchigaarü ngunexü —ñanagürügü. Natürü togü ga Parichéugü rü ñanagürügü: —¿Ñuxäcü nanaxü i ngëma cuèxruü i mexü i taxü ega wüxi i pecaduãxü yixixgux? —ñanagürügü. Rü yemaãcü nügü nitoye ga nagu naxinüëxüwa ga yema Parichéugü. <sup>17</sup> Rü wena nüxna nacagüe ga guma yatü ga ngexetüchirécü, rü ñanagürügü: —¿Natürü cuma rü ñuxü ñacuxü nachiga i ngëma yatü ga cuxü rümexêëxü? —ñanagürügü. Rü nüma nanangãxü, rü ñanagürü: —Chauxcèx rü wüxi i Tupanaärü orearü uruü nixi —ñanagürü. <sup>18</sup> Natürü ga yema Yudiügüarü äëxgacügü rü tama nüxü nayaxögüchaü ga nüma na yixü ga na nangexetüchiréxü ga noxrix, rü ñuxma rü marü na yadauchixü. Rü yemacèx ga yema äëxgacügü rü tümacèx nangemagü ga nanatü rü naë ga guma yatü ga rümexëtücü. <sup>19</sup> Rü tüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Daa yixü ga guma pene ga nüxü pixucü ga woetama ngexetüäcü bucü? ¿Ñuxäcü i ñuxma i yadauchixü? —ñanagürügü. <sup>20</sup> Rü nanatü rü naë tanangãxügü rü ñatarügügü: —Ngëmaãcü nüxü tacuèx rü daa nixi ya

tone ga ngexetüácüma buchirécü. <sup>21</sup> Natürü tama nüxü tacuèx ga ñuxácü na yadauchixü i ñuxmax. Rü tama nüxü tacuèx ga texé na namexëtüxëxü. ¡Ëcü nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naya, rü nümatama pemaã nüxü na yaxuxücèx —ñatarügügü. <sup>22</sup> Rü yema ñatarügügü ga nanatü rü naë, yerü tamuüë. Yerü ga Yudíugüarü âëxgacügü rü marü nügümaã nanamexëëgü na tüxü ínatèxüchigüxücèx ga ngutaquëxepataüwa ga texé ga Ngechuchuaxü yaxõxë na Cristu yiixü. <sup>23</sup> Rü yemacèx nixí ga nanatü rü naë ga ñatagügüxü: “¡Ëcü, nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naya rü nümatama pemaã nüxü na yaxuxücèx”, ñatagügüxü. <sup>24</sup> Rü yexguma ga yema Yudíugüarü âëxgacügü rü wenaxârü naxcèx nacagü ga guma ngexetüchirécü. Rü ñanagürügü nüxü: —Rü ñuxma tanaxwèxe i Tupanapëxewa rü aixcüma tomaã nüxü quixu na texé cuxü rümexëëxü. Erü toma rü meãma nüxü tacuèx i ngëma Ngechuchu rü wüxi i pecaduãxü na yiixü —ñanagürügü. <sup>25</sup> Rü nüma nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tama nüxü chacuèx ega wüxi i pecaduãxü yixígu rü ëxna tama. Rü ngëma nüxü chacuáxü nixí ga na changexetüchiréxü ga noxrix rü ñuxma rü na chidauchixü —ñanagürü. <sup>26</sup> Rü wenaxârü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Rü tacü nixí ga cumaã naxüxü? ¿Rü ñuxácü ga naxüãxü ga cuxü na yadauchixetüxëëxü? —ñanagürügü. <sup>27</sup> Rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Marü pemaã nüxü chixu, rü tama choxü iperüxĩnüëchaü. ¿Tüxcüü penaxwèxe na wena pemaã nüxü chixuxü? ¿Ëxna pema rü ta nüxü peyaxõgüchaü? —ñanagürü. <sup>28</sup> Rü yexguma rü guma yatümaã chixexü nixugüe, rü ñanagürügü: —Cumaërü nixí i nüxü cuyaxõxü i ngëma yatü, natürü i toma rü Moíchéarü oreaxü nixí i tayaxõgüxü. <sup>29</sup> —Toma rü nüxü tacuèx ga Tupana rü aixcüma Moíchémaã na yadexaxü, natürü ngëma Ngechuchu rü tama nüxü tacuèx na ngextá na ne naxüxü —ñanagürügü. <sup>30</sup> Rü guma yatü nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxácü nixí i ngëma? Nüma rü marü choxü narümexëtüxëë, natürü ¿ñuxácü i pema i tama nüxü pecuáxü na ngextá ne naxüxü? <sup>31</sup> —Rü guxãma i yixema rü meãma nüxü tacuèx rü Tupana tama nüxü naxĩnü i pecaduãxgüxüãrü yumüxë. Natürü Tupana rü tüxü nüxü naxĩnü i tümaãrü yumüxë ya yixema nüxü icuèxüügüxe rü naxúxe i Tupanaãrü ngúchaü. <sup>32</sup> —Taguma ñuxgu nüxü taxĩnüchiga i wüxi i yatü na yadauchixëëãxü i wüxi i duüxü i norü bucüma ngexetüxü. <sup>33</sup> —Rü ngëxguma chí tama Tupana núma namuxgux ya daa yatü ya choxü rümexëëcü, rü taxuacü chima mexü naxü —ñanagürü ga guma yatü ga ngexetüchirécü. <sup>34</sup> Rü yexguma ga yema Yudíugüarü âëxgacügü, rü ñanagürügü nüxü: —Cuma na pecadugu na cubuxü, ¿rü ñuxácü cunaxwèxe na toxü cungüxëëchaüxü? —ñanagürügü. Rü ñuxüchi ínatèxüchigü ga ngutaquëxepataüwa.

### *Duüxügü i tama yaxõgüxü rü ngexetüxürüü nixígu*

<sup>35</sup> Rü Ngechuchu rü nüxü nacuáchiga ga na ínatèxüchigüãxü ga guma ngexetüchirécü. Rü yexguma nüxü nadëuxgu, rü ñanagürü nüxü: —¿Nüxü cuyaxõxü ya Tupana Nane ya duüxüxü ixícü? —ñanagürü. <sup>36</sup> Rü yexguma ga nüma rü Ngechuchuxü nangãxü rü ñanagürü: —Pa Corix, ¡chomaã nüxü ixu na texe yiixü na nüxü chayaxõxücèx! —ñanagürü. <sup>37</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Marü nüxü cudau ya Tupana Nane. Rü chomatama nixí i cumaã na íchidexaxü chiixü —ñanagürü. <sup>38</sup> Rü yexguma ga guma yatü ga ngexetüchirécü rü Ngechuchupëxegu nacaxãpüxü, rü nüxü nicuèxüü, rü ñanagürü nüxü: —Ngëmaãcü cuxü chayaxõ, Pa Corix —ñanagürü. <sup>39</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Rü ñoma i naãnewa chaxü na chayadexechixücèx i chorü duüxügü nüxna i ngëma duüxügü i tama choxrü ixíxüxü. Rü nuã chaxü na chanameëxëëxücèx i ngëma duüxügü i noxri tama Tupanaxü cuëxgüxü. Rü ngëxgumarüü ta núma chaxü na duüxügü i tama choxü cuëxgüchaüxüxü chanawéxü na duüxügü i ngexetüxürüü na yixíxüxü, erü tama choxü nayaxõgüchaü —ñanagürü. <sup>40</sup> Rü ñuxre ga Parichéugü ga yéma Ngechuchumaã yexmagüxü, rü yexguma yema orexü naxĩnüëgu, rü Ngechuchuna nacagü, rü

ñanagürügü: —¿Éxna toma rü ta tama Tupanaxü tacuèxgü ñacuxü? —ñanagürügü. <sup>41</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —Ngëxguma chi tama aixcüma Tupanaxü pecuèxgügu rü tâü chima pegagu nixi na pepecaduãxgüxü. Natürü ngëma na pegü pixuxü na Tupanaxü pecuáxü rü ngëmacèx pegagutama nixi na pepecaduãxgüxü i ñuxmax —ñanagürü.

## 10

### *Carnerugüarü dauruü rü norü carnerugü*

<sup>1</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma yatü i tama carnerupüxüârü ñãxwa ixücuxü rü wüxi i ngítèxáxü nixi i ngëma, erü ngextámare nixücu. <sup>2</sup> —Natürü ngëma carnerupüxüârü ñãxwa meãma ixücuxü, rü ngëma nixi i norü dauruüxüchi i carnerugü. <sup>3</sup> —Rü ngëma yatü i carnerupüxüârü ñãxna dauxü rü nayawãxna i ñãx na yaxücuxüçèx i carnerugüarü dauruü. Rü nüma i carnerugü rü nüxü nacuèxgü i naga i ngëma norü dauruü. Rü ngëma norü dauruü rü wüxichigü i norü carneru rü naegamaã naxcèx naca na ínamuxüãxüçèx i naxpüxüwa. <sup>4</sup> —Rü ngëxguma ínamuxüãxgu i guxüma i norü carnerugü, rü nüma i norü dauruü rü napëxegu nixüchigü. Rü nümagü i carnerugü rü nawe narüxí, erü nüxü nacuèxgü i naga. <sup>5</sup> —Natürü ngëxguma wüxi i yatü i tama aixcüma norü dauruü ixixü, rü tama nawe narüxí i ngëma carnerugü. Rü nüxna naxígü, erü tama nüxü nacuèxgü i naga i ngëma tama norü dauruü ixixü —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>6</sup> Rü Ngechuchu rü duüxügümaã nüxü nixu ga yema ore ga cuèxruü, natürü ga nümagü rü tama nüxü nacuèxgüéga ga tacüchiga na yíxü.

### *Ngechuchu rü carneruarü dauruü ya mecü nixi*

<sup>7</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü wenaxãrü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü choma nixi i carnerupüxüârü ñãx i nawa yachocuxüxü i carnerugü. <sup>8</sup> Guxüma ga yema chopegu nüxira núma íxü rü ngítèèxgüxü rü máètagüxü nixígü. Natürü yema carnerugü rü tama naga naxínüë. <sup>9</sup> Choma nixi i ñãx. Rü texé ya chowa ixücuxe rü tá tamaxü. Rü meãma tá tüxü naxüpetü ngëxgumarüü i wüxi i carneru i naxpüxügu ücuxü rü íxüxüxü rü nüxü iyangaucü ya mecü ya maxë. <sup>10</sup> Ngëma ngítèxáxü rü núma naxü na yangíxüçèx rü namáètaxüçèx rü nachixexëãxüçèx. Rü ngëmacèxicatama núma naxü. Natürü i choma rü núma chaxü na chanamaxëxëxüçèx i duüxügü rü na aixcüma nüxü nangëxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü. <sup>11</sup> Choma nixi i carneruarü dauruü ya mecü chíxü. Erü wüxi i carneruarü dauruü ya mecü rü norü carnerugüxü ínapoxü rü ñuxmata naxcèx nayux. <sup>12</sup> Natürü ngëma díerucèxmare puracüxü, rü ega ngëxguma aixü nadèuxgux rü carnerugüna ngëma niña. Rü ngëmaãcü nanaxü erü tama aixcüma norü dauruü nixi i nümax, rü tama noxrü nixi i ngëma carnerugü. Rü ngëma ai rü carnerugüxü ínayauxü rü ngëxma tüxü naxüanexëmare. <sup>13</sup> Rü ngëma yatü rü niña, erü norü díerucèxicatama ngëma napuracü. Rü tama aixcüma carnerugügu narüxínü. <sup>14-15</sup> Choma nixi i carnerugüarü dauruü ya mecü chíxü. Rü ngëxgumarüü ya Chaunatü na choxü nacuáxü rü choma rü Chaunatüxü na chacuáxü, rü ngëxgumarüü ta nüxü chacuèx i chorü carnerugü, rü nümagü rü choxü nacuèxgü. Rü choma rü naxcèx chayü i chorü carnerugü. <sup>16</sup> Rü choxü nangëxmagü ta i togü i carnerugü i tama ñãã naxpüxüwa ngëxmagüxü. Rü ngëmagü rü tá ta nuã chanagagü, rü tá chauga naxínüë. Rü wüxitücumü tátama nixi rü choma tátama nixi i norü dauruü chíxü. <sup>17</sup> Chaunatü rü choxü nangechaü, erü chorü carnerugüçèx chayü rü wena táxarü chamaxü. <sup>18</sup> Taxúema choxü tayuxëë, natürü chomatama chorü ngüchaümaátama ichanaxã i chorü maxü. Erü choxmëxwa nangëxma na ichanaxãxüçèx, rü wena na chanayaxuxüçèx, yerü yemaãcü choxü namu ga Chaunatü —ñanagürü. <sup>19</sup> Rü yexguma yema orexü naxínüëgu ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü wenaxãrü nügü nitoye ga yema nagu naxínüëxüwa. <sup>20</sup> Rü muxüma ga nümagü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü nüxü iperüxínüë i ñãã yatü i ngëãxü i ngoxo nawa ngëxmaxü? —ñanagürügü.

21 Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Taxuŭma i yatü i ngoxo nawa ngëxmaxŭ rü ñaärüŭ meã nidexa. ¿Ñuxãcü i wüxi i yatü i ngoxo nawa ngëxmaxŭ rü tüxŭ narü mexëtüxëe ya wüxi ya ngexetüxe? —ñanagürügü.

*Yudíugüarü Æëxgacügü rü Ngechuchuxŭ naxoe*

22 Rŭ nawa nangu ga yema peta ga gucü ga taunecügu norü tupauca ga taxŭnecèx naxügüxŭ ga Yudíugü na nüxna nacuèxãchigüxŭcèx ga yema ngunexŭ ga nagu yanguxŭ ga guma tupauca. Rŭ nagáuane ga Yerucharéŭwa ga yexguma. 23 Rŭ guma tupauca ga taxŭnewa nayexma ga wüxi ga chopetüchica ga Charumóŭarü Chopetüchicagu ãgaxŭ. Rŭ yemagu nayarüxŭxŭ ga Ngechuchu. 24 Rŭ ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü nüxŭ ínachomaëguãchi, rü ñanagürügü nüxŭ: —¿Ñuxgurátáta tomaã quixaixcüma na cugü quixuxŭ na texé na quiixŭ? Ega aixcüma cuma rü Cristu quixígu, rü jmeã noxtacüma tomaã nüxŭ ixu! —ñanagürügü. 25 Rŭ Ngechuchu nanangãxŭ, rü ñanagürü nüxŭ: —Marü pemaã nüxŭ chixu, natürü i pema rü tama choxŭ peyaxögü. Guxŭma i tacü i chaxüxŭ rü Chaunatüarü poramaã nixí i chanaxüxŭ, rü ngëmawa meãma pexŭ nüxŭ chadauxëe na choma rü Cristu na chiixŭ. 26 —Natürü pema rü tama peyaxögü, erü tama chorü carnerugütanüxŭ pixígu. 27 —Chorü carnerugü rü nüxŭ nacuèx i chauga, rü choma rü chorü carnerugüxŭ chacuèx, rü nüma rü chowe narüxí. 28 —Rŭ choma rü nüxna chanaxã i maxŭ i taguma gúxŭ. Rŭ nümagü rü tagutáma inayarütaxe, rü taxúetáma choxna tanapuxŭ i choxmëxwa. 29 —Rŭ yíxema Chaunatü choxna tüxŭ mugüxe ya chorü carnerugü, rü guxŭarü yexera tixí i napëxewa. Rŭ taxúema texé nüxna tüxŭ tapuxŭ. 30 —Chaunatü rü choma rü wüxitama tixígu —ñanagürü. 31 Rŭ yexguma ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü wenaxârü nutane nanayauxgü na gumamaã Ngechuchuxŭ ínamuxŭchigüxŭcèx. 32 Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxŭ: —Pepëxewa chanaxü i muxŭma i mexügü i Chaunatüarü poramaã chaxüxŭ. ¿Rŭ ngëxŭrüxŭ i ngëma mexŭ i chaxüxŭcèx nixí i choxŭ nutamaã ípemuxŭchigüchaŭ? —ñanagürü. 33 Rŭ yema Yudíugüarü ãëxgacügü rü Ngechuchuxŭ nangãxŭgü, rü ñanagürügü: —Tama wüxi i puracü i mexŭcèx cuxŭ ítamuxŭchigüchaŭ. Natürü cuxŭ ítamuxŭchigüchaŭ erü Tupanamaã rü tacü quixugü. Cuma rü wüxi i duŭxŭmare quixí rü cugü Tupanaxŭ quixíxëechaŭ —ñanagürügü. 34 Rŭ nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxŭ: —Perü mugüpanewa rü naxúmatü i Tupanaärü ore i ñaxŭ:

“Rŭ pematama nixí i tupanagü pixíguxŭ”,

ñaxŭ. 35 —Rŭ ngëma Tupanaärü ore i úmatüxŭwa nüxŭ yaxuxŭ, rü nüxŭ tacuèx rü taxucürüwama texé itayanaxoxëe. Rŭ ngëma orewa rü Tupana rü ñanagürü:

“Guxãma ya yíxema texé yanayauxgüxe i chorü ore rü tupanagü tixígu”,

ñanagürü i ngëma orewa. 36 —Rŭ Tupana choxŭ nayaxu na chanaxüxŭcèx i norü puracü, rü yemacèx ñoma ga nañewa choxŭ namu. ¿Rŭ ñuxãcü i pema nagu perüxíñüëgu rü chixexŭ Tupanamaã chaxüxŭ i ngëxguma Tupana Nane chixí —ñachagu pemaã? 37 —Rŭ ngëxguma chi tama chanaxüxgu i ngëma mexŭ i Chaunatü üxŭ, rü marü name ega woo tama choxŭ peyaxögügu. 38 —Natürü ngëxguma chanaxüxgu i ngëma Chaunatü üxŭ, rü woo tama choxŭ peyaxögügu, rü chanaxwëxe i nüxŭ peyaxögü i ngëma taxŭ i mexügü i Chaunatüarü poramaã chaxüxŭ. Erü ngëmawa tá nüxŭ pecuèx na Chaunatü rü chowa nangëxmaxŭ rü choma i nawa —ñanagürü. 39 Rŭ wenaxârü Ngechuchuxŭ niyauxgüchaŭ ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü. Natürü nüma ga Ngechuchu rü naxchaxwa niña.

40 Rŭ yexguma ga Ngechuchu rü natü ga Yudáŭarü tocutüçèx tomaã nataegu. Rŭ yema nachica ga Cuáŭ duŭxŭgüxŭ úpaacü nawa íbaiŭxëxŭgu tomaã narüxãŭx. 41 Rŭ muxŭma ga duŭxŭgü rü Ngechuchuxŭ ínayadaugü, rü ñanagürügü: —Cuáŭ rü taxuŭma ga taxŭ ga mexŭ ga cuèxruŭ naxü ga Tupanaärü poramaã. Natürü guxŭma ga ore ga Cuáŭ tamaã nüxŭ ixuxŭ ga ñaã yatüchiga rü aixcüma nixí —ñanagürügü. 42 Rŭ yema nachicawa rü muxŭma ga duŭxŭgü rü Ngechuchuxŭ nayaxögü.



# 11

## *Dácharuarü yuxchiga*

<sup>1</sup> Nayexma ga wüxi ga yatü ga idaawecü ga Dácharugu äegacü. Rü nüma rü naëyèxgü ga María rü Marta rü iâne ga Betániäcũäx nixigü. <sup>2</sup> Rü yema María iyixi ga Cori ga Ngechuchucutügu pumara bacü rü ñuxüchi ngïyaemaã inapicutücü. Rü guma Dácharu ga idaawecü nixi ga ngïëneë. <sup>3</sup> Rü poraäcü nidaawe ga Dácharu. Rü yemacèx ga naëyèxgü, rü Ngechuchuxütawa imugagü, rü ngïgürügü: “Pa Corix, cumücü ya Dácharu ya nüxü cungechaücü rü nidaawe”, ngïgürügü. <sup>4</sup> Rü yexguma yema orexü naxinügu ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Ngëma daawe rü täütama yumaã inayacuèx. Natürü nidaawe na duüxügü nüxü nadaugüxcèx na ñuxäcü naporaxü ya Tupana rü ñuxäcü choma i Nane rü ta na chaporaxü —ñanagürü. <sup>5</sup> Rü Ngechuchu poraäcü María rü Marta rü Dácharuxü nangechaü. <sup>6</sup> Natürü yexguma nüxü naxinügu ga na yaäawexü ga Dácharu, rü tama paxa inayadau. Rü taxre ga ngunexüãmatama yexma narüxäüx ga yema nachica ga nawa nayexmaxüwa. <sup>7</sup> Rü yixcama ga yemawena rü toxü ñanagürü: —¡Ngïxã rü wena Yudéaanewa taxï! —ñanagürü. <sup>8</sup> Rü toma ga norü ngúexügü rü ñatarügügü nüxü: —Pa Ngúexëeruüx, yexwacatama nixi ga yemacüäx ga Yudíugüarü äëxgacügü yexma nutamaã cuxü ímuxüchigüchaüxü. ¿Rü tüxcüü wena ngëma cuxüchaü i ñuxmax? —ñatarügügü. <sup>9</sup> Rü Ngechuchu rü tomaã nüxü nixu ga wüxi ga ore na nüxü tacuèxgüxcèx na tauta nawa nanguxü na nayuxü ga nümax. Rü ñanagürü toxü: —¿Taux ëxna i wüxi i ngunexü rü 12 i ora nawa ngëxmaxü? Ngëxguma texé ngunecü ixüxgu rü tama tacümaã itayarüña, erü tümacèx nangóone. <sup>10</sup> —Natürü ngëxguma wüxie chütacü ixüxgu rü ngëmaäcü tacümaã itayarüña, erü tümacèx naxëãne —ñanagürü. Rü yemaäcü nanangoxëë na tauta nawa nanguxü na nayuxü ga nümax. <sup>11</sup> Rü yemawena ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —Tamücü ya Dácharu rü napemare. Natürü ñuxma rü tá chayabaixächixëë —ñanagürü. <sup>12</sup> Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü ñatarügügü: —Pa Corix, ega napemaregu, rü ngëmawa nüxü tacuèx na naxcèx tá yataanexü —ñatarügügü. <sup>13</sup> Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nixuxchaüchirëx ga Dácharu ga marü na nayuxü. Natürü ga toma nüxü tacuèxgügu rü na napemarexüchigaxü yïxü ga tomaã yaxuxü. <sup>14</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü meãma tomaã nüxü nixu rü ñanagürü: —Dácharu rü marü nayu. <sup>15</sup> —Natürü choma rü chataãë na tama ngëma changëxmaxü, erü ngëmaäcü nixi i namemaëxü i pexcèx na choxü peyaxögüxcèx. ¡Rü ngïxã rü ítayadaugü! —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü yéma nayexma ga totanüxü ga Tumachi ga Wüxigu Buexü ga Taxreëxpüxümaã, naxugüxü. Rü nüma ga Tumachi rü ñanagürü toxü: —¡Ngïxã i yixema rü ta ngëma taxï na wüxigu Ngechuchumaã iyuexcèx! —ñanagürü.

## *Ngechuchu nixi i wena namaxëëxü i yuexü*

<sup>17</sup> Rü yexguma Betániãwa tomaã nanguxgu ga Ngechuchu, rü marü ägümücü ga ngunexü nangupetü ga na iyatèxgüäxü ga Dácharu. <sup>18</sup> Rü guma Betániã rü Yerucharëüärü ngaicamana nayexma. Rü tomaëxpüx ga kilómetru nixi ga norü yaxü. <sup>19</sup> Rü muxüma ga Yudíugü rü Dácharueyèx ga Marta rü Maríaxütawa naxi na ngïxü yataãëxëgüxcèx, yerü nayu ga ngïëneë. <sup>20</sup> Rü yexguma Marta nüxü cuèxgu ga marü na ínanguxü ga Ngechuchu, rü nüxü iyatüxächi. Natürü ga María rü íxgutama íruxäüx. <sup>21</sup> Rü Marta rü ngïgürügü nüxü ga Ngechuchu: —Pa Corix, yexguma chi cuma cunumèxgu rü täü chima nayu ga chaueneë. <sup>22</sup> —Natürü choma nüxü chacuèx na woo i ñuxma na nayuxü, rü Tupana tá cuxna nanaxã i guxüma i tacü i naxcèx ícuçaxü —ngïgürügü. <sup>23</sup> Rü Ngechuchu ngïxü nangäxü rü ñanagürü: —Cueneë rü wena tá namaxü —ñanagürü. <sup>24</sup> Rü Marta ngïgürügü nüxü: —Ngëmaäcü nüxü chacuèx rü wena tá namaxü i ngëxguma naguxgu i naãne rü ngëxguma wena namaxëgu i guxüma i yuexü —ngïgürügü. <sup>25</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Choma nixi i íchanadagüxëëxü i yuexügü, rü wena chanamaxëëxü. Rü yixema choxü yaxöxë rü woo tayuxgu rü tá wenaxärü tamaxü.

26 –Rü guxãma ya texé ya maxũxê rü choxũ yaxõxê, rü guxũgutãma tamaxũ. ¿Cuyaxõxũ yĩxũ i ngẽma? –ñanagürü ga Ngechuchu. 27 Rü ngĩma rü ngĩgürügü nüxũ: –Ngũ, Pa Corix, choma rü chayaxõ na cuma rü Tupana Nane ya Cristu ga Ítananguxẽẽcü na quiĩxũ –ngĩgürügü.

### *Dácharu itáxũwa naxaxu ga Ngechuchu*

28 Rü yema ñaxguwena rü Marta rü ngĩyèx ga Maríacè x iyaca. Rü bexma ngĩmaã nüxũ iyarũxu, rü ngĩgürügü: –Marü nuã nangu ya Ngúexẽẽruũ ya Ngechuchu, rü choxũ cuxcèx nayacaxẽẽ –ngĩgürügü. 29 Rü yexguma María nüxũ ñnũgu ga marü yéma na nanguxũ ga Ngechuchu, rü paxa ichi, rü Ngechuchuxũ íyadau. 30 Rü Ngechuchu rü tauta ñãnewa nangu ga yexguma, rü yema nachica ga Marta nüxũ ídauxũwatama nixĩ ga nayexmaxũ. 31 Rü Maríapatawa nayexma ga ñuxre ga yémacũãx ga Yudíugüarü ãẽxgacügü ga ngĩxũ yéma taãxẽẽgũxũ. Rü yexguma ngĩxũ nadaugügu ga paxa na inachixũ rü na ínaxũxũ, rü ngĩwe narũxĩ. Yerü nüma nüxũ nacuèxgügu rü yéma Dácharu itáxũwa ixũ na yéma yaxaxuxũcèx. 32 Rü yexguma Ngechuchuxũtawana nanguxgu ga María, rü napèxegu iyacaxãpũxũ, rü ngĩgürügü: –Pa Corix, yexguma chi cuma cunumèxgu rü tãũ chima nayu ga chaueneẽ ya Dácharu –ngĩgürügü. 33 Rü yexguma Ngechuchu ngĩxũ dèuxgu ga na naxaxuxũ rü na naxauxexũ ga yema Yudíugüarü ãẽxgacügü ga ngĩwe rüxĩxũ, rü poraãcü ngechaũ nüxũ nangux. 34 Rü Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü: –¿Ngexta nixĩ i ipenatáxũ? –ñanagürü. Rü nümagü nanangãxũ rü ñanagürügü: –Pa Corix, ¡dũcax, nuã naxũ, rü íyadau! –ñanagürügü. 35 Rü naxaxu ga Ngechuchu. 36 Rü yema Yudíugü rü ñanagürügü: –¡Dũcèx ñuxãcü poraãcü Dácharuxũ nangechaũ! –ñanagürügü. 37 Natürü ñuxre ga yema ãẽxgacügü ga Yudíugüarü rü ñanagürügü: –Daa nixĩ ga guma yatü ga ngexetüçũxũ rümexẽẽcü. ¿Rü tüxcũũ taxucürüwa tacü rü mexũ Dácharucèx naxü na tama nayuxũcèx? –ñanagürügü.

### *Wenaxãrü namaxũ ga Dácharu*

38 Rü Ngechuchu poraãcü ngechaũ nüxũ nangux rü Dácharumaxũcèx nixũ. Rü wüxi ga mèxpũneãrũ ãxmaxũ nixĩ ga yema naxmaxũ. Rü nayexma ga wüxi ga nuta ga norü ngũxtaũruũ. 39 Rü Ngechuchu rü ñanagürü: –¡Ípenangũxgachix ya yima nuta ya namaã nangũxtaũcü! –ñanagürü. Natürü ga Marta ga Dácharueyèx rü ngĩgürügü: –Pa Corix, cuxá marü nayixane nixĩ, erü marü ãgümücü i ngunexũ naetü nixĩ ga na nayuxũ –ngĩgürügü. 40 Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü ngĩxũ: ¿Taux éxna i marü cumaã nüxũ chixuchiréxũ rü ngẽxguma cuyaxõxgu rü tá nüxũ cudau i wüxi i mexũ i taxũ i Tupana üxũ? –ñanagürü. 41 Rü yexguma ínanangũxgachigü ga guma nuta. Rü Ngechuchu daxügu nadawenüãcüma ñanagürü: –Pa Chaunatü Pa Tupanax, moxè cuxna chaxã erü marü choxũ cuxĩnũ. 42 –Choma nüxũ chacuèx rü guxũguma choxũ cuxĩnũ. Natürü moxè cuxna chaxã i ñuxma erü chanaxwèxe i ñãã duũxügü na yaxõgüãxũ na cuma núma choxũ cumuxũ –ñanagürü. 43 Rü yexguma yema ñaxguwena, rü tagaãcü ñanagürü: –Pa Dácharux, ¡ínaxũxũ i ngẽma! –ñanagürü. 44 Rü ínaxũxũ ga Dácharu ga naxchápenüũmaã guxũwama rübuxpũxũcü. Rü Ngechuchu ñanagürü nüxũ ga duũxügü: –¡Ípeyawèxpũxũ na íyaxũxũcèx! –ñanagürü.

### *Ãẽxgacügü naxcèx nadaugü na ñuxãcü Ngechuchuxũ yayauxgũxũ (Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)*

45 Rü yema Yudíugüarü ãẽxgacügü ga Maríawe rüxĩxũ rü nüxũ nadaugü ga yema Ngechuchu üxũ, rü muxũma Ngechuchuxũ nayaxõgü ga yexguma nüxũ nadaugügu ga ñuxãcü wena Dácharuxũ na namaxẽẽxũ. 46 Natürü ñuxre ga yema ãẽxgacügü rü Parichéugümaã nüxũ nayarũxugü ga yema Ngechuchu üxũ. 47 Rü yexguma ga yema Parichéugü rü paigüarü ãẽxgacügü rü nangutaquẽxegü namaã ga guxũma ga yema ãẽxgacügütücümüwa ügũxũ. Rü ñanagürügü: –¿Tacü tá taxüe? Erü ñãã yatü i Ngechuchu

rü nanaxü i muxüma i mexü i cuèxruügü. <sup>48</sup> —Ngèxguma chi tama yayauxgügu, rü guxütáma i duüxügü rü tá nüxü nayaxögü, rü Dumacüâxgüarü churaragü rü núma chi naxí rü nagu napogüe ya tórü tupauca ya taxüne, rü düxwa táü chima tóxrü nixí i ñaã tachiüãne —ñanagürügü. <sup>49</sup> Natürü guma taunecügu rü yema paigütanüwa rü Caipá nixí ga norü ãëxgacü. Rü nüma rü ñanagürü nüxü: —Pemagü rü taxuüma pecuèx. <sup>50</sup> —¿Éxna tama nüxü pecuèx rü taxcèx rü na namemaèxü na wüxitama i yatü guxü i duüxügücèx na yuxü, na tama nayuexücèx i guxüma i tachiüãnecüâx i duüxügü? —ñanagürü. <sup>51</sup> Natürü ga Caipá rü tama nüèchama yema ñanagürü, yerü guma taunecügu rü nüma nixí ga paigüarü ãëxgacü yíixü. Rü yemacèx rü Tupana nixí ga Caipáwa idexacü ga yexguma nüxü yaxuxgu na Ngechuchu rü guxüma i Yudiügücèx tá na nayuxü. <sup>52</sup> Rü yema orewa rü nanangoxèè na tama Yudiügücèxicatama tá na nayuxü, natürü guxüma i Tupanaärü duüxügü i guxü i naãnewa ngèxmagüxücèx rü tá ta na nayuxü, na ngèmaãcü wüxigu nangutaquèxexücèx i guxüma i ngèma duüxügü i Tupanaärü ixígüxü. <sup>53</sup> Rü yexgumaücüü nixí ga inaxügüeãxü ga Yudiügüarü ãëxgacügü ga nagu na naxínüèxü ga ñuxãcü tá na Ngechuchuxü yamèxgüxü. <sup>54</sup> Rü yemacèx ga Ngechuchu rü marü tama yema Yudiügü ímuxütanügu naxã. Rü tomaã ínaxüxü ga Yudéaanewa, rü wüxi ga íanexãcü ga Efraïgu äeganewa naxü. Rü yexma tomaã narüxãüx. Rü guma ñãne rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxãpataxüärü ngaicamana nayexma. <sup>55</sup> Rü marü ningaica ga yema Yudiügüarü peta ga Üpetüchiga. Rü yemacèx muxüma ga duüxügü ga náí ga íanecüâx rü Yerucharéüwa naxí na Tupanacèx nügü yamexèègüxücèx naxüpa ga yema peta. <sup>56</sup> Rü Ngechuchucèx nadaugü ga duüxügü. Rü tupauca ga taxünewa nügüna nicagüetanü, rü ñanagürügü: —¿Ñuxü ñapegüxü i pemax? ¿Ñoma i petawa tá naxüxü rü èxna tama? —ñanagürügü. <sup>57</sup> Rü yema Parichéugü rü paigüarü ãëxgacügü rü duüxügüna naxãgagü, rü ñanagürügü: —Ngèxguma ngextá nüxü pedaügügu i ngèma Ngechuchu, ¡rü tomaã nüxü peyarüxu na tayayauxgüxücèx! —ñanagürügü.

## 12

### *Wüxi ga nge rü Ngechuchucutügu pumara iba (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)*

<sup>1</sup> Rü 6 ga ngunexü naxüpa ga Üpetüchigaarü peta, rü Ngechuchu rü tomaã Betániãwa naxü. Rü guma ñãne nixí ga nagu naxãchixüne ga Dácharu ga Ngechuchu wena namaxèècü. <sup>2</sup> Rü yéma Dácharuchixüwa Ngechuchucèx nanaxügü ga taxü ga õna. Rü totanüwa ga yema mechawa yexmagüxe rü Dácharu nixí ga Ngechuchuxütawaama chibücü. Rü Marta iyixí ga inaxücü ga õna. <sup>3</sup> Rü yexguma ga María rü yéma inange ga wüxi ga taxüraweüxü ga pumara ga yixichixü rü tatanüxüchixü. Rü Ngechuchuxü namaã iyixcutü. Rü ñuxüchi ngíyaemaã ínapicutü. Rü guma í rü guxüwama nayixmachíã namaã ga yema pumara. <sup>4-5</sup> Rü yexguma ga Yuda ga Icariúte ga wüxi ga totanüxüchirèx ixíxü ga yixcama bexma cúãcü Ngechuchuxü íxuaxüxü, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü tama tatanüxügu namaã itaxe i ngèma pumara na ngèma díèrumaã nüxü nangüxèèxücèx i ngèma duüxügü i ngearü díèruãxgüxü? —ñanagürü. <sup>6</sup> Natürü ga Yuda rü tama aixcüma nagu narüxínü ga yema ngearü díèruãxgüxü. Natürü yema ñanagürü yerü nüma rü wüxi ga ngítèxáxü nixí. Rü naxmèxwa nayexma ga yema choca ga díèru ngíxü nagu taxügüxü ga guxãma ga toma ga Ngechuchuarü ngúexügü. Rü Yuda rü ñuxguacü rü noxrüxütama ngíxne nangíxíxü. <sup>7</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Tãxü i ngíxü cuchixewexü! Erü choma rü paxa tá chayü rü tá ichatèx. Rü ngèmacèx nixí i ngèma pumaramaã choxü nachaxü. <sup>8</sup> —Ngèma ngearü díèruãxgüxü rü guxügütáma petanüwa nangèxmagü. Natürü i choma rü tãütáma guxügu petanüwa changèxma —ñanagürü.

*Paigüarü ãëxgacügü rü nügümaã nanamexèègü ga ñuxãcü Dácharuxü tá na yamèxgüxü*

<sup>9</sup> Rŭ muxŭma ga Yudiŭgŭ rŭ nŭxŭ nacuáchiga ga Betániãwa na nayexmaxŭ ga Ngechuchu. Rŭ yéma naxí na nŭxŭ nadaugŭxŭcèx. Rŭ tama Ngechuchuxŭxícatama nadaugŭchaŭ natŭrŭ nŭxŭ nadaugŭchaŭ ta ga Dácharu ga Ngechuchu wena namaxèècŭ.  
<sup>10</sup> Rŭ yexguma ga paigŭarŭ ãëxgacŭgŭ rŭ nŭgŭmaã nanamexèègŭ ga Dácharuxŭ rŭ ta na yamèxgŭxŭcèx. <sup>11</sup> Yerŭ Dácharugagu nixí ga muxŭma ga Yudiŭgŭ ga Ngechuchuxŭ yaxŭgŭãxŭ rŭ yema paigŭna naxíxŭxŭ.

*Ngechuchu rŭ Yerucharéŭgu naxŭcu*  
 (Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

<sup>12</sup> Rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ Yerucharéŭwa naxí naxcèx ga Üpetŭchigaarŭ peta. Rŭ moxŭãcŭ duŭxŭgŭ nŭxŭ nacuáchigagŭ ga Ngechuchu rŭ guma iãnewa na nanguxchaŭxŭ.  
<sup>13</sup> Rŭ yexguma moruátŭta nadaŭgŭ rŭ yemamaã Ngechuchuxŭ nayatŭxgŭtanŭãchi. Rŭ tagaãcŭ ñanagŭrŭgŭ: –ŷRŭ naxŭüne rŭ namecŭmaxŭchi ya daa Tupanaégagu núma ŭcŭ! ŷRŭ yixema na Iraétanŭxŭ ixíxŭxŭ rŭ namecŭmaxŭchi ya daa tŭrŭ ãëxgacŭ! –ñanagŭrŭgŭ.  
<sup>14</sup> Rŭ Ngechuchu nŭxŭ inayangau ga wŭxi ga buru, rŭ naetŭgu naxaunagŭ ga yema Tupanaãrŭ ore ga ŭmatŭxŭ nŭxŭ ixuxŭrŭŭ ga yexguma ñaxgu:  
<sup>15</sup> “ŷTãxŭ i pemuŭèxŭ, Pa Yerucharéŭcŭãxgŭx! ŷRŭ iperŭdaunŭ na ngema ne naxŭxŭ ya perŭ ãëxgacŭ ya wŭxi i buru i íraxŭetŭgu aunagŭcŭ!”  
 ñaxŭ. <sup>16</sup> Rŭ noxri ga toma ga norŭ ngŭexŭgŭ rŭ tama nŭxŭ tacuèxgŭéga ga Ngechuchuchiga na yíxŭ ga yema ore. Natŭrŭ yixcŭra marŭ Ngechuchu Tupanaxŭtawa ŭxgu, rŭ yexguma nixí ga nŭxna tacuèxãchiexŭ ga guxŭma ga yema Ngechuchuxŭ ngupetŭxŭ, rŭ yema Tupanaãrŭ ore nŭxŭ ixuxŭãcŭtama nŭxŭ na nangupetŭxŭ. <sup>17</sup> Rŭ yema duŭxŭgŭ ga Ngechuchuxŭtawa yexmagŭxŭ ga yexguma Dácharuxŭ wena namaxèègu, rŭ nŭxŭ nixugŭe ga yema nŭxŭ nadaugŭxŭ. <sup>18</sup> Rŭ yemacèx nixí ga duŭxŭgŭ ga Ngechuchuxŭ yatŭxãchitanŭxŭ na nayauxgŭãxŭcèx, yerŭ nŭxŭ nacuáchigagŭ ga yema taxŭ ga mexŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxŭxŭ. <sup>19</sup> Natŭrŭ ga yema Parichéugŭ rŭ nŭgŭmaã ñanagŭrŭgŭ: –Marŭ nŭxŭ pedauxŭ i ñuxma na taxucŭrŭwama tacŭ namaã ixuxŭ. ŷRŭ dŭcax, guxŭma i duŭxŭgŭ rŭ nawe narŭxí! –ñanagŭrŭgŭ.

*Griégugŭ rŭ Ngechuchuxŭ nadaugŭchaŭ*

<sup>20</sup> Rŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ rŭ petacèx Yerucharéŭwa naxí na yéma Tupanaxŭ na yanacuèxŭgŭxŭcèx. Rŭ yema duŭxŭgŭtanŭwa nayexma ga ñuxre ga Griégugŭ.  
<sup>21</sup> Rŭ yema Griégugŭ rŭ Piripicèx naxí. Rŭ nŭma ga Piripi rŭ Gariréaneãrŭ iãne ga Bechaídacŭãx nixí. Rŭ nŭxŭ nacèxŭgŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: –Pa Corix, nŭxŭ tadauxchaŭ ya Ngechuchu –ñanagŭrŭgŭ. <sup>22</sup> Rŭ Piripi rŭ Aŭdrémaã nŭxŭ nayarŭxu. Rŭ yema taxre rŭ wŭxigu Ngechuchuxŭtawa naxí, rŭ namaã nŭxŭ nayarŭxugŭ. <sup>23</sup> Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: –Rŭ marŭ nawa nangu tá na chayuxŭ rŭ wenaxãrŭ Chaunatŭxŭtawa tá na chaxŭxŭ i choma i Tupana Nane i duŭxŭxŭ chiŭxŭ. <sup>24</sup> –Rŭ aixcŭma pemaã nŭxŭ chixu rŭ ngèxguma chi wŭxipŭxŭ i trigu tama waixŭmŭãnegu toxgu rŭ wŭxipŭxŭechatama nixí. Natŭrŭ ega waixŭmŭgu natoxgu, rŭ ngema naxŭxgu, rŭ muxŭchinema ínanguxuchi. [Rŭ ngèxgumarŭŭ tá ta Tupanaxŭtawa nangugŭ i muxŭma i duŭxŭgŭ ega chayuxgux.] <sup>25</sup> –Rŭ pemaã nŭxŭ chixu rŭ texé ya yíxema tŭmaãrŭ maxŭxŭ ngechaŭxè i ñoma i naãnewa rŭ tá itayarŭtaxu. Natŭrŭ texé ya yíxema tama tŭmaãrŭ maxŭxŭ ngechaŭxè rŭ tama yuxŭ muŭxè i ñoma i naãnewa, rŭ tá tŭxŭ nangèxma i maxŭ i taguma gŭxŭ. <sup>26</sup> –Rŭ ngèxguma texé choxŭ puracŭchaŭgu rŭ name nixí i chowe tarŭxŭ. Rŭ ngèma choma tá íchangèxmaxŭwa rŭ ngema rŭ tá ta tangèxma i tŭmax. Rŭ ngèxguma texé choxŭ puracŭgu rŭ Chaunatŭ ya Tupana rŭ tá tŭmamaã nataãè –ñanagŭrŭ.

*Ngechuchu nanaxunagŭ ga norŭ yuxchiga*

<sup>27</sup> –Rŭ Ngechuchu ñanagŭrŭ: –Rŭ ñuxma rŭ poraãcŭ changechaŭ rŭ chanaxixãchiãè. ŷRŭ tacŭxŭ tá Chaunatŭmaã chixuxŭ? Taxucŭrŭwa namaã nŭxŭ chixu na choxŭ

ínanguxuchixêêxúcèx na tama chayuxúcèx, erü woetama ngêmacèx núma chaxü — ñanagürü. <sup>28</sup> Rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ¡Choxü rüngüxêê na duüxügüpêxewa cuxü chataxêêxúcèx! —ñanagürü. Rü yexguma ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxü naxînüê ga wüxi ga naga ga daxüwa inaxüxü ga ñaxü: —Marü cuxü charüngüxêê na choxü cutaxêêxü ga noxrix, rü wena táxarü cuxü charüngüxêê na choxü cutaxêêxúcèx —ñanagürü ga yema naga. <sup>29</sup> Rü yema duüxügü ga yéma yexmagüxü ga nüxü ñnüêxü ga yema naga, rü ñanagürügü: —Wüxi i duruanexü nixi —ñanagürügü. Natürü togü rü ñanagürügü: —Wüxi i Tupanaärü orearü ngeruü i daxüçüãx nixi i namaã idexaxü —ñanagürügü. <sup>30</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Tama chauxcèx nixi i nüxü pexînüêxü i ngêma naga. Rü pexcèxtama nixi i nüxü pexînüêxü. <sup>31</sup> —Rü ñuxma tá nixi i Tupana inaxügüãxü na tüxü napoxcuexü ya duüxê naxcèx i tümaärü pecadugü. Rü ñuxma tá nixi i Tupana ínatèxüchixü i ngêma ñoma i naãnewa poraxü i Chataná. <sup>32</sup> —Rü ngêxguma curuchawa chipotagu rü chaugüxütawa tá chanagagü i guxüma i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>33</sup> Rü yema orewa duüxügümaã nüxü nixu ga ñuxäcü tá na nayuxü. <sup>34</sup> Rü yema duüxügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Torü mugü i ümatüxüwa nüxü tadaugü na guxügütáma namaxêchaxü ya Cristu. ¿Rü ñuxäcü i cuma rü ñacurügü: “Rü Tupana Nane ya duüxüxü ixícü rü curuchawa tá nipota”, ñacurügü? ¿Rü texé tixi ya yíxema Tupana Nane ya duüxüxü ixixê? —ñanagürügü. <sup>35</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ñoma rü ta petanüwa changêxma na ñoma i naãnewa pexü changüxêêxúcèx rü ngêmaäcü pexü changóonetanüxêêxúcèx. Natürü paxaächicèxicatama petanüwa changêxma. Rü name nixi i paxa choxü peyaxögü ñoma rü ta pexcèx chanangónexêê naxüpa na naxêänexü. Erü yíxema êänexüwa ngêxmaxê rü tama nüxü tacuèx na ngextá taxüxü. <sup>36</sup> —Rü ñoma rü ta petanüwa changêxma rü name nixi i paxa choxü peyaxögü na chorü ngónexüwa pengêxmagüxúcèx —ñanagürü. Rü yema ñaxguwena rü natanüwa ínaxüxü ga Ngechuchu. Rü naxchaxwa inicux.

### *Tacüèx nixi ga Yudügu ga tama Ngechuchuaxü yaxögüãxü*

<sup>37</sup> Rü woo ga Ngechuchu rü duüxügüpêxewa nanaxü ga muxüma ga taxü ga mexü ga cuèxruügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü, natürü yexguma rü ta tama nüxü nayaxögü ga duüxügü. <sup>38</sup> Rü yemaäcü Tupana nayanguxêê ga yema ore ga Ichaxía ümatüxü ga ñaxü:

“Pa Corix, taxüema tayaxõ ga yema ore ga tüxü tangüxêêxü. Rü woo nüxü tadaugü na ñuxäcü naporaxü ya Tupana, rü tama tayaxögü”,

ñaxü. <sup>39-40</sup> Rü yemaäcü ga yema duüxügü rü tama nayaxögü yema Ichaxía ümatüxüwa nüxü yaxuxürüü, rü:

“Yema duüxügü rü tama nüxü nadaugüchaü rü tama nayaxögüchaü rü tama Tupanacèx nawoegüchaü. Rü yemacèx ga Tupana rü nüxna nixü na tama nüxü nadaugüxúcèx rü tama yaxögüãxúcèx rü tama naxcèx nawoegüxúcèx na nüma nüxna naxããxúcèx i maxü i ngexwacaxüxü”,

ñaxü. <sup>41</sup> Rü yema ñanagürü ga Ichaxía yerü nangoxetügu marü nüxü nadau na ñuxäcü äëxgacü ya tacüxüchi na yíxü ya Ngechuchu ya Cristu. Rü yemaäcü nachiga nidexa.

<sup>42</sup> Natürü muxüma ga yema Yudüguärü äëxgacügü rü Ngechuchuaxü nayaxögü, rü woo ga ñuxre ga naërugü rü ta nayaxögü, natürü tama nügü nixugüchaü ga duüxügüpêxewa, yerü namuüê na Parichéugü ngutaquêxepataüwa ínawoxüxü. <sup>43</sup> Rü yemaäcü tama nügü nixugüchaü, yerü norü me nixi ga duüxügü namaã nataãëgüxü rü tama aixcüma naxcèx nadaugü na Tupana namaã taãêxü.

### *Texé ya tama Ngechuchuarü oreaxü yaxõxê rü tá tapoxcu*

<sup>44</sup> Rü tagaäcü ñanagürü ga Ngechuchu: —Texé ya choxü yaxõxê rü tama choxüxícatama tayaxõ. Natürü Chaunatü ya núma choxü mucüaxü rü ta tayaxõ. <sup>45</sup> —Rü texé ya choxü dauxe, rü Chaunatü ya núma choxü mucüxü rü ta tadau. <sup>46</sup> —Choma na ngónexêêruü

chĩxũ, rü ñoma i nañewa changu na guxãma ya texé ya choxũ yaxõxẽ rü tama eãnexũwa na tangẽxmagüechaxũcèx. <sup>47</sup> –Natürü ngẽxguma texé nüxũ ñügu i chorü ore rü tama tayaxõxgu rü tama choma nixĩ i tüxũ chapoxcuxũ. Erü tama ñoma i nañewa changu na chanapoxcuexũcèx i duũxũgü, natürü núma chaxũ na chanamaxẽxẽxũcèx. <sup>48</sup> –Yixema texé ya tama choxũ yaxõxẽ rü tama chauga ñüxẽ rü marü tüxũ nangẽxma na tacüçèx tá Tupana tüxũ poxcuxũ. Erü ngẽma ore i nüxũ chixuxũgagu tátama nixĩ ya Tupana i tüxũ napoxcuxũ i nañeãrũ guxgu, erü tama tayaxõ i ngẽma ore i nüxũ chixuxũ. <sup>49</sup> –Tama chaugagutama chidexa, natürü guma Chaunatü ga núma choxũ mucü, rü guma nixĩ ga chomaã nüxũ ixucü na tacüxũ tá duũxũgümaã chixuxũ rü ñuxãcü tá chanangüexẽxũ. <sup>50</sup> –Rü nüxũ chacuèx na Chaunatüarü orewa nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ. Rü ngẽmacèx i ngẽma ore i nüxũ chixuxũ, rü ngẽmatama ore nixĩ i Chaunatü choxũ muxũ na nüxũ chixuxũ –ñanagürü ga Ngechuchu.

## 13

### *Ngechuchu rü norü ngüexũgüxũ niyauxgücutü*

<sup>1</sup> Rü wüxi ga ngunexũ nataxu ga nawa na nanguxũ ga yema Yudiugüarü peta ga Üpetüchiga. Rü Ngechuchu nüxũ nacuèx ga marü nawa na nanguxũ ga ñoma ga nañewa na yaxũxũ rü wenaxãrũ Nanatüxütawa na naxũxũ. Rü nüma rü yexguma ñoma ga nañewa nayexmagu rü guxũguma tüxũ nangechaũ ga guxema noxrü ixĩgüxe. Rü yexgumarüũ ta ga yexguma toxna yaxũxchaũgu ga daxũguxũ ga nañewa na naxũxũ, rü yemaãcü poraãcü toxũ nangechaũ. <sup>2-4</sup> Natürü ga Chataná rü marü Yuda ga Chimáũ ga Icariüte nanena nangu na bexma cúãcü Ngechuchuxũ ñaxuaxũxũcèx. Rü Ngechuchu rü marü nüxũ nacuèx ga Nanatüxütawa na ne naxũxũ rü wena táxarü Nanatüçèx na nataeguxũ. Rü nüxũ nacuèx ga Nanatü rü naxmẽxgu na naxüãxũ ga guxũma ga pora. Rü yemacèx ga yema chütaxũgu ga yexguma mechawa ítachibüeyane, rü inachi ga Ngechuchu. Rü ñacuxuchi ga norü gáuxũchiru, rü wüxi ga tuayamaã nügü nigoye. <sup>5</sup> Rü ñuxũchi yaxmẽxũpáxũgu dexáta naba, rü toxũ niyauxgücutü. Rü guma tuaya ga namaã yagoyecümaã toxũ ñnapigücutü. <sup>6</sup> Rü yexguma Chimáũ ga Pedruxũ nayauxcutüchaũgu rü ñanagürü ga Pedru: –Pa Corix, ¿ñuxãcü tá i cuma i choxũ cuyauxcutüxũ? –ñanagürü. <sup>7</sup> Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: –Ñuxma rü tama nüxũ cucuèx i tüxcüũ na chanaxũxũ i ñaã, natürü yixcama rü tá nüxũ cucuèx –ñanagürü. <sup>8</sup> Natürü ga Pedru rü ñanagürü: –Choma rü täütáma chanaxwèxe na choxũ cuyauxcutüxũ –ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: –Ngẽxguma tama cuxũ chayauxcutügu, rü täütáma choxrü quixĩ –ñanagürü. <sup>9</sup> Rü yexguma ga Chimáũ ga Pedru rü ñanagürü nüxũ: –Pa Corix, ¡Tama choxũ cuyauxcutüxicatama! Natürü chanaxwèxe i choxũ cuyauxmẽx rü choxũ cuyauxeru ta –ñanagürü. <sup>10</sup> Natürü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: –Texé ya ngexwacèx aiyaxe rü tanaxwèxe i tümacutüxicatama tayaxu, erü guxũwama tangemata. Rü pema rü marü pingematagü, natürü tama guxãma aixcüma tingemata –ñanagürü. <sup>11</sup> Rü Ngechuchu nüxũ nacuèx na texé tá bexma cúãcü ñaxuaxũxũ, rü yemacèx ñanagürü nüxũ: –Natürü tama guxãma aixcüma tingemata –ñaxũ. <sup>12</sup> Rü yexguma toxũ yayauxgücutüguwena, rü Ngechuchu wena nicuxcuchi ga norü gáuxũchiru. Rü wenaxãrũ mechawa narüto. Rü ñanagürü toxũ: –¿Nüxũ pecuáxũ yĩxũ i ngẽma chaxũxũ? <sup>13</sup> –Pema rü: “Pa Ngüexẽeruũ” rü “Pa Corix”, ñaperügü choxũ. Rü marü name i ngẽma ñaperügü, erü aixcümaxũchi ngẽma chixĩ. <sup>14</sup> –Rü ñuxma i choma na ngüexẽeruũ chixĩxũ rü pemaã na ichacuáxũ, rü pexũ chiyauxgücutü. Rü ngexgumarüxũ ta i pema rü name i wüxichigü i pemücüxũ piyauxgücutü. <sup>15</sup> –Choma rü pexũ nüxũ chadauxẽẽ na ñuxãcü tá penaxũxũ na pema rü ngema pemaã chaxũxũãcü penaxũxũcèx. <sup>16</sup> –Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu rü taxuũma i wüxi i coriarü duũxũ rü norü coriétüwa nügü nangexmaxẽẽ. Rü taxuxũma i ãẽxgacüarü orearü ngeruxũ i norü ãẽxgacü i

namuxűétüwa nügü nangexmaxëë. <sup>17</sup> –Rü ngëxguma nüxű pecuèxgu i chorü ore rü penaxüxgu i ngëma pemaã nüxű chixuxű, rü aixcüma tá petaãëgü. <sup>18</sup> –Rü tama guxãma i pechiga nixĩ i chidexaxű. Erü choma rü tuxű chacuèx rü texégü tixĩ ya yixema tuxű chidexechixe. Natürü Tupana nayanguxëëchaű i norü ore i ümatuxű i ñaxű:

“Texé ya chomaã chibüxe rü chomaã tarüxuwanu”,

ñaxű. Rü ngëmaãcü tá nangupetü na yanguxűcèx i ngema Tupanaarü ore. <sup>19</sup> –Natürü naxüpa na nangupetuxű i ngëma, rü pemaã nüxű chixu na choxű peyaxögüxűcèx i ngëxguma nangupetüxgu. <sup>20</sup> –Aixcüma pemaã nüxű chixu rü texé ya tuxű yaxúxe ya yixema choma ngëma tuxű chamuxë, rü choxű nixĩ i tayaxuxű. Rü texé ya choxű yaxúxe, rü Chaunatu ga núma choxű mucuxű nixĩ i tayaxuxű –ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu nüxű nixu ga Yuda rü tá bexma cúãcü na ínaxuaxűãxű*

*(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

<sup>21</sup> Rü yexguma yema ñaxguwena ga Ngechuchu rü poraãcü ngechaű nüxű nangux, rü meãma tomaã nanangoxëë, rü ñanagürü toxű: –Aixcüma pemaã nüxű chixu rü wüxie i petanüwa tá nixĩ i bexma cúãcü choxű ítaxuaxűxű –ñanagürü. <sup>22</sup> Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü wüxichigü togü tadawenu, rü tama nüxű tacuèxgü ga texéchiga na yema ñaxű. <sup>23</sup> Rü choma ga norü ngúexű ga poraãcü choxű nangechaűxë rü nacüwawa charüto ga Ngechuchu ga mechawa. <sup>24</sup> Rü Chimáű ga Pedru rü bexma choxű naxuneta ga na Ngechuchuna chaçaxűcèx ga texéchiga na yíxű ga yema. <sup>25</sup> Rü yexguma ga choma rü yexeraãcü Ngechuchuna chimaxcuchi rü nüxna chaca, rü ñacharügü: –Pa Corix, ¿texé tá tixĩ ya yixema? –ñacharügü. <sup>26</sup> Rü Ngechuchu choxű nangãxű, rü ñanagürü: –Wüxi i pãűârü bücuxű tá íchacúe, rü yixema tuxna chanaxãxë, rü yixema tixĩ –ñanagürü. Rü yexguma ínanacúe ga wüxi ga pãűârü bücuxű rü Yuda ga Icariúte ga Chimáű nanena nanaxã. <sup>27</sup> Rü yexgumatama Yuda nayauxgu ga yema pãűârü bücuxű rü ngoxo ga Chataná rü Yudagu naxücu. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxű: –Rü ngëma cuxüxchaűxű, ¡rü paxa naxü! –ñanagürü. <sup>28</sup> Natürü taxúema ga toma ga mechawa chibüexe nüxű tacuèxgü ga tacüchiga na yíxű ga yema ñaxű ga Ngechuchu. <sup>29</sup> Rü núma ga Yuda rü díeruchiűârü dauruű nixĩ. Rü yemacèx ñuxre ga toma nüxű tacuèxgügu rü Ngechuchu taxewa nanamu, na tacücèx yataxexűcèx naxcèx ga peta, rü éxna duűxügü ga ngearü díeruãxűna ngíxű na naxãxűcèx ga díeru. <sup>30</sup> Rü yexguma Yuda nayauxgu ga yema pãű, rü ínaxűxű ga yema ucapuwa. Rü marü nachüta ga yexgumax.

*Ngechuchu norü ngúexügümaã nüxű nixu ga yexwacaxűxű ga norü mu*

<sup>31</sup> Rü yexguma Yuda íxüxguwena, rü Ngechuchu rü ñanagürü: –Rü ñuxma rü tá aixcüma nangox na ñuxãcü naporaxű ya Tupana Nane ya duűxűxű ixícü. Rü yimawa tá nixĩ i nangoxëëãxű ya Tupana i norü pora. <sup>32</sup> –Rü ngëxguma yima Tupana Nane nangoxëëxgu i Tupanaarü pora, rü ngëxgumarűű tá ta ya Tupana rü nanangoxëë i Nanearü pora. Rü paxa tá nixĩ i ngëma. <sup>33</sup> –Pa Chauxacüãxgüx, tãűtãma muxű i ngunexű petanüwa changëxma. Rü pema rü tá chauxcèx pedaugü, natürü ngëma choma íchaxűxűwa rü taxucürüwama ngema pexĩ. Rü ñaãtama ore nixĩ ga marü Yudiugüarü ãëxgacügümaã nüxű chixuxű, rü ñuxma rü pemaã rü ta nüxű chixuxű. <sup>34</sup> –Rü pemaã nüxű chixu i wüxi i ngexwacaxűxű i mu. Rü ngëma pexű chamuxű nixĩ i pemücügüxű na pengechaűxű i wüxichigü. Rü ngëma na choma pexű changechaűxürűű, rü chanaxwëxe i wüxichigü i pema rü pemücügüxű pengechaűgü. <sup>35</sup> –Rü ngëxguma wüxichigü pemücügüxű pengechaűgu, rü guxüma i duűxügü tá nüxű nicuèxãchitanü na chorü ngúexügü pixígüxű –ñanagürü.

*Ngechuchu nüxű nixu rü Pedru rü tãxűtãma nügü nixu na norü ngúexű yixixű*

*(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)*

<sup>36</sup> Rü Chimáű ga Pedru rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: –Pa Corix ¿ngextá tá cuxű? –ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxű, rü ñanagürü: –Ngëma íchaxűxűwa rü

taxucürüwa chowe curüxü i ñuxmax. Natürü yixcama rü ngẽmáãcü tá chowe curüxü — ñanagürü. <sup>37</sup> Rû yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿tüxcüü taxucürüwa cuwe charüxü i ñuxmax? Erü marü íchamemare na cuxcèx na chayuxü —ñanagürü. <sup>38</sup> Rû Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Aixcüma yïxü i marü ícumemarexü na chauxcèx cuyuxü? Aixcüma cumaã nüxü chixu rü täütátama yacaxgu ya otá, rü tomaëpüxcüna tá nüxü quixu na tama choxü cucuáxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 14

### *Ngechuchu rü nama i Nanatüxütawa nadaxü nixí*

<sup>1</sup> —¡Tãxü i penaxixãchiãëgüxü i pemax! ¡Tupanaãxü peyaxögü rü choxü rü ta peyaxögü!  
<sup>2</sup> —Chaunatüxütawa nangëxma i muxüchixüma i nachicagü. Ngëxguma chi natauxguma, rü täü chima pemaã nüxü chixu na pexcèx chayamexëëxücèx i pechicagü. <sup>3</sup> —Rü ngëxguma marü ngema chaxüxgu rü wüxi i pechica chamexëëxgu, rü wena táxarü núma chaxü. Rû pexü tá chayagagü na ngẽma nachica i chomatátama nawa changëxmaxüwa na pengëxmagüxücèx i pemax. <sup>4</sup> —Rü pema rü nüxü pecuèx na ngextá tá na chaxüxü, rü marü nüxü pecuèx i nama i ngema nadaxü —ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>5</sup> Rû Tumachi rü ñanagürü: —Pa Corix, tama nüxü tacuèx na ngextá na cuxüxü. ¿Rü ñuxãcü tá i nüxü tacuáxü i ngẽma nama? —ñanagürü. <sup>6</sup> Rû Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Choma nixí i ngẽma nama i Chaunatüxütawa nadaxü chiïxü. Rû aixcüma nixí i ngẽma ore i nüxü chixuxü. Rû choma nixí i duüxügüxü chamaxëëxü. Rû chaugaguxicatama nixí i Chaunatüxütawa nangugüxü i duüxügü. <sup>7</sup> —Rü ngëxguma chi pema rü aixcüma meã choxü pecuèxgügu, rü Chaunatüxü rü chi ta pecuèxgü. Rû ñuxmaücüü nixí i Chaunatüxü pecuáxü, erü marü nüxü pedaugüecha —ñanagürü. <sup>8</sup> Rû yexguma ga Piripi rü ñanagürü: —Pa Corix, ¡Toxü nüxü nadauxëë ya Cunatü! Rû ngëxícatama i tanaxwèxegüxü —ñanagürü. <sup>9</sup> Rû Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Piripix, ¿ñuxre ya taunecü marü petanüwa changëxma rü ñuxma rü ta tama choxü cucuèxégaxü? Yíxema choxü dauxe rü Chaunatüxü rü ta tadau. ¿Rü tüxcüü i ngëxguma rü ta cunaxwèxexü i pexü nüxü na chadauxëëxü ya Chaunatü? <sup>10</sup> —¿Tama ëxna cuyaxõ na choma rü Chaunatümaã rü wüxitama tixígüxü? Rû guxüma i ore i pemaã nüxü chixuxü rü tama chauechama nüxü chixu. Erü yima Chaunatü ya wüxiwa chomaã ngëxmacü, rü yima nixí ya naxücü i guxüma i noxrütama puracü. <sup>11</sup> —Chanaxwèxe i choxü peyaxögü na choma rü Chaunatümaã wüxitama tixígüxü. Natürü woo tama ngẽma pixögügu rü chanaxwèxe na choxü peyaxögüxü naxcèx i ngẽma mexügü i taxü i Tupanaãrü poramaã chaxüxü. <sup>12</sup> —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü yíxema choxü yaxõxë rü tá tanaxü i guxüma i choma chaxüxü. Rû ngẽma chaxüxüãrü yexera tá taxü, erü choma rü tá Chaunatüxütawa chaxü. <sup>13</sup> —Rü guxüma i tacü i chauégagu Tupanaxütawa naxcèx ípëçaxü rü tá pexna chanaxã. Rû ngẽmaãcü tá chanaxü na chaugagu nangóxücèx i Chaunatüarü pora. <sup>14</sup> —Rü choma tá chanaxü i guxüma i tacü i chauégagu choxna naxcèx pëçaxü.

### *Ngechuchu rü norü ngüexügümaã inaxuneta na naxcèx tá núma namuãxü i Naãe i Üünexü*

<sup>15</sup> —Rü ngëxguma aixcüma choxü pengechaügu, rü naga tá pexínüë i chorü mugü.  
<sup>16</sup> —Rü choma tá Chaunatüna naxcèx chaca na núma pexcèx namuãxücèx i to i perü ngüxëëruü i Naãe i Üünexü, na guxügütama petanüwa nangëxmaxücèx. Rû nüma tá nixí i pexcèx nangoxëëãxü i ore i aixcüma ixixü. <sup>17</sup> —Rü ñoma i naãnecüãx i duüxügü rü taxucürüwama nanayauxgü, erü tama nüxü nadaugü rü tama nüxü nacuèxgü. Natürü i pema rü marü nüxü pecuèx, erü nüma rü petanüwa nangëxma. Rû guxügütama pemaã inarüxãüx. <sup>18</sup> —Rü täütátama núma pexü chawogümare i chomax, erü wena táxarü pexcèx chataegu, na petanüwa changëxmaxücèx. <sup>19</sup> —Rü paxa tá nixí na täütátama choxü nadaugüxü i ñoma i naãnecüãx i duüxügü. Natürü i pema rü tá choxü pedaugü. Rû tá pemaxë, erü choma rü chamaxü. <sup>20</sup> —Rü ngëxguma yuwa ícharüdaxgu rü wena



chamaůxgu, rů ngēxguma tá nůxů picuēxāchitanů na choma rů Chaunatuwa chamaxůxů rů pema i chowa rů choma i pewa. <sup>21</sup>—Yixema texé ya nůxů cuáxe rů naga ĩnůxē i chorů mugů, rů tanangoxēē na aixcůma choxů tangechaůxů. Rů Chaunatu tá tůxů nangechaů ya yixema choxů ngechaůxē, rů choma rů tá ta tůxů changechaů. Rů tůxů tá chaugů chawēx —ñanagůrů ga Ngechuchu. <sup>22</sup> Rů nayexma ga to ga Ngechuchuarů ngůexů ga Yudagu āegaxů ta. Rů yema rů ñanagůrů: —Pa Corix, ůtůxcůů toxů cugů cuwēx, rů tama ñoma i naānecůāx i duůxůgůxů cugů cuwēx? —ñanagůrů. <sup>23</sup> Rů Ngechuchu nanangāxů, rů ñanagůrů: —Yixema choxů ngechaůxē rů naga taxĭnů i ngēma ore i tůmamaā nůxů chixuxů. Rů Chaunatu tá tůxů nangechaů. Rů choma rů Chaunatu mā wůxigu tůmaxůtawā tá tangēxmagů. <sup>24</sup>—Yixema tama choxů ngechaůxē rů tama naga taxĭnů i ngēma chorů ore. Rů ngēma ore i chauxůtawā nůxů pexĭnůēxů rů tama chorů ore nixĭ, natůrů guma Chaunatu ga nůma choxů mucůarů ore nixĭ. <sup>25</sup>—Ñoma rů ta petanůwa changēxma rů pemaā nůxů chixu i guxůma i ngēma ore i pexcēx choxů ngēxmaxů. <sup>26</sup>—Natůrů Chaunatu rů tá chauégagu nůma nanamu i Naāē i Ũnexů na pexů nangůxēēxůcēx. Rů nůma i Naāē i Ũnexů tá pexů nangůexēē i guxůma, rů tá nůxna pexů nacuēxāchixēē i guxůma i ore ga pemaā nůxů chixuxů. <sup>27</sup>—Rů ñůxma na pexna ĩchixůxů, rů pexna chanaxā i taāē. Natůrů ngēma taāē i pexna chaxāxů, rů tama ñoma i naānecůāx pexna āxů i taāērůů nixĭ. Rů tama chanaxwēxe i penaxixāchiāēgů rů pemuůē. <sup>28</sup>—Marů pemaā nůxů chixu na pexna tá ĩchixůxů rů wena táxarů pexcēx chataeguxů na pemaā changēxmaxůcēx. Rů choxů pexĭnůē ga yexguma yema ñachaxgu. Rů ngēxguma aixcůma choxů pengechaůgu rů tá petaāēgů ega nůxů pecuēxgu na Chaunatůcēx chataeguxů, erů Chaunatu rů chorů yexera nixĭ. <sup>29</sup>—Rů naxůpa na nangupetůxů i ngēma, rů pemaā nůxů chixu na choxů peyaxůgůxůcēx i ngēxguma nangupetůgu. <sup>30</sup>—Marů tāůtāma porāců pemaā chidexa, erů marů ĩnangu i Chataná i ñoma i naāneārů āēxgaců ĩxĭxů. Natůrů nůma rů taxuwama choxů narůyexera. <sup>31</sup>—Natůrů ngēma tá choxů ngupetůxů, rů ngēmaāců tá nixĭ na guxůma i ñoma i naānecůāx i duůxůgů nůxů nacuāxůcēx na choma rů Chaunatůxů na changechaůxů, rů chanaxůxů i ngēma nůma choxů namuxů. ¡Rů ipechigů, rů ngĭxā ĩtixĭ! —ñanagůrů ga Ngechuchu.

## 15

### *Ubanegu nůgů nangu ga Ngechuchu*

<sup>1</sup> Rů ñanagůrů ga Ngechuchu: —Choma nixĭ i ñoma wůxi i ubanerůů chĭxů rů Chaunatu nixĭ ya norů yora ĩxĭců i ngēma uba. <sup>2</sup>—Rů chorů duůxůgů rů ngēma ubachacůgůrůů nixĭgů. Rů ngēma ubachacůů i tama oxů, rů norů yora rů nayadae. Natůrů ngēma nachacůů i oxů, rů meā nanamexēētanů na yexeraāců porāců naxoxůcēx. <sup>3</sup>—Pema rů marů pime, yerů naga pexĭnůē ga yema ore ga pexů changůexēēxů. <sup>4</sup>—Rů name nixĭ i guxůguma chowa peyaxůxgů, ngēma na choma rů pewa chayaxůxůrůů. Erů wůxi i ubachacůů rů tama nůxĭca naxo, ega tama nanewa yaxůxgux. Rů ngēxgumarůů ta i pema rů taxuacůma chauxcēx pemaxē, ega tama chowa peyaxůxgůechagu. <sup>5</sup>—Choma nixĭ i ubane, rů pema i nachacůgů. Rů yixema chowa yaxůēchaxe rů choma i tůmawā, rů aixcůma tá chauxcēx tamaxů. Rů ngēmaāců wůxi i ubachacůů i oxůrůů tá tixĭ. Natůrů ngēxguma tama chowa peyaxůxgůechagu, rů taxucůrůwama ůaců pexůe. <sup>6</sup>—Rů texé ya tama chowa yaxůēchaxe rů tá ĩtatēxůchi. Rů wůxi i ubachacůů i daexů rů ipaxů rů iguxůrůů tá tixĭ, rů ngēxma tá tayarůxo. <sup>7</sup>—Rů ngēxguma chowa peyaxůxgůechagu rů taguma nůxů ipeyarůngůmaēgu i ngēma ore i pexů changůexēēxů, rů marů name i naxcēx ĩpeca i ůaců i penaxwēxexů, rů choma rů tá pexna chanaxā. <sup>8</sup>—Rů ngēxguma aixcůma meā chauxcēx pemaxēgu, rů Chaunatůxů tá nicuēxůgůů i duůxůgů. Rů ngēmaāců aixcůma chorů ngůexůgů tá pixĭgů. <sup>9</sup>—Choma rů pexů changechaů ngēma na Chaunatu choxů ngechaůxůrůů. Rů chanaxwēxe i aixcůma meā chauga pexĭnůēēcha,

erü choma rü guxǖguma pexǖ changechaǖ. <sup>10</sup>—Choma rü naga chaxĩnũ i Chaunatüarü mugü rü nüma rü guxǖguma choxǖ nangechaǖ. Rü ngë̄xgumarǖü tá ta nixĩ ega naga pexĩnũ̄egu i chorü mugü, rü guxǖgutáma pexǖ changechaǖêcha. <sup>11</sup>—Choma rü ngë̄maãcũ pemaã nüxǖ chixu na wüxigu chomaã petaã̄ëgǖxǖcèx. Rü ngë̄maãcũ tá aixcũma petaã̄ëgǖ. <sup>12</sup>—Rü choma pexǖ chamu na pemǖcügǖxǖ pengechaǖgǖxǖcèx, ngë̄ma choma na pexǖ changechaǖxürǖ. <sup>13</sup>—Rü ngë̄xguma wǖxie aixcũma tümamǖcũxǖ ngechaǖgu, rü nüxǖ tangechaǖãma rü nǖetama ega woo tümamǖcũcèx tayuxgu. Rü nataxuma i to i ngechaǖ i ngë̄maãrũ yexera. <sup>14</sup>—Pema rü chomǖcügǖ pixĩgǖ i ngë̄xguma chauga pexĩnũ̄egu. <sup>15</sup>—Choma rü marü tama chorü dūxǖgǖmareãcũ pexǖ chaxu. Erü wüxi i coriarü dūxǖmare rü tama nüxǖ nacuèx i ngë̄ma norü cori üxǖ. Natürü ñuxma rü chomǖcügǖmaã pexǖ chaxu, erü pexǖ nüxǖ chacuèxë̄ i guxǖma i ore ga Chaunatü chomaã nüxǖ ixuxǖ. <sup>16</sup>—Pema rü tama pexira chauxcèx pedaugü, natürü chaxira nixĩ ga pexcèx chadauxǖ rü pexǖ chamuxǖ na aixcũma chauxcèx pemaxë̄xǖcèx rü chauxütawa penagagǖxǖcèx i muxǖma i dūxǖgǖ na guxǖguma choxǖ yaxögǖãxǖcèx. Rü Chaunatü ya Tupana tá pexna nanaxã i guxǖma i tacü i chauégagu nüxna naxcèx peçaxǖ. <sup>17</sup>—Rü ngë̄ma nixĩ i pexǖ chamuxǖ na pemǖcügǖxǖ pengechaǖgǖxǖcèx.

### *Ñoma i naãnecǖãx i dūxǖgǖ rü Ngechuchuchi rü norü ngǖexǖgǖchi naxaie*

<sup>18</sup>—Ngë̄xguma ñoma i naãnecǖãx i dūxǖgǖ pexchi aiegu, rü jñuxna pecuèxãchie ga chaxira chauxchi na naxaieǖ! <sup>19</sup>—Rü ngë̄xguma chi ñoma i naãnecǖãx i dūxǖgǖ rü chi pexǖ nangechaǖgǖ ngë̄ma natanǖxǖgǖxǖ na nangechaǖgǖxürǖ. Natürü choma nixĩ ga pexcèx chadauxǖ natanüwa ga ñoma ga naãnecǖãx ga dūxǖgǖ. Rü ngë̄macèx nixĩ i pexchi naxaieǖ, erü marü tama naxrǖü pixĩgǖ. <sup>20</sup>—jNüxna pecuèxãchie ga pemaã ñachagu:

“Taxuxǖma i wüxi i coriarü dūxǖ rü norü coriétüwa nǖgü nangexmaxë̄”, ñachagu! Rü yema na chauxchi na naxaieǖ, rü pexchi rü tá ta naxaie. Rü yexguma chi chauga naxĩnũ̄egu rü ñuxma rü chi ta pega naxĩnũ̄e. <sup>21</sup>—Rü ngë̄maãcũ ta chaugagu pexchi naxaie i ñoma i naãnecǖãx i dūxǖgǖ erü tama nüxǖ nacuèxgǖ ya Chaunatü ga núma choxǖ mucü. <sup>22</sup>—Rü ngë̄xguma chi choma tama namaã chanangoxë̄egu na ñuxãcũ chixri na namaxë̄xǖ, rü tãu chima nüxǖ nacuèxgǖ ga pecadu na naxǖgǖxǖ. Natürü ñuxma namaã nüxǖ na chixuxǖ na ñuxãcũ chixri namaxë̄xǖ, rü ngë̄macèx i ñuxma rü taxuacũma nüxǖ nixugǖ na yangearü pecaduãxǖ. <sup>23</sup>—Rü guxǖma i dūxǖgǖ i chauxchi aieǖ rü Chaunatüchi rü ta naxaie. <sup>24</sup>—Rü ngë̄ma dūxǖgǖpëxewa rü Tupanaãrũ poramaã chanaxǖ i mexǖgǖ i taxǖ i taguma texé ya togue üxǖ. Rü ngë̄xguma chi tama napëxewa chanaxǖxgu i ngë̄ma mexǖgǖ rü tãu chima Tupana namaã nanaxuegu na nagagutama yapecaduãxgǖxǖ. Natürü na woo marü nüxǖ nadaugǖxǖ i ngë̄ma mexǖgǖ i taxǖ i Tupanaãrũ poramaã chaxǖxǖ, rü ngë̄xguma rü ta chauxchi naxaieama rü Chaunatüchi rü ta naxaie. <sup>25</sup>—Natürü ngë̄maãcũ nangupetü erü Tupana nayanguxë̄êchaǖ i norü ore i ümatǖxǖ i ñaxǖ:

“Chauxchi naxaie woo taxuǖma i chixexǖ chaxǖxgu”, ñaxǖ. <sup>26</sup>—Natürü choma rü tá Chaunatüégagu pexcèx núma chanamu i perü ngǖxë̄eruǖ i Tupanaãe i Ǖnëxǖ i tá pexǖ nüxǖ cuèxë̄xǖ i ore i aixcũma ixixǖ. Rü nüma tá nixĩ i meãma pemaã nüxǖ yaxuxǖ i chauchiga. <sup>27</sup>—Rü pema rü tá ta chauchigaxǖ pixugǖe, yerü noxri ichanaxǖgǖga dūxǖgǖmaã nüxǖ na chixuxǖ ga chorü ore, rü woetama marü chauxütawa peyexmagǖ —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 16

<sup>1</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxǖ: —Rü pemaã nüxǖ chixu i ñaã ore na tama nüxǖ na perüxoexǖcèx na choxǖ peyaxögǖxǖ. <sup>2</sup>—Rü ngutaquë̄xepataǖgǖwa tá pexǖ ínawoxǖ. Rü aixcũma tá nawa nangu na texé pexǖ dë̄ixǖ rü tá nagu tarǖxĩnũ̄xǖ na ngë̄maãcũ mexǖ

Tupanacèx taxüxü. <sup>3</sup> –Rü ngēmaãcü tá pemaã namaxë i duüxügü, erü taguma nüxü nacuèxgü ya Chaunatü, rü choxü rü ta tama nacuèxgü. <sup>4</sup> –Rü pemaã nüxü chixu i ñaã ore i ñuxmax, na nüxna pecuèxächixüçèx i ngëxguma yixcüra ngēmaãcü pexü nangupetügu.

*Tupanaãe i Üünexüärü puracüchiga*

–Noxri rü tama pemaã nüxü chixu i ñaã ore, yerü petanügu charüxãüx. <sup>5</sup> –Natürü i ñuxma rü tá pexna íchixü na Chaunatü ga núma choxü mucüxütawa na changëxmaxüçèx. Rü pema rü taxúema choxna peca na ngextá tá na chaxüxü. <sup>6</sup> –Natürü poraãcü pengechaüğüama erü pemaã nüxü chixu i ngēma ore. <sup>7</sup> –Natürü aixcüma pemaã nüxü chixu rü pexcèx narümemae nixí na Chaunatüçèx chataeguxü. Rü ngëxguma chi tama Chaunatüxütawa chaxüxgu rü tãü chima núma naxü i Naãe i Üünexü i pexü rüngüxëxü. Natürü ngëxguma ngēma chaxüxgu rü choma tá núma chanamu i Naãe i Üünexü. <sup>8</sup> –Rü ngëxguma Naãe i Üünexü núma üxgu rü tá guxü i duüxügüxü nüxü nacuèxëe na yapecaduãxgüxü. Rü tá nanangoxëe i ñuxãcü na yíixü i ngēma maxü i Tupanapëxewa aixcüma mexü. Rü tá duüxügüxü nüxü nacuèxëe na Tupana tá napoxcuexü i duüxügü naxcèx i norü pecadugü. <sup>9</sup> –Rü nüma i Naãe i Üünexü tá duüxügüxü nüxü nacuèxëe na pecaduãxgüxü yíixü erü tama choxü nayaxögü. <sup>10</sup> –Rü tá nanangüexëe i ñuxãcü na yíixü i ngēma maxü i Tupanapëxewa aixcüma mexü, erü choma rü tá Chaunatüxütawa chaxü, rü pema rü tãütáma marü choxü pedaugü. <sup>11</sup> –Rü Naãe i Üünexü tá duüxügüxü nüxü nacuèxëe na Tupana tá napoxcuexü i duüxügü i chixexü ügüxü, erü Tupana rü namaã nanaxuegu na marü napoxcuãxü i Chataná i ñoma i naãnemaã icuáxü. <sup>12</sup> –Choma rü choxü nangëxma i muxüma i to i ore i pemaã nüxü chixuxchaüchiréxü. Natürü ega ñuxma chi pemaã nüxü chixuxgu rü tãü chima nüxü pecuèxgü. <sup>13</sup> –Rü Tupanaãe i Üünexü rü nüxü nixu i ore i aixcüma ixíxüçatama. Rü ngëxguma núma naxüxgu rü nüma tá pexü nangüexëe i guxüma i ore i aixcüma ixíxü. Erü nüma rü tama nüechama tá nidexa, natürü ngēma ore i Chaunatüxütawa rü chauxütawa nüxü naxíxüxüçica tátama nixu. Rü tá pexü nüxü nacuèxëe i guxüma i tacü i yixcüra tá ngupetüxü. <sup>14</sup> –Rü nüma rü tá choxü nataxëe, erü chauxütawa tá nanayaxu i norü nguxëetae, rü ñuxüchi tá pexü nangüexëe namaã i ngēma nguxëetae. <sup>15</sup> –Guxüma i Chaunatüaxü ngëxmaxü rü choxrü ta nixí. Ngëmacèx pemaã nüxü chixu rü Naãe i Üünexü rü chauxütawa tá nanayaxu i norü nguxëetae, rü ñuxüchi pexü tá namaã nangüexëe. <sup>16</sup> –Rü paxa tãütáma choxü pedau. Natürü ngēmawena rü wena táxarü choxü pedau erü Chaunatüxütawa tá chaxü –ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngema guxchaxügü rü yixcüama rü tá taãexü nananguxuchi*

<sup>17</sup> Rü yexguma ñuxre ga toma ga Ngechucharü ngüexügü rü togüna tacagü, rü ñatarügügü: –¿Tacüchiga nixí na ngēma ñaxü:

“Rü paxa tãütáma choxü pedaugü. Natürü ngēmawena rü wena táxarü choxü pedaugü”, ñaxü? ¿Rü tacüchiga ta nixí na ñaxü:

“Choma rü Chaunatüxütawa tá chaxü”, ñaxü? <sup>18</sup> –¿Rü tacüchiga ta nixí na ñaxü:

“Rü paxa tãütáma choxü pedaugü”, ñaxü? Rü yixema rü tama nüxü tacuèxgüéga na tacüchigaxü tamaã yaxuxü –ñatarügügü. <sup>19</sup> Rü Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga nüxna na tacagüchaüxü ga tomax. Rü yemacèx ñanagürü toxü: –Choma rü marü pemaã nüxü chixu rü paxa tãütáma choxü pedau, natürü ngēmawena rü wena táxarü choxü pedau. ¿Rü ngēma dexacèxtama i pegüna pecagüxü? <sup>20</sup> –Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü pema rü tá pexaxe, rü tá pengechaüğü. Natürü ñoma i naãnecüãx i duüxügü rü tá nataãëgü. Natürü woo pema tá pengechaüğü, rü ngēma perü ngechaü rü tá taãexü nananguxuchi.

<sup>21</sup> –Ngëxguma wüxi i nge íraxacüchaügu rü inaxixächiaë, erü inguxneca. Natürü ngëxguma marü tabuxgu ya ngürü õxchana, rü nüxü iyarüngüma na ñuxãcü poraãcü ngíxü na nanguxchiréxü i noxrix, erü tümamaã itaãe ya ngürü õxchana. <sup>22</sup> –Rü ngëxgumarüü tá ta

pexŭ nangupetü i pemax, erü ñuxma rü penaxixächiaëgü. Natürü wena táxarü chataegu rü pexŭ íchayadau. Rü ngëxguma rü tá pexŭ nangëxma i wüxi i taãe i taxucürüwama texé pexna yaxuxŭ. <sup>23</sup>—Rü ngëxguma ínanguxgu tá i ngëma ngunexŭ na yanguxŭ i ñaã pemaã nüxŭ chixuxŭ, rü taxucëxtáma tacücëx choxna pecagü erü aixcüma Chaunatü tá nixŭ ya pexna naxäcü i guxŭma i tacü i chauégagu nüxna naxcëx pecaxŭ. <sup>24</sup>—Ñuxmarüta i pema rü taxuüçëxma chauégagu ípecagü. ¡Naxcëx ípeca rü tá penayaxu i ngëma naxcëx ípecaxŭ! Rü ngëmaäcü rü tá aixcüma petaãëgü.

*Ngechuchu rü marü nüxŭ narüyexera i guxŭma i tacü i ñoma i naãnewa ngëxmaxŭ*

<sup>25</sup>—Ñuxma rü cuèxruüggü chayaxuäcüma pemaã nüxŭ chixu i ore. Natürü nawa tá nangu i ngunexŭ i marü täütáma ngëmaäcü pemaã nüxŭ chixu. Rü ngëxguma rü tá noxtacüma meã pemaã chanangoxëe i Chaunatüchiga. <sup>26-27</sup>—Rü ngëma ngunexügu i pema rü Chaunatüxütawa tá chauégagu naxcëx ípeca i tacü i penaxwëxexŭ. Rü taxucëxma tüxcüü choma tá Chaunatüxütawa pexŭ naxcëx íchaca, erü nümatama ya Chaunatü rü woetama pexŭ nangechaŭ, erü pema rü choxŭ pengechaŭ rü peyaxögü na naxütawa ne chaxŭxŭ. <sup>28</sup>—Chaunatüxütawa ne chaxŭ na ñoma ga naãnewa chaxŭxüçëx. Rü ñuxma rü tá nüxna chataegu i ñoma i naãne na wenaxärü Chaunatüxütawa chaxŭxüçëx —ñanagürü. <sup>29</sup>Rü yexguma ga toma ga norü ngüexüggü rü ñatarüggü: —Ñuxma waxi nixŭ i meãxüchima tomaã cunangoxëexŭ i curü ore i tomaã nüxŭ quixuxŭ. Rü tama tacügu ixuxüäcüma tomaã nüxŭ quixu. <sup>30</sup>—Rü ñuxma rü nüxŭ tacuèx na aixcüma guxŭxŭma na cucuáxŭ. Rü taxuacüma texé ñuxŭ ñatagürü cuxŭ. Rü ngëmacëx nixŭ i tayaxögüxŭ na aixcüma Tupanaxütawa na ne cuxŭxŭ —ñatarüggü. <sup>31</sup>Rü Ngechuchu toxŭ nangäxŭ rü ñanagürü: —¿Aixcüma peyaxögüxŭ i ñuxmax? <sup>32</sup>—Rü nawa tá nangu i ngunexŭ rü ñuxmatátama nixŭ i na pegü pewoonexŭ. Rü wüxichigü i pema rü tá pepatawa pexŭ, rü chaxica tá nuã choxŭ petëx. Natürü tama chaxica tá icharüxäxŭ, erü Chaunatü rü chauxütawa nangëxma. <sup>33</sup>—Rü guxŭma i ñaã ore rü pemaã nüxŭ chixu na chaugagu petaãëgüxüçëx. Rü ñoma i naãnewa rü tá ngüxŭ pingë. Natürü ¡peporae! erü choma rü marü nüxŭ charüyexera i guxŭma i tacü i ñoma i naãnewa ngëxmaxŭ —ñanagürü.

## 17

*Ngechuchu rü norü ngüexüggüçëx nayumüxë*

<sup>1</sup>Rü yema ñaxguwena rü Ngechuchu daxügu nadawenü, rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, marü nawa nangu i ngunexŭ na chayuxŭ. Rü chanaxwëxe na duüxüggüxŭ nüxŭ cucuèxëexŭ na aixcüma choma rü cune chiixŭ. Rü ngëmaäcü i choma rü tá nüxŭ nüxŭ chacuèxëe na cuma rü aixcüma Tupana na quiixŭ. <sup>2</sup>—Erü marü guxŭ i duüxüggüarü äëxgacüxŭ choxŭ quixixëe, na chanamaxëexüçëx i guxŭma i duüxüggü i choxna cumugüxŭ. <sup>3</sup>—Rü ngëma duüxüggü tá nüxŭ nangëxma i maxŭ i taguma güxŭ ega cuxŭ nacuèxgügu na cuxicatama Tupana na quiixŭ, rü choxŭ nacuèxgügu na choma rü Cristu ga núma choxŭ cumucü na chiixŭ. <sup>4</sup>—Choma rü marü cuxŭ chataxëe i ñoma i naãnewa rü chayanguxëe i guxŭma i puracü ga nawa choxŭ cumuxŭ. <sup>5</sup>—Rü ñuxma Pa Chaunatüx, rü chanaxwëxe i cügüxütawa choxŭ cungëxmaxëe na choxŭ nangëxmaxüçëx ga yematama pora ga cumaã choxŭ yexmaxŭ ga noxri tauta naãne üxgu. <sup>6</sup>—Rü guxema duüxëgü ya tüxŭ quidexechixe ga ñoma ga naãnewa na choxna tüxŭ cumugüxüçëx, rü marü tüxŭ nüxŭ chacuèxëe i texé na quiixŭ i cumax. Rü woetama cuxrügü tixŭgü rü cuma nixŭ ga choxna tüxŭ cumugüxŭ. Rü tümagü rü marü naga taxŭnëe i curü ore. <sup>7</sup>—Rü ñuxma rü marü nüxŭ tacuèx rü guxŭma i ngëma choxna cuxäxŭ, rü aixcüma cuxütawa ne naxŭ. <sup>8</sup>—Rü choma rü marü tümamaã nüxŭ chixu ga curü ore ga chomaã nüxŭ quixuxŭ. Rü tümagü rü marü tayaxögü i ngëma ore. Rü nüxŭ ticuèxächitanü na aixcüma cuxütawa na ne chaxŭxŭ i chomax. Rü tayaxögü ga cuma núma choxŭ na cumuxŭ. <sup>9</sup>—Rü ngëmacëx cuxna chaca na tüxŭ na curüngüxëexüçëx. Rü tama cuxna

chaca na nüxü curüngüxëxüçèx i ñoma i nañecüãx i duüxügü, natürü cuxna chaca na tüxü curüngüxëxüçèx ya guxema choxna tüxü cumugüxe, erü curü duüxügü tixīgü. <sup>10</sup> Rü guxâma ya yixema choxrügü ixīgüxe rü cuxrügü tixīgü. Rü guxâma ya cuxrügü ixīgüxe rü choxrügü tixīgü. Rü tümagagu rü duüxügü choxü nicuèxüügü. <sup>11</sup> —Choma rü marü täütâma ñoma i nañewa changëxmaêcha, natürü i tümagü rü ngëmaâcü ñoma i nañewa tá tangëxmagü ngëxguma cuxütawa chaxüyane. Pa Chaunatü ya Üüncüx, rü chanaxwèxe na curü pora ga choxna cuxâxümaâ tüxna cudauxü ya yixema choxna tüxü cumugüxe, na ngëmaâcü guxâma wüxigu rüxîñüèxüçèx, ngëma cuma rü choma na wüxigu rüxîñüèxürüü. <sup>12</sup> —Rü yexguma guxema choxna tüxü cumugüxetanüwa chayexmagu ga ñoma ga nañewa, rü curü pora ga choxna cuxâxümaâ tüxna chadau rü tüxü íchapoxü. Rü taxúema ga guxema choxna tüxü cumugüxe rü itayarütaxe. Rü Yuda ga woetama iyarütaxuxüxícátama inayarütaxu na yanguxüçèx i curü ore i ümatüxü. <sup>13</sup> —Rü ñuxma rü cuxütawa tá chaxü. Natürü ñomarüta ñoma i nañewa changëxma-yane rü nüxü chixu i ñaã curü ore na tümagü rü ta tüxü nangëxmaxüçèx i ngëma taã i aixcüma ixixü i choma choxü ngëxmaxü. <sup>14</sup> —Choma rü marü tümamaã nüxü chixu i curü ore. Natürü ñoma i nañecüãx i duüxügü rü tümachi naxaie, erü tüma rü tama naxrüü tixīgü, ngëxgumarüü i choma rü tama ñoma i nañecüãxrüü chixi. <sup>15</sup> —Tama cuxna tümacèx chaca na tüxü na quigagüxüçèx i ñoma i nañewa. Natürü cuxna chaca na tüxü na ícupoxüxüçèx nüxna i ngoxo i Chataná. <sup>16</sup> —Choma rü tama ñoma i nañecüãx chixi. Rü tümagü rü ta tama ñoma i nañecüãx tixīgü, erü cuxrügü tixīgü i ñuxmax. <sup>17</sup> —Curü ore rü aixcüma nixi. Rü chanaxwèxe i tüxü cüngüxëè i curü ore, na aixcüma cupëxewa tixüünexüçèx ya yixema choxna tüxü cumugüxe. <sup>18</sup> —Rü yexgumarüü ga ñoma ga nañecüãx ga duüxügütanüwa choxü na cumuxürüü, rü ngëxgumarüü i choma rü ta ñoma i nañecüãx i duüxügü-tanüwa tüxü chamugü. <sup>19</sup> —Rü tümagagu chaugü ichaxâ na tüxü changüxëèxüçèx i curü ore i aixcüma ixixü, na cupëxewa tixüünexüçèx ya yixema choxna tüxü cumugüxe. <sup>20</sup> —Natürü tama yixema ñuxma yaxögüxecèxícátama cuxna chaca. Natürü cuxna chaca ta tümacèx ya yixema yixcüra tá yaxögüxe nagagu i tümaãrü ore ya yixema ñuxma yaxögüxe. <sup>21</sup> —Rü guxâma ya yixemacèx cuxna chaca na aixcüma wüxitama tixīgüxüçèx. Rü ngëma cuma rü choma na wüxitama ixīgüxürüü, Pa Chaunatüx, rü chanaxwèxe i guxâma i tüma rü ta wüxitama tixīgü. Rü ngëmaâcü i ñoma i nañecüãx i duüxügü, rü tá nayaxögü na cuma núma choxü cumuxü. <sup>22</sup> —Rü choma rü marü tüxna chanaxâ i ngëmatama pora i cuma choxna cuxâxü na ngëmaâcü wüxitama tixīgüxüçèx ngëma cuma rü choma na wüxitama ixīgüxürüü. <sup>23</sup> —Rü chanaxwèxe na tümawa changëxmaxü rü cuma i chowa na cüngëxmaxü na ngëmaâcü aixcüma wüxi-tama ixīgüxü i guxâma i yixema. Rü ngëmaâcü i ñoma i nañecüãx i duüxügü rü tá nüxü nicuèxâchitanü na cuma núma choxü cumuxü, rü tá nüxü nicuèxâchitanü na tüxü cungechaüxü ya yixema choxna tüxü cumugüxe ngëma na choxü cungechaüxürüü. <sup>24</sup> —Pa Chaunatüx, cuma choxna tüxü cumugü. Rü chanaxwèxe i chauxütawa tangëxmagü i ngëma tá íchangëxmaxüwa, na nüxü tadaugüxüçèx i chorü pora ga choxna cuxâxü. Yerü choxü cungechaü ga yexguma tauta naãne ixügügumama. <sup>25</sup> —Pa Chaunatü ya Mecüx, ñoma i nañecüãx i duüxügü rü tama cuxü nacüèxgü. Natürü choma rü cuxü chacuèx. Rü yixema choxna tüxü cumugüxe rü ta marü nüxü tacuèxgü na cuma núma choxü cumuxü. <sup>26</sup> —Rü marü tüxü nüxü chacuèxëè na texé quiüxü. Rü guxügütâma tüxü nüxü chicuèxëèãmachigü na cuma choxü cungechaüxürüü tügü tangechaügüxüçèx rü choma rü tümaxütawa na changëxmaxüçèx —ñanagürü ga Ngechuchu.

## 18

*Ngechuchuxü niyauxgü*  
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

<sup>1</sup> Rŭ yema ñaxguwena ga Ngechuchu rŭ tomaã inaxũãchi, na Cheduruarŭ ngatexũãrŭ tocutŭwa taxĩxũcèx. Rŭ yéma nayexma ga wŭxi ga nanetŭnecŭ. Rŭ yemawa naxũ ga Ngechuchu tomaã. <sup>2</sup> Rŭ Yuda ga yema bexma cúãcŭ Ngechuchuxũ íyaxuaxũxũ rŭ nŭxũ nacuèx ga yema nachica, yerŭ Ngechuchu rŭ muèxpŭxcŭna yéma tomaã nangutaquèxexũ. <sup>3</sup> Rŭ yéma nangu ga Yuda namaã ga ñuxre ga churaragŭ rŭ ñuxre ga tupauca ga taxũneãrŭ purichíagŭ ga yéma namugŭxũ ga paigŭarŭ àèxgacŭgŭ rŭ parichéugŭ. Rŭ meãma nixãxne, rŭ yéma nanangegŭ ga omŭgŭ. <sup>4</sup> Natŭrŭ ga Ngechuchu rŭ marŭ nŭxũ nacuèx ga guxũma ga tacŭ tá nŭxũ na ngupetũxũ. Rŭ yemacèx naxcèx nixũ, rŭ nŭxna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Texécèx nixĩ i pedaugũxũ? —ñanagŭrŭ. <sup>5</sup> Rŭ nŭmagŭ rŭ Ngechuchuxũ nangãxũgŭ, rŭ ñanagŭ-rŭgŭ: —Nacharétucũãx i Ngechuchucèx nixĩ i tadaugũxũ —ñanagŭrŭgŭ. Rŭ Ngechuchu nanangãxũ, rŭ ñanagŭrŭ: —Choma chixĩ —ñanagŭrŭ. Rŭ Yuda ga bexma cúãcŭ ínaxuaxũxũ rŭ yema churaragŭtanŭwa nayexma. <sup>6</sup> Rŭ yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu: “Choma chixĩ”, ñaxgu, rŭ nŭgŭweama nacaixũtanŭ ga yema churaragŭ, rŭ yexma nayayi. <sup>7</sup> Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ wena nŭxna naca, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Texécèx nixĩ i pedaugũxũ? —ñanagŭrŭ. Rŭ nŭmagŭ rŭ nanangãxũgŭ rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Nacharétucũãx i Ngechuchucèx nixĩ i tadaugũxũ —ñanagŭrŭgŭ. <sup>8</sup> Rŭ Ngechuchu rŭ wenaxãrŭ ñanagŭrŭ nŭxũ: —Marŭ pemaã nŭxũ chixu rŭ choma chixĩ. Rŭ ngèxguma chauxcèx pedaugŭgu rŭ jípeyaxĩèè i ñaã chorŭ ngúexũgŭ! —ñanagŭrŭ. <sup>9</sup> Rŭ yemaãcŭ nangupetŭ na yanguxũcèx ga norŭ ore ga nŭmatama ga Ngechuchu nŭxũ yaxuxũ ga ñaxgu:

“Yíxema Chaunatŭ choxna tũxũ mugŭxe rŭ taxúetáma itayarŭtauxe”, ñaxgu. <sup>10</sup> Rŭ Chimáũ ga Pedru rŭ nŭxũ iyexma ga wŭxi ga cŭxchi. Rŭ ngĩxũ nayaxu ga norŭ cŭxchi rŭ yemamaã ínanadaechinŭ ga paigŭarŭ àèxgacŭarŭ duũxũ ga Macugu àegaxũ. Rŭ norŭ tŭgŭnechinŭ ínaadae. <sup>11</sup> Natŭrŭ ga Ngechuchu rŭ Pedruxũ ñanagŭrŭ: —¿Ngĩxchixũgu ngĩxũ íxŭcuchi i curŭ cŭxchi! ¿Tama èxna nŭxũ cucuèx na choma rŭ tá ngúxũ chingexũ ngèma Chaunatŭ chomaã naxueguxŭrŭ? —ñanagŭrŭ.

### *Anápatawa Ngechuchuxũ nagagŭ*

*(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)*

<sup>12</sup> Rŭ yexguma ga churaragŭarŭ àèxgacŭ, namaã ga norŭ churaragŭ rŭ tupaucaarŭ purichíagŭ, rŭ Ngechuchuxũ niyaxgŭ. Rŭ nayanèixchacŭgŭ. <sup>13</sup> Rŭ noxri rŭ àèxgacŭ ga Anápatawa nanagagŭ. Rŭ Aná rŭ Caipánèxtŭ nixĩ. Rŭ guma taunecŭgu ga Caipá rŭ paigŭeru nixĩ. <sup>14</sup> Rŭ yema Caipá nixĩ ga ũpaacŭ yema Yudíugŭarŭ àèxgacŭgŭmaã nŭxũ íxuxũ ga na namemaèxũ ga wŭxitama ga yatŭ guxũma ga Yudíugŭcèx na yuxũ.

### *Pedru rŭ Ngechuchuxũ nixã*

*(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)*

<sup>15</sup> Rŭ choma rŭ Chimáũ ga Pedru rŭ wŭxigu Ngechuchuwe tarŭxĩ. Rŭ yema paigŭarŭ àèxgacŭ rŭ choxũ nacuèx. Rŭ yemacèx ga choma rŭ wŭxigu Ngechuchumaã tichocu ga àèxgacŭpataèxtŭwa. <sup>16</sup> Natŭrŭ ga Pedru rŭ ñãxãrŭ dŭxétŭgutama narŭxãũx. Rŭ yemacèx íchaxũxũ ga choma, rŭ yema ñãxãrŭ dauruũ ga ngecŭmaã chayarŭdexa rŭ yexguma Pedruxũ iyamucuchi. <sup>17</sup> Rŭ yexguma ga yema ngecŭ ga ñãxãrŭ dauruũ, rŭ Pedruna íca, rŭ ngĩgŭrŭgŭ: —¿Tama èxna cuma rŭ ta wŭxi i norŭ ngúexũ quiixũ i ngèma yatŭ i yayauxgũxũ? —ngĩgŭrŭgŭ. Rŭ Pedru ngĩxũ nangãxũ, rŭ ñanagŭrŭ: —Tama nixĩ —ñanagŭrŭ. <sup>18</sup> Rŭ yéma ñãxtŭwa rŭ àèxgacŭarŭ duũxũgŭ rŭ purichíagŭ rŭ nanaxgŭ ga wŭxi ga ũxũ, yerŭ nagáuane. Rŭ guma ũxŭxetŭarŭ ngaicamagu nachigŭ, rŭ yéma nŭgŭ ninaixũgŭ. Rŭ Pedru rŭ ta yéma nŭgŭ nanaixũ naxètŭwa ga guma ũxũ.

### *Paigŭarŭ àèxgacŭ rŭ Ngechuchuna naca*

*(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)*

<sup>19</sup> Rŭ yema paigŭarŭ àèxgacŭ rŭ inanaxgŭ ga Ngechuchuna na naçaxũ, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Tacŭ nixĩ ga duũxũgũxũ namaã cungŭexèèxũ? ¿Rŭ texègŭ tixĩ ya yíxema curŭ

ngúexügü? —ñanagürü. <sup>20</sup> Rû Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Choma rû guxü ga duüxügüpëxewa nüxü chixu ga chorü ore. Rû ngutaquëxepataügüwa rû tupauca ya taxünewa i ngextá guxüma i Yudiügü íngutaquëxegüxüwa chanangüexëë ga duüxügü. Rû yemaäcü taxüma ichicux ga chorü ore. <sup>21</sup> —¿Rû tüxcüü i choxna cuçaxü i ñuxmax? Êcü, jñuxna naca i ngëma duüxügü ga nüxü ñnüxü ga chorü ore! Rû nümagü tá cumaã nüxü nixugüe ga tacüchigaxü namaã na chixuxü. Erü nümagü rû nüxü nacuëxgü i guxüma ga tacü ga namaã nüxü chixuxü —ñanagürü. <sup>22</sup> Rû yexguma Ngechuchu yema ñaxgu, rû wüxi ga tupauca ga taxüneärü purichía ga naxütagu chixü, rû Ngechuchuchiwegu nidagü. Rû ñanagürü Ngechuchuxü: —¿Tüxcüü ngëmaäcü cunangãxü ya daa paigüarü äëxgacü? —ñanagürü. <sup>23</sup> Rû Ngechuchu nanangãxü rû ñanagürü: —Rû ngëxguma tacü rû chixexüxü chixuxgu, jrü nüxü íxu na ñuxäcü chixri na chidexaxü! Natürü ega chorü ore rû aixcüma yixügu, rû ¿tüxcüü i choxü quidagüxü i ñuxmax? —ñanagürü. <sup>24</sup> Rû yexguma ga Aná rû Ngechuchuxü yanáíäcüma paigüarü äëxgacü ga Caipáxütawa nanamu.

*Pedru rû wenaxãrû tama Ngechuchuxü nacuëxnetá*

*(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)*

<sup>25</sup> Rû yoxni ga Pedru rû üxüarü ngaicamagu nachiecha, rû yéma nügü nanaixüãma. Rû yema yéma yexmagüxü rû nüxna nacagüe, rû ñanagürügü: —¿Tama ëxna cuma rû ta norü ngüexü quiixü i ngëma yatü i yayauxgüxü? —ñanagürügü. Natürü ga Pedru rû tama nügü nixu, rû ñanagürü: —Tama nixí —ñanagürü. <sup>26</sup> Rû yéma nayexma ga wüxi ga paigüarü äëxgacüarü duüxü. Rû yema rû Pedru ídaechinüxütanüxü nixí. Rû Pedruna naca, rû ñanagürü: —¿Tama ëxna cuma yíxü ga nanetü necüwa Ngechuchumaã cuxü chadauxü? —ñanagürü. <sup>27</sup> Rû Pedru rû wena tama nügü nixu. Rû yexgumatama nica ga otá.

*Ngechuchu rû Piratu-pëxewa nayexma*

*(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)*

<sup>28</sup> Rû yexguma Ngechuchumaã nüxü nachauegu ga nüxna na nacagüxü, rû Caipápatawa ínanagaxüchigü rû Yudeaaneärü äëxgacü ga Dumacüãxpatawa nanagagü. Natürü marü ningóonechaü ga yexguma rû yemacëx ga yema Yudiügü rû tama guma äëxgacüpatagu nachocu, yerü norü mugü nüxü nixu rû taxü ga pecadu nixí na wüxi ga Dumacüãxpatagu na nachocuxü ga yema ngunexügu. Rû yemaäcü tama Tupanapëxewa nügü nixüxaarü maxüãxëëgüchaü, yerü yexguma nügü yaxüxaarü maxüãxëëgügu, rû taxucürüwa nanangõxgü ga ðna ga Üpetüchigaarü petacëx namexëëxü. <sup>29</sup> Rû yemacëx ga guma äëxgacü ga Dumacüãx ga Piratu rû napatawa ínaxüxü ga duüxügümaã na yadexaxüçëx. Rû ñanagürü nüxü: —¿Tacüçëx ípenaxuaxü ya daa yatü? —ñanagürü. <sup>30</sup> Rû nümagü rû Piratuxü nangãxügü, rû ñanagürügü: —Ngëxguma chi tama wüxi i taxü i chixexü naxüxgu, rû tãu chima cuxütawa tanaga —ñanagürügü. <sup>31</sup> Rû yexguma ga Piratu rû ñanagürü nüxü: —¿Ëcü perü äëxgacügüxütawa penaga, rû perü mugü pemaã nüxü ixuxüäcüma penapoxcux! —ñanagürü. Natürü ga yema Yudiügü rû Piratuxü nangãxügü, rû ñanagürügü: —Natürü pema i Dumacüãxgü rû marü toxna penachuxu na texëxü timëxgüxü tümaärü chixexüçëx —ñanagürügü. <sup>32</sup> Rû yemaäcü ningu ga yema ore ga Ngechuchu üpaacü nüxü ixuxü ga ñuxäcü tá na nayuxü. <sup>33</sup> Rû Piratu rû wenaxãrü napatagu naxücu, rû Ngechuchucëx nangema. Rû nüxna naca, rû ñanagürü: —¿Cuma yíxü i Yudiügüarü Äëxgacü quiixü? —ñanagürü. <sup>34</sup> Rû Ngechuchu ñanagürü nüxü: —¿Cuechamatama i nagu curüxínüxü na ngëmaäcü choxna cuçaxü, rû ëxna togü marü cumaã nüxü nixu na ngëmaäcü choxna cuçaxüçëx? —ñanagürü. <sup>35</sup> Rû Piratu Ngechuchuxü nangãxü, rû ñanagürü: —¿Ëxna cuma nagu curüxínügu rû Yudiü chiixü? Rû ngëma cuchiüñanecüãxgü rû paigüarü äëxgacügütama nixí i chauxütawa cuxü gagüxü. ¿Ëxna tacü rû chixexü cuxü? —ñanagürü. <sup>36</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rû nanangãxü, rû ñanagürü: —Choma rû tama ñoma i naãnewa äëxgacü chixí. Rû ngëxguma

ñoma i nañewa ãëxgacü chixĩgu, rü chorü duüxügü rü chi Yudíugüarü ãëxgacügümaã nügü nadai rü tãu chima choxü niyauxgü i ngëxguma. Natürü tama ñoma i nañewa ãëxgacü chixĩ –ñanagürü. <sup>37</sup> Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: –¿Éxna to i nachiuñãneärü ãëxgacü quixĩ i cumax? –ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü rü ñanagürü: –Cumatama marü nüxü quixu na ãëxgacü chiixü. Rü yemacèx ga choma rü chabu rü ñoma ga nañewa chaxü na duüxügümaã nüxü chayarüxuxüçèx i ore i aixcüma ixixü. Rü guxãma ya texé ya nüxü cuáxchaüxë i ngëma ore i aixcüma ixixü, rü choxü itarüxĩnüë i ngëma ore i nüxü chixuxü –ñanagürü. <sup>38</sup> Rü Piratu rü ñanagürü nüxü: –¿Tacü nixĩ i ngëma ore i aixcüma ixixü? –ñanagürü.

*Ngechuchumaã nanaxuegu na yamèxgüãxü*  
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Rü yemaãcü Ngechuchuna nacaxguwena ga Piratu, rü wenaxãrü Yudíugümaã nayarüdexa. Rü ñanagürü nüxü: –Taxuüma i chixexüxü nawa chadau i ñaã yatü. ¿Rü tüxcüü chi inapoxcuxü? <sup>39</sup> –Natürü guxügüma ega Üpetüchigaarü petawa nanguxgu, rü pecüma nixĩ na choxna naxcèx na peçaxü na íchananguxuchixëëxüçèx i wüxi i duüxü i poxcuxü. ¿Rü penaxwèxexü na pexcèx íchananguxuchixëëxü i ñaã perü ãëxgacü, Pa Yudíugüx? –ñanagürü. <sup>40</sup> Rü yexguma ga guxüma ga yema duüxügü, rü tagaãcü aita naxüë, rü ñanagürügü: –Tama tanaxwèxe na cuya-ngéxü i ngëma yatü. Rü Barabá waxi nixĩ i tanaxwèxexü na cuyangéxü –ñanagürügü. Rü yema Barabá rü wüxi ga máëtaxü nixĩ.

## 19

<sup>1</sup> Rü yexguma ga Piratu rü churaragüxü namu na Ngechuchuxü nacuaixgüxüçèx. <sup>2</sup> Rü yema churaragü rü chuchuxüwa nanaxügü ga wüxi ga boxü, rü ñuxüchi naëruwa nayangèxcuchigü. Rü wüxi ga máxü ga naxchiru ga daucharaxügu nayacuxëëgü. <sup>3</sup> Rü ñuxüchi naxcèx naxĩ, rü nüxü nacugüëãcüma ñanagürügü nüxü: –¡Namaxü, Pa Yudíugüarü ãëxgacüx! –ñanagürügü. Rü nanapechiwegü. <sup>4</sup> Rü Piratu rü wenaxãrü düxétüwa naxü, rü Yudíugüxü ñanagürü: –¡Düçèx! ñuxma tá nuã pepèxewa chanaga na nüxü pecuáxüçèx na taxuüma i chixexüxü nawa chadauxü –ñanagürü. <sup>5</sup> Rü düxétüwa naxü ga Ngechuchu. Rü namaã nangèxcueru ga yema boxü ga chuchuxüwa naxügüxü. Rü nagu nicux ga yema máxü ga naxchiru ga daucharaxü. Rü yex-guma ga Piratu rü Yudíugüxü ñanagürü: –Daa nixĩ ya yima yatü –ñanagürü. <sup>6</sup> Natürü yexguma Ngechuchuxü nadaugügu ga paigüarü ãëxgacügü rü purichíagü, rü inanaxügüë ga aita na naxüexü. Rü ñanagürügü: –¡Curuchawa yapota! ¡Curuchawa yapota! –ñanagürügü. Rü Piratu rü ñanagürü nüxü: –¡Écü, peyaga rü pematama curuchawa peyapota! Erü choma rü taxuüma i chixexüxü nawa chadau –ñanagürü ga Piratu. <sup>7</sup> Natürü ga yema Yudíugü rü Piratuxü nangãxügü, rü ñanagürügü: –Toma toxü nangëxma i wüxi i torü mu. Rü ngëma torü mu toxü nüxü nacuèxëë na namexü na nayuxü i ñaã yatü, yerü nüma rü nüxü nixu ga Tupana Nane na yĩxü –ñanagürügü. <sup>8</sup> Rü yexguma yemaxü naxĩnúgu ga Piratu, rü yexeraãcü namuü. <sup>9</sup> Rü wena Ngechuchumaã napatagu naxücu. Rü yema Ngechuchuna nayaca, rü ñanagürü: –¿Ngextácüãx quixĩ i cumax? –ñanagürü. Natürü ga Ngechuchu rü tama nanangãxü. <sup>10</sup> Rü yexguma ga Piratu rü Ngechuchuxü ñanagürü: –¿Éxna ngëma tãütãma choxü cungãxü? ¿Tau éxna i nüxü cucuáxü na choxmèxwa cungëxmaxü na curuchawa cuxü chipotaxü rü éxna cuxü na íchanguxuchixëëxüçèx? –ñanagürü. <sup>11</sup> Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: –Tãu chima cuxmèxwa changëxma, ega tama Tupana naxwèxegu. Rü ngëmacèx nixĩ i ngëma duüxügü i cuxna choxü mugüxü rü curü yexera poraãcü napecaduãxgü –ñanagürü. <sup>12</sup> Rü yemawena rü Piratu nagu narüxĩnü ga ñuxãcü Ngechuchuxü na ínanguxuchixëëxgaxü. Natürü yema Yudíugü rü poraãcü aita naxüë, rü ñanagürügü:



—Ngëxguma tá ícunanguxuchixëëxgu rü tama curü äëxgacü ya tacü ya Dumacüãx ya Chécharuxü cungechaü. Erü ngexerúxe ya äëxgacü ya tacüxü tügü ingucuchixëëxë, rü Dumacüãx ya äëxgacü ya tacü ya Chécharuarü uwanü tixí —ñanagürügü. <sup>13</sup> Rü yexguma yemaxü naxínügu ga Piratu, rü churaragüxü namu ga Ngechuchuxü düxétüwa na nagagüxücèx. Rü nawa nayarüto ga wüxi ga tochicaü ga taxü ga nutagünaxcèx ga togawa rü Gabatagu äegaxü. Rü yema nachicawa nixí ga poxcuexü ga duüxügüna naçaxü ga äëxgacü. <sup>14</sup> Rü wüxi ga ngunexü nataxu ga Üpetüchigaarü petawa na nanguxü ga yexguma, rü marü tocuchiwa nangu. Rü Piratu rü Yudíugüxü ñanagürü: —¡Daa nixí ya yima perü äëxgacü! ñanagürü. <sup>15</sup> Natürü ga nümagü rü aita naxüe, rü ñanagürügü: —Tanaxwèxe na nayuxü. Rü ¡curuchawa yapota! —ñanagürügü. Rü Piratu nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxácü i choma rü ichanamu na curuchawa yapotagüãxücèx ya perü äëxgacü? —ñanagürü. Natürü ga paigüarü äëxgacügü rü Piratuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: —Yima äëxgacü ya tacü ya Chécharu ya Dumawa ngëxmacü rü yima nixí ya torü äëxgacü, rü nataxuma i to —ñanagürügü. <sup>16</sup> Rü yexguma ga Piratu rü yema Yudíugüna Ngechuchuxü namu na curuchawa yapotagüãxücèx. Rü nümagü rü nayagü.

*Curuchawa Ngechuchuxü nipotagü  
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)*

<sup>17</sup> Rü ínaxüxü ga Ngechuchu, rü norü curucha ngíxü ininge. Rü yéma nanagagü nawa ga wüxi ga nachica ga “Duüxëëruchinèxãgu” äegaxü. Rü yema rü Górguta nixí ga naega ga togawa. <sup>18</sup> Rü yéma curuchawa Ngechuchuxü nayarüpotagü. Rü Ngechuchurüü curuchawa nayapotagü ga taxre ga to ga yatügü, rü wüxi ga norü tügü necüwawa rü to ga norü toxwecüwawa. <sup>19</sup> Rü Piratu rü churaragüxü namu na Ngechuchuarü curuchatapèxewa na yapocuchigüãxücèx ga wüxi ga mürapewaxacü ga äegatachinüxü ga ñaxü:

“Ngechuchu ya Nacharétucüãx ya Yudíugüarü Äëxgacü”, ñaxü. <sup>20</sup> Rü muxüma ga yema Yudíugü nüxü nadaumatü ga yema namatü ga mürapewaxacügu üxü. Yerü yema nachica ga Ngechuchuxü curuchawa íyanapotagüxüwa, rü ñaneärü ngaicamana nixí. Rü tomaëxpüx ga nagawa naxümatü ga yema naega ga yema mürapewawa. Rü togawa rü Griégügüga rü Dumacüãxgüga naxümatü. <sup>21</sup> Rü yemacèx ga yema Yudíugüarü paigüarü äëxgacügü rü Piratuxü ñanagürügü: —Toma rü tama tanaxwèxe i cunaxümatü i “Yudíugüarü Äëxgacü”, ñaxü. Rü narümemaë nixí i cunaxümatü rü ñacurügü:

“Nügü ixucü na Yudíugüarü Äëxgacü yíixü”, ñacurügü. <sup>22</sup> Natürü Piratu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngëma chaxümatüxü rü marü ngëxma naxümatü —ñanagürü. <sup>23</sup> Rü curuchawa marü Ngechuchuxü yapotagüguwena ga churaragü, rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü yema ägümücü ga churaragü rü nügümaã nayatoye ga naxchiru. Rü nanayauxgü ta ga norü gáuxüchiru ga máxü. Natürü taxuwama narüngèixte, yerü woetama yemaäcü naxü. <sup>24</sup> Rü yemacèx ga yema churaragü rü nügümaã ñanagürügü: —¡Tãütáma nagu tagaugüe! Rü narümemaë nixí i naxcèx tá naxínücèxwèxegü rü ngíxü tañanagügü i wüxi i díeru na ngëmawa nüxü icuèxgüxücèx na texéarü tá na yíixü —ñanagürügü. Rü yemaäcü ningu ga Tupanaärü ore ga ümatüxü ga ñaxü:

“Nügümaã nayatoye i chauxchiru, rü naxcèx ngíxü tanañanagügü i wüxi i díeru”, ñaxü. Rü aixcüma yemaäcü nixí ga naxügüãxü ga churaragü. <sup>25</sup> Rü Ngechuchuarü curuchapünewa iyexma ga naë ga María, rü ngíeyèx, rü María ga Creopá naxmèx, rü María ga Magadácüãx. <sup>26</sup> Rü yexguma Ngechuchu naëxü dèuxgu ga yexma chauxütagu na nachixü, rü ñanagürü ngíxü: —Pa Mamax, yima nixí ya cune, —ñanagürü. <sup>27</sup> Rü yemawena, rü ñanagürü choxü: —Ngëma iyixí i cue —ñanagürü. Rü yexgumamama rü chopatawa ngíxü chayaxu. Rü chauxütawa iyexmaëcha.

*Nayu ga Ngechuchu*

<sup>28</sup> Rŭ Ngechuchu nŭxŭ nacuèx ga marŭ na yanguxŭ ga guxŭma ga norŭ puracŭ ga ñoma ga nañnewa. Rŭ yema Tupanaârŭ ore ga ũmatŭxŭ na yanguxèẽxŭcèx, rŭ ñanagŭrŭ: —Chitawa —ñanagŭrŭ. <sup>29</sup> Rŭ yéma iyexma ga wŭxi ga tŭxŭxácŭ ga binu ga marŭ ũxchiŭcŭmaã aãcŭxcŭ. Rŭ wŭxi ga tŭèxmŭ guma binumaã niwaixèẽgŭ, rŭ wŭxi ga dexnemenèxãwa nayanèix. Rŭ yemamaã naãxgu nanawèxgŭ. <sup>30</sup> Rŭ Ngechuchu nayaxaxŭ ga guma binu ga ũxchiŭcŭ rŭ ñanagŭrŭ: —Marŭ ningu i guxŭma i chorŭ puracŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ ñuxŭchi inayarŭmaxãchieru, rŭ nayu.

### *Wŭxi ga churara rŭ wocaxemaã Ngechuchuxŭ nacanapacŭtŭxŭ*

<sup>31</sup> Natŭrŭ ga yema Yudiŭgŭarŭ aèxgacŭgŭ rŭ tama nanaxwèxegŭ ga curuchagŭwa na nayexmagŭxŭ ga yema naxŭnegŭ. Yerŭ moxŭácŭ rŭ ngŭxchigaarŭ ngunexŭ nixŭ. Rŭ yema Yudiŭgŭcèx rŭ yema nixŭ ga guxŭ ga ngŭxchigaarŭ ngunexŭârŭ yexera ga ũnèxŭ, yerŭ norŭ peta ga Ũpetŭchigaarŭ ũgŭ nixŭ. Rŭ yemacèx Piratuna naxcèx nacagŭ na churaragŭ yéma namugŭxŭcèx na yapoyeparagŭãxŭcèx na paxa nayuexŭcèx ga yema curuchawa ipotagŭxŭ, rŭ paxa na nadeãxŭcèx ga curuchawa naxŭpa ga ngŭxchigaarŭ ngunexŭ. <sup>32</sup> Rŭ yéma naxŭ ga churaragŭ rŭ inanapoeparagŭ ga yema taxre ga yatŭgŭ ga Ngechuchumaã yéma curuchawa ipotagŭxŭ. <sup>33</sup> Rŭ Ngechuchucèx naxŭ ga churaragŭ, natŭrŭ nŭxŭ nadaugŭ ga marŭ na nayuxŭ. Rŭ yemacèx tama nayapoyeparagŭ. <sup>34</sup> Natŭrŭ wŭxi ga churara rŭ Ngechuchuxŭ nacanapacŭtŭxŭ. Rŭ yexgumatama ínayèxŭchi ga nagŭ rŭ dexá. <sup>35</sup> Rŭ choma i Cuáŭ rŭ nŭxŭ chadau i guxŭma ga ñaã pemaã nŭxŭ chixuxŭ. Rŭ aixcŭma nixŭ i ñaã chorŭ ore. Rŭ chomatama nŭxŭ chacuèx i aixcŭma na yŭxŭ, rŭ pemaã nŭxŭ chixu na pema rŭ ta peyaxŭgŭxŭcèx. <sup>36</sup> Rŭ yema nangupetŭ na yanguxŭcèx i Tupanaârŭ ore i ũmatŭxŭ i ñaxŭ:

“Rŭ taxŭnetáma ya naxchinèxã nipoyegŭ”,

ñaxŭ. <sup>37</sup> Rŭ toxnamana i Tupanaârŭ ore i ũmatŭxŭwa rŭ ñanagŭrŭ:

“Tá nŭxŭ narŭdaunŭ ya yima nacanapacŭtŭxŭgŭãcŭ”,

ñanagŭrŭ.

### *Ngechuchuxŭ inatèxgŭ*

*(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)*

<sup>38</sup> Rŭ nayexma ga wŭxi ga yatŭ ga Arimatéacŭãx ga Yúchegu aègacŭ. Rŭ nŭma rŭ ta Ngechuchuaxŭ nayaxŭ, natŭrŭ cúácŭ nayaxŭ yerŭ natanŭxŭ ga Yudiŭgŭarŭ aèxgacŭgŭxŭ namuŭ. Rŭ guma nixŭ ga Piratuna yaçacŭ na nayauxãxŭcèx ga Ngechuchuxŭne. Rŭ Piratu rŭ: —Ngŭ, —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma ga Yúche rŭ yéma naxŭ ga curuchawa íyapotaxŭwa, rŭ curuchawa nayayaxu ga naxŭne ga Ngechuchu. <sup>39</sup> Rŭ yéma nangu ga Nicodému ga ũpaacŭ chŭtacŭ Ngechuchuxŭtagu naxŭãnecŭ. Rŭ yéma nanange ga 30 kilo naguxŭ ga pumara ga yixichixŭ na Ngechuchuxŭ namaã nachaxŭnegŭxŭcèx. <sup>40</sup> Rŭ yemaãcŭ ga Yúche rŭ Nicodému rŭ curuchawa nanayauxgŭ ga naxŭne ga Ngechuchu. Rŭ naxchiru ga marŭ pumaracharaxŭmaã nayanáixpŭxŭgŭ. Yerŭ yema nixŭ ga tocŭma ga toma ga Yudiŭgŭ ga yexguma wŭxi ga yueta tŭxŭ itatèxgŭgu. <sup>41</sup> Rŭ yema nachica ga Ngechuchu curuchawa ípotaxŭwa nayexma ga wŭxi ga nanetŭnecŭ. Rŭ yema nanetŭnecŭwa nayexma ga wŭxi ga naxmaxŭ ga yexwacaxŭxŭ ga taguma texŭxŭ nagu natèxgŭxŭ. <sup>42</sup> Rŭ yema naxmaxŭgu nayaxŭcuchigŭ ga Ngechuchuxŭne yerŭ nangaicama, rŭ paxa tá ningune ga ngŭxchigaarŭ ngunexŭcèx.

## 20

### *Ínarŭda ga Ngechuchu*

*(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)*

<sup>1</sup> Rŭ yŭxŭarŭ pèxmamaxŭchi ga tauta meã yangóonegu, rŭ María ga Magadácŭãx rŭ Ngechuchuxŭ íyaxŭcuchigŭxŭwa ixŭ. Rŭ nŭxŭ idau ga guma nuta ga Ngechuchumaxŭ namaã rŭngŭxtaŭcŭ, rŭ marŭ na ínaxŭgachixŭ. <sup>2</sup> Rŭ yexgumatama iíñaãchi, rŭ yema

choma rŭ Chimáũ ga Pedrumaã ítayexmagŭxŭwa íña. Rŭ ngĩgŭrŭgŭ toxŭ: –Rŭ marŭ nanayauxgŭ ya Cori ya Ngechuchu i naxmaxŭwa. Rŭ tama nŭxŭ tacuèx na ngexta na naxŭgŭãxŭ –ngĩgŭrŭgŭ. <sup>3</sup> Rŭ yexguma ga choma rŭ Pedru rŭ Ngechuchuxŭ íyaxŭcuchigŭxŭwa taxĩ. <sup>4</sup> Rŭ wŭxigu itaxŭãchi ga tomax, natŭrŭ ga choma rŭ poraãcŭ Pedruarŭ yexera ichañaãchi. Rŭ chaxira Ngechuchuxŭ íyaxŭcuchixŭwa changu. <sup>5</sup> Rŭ ichayarŭmaxãchi na nagu chidaucuchixŭcèx. Rŭ nŭxŭ chadau ga naxchiru ga namaã yanáxpŭxŭgŭãxŭ ga yexma na naxŭxŭ. Natŭrŭ tama aixepegu chaxŭcu. <sup>6</sup> Rŭ choweama ínangu ga Chimáũ ga Pedru. Rŭ nŭma rŭ yema naxmaxŭgu naxŭcu. Rŭ nŭma rŭ ta nŭxŭ nadau ga yema naxchiru ga namaã yanáxpŭxŭchiréxŭ. <sup>7</sup> Rŭ nŭxŭ nadau ta ga naxchiru ga namaã yanèixèrugŭãxŭ ga meãma dixcumŭxŭ ga nŭxrŭguma ŭxŭ. Rŭ tama wŭxigu namaã nanu ga yema naxchiru ga namaã yanáxpŭxŭgŭãxŭ. <sup>8</sup> Rŭ yexguma ga choma ga chaxiraxŭchi yéma na changuxŭ, rŭ choma rŭ ta chixŭcu. Rŭ nŭxŭ chadau ga guxŭma, rŭ chayaxŭ ga Ngechuchu rŭ marŭ wena na namaxŭxŭ. <sup>9</sup> Yerŭ noxri rŭ tama nŭxŭ tacuèxgŭéga ga yema Tupanaãrŭ ore ga ũmatŭxŭ ga ñaxŭ: “Cristu rŭ tá wena namaxŭ”, ñaxŭ. <sup>10</sup> Rŭ yexguma ga toma rŭ tochiŭcèx tawoegu.

*Ngechuchu rŭ ngĩxcèx nangox ga María ga Magadácŭãx  
(Mt 16.9-11)*

<sup>11</sup> Natŭrŭ ga María rŭ yexma irŭxãŭx naxŭtagu ga Ngechuchumaxŭ. Rŭ yéma ixaxu. Rŭ naxauxãcŭma iyarŭmaxãchi, rŭ nagu iyadaucuchi ga naxmaxŭ. <sup>12</sup> Rŭ nŭxŭ idau ga taxre ga daxŭcŭãx ga Tupanaãrŭ orearŭ ngeruŭgŭ ga icómŭchiruxŭ. Rŭ Ngechuchuxŭne ixŭchiréxŭwa narŭtogŭ, rŭ wŭxi ga Ngechuchueru ixŭxŭwaama rŭ to ga nacŭtawaama. <sup>13</sup> Rŭ yema daxŭcŭãx ga duŭxŭgŭ rŭ ngĩxna nacagŭe, rŭ ñanagŭrŭgŭ: –Pa Ngecŭx, ¿tacŭcèx cuxaxu? –ñanagŭrŭgŭ. Rŭ ngĩma rŭ inangãxŭ, rŭ ngĩgŭrŭgŭ: –Chaxaxu erŭ nayangegŭ i naxŭne ya chorŭ Cori, rŭ tama nŭxŭ chacuèx na ngexta naxŭgŭãxŭ –ngĩgŭrŭgŭ. <sup>14</sup> Rŭ yexgumatama yema ngĩxgu, rŭ ngĩgŭweama idau. Rŭ nŭxŭ idau ga Ngechuchu ga ngĩxŭtawa na nayexmaxŭ. Natŭrŭ tama nŭxŭ icuèx ga Ngechuchu na yĩxŭ ga guma. <sup>15</sup> Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ngĩxna naca, rŭ ñanagŭrŭ: –Pa Ngecŭx, ¿tacŭcèx cuxaxu? ¿Rŭ texécèx nixĩ i cudauxŭ? –ñanagŭrŭ. Rŭ ngĩma nŭxŭ nacuèxgu rŭ yema nixĩ ga yema nanetŭnecŭarŭ dauruŭ. Rŭ yemacèx ngĩgŭrŭgŭ nŭxŭ: –Pa Corix, ega cuma cuyangexgu i naxŭne ya Ngechuchu, rŭ ¡chomaã nŭxŭ ixu na ngexta na cunaxŭxŭ na choma chayayaxuxŭcèx! –ngĩgŭrŭgŭ. <sup>16</sup> Rŭ yexguma ga Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ ngĩxŭ: –Pa Maríax –ñanagŭrŭ. Rŭ ngĩma rŭ naxcèx idaueguãchi, rŭ togawa ngĩgŭrŭgŭ nŭxŭ: –Pa Rabunix –ngĩgŭrŭgŭ. Rŭ ngẽma rŭ “Pa Ngúexèruŭx”, ñaxŭchiga nixĩ. <sup>17</sup> Rŭ Ngechuchu rŭ ñanagŭrŭ ngĩxŭ: –¡Tãxŭ i choxŭ quingŭgŭxŭ, erŭ tauta Chaunatŭxŭtawa chaxŭ! ¡Natŭrŭ ngẽma chaueneègŭtanŭwa naxŭ rŭ namaã nŭxŭ yarŭxu na choma rŭ tá Chaunatŭ ya chorŭ Tupana ya Penatŭ ya perŭ Tupanaxŭtawa chaxŭxŭ! –ñanagŭrŭ. <sup>18</sup> Rŭ yexguma ga María ga Magadácŭãx rŭ tomaã nŭxŭ iyarŭxu ga marŭ nŭxŭ na nadauxŭ ga Cori ga Ngechu-chu. Rŭ ñŭxŭchi tomaã nŭxŭ iyaxu ga yema ore ga Ngechuchu ngĩmaã nŭxŭ ixuxŭ.

*Norŭ ngúexŭgŭcèx nangox ga Ngechuchu  
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)*

<sup>19</sup> Rŭ yema yŭxŭarŭ ngunexŭãrŭ chŭtacŭ, rŭ tangutaquèxegŭ ga toma ga Ngechuchuarŭ ngúexŭgŭ. Rŭ togŭ tarŭwãtaŭgŭ, yerŭ yema Yudíugŭarŭ àèxgacŭgŭxŭ tamuŭè. Rŭ Ngechuchu rŭ ngŭrŭãchi yéma nangox, rŭ torŭ ngãxŭtanŭgu nachĩ. Rŭ toxŭ narŭmoxè, rŭ ñanagŭrŭ: –¡Petaãègŭ! –ñanagŭrŭ. <sup>20</sup> Rŭ yema ñaxguwena rŭ toxŭ nŭgŭ nawémèx, rŭ nŭgŭ inawépacŭtŭxŭ. Rŭ tomagŭ ga norŭ ngúexŭgŭ rŭ tataãègŭ, yerŭ nŭxŭ tadaugŭ ga guma torŭ Cori. <sup>21</sup> Rŭ yexguma rŭ wenaxãrŭ ñanagŭrŭ toxŭ: –¡Petaãègŭ! Rŭ yema Chaunatŭ nŭma choxŭ na muxŭrŭũ tátama nixĩ i pexŭ chamuxŭ i chomax

—ñanagürü. <sup>22</sup> Rû yexguma rû toétü “cue” ñanagürü ga Ngechuchu. Rû ñuxûchi ñanagürü toxû: —¡Penayauxgü i Tupanaãe i Üünexû! <sup>23</sup> Rû ngëxguma duûxügü nüxû rüxoegu i norü pecadugü, rû pema rû pexû nangëxma i pora na namaã nüxû pixuxû na Tupana marü nüxû nüxû rüngümaxû i norü pecadugü. Natürü ngëxguma duûxügü tama nüxû rüxoegu i norü pecadugü, rû pema rû pexû nangëxma i pora na namaã nüxû pixuxû na marü ngëma norü pecadugüwatama nangëxmagüxû —ñanagürü ga Ngechuchu.

### *Tumachi nüxû nadau ga Cori ga wena maxücü*

<sup>24</sup> Natürü totanüxû ga Tumachi ga Wüxigu Buexümaã taxugüxû, rû tama totanüwa nayexma ga yexguma Ngechuchu toxcëx ngoxgu. <sup>25</sup> Rû yixcama ga toma rû Tumachi-maã nüxû tixugüe, rû ñatarügügü: —Marü nüxû tadau ya tórü Cori ya Ngechuchu —ñatarügügü. Natürü ga Tumachi rû toxû nangãxû rû ñanagürü: —Ngëxguma tama nüxû chadëuxgu i norü itapuamaxû i naxmëxwa rû tama nüxû chingögügu i ngëma itapuamaxû rû ngëma norü cana-pacütüxû, rû tãütáma chayaxõ i ngëma ore i chomaã nüxû pixuxû —ñanagürü. <sup>26</sup> Rû 8 ga ngunexüguwena rû wenaxârü tangutaquëxegü ga toma ga wüxi ga İpatawa. Rû totanüwa nayexma ga Tumachi ga yexguma. Rû woo ga na nawãtaxû ga İãx, rû ngürüachi yéma nangox ga Ngechuchu, rû torü ngãxütanügu nachi. Rû toxû narümoxë, rû ñanagürü: —¡Petaãëgü! —ñanagürü. <sup>27</sup> Rû yexguma Tumachixû ñanagürü ga Ngechuchu: —¡Nüxû ingögü i ñaã chorü itapuamaxû i choxmëxwa ngëxmaxû, rû nüxû nadau ya daa choxmëx! ¡Rû nuxa chorü canapacütüxügu ingögü! ¡Rû nüxû rüxo na tama cuyaxõxû! ¡Rû meãma yaxõ i ñuxmax! —ñanagürü. <sup>28</sup> Rû yexguma ga Tumachi rû Ngechuchuxû nangãxû, rû ñanagürü: —Pa Chorü Corix, cuma nixi i chorü Tupana quiixû —ñanagürü. <sup>29</sup> Rû Ngechuchu rû ñanagürü nüxû: —Pa Tumachix, cuma cuyaxõ i ñuxma erü choxû cudau. Natürü tataãëgü ya yixema tama choxû daugüacüma yaxögüxe —ñanagürü.

### *Tacücëx naxümatü i ñaã popera*

<sup>30</sup> Rû Ngechuchu rû topëxewa nanaxü ga muxüma ga to ga mexügü ga cuëxruügü i tama ñaã poperagu ümatüxû. <sup>31</sup> Natürü guxüma i ñaã poperagu ümatüxû, rû naxümatü na peyaxögüxüçëx na Ngechuchu rû Cristu ya Tupana Nane na yixû. Rû ngëxguma nüxû peyaxögügu rû tá pexû nangëxma i maxû i taguma gúxû.

## 21

### *Ngechuchu rû 7 ga norü ngüexügüçëx nangox*

<sup>1</sup> Rû yemawena ga Ngechuchu rû wenaxârü toxcëx nangox naxtaxa ga Gariréaanacüwa. Rû Tibéria nixi ga to ga naega. Rû ñaãcü nixi ga toxcëx nangóxû. <sup>2</sup> Rû wüxiwa tayexmagü ga choma rû Chaütiágu ga Zebedeu nanegü rû Chimáü ga Pedru, rû Tumachi ga Wüxigu Buexümaã taxugüxû, rû Natanae ga Gariréaanegune ga İãne ga Canácüãx, rû to ga taxre ga tomücügü ga Ngechuchuarü ngüexügü. <sup>3</sup> Rû Chimáü ga Pedru rû ñanagürü toxû: —Tá chayapüchae —ñanagürü. Rû yexguma ga toma rû tanangãxügü, rû ñatarügügü nüxû: —Toma rû tá ta cuwe tarüxi —ñatarügügü. Rû yéma taxî, rû wüxi ga ngegu tichoü. Natürü yema chütaxügu rû taxuüma ga choxni tiyauxgü. <sup>4</sup> Rû yexguma noxri yangóonegu rû Ngechuchu toxcëx nangox ga naxtaxaanacüwa. Natürü ga toma rû tama nüxû tacüexgü ga Ngechuchu na yixû. <sup>5</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rû toxna naca, rû ñanagürü toxû: —Pa Ngextüxücügüx, ¿éxna taxuüma i choxni piyauxgü? —ñanagürü. Rû toma rû tanangãxügü rû ñatarügügü: —Taxuüma —ñatarügügü. <sup>6</sup> Rû yexguma ga Ngechuchu rû ñanagürü toxû: —¡Peweüârü tügüncüwawaama penatáe i perü pücha! rû tá İpenayauxû i choxni —ñanagürü. Rû yémaãma tanatáegü ga torü pücha, rû taxucürüwa İtanatüächigü, yerü muxüchixû ga choxni tiyauxgü. <sup>7</sup> Rû yexguma ga choma rû Pedruxû ñacharügü: —Yima nixi ya Cori ya Ngechuchu —ñacharügü. Rû yexguma yemaxû naxinügu ga Pedru ga guma na yixû ga

Cori, rü nicuxcuchi ga naxchiru yerü noxri rü ínacu\_xuchichirêx. Rü natüchiüwa nayuxu, rü naxānacüwa naxcèx nawêxê. <sup>8</sup> Rü toma ga natanüxü rü nguemaātama naxānacüwa taxāgü. Rü yéma tanatügü ga yema pücha ga choxnimaā āācuxü yerü 100 metruxicatama nataxu ga na naxānacüwa na tangugüxü. <sup>9</sup> Rü yexguma nguewa ítachoügu rü yéma nüxü tadau ga wüxi ga üxü, rü naxëtügu naxü ga wüxi ga choxni. Rü yéma nayexma ta ga wüxi ga pāü. <sup>10</sup> Rü Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —¡Nuāta penge i ñuxre i ngēma choxni i ípeyauxüxü! —ñanagürü. <sup>11</sup> Rü Chimáü ga Pedru rü nguenu nixüe. Rü yema püchamaā naxnücügu ínanatüāchiwetaü ga choxni ga ínayauxüxü. Rü 153 ga choxni ga ítaxü nayexma nawa ga yema pücha. Rü woo ga na namuxüchixü, rü tama narügáu ga pücha. <sup>12</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —¡Nuā pexi rü peyachibüe! —ñanagürü. Rü taxúema ga toma rü nüxna tacaxchaü na texé yïxü ga nümax, yerü marü nüxü tacuèxgü ga guma na yïxü ga Cori ga Ngechuchu. <sup>13</sup> Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéma toxütawa naxü. Rü nanayaxu ga pāü rü wüxichigü toxna nanaxā. Rü yexgumarüü ta ga choxni rü toxna nanaxā. <sup>14</sup> Rü yema nixi ga norü tomaēxpüxcüna ga toxcèx na nangóxü ga Ngechuchu ga yuwa ínadxguwena.

### *Ngechuchu rü Pedrumaā nidexa*

<sup>15</sup> Rü yexguma chibüewa tingugüguwena rü Ngechuchu rü Chimáü ga Pedruna naca, rü ñanagürü: —Pa Chimáü Pa Cuáü Nanex, ¿aixcüma choxü cungechaüxü i ñāā cumücügüxü na cungechaüxüärü yexera? —ñanagürü. Rü Pedru nanangāxü, rü ñanagürü: —Ngü, Pa Corix, cuma nüxü cucuèx na cuxü changechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nachibüexê i chorü duüxügü! —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü wenaxärü Pedruna naca, rü ñanagürü: —Pa Chimáü Pa Yoná Nanex, ¿aixcüma i choxü cungechaüxü? —ñanagürü. Rü Pedru nanangāxü, rü ñanagürü: —Ngü, Pa Corix, cuma nüxü cucuèx na cuxü changechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ëcü, ¡nüxna nadau i chorü duüxügü! —ñanagürü. <sup>17</sup> Rü norü tomaēxpüxcüna wenama Pedruna naca, rü ñanagürü: —Pa Chimáü Pa Yoná Nanex, ¿aixcümāxüchi yïxü i choxü cungechaüxü? —ñanagürü. Rü yexguma ga Pedru rü düxwa nangechaü, yerü norü tomaēxpüxcüna Ngechuchu nüxna naca ngoxi aixcüma nüxü nangechaü. Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, cuma nüxü cucuèx i guxüma. Rü cuma nüxü cucuèx na aixcümāxüchi cuxü changechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Ëcü ¡nachibüexê i chorü duüxügü! <sup>18</sup> —Rü aixcüma cumaā nüxü chixu rü yexguma cunxetüxügu rü cugü quicuxcuchi ga na ngextá cuma ícunaxwèxexüwa cuxüxcèx. Natürü ngèxguma yaguāx quixügu rü tá quixuuchiacüü na togue cuxü icuxcuchixüxcèx. Rü ngēma tama cuma ícunaxwèxexüwa tá cuxü nagagü —ñanagürü. <sup>19</sup> Rü Ngechuchu rü yema ñanagürü na nüxü nüxü nacuèxêxüxcèx ga ñuxācü tá na nayuxü ga Pedru na yemaācü Tupanaxü nataxêxüxcèx. Rü yemawena ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Chowe rüxü! —ñanagürü.

### *Yema ngüexü ga Ngechuchu poraācü nüxü ngechaüxüchiga*

<sup>20</sup> Rü yexguma nügüweama nadèuxgu ga Pedru rü choxü nadau ga naweama na ne chaxüxü. Rü chomachirêx nixi ga chibüwa Ngechuchucüwawa charütoxü rü nüxna chaçaxü rü ñachaxü:

“Pa Corix, ¿texé tá tixi ya yixema bexma cuechita cuxü íxuaxüxê?” ñachaxü. <sup>21</sup> Rü yexguma Pedru choxü dèuxgu rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿ñāā Cuáü rü tacü tá nüxü üpetüxü? —ñanagürü. <sup>22</sup> Rü Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü nüxü: —Ngèxguma choma chanaxwèxegu rü chanamaxêë ñuxmatáta wena núma chaxü. ¿Rü tüxcüxü i nagu curüxínüxü i ngema? Rü cuma ¡rü chowe rüxü! —ñanagürü. <sup>23</sup> Rü yexguma yema chomücügü nüxü ínüegu ga yema chauchiga, rü nagu narüxínüe na taxütáma chayuxü. Natürü Ngechuchu rü tama nüxü nixu ga taxütáma na chayuxü. Natürü ñanagürümare:

“Ngẽxguma choma chanaxwèxegu rü chanamaxẽẽ ñuxmatáta wena núma chaxũ. ¿Rü tüxcüxũ i nagu curüxĩnuxũ i ngẽma?”, ñanagürümare. <sup>24</sup> Rü chomatama nixĩ ga nüxũ chadauxũ i guxũma i ñaã pemaã nüxũ chixuxũ, rü chomatama nixĩ i pexcèx chanaxümatüxũ i ñaã ore. Rü guxãma i toma rü nüxũ tacuèx na aixcüma na yĩxũ i ñaã pemaã nüxũ chixuxũ. <sup>25</sup> Rü nayexma ga to ga muxũchixũma ga tacü ga Ngechuchu üxũ. Rü ngẽxguma chi naxümatügu i guxũma ga yema naxüxũchiga, rü nagu charüxĩnügu rü tãũ chima ñoma i naãnegu name i ngẽma poperagü i nachiga ümatüxũ.

## NGECHUCHUARÜ NGÚEXÜGÜ GA YAMUGÜXÜÄRÜ PURACÜCHIGA

### *Tupana inaxuneta rü tá ínangu i Naãe i Üünexü*

1-2 Pa Mecü Pa Teóquirux, nüxíra chaxümatüxü ga poperawa cumaã nüxü chixu ga guxüma ga Ngechuchu üxü rü duüxügüxü namaã nangúexëëxü ga noxritama inaxügüãgu ga norü puracü ñuxmata yema ngunexü ga Tupana daxügüxü ga naãnewa nagaxgu. Rü yexguma tauta daxügüxü ga naãnewa naxüxgu ga Ngechuchu rü nayadexechi ga norü ngúexügü ga yamugüchaüxü na Tupanaärü puracü naxügüxüçèx. Rü Tupanaãe i Üünexüärü poramaã nanangúexëe ga yema duüxügü, rü namaã nüxü nixu ga tacü tá na naxüexü. <sup>3</sup> Rü yexguma marü yuwa ínadxëguwena ga nüma ga Ngechuchu rü 40 ga ngunexügu rü nügü nangoxëëxü naxcèx ga norü ngúexügü rü muxüma ga togü ga nüxü yaxögüxü na yemaãcü nüxü nacüexgüxüçèx na aixcüma wena namaxüxü. Rü namaã nüxü nixuchiga na ñuxácü na yixixü i Tupana ãëxgacü íyixixüwa. <sup>4</sup> Rü yexguma yema ngúexügü ga yamugüxütanüwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü namaã nüxü nixu ga tama nüxna na ngextá naxixüçèx ga Yerucharéü. Rü ñanagürü nüxü: —Ípenangüxëëx i ngëma Tupanaãe i Üünexü ga Chaunatü pemaã ixunetaxü ga pemaã nüxü chixuchigaxü! <sup>5</sup> Aixcüma nixi ga Cuáü rü dexáwa duüxügüxü ínabaiüxëëxü, natürü i pema rü täütáma muxü i ngunexü nangupetü na Tupanaãe i Üünexü tá pexna nguxü —ñanagürü.

### *Daxügüxü ga naãnewa naxü ga Ngechuchu*

<sup>6</sup> Rü yexguma nangutaquëxëgüga ga yema norü duüxügü, rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿éxna ñoma tá nixi i ngunexü i marü ícunawoxü i nuã Yudíugüchiüãnewa i torü uwanügüarü churaragü na wenaxärü tomatama namaã itacuáxüçèx i ñaã tochiüãne? —ñanagürügü. <sup>7</sup> Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Pema rü taxucèxma nüxü pecuáxchaü i ñuxgu tá nixi i ngëma ngunexü, erü Chaunatüxicatama nüxü nangëxma i pora na nüxü naxunetaxü i ngëma ngunexü i choxna naxcèx peçaxü. <sup>8</sup> Natürü ngëxguma pexna nanguxgu i Tupanaãe i Üünexü, rü tá pexü naporaexëe. Rü tá ípechoxü na nüxü peyarüxügüexüçèx i chauchiga i Yerucharéüwa, rü guxüma i Yudeaanewa, rü Chamáriaanewa, rü ñuxmatáta guxü i naãnewa nangu —ñanagürü. <sup>9</sup> Rü yexguma yema ñaxguwena rü nüxü ínadaunüyane ga norü ngúexügü, rü Tupana rü daxügüxü ga naãnewa Ngechuchuxü naga. Rü wüxi ga caixanexügu nayaxücu, rü yemaãcü tama wenaxärü nüxü nadaugü. <sup>10</sup> Rü yexguma Ngechuchuxü ínadaunüyane ga daxüwa na naxüxü, rü ngürüãchi natanüwa nangox ga taxre ga yatü ga icómüchiruxü. <sup>11</sup> Rü ñanagürügü nüxü: —Pa Yatügü i Gariréaanecüãx, ¿tüxcüü daxügu íperüdaunü? Erü daatama Ngechuchu ga petanüwa yexmacü rü ñuxma Tupana daxüwa nagacü, rü ngëma ñuxma nüxü na pedauxü na ñuxácü daxüwa naxüxü, rü ngëmaãcü tátama nixi i wena núma naxüxü —ñanagürügü.

### *Yudachicüü nanayauxgü ga Matía*

<sup>12</sup> Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imügüxü na Tupanaärü puracü naxügüxüçèx, rü nüxna ínixi ga guma mëxpüne ga Oríbunecügu äegane. Rü Yerucharéüçèx nawoegu. Rü guma ñanearü yaxü nüxna ga guma mëxpüne rü wüxi ga kilómetru nixi. <sup>13</sup> Rü yexguma Yerucharéüärü ñãnewa nangugügu, rü nagu nachocu ga guma í ga nagu napegüne. Rü dauxna naxigü naxcèx ga yema ucapu ga taxü ga nagu napegüxü. Rü nümagü nixi ga Pedru, rü Cuáü, rü Chaütiágu, rü Aüdré, rü Piripi, rü Tumachi, rü Baturumé, rü Mateu, rü Chaütiágu ga Arupéu nane, rü Chimáü ga Ipóraãecüüçü, rü Yuda ga

Chaŭtiágu naēneē. <sup>14</sup>Rü guxŭma ga nümagü rü guxŭguma nangutaquēxegŭxŭ na wŭxigu nayumŭxēgŭxŭcèx namaã ga Ngechuchueneēgŭ, rü ngĩmaã ga María ga Ngechuchu naē, rü ñuxre ga togŭ ga ngexŭgŭ. <sup>15</sup>Rü guxŭma ga yema ngunexŭgŭgu rü nangutaquēxegŭxŭ ga yema yaxŭgŭxŭ. Rü 120 nixĩ. Rü wŭxi ga ngunexŭgu ga Pedru rü inachi ga norŭ ngãxŭtanŭwa, rü ñanagŭrŭ: <sup>16</sup>—Pa Chomŭcŭgŭx, marŭ ningu ga yema Tupanaã i Ūünexŭ nuxcŭma Dabíxŭ muxŭ na naxŭmatŭãxŭcèx nachiga ga Yuda ga namaãrŭ cuèxruŭ ixĩxŭ naxcèx ga yema duŭxŭgŭ ga Ngechuchuxŭ iyauxgŭxŭ. <sup>17</sup>—Rü tatanŭxŭchirèx nixĩ ga Yuda, rü nüma rü ta taxrŭŭ ñãã Tupanaãrŭ puracŭwa napuracŭ ga noxrix. <sup>18</sup>—Naturŭ nüma ga Yuda rü bexma Ngechuchuxŭ ínaxuaxŭ. Rü yemacèx ga ãēxgacŭgŭ rü nüxŭ nanaxŭtanŭ. Naturŭ yixcama ga Yuda rü naxcèx ínucèx ga yema chixexŭ ga naxŭxŭ, rü yemacèx nanataeguxēē ga yema dīeru. Rü yemawena rü nügŭ nawēxnaxã rü naŭtanŭwa nügŭ narŭtáe. Rü yexguma duŭxŭgŭ nadaexŭgŭgu rü inanago, rü niwãixpŭtŭwe rü ínayixŭ ga naŭnŭta. Rü yema dīeru ga nataeguxēēxŭmaã ga ãēxgacŭgŭ rü naxcèx nataxe ga wŭxi ga naãne. <sup>19</sup>—Rü nüxŭ nacuáchigagŭ ga guxŭma ga Yerucharéŭcŭãx, rü yemacèx Achédamagu nanaxŭéga ga yema naãne. Rü ngēma nixĩ i “Nagŭchitaŭ” ñaxŭchiga. <sup>20</sup>—Rü Wiyaegŭarŭ poperawa yemachiga nanaxŭmatŭ ga Dabí, rü ñanagŭrŭ:

“Yixrŭma rü ngēma natá ya napata, rü taxúema nugu pe”,  
ñanagŭrŭ. Rü toxnamana i ngēma poperawa rü ñanagŭrŭ ta:

“Rü name nixĩ na togue naxŭxŭ i ngēma norŭ puracŭ”,

ñanagŭrŭ. <sup>21-22</sup>—Rü nuã tatanŭwa nangēxmagŭ i ñuxre i yatŭgŭ ga guxŭguma tŭxŭ ŭmŭcŭgŭxŭ ga yexguma tatanŭwa nanuxmagu ga Cori ga Ngechuchu. Rü nümagŭ rü tawe narŭxĩ ga noxritama Cuáŭ Ngechuchuxŭ íbaixēēgu rü ñuxmata yema ngunexŭ ga daxŭgŭxŭ ga naãnewa naxŭxgu. Rü name nixĩ i ngēmatanŭwa na nayaxuxŭ i wŭxi i Yudachicŭxŭ na tamŭcŭ yĩxŭcèx rü tarŭŭ nüxŭ yaxuxŭcèx i ñuxãcŭ wena na namaxŭxŭ ya Ngechuchu. <sup>23</sup>Rü yemawena rü nüxŭ naxunetagu ga taxre ga yatŭgŭ. Rü wŭxi nixĩ ga Yúche ga Yuchugu ãegaxŭ ga Bachabámaã naxugŭxŭ. Rü Matía nixĩ ga to. <sup>24-25</sup>Rü ñãcŭ nayumŭxēgŭ: —Pa Corix, cuma nüxŭ cucuèx i guxŭma i duŭxŭgŭarŭ maxŭ. ¡Rü ñuxma rü toxŭ nawēx i ngēxŭrŭxŭ i cuxcèx mexŭ i ñãã taxrewa na cunamuxŭcèx rü nüma na naxŭãxŭcèx i ñãã puracŭ ga Yuda ítáxŭ ga yexguma norŭ poxcuwa naxŭxgu! —ñanagŭrŭgŭ. <sup>26</sup>Rü wŭxi ga dīeru ga cuèxruŭ ngĩxŭ nañanagŭgŭ na yemawa nüxŭ nacuèxgŭxŭcèx ga ngēxŭrŭxŭ ga yema taxre tá na ixŭcuxŭ. Rü Matíagu nangu na yangucuchixŭcèx. Rü yexgumatama rü yema 11 ga duŭxŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭtanŭgu naxã ga Matía.

## 2

### *Ínangu ga Tupanaã i Ūünexŭ*

<sup>1</sup>Rü nawa nangu ga yema Yudíugŭarŭ peta ga Pētecóstege ãegaxŭ. Rü yema ngunexŭgu rü guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ rü wŭxi ga nachicawa nangutaquēxegŭ. <sup>2</sup>Rü ngŭrŭãchi daxŭwa ne naxŭ ga wŭxi ga naga ñoma wŭxi ya buanecŭ ya taxŭchicŭ icuxcugurŭŭ, rü guxŭne ga guma í ga nawa nayexmagŭnegu nayaxŭga. <sup>3</sup>Rü naxcèx nangox ga ŭxŭema ga ñoma naconŭgŭraŭxŭ. Rü yema ŭxŭema rü nügŭna nixĩgŭ, rü wŭxichigŭ ga yema yaxŭgŭxŭna ninguchigŭ. <sup>4</sup>Rü guxŭma ga yema yexmagŭxŭ rü Tupanaãxē ga Ūünexŭ nüxna nangu. Rü yema Naã i Ūünexŭ yadexagŭxŭãcŭma inanaxŭgŭe ga to ga nagawachigŭ na yadexagŭxŭ. <sup>5</sup>Rü yema ngunexŭgŭgu rü yema petacèx Yerucharéŭwa nayexmagŭ ga muxŭma ga toxnamana ne íxŭ ga Yudíugŭ ga Tupanaga ínŭxŭ ga guxŭ ga togŭ ga nachíŭãnewa ne íxŭ. <sup>6</sup>Rü yexguma nüxŭ naxĩnŭēgu ga ñuxãcŭ na yadexagŭxŭ ga yema yaxŭgŭxŭ, rü nangutaquēxegŭ ga muxŭma ga yema duŭxŭgŭ ga toxnamana ne íxŭ. Rü nabaixãchiãēgŭ yerŭ yema yaxŭgŭxŭ rü wŭxichigŭ ga yema togŭ ga duŭxŭgŭgawachigŭ nidexagŭ. <sup>7</sup>Rü yema na porãcŭ nabaixãchiãēgŭxŭcèx, rü



nügümaã rü ñanagürügü: —¿Tama êxna Gariréaanecŭãx yixîgüxŭ i guxŭ i ñaã duŭxŭgü i tagawa idexagüxŭ? <sup>8</sup> —¿Rü ñuxãcü êxna i nüxŭ ixîñüêxŭ i wüxichigü i yixema i taga i nawa iyaexŭwa na yadexagüxŭ? <sup>9-11</sup> —Yixema tixîgü i Pártiaanecŭãx, rü Médiaanecŭãx, rü Eraŭãanecŭãx, rü Mechopotámiãanecŭãx, rü Yudéaanecŭãx, rü Capadochíaanecŭãx, rü Põtuaneŭãx, rü Áchiaarü naãnecŭãx, rü Piríquiaanecŭãx, rü Paŭpíriaanecŭãx, rü Equituarü naãnecŭãx, rü Díbiaarü naãnecŭãx i Chireneŭãx. Rü tatanüwa nangêxma ta i duŭxŭgü i Crétaanewa rü Arábiaarü naãnecŭãx ne íxŭ. Rü ñuxre i yixema rü Dumacŭãx i Yudíugü tixîgü. Rü nuã tatanüwa nangêxma ta i Dumacŭãx i tama Yudíugü ixîgüxŭ natürü tacümagu íxŭ. Rü guxãma rü nüxŭ taxîñüê na wüxichigü i tagawachigü na yadexagüxŭ i ñaã ngüexŭgü. Rü tagawa tamaã nüxŭ nixugüe i ñuxãcü na namexêchixŭ ya Tupana —ñanagürügü. <sup>12</sup> Rü guxŭma poraãcü nabaixãchiãêgü, rü tama nüxŭ nacüexgü ga ñuxãcü na yîixŭ ga yema. Rü nügüna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Tacüchiga nixî i guxŭma i ñaã? —ñanagürügü. <sup>13</sup> Natürü ga togü rü nüxŭ nacugüecüraxŭ, rü ñanagürügü: —Nangãxêmare rü ngêmacêx nixî i ngêmaãcü yadexagüxŭ —ñanagürügü.

### *Pedruarü dexa*

<sup>14</sup> Rü yexguma inachi ga Pedru namaã ga yema 11 ga namücügü, rü tagaãcüma ñanagürü: —Pa Yudíugü i nuxma Yerucharéügu naxîãnexŭ rü Pa Nuãcŭãxgüx, ¡rü dücax, meã iperüxîñüê i ñaã tá pemaã nüxŭ chixuxŭ! <sup>15</sup> —Rü ñaã chomücügü rü tama nangãxê i pema nagu perüxîñüêxŭrŭŭ, erü pèxmamatama nixî rü ngexwacêx 9 arü orawa nangu. <sup>16</sup> —Natürü ñaã ñuxma nüxŭ pedauxŭ nixî ga yema Tupanaarü orearü uruŭ ga Yoé marü nüxŭ ixuchigaxŭ ga yexguma ñaxgux:

<sup>17</sup> “Rü ñanagürü ya Tupana: ‘Ngêma nawa iyacuáxŭ i ngunexŭgügu rü guxŭ i duŭxŭgütanüwa tá chanamu i Chauãe i Üünexŭ, rü penegü rü pexacügü rü tá chauchigagu nidexagü. Rü choma rü tá chayangoxetüxêe i perü ngextüxŭxŭgü rü tá nüxŭ nadaugü i ngêma tá nüxŭ chawéxŭ. Rü perü yaguãxgümaã tá chidexa i nanegüwa. <sup>18</sup> Rü chorü duŭxŭgütanüwa tá chanamu i Chauãe i Üünexŭ i ngêma ngunexŭgügu, rü tá chauchigagu nidexagü. <sup>19</sup> Rü naãnetüwewa tá ichanawêx i mexŭgü i taguma nüxŭ idauxŭ. Rü ñoma i naãnecŭãx tá ichanawêx i cuèxruŭgü i nagü, rü üxüema, rü taemaxŭ. <sup>20</sup> Rü üèxcü rü tá nixoema rü tauemacü rü tá nagürüŭ naduema naxŭpa na wenaxârü núma naxŭxŭ ya Cori. Rü ngêma ngunexŭ i nagu núma naxŭxŭ, rü wüxi i ngunexŭ i mexêchixŭ tá nixî. <sup>21</sup> Rü guxãma ya yíxema Corina çaxe na tüxŭ nangŭxêexŭcêx, rü tá tamaxê’ ”,

ñanagürü ga yema orewa. <sup>22</sup> Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Duŭxŭgü Pa Yudíugüx, ¡iperüxîñüê i ñaã ore! Rü pema rü meãma nüxŭ pecuèx rü Ngechuchu ga Nacharétucŭãx rü guma nixî ga wüxi ga yatü ga Tupana pepêxewa nüxŭ yaxucü na Nanexŭchi yîixŭ. Rü yemacêx ga Tupana rü norü poramaã nüxŭ nanaxŭxêe ga muxŭma ga mexŭgü rü cuèxruŭgü ga noxri taguma nüxŭ idauxŭ. <sup>23</sup> —Rü Tupana pexna nanamu ga guma Ngechuchu na pecaducêx nayuxcêx yerü yemaãcü nanaxŭxchaŭ ga Tupana, rü yemaãcü nagu narüxîñü ga noxri tauta naxŭxgux ga naãne. Rü pema penamu ga yatügü ga tama yaxôgüxŭ na yayauxgüãxŭcêx rü curuchawa na yapotagüãxŭcêx. Rü yemaãcü penayuxêe. <sup>24</sup> —Rü woo nayuchirêx natürü tama yexma nayacuèx, yerü Tupana wena nanamaxêe rü ínanadaxêe. Rü yemaãcü ga yema yu rü taxuacüma marü nüxŭ narüporamaêecha. <sup>25</sup> —Yerü ga aêxgacü ga Dabí rü Ngechuchuchigagu nidexa, rü ñanagürü:

“Guxŭguma nachauxŭtagu ya Cori ya Tupana rü choxŭ narüngŭxêe na taxucêxma chaxoegaãxŭcêx. <sup>26</sup> Rü yemacêx marü chataãe rü taãxŭ ga oremaã chidexa. Rü choma nüxŭ chacuèx na mexŭ tá choxŭ üpetüxŭ i ngêxguma chayuxgux. <sup>27</sup> Erü cuma tãütáma yuexŭchicawa choxŭ cutêx, rü tãütáma cunaxwêxe na yayixixŭ i chaxune i choma ya Cune ya Üünecü na chíixŭ. <sup>28</sup> Marü choxŭ nüxŭ cucuèxêe i

ñuxãcü tá chanayaxu i maxŭ i taguma gúxŭ, rŭ tá poraãcü choxŭ cutaãêxêê, erŭ chomaã tá icurŭxãŭx”,  
ñanagŭrŭ ga Dabí. <sup>29</sup> Rŭ ñanagŭrŭ ga Pedru: —Pa Chaueneêgŭx, rŭ aixcŭma pemaã nüxŭ chixu na nayuxŭ ga nuxcŭmaŭcü ga tŏrŭ ãêxgacŭ ga Dabí, rŭ marŭ inatêx, rŭ ñuxma rŭ ta tatanŭwa nangêxma i naxmaxŭ. <sup>30</sup> —Natŭrŭ nŭma ga Dabí rŭ wŭxi ga Tupanaãrŭ orearŭ uruŭ nixí. Rŭ yemacêx nüxŭ nacuêx rŭ wŭxi ga nataa tá nixí i ãêxgacŭ ya Cristuxŭ ingucuchicŭ, yerŭ ga Tupana rŭ yemaãcü namaã inaxuneta. <sup>31</sup> —Rŭ yemacêx nuxcŭmaxŭchima ga Dabí rŭ ñoma marŭ nüxŭ nadauxuchixŭrŭrŭ nüxŭ nixu rŭ Cristu rŭ tá yuwa ínarŭda rŭ tãútama naxmaxŭwa nangêxmaêcha rŭ tãútama niyixi i naxŭne. <sup>32</sup> —Rŭ ñuxma ya Tupana rŭ marŭ wena nanamaxêê ga guma Ngechuchu, rŭ guxãma ga toma rŭ nüxŭ tadaugŭ na wena namaxŭxŭ, rŭ ngêmacêx pemaã nüxŭ tixuchiga. <sup>33</sup> —Rŭ Tupana rŭ daxŭguxŭ ga naãnewa nanaga na norŭ tŭgŭnecŭwawa yanatoxŭcêx. Rŭ Tanatŭ ya Tupana rŭ marŭ nüxna nanamu ga Naãê i Üünexŭ ga nuxcŭma nüxŭ yaxuxŭ rŭ tá nuã na namuãxŭ. Rŭ ñuxma ya yima Ngechuchu rŭ núma totanŭwa nanamu i ngêma Naãê i Üünexŭ. Rŭ ngêma Naãê nuã ŭxŭ nixí i ñuxma nüxŭ pedauxŭ rŭ nüxŭ pexínŭêxŭ. <sup>34-35</sup> —Rŭ taguma daxŭwa naxŭ ga Dabí, natŭrŭ nŭmatama rŭ ñanagŭrŭ:

“Tupana rŭ chorŭ Cori ya Cristumaã nüxŭ nixu rŭ ñanagŭrŭ: ‘¡Rŭ chorŭ tŭgŭnecŭwawa rŭto ñuxmatáta cuxmêxwa chanangêxmagŭxêê i curŭ uwanŭgŭ!’ ”

ñanagŭrŭ. <sup>36</sup> Rŭ ñanagŭrŭ ga Pedru: —Name nixí i guxãma i pema i Yudíugŭ na nüxŭ pecuêxgŭxŭ rŭ guma Ngechuchu ga curuchawa peyapotacŭ, rŭ Tupana rŭ marŭ perŭ Cori ya Cristuxŭ nayaxíxêê —ñanagŭrŭ ga Pedru. <sup>37</sup> Rŭ yexguma yemaxŭ naxínŭêgu ga yema duŭxŭgŭ ga yéma yexmagŭxŭ, rŭ poraãcü nanaxíxãchiãêgŭ. Rŭ Pedruna nacagŭe, rŭ yema togŭ ga Pedrumŭcŭgŭna rŭ ta nacagŭe, rŭ ñanagŭrŭgŭ: —¡Rŭ tacŭ tá taxŭexŭ i ñuxmax, Pa Toeneêgŭx? —ñanagŭrŭgŭ. <sup>38</sup> Rŭ Pedru nanangãxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —¡Nüxŭ perŭxoe i pecŭma i chixexŭ rŭ Tupanacêx pedaugŭe rŭ Ngechuchuégagu ípebaiŭ na pexŭ nüxŭ nangechaŭxŭcêx i perŭ pecadugŭ ya Tupana! Rŭ Tupana tá pexna nanamu i Naãê i Üünexŭ. <sup>39</sup> —Rŭ ñaã Tupanaãrŭ uneta, rŭ pexcêx nixí, rŭ pexacŭgŭcêx, rŭ guxŭ i duŭxŭgŭ i yaxŭwa ngêxmagŭxŭcêx nixí. Erŭ guxŭ i duŭxŭgŭ i tŏrŭ Cori ya Tupana nügŭxŭtawa naxcêx çaxŭcêx nixí i ngêma uneta —ñanagŭrŭ ga Pedru. <sup>40</sup> Rŭ yema oremaã rŭ muxŭma ga to ga oremaã nayaxucŭxêgŭ ga Pedru, rŭ ñanagŭrŭ: —¡Nüxna pixígachi i ngêma duŭxŭgŭ i chixexŭ ŭgŭxŭ na pema rŭ ta tama chixexŭ pexŭgŭxŭcêx! —ñanagŭrŭ. <sup>41</sup> Rŭ yema duŭxŭgŭ ga naga ínŭêxŭ ga yema ore ga Pedru namaã nüxŭ ixuxŭ, rŭ ínabaiŭ. Rŭ yema ngunexŭgu rŭ poraãcü nayexera ga na yamuxŭ ga yema yaxŭgŭxŭ. Rŭ 3,000 ga duŭxŭgŭ nixí ga Ngechuchuaxŭ yaxŭgŭxŭ ga yexguma. <sup>42</sup> Rŭ yema yexwacêx yaxŭgŭxŭ rŭ guxŭguma inarŭxínŭê ga yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭãrŭ ngŭxêetae. Rŭ meã nügŭmaã nangaugŭ ga norŭ yemaxŭgŭ. Rŭ guxŭguma nayumŭxêgŭxŭ rŭ chibŭcêx nangutaquêxegŭxŭ.

### *Yema yaxŭgŭxŭ rŭ aixcŭma nügŭ nangechaxŭgŭ*

<sup>43</sup> Rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ rŭ nanaxŭgŭ ga muxŭma ga mexŭgŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxŭgŭxŭ. Rŭ yexguma yemaxŭ nadaugŭgu ga togŭ ga duŭxŭgŭ, rŭ poraãcü nabaixãchiãêgŭ ga guxŭma. <sup>44</sup> Rŭ guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ, rŭ wŭxigu narŭxínŭê. Rŭ meã nügŭmaã nangaugŭ ga norŭ yemaxŭgŭ. <sup>45</sup> Rŭ namaã nataxegŭxŭ ga norŭ naãnegŭ rŭ guxŭma ga togŭ ga norŭ yemaxŭgŭ. Rŭ nügŭmaã ngŭxŭ nitoyegŭxŭ ga yema díeru yexgumarŭrŭ na ñuxre natŭmawêxexŭ ga norŭ ònatanŭ ga wŭxichigŭ. <sup>46</sup> Rŭ guxŭ ga ngunexŭgu tupauca ga taxŭnewa nangutaquêxegŭxŭ, rŭ chibŭcêx nangutaquêxegŭxŭ ga napatagŭwa, rŭ taãêãcŭma nügŭmaã nachibŭexŭ. <sup>47</sup> Rŭ guxŭguma Tupanaxŭ nicuêxŭgŭxŭ. Rŭ guxŭma ga yema íãnecŭãx rŭ nüxŭ nangechaŭgŭ ga yema yaxŭgŭxŭ. Rŭ wŭxichigŭ ga ngunexŭgu rŭ nimuêtanŭ ga duŭxŭgŭ ga yaxŭgŭxŭ, yerŭ

nüma ga Cori ga Ngechuchu rü nüxü narüngüxêê na nayauxgüãxücèx ga norü maxü i taguma gúxü.

### 3

#### *Naxcèx nitaane ga wüxi ga yatü ga chixeparacü*

<sup>1</sup> Rü wüxi ga ngunexügu ga Pedru rü Cuáü rü tomaëxpüxarü oragu ga yáuanecü rü tupauca ga taxünewa naxí, yerü yema nixí ga yumüxêärü ora. <sup>2</sup> Rü yéma guma tupauca ga taxünewa nayexma ga wüxi ga yatü ga norü bucümatama chixeparacü. Rü guxü ga ngunexügu rü natanüxügü rü guma tupauca ga taxüneärü ãx ga Mexèchixügu äegaxügu nayamugüxü, na dïerucèx ínacaüüxücèx nüxna ga duüxügü ga guma tupauca ga taxünegu chocuxüxü. <sup>3</sup> Rü yexguma Pedru rü Cuáüxü nadèuxgux ga tupauca ga taxünegu na nachocuxü, rü guma chixeparacü rü nüxü nawémèx rü dïerucèx nüxna naca. <sup>4</sup> Rü Pedru rü Cuáü meãma nüxü narüdaunü, rü Pedru rü ñanagürü nüxü: —¡Toxü nadawenü! —ñanagürü. <sup>5</sup> Rü nüma ga yatü rü nüxü nadawenü, yerü nüma nüxü nacuèxgu rü chi tacü nüxna naxägü. <sup>6</sup> Natürü ga Pedru rü ñanagürü nüxü: —Choxü nataxuma i dïeru. Natürü ngéma choxü ngèxmaxü tá cuxna chaxã. Rü naegagu ya Ngechuchu ya Cristu ya Nacharétucüãx cuxü chamu, rü ¡inachi rü ixü! —ñanagürü. <sup>7</sup> Rü yema ñaxguwena ga Pedru, rü norü tügünemèxègu nayayauxãchi, rü inanachixêê, rü yexgumatama naporã ga namèxtüxügüwa rü nacutügüwa. <sup>8</sup> Rü nayuxnagü rü inachi, rü inanaxügü na iyaxüxü. Rü nümatama iyaxüãcüma Pedru rü Cuáüwe tupauca ga taxünegu naxücu. Rü nanayuxnagüane rü Tupanaxü nicuèxüü. <sup>9</sup> Rü guxüma ga duüxügü nüxü nadaugü ga na íyaxüxü, rü Tupanaxü na yacuèxüüxü. <sup>10</sup> Rü porãcü nabaixãchiãégü ga duüxügü naxcèx ga yema nüxü ngupetüxü ga guma yatü. Yerü nüxü nacuèxgü ga na guma yüxü ga tupauca ga taxüneärü ãx ga Mexèchixügu äegaxüwa rütooxüchirécü rü yéma dïerucèx ícacü.

#### *Tupaucacüwawa yexmaxü ga chopetüchica ga Charomóütarü Üpetüchicagu äegaxüwa nidexa ga Pedru*

<sup>11</sup> Rü guma chixeparachirécü ga marü naxcèx yataanecü, rü tama Pedru rü Cuáüna nixügachichaü. Rü guma tupauca ga taxüncüwawa nayexma ga wüxi ga chopetüchica ga “Charomóüärü Üpetüchicagu” äegaxü. Rü yema chopetüchicawa rü Pedru rü Cuáücèx naxítaquèxe ga guxüma ga duüxügü yerü porãcü nabaixãchiãégü. <sup>12</sup> Rü yexguma Pedru nüxü dèuxgu ga yema duüxügü ga yéma naxcèx ãtaquèxegüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chautanüxügü i Yudiügüx, ¿Tüxcüü pebaixãchie namaã i ngéma ñaã yatümaã ngupetüxü? ¿Rü tüxcüü toxü perüdaunü ñoma torü poramaã rü torü mexümaã tanamexèèxürüü? <sup>13</sup> —Nuxcümaügücü ga tórü oxigü ga Abrãü rü Ichaá rü Acobu rü togü ga tórü oxigü rü nüxü nayaxögü ga Tupana. Rü yimatama Tupana nixí ya ñuxma Ngechuchuxü taxêécü, na guxüärü yexera yüxücèx. Rü gumatama Ngechuchu ya Tupanaärü ngüxêeruü íxícü nixí ga pema äèxgacü ga Piratuxütawa penagagücü. Rü yexguma nüxü yangéxchaügu ga Piratu, rü pema rü tama penaxwèxegü ga na yangéãxü. <sup>14</sup> —Pema rü tama penaxwèxe ga na ínanguxuchixü ga guma üüncü ga aixcüma mecü ga Ngechuchu, natürü naxcèx ípeca na pexcèx ínanguxuchixèèãxücèx ga wüxi ga máètaxü. <sup>15</sup> —Rü yemaãcü pematama peyamèxgü ga guma Ngechuchu ya tüxü maxèxêécü. Natürü ga Tupana rü wena nanamaxêê. Rü toma nixí ga nüxü tadaugüxü ga wena na namaxüxü. <sup>16</sup> —Rü ñaã yatü ga chixeparachiréxü i pema nüxü pedauxü rü nüxü pecuáxü rü marü naxcèx nitaane erü Ngechuchuaxü nayaxô. Rü ngéma Ngechuchuaxü na yaxôoxücèx nixí i naxcèx yataanexü ngéma ñuxma guxãma i pema nüxü pedauxürüü. <sup>17</sup> —Rü dücax i ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü yexguma pema rü wüxigu perü äèxgacügümaã peyamèxgügu ga Ngechuchu, rü tama nüxü pecuèxgü ga tacü na pexüexü. <sup>18</sup> —Natürü ga Tupana

rü yemaãcü nayanguxẽẽ ga yema uneta ga nuxcüma nümatama nüxũ yaxuxũ nawa ga guxũma ga norü orearü uruũgü. Yerü yema norü ore ga ümatüxũwa rü ñanagürü:

“Cristu rü tá ngúxũ ninge”,

ñanagürü. <sup>19-20</sup>—Rü ngẽmacèx, Pa Chaueneẽgüx, rü name nixĩ i nüxũ perüxoex i pecüma i chixexũ, rü Tupanacèx pedaugü, rü nüxũ peyaxõgü na nüma pexũ ínapiãxũcèx i perü pecadugü. Rü ngẽxguma i nüma rü tá pexũ nataãẽgüxẽẽ, rü tá núma nanamu ya Ngechuchu ga noxritama naãne ixügügu pexcèx nüxũ naxunetacü na perü ãẽxgacü ya Cristu na yĩxũcèx. <sup>21</sup>—Natürü i ñuxma rü Tupana nanaxwèxe i daxüguxũ i naãnegu na naxãuxũ ya Ngechuchu ñuxmatáta nüma ya Tupana wena namexẽẽãgu i guxũma i ñoma i naãnewa ngẽxmaxũ. Yerü yemaãcü nixĩ ga nüxũ yaxuxũ ga Tupana nawa ga nuxcümaũgüxũ ga norü orearü uruũgü ga ixüünexũ. <sup>22</sup>—Rü Moĩché rü tórü oxigümaã nüxũ nixu rü ñanagürü:

“Rü perü Cori ya Tupana rü petanüwa tá nüxũ naxuneta i wüxi i norü orearü uruũ i chauxrüũ ixĩxũ. Rü name nixĩ na naga pexĩnüexũ i guxũma i ngẽma pemaã nüxũ yaxuxũ. <sup>23</sup> Rü texé ya tatanüwa tama naga ñnüxẽ i ngẽma orearü uruũ, rü tá tüxũ ínatexüchi i tatanüwa”,

ñanagürü ga Moĩché. <sup>24</sup>—Rü Chamue rü guxũma ga togü ga Tupanaãrü orearü uruũgü ga naweama ügüxũ rü ta nüxũ nixugüe ga tacü tá na üpetüxũ i ñomaücüü. <sup>25</sup>—Rü nuxcümaxũchima ga Tupana rü tórü oxi ga Abráümaã nüxũ nixu rü ñanagürü:

“Rü wüxi i cutaa tá nixĩ i nüxũ rüngüxẽẽxũ i guxũma i duũxũgü i ñoma i naãnecũãx”, ñanagürü. Rü yemaãcü ta Tupana inaxuneta nawa ga nuxcümaũgüxũ ga norü orearü uruũgü. Rü pemaã nüxũ chixu i ñuxma, rü pexcèx nixĩ ga yema unetagü ga nuxcümaũgüxũ ga orearü uruũgüwa tórü oxigümaã nüxũ yaxuxũ ga Tupana. <sup>26</sup>—Rü pemaã nüxũ chixu Pa Chautanüxũgü i Yudíugüx, rü yexguma Tupana wena namaxẽẽgu ga Nane ga Ngechuchu rü petanüwaxira nanamu na pexũ nangüxẽẽxũcèx, erü nanaxwèxe i wüxichigü i pema na nüxũ perüxoexũ i pecümagü i chixexũ—ñanagürü ga Pedru.

## 4

### *Ãẽxgacügüpẽxewa nayexmagü ga Pedru rü Cuáũ*

<sup>1</sup> Rü yexguma duũxũgümaã íyadexagügu ga Pedru rü Cuáũ, rü yexgumayane yéma nangugü ga guma tupauca ga taxũneãrü purichíaarü ãẽxgacü, rü paigü, rü Chaduchéugü. <sup>2</sup> Rü Pedru rü Cuáũmaã nanuẽ ga paigü yerü duũxũgüxũ nangüexẽẽ ga na marü wena namaxũxũ ga Ngechuchu, rü naxrüũ tá ta wena namaxẽxũ i guxũma i duũxũgü i marü yuexũ. <sup>3</sup> Rü ínanayauxũ, rü poxcupataũgu nanawocu ñuxmata moxũãcü, yerü marü nayáuane. <sup>4</sup> Natürü muxũma ga yema duũxũgü ga nüxũ ínüexũ ga yema Tupanaãrü ore rü nayaxõgü. Rü 5000 wa nangu ga yatüxũxica ixügügu. <sup>5</sup> Rü moxũãcü Yerucharéüwa nangutaquẽxegü ga Yudíugüarü ãẽxgacügü namaã ga naerugü, rü ngüexẽẽruũgü ga ore ga mugüwa ngüxẽẽtaegüxũ. <sup>6</sup> Rü yéma nayexma ta ga Aná ga paigüeru ixĩcü, rü Caipá, rü Cuáũ, rü Areyáũdrü, rü guxũma ga yema togü ga paigü ga paigüerutanüxũ ixĩgüxũ. <sup>7</sup> Rü nanamu na naxütawa nagagüãxũcèx ga Pedru rü Cuáũ. Rü yexma norü ngãxũtanügu nanachigüxẽẽ rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Texé pexũ tamu, rü texé pexna tanaxã i pora na penamexẽẽxũcèx i ñaã yatü? —ñanagürügü. <sup>8-9</sup> Rü Pedruwa nayexma ga Tupanaãẽ ga Üünexũ rü nanaporaxẽẽ. Rü yemacèx ga Pedru rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Pa Íãneãrü ãẽxgacügüx, rü Pa Yudíugüarü ãẽxgacügüerugüx, rü ñuxma toxna naxcèx peca naxcèx ga norü mexẽẽ i ñaã chixeparachiréxũ erü nüxũ pecuáxchaũ ga ñuxãcü na namexũ. <sup>10</sup>—Rü ñuxma tá pemaã nüxũ tixu na nüxũ pecuáxũcèx i guxãma i pema rü nüxũ nacuẽxgüxũcèx i guxũma i tatanüxũgü i Yudíugu. Rü ñaã yatü i ñuxma pepẽxewa ngẽxmaxũ rü Ngechuchu ya Cristu ya Nacharétucũãx nixĩ ga namexẽẽcü. Rü guma nixĩ ga pema curuchawa peyapotacü rü peyuxẽẽcü. Natürü ga Tupana rü wena nanamaxẽẽ.

11 –Rü gumatama Ngechuchu nixĩ ga pema nüxũ pexoecü. Natürü ga Tupana rü nayamucuchi na guxũarü ãëgacü yixĩxũcèx. 12 –Rü yima Ngechuchucatama nixĩ ya tórü maxẽxẽëruũ, erü yixicatama nixĩ ga Tupana nüxũ unetacü i ñoma i naanewa na tüxũ namaxẽxẽëxũcèx –ñanagürü ga Pedru. 13 Rü yexguma yema ãëxgacügü nüxũ daugügu ga ñuxãcü tama muũëãcüma na yadexagüxũ ga Pedru rü Cuáũ, rü nabaixãchiãëgü, yerü nüxũ nicuèxãchitanü ga tama meã poperaxũ na yacuáxũ rü puracütanüxũmare yixĩgüxũ. Rü aixcüma nüxũ nicuèxãchitanü ga Ngechuchuarü ngúexüğü na yixĩgüxũ. 14 Rü ñuxũchi nüxũ nadaugü ta ga guma yatü ga rümecü ga Pedru rü Cuáũxũtagu na nachixũ. Rü yemacèx ga yema ãëxgacügü rü taxuacüma ñuxũ ñanagürügüega nachiga ga yema ngupetüxũ. 15 Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü ínamuxũ ga yema ínangutaquẽxegüxũwa, rü nüxĩcatama nügümaã nidexagü. 16 Rü ñanagürügü: –¿Tãcü tá namaã ixüexũ i ñãã yatügü? Erü guxũma i Yerucharéũcũãx i duũxüğü rü nüxũ nacuèxgü i ngẽma mexũ i taxũ i naxüğüxũ, rü taxuacüma itayacux. 17 –Natürü ngẽma na tama yexeraãcü duũxüğütanüwa nanguchigaxũcèx i ngẽma ngupetüxũ, ¡rü ngĩxã tanamuũëxẽ na ñuxmawena rü taxúemaãma ngẽma Ngechuchuchigagu yadexagüxũcèx! –ñanagürügü. 18 Rü wenaxãrü Pedru rü Cuáũcèx nacagü, rü nüxna naxãga na tama Ngechuchuchigamaã yadexagüxũcèx, rü bai i texéxũ na nangúexẽëxũcèx i nachiga. 19 Natürü ga Pedru rü Cuáũ rü nanangãxüğü, rü ñanagürügü: –¡Nagu perüxĩnüë i pematama! ¿Rü namexũ i Tupanapẽxewa na pega taxĩnüëxũ rü éxna Tupanaga taxĩnüëxũ? 20 –Erü toma rü taxuacüma nüxũ tarüxoe na nüxũ tixuxũ ga yema nüxũ tadaugüxũ rü nüxũ taxĩnüëxũ –ñanagürügü. 21 Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü nayaxãxũnegü rü yemaãcü ínayamugü, yerü nataxuma ga tãcücèx na napoxcueãxũ rü duũxüğüxũ namuũë, yerü guxũma ga duũxüğü rü Tupanaxũ nicuèxüğü naxcèx ga yema nüxũ ngupetüxũ ga guma yatü ga chixeparawa rümecü. 22 Rü guma yatü ga yemaãcü Tupanaãrü poramaã naxcèx itaanecü, rü 40 arü yexera nixĩ ga norü taunecü.

### *Yema yaxõgüxũ rü Tupanaarü ngüxẽëcèx ínacagü*

23 Rü yexguma marü ínamuxũãxgu, rü Pedru rü Cuáũ rü namücügü íyexmagüxũwa naxĩ. Rü namaã nüxũ nixugüe ga guxũma ga yema ore ga Yudíugüarü ãëxgacügü rü paigüarü ãëxgacügü namaã nüxũ ixuxũ. 24 Rü yexguma Pedru rü Cuáũxũ naxĩnüëgu ga namücügü, rü guxũma wüxigu nayumüxëgü rü Tupanamaã nidexagü rü ñanagürügü: –Pa Corix, cuma cunaxü ga daxüguxũ ga naãne rü ñoma ga naãne, rü taxũ i taxtũ, rü guxũma i tãcü i nawa ngẽxmaxũ. 25 –Rü cumatama nixĩ ga nuxcüma Cuãë i Üünexũxũ cumuxũ na curü ngüxẽëruũ ga Dabiwa yanadexaxũcèx rü ñaxũcèx:

“¿Tüxcüũ ínipurae i ñoma i naãnecũãx i duũxüğü i tama yaxõgüxũ? ¿Rü tüxcüũ ngẽma natüçëxmamare ixĩgüxũgu narüxĩnüë i guxũ i nachiũãnecũãx? 26 –Nümagü i nachiũãnegüarü ãëxgacügü rü Tupanamaã nanuë, rü nügümaã nangutaquẽxegü na wüxigu nügümaã nagu naxĩnüëxũcèx na ñuxãcü tá nüxũ na nayexeragüxũcèx ya Cori ya Tupana rü Nane ya nüxũ naxunetacü ya Cristu”,

ñanagürü. 27 –Rü aixcüma nixĩ ga ñoma ga ñãnewa ga ãëxgacügü ga Erode rü Piratu ga nangutaquẽxegüxũ namaã ga to ga nachiũãnegücũãx rü totanüxũ ga Yudíugü, na chixexũ naxüğüxũcèx namaã ya curü ngüxẽëruũ ya üünecü ya Ngechuchu ya Cristuxũ nüxũ cuxunetacü. 28 –Rü yemaãcü ga nümagü rü nayanguxẽë ga guxũma ga yema cuma nuxcü mama nagu curüxĩnüxũ rü nüxũ cuxunetaxũ rü tá na yanguxũ. 29 –¡Rü dücax, Pa Corix, cuma nüxũ cucuèx na ñuxãcü toxũ naxãxũnegüxũ! Toma nixĩ i curü ngüxẽëruũ rü tanaxwèxe na toxũ cuporaexẽëxũ na tama tamuũëãcüma nüxũ tixuxũcèx i curü ore. 30 –¡Rü curü poramaã nameëxẽë i duũxüğü i idaaweexũ! ¡Rü duũxüğüxũ nawëx i cuèxruũgü i curü poramaã cuxüxũ i naegagu ya curü ngüxẽëruũ ya üünecü ya Ngechuchu! –ñanagürügü. 31 Rü yexguma yumüxëwa nüxũ nachauegu, rü

guma İpata ga nawa nangutaquëxegüne rü naxĩãxãchi. Rü Tupanaãe i Üünexü rü nüxna nangu ga guxüma. Rü tama namuëãcüma nüxü nixugüe ga Tupanaärü ore.

*Yema yaxögüxüärü yemaxüğü rü guxüärü nixĩ*

<sup>32</sup> Rü namu ga yema yaxögüxü. Rü guxüma rü wüxigu narüxĩnüe. Rü taxuüma nagu narüxĩnü ga noxrüxicatama na yĩxü ga norü yemaxüğü, natürü guxüma ga namücügümaã nangau. <sup>33</sup> Rü yema ngüexüğü ga Ngechuchu imugüxü na Tupa-naärü puracü naxügüxücëx, rü Tupanaärü poramaã nüxü nixugüe ga ñuxãcü wena na namaxüxü ga Cori ga Ngechuchu. Rü Tupana rü poraãcü nüxü narüngüxëe ga guxüma ga yema yaxögüxü. <sup>34-35</sup> Rü natanüwa rü nataxuma ga wüxi ga nüxü nataxuxü, yerü guxüma ga yema nüxü yexmaxü ga naãnegü rü ëxna İpatagü, rü namaã nataxegü. Rü yema dïeru ga ngĩxü nayauxgücü rü yéma ngĩxü nangegü, rü yema ngüexüğü ga Ngechuchu imugüxüna ngĩxü nayaxägü. Rü ñuxüchi nüğü ngĩxü ninuüxü ga ñuxrechigü nüxü nataxuxü ga wüxichigü. <sup>36</sup> Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Lebitanüxü ga Chiprecüãx ga Yúchegu äegacü. Rü yema ngüexüğü ga Ngechuchu imugüxü na Tupanaärü puracü naxügüxücëx rü Bernabémaã nanaxugü. Rü ngëma naëga, rü: “Taãëxëeruü”, ñaxüchiga nixĩ. <sup>37</sup> Rü nüma ga Bernabé rü nüxü nayexma ga wüxi ga naãne, rü namaã nataxe. Rü yema ngüexüğü ga Ngechuchu imugüxüxütawa ngĩxü nana ga yema dïeru.

## 5

*Ananíã rü Chacuíraarü pecaduchiga*

<sup>1</sup> Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananíãgu äegaxü rü Chacuíra ga namëx. Rü nümagü rü namaã nataxegü ga wüxi ga norü naãne. <sup>2</sup> Natürü nüma ga Ananía rü namëxmaã wüxigu nagu narüxĩnüe na nügüxü ngĩxne nayauxgüxü ga ñuxre ga yema naãnetanü. Rü ñuxüchi yema ngüexüğü ga Ngechuchu imugüxüxütawa ngĩxü nangegü ga yema nüxü İyaxücü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: —Pa Ananíãx, ¿tüxcüü ngoxo i Chatanága cuxĩnü rü Tupanaãe i Üünexümaã quidora, rü cugüxü ngĩxne cuyaxu i ñuxre i ngëma curü naãnetanü? <sup>4</sup> —¿Éxna yexguma tauta namaã cutaxegu, rü tama ëxna cuxrü yĩxü ga yema naãne? ¿Rü yexguma namaã cutaxegu, tama ëxna cuxrü yĩxü ga yema dïeru na ngĩxü cugüxëxücëx i ngëma cuma cunaxwëxëxüãcüma? ¿Tüxcüü i cunaxüxü i ñaã? Tama yatügümaãxıca quidora, natürü Tupanamaã rü ta nixĩ i quidoraxü —ñanagürü ga Pedru. <sup>5</sup> Rü yexguma yema orexü naxĩnügu ga Ananíã, rü yuxüma inayangu. Rü poraãcüxüchima namuë ga guxüma ga yema duüxüğü ga yexguma yemaxü nacuáchigagügu. <sup>6</sup> Rü ñuxre ga yéma yexmagüxü ga ngextüxüxüğü rü nanayauxgü ga naxüne, rü nananuquegü, rü inayatëxgü. <sup>7</sup> Rü tomaëxpüx ga ora ngupetüxgu rü İngu ga namëx. Rü yexma İxücu natürü tama nüxü İcüèx ga İacü na ngupetüxü. <sup>8</sup> Rü Pedru ngĩxna naca, rü ñanagürü: —¿Yema natanü ga İpexunetaxüğü yĩxü ga namaã petaxegüxü ga perü naãne? —ñanagürü. Rü ngĩma rü: —Ngü, ngëxgumaëxpüxgu nixĩ —ngĩgürügü. <sup>9</sup> Rü Pedru rü ñanagürü ngĩxü: —¿Tüxcüü pegümaã ngëmaãcü wüxigu perüxĩnüe na namaã pidoraexücëx i Tupanaãe i Üünexü? ¡Dücëx, ngëma cutexü İyatëxgüxü rü marü İnangügü, rü ñuxma rü cuxü rü tá ta ngëma nangegü! —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexgumatama yuxcüma Pedrupëxegu İyangu. Rü yexguma nachocuxgu ga yema ngextüxüxüğü, rü yuxcüma ngĩxü İnayangaugü. Rü ngĩxü nayauxgü, rü ngİtexüttagutama ngĩxü nayatëxgü. <sup>11</sup> Rü yexguma nüxü nacüèxgügu ga yema ngupetüxü, rü guxüma ga yema yaxögüxü rü yema togü ga duüxüğü rü ta poraãcüxüchima namuë.

*Tupanaärü poramaã nanaxüğü ga muxüma ga mexüğü*

<sup>12</sup> Rü yema ngüexüğü ga Ngechuchu imugüxü, rü duüxügüpëxewa nanaxüğü ga muxüma ga mexüğü ga Tupanaärü poramaã naxügüxü. Rü İnanawëxgü ga muxüma ga cüèxruüğü. Rü guxüma ga yema yaxögüxü rü guxüguma naxıtaquëxegüxü nagu ga yema

tupaucu ga taxünewa yexmaxü ga chopetüchica ga Charomóüärü Üpetüchicagu äegaxü. <sup>13</sup> Rü yema togü ga duüxügü ga tama yaxögüxü rü namuüë na yema yaxögüxütanügu naxägüxü, natürü poraäcü yema yaxögüxüxü nangechaügü. <sup>14</sup> Rü nimuëtanüäma ga yema yaxögüxü yerü muxüma ga duüxügü ga yatüxügü rü ngexügü rü Coriaxü nayaxögüetanü. <sup>15</sup> Rü nüma ga duüxügü rü itamügügu nayamugüxü ga idaaweexü naxchápenüümaã rü norü caruügümaã na yexguma Pedru yéma üpetüxgu, rü naxchipetamare nüxü na nachixüçèx. <sup>16</sup> Rü yexgumarüü ta rü yéma naxítaquëxegüxü ga muxüma ga duüxügü ga Yerucharéüärü ngaicamana imugüne ga iãnewa ne íxü. Rü yéma naxçèx nanagagüxü ga yema idaaweexü rü yema ngoxoãxgüxü. Rü guxüma naxçèx nitaanegü.

### *Pedru rü Cuáüwe ningëxütanü ga paigü*

<sup>17</sup> Rü yexguma ga guma paigüeru rü guxüma ga yema natanüxügü ga Chaduchéugü rü poraäcü nixäüxächigü naxçèx ga yema mexügü ga naxügüxü ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü. <sup>18</sup> Rü yemacèx norü purichíagüxü namu na ínayauxüãxüçèx ga yema ngüexügü. Rü iãneärü poxcupataügu nanapoxcuc. <sup>19</sup> Natürü Coriarü orearü ngerüü ga daxüçüãx naxçèx nayawãxna ga yema poxcupataüärü iãxgü ga chütacü. Rü ínanamuxü, rü ñanagürü nüxü: <sup>20</sup> —¡Ngema tupaucu ya taxünewa pexí, rü guxü i duüxügümaã nüxü pixu na ñuxäcü Tupana ínaxäxü i ngexwacaxüxü i maxü! —ñanagürü. <sup>21</sup> Rü yexguma ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü naga naxínüë ga yema ore. Rü moxüäcü ga pèxmamaxüchi rü tupaucu ga taxünewa naxí, rü duüxügüxü nangüexëë. Rü yoxni ga guma paigüeru rü natanüxügü, rü nanangutaquëxexëë ga guxüma ga yema togü ga äëxgacügü ga äëxgacügütücumüwa ügüxü. Rü poxcupataüwa nanamugü ga purichíagü na yagagüãxüçèx ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü. <sup>22-23</sup> Rü yexguma poxcupataüwa nangugügu ga yema purichíagü, rü taxuxüxüma ínyangaugü. Rü nayawoegu, rü nüxü nayarüxugüe, rü ñanagürügü: —Yima poxcupataü rü narüwãxta, rü meäma nataichirëx, rü purichíagü nüxna nadaugü i naãxwa. Natürü ngëxguma tayawãxnagu, rü taxuxüxüma itayangaugü i aixepewa —ñanagürügü. <sup>24</sup> Rü yexguma yema orexü naxínüëgu ga yema paigüeru rü yema togü ga paigü ga äëxgacügü íxügüxü rü yema tupaucu ga taxüneärü purichíagüärü äëxgacü rü guxüma nabaixächiãëgü yerü tama nüxü nacüëxgü ga ngextá tá na nanguxü ga guxüma ga yema rü ñuxäcü tá na íyanaxoxëëgüãxü. <sup>25</sup> Rü yexguma yemagu ínaxínüëyane rü yéma nangu ga wüxi ga yatü, rü namaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —Ngëma yatügü i pepoxcuechirëxü, rü tupaucu ya taxünewa nangëxmagü, rü ínanangüexëë i duüxügü —ñanagürü. <sup>26</sup> Rü yéma naxí ga tupaucu ga taxüneärü purichíagüärü äëxgacü wüxigu namaã ga norü purichíagü na yagagüãxüçèx. Natürü namuüë na duüxügü nutamaã yamuxütanüxü, rü yemacèx meämare yema ngüexügüxü nigagü. <sup>27</sup> Rü yexguma namaã ínangugügu, rü yema äëxgacügüpëxewa nanagagü. Rü yema paigüeru rü namaã nidexa rü ñanagürü nüxü: <sup>28</sup> —Marü poraäcü pexna tanachüxu na tama ngëma Ngechuchuégamaã penangüexëëxüçèx. Natürü i pema rü guxüne ya Yerucharéüwa penangüexëë i duüxügü, rü ñuxüchi toxna penaxuxchaü ga na togagu nayuxü ga yema Ngechuchu —ñanagürü. <sup>29</sup> Rü Pedru rü namücügümaã nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Narümemae nixí na Tupanaga taxínüëxü rü tama i yatügüga. <sup>30</sup> —Guma Tupana ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigü nüxü yaxögücü, rü guma nixí ga wena namaxëëcü ga Ngechuchu ga pema peyamäcü ga yexguma curuchawa peyapotagügu. <sup>31</sup> —Natürü Tupana rü nanataxëëäma, rü nügüärü tügüncüwawa nanatoxëë. Rü tórü cuëxruü rü maxëxëëruü nayangucuchixëë na tatanüxügü i Yudíugüxü nangüxëëxüçèx na nüxü naxoexüçèx i norü chixexügü, rü Tupana nüxü nüxü nangechaüxüçèx i norü pepadugü. <sup>32</sup> —Rü toma nüxü tacüex na aixcüma yíxü i guxüma i ngëma pemaã nüxü tixuxü erü tomatama nüxü tadaugü. Rü ngëxgumarüü ta i Tupanaãe i Üünexü i Tupana tüxna äxü

ya yíxema naga ñnūēxē, rü nüxŭ nacuèx na aixcūma yīxŭ —ñanagürügü. <sup>33</sup> Rü yexguma yemaxŭ naxīnūēgu ga yema āēxgacügü, rü poraācūxūchima nanuē, rü nanadaixchaŭ. <sup>34</sup> Natürü yema āēxgacügütanūwa nayexma ga wūxi ga Parichéu ga Gamarié ga naega. Rü nüma rü meāma nanangúexēē ga Tupanaārü mugü. Rü guxūma ga duŭxügü rü nüxŭ nangechaŭgü. Rü nüma ga Gamarié inachi rü nanamu na paxaāchi ínamuxŭāxŭcèx ga yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxŭ. <sup>35</sup> Rü ñuxŭchi namücügü ga āēxgacügümaā nüxŭ nixu rü ñanagürü: —Pa Chautanūxŭx, ¡pexuāēgü na tacü tá namaā pexüexŭ i ñā yatügü! <sup>36</sup> —Rü nüxna pecuèxāchie ga ũpa ga ñuxācū āēxgacüxŭ nügü ningucuchixēēchaŭ ga Teudá. Rü nügütama nixu na wūxi ga tacü na yīxŭ. Rü maneca 400 naguxŭ ga yatügü nawe narūxī. Natürü churaragü nayamèxgü, rü nayu. Rü guxūma ga yema nawe rüxīxŭ rü nangīāchi, rü yexma nayarūxo ga guxūma. <sup>37</sup> —Rü yixcūra ínangu ga to ga yexguma tachiŭāneārü āēxgacü duŭxügüxŭ ixugügu, rü yema nixī ga Yuda ga Gariréaanecŭāx ga āēxgacüxŭ nügü ingucuchixēēchaŭxŭ. Rü nayaxucuxēgü ga duŭxügü rü nawe narūxī ga ñuxre. Natürü yemaxŭ rü ta nimèxgü rü nayu. Rü guxūma ga yema nawe rüxīxŭ rü nangīāchi. <sup>38</sup> —Rü ngēmacèx i ñuxma rü pexŭ chaxucuxē na peyangēxgüxŭ i ñā yatügü, rü tama penapoxcuexŭ. Erü ngēxguma nagagutama yixīgu i ngēma nüma naxügüxŭ, rü tá inayarūxo. <sup>39</sup> —Natürü ngēxguma Tupanaārü yixīgu i ñā naxügüxŭ, rü taxuacūma ipeyanaxoxēē. ¡Rü pexuāēgü na tama ngürüāchi Tupanamaā yīxŭ i penuēxŭ! —ñanagürü. Rü guxūma ga yema āēxgacügü rü naga naxīnūē ga yema norü ucuxē. <sup>40</sup> Rü ñuxŭchi nanachocuxēē ga yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxŭ. Rü nayaçuaixgü. Rü nüxna naxāga na tama Ngechuchuchiga yadexagüxŭcèx. Rü yemawena rü nayangēxgü. <sup>41</sup> Rü yema āēxgacügüna ínixī ga yema ngúexügü. Rü nataāgü yerü woetama Tupana nanaxwèxe ga yemaācū Ngechuchucèx ngúxŭ na yangegüxŭ. <sup>42</sup> Rü guxŭ ga ngunexŭgu tupauca ga taxŭnewa rü ípatagüwa, rü nanangúexēēāma, rü nüxŭ nixugüetanü ga ore ga mexŭ ga Ngechuchu ya Cristuchiga.

## 6

*Yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxŭ rü nüxŭ naxuneta ga 7 ga yatügü na nüxŭ nangüxēēgüxŭcèx ga Tupanaārü puracüwa*

<sup>1</sup> Rü yexgumaücü rü yexeraācū nimuchigü ga yema duŭxügü ga yaxōgüxŭ. Rü natanūwa nayexmagü ga Yudíugüchirēx ga Griégugawewa ne íxŭ rü Griégugawa idexagüxŭ. Rü nayexma ta ga yaxōgüxŭ ga Yudíugü ga Yerucharéŭcŭāx ga woetama nagawa idexagüxŭ. Rü yema yaxōgüxŭ ga Griégugawa idexagüxŭ rü nidexagüecha nachigagu ga yema yaxōgüxŭ ga Yerucharéŭcŭāxgü ixīgüxŭ, rü ñanagürügü: —Totanūwa yutegüxe rü tama meā ōna tūxna naxāgüxŭ i ngēxguma ōna inaxāgüŭxgu i wūxichigü i ngunexŭgu —ñanagürügü. <sup>2</sup> Rü yexguma ga yema 12 ga ngúexügü ga Ngechuchu imugüxŭ rü guxūma ga yema yaxōgüxŭxŭ nangutaquēxexēēgü, rü ñanagürügü nüxŭ: —Tama name na ítanangéxŭ i Tupanaārü orearü uchiga i tomax na ōnamaā itacuáxŭcèx. <sup>3</sup> —Rü ngēmacèx, Pa Tomücügüx, rü ¡Naxcèx pedèx i petanūwa ya 7 ya yatügü ya guxāma nüxŭ ngechaŭcü, rü meā naāēxŭ cuácü, rü aixcūma Tupanaāē i Üünexŭ nawa ngēxmacü! Rü toma tá nüxna tanaxā i ngēma puracü na nümagü ōnamaā inacuèxgüxŭcèx. <sup>4</sup> —Rü ngēxguma i toma rü yumüxēwa rü Tupanaārü orearü uchigawaxicatama tá tapuracüe —ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga guxūma ga yema duŭxügü rü: —Ngŭ —ñanagürügü naxcèx ga yema ore. Rü nüxŭ naxunetagü ga Etébaŭ ga meā yaxōcü rü aixcūma Tupanaāē i Üünexŭ nawa yexmacü, rü Piripi, rü Pócoro, rü Nicanúru, rü Timú rü Paruménu, rü Nicuráchi ga Aŭtioquiácŭāx ga tauta Ngechuchuaxŭ yaxōōgu Yudíugücūma yaxucü. <sup>6</sup> Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxŭxŭtawawa nanagagü. Rü nümagü naxmēxmaā nüxŭ yangōgüācūma naxcèx nayumüxēgü. <sup>7</sup> Rü yema Tupanaārü ore rü yexeraācü nixŭchigü.



Rü poraãcü nimuêtanü ga yema yaxõgüxü ga Yerucharéüwa. Rü woo muxüchixüma ga Yudíugüarü paigü rü ta Ngechuchuaxü nayaxõgü.

### *Etébaüxü niyauxgü*

<sup>8</sup> Rü Etébaü nixi ga wüxi ga yatü ga Tupana poraãcü nüxü rüngüxëécü rü naporaxëécü na duüxügütanüwa naxüãxüçèx ga mexügü ga taxügü rü cuèxruügü ga Tupanaãrü poramaã naxüxü. <sup>9</sup> Rü nayexma ga wüxi ga ngutaquëxepataü ga Yudíugüarü ga Ínguxüxüãrü Ngutaquëxepataüga ãegane. Rü gumawa nangutaquëxegü ga duüxügü ga üpaacü corigümëxëwa yexmagüxü. Rü ñuxre ga guma ngutaquëxepataüçüãx rü wüxigu namaã ga ñuxre ga Chireneãnecüãx, rü Aleyãdriaanecüãx, rü Chiríchiaanecüãx, rü Áchiaarü naãnecüãx, rü inanaxügüe ga Etébaümaã na iyaporagatanüçüxü. <sup>10</sup> Natürü taxuacüma Etébaüxü narüyexeragü, yerü nüma ga Etébaü rü nidexa namaã ga yema cuèx ga Tupanaãe i Ünexü nüxna ãxü. <sup>11</sup> Rü yexguma ga yema duüxügü rü togüaxü nanaxütanügü na Etébaüchiga doraxü yaxugüxüçèx. Rü ñanagürügü ga yema idoraegüxü: —Toma nüxü taxínüëgu, rü Moíchéchiga rü Tupanachigamaã chixexü ga ore nixugü ga Etébaü —ñanagürügü. <sup>12</sup> Rü yemaãcü nananuëxëe ga duüxügü rü Yudíugüarü ãëxgacügüerugü rü ngüxëëruügü ga ore ga mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rü yemacèx Etébaüçèx nibuxmü, rü nayayauxgü, rü ãëxgacügüerugü íngutaquëxegüxüwa nanagagü. <sup>13</sup> Rü naxcèx nadaugü ta ga yatügü ga doraxü ixugüemarexü rü yema rü ñanagürügü: —Ñãã yatü rü guxügüma chixexümaã nidexa i nachigagu ya daa tupauca ya taxüne, rü nachigagu i Tupanaãrü mugü. <sup>14</sup> —Rü toma rü nüxü taxínüë rü:

“Yima Ngechuchu ya Nacharétucüãx rü tá nanangutaüxëe ya daa tupauca, rü tá inayanaxoxëe i nacümagü ga Moíché tüxü ngüxëëxü”, —ñanagürügü. <sup>15</sup> Rü yexguma Etébaüxü nadaunügu ga guxüma ga yema ãëxgacügü ga yema rütogüxü, rü nüxü nadaugü ga nachametü rü wüxi ga daxü-çüãx ga orearü ngerüchametürü na yiixü.

## 7

### *Etébaüãrü ore*

<sup>1</sup> Rü nüma ga paigüeru, rü Etébaüna naca rü ñanagürü: —¿Aixcüma yiixü i ñãã ore i nüxü yaxugüxü? —ñanagürü. <sup>2</sup> Rü Etébaü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Chautanüxü Pa ãëxgacügüx, ¡Choxü iperüxínüë! Guma Tupana ya mexëchicü, rü nuxcümaüçü ga tórü oxí ga Abráüçèx nangox ga yexguma Mechopotámiããrü naãnegu naxãchiügu ga yexguma tauta Aráüãrü naãnewa naxüxgu na yexma yaxãchiüxüçèx. <sup>3</sup> —Rü Tupana rü ñanagürü nüxü:

“¡Nüxna ixü i cuchüãne rü cutanüxü, rü ngëma choma tá cuxü nüxü chadauxëëxü i naãnewa naxü!”

ñanagürü. <sup>4</sup> —Rü yexguma ínaxüxü ga Abráü nawa ga yema Cadéucüãxãrü naãne ga ngextá noxri ínaxãchiüxüwa, rü Aráüãrü naãnegu nayaxãchiü. Rü yexguma nanatü yuxguwena, rü ñoma ga naãne i ñuxma nagu pexãchiüxüwa naxü, yerü yemaãcü Tupana núma nanaga. <sup>5</sup> —Natürü yexguma rü ta taxuüma ga noxrüxüchi ga naãne nüxna naxã ga Tupana i ñoma i naãnewa, rü bai ga íraxü ga noxrüxüchi ga naãne. Natürü Abráümaã ínaxuneta ga yixcama tá nüxna na naxããxü ga ñoma i naãne na noxrüxüchi yiixüçèx, rü yixcama marü nayuxguwena rü nanegüarü na yiixüçèx. Rü yemaãcü Abráümaã ínaxuneta ga woo na nangexacüxü ga yexguma. <sup>6</sup> —Rü ñanagürü Abráüxü ga Tupana:

“Rü yixcama i cutaagü rü tá to i nachüãne i tama noxrü íxüxüwa nangëxmagü. Rü ngëma nachüãnecüãx i duüxügü rü norü duüxügüxü tá nayaxígüxëe. Rü 400 ya taunecü rü ngëma duüxügü rü tá chixri namaã nachopetü i cutaagü. <sup>7</sup> Natürü choma tá chanapoxcue i ngëma nachüãnecüãx i norü duüxügüxü yaxígüxëëxü. Rü ngëmawena i cutaagü rü tá ínachoxü nawa i ngëma naãne, rü nuã ñãã i naãnewa tá choxü nicuëxüügü”,

ñanagürü ga Tupana. <sup>8</sup> –Rü yexguma Tupana rü Abráũ rü nügümaã nanamexêê, rü ñanagürü ga Tupana:

“Choma rü tá cuxũ charüngüxêê ega cuma rü guxũma i cutanüxügü ípewiũchèxmüpêxechiraũ. Rü ngêma tá nixĩ i cuèxruũ i yigümaã imexêxũ”, ñanagürü ga Tupana. Rü nabu ga wüxi ga nane ga Abráũ, rü Ichaágu nanaxüéga. Rü yexguma 8 ga norü ngunexüwa nanguxgu ga Ichaá, rü nümatama ga Abráũ rü ínanawiechèxmüpêxechiraũ. Rü yexguma marü nayèxgu ga Ichaá rü nabu ga nane ga Acobu, rü nümatama ga Ichaá rü ínanawiechèxmüpêxechiraũ. Rü yixcama marü nayèxgu ga Acobu rü nüxũ nayexma ga 12 ga nanegü. Rü nümatama ga Acobu rü ínanawiechèxmüpêxechiraũ ga guxũma ga yema 12 ga nanegü. Rü yema 12 ga nanegü nixĩ ga yema 12 ga nuxcümaũgüxũ ga tórü oxigü. <sup>9-10</sup> –Rü yema 12 ga Acobu nanegü ga tórü oxigü ixĩgüxütanüwa rü wüxi rü Yúche nixĩ ga naega. Natürü naêneégü ga guma Yúche rü nixãũxãchie, rü yemacèx Equituarü naãnewa íxũ ga taxetanüxũxũ Yúchemã nataxegü na Equituarü naãnewa nagagüãxücèx. Natürü Tupana rü Yúchemã nayexma, rü nüxũ narüngüxêê na tama pecadu naxüxücèx ga yexguma guxchaxüwa nayexmagu. Rü nüxna nanaxã ga cuèx, rü Yúchexũ narüngüxêê ga meã na nayauxãxücèx ga Equituaneãrü ãëxgacü ga Faraũ. Rü yemacèx ga Faraũ rü ãëxgacüxũ nayangucuchixêê. Rü nüma ga Yúche nixĩ ga ãëxgacü ga Faraũpatawa rü guxũma ga yema nachiũãnewa. Rü Faraũxĩcatama nixĩ ga Yúhearü yexera na ãëxgacü yĩxũ ga yema naãnewa. <sup>11</sup> –Rü yexgumaũcüü nayexma ga taiya ga guxũ ga Equituarü naãnewa rü Canaããrü naãnewa. Rü poraãcü taiya nüxũ nangux ga duũxügü. Rü yemacèx ga yema nuxcümaũgüxũ ga tórü oxigü rü düxwa taxuacüma nüxũ inayangaugü ga nabü ga Canaããrü naãnewa. <sup>12</sup> –Natürü yexguma nüxũ nacuáchigaxgu ga Acobu ga na nayexmaxũ ga nabü ga Equituanewa, rü yéma nanamugü ga nanegü ga guma tórü oxigü ixĩgücü. Rü yema nixĩ ga nawa inaxügüxũ ga noxrima nabücèx Equituanewa na naxĩxũ. <sup>13</sup> –Rü yixcama marü naguxgu ga yema nabü rü wenaxãrü Equituanewa naxĩ nawa ga nabü. Rü yexguma wenaxãrü yéma naxĩxgu ga naêneégü, rü nügü nixu ga Yúche namaã. Rü yexguma nüxũ nacuèx ga Faraũ ga ngextácũãx na yĩxũ ga Yúche. <sup>14</sup> –Rü yixcamaxüra ga Yúche rü tümacèx nangema ga nanatü rü guxũma ga natanüxũ. Rü maneca 75wa nangu ga yema duũxügü ga Yúchetanüxũ. <sup>15</sup> –Rü yemaãcü Equituanewa naxũ ga Acobu na yexma yaxãchiũxücèx. Rü yexma nayu ga nümax. Rü yexma nayue ta ga nanegü ga tórü oxigü. <sup>16</sup> –Rü yexguma nayuxgu ga Acobu, rü Chiquéüwa nanangegü ga naxüne na yexma yatèxgüãxücèx nagu ga yema naxmaxũ ga Abráũ díerumaã naxcèx taxexũ ga Amú nanegüxütawa ga Chiquéüwa. <sup>17</sup> –Rü düxwa nawa nangu na Equituanewa ínanguxüxücèx ga tatanüxũ ga yexgumarüũ ga Tupana Abráũmaã ixu-netaxũ. Rü yexguma rü marü poraãcü nimu ga tatanüxũ ga Equituanewa. <sup>18</sup> –Rü yexguma ningucuchi ga to ga Equituaneãrü ãëxgacü ga tama Yúchechigaxũ cuáxũ. <sup>19</sup> –Rü yema ãëxgacü rü tatanüxũxũ nawomüxêê rü chixri tümamaã naxüpetü ga guxema nuxcümaũgüxe ga tórü oxigü. Rü tüxũ namu na yexwaca buexe ga tümãcügüxũ ítawogüxũ na tayuexücèx. <sup>20</sup> –Rü yexgumaũcüü nabu ga Moĩché, rü Tupanaãxũ nangúchaũ. Rü tomaëxpüx ga tauemacü nüxna tadaugü ga tümãpatawa ga naê rü nanatü. <sup>21</sup> –Rü yexguma düxwa ítanatèxgügu, rü Faraũxãcü inayaxu, rü ngĩnexũ inayaxêê. <sup>22</sup> –Rü yemaãcü Moĩchéxũ nanguxêégü ga guxũma ga Equituanecũãxãrü cuèx. Rü nüma ga Moĩché rü wüxi ga ãëxgacü ga poracü nixĩ, rü norü dexawa rü ta napora. <sup>23</sup> –Rü yexguma 40 ga norü taunecüwa nanguxgu ga Moĩché rü nagu narüxĩnü ga natanüxügü ga Yudíugütanügu na naxũãneãxũ. <sup>24</sup> –Rü nüxũ nadau ga wüxi ga Equituanecũãx ga wüxi ga Yudíuxũ na naçuaxixũ. Rü yemacèx ga Moĩché rü yema Yudíuétüwa inayuxu, rü yema Equituanecũãxũ nimèx rü nanayuxêê. <sup>25</sup> –Rü nüma ga Moĩché nagu rüxĩnügü rü chi natanüxügü ga Yudíugü rü chi nüxũ nacuèxgü na Tupana yéma namuxũ na ínanguxüxêêãxücèx. Natürü tama nüxũ nacuèxgüéga ga yema natanüxügü. <sup>26</sup> –Rü moxũãcü ga Moĩché rü nüxũ nadau ga to ga taxre ga Yudíugü ga

nügü yexma dèixü, rü nüxna nachogüchañ. Rü ñanagürü nüxü:

“Pema rü pegütanüxügü pixigü. ¿Rü tüxcüü pegü pedai i pemax?” ñanagürü. <sup>27</sup> —Rü yexguma ga yema namücüxü icuaxixü rü Moïchéxü natèxneta, rü ñanagürü nüxü:

“¿Texé cuxü tamu na toeru quiixüçèx rü tomaã icucuáxüçèx? <sup>28</sup> —¿Éxna choxü quimáxchañ ta, ga ñe quimáxü ga Equituanecüãxrü?” ñanagürü. <sup>29</sup> —Rü yexguma yemaxü naxĩnügü ga Moïché, rü niña ga yema nañewa. Rü Madiáüñewa naxü. Rü yema nachiüñe ga tama noxrü ixixügu nayaxächiü. Rü yexma naxãmèx rü nabu ga taxre ga nanegü. <sup>30</sup> —Rü 40 ga taunecüguwena ga dauxchitawa ga Chinañ ga mèxpüneärü ngaicamana, rü wüxi ga naixëtacü ga yema iyauraxüwa Moïchéçèx nangox ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngerü ga daxüçüãx. <sup>31</sup> —Rü nabaixächiã ga Moïché ga yexguma nüxü nadèuxgu. Rü naxçèx nixü rü nüxna nangaicama na meã nüxü nadauxüçèx. Rü yexguma Moïchémaã nidexa ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nüxü:

<sup>32</sup> “Choma nixĩ i curü oxigüarü Tupana chiixü rü Abráü rü Ichaá rü Acobuarü Tupana chiixü”,

ñanagürü. Rü yexguma ga Moïché rü inanaxügü ga norü muñmaã na yaduruxü. Rü namuñ ga yexma na nadawenüxü. <sup>33</sup> —Rü yexguma ga Cori ga Tupana rü ñanagürü nüxü:

“¡Inacuaixü i curü chapatu erü ñaã nañe i nagu cuchixü rü naxüüne, erü chanuxma!

<sup>34</sup> Choma rü ngóxüwama nüxü chadau i ñuxäcü poraäcü ngúxü na yangegüxü i chorü duixügü i Equituanewa. Rü nüxü chaxĩnü i na naxauxexü. Rü ngëmácèx núma chaxü na íchananguxüxèxüçèx. ¡Nuã naxü na Equituanewa cuxü chamuxüçèx!”

ñanagürü. <sup>35</sup> —Rü woo ga noxri ga nümagü ga natanüxügü rü guma Moïchéxü naxoe ga yexguma ñagügu:

“¿Rü texé cuxü tamu na toeru quiixüçèx rü tomaã icucuáxüçèx?” ñagügu, natürü ga Tupana rü yema nanamuãma na yema duixügüxü ínanguxüxèxüçèx rü norü äëxgacü na yixüçèx. Rü yemaäcü Moïchéxü namu ga Tupana ga yexguma naxütawa namuãxgu ga yema norü orearü ngerü ga yema naixëtacü ga iyauraxüwa naxçèx ngóxü. <sup>36</sup> —Rü Moïché nixĩ ga Equituarü nañewa ínagaxüxü ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigü. Rü Equituanewa, rü Dauchiüxü ga Taxtüwa, rü dauxchitawa ga ngextá taxüema íxãpataxüwa inanawèx ga cuèxruügü, rü nanaxü ga mexü ga taxügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü. Rü yemaäcü 40 ga taunecü nüxü na rü-ngüxèë ga yema duixügü. <sup>37</sup> —Rü nümatama ga Moïché nixĩ ga tatanüxügü ga Yudíugümaã ñaxü:

“Tupana rü yixçüra tá pexçèx nüxü naxuneta i petanüwa i wüxi i norü orearü uruñ ga yexgumarüñ ga choxü na naxunetaxürüñ”,

ñanagürü. <sup>38</sup> —Rü nümatama ga Moïché nixĩ ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigümaã nangutaquèxexü ga yema nañe ga ngextá taxüema íxãpataxüwa. Rü tórü oxigümaã nayexma ga Chinañ ga mèxpüneawa ga yexguma namaã yadeaxgu ga Tupanaärü orearü ngerü ga daxüçüãx. Rü nümatama ga Moïché nixĩ ga nayauxäxü ga Tupanaärü ore i maxèxèëruñ na nüxĩ tüxna naxããxüçèx. <sup>39</sup> —Natürü ga tórü oxigü rü tama naga naxĩnüèchañ ga guma Moïché. Rü ínanatèxüchigüama, rü Equituaneguama narüxĩnüãëgü.

<sup>40</sup> —Rü tórü oxigü rü Moïchéeneë ga Arãüxü ñanagürügü: “¡Rü toxçèx naxü i tupanachicünèxägü na nawe tarüxixüçèx! Erü tama nüxü tacuèxgü i tacü nüxü na üpetüxü i ngëma Moïché ga Equituanewa tüxü yagagüxü”, ñanagürügü. <sup>41</sup> —Rü yexguma nanaxügü ga wüxi ga wocaxacüchicünèxã norü tupanaxü. Rü ñuxüchi naxçèx nanadai ga ñuxre ga carnerugü na yemamaã nüxü yacuèxüügüxüçèx. Rü wüxi ga peta naxçèx naxügü ga yema wocaxacüchicünèxã ga nümatama naxügüxü. <sup>42</sup> —Rü yemacèx ga Tupana rü nüxna nixügachi ga yema duixügü. Rü ínanawogü na woramacuri rü üèxcü rü tauemacümaã natupanaãxèëãxüçèx. Yerü yemaäcü Tupanaärü orearü uruñgüarü poperagu naxümatü, rü ñanagürü:

“Pema, Pa Yudíugüx, ¿Chauxcèx yíixü ga penadèixü ga carnerugü ga yexguma 40 ga taunecü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxâpataxüwa peyexmagügu? <sup>43</sup> Tama aixcüma chauxcèx nixí yerü ga pema rü ngextá ípexíxüwa rü ípenangeexü ga napata ga perü tupananeta ga Moro rü ípenangeexü ga perü tupananeta ga Refãârü woramacurichicünèxã. Rü yemaãcü pegümaã ípenangeexü ga yema tupananetachicünèxãgü ga pematama pexügüxü na nüxü picuèxüügüxüçèx. Rü ngẽmacèx i ñuxma rü perü naãnewa tá pexü íchawoxü rü yaxüwa i Babiró-niãârü yexerawa tá pexü chamugü”,

ñanagürü ga Tupana ga yema orewa. <sup>44</sup>—Rü yema naãne ga ngextá taxúema íxâpataxüwa rü tórü oxigü nüxü nayexma ga wüxi ga ípata ga naxchirunaxcèx ga nagu namaã nangüügüne ga Tupanaârü mugü ga nutagu ümatüxü. Rü guma ípata ga naxchirunaxcèx nixí ga nüxü nawéãcüma Tupana Moïchéxü naxüxèxene. <sup>45</sup>—Rü yexguma nayuxguwena ga Moïché, rü Yochué ningucuchi ga ãëxgacü na yíixü. Rü tórü oxigü rü nuã tórü naãnewa nanangegü ga guma ípata ga naxchirunaxcèx ga yexguma Yochuémaã napugüãgu ga ñaã naãne nüxna ga yema duüxügü ga Tupana íwoxüxü napèxewa ga tórü oxigü. Rü núma nayexma ga guma ípata rü ñuxmata Dabí ingucuchigu ga ãëxgacü na yíixü. <sup>46</sup>—Rü guma ãëxgacü ga Dabí rü Tupana rü poraãcü namaã nataãe, rü nüxü narüngüxèe. Rü núma ga Dabí rü Tupana naxcèx naca na naxüãxüçèx ga wüxi ga tupauca ga taxüne ga nawa Tupanaxü na yacuèxüügüxüçèx ga tatanüxügü ga Acobutaagü. <sup>47</sup>—Natürü Dabí nane ga Charumóü nixí ga naxücü ga guma tupauca ga Tupanacèx ixíxüne. <sup>48</sup>—Natürü ya Tupana ya tacüxüchima rü tama duüxügü üxüne ya tupaucagümaã naxâpata. Rü yemacèx ga Tupana rü nuxcümaücü ga norü orearü uruüwa rü ñanagürü:

<sup>49-50</sup> “Choma nixí ya ãëxgacü ya tacüxüchima, rü daxügüxü i naãne nixí i chorü toxmaxwèxeruü ixíxü rü ñoma i naãne nixí i chorü chicutüruü ixíxü. ¿Rü ñuxücürüwa i nagu perüxínüèxü tá na penaxüxü ya wüxi ya tupauca ya chaugu mexüne?”

ñanagürü ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü ta ga Tupana:

“¿Tama èxna choma yíixü ichanaxüxü ga guxüma i tacü i ngèxmaxü? ¿Rü ñuxãcü chi penaxüxü i wüxi i nachica i nagu charüngüxü?”

ñanagürü ga norü orewa. <sup>51</sup> Rü ñanagürü ga Etébaü: —Dücèx Pa ãëxgacügüx, pema rü guxüguma nüxü pexoe i Tupanaârü ore, rü tama iperüxínüèchaü. Rü peãewa rü tama peyaxögüchaü. Rü pema rü guxüguma Tupanaãe i Üünexümaã penuëëcha. Yema nuxcümaügüxü ga perü oxigürüütama pixígu i pemax. <sup>52</sup>—Rü perü oxigü rü chixeãcüma namaã nachopetü ga guxüma ga Tupanaârü orearü uruügü. Rü nanadai ga yema orearü uruügü ga nüxü ixuchigagüxü ga na núma naxüxü tá ga guma mecü ya Ngechuchu. Rü yexguma ínanguxgu ga guma Ngechuchu rü pema Piratuna penamu rü penayuxèe. <sup>53</sup>—Rü woo pema rü Tupanaârü orearü ngeruügü ga daxüçüãxütawa penayaxu ga Tupanaârü ore, natürü tama naga pexínüe —ñanagürü ga Etébaü.

### *Nayu ga Etébaü*

<sup>54</sup> Rü yexguma nüxü naxínüègu ga yema ore, rü nanuèxüchiana ga yema duüxügü. Rü norü numaã Etébaüçèx nixüxchapütägü. <sup>55</sup> Natürü ga Etébaü rü aixcüma Tupanaãe i Üünexü nawa nayexma. Rü daxü nadawenü, rü nüxü nadau na ñuxãcü namexèchixü ga Tupana. Rü nüxü nadau ga Ngechuchu ga Tupanaârü tügüneguama chicü. <sup>56</sup> Rü yexguma rü ñanagürü: —Nüxü chadau i na yangoxnaãchixü i naãnetüwe, rü nüxü chadau ya Cristu ya Tupana Nane ya duüxüxü ixícü ya Tupanaârü tügüneguama chicü —ñanagürü ga Etébaü. <sup>57</sup> Natürü nümagü rü nügü narütütamachixègü, rü tagaãcü aixta naxüèãcüma nüxna nayuxgü. <sup>58</sup> Rü ínanagaxüchigü ga íãnewa, rü nutagümaã ínamuxüchigü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga ngextüxüxü ga Chaurugu ãegaxü. Rü yemaxü nanawotanü ga norü gáuxüchirugü ga ínacuxuchigüxü ga yema duüxügü ga Etébaüxü imèxgüxü. <sup>59</sup> Rü yexguma nutamaã ínamuxüchigüãguyane, rü nayumüxè ga Etébaü rü ñanagürü: —Pa

Cori Pa Ngechuchux, ¡Nayaxu i chauãê! —ñanagürü. <sup>60</sup> Rŭ yemawena rŭ inacaxãpŭxŭ, rŭ tagaãcŭ aixta naxŭ, rŭ ñanagürü: —Pa Cori Pa Tupanax, ¡Tãxŭ i ñãã pecaducèx cunapoxcuexŭ i ñãã duŭxŭgŭ! —ñanagürü. Rŭ yexguma yema ñaxguwena rŭ nayu.

## 8

### *Chauru rŭ guxema yaxŏgŭxewe ningèchigŭ na tŭxŭ napoxcuexŭcèx*

<sup>1</sup> Rŭ Chauru rŭ norŭ me nixŭ ga Etébaŭxŭ na yamèxgŭxŭ. Rŭ yematama ngunexŭgu rŭ norŭ uwanŭgŭ rŭ inanaxŭgŭe ga na poraãcŭ nawe yangèxŭtanŭxŭ ga yema yaxŏgŭxŭ ga Yerucharéŭwa yexmagŭxŭ. Rŭ dŭxwa ga guxŭma rŭ Yudéaanegu rŭ Chamáriaanegu nŭgŭ nawoone. Rŭ yema ngúexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭxicatama ínayaxŭgŭ ga Yerucharéŭwa. <sup>2</sup> Rŭ ñuxre ga yatŭgŭ ga meãma Tupanaãxŭ yaxŏgŭxŭ rŭ nanayauxgŭ ga Etébaŭxŭne, rŭ inanatèxgŭ rŭ poraãcŭ naxcèx naxauxe. <sup>3</sup> R yexguma ga Chauru rŭ chixri tümamaã naxŭpetŭ ga guxema yaxŏgŭxe. Rŭ tümapatagu nixŭcuchigŭ na tŭxŭ ínayauxŭxŭcèx. Rŭ yéma tŭxŭ ínátŭxŭ ga yatŭgŭ rŭ ngexegŭ, rŭ ñuxŭchi poxcupataŭgu tŭxŭ nawocu.

### *Chamáriawa nŭxŭ nixuchiga ga Tupanaãrŭ ore i mexŭ*

<sup>4</sup> Rŭ yema yaxŏgŭxŭ ga Chauruchaxwa ibuxmŭxŭ ga Yerucharéŭwa, rŭ guxŭwama ga ngextá ínaxŭxŭwa rŭ nŭxŭ nixuchigagŭ ga ñuxãcŭ Ngechuchu tŭxŭ na maxèxèèxŭ. <sup>5</sup> Rŭ Piripi nixŭ ga wŭxi ga yema orexŭ ixuchigacŭ. Rŭ nŭma rŭ ñãne ga Chamáriawa naxŭ, rŭ yéma inanaxŭgŭ ga Cristuchigaxŭ na yaxuxŭ. <sup>6</sup> Rŭ yema duŭxŭgŭ ga Chamáriacŭãx, rŭ Piripicèx nangutaquèxegŭ. Rŭ guxŭma meãma inarŭxŭnŭe ga yema ore ga namaã nŭxŭ yaxuxŭ, yerŭ nŭxŭ nadaugŭ ga yema mexŭgŭ ga taxŭgŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxŭxŭ ga Piripi. <sup>7</sup> Rŭ muxèma ga duŭxègŭ ga ngoxogŭ tümawa yexmaxè rŭ tümacèx nitaanegŭ. Rŭ yema ngoxogŭ rŭ tagaãcŭ aita naxŭeãcŭma tümawa ínachoxŭ. Rŭ yexgumarŭ ta rŭ muxèma ga nawãixãchigŭxe rŭ chixeparagŭxe rŭ tümacèx nitaanegŭ. <sup>8</sup> Rŭ yemacèx poraãcŭ nataægŭ ga guxŭma ga duŭxŭgŭ ga guma ñãne ga Chamáriawa. <sup>9</sup> Natŭrŭ guma ñãnewa nayexma ga wŭxi ga yatŭ ga Chimáŭgu aegaxŭ ga ñuxre ga taunecŭ norŭ yuŭmaã duŭxŭgŭxŭ womŭxèèxŭ ga guma ñãnewa. Rŭ nŭgŭ nixu ga na wŭxi ga tacŭxŭ cuáxŭ na yŭxŭ. <sup>10</sup> Rŭ guxŭma meãma nŭxŭ inarŭxŭnŭe woo ga buxŭgŭ rŭ yaxŭgŭ. Rŭ ñanagürŭgŭ: —Ñãã yatŭ rŭ aixcŭma nŭxŭ nangèxma i Tupanaãrŭ pora i taxŭ — ñanagürŭgŭ. <sup>11</sup> Rŭ naga naxŭnŭe ga duŭxŭgŭ, yerŭ mucŭma ga taunecŭ rŭ norŭ yuŭmaã nanawomŭxèe. <sup>12</sup> Rŭ Piripi rŭ yema duŭxŭgŭmaã nŭxŭ nixu ga ore ga mexŭ ga Ngechuchu ya Cristuchiga, rŭ ñuxãcŭ na aèxgacŭ yŭxŭ ya Tupana. Rŭ yexguma yema ore yaxŏgŭgu ga duŭxŭgŭ, rŭ Piripi ínabaiŭxèe ga yatŭxŭ rŭ ngexŭgŭ. <sup>13</sup> Rŭ nŭmatama ga Chimáŭ rŭ ta nayaxŏ, rŭ ínabaie. Rŭ inanaxŭgŭ ga Piripixŭ na naxŭmŭcŭxŭ. Rŭ yexguma nŭxŭ nadèuxgu ga yema cuèxruŭgŭ rŭ mexŭgŭ ga taxŭ ga Tupanaãrŭ poramaã naxŭxŭ ga Piripi, rŭ poraãcŭ nabaixãchiãe ga Chimáŭ. <sup>14</sup> Rŭ yema Ngechucharŭ ngúexŭgŭ ga Yerucharéŭwa yexmagŭxŭ rŭ nŭxŭ naxŭnŭèchiga ga meã na nayauxgŭãxŭ ga Tupanaãrŭ ore ga Chamáriawa. Rŭ yemacèx yéma nanamugŭ ga Pedru rŭ Cuáŭ. <sup>15</sup> Rŭ yexguma Chamáriawa nangugŭgu ga Pedru rŭ Cuáŭ, rŭ naxcèx nayumŭxègŭ ga yema yexwaca yaxŏgŭxŭ ga duŭxŭgŭ, na nayauxgŭãxŭcèx ga Tupanaãe i Üünexŭ. <sup>16</sup> Yerŭ yexguma noxri yaxŏgŭãgu ga yema duŭxŭgŭ rŭ Piripi marŭ ínabaiŭxèemare naegagu ga Cori ga Ngechuchu, natŭrŭ taxuxŭnata nangu ga Tupanaãe i Üünexŭ. <sup>17</sup> Rŭ yemacèx ga Pedru rŭ Cuáŭ naxmèxmaã nŭxŭ ningŏgŭgŭ ga yema yaxŏgŭxŭ, rŭ yexguma nanayauxgŭ ga Tupanaãe i Üünexŭ. <sup>18-19</sup> Rŭ nŭxŭ nadau ga Chimáŭ ga na duŭxŭgŭna nanguxŭ ga Tupanaãe i Üünexŭ ga yexguma Pedru rŭ Cuáŭ naxmèxmaã yema duŭxŭgŭxŭ yangŏgŭgŭgu. Rŭ yemacèx dŭeru Pedru rŭ Cuáŭna ngŭxŭ naxãxchaŭ ga Chimáŭ rŭ ñanagürŭ nŭxŭ: —¡Choxna rŭ ta penaxã i ngèma pora, na yŭxema tŭxŭ chingŏgŭxe rŭ ta tŭxna nanguxŭcèx i Tupanaãe i Üünexŭ! —ñanagürŭ. <sup>20</sup> Rŭ yexguma

ga Pedru rü ñanagürü nüxü: —¡Cuxrüütama iyanataxux i curü dñeru, erü ngĩmaã naxcèx cutaxechaũ i Naãe i Üünexü i Tupana tüxna mumarexü! <sup>21</sup> Cuma rü taxucürüwama cunayaxu i ngẽma pora, erü curü maxü rü tama name i Tupanapẽxewa. <sup>22</sup> ¡Nüxü rüxo i ngẽma curü chixexü, rü Tupanana naxcèx naca na cuxü nüxü nangechaũxücèx! Rü bexmana tá cuxü nüxü nangechaũ i ngẽma chixexü i cuãẽwa nagu curüxñnüxü. <sup>23</sup> Erü nüxü chacuèx rü poraãcü cunuãẽwèxe, rü ngẽma curü chixexü rü cumaã inacuèx rü ñoma cupoxcuxürüü cuxü nixĩxèè —ñanagürü. <sup>24</sup> Rü Chimáũ nanangãxü, rü ñanagürü: — ¡Pema Tupanana chauxcèx peça na tama choxü nangupetüxücèx i ngẽma nüxü pixuxü! — ñanagürü. <sup>25</sup> Rü Pedru rü Cuáũ rü yema Chamáriaanecũãx ga duũxügümaã nüxü nixugüe ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü namaã nüxü nixugüe ga Tupanaãrü ore. Rü yemawena rü Yerucharéücèx nawoegu. Rü namawa rü muxüne ga Chamáriaanewa yexmane ga ñanexãcügüwa rü nüxü nixuetanü ga Tupanaãrü ore i mexü.

*Piripi rü namagu nüxü nangau ga wüxi ga ãẽxgacü ga Etiópiiaanecũãx*

<sup>26</sup> Rü yemawena, rü Tupanaãrü orearü ngeruũ ga daxücüãx rü Piripimaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —¡Rü paxa inaxüãchi rü ñane ya Gachawaama naxü nawa i ngẽma nama i Yerucharéüwa ne daxü rü Gachawa iyarügoxü! —ñanagürü. Rü ngẽma nixĩ i nama i dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxüwa dapetüxü. <sup>27</sup> Rü inaxüãchi ga Piripi rü yema namawa naxü. Rü yexma nügü nangau namaã ga wüxi ga yatü ga Etiópiiaanenanguxü ga guxcüma ga yema ãẽxgacüarü dñeru. Rü ñeãcü Yerucharéüwa naxü na Tupanaxü yanacuèxüüxücèx. <sup>28</sup> Rü nachüãñecèx nataegu, rü norü autu ga cowaru itúchigünewa narüto. Rü nawa ningúchigü ga yema ore ga Tupanaãrü orearü uruũ ga Ichaxía ümatüxü. <sup>29</sup> Rü Tupanaãe i Üünexü rü Piripixü ñanagürü: —¡Paxa naxcèx ixü i ngẽma autu! — ñanagürü. <sup>30</sup> Rü paxa yema autucèx niña ga Piripi. Rü yexguma naxütawa nanguxgu rü nüxü naxñü ga na Tupanaãrü orearü uruũ ga Ichaxía ümatüxü ga orewa nangúxü ga yema ãẽxgacü. Rü yexguma ga Piripi rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¡Nüxü cucuáxü i tacüchiga na yĩxü i ngẽma nawa cungúxü? —ñanagürü. <sup>31</sup> Rü nüma ga ãẽxgacü ga Etiópiiaanecũãx rü nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Ñuxücürüwa i nüxü chacuáxü ega taxúema chomaã inanguxüxèegux? —ñanagürü. Rü Piripicèx naca na naxñagüxücèx, rü naxütawa na natoxücèx. <sup>32</sup> Rü yema nawa yangúchigüxü ga Tupanaãrü ore ga ümatüxü, rü ñanagürü:

“Rü ñoma wüxi i carneru i norü mèxwa nagagüxürüüãcü nayagagü. Rü wüxi i carnerux-acü i ngẽma yayoxtèxagüxpèxewa tama aita üxürüü nachianemare, rü taxu ñanagürü. <sup>33</sup> Rü yexguma duũxügü poraãcü chixri namaã chopetügu rü taxúema naetüwa tachogü. ¿Rü texé tá meã nachiga tidexa ga yema duũxügü ga yemaãcü poraãcüxüchima chixexü ügüxü? Yerü nayamèxgü na nataxuxücèx i norü maxü i ñoma i naãnewa”,

ñanagürü ga yema ore ga nawa nangúxü. <sup>34</sup> Rü Piripina naca ga yema ãẽxgacü ga Etiópiiaanecũãx, rü ñanagürü: —¡Chomaã nüxü ixu! ¿Rü texèchigagu nixĩ ga yadexaxü ga yema Tupanaãrü orearü uruũ? ¿Nügüchigagutama rü èxna toguechigagu? —ñanagürü. <sup>35</sup> Rü yexguma nanangãxü ga Piripi. Rü yematama ore ga ümatüxümaã inanaxügü na namaã nüxü yaxuxü ga ore i mexü ga Ngechuchuchiga. <sup>36</sup> Rü yixcamaxüra ga yexguma inaxĩyane, rü dexá íyexmaxüwa nangugü. Rü ñanagürü ga yema ãẽxgacü: —Nuã nangèxma i dexá. ¿Rü tama èxna inamexü na nuã choxü ícubaixèèxü? —ñanagürü. <sup>37</sup> Rü ñanagürü ga Piripi: —Ngèxguma aixcüma meãma cuyaxõxgux, rü marü name i na cuxü íchabaixèèxü —ñanagürü. Rü nanangãxü ga yema ãẽxgacü, rü ñanagürü: —Ngẽmaãcü chayaxõ na Ngechuchu ya Cristu yĩxü ya Tupana Nane —ñanagürü. <sup>38</sup> Rü yexguma ínayachaxãchixèè ga norü autu, rü wüxigu dexáchiüwa nachoũ. Rü Piripi ínanabaixèè ga yema ãẽxgacü. <sup>39</sup> Rü yexguma dexáwa ínachoõchigu, rü Tupanaãe i Üünexü rü Piripixü niga. Rü yema ãẽxgacü rü marü tama wena Piripixü nadau. Natürü taãècü namagu

nixü. <sup>40</sup> Natürü Achotowa nayangox ga Piripi. Rü yema ñanewa inaxüachi, rü nüxü nixuchigü ga ore i mexü ga guxüma ga ñanewa ñuxmata Checharéarü nañewa nangu.

## 9

### *Ngechuchuaxü nayaxõ ga Chauru*

<sup>1-2</sup> Rü yoxni ga Chauru rü daimaã nayaxãxünechigüama ga yema duüxügü ga Cori ga Ngechuchuaxü yaxõgüxü. Rü yemacèx paigüeruxütawa naxü, rü naxcèx nüxna naca ga popera ga nüxna ägaxü na Yudiügarü ngutaquëxepataügü ga Damacuwa yexmagünegu yaxüchigüxücèx rü yexma tümacèx nadauxücèx ga guxema yaxõgüxe ga yatüxe rü ngexegü na Yerucharéüwa tüxü nagagüxücèx rü yexma tüxü yapoxcuxücèx. <sup>3</sup> Natürü yexguma marü Damacuxü yangaicagu, rü ngürüachi meãma nüxü nabáxi ga wüxi ga omü ga poraxü ga daxüwa ibáxixü. <sup>4</sup> Rü ñaxtüanegu nayangu ga Chauru, rü nüxü naxínü ga wüxi ga naga ga nüxna çagüxü ga ñaxü: —Pa Chauru Pa Chaurux, çtüxcüü i chowe quingèchigüxü? —ñaxü. <sup>5</sup> Rü Chauru nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Rü texé quixí, Pa Corix? —ñanagürü. Rü nüma ga Cori rü nanangãxü rü ñanagürü: —Choma nixí i Ngechuchu, rü chorü duüxügü nixí i ngëma nawe quingèchigüxü. <sup>6</sup> ¡Rü inachi, rü ngema Damacuarü ñanewa naxü! Rü ngema rü wüxi ya yatü tá cumaã nüxü nixu na çacü tá cuxüxü —ñanagürü. <sup>7</sup> Rü yema yatügü ga Chauruxü íxümücügüxü, rü inayanguãëgü, yerü nüxü naxínüë ga yema ore natürü taxüexüma nadaugü. <sup>8</sup> Rü ñuxüchi inachi ga Chauru ga ñaxtüanewa ga íyanguxüwa, rü nidauchixetü, natürü taxüma nadau yerü nioxetü. Rü yemacèx ga namücügü, rü nachacüügu nayayauxãchi, rü yemaãcü Damacuwa nanagagü. <sup>9</sup> Rü tomaëxpüx ga ngunexügu, rü nangexetü, rü tama nachibü, rü tama naxaxe. <sup>10</sup> Rü Damacuwa nayexma ga wüxi ga yatü ga Ngechuchuaxü yaxõxü ga Ananíã ga naega. Rü Cori ya Ngechuchu naxcèx nangox, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ananíãx —ñanagürü. Rü nüma ga Ananíã nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Tacü? Pa Corix —ñanagürü. <sup>11-12</sup> Rü nüma ga Cori nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Dücèx, ngëma ítamü i Meã i Wéxügu äëgaxüwa naxü! ¡Rü ngema Yudapatawa naxcèx ínaca i wüxi i yatü i Tarsucüãx i Chaurugu äëgaxü! Rü nüma rü ngema ínayumüxë rü nangoxetü rü marü cuxü nadau, Pa Ananíãx, na ngëxma cuxücuxü rü naxëtügu quingõgüxü na wena yadauchixücèx —ñanagürü ga Cori ga Tupana. <sup>13</sup> Rü yexguma yemaxü naxínügu ga Ananíã, rü ñanagürü: —Pa Corix, muxüma i duüxügü chomaã nüxü nixu i ngëma yatüchiga na ñuxre i chixexü naxüxü namaã i curü duüxügü i Yerucharéüwa. <sup>14</sup> Rü ñuxma rü paigüarü äëxgacügüarü mumaã núma naxü na ínayauxüãxücèx i guxüma i duüxügü i cuégagu yumüxëgüxü —ñanagürü. <sup>15</sup> Natürü nüma ga Cori rü ñanagürü nüxü: —¡Ngema naxü! Erü choma chanayaxu i ngëma yatü na choxü yaxuchigaxücèx namaã i togü i nachiüãnecüãxgü i duüxügü rü norü äëxgacügü, rü ngema Iraécüãxgü. <sup>16</sup> Rü choma tá nüxü nüxü chadauxëë i ñuxre i ngüxü i tá yangexü i chauxcèx —ñanagürü ga Cori. <sup>17</sup> Rü guma ípata ga Chauru nawa yexmanewa naxü ga Ananíã. Rü nagu naxücu, rü nüxü ningõgü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chaueneë Pa Chaurux, nüma ya Cori ya Ngechuchu ga guma namawa cuxcèx ngócü ga yexguma núma cuxüxgu, rü núma choxü namu na wenaxârü quidauchixücèx, rü cuxna nanguxücèx i Naãë i Üünexü —ñanagürü. <sup>18</sup> Rü yexgumatama rü ñoma çacüchicutëxerüü naxëtüwa ínayí, rü yexguma wenaxârü meã nidauchixetü. Rü yexguma inachi ga Chauru, rü Ananíã inanabaixëë. <sup>19</sup> Rü yemawena nachibü, rü wenaxârü napora. Rü ñuxre ga ngunexügu yexma Damacugu narüxãüx namaã ga yema yaxõgüxü ga yexma ächiügüxü.

### *Chauru rü Damacuwa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga*

<sup>20</sup> Rü yexguma inanaxügü ga Chauru ga ngutaquëxepataügüwa nüxü na yaxuchigaxü na Ngechuchu yíxü ya Tupana Nane. <sup>21</sup> Rü guxüma ga yema nüxü ínüëxü rü poraãcü nabaixãchiãëgü, rü ñanagürügü: —¿Tama ëxna ñaã yatü yíxü ga Yerucharéüwa

Íyayauxŭgŭxŭ ga guxŭma ga duŭxŭgŭ ga Ngechuchuaŭŭ yaxŭgŭxŭ? ¿Rŭ tama ěxna űaātama yŭxŭ ga yema nŭma ŭxŭ na Ínayauxŭāxŭcèx rŭ űuxŭchi paigŭarŭ āĕxgacŭxŭtawa nagagŭāxŭcèx i duŭxŭgŭ i yaxŭgŭxŭ? —űanagŭrŭgŭ. <sup>22</sup> Natŭrŭ ga Chauru rŭ guxŭ ga ngunexŭgu yexeraācŭ tama namuŭācŭma nŭxŭ nixuchigaama ga ore ga Ngechuchuchiga. Rŭ ínayanangeĕxgŭĕĕ ga Yudŭgŭ ga Damacuwa yexmagŭxŭ, yerŭ meāma nanangŭĕĕ na Cristu yŭxŭ ga Ngechuchu.

### *Chauru rŭ Yudŭgŭ- chaxwa niña*

<sup>23</sup> Rŭ marŭ muxŭma ga ngunexŭgŭ ngupetŭguwena rŭ yema Yudŭgŭ rŭ wŭxigu nŭgŭmaā nagu narŭxŭnŭĕ na Chauruxŭ yamĕxgŭxŭcèx. <sup>24</sup> Natŭrŭ nŭma ga Chauru rŭ nŭxŭ nacuāchiga ga na yamĕxgŭchaŭāxŭ. Rŭ yema Yudŭgŭ rŭ ngunecŭ rŭ chŭtacŭ rŭ guma ĩāneārŭ poxeguxŭārŭ ĩāxgŭgu Chauruxŭ nanĕxgŭxŭ na yamĕxgŭāxŭcèx. <sup>25</sup> Natŭrŭ ga Chauruarŭ ngŭexŭgŭ rŭ chŭtacŭ rŭ wŭxi ga pexchi ga tacŭgu guma ĩāneārŭ poxeguxŭtapŭxĕtŭwa Ínanaçŭxŭĕtaŭgŭama, rŭ yemaācŭ niña ga Chauru.

### *Yerucharĕŭwa nayexma ga Chauru*

<sup>26</sup> Rŭ yexguma Yerucharĕŭwa nanguxgu ga Chauru, rŭ yema yaxŭgŭxŭmaā nangutaquĕxechaŭ. Natŭrŭ yema yaxŭgŭxŭ rŭ nŭxŭ namuŭĕ, yerŭ nŭma nŭxŭ nacuĕxgŭgu rŭ tama aixcŭma Ngechuchuaŭŭ nayaxŭ. <sup>27</sup> Natŭrŭ Bernabĕ rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭtanŭwa nanagaama. Rŭ yema ngŭexŭgŭmaā nŭxŭ nixu ga űuxācŭ Cori ya Ngechuchuxŭ na nadauxŭ ga Chauru ga namawa, rŭ űuxācŭ Cori namaā na idexaxŭ. Rŭ nŭxŭ nixu ta ga űuxācŭ Damacuwa rŭ tama namuŭācŭma nŭxŭ na yaxuxŭ ga Ngechuchuchiga. <sup>28</sup> Rŭ yemaācŭ ga Chauru rŭ Yerucharĕŭgu narŭxāŭx. Rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Tupana imugŭxŭtanŭgu naxā. Rŭ tama namuŭācŭma Cori ya Ngechuchuchigaxŭ nixuchigŭ. <sup>29</sup> Rŭ yema Yudŭgŭ ga Griĕgugawa idexagŭxŭmaā nidexaxŭ ga Chauru, rŭ Ngechuchuchigagu nŭgŭmaā nayaporagaexŭ. Natŭrŭ ga nŭmagŭ rŭ naxcèx nadaugŭama ga űuxācŭ tá na yamĕxgŭāxŭ. <sup>30</sup> Rŭ yexguma nŭxŭ yacuĕxāchitanŭgu ga yema togŭ ga yaxŭgŭxŭ, rŭ Checharĕawa Chauruxŭ nagagŭ. Rŭ yexguma yĕma nangugŭgu rŭ wŭxi ga wapurugu nayamuĕgŭ rŭ Tarsuwa naxŭ. <sup>31</sup> Rŭ yexguma rŭ meāma nŭxŭ naxŭpetŭ ga yema yaxŭgŭxŭ ga guxŭma ga Yudĕaanewa, rŭ Garirĕaanewa rŭ Chamáriaanewa. Rŭ yexeraācŭ meā nayaxŭgŭĕtanŭ rŭ aixcŭma Tupana naxwĕxŭācŭma meā namaxĕ. Rŭ Tupanaāĕ i Ŭnĕxŭārŭ ngŭxĕĕmaā nimuĕtanŭāma ga yema yaxŭgŭxŭ.

### *Eneā rŭ narŭme*

<sup>32</sup> Rŭ yexguma Pedru yema yaxŭgŭxŭtanŭgu ixŭāgŭchigŭxgu, rŭ yema Didāgu āchiŭgŭxŭ ga yaxŭgŭxŭtanŭwa rŭ ta nangu. <sup>33</sup> Rŭ yexma nŭxŭ nayangau ga wŭxi ga yatŭ ga Eneā ga naega ga 8 ga taunecŭ norŭ pechicagu cacŭ, yerŭ nanawāĭxāchi. <sup>34</sup> Rŭ Pedru űanagŭrŭ nŭxŭ: —Pa Eneāx, Ngechuchu ya Cristu cuxŭ narŭmĕxĕĕ. ¡Inachi rŭ namĕxĕĕ i cuxchapenŭxŭ! —űanagŭrŭ. Rŭ yexgumatama inachi. <sup>35</sup> Rŭ guxŭma ga yema Didācŭāxgŭ rŭ Charunacŭāxgŭ rŭ nŭxŭ nadaugŭ ga na inachixŭ ga guma yatŭ, rŭ nŭxŭ narŭxŭoe ga nacŭmagŭ ga chixexŭ, rŭ Cori ya Ngechuchuwe narŭxŭ.

### *Wena imaxŭ ga Dorca*

<sup>36</sup> Rŭ yexgumaācŭŭ ga ĩāne ga Yopewa rŭ iyexma ga wŭxi ga Tupanaāxŭ yaxŭxcŭ ga ngeçŭ ga Tabita ga ngĕga. Rŭ ngĕma naega i Griĕgugawa rŭ Dorca űaxŭchiga nixŭ. Rŭ ngĕma rŭ wŭxi ga mecŭ iyixŭ ga ngŭrŭ ŭwa, rŭ guxŭguma nŭxŭ irŭngŭxĕĕ ga yema duŭxŭgŭ ga tacŭ nŭxŭ taxuxŭ. <sup>37</sup> Rŭ yexgumaācŭŭ iyadaawe ga Dorca, rŭ iyu, rŭ ngĕmŭcŭgŭ nanamĕxĕĕ ga ngĭxĕne. Rŭ ĩpataarŭ daxŭchiŭwa yexmaxŭ ga ucapugu nanaxŭgŭ ga ngĭxĕne. <sup>38</sup> Rŭ Yopearŭ ngaicamana nayexma ga guma ĩāne ga Didā ga Pedru nawa yexmane. Rŭ yema yaxŭgŭxŭ ga Yopecŭāx rŭ nŭxŭ nacuĕxgŭ ga Didāwa



na nayexmaxü ga Pedru. Rü naxcèx yéma nanamugü ga taxre ga yatü ñaxümaã: — ¡Rü paxa toxcèx nuã naxü! —ñaxümaã. <sup>39</sup> Rü yexguma ga Pedru rü nawe narüxü. Rü yexguma ínanguxgu, rü yema ucapu ga yema yueta nawa yexmaxüwa nanagagü. Rü guxüma ga yutegüxü rü Pedruxü ínachomaëguãchi, rü naxauxe, rü nüxü nayawégü ga yema naxchirugü ga Tabita nüxü íxüxüxü ga yexguma namaüxgu. <sup>40</sup> Rü Pedru rü düxétüwa nanamugü ga guxüma. Rü inacaxãpüxü, rü nayumüxë. Rü ñuxüchi ngïxcèx nadauegu ga yema yuxcü, rü ñanagürü: —Pa Tabitax, ¡Írúda! —ñanagürü. Rü yexguma rü iyadauchixetü, rü Pedruxü idau, rü írúto. <sup>41</sup> Rü yexguma ngïxmëxgu nayayauxãchi, rü ngïxü inachixëë. Rü ñuxüchi naxcèx naca ga yema yaxögüxü rü yema yutegüxü, rü maxüxcü nüxü ngïxü nawëx. <sup>42</sup> Rü guxüma ga yema duüxügü ga Yopewa yexmagüxü rü nüxü nacuáchigagü ga yema. Rü Cori ga Ngechuchuaxü nayaxögü ga muxüma. <sup>43</sup> Rü muxüma ga ngunexü Yopegu narüxãüx ga Pedru napatagu ga Chimáü ga naxchëxmüärü paxëëwa puracüxü.

## 10

### *Pedru rü Cornériuchiga*

<sup>1</sup> Rü ñãne ga Checharéawa nayexma ga wüxi ga yatü ga Cornériugu äegacü. Rü 100 ga Itáriaanecüãx ga churaragüarü capitáü nixí. <sup>2</sup> Rü nüma nixí ga wüxi ga yatü ga meãma Tupanaãxü yaxöcü. Rü wüxigu namëxmaã rü naxãcügümaã Tupanaxü nangechaügu. Rü mucüma ga norü díerumaã nüxü narüngüxëë ga duüxügü ga Yudíugü ga tacü nüxü taxuxü. Rü guxügüma nayumüxë rü Tupanamaã nidexa. <sup>3</sup> Rü wüxi ga ngunexü ga yexguma tomaëxpüxarü orawa nanguxchaügu ga yáuanecü, rü nangoxetü. Rü meãma nüxü nadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxücüãx ga yema ucapu ga nawa nayexmaxügu ücuxü. Rü ñanagürü nüxü: —Pa Cornériux —ñanagürü. <sup>4</sup> Natürü nüma ga Cornériu rü meãma nüxü nadawenü, rü poraãcü namuüácüma nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü cunaxwëxe, Pa Corix? —ñanagürü. Rü nanangãxü ga yema orearü ngeruü ga daxücüãx, rü ñanagürü: —Curü yumüxëgü rü Tupana marü cuxü nüxü naxínü, rü cumaã nataãë na ñuxãcü nüxü curüngüxëëxü i duüxügü i tacü nüxü taxuxü. <sup>5</sup> —¡Rü chanaxwëxe i Yopewa cunamugü i ñuxre i yatügü na naxcèx yacagüxücèx i wüxi i yatü i Chimáü i Pedrugu äegaxü! <sup>6</sup> —Rü to i Chimáü i naxchëxmüärü paxëëwa puracüxüpatawa nangëxma rü ngëxma nape. Rü yima napata rü taxtü i taxücutüwa nangëxma —ñanagürü. <sup>7</sup> Rü yexguma nüxna iyanatauxgu ga yema orearü ngeruü ga namaã yéma idexaxü, rü Cornériu rü naxcèx naca ga taxre ga norü puracütanüxü rü wüxi ga churara ga meã naga ñnüxü ga meã Tupanaãxü yaxöxü. <sup>8</sup> Rü namaã nüxü nixu ga guxüma ga yema nüxü nadauxü, rü ñuxüchi Yopewa nanamugü. <sup>9</sup> Rü moxüãcü ga yexguma namagu naxíyane rü marü Yopexü yangaicagügu ga yema duüxügü ga Cornériu yéma mugüxü, rü Pedru rü daxü naxí ga ípataétüwa na yéma nayumüxëxücèx. Rü tocuchiarü oragu nixí ga yexguma. <sup>10</sup> Rü nataiya, rü nüxü nachixéga ga na nachibüxü. Rü yexguma norü ñna ínaxügüyane, rü nangoxetü ga Pedru. <sup>11</sup> Rü nüxü nadau ga na yangoxnaxü ga naãnetüwe, rü yéma ínarüxí ga wüxi ga naxchiru ga ñoma wüxi ga taxü ga naxchápenüürüü íxíxü. Rü norü ägümücüpëxewa naxätüxü rü yemaãcü ínarüchüxüë ñuxmata ñaxtüanewa nangu. <sup>12</sup> Rü yemagu ínarüchüxüewetaxü ga nagüxüraüxü ga naëxügü, rü äxtapegü, rü werigü. Rü yema naxchápenüüwa nayexma ta ga tacü ga tama nangöxgüxü ga Yudíugü. <sup>13</sup> Rü Pedru nüxü naxínü ga Tupanaga ga nüxü ñaxü: —Pa Pedrux ¡Inachi, rü ta imèx, rü nangöx! —ñaxü. <sup>14</sup> Rü Pedru nanangãxü rü ñanagürü: —Taxucürüwa nixí, Pa Corix, erü taguma chanangöx i tacü i toxcèx äüãchixü —ñanagürü. <sup>15</sup> Rü yexguma ga yema Tupanaga, rü wenaxärü ñanagürü: —Ngëma choma chamexëëxü rü tama name i äüãchi nüxü cuwogü —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü tomaëxpüxcüna yemaãcü nangupetü. Rü yexguma wenaxärü daxü naçhüxnagü ga yema naxchápenüü namaã ga guxüma ga nawa yexmagüxü. <sup>17</sup> Rü

poraãcü nagu narüxĩnü ga Pedru ga ƣacüchiga na yiĩxü ga yema nüxü nadauxü ga yexguma nangoxetügu. Rü yemagu ínaxĩnüyane, rü guma ipataèxwa nangugü ga yema yatügu ga Cornériu yéma mugüxü ga naxcèx ícaetanüxü ga Chimáũpata. <sup>18</sup> Rü yéma naxcèx ínacagü rü aixcüma yexma nape ga wüxi ga yatü ga Chimáũ ga Pedrugu äegaxü. <sup>19</sup> Rü Pedru nagu írüxĩnüyane ga yema nüxü nadauxü ga yexguma nangoxetügu, rü Tupanaãe i Üünexü rü ñanagürü nüxü: —Ngẽägü nixĩ i tomaèxpüx i yatügu i cuxcèx daugüxü. <sup>20</sup> —¡Inachi, rü írüxĩ, rü tama cuxoegaãeãcüma nawe rüxü! Erü choma nixĩ i núma chanamugüxü —ñanagürü. <sup>21</sup> Rü yexguma naxcèx ínaxĩ ga Pedru, rü ñanagürü nüxü ga yema yatügu: —Choma nixĩ i chauxcèx pèdaugüxü. ¿Rü ƣacüwa nuã pexĩ? —ñanagürü. <sup>22</sup> Rü nümagü nanangãxüğü, rü ñanagürüğü: —Capitáũ ya Cornériuxütawa ne taxĩ rü núma nixĩ i nuã toxü namugüxü. Rü wüxi ya yatü ya mecü nixĩ, rü Tupanaxü nangechaü. Rü guxüma i Yudíugü nüxü nangechaü i nümax. Rü wüxi ga Tupanaãrü orearü ngerüü ga daxüçüãx nanamu na cuxcèx toxü yacaxèèxüçèx ga Cornériu rü napatawa cuxüxüçèx rü nüxü na naxĩnüxüçèx i curü ore —ñanagürüğü. <sup>23</sup> Rü yexguma nanachocuxèe ga Pedru, rü yexma nanapegüxèe ga yema chütaxügu. Rü moxüãcü inaxĩachi rü nawe narüxü ga Pedru. Rü ínaxümmüçüğü ga ñuxre ga Yopecüãx ga yaxögüxü. <sup>24</sup> Rü moxüãcü Checharéawa nangugü ga ngextá Cornériu ínanguxèèxüwa namaã ga guxüma ga natanüxüğü rü namüçüğü ga nüxü nangechaüğüxü ga nüxna naxuxü. <sup>25</sup> Rü yexguma Cornériupatawa nanguxgu ga Pedru, rü ñaxtüwa naxcèx naxü ga Cornériu, rü Pedrupèxegu nayacaxãpüxü, rü nüxü nicuèxüü. <sup>26</sup> Natürü ga Pedru rü inanachixèe rü ñanagürü: —¡Inachi! Rü choma rü ta cuxrüü duüxümare chixĩ rü tama Tupana chixĩ —ñanagürü. <sup>27</sup> Rü nüğümaã yadexagüãcüma wüxigu nichocu. Rü Pedru yéma namaã inayarüxü ga muxüma ga duüxüğü ga yexma ngutaquèxegüxü. <sup>28</sup> Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü ga yema duüxüğü ga yexma ngutaquèxegüxü: —Pema nüxü pecuèx i toma i Yudíugüçèx rü nangèxma i torü mugü i toxna nachuxuxü na pemaã tangutaquèxegüxü, rü pèpatagu na tachocuxü. Natürü Tupana choxü nangoxetüxèe rü choxü nüxü nadauxèe na tama namexü na ngèmaãcü nagu na charüxĩnüxü pemaã. <sup>29</sup> Rü ngèmacèx tama chaxoõcüma núma chaxü i ngèxguma chauxcèx pengemagu. Rü ñuxma rü chanaxwèxe i chomaã nüxü pixu na ƣacüçèx chauxcèx pengemaxü —ñanagürü. <sup>30</sup> Rü Cornériu nanangãxü, rü ñanagürü: —Marü ägümüçü i ngunexü nangupetü ga ñüxgumaãcü ga tomaèxpüxarü oragu ga yáuanecü, rü nuã chopatawa chayumüxè erü guxüguma ngèmaãcü chanaxü. Rü yexguma chayumüxègu rü changoxetü, rü chauxcèx nangox ga wüxi ga yatü ga iyaurachirucüüxü. <sup>31</sup> —Rü ñanagürü choxü:

“Pa Cornériux, Tupana marü nüxü naxĩnü i curü yumüxè rü cumaã nataãe na ñuxãcü nüxü curüngüxèèxü i duüxüğü i ƣacü nüxü taxuxü. <sup>32</sup> —¡Rü Yopewa namugü i ñuxre i yatügu na naxcèx yacagüxüçèx i Chimáũ i Pedrugu äegaxü! Rü to i Chimáũ i naxchèxmüãrü paxèewa puracüxüpatagu pexü. Rü yima napata rü taxtü i taxücutüwa nangèxma”, ñanagürü choxü. <sup>33</sup> Rü yemacèx rü yexgumatama paxa cuxcèx yéma chanamugü, rü cuma rü mexü toxcèx cuxü erü núma cuxü. Rü ñuxma i guxãma i toma rü Tupanapèxewa tangèxmagü. Rü nüxü taxĩnüèchaü i gux-üma i ngèma ore i Cori namaã núma cuxü muxü na tomaã nüxü quixuxüçèx —ñanagürü ga Cornériu.

### *Pedru rü Cornériupatawa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga*

<sup>34</sup> Rü yexguma inanaxüğü ga Pedru ga na yadexaxü, rü ñanagürü: —Ñuxma waxi nixĩ i nüxü chacuáxü na Tupanacèx nawüxiguxü i guxüma i duüxüğü erü núma rü aixcüma guxãxüma nangechaü. <sup>35</sup> —Rü núma rü wüxichigü i nachiüãnewa nanade i ngèma duüxüğü i nüxü ngechaüğüxü rü mexü ügüxü. <sup>36</sup> —Rü núma ga Tupana rü Yudíugütanüwaxíra nanamu ga norü ore rü marü nüxü nixu na tüxü nüxü nangechaüxü i tórü pècadugü i ngèxguma Cristu ya guxããrü Cori ixüçüaxü yaxögügu. <sup>37</sup> —Pema rü meãma nüxü pecuèx na ƣacü ngupetüxü ga guxüwama ga Yudíugüarü naãnewa. Rü noxri ga

Cuáñ rü nüxñ nixu na Tupana naxwèxexñ na ínabaiñxñ ga duñxügñ. Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügñ ga duñxügñmañ nüxñ na yaxuxñ ga ore i mexñ. <sup>38</sup> —Rü pema nüxñ pecuèx ga ñuxácü Tupana na naporaxèèxñ ga Ngechuchu ya Nacharétucññx yerü nüxna nanaxã ga Naãe i Üünexñ. Rü nüma ga Ngechuchu rü mexñ naxü ga yema íyaxñgñxñwa, rü nanameèèè ga guxñma ga yema duñxügñ ga ngoxoñxgñxñ. Rü yemañcü nanaxü yerü Tupana nüxñ narüngñxèè. <sup>39</sup> —Rü toma nixñ ga nüxñ tadaugñxñ rü nüxñ tixuchigaxñ i guxñma ga naxñxñ ga Ngechuchu ga Yudéaanewa rü Yerucharéññrñ ñañewa. Rü yemawena rü nayamèxgñ rü curuchawa nayapotagñ. <sup>40</sup> —Natürü ga Tupana rü tomaèxpñx ga ngunexñ ngupetügu rü wena nanamaxèè rü toxçèx nanangoxèè. <sup>41</sup> —Natürü tama guxñ ga duñxügñcèx nangox. Rü toxçèxicatama nangox ga toma ga ùpamama Tupana toxñ dexe na nüxñ tixuxñcèx i Ngechuchuchiga. Rü yexguma marü yuwa ínadxguwena rü namañ tachibñe rü namañ taxaxegñ. <sup>42</sup> —Rü nümatama ga Ngechuchu toxñ nimugñ na duñxügñmañ nüxñ tixuxñcèx na Tupana marü añxgacñxñ yangucuchixèèxñ na guxñ i duñxügñarñ ngugñruñ na yññcèx. Rü nüma ya Ngechuchu nixñ i tórñ maxñxñ nangugñxñ, rü nüma tá nixñ i guxñ i duñxügñ i maxèxñ rü yuexñxñ yacagñxñ naxçèx i norñ maxñchiga. <sup>43</sup> —Rü ùpamamatama guxñma ga Tupanañrñ orearñ uruñgñ rü Ngechuchuchiga nidexagñ, rü ñanagñrñgñ:  
 “Rü nüma tá nüxñ nüxñ nangechañ i norñ pecadugñ i guxñma i duñxügñ i nüxñ yaxögñxñ”,  
 ñanagñrñgñ.

### *Tupanañe i Üünexñ rü yema duñxügñ ga tama Yudñgñ ixñgñxñtanñwa nangu*

<sup>44</sup> Rü yexguma íyadexayane ga Pedru, rü Tupanañe i Üünexñ nüxna nangu ga guxñma ga yema yema irññññxñ ga yema ore. <sup>45</sup> Rü yema yaxögñxñ ga Yudñgñ ga Pedrumañ yema íxñ, rü porañcü nabaxñchññègñ yerü Tupanañe i Üünexñ rü nüxna rü ta nangu ga yema duñxügñ ga tama Yudñgñ ixñgñxñ. <sup>46</sup> Rü nüxñ naxñññe ga to ga nagawachigñ na yadexagñxñ, rü Tupanaxñ na yacuèxññgñxñ. <sup>47</sup> Rü yexguma ga Pedru rü ñanagñrñ: —¿Éxna nangèxmaxñ i texé na nüxna nachuxuxñ i na ínabaiñxñ i ñañ duñxügñ i marü taxrññ Tupanañe i Üünexñ nüxna nguxñ? —ñanagñrñ. <sup>48</sup> Rü nanamu na Ngechuchu ya Cristuégagu na ínabaiñxñ ga yema duñxügñ ga yexwaca yaxögñxñ. Rü yexguma Pedruxñ nacèèxñgñ na yexma naxñññcèx ga ñuxre ga ngunexñ.

## 11

### *Pedru rü Yerucharéññwa yexmagñxñ ga yaxögñxñmañ nüxñ nixu ga tacñ na ngupetñxñ ga Checharéawa*

<sup>1</sup> Rü yema ngñexñgñ ga Ngechuchu imugñxñ rü yema yaxögñxñ ga Yudéagugñxñ, rü nüxñ nacuáchigagñ na yema tama Yudñgñ ixñgñxñ rü ta nayauxgññxñ ga Tupanañrñ ore. <sup>2</sup> Natürü yexguma Yerucharéññwa nanguxgu ga Pedru, rü ñuxre ga Yudñgñ ga yaxögñxñ rü Pedruxñ nixugñe. <sup>3</sup> Rü ñanagñrñgñ: —¿Rü tñxcññ natanñwa cuxñ i ngèma tama Yudñgñ ixñgñxñ, rü namañ cuchibñ? —ñanagñrñgñ. <sup>4</sup> Rü Pedru meñma namañ nüxñ nixu ga guxñma ga tacñ na ngupetñxñ, rü ñanagñrñ nüxñ: <sup>5</sup> —Choma rü Yopearñ ñañewa chayexma, rü yexguma íchayumñxèyane, rü changoxetñ. Rü nüxñ chadau ga wñxi ga naxchápenññrññ ixññ ga norñ ágñmñcñpèxewa átñxñxñ ga írñçññxññ ññxmata chauxñtawa nguxñ. <sup>6</sup> —Rü meñma nüxñ chadawenñ na nüxñ chadauxñcèx na tacñ yexmaxñ ga aixepewa. Rü nüxñ chadau ga naxññagñ ga ixágñmñcñparaxñ rü naèxñgñ ga idñraexñ, rü áxtapegñ rü werigñ. Rü yema naxchápenññwa nayexma ta ga tacñ ga tama ingöñxñ, erñ taxçèx i yixema i Yudñgñ rü naxñññchi. <sup>7</sup> —Rü nüxñ chaxññ ta ga Tupanaga ga choññ ñaxñ:

“¡Inachi! Pa Pedrux. ¡Rü ta imèx, rü nangõx!” ñaxü. <sup>8</sup>—Natürü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“Taxucürüwa nixĩ, Pa Corix, erü taguma chanangõx i tacü i toxcèx ãũächixü”, ñacharügü. <sup>9</sup>—Rü yexguma wenaxãrü ñanagürü choxü ga yema Tupanaga ga daxüwa inaxüxü:

“Ngẽma choma i Tupana chamexẽẽxü, rü tama name i ãũächixü nüxü cuwogü”, ñanagürü. <sup>10</sup>—Rü tomaẽxpüxcüna yemaãcü nangupetü, rü yexguma wenaxãrü daxü nachüxnagü ga yema naxchápenüü namaã ga guxüma ga nawa yexmagüxü. <sup>11</sup>—Rü yexgumatama guma ï ga nawa chayexmanewa nangugü ga tomaẽxpüx ga yatügü ga Checharéawa ne mugüxü ga chauxcèx daugüxü. <sup>12</sup>—Rü Tupanaãe i Üünexü choxü namu na nawe charüxüxcèx woo tama Yudíugü na yixígüxü ga yema duüxügü. Rü chomaã ta yéma naxĩ ga ñaã 6 ga yaxõgüxü. Rü napatawa tangugü ga guma yatü ga Cornériu, rü yexma tachocu. <sup>13</sup>—Rü tomaã nüxü nixu ga ñuxãcü na napatawa nüxü nadauxü ga Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxücüãx ga yexma chixü ga ñaxü nüxü:

“¡Yopewa namugü i yatügü na naxcèx yacagüxcèx i Chimáü i Pedrugu ãegaxü! <sup>14</sup>—Rü nüma tá cumaã nüxü nixu na ñuxãcü tá cuma rü guxü i cupatagugüxümaã penayaxuxü i perü maxü i taguma gúxü”, ñanagürü nüxü. <sup>15</sup>—Rü yexguma ichanaxügüga ga na chidexaxü, rü nüxna nangu ga Tupanaãe i Üünexü, yexgumarüü ga noxri tüxna nangugurüü. <sup>16</sup>—Rü yexguma ga choma rü nüxna chacuèxãchi ga Cori ya Ngechucharü ore ga yexguma ñaxgu:

“Rü aixcüma nixĩ ga Cuáü ga dexáwamare ínabaiüxẽẽxü, natürü i pema rü Tupanaãe i Üünexü tá pexna nangu”, ñaxgu. <sup>17</sup>—Rü pema nüxü pecuèx na ñuxãcü Tupana tüxna nanguxẽẽxü ga Naãe i Üünexü i yixema na Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxü yaxõgüxü. Rü ñuxma na taxrüü Tupana yema duüxügüna nanguxẽẽxü ga Naãe i Üünexü, ¿rü ñuxücürüwa i choma i nüxü chaxoxü na naga chaxĩnüxü ya Tupana? —ñanagürü ga Pedru. <sup>18</sup>Rü yexguma yema orexü naxĩnüegu ga yema yaxõgüxü ga Yerucharéücüãx, rü nachianegümare. Rü Tupanaxü nicuèxüügü. Rü ñanagürügü: —Rü ngẽmawa nüxü tacuèx na Tupana tüxü dexü ya yixema woo tama Yudíugü ixígüxe. Rü ngẽxguma nüxü tarüxoegu i tümaãrü chixexü rü Tupanacèx tadaugüga, rü nüma tüxna nanaxã i maxü i taguma gúxü —ñanagürügü.

### *Yaxõgüxü ga Aütioquíawa yexmagüxüchiga*

<sup>19</sup> Rü yexguma Etébaüxü yamèxgüguwena, rü norü uwanügü poraãcü nawe ningëxütanü ga yema yaxõgüxü. Rü yemacèx nügü nawoone. Rü Peníchiawa, rü Chiprewa rü Aütioquíawa nabuxmü. Rü yéma nüxü nixugüe ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. Natürü Yudíugümaãxĩcatama nüxü nixugüe ga yema ore rü tama ga togümaã. <sup>20</sup> Natürü yéma Aütioquíawa nangugü ta ga ñuxre ga togü ga yaxõgüxü ga Chíperecüãx, rü Chirenecüãx. Rü nümagü rü yema tama Yudíugü ixígüxümaã rü ta nüxü nixugüe ga ore i mexü i Cori ya Ngechuchuchiga. <sup>21</sup> Rü Tupana nüxü narüngüxẽẽ, rü nanaporaexẽẽ. Rü yemacèx muxüma ga yema duüxügü rü nüxü narüxoe ga nuxcümaüxü ga nacümagü, rü Cori ya Ngechuchuaxü nayaxõgü. <sup>22</sup> Rü yexguma yemaxü nacuáchigagüga ga yema yaxõgüxü ga Yerucharéüwa yexmagüxü, rü Aütioquíawa nanamugü ga Bernabé. <sup>23</sup> Rü yexguma yéma nanguxgu ga Bernabé, rü nüxü nadau ga ñuxãcü Tupana nüxü na rüngüxẽẽxü ga yema yaxõgüxü ga Aütioquíacüãx, rü poraãcü namaã nataãe. Rü nayaxucüxëgü ga guxüma na meãma Cori ya Ngechuchuwe naxĩãmaxüxcèx, rü taguma nüxü naxoexüxcèx. <sup>24</sup> Yerü nüma ga Bernabé rü wüxi ga yatü ga mecü nixĩ. Rü aixcüma Tupanaãe i Üünexü rü nawa nayexma, rü napore ga norü õwa. Rü yemacèx muxüchixüma ga duüxügü rü Cori ya Ngechuchucèx naxĩ rü nüxü nayaxõgü. <sup>25</sup> Rü yemawena ga Bernabé rü Tarsuwa naxü na Chaurucèx yadauxüxcèx. <sup>26</sup> Rü yexguma nüxü iyangauxgu, rü Aütioquíawa nanaga. Rü wüxi ga taunecü wüxiwa

yéma nayexmagü namaã ga yema yaxõgüxũ. Rũ nanangúexẽẽ ga muxũchixũma ga duũxũgũ. Rũ Aũtioquíawa nixĩ ga inaxũgũxũ ga duũxũgũ na Cristutanũxũmaã na naxugũãxũ ga yema yaxõgüxũ. <sup>27</sup> Rũ yexgumaũcüü Yerucharéũwa ne naxĩ ga ñuxre ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ rũ Aũtioquíawa naxĩ. <sup>28</sup> Rũ natanũwa nayexma ga wũxi ga orearũ uruũ ga Agabu ga naega. Rũ nanangutaquẽxexẽẽ ga yema yaxõgüxũ ga Aũtioquíawa yexmagüxũ. Rũ yema ngutaquẽxewa rũ inachi ga Agabu rũ Tupanaãẽ i Üünexũ nanamu ga na yadexaxũ, rũ ñanagürü: –Wũxi i taiya i taxũ tá ínangu i guxũ i ñaã nachiũãnewa –ñanagürü. Rũ aixcũma ínangu ga yema taiya ga yexguma Cáudiu ãẽxgacü ixĩxgu. <sup>29</sup> Rũ yexguma ga yema yaxõgüxũ ga Aũtioquíawa yexmagüxũ, rũ marũ wũxigu nagu narũxĩnũẽ na yéma ngĩxũ namugũxũcèx ga dīeru na nũxũ nangũxẽẽgũxũcèx ga yema yaxõgüxũ ga Yudéaanegu ãchiũgũxũ. Rũ wũxichigü ngĩxũ inaxã ga dīeru yexgumarũũ ga ñuxre ga nũxũ yexmacü. <sup>30</sup> Rũ yemaãcü nanaxũgũ, rũ Bernabé rũ Chaurumaã yéma ngĩxũ namugũ ga yema dīeru naxcèx ga yema yaxõgüxũãrũ ãẽxgacügũ ga Yudéaanewa yexmagüxũ.

## 12

### *Ãẽxgacü ga Erode rũ Chaũtiáguxũ nimèx rũ Pedruxũ napoxcu*

<sup>1</sup> Rũ yexgumaũcüü inanaxũgũ ga ãẽxgacü ga Erode ga na ínayauxũãxũ ga ñuxre ga yaxõgüxũ ga Yerucharéũcüãx na napoxcuexũcèx. <sup>2</sup> Rũ norũ churaragũxũ namu na taramaã Chaũtiágu ga Cuáũẽneẽxũ yamèxgũxũcèx. <sup>3</sup> Rũ yexguma nũxũ nadèuxgu ga Erode ga norũ me na yĩxũ ga Yudíugũ ga yema na naxũxũ, rũ norũ churaragũxũ namu na Pedruxũ rũ ta yayauxgũxũcèx. Rũ yema nangupetü ga Yudíugũarũ peta ga Üpetüchigagu ga yexguma pãũ ga ngearũ puxẽẽruũãxũ nangõxgũgu. <sup>4</sup> Rũ yexguma Pedruxũ yayauxgũgu, rũ poxcupataũgu nayatèxcuchi. Rũ ñuxũchi ga Erode rũ nanamu ga ãgũmücütücumü ga norũ churaragũ na nũxna nadaugũxũcèx. Rũ wũxitücumüwachigü rũ nayexma ga ãgũmücü ga churaragũ. Rũ yemaãcü nanaxũ ga Erode, yerü nagu narũxĩnũ ga yema petawena guxũ ga duũxũgũpẽxewa na nagaãxũcèx na yamèxgũãxũcèx. <sup>5</sup> Rũ yemaãcü ga Pedru rũ poxcupataũwa nayexma rũ churaragũ rũ meãma nũxna nadaugũ. Natürü ga yema yaxõgüxũ ga Yerucharéũcüãx rũ poraãcü nayumũxègũ, rũ Tupanana naxcèx nacagũ.

### *Tupana rũ Pedruxũ ínanguxuchixẽẽ ga poxcupataũwa*

<sup>6</sup> Rũ yematama ga chũtaxũgu naxũpa ga yema ngunexũ ga Erode duũxũgũpẽxewa nagaxchaũxũ, rũ taxre ga churaragũarũ ngãxũwa nape ga Pedru. Rũ taxre ga cadena-maã ninèixgũchacüü. Rũ togü ga churaragũ ga dauxũtaexũ nũxna nadaugũ ga poxcupataũãrũ ããx. <sup>7</sup> Rũ ngürũachi yema poxcupataũwa nangox ga wũxi ga orearũ ngeruũ ga daxũcüãx ga Coriarũ. Rũ poraãcü nangóone ga guma poxcupataũwa. Rũ yema orearũ ngeruũ Pedruxũ nacuxagũ, rũ nanabaixãchixẽẽ. Rũ ñanagürü: –¡Paxama írũda! –ñanagürü. Rũ yexgumatama ínawègũ ga guma cadena ga Pedru namaã inèixgũchacüücü. <sup>8</sup> Rũ Pedruxũ ñanagürü ga yema orearũ ngeruũ: –¡Rũ icuxcuchichiru rũ nacuaixcu i curũ chapatu! –ñanagürü. Rũ yemaãcü nanaxũ ga Pedru. Rũ ñanagürü ta: –¡Rũ icuxcuchi i curũ gáuxũchiru, rũ chowe rũxũ! –ñanagürü. <sup>9</sup> Rũ nawe narũxũ ga Pedru. Rũ tama nũxũ nacüex ga aixcũma na yĩxũ ga yema orearũ ngeruũ namaã üxũ. Rũ naxcèx rũ nangoxetümare. <sup>10</sup> Rũ nũxũ nachopetü ga nũxĩraũxũ ga dauxũtaexũ, rũ ñuxũchi ga yema to ga dauxũtaexũ. Rũ yexguma nawa nangugũgu ga yema ããx ga áchumenèxãnaxcèx ga ítamũwaama üxũ, rũ nüèchama niwãxna. Rũ ínachoxũ. Rũ yexguma marũ wũxi ga ítamũ inaxĩxgu, rũ nũxna inayarütaxu ga yema orearũ ngeruũ. <sup>11</sup> Rũ yexguma nũxũ nicuèxãchi ga Pedru, rũ nügũmaã ñanagürü: –Ñuxma waxi i nũxũ chacuáxũ na aixcũma Cori ya Tupana núma namuxũ i norũ orearũ ngeruũ na Erodemèxèwa choxũ napuxũ, rũ nawa choxũ ínanguxuchixẽẽxũ i guxũma i ngẽma chomaã naxũgũchaũxũ i ngẽma Yudíugũ i

tama yaxōgūxū –ñanagürü. <sup>12</sup> Rū yexguma yemaxū yacuèxāchigu ga Pedru, rü ngĩpatawa naxū ga wūxi ga ngecū ga Mariagu āegacū. Rū ngĩma iyixī ga Cuáu Marcu naē. Rū yéma nangutaquēxegū ga muxūma ga duūxūgū ga yéma yumūxēgūxū. <sup>13</sup> Rū iāxtüarū poxeguxūārū iāxwa, rü: –Tu tu tu –ñanagürü ga Pedru. Rū wūxi ga pacū ga Rode ga ngĩega íyadau. <sup>14</sup> Rū yexguma nagawa nüxū nacuèxgu ga na Pedru yīxū, rü ngĩrū taāēmaā rü íiyañamare na nüxū yanaxuxū ga na Pedru yīxū ga iāxtüarū iāxgu chicū. Rū tama iyawāxna ga iāx. <sup>15</sup> Rū yema yexmagūxū rü: –Cungēāēmare –ñanagürügū ngīxū. Natürü ngĩma rü: –Aixcūma nixī –ngĩgürügū. Rū yexguma ñanagürügū: –Maneca tama nūma nixī. Rū norü dauruū i daxūcūāxmare nixī –ñanagürügū. <sup>16</sup> Natürü ga Pedru rü yoxni iāxwa: –Tu tu tu –ñanagürüama. Rū yexguma naxcè x yawāxnaāgu rü nüxū nadaugūgu ga Pedru na yīxū, rü nabaixāchiāēgū. <sup>17</sup> Natürü nūma naxunagūmēxē, rü naxmēxmaā nayanachianexēēgū. Rū namaā nüxū nixu na ñuxācū Cori ínanguxuchixēēxū ga poxcupataūwa. Rū ñanagürü ta: –¡Chaūtiāgumaā rü ngēma togū i yaxōgūxūmaā nüxū pixu i ngēma ore! –ñanagürü. Rū yexguma inaxūāchi, rü toxnamana naxū. <sup>18</sup> Rū yexguma yangunegu, rü yema churaragū ga poxcupataūwa dauxūtaegūxū rü poraācū nanaxixāchiāēgū yerü tama nüxū nacuèxgū ga tacū na ngupetūxū namaā ga Pedru. <sup>19</sup> Rū yemacèx ga Erode rü yema churaragūxū namu na Pedrucèx yadaugūxūcèx. Rū yexguma taxuxūūma iyangaugūgu, rü Erode rü yema churaragūgutama nananguxēē na nayuexūcèx. Rū yemawena ga Erode rü ínaxūxū ga Yudéaanewa, rü Checharéagu nayaxāchiū.

### *Nayu ga Erode*

<sup>20</sup> Rū Erode rü namaā nanu ga Tirucūāxgū rü Chi-dāūcūāxgū. Natürü ga yema Tirucūāxgū rü Chidāūcūāxgū rü naxcèx nadaugū na ñuxācū Erodexū nangūxmūxēēgūxū, yerü Erodechīūānewa nixī ga nayauxgūāxū ga nabū. Rū yemacèx wūxi ga Erodearū duūxū ga āēxgacū ga Batumaā naxāmūcūgū na nüxū nangūxēēxūcèx na Erodemaā yadexagūxūcèx. <sup>21</sup> Rū Erode rü namaā inaxuneta ga wūxi ga ngunexū na namaā yadexaxūcèx. Rū yexguma yema ngunexū ga nagu inaxunetaxūwa nanguxgu, rü yema Tirucūāx rü Chidāūcūāx rü Erodexūtawa nangugū. Rū nicūxcuchi ga Erode ga norü āēxgacūchiru, rü norü tochicaxūwa narūto, rü duūxūgūmaā nüxū nixu ga norü ore. <sup>22</sup> Rū yexguma ga guxūma ga yema duūxūgū rü tagaācū ñanagürügū: –Ñāā āēxgacū rü tama duūxūārū dexarūū nixī i norü dexa, natürü ñoma Tupanaārū dexarūū nixī –ñanagürügū. <sup>23</sup> Rū Erode rü yema duūxūgūarū oremaā nataāē, rü tama Tupanaxū nicuèxūūchaū ga ñuxācū Tupana nüxū narūngūxēēxū. Rū yemacèx wūxi ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx rü yexgumatama Erodexū niāaawexēē. Rū ōxmigū nanangōx, rü yemamaā nayu. <sup>24</sup> Natürü yema yaxōgūxū rü yexeraācū guxūwama nüxū nixugūe ga Cori ga Tupanaārū ore. Rū muxūchixū ga duūxūgū nüxū nayaxōgū. <sup>25</sup> Rū yexguma marū yanguxēēāgu ga norü puracū ga Chauru rü Bernabé, rü ínachoxū ga Yerucharéūwa, rü wenaxārū Aūtioquíacèx nawoegu. Rū nayagagū ga Cuáu Marcu.

## 13

### *Bernabé rü Chauru rü inanaxūgūe ga to ga nachīūānewa na nangegūāxū ga Tupanaārū ore*

<sup>1</sup> Rū yema yaxōgūxū ga Aūtioquíawa yexmagūxūtanūwa rü nayexma ga ñuxre ga yatūgū ga Tupanaārū orearū uruūgū, rü ñuxre ga yatūgū ga Tupanaārū orewa nguxēētaegūxū. Rū yematanūwa nayexma ga Bernabé, rü Chimáu ga Waxwegu āegaxū, rü Dúchiu ga Chirenecūāx, rü Manaē ga wūxigu āēxgacū ga Erodemaā yaexū, rü Chauru. <sup>2</sup> Rū wūxi ga ngunexū ga yexguma Coricèx ínangutaquēxegūgu rü tama nachibūeācūma ínayumūxēgūguyane, rü Tupanaāē i Ūūnexū rü ñanagürü nüxū: –¡Choxna penamugū i Chauru rü Bernabé na naxūgūāxūcèx i ngēma puracū i choma nawa

chanamugüchaŭxü! –ñanagürü. <sup>3</sup> Rü yexguma nüxü nachauegu ga tama nachibüeãcüma na nayumüxëgüxü, rü Chauru rü Bernabéétügu naxümëxgü ga yema yaxögüxü, rü ñuxüchi inanamuãchitanü na naxügüãxüçèx ga Tupanaärü puracü.

### *Chiprewa naxi ga Bernabé rü Chauru*

<sup>4-5</sup> Rü Tupanaãe i Üünexü rü inanamuãchitanü ga Bernabé rü Chauru. Rü ñãne ga Cheúchiawa naxi, rü gumaärü türewa inaxiãchi, rü capaxü ga Chiprewa naxi. Rü Cuáŭ Marcu nawe narüxü na nüxü nangüxëëxüçèx. Rü yexguma Charamína ga ñãneärü türewa nangugügu, rü inanaxügüe ga nüxü na yaxugüxü ga Tupanaärü ore ga Yudíugüarü ngutaquëxepataüguwa. <sup>6</sup> Rü guxügu nixiãgütanü ga yema capaxüwa ñuxmata Papu ga ñãnewa nangugü. Rü yéma namaã inayarüxi ga wüxi ga Yudíu ga yuüxü ga Barechúgu ãegaxü. Rü nüma rü wüxi ga idoratëxáxü nixi yerü nügü yaxuxgu rü aixcüma Tupanaärü orearü uruŭ nixi. <sup>7</sup> Rü nayexma ga yema capaxüärü ãëxgacü ga Chérquiu Paurugu ãegaxü. Rü nüma nixi ga wüxi ga yatü ga meã naãexü cuácü. Rü yema yuüxü rü guma ãëxgacüarü ngüxëëruŭ nixi. Rü nüma ga ãëxgacü rü norü duüxügüxü namu na Chauru rü Bernabéçèx yacagüxüçèx, yerü nüxü naxinüchaŭ ga Tupanaärü ore. <sup>8</sup> Natürü yema yuüxü ga Griégugawa Erimínugu ãegaxü, rü Chauru rü Bernabéna nayanuxü na Tupanaärü orexü yaxugüxü. Yerü tama nanaxwëxe na yaxöõxü ga guma ãëxgacü. <sup>9-10</sup> Natürü ga Chauru ga Paurugu ta ãegaxü, rü aixcüma Tupanaãe i Üünexü nawa nayexma. Rü nüma ga Pauru rü meãma nüxü nadawenü ga yema yuüxü, rü ñanagürü nüxü: –Pa Idoratëxáxü Pa ngoxo Nanex, cuma rü chixexüxicatama cuxüxchaŭ, rü naxchi cuxai i guxüma i mexü. ¿Ñuxgura tá ta i nüxü curüxoxü na ícuyatóxëëxü i Cori ya Tupanaärü ore i aixcüma ixixü? <sup>11</sup> –Ñuxmatátama cuxü napoxcu ya Cori ya Tupana. Rü tá cungexetü, rü ñuxre i ngunexügu rü täütáma nüxü cudau ya üèxcü –ñanagürü. Rü yexgumatama naxçèx naxëãnexüchi ga yema yuüxü, rü naxmëxmaã nadaugü na texé naxmëxgu yayauxãchixüçèx rü namaã ítixüxüçèx. <sup>12</sup> Rü yexguma yemaxü nadëuxgu ga yema capaxüärü ãëxgacü rü nayaxö ga Tupanaärü ore, yerü namaã nañaxãchiãe ga yema Pauru rü Bernabé nüxü ngüxëëxü ga Cori ya Tupanachiga.

### *Pauru rü Bernabé rü Pichídiaanewa yexmane ga ñãne ga Aütioquíawa nangugü*

<sup>13</sup> Rü Papuwa inaxiãchi ga Pauru namücügümaã rü nixãŭ ga taxtü ga taxüwa. Rü Pérupe ga ñãnewa nangugü ga Paŭpíriaanewa. Natürü yéma nüxna naxo ga Cuáŭ Marcu, rü Yerucharéüçèx nataegu. <sup>14</sup> Rü Pérupewa inaxiãchi ga Pauru rü Bernabé rü ñãne ga Aütioquíawa nangugü ga Pichídiaanewa. Rü yéma rü ngüxchigaarü ngunexügu rü Yudíugüarü ngutaquëxepataügu nachocu, rü yéma narütogü natanüwa ga yema íngutaquëxegüxü. <sup>15</sup> Rü yema ngutaquëxewa rü nüxü nadaumatügü ga Tupanaärü mugü ga Moíché ümatüxü rü yema ore ga Tupanaärü orearü uruügu ümatüxü. Rü yemawena, rü guma ngutaquëxepataüärü ãëxgacügü, rü Bernabé rü Pauruna nacagü, rü ñanagürügü: –Pa Toeneëgüx, ngëxguma pexü nangëxmagu i perü ore i taãëëëruŭ i toxçèx rü marü name i ñuxma tomaã nüxü pixu –ñanagürügü. <sup>16</sup> Rü yexguma inachi ga Pauru, rü naxunagümëxë na iyanachianexüçèx ga duüxügü. Rü yexguma duüxügümaã nidexa, rü ñanagürü: –Pa Duüxügü Pa Chautanüxügüx rü Guxãma i Pema i To i Nachiüãnecüãx Ixígüxex ya Tupanaxü Ngechaügüxe, rü jiperüxínüë! <sup>17</sup> –Yima tórü Tupana i yixema i Yudíugü, rü tüxü nade ga nuxcümaügüxe ga tórü oxigü na tüxü nangüxëëxüçèx. Rü poraãcü tüxü nimuxëë ga yexguma woo to ga nachiüãne ga Equituanewa tayexmagügu. Rü yemaãcü wüxi ga taxü ga nachiüãne tüxü nixígüxëë. Rü ñuxüchi yemawena, rü norü poramaã tüxü ínagaxü ga yema naãnewa. <sup>18</sup> –Rü dauxchitawa ga ngextá taxüema íxãpataxüwa tüxü nagagü. Rü yéma 40 ga taunecü Tupana yaxna tümamaã naxinü ga guxema tórü oxigü. <sup>19</sup> –Rü Tupana nanadai ga yema 7 ga ãëxgacügü ga Canaãnecüãxgü guxüma ga norü duüxügümaãchigü. Rü yemaãcü nanaxü na tórü oxigüna naxããxüçèx ga yema naãne na tümaärügüxüchi yixüçèx. <sup>20</sup> –Rü

450 ga taunecü rü yemaãcü tüxü narüngüxêê. Rü yemawena rü tüxna nanamu ga togü ga ãëxgacügü ga dauruügu ñuxmata Tupanaãrü orearü uruü ga Chamue ingucuchix.  
<sup>21</sup>—Rü yexguma ga duüxügu rü Tupanana naxcèx nacagü ga wüxi ga ãëxgacü ga rei na namaã inacuáxcèx. Rü Tupana rü nüxna nanamu ga Chaú ga Chiche nane ga Beyamítaa ixïcü. Rü nüma nüxna nadau ga duüxügu ga 40 ga taunecügu. <sup>22</sup>Rü yemawena ga Tupana rü ínanatèxüchi ga Chaú, rü Dabíxü naxuneta na guma norü ãëxgacü yíixücèx. Rü Dabíxü nixuchiga ga Tupana, rü ñanagürü:

“Nüxü chadau rü Dabí ya Ichaí nane rü wüxi ya yatü ya poraãcü choxü ngúchaücü nixí.

Rü nüma tá nanaxü i guxüma i ngëma choma chanaxwèxexü”,  
 ñanagürü ga Tupana. <sup>23</sup>Rü nuxcüma ga Tupana rü marü inaxuneta rü wüxi i Dabítaa tá nixí i Cristu ixíxü, rü tá nanamaxèxêê i Yudíugü. Rü Ngechuchu nixí ga guma maxèxèeruü ga tórü oxigümaã nüxü yaxucü ga Tupana. <sup>24</sup>Natürü naxüpa ga Ngechuchu na ínguxü, rü Cuáü ga baiüxèeruü rü guxüma ga Yudíugümaã nüxü nixuchiga ga ore i mexü rü ñanagürü:

“Rü name nixí i nüxü perüxoe i pecüma i chixexü, rü Tupanacèx pedaugü, rü ípebaiü”,  
 ñanagürü. <sup>25</sup>Rü yexguma marü yangaicaxgu ga tá na nayuxü ga Cuáü, rü ñanagürü:

“Rü tama choma nixí i ngëma pema nagu perüxínüxü i Cristu chíxü. Natürü chowema ne naxü i nüma ya aixcüma Cristu ixïcü. Rü choma rü napèxewa taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunüarü wëgüwaxüra chame erü nüma rü wüxi i ãëxgacü i tacüxüchima nixí”, ñanagürü ga Cuáü. <sup>26</sup>Rü ñanagürü ga Pauru, —Pa Chautanüxügu i Abráütaagüx, rü Guxãma i Pema i To i Nachiüãnecüãx i Tupanaxü Ngechaügüxex, rü pexcèx nixí i ñaã ore i tüxü maxèxèexü. <sup>27</sup>—Rü aixcüma yema Yerucharéüãxgü ga duüxügu rü yema norü ãëxgacügü rü tama nüxü nacüexgü ga Tupana Nane na yíixü ga Ngechuchu. Rü tama meã nüxü nacüexgü ga tacüchiga na yíixü ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügu ümatüxü i ñuxma perü ngutaquèxepataüwa nüxü pedamatügüxü i wüxichigü i ngüxchigaarü ngunexügu. Rü yemaãcü nümagütama ga yema duüxügu ga Ngechuchuxü imèxgüxü rü yexguma yamèxgüãgu rü nayanguxèê ga yema ore ga nuxcüma ümatüxü. <sup>28</sup>—Rü woo taxuüma ga tacü ga chixexü nawa inayangaugü na nayuxèëãxücèx, natürü Piratuna naxcèx nacagü na yamáãxücèx. <sup>29</sup>—Rü ningu ga guxüma ga yema ore ga Tupanaãrü orearü uruügu ümatüxü ga Ngechuchuchiga ga ñuxãcü tá na nayuxü. Rü yemawena rü nanayauxgü ga naxüne ga curuchawa, rü wüxi ga naxmaxügu nayanaxücuchigü. <sup>30</sup>—Natürü ga Tupana rü wena nanamaxèê ga woo marü na nayuxü. <sup>31</sup>—Rü nüma ga Ngechuchu rü muxüma ga ngunexü naxcèx nangox ga yema duüxügu ga nawe rüxíxü ga yexguma Gariréaanewa ne naxüxgu rü Yerucharéüwa naxüxgu. Rü ngëma duüxügu nixí i ñuxma i guxü i duüxügümaã nüxü ixugüxü i nachiga. <sup>32-33</sup>Rü ngëmaãcü i toma rü núma tangugü na pemaã nüxü tixuxücèx i ngëma ore i aixcüma mexü. Rü dücax, rü yema uneta ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigümaã nüxü yaxuxü ga Tupana, rü taxcèx nayanguxèê ga yexguma Ngechuchuxü wena namaxèêgu. Rü wiyaegüpanewa i norü taxre i capíturuwa rü ngëmachiga nüxü nixu i ngëxguma:

“Cuma nixí i Chaune, rü choma nixí i Cumatü chíxü”, ñaxgu. <sup>34</sup>—Rü Tupana rü nuxcüma rü marü nüxü nixu ga wena tá na namaxèëãxü ga Ngechuchu na tama yayixixücèx ga naxüne. Rü norü orewa rü ñanagürü:

“Rü choma tá pexcèx chayanguxèê ga yema unetagü i üünegüxü i aixcüma ixígüxü ga nuxcüma Dabímaã nüxü chixuxü”,

ñanagürü. <sup>35</sup>—Rü ngëmacèx toxnamana i Tupanaãrü orewa rü ñanagürü ta:

“Tama cunaxwèxe na yayixixü i naxüne ya Cune ya üünecü,”

ñanagürü. <sup>36</sup>—Rü yexguma namaüxgu ga Dabí, rü nüxü narüngüxèê ga norü duüxügu, yexgumarüü ga ñuxãcü Tupana namuxü. Natürü ñuxüchi nayu, rü nanatü rü naèxütagu natèx ga naxüne, rü niyixi. <sup>37</sup>—Natürü guma Tupana wena namaxèëcü ga Ngechuchu



rü tama niyixi ga naxüne. <sup>38</sup> –Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgüx, rü chanaxwèxe i nüxü pecuèx rü yimatama Ngechuchugagu Tupana tüxü nüxü nangechaü i tórü pecadugü ngëxgumarüü i pemaã nüxü tixuxürüü. <sup>39</sup> –Rü ñuxma ya guxâma ya yixema nüxü yaxögüxe, rü Ngechuchugagu Tupana tüxü nüxü nangechaü i guxüma ga yema pecadugü ga noxri taxucürüwa tüxü nüxü nangechaüxü ga yexguma nagu taxixgu ga yema mugü ga Moïché ümatüxü. <sup>40</sup> –Rü pexuãëgü na tama pegu nanguxücèx i ngëma poxcu i Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixuchigaxü ga yexguma ñagügu:

<sup>41</sup> “Rü dücax, Pa Duüxügü i Tupanaärü Orexü Cugüexüx, rü tá pebaixâchie rü tá peyue erü pema pemaxëyane rü tá chanaxü i tacü i taxü. Rü pema rü täütâma peyaxögü i woo texé pemaã nüxü ixuxgu”,

ñanagürü. Rü yexma nayacuèxëë ga Pauru ga norü ore. <sup>42</sup> Rü yexguma guma ngutaquëxepataüwa ínachoxügu ga Pauru rü namücügü, rü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü rü nüxü nacèèxügü na to ga ngüxchigaarü ngunexügu rü wenaxârü yematama orexü namaã yaxuxücèx. <sup>43</sup> Rü yexguma marü nüxü nachauegu ga na nangutaquëxegüxü, rü Pauru rü Bernabéwe narüxí ga muxüma ga Yudíugü rü müxüma ga togü ga duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü natürü Yudíugürüü yaxögüxü. Rü Pauru rü Bernabé rü namaã nidexagü rü nayaxucuxëgü na guxüguma nagu naxínüëechaxücèx ga ñuxâcü Tupana nüxü ngechaüâcüma na nadexü. <sup>44</sup> Rü yema to ga ngüxchigaarü ngunexügu, rü wixgutaèx guxüma ga yema ñanecüâx nangutaquëxegü na inaxínüëxücèx ga Tupanaärü ore. <sup>45</sup> Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudíugü ga tama ngutaquëxegu chocuxü. Rü yexguma nüxü nadaugügu ga na namuxüchixü ga duüxügü ga Paurucèx ngutaquëxegüxü rü poraãcü nixâüxâchie. Rü inanaxügüe ga na Pauruxü nachoxügagüxü rü namaã naguxchigagüxü. <sup>46</sup> Natürü ga Pauru rü Bernabé rü tama namuüëâcüma yema Yudíugüxü nangâxügü, rü ñanagürügü: –Tupana nanaxwèxe na pemaãxíra nüxü tixuxü i norü ore. Natürü ñuxma na nüxü pexoexü i ngëma ore rü tama na penayauxgüchaüxü i maxü i taguma gúxü, rü ngëmacèx i ñuxmax i toma rü tá ngëma tama Yudíugü ixígüxütanüwa taxí. <sup>47</sup> –Yerü yemaãcü toxü namu ga Cori, rü ñanagürü: “Duüxügü i tama Yudíugü ixígüxüârü ngóonexëëruü marü cuxü chixíxëë, na guxüwama i ñoma i nañewa cunangexücèx i chorü ore i maxëxëëruü”,

ñanagürü. <sup>48</sup> Rü yexguma yema orexü naxínüëgu ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü, rü nataãëgü rü ñanagürügü: –Rü namexëchi nixí i ñaã Cori ya Tupanaärü ore –ñanagürügü. Rü nayaxögü ga guxüma ga yema duüxügü ga Tupana marü nüxü unetaxü na nayauxgüâxücèx i maxü i taguma gúxü. <sup>49</sup> Rü yemaãcü guxüwama ga yema nañewa nanguchigü ga Cori ya Tupanaärü ore. <sup>50</sup> Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxü yaxögüchaüxü, rü chixexümaã nayaxucuxëgü ga ñuxre ga ngexügü ga mexügü ga Tupanaxü ngechaügüxü rü guma ñaneärü ãëxgacügü na Pauru rü Bernabéxü ínawoxüxücèx. Rü yemacèx ínawoxü ga yema nañewa. <sup>51</sup> Rü yexguma ga Pauru rü Bernabé rü inapagücutü ga norü üxaxücutü na yemawa nüxü yacuèxâchitanüxücèx ga norü chixexü ga yema ñanecüâxgü ga duüxügü. Rü ñuxüchi ga Pauru rü Bernabé rü ñane ga Icíniüwa naxí. <sup>52</sup> Natürü yema yaxögüxü ga guma ñane ga nawa ínachoxünewa yexmagüxü rü poraãcü Tupanamaã nataãëgü, rü Naã i Üünexü rü aixcüma nawa nayexma.

## 14

### *Pauru rü Bernabé rü ñane ga Icíniüwa nayexmagü*

<sup>1</sup> Rü Icíniüwa rü wüxigu Yudíugüarü ngutaquëxepataügu nachocu ga Pauru rü Bernabé. Rü meãma nüxü nixuchiga ga Tupanaärü ore rü yemaãcü nayaxögü ga muxüma ga duüxügü ga Yudíugü rü yema tama Yudíugü ixígüxü rü ta. <sup>2</sup> Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxü yaxögüxü, rü chixexümaã nayaxucuxëgü ga yema tama Yudíugü ixígüxü na yema yaxögüxüchi naxaiaxücèx. <sup>3</sup> Rü yemacèx muxüma ga ngunexü yexma

narūcho ga Pauru rü Bernabé, rü tama namuēēcūma nūxū nixuchiga ga Cori ya Tupanaārū ore. Rü yema duūxūgūmaā nūxū nixu na ñuxācū Tupana poraācū tūxū nangechaūxū. Rü nūma ga Cori rü yema duūxūgūxū nūxū nadauxēē na namaā nataāēxū ga yema ore. Rü yemacēx Pauru rü Bernabéxū narūngūxēē na inawēxgūāxūcēx ga cuèxruūgū rü na naxūgūāxūcēx ga mexūgū ga Tupanaārū poramaā naxūgūxū. <sup>4</sup> Natürü ga guma ñānecūāx ga duūxūgū rü nitoye. Rü nūmaxū rü yema Yudíugūwaama naxūgū rü togū rü Pauru rü Bernabéwaama naxūgū. <sup>5</sup> Rü yexguma ga yema Yudíugū, rü yema duūxūgū ga tama Yudíugū ixīgūxū, rü guma ñāneārū āēxgacūgūmaā wūxigu nagu narūxīnūē na Pauruxū rü Bernabéxū yayauxgūxū na nutamaā inamuxūchigūāxūcēx. <sup>6-7</sup> Natürü yexguma nūxū nacuāchigagūgu ga Pauru rü Bernabé, rü nibuxmū. Rü Dicóniūānewa yexmane ga ñānegū ga Listra rü Derbewa naxī. Rü guma ñānegūwa rü guxūma ga yema naānewa ipeagūxū ga duūxūgūmaā rü ta nūxū nixuchigagū ga ore i mexū.

### *Nutagūmaā Pauruxū inamuxūchigū ga Listrawa*

<sup>8-9</sup> Rü yéma Listrawa nayexma ga wūxi ga yatū ga ínapogūcutūxū norū bucūmatama. Rü yéma narūto rü inarūxīnū ga yema Pauru nūxū ixuxū ga ore. Rü Pauru rü meāma nūxū nadawenū, rü nūxū nadau ga na nūxū nayexmaxū ga norū ō na naxcēx yataanexūcēx. <sup>10</sup> Rü yexguma ga Pauru rü tagaācū ñānagūrū nūxū: —¡Inachi, rü meāma ínangacutū! —ñānagūrū. Rü yexguma inayuxnagū ga guma yatū, rü inanaxūgū ga na iyaxūxū. <sup>11</sup> Rü yexguma yema muxūma ga duūxūgū nūxū daugūgu ga yema na naxūxū ga Pauru, rü tagaācū yema Dicóniūgawa nidexagū, rü ñānagūrūgū: —Tupanagū i naduūxūgūraūxū inarūxīgū, rü tatanūwa nangugū —ñānagūrūgū. <sup>12</sup> Rü Bernabé rü tupana ga Chéumaā nanaxūégagū. Rü Pauru rü Érememaā nanaxūégagū yerū nūma nixī ga yadexaxū. <sup>13</sup> Rü guma ñāne íxūcuxūwa nayexma ga tupana ga Chéuarū tupauca ga taxūne. Rü guma tupaucaarū pai rü yéma nanagagū ga wocagū ga iyatūxū ga putūramaā ngèxāégūxū. Rü nūma ga pai rü ga duūxūgū rü nanadaixchaū ga yema wocagū naxcēx ga Pauru rü Bernabé na yemamaā nūxū yacuèxūgūxūcēx. <sup>14</sup> Natürü yexguma nūxū yacuèxāchitanūgu ga Bernabé rü Pauru, rü norū gāuxūchirugu nagāugūe na yema duūxūgū nūxū cuèxgūxūcēx na tama namexū ga yema naxcēx naxūechaūxū. Rü yema muxūma ga duūxūgūtanūwa nabuxmū, rü ñaxūmaā aita naxūe: <sup>15</sup> —Pa Yatūgūx, ¿tūxcūū toxcēx penaxū i ngēma? Toma rü pexrūū duūxūgūmare tixīgū. Rü nuā taxī na pemaā nūxū tayarūxūxūcēx na nūxū perūxoexūcēx i ngēma chixexūgū i taxuwama mexū rü naxcēx pedaugūxūcēx ya Tupana ya maxūcū ga naxūcū ga daxūguxū i naāne, rü ñoma i naāne, rü taxtū i taxū, rü guxūma i nawa ngēxmaxū. <sup>16</sup> —Rü nuxcūmayerū nixī ga Tupana ga yaxna namaā naxīnūxū ga duūxūgū ga woo nūmagū nanaxwèxegūxū naxūgūgu. <sup>17</sup> — Natürü nūma ga Tupana rü taguma nūxū narūchau na duūxūgūxū nangūxēēxū. Rü yemaācū tūxū nūxū nacuèxēē na Tupana yīxū i nūmax. Rü nūmatama nixī i nūma namuāxū ya pucū rü meā pexū nayaexēēāxū i penetūgū. Rü nūma nixī i pexna naxāāxū i pewemū na ngēmaācū petaāégūxūcēx —ñānagūrūgū ga Pauru rü Bernabé. <sup>18</sup> Natürü woo yema orexū namaā na yaxugūxū rü poraācū nūxū naguxcha ga Pauru rü Bernabé ga nūxna na nachogūxū ga duūxūgū ga tama naxcēx na nadaiāxūcēx ga yema wocagū na yemamaā nūxū yacuèxūgūxūcēx. Rü dūxwa yemacēx tama naxcēx nanadai. <sup>19</sup> Natürü yexgumayane rü ínangugū ga ñuxre ga Yudíugū ga Aūtioquíawa rü Icúniūwa ne íxū. Rü chixexūmaā nayaxucūxēgū ga yema muxūma ga duūxūgū na tama Pauru rü Bernabéga naxīnūēxūcēx, rü namaā nanuēxūcēx. Rü yemacēx ga yema duūxūgū rü nutamaā Pauruxū inamuxūchigū, rü ñāneārū íxpemawa nanatūchigūgū, yerū nūma nūxū nacuèxgūgu rü marū nayu. <sup>20</sup> Natürü yexguma yema yaxōgūxū naxūtawa ngutaquēxegu, rü inachi ga Pauru, rü wenaxārū nagu naxūcu ga guma ñāne. Rü moxūācū inaxūāchi ga yéma, rü Bernabémaā Derbewa naxū. <sup>21</sup> Rü guma ñānewa nūxū nixugūe ga ore ga mexū.

Rü nanangúexêê ga duũxügü, rü muxüma Tupanaãxü nayaxögü. Rü yemawena rü wenaxârü naxcèx nawoegu ga Listra, rü Icúniü, rü Aütioquía. <sup>22</sup> Rü guma ñānegüwa rü yema yaxögüxüxü nixucuxëgü, rü nüxü nanangúchaũxëëgü na guxüguma meã na yaxögüãxüçèx. Rü namaã nüxü nixugüe, rü ñānagürügü: —Ngēma Tupana āëxgacü íxüüwa na ixücuxüçèx, rü tanaxwèxe na muëxpüxcüna guxchaxügümaã yaxna ixüñüxü i ñoma i naānewa —ñānagürügü. <sup>23</sup> Rü Pauru rü Bernabé rü wüxichigü ga ñānewa rü nüxü nixunetatanü ga ñuxre ga yatügü na yaxögüxüãrü āëxgacügü yixügüxüçèx. Rü tama nachibüēcūma naxcèx nayumüxëgü. Rü yemawena rü yima Cori ya Tupana ga nüxü yaxögüãcūna nanaxuaxügü na guxüguma namaã inaxãxüçèx rü meã nüxna nadauxüçèx ga yema yaxögüxüãrü āëxgacügü.

*Pauru rü Bernabé rü naxcèx nawoegu ga Aütioquía ga Chíriaanewa yexmane*

<sup>24</sup> Rü Pichídiaanewa nichopetü, rü Paüpíriaanewa nangugü. <sup>25</sup> Rü Pérupe ga ñānewa nüxü nixugüe ga Tupanaãrü ore, rü ñüxüchi Atária ga ñānewa naxí. <sup>26</sup> Rü yéma rü wüxi ga wapurugu nichoü na Aütioquíacèx nawoeguxüçèx. Rü guma ñāne ga Aütioquíawa nixí ga noxri duũxügü Tupanana namugüxü ga Pauru rü Bernabé na naxügüãxüçèx ga yema puracü ga ñuxma marü yanguxëëgüxü. <sup>27</sup> Rü yexguma ínangugügu ga Pauru rü Bernabé, rü nanangutaquëxexêê ga guxüma ga yema duũxügü ga yaxögüxü. Rü namaã nüxü nixugügü ga guxüma ga ñuxácü Tupana poraacü nüxü na rüngüxëëxü. Rü yexgumarüü ta rü namaã nüxü nixugügü ga ñuxácü na yaxögüãxü ga yema duũxügü ga tama Yudíugü ixügüxü, yerü Tupana nüxü nanatauxchaxëê na yaxögüãxüçèx. <sup>28</sup> Rü muxüma ga ngunexügu yema yaxögüxütanüwa nayexmagü ga Pauru rü Bernabé.

## 15

*Yerucharéüwa nangutaquëxegü*

<sup>1</sup> Rü yexgumaücüü rü nayexma ga ñuxre ga duũxügü ga Yudéaanewa ne íxü ga Aütioquíawa ngugüxü. Rü nümagü inanaxügüe ga tüxü na nangúexëëxü ga guxema yaxögüxe ga Aütioquíacüãx, rü ñānagürügü: —Ngëxguma tama pegü ípewiüchëxmüpëxechiraügu yema Moíché tüxü muxürüü rü taxuacüma pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü —ñānagürügü. <sup>2</sup> Natürü ga Pauru rü Bernabé rü tama norü me nixí ga yema, rü yemacèx poraacü nügü namaã nachoxügagü ga yema duũxügü ga Yudéaanewa ne íxü. Rü düxwa Pauru rü Bernabé rü ñuxre ga togü ga Aütioquíacüãx ga yaxögüxüxü naxunetagü na Yerucharéüwa naxixüçèx na yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüãrü āëxgacügümaã yamexëëgüãxüçèx ga yemachiga. <sup>3</sup> Rü yemaãcü ga yema yaxögüxü ga Aütioquíacüãx rü Yerucharéüwa nanamugü ga yema yatügü na naxcèx íyacagüxüçèx rü yamexëëgüãxüçèx ga yema ore. Rü Peníchiaanewa rü Chamáriaanewa nachopetü ga Pauru rü Bernabé. Rü yéma rü duũxügümaã nüxü nixugüe ga ñuxácü yema tama Yudíugü ixügüxü rü nüxü na naxoexü ga nuxcūmaüxü ga nacümagü na Tupanawe naxixüçèx. Rü yema oremaã poraacü nanataãëxëëgü ga guxüma ga yema yaxögüxü. <sup>4</sup> Rü Yerucharéüwa nangugü ga Pauru rü Bernabé. Rü guxüma ga yema yaxögüxü rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüãrü āëxgacügü rü meãma nanayauxgü. Rü Pauru rü Bernabé namaã nüxü nixugügü ga guxüma ga ñuxácü Tupana poraacü nüxü na rüngüxëëxü na duũxügümaã nüxü yaxugüxüçèx ga ore i mexü. <sup>5</sup> Natürü ñuxre ga Parichéugü ga Ngechuchuaxü yaxögüxü, rü inachigü, rü ñānagürügü: —Name nixí na nügü ínawüchëxmüpëxechiraügüxü i ngēma tama Yudíugü ixügüxü i ngexwaca yaxögüxü. Rü name nixí na naga naxüñüxü i ngēma mugü ga Moíché ümatüxü —ñānagürügü. <sup>6</sup> Rü yexguma nangutaquëxegü ga yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüãrü āëxgacügü na namexëëgüãxüçèx ga yema ore. <sup>7</sup> Rü yixcama marü ñuxgumama nügümaã yéma yaporagatanücüügu, rü inachi ga Pedru, rü ñānagürü nüxü: —Pa Chaueneëgüx, pema nüxü pecuèx ga na üpamama

Tupana choxü yaxuxü ga petanüwa na yema duüxüğü i tama Yudíugü ixíğüxümaã nüxü chixuxüçèx i norü ore i mexü i maxèxèëruü, na nümagü rü ta Ngechuchuaxü yaxögüãxüçèx. <sup>8</sup> –Rü yima Tupana ya guxããèxü cuácü rü tüxü nüxü nadauxèë na nadeãxü i ngëma duüxüğü i tama Yudíugü ixíğüxü, yerü nüxna nanamu ga Naãë i Üünexü yema tüxna namuãxürüü. <sup>9</sup> –Rü Tupanapëxewa rü yixema i Yudíugü rü namaã tawüxigu i ngëma duüxüğü i tama Yudíugü ixíğüxü. Yerü nümagü rü ta Tupana nüxü nüxü nangechaü ga norü pécadugü ga yexguma nüxü yaxögüãgu. <sup>10</sup> –¿Rü tüxcüü tama namaã petaãë i ñuxma i ngëma Tupana üxü? ¿Rü tüxcüü ngëma ngexwacèx yaxögüxüxü penaxüxèëchaü i ngëma Moïchéarü mugü i guxchaxü ga tórü oxigü rü taxuacüma naga taxínüèxü rü woo yixemagü rü ta taxuacüma inguxèëxü? <sup>11</sup> –Rü tama ngëma mugü nixí i tüxü maxèxèëxü. Natürü yixema rü tayaxögü na tórü Cori ya Ngechuchu tamaã mecümaxügagu yíxü na tüxna naxãmareãxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëxgumarüü ta nixí i naxcèx i nümagü i tama Yudíugü ixíğüxü –ñanagürü ga Pedru. <sup>12</sup> Rü inanaxüğü ga Bernabé rü Pauru na yadexagüxü. Rü guxüma ga yema duüxüğü rü inarüchianegü rü inarüxñüëmare. Rü Bernabé rü Pauru rü namaã nüxü nixugüe ga ñuxãcü Tupana na nüxü rüngüxèëgüxü na naxügüãxüçèx ga mexü ga taxüğü ga Tupanaãrü poramaã naxügüxü natanüwa ga yema duüxüğü ga tama Yudíugü ixíğüxü. <sup>13</sup> Rü yexguma Bernabé rü Pauru igüegagügu, rü nüxixãrü nidexa ga Chaütiágu, rü ñanagürü: –Pa Chaueneëgüx, ¡choxü iperüxñüë! <sup>14</sup> –Pedru i Chimáü rü tamaã nüxü nixu na ñuxãcü Tupana inaxüğüxü ga nüxü na nangüxèëxü ga yema duüxüğü i tama Yudíugü ixíğüxü. Rü tamaã nüxü nixu ta na ñuxãcü Tupana yema duüxügütanüwa nadeãxü ga ñuxre ga duüxüğü na noxrü yixíğüxüçèx. <sup>15</sup> –Rü ngëma Pedru nüxü ixuxü rü nawüxigu namaã ga yema ore ga nuxcümaüğüxü ga orearü uruüğü ümatüxü ga ñaxü:

<sup>16</sup> “Rü ngëmawena rü tá chataegu, rü tá nüxü charüngüxèë i Dabítaagü i Yudíugü. Rü woo nawoonemare i ñuxmax, natürü wena táxarü wüxiwa chanaxíxèë, rü tá íchanadagüxèë na noxrirüü naporaexüçèx. <sup>17</sup> Rü ngëmaãcü tá nüxü charüngüxèë na ngëma duüxüğü i tama Yudíugü ixíğüxü rü chauxcèx nadaugüxüçèx, wüxigu namaã i guxüma i chorü duüxüğü i Yudíugü i choma chadexü. <sup>18</sup> Rü yemaãcü nüxü nixu ga nüma ga Cori ya Tupana ga nuxcü mama tüxü nüxü cuèxèëcü ga yema”,

ñanagürü ga yema ore ga nuxcüma ümatüxü. <sup>19</sup> Rü ñanagürü ga Chaütiágu: –Rü ngëmacèx, Pa Chaueneëgüx, rü chauxcèx rü tama name na guxü i Moïché ümatüxü i mugümaã nüxü ichixewexü i ngëma duüxüğü i tama Yudíugü ixíğüxü i nüxü rüxoexü i nuxcümaüxü i nacümagü na Tupanawe naxüçèx. <sup>20</sup> –Rü narümemaë nixí i naxcèx tanaxümatü i popera, rü ngëmawa namaã nüxü tixu:

- (1) Rü tama name na nangõxgüãxü i ngëma naxünagümachi i togü norü tupanetachicünèxãgüçèx dèixü.
- (2) Rü tama name na naí i ngëmaã rü èxna naí ya yatümaã inapexü.
- (3) Rü tama name na nangõxgüãxü i namachi i ngëma naèxü rü èxna naxüna i wëxnaãxü rü èxna natügu nguxü.
- (4) Rü tama name na nangõxgüãxü ya nagü.

Rü ngëxícatama nixí i inaxwèxexü na naxcèx naxümatüxü. <sup>21</sup> –Erü guxüne ya ñãnewa nangëxma ya Yudíugüarü ngutaquëxepataü i ngextá nuxcü mama guxü i ngüxchigaarü ngunexügu nawa ínangüe rü nüxü nixuchigagü i guxüma i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü –ñanagürü ga Chaütiágu.

### *Popera ga yema duüxüğü ga tama Yudíugü ixíğüxüçèx ümatüxü*

<sup>22</sup> Rü yema ore rü norü me nixí ga yema ngüexüğü ga Ngechuchu imugüxü, rü yema yaxögüxüãrü ãëxgacüğü, rü guxüma ga yema yaxögüxü. Rü nügümaã ñanagürüğü: –¡Ngíã tatanüwa tanade ya taxre ya yatüğü na Aütioquíawa namugüxüçèx namaã ya

Pauru rü Bernabé! —ñanagürügü. Rü nüxü naxunetagu ga Yuda ga Barsabágu äegaxü rü Chira. Rü nümagü ga Yuda rü Chira rü äëxgacügü nixi ga natanüwa ga yema yaxögüxü ga Yerucharéüwa yexmagüxü. <sup>23</sup> Rü namaã yéma nanamugü ga popera, rü ñaã nixi ga yema ore ga nagu naxümatügüxü:

“Pa Toeneëgü i Tama Yudíugü Ixíguxe i Aütioquíagu rü Chíríiaanegu rü Chiríchiaanegu Ächiügüxe, rü toma i peeneëgü i Ngechuchu toxü imugüxe rü toma i yaxögüxüärü äëxgacügü ixíguxex, rü pexü tarümoxëgü. <sup>24</sup> Rü nüxü tacuáchigagü rü ñuxre ga duüxügü ga núma ne íxü rü woo tama toma yéma tanamugü natürü nümagü rü yéma naxi rü Moíchéarü mugümaã pexü nachixewegü rü yemaãcü pexü ínatüexë. <sup>25</sup> Rü yemacëx guxâma ga toma rü wüxigu nagu tarüxnüë na totanüwa nüxü taxunetaxü ga taxre ga taeneëgü na pexcëx ngema tanamugüxücëx namaã i taeneëgü i nüxü ingechaügüxü i Bernabé rü Pauru. <sup>26</sup> Rü nümagü i Bernabé rü Pauru nixi ga poraãcü äücümáxüwa nayexmagüxü naxcëx ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. <sup>27</sup> Rü ñuxma rü pexcëx ngema tanamugü i Yuda rü Chira na nümagüxüchi pemaã nüxü yaxugüxücëx rü pemaã nangoxëëgüäxücëx i guxüma i torü ore. <sup>28-29</sup> Erü Tupanaãe i Üünexücëx name, rü toxcëx rü ta name na tama muxüma i mugü pexna taxägüxü. Rü ñaã ägümücü i mugüxicatama nixi i pexü tamuxü:

- (1) Rü tama name na penangöxü i naxünagümachi i togü norü tupanane-tachicünëxägücëx dëixü.
- (2) Rü tama name na penangöxü i namachi i ngëma naxünagü i wëxnaãxü.
- (3) Rü tama name na penangöxü ya nagü.
- (4) Rü tama name na naí i ngemaã rü éxna naí ya yatümaã ipepexü.

Rü mexü tá pexügü ega penaxauregu i ngëma mugü. Rü nuãma pexna”, ñanagürü ga yema ore ga naxümatügüxü. <sup>30</sup> Rü natanüxüxü namoxëgüguwena, rü inaxiãchi ga yema yéma mugüxü, rü Aütioquíawa naxi. Rü yexguma yéma nangugügu rü nanangutaquëxexë ga guxüma ga yema yaxögüxü ga duüxügü, rü nüxna nanaxägü ga yema popera. <sup>31</sup> Rü yexguma nüxü nadaumatügügu, rü poraãcü nataãëgü namaã ga yema ucüxëgü ga nüxna naxägüxü. <sup>32</sup> Rü Yuda rü Chira ga Tupanaärü orearü uruügü na yixíguxü, rü muxüma ga oremaã nayaxucüxëgü ga yema yaxögüxü, rü nüxü narüngüxëë na yexeraãcü yaxögüäxücëx. <sup>33</sup> Rü marü ñuxre ga ngunexü yéma nayexmagüguwena, rü ínixi. Rü yema yaxögüxü ga Aütioquíacüãx, rü taãëcüma Yuda rü Chiraxü narümoxëgü rü meãma ínayamugü na naxcëx nawoeguxücëx ga yema Yerucharéücüãx ga noxri natanüwa namugüxü. <sup>34</sup> Natürü ga Chira rü nagu narüxnü na yexma Aütioquíagu naxüxü, rü yemacëx Yudaxicatama Yerucharéücüx nataegu. <sup>35</sup> Rü Pauru rü Bernabé rü ta yexma narücho. Rü wüxigu namaã ga muxüma ga togü, rü nanangüxëë ga duüxügü, rü namaã nüxü nixugügü ga Cori ya Tupanaärü ore i mexü.

### *Pauru rü wenaxärü inaxüãchi ga to ga nachüãnegüwa na nangeaxü ga Tupanaärü ore*

<sup>36</sup> Rü yexguma marü ñuxre ga ngunexü ngupetügu, rü ñanagürü ga Pauru Bernabéxü: —¡Ngíxã wenaxärü natanügu tanaxiãne i ngëma yaxögüxü i guxüne ya iãne ga ngextá nüxü íxuchigaxüwa ga Cori ya Tupanaärü ore na nüxü idauxücëx na ñuxãcü nüxü ínangupetügüxü! —ñanagürü. <sup>37</sup> Rü Bernabé rü nayagaxchaü ta ga Cuáü Marcu. <sup>38</sup> Natürü ga Pauru rü tama nanaxwëxe ga na yagaãxü, yerü Paüpíriawa nüxna naxo ga noxri, rü tama ínayaxümücü ga yema puracüwa. <sup>39</sup> Rü poraãcü nügümaã niporagatanücüü naxcëx ga yema, rü düxwa nügüna nixígü. Rü Bernabé nayaga ga Marcu, rü Chiprearü capaxüwa naxü. <sup>40</sup> Rü yoxni ga Pauru rü Chiraxü niga. Rü yema Aütioquíacüãx ga yaxögüxü rü naxcëx nayumüxëgü na Tupana nüxü rüngüxëëgüxücëx. Rü yexguma inaxiãchi. <sup>41</sup> Rü Chíríiaanewa rü Chiríchiaanewa nachopetü, rü yéma Tupanaärü oremaã nanataãëxëëgü ga yema yaxögüxü.

## 16

### *Pauru rü Chirawe narüxü ga Timutéu*

<sup>1</sup> Rü Derbewa rü Listrawa nangugü ga Pauru rü Chira. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yaxôcü ga Timutéugu âegacü. Rü naë rü wüxi ga Yudíu ga yaxôxcü iyixí. Rü nanatü rü wüxi ga Griégu tixí. <sup>2</sup> Rü guxüma ga yema yaxôgüxü ga Listracüâxgü rü Icúniüçüâxgü rü nüxü nixugüe na mea maxücü yixixü ga nüma ga Timutéu. <sup>3</sup> Rü Pauru rü nanaxwêxe na Timutéu íyaxümücüxü. Natürü naxüpa ga na yagaâxü rü ínanawiechêxmüpêxechiraü, yerü yemaâcü nanaxwêxegü ga yema Yudíugü ga yema naânewa yexmagüxü. Yerü guxüma nüxü nacüèxgü ga na Griégu tiixü ga nanatü. <sup>4</sup> Rü guxünema ga guma îânegü ga nawa nachopetünewa, rü duüxügümaã nüxü nixugüetanü ga yema ucuxê ga yema Yerucharéüçüâx ga ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxôgüxüârü âêxgacügü nüxü ixugüxü. <sup>5</sup> Rü yemaâcü yexeraâcü meã nayaxôgü ga guxüma ga yema yaxôgüxü, rü guxü ga ngunexü rü yexeraâcü nimüetanü ga yema yexwacêx yaxôgüxü.

### *Pauru nangoxetü rü wüxi ga yatü ga Machedóniâçüâxü nadau*

<sup>6</sup> Rü Áchiaanewa naxíxchaü na yéma nüxü yaxugüxüçêx ga ore i mexü. Natürü Tupanaãë i Üünexü rü nüxna nanachüxu ga yema. Rü yemacêx Piríquiaanewa rü Gárataanewaama nachopetü. <sup>7</sup> Rü Míchiaarü naânewa nangugü, rü yéma nagu narüxínüë ga na Bitíniãârü naânewa naxíxü. Natürü yéma rü ta Tupanaãë i Üünexü nüxna nanachüxu ga na yéma naxíxü. <sup>8</sup> Rü yemacêx Míchiaanewa nachopetümare rü îâne ga Tróawa nangugü. <sup>9</sup> Rü yema chütaxügu rü Pauru nangoxetü rü nüxü nadau ga wüxi ga yatü ga Machedóniâçüâx ga napêxegu chicü. Rü nüxü nacèèxü, ñaxümaã: —¡Machedóniãwa naxü, rü toxü rüngüxêë! — ñaxümaã. <sup>10</sup> Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga Pauru, rü yexgumatama togü tamexêëgü na Machedóniãwa taxíxüçêx. Yerü nüxü tacüèxgü rü aixcümaxüchi nixí ga Tupana toxçêx çaxü na yema duüxügümaã nüxü tixüxüçêx ga ore i mexü.

### *Piripuwa nayexmagü ga Pauru ru Chira*

<sup>11</sup> Rü Tróaarü türewa itaxíãchi, rü capaxü ga Chamotáchiucêx wêxgu taxí. Rü moxüâcü Neãporiwa tangugü. <sup>12</sup> Rü yéma rü dauxchitagu taxí rü Piripuwa tangugü. Rü guma nixí ya Dumacüâxgüarü îâne ga Machedóniãânegu naxügüne. Rü guma nixí ya guxüne ya îâneârü tamaêne ga yéma. Rü yéma tayexmagü ga ñuxre ga ngunexügü. <sup>13</sup> Rü ngüxchigaarü ngunexügu, rü guma îâne iyacuáxüwa taxí ga natüpechinüwa, yerü nagu tarüxínüëgu rü yéma nayexma ga Yudíugüarü yumüxêchica. Rü yéma tarütogü, rü namaã tidexagü ga ñuxre ga ngeçügü ga yéma ngutaquêxegüxü, rü namaã nüxü tixugü ga Tupanaârü ore. <sup>14</sup> Rü yéma iyexma ga wüxi ga ngeçü ga Díria ga ngíega ga Tupanaxü icuèxüüxcü. Rü Tiatíra ga îanecüâx iyixí. Rü dauxracharaxü ga naxchirumaã itaxe yerü yema nixí ga ngírü puracü. Rü ngíma rü meãma yéma irüxínü, yerü nüma ga Cori ya Tupana rü ngíxü nanangüchaüxêë na meã inaxínüxüçêx ga yema ore ga Pauru nüxü ixuxü. <sup>15</sup> Rü yemawena rü ñuxüchi íbaie wüxigu namaã ga guxüma ga ngítanüxügü. Rü yixcama rü toxü icèèxü ñaxümaã: —Ngêxguma pema choxü pedèuxgu na aixcüma nüxü chayaxôxü ya Cori ya Tupana, rü marü name ega chopatagu peyapegügu —ngígürügü. Rü yéma toxü ixíxêë. <sup>16</sup> Rü wüxi ga ngunexügu ga yexguma yumüxêwa taxíxgu ga tomax, rü yexma ngíxü tayangau ga wüxi ga pacü ga corigüxütaxü ixícü ga ngoxoâxcü. Rü yema pacü rü wüxi ga tacüxü cuèxcü iyixí, rü duüxügümaã nüxü iyaxu ga tacü tá yixcüra na ngupetüxü. Rü yemacêx ga duüxügü rü dîerumaã ngíxü nanaxütanü na nüxü yaxuxüçêx na tacü tá na ngupetüxü. Rü yemaâcü poraâcü dîeruxü itü naxçêx ga ngírü corigü. <sup>17</sup> Rü ngíma towe ingê ga toma rü Pauru, rü tagaâcü ngígürügü: —Ñãã yatügü rü Tupana ya tacüxüchimaârü duüxügü nixí, rü pemaã nüxü nixu na ñuxâcü tá penayaxuxü i maxü i taguma gúxü —ngígürügü. <sup>18</sup> Rü yemaâcü iyixí ga muxüma ga ngunexügu. Rü düxwa nüxü nawèxtümüxü ga Pauru, rü ngíxcêx nadauegu, rü ñanagürü

nüxü ga yema ngoxo ga ngíwa yexmaxü: —Ngechuchu ya Cristuégagu cuxü chamu, na ngíwa ícuxüxüxcèx —ñanagürü. Rü yexgumatama ngíwa ínaxüxü ga yema ngoxo. <sup>19</sup> Rü yexguma nüxü nadaugügu ga ngürü corigü ga marü tama ngígagu díeru ngixü na nayauxgüxü, rü Pauru rü Chiraxü ínayauxü, rü ãëxgacügüarü ngutaquëxechicawa nana-gagü. <sup>20</sup> Rü ãëxgacügüna nanaxuaxü ga yema ngürü corigü, rü ñanagürügü: —Ñãã Yudíugü rü tórü íãnewa nanachixeãëxëëgü i duüxügü. <sup>21</sup> —Rü tüxü nangúexëë na naxaurexüxcèx i nacümagü i tüxna chuxuxü i yixema i Dumacüãxgü —ñanagürügü. <sup>22</sup> Rü yexguma ga guxüma ga yema íãnecüãx, rü Pauru rü Chirana nayuxgü. Rü yema ãëxgacügü nanamu na ínacüxüãxüxcèx rü ngexchiruxüma naíxmenëxãmaã yaçuaixgüãxüxcèx. <sup>23</sup> Rü yexguma marü poraãcü yaçuaixgüãguwena, rü poxcupataügu nanawocu. Rü nüxna naxãga ga yema poxcupataüârü dauruü na meãma nüxna nadauxüxcèx. <sup>24</sup> Rü yexguma yemaxü naxínügu ga yema dauruü, rü poxcupataüârü aixepexgüchixü ga ucapugu nanawocu, rü meãma nayachotaparagü. <sup>25</sup> Natürü ngãxücüügu rü nayumüxëgü ga Pauru rü Chira, rü nawiyaegü, rü Tupanaxü nicuëxüügü. Rü yema togü ga poxcuexü rü nüxü naxínüë. <sup>26</sup> Rü ngürüãchi poraãcü naxíãxãchiane, rü ínyangogütanüãchi ga guma poxcupataüârü caxtagü. Rü yexgumatama niwãxnagü ga guxüma ga íãxgü ga guma poxcupataü. Rü guxüma ga yema poxcuexüârü cadenaparagü rü niwëgü. <sup>27</sup> Rü pewa nabaixãchi ga yema poxcupataüârü dauruü. Rü yexguma nüxü nadeüxgu ga na yawãxnagüxü ga íãxgü ga guma poxcupataü rü nanayaxu ga norü tara na nügü yamáxüxcèx, yerü nüma nüxü nacüëxgu rü marü nibuxmü ga yema poxcuexü. <sup>28</sup> Natürü tagaãcü aixta naxü ga Pauru, rü ñanagürü nüxü: —¡Tãxü i cügü quimáxü! Rü guxãma i toma rü tanuxmagü —ñanagürü. <sup>29</sup> Rü yexguma ga yema poxcupataüârü dauruü rü naxcèx ínaca ga wüxi ga omü, rü inañaãchiãcüma yema duüxügü ípoxcuexügu nayangaxi, rü yaduruxãcüma Pauru rü Chirapëxegu nayacaxãpüxü. <sup>30</sup> Rü yexguma íãxtüwa Pauru rü Chiraxü nagagü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Corigüx, ¿Tacü tá chaxüxü i choma na choxü nangëxmaxüxcèx i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü. <sup>31</sup> Rü nümagü rü nanangãxügü rü ñanagürügü nüxü: —¡Nüxü yaxõ ya Cori ya Ngechuchu, rü tá cuxü nangëxma i maxü i taguma gúxü i cuma rü guxü i cupatacüãx! —ñanagürügü. <sup>32</sup> Rü namaã rü guxüma ga yema napatacüãxgümaã rü ta nüxü nixugüë ga Cori ya Tupanaârü ore. <sup>33</sup> Rü yematama oragu ga chütacü, rü nüma ga yema poxcupataüârü dauruü nayayauxgü ga norü oxrigü ga Pauru rü Chira. Rü yemawena rü ñuxüchi ínabaie ga nüma wüxigu tümamaã ga naxmëx rü naxacügü. <sup>34</sup> Rü ñuxüchi ga nüma ga poxcupataüârü dauruü rü napatawa Pauruxü rü Chiraxü nagagü. Rü õna nüxna naxã rü nataãë ga nüma rü guxüma ga napatacüãxgü ta, yerü Tupanaãxü nayaxõgü. <sup>35</sup> Rü moxüãcü pëxmama rü yema íãneârü ãëxgacügü rü yema poxcupataüârü dauruüxütawa nanamugü ga purichíagü na namaã nüxü yanaxugüxüxcèx na Pauru rü Chiraxü ínamuxüxü. <sup>36</sup> Rü yexguma ga yema poxcupataüârü dauruü rü ñanagürü Pauruxü: —Rü ngëma ãëxgacügü rü nuã nanamugü i ore na pexü íchamuxüxüxcèx. ¡Rü ëcü ípechoxü, rü meã ípixí! —ñanagürü. <sup>37</sup> Natürü ga Pauru rü ñanagürü nüxü ga yema purichíagü: —Marü chixri tomaã nachopetü i toma i Dumacüãxüchigü na tixígüxü, rü tama toxna nacaxiraãcüma toxü nicuaixgü ga napëxewa ga guxüma ga duüxügü, rü ñuxüchi poxcupataügu toxü nawocu. Rü ñuxma rü cúãcüma toxü ínamuxüchaü. Rü táütáma ngëmaãcü nixí. ¡Rü ëcü nümatama núma naxí i ãëxgacügü na nümatama toxü íyamuxüxüxcèx! —ñanagürü ga Pauru. <sup>38</sup> Rü yexguma ga yema purichíagü rü ãëxgacügümaã nüxü nayarüxugüë ga yema ore. Rü poraãcü nabaixãchiãëgü ga yema ãëxgacügü ga yexguma nüxü naxínüëgu ga na Dumacüãxüchi yixígüxü. <sup>39</sup> Rü yéma naxí, rü Pauru rü Chirana nayacagü na nüxü nüxü nangechaügüxüxcèx naxcèx ga yema namaã naxügüxü. Rü ínamuxü, rü nüxü nacëxügü na nawa ínachoxüxüxcèx ga guma íãne. <sup>40</sup> Rü yexguma poxcupataüwa ínachoxügu ga Pauru rü Chira, rü Díriapatawa naxí. Rü yema yaxõgüxümaã nangutaquëxëgü, rü nayaxucüxëgü, rü Tupanaârü oremaã nanataãëxëëgü. Rü ñuxüchi yemawena rü inaxíãchi.

## 17

### *Pauru rü Chiramaã nanuẽ ga duũxügü ga Techarónicawa*

<sup>1</sup> Rû iãnegü ga Aũfípori rü Aporóniãwa nachopetü ga Pauru rü Chira, rü iãne ga Techarónicawa nangugü. Rû yéma nayexma ga wüxi ga ngutaquẽxepataũ ga Yudíugüarü. <sup>2</sup> Rû guma ngutaquẽxepataũwa naxũũxü ga Pauru, yerü woetama yema nixĩ ga nacüma. Rû tomaẽxpüx ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Tupanaãrü ore ga ümatüxüchiga yema Yudíugümaã yéma nidexa. <sup>3</sup> Rû meãma naxcèx nanangoxẽẽ ga yema ore, rü namaã nüxü nixu ga tacücèx na nayuxü ga Cristu rü tüxcüü wena na namaxüxü. Rû ñanagürü: — Rû yima Cristu rü Ngechuchu nixĩ, rü nachiga nixĩ i pemaã nüxü chixuxü —ñanagürü ga Pauru. <sup>4</sup> Rû ñuxre ga yéma yexmagüxü ga Yudíugü rü nayaxögü, rü Pauru rü Chiratanügu naxägü. Rû yexgumarüü ta Ngechuchuaxü nayaxögü ga muxüma ga Griégugü ga noxri Yudíugürüü yaxögüxü. Rû muxüma ga ngexügü ga díeruãxgüxü rü ta nayaxögü. <sup>5</sup> Rû yemacèx ga yema Yudíugü ga tama yaxögüxü, rü nanuẽ rü nixãüxãchigü yerü muxüma ga duũxügü nüxü nayaxögü ga Pauru rü Chiraarü ore. Rû norü numaã nanaxítaquẽxexẽẽ ga ñuxre ga yatügü ga chixexügü ga taxuwama mexü. Rû yemaxü namugü na nanuẽxẽẽaxü ga yema iãnecüãx ga duũxügü. Rû Yachãũpatawa nabuxmü ga yema chixexü ga duũxügü na Pauru rü Chiracèx nadaugüxcèx, yerü yema muxüma ga duũxügüpẽxewa nanagagüchaũ. <sup>6</sup> Natürü yexguma tama yexma nüxü yangaugügu, rü Yachãũxü niyauxgü, rü ñuxre ga yaxögüxüxü rü ta ínayauxü. Rû nayagauxütanü, rü guma iãneãrü ãẽxgacügüpẽxewa nanagagü. Rû tagaãcü ñanagürügü: —Ngẽma Pauru rü Chira i guxü i naãnewa duũxügüxü chixexẽẽgüxü, rü núma rü ta nangugü. <sup>7</sup> —Rü Yachãũ nixĩ ga nayaxuxü ga napatawa. Rû guxüma i nümagü i ngẽma yatügü rü tama naga naxĩnüẽchaũ i tórü ãẽxgacü ya Dumacüãxãrü mugü, erü nüxü nixugüe rü nangẽxma i to i ãẽxgacü i Ngechuchu —ñanagürügü ga yema chixexü ga duũxügü. <sup>8</sup> Rû yexguma nüxü naxĩnüẽgu ga yema oregü, rü poraãcü nanuẽ ga yema muxüma ga duũxügü rü yema iãneãrü ãẽxgacügü ta. <sup>9</sup> Natürü ga Yachãũ rü namücügü rü díerumaã nügü naxütanügü, rü yemacèx nayangẽxgü.

### *Pauru rü Chira rü Beréawa nayexmagü*

<sup>10</sup> Rû yematama ga chütaxügu rü yema yaxögüxü ga Techarónicacüãx rü iãne ga Beréawa nanamugü ga Pauru rü Chira. Rû yexguma yéma nangugügu, rü Yudíugüarü ngutaquẽxepataũwa naxĩ. <sup>11</sup> Rû yema Yudíugü ga Beréacüãx, rü yema togü ga Yudíugü ga Techarónicawa yexmagüxüãrü yexera narümemaẽgü. Rû norü ngüchaũmaã meãma nanayauxgü ga yema ore. Rû guxü ga ngunexügu rü Tupanaãrü ore ga ümatüxüwa nangüe na meã nüxü nacuèxgüxcèx ngoxĩ aixcüma yĩxü ga yema ore ga Pauru rü Chira namaã nüxü ixuxü. <sup>12</sup> Rû muxüma ga yema Beréacüãx ga Yudíugü rü Ngechuchuaxü nayaxögü. Rû yexgumarüü ta ga muxüma ga Griégugü ga Yatüxügü rü ngexügü ga ãẽxgacügü namèx ixīgüxü, rü nayaxögü. <sup>13</sup> Natürü yexguma yema Yudíugü ga Techarónicacüãx nüxü cuáchigagügu ga na Beréawa rü ta nüxü na yaxuxü ga Tupanaãrü ore ga Pauru, rü yéma naxĩ, rü nananuẽxẽẽ ga yema iãnecüãx ga duũxügü na Paurumaã chixri nachopetüxcèx. <sup>14</sup> Natürü yexguma yemaxü nacuáchigagügu ga yema yaxögüxü, rü paxama Pauruxü ínaxüxüxẽẽgü ga guma iãnewa. Rû ñuxre ga yema yaxögüxü rü Pauruxü ínixümücügü. Rû dauxchitagu naxĩ rü ñuxmata taxtüpechinüwa nangugü. Natürü ga Chira rü Timutéu rü Beréagu narüchooma. <sup>15</sup> Rû yema duũxügü ga Pauruxü íxümücügüxü, rü wapurugu ínaxümücügü ñuxmata iãne ga Atenawa nangugü, rü ñuxüchi Beréacèx nawoegu. Rû Pauru rü yema duũxügüxü yéma namuga na paxa naxütawa naxüxcèx ga Chira rü Timutéu.

### *Atenawa nayexma ga Pauru*

<sup>16</sup> Rû yexguma Pauru rü Atenawa Chira rü Timutéuxü nanguxẽẽgu, rü tama nataãcüraxü yerü nüxü nadau ga guma iãnewa ga na poraãcü naxchicünèxãmaãmare



na natupanaãxgüxü. <sup>17</sup> Rü yemacèx ga Pauru rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa Cristuchigaxü nixu namaã ga yema Yudíugü rü yema togü ga tama Yudíugü ixíngüxü ga Tupanaxü icuèxüügüxü. Rü guxü ga ngunexügu ga ñaneãrü plaza ga taxüwa rü ta Cristuchigaxü nixu namaã ga yema duüxügu ga yéma ãmücüwa íxü. <sup>18</sup> Rü nayexmagü ta ga ñuxre ga yatügu ga Epicúriugüarü nguxëëtaewa ngúexü, rü togü ga Etóicugüarü nguxëëtaewa ngúexü. Rü nümagü rü inanaxügüe ga Paurumaã na yaporagatanücüxü. Rü ñuxre ga nümagü rü ñanagürügü: —¿Rü tacü nixí i nüxü yaxuxü i ñaã yatü i idex-aechamarexü? —ñanagürügü. Rü togü nanangãxügu, rü ñanagürügü: —Maneca wüxi i to i nachiüãnecüãxãrü tupanagüarü orearü uruü nixí —ñanagürügü. Rü yemaãcü nidexagü ga yema duüxügu, yerü Pauru rü nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga ga nuxãcü wena na namaxüxü. <sup>19</sup> Rü düxwa norü ãëxgacügüarü ngutaquëxechica ga Areópagu ãegaxüwa nanagagü. Rü yéma nüxna nacagü, rü ñanagürügü nüxü: —Toma nüxü tacuáxchaü na tacü rü nguxëëtae i ngexwacaxüxü yíixü i ngéma namaã cunguxëëtaexü. <sup>20</sup> Erü toxcèx rü wüxi i taguma nüxü taxínüexü nixí i ngéma ore, rü nüxü tacuáxchaü na tacüchiga yíixü i ngéma nüxü quixuxü —ñanagürügü. <sup>21</sup> Rü yemaãcü nidexagü, yerü guxüma ga Atenacüãxgü rü yema to ga nachiüãnecüãxgü ga yexma áchiüügüxü, rü woetama yexicagu narüxínüë ga na nüxü yaxuxüçèx rü nüxü naxínüexüçèx ga yexwacaxüxü ga oregü. <sup>22</sup> Rü yemacèx ga Pauru rü inachi norü ngãxütanüwa ga yema duüxügu ga yema Areópaguwa ngutaquëxegüxü, rü ñanagürü: —Pa Atenacüãxgüx, nüxü chadau na poraãcü perü tupanagügu perüxínüexü. <sup>23</sup> —Erü ngëxguma perü ngutaquëxechicagüwa chixüpetüchigügu, rü nüxü chadau i naxchicünèxãgü i nüxü picuèxüügüxü. Rü wüxi i nachicawa namaã chayarüxü i wüxi i yumüxëchica, rü ngëxma naxümatü i naega i ñaxü: “Tupana ya tama nüxü icuácü”, ñaxü. Rü yima Tupana ya tama nüxü pecuáãcüma nüxü picuèxüügücü nixí ya choma pemaã nüxü chixuchigacü. <sup>24</sup> —Rü guma Tupana ga naxücü ga guxüma ga naãnegü rü guxüma i nawa ngëxmaxü, rü nüma nixí i norü yora yíixü i daxüguxü i naãne rü ñoma i naãne. Rü ngëmacèx nüma rü tama duüxügu üxüne ya tupaucagügu naxãchiü. <sup>25</sup> —Rü nümatama ya Tupana rü taxucèxma nanaxwëxe i duüxüguarü ngüxëë na namaxüxüçèx i nümax, erü taxuüma nüxü nataxu. Rü nümatama guxãna nanaxã i maxü, rü tüxna nanaxã ya buanecü ya namaã ingüãtanücücü. Rü nümatama tüxna nanaxã i guxüma. <sup>26</sup> —Nüma rü wüxi ga duüxüwatama nanaxü ga guxüma ga duüxügu na guxü i naãnewa nangëxmagüxüçèx. Rü nüma inaxuneta i ñuxgu tá na nabuxü i duüxügu rü ngexta tá naxãchiüxü i wüxichigü. <sup>27-28</sup> —Rü yemaãcü nanaxü na naxcèx nadaugüxüçèx ga duüxügu rü ñoma ëãnexüwa tacüçèx idaugüxürüü nüxü iyangaugüxüçèx. Natürü nüma ya Tupana rü woetama guxüguma tüxna nangaicamachirëx, erü nagagu nixí i imaxëxü rü ixíãxtanücüxü rü ingëxmaxü, ngëxgumarüü i ñuxre i perü poperaarü ümatüxügu naxümatüxürüü, rü ñanagürügü:

“Rü Tupanaxãcü tixíngü”, ñanagürügü. <sup>29</sup> —Rü ñuxma na Tupanaxãcügu ixíngüxü, rü tama name i nagu tarüxínüë rü Tupana rü wüxi i naxchicünèxã i uirümüwa rü éxna díërumüwa rü éxna nutawa ixüxürüü nixí. Erü guxüma i ngéma naxchicünèxãgü rü nümatama i duüxügu nagu naxínüexüãcüma nanaxügü. <sup>30</sup> —Rü nuxcüma ga duüxügu rü naëchitamare ínatüë, natürü nüma ga Tupana rü namaã yaxna naxínü. Natürü i ñuxma ya Tupana rü nanamu i duüxügu i guxüwama na naxcèx nadaugüxü rü nüxü naxoexü i nacüma i chixexügu. <sup>31</sup> Yerü nüma ga Tupana rü marü nüxü naxuneta i wüxi i ngunexü i nagu tá aixcüma guxü i ñoma i naãnecüãx i duüxüguna naçaxü i norü maxüchiga. Rü marü nüxü naxuneta ya wüxi ya yatü ya Ngechuchu, rü yima tá nixí ya duüxüguna çacü. Rü Tupana rü guxãxüma nüxü nacüxëë ga yema ga yexguma Ngechuchuxü wena namaxëëgu —ñanagürü ga Pauru. <sup>32</sup> Rü yexguma yema wena na namaxëxüchigaxü naxínüëgu ga duüxügu, rü ñuxre ga nümagü rü Pauruxü nacugüe. Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Rü wenagu táxarü cuxü itarüxínüë i ngëmachiga —ñanagürügü. <sup>33</sup> Rü

yexguma ga Pauru rü inaxũxũ ga natanüwa. <sup>34</sup> Natürü ñuxre ga duũxũgũ rü Pauruwe narũxĩ, rü Ngechuchuaxũ nayaxõgũ. Rũ natanüwa nayexma ga Diuníchiu ga wũxi ga Areópagutanũxũ, rü wũxi ga ngecũ ga Dámari ga ngẽga. Rũ ñuxre ga togũ rü ta nayaxõgũ.

## 18

### *Corĩtiuwa nayexma ga Pauru*

<sup>1</sup> Rũ yemawena rü inaxũãchi ga Pauru ga Atenawa, rü ñãne ga Corĩtiuwa naxũ. <sup>2</sup> Rũ yéma namaã inayarũxũ ga wũxi ga yatũ ga Aquiru ga Põtuaneçũãx ga yexwacèx Dumawa ga Itáriaanewa ne ùxũ namèx ga Prsilamaãx. Rũ yéma Corĩtiuwa nayexma yerũ Dumacũãxgũarũ ãẽxgacũ ga Cáudiu nanamu ga na ínachoxũxũcèx ga guxũma ga Yudíugũ ga Dumawa. Rũ Pauru rü naxũtagu nanaxũãne. <sup>3</sup> Rũ yexma nape rü naxchirunaxcèx ga dũxenũãrũ üwa nũgũmaã napuracũe yerũ woetama yema nixĩ ga norũ puracũ ga Pauru rü Aquiru rü Prisila. <sup>4</sup> Rũ guxũ ga ngũxchigaarũ ngunexũgu rü Yudíugũarũ ngutaquẽxepataũwa naxũxũ ga Pauru, rü duũxũgũmaã nidexaxũ, rü nayaxucũxẽgũxũ. Rũ yexgumarũ ta nayaxucũxẽgũxũ ga yema duũxũgũ ga tama Yudíugũ ixĩgũxũ. <sup>5</sup> Rũ yixcamaxũra ínangugũ ga Chira rü Timutéu ga Machedóniãwa ne íxũ. Rũ yexguma inanaxũgũ ga Pauru ga aixcũma poraãcũ nüxũ na yaxuxũ ga Tupanaãrũ ore. Rũ meãma Yudíugũxũ nangũexẽe na Ngechuchu rü Tupana Nane ya Cristu na yĩxũ. <sup>6</sup> Natürü nũmagũ ga yema Yudíugũ rü inanaxũgũe ga Paurumaã na nanuẽxũ, rü namaã naguxchigagũxũ. Rũ yexguma inapamũchiru ga Pauru, yerũ yema nixĩ ga wũxi ga cuèxruũ naxcèx ga yema duũxũgũ na yemawa nüxũ yacuèxãchitanũxũcèx ga norũ chixexũ. Rũ ñanagũrũ nüxũ: —Pegagu tátama nixĩ i na ipeyarũtauxexũ, rü marũ tama chaugagu tá nixĩ. Rũ ñomaũcũũ i choma rü tá ngẽma tama Yudíugũ ixĩgũxũtanüwa chaxũ —ñanagũrũ ga Pauru. <sup>7</sup> Rũ inaxũxũ ga guma ngutaquẽxepataũwa. Rũ yéma nayexma ga wũxi ga yatũ ga Tíchiu ga Yuchugu ãegaxũ. Rũ nüma rü Tupanaxũ nangechaũ rü yexma ngutaquẽxepataũcũwagu naxãpata. Rũ yemaxũtawa naxũ ga Pauru, rü yexma nape. <sup>8</sup> Rũ Cripu ga ngutaquẽxepataũãrũ ãẽxgacũ rü namèx rü guxũma ga naxãcũgũ rü Cori ya Ngechuchuaxũ nayaxõgũ. Rũ yexgumarũ ta rü muxũma ga Corĩtiucũãxgũ rü nayaxõgũ ga yexguma nüxũ naxĩnũẽgu ga yema ore, rü ñuxũchi Pauru ínanabaiũxẽe. <sup>9</sup> Rũ wũxi ga chũtaxũ rü nangõxetũ ga Pauru. Rũ Cori ya Tupana namaã nidexa, rü ñanagũrũ: —¡Rũ tãxũ i cumuũxũ! ¡Rũ nüxũ ixuama i chorũ ore! ¡Rũ tãxũ i curũchianexũ! <sup>10</sup> —Erũ choma rü chacuxũtagu, rü taxúetãma chixexũ cumaã taxũ. Erũ daa ñãnewa rü choxũ nangẽxma i muxũma i chorũ duũxũgũ —ñanagũrũ ga Tupana. <sup>11</sup> Rũ wũxi ga taunecũarũ ngãxũ Corĩtiuwa nayexma ga Pauru. Rũ yéma yema duũxũgũtanüwa namaã nangũexẽẽtae ga Tupanaãrũ ore. <sup>12</sup> Natürü yexguma Acayaaneãrũ ãẽxgacũ yixĩgu ga Gariõũ, rü yema Yudíugũ rü wũxigu Pauruxũ niyaxũgũ, rü ãẽxgacũpẽxewa nanagagũ. <sup>13</sup> Rũ ñanagũrũgũ nüxũ ga guma ãẽxgacũ: —Ñãã yatũ rü duũxũgũxũ naxucũxẽ na Tupanaxũ yacuèxũũgũxũcèx rü tama naga na naxĩnũẽxũcèx i tachiũãneãrũ mugũ —ñanagũrũgũ. <sup>14</sup> Rũ Pauru marũ nachonagũchaũ, natürü nüma ga ãẽxgacũ ga Gariõũ rü yema Yudíugũxũ nangãxũ, rü ñanagũrũ: —Rũ ngẽxguma chi wũxi i taxũ i chixexũ naxũxgu, rü õxna namãetagu, rü ngẽxguma chi nixĩ i choma i pexũ ichaxĩnũxũ, Pa Yudíugũx. <sup>15</sup> —Natürü ngẽma pecũmachiga rü perũ mugũchiga rü perũ nguxẽetaechiga na yĩxũ, rü choma rü tama nüxũ chacuãxchaũ i ngẽma. ¡Rũ pematama penamexẽẽx! Rũ choma rü tama ngẽmachigaarũ ãẽxgacũ chixĩxchaũ —ñanagũrũ. <sup>16</sup> Rũ yexguma ínanawoxũ ga yéma. <sup>17</sup> Rũ yexguma guxũma ga yema duũxũgũ rü Yudíugũarũ ngutaquẽxepataũãrũ ãẽxgacũ ga Chóteneçu ãegaxũxũ yexma niyaxũgũ. Rũ yexmatama ãẽxgacũ ga Gariõũpẽxegu nanaçuaixgũ. Natürü nüma ga Gariõũ rü taxu ñanagũrũama.

*Pauru rü Aũtioquíacèx nataegu, rü ñuxũchi wenaxãrũ inaxũãchi na norũ tomaẽxpũxcũna to ga nachĩũãnegũwa nangeaxũ ga Tupanaãrũ ore*

<sup>18</sup> Rū yemawena rū muxūma ga ngunexū yéma Corĭtiuwa nayexma ga Pauru. Rū yixcama nūxū narūmoxē ga yema yaxōgūxū rū nūxna inaxūāchi. Rū ĩāne ga Chēcreawa naxū namaā ga Prisila rū Aquiru. Rū Chēcreawa nūgū nidūpūxūeru ga Pauru yerū marū nayanguxēē ga wūxi ga uneta ga Tupanamaā nūxū yaxuxū. [Rū woetama yema nixī ga nacūmagū ga Yudiūgū ga yexguma yanguxēēgūāxgu ga wūxi ga uneta ga Tupanamaā nūxū yaxuxū.] Rū űuxūchi Chēcrearū türewa rū wūxi ga wapurugu nichoű na Chíríaanewa naxūxūcèx. <sup>19</sup> Rū yexguma Epéchiuwa nangugūgu, rū Pauru nūxna nixūgachi ga Prisila rū Aquiru, rū Yudiūgūarū ngutaquēxepataūwa naxū. Rū yéma namaā nidexa ga yema Yudiūgū ga guma ngutaquēxepataūwa ngutaquēxegūxūxū. <sup>20</sup> Rū yema Yudiūgū, rū muxūma ga ngunexūgū nūxū nacèxūgū ga yexma na naxūxūcèx, natürü ga nūma rū tama nanaxwèxe. <sup>21</sup> Rū yemacèx nūxū narūmoxēāma, rū űanagürü nūxū: —Rū ngēxguma Tupana naxwèxegu, rū wena táxarū pexcèx chataegu —ñanagürü. Rū yemawena rū Epéchiuarū türewa nayarūxue, rū inaxūāchi. <sup>22</sup> Rū Checharéarū türewa nangu, rū yéma ĩnaxūe. Rū űuxūchi Yerucharéūwa naxū na nūxū yanamoxēxūcèx ga guxūma ga yema yaxōgūxū. Rū űuxūchi Aūtioquíawa naxū. <sup>23</sup> Rū yexguma marū űuxre ga ngunexū yéma Aūtioquíawa nayexmagu, rū wenaxārū inaxūāchi ga Pauru na wūxichigū ga ĩāne ga Gárataanewa rū Fríyíaanewa yexmagūnewa íyadauxūcèx rū yataāxēēgūāxūcèx ga guxūma ga yema yaxōgūxū ga guma ĩānegūwa yexmagūxū.

### *Aporu rū Epéchiuwa nūxū nixu ga Tupanaārū ore*

<sup>24</sup> Rū yexgumaūcūü rū Epéchiuwa nangu ga wūxi ga Yudiū ga Aporugu āegaxū. Rū nūma rū ĩāne ga Aleyādríacūāx nixī, rū nūxū natauxcha ga duūxūgūpēxewa na yadexaxū. Rū meāma nūxū nacuèx ga Tupanaārū ore i űmatūxū. <sup>25</sup> Rū nūma meā nūxū nacuèx ga Cuáű ga baiūxēēruūārū nguxēētae ga Cori ga Ngechuchuchiga, rū nūxū nacuèx na űuxācū Cuáű duūxūgūxū ĩbaiūxēēxū. Natürü yexicaxūtama nacuèx ga Ngechuchuchiga. Natürü poraācū nataāēācūma nidexa rū aixcūma nanangūxēē ga duūxūgū. <sup>26</sup> Rū nūma ga Aporu rū tama namuūācūma inanaxūgū ga na yadexaxū ga Yudiūgūarū ngutaquēxepataūwa. Natürü yexguma Aporuxū naxīnūēgu ga Prisila rū Aquiru, rū napatawa nanagagū na yexeraācū namaā inanguxūxēēāxūcèx ga Ngechuchuchiga. <sup>27</sup> Rū yexguma Acayaanewa naxūxchaūgu ga Aporu, rū yema yaxōgūxū ga Epéchiucūāx nūxū narūngūxēēgū. Rū popera yéma namugū naxcèx ga yema yaxōgūxū ga Acayacūāx na meā Aporuxū nayauxgūxūcèx. Rū yexguma Acayawa nanguxgu ga Aporu rū poraācū nūxū narūngūxēē ga yema duūxūgū ga Tupanaārū ngechaūgagu Ngechuchuaxū yaxōgūxū. <sup>28</sup> Rū guxū ga duūxūgūpēxewa nūxū nūxū nacuèxēē ga poraācū na ĩnatūexū ga yema Yudiūgū ga tama Ngechuchuxū cuáxchaūgūxū. Rū nūmagū ga Yudiūgū rū taxucürūwama űuxū űanagürügū, yerū ga Aporu rū Tupanaārū ore ga űmatūxūwa meāma nūxū nanawēx ga na Ngechuchu rū aixcūma Tupana Nane ya Cristu na yīxū.

## 19

### *Epéchiuwa nayexma ga Pauru*

<sup>1</sup> Rū yexguma Corĭtiuwa nayexmayane ga Aporu, rū Pauru rū naxpūxanegu idaxū ga namawa nixūpetū, rū Epéchiuwa nangu. Rū yexma nūxū nayangau ga űuxre ga yaxōgūxū. <sup>2</sup> Rū nūxna naca, rū űanagürü nūxū: —¿Marū penayaxuxū i Tupanaāē i Ūñexū ga yexguma peyaxōgūgu? —ñanagürü. Rū nūmagū nanangāxū, rū űanagürügū: —Tama. Taguma nūxū taxīnūēchiga na űacū yīxū i Tupanaāē i Ūñexū —ñanagürügū. <sup>3</sup> Rū yexguma ga Pauru rū nūxna naca rū űanagürü nūxū: —¿Texéaxū peyaxōgūxū ga yexguma ĩpebaiūgu? —ñanagürü. Rū nūmagū nanangāxū, rū űanagürügū: —Toma nūxū tayaxō ga yema Cuáű ga baiūxēēruūārū nguxēētae —ñanagürügū. <sup>4</sup> Rū yexguma ga Pauru rū űanagürü nūxū: —Cuáű ĩnabaiūxēē ga yema duūxūgū ga nūxū rūxoexū ga nacūma

ga chixexü rü Tupanacèx daugüxü. Natürü yema duüxügümaã nüxü nixu ta na nüxü yaxögüãxücèx ga Ngechuchu ga naweama äcü —ñanagürü ga Pauru. <sup>5</sup> Rü yexguma yemaxü naxĩnüëgu ga yema duüxügü rü ínabaiü naegagu ga Cori ya Ngechuchu. <sup>6</sup> Rü yexguma Pauru rü yema yaxögüxüetügu naxüméxgu, rü nüxna nangu ga Tupanaãe i Üünexü, rü to ga nagawachigü nidexagü, rü nüxü nixugüe ga Tupanaärü ore. <sup>7</sup> Rü maneca 12 ga yatü nixĩgü ga yema duüxügü. <sup>8</sup> Rü tomaëxpüx ga tauemacü yéma nayexma ga Pauru. Rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa naxüüxü rü tama namuüácüma nüxü nixuuxü ga Tupanaärü ore. Rü nanangüexëë na ñuxäcü äëxgacü na yĩxü ya Tupana, rü nüxü nanangüchaüxëë na Ngechuchuaxü yaxögüãxücèx. <sup>9</sup> Natürü nayexma ga ñuxre ga duüxügü ga tama nüxü cuëxgüchaüxü rü tama yaxögüchaüxü. Rü nümagü inanaxügüe ga na yema muxüma ga duüxügüpëxewa chixexü yaxugüexü nachigagu ga Cori ga Ngechuchu. Rü yemacèx nüxna nixügachi ga Pauru, rü toxnamana nanagagü ga yema yaxögüxü. Rü guxü ga ngunexügu namaã nüxü nixuchiga ga ore nawa ga wüxi ga ngutaquëxepataü ga Tiranuärü ngüepataü ga naega. <sup>10</sup> Rü yemaäcü nanaxü ga taxre ga taunecü, rü yemaäcü guxüma ga Áchiacüãxgü ga Yudíugü rü Griégugü rü nüxü naxĩnüë ga Cori ya Tupanaärü ore. <sup>11</sup> Rü Tupana Pauruxü narüngüxëë ga na naxüãxü ga taxügü ga mexügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü. <sup>12</sup> Rü èixrüxü ga norü dechugü ga Pauru rü naxchirugü rü duüxügü rü yema idaaweexüxütawa nanangegü. Rü yexguma yema idaaweexü nüxü ingögügügu ga yema naxchiru rü ëxna dechu, rü naxcèx nitaanegü. Rü yema duüxügü ga ngoxoãxgüxü rü ta naxcèx nitaanegü. <sup>13</sup> Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudíugü ga İanegüwachigü ixĩëtanüxü rü ngoxogüarü woxüwa puracüexü. Rü nüxü naxügü na Cori ya Ngechuchuégagu na İnawoxüãxü ga ngoxogü nawa ga yema duüxügü ga ngoxoãxgüxü. Rü ñanagürügü: —Ngechuchu ya Pauru nüxü ixuchigacüëgagu pexü tamu na İpechoxüxücèx —ñanagürügü ga yema Yudíugü. <sup>14</sup> Rü yema 7 ga yema ügüxü, rü wüxi ga Yudíugüarü paigüarü äëxgacü ga Echebaga äegaxü nanegü nixĩgü. <sup>15</sup> Natürü wüxi ga ngunexügu ga yexguma wüxi ga ngoxoxü İnatëxüchigüchaügu, rü yema ngoxo nanangãxü, rü ñanagürü: —Nüxü chacuèx ya Ngechuchu, rü nüxü chacuèx ya Pauru na texé yĩxü. ¿Natürü i pema rü texégü pixĩgü? —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü yexguma ga yema yatü ga ngoxoãxü rü yema duüxügü ga İnatëxüchigüchaüxüna nayuxu, rü nüxü narüporamaë ga guxüma, rü İnanagáuüxüne. Rü yemaäcü ngexchiruxüma rü napíëxüma nibuxmü ga guma İwa. <sup>17</sup> Rü guxüma ga Yudíugü rü Griégugü ga Epéchiuwa yexmagüxü rü nüxü nacuáchiga ga yema. Rü poraäcü namuüë ga guxüma. Rü yemaäcü yexeraäcü natachiga ga Cori ga Ngechuchu ga yéma. <sup>18</sup> Rü muxüma ga yema yaxögüxü rü yéma ningugüetanü, rü guxü ga duüxügüpëxewa nüxü nixugüechigü ga nüma rü ta na nayuüechiréxü, natürü tá nüxü na naxoexü ga yema. <sup>19</sup> Rü muxüma ga yema iyuüechiréxü, rü yéma nanana ga norü poperagü ga yuüpane ga nawa nangüexü, rü guxüpëxewa İnanagu. Rü yexguma nangugügüägu ga natanü ga yema poperagü, rü maneca 50,000 tachinü ga dïëru ga tatanüxüwa nangu. <sup>20</sup> Rü yemaäcü ga Cori ya Tupanaärü ore, rü yexeraäcü nixüchigü, rü yexeraäcü duüxügü nüxü nadau na ñuxäcü naporaxü ga yema ore. <sup>21</sup> Rü yemawena ga Pauru, rü nagu narüxĩnü ga Machedóniãñewa rü Acayaanewaxıra na naxüxü, rü yéma ñuxüchi Yerucharéüwa na naxüxü. Yerü yema ñanagürü: —Rü ngema Yerucharéüwa tá chaxü, rü yixcama rü Dumawa rü tá ta chaxü —ñanagürü. <sup>22</sup> Rü yemacèx nügüpëxegu Machedóniãñewa nanamugü ga taxre ga norü ngüxëëruü ga Timutéu rü Eratu. Natürü nüma ga Pauru rü ñuxre ga ngunexü Áchiagu narüxãüx.

### *Nanuë ga duüxügü ga Epéchiuwa*

<sup>23</sup> Rü yexgumaäcüü rü Epéchiuwa rü nanaxixächitanüãe ga duüxügü, rü poraäcü nanuë nachigagu ga Cori ya Tupanaärü ore. <sup>24</sup> Rü yemaäcü naxüpetü nagagu ga wüxi ga yatü ga dïërumüwa puracüxü ga Demétriugu äegaxü. Rü nüma rü İnanaxüxü ga norü tupana ga Atemíchaarü tupaucachicünëxägü ga dïërumünaxcèx. Rü nayexma

ga muxüma ga norü puracütanüxü ga yemawa puracüexü. Rü guxüma poraäcü meã nüxü naxätanü ga yema puracü. <sup>25</sup> Rü nüma ga Demétriu rü nanangutaquëxexëë ga guxüma ga puracütanüxü ga yemawa puracüexü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chomücügüx, meã nüxü pecuëxgü na ñaã tórü dīerumüärü puracügu na ngixü iyaxuxü i tórü dīeru. <sup>26</sup> Rü marü nüxü pedaugü i ngëma Pauru rü nüxü pexīnüë na ñuxäcü yaxucuxëgüãxü i duüxügü, rü ñuxäcü namaã nüxü yaxuxü na tama aixcüma tupanagü yiixü i ngëma tupanagü i yixema ixügüxü. Rü ngëmaäcü muxüma i duüxügüxü nüxü narüxoexëë na tama tórü tupanagüaxü yaxögüãxüçëx. Rü tama núma Epéchiuwaxicatama ngëxü nawagü natürü wixguxüchi taëx guxü i Áchiaanewa ngëmaäcü chixri nayaxucuxëgü i duüxügü. <sup>27</sup> Rü pema nüxü pecuëx rü tórü puracüçëx rü naxäücüma i ngëma. Rü wüxi i chixexü ta nixi i naxçëx i tórü tupana i Atemíchaarü tupauca ya taxüne. Rü ñuxma rü muxüma i duüxügü rü ngixü nangechaü i Atemícha i guxü i Áchiaanewa rü guxü i naãnewa. Natürü ngëma Pauruarü ucuxëgagu rü düxwa taxuxütáma ngixü nangechaü i duüxügü, rü ngëmaäcü düxwa inaärüxo tá ta i tórü puracü —ñanagürü ga Demétriu. <sup>28</sup> Rü yexguma yemaxü naxīnüëgu, rü poraäcü nanuë, rü tagaäcü ñanagürügü: —¡Namaxü i Epéchiucüãxgüarü tupana i Atemícha! —ñanagürügü. <sup>29</sup> Rü guxüma ga yema ñanecüãxgü rü poraäcü yexma ínatüëãë. Rü ínanayauxü ga Gayu rü Aritárcu ga Machedóniãanecüãxgü ga Paurumücügü, rü guma i ga ñañeärü ngutaquëxepataüwa nanagauxütanü. <sup>30</sup> Rü Pauru rü ta yexma naxücuchaü na yema duüxügümaã yadexaxüçëx, natürü yema yaxögüxü nüxna nanachuxu ga yexma na naxücuxü. <sup>31</sup> Rü yema Áchiaaneärü ãëxgacügütanüwa rü nayexma ga ñuxre ga Paurumücügü ixīgüxü. Rü nümagü rü ta Pauruxütawa namugagü na tama yema ngutaquëxechicagu naxücuxüçëx. <sup>32</sup> Rü yoxni ga duüxügü ga yema ínangutaquëxegüxüwa, rü nümaxü rü wüxi ga oremaã aita naxüë, rü togü ga to ga oremaã aita naxüë. Yerü poraäcü nanaxixächiãëgü ga guxüma ga yema duüxügü ga yema ngutaquëxegüxü. Rü muxüma rü tama nüxü nacuëxgü ga tacüçëx na nangutaquëxegüxü. <sup>33</sup> Natürü yema nayexma ga wüxi ga Yudíu ga Areyáüdrugu äëgaxü. Rü yema togü ga Yudíugü rü namaã nüxü nixu ga tacüçëx na nangutaquëxexü. Rü duüxügüpëxewa nanamugü na yadexaxüçëx rü naëtüwa nachogüxüçëx ga yema Yudíugü ga yema yexmagüxü. Rü nüma ga Areyáüdrü rü naxunagümëxë na iyanachianegüxüçëx ga duüxügü, na namaã yadexaxüçëx. <sup>34</sup> Natürü yexguma nüxü yacuëxächitanügu ga Aré rü Yudíu na yiixü, rü guxüma ga yema duüxügü rü wüxigu tagaäcü aita naxüë. Rü taxre ga ora ninge ga na tagaäcü ñagüxü: —¡Namaxü i Epéchiucüãxgüarü tupana i Atemícha! —ñagüxü. <sup>35</sup> Rü düxwa yema ñañeärü ãëxgacü nanachiächixëë ga yema muxüma ga duüxügü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Epéchiucüãxgüx, guxüma i duüxügü nüxü nacuëx na Atemíchaarü tupauca ya taxüneärü dauruü na ixīgüxü. Rü guxüma nüxü nacuëx na núma tüxü nangëxmaxü i Atemíchachicünëxã i daxüwa rüngüxü. <sup>36</sup> —Rü ñuxma na guxüma nüxü na cuáxü na aixcüma yiixü i ngëma, rü name nixi na pechiächixü, rü taxuüma i chixexü pexüexü. <sup>37</sup> —Erü ñaã yatügü i nuã pegagüxü, rü taxuüma i chixexü ngīmaã naxügü i tórü tupana, rü tama chixexü nixügüë ngīchigagu. <sup>38</sup> —Rü ngëxguma chi Demétriu rü ngëma namücügü i namaã napuracüexü rü nüxü nangëxmagu i tacü i tama norü me ixixü, rü nangëxma i ngutaquëxechicagü i ngextá ãëxgacügü duüxügüxü ícagüxüwa. Rü name nixi na ngëma ãëxgacügüpëxewa namexëãxü i tacü i tama norü me ixixü. <sup>39</sup> —Rü ngëxguma nangëxmagu i tacü i to i perü guxchaxügü, rü name nixi i ñañeärü ãëxgacügüarü ngutaquëxewa penamexëë i ngëma. <sup>40</sup> —Erü ñuxma rü taxäücümaxügü rü ngürüächi ãëxgacü ya tacü ya Dumawa ngëxmacü rü tüxna tá naxçëx naca i ngëma ñuxma ngupetüxü. Erü aixcüma taxumaãma tanangäxüëga i ãëxgacü, ega tüxna nacaxgu naxçëx i ñaã ngutaquëxe i nawa pexäügatanüxü —ñanagürü. <sup>41</sup> Rü yexguma marü yema ñaxguwena, rü ínayamugü ga yema duüxügü.

## 20

### *Machedóniãñewa rü Griégugüchiüñewa naxü ga Pauru*

<sup>1</sup> Rü yexguma marü nangupetügu ga yema na íyacucuxü ga duüxügü, rü Pauru naxcèx nangema ga yema yaxögüxü na yaxucuxëgüãxücèx. Rü yexguma marü namaã nüxü nachaugu, rü nüxü narümoxë, rü inaxüãchi ga Machedóniãñewa na naxüxü. <sup>2</sup> Rü yexguma yema naãñewa yaxüpetügu, rü taãëxü ga oremaã nayaxucuxëgü ga yema yaxögüxü ga wüxichigü ga ñañewa yexmagüxü. Rü yemaãcü Griégugüchiüñewa nangu. <sup>3</sup> Rü yéma nayexma ga tomaëxpüx ga tauemacü. Rü yexguma marü inaxüãchichaügu ga Chíríaanewa na naxüxü, rü tama wapurugu nixü yerü nüxü nacuáchiga ga na ñuxre ga Yudíugü yamëxgüchaüxü. Rü yemacèx nagu narüxñü ga dauxchitagu na nataeguxü, rü wenaxârü Machedóniãñewa na naxüpetüxü. <sup>4</sup> Rü ínayaxümücügü ga Chópate ga Beréacüãx ga Píru nane, rü Aritárcu rü Següdu ga Techarónicacüãxgü, rü Gayu ga Derbecüãx, rü Timutéu, rü Tíquicu, rü Turuquínu ga Áchiaanecüãxgü. <sup>5</sup> Rü yema yatügü rü nüxíra topëxegu naxägü, rü Tróawa toxü nayarünguxëëgü. <sup>6</sup> Rü nawena ga yema Yudíugüarü peta ga üpetüchiga ga pãü ga ngearü puxëëruüãxü nagu nangöxgüxü, rü wapurugu Piripuwa itaxíachi. Rü wüximëëxpüx ga ngunexü ngupetügu, rü Tróagu nüxü tayangaugü ga yema topëxegu ägüxü. Rü yexma tarücho ga 7 ga ngunexü.

### *Tróagu nanaxüãne ga Pauru*

<sup>7</sup> Rü yema yüxüarü ngunexügu rü tangutaquëxegü namaã ga yema yaxögüxü na tanangöxücèx ga pãü ga bücuxü yema Ngechuchu toxü ngüxëëxürüü. Rü yema yaxögüxümaã nidexa ga Pauru. Rü nanamëxëë ga norü dexa ñuxmata ngãxücüwa nangu, yerü moxüãcü inaxüãchichaü. <sup>8-9</sup> Rü daxüwa ga guma ípataarü tomaëxpüxchiüwa yexmaxü ga ucapuwa tangutaquëxegü. Rü namu ga omü ga yéma naígüxü. Rü nayexma ga wüxi ga ngextüxücü ga Eutícugu äëgacü. Rü yéma wüxi ga yema ucaputapüxarü ñaxwa narüto. Natürü ga Pauruarü dexa, rü poraãcü namèx. Rü yemacèx ga guma ngextüxücü rü poraãcü nayaxta, rü düxwa nipeãchi rü yema ñaxwa narüngu, rü ñaxtúanegu nangu. Rü yéma yucüma nanayauxgü. <sup>10</sup> Rü ínarüxí ga Pauru, rü nayanawüxüchi ga guma ngextüxücü, rü duüxügüxü ñanagürü: —Tãxü i pebaixächixü, erü namaxü nixí! — ñanagürü. <sup>11</sup> Rü yexguma wenaxârü daxü naxí, rü ínanabücu ga yema pãü, rü nanangöx. Rü wenaxârü nidexa ñuxmata yangune, rü yexguma inaxüãchi. <sup>12</sup> Rü guma ngextüxücü rü maxücü napatawa nanagagü. Rü yemacèx poraãcü nataãëgü ga guxüma ga nümagü.

### *Tróawa inaxüãchi ga Pauru rü Miretuwa naxü*

<sup>13</sup> Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü: —Dauxchitagu tá chixü ñuxmatáta ñane ya Achuwa changu na ngema pexü chixüexücèx —ñanagürü. Rü yemacèx ga toma rü wapurugu tichoü rü yoxni napëxegu taxí ñuxmata Achuwa tangugü. <sup>14</sup> Rü yexguma Achugu Paurumaã togü tayangaugü, rü yéma toxü nixüe. Rü tachopetü ga yéma ñuxmata Miterénewa tangugü. <sup>15</sup> Rü yéma itaxíachi rü moxüãcü Quíuarü toxmëxtawa tachopetü. Rü yemaãrü moxüãcü Chamowa tangugü. Rü yemaãrü moxüãcüama Miretuwa tangugü. <sup>16</sup> Rü yemaãcü ítixí yerü ga Pauru rü tama Áchiaanegu nanuxcüchaü. Yerü nanaxwëxe ga paxa Yerucharéüwa na nanguxü naxcèx ga Pëtecóstarü ngunexü. Rü yemacèx nagu narüxñü na tama Epéchiugu íyadauxü.

### *Yaxögüxüãrü äëxgacügü ga Epéchiucüãxmaã nidexa ga Pauru*

<sup>17</sup> Natürü yexguma Miretuwa tangugügu rü Epéchiuwa naxcèx namuga ga Pauru na naxütawa naxíxücèx ga yema yaxögüxüãrü äëxgacügü ga Epéchiucüãx. <sup>18</sup> Rü yexguma Pauruxütawa nangugügu, rü ñanagürü nüxü: —Pema meã nüxü pecuëxgü ga ñuxãcü pepëxewa na chamaxüxü ga guxügu ga yexguma noxritama nuã Áchiaanewa chaxüxgu. <sup>19</sup> Rü guxügüma ga yexguma petanüwa chayexmagu, rü meãma chanaxü ga Cori ya Tupanaãrü puracü, taguma chaugü chicuëxüüãcüma. Rü woo muëxpüxcüna poraãcü

changechaŭgu, nagagu ga yema chixexŭ ga chomaã naxügüchaŭxŭ ga Yudíugü, natürü naetüwa chanaxüama ga yema puracü. <sup>20</sup> Rü taguma íchayachaxãchi ga pemaã nüxŭ na chixuxŭ ga guxŭma ga yema ore ga perü mexücèx ixíxŭ. Rü guxŭ ga duŭxŭgüpèxewa, rü pepatagüwa rü ta pexŭ changúexèè ga yema ore. <sup>21</sup> Rü Yudíugümaã rü yema tama Yudíugü ixígüxŭmaã nüxŭ chixu na namexŭ ga na nüxŭ naxoexücèx ga norü chixexŭgü rü Tupanaga naxĩnüèxücèx, rü nüxŭ na yaxögüãxücèx ga tórü Cori ya Ngechuchu. <sup>22</sup> Rü ñuxma rü Yerucharéüwa chaxŭ erü Tupanaãè i Üünexŭ rü ngema choxŭ namu. Natürü tama nüxŭ chacuèx na tacü tá choxŭ üpetüxŭ i ngema. <sup>23</sup> Rü ngèma nüxŭ chacuáxŭ nixĩ i duŭxŭgü tá choxŭ napoxcu rü guxchaxŭgü tá choxŭ naxüpetü i Yerucharéüwa. Rü ngèxĩcatama nixĩ i chomaã nüxŭ yaxuxŭ i Tupanaãè i Üünexŭ i guxŭne ya ìãne i ngextá íchixŭgüxŭwa. <sup>24</sup> Natürü tama ngèma ãücümamaxŭgu charüxĩnü erü nüetama nixĩ ega woo chayuxgu. Natürü ngèma chanaxwèxexŭ nixĩ na taãècümama chapuracüamaxŭ na meã chayanguxèèxücèx i ngèma puracü ga tórü Cori ya Ngechuchu choxna ãxŭ rü nüxŭ chixuxücèx i norü ore i mexŭ na ñuxãcü Tupana tüxŭ ngechaŭxŭ. <sup>25</sup> Rü ñuxma rü marü nüxŭ chacuèx rü tagutáma wena choxŭ pedaugü i pema ga marü pemaã nüxŭ chixuxe na ñuxãcü ãèxgacü na yíixŭ ya Tupana. <sup>26</sup> Rü ngèmacèx i ñoma i ngunexŭgu rü pemaã nüxŭ chixu rü marü tama chaugagu nixĩ ega texé petanüwa iyarütauxgu. <sup>27</sup> Erü marü meãma pemaã nüxŭ chixu i guxŭma i ngèma Tupana pexŭ naxwèxexŭ, rü taxuŭma ichicux. <sup>28</sup> Rü ngèmacèx i ñuxma rü penaxwèxe na pexuãègüxŭ rü meã nüxna pedaugüxŭ i guxŭma i yaxögüxŭ i petanüwa ngèxmagüxŭ. Erü ngèma nixĩ i Tupanaãxè i Üünexŭ nagu pexŭ mugüxŭ na nüxna pedaugüxücèx i ngèma Tupanaãrü duŭxŭgü i yaxögüxŭ i Ngechuchu nagümaãtama naxcèx taxexŭ. <sup>29</sup> Choma nüxŭ chacuèx rü ngèxguma íchixŭxgu, rü chowena tá pexcèx nuã naxĩ i togü i duŭxŭgü. Rü tá nanachix-exèèchaŭ i ngèma yaxögüxŭ ñoma airugü i idüraexŭ i carnerugüxŭ ngíachixèèxŭrüü. <sup>30</sup> Rü woo petanüwatátama nangèxmagü i nümaxŭ i tá doramaremaã nangúexèèxŭ i ngèma yaxögüxŭ na nügüwe naxĩxèèãxücèx. <sup>31</sup> ¡Pegüna pedaugü, rü nüxna pecuèxãchie na ñuxãcü tomaèxpŭx ga taunecügu rü ngunecü rü chütacü rü taguma íchayachaxãchixŭ ga pexcèx chaxauxãcüma na pexŭ chixucuxègüxŭ ga wüxichigü! <sup>32</sup> Rü ñuxmax, Pa Chaueneègüx, rü Tupanana pexŭ chamugü. Rü chanaxwèxe i naga pexĩnüè i norü ore i tüxŭ nüxŭ cuèxèèxŭ na ñuxãcü poraãcü tüxŭ nangechaŭxŭ. Erü ngèma norü ore tá pexŭ naporaexèè na tórü Coricèx pemaxèxücèx rü pexŭ nangèxmaxücèx i pechica namaã i guxŭma i duŭxŭgü i Tupana dexŭ. <sup>33</sup> Choma rü taxuguma chaugücèx chanaxwèxe ga texéarü díeru rü texéchiru. <sup>34</sup> Rü pematama rü meã nüxŭ pecuèx ga ñuxãcü daa choxmèxmaã na chapuracüxŭ naxcèx ga yema choxŭ rü chomücügüaxŭ taxuxŭ. <sup>35</sup> Rü guxŭguma meã pexŭ changúexèè na ngèmaãcü pepuracüexŭ na nüxŭ perüngüxèèxücèx i ngèma duŭxŭgü i nüxŭ nataxuxŭ. Rü name nixĩ na nüxna pecuèxãchiexŭ i Cori ya Ngechuchuarü ore ga nümatama ñaxŭ:

“Rü narümemaè nixĩ i pema na toguena penaxãxŭ rü tama i tüma pexna tanaxãxŭ”, ñaxŭ. <sup>36</sup> Rü yexguma yema ñaxguwena ga Pauru, rü inacaxãpŭxü namaã ga guxŭma, rü nayumüxè. <sup>37</sup> Rü guxŭma poraãcü naxauxe, rü Pauruna nanèixãchigü, rü nüxŭ nachúxgü. <sup>38</sup> Yerü poraãcü nangechaŭè naxcèx ga yema ore ga namaã nüxŭ yaxuxŭ ga: “Marü tagutáma wena choxŭ pedaugü” ñaxŭ. Rü nümagü ínayaxümücügü ñuxmata wapuruwa nangu.

## 21

### *Yerucharéüwa naxŭ ga Pauru*

<sup>1</sup> Rü yexguma nüxna itaxĩãchi ga yema yaxögüxŭ, rü wapurugu tichoŭ. Rü capaxŭ ga Coscèx noxtacüma tixaŭ. Rü moxŭãcü rü Rodawa taxĩ. Rü yéma itaxĩãchi, rü Pátarawa tangugü. <sup>2</sup> Rü yexma nüxŭ tayangau ga wüxi ga wapuru ga Peníchiawa

ũxũne. Rũ nagu tichoũ, rũ itaxĩachi. <sup>3</sup> Rũ yixcamaxũra nũxũ tadaugũ ga Chipre. Rũ torũ toxwecũwawaama naxũ, rũ nũxũ tachopetũ. Rũ itĩñaxwetaxũ ñuxmata Chĩriaanewa tangugũ. Rũ Tiruwa ítachoũ, yerũ yema nixĩ ga ínanuũãcuxũ ga guma wapuru. <sup>4</sup> Rũ yexma nũxũ tayangau ga yemacũãx ga yaxõgũxũ, rũ 7 ga ngunexũ yema natanũwa tayexmagũ. Rũ Tupanaãe i Üünexũ nayadexagũxẽe ga yema yaxõgũxũ, rũ Pauruxũ ñanagũrũgũ: — ¡Tãxũ i Yerucharẽũwa cuxũxũ! —ñanagũrũgũ. <sup>5</sup> Natũrũ yexguma nangupetũgu ga yema 7 ga ngunexũgũ, rũ itaxĩachi. Rũ yema yaxõgũxũ rũ towe narũxĩ. Rũ naxmẽxmaãchigũ rũ naxãcũgũmaãchigũ toxũ ínixũmũcũgũ ga guxũma ñuxmata guma ñãnechipenũwa tangugũ. Rũ yexma naxnũcũgu tacaxgũãpũxũ, rũ tayumũxẽgũ. <sup>6</sup> Rũ yexguma ga toma rũ nũxũ tarũmoxẽgũ, rũ tichoũ ga wapuruwa. Rũ nũmagũ rũ napatacẽx nawoegu. <sup>7</sup> Rũ toma rũ Tiruwa ítaxĩachi rũ Turemãídawa tangugũ. Rũ yema ítachoũ, yerũ yexma nayacuẽx ga wapurugu na taxĩxũ. Rũ nũxũ tarũmoxẽgũ ga yema yaxõgũxũ ga yema yexmagũxũ, rũ wũxi ga ngunexũ natanũgu tarũcho. <sup>8</sup> Rũ moxũãcũ itaxĩachi ga yema, rũ Checharẽawa tangugũ. Rũ Piripi ga Tupanaãrũ orearũ uruũpatawa taxĩ. Rũ nũma rũ yema 7 ga ngũxẽerũgũ ga tupaucana daugũxũtanũxũ nixĩ. Rũ yexma naxũtagu tapegũ. <sup>9</sup> Rũ nũma nũxũ iyexma ga ãgũmũcũ ga naxãcũgũ ga taguma ixãtecũ ga Tupanaãrũ orexũ ixugũecũ. <sup>10</sup> Rũ yexguma marũ ñuxre ga ngunexũ yema tayexmagũgu, rũ Yudẽaanewa ne naxũ ga wũxi ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Agabugu ãegaxũ. <sup>11</sup> Rũ yexguma toxũtawa nanguxgu ga Agabu, rũ nanayaxu ga Pauruarũ goyexũ. Rũ namaã nũgũ ninẽixgũcutũ, rũ nũgũ ninãĩmẽx, rũ ñanagũrũ: —Tupanaãe i Üünexũ marũ chomaã nidexa rũ ñanagũrũ: “Rũ ñããcũ tá nayanẽixgũ i Yudĩugũ i Yerucharẽũwa i ñãã goyexũãrũ yora. Rũ ngẽma duũxũgũ i tama Yudĩugũ ixĩgũxũna tá nanamugũ”, ñanagũrũ. <sup>12</sup> Rũ yexguma yema orexũ taxĩnũẽgu, rũ toma rũ yema Checharẽacũãxgũmaã Pauruxũ tacẽxũgũ ga tama Yerucharẽũwa na naxũxũcẽx. <sup>13</sup> Natũrũ nũma ga Pauru rũ toxũ nangãxũ rũ ñanagũrũ: —¿Tũxcũũ pexauxe rũ choxũ pengechaũxẽe? Choma rũ íchamemare na chinãixũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta rũ marũ íchame na Yerucharẽũgu chayuxũ naxcẽx ya Cori ya Ngechuchu —ñanagũrũ. <sup>14</sup> Rũ yexguma marũ taxuacũma tanachũxugu, rũ tachianemare, rũ ñatarũgũ: —¡Ëcũ yangu i Cori ya Tupanaãrũ ngũchaũ! —ñatarũgũgũ. <sup>15</sup> Rũ yemawena rũ togũ tamexẽẽgũ, rũ Yerucharẽũwa taxĩ. <sup>16</sup> Rũ towe narũxĩ ga ñuxre ga yaxõgũxũ ga Checharẽacũãxgũ, rũ Machõũpatawa toxũ nagagũ. Rũ nũma nixĩ ga wũxi ga Chĩperẽcũãx ga ũpamama woetama yaxõxũ. Rũ naxũtagu tapegũxũ.

### *Chaũtiãguxũtagu nanaxũãne ga Pauru*

<sup>17</sup> Rũ yexguma Yerucharẽũwa tangugũgu, rũ yema yaxõgũxũ rũ taãẽãcũma toxũ nayauxgũ. <sup>18</sup> Rũ moxũãcũ ga Pauru rũ tomaã Chaũtiãguxũtagu nanaxũãne. Rũ yema nangutaquẽxegũ ga guxũma ga yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũgũ. <sup>19</sup> Rũ nũxũ narũmoxẽ ga Pauru, rũ ñuxũchi meãma namaã nũxũ nixu ga guxũma ga yema Tupana ũxũ ga yexguma yema tama Yudĩugũ ixĩgũxũmaã nũxũ yaxuxgu ga Tupanaãrũ ore. <sup>20</sup> Rũ yexguma Pauruarũ orexũ naxĩnũẽgu ga nũmagũ, rũ Tupanaxũ nicuẽxũũgũ. Rũ ñanagũrũgũ Pauruxũ: —Dũcẽx, Pa Toeneẽx, cuma nũxũ cucuẽx rũ nangẽxma i muxũchixũ i Yudĩugũ i yaxõgũxũ. Rũ guxũma i nũmagũ rũ nanaxwẽxegũ na nagu naxĩxũ i ngẽma mugũ ga Moĩchẽ ũmatũxũ. <sup>21</sup> Natũrũ ga togũ ga tama yaxõgũxũ rũ marũ namaã nũxũ nixugũgũ na cuma rũ cunangũxẽẽxũ i guxũma i Yudĩugũ i togũ i nachiũãnẽwa ngẽxmagũxũ, na tama naga naxĩnũẽxũcẽx i ngẽma mugũ ga Moĩchẽ ũmatũxũ. Rũ marũ namaã nũxũ nixugũgũ na cunangũxẽẽxũ na tama tũxũ ínawiũchẽxmũpẽxechiraũxũcẽx ya nanegũ, rũ na tama naga naxĩnũẽxũcẽx i tacũmagũ ga Moĩchẽ tũxũ muxũ. <sup>22</sup> ¿Tacũ tá ixũexũ i ñuxmax? Erũ ngẽma Yudĩugũ i yaxõgũxũ rũ aixcũma tá nũxũ nacuẽxgũ na marũ nuã cunguxũ. <sup>23</sup> ¡Rũ ngẽmacẽx name nixĩ na cunaxũxũ i ngẽma tá cumaã nũxũ tixuxũ! Nuã totanũwa nangẽxma i ãgũmũcũ i yatũgũ i yanguxẽẽchaũxũ i wũxi i uneta i Tupanamaã nũxũ yaxuxũ. <sup>24</sup> ¡Ngẽma tupauca ya taxũnẽwa nagagũ, rũ wũxigu namaã yanguxẽẽ i



ngêma tacüma ga Moïché tüxna äxü, rü Tupanapêxewa pegü peyamexêêgü! ;Rü nüxü naxütanü i ñuxregu nüxü naxätanü na yadüpüxüerugüxcèx i ngêma yatügu na ngêmaäcü yanguxêêgüäxcèx i norü unetagü! Rü ngêmawa rü guxüma i ngêma Yudíugü rü tá nüxü nacuèxgü na aixcüma cuma rü ta naga cuxínüxü i ngêma mugü ga Moïché ümatüxü rü tama aixcüma na yíixü ga yema ore ga cuchiga ga nüxü yaxugüexü. <sup>25</sup> Rü ñuxüchi ngêma yaxögüxü i tama Yudíugü ixíngüxü, rü marü naxcèx tanaxümatü ga torü ore na tama nangöxgüäxcèx i tacü i namachi i marü togü norü tupananetachicünèxägüxü namaã icuèxüügüxü, rü tama na nangöxgüäxcèx ya nagü, rü tama nangöxgüäxcèx i naèxügü rü êxna naxünagü i wêxnaäxü, rü tama naï i ngemaã rü êxna naï ya yatümaã inapexücèx —ñanagürügü.

### *Tupaucu ga taxünegu Pauruxü niyaxgü*

<sup>26</sup> Rü yexguma ga Pauru rü yéma tupaucu ga taxünewa nanagagü ga yema ägümücü ga yatügu. Rü moxüäcü rü Tupanapêxewa nügu namexêê ga Pauru wüxigu namaã ga yema yatügu. Rü ñuxüchi guma tupaucu ga taxünegu namaã naxücu na paimaã nüxü yaxuxücèx na 7 ga ngunexügu tá yíixü na yanguxêêgüäxü ga yema norü uneta ga Tupanamaã nüxü yaxugüxü, rü yemawena rü tá na inaxãmaregüäxü ga norü amaregü ga Tupanaxü namaã yacuèxüügüxü ga wüxichigü. <sup>27</sup> Rü yexguma marü nagüxchaügu ga yema 7 ga ngunexü, rü ñuxre ga Yudíugü ga Áchiaanecüäxgü rü Pauruxü nadaugü ga tupaucu ga taxünewa. Rü yema Yudíugü rü duüxügüxü nanuèxêê na Pauruxü yayauxgüxcèx. Rü yemacèx Pauruna nayuxgü. <sup>28</sup> Rü tagaäcü aita naxüe ñaxümaã: — Pa Tomücügü Pa Yudíugüx, ;Paxa toxü perüngüxêê! Ñaã nixí i ngêma yatü i guxüwama yangüexêêchigüxü i duüxügü na taxchi naxaiexcèx i yixema i Yudíugü, rü naxchi na naxaiexcèx i ngêma mugü ga Moïché ümatüxü rü daa tupaucu ya taxüne. Rü naetüwa i ñuxmax rü nuxa daa tupaucu ya taxünegu nanamucu i ñuxre i duüxügü i tama tacümagu íxü, rü ngêmaäcü nanaxüxaxêê i ñaã nachica i ünexü —ñanagürügü. <sup>29</sup> Rü yema ñanagürügü yerü üpaacü Yerucharéüwa Paurumaã nüxü nadaugü ga Turuquínu ga wüxi ga Epéchiucüäx ga tama Yudíu ixíxü. Rü nüxü nacuèxgügu rü Pauru marü yexma nanaxücuxêê ga tupaucu ga taxünegu. <sup>30</sup> Rü guxüma ga yema ñanecüäxgü rü poraäcü nanuê. Rü tupaucu ga taxünegü nibuxmü, rü Pauruxü niyaxgü, rü tupaucarü ñaxtüwa nanatúchigügü. Rü yexguma paxa nanawãxtagü ga guma tupaucu ga taxüneärü ñaxgü. <sup>31</sup> Rü yexguma Pauruxü yamèxgüchaügu ga duüxügü, rü Dumacüäx ga churaragüarü äëxgacüxtawa nanguchiga ga ore na guxüwama ga Yerucharéüwa rü na nanuèxü ga duüxügü. <sup>32</sup> Rü yexgumatama ga guma churaragüarü äëxgacü rü nanangutaquèxexêê ga yema norü capitáügu namaã ga norü churaragü, rü paxa yema duüxügü íyexmagüxüwa naxí. Rü yexguma guma äëxgacüxü rü yema churaragüxü nadaugügu ga duüxügü, rü ínayachaxächigü ga na Pauruxü yamèxgüxü. <sup>33</sup> Rü yexguma ga guma äëxgacü rü Paurucèx nixü rü nayayaxu. Rü nanamu na taxre ga cadenamaã na yanèixgüäxcèx. Rü nüxna naca na texé yíixü, rü tacü naxüxü. <sup>34</sup> Natürü yema muxüma ga duüxügü rü toxica ga oremaã aita naxüe ga wüxichigü. Rü yexguma taxuacüma meã nüxü nacuèxgu ga tacücèx na nanuèxü, rü guma äëxgacü rü nanamu na churaragüpatawa Pauruxü nagagüxü. <sup>35-36</sup> Rü yexguma churaragüpataarü toxönewa nanguxgu ga Pauru, rü churaragü nayangetaügu naxchaxwa ga yema muxüma ga duüxügü, yerü nanuèxüchi rü nawe nicaetanü rü ñanagürügü: —;Yamèxüchi! — ñanagürügü.

### *Pauru rü duüxügüpêxewa nügüétüwa nidexa*

<sup>37</sup> Rü yexguma marü churaragüpatagu yamucuchigüchaüãgu rü Pauru rü Griégugawa guma äëxgacüna naca rü ñanagürü: —;Cuxü namexü na cumaã nüxü chixuxü i wüxi i ore? —ñanagürü. Rü nüma ga äëxgacü nanangäxü rü ñanagürü: —Êxna nüxü cucuèx na Griégugawa quidexaxü. <sup>38</sup> ;Tama êxna cuma yíixü i Equitucüäx ga üpaxüra rü duüxügüxü

cunuẽxẽxũ na ãẽxgacũmaã nügü nadèixũcèx rü dauxchitawa ga taxúema íxãpataxũwa cunagagũxũ ga 4000 ga yatügü ga máẽtaxũgü? —ñanagürü. <sup>39</sup> Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Choma rü Yudíu chixĩ, rü Tarsucũãx chixĩ. Rü Chiríchiaanewa rü yima nixĩ ya wüxi ya ñãne ya taxüchine. Rü ngẽxguma curü me yixĩgu, rü cuxna chaca na duũxũgũmaã chidexaxũcèx —ñanagürü. <sup>40</sup> Rü yexguma ga guma ãẽxgacü rü: —Ngü —ñanagürü. Rü nüma ga Pauru, rü churaragüpataarü toxõnegu nachinagü, rü naxunagümẽxẽ na nachiãchixũcèx ga duũxũgü. Rü yexguma nachiãchiegu, rü Yudíugawa nidexa, rü ñanagürü nüxũ:

## 22

<sup>1</sup> —Pa Chautanũxũgũx, ¡rü choxũ iperũxĩnũẽ i ngẽma ñũxma tá pemaã nüxũ chixuxũ na chaugüetüwa chidexaxũcèx! —ñanagürü. <sup>2</sup> Rü yexguma nüxũ naxĩnũẽgu ga na Yudíugawa namaã yadexaxũ, rü yexeraãcü inayarüchianegü. Rü yexguma namaã yadexagu ga Pauru, rü ñanagürü: <sup>3</sup> —Choma rü Yudíu chixĩ, rü Chiríchiaaneãrũ ñãne ga Tarsugu chabu. Natürü doma ñãne ya Yerucharéũwa chaya, rü Gamaniéu nixĩ ga chorü nguxẽẽruũ. Rü meãma nawa changux ga guxũma ga mugü ga nuxcũmaũgũxũ ga tórü oxigü nagu íxũ. Rü guxũguma naxcèx chadau na guxũma i chorü ngúchaũmaã Tupanaãxũ chapuracũxũ, ngẽxgumarũũ i guxãma i pema i ñũxmax. <sup>4</sup> —Rü choma ga ũpa rü poraãcü nawe chingẽchigü ga yema Ngechuchuaxũ yaxõgũxũ na chanadèixũcèx. Rü íchanayauxũ, rü chanapoxcue ga muxũma ga yema yaxõgũxũ ga yatũxũgü rü ngexũgü. <sup>5</sup> —Rü nüma ya paigüeru rü guxũma i tupauca ya taxũneãrũ ãẽxgacügüerugü rü nüxũ nacuèxgü na aixcũma yĩxũ i ñãã chorü ore. Yerü nümagü rü choxna nanaxãgü ga popera na choxũ nangũxẽẽgũxũcèx ga tatanũxũgü ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagũxũ. Rü yema Damacuwa chaxũ na naxcèx chayadauxũ-cèx ga yema Ngechuchuaxũ yaxõgũxũ, rü nuã Yerucharéũwa na chanagagũxũcèx rü nuxã chayapoxcuexũcèx.

### *Pauru nüxũ nixu na ñũxãcü Ngechuchuaxũ yaxõõxũ*

<sup>6</sup> —Natürü yexguma namagu chixũyane rü marü chingaicaxgu ga Damacuwa na changuxũ, rü meãma tocuchigu nixĩ ga yexguma. Rü ngürüãchi wüxi ga omü ga poraxũ ga daxũwa ne baxixũ rü choxũ nabaxi. <sup>7</sup> —Rü ñaxtũanegu chayangu, rü nüxũ chaxĩnü ga wüxi ga naga ga ñaxũ choxũ:

“Pa Chaurux, ¿tüxcüũ i chowe quingẽchigũxũ?” ñaxũ. <sup>8</sup> —Rü yexguma ga choma rü chanangãxũ, rü ñacharügü:

“¿Rü texé quixĩ Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga yema naga rü choxũ nangãxũ, rü ñanagürü:

“Choma nixĩ i Ngechuchu ya Nacharétucũãx, rü chorü duũxũgü nixĩ i ngẽma nawe quingẽchigũxũ”, ñanagürü choxũ. <sup>9</sup> —Rü yema chomücügü rü nüxũ nadaugü ga yema omü, rü nabaixãchiãẽgü, natürü tama nüxũ naxĩnũẽ ga yema naga ga chomaã idexaxũ.

<sup>10</sup> —Rü nüxna chaca, rü ñacharügü ga chomax:

“¿Rü tacü tá chaxũxũ, Pa Corix?” ñacharügü. Rü yexguma ñanagürü choxũ ga Cori:

“¡Írũda, rü inachi, rü Damacuwa naxũ, rü ngẽma tá cumaã nüxũ nixu ya wüxi ya yatü na tacü tá cuxũxũ!” ñanagürü ga nüma ga Cori. <sup>11</sup> —Rü yexguma ga choma rü chixoxetü yema omüemamaã, rü yemacèx ga yema chomücügü rü choxmẽxgu yangĩgüãcũma choxũ nigagü, rü yemaãcü Damacuwa changu. <sup>12</sup> —Rü yema nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananíãgu ãegacü. Rü nüma nixĩ ga wüxi ga yatü ga aixcũma Tupanaga ñnücü, rü nüma rü meãma nayanguxẽẽ ga yema mugü ga Moíché umatũxũ. Rü guxũma ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagũxũ, rü meã nachiga nidexagü. <sup>13</sup> —Rü nüma ga Ananíã rü choxũ ínayadau. Rü yexguma chauxũtawa nanguxgu rü ñanagürü choxũ:

“Pa Chaueneẽ Pa Chaurux, ¡wenaxãrũ ingoxnaxètü!” ñanagürü. Rü yexgumatama wenaxãrũ chingoxnaxètü rü meãma nüxũ chadau. <sup>14</sup> —Rü yexguma ñanagürü ta:

“Yima Tupana ya nuxcümaügüxü ga tórü oxigüarü Tupana cuxü naxuneta na nüxü cucuáxcèx i norü ngúchaü, rü na nüxü cudauxücèx ya yima Cristu ya mecü, rü naãxwatama nüxü cuxĩnücèx i naga. <sup>15</sup> —Erü cuma tá nixĩ i guxü i duüxügümaã nüxü quixuchigaxü ga ñuxácü na Tupanaxü cudauxü rü cuma yadexaxü. <sup>16</sup> —¡Rü ñuxma rü marü taxuüma ícunanguxëë! ¡Rü írüda rü ínabaie! ¡Rü Cori ya Ngechuchuégagu naxcèx ínaca na cuxü nüxü nangechaüxcèx i curü pecadugü!” ñanagürü choxü.

*Pauru nüxü nixu na ñuxácü Tupana namuxü na yema tama Yudíugü ixíngüxtanüwa naxüxcèx*

<sup>17-18</sup> —Rü yexguma Yerucharéücèx chataeguxgu, rü tupauca ga taxünewa chaxü na yéma chayumüxcèx. Rü changoxetü, rü nüxü chadau ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü choxü:

“¡Napaxaãë, rü inaxüãchi i nuã Yerucharéüwa, erü duüxügü rü tãütáma naga naxĩnüë i ngëma ore i chauchiga nüxü quixuxü!” ñanagürü. <sup>19</sup> —Rü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“Pa Corix, nüma i duüxügü rü nüxü nacüxgü ga choma na yíixü ga guxüne ga ngutaquëxepataügüwa chaxüxü rü íchanayauxüxü rü chanapoxcuexü rü chayaçuaixgüxü ga yema cuxü yaxögüxü. <sup>20</sup> —Rü yexguma yamëxgüãgu ga guma curü duücü ga Etébaü ga curü orearü uruü, rü chomatama yéma chayexma, rü chorü me nixĩ ga na yamëxgüãxü. Rü choma nixĩ ga nüxna chadauxü ga naxchiru ga yema yamëxgüxü”, ñacharügü nüxü. <sup>21</sup> —Natürü nüma ga Cori rü ñanagürü choxü:

“¡Rü paxa cugü namexëë rü inaxüãchi! Erü yaxüguxü i nachiüãnegüwa i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixíngüxtanüwa tá cuxü chamu” —ñanagürü.

*Churaragüarü ãëxgacümëxëwa nayexma ga Pauru*

<sup>22</sup> Rü yexguma Pauru yema ñaxgu rü yexma nayacuëxëëgü ga na meã nüxü inaxĩnüëxü ga yema duüxügü. Rü yexguma aita naxüëácüma ñanagürügü: —¡Noxtacüma peyamá! Rü name nixĩ i na nayuxü rü ngëxma na yanaxoxü —ñanagürügü. <sup>23</sup> Rü yexguma aita naxüegu, rü norü gáuxüchirumaã nibuatanücüü, rü átëxëanexü daxü niwogütanücüü. <sup>24</sup> Rü yexguma yemaxü nadëuxgu ga churaragüarü ãëxgacü, rü nanamu ga churaragüpatagu na yamucuchigüãxücèx ga Pauru. Rü nanamu na poraãcü naçuaixgüãxücèx na yadexaxücèx na nüxü nacuáxcèx ga tüxcüü yíixü na yemaãcü nachigamaã aita naxüexü ga duüxügü. <sup>25</sup> Rü yexguma marü yanëixgüãgu na naçuaixgüãxücèx, rü Pauru nüxna naca ga yema capitáü ga yéma yexmaxü, rü ñanagürü: —¿Éxna pexmëxwa nangëxma na penaçuaixixü i wüxi i Dumacüãx ega tama nüxna pecaxiragu? —ñanagürü. <sup>26</sup> Rü yexguma yemaxü naxĩnügu ga capitáü, rü guma churaragüarü ãëxgacüxtawa naxü, rü namaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —¿Tacü tá cuxü? Erü ñaã yatü rü Dumacüãx nixĩ —ñanagürü. <sup>27</sup> Rü yexguma ga guma churaragüarü ãëxgacü, rü Paurucèx nixü, rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Aixcüma yíixü na Dumacüãx quiixü i cumax? —ñanagürü. Rü nüma ga Pauru nanangãxü, rü: —Ngü —ñanagürü. <sup>28</sup> Rü yexguma ga guma churaragüarü ãëxgacü rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Choma rü poraãcü choxü naxãtanü na Dumacüãx chaugü chixixëëxü —ñanagürü. Rü yexguma nachonagü ga Pauru, rü ñanagürü: —Natürü i choma rü woetama chorü bucüma Dumacüãx chixĩ —ñanagürü. <sup>29</sup> Rü yexgumatama nüxna nixígachi ga yema Pauruxü çuaixgüchaüxü. Rü nümatama ga yema churaragüarü ãëxgacü rü ta namuü ga yexguma nüxü nacüxgu ga Dumacüãx na yíixü ga Pauru, yerü marü cadenamaã nayanëixchirëx.

*Yudíugüarü ãëxgacügütücümüpëxëwa nayexma ga Pauru*

<sup>30</sup> Rü yema churaragüarü ãëxgacü meãma nüxü nacuáxchaü ga tüxcüü na ínaxuaxügüãxü ga yema Yudíugü. Rü yemacèx ga moxüãcü rü nanamu na

nangutaquëxegüxüçèx ga paigüarü äëxgacügü rü guxüma ga yema äëxgacügütücumü ga Yudiugüarü. Rü nayawëgü ga Pauruarü cadena rü yéma äëxgacügüpëxewa nanagagü.

## 23

<sup>1</sup> Rü Pauru meäma nüxü nadawenü ga yema äëxgacügü, rü ñanagürü nüxü: — Pa Chautanüxügüx, chomatama nüxü chacuèx rü guxüguma meä chamaxü ga Tupanapëxewa ñuxmata ñoma i ngunexüwa nangu —ñanagürü. <sup>2</sup> Rü yexguma ga yema paigüeru ga Ananiã rü nanamu ga yema Pauruarü ngaicamana yexmagüxü na naãxwa tayamëxgüxüçèx. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü nüxü: —Tupana tá cuxü napéax, Pa Äëxgacüx. Cuma rü düxétüwaxica cume natürü aixepena rü nachixe i curü maxü. Rü ñuxma rü ngema curüto na Moïché ümatüxü i mugü nüxü ixuxüäcüma choxna cuçaxüçèx. Natürü wüxi i chixexü cuxü erü cumatama rü tama naga cuxünu i ngëma Tupana tüxü muxü erü cunamu na choxü napéaxüçèx —ñanagürü ga Pauru. <sup>4</sup> Rü yexguma ga yema yexmagüxü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü i ngëmaäcü tacü namaã quixugüxü i paigüeru ya Tupana nüxü unetacü? —ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü Pauru nanangäxü, rü ñanagürü: —Tama nüxü chacuèx, Pa Chautanüxügüx, na paigüeru yüxü. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü tadau rü ñanagürü:

“¡Tama curü äëxgacümaã chixexü quixugü!”

ñanagürü. <sup>6</sup> Rü yexguma nüxü nacuèxgu ga Pauru ga na Chaduchéugü yüxü ga togü, rü na Parichéugü yüxü ga togü, rü yema äëxgacügüpëxewa tagaäcüma ñanagürü: — Pa Chautanüxügüx, choma rü Parichéu chixü, rü Parichéu nane chixü. Rü ngëmacèx choxna pecagü i ñuxmax, erü chayaxö i wena tá na namaxëxü i yuexü —ñanagürü. <sup>7</sup> Rü yexguma yema ñaxgu ga Pauru, rü yema Parichéugü rü Chaduchéugü rü inanaxügüe ga nügümaã na iyaporagaexü, rü yexma nügü nitoye ga yema ngutaquëxewa. <sup>8</sup> Erü ngëma Chaduchéugü nagu rüxünuëgu rü tama wena namaxë i ngëma yuexü, rü nataxuma i orearü ngeruügu i daxüçüãx, rü nataxuma i naãëgü —ñanagürügü. Natürü ngëma Parichéugü rü nayaxögü na nangëxmaxü i guxüma i ngëma. <sup>9</sup> Rü yemacèx guxüma aita naxüe. Rü ñuxüchi ñuxre ga ngüxëëruügu ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü ga Parichéugütücumüwa ügüxü rü inachigü, rü ñanagürügü: —Toxcèx rü taxuüma i chixexü naxü i ñaã yatü. Bexmana wüxi i tacü rü naãë namaã nidexa rü ëxna wüxi i orearü ngeruü i daxüçüãx —ñanagürügü. <sup>10</sup> Rü yexeraäcü norü numaã nanaxixächiaëgü ga yema duüxügü. Rü yemacèx naxoegaãe ga guma churaragüarü äëxgacü ga na Paurugu nagaugügüchaüxü. Rü norü churaragüxü namu na yéma duüxügütanüwa Pauruxü napugüxüçèx rü wena churaragüpatawa na nagagüãxüçèx. <sup>11</sup> Rü moxüäcüarü chütaxügu Paurucèx nangox ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nüxü: —¡Rü nataãe! Rü ngëxgumarüü i núma Yerucharéüwa choxü na quixuchigaxü, rü ngëxgumarüü tá ta nixü i Dumawa na choxü quixuchigaxü —ñanagürü ga Tupana.

*Yudíugü naxcèx nadaugü na ñuxäcü Pauruxü yamëxgüchaüxü*

<sup>12</sup> Rü moxüäcü, rü ñuxre ga Yudíugü rü nügümaã inaxunetagü ga täütáma na nachibüexü rü naxaxegüxü ñuxmatáta Pauruxü yamëxgü. Rü ñanagürügü: — Tachixexügugü tá ega tacü ingöxgügu naxüpa na yamáxü i Pauru —ñanagürügü. <sup>13</sup> Rü 40 arü yexera ga yatügü nixü ga yema nügümaã ixunetagüxü. <sup>14</sup> Rü paigüarü äëxgacügütanüwa rü Yudíugüarü äëxgacügügütanüwa naxü, rü ñanagürügü nüxü: —Marü togümaã itaxuneta rü tachixexügugü tá ega tacü tangöxgügu naxüpa na tayamáxü i Pauru. <sup>15</sup> Rü name nixü i pema rü ngëma togü i pexrüü äëxgacügütücumüwa ügüxü, rü churaragüarü äëxgacüna naxcèx peyacagü i ñuxma na moxü wena pepëxewa nagagüãxüçèx i Pauru. ¡Rü namaã nüxü pixu na penaxwëxegünetaxü na meä nüxü pecuáxchaüxü i nachiga! Rü toma rü tá marü ítamemare na namagu tayamáxüçèx naxüpa na ínangüxü —ñanagürügü. <sup>16</sup> Natürü ngëne ga Paurueyèx rü nüxü nacuáchiga ga Pauruxü na yamëxgüchaüxü, rü yemacèx churaragüpatawa naxü na Paurumaã nüxü

yanaxuxčèx. <sup>17</sup> Rŭ Pauru naxcèx naca ga wŭxi ga capitáŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: — ¡Curŭ āēxgacŭxŭtawa naga i ñaã ngextŭxŭxŭ, erŭ nŭxŭ nangēxma i ore i namaã nŭxŭ yaxuxchaŭxŭ! —ñanagŭrŭ. <sup>18</sup> Rŭ yema capitáŭ rŭ āēxgacŭxŭtawa nanaga ga yema ngextŭxŭxŭ. Rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Ngēma poxcuxŭ i Pauru rŭ chauxcèx naca, rŭ choxna naca na nuã cuxŭtawa chanagaxŭcèx i ñaã ngextŭxŭxŭ, erŭ nŭxŭ nangēxma i ore i cumaã nŭxŭ yaxuxchaŭxŭ —ñanagŭrŭ. <sup>19</sup> Rŭ naxmēxgu yayauxāchiācŭma toxnamana nanaga ga āēxgacŭ, rŭ yéma nŭxna naca rŭ ñanagŭrŭ: —¡Tacŭ yŭxŭ i ngēma chomaã nŭxŭ quixuxchaŭxŭ? —ñanagŭrŭ. <sup>20</sup> Rŭ nŭma ga ngextŭxŭxŭ nanangāxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Ngēma Yudŭgŭ, rŭ nŭgŭmaã inaxunetagŭ na cuxna naxcèx nacagŭxŭcèx na moxŭ Yudŭgŭarŭ āēxgacŭgŭtŭcumŭpēxewa na cunagaxŭcèx i Pauru. Rŭ tá cumaã nŭxŭ nixugŭ na meã nŭxŭ nacuēxgŭchaŭxŭ i nachiga. <sup>21</sup> —¡Natŭrŭ tātáma nŭxŭ cuyaxŭ! Erŭ 40 arŭ yexera i yatŭgŭ rŭ marŭ nŭgŭmaã inaxunetagŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ:

“Tachixexŭgugŭ tá ega tacŭ ingŭxgŭgu rŭ ēxna ixaxegŭgu naxŭpa na yamáxŭ i Pauru”, ñanagŭrŭgŭ. Rŭ ñuxma rŭ marŭ ínamemare, rŭ namagu nananēixgŭ, rŭ curŭ orexicatama nixŭ i ñuxma ínanguxēēgŭxŭ —ñanagŭrŭ. <sup>22</sup> Rŭ yexguma ga āēxgacŭ rŭ ínyamu ga yema ngextŭxŭxŭ, rŭ nŭxna naxāga na taxúemaã nŭxŭ yaxuxčèx ga na namaã nŭxŭ yaxuxŭ ga yemachiga.

### *Āēxgacŭ ga Perixŭtawa Pauruxŭ namu*

<sup>23</sup> Rŭ yexguma ga guma āēxgacŭ rŭ taxre ga norŭ capitáŭcèx naca, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Penamexēē i 200 i churaragŭ i nacutŭmaãmare ixŭxŭ, rŭ 70 i churaragŭ i cowarutagu ŭxŭ, rŭ 200 i churaragŭ i wocaxemaã ixāxnexŭ na 9 arŭ oragu i chŭtacŭ Checharéawa naxŭxŭcèx! <sup>24</sup> —¡Rŭ ngēxgumarŭŭ ta penamexēē i ñuxre i cowarugŭ i Paurucèx na tŭrŭ āēxgacŭ i Perixŭtawa naxŭxŭcèx rŭ na taxuŭma nŭxŭ ŭpetŭxŭcèx i namawa! —ñanagŭrŭ. <sup>25</sup> Rŭ yema capitáŭgŭmaã yéma nanamu ga wŭxi ga popera ga ñaxŭ:

<sup>26</sup> “Choma i Cláudiu Díchiu, rŭ cuxŭ charŭmoxē Pa Āēxgacŭ ya Mecŭxŭchi Pa Perix.

<sup>27</sup> Rŭ yima yatŭ ya cuxcèx ngema chanamucŭ, rŭ Yudŭgŭ nayayauxgŭ rŭ wixguxŭchi taèx nayamèxgŭ. Natŭrŭ yexguma nŭxŭ chacuáchigagu na Dumacŭāx na yŭxŭ, rŭ yéma chaxŭ chorŭ churaragŭmaã, rŭ nŭxna chanapu.

<sup>28</sup> Rŭ nŭxŭ chacuáxchaŭ ga tacŭ ga chixexŭmaã na ínaxuaxŭgŭāxŭ, rŭ yemacèx Yudŭgŭarŭ āēxgacŭgŭtŭcumŭpēxewa chanaga. <sup>29</sup> Rŭ yexguma nŭxŭ chacuèx ga na Yudŭgŭarŭ muchigacèxmare na ínaxuaxŭgŭāxŭ. Natŭrŭ taxuŭma ga chixexŭ naxŭ na tŭxcŭŭ yamáxŭcèx rŭ napoxcuxŭcèx. <sup>30</sup> Natŭrŭ yexguma nŭxŭ chacuáchigagu ga na nŭgŭmaã inaxunetaxŭ ga Yudŭgŭ ga na yamèxgŭāxŭcèx, rŭ yexgumatama nagu charŭxŭnŭ na cuxŭtawa chanamuxŭ. Rŭ yema ínaxuaxŭgŭxŭ, rŭ namaã tá nŭxŭ chixu na cuxŭtawa naxŭxŭ rŭ cumaã nŭxŭ na yanaxugŭxŭcèx na tacŭcèx ínaxuaxŭgŭāxŭ”,

ñanagŭrŭ. <sup>31</sup> Rŭ yema chŭtaxŭgu inaxŭāchi ga yema churaragŭ, yexgumarŭŭ ga norŭ āēxgacŭ na namuxŭrŭŭ. Rŭ Pauruxŭ nigagŭ ñuxmata Aŭtŭpatiwa nangugŭ. <sup>32</sup> Rŭ moxŭācŭ rŭ nawoegu ga yema churaragŭ ga nacutŭmaãmare ixŭxŭ rŭ naxpataŭwa naxŭ. Rŭ yema churaragŭ ga cowarutagu ŭxŭ, rŭ Paurumaã inaxŭāma. <sup>33</sup> Rŭ yexguma Checharéawa nangugŭgu, rŭ āēxgacŭ ga Perina nanaxā ga yema popera, rŭ Pauruxŭ rŭ ta inamugŭ. <sup>34</sup> Rŭ yexguma nŭxŭ nadaumatŭgu ga popera ga āēxgacŭ ga Peri, rŭ Pauruna naca ga ngextáçŭāx na yŭxŭ. Rŭ yexguma nŭxŭ nacuèxgu ga na Chirŭchiaanecŭāx yŭxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: <sup>35</sup> —Cuxŭ tá icharŭxŭnŭ i ngēxguma ínangugŭgu i ngēma cuxŭ íxuaxŭgŭxŭ —ñanagŭrŭ. Rŭ yexguma nanamu ga churaragŭ na wŭxi ga ucapu ga āēxgacŭ ga Erodepatawa yexmaxŭwa nŭxna na nadaugŭxŭcèx.

## 24

*Pauru rŭ āēxgacŭ ga Peripēxewa nŭgŭétŭwa nidexa*

<sup>1</sup> Rū wūximēxpūx ga ngunexū ngupetūgu, rū Yerucharéūwa ne naxū ga paigūeru ga Ananiā, namaā ga űuxre ga Yudiūgūarū āēxgacūgūerugū rū wūxi ga yatū ga meāma dexaxū cuáxū ga Téturu ga naega. Rū nūmagū rū āēxgacū ga Perixūtawa naxī na namaā nūxū yanaxugūxūcèx ga tūxcūū Pauruxū na ínaxuaxūgūxū. <sup>2</sup> Rū yexguma Pauruxū yéma nagagūgu, rū inanaxūgū ga Téturu ga nūxū na yaxuxū, rū űanagūrū:

—Moxēxūchima i cuma Pa Āēxgacū Pa Perix, erū cugagu nixī i meāma toxū naxūpetūxū i nuā. Rū cugagu nixī i nuā i űoma i nachiuānewa na toxū nangēxmaxū i muxūma i mexūgū. <sup>3</sup> Rū moxē cuxna taxā erū guxūwama rū guxūguma cuxūtawa tanayauxgū i guxūma i ngēma mexūgū Pa Āēxgacūxūchima, Pa Perix. <sup>4</sup> Natūrū tama yexeraācū cuxū chachixewechaū. Rū ngēmacèx cuxna chaca na paxaāchi meā toxū icurūxīnūxū. <sup>5</sup> Rū űuxma rū wūxi i orexū cumaā chixuxchaū. Rū marū nūxū tadau i űāā yatū rū wūxi i daaweanerūū na yīxū, erū chixexūmaā nayaxucūxēgū i Yudiūgū i guxū i naānewa na nūgū yatoyexūcèx. Rū nūma nixī i norū āēxgacū i ngēma duūxūgū i nūxū yaxōgūxū i Ngechuchu i Nacharētucūāx. <sup>6</sup> Rū toma tayayauxgū i űāā yatū ga yexguma tupauca ga taxūne naxūxaxēēchaūgu. Rū torū mugū tomaā nūxū ixuxūācūma nūxna tacagūchaū. <sup>7</sup> Natūrū ínangu ga churaragūarū āēxgacū ga Díchiu, rū muxūma ga norū churaragūmaā toxna nanapu. Rū toma i ínaxuaxūgūxe, rū toxū namu na cuxūtawa taxūxūcèx. <sup>8</sup> Rū űuxma rū marū name i cumatama nūxna cuca i ngēma Pauru na nūxū cucuáxūcèx na aixcūma yīxū i guxūma i ngēma naxcèx ítanaxuaxūgūxū i tomāx — űanagūrū. <sup>9</sup> Rū yema togū ga Yudiūgū rū ta, rū űanagūrūgū: —Rū aixcūma nixī i ngēma ore —űanagūrūgū. <sup>10</sup> Rū yexguma ga guma āēxgacū ga Peri rū naxmēxmaā Pauruxū naxuneta na yadexaxūcèx. Rū yexguma ga Pauru, rū űanagūrū: —Chorū taāēmaā cupēxewa chaugūcèx chidexa, erū nūxū chacuèx na mucūma ga taunecū űoma i nachiuāneārū āēxgacū quiixū. <sup>11</sup> Marū name i cumatama naxcèx ícuca, erū 12 i ngunexūxīcatama nangupetū ga na Yerucharéūwa changuxū na Tupanaxū chayarūcuèxūūxūcèx. <sup>12</sup> Rū bai ga tupauca ga taxūnewa, rū bai ga ngutaquēxepataūgūwa, rū bai ga ngūrūanewamare ga íānewa choxū nadaugū ga Yudiūgū ga na texēmaā íchioragacūūxū, rū na chananuēxēēxū ga duūxūgū. <sup>13</sup> Rū űuxma i űāā duūxūgū i choxū íxuaxūgūxū, rū bai i wūxiwaxūra cuxcèx nanangoxēēgū na aixcūma yīxū i ngēma naxcèx choxū ínaxuaxūgūxū. <sup>14</sup> Natūrū cumaā nūxū chixu, rū nuxcūmaūgūxū ga chorū oxigūarū Tupanaāxū nixī i chapuracūxū ngēxgumarūū i choxū na nanaxwēxexū ya Ngechuchu ya Cristu ya nūxū chayaxōcū. Rū ngēma nixī i nūmagū i Yudiūgū naxugūāgu rū na:

“Tomare i ore”, űagūxū. Rū aixcūma nūxū chayaxō i guxūma i Tupanaārū mugū ga Moiché űmatūxū rū guxūma i Tupanaārū ore ga nuxcūmaūgūxū ga norū orearū uruūgū űmatūgūxū. <sup>15</sup> Rū choma rū ta yema nuxcūmaūgūxūrūū Tupanaāxū chayaxō. Rū naxrūū chayaxō rū tá wena na namaxēxū i ngēma yuexū i mexūgū rū chixexūgū. <sup>16</sup> Rū ngēmacèx nixī i guxūguma meā chaugūna chadauxū na chauāēwatama nūxū chacuáxūcèx na chamexū i Tupanapēxewa rū duūxūgūpēxewa. <sup>17</sup> Rū dūcax, Pa Āēxgacūx, rū űuxre ga taunecū togū ga nachiuānegu chixūgū, rū dūxwaxarū chauchiūānecèx wena chataegu na nuā chanangexūcèx ga dīeru ga namaā nūxū charūngūxēēchaūxū i chautanūxūgū i Yudiūgū i nūxū nataxuxū, rū nuā Tupanana chanaxāxūcèx i chorū āmāregū. <sup>18-19</sup> Rū yema ngunexūgu rū tupauca ya taxūnewa Tupanana íchanaxā ga chorū āmāregū, nawena na chaugū chamexēēxū ga Tupanapēxewa. Rū tama muxū ga duūxūgūmaā chayexma, rū tama chananuēxēē ga duūxūgū ga yexguma űuxre ga Yudiūgū ga Áchiaanecūāx choxū daugūgu ga yéma tupauca ya taxūnewa. Rū ngēmagū chi nixī i űuxma nuā íxū na choxū ínaxuaxūgūxūcèx ega tacū nūxū ngēxmagu i chauchiga. <sup>20</sup> Rū ngēxguma tama tacū nūxū ngēxmagu ga yema tupauca ya taxūnewa choxū daugūxū, jrū ēcū űāā űuxma nuxmagūxū cumaā nūxū ixugū na tacū ga chixexūxū chowa nadaugūxū ga yexguma Yudiūgūarū āēxgacūgūtūcumūpēxewa chayexmagu! <sup>21</sup> Rū űaxūxīcatama nixī

ga chorü ore ga tagaãcü namaã chachonagüxü ga yexguma yema ãëxgacügüpëxewa chayexmagu:

“Rü ñuxma rü choxna pecagü erü choma chayaxõ i wena tá na namaxëxü i yuexü”, ñacharügü ga yexguma —ñanagürü ga Pauru. <sup>22</sup> Natürü ga Peri rü meã nüxü nacüex ga yema Cristuaxü yaxõchiga. Rü yemacëx ga yexguma Pauruaru orexü naxïnügu, rü ínayachaxãchi ga na nüxna naçaxü, rü ñanagürü Yudíugüxü: —Ngëxguma churaragüarü ãëxgacü ya Díchiu núma üxgu, rü tá meãma nüxü chacuèx i ngëma naxcëx ípenaxuaxüxü —ñanagürü. <sup>23</sup> Rü yexguma ga Peri rü norü capitáüxü namu ga na Pauruna nadauxüçëx. Natürü tama nanapoxcuxüchi, rü tama nanachuxu ga na naxütagu naxíãneãxü ga namücügü, rü nüxü na nangüxëëgüxü. <sup>24</sup> Rü ñuxre ga ngunexü marü ngupetügu rü wena yéma naxü ga Peri ngímaã ga naxmëx ga Drusíla ga Yudíu ixícü. Rü Paurucëx nayacaxëë, rü nüxü naxínü ga yema ore ga Pauru namaã nüxü ixuxü ga Cristuaxü na yaxõxüchiga. <sup>25</sup> Natürü yexguma Pauru meãma namaã nüxü ixuxgu na ñuxãcü Tupana naxwëxexü na meã imaxüxü rü ñuxãcü nanaxwëxexü na tórü maxümaã meã icuáxü rü ñuxãcü tá tuxna naçaxü i tórü maxüchiga, rü poraãcü nabaixãchiãe ga Peri. Rü düxwa ñanagürü nüxü: —jËcü íixü i ñuxmax! Rü ngëxguma ñuxguacü icharüxãüxmaregu, rü wena táxarü cuxcëx changema —ñanagürü. <sup>26</sup> Yerü Peri ínananguxëë na Pauru chi díeru nüxna ixãxü na yangéaxüçëx, rü yemacëx muëxpüxcüna naxcëx nangemaxü, rü namaã nidexaxü. <sup>27</sup> Rü taxre ga taunecü yemaãcü nixígü. Rü ínanguxuchi ga Peri ga na ãëxgacü yíixü, rü nachicüü ningucuchi ga Pórchiu ga Festu. Natürü nüma ga Peri, rü Yudíugümaã nügü namecümáxëëchaü, rü yemacëx tama ínananguxuchixëë ga Pauru.

## 25

### *Ãëxgacü ga Festupëxewa nayexma ga Pauru*

<sup>1</sup> Rü Checharéawa nangu ga Festu na yéma ãëxgacüxü yaxücuxüçëx. Rü marü tomaëxpüx ga ngunexü yéma nayexmagu, rü wenaxãrü inaxüãchi, rü Yerucharéüwa naxü. <sup>2</sup> Rü yéma Yerucharéüwa rü yema paigüarü ãëxgacügü rü Yudíugüarü ãëxgacügü rü Pauruxü ínaxuaxügü Festupëxewa. <sup>3</sup> Rü naxcëx ínacagü ga Yerucharéüwa Pauruxü na namuxüçëx. Yerü nümagü rü nagu narüxínüë na namagu yacuxëügüãxü na yexma yamëxgüãxüçëx. <sup>4</sup> Natürü ga Festu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Checharéagu napoxcu i Pauru, rü choma rü tá paxa ngëma Checharéawa chaxü. <sup>5</sup> Rü ngëmacëx name nixí i perü ãëxgacügü rü chowe narüxí i Checharéawa, rü ngëxguma tacü rü chixexü naxüxgu i ngëma yatü, rü ngëma tá nixí i chomaã nüxü pixugüxü —ñanagürü. <sup>6</sup> Rü maneca 8 rü éxna 10 ga ngunexü Yerucharéüwa nayexma ga Festu, rü ñuxüchi Checharéacëx nataegu. Rü yexguma ínanguxguarü moxüãcü rü yema nachica ga ngextá duüxügüna ínaçaxüwa naxü, rü yéma nayarüto norü tochicaxüwa. Rü Paurucëx nangema na yéma napëxewa nagagüãxüçëx. <sup>7</sup> Rü yexguma yexma yaxücuxgu ga Pauru, rü yema Yudíugü ga Yerucharéüwa ne íxü, rü naxcëx naxí. Rü muxüma ga chixexügümaã ínanaxuaxügü. Natürü taxuwama nüxü nüxü nadauxëë na aixcüma yíixü ga yema naxcëx ínaxuaxügüãxü. <sup>8</sup> Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa ãëxgacüx, taxüma ga chixexü namaã chixugü ga yema mugü ga Moíché ümatüxü, rü bai ga tupauca ya taxünemaã, rü bai ga ãëxgacü ya Chécharumaã —ñanagürü. <sup>9</sup> Natürü nüma ga Festu rü Yudíugümaã nügü namecümáxëëchaü, rü yemacëx Pauruna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Cunaxwëxexü na Yerucharéüwa cuxüxü na ngëma cuxna chaçaxüçëx naxcëx i guxüma i ngëma naxcëx cuxü ínaxuaxügüxü? —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Choma rü cupëxewa changëxma na choxna cuçaxüçëx, erü cuma nixí i cuxü naxunetaxü i ãëxgacü ya tacü ya Chécharu na ãëxgacü quiixü i núma. Rü ngëmacëx chanaxwëxe i nuã choxna cuca. Erü taxüma i chixexü chaxü i Yudíugümaã, ngëxgumarüü i cuma meãma nüxü cucuèx. <sup>11</sup> Ngëxguma chi tacü i chixexü chaxüxgu rü marü name na naxcëx choxü yamëxgüxü, rü marü name i na chayuxü. Natürü

ngëxguma nataxuxguma i tacü i aixcüma ixixü i ngëma naxcèx choxü inaxuaxügüxü, rü taxuacüma texé Yudíugüna choxü tamu. Rü naxcèx íchaca na nūmatama ya ãëxgacü ya tacü ya Chécharu choxna naçaxüçèx —ñanagürü ga Pauru. <sup>12</sup> Rü yexguma ga Festu rü norü ucuxëruügü ga ãëxgacügümaã nidexa, rü ñuxüchi ñanagürü Pauruxü: —Marü naxcèx ícuca na ãëxgacü ya tacü ya Chécharu cuxna çaxüçèx. Ëcü, ñuxma rü naxütawa tá cuxü chamu —ñanagürü.

### *Ãëxgacü ga Agripapëxewa nayexma ga Pauru*

<sup>13</sup> Rü ñuxre ga ngunexü ngupetügu, rü Checharéawa nangugü ga Yudíugüarü ãëxgacü ga Agripa rü naëyèx ga Bereniche, na Festuxü yanamoxëgüxüçèx. <sup>14</sup> Rü marü ñuxre ga ngunexü yéma nayexmagügu, rü Agripamaã nüxü nixu ga Festu ga Pauruchiga, rü ñanagürü: —Nuã nangëxma i wüxi i yatü i poxcuxü ga Peri tama ínguxuchixëëxü. <sup>15</sup> —Rü yexguma choma Yerucharéüwa chayexmagu, rü paigüarü ãëxgacügü rü Yudíugüarü ãëxgacügüerugü rü inanaxuaxügü, rü naxcèx ínacagü na namaã chanaxueguxüçèx rü na yamëxgüãxüçèx. <sup>16</sup> —Rü choma chanangãxü, rü tama tocüma nixí i toma i Dumacüãxgü i na tayamáxü i wüxi i duüxü ega tama nügüétüwa yadexaxíragu napëxewa i ngëma inaxuaxügüxü. <sup>17</sup> —Rü yemacèx ga yexguma núma nangugügu ga yema Yudíugü, rü yexgumaärü moxüácü rü chorü tochicaxüwa chitocuchi na nüxna chaçaxüçèx nachiga ga yema, rü yéma naxcèx changema ga yema yatü. <sup>18</sup> —Natürü ga yema Yudíugü ga inaxuaxügüxü, rü taxuüma ga tacü ga chixexü ga choma íchananguxëëxüxü nixugü. <sup>19</sup> —Natürü norü Tupanachiga rü wüxi ga yatü ga Ngechuchuchiga nixí ga yema nagu yadexagüxü. Rü nüma ga Yudíugü nüxü nixugü ga na nayuxü ga yema Ngechuchu, natürü Pauru nüxü ixuxgu rü marü wena namaxü. <sup>20</sup> —Rü yexguma ga choma ga tama na nüxü chacuáxü ga ñuxácü tá chanamexëëxü ga yema guxchaxü, rü yemacèx nüxna chaca ga Pauru ngoxi nanaxwèxe ga Yerucharéüwa na naxüxü, na yéma nüxna chaçaxüçèx. <sup>21</sup> —Natürü nüma ga Pauru naxcèx ínaca ga na ãëxgacü ya tacü ya Chécharupëxewa naxüxü na nūmatama ya Chécharu nüxna çaxüçèx. Rü yemacèx chanamu na meã nüxna nadaugüxüçèx ñuxmata choma ãëxgacü ya Chécharuxütawa chanamux —ñanagürü. <sup>22</sup> Rü yexguma ga Agripa rü ñanagürü Festuxü: —Choma rü ta nüxü chaxñüchaü i norü ore i ngëma yatü —ñanagürü. Rü Festu nanangãxü rü ñanagürü: —Moxü tátama nüxü cuxñü —ñanagürü. <sup>23</sup> Rü moxüácü yema ucapu ga ãëxgacügü íngutaquëxegüxüwa nangugü ga Agripa rü Bereniche rü poraácü nangëxãëgü. Rü namaã ínangugü ta ga churaragüarü ãëxgacügü rü yema íanecüãxgü ga corigüxüchi ixígüxü. Rü ñuxüchi Paurucèx nangema ga Festu na yema ãëxgacügüpëxewa nagagüãxüçèx. <sup>24</sup> Rü ñanagürü ga Festu: —Pa ãëxgacü Pa Agripax, rü Pa Guxãma i Pema ya Nuxmagüxe, ñaã nixí i ngëma yatü i nachigamaã yadexagüxü i guxüma i Yudíugü. Rü chopëxewa inanaxuaxügü ga Yerucharéüwa rü núma rü ta. Rü guxügüma tagaácüma choxna naxcèx nacagü na nayuxü. <sup>25</sup> —Natürü i choma rü taxuüma i tacü i chixexü i naxüxü nawa chadau na naxcèx yamáxü. Natürü nüma ga Pauru rü naxcèx ínaca na ãëxgacü ya tacü ya Chécharu nüxna çaxü, rü ngëmacèx nagu charüxñü na ngema chanamuxü. <sup>26</sup> —Natürü taxuüma i ore i aixcüma ixixü i nachiga choxü nangëxma na chorü ãëxgacü ya Chécharucèx chanaxümatüxüçèx. Rü ngëmacèx chanamu na nuã pepëxewa nagagüãxüçèx, rü cuxcèx türü nixí, Pa ãëxgacü Pa Agripax, na nüxna cuçaxüçèx, na nüxü chacuáxüçèx i tacü tá na chaxümatüxü naxcèx ya ãëxgacü ya Chécharu. <sup>27</sup> —Erü chauxcèx rü tama name na ngextá namuxü i wüxi i poxcuxü ega tama naxümatüxíragu nachiga na tacüçèx inaxuaxügüãxü.

## 26

### *Pauru rü ãëxgacü ga Agripapëxewa nügüétüwa nidexa*

<sup>1</sup> Rü yexguma ga Agripa rü ñanagürü Pauruxü: —Marü name i ñuxma i cugüétüwa quidexa —ñanagürü. Rü yexguma naxunagümëxë ga Pauru, rü inanaxügü ga nügüétüwa



na yadexaxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: <sup>2</sup>—Chataãẽ, Pa Æ̃xgacŭ Pa Agripax, erŭ cupẽxewa chidexa i ñuxma na chaugŭtŭwa chachogŭxŭcèx i guxŭma i ngẽma choxŭ na ínaxuaxŭgŭxŭ i ngẽma chautanŭxŭ i Yudíugŭ. <sup>3</sup>—Rŭ yexeraãcŭ chataãẽ erŭ cuma nŭxŭ cucuèx i guxŭma i tocŭma i toma i Yudíugŭ, rŭ guxŭma i Moíché ũmatŭxŭ i mugŭ i naxcèx yadexagŭxŭ i chautanŭxŭgŭ. Rŭ ngẽmacèx cuxna chaca na meã choxŭ icurŭxŭnŭxŭcèx.

*Pauruarŭ maxŭ naxŭpa ga Ngechuchuaxŭ na yaxõõxŭ*

<sup>4</sup>—Rŭ guxŭma i ngẽma chautanŭxŭgŭ i Yudíugŭ rŭ nŭxŭ nacuèxgŭ ga ñuxãcŭ na chamaxŭxŭ ga natanŭwa ga chauchiŭãnewa rŭ Yerucharéŭwa ga yexguma changextŭxŭŭragu. <sup>5</sup>—Rŭ ngẽxguma chauchigaxŭ yaxugŭechaŭgu, rŭ nŭma nŭxŭ nacuèxgŭ ga choma rŭ woetama Parichéu na chiŭxŭ. Rŭ toma i Yudíugŭ i Parichéugŭ na tixŭgŭxŭ, rŭ toma nixŭ i guxŭma i totanŭxŭ i Yudíugŭarŭ yexera na poraãcŭ tanaxaurexŭ i ngẽma tocŭma. <sup>6</sup>—Rŭ ñuxma i ngẽma chautanŭxŭgŭ i Yudíugŭ rŭ nuã pepẽxewa choxŭ nagagŭ erŭ chayaxõ na Cristugagu nangẽxmaxŭ i maxŭ i taguma gúxŭ, yema Tupana nuxcŭmaŭgŭxŭ ga torŭ oxigŭmaã inaxunetaxŭrŭŭ. <sup>7</sup>—Rŭ guxŭma i totanŭxŭgŭ i Yudíugŭ rŭ ínananguxẽgŭ na nŭxŭ nadaugŭxŭ rŭ tá na yanguxŭ i ngẽma uneta. Rŭ ngẽmacèx Tupanaxŭ nicuèxŭgŭ rŭ guxŭguma i ngunecŭ rŭ chŭtacŭ rŭ Tupanaãxŭ napuracŭe. Rŭ choma rŭ ta íchananguxẽ na nŭxŭ chadauxŭ rŭ tá na yanguxŭ i ngẽma uneta, rŭ ngẽmacèx nixŭ, Pa Æ̃xgacŭx, i ñuxma i choxŭ ínaxuaxŭgŭxŭ i ngẽma chautanŭxŭgŭ i Yudíugŭ. <sup>8</sup>—¿Rŭ tŭxcŭŭ tama peyaxõgŭ na Tupana wena namaxẽxẽxŭ i ngẽma yuexŭ?

*Pauru rŭ nŭxŭ nixu ga ñuxãcŭ yema yaxõgŭxŭwe na yangẽchigŭxŭ*

<sup>9</sup>—Rŭ choma nagu charŭxŭnŭgu ga noxri rŭ name ga muxŭma ga chixexŭ namaã na chaxŭxŭ ga yema Ngechuchu ya Nacharétucŭãxãxŭ yaxõgŭxŭ. <sup>10</sup>—Rŭ yemacèx nawe chingẽchigŭ ga Yerucharéŭwa. Rŭ paigŭarŭ ãẽxgacŭgŭxŭtawa naxcèx íchaca ga popera na chanapoxcuexŭcèx ga yema yaxõgŭxŭ. Rŭ yexma chanapoxcue ga muxŭma. Rŭ yexguma chautanŭxŭ ga Yudíugŭ nadaixgu ga yema yaxõgŭxŭ, rŭ choma rŭ chorŭ me nixŭ. <sup>11</sup>—Rŭ muẽxpŭxcŭna rŭ chanapoxcuexŭ na nŭxŭ naxoexŭcèx ga yema na yaxõgŭãxŭ. Rŭ yemaãcŭ chanaxŭ ga guxŭnema ga ngutaquẽxepataŭgŭwa. Rŭ poraãcŭ naxchi chaxaxichi ga yema yaxõgŭxŭ, rŭ yemacèx nawe chingẽchigŭ ñuxmata to ga nachiŭãnegune ga ñãnegŭwa.

*Pauru rŭ wenaxãrŭ nŭxŭ nixu ga ñuxãcŭ na yaxõõxŭ ga noxrix*

<sup>12</sup> Rŭ ñanagŭrŭ ga Pauru: —Rŭ yema yaxõgŭxŭxŭ na chapoxcuexŭcèx nixŭ ga Damacuwa chaxŭxŭ. Rŭ yemacèx ga paigŭarŭ ãẽxgacŭgŭ rŭ choxŭ namugŭ rŭ choxna nanaxãgŭ ga popera ga nawa choxna naxãgagŭxŭ na chanapoxcuexŭcèx ga yema yaxõgŭxŭ. <sup>13</sup>—Rŭ yexguma namagu taxŭyane, Pa Æ̃xgacŭx, rŭ yexguma meãma tocuchiwa nanguxgu, rŭ nŭxŭ chadau ga wŭxi ga omŭ ga daxŭwa ne ŭxŭ ga ũexcŭarŭ yexera ixŭxŭ ga choxŭ baxixŭ rŭ yema chomŭcŭgŭxŭ rŭ ta baxixŭ. <sup>14</sup>—Rŭ guxãma ga toma rŭ ñaxtŭanegu tayayi. Rŭ choma rŭ nŭxŭ chaxŭnŭ ga wŭxi ga naga ga Yudíugawa choxŭ ñaxŭ:

“Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tŭxcŭŭ i chowe quingẽchigŭxŭ? Poraãcŭ cugŭtama cuchix-exẽ ñoma wŭxi i tacŭ i ãmaguxŭgu cucuxgŭxŭrŭŭ”, ñanagŭrŭ choxŭ. <sup>15</sup>—Rŭ choma chanangãxŭ, rŭ ñacharŭgŭ:

“¿Texé quixŭ, Pa Corix?” ñacharŭgŭ. Rŭ nŭma ga Cori rŭ ñanagŭrŭ choxŭ:

“Choma nixŭ i Ngechuchu rŭ chorŭ duŭxŭgŭ nixŭ i ngẽma nawe quingẽchigŭxŭ. <sup>16</sup>—¿Natŭrŭ írŭda rŭ inachi! Rŭ marŭ cuxcèx changox i ñuxmax, erŭ cuxŭ chamuxchaŭ na choxŭ cupuracŭxŭcèx rŭ nŭxŭ quixuchigaxŭcèx i ngẽma ñuxma na choxŭ cudauxŭ rŭ ngẽma yixcŭra tá chauxŭtawa nŭxŭ cudauxŭ. <sup>17</sup>—Rŭ cuxna tá chadau i natanŭwa i cutanŭxŭgŭ i Yudíugŭ rŭ ngẽma tama Yudíugŭ ixŭgŭxŭ i ñuxma tá natanŭwa cuxŭ chamuxŭ. <sup>18</sup>—Rŭ ngẽma cuxŭ chamu na ngẽma duŭxŭgŭxŭ choxŭ cucuèxẽxŭcèx rŭ

nūxŭ naxoexŭcèx i nacūma i chixexŭgŭ rŭ chauga naxīnŭēxŭcèx. Rŭ ngema tá cuxŭ na Chatanámēxēwa ícunanguxŭxēxŭcèx i ngēma duŭxŭgŭ na chowe naxīxŭcèx rŭ choxŭ yaxōgŭāxŭcèx na choma rŭ nūxŭ nūxŭ changechaŭxŭcèx i norŭ pecadugŭ, rŭ nūxŭ nangēxmaxŭcèx i nachica namaā i guxŭma i chorŭ duŭxŭgŭ i ūūnegŭxŭ”, ñanagŭrŭ choxŭ ga Cori.

*Pauru rŭ naga naxīnŭ ga yema Ngechuchu namaā nūxŭ ixuxŭ*

<sup>19</sup> —Rŭ yemacèx ga chomax, Pa Āēxgacŭ Pa Agripax, rŭ naga chaxīnŭ ga yema ore ga Ngechuchu chomaā nūxŭ ixuxŭ ga yexguma choxŭ nabaxixgu ga yema omŭ ga daxŭwa ne ūxŭ. <sup>20</sup> —Natŭrŭ noxri rŭ Damacucŭāxgŭmaā nūxŭ chixuchiga ga Tupanaārŭ ore. Rŭ yixcama ga Yerucharēcŭāxgŭmaā, rŭ yemawena rŭ guxŭ ga Yudéaanewa, rŭ ñuxŭchi yema tama Yudíugŭ ixīgŭxŭmaā nūxŭ chixu. Rŭ ñacharŭgŭ:

“¡Nūxŭ perŭxoe i pecūma i chixexŭgŭ, rŭ Tupanacèx pedaugŭ, rŭ meā pemaxē na duŭxŭgŭ nūxŭ daugŭxŭcèx na aixcūma peyaxōgŭxŭ!” ñacharŭgŭ. <sup>21</sup> —Rŭ yemacèxtama nixī ga tupauca ya taxŭnegu choxŭ yayauxgŭxŭ rŭ choxŭ yamēxgŭchaŭxŭ ga chautanŭxŭgŭ i Yudíugŭ. <sup>22-23</sup> —Natŭrŭ Tupana choxŭ narŭngŭxŭē rŭ ngēmacèx taguma íchayachaxāchi na guxŭma i duŭxŭgŭmaā nūxŭ chixuxŭ rŭ woo buxŭ rŭ yaxŭ. Rŭ namaā nūxŭ chixu ga yema ore ga nuxcūmaŭgŭxŭ ga Tupanaārŭ orearŭ uruŭgŭ rŭ Moíché nūxŭ ixugŭxŭ na ñuxācŭ tá nūxŭ nangupetŭxŭ ga Cristu rŭ ñuxācŭ tá na nayuxŭ, natŭrŭ yemawena rŭ nŭma tá yīxŭ ga nūxīra yuwa ínadxŭ. Rŭ namaā nūxŭ chixu ta ga yema nuxcūmaŭgŭxŭārŭ ore ga ñaxŭ:

“Rŭ Cristu rŭ tatanŭxŭ i Yudíugŭmaā rŭ ngēma to i duŭxŭgŭ i tama Yudíugŭ ixīgŭxŭmaā tá naxunagŭāxŭ i ore i tŭxŭ maxēxēxŭ”, ñaxŭ. Rŭ yemachigaxŭxīcatama nixī ga namaā chixuxŭ —ñanagŭrŭ ga Pauru.

*Pauru rŭ Agripaaxŭ nanangŭchaŭxŭē na yaxōxŭcèx*

<sup>24</sup> Rŭ yexguma yemaācŭ nŭgŭétŭwa yadeaxgu ga Pauru, rŭ ñanagŭrŭ ga Festu tagaācūma: —Cungēāēmare Pa Paurux. Rŭ ngēma na yeŭcŭrŭ cungŭechaŭ, rŭ dŭxwa nawa cungēāē —ñanagŭrŭ. <sup>25</sup> Natŭrŭ ga Pauru rŭ nanangāxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Tama changēāē Pa Āēxgacŭxŭchi, Pa Festux. Erŭ ñāā ore i nūxŭ chixuxŭ, rŭ aixcūmaxŭchima nixī. <sup>26</sup> —Rŭ daa āēxgacŭ ya Agripa rŭ meāma nūxŭ nacuèx i guxŭma i ngēma pemaā nūxŭ chixuxŭ. Rŭ ngēmacèx tama chamuŭācūma chorŭ taāēmaā napēxewa nūxŭ chixu, erŭ nūxŭ chacuèx na nŭma rŭ ta nūxŭ nacuáxŭ i ŭacŭchiga na yīxŭ i guxŭma i ñāā ore. Erŭ tama ngextámare cúācŭ naxŭpetŭ i ngēma. <sup>27</sup> —¿Cuyaxōxŭ, Pa Agripax, i ngēma Tupanaārŭ orearŭ uruŭgŭ nūxŭ ixuxŭ? Choma nūxŭ chacuèx rŭ cuyaxō —ñanagŭrŭ ga Pauru. <sup>28</sup> Rŭ Pauruxŭ nangāxŭ ga Agripa, rŭ ñanagŭrŭ: —¿Éxna cuma nagu curŭxīnŭgu rŭ ngēmaācŭ noxre i curŭ oremaā na choxŭ cuyaxōxŭēxŭ? —ñanagŭrŭ. <sup>29</sup> Rŭ ñanagŭrŭ ga Pauru: —Woo noxre i oremaā rŭ woo muxŭ i oremaā rŭ Tupana nanaxwèxe na cuyaxōxŭ. Rŭ tama i cuxicatama, natŭrŭ guxŭma i ñāā nuā choxŭ ínŭēxŭ rŭ ta, rŭ Tupana nanaxwèxe na chauxrŭŭ yixīgŭxŭ, natŭrŭ tama chauxrŭŭ daa cadenagŭmaā na yanēixgŭxŭ —ñanagŭrŭ ga Pauru. <sup>30</sup> Rŭ yexguma inachigŭ ga Agripa, rŭ Festu, rŭ Bereníche, rŭ guxŭma ga yema namaā yēma rŭtogŭxŭ. <sup>31</sup> Rŭ yexguma ga nŭmagŭ rŭ noxrŭwama naxī na yēma nŭgŭmaā Pauruchiga yadexagŭxŭcèx. Rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Rŭ ngēma yatŭ, rŭ taxuŭma i chixexŭ naxŭ na naxcèx yamáxŭ rŭ éxna naxcèx napoxcuxŭ —ñanagŭrŭgŭ. <sup>32</sup> Rŭ Festuxŭ ñanagŭrŭ ga Agripa: —Ngēxguma chi tama nŭmatama naxcèx ínacaxgu na Chécharu nŭxna çaxŭcèx, rŭ chi ítananguxuchixēē —ñanagŭrŭ.

1 Rü yema ãëxgacügü rü düxwa nagu narüxînüë na norü ãëxgacü ga Chécharu ga Itáriaanewa yexmacüxütawa na toxü namugüxü. Rü norü churaragüarü capitáüna nanamu ga Pauru namaã ga ñuxre ga togü ga poxcuexü na Chécharuxütawa nagagüãxücèx. Rü guma capitáü rü Yúriu nixí ga naega, rü norü churaragütücumü rü Chécharuarü Dauruügü nixí ga naega. 2 Rü nagu tichoü ga wüxi ga wapuru ga buanecümaã ixüxüne ga Adamíchiuwa ne üxüne ga Áchiaarü ñãnegüwa üxchaxüne. Rü towe ta nixüe ga Aritárcu ga Machedóniããnecüãx ga Techarónicawa ne üxü. 3 Rü moxüãcü rü Chidãüarü türewa tangugü. Rü Paurumaã namecüma ga capitáü ga Yúriu. Rü ínanaxüexëë na yëmacüãx ga namücügüxütägu naxüãneãxücèx ga Pauru, na nümagü nüxü nangüxëëgüxücèx. 4 Rü yéma itaxíãchi. Rü Chiprearü capaxüarü tocüwaguama taxí, naxchaxwa ga buanecü, yerü towaama nabu. 5 Rü yéma Chiprewa tixãü ga taxtü rü Chiríchiaanecutüwa tarüyicu. Rü yëmacütügu taxí, rü Paüpíriaanewa tachopetü rü ñuxmata Díchiaanewa yexmane ga ñãne ga Mirawa tangugü. 6 Rü yema capitáü yexma nüxü nayangau ga wüxi ga wapuru ga Aleyãdríawa ne üxüne ga Itáriaanewa üxüne. Rü gumagu toxü nichoüxëë, rü tomaã inaxüãchi. 7 Natürü írarüwatama itiñaxwetaxü ga muxüma ga ngunexügu, rü guxchaãcüma Guíduarü toxmèxtawa tangugü. Natürü towaama nabuema ga buanecü, rü yëmacèx capaxü ga Chamonaãrü toxmèxtawa tachopetü rü capaxü ga Crétaxü ítachoeguãchi. 8 Rü guxchaãcüma nacütügu taxí ga yema capaxü, rü wüxi ga nachica ga Mexü ga Türegu ãëgaxüwa tangugü. Rü ñãne ga Dácheaarü ngaicamana nayexma. 9 Natürü marü poraãcü namagu tanuxcü ga na itaxíxü, rü marü naxãücüma ga na itaxíãmaxü yerü marü nawa nangu ga guma tauemacügü ga nagu nagáuanecü. Rü yëmacèx ga Pauru rü nayaxucuxé ga duüxügü, rü ñanagürü: 10 –Pa Chomücügüx, nüxü chacuèx i ngëxguma chi ixíãmagu, rü tá naxãücüma. Rü daa wapuru rü tá inayarütaxu namaã i guxüma i naãcu. Rü ngürüãchi i yixema rü tá ta tayue –ñanagürü. 11 Natürü yema churaragüarü capitáü rü yexeraãcü guma wapuruarü yoragaama naxínü, rü marinerugüarü capitáügaama naxínü, rü tama aixcüma Pauruga naxínü. 12 Natürü yema türe rü tama name ga yéma na tanangupetüxëëxü ga gáuanexü. Rü yëmacèx wixguxüchi guxüma ga duüxügü nagu narüxînüë rü narümemaë nixí ga na itaxíãchixü ga yéma. Rü nanaxwëxegü ga chi Cueníchewa na tangugüxü na yéma tanangupetüxëëxü ga gáuanexü, yerü yema nixí ga wüxi ga Crétaarü türe ga mexü ga tama poraãcü buanecü ga taxü nawa nguxü.

### *Taxtüarü ngãxütügu nüxü naxü ga buanecü ga tacü*

13 Rü inanaxügü ga na meãma topëxewaama nabuxü ga buanecü, rü yëmacèx ga nümagü ga marinerugü rü nüxü nacuèxgügu rü chi meã ítangugü ga yema ítaxíxüwa. Rü yëmacèx itaxíãchi, rü nacütüarü ngaicamagu taxí ga yema Crétaarü capaxü. 14-15 Rü natürü ngürüãchi yixcamaxüra rü wüxi ga buanecü ga taxüchicü ga capaxüarü tocüwawa ne üxcü ngãxütüwaama nanacue ga guma wapuru. Rü taxuacüma itixütaü nawaama ga buanecü. Rü yëmacèx düxwa ítayachaxãchi ga na tanatochinüxü, rü toxü ínicuetaü. 16 Rü wüxi ga capaxüãcü ga Caudagu ãëgaxüarü tocüwawaama tachopetü ga ngextá tama poraãcü íyabuaxüwa. Rü yéma poraãcü tapuracüe na guma wapurugu tanatúnagüxü ga norü ngue ga yatúchigüne. 17 Rü yëxguma marü natúnagügüãgu ga guma ngue, rü napanaxãgü ga tanütaxümaã nayanëixgütüwe ga guma wapuru. Rü ñuxüchi nayawëgü ga yema naxchirutachinügü ga namaã yacuetaüxü ga noxrix, yerü namuüë ga na Chírutearü naxnücüwa yanangaixtaügüxü. Rü yema buanecü toxü nicuetaümare. 18 Rü moxüãcü ga buanecü rü tama nangupetüéga, rü yëmacèx inanaxügü ga na ínawoüãcuãxü. 19 Rü norü tomaëxpüx ga ngunexügu, rü naxmëxmaãtama ínanawoü ga yema natüxügü ga guma wapuru, rü guxüma ga to ga norü yëmaxügü. 20 Rü muxüma ga ngunexügu, rü tama nangox ga üèxcü rü èxtagü, rü tama nangupetüéga ga guma buanecü ga taxüchicü. Rü düxwa nagu tarüxînüë ga marü täütáma na tamaxëxü. 21 Rü

yexguma marü muxüma ga ngunexü tingegügu ga tama na tachibüexü, rü yexguma guxüma ga yema duüxügütanüwa inachi ga Pauru, rü ñanagürü: —Narümemaé chi nixi, Pa Chomücügüx, ga chauga na pexĩnüexü, rü tãu chima na ixĩächixü ga Crétawa, rü tãu chima ñuxmarüü tüxü naxüpetü i ñaã äücümaxü rü taxuxü chima i chixexü tüxü nangupetü. <sup>22</sup> —Natürü ¡petaãëgü! erü wapuruxica tá inayarütaxu, natürü i yixema rü taxúetáma tayue. <sup>23</sup> —Erü ngewèxarü chütaxügu ya Tupana ya nüxü chapuracücü ya chorü cori ixĩcü rü núma nanamu i wüxi i norü orearü uruü i daxüçüãx i chauxcèx ngóxü. <sup>24</sup> —Rü ñanagürü choxü:

“¡Tãxü i cumuüxü, Pa Paurux! Erü äëxgacü ya Chécharupëxewa tá cingu, rü cugagu tá Tupana nanamaxëxë i guxüma i ngëma cumücügü i cumaã ngëxma wapurugu ìxü”, ñanagürü choxü. <sup>25</sup> —Rü ngëmacèx, Pa Chomücügüx, ¡rü petaãëgü! erü choma rü aixcüma Tupanaãxü chayaxõ, rü aixcüma tá nixi i ngëmaãcü tá nangupetüxü ngëxgumarüü i ngëma chomaã nüxü yaxuxü. <sup>26</sup> —Natürü wüxi i capaxüwa tá tayarüçüxcuchitaügu — ñanagürü ga Pauru. <sup>27</sup> Rü yexguma taxre ga yüxü tingexgu ga na itaxixü, rü taxü ga taxtü ga Ariáticuwa tayexmagü, yerü ga buanecü rü núxica toxü nacüetaü. Rü ngãxüçüügu nüxü nicuèxächitanü ga yema marinerugü ga na dauxchitacutüwa tangugüchaüxü. <sup>28</sup> Rü ínanataegü ga norü ngugütamaxü rü 36 ga metru nixi ga norü mátama. Rü yexguma marü írarüwa yaxügüxüra itaxixgu rü wenaxârü nanangugütamagü, rü 27 ga metru nixi ga norü mátama ga yexgumax. <sup>29</sup> Rü namuë ga na nutamaã yanañataügüxü ga naxãnacüwa, rü yemacèx guma wapuruchinüwa ínanawoü ga ägümücü ga aüclagü ga achugünaxcèx ga napanaxãmaã ixãtüxüxü na yemaãcü íyachaxãchigüxëãxüçèx ga guma wapuru. Rü nayumüxëgü ga paxa na yangunexüçèx. <sup>30</sup> Natürü ga yema marinerugü rü nibuxmüchaü ga guma wapuruwa, rü yemacèx nanawãixëgü ga guma wapuruarü ngue, rü ñanagürügü: —Ngëma wapurupëxearü aüclagü tá ítawoü na nataixüçèx ya wapuru —ñanagürügüneta. <sup>31</sup> Natürü ga Pauru rü churaragüarü capitáümaã rü norü churaragümaã nüxü nixu rü ñanagürü: —Ngëxguma ñaã marinerugü rü tãütáma nuxã wapurugu nachoxgu, rü guxãma i pema rü tá peyue —ñanagürü. <sup>32</sup> Rü yexguma ga yema churaragü rü nayadaecunügü ga guma ngue, rü inananguxëëgü. <sup>33</sup> Rü yexguma marü yangunechaügu, rü Pauru nayaxucuxëgü ga guxüma na nachibüexüçèx, rü ñanagürü: —Taxre i yüxü nixi i ñuxma na taguma aixrügumarüü pechibüexü, rü bai i tacü na pengõxü yerü poraãcü pexoegaãëgü. <sup>34</sup> Rü ñuxma rü pemaã nüxü chixu na pechibüexü na peporaexüçèx, rü taxuüma pexü üpetüxüçèx. Erü taxúetáma itayarütaxu rü bai i wüxi i peyaexüra inayarütaxu —ñanagürü. <sup>35</sup> Rü yexguma marü yema ñaxgu, rü nanayaxu ga wüxi ga pãü, rü Tupanana moxë naxã napëxewa ga guxüma. Rü inanabücu ga yema pãü, rü inanaxügü ga na nangõõxü. <sup>36</sup> Rü yexguma nataãëgü ga guxüma, rü nümagü rü ta nachibüe. <sup>37</sup> Rü 276 tixígü ga guxãma ga toma ga guma wapurugu ìxë. <sup>38</sup> Rü yexguma marü nangãxëgu, rü ínanawoü ga yema trigu ga wapuru namaã äãcuxü na nangünagüãchixüraxüçèx ga guma wapuru.

### *Inangu ga guma wapuru*

<sup>39</sup> Rü yexguma yangunegu, rü yema marinerugü tama nüxü nacüáane ga yéma. Natürü nüxü nadaugü ga wüxi ga axcuchixü ga naxnücüpechinüãxü, rü nagu narüxĩnüë ga yéma na yanangaixëëgüãxü ga wapuru. <sup>40</sup> Rü yexguma nanadaü ga norü ngaxüxü ga aüclagü, rü yéma nanawogü. Rü nayawëgü ga norü toxchinüxüãrü nëixruügü, rü inananga ga yema napëxewa üxü ga naxchirutachinü ga namaã iticüetaüxü. Rü itanaxügü ga nüxü na tingaicaxü ga yema naxnücüpechinü. <sup>41</sup> Natürü wüxi ga naxnücüarü nuxtamaxüwa tayarüngaixtaü. Rü yéma naxnücüwa nayarüwápëxe ga guma wapuru rü marü tama yéma itaxĩachi. Rü yoxni ga nachinüwa, rü yuape nayapuxëë. <sup>42</sup> Rü yema churaragü rü nagu narüxĩnüë ga na nadaiãxü ga yema poxcuexü na taxuüma íñaxüçèx ga yexguma naxãnacüwa nangugügu. <sup>43-44</sup> Natürü yema norü capitáü ga churaragü, rü Pauruxü

namaxëëchaũ, rü yemacèx tama nanaxwèxe ga na nadaiãxũ ga yema poxcuexũ. Natürü nanamu na yema ixãnũxũ rü nüxĩra ínayuxgũxũ na naxãnacüwa nawëxgũxũcèx, rü yema togü rü mürapewagügu rü ëxna yema wapurutüchigügu meã na ínachoũxũcèx. Rü yemaãcü guxãma meãma naxãnacüwa tangugü.

## 28

### *Capaxũ ga Márta wa nayexma ga Pauru*

<sup>1</sup> Rü yexguma meãma naxãnacüwa tangugügu ga guxãma rü yexguma nüxũ tacuëxgü na Márta na yĩxũ ga naega ga yema capaxũ. <sup>2</sup> Rü yema yëmacũãxgü ga duũxügü rü meãma toxũ nayauxgü ga guxãma. Rü nanangixtagü ga wüxi ga üxü ga taxüne. Rü toxcèx nacagü ga guxãma na yéma togü tanaĩxũgũxũcèx, yerü napu rü nagáuane. <sup>3</sup> Rü Pauru nanadetaquëxe ga ñuxre ga naĩchacüügü, rü üxüxetüwa nayawocu. Natürü yexguma yéma yawocuãgu, rü üxüarü naĩëmaxũchaxwa inayago ga wüxi ga äxtape. Rü Paurumëxëwa nayuxu, rü yéma nayarütuãchi. <sup>4</sup> Rü yexguma yema yëmacũãxgü nüxũ daugügu ga yema äxtape ga Paurumëxëwa na natuxũ, rü nügümaã ñanagürügü: —Ñãã yatü rü maneca wüxi i mäëtaxũ nixĩ. Rü woo taxtüwa yuwa na yañaxũ, natürü Tupana tama nanamaxëëchaũ —ñanagürügü. <sup>5</sup> Natürü guma üxüxetügu nanamaxũ ga yema äxtape, rü taxuũma nüxũ naxüpetü ga Pauru. <sup>6</sup> Natürü guxũma ga yema duũxügü rü ínananguxëëgü rü ngoxi tá nachamé rü ëxna nayux. Rü marü nuxcũxürama ga yema nüxũ na nadaunũxũ rü taxuũma nüxũ na üpetüxũ, rü düxwa togu narüxĩnũë rü ínanaxügüe ga na ñagũxũ: —Maneca wüxi ya tupana nixĩ —ñagũxũ. <sup>7</sup> Rü yema nachicaarü ngaicamana nayexma ga norü naãne ga yema capaxũarü äëxgacü ga Púbiru ga naega. Rü nüma meãma toxũ nayaxu, rü yexma toxũ napegüxëë ga tomaëxpüx ga ngunexũ. Rü tomaã namecümümaxũchi. <sup>8</sup> Rü guxema Púbiru nanatü rü ngürücarewa tayexma, yerü tixaxüne rü taduũ. Rü yéma tümamaxütawa nangu ga Pauru, rü tümamaã nayumüxë, rü tümäetügu naxüxmëx, rü tüxũ narümexëë. <sup>9</sup> Rü yexguma yemaxũ nadaugügu, rü Paurucèx yéma naxĩ ta ga guxũma ga togü ga idaaweexũ ga yema capaxücüãx, rü narümeë. <sup>10</sup> Rü nümagü rü muxũma toxna naxãmaregü. Rü yexguma itaxĩachigu, rü toxna nananagü ga guxũma ga tanaxwèxexũ ga torü namawaũ ga ðna.

### *Dumawa nangu ga Pauru*

<sup>11</sup> Rü tomaëxpüx ga tauemacü yéma capaxüwa tayexmagü. Rü ñuxũchi nagu tichoũ ga wüxi ga wapuru ga yema capaxüwa gáuanexũ ngupetüxëxene. Rü Aleyãdríacũãx nixĩ ga guma wapuru. Rü napëxeraũwa nayexmagü ga taxre ga norü tupanachicünëxãgü ga Catu rü Porugu äëgagũxũ. <sup>12</sup> Rü Chiracüchaarü türewa tangugü, rü tomaëxpüx ga ngunexũ yéma tayexmagü. <sup>13</sup> Rü yéma itaxĩachi, rü nacutüarü ngaicamagu taxĩ ñuxmata Dequíuwa tangugü. Rü moxũãcü ínangu ga wüxi ga buanecü ga ítaxĩxüwaama bucü rü toxũ inicuetã. Rü yemaãrü moxũãcüama rü Puteriwa tangugü. <sup>14-15</sup> Rü yexma nüxũ tayangau ga ñuxre ga duũxügü ga yaxögüxũ. Rü toxna naxu na wüxi ga yüxü yexma naxütagu tarüchoxũcèx. Rü marü wüxi ga yüxü ngupetügu rü itaxĩachi na namagu Dumawa taxĩxũcèx. Rü marü toxũ nacuáchigagü ga yema yaxögüxũ ga Dumagugüxũ. Rü yema nama ga Ápiugu äëgaxügu naxĩ na yexma toxũ yangaugüxũcèx. Rü ñuxre rü yema nachica ga Tomaëxpüx ga Taxepataũgu äëgaxüwa toxũ nayarünguxëëgü Rü togü rü nachopetü ñuxmata yema nachica ga Ápiuarü Ngüëchicagu äëgaxüwa nangugü. Rü yexguma Pauru nüxũ deüxgu ga yema yaxögüxũ, rü Tupanana moxë naxã rü poraãcü nataãë. Rü yemaãcü Dumawa tangugü. <sup>16</sup> Rü yexguma Dumawa tangugügu rü wüxi ga ípatawa nananguxëëgü ga Pauru nüxĩca namaã ga wüxi ga churara ga nüxna dauxũ.

### *Dumawa nayexma ga Pauru*

<sup>17</sup> Rü tomaëxpüx ga ngunexũ marü yéma nayexmagu, rü Pauru naxcèx nangema ga yema Yudíugüarü äëxgacügü ga Dumawa yexmagüxũ. Rü yexguma nangutaquëxegügu,

rü ñanagürü ga Pauru nüxŭ: –Choma, Pa Chaueneëgŭx, rü taxuŭma i chixexŭ chaxü namaã i tatanüxŭgŭ, rü bai i nuxcŭmaŭgŭxŭ i tŏrŭ oxigŭcŭmagŭmaã. Natürŭ Yerucharéŭgu choxŭ niyaxgŭ ga tatanüxŭgŭ, rü Dumacŭŭax ga churaragŭna choxŭ namugŭ. <sup>18</sup> Rü yexguma marŭ choxna nacagŭegu ga Dumacŭŭaxgŭ, rü choxŭ ningëxgŭchaŭ, yerŭ taxuŭma ga tacŭ ga chixexŭ chowa nadaugŭ na choxŭ yamëxgŭxŭcèx. <sup>19</sup> Natürŭ yema tatanüxŭgŭ ga Yudíŭgŭ rü nayamuëtanŭ na tama choxŭ yangëxgŭxŭcèx, rü yemacèx düxwa naxcèx íchaca na nümatama ya ãëxgacŭ ya Chécharu choxna çaxŭcèx. Natürŭ tama tatanüxŭgŭxŭ na íchaxuaxŭxŭcèx nixŭ ga yemacèx íchaçaxŭ. <sup>20</sup> Rü ngëmacèx nixŭ i pecèx nuã changemaxŭ na pexŭ chadauxŭcèx rü pemaã chidexaxŭcèx. Pema nüxŭ pecuèx rü yixema i Yudíŭgŭ rü ítananguxëë i na ínanguxŭ ya Cristu. Rü yima Cristucèx nixŭ i choma i ñuxma i daa cadenamaã chináixŭ –ñanagürü. <sup>21</sup> Rü nümagŭ nanangãxŭgŭ, rü ñanagürŭgŭ: –Toma rü taxuŭma i popera i Yudeawa ne muxŭ i cuchigagu ũmatŭxŭ tayauxgŭ. Rü ngëma taeneëgŭ i ngëma ne íxŭ rü núma ngugŭxŭ rü bai i wŭxi i nüxŭ ixuxŭ i tacŭ rü ore i chixexŭ i cuchiga. <sup>22</sup> Rü cuxŭtawa nüxŭ taxŭnŭëchaŭ rü ¿ñuxŭ ñacuxŭ i cumax? Erŭ nüxŭ tacuèxgŭ rü guxŭwama i Yudíŭgŭ rü chixri nachiga nidexagŭ i ngëma ore i ngexwacaxŭxŭ i Ngechuchuchiga –ñanagürŭgŭ. <sup>23</sup> Rü yexguma Paurumaã inaxunetagŭ ga wŭxi ga ngunexŭ, rü napatawa naxŭ ga muxŭma ga duŭxŭgŭ. Rü Pauru namaã nüxŭ nixu ga Tupanaärŭ ore ga ñuxãcŭ ãëxgacŭ na yíixŭ ya Tupana. Rü pëxmama inanaxŭgŭ, rü ñuxmata nachŭtaxŭ rü nüxŭ nanangŭchaŭxëë ga yema duŭxŭgŭ na Ngechuchuaxŭ yaxŏgŭãxŭcèx. Rü yemacèx Moíché ũmatŭxŭ ga mugŭwa rü nuxcŭmaŭgŭxŭ ga Tupanaärŭ orearŭ uruŭgŭ ũmatŭxŭ ga orewa namaã nüxŭ nixu ga Ngechuchuchiga. <sup>24</sup> Rü nümaxŭ rü nayaxŏgŭ ga yema Pauru namaã nüxŭ ixuxŭ natürŭ ga togŭ rü tama nayaxŏgŭ. <sup>25</sup> Rü yexguma tama wŭxigu naxŭnŭëgu ga yema duŭxŭgŭ, rü inanaxŭgŭ ga na íyaxŭxŭ. Rü yemacèx ga Pauru rü ñanagürŭ nüxŭ: –Meã perŭ oxigŭmaã nidexa ga Tupanaãe i Üünexŭ ga yexguma Ichaxíaxŭ yadexaxëëgu rü ñaxgu:

<sup>26</sup> “¡Rü ngëma naxŭ, rü ngëma duŭxŭgŭmaã nüxŭ yarŭxu rü ñacurŭgŭ tá nüxŭ: ‘Rü woo nüxŭ pexŭnŭëgu rü tãütáma aixcŭma nüxŭ pecuèxgŭ. Rü woo nüxŭ perŭdaunŭgu rü tãütáma aixcŭma peyaxŏgŭ. <sup>27</sup> Rü ngëmaãcŭ pixŭgŭ i ñuxmax, erŭ tama choxŭ pecuáxchaŭ i pemax. Rü tama nüxŭ pexŭnŭë i chorŭ ore erŭ tama nüxŭ pexŭnŭëchaŭ. Rü tama nüxŭ peyaxŏgŭ i ngëma choma pexŭ nüxŭ chadauxëëxŭ erŭ tama nüxŭ peyaxŏgŭchaŭ. Rü tama peãëwa chaugu perŭxŭnŭë erŭ tama nüxŭ perŭxoechaŭ i pecŭma i chixexŭgŭ rü tama chauxcèx pedaugŭchaŭ na choma pexŭ chamaxëxëëxŭcèx!’ ”

ñanagürŭ ga Tupanaãe i Üünexŭ. <sup>28</sup> Rü ñanagürŭ ta ga Pauru: –Rü name nixŭ i pema rü ta nüxŭ pecuèx rü ñuxma rü marŭ inaxŭgŭ na ngëma tama Yudíŭgŭ ixŭgŭxŭtanŭwa naxunagŭxŭ i ñaã Tupanaärŭ ore i tŭxŭ maxëxëëxŭ. Rü nümagŭ tá nixŭ i aixcŭma inaxŭnŭëxŭ –ñanagürŭ. <sup>29</sup> Rü yexguma Pauru yema ñaxgu, rü ínixŭ ga yema Yudíŭgŭ, rü poraãcŭ nügŭmaã íniporagatanŭcŭü. <sup>30</sup> Rü taxre ga taunecŭ ga mecŭ yéma nayexma ga Pauru nawa ga guma í ga naxŭtanŭne ga nagu na napexŭcèx. Rü yéma meãma nanayaxuxŭ ga guxŭma ga duŭxŭgŭ ga naxŭtawa íyadaugŭxŭxŭ. <sup>31</sup> Rü nüxŭ nixuchiga ga ñuxãcŭ ãëxgacŭ na yíixŭ ga Tupana. Rü taxŭema nüxna tanachuxu na nangŭexëëãxŭ ga Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga. Rü taxŭema naxcèx tanachixewe.

## POPERA GA DUMAWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

*Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Dumaärü iānewa yexmagüxü*

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgüx, choma i Pauru nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma nixi i Ngechuchu ya Cristuarü duüxü chiixü. Rü choma nixi ga Tupana choxü yaxuxü na choxü yamuxüçèx na duüxügümaã nüxü chixuxüçèx i norü ore i mexü i tüxü maxēxēxü. <sup>2</sup> Rü nuxcümamaxüchima Tupana nanamu ga norü orearü uruüügü na naxümatügüäxüçèx ga norü ore i mexü. Rü yemaäcü tüxü nüxü nacüxēē ga ñaã ore i mexü. <sup>3</sup> Rü ñaã ore i mexü rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga nixi. Rü nüma rü woo Tupana Nane na yiixü, natürü duüxügürüü nabu ga yexguma ñoma ga naãnewa nanguxgu. Rü nuxcümaäcü ga äëxgacü ga Dabítaa nixi. <sup>4</sup> Natürü nümatama ya Ngechuchu rü üünecü nixi. Rü yexguma yuwa ínadxgu rü Tupana tüxü nüxü nadauxēē na aixcüma Nanexüchi na yiixü. Rü nüxna nanaxã ga guxüma ga pora. <sup>5</sup> Rü Ngechuchu ga Cristugagu nixi ga chomaã namecümamaxü rü choxü naxunetaxü ga Tupana na norü puracü chaxüxüçèx. Rü yemacèx Ngechuchuégagu choxü namu na guxü i nachüiānewa nüxü chixuxüçèx i norü ore na yaxōgüäxüçèx i duüxügü rü Tupanaga naxinüxüçèx. <sup>6-7</sup> Rü pema rü ta, Pa Dumacüäxgüx, rü ngēma duüxügütanüwa pengëxmagü yerü Tupanaäxü peyaxōgü rü naga pexinüē. Rü nüma rü pexü nangechaü rü marü pexü naxuneta na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü pixigüxüçèx rü ngēma norü duüxügütanüxü na pexigüxüçèx. Rü ñuxmax, Pa Chaueneēgü i Dumacüäxgüx, rü chanaxwèxe i nüma ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pemaã namecümagü rü pexü narüngüxēēgü na meã pexü naxüpetüxüçèx rü aixcüma petaäëgüxüçèx.

*Pauru rü nüxü nangúchaü na íyadauäxü ga yema yaxōgüxü ga Dumawa yexmagüxü*

<sup>8</sup> Rü ñuxma rü Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanana moxē chaxã pexcèx, erü guxüwama i guxü i naãnewa rü duüxügü nüxü nixugügü na aixcüma Cristuaxü peyaxōgüxü rü Tupanacèx pemaxēxü. <sup>9</sup> Rü nüma ya Tupana choxü nadau rü nüxü nacüx na aixcüma guxüguma pexcèx chayumüxēxü. Rü yimaäxü nixi i guxüma i chorü ngúchaümaã chapuracüxü rü nüxü chixuxü i norü ore i mexü i Nanechiga. <sup>10</sup> Rü guxüguma nüxna chaca na choxü ngēma namuxüçèx rü ngēmaäcü düxwa pexü íchayadauxüçèx ega norü ngúchaü yixigu. <sup>11</sup> Erü aixcüma choxü nangúchaü na pexü chadauxü na pemaã nüxü chixuxüçèx i Tupanaärü ore na aixcüma meã peyaxōgüxüçèx rü yexeraäcü peporaexüçèx. <sup>12</sup> Rü ngëxguma ngēmaäcü wüxiwa ingëxmagügu, rü tá wüxichigü yigü tataäëgüxēē rü yigüaxü tanangúchaüxēē. Erü choma rü tá nüxü chadau na ñuxäcü tórü Coriaxü peyaxōgüxü rü pema rü tá ta nüxü pedau na ñuxäcü chayaxōxü. <sup>13</sup> Pa Chaueneēgüx, chanaxwèxe i nüxü pecüx na muëxpüxcüna pexü íchayadauxchaüxü, natürü ñuxmarüta rü choxü naguxcha. Natürü ngēma petanüwa chaxüxchaü, erü chanaxwèxe na pemaã nüxü chixuxü i Tupanaärü ore yema toxnamana yexmagüxü ga duüxügümaã nüxü chixuxürüü. Erü chanaxwèxe i ngēma duüxügürüü meã peyaxōgü na ngēmaäcü Cristuwe naxüxüçèx i ngēma petanüxügü i ñuxma tama yaxōgüxü. <sup>14</sup> Rü aixcüma ngēma changuxchaü erü nümatama ya Tupana choxü namu na guxü i duüxügümaã nüxü na chixuxüçèx i norü ore. Rü nanaxwèxe i duüxügü i meã poperaxü icuáxümaã nüxü na chixuxü rü duüxügü i tama poperaxü icuáxümaã ta nüxü chixuxü i ngēma norü ore. Rü ngëxgumarüü ta nanaxwèxe na ngēma duüxügü i cuèx nüxü ngëxmaxümaã nüxü na chixuxü rü ngēma duüxügü i taxuguma rüxínüxümaã nüxü na chixuxü. <sup>15</sup> Rü ngëmacèx, Pa Chaueneēgü i Dumagu Ächiügüxü, rü choma rü marü

íchamemare na petanüwa na chaxũxũ, na pemaã rü ta nüxũ chixuxũcèx i Tupanaãrũ ore i mexũ.

### *Tupanaãrũ ore rü napora*

<sup>16</sup> Rũ taxucèxma naxcèx chaxãne i ngẽma ore i mexũ. Erũ ngẽma ore rü napora, rü ngẽmamaã nixĩ i napuracũxũ ya Tupana na guxãma ya yixema Cristuaxũ yaxõgũxe rü tũxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gũxũ. Rũ ngẽma maxũ, rü Yudiugũcèxirachirẽx nixĩ, natürũ i ñuxma rü guxũma i ngẽma tama Yudiugũ ixĩgũxũcèx rü ta nixĩ. <sup>17</sup> Rũ ngẽma norũ orewa nixĩ i tamaã nüxũ yaxuxũ ya Tupana na tórũ õgaguxicatama yĩxũ na napèxewa imexũ. Erũ norũ ore i ümatũxũwa rü ñanagürũ:

“Rũ yixema tümaãrũ õgagu Tupanapèxewa mexẽ, rü tá tũxũ nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ”,  
ñanagürũ.

### *Nagagutama nixĩ i duũxũgũ inapoxcuexũ*

<sup>18</sup> Rũ nüxũ tadaugũ na Tupana daxũguxũ i naãnewa ne namuxũ i norũ poxcu i ãücũmaxũ naxcèx i guxũma i ngẽma duũxũgũ i tama naga ñnüexũ rü chixexũ ügũxũ rü ngẽma norũ chixexũmaã togũaxũ naguxchaxẽegũxũ na tama nüxũ nacuèxgũxũcèx i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ. <sup>19</sup> Rũ ngẽma duũxũgũ i chixexũ ügũxũ rü meã nüxũ nacuèxgũchirẽx na ñuxãcü yĩxũ ya Tupana yerũ nümatama ga Tupana rü marũ nüxũ nüxũ nadauxẽẽ ga yema. <sup>20</sup> Rũ woo tama nüxũ idaugũgu ya Tupana, natürũ guxũma i tacũ i naxũxũwa nixĩ i nüxũ idaugũxũ. Rũ yexguma noxri naãne naxũxgumama nixĩ ga meãma duũxũgũxũ nüxũ nadauxẽẽxũ na aixcũma Tupana na yĩxũ rü guxũguma na naporaxũ. Rũ ngẽmacèx i ngẽma duũxũgũ i chixexũ ügũxũ, rü taxucürũwama tacũmaã nügũ ñapoxũgũ i Tupanapèxewa. <sup>21</sup> Yerũ woo nüxũ nacuèxgũchirẽx na ñuxãcü yĩxũ ga Tupana, natürũ tama nanayauxgũchaũ na norũ Tupana yĩxũcèx, rü bai na moxẽ nüxna naxãgũxũ. Natürũ yema ore ga taxuwama mexũguama narũxĩnũẽ, rü yemaãcü naẽchitamare namaxẽ rü yexeraãcü chixexũgu narũxĩnũẽ. <sup>22-23</sup> Rũ nügũ yaxugũegu rü duũxũgũ i nüxũ icuáxũ nixĩgũ natürũ taxuguma narũxĩnũẽ. Yerũ nüxna nixĩgachitanũ ga Tanatũ ya Tupana ya mexẽchicũ ya taguma yucũ, na nawe naxĩxũcèx ga norũ naxchicũnèxãgũmare ga duũxũgũ i yuxwèxexũchicũnèxãmare ixĩgũxũ rü werigũchicũnèxãmare ixĩgũxũ rü naẽxũgũchicũnèxãmare ixĩgũxũ rü ãxtapegũchicũnèxãmare ixĩgũxũ. <sup>24</sup> Rũ yemacèx ga Tupana rü düxwa yemawa nanawogũ ga yema duũxũgũ na naxũgũãxũcèx ga guxũma ga yema chixexũ ga nüxũ ngũchaũgũxũ rü nügũmaã na naxũgũãxũcèx ga naxũneãrũ ngũchaũgũ i ãne tũxna ãxũ. <sup>25</sup> Rũ yemaãcü nüxna nixĩgachi ga guma aixcũmaxũchi Tupana ixĩcü na nawe naxĩxũcèx ga norũ tupanagũ ga tama aixcũma ixĩgũxũ. Rũ yema Tupana üxũpèxewa nayumũxègũ rü yemaxũ nicuèxũũgũ, natürũ tama nüxũ nicuèxũũgũ ga Tanatũ ya Tupana ga naxücũ rü inaxwèxecũ na guxũguma nüxũ icuèxũũgũxũ. Rũ ngẽmaãcü yixĩ. <sup>26</sup> Rũ yemacèx ga Tupana rü düxwa yemawa nanawogũ ga yema duũxũgũ na naxũgũãxũcèx ga naxũneãrũ ngũchaũ i ãne tũxna ãxũ. Rũ èjxrũũ ga ngexũgũ rü naxrũũ ngexũgũmaãtama nangẽãegũ rü tama yatũgũmaã. <sup>27</sup> Rũ yexgumarũũ ta ga yatũgũ rü naxrũũ yatũxũmaãtama nangẽãegũ, rü tama ngexũgũmaã. Rũ yema naxũneãrũ ngũchaũ ga chixexũgũ rü nüxũ napora na naxrũũ yatũxũmaã namaxèxũ. Rũ yemaãcü ga yema yatũgũ rü nügũmaã nanaxũgũ ga yema naxũneãrũ ngũchaũ i ãne tũxna ãxũ, rü düxwa yemagagu nidaawe rü naturaxũnegũ. <sup>28</sup> Rũ yema na tama Tupanaxũ nacuèxgũchaũxũ, rü yemacèx ga nüma ga Tupana rü düxwa yemawa nanawogũ ga yema duũxũgũ na norũ chixexũgu na naxĩnũẽchaxũcèx rü na naxũgũãxũcèx ga yema chixexũ. <sup>29</sup> Rũ düxwa ga yema duũxũgũ rü guxũraũxũ ga chixexũ naxũgũ ga Tupanapèxewa. Rũ tama aixcũma meã naxmèxmaã rü natemaã namaxẽ. Rũ naxaũ rü nügũnaxĩcatama nananugũchaũ i guxũma i tacũ. Rũ toguãxũ nachixexẽegũchaũ. Rũ nixãũxãchiwèxegũ, rü



namáêtagü, rü nanuêwèxe, rü nawomüxêêwèxegü, rü naxünearü ngúchaü nüxü napora, rü naxoregütèèxgü. <sup>30</sup> Rü chixexümaã toguãxü nixugüe, rü Tupanachi naxaie, rü toguãxmaã naguxchigagü. Rü nügügu naxĩnüëgu rü togüarü yexera nixĩgü, rü nügü nicuèxüügü. Rü naxcèx nadaugü na yexera chixexü naxügüxü. Rü tama nanatüga rü naêga naxĩnüëchaü. <sup>31</sup> Rü tama inarüxĩnüëchaü. Rü tama aixcüma nayanguxêê i ngêma nüxü yaxugüxü. Rü taxúexüma nangechaügü. Rü tama togüaxü nüxü nangechaü i tacü rü guxchaxü. Rü tama toguãx nüxü tangechaütümüügü. <sup>32</sup> Rü nümagü i ngêma duüxügü rü meãma nüxü nacuèxgüchirëx rü Tupana rü marü namaã nanaxuegu na noxtacüma nayuexü i ngêma duüx-ügü i ngêmaacü maxëxü. Natürü woo meãma nüxü nacuèxgüchirëx i guxüma i ngêma, natürü nanaxügüama i ngêma chixexü, rü nataãëgü ega togü naxüxgu.

## 2

*Ngëxguma Tupana duüxügüxü poxcugu, rü tama chixexü naxü, erü ngêma duüxügü rü norü chixexügagutama nanapoxcue*

<sup>1</sup> Rü ngêmacèx, Pa Duüxüx, rü woo texé quixĩgu rü taxuacüma Tupanapëxewa cugüétüwa cuchogü, ega togüxü quixuechagu. Erü ngëxguma togüxü quixuechagu na nachixexü rü cugütama cupoxcu, erü cuma na cumücüxü quixuechaxü rü cuma rü ta cunaxü i ngêma chixexü i cumücüxü naxcèx quixuechaxü. <sup>2</sup> Rü nüxü tacuèx rü Tupana tá nanapoxcue i ngêma duüxügü i namücügüxü ixugüechaxü. Rü ngëxguma napoxcueãgu, rü tama chixexü naxü ya Tupana, erü ngêma duüxügü rü norü chixexügagutama nixĩ i napoxcueãxü. <sup>3</sup> Rü dücax, Pa Duüxüx, rü ngëxguma togüxü quixu-echagu, natürü cuma rü ta cunaxüxgu i ngêmatama chixexü i nüma naxüxü, ¿rü ñuxücürüwa tá i nagu curüxĩnüxü na Tupanachaxwa iquicüxü na tama cuxü napoxcuxüçèx? <sup>4</sup> ¿Rü tüxcüü tama nagu curüxĩnü i ngêma mexü i Tupana cuxcèx üxü? Nüma rü poraãcüüchi cumaã namecüma rü yaxna cumaã naxĩnü rü tama paxa curü chixexüçèx cuxü napoxcuchaü. ¿Rü ñuxma rü tüxcüü nüxü cuxo? ¿Tama êxna nüxü cucuèx na Tupana ngêmaacü cumaã mecümaxü na nüxü curüxoxüçèx i curü chixexü rü naxcèx na cumaxüxüçèx ya Tupana? <sup>5</sup> Natürü cuma rü tama Tupanaxü cucuáxchaü rü tama nüxü curüxoxchaü i curü chixexü. Rü ngêmaacü cugüçèxtama cunayexeraxêê i curü poxcu i tá cuyaxuxü i ngêma ngunexü i nagu Tupana napoxcuexü i ngêma chixexü ügüxü. Rü ngêma ngunexügu rü Tupana tá aixcüma ngêma duüxügümaã nanaxuegu na ñuxãcü tá na napoxcueãxü. <sup>6</sup> Rü ngëxguma tá nixĩ i Tupana nüxü yaxügütanüxü i wüxichigü i duüxü naxcèx i ngêma naxügüxü. <sup>7</sup> Rü maxü i taguma gúxümaã Tupana tá tüxü nanaxütanü ya yixema guxüguma mexü taxügüãcüma naxcèx daugüxe na Tupana tümamaã taãëxü rü naxcèx daugüxe na aixcüma Tupanaxütawa tangugüxü. <sup>8</sup> Natürü Tupana tá tümamaã nanu rü tá tüxü napoxcu ya yixema tügüguxicatama rüxĩnüëxê rü tama naga ñnüëchaüxê i ore i aixcüma ixĩxü rü naxcèx daugüxe na ngêma chixexü taxügüxü. <sup>9</sup> Rü guxüma i ngêma duüxügü i chixexü ügüxü rü tá ngüxü ningegü rü poraãcü tá chixexü nüxü naxüpetü. Rü ngêma Yudíugü i chixexü ügüxüxĩra tá nixĩ i Tupana inapoxcuexü. Rü ngêmawena rü tá nanapoxcue i guxüma i ngêma togü i duüxügü i chixexü ügüxü. <sup>10</sup> Natürü ngêma duüxügü i mexü ügüxü, rü Tupana tá namaã nataãë, rü tá nanatachigaxêê, rü tá nanataãëxêê. Rü ngêma Yudíugü i mexü ügüxüçèxira tá nixĩ i ngêma. Rü ngëxgumarüü i guxüma i togü i duüxügü i mexü ügüxüçèx rü tá ta nixĩ. <sup>11</sup> Erü Tupanapëxewa rü nawüxigu i ngêma duüxügü i Yudíugü ixĩgüxü rü ngêma togü i duüxügü i tama Yudíugü ixĩgüxü. Rü guxãma ya texé ya chixexü ügüxe rü tá tanayaxu i tümäärü poxcu, natürü guxãma ya texé ya mexü ügüxe rü tá Tupana tümamaã nataãë. <sup>12</sup> Rü guxüma i duüxügü i pecadu ügüxü i tama nüxü cuèxgüxü i ngêma mugü ga Moíché ümatüxü, rü tá inayarütauxe. Rü ngëxgumarüü ta i guxüma i ngêma pecaduãxgüxü i nüxü cuèxgüxü i ngêma mugü ga Moíché ümatüxü, rü ngêma mugü nüxü ixuxüãcüma Tupana tá nanapoxcue. <sup>13</sup> Erü Tupanapëxewa rü taxuwama

name i ngēma duūxūgū i nūxū ĩnūēmarexū natūrū tama nagu maxēxū i norū mugū. Natūrū ngēma duūxūgū i Tupanaārū mugūga ĩnūēxū nixī i aixcūma Tupanapēxewa imexū. <sup>14</sup> Dūcēx, i ngēma duūxūgū i tama Yudīugū ixīgūxū. Nūmagū rū tama nūxū nacuēxgū i Tupanaārū mugū. Natūrū ngēxguma nūēchamatama naxūgūmareāgu i ngēma Tupana tūxū muxū, rū tūxū nūxū nadauxēē na nūxū nacuēxgūxū i tacū na yīxū i mexū rū tacū na yīxū i chixexū, woo tama nūxū na nacuēxgūchirēxū i Tupanaārū mugū. <sup>15</sup> Erū nacūmagūwatama nixī i tūxū nūxū nadauxēēxū na nūxū nacuēxgūxū na tacū yīxū i mexū rū tacū na yīxū i chixexū. Rū ngēma duūxūgū rū ngēxguma chixexū naxūgūgu, rū naāēwatama nixī i nūxū nacuēxgūxū na nachixexū i ngēma naxūgūxū. Rū ngēxgumarū ta i ngēxguma mexū naxūgūgu, rū naāēwatama nixī i nūxū nacuēxgūxū na namexū i ngēma naxūgūxū. <sup>16</sup> Rū ngēma ngunexū i nagu Tupana Cristuxū namuxū na guxū i duūxūgūxū yacagūxūcēx i norū maxūchiga, rū ngēma duūxūgū i tama Tupanaārū mugūxū cuēxgūxū rū naāēwa tátama nixī i nūxū nacuēxgūxū na chixexū naxūgūxū rū ēxna mexū naxūgūxū. Rū ngēxguma tá nixī i nangóxū i guxūma i ngēma chixexū i cúācūma naxūgūxū i duūxūgū, rū ngēma chixexū i nūxīcatama nagu naxīnūēxū. Rū Tupanaārū ore i pemaā nūxū chixuxū nixī i tūxū nūxū cuēxēēxū i ngēma.

### *Yudīugūchiga rū mugū ga Moīché ūmatūxūchiga*

<sup>17</sup> Natūrū pema Pa Chaueneēgū i Yudīugūx, rū ñaperūgūgū:

“Toma rū Yudīugū tixīgū rū meāma nūxū tacuēx i Tupanaārū mugū ga Moīché ūmatūxū”, ñaperūgūgū. Rū ngēmaācū nagu perūxīnūē na Tupanapēxewa pimexū erū meāma nūxū pecuēx i ngēma Tupanaārū mugū ga Moīché ūmatūxū. Rū ngēmaācū Tupanamaā pegū picuēxūgū erū nagu perūxīnūē na Tupana pexū nangechaūxū erū Yudīugū pixīgū. <sup>18</sup> Rū nūxū pixu na meāma nūxū pecuáxū i tacū nixī i Tupanaārū ngūchaū rū tacū nixī i mexū rū tacū nixī i chixexū. Rū Tupanaārū mugūwa naxcēx pengūe na naxcēx pedauxū i ngēma aixcūma mexū ixīxū. <sup>19</sup> Rū pema rū ñaperūgūgū:

“Toma rū meāma nūxū tacuēx na tanaxucūxēxū i ngēma togū i duūxūgū i tama Tupanaxū cuēxgūxū. Rū meāma nūxū tacuēx na itayanawēxāchixēēxū i ngēma togū i chixexūwa ngēxmagūxū”, ñaperūgūgū. <sup>20</sup> Rū pema nagu perūxīnūēgu rū nūxū pecuēx na ñuxācū penaxucūxēxū i ngēma togū i duūxūgū i tama Tupanaxū cuēxgūxū rū ñuxācū penangūexēēxū i ngēma duūxūgū i ngexwacēx yaxōgūxū. Rū ngēmaācū nagu perūxīnūē na togūarū ucūxēruūgū pixīgūxū, erū Tupanaārū mugūwa pengūe rū ngēmacēx meāma nūxū pecuēx i tacū nixī i mexū rū tacū nixī i ore i aixcūma ixīxū. <sup>21</sup> Rū dūcax, Pa Chaueneēgū i Yudīugūx, pema na togūxū pengūexēēxū, ¿rū tūxcūū tama pegūtama pengūexēē? Pema nūxū pixu na tama namexū na ingīxū, ¿rū tūxcūū i pema ipengīēxū?

<sup>22</sup> Rū pema nūxū pixu na tama namexū na naī i ngemaā ipexū, ¿rū tūxcūū i pema i ngēmaācū pemaxēxū? Rū pema na naxchi pexaīexū i togūarū tupanagūnetachicūnēxāgū, ¿rū tūxcūū i naxcēx pengīēxū i norū tupaucagūarū ngēmaxūgū? <sup>23</sup> Pema nūxū pixu na namexū i Tupanaārū mugū i ūmatūxū, rū petaāē erū meā nūxū pecuēxgū i ngēma mugū. Natūrū Tupanamaā chixexū pexūe, erū tama naga pexīnūē i ngēma pexū namuxū i norū mugūwa. <sup>24</sup> Rū ngēmacēx i Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagūrū:

“Rū pegagu nixī na chixri Tupanachiga yadexagūxū i ngēma duūxūgū i tama Yudīugū ixīgūxū”,

ñanagūrū. <sup>25</sup> Pema rū pegū ípewiechēxmūpēxechiraūgū na Tupanaārū duūxūgū pixīgūxūcēx. Rū name nixī na penaxūxū i ngēma, ega aixcūma naga pexīnūēgu i Tupanaārū mugū. Natūrū ngēxguma chi tama naga pexīnūēgu i Tupanaārū mugū, rū woo Yudīugū pixīgūgu, natūrū Tupanapēxewa rū taxuwama pexū name i ngēma na pegū ípewiechēxmūpēxechiraūgūxū. <sup>26</sup> Rū ngēma togū i duūxūgū i tama nūgū íwiechēxmūpēxechiraūgūxū, rū woo tama ngēma naxūgūgu, natūrū Tupanaārū duūxūgū tá nixīgū ega naga naxīnūēgu i norū mugū. <sup>27</sup> Rū dūcax, Pa Chaueneēgū i Yudīugūx,

rü ngēma duūxūgü i tama íwiechèxmüpēxechiraūgūxū natürü naga ñnūēxū i Tupanaārü mugü, rü ngēma duūxū rü tá Tupana-pēxewa pexū nixu na ñuxācū pechixexū. Rü ngēmaācū tá pexū naxüpetü erü tama naga pexñnūē i Tupanaārü mugü i wochirēx na nūxū pecuāxū i ngēma mugü, rü wochirēx na ípewiechèxmüpēxechiraūgūxū. <sup>28</sup> Rü dücax, rü tama ngēma na Yudiūxacügü pixīgūxūcēx nixī na aixcūma Tupanaxācügü pixīgūxū. Rü tama ngēma na ípewiechèxmüpēxechiraūgūxūcēx nixī na Tupanaārü duūxūgü pixīgūxū. <sup>29</sup> Erü yixema aixcūma tūmaārü maxūnewa Tupanaga ñnūxē tixī ya aixcūma Tupanaxācū ixīxē. Rü ngēxguma aixcūma taāēwa yaxōxgu nixī i aixcūma Tupanaārü ixīxū. Rü Tupanaāē i Üünexū nixī i tüxū rüngūxēēxū na yaxōxūcēx, rü tama ngēma mugü ga Moīché ümatūxūgagu nixī. Rü yixema aixcūma Tupanaārü ixīxē, rü Tupana rü tūmamañ nataāē woo duūxūgü tama tūmamañ taāēgūgu.

### 3

<sup>1</sup> ¿Rü ñuxma rü tacüwa tüxū namexū na Yudiūgü ixīgūxū? ¿Rü tacüwa namexū na íwiechèxmüpēxechiraūgūxū? <sup>2</sup> Rü poraācūxūchima tüxū name na Yudiūgü ixīgūxū. Yerü nūma ga Tupana rü tüxnaxūchi nixī ga naxāāxū ga norü mugü i ümatūxū. <sup>3</sup> ¿Rü tacü tá ngupetūxū i ñuxma ega ñuxre i tatanūxū i Yudiūgü rü tama meā yanguxēēgūāgu i ngēma Tupana tüxū muxū? ¿Rü pexcēx rü ngēmacēx tāūtāma yanguxēēāxū ya Tupana i ngēma tamaā inaxunetaxū? <sup>4</sup> Rü tama ngēmaācū nixī. Erü woo guxū i duūxūgü rü yadoratēēxgūgu, natürü Tupana rü taguma nidora rü guxūguma nayanguxēē i ngēma nūma tamaā inaxunetaxū. Rü yemacēx norü ore ga Dabí ümatūxūwa rü ñanagürü:

“Cumax, Pa Tupanax, rü aixcūma nixī i curü ore i nūxū quixuxū. Rü ngēxguma cuxū tangugūgūgu rü nūxū tadaugü na aixcūma cumexū”, ñanagürü. <sup>5</sup> Natürü duūxūgü rü ínatüe erü ñanagürügü:

“Rü nüētama nixī na chixexū ixūgūxū erü ngēmaācū yexeraācū nangox na namecūmaxū ya Tupana”, ñanagürügü. Rü ñanagürügü ta:

“Rü ngēxguma chí tórü chixexūgagu yexeraācū nangoxgu na aixcūma namecūmaxū ya Tupana, rü maneca tama name ega tórü chixexūcēx tüxū napoxcuegu”, ñanagürügü.

<sup>6</sup> Natürü ngēma ñaxūgu na naxñnūēxū i duūxūgü rü poraācū ínatüe, erü tama ngēmaācū nixī. Erü ngēxguma chí tama namexgu ya Tupana, ¿rü ñuxācū chí i meā duūxūgūxū yacagūxū i naāneārü guxgu? <sup>7</sup> Natürü i duūxūgü rü ñanagürügü:

“Rü ngēxguma chí chorü chixexūgagu yexeraācū nangoxgu na ñuxācū aixcūma namexū ya Tupana, ¿rü tüxcūü yīxū i choxna naçaxū naxcēx i chorü chixexū rü choxū napoxcuxū naxcēx i ngēma?” ñanagürügü. <sup>8</sup> Natürü ngēma ñaxūgu na naxñnūēxū i duūxūgü rü poraācū ínatüe. Erü ngēxguma chí aixcūma yixīgu i ngēma nagu naxñnūēxū i duūxūgü, rü chí narümemaē nixī na yexeraācū chixexū naxūgūxū na yexeraācū mexū na ínguxuchixūcēx. Rü dücax, Pa Chaueneēgūx, nangēxma i chixexū i duūxūgü i choxū ügagūmarexū i nūxū ixugüexū na ngēma yīxū i chorü nguxēētae i duūxūgūxū namaā changúexēēxū. Natürü ngēma duūxūgü i ngēma ñagūxū rü nagagu tátama napoxcue.

#### *Guxāma i yixema rü taxüetūxūgü*

<sup>9</sup> ¿Rü ñuxācū nixī i ñuxmax? ¿Pexcēx rü yixema i Yudiūgü rü togü i duūxūgüarü yexera Tupanapēxewa imexū? Pemañ nūxū chixu rü tama ngēmaācū nixī. Erü guxūma i duūxūgü i Yudiūgü ixīgūxū rü guxūma i duūxūgü i tama Yudiūgü ixīgūxū, rü naxüetūxūgü. <sup>10</sup> Erü Tupanaārü ore i ümatūxūwa rü ñanagürü:

“Rü tataxuma ya texé ya aixcūma Tupanapēxewa mexē, rü bai ya wüxie. <sup>11</sup> Rü tataxuma ya texé ya aixcūma nūxū cuāxe i Tupanaārü ore na ñuxācū nanaxwēxexū na naxcēx imaxēxū. Rü tataxuma ya texé ya aixcūma Tupanacēx dauxe. <sup>12</sup> Rü guxāma ítatüe, rü guxāma itayarūtauxe rü chixexū taxūgü i Tupanapēxewa. Rü tataxuma ya texé ya aixcūma mexū üechaxe, rü bai ya wüxie. <sup>13</sup> Rü tūmaāx rü wüxi i yuetamaxū i ingenaxürüü nixī erü ngēma ítanaxūxūxēē i nagūxūraūxū

i dexa i chixexŭ. Rŭ tŭmaārŭ conŭmaã rŭ poraãcŭ tidorae. Rŭ ngēma tŭmaārŭ dexa rŭ ñoma ãxtapeguchatarŭŭ nixĩ erŭ togŭxŭ nachixexēē. <sup>14</sup> Rŭ chixexŭ i ore i duŭxŭgŭãēwa ngŭxŭmaãxĩcatama tidexagŭ. <sup>15</sup> Rŭ ítamemare na duŭxŭxŭ timáxŭ. <sup>16</sup> Rŭ ngextá ítaxĩxŭwa rŭ togŭxŭ tachixexēē rŭ tanangechaŭxēē rŭ chixexŭgu tanayixēē. <sup>17</sup> Rŭ tama nŭxŭ tacuèx na ñuxãcŭ togŭ i duŭxŭgŭxŭ tangechaŭgŭxŭ rŭ meã natanŭwa tamaxēxŭ. <sup>18</sup> Rŭ tama nŭxŭ tacuáxchaŭ na Tupanaxŭ tamuŭēxŭ”, ñanagŭrŭ i ngēma ore i ũmatŭxŭwa. <sup>19</sup> Rŭ nŭxŭ tacuèx rŭ ngema poxcu i Tupanaarŭ mugŭwa nŭxŭ yaxuxŭ rŭ naxcèx nixĩ i ngema Yudíugŭ ga natanŭwa nanguxŭ ga yema mugŭ. Rŭ woo ngema tama Yudíugŭ ixĩgŭxŭ i duŭxŭgŭcèx rŭ ta nixĩ i ngema poxcu. Erŭ taxŭema aixcŭma naga taxĩnŭ i ngēma mugŭ. Rŭ ngēmacèx taxucŭrŭwa texé Tupanapewa tŭgŭ ítapoxŭ i ngēxguma Tupana tŭxŭ icagŭgu i tŭmaārŭ pecaduchiga. <sup>20</sup> Rŭ ñuxma na taxŭema aixcŭma naga ñnŭēxŭ i ngēma mugŭ, rŭ ngēmacèx taxucŭrŭwama texé tŭgŭ tixu na ngēma mugŭ taxaurexŭgagu Tupanapēxewa tamexŭ. Erŭ ngēma mugŭ tŭxŭ nŭxŭ cuèxēēxŭ nixĩ na poraãcŭ ipecaduãxgŭxŭ.

### *Tórŭ ōgagu nixĩ i Tupana tŭxna naxãxŭ i maxŭ*

<sup>21-22</sup> Rŭ ñuxma na taxucŭrŭwama Tupanapēxewa tŭxŭ yamexēēxŭ i ngēma mugŭ, rŭ ngēmacèx ya Tupana rŭ tŭxŭ nŭxŭ nacuèxēē na ñuxãcŭ yĩxŭ i tŭxŭ yamexēēxŭ na napēxewa imexŭcèx. Rŭ pemaã nŭxŭ chixu rŭ Ngechuchu ya Cristuaxŭ na yaxŭgŭxŭgagu nixĩ i tŭxŭ yamexēēxŭ ya Tupana na aixcŭma napēxewa imexŭcèx. Rŭ yema mugŭ ga Moĩché ũmatŭxŭ rŭ yema ore ga nuxcŭmaŭgŭxŭ ga orearŭ uruŭgŭ ũmatŭxŭ rŭ tŭxŭ nŭxŭ nacuèxēē i ngēma. Rŭ yema mexŭ ga Tupana taxcèx ũxŭ ga yexguma núma namuãgu ga Nane na tórŭ pecadu naxŭtanŭxŭcèx, rŭ guxŭ i duŭxŭgŭ i yaxŭgŭxŭcèx nixĩ, erŭ Tupanapēxewa rŭ nawŭxigu i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ. <sup>23</sup> Rŭ guxãma tipecaduãxgŭ rŭ nŭxna tayaxŭgugŭ ya Tupana ya tŭxŭ maxēxēēcŭ. <sup>24</sup> Natŭrŭ ga Tupana rŭ poraãcŭ tamaã namecŭma rŭ yemacèx tŭxŭ nangetanŭãcŭma tŭxŭ nimexēēgŭ na napēxewa imexŭcèx. Rŭ ñuxma rŭ tŭxŭ nangēxma i maxŭ i taguma gŭxŭ, yerŭ Ngechuchu ya Cristu rŭ marŭ tŭxŭ nanaxŭtanŭ ga tórŭ pecadugŭ. <sup>25-26</sup> Rŭ Tupana rŭ aixcŭma núma nanamu ga Cristu na nayuxŭcèx rŭ yemaãcŭ tórŭ pecadu naxŭtanŭxŭcèx na Tupana tŭxŭ nŭxŭ rŭngŭmaxŭcèx i ngēxguma aixcŭma Cristuaxŭ yaxŭgŭgu. Rŭ yemaãcŭ nanaxŭ ga Tupana na tŭxŭ nŭxŭ nadauxēēxŭcèx na ñuxãcŭ nŭma nŭgŭcèx tŭxŭ yamexēēxŭ na aixcŭma napēxewa imexŭcèx. Rŭ nuxcŭma ga Tupana rŭ yaxna namaã naxĩnŭ ga duŭxŭgŭ ga yexguma chixexŭ naxŭegu, rŭ tama paxa nanapoxcue. Rŭ ñuxma rŭ ta tŭxŭ nanawēx na ñuxãcŭ aixcŭma namexŭ i ngēma nŭma naxŭxŭ erŭ tŭxŭ ínanapi i tórŭ pecadugŭ. Rŭ ngēmaãcŭ tŭxŭ nŭxŭ nadauxēē na ñuxma rŭ ta aixcŭmacŭ yĩxŭ i ngēxguma tŭxŭ yaxuxgu na napēxewa marŭ timexŭ ya guxãma ya yíxema Ngechuchuaxŭ yaxŭgŭxe. <sup>27</sup> Rŭ ngēmacèx i ñuxma rŭ taxucŭrŭwama yigŭ ticuèxŭŭgŭ rŭ nŭxŭ tixu na yixematama yigŭ imexēēgŭxŭ i napēxewa. Erŭ taxucŭrŭwama texé tŭgŭ tamexēē i Tupanapēxewa. Rŭ tama ngēma na naxaurexŭcèx i ngēma mugŭ nixĩ i imexŭ, rŭ tama ngēma na mexŭ ixŭgŭxŭcèx nixĩ i imexŭ. Natŭrŭ Tupanapēxewa time i ñuxma, erŭ Cristuaxŭ tayaxŭgŭ. <sup>28</sup> Rŭ yixema nŭxŭ tacuèx rŭ ngēxguma Cristuaxŭ yaxŭgŭgu nixĩ i Tupanapēxewa imexŭ, rŭ tama ngēma mugŭ na ixauregŭxŭcèx nixĩ i napēxewa imexŭ. <sup>29</sup> ¿Éxna pexcèx rŭ Tupana rŭ Yudíugŭarŭ Tupanaxĩcatama yĩxŭ? ¿Rŭ tama éxna i ngēma togŭ i duŭxŭgŭarŭ Tupana rŭ ta yĩxŭ? Ngēmaãcŭx, ngēma togŭ i duŭxŭgŭ i tama Yudíugŭ ixĩgŭxŭarŭ Tupana ta nixĩ. <sup>30</sup> Rŭ nŭxŭ tacuèxgŭ na nangēxmaxŭ ya wŭxitama ya Tanatŭ ya Tupana. Rŭ guxŭma i duŭxŭgŭ i Cristuaxŭ yaxŭgŭxŭ, rŭ nŭma ya Tupana rŭ nayamexēē na napēxewa yamexŭcèx. Rŭ ngēmaãcŭ i nŭma ya Tupana rŭ Yudíugŭxŭ nimexēē i ngēxguma yaxŭgŭãgu. Rŭ ngēxgumarŭŭ ta nayamexēē i guxŭma i togŭ i duŭxŭgŭ i ngēxguma Cristuaxŭ yaxŭgŭãgu.

<sup>31</sup> Rū ñuxma na Cristuaxũ yaxõgũxũ, rü bexmana nagu perũxĩnũe na ngẽmaãcü iyanax-oxẽẽxũ i ngẽma mugũ. Natürũ tama ngẽmaãcü nixĩ. Erũ ñuxma na Cristuaxũ yaxõgũxũ rü aixcũma tayanguxẽe i ngẽma Tupana tũxũ muxũ.

## 4

### *Abráũ rü Tupanaãxũ nayaxõ rü yemacèx Tupana nüxũ nixu na namexũ*

<sup>1</sup> ¿Rü ñuxma rü ñuxũ ñagũxũ tá i nachiga ga nuxcũmaũcü ga tórũ oxi ga Abráũ? ¿Rü ñuxãcü nixĩ ga nüxũ naxũpetũxũ ga Tupanapẽxewa? ¿Rü tũxcũũ yĩxũ ga Tupana nüxũ ixuxũ ga Abráũ rü mecũ na yĩxũ? <sup>2-3</sup> Rũ dücax, yexguma chi wũxi ga norũ puracũ ga mexũcèx Tupanapẽxewa namexgu ga Abráũ, rü yexguma chi waxi nixĩ ga nüxũ nayexmaxũ ga tacũcèx nügũ na yacuèxũũxũ. Natürũ taxucèxma Tupanapẽxewa nügũ nicuèxũũ ga Abráũ, erũ Tupanaãrũ ore i umatũxũwa rü ñanagürũ:

“Abráũ rü Tupanaãxũ nayaxõ, rü yemacèx Tupana nanayaxu rü nüxũ nixu na namexũ”, ñanagürũ i ngẽma ore. <sup>4</sup> Rũ ngẽxguma texé wũxi i puracũ ũxgu rü tũxũ naxũtanũgu rü woetama tũmaãrũ natanũ nixĩ rü tama ãmare nixĩ i ngẽma. <sup>5</sup> Natürũ tama ngẽmaãcü nixĩ i ngẽxguma Tupanaãxũ yaxõxgu. Erũ ngẽxguma yaxõxgu, rü tama tacũ rü puracũ i mexũcèx nixĩ i Tupanapẽxewa imexũ, natürũ Tupanapẽxewa time erũ tayaxõ. Rũ ngẽmaãcü Tupana tũxũ nayaxu ya yĩxema yaxõxẽ woo taxuũma i tacũ rü puracũ i mexũ taxũxgu na ngẽmacèx Tupana tũxũ rüngũxẽẽxũ. <sup>6</sup> Rũ nuxcũmaũcü ga ãxgacũ ga Dabí rü ta tũmachiga nidexa ga guxema duũxẽ ga yaxõxẽ. Rũ nüxũ nixu ga na tataãẽxũ ga guxema duũxẽ yerũ Tupanapẽxewa tame, woo tama tacũ rü mexũ taxũxgu na yemaãcü Tupanapẽxewa tamexũcèx. <sup>7</sup> Rũ nüma ga Dabí rü ñanagürũ:

“Rũ tataãẽgũ ya yĩxema duũxẽgũ ya Tupana tũmaãrũ chixexũgũxũ ngechaũxẽ rü tũmaãrũ pecadugũxũ iyanangũmaxẽ. <sup>8</sup> Rũ tataãe ya yĩxema duũxẽ ya Tupana tama tũxũ nagu naxĩnũxẽ i tũmaãrũ pecadu”,

ñanagürũ ga Dabí. <sup>9</sup> Rũ dücax, ¿pexcèx rü ngẽma taãe rü ngẽma duũxũgũ i Yudiũgũ ixĩgũxũcèxicatama yĩxũ, rü êxna ngẽma togũ i duũxũgũcèx ta yĩxũ? Dücèx, rü marũ pemaã nüxũ tixu rü Tupanapẽxewa name ga Abráũ yerũ nayaxõ. Rũ yemacèx Tupana nanayaxu. <sup>10</sup> ¿Natürũ ñuxgu nixĩ ga nayauxãxũ? ¿Êxna marũ ínawiechèxmüpẽxechiraũguwena, rü êxna naxũpa ga na ínawiechèxmüpẽxechiraũxũ? Rũ pemaã nüxũ chixu rü naxũpa nixĩ ga na Tupana nayaxuxũ ga Abráũ. <sup>11</sup> Rũ Tupana nayaxuxguwena nixĩ ga ínawiechèxmüpẽxechiraũxũ ga Abráũ. Rũ yema nixĩ ga norũ cuèxruũ ga nawa nüxũ nacuáxũ na aixcũma Tupana marũ nayaxuxũ rü nüxũ nadauxũ na namexũ yerũ nüxũ nayaxõ. Rũ ngẽmacèx i ñuxma ya Abráũ rü tũmanatũ yĩxũ ya guxãma ya yĩxema yaxõgũxe woo tama ítawiechèxmüpẽxechiraũgũgu. Rũ ngẽmaãcü ya Tupana rü tũxũ nayaxu ya guxãma ya yĩxema yaxõgũxe, rü tũxũ nadau na timexũ erũ tayaxõgũ. <sup>12</sup> Rũ ngẽxgumarũ ta ya Abráũ rü tũmanatũ nixĩ ya guxãma ya yĩxema íwiechèxmüpẽxechiraũgũxe rü Abráũrũ yaxõgũxe. Natürũ tama ngẽma na tũgũ ítawiechèxmüpẽxechiraũgũxũcèx nixĩ i tũmanatũ yĩxũ. Natürũ tũmanatũ nixĩ erũ tayaxõgũ yexgumarũ ga na yaxõõxũ ga nüma ga tanatũ ga Abráũ naxũpa ga na ínawiechèxmüpẽxechiraũxũ.

### *Abráũ rü Tupanaãxũ nayaxõ rü yemacèx Tupana nayanguxẽe ga norũ uneta ga Abráũmaã nüxũ yaxuxũ*

<sup>13</sup> Rũ Tupana rü Abráũmaã inaxuneta na nüma ya Abráũ rü guxũma i naxrũxũ yaxõgũxũ rü tá na nayauxgũãxũ i ñoma i naãne na noxru yĩxũcèx. Natürũ tama yema na mugũ naxaurexũcèx nixĩ ga Tupana yemaãcü Abráũmaã ixunetaxũ. Natürũ yemaãcü namaã inaxuneta yerũ Abráũ nayaxõ, rü yemacèx Tupanapẽxewa name. <sup>14</sup> Natürũ ngẽxguma chi ngẽma duũxũgũ i mugũ aurgũxũcèxicatama yixĩgu i ngẽma Tupanaãrũ uneta, rü natũcèxmamare chi nixĩ i ngẽma na yaxõgũxũ, rü chi ngẽma Tupanaãrũ uneta rü

taxuwama name. <sup>15</sup> Nūxŭ tacuèx rŭ ngēma mugŭ ga Moĩché ūmatŭxŭ rŭ poxcuwa tŭxŭ naga erŭ taxúema aixcŭma meã tayanguxēē. Natŭrŭ yexguma chi natauxguma ga yema mugŭ rŭ tataxu chima na texé chixri yanguxēēxŭ. <sup>16</sup> Rŭ yexguma Tupana Abráŭmaã ixunetagu na nŭxŭ tá nangŭxēēxŭ, rŭ Abráŭrŭ ōgagu nixī ga namaã inaxunetaxŭ. Rŭ ngēmacèx i guxāma i yixema na Abráŭrŭ yaxōgŭxŭ rŭ taxcèx ta nixī ga yema Tupanaãrŭ uneta ga Abráŭmaã nŭxŭ yaxuxŭ. Rŭ ngēmawa nŭxŭ tacuèx rŭ tama yixema mugŭ auregŭxecèxicatama nixī i ngēma Tupanaãrŭ uneta, natŭrŭ guxāma ya yixema Abráŭrŭ Tupanaãxŭ yaxōgŭxecèx ta nixī. Rŭ ñuxma rŭ guxāma i yixema na Abráŭrŭ meã yaxōgŭxŭ rŭ Abráŭxácŭgŭ tixīgŭ rŭ nŭma rŭ tanatŭ nixī i Tupanapēxewa yerŭ nŭxīra nayaxō. <sup>17</sup> Rŭ Tupanaãrŭ ore i ūmatŭxŭwa rŭ Abráŭchigaxŭ nixu rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ muxŭma i duŭxŭgŭnatŭ tá cuxŭ chixīxēē”,

ñanagŭrŭ. Rŭ Abráŭ rŭ Tupanaãxŭ nayaxō, rŭ yemacèx Tupana nayanguxēē ga norŭ uneta ga namaã nŭxŭ yaxuxŭ. Rŭ yima Tupana nixī ya wena namaxēxēēcŭ i yuexŭ. Rŭ yimatama nixī ya naxŭcŭ i ngēma woo ñuxma taxuxŭ. <sup>18</sup> Rŭ nŭma ga Abráŭ rŭ aixcŭma nayaxō ga yexguma Tupana nŭxŭ ñaxgu:

“Rŭ tá namuxŭchi i cutaagŭ”,

ñaxgu. Rŭ woo ga Abráŭ ga marŭ yaguãxŭchichirēx na yīxŭ rŭ na nangexacŭxŭ, natŭrŭ nayaxōōma ga yema Tupanaãrŭ uneta rŭ meã ínananguxēē na wŭxi ga nane tá nŭxŭ yexmaxŭ. Rŭ yemaãcŭ ningu na muxŭma i duŭxŭgŭnatŭ yīxŭ, yema Tupana namaã nŭxŭ ixuxŭrŭ. <sup>19</sup> Rŭ Abráŭ rŭ wixguxuchi 100 ga taunecŭ nŭxŭ nayexma ga yexguma. Natŭrŭ tama inayarŭmaãchi ga na yaxōōxŭ woo nŭxŭ na nacuáxŭ ga paxa tá na nayuexŭ ga nŭma rŭ namèx ga Chara rŭ marŭ poraãcŭ nangupetŭarŭ taunecŭãxgŭxŭ ga na naxãácŭgŭxŭcèx. <sup>20</sup> Rŭ yemaãcŭ ga Abráŭ rŭ nayaxōōma na nŭxŭ tá nayexmaxŭ ga wŭxi ga nane yema Tupana namaã ixunetaxŭrŭ. Rŭ tama nagu narŭxīnŭ na Tupana ngŭrŭãchi nawomŭxēēxŭ. Natŭrŭ yexeraãcŭ Tupanaãxŭ nayaxōōma, rŭ nŭxŭ nicuèxŭ.

<sup>21</sup> Rŭ aixcŭmaxŭchi nayaxō na naporaxŭ ya Tupana na yanguxēēãxŭcèx i guxŭma i ngēma norŭ uneta. <sup>22</sup> Rŭ yemacèx ga Tupana rŭ nŭxŭ nixu na napēxewa namexŭ ga Abráŭ. Yerŭ Tupana nŭxŭ nadau ga ñuxãcŭ aixcŭma nŭxŭ na yaxōōxŭ. <sup>23</sup> Rŭ tama Abráŭchigaxicatama nixī ga naxŭmatŭxŭ ga Tupanaãrŭ ore ga ñaxŭ:

“Rŭ Tupana rŭ nŭxŭ nixu na napēxewa namexŭ ga Abráŭ, yerŭ nŭxŭ nadau ga ñuxãcŭ aixcŭma nŭxŭ na yaxōōxŭ”,

ñaxŭ. <sup>24</sup> Natŭrŭ guxāma i yixema na yaxōgŭxŭchiga ta nixī i ngēma ore. Erŭ Tupana rŭ tórŭ ōgagu tŭxŭ nade na napēxewa imexŭ i yixema i nŭxŭ na yaxōgŭxŭ ya yima yuwa tórŭ Cori ya Ngechuchuxŭ írŭdaxēēcŭ. <sup>25</sup> Rŭ Ngechuchuxŭ nixī ga namuxŭ ga Tupana na tórŭ pecaducèx nayuxŭcèx. Rŭ ñuxŭchi nŭma ga Tupana rŭ wenaxãrŭ Ngechuchuxŭ ínarŭdaxēē na nagagu imexŭcèx i Tupanapēxewa.

## 5

### *Ñuxma rŭ Tupanapēxewa tame erŭ Cristuaxŭ tayaxōgŭ*

<sup>1</sup> Rŭ ñuxma rŭ Tupanapēxewa time erŭ tayaxōgŭ. Rŭ ngēmacèx marŭ tama Tupanamaã taxuwanŭãxgŭ i ñuxmax, erŭ tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu rŭ marŭ tamaã nanangŭxmŭxēē ya Tupana. <sup>2</sup> Rŭ Cristugagu nixī na tamaã namecŭmaxŭ ya Tupana i ñuxmax erŭ tayaxōgŭ. Rŭ nŭxŭ tacuèx rŭ guxŭgutáma tamaã namecŭma. Rŭ tataãgŭ erŭ nŭxŭ tacuèx na tŭxŭ tá nangēxmaxŭ i tachica i mexŭ i Tupanaxŭtawa. <sup>3</sup> Rŭ ngēxgumarŭ ta tataãgŭ i woo ngúxŭ ingegŭgu. Erŭ nŭxŭ tacuèx rŭ ngēma ngúxŭ rŭ tŭxŭ narŭngŭxēē na yexeraãcŭ iporaexŭ rŭ yaxna namaã ixīnŭxŭcèx. <sup>4</sup> Rŭ ngēxguma yaxna namaã ixīnŭgŭ rŭ Tupana rŭ tamaã nataãē. Rŭ ngēma na tamaã nataãxŭ rŭ ngēmacèx meã ítananguxēē na tŭxŭ tá nangēxmaxŭ i tachica i mexŭ i Tupanaxŭtawa. <sup>5</sup> Rŭ ñuxma na ítanguxēēxŭ na tŭxŭ tá nangēxmaxŭ i tachica i Tupanaxŭtawa, rŭ ngēmacèx taxucèxma tangechaŭgŭ. Erŭ Tupana rŭ poraãcŭ tŭxŭ nangechaŭ. Rŭ ngēma Naã i Ūñexŭ i

tūxna namuxū nixī i tūxū nūxū cuèxēēxū i ngēma. <sup>6</sup> Rū yexguma taxucūrūwama yigūtama imaxēxēēgu, rū nawa nangu na Tupana yanguxēēxū ga yema norū uneta. Rū yexguma nixī ga ñoma ga nañewa namuāxū ga Cristu na pecaduāxgūxūcèx nayuxūcèx. <sup>7</sup> Rū tama natauxcha na wūxie rū to i duūxūcèx tayuxū, woo wūxi i duūxū i mexūcèx yixīgu. Rū woo tangēxmagu ya texé ya naxcèx yuchaūchiréxe i wūxi i duūxū i aixcūma mexēchixū, natürü tama tūxū natauxcha i ngēma. <sup>8</sup> Natürü Tupana tūxū nūxū nadauxēē na ñuxācū tūxū nangechaūxū yerü yexguma ipecaduāxgūgu nixī ga taxcèx nayuxū ga Cristu. <sup>9</sup> Rū ñuxma rü Tupanapewa time yerü taxcèx nayu ga Cristu. Rū ngēmacèx meāma nūxū tacuèx rü nūma rü aixcūma tá tūxū ínanguxūxēē na tama tūxū napoxcuexūcèx ya Tupana. <sup>10</sup> Rū yexguma norū uwanügü ixīgügu, rü nūmatama ga Tupana rü nügümaā tūxū narüngüxmūēē ga yexguma nayuxgu ga Nane. Rū ñuxma na marü namaā irüngüxmūēxū, rü yexeraācū nūxū tacuèx na tūxū nangēxmaxū i maxū i taguma gúxū nagagu na namaxūxū i nūmax. <sup>11</sup> Rū tama ngēxīcatama nixī. Natürü i ñuxma rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu rü Tupanamaā tataāēgü, yerü Cristugagu nixī ga Tupana ga tamaā nangüxmūxū.

### *Adáūchiga rü Cristuchiga*

<sup>12</sup> Rū nūxiraxūcū ga yatü ga Adáūgagu nixī ga guxūma ga duūxūgüwa nanguxū ga pecadu. Rū pecadugagu ínangu i yu. Rū yemaācū guxūma ga duūxūgüwa naxüe na nayuxū, yerü guxūma nipecaduāx. <sup>13</sup> Rū naxūpa na Tupana Moíchéna naxāxū ga yema mugü ga naxūmatūxū, rü duūxūgü rü chixexū naxūgüecha, rü yemacèx nayue. Natürü yema mugü rü tauta nayexma ga yexguma, rü yemacèx taxucūrūwa texé nūxū tixu ga yema duūxūgü ga na chixri naga naxīnūēxū ga yema mugü. <sup>14</sup> Rū yema duūxūgü ga Adáūwena buexū rü tama Adáūrūū nanangōx ga yema orix ga Tupana nūxna chuxuxū. Natürü chixexū naxūgü, rü yemacèx nayue. Rū yemaācū nixī ñuxmata Tupana Moíchéna naxā ga yema mugü ga naxūmatūxū. Rū Adáūwa ínaxūgü na nayuxū ga duūxūgü, natürü Cristuwa ínaxūgü na nayaxuxū i maxū i taguma gúxū. <sup>15</sup> Natürü yema chixexū ga Adáū üxū rü taxuacū nagu tanangu i ngēma āmare ga Tupana tūxna āxū, erü tama namaā nawūxigu. Rū aixcūma nixī ga wūxi ga yatüarü chixexūgagu na nayuxū i guxūma i duūxūgü. Natürü tama yemaācū tamaā nanaxū ga Tupana. Yerü nūma rü tūxū nangetanūācūma nūma nanamu ga Nane ya Ngechuchu ya Cristu na tórü pecaducèx nayuxūcèx. Rū yemaācū guma Cristugagu Tupana nanamaxēxēē i muxūma i duūxūgü. <sup>16</sup> Rū yema pecadu ga Adáū üxū rü taxuacūma nagu tanangu ga yema āmare ga Tupana tūxna āxū. Yerü wūxitama ga Adáūārü pecadugagu, rü Tupana nūxū nixu rü tá nayu naxcèx ga yema. Natürü Ngechuchu ya Cristugagu rü Tupana nūxū nixu na napēxewa imexū rü nūxna ínguxūxū i guxūma i tórü pecadugü. <sup>17</sup> Rū guxūma i duūxūgü nayue yerü wūxitama ga yatü ga Adáū rü pecadu naxū. Natürü tama yemaācū tamaā nanaxū ga Tupana, yerü ga nūma rü poraācū tamaā namecūma rü tūxū nangetanūācūma tūxū narüngūxēē. Rū ngēmacèx i ñuxma rü guxūma i ngēma duūxūgü i Tupana nūxū ixuxū na napēxewa yamexū, rü nūmatama ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu ya Cristugagu nanamaxēxēē na namaā wūxigu āēxgacügü yixīgūxūcèx. <sup>18</sup> Rū yema Adáūārü chixexū rü poxcuwa nanagagü ga guxūma ga duūxūgü. Natürü yema mexū ga Ngechuchu ya Cristu üxū rü pecaduwa ínananguxūxēē i guxūma i duūxūgü i yaxōgūxū, rü nūxna nanaxā i maxū i taguma gúxū. <sup>19</sup> Rū guma nūxīraūcū ga yatü ga Adáū rü tama Tupanaga naxīnū. Rū yemaācū wūxitama ga yatūgagu rü muxūma ga duūxūgü rü nipecaduāx. Natürü ínangu ga guma yatü ga Ngechuchu, rü meā Tupanaga naxīnū. Rū gumagagu rü muxūma i duūxūgü rü tá nime i Tupanapēxewa. <sup>20</sup> Rū Tupana rü Moíchéna nanaxā ga norū mugü na duūxūgūxū nūxū nacuèxēēxūcèx na ñuxācū poraācū pecadu naxūgūxū. Natürü yexguma yexeraācū pecadu naxūgūgu ga duūxūgü, rü yexeraācū Tupanaāxū nangechaūtümūgü. <sup>21</sup> Rū ñuxma woo pecadugagu na iyuxū, natürü Tupanaāxū tangechaūtümūgü i guxūguma. Rū ngēmaācū pecaduwa

tüxŭ ínanguxŭxēē na napēxewa imexŭcèx rŭ tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu tüxŭ nangēxmaxŭcèx i maxŭ i taguma gúxŭ.

## 6

*Ñuxma rŭ tama pecadu ixügŭxŭcèx nixŭ i imaxèxŭ, natürŭ Cristucèx nixŭ i imaxèxŭ*

<sup>1</sup> Rŭ ñuxma na Tupanaãxŭ ingechaŭtümŭgŭxŭ, ¿rŭ ñuxácŭ tá imaxèxŭ i ñuxmax? ¿Rŭ pexcèx rŭ namexŭ na pecadu ixügŭechaxŭ na yexeraácŭ Tupanaãxŭ ingechaŭtümŭgŭxŭcèx? <sup>2</sup> Rŭ dücax, tama ngēmaácŭ nixŭ. Erŭ ñuxma pecaduchaxwa rŭ ñoma iyuexŭrŭü tixŭgŭ, erŭ marŭ tama naga taxŭnŭē. Rŭ ngēmacèx tama name i yeŭcŭrŭ pecadu taxŭgŭecha. <sup>3</sup> ¿Tama ēxna nüxŭ pecuèx na tacŭcèx yŭxŭ na íbaiŭxŭ? Rŭ ítabaiŭ na ngēmaácŭ duŭxŭgŭxŭ nawéxŭcèx na aixcŭma Ngechuchu ya Cristuarŭ duŭxŭgŭ na ixŭgŭxŭ. Rŭ yexguma íbaiŭgu, rŭ nüma nayuxŭrŭü yexma nayu ga tacŭma ga nuxcŭmaŭxŭ. <sup>4</sup> Rŭ yexguma íbaiŭgu, rŭ Cristu yuxŭrŭü yexma nayu ga tacŭma ga nuxcŭmaŭxŭ, rŭ Cristu itáxŭrŭü inatèx ga yema tacŭma ga nuxcŭmaŭxŭ. Rŭ yemaácŭ naxŭpetŭ na wena imaxèxŭcèx rŭ tüxŭ nangēxmaxŭcèx i maxŭ i ngexwacaxŭxŭ, yexgumarŭü ga Ngechuchu na yuwa írŭdaxŭ rŭ wena namaxŭxŭ ga yexguma Nanatŭ ga Tupana norŭ poramaã inadaxèēgu. <sup>5</sup> Rŭ ñuxma na Cristumaã wŭxigu nayuxŭ ga tacŭma ga nuxcŭmaŭxŭ, rŭ nüxŭ tacuèx na aixcŭma Cristumaã tüxŭ nangēxmaxŭ i maxŭ i ngexwacaxŭxŭ. <sup>6</sup> Rŭ nüxŭ tacuèx rŭ yema tórŭ maxŭ ga nuxcŭmaŭxŭ rŭ Cristumaã wŭxigu curuchagu nayu na yexma yanaxoxŭcèx ga yema tacŭma ga chixexŭ. Rŭ ñuxma rŭ tama pecadutŭŭwa tangēxmagŭ, rŭ ngēmacèx marŭ tama naga taxŭnŭē. <sup>7</sup> Erŭ yŭxema yŭxe rŭ marŭ tama pecadutŭŭwa tangēxma na yeŭcŭrŭ pecadu taxŭechaxŭcèx. <sup>8</sup> Rŭ ñuxma na Cristumaã nayuxŭ ga tórŭ maxŭ ga nuxcŭmaŭxŭ, rŭ nüxŭ tacuèx na Cristurŭü tüxŭ nangēxmaxŭ i maxŭ i ngexwacaxŭxŭ. <sup>9</sup> Rŭ nüxŭ tacuèx rŭ ñuxma na yuwa inadaxŭ ya Cristu, rŭ tagutáma wena nayu. Yerŭ nüma rŭ marŭ yuxŭ narŭyexera. <sup>10</sup> Rŭ yexguma nayuxgu ga Cristu rŭ pecaducèx nixŭ ga nayuxŭ, rŭ noxtacŭma yexma wŭxicana ningutanŭ ga guxŭma ga duŭxŭgŭarŭ pecadugŭ. Natürŭ ñuxma na namaxŭxŭ, rŭ Tupanacèx nixŭ i namaxŭxŭ na Tupanaärŭ ngúchaŭ naxŭxŭcèx. <sup>11</sup> Rŭ ngēxgumarŭü ta i pema rŭ name nixŭ i pegŭgu perŭxŭnŭē na marŭ peyuexŭ pecaduchaxwa rŭ Tupanacèx pemaxèxŭ, erŭ Ngechuchu ya Cristuarŭ duŭxŭgŭ pixŭgŭ. <sup>12</sup> Rŭ ngēmacèx rŭ tama name i pecadutŭŭwa pegŭ pengēxmagŭxŭēē na pemaã inacuáxŭcèx. Rŭ tama name i penaxŭchica i pecadu na pexeneärŭ ngúchaŭgŭ i chixexŭ pexŭ naxŭxŭcèx. <sup>13</sup> Rŭ tama name i pecaduna penaxãgŭ i pexene na ngēmamaã chixexŭ pexŭgŭxŭcèx. Rŭ name nixŭ i Tupanana pegŭ pexãgŭ, erŭ ñoma duŭxŭgŭ i yuexŭ rŭ wena maxèxŭrŭü pixŭgŭ. Rŭ ngēmacèx name nixŭ i Tupanana penaxãgŭ i pexene na ngēmamaã mexŭ pexŭgŭxŭcèx. <sup>14</sup> Rŭ ñuxma rŭ tãütáma pecadutŭŭwa pengēxmagŭ na pemaã inacuáxŭcèx. Rŭ yexguma yema mugŭ ga Moíché ŭmatŭxŭwe perŭxŭxgu, rŭ pemaã inacuèx ga pecadu. Natürŭ i ñuxma rŭ Cristugagu Tupana pemaã namecŭma, rŭ nüma nixŭ i pemaã inacuáxŭ i ñuxmax.

*Ngēxguma wŭxi i corimèxèwa yigŭ ingēxmagŭxŭēēgu, rŭ ngēmaga nixŭ i ixŭnŭxŭ*

<sup>15</sup> Rŭ ñuxma na tama yema Moíché ŭmatŭxŭ ga mugŭtŭŭwa ingēxmagŭxŭ, rŭ ñuxma na Tupana rŭ Cristugagu tamaã mecŭmaxŭ, ¿rŭ ñuxácŭ tá imaxèxŭ? ¿Rŭ pexcèx namexŭ na yeŭcŭrŭ pecadu ixügŭechaxŭ? Rŭ dücax, tama name na ngēmaácŭ imaxèxŭ. <sup>16</sup> Rŭ pema nüxŭ pecuèx rŭ ngēxguma wŭxi i corimèxèwa pegŭ pengēxmagŭxŭēēgu na naga pexŭnŭxŭcèx rŭ ngēma tá nixŭ i perŭ cori ixŭxŭ, rŭ pema rŭ norŭ duŭxŭgŭ tá pixŭgŭ i ngēma cori i naga pexŭnŭxŭ. Rŭ ñuxma rŭ pema tá nüxŭ pedaugŭ ngoxi ngēxŭrŭüxŭ perŭ me yixŭ na ngēmaga pexŭnŭxŭcèx. Rŭ ngēxguma pecadu i yuwa tüxŭ gagŭxŭ perŭ me yixŭgu, rŭ ngēma tá nixŭ i pemaã icuáxŭ. Rŭ ngēxguma perŭ me yixŭgu na Tupanaga na pexŭnŭxŭ, rŭ yimaga tá pexŭnŭē na napēxewa pimexŭcèx. <sup>17</sup> Natürŭ Tupanana moxè



chaxã, yerü woo pecaduga na pexĩnüëchiréxũ, natürü i ñuxma rü aixcüma naga pexĩnüë i ngẽma nguxẽëtae i marü peyaxuxũ i Cristuchiga. <sup>18</sup> Rü ñuxma rü Tupanaãrũ duũxũgũ pixĩgũ erü nüma rü chixexũna pexũ ínanguxũxẽë na tama pecadu pexũgũechaxũcèx. Rü ngẽmaãcü pexũ narũngũxẽë na napẽxewa pimexũcèx rü meã naxcèx pemaxẽxũcèx. <sup>19</sup> Rü ñoma i naãnecũãx i duũxũgũmaã chidexarũũ nixĩ i tauxchaxũ i oremaã pemaã chidexaxũ i ñuxmax, erü pema rü woetama taguma nüxũ pexĩnüë i ñaã ore, rü ngürũãchi tãütãma nüxũ pecuèx i tacüchiga na yĩxũ i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ. Rü dücax, rü nuxcüma rü ipenaxã ga pexene na namaã penaxũgũxũcèx ga nagúxũraũxũ ga chixexũ. Natürü i ñuxma rü name nixĩ i Tupanana pegü pexã na aixcüma napẽxewa pexũnegũxũcèx rü naxcèxicatama pemaxẽxũcèx. <sup>20</sup> Rü yexguma pecadutũüwa peyexmagũgu, rü taxucürũwama Tupanapẽxewa mexũ pexũgũ ga yexguma. <sup>21</sup> ¿Natürü tacüwa pexũ namexũ ga yema chixexũ i ñuxma rü wüxi i ãne pexna ãxũ? Yerü yema chixexũ rü yuwamare pexũ nagagü, rü tama i maxũwa. <sup>22</sup> Natürü marü tama pecadutũüwa pengẽxmagü i ñuxmax, erü marü nüxna ípenguũ rü marü Tupanaãrũ duũxũgũ pixĩgũ. Rü ngẽma waxi nixĩ i poraãcü pexũ mexũ erü ngẽmagagu penayaxu i maxũ i Tupanapẽxewa üünexũ rü ngẽmawena tá penayaxu i maxũ i taguma gúxũ. <sup>23</sup> Rü ngẽma natanü na pecadu ixũxũ, rü yu nixĩ. Natürü yíxema tórü Cori ya Ngechuchuaxũ yaxõgũxe, rü Tupana tũxna nanaxãmare i maxũ i taguma gúxũ.

## 7

*Wüxi i ngecü rü ngẽxguma nayutegu rü marü tama ngĩtemẽxẽwa ingẽxma. Rü ñuxma na taxcèx nayuxũ ya Cristu, rü marü tama yema Moĩché ümatũxũ ga mugütũüwa tangẽxmagü*

<sup>1</sup> Pa Chaueneëgũx, rü pema na nagu pexĩxũ i ngẽma mugü, rü nüxũ pecuèx rü ngẽxguma tamaũxguxicatama nixĩ na ngẽma mugütũüwa tangẽxmaxũ ya wüxichigü ya duũxẽ. <sup>2</sup> Rü dücax, rü wüxi i ngecü i ãtecü rü ngĩtemẽxẽwa ingẽxma ega namaxyane ya ngĩte, erü ngẽma ñanagürü i ore i mugü. Natürü ngẽxguma nayuxgu ya ngĩte, rü marü tama ngĩtemẽxẽwa ingẽxma. Rü yema mugü ga ngĩtemẽxẽwa ngĩxũ yexmaxẽëxũ ga noxri rü marü tama ngĩmaã inacuèx. <sup>3</sup> Rü ngẽmaãcü i ngẽxguma namaxyane ya ngĩte rü to i yatũmaã inapexgu, rü pecadu ixü. Natürü ngẽxguma marü nayuxgu ya ngĩte, rü marü nüxna ínguxuchi i ngẽma mugü ga ngĩtemẽxẽwa ngĩxũ yexmaxẽëxũ ga noxrix. Rü ngẽxguma wenaxãrũ naxãtegu rü taxuũma i chixexũ ixü. <sup>4</sup> Rü ngẽxgumarũũ ta i pemax, Pa Chaueneëgũx, rü marü tama yema Moĩché ümatũxũ ga mugütũüwa pengẽxmagü yerü nüma ga Cristu rü pexcèx nayu. Rü ngẽmacèx i ñuxma rü Cristu ga yuwa írudacüarü pixĩgũ. Rü ngẽmaãcü nanaxü ya Tupana na naxcèx imaxẽxũcèx, rü norü ngúchaũ ixũgũxũcèx. <sup>5</sup> Rü yexguma nuxcümaũxũ ga tacümauwe rüxĩxgu rü poraãcü tanaxü ga taxũneãrũ ngúchaũgũ woo yema mugü tũxna na nachuxuxũ ga yema. Natürü yexguma nüxũ icuèxgu na nachuxuxũ ga yema pecadu ga ixũxũ, rü yexeraãcü tanaxũxchaũ. Rü yemaãcü ga yema tórü pecadugü rü yuwa tũxũ nagagü. <sup>6</sup> Natürü i ñuxma rü marü tama ngẽma mugütũüwa tangẽxmagü, erü Tupana rü marü nüxna tũxũ ínanguxũxẽë. Rü ngẽmacèx i ñuxma rü ñoma duũxũgũ i iyexürũũ tixĩgũ i napẽxewa i ngẽma mugü, erü marü tama tamaã inacuèx. Rü ngẽmacèx tama nagu taxĩ i ngẽma nuxcüma ümatũxũ ga mugü, erü marü nüxna ítanguxũ na Tupanaãrũ ngúchaũ ixũgũxũcèx rü naxcèx na imaxẽxũcèx namaã i tórü maxũ i ngexwacaxũxũ i Naãe i Üünexũ tũxna ãxũ.

*Ngẽma pecadu i chowa ngẽxmaxũ rü chomaã inacuèx*

<sup>7</sup> ¿Rü ñuxũ ñagũxũ tá i ñuxmax? ¿Rü pexcèx rü yema mugü yĩxũ ga tũxũ pecaduãxẽëxũ? ¿Rü dücax, tama name i ngẽmaãcü nagu tarũxĩnüë! Natürü yexguma chi yema mugü rü tama choxũ nüxũ nacuèxẽëgu, rü tãũ chima nüxũ chacuèx na pecadutũüwa chayexmaxũ. Rü dücax, rü yexguma chi yema mugü rü tãũ chima choxũ nüxũ cuèxẽëgu na wüxi i pecadu yĩxũ na toguãxãrũ ngẽmaxũcèx chixauxãchixũ, rü

tāu chima nūxū chacuèx na pecadu yīxū i ngēma. <sup>8</sup> Natürü yexguma yema mugū choxū nguxēēgu na nachixexū na toguāxārū ngēmaxū choxū ngúchaūxū, rü yexguma ga pecadu rü nayoxniē na yexeraācū choxū na nangúchaūxēēxū. Rü ngēmaācū nūxū tadau rü ngēxguma chi natauxgu i ngēma mugū, rü tāu chima nūxū tacuèxgū na ñuxācū wūxi i chixexūchixū na yīxū i ngēma pecadu. <sup>9-10</sup> Rü noxri tauta yema mugūxū chacuèxgu, rü choma nagu charūxīnūgu rü chame. Natürü yexguma yema mugūxū chacuèxgu, rü nūxū chicuèxāchi na chixexū chaxūxū rü ngēma chixexūcèx rü tá na chayuxū. Rü yemaācū ga yema mugū ga Tupana Moīchéna āxū na duūxūgūxū namaxēxēēxūcèx, rü choxū nayuxēēāma. <sup>11</sup> Rü nūma ga pecadu rü nayoxniē namaā ga yema mugū. Yerü yexguma yema mugū choxū nguxēēgu na ñuxācū nachixexū ga yema pecadu, rü yexeraācū choxū nangúchaū ga yema pecadu. Rü yemaācū ga yema pecadu rü choxū nawomūxēē rü nayoxniē namaā ga yema mugū rü yuwa choxū naga. <sup>12</sup> Natürü yema mugū rü aixcūma naxūüne i Tupanapēxewa. Rü guxūma i ngēma Tupana tamaā nūxū ixuxū rü naxūüne rü aixcūma name rü tūxū narūngūxēē. <sup>13</sup> ¿Natürü ñuxācū nixī i ngēma i ñuxmax? ¿Éxna pexcèx rü yema mugū yīxū ga yuwa choxū gaxū? Rü dücax, rü tama ngēmaācū nixī. Erü ngēma pecadu nixī i Tupanaārū mugūmaā yoxniēxū na yuwa choxū nagaxūcèx. Rü ngēmaācū nūxū tacuèx na ñuxācū poraācū nachixexū i pecadu. Rü yexguma yema mugū choxū nguxēēgu na ñuxācū poraācū nachixexū ga yema pecadu, rü yexeraācū choxū nangúchaū ga yema chixexū rü yexeraācū chanaxūama ga pecadu. <sup>14</sup> Nūxū tacuèx i ngēma mugū rü Tupanaāē i Üünexūwa ne naxū. Natürü choma rü duūxūmare chixī, rü ngēmacèx nixī i chomaā inacuáxū i ngēma pecadu i chaxūxū. <sup>15</sup> Rü tama nūxū chacuèx na tacū choxū üpetūxū erü tama chanaxū i ngēma mexū i chanaxwèxexū na chaxūxū, natürü ngēma chixexū i tama chanaxwèxexū na chaxūxū rü ngēmaāma nixī i chaxūxū. <sup>16</sup> Natürü i ñuxma na chanaxūxū i ngēma tama chanaxwèxechiréxū na chaxūxū, rü ngēmawa nūxū chicuèxāchi na namexū i ngēma mugū. <sup>17</sup> Rü ngēmacèx i ñuxma rü tama chauechama nixī i chanaxūxū i ngēma chixexū. Natürü ngēma pecadu i chowa ngēxmaxū nixī i chomaā icuáxū, rü ngēma nixī i chixexū choxū üxēēxū. <sup>18</sup> Rü choma nūxū chacuèx rü wūxi i pecaduāxū i duūxūmare chixī, rü ngēmacèx chowa rü nataxuma i tacū i mexū. Erü woo chanaxwèxe na mexū chaxūxū, natürü tama chomaā nanguxū na chanaxūxū. <sup>19</sup> Erü ngēma mexū i chanaxwèxexū na chaxūxū, rü tama chanaxū. Natürü chanaxūama i ngēma chixexū i tama chanaxwèxexū na chanaxūxū. <sup>20</sup> Rü ngēxguma chi chanaxūamagu i ngēma chixexū i tama chanaxwèxexū na chaxūxū, rü meāma nangox na tama chauechama chanaxūxū. Natürü ngēma pecadu i chowa ngēxmaxū nixī i chomaā icuáxū rü chixexū choxū üxēēxū. <sup>21</sup> Rü ngēmaācū nūxū chadau i ñuxācū na chíxū. Rü ngēxguma mexū chaxūxchaūgu rü choxū natauxcha na chixexūāma chaxūxū. <sup>22</sup> Choma rü chauāēwa rü chorū me nixī i Tupanaārū mugū, rü naga chaxīnūchaū. <sup>23</sup> Natürü ñāā chaxune i ñoma i naānecūāx ixīxūwa, rü nangēxma i tacū i tama naxūxchaūxū i ngēma chauāē naxwèxexū. Rü ngēma pecadu i chowa ngēxmaxū nixī i chomaā icuáxū rü chixexū choxū üxēēxū. <sup>24-25</sup> Rü ngēmaācū i choma rü chauāēwa chayanguxēēchaū i Tupanaārū mugū, natürü ñoma i naānecūāx i chaxune rü nanaxūxchaū i ngēma nanaxwèxexū i pecadu. Rü taxucèxma chataāē i chomax. ¿Rü texé tá nūxna choxū ítanguxuchixēē i ñāā pecadu i chowa ngēxmaxū rü yuwa choxū gaxchaūxū? Rü Tupanana moxē chaxā erü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü tá choxū nūxna ítanguxuchixēē.

## 8

### *Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūācūma tamaxē*

<sup>1</sup> Rü ñuxma ya Tupana rü marū taxucèxma nanapoxcue i ngēma duūxūgū i Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū ixīgūxū. <sup>2</sup> Erü Tupanaāē i Üünexū i Ngechuchu ya Cristugagu

tūxū maxēxēxū, rü nüxna tūxū ínanguxūxēē i pecadu na tama yuwa tūxū nagagūxūcèx. <sup>3</sup> Rü yema taxūneārü ngúchaūgū rü marū nüxū narüyexera ga yema mugū ga Moíché ūmatūxū. Rü yemacèx ga yema mugū rü taxucürüwa mexū tūxū naxūxēē. Natürü nüma ga Tupana rü marū nanaxū ga yema taxucürüwa naxūxū ga yema mugū. Yerü ga Tupana rü ñoma ga naānewa nanamu ga Nanexūchi. Rü woo taxūne i pecaduāxūrū nixī ga naxūne, natürü nüma ga Nane rü taguma napecaduāx. Rü nüma ga Nane rü tórü pecaducèx nayu, rü yemaācü inayanaxoxēē ga norü pora ga yema pecadu ga taxūnewa yexmaxū. <sup>4</sup> Rü yemaācü nanaxū ga Tupana na tūxū na natauxchaxūcèx na yanguxēēxū i ngēma tūxū namuxū i ngēma mugū. Erü ñuxma rü tama ñoma i taxūne naxwèxexūācüma tamaxē, natürü Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūācüma nixī i imaxēxū. <sup>5</sup> Rü yíxema tümaxūne naxwèxexūācüma maxēxē, rü naxcèx tadaugū i ngēma ñoma i naānecūāx naxwèxexū. Natürü yíxema Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūācüma maxēxē, rü ngēma Tupanaāē i Üünexū naxwèxexū nixī i naxcèx tadaugūxū. <sup>6</sup> Rü yíxema Tupanaāē i Üünexū naxwèxexūcèx daugūxe rü tataāēgū, rü tá tūxū nangēxma i tümäärü maxū i taguma gúxū. Natürü yíxema tümaxūne naxwèxexūcèx daugūxe rü ngēma rü tá yuwa tūxū nagagū. <sup>7</sup> Rü yíxema tümaxūne naxwèxexūcèx daugūxe rü Tupanamaā tarūxuwānūgū. Rü tama Tupanaga taxīnūēchaū erü taxucürüwama naga taxīnūē. <sup>8</sup> Rü ngēmacèx ya yíxema tümaxūneārü ngúchaūwe ruxīxē, rü taxucürüwa Tupanaārü ngúchaū taxūgū. <sup>9</sup> Natürü ngēxguma aixcüma pewa nangēxmagu i Tupanaāē i Üünexū rü tama pexeneārü ngúchaū pexū, natürü Naāē i Üünexūārü ngúchaū nixī i pexūxū. Rü yíxema tama tūxū nangēxmaxē i Tupanaāē i Üünexū i Cristu tūxna āxū, rü tama Cristuarü duūxū tixī. <sup>10</sup> Natürü ngēxguma pewa namaxūxgu ya Cristu, rü peāxē rü namaxū erü Cristugagu Tupana pexū nüxū inayarūngūma i perü pecadugu. Rü woo i pexene rü pecadugagu tá nayuama, natürü peāxē rü Cristugagu tá namaxū, erü Tupana pexū nadau na pimexū. <sup>11</sup> Rü ngēxguma pewa namaūxgu i Naāē ya yima Tupana ga Ngechuchu ya Cristuxū írūdaxēēcū, rü nümatátama ya yima Cristuxū írūdaxēēcū tá wena nanamaxēē i pexene i yuxwèxexū, rü Naāē i Üünexū i pewa maxūxū tá nixī i naxūxū i ngēma. <sup>12</sup> Rü ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rü tanaxwèxe i Tupanaārü ngúchaū taxū, rü tama tanaxwèxe i taxūne i pecaduāxūārü ngúchaū taxū. <sup>13</sup> Erü ngēxguma chi pexeneārü ngúchaū pexūxgu rü tá ipeyarūtauxe. Natürü ngēxguma Tupanaāē i Üünexūārü ngūxēēmaā ipeyanaxoxēēgu i ngēma pexene ūxchaūxū, rü aixcüma tá pexū nangēxma i maxū i taguma gúxū. <sup>14</sup> Erü guxāma ya yíxema Tupanaāē i Üünexū tümamaā icuáxe, rü aixcüma Tupanaxācügū tixīgū. <sup>15</sup> Yerü tama penayauxgū ga wūxi ga naāxē ga pecaduwa pexū gagūxū rü ngemagagu wenaxarü Tupanaarü poxcucèx pemuūē. Natürü yema Naāxē ga peyauxgūxū rü Tupanaāxē i Üünexū i naxacūgū pexū ixīgūxēēxū nixī. Rü ngēmatama Naāē i Üünexū nixī i tūxū rüngūxēēxū na tama imuūēxūcèx na Tupanana ingaicamagūxū rü:

“Pa Chaunatūx”, ñagūxū nüxū. <sup>16</sup> Rü ngēmatama Naāē i Üünexū nixī i aixcüma tūxū nüxū cuēxēēxū na Tupanaxācügū na ixīgūxū. <sup>17</sup> Rü ñuxma na Tupanaxācügū ixīgūxū i yíxema, rü nüxū tacuèx rü daxūguxū i naānewa tá tanayaxu i ngēma mexūgū i Tupana tūxna āxchaūxū. Rü ngēmaācü Cristumaā tá tūxū nangēxma i tachica i mexū i Tupanaxūtawa, erü Cristurū ngúxū tingegū na yixcūra wūxigu namaā mexūwa ingēxmagūxūcèx.

### *Ngēma mexū i yixcūra tá nüxū idauxūchiga*

<sup>18</sup> Rü dücax, choma nagu charūxīnū rü ngēma ngúxū i ñuxma ñoma i naānewa ingegūxū, rü taxuūma nixī i ngēxguma nagu nanguxgu i ngēma mexū i yixcūra tá nüxū idauxū i ngēxguma Cristumaā ingēxmagūgu i daxūguxū i naānewa. <sup>19</sup> Rü ñuxma rü guxūma i tacū i Tupana ūxū rü taxū i norü ngúchaūmaā ínananguxēēgū i ngēma ngunexū i nagu tá nataeguxū ya Cristu na Tupana guxūpēxewa naxācügūxū iwéxū. <sup>20</sup> Rü nüxū tacuèxgū rü yexguma pecadu naxūxgu ga guma nüxīraūcü ga yatü rü yexguma nixī ga

nachixexŭ ga guxŭma ga yema Tupana ũxŭ. Rŭ tama yema Tupana ũxŭārŭ ngŭchaŭ nixŭ ga yema, natŭrŭ yemaācŭ nŭxŭ naxŭpetŭ yerŭ ga Tupana rŭ yemaācŭ inaxuneta ga yexguma pecadu naxŭxgu ga guma yatŭ. Natŭrŭ i űuxma rŭ guxŭma ga yema Tupana ũxŭ rŭ ínananguxēē na ngēma chixexŭwa ínananguxŭcèx. <sup>21</sup> Erŭ ngēma ngunexŭ i Tupana tá nagu nadexŭ i naxācŭgŭ na naxŭtawa nangēxmagŭxŭcèx, rŭ ngēxguma tá ta nixŭ i chixexŭwa ínananguxŭēēāxŭ i guxŭma ga yema nŭmatama naxŭxŭ. Rŭ ngēmaācŭ wenaxārŭ noxrirŭtŭ tá name i guxŭma. <sup>22</sup> Rŭ nŭxŭ tacuèx rŭ űaa naane rŭ guxŭma i nawa ngexmaxŭ rŭ űoma wŭxi i nge i ixraxacŭchaxŭcŭrŭxŭ poraācŭ ngŭxŭ ninge űuxmatáta nawa nangu i ngema ngunexŭ i nagu Tupana wena nangexwacaxŭcèxŭ i guxŭma. <sup>23</sup> Rŭ tama űaa naanexŭcatama nixŭ i ngŭxŭ ingexŭ i űuxma, natŭrŭ yixema i tŭxŭ ngexmaxŭ i Tupanaāxē i Ũñexŭ rŭ ta ngŭxŭ tingegŭ űuxmatáta nawa nangu na Tanatŭ tŭxŭ dexŭ rŭ ngexwacaŭxŭ i taxŭnegŭ tŭxna āxŭ. Rŭ woo tŭxŭ nangexma i Naāxē i Ũñexŭ ya Tupana tŭxna muxŭ na norŭ ũgŭ yixŭxŭcèx i ngema mexŭgŭ i Tupana tá tŭxna naxāxŭ i dauxŭguxŭ i naanewa, natŭrŭ tanaxwèxe na ngemaxŭchi ingugŭxŭ. <sup>24</sup> Cristu tŭxna nanaxā i maxŭ i taguma gŭxŭ, natŭrŭ ítananguxēēgŭmare na naxŭ-tawa ingugŭxŭ na nayauxgŭxŭcèx i ngēma maxŭ. Natŭrŭ nŭxŭ tacuèx rŭ ngēxguma chi marŭ nŭxŭ idaugŭgu i ngēma írŭnguxēēgŭxŭ, rŭ taxucèxma tŭxcŭŭ ítananguxēēgŭ. Erŭ ngēma marŭ nŭxŭ idauxŭ, rŭ taxucèxma ítananguxēē. <sup>25</sup> Natŭrŭ ngēxguma tauta nŭxŭ idaugŭgu i ngēma írŭnguxēēgŭxŭ, rŭ tanaxwèxe i meā ítananguxēēgŭecha űuxmatáta nŭxŭ idaugŭ. Rŭ ngēmaācŭ nixŭ i Cristuxŭ írŭnguxēēgŭxŭ. <sup>26</sup> Rŭ Tupanaāē rŭ tŭxŭ narŭngŭxēē ta na iporaexŭcèx i ngēxguma ituraegu i tŭrŭ ōwa. Rŭ yixema rŭ tama nŭxŭ tacuèx na űuxācŭ Tupanamaā idexagŭxŭ rŭ tacŭcèx iyumŭxēgŭxŭ. Natŭrŭ Naāē i Ũñexŭ rŭ naxauxācŭma ore i tama nŭxŭ icuáxŭmaā Tupanamaā nidexa rŭ taxcèx nayumŭxē. <sup>27</sup> Rŭ Tupana ya meā tŭxŭ cuácŭ rŭ nŭxŭ nacuèx na űuxŭ űaxŭchiga yŭxŭ i ngēma Naāē i Ũñexŭ nŭxŭ ixuxŭ. Erŭ ngēma Naāē i Ũñexŭ rŭ Tupana naxwèxexŭācŭma Tupanaxŭ nacèxŭ tŭmacèx ya yŭxema Tupanaārŭ duŭxŭgŭ ixŭgŭxe.

*Cristu rŭ tŭxŭ naporaexēēāma na taxuŭma i guxchaxŭgŭ tŭxŭ narŭ-yexeraxŭcèx*

<sup>28</sup> Rŭ nŭxŭ tacuèx rŭ tŭmaārŭ mexŭcèx nixŭ i Tupana ínananguxēēxŭ i guxŭma i ngēma tŭxŭ ũpetŭxŭ ya yŭxema nŭxŭ ngechaŭgŭxe ga nŭma nanaxwèxexŭācŭma tŭxŭ nadexe. <sup>29</sup> Rŭ woetama nuxcŭmama ga Tupana rŭ marŭ tŭxŭ nacuèx na texégŭ tá tixŭgŭxŭ ya yŭxema noxrŭ ixŭgŭxe. Rŭ noxritama naāne ixŭgŭgumama tŭxŭ nade na Nanerŭtŭ timexŭ i napēxewa, rŭ yima Nane rŭ tŭmamaā nayaxŭcèx rŭ tŭmamaā inacuáxŭcèx ya guxāma ya yŭxema naēneēgŭ ixŭgŭxe. <sup>30</sup> Rŭ guxema noxri naāne ixŭgŭgumama Tupana tŭxŭ dexe, rŭ tŭmacèx naca na noxrŭ tixŭgŭxŭcèx. Rŭ guxema tŭmacèx naçaxe, rŭ nŭgŭcèx tŭxŭ nimexēēgŭ. Rŭ guxema nŭgŭcèx tŭxŭ yamexēēgŭxe, rŭ daxŭwa tá tŭxŭ nagagŭ na guxŭgutāma naxŭtawa tangēxmagŭxŭcèx. <sup>31</sup> ¿Rŭ űuxŭ űagŭxŭ tá i űuxma i ngēmachiga? Rŭ ngēxguma Tupana taétŭwa chogŭgu, ¿rŭ texé tá tŭxŭ rŭyexeraxŭ? <sup>32</sup> Yerŭ nŭma ga Tupana rŭ tama tŭxna nayanuxŭ ga Nanexŭchi. Natŭrŭ taxcèx inanamu ga Nane na taxcèx nayuxŭcèx i guxāma i yŭxema. Rŭ űuxma na yemaācŭ taxcèx inamuāxŭ ga Nane, ¿rŭ taux ēxna tŭxna naxāāxŭ i guxŭma i tacŭ i inaxwèxexŭ na naxcèx imaxēxŭcèx? <sup>33</sup> Rŭ Tupana tŭxŭ nade rŭ tŭxŭ nixu na napēxewa imexŭ. Rŭ ngēmacèx ¿rŭ texé tá napēxewa tŭxŭ tixugŭ na ichixexŭ? Erŭ Tupanatama nixŭ ya tŭxŭ ixucŭ na tŭxŭ nataxuŭma i chixexŭ. <sup>34</sup> ¿Rŭ texé tá poxcuwa tŭxŭ tamugŭ i űuxmax? ¿Pexcèx rŭ Cristu tá yŭxŭ? Dŭcèx, taxucŭrŭwama ngēmaācŭ nixŭ yerŭ Cristu nixŭ ga taxcèx yucŭ na tŭxŭ namaxēēxŭcèx. Rŭ tama ngēxŭcatama taxcèx naxŭ, natŭrŭ wenaxārŭ ínarŭda. Rŭ űuxma rŭ Tupanaxŭtawa nangēxma rŭ ngema āēxgacŭ nixŭ. Rŭ ngema taétŭwa nachogŭ rŭ Tupanaxŭ taxcèx nacèxŭ. <sup>35</sup> ¿Rŭ űuxma rŭ tacŭ tá Cristuna tŭxŭ ixŭgachixēēxŭ na tama tŭxŭ nangechaŭxŭcèx? Rŭ woo ngŭxŭ ingegŭgu, rŭ ēxna guxchaxŭgŭ tŭxŭ ngēxmagu, rŭ ēxna duŭxŭgŭ Cristugagu taxchi aiegu, rŭ ēxna

itaiyaegu, rü ěxna ingexchirugügu, rü ěxna ãücümaxüwa ingëxmagügu, rü ěxna duüxügu tüxü daixchaügu, natürü woo guxüma i ngëma tüxü üpetügu, natürü ya Cristu rü tãütáma nüxü narüchau na tüxü nangechaüxü. <sup>36</sup> Natürü guxüguma ãücümaxüwa tangëxmagü, ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxürüü. Erü ngëma ore rü ñanagürü:

“Rü cugagu duüxügu toxü nadaixchaü rü duüxügüpëxewa rü ñoma carnerugü i daiwa ìxürüü tixĩgü”,

ñanagürü i ngëma ore. <sup>37</sup> Natürü woo guxüma i ngëma tüxü na ngupetüxü, rü Ngechuchu ya Cristu ya tüxü ngechaücü, rü tüxü naporaexëëãma na taxuüma i guxchaxügu tüxü narüyexeraxüçèx, rü bai i ñacü. <sup>38-39</sup> Rü ngëmacèx aixcüma chayaxõ na taxucürüwama ñacü Tupanana tüxü ixĩgachixëëxü na ngëmaãcü tama tüxü nangechaüxüçèx. Rü woo iyuxgu rü woo imaxëgu, natürü Tupana tá tüxü nangechaüëcha. Rü taxucürüwama Tupanana tüxü nixĩgachixëë i ñacü i norü orearü ngeruügu, rü ěxna ñacü rü ngoxogü rü ěxna ñacü i to i poraxü. Rü bai i ñacü i ñuxma tüxü üpetüxü, rü bai i ñacü i yixcüra tá ngëxmaxü, rü bai i ñacü i daxüwa ngëxmaxü, rü bai i ñacü i naãnetüüwa ngëxmaxü, rü bai i ñacü i to i Tupana üxü, rü taxucürüwama Tupanana tüxü nixĩgachixëë na tama tüxü nangechaüxüçèx. Rü ngëmaãcü nixĩ i tüxü nangechaüxü ya Tupana nagagu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

## 9

### *Tupana rü nanade i Yudíugü na norü duüxügu na yixĩgüxüçèx*

<sup>1</sup> Düçèx, Pa Chaueneëgüx, rü pemaã tá nüxü chixu i wüxi i ore. Rü ngëma ore i pemaã tá nüxü chixuxü rü aixcüma nixĩ erü Cristuarü duüxü chixĩ. Rü tama chidoãa. Rü chauãëwatama nüxü chachuèx na aixcüma na yĩxü i ngëma ore erü Tupanaãë i Üünexü nixĩ i chauãëmaã icuáxü. <sup>2</sup> Rü poraãcü changechaü, rü choxü nangúecha i chauãëwa, erü tama nayaxõgü i chautanüxügu i Yudíugü. <sup>3</sup> Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüguma ngëma chautanüxügu charüxĩnü, rü poraãcü chanaxwëxe na Cristuaxü yaxõgüãxü. Rü choma rü aixcüma íchamemare na poxcuwa choxü namuxü ya Tupana rü Cristuna choxü yaxügachixëëxü ega ngëmaãcü chi nüxü chayaxõgüxëëgu rü chanamaxëxëëgu i ngëma chautanüxügu i Yudíugü. <sup>4</sup> Rü nümagü rü chauxrüü Yudíugü nixĩgü. Rü Tupana rü nuxcümaxüchima namaã inaxuneta na naxãcügü yixĩgüxüçèx. Rü norü oxigü rü nüxü nadaugü na ñuxãcü namexëchixü ga Tupana ga yexguma naxcèx nangoxgux. Rü Tupana rü norü oxigümaã inaxuneta rü ñanagürü nüxü:

“Rü ngëxguma chauga pexĩnüëgu rü tá pexü charüngüxëë”,

ñanagürü nüxü. Rü Tupana rü nüxna nanaxã ga yema mugü ga Moíché ümatüxü. Rü nanangüxëë na ñuxãcü nüxü yacuèxüügüxüçèx. Rü meãma namaã inaxuneta na Cristu rü naxcèx núma tá namuãxü na namaxëxëëãxüçèx rü nüxna na naxããxüçèx i maxü i taguma gúxü. <sup>5</sup> Rü yema nuxcümaügüxü ga tórü oxigütaa nixĩgü i ngëma Yudíugü, rü ngëmacèx naxcèx ta nixĩ ga yema uneta ga tórü oxigümaã nüxü yaxuxü ga Tupana. Rü ngëma Yudíugütanüxüwatama nixĩ ga nabuxü ga Cristu ya Tupanaxüchi ixĩcü ya guxüetüwa ngëxmacü. Rü tanaxwëxe i guxüguma nüxü ticuèxüügu. Rü ngëmaãcü yĩ. <sup>6</sup> Rü ñuxma rü woo tama guxü i Yudíugü na yaxõgüxü, natürü taxucürüwama texé nüxü tixu na Tupana rü tama yanguxëëãxü i ngëma norü uneta. Erü ngëma Yudíugü rü tama aixcüma guxüma Tupanaärü duüxügu nixĩgü. <sup>7</sup> Rü tama guxüma i duüxügu i Abráütaagü ixĩgüxü, rü aixcüma Abráütanüxü nixĩgü i Tupanapëxewa. Yerü ga Tupana rü Abráümaã nüxü nixu, rü ñanagürü:

“Rü cune ya Ichaátanüxügu tá nixĩ i aixcüma cutanüxügu ixĩgüxü i chopëxewa”,

ñanagürü. Rü yemaãcü namaã inaxuneta woo na nayexmaxü ga togü ga Abráüxãcügü.

<sup>8</sup> Rü ngëmawa meãma nüxü tacuèx rü tama ngëma na Abráütaa tixĩgüxüçèx nixĩ i Tupanaxãcügü tixĩgüxü. Natürü yixema aixcüma Tupanaärü uneta nüxü ixuxürüüãcüma yaxõgüxe waxi tixĩ ya aixcüma Abráütaa ixĩgüxe i Tupanapëxewa. <sup>9</sup> Yerü naxüpa ga

na nabuxŭ ga Abráŭ nane, rŭ yema Tupanaãrŭ uneta ga Abráŭmaã nüxŭ yaxuxŭ, rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ naŭ ya taunecŭarŭ ñúxgumaãcŭ tá wena nuã chaxŭ, rŭ cuxmèx i Chara rŭ tá ixãxãcŭ i ngèxguma”,

ñanagŭrŭ. <sup>10</sup> Natŭrŭ tama Abráŭmaãxŭcatama nixŭ ga yemaãcŭ yadexaxŭ ga Tupana. Yerŭ tórŭ oxŭ ga Ichaá namèx ga Rebecamaã rŭ ta nidexa ga Tupana. Rŭ ngŭma rŭ ngŭteaxŭ ixãxãcŭ rŭ nataxreèxpŭx ga ngŭne. <sup>11-13</sup> Natŭrŭ yexguma tauta nabuegu rŭ taxuŭma ga mexŭ rŭ èxna chixexŭ naxŭegu ga yema ngŭnegŭ, rŭ Rebecamaã nidexa ga Tupana, rŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ ngèma nüxŭra buxŭ i cune, rŭ ngèma wixweama buxŭãrŭ duŭxŭ tá nixŭ”,

ñanagŭrŭ ngŭxŭ. Rŭ yema dexe rŭ namaã nawŭxigu i Tupanaãrŭ ore i ũmatŭxŭ i ñaxŭ:

“Marŭ chanayaxu ya Acobu, natŭrŭ nüxŭ chaxo ya Echaú”,

ñaxŭ. Rŭ yemaãcŭ ga Tupana rŭ ngŭmaã nanangoxèè na namèxwa nangèxmaxŭ na tŭxŭ nayaxuxŭ ya yŭxema woetama nüxŭ ngŭchaŭxè na tŭmacèx naçaxŭ tama nagu naxŭnŭãcŭma i tacŭ rŭ mexŭ rŭ èxna tacŭ rŭ chixexŭ na taxŭxŭ. <sup>14</sup> ¿Rŭ ñuxŭ ñagŭxŭ i ñuxmax? ¿Pexcèx rŭ Tupana rŭ chixexŭ naxŭxŭ ga yexguma tama Acobuxŭ nangechaŭxŭrŭrŭ nüxŭ na nangechaŭgu ga Echaú? Rŭ dŭcax, tama chixexŭ naxŭ.

<sup>15</sup> Yerŭ norŭ orewa rŭ Tupana rŭ Moŭchèxŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ ngèxguma chi texémaã chamecŭmachaŭgu, rŭ tŭmamaã tá chamecŭma. Rŭ choxŭ tá tangechaŭtŭmŭŭ ya yŭxema choxŭ ngechaŭtŭmŭŭchaŭxè”,

ñanagŭrŭ. <sup>16</sup> Rŭ ngèmaãcŭ tama ngèma tŭmatama tanaxwèxexŭgagu rŭ èxna ngèma taxŭxŭgagu nixŭ i Tupana tŭxŭ yaxuxŭ ya texé. Natŭrŭ tŭxŭ nayaxu erŭ nüxŭ tangechaŭtŭmŭŭ. <sup>17</sup> Rŭ yexgumarŭŭ ta ga Tupana rŭ norŭ ore i ũmatŭxŭwa rŭ ñanagŭrŭ nüxŭ ga Equituaneãrŭ àèxgacŭ:

“Rŭ àèxgacŭxŭ cuxŭ chingucuchixèè na cuwa duŭxŭgŭxŭ nüxŭ chadauxèèxŭcèx i ñuxãcŭ na chaporaxŭ. Rŭ ngèmaãcŭ chanaxŭ na guxŭ i duŭxŭgŭ i guxŭ i nañewa ngèxmagŭxŭ, nüxŭ na cuáxŭcèx i chauchiga”,

ñanagŭrŭ. <sup>18</sup> Rŭ ngèmaãcŭ ya Tupana rŭ nüxŭ tangechaŭtŭmŭŭ ya yŭxema nüxŭ ngechaŭtŭmŭŭchaŭxè. Rŭ ngèxguma tŭxŭ nataiãchiarŭ maxŭãxèèchaŭgu rŭ tŭxŭ nanataiãchiarŭ maxŭãxèè ya yŭxema tama nüxŭ cuáxchaŭxè. <sup>19</sup> Natŭrŭ bexmana tá ñacurŭgŭ choxŭ:

“Rŭ ngèxguma chi ngèmaãcŭ yixŭgu ya Tupana, ¿rŭ tŭxcŭŭ nüxŭ nixu na tagagu yŭxŭ na chixexŭ ixŭgŭxŭ rŭ tama naga ixŭnŭèxŭ? ¿Rŭ texé tabora na itayanaxoxèèxŭcèx i Tupanaãrŭ ngŭchaŭ?” ñacurŭgŭ tá. <sup>20</sup> Natŭrŭ Pa Duŭxŭx, ¿texé quixŭ i cuma rŭ ngèmacèx ngèmaãcŭ Tupanaxŭ cuyaxŭgaxŭ? ¿Cuxcèx rŭ èxna wŭxi i tŭxŭ i waixŭmŭwa ũxŭ rŭ namexŭ i ngèma norŭ ũruŭmaã na ñaxŭ?

“¿Rŭ tŭxcŭŭ ngèmaãcŭ choxŭ cuxŭ na ngèmaãcŭ chixŭxŭcèx i ñuxmax?” ñaxŭ.

<sup>21</sup> Rŭ ngèma tŭxŭãrŭ ũruŭ rŭ waixŭmŭwa nanaxŭ i tacŭ i nŭma naxŭxchaŭxŭ. Rŭ ngèxguma nanaxwèxegu, rŭ ngèma waixŭmŭwa nanaxŭ i wŭxi i tŭxŭ na norŭ meruŭ yŭxŭcèx. Rŭ ngèxguma nanaxwèxegu, rŭ ngèmatama waixŭmŭwa nanaxŭ i wŭxi i tŭxŭ na norŭ guxchirechixŭ yŭxŭcèx. <sup>22</sup> Rŭ ngèxgumarŭŭtama nixŭ i naxŭãxŭ ya Tupana. Erŭ tŭxŭ nanawéxchaŭ na ñuxãcŭ naporaxŭ i nŭma rŭ ñuxãcŭ napoxcueãxŭ i ngèma duŭxŭgŭ i chixexŭ ũgŭxŭ, natŭrŭ poraãcŭ yaxna namaã naxŭnŭ i ngèma duŭxŭgŭ, rŭ tama paxa nanapoxcue i ngèma ímemaregŭxŭ na napoxcuexŭ. <sup>23</sup> Natŭrŭ ga Tupana rŭ inanawéxchaŭ na ñuxãcŭ poraãcŭ tamaã namecŭmaxŭ i yŭxema na yaxŭgŭxŭ. Rŭ ngèmacèx nixŭ i nüxŭ ingechaŭtŭmŭŭgŭxŭ, rŭ nuxcŭmamatama tŭxŭ nadexŭ na naxŭtawa ingèxmagŭxŭcèx i daxŭgŭxŭ i nañewa i ngextá ínamexèchixŭwa. <sup>24</sup> Rŭ ngèmaãcŭ i yŭxema na Yudŭgŭ ixŭgŭxŭ, rŭ tatanŭwa Tupana tŭxŭ nidexechi ya ñuxre na norŭ duŭxŭgŭ tixŭgŭxŭcèx. Rŭ ngèxgumarŭŭ ta i ngèma tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭtanŭwa rŭ nayadexechi i togŭ. <sup>25</sup> Rŭ ngèmacèx rŭ Tupanaãrŭ ore ga Ochéa ũmatŭxŭwa rŭ ñanagŭrŭ:

“Rü ngēma duūxūgü i tama chorü duūxūgüchirēx ixīgüxū, rü: ‘Pema rü chorü duūxūgü pixīgü i ñuxmax’, ñacharügü tá nüxū. Rü ngēma duūxūgü i tama Yudíugürüü nüxū changechaūchirēxū, rü: ‘Pexū changechaū i ñuxmax’, ñacharügü tá nüxū. <sup>26</sup> Rü noxri ga Tupana rü yema duūxūgü ga tama Yudíugü ixīgüxūmaã nüxū nixu, rü ñanagürü nüxū: ‘Pema rü tama chorü duūxūgü pixīgü’, ñanagürü nüxū. Natürü yematama nachica ga ngextá nüxū íyemañaxūwa, rü wenaxārü yema duūxūgü ga tama Yudíugü ixīgüxūmaã nidexa ga Tupana ya Maxēēēruü, rü ñanagürü nüxū: ‘Pema rü chauxacügü tá pixīgü’, ñanagürü nüxū”.

Rü yema nixī ga Tupanaārü ore ga Ochéa ümatüxū. <sup>27-28</sup> Rü Yudíugüchiga rü ta nidexa i Tupanaārü ore, yerü nuxcūmaūcü ga norü orearü uruü ga Ichaxía rü ñanagürü:

“Rü woo namuxūchichirēx i Yudíugü yima naxnücü ya taxtüpechinüwa yimacürüü, natürü noxre tátama nixī i aixcūma nayauxgüxū i maxū i taguma gúxū. Rü paxa tá ínangu ya tórü Cori na napoxcueāxūcèx i guxūma i ngēma tama noxrü ixīgüxū”, ñanagürü ga Ichaxía. <sup>29</sup> Rü nümatama ga Ichaxía, rü ñanagürü ga ũpa:

“Rü ngēxguma chi nüma ya tórü Cori ya guxū i naāneārü yora rü tãu chima íyaxügüxēēāgu i ñuxre i tatanüxūgü i Yudíugü, rü chi itayarüxoxochi, yexgumarüü ga na iyanaxogüxū ga guma ñānegü ga Chodoma rü Gomora namaã ga guxūma ga yema duūxūgü ga yéma yexmagüxū”, ñanagürü ga Ichaxía.

### *Yudíugü rü tama nayaxōgüchaū i ore i mexū i Cristuchiga*

<sup>30</sup> ¿Rü ñuxū ñagüxū i ñuxmax? Rü pemaã nüxū chixu rü ngēma duūxūgü i tama Yudíugü ixīgüxū ga tama Tupanacèx daugüxū ga noxrix, rü ngēmatama duūxūgü nixī i ñuxma Tupanapēxewa imexū yerü nayaxōgü. <sup>31</sup> Natürü yema Yudíugü ga nagu íxchaūxū ga yema Moīchearü mugü na Tupanapēxewa yamexūcèx, rü ínatüe. <sup>32</sup> ¿Rü ñuxācü ínatüe? Dücèx, ínatüe yerü yema mugüguama naxī na Tupanapēxewa yamexūcèx, rü tama Ngechuchuaxū nayaxōgüchaū. Rü yemaācü ga Ngechuchu rü yema duūxūgüçèx rü wüxi ga guxchaxū nixī. <sup>33</sup> Rü ngēmachiga nixī i Tupanaārü ore i ümatüxū i ñaxū:

“Choma rü Yudíugütanüwa chanamu ya Cristu. Rü nüma rü ngēma Yudíugüçèx rü wüxi i guxchaxū tá nixī erü ngēxguma tama nüxū yaxōgüāgu rü tá inayarütauxe. Natürü ngēma duūxūgü i nüxū yaxōgüxū, rü aixcūma tá namaxē”, ñanagürü.

## 10

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgüx, rü ngēma poraācü chanaxwèxexū rü chorü yumüxēwa Tupanana naxcèx chaçaxū, rü ngēma nixī na guxūma i chautanüxūgü i Yudíugü na yaxōgüxū rü ngēmaācü aixcūma Tupanaārü na yixīgüxūcèx. <sup>2</sup> Rü aixcūma pemaã nüxū chixu, rü nümagü i Yudíugü rü aixcūma poraācü Tupanagu narüxīnūē rü nanaxügüchaū i Tupanaārü ngüchaū. Natürü ínatüe erü tama Cristuaxū nayaxōgüchaū na ngēmaācü Tupanapēxewa yamexūcèx. <sup>3</sup> Rü woo Tupana ñoma ga naānewa nanamu ga Cristu na gumagagu Tupanapēxewa yamexūcèx i duūxūgü, natürü nümagü i Yudíugü rü tama nüxū nacüèxgüchaū i ngēma. Rü nügütama nimexēēgüchaū, rü ngēmacèx nagu naxīāma i ngēma mugü ga Moīché ümatüxū rü tama Cristuaxū nayaxōgüchaū na nagagu Tupanapēxewa yamexūcèx. <sup>4</sup> Natürü nüma ga Cristu rü nayanguxēē ga yema mugü rü yemaācü inayanaxoxēē na tama tamaã inacuáxūcèx i ngēma mugü. Rü yemaācü nanaxū ga Cristu na guxūma i duūxūgü i nüxū yaxōgüxū rü aixcūma Tupanapēxewa yamexūcèx. <sup>5</sup> Rü Moīché nanaxümatü nachiga na ñuxācü Tupanapēxewa tamexū ya wüxie ega naga taxīnūgu i ngēma mugü, rü ñanagürü:

“Tupana pexū namu na guxūgutáma meã peyanguxēēxū i guxūma i ngēma mugü erü ngēxguma naga pexīnūēgu i guxūma i ngēma mugü rü tá pemaxē. Natürü ngēxguma tama naga pexīnūēgu i wüxitama i ngēma mugü, rü tãütáma pemaxē”,

ñanagürü. <sup>6</sup> Natürü ñuxma rü Tupanapëxewa time ega Cristuaxŭ yaxõgügu. Rü ngëmacèx taxucèxma i cuãewa rü ñacurügü:

“¿Texé tá daxüguxŭ i naãnewa taxŭ na Cristucèx tayaçaxŭ na nuã naxŭxŭcèx rü tüxŭ yanangŭxëèxŭcèx na imexŭcèx i Tupanapëxewa?” ñacurügü. <sup>7</sup> Rü taxucèxma cuãewa ñacurügü:

“¿Rü texé tá yuexŭtanüwa taxŭ na ngëxma Cristucèx tayadauxŭcèx na nuã tanagaxŭcèx?” ñacurügü. <sup>8</sup> Erü tama ngëmaãcü nixŭ i Cristucèx idauxŭ, yerü yema ore ga Moïché ümatŭxŭ rü ñanagürü:

“Rü marü cuxŭtawa nangëxma i Tupanaärü ore. Rü cuèxwa nangëxma na nüxŭ quixuxŭcèx. Rü cuãewa nangëxma na nagu curŭxŭnŭxŭcèx”,

ñanagürü. Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü pemaã nüxŭ chixu rü ngëmatama ore nixŭ i guxŭwama duŭxŭgümaã nüxŭ tixuxŭ. Rü ngëma ore nixŭ i pexŭ nüxŭ cuèxëèxŭ na ñuxãcü pexŭ nangëxmaxŭ i maxŭ ega aixcüma peyaxõgügu. <sup>9</sup> Erü ngëxguma cuèxmaã nüxŭ quixuxgu na curü Cori yŭxŭ ya Ngechuchu, rü ngëxguma cuãewa cuyaxõxgu na yuwa Tupana ínadxëèxŭ, rü tá cuxŭ nangëxma i maxŭ i taguma gúxŭ. <sup>10</sup> Erü taãewa tayaxõgü na ngëmaãcü Tupanapëxewa imexŭ. Rü taèxmaã nüxŭ tixu na Ngechuchu rü tórü Cori yŭxŭ, rü ngëmaãcü tanayaxu i maxŭ i taguma gúxŭ. <sup>11</sup> Rü Tupanaärü ore i ümatŭxŭwa rü ñanagürü:

“Rü guxãma ya yŭxema ya Ngechuchuaxŭ yaxõxë, rü nüma ya Ngechuchu rü taxútama tüxŭ narümaãchiixëè erü tá nayanguxëè i guxŭma i ngema tümamaã inaxunetaxŭ”,

ñanagürü. <sup>12</sup> Rü Tupanapëxewa rü guxŭma i duŭxŭgü rü nawüxigu. Rü woo Yudíugü yixŭgu rü èxna woo tama Yudíugü yixŭgu, natürü Tupanapëxewa rü nawüxigu i guxŭma i duŭxŭgü. Erü nüma ya tórü Cori, rü guxãärü Cori nixŭ. Rü nüma rü aixcüma tüxŭ namaxëxëè ya guxãma ya texé ya nüxna çaxe na tüxŭ namaxëxëèxŭcèx. <sup>13</sup> Erü Tupanaärü ore i ümatŭxŭwa rü ñanagürü:

“Rü guxãma ya texé ya tórü Corina çaxe na tüxna naxãxŭcèx i maxŭ, rü tá tanayaxu i tümäärü maxŭ i taguma gúxŭ”,

ñanagürü. <sup>14</sup> ¿Natürü ñuxãcü tá tórü Corina naxcèx tacagü, ega tama nüxŭ tayaxõgügu? ¿Rü ñuxãcü tá nüxŭ tayaxõgü, ega taguma nüxŭ taxŭnŭëgu i nachiga? ¿Rü ñuxãcü tá nüxŭ taxŭnŭë i norü ore, ega taguma texé tümamaã nüxŭ ixuxgu? <sup>15</sup> ¿Rü ñuxãcü tá texé nüxŭ tixu i Cristuchiga ega taxüema tüxŭ nüxŭ yarŭxuxëègu? Rü ngëmacèx nixŭ i Tupanaärü ore i ümatŭxŭ i ñaxŭ:

“Rü wüxi i taãè nixŭ na ínangugüxŭ i Tupanaärü orearü uruügü na duŭxŭgümaã nüxŭ yaxugŭxŭcèx i Tanatüarü ore i mexŭ i Cristuchiga”,

ñaxŭ. <sup>16</sup> Natürü tama guxŭma i duŭxŭgü naga naxŭnŭë i ngëma ore i mexŭ. Rü Ichaxía nüxŭ ixuxŭrŭ nixŭ. Yerü ga nüma rü ñanagürü:

“Pa Corix, noxretama nixŭ i ngëma duŭxŭgü i toxŭ yaxõgüxŭ i ngëma ore i nüxŭ tixuxŭ”,

ñanagürü. <sup>17</sup> Rü dücax, rü ngëma na Cristuchigaxŭ naxŭnŭëxŭwa nixŭ i ne naxŭxŭ na yaxõgüãxŭ i duŭxŭgü. Rü ngëma nüxŭ naxŭnŭëxŭ, rü ore i mexŭ i Cristuchiga nixŭ.

<sup>18</sup> Natürü i ñuxma rü pexna chaca, ¿èxna pexcèx rü ngëma Yudíugü rü taguma nüxŭ naxŭnŭë i ngëma ore i mexŭ i Cristuchiga? Dücèx, ngëmaãcü marü nüxŭ naxŭnŭë. Erü Tupanaärü ore i ümatŭxŭwa rü ñanagürü:

“Rü ngëma Tupanaärü orearü uruügü, rü guxŭwama i ñoma i naãnewa rü nüxŭ nixugüe i norü ore. Rü ngextá ínangëxmagüxŭwa i Yudíugü, rü ngema rü ta nüxŭ nixugügu”,

ñanagürü i ngëma ore. <sup>19</sup> Natürü wena pexna chaca, ¿rü ngëma Yudíugü rü tama èxna nüxŭ nicuèxächitanü na Cristugagu yŭxŭ na Tupana nadexŭ i duŭxŭgü i ñuxmax? Rü ngëmaãcü nüxŭ nacuèxgü. Yerü Tupanaärü ore ga Moïché ümatŭxŭwa rü ñanagürü:

“Dücèx, Pa Yudíugüx, choma rü tá chanamaxëxëè i ngëma duŭxŭgü i tama Yudíugü ixŭgüxŭ, rü ngëmacèx i pema rü tá pixãxŭächigü. Rü ngëxguma chanamaxëxëègu i



ngēma togü i duŭxügü i tama choxü cuèxgüchiréxü, rü pema i Yudíugü rü tá penuẽ erü nüxü charüngüxëẽ i ngēma togü”,  
 ñanagürü. <sup>20</sup> Rü yemawena ga Ichaxía, rü tama namuŭ ga yema Yudíugümaã nüxü na yaxuxü ga yema Tupanaãrü ore ga ñaxü:  
 “Rü ngēma duŭxügü i tama Yudíugü ixīgüxü i tama chauxcèx daugüxü, rü choxü tá inayangaugü. Rü choma rü tá chaugü changoxëẽ naxcèx i ngēma duŭxügü i tama chauxcèx ícagüchiréxü”,  
 ñaxü. <sup>21</sup> Rü Tupana rü Ichaxíawa Yudíugüchiga nidexa rü ñanagürü:  
 “Rü guxü i ngunexügu rü nüxna chaxuecha i ngēma duŭxügü i tama chauga ñnüëchaüxü rü chomaã nuëxü. Natürü tama choxü inarüxñnüëchaü”,  
 ñanagürü.

## 11

### *Nangēxma i ñuxre i Yudíugü i Tupana dexü na aixcüma noxrü yixīgüxüçèx*

<sup>1</sup> Ñuxma pexna chaca rü, ¿pexcèx éxna ya Tupana rü marü nüxü naxo i norü duŭxügü i Yudíugü? Tama nixí i nüxü naxoxü. Erü choma i Pauru rü Yudíu chixí. Rü Abráütanüxü chixí, rü Abráütaa ya Beyamítanüxü chixí. <sup>2</sup> Rü nuxcümatama Tupana Yudíugümaã inaxuneta na norü duŭxügü yixīgüxüçèx, rü ñuxma rü tama Yudíugüxü naxo. ¿Tama éxna nüxü pecuèx na ñuxü ñaxü ga Tupanaãrü orearü uruü ga Ería? Rü Tupanaãrü orewa nüxü tadaugü rü Ería rü Tupanapëxewa poraãcü yema Yudíugüxü nixugü. <sup>3</sup> Rü ñanagürü ga Ería:  
 “Pa Corix, ngēma Yudíugü rü marü nanadai i curü orearü uruügu. Rü nagu napogüe i ngēma nachicagü i ngextá duŭxügü cuxü ícuèxüügüxüwa. Rü chaxicatama íchayaxüãchi. Rü choxü rü ta nimèxgüchaü”,  
 ñanagürü ga Ería. <sup>4</sup> Natürü Tupana nanangãxü, rü ñanagürü:  
 “Düçèx, choma rü marü choxü nangēxma i 7000 i yatügü i chaugüxü chidexechixü. Rü nümagü rü taguma nüxü nicuèxüügü i ngēma tupanenetachicünèxã i Baá”,  
 ñanagürü. <sup>5</sup> Rü ngëxgumarüü ta nixí i ñuxmax. Rü woo muxüma i Yudíugü tama nayaxögü, natürü nangēxma i ñuxre i Tupana namaã mecümaxügagu dexü. <sup>6</sup> Rü ñuxma na Tupana tüxü ngechaüxügagu tüxü nadexü, rü taxucürüwama texé nüxü tixu na tacü rü mexü na ixügüxügagu na yixíxü. Erü ngëxguma chi tacü rü mexü ixügüxügagu yixgu na tüxü nadexü, rü natüçèxmamare chi nixí na nüxü ingechaütümüxügüxü. <sup>7</sup> ¿Rü ñuxãcü yíxü i ñuxmax? Rü ngēma rümumaëxü i Yudíugü rü tama nüxü inayangaugü i ngēma maxü i naxcèx nadaugüxü. Natürü ngēma noxretama i Yudíugü i Tupana dexü, rü ngemagü nixí i nüxü iyangaugüxü. Rü guxüma ga yema togü ga Yudíugü rü Tupana ínanawogü yerü tama naga naxñüe. <sup>8</sup> Rü ngëmachiga nixí i Tupanaãrü ore i ümatüxü i ñaxü:  
 “Tupanatama ngēma duŭxügüaxü nanaguxchaxëẽ. Rü ngëmacèx woo nüxü nadaugügu i ngēma ore i aixcüma ixíxü, rü tama nüxü nacuèxgüéga. Rü woo nüxü naxñnüëgu i ngēma ore, rü tama nayaxögü. Rü ñuxma rü ta ngëmaãcü nixí”,  
 ñanagürü. <sup>9</sup> Rü Dabí rü ta rü ñanagürü:  
 “Rü ngēma duŭxügü rü norü petacèx naxügüxü i õnagügagu rü norü muxüma i ngëmaxügügu rü chixexügu tá nayi rü ngëmacèx tá napoxcue. <sup>10</sup> Rü naãëwa rü tãütãma nüxü nacuèxgü, rü guxchaxügü tá nüxü nangēxma. Rü ñoma wüxi i duŭxü i tacü i yaxü ípaxixürüü tá nixígü namaã i norü guxchaxügü”,  
 ñanagürü.

### *Tupana nanamaxëxëẽ i ngēma tama Yudíugü ixīgüxü*

<sup>11</sup> Rü pexna chaca, rü ñuxma na Cristuxü naxoexü i ngēma Yudíugü, ¿rü pexcèx éxna rü ngëmacèx ya Tupana rü tá nüxü naxoxochixü? Tama nüxü naxo. Natürü ñuxma na tama Cristuaxü yaxögüãxü i ngēma Yudíugü, rü ngëmacèx ya Tupana rü nüxü narüngüxëẽ

rü nanamaxēxēē i ngēma tama Yudíugü ixíngüxü. Rü ngēmaācü nanaxü ya Tupana na yaxāũachiexüçèx i ngēma Yudíugü, rü Cristuaxü na yaxōgüāxüçèx. <sup>12</sup> Rü yema na ínátüexü ga yema Yudíugü, rü yemagagu muxüma ga togü ga duüxügü nanayauxgü ga Tupanaärü ngüxēē i taxü. Rü yema na noxretama ga Yudíugü nayaxōgüxü, rü yemagagu Tupana nanamaxēxēē ga yema tama Yudíugü ixíngüxü. Natürü ngēxguma tá Tupanacèx nawoeguxgu i guxüma i Yudíugü, rü Tupana rü tá yexeraācü nüxü narüngüxēē i guxüma i ngēma duüxügü i tama Yudíugü ixíngüxü. <sup>13-14</sup> Rü ñuxma Pa Duüxügü i Tama Yudíugü Ixíngüxü, rü choxü nangēxma i wüxi i ore i pemaā nüxü chixuxchaüxü. Rü dücax, petanüwa nixí i choxü namuxü ya Tupana na pemaā nüxü chixuxüçèx i norü ore. Rü ñuxma rü aixcüma meā chayanguxēē i ngēma puracü, erü chanaxwèxe na pexü nadaugüxü i ngēma chautanüxü i Yudíugü na ñuxācü Tupana pexü na rüngüxēēxü. Rü ngēmaācü tá nixāũāchie i ñuxre i nümagü, rü tá Cristuaxü nayaxōgü, rü ngēmaācü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü. <sup>15</sup> Nüxü tacuèx rü ngēma Yudíugü rü tama Cristuaxü nayaxōgüchaü i ñuxmax. Rü ngēmacèx ya Tupana rü nanade i ngēma togü i duüxügü i tama Yudíugü ixíngüxü. Natürü ñuxma na ngēmaācü yíixü, ¿rü ñuxācü tá nixí i ngēxguma Cristuaxü yaxōgüāgu i ngēma Yudíugü, rü wena Tupana nadexgu? Rü wüxi i mexēchixü tá nixí naxcèx i ngēma Yudíugü. Erü ñoma wüxi i duüxü i yuxü rü wenaxärü maxüxürüü tá nixíngü. <sup>16</sup> Rü Tupana rü wena tá nanade i ngēma Yudíugü i ngēxguma yaxōgüāgu. Rü ngēmaācü tá nixí, yerü nuxcümaācü ga nanatü ga Abráü rü Tupanaärü duüxü nixí. Rü ngēmacèx i nataagü i Yudíugü rü Tupanaärü duüxügü ta nixíngü. Rü ñoma wüxi i pāü i Tupanana ixāxürüü tá nixí. Erü ngēxguma ngēma pāüwa íraxü Tupanaärü yixígu, rü ngēmawa nüxü tacuèx na guxüma i ngēma pāü rü noxrü na yíixü. Rü ngēma wüxi i nanetü i Tupanana ixāxürüü tá nixí. Rü ngēxguma ngēma nanetüchumèxā rü Tupanaärü yixígu, rü ngēmawa nüxü tacuèx na guxüma i ngēma nanetü rü noxrü na yíixü. Rü ngēmaācü tá nixí i ngēma Yudíugümaā nangupetüxü, erü wüxi i ngunexügu rü guxüma i nümagü rü Tupanacèx tá nawoegu. <sup>17</sup> Tupana nüxü naxo ga yema Yudíugü ga tama yaxōgüchaüxü. Rü ñoma wüxi i orixchacüü i idaexürüü nixí ga yema Yudíugüxü naxoxü. Natürü nachicüü Tupana pexü nade woo tama Yudíugü na pixíngüxü. Rü wüxi i naixnecüçüāx i orixchacüü rü orix i toxüwa yarüñaxcuchixürüü pixíngü. Rü ñuxma i pema rü ta pexü nangēxma i pechica i natanüwa i ngēma duüxügü i Tupanaärü ixíngüxü. Rü Tupana rü pexü narüngüxēē rü pexü rü ta namaxēxēē. <sup>18</sup> Natürü pema i tama Yudíugü na pixíngüxü, rü tama name i pegü picuèxüü rü nüxü pixu na ngēma Yudíugüarü yexera pixíngüxü. Rü ngēxguma chi ngēmaācü pegü picuèxüügüchaügu, rü name nixí i nüxna pecuèxāchie na tama petanüwa ne naxüxü ga Cristu ya pexü maxēxēēcü, natürü Yudíugütanüwa nixí ga ne naxüxü. Rü ngēma Yudíugügagu nixí i Tupana pexü dexü rü pexü namaxēxēēxü i ñuxmax. <sup>19</sup> Natürü bexmana tá ñaperügügu:

“Tupana rü marü nüxü naxo ga yema Yudíugü rü yemacèx nachicüü tüxü nade”, ñaperügügu tá. <sup>20</sup> Ngēmaācü aixcüma nixí ga Tupana nüxü oxü ga yema Yudíugü yerü tama nayaxōgü. Rü ngēma na peyaxōgüxüçèxicatama nixí i nachicüü Tupana pexü dexü i ñuxmax. Rü ngēmacèx tama name i pegü picuèxüügü. ¡Natürü pexuāégü na tama yema Yudíugüxü üpetüxürüü pexü üpetüxüçèx! <sup>21</sup> Yerü yema Yudíugü ga noxri Tupanaärü ixíngüxü, rü Tupana nüxü naxo yerü tama nayaxōgü. Rü yexguma yemaācü Tupana nüxü oxgu ga yema duüxügü rü pexü rü tá ta naxo ega tãütáma peyaxōgüechagu. <sup>22</sup> Dücèx, na ñuxācü namecümaxü ya Tupana. Natürü tüxü napoxcu ta ega tama aixcüma yaxōgügu. Rü nanapoxcue ga yema duüxügü ga chixexügu yixü, natürü pemaā rü namecüma. Natürü penaxwèxe i guxüguma nüma nanaxwèxexüācüma pemaxë rü peyaxōgü na guxüguma pemaā namecümaèchaxüçèx. Erü ngēxguma tama nüma nanaxwèxexüācüma pemaxëgu rü tama peyaxōgüechagu, rü tãütáma pemaā namecüma. Rü pexü rü tá ta naxo, rü tá pexü ínawogü. <sup>23</sup> Natürü ngēxguma yaxōgüāgu i ngēma Yudíugü i ñuxma maxēxü, rü woo Tupana na nüxü oxü ga noxrix, natürü wena táxarü nanade erü nüxü nangēxma i

pora na wenaxārū nadeāxūcèx ega aixcūma yaxōgūāgu. <sup>24</sup> Rū pema na tama Yudíugū na pixīgūxū, rū tama Tupanaārū duūxūgū pixīgū ga noxrix. Natürū Tupana pexū nade na noxrū pixīgūxūcèx. Rū ñuxma na yemaācū Tupana pexū dexū, rū ngēxguma yaxōgūāgu i ngēma Yudíugū, rū Tupana rū pexū nadexūārū yexera tá nūxū natauxcha na nadeāxū i ngēma Yudíugū, yerū woetama norū duūxūgūchirēx nixīgū ga noxrix.

*Wūxi i ngunexū rū guxūma i Yudíugū tá nanayauxgū i maxū i taguma gúxū*

<sup>25</sup> Pa Chaueneēgū i Yaxōgūxūx, nangēxma i wūxi i ore ga noxri tama duūxūgūxū nūxū nacuèxēēxū ga Tupana. Natürū chanaxwèxe i nūxū pecuèx i ngēma ore na tama nagu perūxīnūēxūcèx na duūxūgū i nūxū cuèxūchixū pixīgūxū, rū pexicatama Tupana pexū dexū. Rū dūcax, noxretama nixī i ngēma Yudíugū i aixcūma yaxōgūxū. Rū ngēmaācū tá nixī ñuxmatáta yaxōgūā i guxūma i ngēma togū i duūxūgū i Tupana dexū. <sup>26</sup> Natürū ngēmawena rū guxūtáma i Yudíugū rū tá ta nayaxōgū, rū tá nanayauxgū i maxū i taguma gúxū. Erū Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagürū:

“Yima Cristu ya Ínanguxūxēēcū, rū Yudíugūtanūwatama ne naxū. Rū nūma rū tá Yudíugūxū chixexūwa Ínanguxūxēē. <sup>27</sup> Rū aixcūma norū pecaduwa tá Íchananguxūxēē i ngēma Yudíugū. Rū ngēxguma tá nixī na aixcūma chayanguxēēxū i ngēma chorū uneta ga ūpaxūchima Abráūmaā nūxū chixuxū”,

ñanagürū ga Tupana. <sup>28</sup> Natürū i ñuxma ya Tupana rū Yudíugūxū nadau na norū uwanūgū yīxū erū tama nayaxōgū i ngēma ore i mexū. Natürū ngēmaācū naxūpetū na pexū natauxchaxūcèx na peyaxōgūxū i pema i tama Yudíugū na pixīgūxū. Natürū nūma ya Tupana rū ñuxma rū ta ngēma Yudíugūxū nangechaū yerū nuxcūmaūgūxū ga norū oxīgūmaā inaxuneta na nūxū tá nangūxēēxū. <sup>29</sup> Rū ngēxguma Tupana rū ūacū i mexūmaā inaxunetagu, rū aixcūma nayanguxēē i ngēma, rū taguma nūxū inayarūngūma. Rū ngēxgumarū ta i ngēxguma texécèx nacaxgu, rū taguma nūxū inayarūngūma i ngēma. <sup>30</sup> Rū pema na tama Yudíugū pixīgūxū, rū ūpa rū tama Tupanaga pexīnūē. Natürū ñuxma na tama naga naxīnūēxū i Yudíugū, rū ngēmacèx Tupanaāxū pengechaūtūmūgū erū peyaxōgū i pemax. <sup>31</sup> Rū ngēma pexū ngupetūxūrū nixī i ngēma Yudíugūxū nangupetūxū. Nūmagū rū tama Tupanaga naxīnūē i ñuxmax, natürū ngēmaācū nūxū nangupetū na Tupanaāxū pengechaūtūmūgūxūcèx, rū nūmagū rū ta Tupanaāxū nangechaūtūmūgūxūcèx i ñuxmax. <sup>32</sup> Yerū nūma ga Tupana rū guxūma ga duūxūgūmaā nanaxuegu na chixexūwa nangēxmagūxū nagagu ga norū pecadugū. Natürū yemaācū namaā nanaxuegu ga Tupana na nūxū nangechaūtūmūgūxūcèx i guxūma i duūxūgū. <sup>33</sup> Rū namexēchi ya tórū Tupana, rū poraācūxūchima tūxū narūngūxēē. Rū nūma rū nūxū nacuèxūchi erū guxūxūma nacuèx. Rū yixema rū taxucürūwama nūxū tacuèx i tūxcū yīxū i tūxū nadexū, rū taxucürūwama nūxū tacuèx i guxūma i ngēma naxūxū i nūmax. <sup>34</sup> ¿Erū texé i tatanūwa nūxū tacuèx i guxūma i ngēma tórū Cori nagu ruxīnūxū? ¿Rū texé nūxū tacuèx na tórū Corixū taxucuxēxū? <sup>35</sup> ¿Rū texé tūxira ūacū rū āmare tórū Corina taxā, na yixcama nūxī ūacūmaā tūxū nataeguxēēāxūcèx? <sup>36</sup> Erū guxūma i ūacū ingēxmaxū rū Tupanaxūtawa ne naxī. Rū nūma nixī ga naxūāxū ga guxūma na noxrū yīxūcèx. Rū name nixī i guxūguma nūxū ticuèxūgū rū tanataxēē. Rū ngēmaācū yīi.

## 12

*Pexū chacèxū na pegūtama Tupanana pexāgūxū na wūxi i āmare i maxūxū na pixīgūxūcèx*

<sup>1</sup> Rū dūcax, Pa Chaueneēgūx, ñuxācū Tupana poraācūxūchima tamaā namecūma. Rū ngēmacèx pexū chacèxū na pegūtama Tupanana pexāgūxū na wūxi i āmare i maxūxū na pixīgūxūcèx. Rū ngēma āmare nixī i aixcūma napēxewa ūūnexū rū namaā nataāēxū. Rū ngēmaācū nixī ya Tupana i nanaxwèxexū na nūxū picuèxūgūxū. <sup>2</sup> Rū tama name i ñoma i naānecūāx i duūxūgūcūmagu pexī. Natürū name nixī i Tupanana pegū pexāgū na

nūma pexū naxūchicūūxūcèx rü ngexwacaxūxū i peã pexū ngēxmaxūcèx rü ngēmaãcū naxcèxicatama pemaxēxūcèx. Rū ngēmaãcū tá nūxū pecuèx i tacū nixī i Tupana pexū naxwèxexū na penaxūxū, rü tacū nixī i aixcūma mexū i napēxewa, rü tacū nixī i namaã nataãèxū. <sup>3</sup> Rū Tupana ya chomaã mecūmacū, rü choxū namu na pemaã nūxū chixuxūcèx i guxāma i pema na tama namexū na texé i petanūwa tūgū írütaxū rü tūgūgu tarūxīnūxū na togūarū yexera tīxū. Natürü name nixī na wūxichigū meã tūgū ngugūarū maxūãxū rü tūgūgu rūxīnūxū na ñuxācū Tupana tūxna naxāxū i tūmaārū cuèx wūxigu namaã i tūmaārū ō. <sup>4</sup> Rū dūcax, rü taxūnewa nangēxma i taeru rü tachacūgū rü taparagū rü muxūma i to i taxūneārū ngēmaxūgū. Rū wūxichigū i ngēma taxūneārū ngēmaxūgū rü nūxū nangēxma i noxrütama puracū. <sup>5</sup> Rū ngēxgumarū ta i yixema na yaxōgūxū, rü woo na imuxū natürü wūxitama i duūxūgū tixīgū, erū Cristuarū duūxūgū tixīgū. Rū ngēmacèx i guxāma i yixema rü yigūmūcūgū tixīgū, erū woetama wūxitama i duūxūgū tixīgū. <sup>6</sup> Rū wūxichigū i yixema, rü Tupana tūxna nanaxā i tórū cuèx i nūma nanaxwèxexū na tūxū nangēxmaxū. Rū tanaxwèxe i meãma nagu taxī i ngēma cuèx i Tupana tūxna āxū. Rū ngēxguma tūxna naxāãgu i tórū cuèx na norū orearū uruū ixīgūxūcèx, rü name nixī i ngēma ō i tūxū ngēxmaxūmaã tanaxū i ngēma puracū. <sup>7</sup> Rū ngēxguma tūxna naxāãgu i tórū cuèx na togūxū rüngūxēègūxūcèx, rü name nixī i meãma tanaxū i ngēma. Rū ngēxguma texéna naxāãgu i tūmaārū cuèx na togūxū tangūexēèxūcèx, rü name nixī i meãma tanaxū i ngēma. <sup>8</sup> Rū yixema nūxū cuáxe na Tupanaārū oremaã togūxū tataãèxēèxū, rü name nixī i meãma tanaxū i ngēma. Rū yixema nūxū cuáxe na togūmaã tangauxū i tūmaārū ngēmaxū, rü name nixī i tūmaārū ngūchaūmaã tanaxū i ngēma. Rū yixema ãèxgacū ixīxē rü name nixī i meãma tayanguxēè i ngēma puracū. Rū yixema nūxū cuáxe na togū tūxū ngechaütümūgūxū, rü name nixī i taãècūma tanaxū i ngēma.

*Ñuxācū nanaxwèxe na namaxēxū i duūxūgū i Cristuaxū yaxōgūxū*

<sup>9</sup> Rū name nixī i aixcūma meãma pegū pengechaūgū i wūxichigū. ¡Rū nūxū pexo i guxūma i tacū i chixexū ixīxū! ¡Rū nagu pexī i ngēma aixcūma mexū ixīxū! <sup>10</sup> Rū name nixī i wūxichigū pegū pengechaūgū, ñoma pegūeneèxūchixū pengechaūxūrū. Rū name nixī i naxcèx pedaugū na ñuxācū peeneègūxū petaxēèxū rü ñuxācū pegū perüngūxēèxū. <sup>11</sup> Rū tama name i cuxo ega tacū rü puracū cuxū namuxgu ya tórū Cori. Natürü name nixī i curū ngūchaūmaã cunaxū i norū puracū. <sup>12</sup> Rū name nixī i petaãègū erū ípenanguxēè na Tupanaxūtawa pengugūxū. Rū ngēxguma tacū rü ngūxū pexū ngupetūgu, rü name nixī i yaxna namaã pexīnūè. ¡Rū tama name i nūxū perūchae na peyumūxègūxū! <sup>13</sup> Rū ngēxguma nūxū pedèuxgu na tacū nūxū taxuxū i ngēma togū i yaxōgūxū, rü name nixī i nūxū perüngūxēè. ¡Rū meã penayaxu i ngēma duūxūgū i pexūtagu naxīānexū! <sup>14</sup> Rū ngēxguma chi texé chixri pemaã üpetūgu, rü name nixī i tūmacèx peyumūxègū na meã tūxū naxūpetūxūcèx. Rū ngēmaãcū name nixī i Tupanana tūmacèx peca na tūxū nangūxēèxūcèx rü tama tūxū napoxcuxūcèx. <sup>15</sup> ¡Rū wūxigu tūmamaã petaãègū ya yixema taãègūxe! ¡Rū wūxigu tūmamaã pexauxe ya yixema ngechaūgūxe rü auxexe! <sup>16</sup> ¡Rū meã pegū pengechaūgū i wūxichigū! ¡Rū tama pegū picuèxūgū! ¡Rū namaã pegū pewūxiguxēè i ngēma tama nūgū icuèxūgūxū! ¡Rū tama pegūgu perūxīnūè na togūarū yexera nūxū cuèxūchigūxū na pixīgūxū! <sup>17</sup> Rū ngēxguma texé chixexū pemaã üxgu, ¡rū tātūama chixexūmaã pexūtanū! Natürü name nixī i naxcèx pedau na mexū pexūxū i guxū i duūxūgūpēxewa. <sup>18</sup> ¡Rū naxcèx pedau na guxūma i duūxūgūmaã meã pemaxēxū rü namaã na iperüngūxmūxūcèx i guxūguma! <sup>19</sup> Pa Chaueneègū ya Pexū Changechaūgūxe, tama name i pegūtama pexūtanū ega texé tacū rü chixexū pemaã üxgu. Natürü name nixī i Tupanamèxègu penaxū i ngēma na nūma napoxcuāxūcèx. Erū Tupanaārū ore i ümatūxūwa rü ñanagūrū:

“Rū choxmèxwa nangēxma na duūxūgūxū chapoxcuxū i norū chixexūcèx. Rū choma tá nūxū chanaxūtanū i ngēma duūxū i chixexū üxū”,

ñanagürü ya tórü Cori. <sup>20</sup> Rū ngēxguma tacü rü chixexũ cumaã naxüxgu i togü, rü tama name i chixexũmaã cunataeguxēē. Natürü name nixĩ i nagu quixũ i Tupanaãrü ore i ñaxũ,

“Rü ngēxguma curü uwanü taiyèxgu, ¡rü nachibüxēē! Rū ngēxguma yařawaxgu, ¡rü naxaxexēē! Erü ngēxguma ngēmaãcü cunaxüxgu, rü poraãcü tá cunaxānexēē”, ñaxũ. <sup>21</sup> Rū ngēxguma togü chixexũ cumaã üxgux, rü name nixĩ i cuxuãē na tama chixexügu cunguxücèx. Rū name nixĩ na mexũ cuxüxũ namaã i ngēma duüxũ. Rū ngēmaãcü tá icuyanaxoxēē i ngēma chixexũ i cumaã naxüxchaüxũ.

## 13

<sup>1</sup> Rū name nixĩ i guxũma i duüxügü rü meã nórü ãëxgacüga naxĩnüē. Erü Tupana nixĩ ya nüxũ unetacü i guxũma i ãëxgacügü. Erü nataxuma i ãëxgacü i tama Tupana ingucuchixēēxũ. <sup>2</sup> Rū ngēmacèx, texé ya tama tumaãrü ãëxgacüga ñnüchaüxē, rü Tupanaga nixĩ i tama taxĩnüxũ. Rū yixema tama naga ñnüēchaüxē, rü tá tapoxcue. <sup>3</sup> Erü ngēma ãëxgacügü rü tama ngēma mexũ ügüxũãrü poxcuruũ nixĩ, natürü ngēma chixexũ ügüxũãrü poxcuruũ nixĩ. Rū ngēxguma cunaxwèxegu na tama nüxũ cumuüxũ i wüxi i ãëxgacü, rü name nixĩ i meã cumaxũ. Rū nüma i ãëxgacü rü tá cumaã nataãē. <sup>4</sup> Erü nüma i ãëxgacü rü Tupanaãrü ngüxēēruũ nixĩ rü ngēmacèx nanamu na cuxũ nangüxēēxücèx. Natürü ngēxguma chixri cumaüxgu, rü ngēxguma tá waxi nixĩ i nüxũ cumuüxũ. Erü nüma i ãëxgacü rü tama natücèxma nixĩ na nüxũ nangēxmaxũ i pora na cuxũ napoxcuxũ. Erü woetama Tupana nanamu na napoxcuãxücèx i ngēma duüxũ i chixri maxüxũ. <sup>5</sup> Rū ngēmacèx name nixĩ i naga cuxĩnü i curü ãëxgacügü. Rū tama ngēma poxcuxũ na cumuüxücèxicatama nixĩ i namexũ na naga cuxĩnüxũ, natürü name nixĩ i naga cuxĩnü erü marü nüxũ cucuèx na namexũ i ngēma. <sup>6</sup> Rū ngēmacèx name nixĩ i meã nüxũ penaxütanü i ngēma dīeru i perü ãëxgacügücèx ixĩxũ i ngēma nümagü nagu naxunetaxũëxpüx na nüxũ penaxütanüxücèx. Erü ngēma ãëxgacügü rü Tupanaãxũ nixĩ i napuracüexũ i ngēxguma naxüãgu i ngēma puracü na pemaã inacuáxũ. <sup>7</sup> Rū wüxichigü i ngēma ãëxgacügü, rü name nixĩ i nüxna penaxã i ngēma nüxna üxũ. ¡Rü nüxũ penaxütanü i ngēma dīeru i perü ãëxgacügü nagu unetaxũëxpüx na nüxũ penaxütanüxũ! ¡Rü penaxüx i ngēma ñāneãrü puracü i perü ãëxgacügü pexũ muxũ na penaxüxücèx! ¡Rü nüxũ pengechaügü rü naga pexĩnüē i ngēma perü ãëxgacügü! Erü ngēmaãcü nixĩ i namexũ na penaxüxũ. <sup>8</sup> Rū tama name i texéaxũ tacü pengetanü. Natürü nangēxma i wüxitama i ngetanü i taguma tüxũ ingutanüxũ. Rū ngēma nixĩ na yigü ingechaügüxũ. Rū ngēmacèx ya yixema aixcüma tümamücüxũ ngechaüxē rü marü tayanguxēē i guxũma i ngēma Tupana tüxũ muxũ. <sup>9</sup> Rū ñanagürü i Tupanaãrü mugü:

“¡Rü tãütáma naĩ i ngemaã icupe! ¡Rü tãütáma cumáëta! ¡Rü tãütáma cungĩx! ¡Rü tãütáma toguãxãrü ngēmaxũ cuxũ nangüchaũ!”

ñanagürü. Natürü ngēma mugü rü guxũma i togü i Tupanaãrü mugümaã rü wüxigu nanu nagu i norü ore i ñaxũ:

“¡Rü nüxũ nangechaũ i cumücü na cugütama cungechaüxürü!”

ñaxũ. <sup>10</sup> Rū yixema tümamücüxũ ngechaüxē, rü taxuũma i chixexũ namaã taxü. Rū ngēmacèx i ngēxguma tamücüxũ ingechaügu, rü aixcüma tayanguxēē i Tupanaãrü mugü.

<sup>11</sup> Rū name nixĩ i tanaxü i guxũma i ngēma, erü ñomaücüü rü nangēxma i muxũma i guxchaxügü. Rū name nixĩ i pegü ípemexēē rü paxa penaxü i tórü Coriarü puracü. Erü ñuxma rü noxri yaxõgüguarü yexera ningaicamachigü i ngēma ngunexũ i nagu tá taxcèx nataeguxũ ya tórü Cori. <sup>12</sup> Rū woo na naporaxũ i Chataná i ñoma i naãnewa i ñuxmax, natürü paxa tá nagux i ngēma, rü paxa tá ñangu ya Cristu na nügüxütawa tüxũ nagagüxücèx. Rū ngēmacèx name nixĩ i nüxũ tarüxoe i guxũma i chixexũ ixügüxũ. Rū ñuxma na nüxũ icuáxũ i Tupanaãrü ore, ¡rü ngĩxã yigüna tadaugü na tama nagu iyixücèx i tacü rü chixexügü! ¡Rü ngĩxã meã tamaxē na ngēmaãcü nüxũ rüyexeragüxücèx i guxũma

i chixexũ! <sup>13</sup> ;Rũ ngĩxã mexũ taxũgũ rũ meã tamaxẽ! Erũ aixcũma Cristuarũ duũxũgũ tixĩgũ, rũ tanaxwexe i nũma nanaxwexexũãcũma tamaxẽ. Rũ tama name na ingãxẽxũ rũ na naxũgũxũ i petagũ i chixexũ i duũxũgũ nawa ãugatanũxũ. Rũ tama name i tingẽãẽmare rũ ěxna to i chixexũ taxũgũ, rũ bai na yigũ ichoxũgagũxũ, rũ bai i togũchi ixaixũ naxcex i norũ ngẽmaxũgũ. <sup>14</sup> Natũrũ name nixĩ i nacũmagu pexĩ ya tũrũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rũ nũxna naxcex peca na pexũ nangũxẽẽxũcex na meã naxcex pemaxẽxũcex. Rũ tama name i naxcex pedaugũ na ñuxãcũ pexeneãrũ ngũchaũ na pexũgũxũ.

## 14

### *Tama name i nũxũ quixu i cueneẽ i yaxõxũ*

<sup>1</sup> Rũ ngẽxguma petanũgu naxãxchaũgu i wũxi i peeneẽ i tama perũũ meã Tupanaãrũ orexũ cuãxũ, rũ name nixĩ i meã penayaxu. Natũrũ tama name i namaã pegũ pechoxũga naxcex i nacũmagũ i nagu yaxũxũ i Tupanapẽxewa. <sup>2</sup> Rũ dũcax, nangẽxma i ñuxre i taeneẽgũ i nagu rũxĩnũẽxũ na namexũ na guxũraũxũ i õna nangõxgũxũ. Natũrũ nangẽxma i togũ i taeneẽgũ i tama aixcũma meã Tupanaãrũ orexũ cuẽxgũxũ i tama namachi ngõxgũchaũxũ. Rũ nũmagũ nũxũ nacuẽxgũgu rũ Tupanapẽxewa nachuxu na tacũ rũ namachi nangõxgũxũ, rũ ngẽmacex nixĩ i nabũ rũ orĩxgũxicatama nangõxgũxũ. <sup>3</sup> Rũ ngẽxguma tangẽxmagu ya texé ya namachi ngõxẽ, rũ tama name i nũxũ taxoox i ngẽma togũ i duũxũgũ i tama namachi ngõxgũxũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta ya yĩxema tama namachi ngõxẽ, rũ tama name na nũxũ tixuxũ i ngẽma duũxũgũ i namachi ngõxgũxũ, erũ nũmagũ rũ ta Tupanaãrũ duũxũgũ nixĩgũ. <sup>4</sup> ;Rũ texé quixĩ i cuma rũ ngẽmacex nũxũ quixu i to i coriarũ duũxũgũ? Rũ dũcax, pemaã nũxũ chixu rũ ngẽma norũ cori tá nixĩ i nangugũxũ rũ ngoxi mexũ naxũx i ngẽma norũ duũxũ, rũ ěxna tama. Rũ ngẽma duũxũ rũ Tupanapẽxewa rũ tá name, erũ nũma ya tũrũ Cori ya Cristu rũ nũxũ nangẽxma i pora na nũgũcex namexẽẽãxũ i ngẽma duũxũ. <sup>5</sup> Rũ dũcax, nangẽxma i ñuxre i duũxũgũ i nagu rũxĩnũẽxũ na ngũxchigaarũ ngunexũ rũ togũ i ngunexũãrũ yexera namexũ na nagu Tupanaxũ yacuẽxũũgũxũ. Rũ nangẽxma i togũ i duũxũgũ i nagu rũxĩnũẽxũ na guxũma i ngunexũgũ rũ nawũxiguxũ i Tupanapẽxewa. Natũrũ wũxichigũ i yixema rũ tanaxwexe i meã taãewa nũxũ tacuex na aixcũma Tupanapẽxewa namexũ i ngẽma taxũxũ rũ tixõxũ. <sup>6</sup> Rũ yĩxema duũxẽ ya tacũ rũ ngunexũ Tupanacex íxũxũchixe, rũ ngẽmaãcũ tanaxũ na ngẽma ngunexũgu tũrũ Corixũ ticuẽxũũxũcex. Rũ yĩxema namachi ngõxẽ, rũ ngẽmaãcũ tanangõx na tũrũ Corixũ ticuẽxũũxũcex, rũ Tupanana moxẽ taxã naxcex i ngẽma tangõxũ. Rũ yĩxema tama namachi ngõxẽ, rũ ngẽmaãcũ tanaxũ na tũrũ Corixũ ticuẽxũũxũcex, rũ tũma rũ ta Tupanana moxẽ taxã naxcex i ngẽma nabũ i tangõxũ. <sup>7</sup> Rũ ñuxma na ñoma i naãnewa imaxẽxũ, rũ taxũema tũgũcextama tamaxũ rũ ěxna tũgũcextama tayu. <sup>8</sup> Erũ ñuxma na imaxẽxũ, rũ tũrũ Coriarũ ngũchaũ na ixũgũxũcex nixĩ i imaxẽxũ. Rũ ngẽxguma iyuegu, rũ ngẽma rũ ta tũrũ Corimẽxewa nangẽxma. Rũ ngẽmaãcũ nũxũ tadau rũ woo imaxẽgu rũ ěxna woo iyuegu, rũ tũrũ Coriarũ duũxũgũ tixĩgũ, rũ namẽxwa tangẽxmagũ. <sup>9</sup> Rũ yemacex nixĩ ga nayuxũ ga Cristu rũ wenaxãrũ namaxũxũ na tũmaãrũ Cori yĩxũcex ga guxãma ga guxema yaxõgũxe ga marũ yuexe rũ guxãma ya yĩxema yaxõgũxe ya ñuxma rũ ta maxẽxẽ. <sup>10</sup> Rũ ngẽmacex Pa Chaueneẽx, ;rũ tũxcũũ i nũxũ quixuxũ i cueneẽ i yaxõxũ? Rũ cumax, Pa To i Chaueneẽx, ;rũ tũxcũũ i nũxũ cuxoxũ i cueneẽ? Erũ guxãtãma i yixema rũ Tupanapẽxewa tá tangugũ na nũma tũxũ nangugũxũcex rũ ngoxi ime rũ ěxna tama. <sup>11</sup> Erũ Tupanaãrũ ore i ũmatũxũwa rũ ñanagũrũ ya tũrũ Cori:

“Ngẽma aixcũma na chamaxũxũrũũ tá ta nixĩ i aixcũma guxũtãma i duũxũgũ chopẽxegu caxãpũxũgũxũ, rũ guxũtãma choxũ icuẽxũũgũxũ”, ñanagũrũ. <sup>12</sup> Rũ ngẽmaãcũ nũxũ tacuex na wũxichigũ i yixema rũ aixcũma tá Tupanapẽxewa na ingugũxũ na namaã nũxũ ixuxũcex na ñuxãcũ imaxẽxũ rũ tacũ na íxũxũ.

*Tama name i chixexŭgu cunanguxēē i cueneē i yaxōxŭ*

<sup>13</sup> Rŭ ngēmacèx nixī, Pa Chaueneēgŭx, i tama namexŭ na tamŭcŭgŭxŭ ixuechaŭ. Natŭrŭ narŭmemae nixī i nŭxŭ perŭxoe i guxŭma i tacŭ i peeneēgŭxŭ pecadugu yixēxŭ rŭ ēxna norŭ ōxŭ chixexēxŭ. <sup>14</sup> Choma nŭxŭ chacuèx rŭ nataxuma i ōna i Tupanapēxewa chixexŭ. Rŭ aixcŭmaxŭchi nŭxŭ chacuèx i ngēma erŭ tŕrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuarŭ duŭxŭ chixī, rŭ nŭma choxŭ nŭxŭ nacuèxēē i ngēma. Natŭrŭ ngēxguma chi texé nagu rŭxŭnŭgu na tama Tupanapēxewa namexŭ i tacŭ rŭ ōna na tangōxŭ, rŭ name nixī i noxtacŭma tama na tanangōxŭ ega nagu tarŭxŭnŭgu na tama namexŭ i ngēma. <sup>15</sup> Rŭ ngēxguma ngēma cungōxŭcèx tŭmaāēwa cunanguxēēgu ya cueneē, rŭ cuma nŭxŭ chixu rŭ tama aixcŭma tŭxŭ cungechaŭ. Rŭ tama name i ngēma cungōxŭgagu chixexŭgu tŭxŭ cunguxēē rŭ tŭxŭ icuyarŭtauxēē ya yixema cueneē ya Cristu tŭmacèx yuxe. <sup>16</sup> Rŭ ngēmacèx, woo cuxcèx namexgu i ngēma cuxŭxŭ, natŭrŭ tama name na cunaxŭamaxŭ ega ngēmacèx togŭ tá cuxŭ ixuxgu na pecadu yixŭ i ngēma cuxŭxŭ. <sup>17</sup> Rŭ ngēma Tupanapēxewa na imexŭcèx rŭ tama tacŭ rŭ ōna na ingōxŭ rŭ ēxna tacŭ rŭ axexŭ na ixaxŭxŭgagu nixī. Natŭrŭ napēxewa na imexŭcèx rŭ tanaxwèxe i Naāē i Ūnexŭārŭ ngŭxēēmaā meā tayanguxēē i ngēma Tupana naxwèxexŭ rŭ yigŭmaā itarŭngŭxmŭē rŭ aixcŭma tataāēgŭ napēxewa ya Tupana. <sup>18</sup> Rŭ yixema ngēmaācŭ Cristucèx maxŭxē, rŭ Tupana rŭ tŭmamaā nataāē, rŭ guxŭma i duŭxŭgŭ rŭ ta tŭmamaā nataāēgŭ. <sup>19</sup> Rŭ ngēmacèx, jngŭxā naxcèx tadaugŭ i guxŭma i nacŭma i mexŭ i yigŭmaā tŭxŭ rŭngŭxmŭēxēxŭ! ;Rŭ ngŭxā yigŭ tarŭngŭxēē na yexeraācŭ iyaexŭcèx i tŕrŭ ōwa rŭ Tupanaārŭ orewa! <sup>20</sup> Rŭ tama name i tacŭ rŭ ōna na cungōxŭgagu icuyanax-oxēē i Tupanaārŭ puracŭ i cueneēārŭ maxŭwa. Rŭ aixcŭma nixī i guxŭma i ōnagŭ i namexŭ i Tupanapēxewa. Natŭrŭ wŭxi i chixexŭ nixī ega ngēma ōna i ingōxŭgagu chixexŭgu nayixēēgu i taeneēgŭ. <sup>21</sup> Rŭ ngēmacèx tama name i cunangōx i namachi, rŭ ēxna cuyaxaxŭ ya binu, rŭ ēxna cunaxŭ i tacŭ i to, ega ngēmagagu chixexŭgu cunanguxēēgu i cueneē i yaxōxŭ. <sup>22</sup> Rŭ ngēxguma cuma nagu curŭxŭnŭgu na namexŭ na cunangōxŭ i ngēxŭrŭxŭmare i ōna, rŭ Tupanapēxewa rŭ name nixī i cuxicatama nŭxŭ cucuèx i ngēma. Rŭ tataāē ya yixema tŭmaāēwa nŭxŭ cuáxe na Tupanapēxewa namexŭ i ngēma taxŭxŭ. <sup>23</sup> Natŭrŭ ngēxguma wŭxie nagu rŭxŭnŭgu na tama namexŭ i Tupanapēxewa na tacŭ rŭ ōna na tangōxŭ, rŭ pemaā nŭxŭ chixu rŭ chixexŭ taxŭ ega tanangōxomagŭ, erŭ tŭmaāēwa nagu tarŭxŭnŭ na tama aixcŭma namexŭ i ngēma taxŭxŭ. Rŭ guxŭma i ngēma tŭmaāēwa nagu tarŭxŭnŭxŭ na nachixexŭ rŭ aixcŭma pecadu taxŭ ega tanaxŭamagu.

## 15

*Name nixī i cumŭcŭxŭ cutaāxēē*

<sup>1</sup> Rŭ yixema na iporaexŭ i tŕrŭ ōwa, rŭ name nixī i nŭxŭ tarŭngŭxēē i ngēma tamŭcŭgŭ i turaexŭ i norŭ ōwa. Rŭ tama name i yigŭguxicatama tarŭxŭnŭē rŭ tŕrŭcèxicatama tadaugŭ. <sup>2</sup> Natŭrŭ wŭxichigŭ i yixema rŭ name nixī i taeneēāxŭ tanangŭchaŭxēē na ngēmaācŭ nŭxŭ rŭngŭxēēxŭcèx na yexeraācŭ yaxōxŭcèx. <sup>3</sup> Yerŭ woo ga Cristu rŭ tama noxrŭtama ngŭchaŭ naxŭ. Natŭrŭ nayanguxēē ga yema Tupanaārŭ ore ga ñaxŭ: “Pa Chaunatŭx, rŭ ngēma duŭxŭgŭ i cuma guxchigagŭxŭ, rŭ chomaā nixī i naguxchigagŭxŭ”, ñaxŭ. <sup>4</sup> Rŭ guxŭma ga yema nuxcŭma ūmatŭxŭ ga Tupanaārŭ orewa, rŭ naxŭmatŭ na tŭxŭ nanguxēēxŭcèx na taguma nŭxŭ rŭxoexŭ ega woo tacŭ rŭ guxchaxŭ tŭxŭ ūpetŭgu. Rŭ yema Tupanaārŭ ore rŭ naxŭmatŭ na tŭxŭ nataāēxēēxŭcèx rŭ tŭxŭ nŭxŭ nacuèxēēxŭcèx na aixcŭma Tupanaārŭ ixŭgŭxŭ. <sup>5</sup> Rŭ Tupana nixī ya tŭxŭ rŭngŭxēēcŭ na yaxna namaā ixŭnŭēxŭcèx i guxŭma i guxchaxŭgŭ. Rŭ nŭma nixī i tŭxŭ nataāēxēēxŭ. Rŭ chanaxwae i nŭma ya Tupana pexŭ narŭngŭxēē na aixcŭma ngēma Cristu pexŭ naxwaxŭācŭma pemaxēxŭ. <sup>6</sup> Rŭ chanaxwèxe na ngēmaācŭ pemaxēxŭ na guxāma i

pema rü wüxigu nüxü picuèxüügüxücèx ya Tupana ya Nanatü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

*Duïxügü i tama Yudíugü ixígüxümaã nüxü nixu i ore i mexü*

<sup>7</sup> Rü ngēmacèx, yema Cristu pexü na dexürüü rü name nixi i wüxichigü meã pegü peyaxu na ngēmaãcü Tupanaxü yacuèxüügüxücèx i duïxügü. <sup>8</sup> Rü pemaã nüxü chixu rü Cristu núma naxü na Yudíugüxü yanangüxēèxücèx, na yemaãcü yanguxēèxücèx ga yema uneta ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigümaã nüxü yaxuxü ga Tupana. Rü yemaãcü ga Cristu rü tüxü nüxü nadauxēè na aixcümacü na yiixü ya Tupana rü aixcüma yanguxēèxü i ngēma norü uneta. <sup>9</sup> Rü yexgumarüü ta ga Cristu rü núma naxü naxcèx i ngēma duïxügü i tama Yudíugü ixígüxü na nümagü rü ta Tupanaxü yacuèxüügüxücèx naxcèx na poraãcü Tupanaãxü nangechaütümügüxü. Rü yemachiga nixi ga yema Tupanaãrü ore ga Dabí ümatüxü ga ñaxü:

“Rü ngēmacèx guxü i nachiuñecüāx i duïxügüpēxewa tá cuxü chicuèxü. Rü tá chorü wiyawa cuxü chataxēè”,

ñaxü. <sup>10</sup> Rü toxnamana i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Pa Duïxügü i Tama Yudíugü Ixígüxü, rü name nixi i pema rü wüxigu chorü duïxügü i Yudíugümaã petaãgü”,

ñanagürü. <sup>11</sup> Rü toxnamana, rü ñanagürü ta:

“Pa Duïxügü i Tama Yudíugü Ixígüxü, rü name nixi i nüxü picuèxüügü ya tórü Cori. Rü Pa Guxüma i Nachiuñecüāx i Duïxügüx, rü name nixi i penataxēè”,

ñanagürü. <sup>12</sup> Rü Ichaxía rü ta nanaxümatü rü ñanagürü:

“Rü Dabí nanatü ya Ichaíwa tá ne naxü i wüxi i nataa i tá Cristu ixixü. Rü nüma tá nixi i norü ãëxgacü yiixü i guxüma i ngēma duïxügü i tama Yudíugü ixígüxü. Rü ngēma duïxügü rü tá aixcüma nüxü nayaxögü rü tá ínananguxēègü na yimagagu Tupana nüxü rüngüxēègüxü”,

ñanagürü. <sup>13</sup> Rü ñuxma i pema na nüxü peyaxögüxü rü chanaxwèxe i poraãcü pexü nataãxēè ya yima Tupana ya pexü rüngüxēècü na meã Cristuxü ípenanguxēègüxücèx. Rü ngēmaãcü i Tupanaãe i Üünexü rü tá pexü naporaexēè na yexeraãcü Cristuxü ípenanguxēègüxücèx. <sup>14</sup> Pa Chaueneëgüx, meãma nüxü chacuèx na guxü i duïxügümaã pemecümaxü, rü aixcüma Tupanaxü na pecuáxü, rü aixcüma meãma pegü pixucuxëgüxü. <sup>15</sup> Natürü ñaã poperawa rü meãma pexcèx chanaxümatü i ñuxre i Tupanaãrü ucuxëgü, erü tama chanaxwèxe i nüxü ipeyarüngümaë. Rü tama chamuü na pexcèx chanaxümatüxü i ngēmachiga yerü Tupana nixi ga choxü mucü na pemaã nüxü chixuxücèx. <sup>16</sup> Rü nüma nixi ga choxü namuxü na Ngechuchu ya Cristuarü puracü chaxüxücèx i natanüwa i ngēma duïxügü i tama Yudíugü ixígüxü. Rü ngēma puracü ga nawa choxü namuxü nixi na ngēma duïxügümaã nüxü chixuxü i ore i mexü na Tupanaxütawa chanagagüxücèx, na wüxi i ãmare i Tupana namaã taãxü i ngēma duïxügü i Naãe i Üünexü imexëègüxü. <sup>17</sup> Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duïxü na chíxü, rü ngēmacèx chataãe namaã i ngēma puracü i Tupanaãxü chaxüxü. <sup>18-19</sup> Rü ñuxma rü yema Cristu chorü maxüwa üxüchigaxüxīcatama nixi i chixuxü. Rü nüma nixi ga choxü nangüxēèxü na Tupanaxütawa chanagagüxücèx ga yema duïxügü i tama Yudíugü ixígüxü, na nümagü rü ta Tupanaga naxīnüèxücèx. Rü yemaãcü chorü oremaã, rü chorü puracümaã, rü cuèxruügü ga taxü ga Tupana üxümaã, rü Naãe i Üünexüãrü poramaã Tupanaxütawa chanagagü ga yema duïxügü. Rü yemaãcü Yerucharéüwa rü guxüwama ñuxmata Ilíricuarü naãnewa meãma chayanguxēè na nüxü chixuxü ga yema ore i tüxü maxëxëèxü i Cristuchiga. <sup>20</sup> Rü yemaãcü chapuracü na nüxü chixuxücèx ga Tupanaãrü ore i mexü ga ngextá taguma ñuxgu Cristuchigaxü ínaxīnüèxüwa ga duïxügü. Yerü tama chanaxwèxe ga marü togü nüxü íxuxüwa rü duïxügü marü nüxü ícuáxüwa



nüxŭ na chixuxŭ ga yema ore. <sup>21</sup> Rŭ yemachiga nixŭ ga Tupanaärŭ ore ga Ichaxía ũmatŭxŭ ga ñaxŭ:

“Rŭ yíxema taguma Cristuchigaxŭ cuèxgŭxe, rŭ taguma nachigaxŭ ñnŭèxè, rŭ tá nüxŭ tacuèxgŭ i nachiga”, ñaxŭ.

*Pauru rŭ Dumawa naxŭxchaŭ*

<sup>22</sup> Rŭ yema toxnamana na chapuracŭxŭcèx nixŭ ga taxucŭrŭwa petanŭwa chaxŭxŭ woo muèxpŭxcŭnachirèx yéma chaxŭxchaŭ. <sup>23</sup> Natŭrŭ ñuxma na marŭ chanaguxèèxŭ i ngèma puracŭ i toxnamana, rŭ nagu charŭxŭnŭ na petanŭwa chaxŭxŭ. Yerŭ ñuxgumamatama nixŭ ga nagu charŭxŭnŭèchaxŭ na petanŭwa chaxŭxchaŭxŭ. <sup>24</sup> Rŭ ngèxguma Españawa chaxŭxgu, rŭ nagu charŭxŭnŭ na woe pexŭtagu íchidauxŭ. Rŭ nagu charŭxŭnŭ na ñuxre i ngunexŭ ngèxma petanŭgu charŭxŭxŭ. Rŭ wŭxi i chorŭ taèè tá nixŭ i ngèma. Rŭ ngèmawena rŭ chanaxwèxe i choxŭ perŭngŭxèè na Españawa chaxŭxŭcèx. <sup>25</sup> Natŭrŭ i ñuxma rŭ Yerucharéŭwa tá chaxŭ, na ngema chanangexŭcèx i ñuxre i díeru naxcèx i taeneègŭ i ngema ngèxmagŭxŭ. <sup>26</sup> Erŭ ngèma taeneègŭ i yaxŭgŭxŭ i Machedóniããnewa rŭ Acayaanewa ngèxmagŭxŭ, rŭ norŭ ngŭchaŭmaã nagu narŭxŭnŭè na ngŭxŭ nanutaquèxegŭxŭ i ñuxre i díeru na ngèmaãcŭ nüxŭ nangŭxèègŭxŭcèx i taeneègŭ i nüxŭ nataxuxŭ i Yerucharéŭwa ngèxmagŭxŭ. <sup>27</sup> Rŭ ngèma taeneègŭ i Machedóniãcŭãx rŭ Acayacŭãx rŭ norŭ me nixŭ na ngèmaãcŭ naxŭgŭãxŭ. Rŭ ngèma duŭxŭgŭ rŭ aixcŭma nüxŭ nangèxma i norŭ ngetanŭ i taeneègŭ i Yudíugŭtanŭwa. Erŭ ngèma taeneègŭ i Yudíugŭgagu nixŭ i ngèma togŭ i duŭxŭgŭtanŭwa nanguxŭ i Tupanaärŭ ore. Rŭ ñuxma rŭ name nixŭ i ngèma togŭ i duŭxŭgŭ rŭ norŭ ngèmaxŭmaã taeneègŭ i Yudíugŭ i yaxŭgŭxŭxŭ narŭngŭxèègŭ. <sup>28</sup> Rŭ ngèxguma chanaguxèègŭ i ngèma puracŭ, rŭ ngèxguma taeneègŭ i Yudíugŭna marŭ ngŭxŭ chaxŭxgu i ngèma díeru, rŭ Españawa tá chaxŭ. Rŭ ngèxguma ngema chaxŭxgu, rŭ tá woe pexŭtagu íchidau. <sup>29</sup> Rŭ nüxŭ chacuèx rŭ ngèxguma petanŭwa changuxgu, rŭ wŭxigu tá tataãègŭ, erŭ nŭma ya Cristu tá tüxŭ nataãèxèè i ngèxguma ngèmaãcŭ wŭxiwa ingèxmagŭgu. <sup>30</sup> Pa Chaueneègŭx, tŭrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu, rŭ ngèma na Naãèärŭ ngŭxèèmaã choxŭ pengechaŭxŭgagu pexŭ chacèèxŭ na Tupanana chauxcèx peçaxŭ i perŭ yumŭxèwa. Rŭ ngèmaãcŭ tá choxŭ perŭngŭxèè nawa i ñaã puracŭ i Tupana choxna ãxŭ. <sup>31</sup> ¡Rŭ Tupanana peça na choxŭ ínapoxŭxŭcèx nüxna i ngèma Yudíugŭ i Yudéaanewa ngèxmagŭxŭ i tama yaxŭgŭxŭ! ¡Rŭ nüxna peça naxcèx i ngèma taeneègŭ i yaxŭgŭxŭ i Yerucharéŭwa ngèxmagŭxŭ, na taãèãcŭma nayauxgŭãxŭcèx i ngèma díeru i ngema naxcèx changexŭ! <sup>32</sup> Rŭ ngèmaãcŭ ngèxguma Tupana naxwèxegu, rŭ taãèãcŭma petanŭwa tá changu, na wŭxigu pemaã chataãèxŭcèx. <sup>33</sup> Rŭ chanaxwèxe na pemaã inaxŭxŭ ya Tupana ya tüxŭ taãèxèècŭ. Rŭ ngèmaãcŭ yŭi.

## 16

*Pauru rŭ nüxŭ narŭmoxè ga yema duŭxŭgŭ ga yaxŭgŭxŭ ga Dumawa yexmagŭxŭ*

<sup>1</sup> Rŭ ñuxma na petanŭwa naxŭxchaŭxŭ i taeyèx i Febe, rŭ pemaã ngŭxŭ chixu rŭ wŭxi i taeyèx i mecŭ iyixŭ. Erŭ ngŭma rŭ nüxŭ irŭngŭxèè i ngèma yaxŭgŭxŭ i Chècréaarŭ íãnewa ngèxmagŭxŭ. <sup>2</sup> Rŭ chanaxwèxe i meã ngŭxŭ peyaxu, naegagu ya tŭrŭ Cori ya Ngechuchu, erŭ ngèma nixŭ i mexŭ na penaxŭxŭ namaã i guxŭma i yaxŭgŭxŭ. Rŭ chanaxwèxe i guxŭma i tacŭ i ngŭxŭ taxuxŭwa rŭ ngŭxŭ perŭngŭxèè, erŭ ngŭma rŭ poraãcŭ togŭxŭ irŭngŭxèè, rŭ choxŭ rŭ ta irŭngŭxèè. <sup>3</sup> ¡Rŭ nüxŭ perŭmoxègŭ i Prisila rŭ Aquiru! Rŭ nŭmagŭ rŭ chomŭcŭgŭ nixŭgŭ i Ngechuchu ya Cristuarŭ puracŭwa. <sup>4</sup> Rŭ nŭmagŭ rŭ ãucŭmaxŭwa nichocu na chauétŭwa nachogŭexŭcèx, na tama chayuxŭcèx ga chomax. Rŭ ngèmacèx moxè nüxna chaxã. Rŭ tama chaxicatama moxè naxcèx nüxna chaxã, natŭrŭ moxè nüxna naxãgŭ ta i guxŭma i taeneègŭ i yaxŭgŭxŭ i tama Yudíugŭ ixŭgŭxŭ. <sup>5</sup> ¡Rŭ nüxŭ perŭmoxègŭ ta i guxŭma i taeneègŭ i Aquirupatawa ngutaquèxegŭxŭ! ¡Rŭ

ngēxgumarūū ta nūxū perūmoxēgū ya chomūcū ya nūxū changechaūcū ya Epenétu! Rū nūma nixī ga nūxīra Cristuaxū yaxōōxū ga Áchiaanewa. <sup>6</sup> ;Rū ngīxū perūmoxēgū i María ga poraācū petanūwa Tupanaāxū puracūcū! <sup>7</sup> ;Rū nūxū perūmoxēgū i chautanūxūgū i Aūdrūnicu rū Yūniā ga wūxigu chomaā poxcuexū! Rū nūmagū nixī i yatūgū i aixcūma Tupana imugūxū i guxūma i yaxōgūxū nūxū ngechaūgūxū. Rū nūmagū rū nūxīra chauxūpa Cristuaxū nayaxōgū. <sup>8</sup> ;Rū nūxū perūmoxēgū ya Aūpriātu ya chomūcū ya nūxū changechaūcū ya chauxrūū tórū Coriaxū yaxōcū! <sup>9</sup> ;Rū nūxū perūmoxēgū ya Urubānu ya tomūcū ixīcū i Cristuarū puracūwa! ;Rū ngēxgumarūū ta nūxū perūmoxēgū ya Estaqui ya nūxū changechaūcū! <sup>10</sup> ;Rū nūxū perūmoxēgū ya Apere ya aixcūma tūxū nūxū dauxēēcū na ñuxācū Cristuaxū yaxōōxū! ;Rū ngēxgumarūū ta nūxū perūmoxēgū i Aritūburutanūxūgū! <sup>11</sup> ;Rū nūxū perūmoxēgū i chautanūxū i Erudiū! ;Rū ngēxgumarūū ta nūxū perūmoxēgū i Narsíchutanūxū i tórū Coriaxū yaxōgūxū! <sup>12</sup> ;Rū ngīxū perūmoxēgū i Trifena rū Trifocha! Rū ngīmagū rū tórū Coriaxū ipuracūe. ;Rū ngēxgumarūū ta ngīxū perūmoxēgū i taeyèx i Péchida i ngīxū ingechaūgūcū! Rū ngīma rū marū poraācū tórū Coriaxū ipuracū. <sup>13</sup> ;Rū nūxū perūmoxēgū ya Rufu ya aixcūma meā tórū Coriaxū yaxōcū! ;Rū ngēxgumarūū ta ngīxū perūmoxēgū i naē ga chauerūū chomaā ixīcū! <sup>14</sup> ;Rū nūxū perūmoxēgū i Achícritu, rū Peregúte, rū Erme, rū Patroba, rū Erma, rū guxūma i togū i taeneēgū i natanūwa ngēxmagūxū! <sup>15</sup> ;Rū nūxū perūmoxēgū ta i Firórugu, rū Yúria, rū Neréu, rū naēyèx, rū Oripa, rū guxūma i togū i taeneēgū i yaxōgūxū i natanūwa ngēxmagūxū! <sup>16</sup> Rū chanaxwèxe i pegū pengechaūgūācūma pegū perūmoxēgū i wūxichigū. Rū guxūma i ngēma yaxōgūxū i toxnamana ngēxmagūxū, rū pexū narūmoxēgū. <sup>17</sup> Pa Chaueneēgūx, pexū chacèèxū na pegūna pedaugūxūcèx nūxna i ngēma duūxūgū i pexū itoyechaūxū rū chixexūgu pexū yixēēgūchaūxū. Erū ngēma duūxūgūarū nguxēētae rū tama namaā nawūxigu i ngēma nguxēētae ga noxri peyaxgūxū ga yexguma noxri peyaxōgūgu. Rū name nixī i noxtacūma nūxna pixīgachi i ngēma duūxūgū rū tama natanūgu pexāgū. <sup>18</sup> Erū ngēma duūxūgū rū tama tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuarū ngūchaū naxūgū, natūrū noxrūtama ngūchaū nixī i naxūgūxū. Rū ore i tauxchaxūgūmaā nayaxucuxēgū i duūxūgū, rū ngēmaācū nana-womūxēēgū i ngēma duūxūgū i tama meā nūxū cuèxgūxū. <sup>19</sup> Rū guxūma i duūxūgū nūxū nacuèxgū na aixcūma meā Tupanaga pexīnūēxū i pemax. Rū ngēmacèx pemaā chataāē i chomax. Rū chanaxwèxe na meā nūxū pecuāxū i tacū nixī i mexū i Tupanapēxewa na penaxūxūcèx i ngēma. Natūrū ngēma Tupanapēxewa chixexū, rū ;nūxna pixīgachi na tama nagu peyixūcèx! <sup>20</sup> Rū ngēxguma ngēmaācū meā pemaxēgu rū nūma ya Tanatū ya Tupana ya tūxū taāēxēēcū rū tá pexū naporaexēē na aixcūma nūxū perūyexeraxūcèx i Chataná. Rū chanaxwèxe i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pemaā inarūxāūx rū pexū narūngūxēē. <sup>21</sup> Rū pexū narūmoxē ya Timutéu ya chomūcū ixīcū i Tupanaārū puracūwa. Rū ngēxgumarūū ta pexū narūmoxēgū i chautanūxūgū i Dúchiu, rū Yachóū rū Sochípatru. <sup>22</sup> Rū choma i Téchiu na chanaxūmatūxū i ñaā popera, rū choma rū ta pexū charūmoxē naegagu ya tórū Cori. <sup>23</sup> Rū pexū narūmoxē ta ya Gayu ya napatawa changēxmacū. Rū nūma rū inanaxā ya daa napata na nawa nangutaquēxegūxūcèx i guxūma i yaxōgūxū. Rū ngēxgumarūū ta pexū narūmoxēgū i Eratu i daa ñāneārū dīēruarū dauruū ixīxū, rū taeneē i Cuartu. <sup>24</sup> Rū chanaxwèxe i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narūngūxēē i guxāma i pemax. Rū ngēmaācū yīi.

*Pauru rū Tupanaxū yacuèxūūācūma nanaguxēē i norū popera*

<sup>25-26</sup> ;Rū ñuxmax, rū ngīxā nūxū ticuèxūgū ya Tanatū ya Tupana! Rū nūma nūxū nangēxma i pora na pexū naporaexēēxūcèx na meā peyaxōgūamaxūcèx i ngēma norū ore i tūxū maxēxēēxū tamaā nūxū ixuxūrūū. Rū ngēma nixī i ore i guxūwama nūxū chixuxū rū namaā changūxēētaexū i Ngechuchu ya Cristuchiga. Rū ngēmatama ore i Cristuchiga rū taxchaxwa naxēxūgu ga noxrix, natūrū i ñuxma ya Tupana rū marū tūxū

nūxŭ nacuèxēē i ngēma. Rū nuxcūma tauta naāne ūxgu rū Tupanaxīcatama nūxŭ nacuèx ga yema, natürü i ñuxma rū norü orearü uruūgü ūmatūxŭ ga orewa taxcèx nanangoxēē. Rū ngēma ore rū namaā nawūxigu ga yema ore ga nuxcūma nūxŭ yaxuxŭ ga Tupana ya guxūguma maxēchacū. Rū ñuxma ya Tupana rū guxūwama nanamugü i norü orearü uruūgü na guxŭ i duūxūgūmaā nūxŭ na yaxugüexūcèx i ngēma ore i Cristuchiga na nūxŭ yaxōgüāxūcèx rū naga na naxīnūēxūcèx. <sup>27</sup> Rū nūma ya Tupana rū nūxīcatama nixī i Tupana yīxŭ, rū nūxīcatama nixī i guxūxŭ nacuáxŭ. ¡Rū ñuxmax, rū ngīxā guxūguma nūxŭ tikuèxūūgü, erü Nane ya Ngechuchu ya Cristu rū poraācü tūxŭ narūngūxēē! Rū ngēmaācü yīī.

Rū nuāma pexna,  
Pauru

## NÜXĪRAÜXÜ GA POPERA GA CORĪTIUCŪĀX GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

*Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Corĭtiuarü ĩānewa yexmagüxü*

1-2 Pa Chaueneēgü i Corĭtiucŭāxgüx, choma i Pauru nixĭ i Tupana yaxuxü norü ngüchaxümaā na Ngechuchu ya Cristu norü puracüwa choxü namuxüçèx. Rü choma rü namaā i taeneē i Chótene nixĭ i pexü tarümōxēgüxü rü pexcèx tanaxümatüxü i ñaā popera. Pa Chaueneēgü ya Tupanaārü Ixĭgüxex, pema rü marü Tupanapēxewa pixüüne yerü Ngechuchu ya Cristu marü pexü nixüünexēē. Rü Tupana rü marü pexü nade na norü duüxügü pixĭgüxüçèx wüxigu namaā i guxüma i ngēma duüxügü i guxüwama tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxü icuèxüügüxü. Rü nüma ya Ngechuchu ya tórü Cori ixĭcü, rü ngēma duüxügüarü Cori ta nixĭ. <sup>3</sup> Rü chanaxwèxe ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu norü ngechaxügagu poraäcü pexü narüngüxēē rü pexü nataāēxēē.

*Tupana tüxü narüngüxēē erü Cristuarü duüxügü tixĭgü*

<sup>4</sup> Rü taguma nüxü charüchau na Tupanana moxē pexcèx chaxāxü. Rü moxē nüxna chaxā naxcèx i ngema ngüxēē i Ngechuchu ya Cristugagu Tupana pexna āmarexü. <sup>5</sup> Yerü Cristugagu Tupana pexna nanamu ga Naāxē i Üünexü na pemaxā inaxāüxüçèx. Rü pexna nanaxā ga norü ore, rü naétü pexü nanatauxchaxēē na nüxü pecuáxüçèx na ñuxü ñaxüchiga yixĭxü. <sup>6</sup> Rü yemaäcü yexguma nüxü pexĭnüēgu ga yema ore ga Cristuchiga rü aixcüma peyaxōgü. <sup>7</sup> Rü ngēmacèx i ñuxma na ípenanguxēēxü na wena táxarü núma naxüxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rü Tupana pexna nanaxā i taxü i cuèx na taxuüma pexü taxuxüçèx na naxcèx pemaxēxü. <sup>8</sup> Rü ngēmaäcü tá pexna nadau ya Tupana ñuxmatáta nagü i naāne, rü guxügutáma pexü naporaexēē na aixcüma peyaxōgüamaxüçèx rü naxcèx pemaxēxüçèx, na taxúema chixexümaā pexü ixugüxüçèx i ngēxguma wenaxārü núma naxüxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. <sup>9</sup> Rü Tupana rü guxüguma nayanguxēē i norü uneta. Rü nüma nixĭ ga pexü nadexü na aixcüma Nane ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristumücügü pixĭgüxüçèx.

*Nügü nitoye ga yema yaxōgüxü*

<sup>10</sup> Pa Chaueneēgüx, tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pexü chacèxü na wüxigu pegümaā perüxĭnüēxü rü tama pegü pitoyexüçèx. Rü name nixĭ i aixcüma pegü pengechaügü rü aixcüma wüxigutama perüxĭnüē i peāewa. <sup>11</sup> Pa Chaueneēgüx, pemaā nüxü chixu i ngēma ore, yerü Croétanüxütanüwa nüxü chacuáchiga ga pegümaā na penuēxü, rü tama aixcüma wüxigu na perüxĭnüēxü. <sup>12</sup> Rü pemaā nüxü chixu i ngēma erü ñuxre i pema rü ñaperügügü:

“Choma rü Pauruwe charüxü”, ñaperügügü. Rü togue rü:

“Choma rü Aporuwe charüxü”, ñaperügügü. Rü togue rü:

“Choma rü Pedruwe charüxü”, ñaperügügü. Rü togue rü:

“Choma rü Cristuwe charüxü”, ñaperügügü. <sup>13</sup> ¿Rü ñuxäcü nixĭ i ngēma? ¿Pexcèx rü Cristu rü marü niyauxye? ¿Éxna pema nüxü pecuèxgu rü choma i Pauru chiĭxü ga curuchawa pexcèx chipotaxü rü chayuxü? ¿Rü éxna pema nüxü pecuèxgu rü chauégagu yiĭxü ga ípebaiüxü? <sup>14</sup> Rü Tupanana moxē chaxā, yerü taxúema pexü íchabaiüxēē ga pemax. Rü Crispu rü Gayuxicatama nixĭ ga íchabaiüxēēxü. <sup>15</sup> Rü ngēmacèx taxucürüwa texé tügü tixu na chauégagu ítabaiexü. <sup>16</sup> Rü yemaäcü aixcüma íchanabaiüxēē ga Estéfanatanüxügü ta, natürü chauxcèx rü taxúema ga togue tüxü íchabaiüxēē. <sup>17</sup> Yerü nüma ga Cristu rü tama choxü namu ga duüxügüxü na íchabaiüxēēxüçèx, natürü choxü namu na duüxügümaā nüxü chixuxüçèx i norü ore i mexü i tüxü maxēxēēxü. Rü

nanaxwèxe i tauxchaxŭ i oremaã nüxŭ chixu i ngēma ore. Erü ngëxguma chi ñoma nüxŭ cuèxüchixŭrüü nüxŭ chixuxgu i ngēma ore, rü ngürüachi i duŭxŭgü rü tá chauguama narüxñüē rü tá nüxŭ inayarüngümaē na Cristu yŭxŭ ga tüxŭ maxëxëcŭ ga yexguma curuchagu nayuxgu.

*Cristuwa nixŭ ga Tupana inawéxŭ ga norü pora rü norü cuèx*

<sup>18</sup> Rü ngēma ore na ñuxãcü tórü pecaducèx curuchagu nayuxŭ ga Cristu, rü wüxi i natücèxmamare nixŭ naxcèx i ngēma duŭxŭgü i poxcuwa ìxŭ. Natürü yixema na Tupana tüxŭ maxëxëxŭ, rü nüxŭ tacuèx na ngēma ore rü Tupanaärü pora yŭxŭ. <sup>19</sup> Erü norü ore i ümatüxŭwa rü ñanagürü ga Tupana:

“Rü tá ichayanaxoxëē i guxŭma i norü cuèx i ngēma duŭxŭgü i nüxŭ cuèxüchigüxŭ. Rü tá nüxŭ chaxo i ngēma duŭxŭgüarü cuèx”,

ñanagürü. <sup>20</sup> Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgŭx, ¿Tupanapëxewa rü tacüwa namexŭ i ngēma duŭxŭgü i poraãcü nüxŭ cuèxüchixŭ? ¿Rü tacüwa namexŭ i ngēma duŭxŭgü i Moïché ümatüxŭ i mugüwa nguxëētaegüxŭ? ¿Rü tacüwa namexŭ i ngēma duŭxŭgü i meã nüxŭ cuèxgüxŭ i ñoma i naãneärü cuächigagu na yadexagüxŭ? Erü guxŭma i ngēma cuèx i duŭxŭgü nagu rüxñüëxŭ rü Tupanacèx rü taxuwama name. <sup>21</sup> Natürü nüma ya Tupana ya guxŭxŭma cuácü, rü tama nanaxwèxe na ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgüarü cuágagu na yŭxŭ i naxütawa nangugüxŭ i nümagü. Natürü nanaxwèxe na ngēma norü ore i mexügagu na yŭxŭ i namaxëxëãxŭ i ngēma duŭxŭgü i yaxögüxŭ woo togücèx rü natücèxmamare yixŭgu i ngēma ore. <sup>22</sup> Ngēma Yudíugü rü nüxŭ nadaugüchaŭ i cuèxruŭgü i Tupanaärü poramaã üxŭ. Rü ngēma Griégugü rü naxcèx nadaugü i ñoma i naãneärü cuèx. <sup>23</sup> Natürü ngēma ore i toma nüxŭ tixuxŭ, rü Cristu ga curuchawa ipotacüchiga nixŭ. Rü ngēma ore rü naãëwa nangux i ngēma Yudíugü. Rü ngēma duŭxŭgü i tama Yudíugü ixŭgüxŭcèx rü wüxi i natücèxmamare nixŭ. <sup>24</sup> Natürü ngēma duŭxŭgü i Tupana dexŭ i Yudíugü rü éxna tama Yudíugü ixŭgüxŭ rü ngēma duŭxŭgüçèx Tupana inanawëx i norü pora rü norü cuèx ga yexguma pecaducèx nayuxgu ga Cristu. <sup>25</sup> Rü yema Tupana üxŭ ga yexguma nayuxgu ga Cristu rü muxŭma i duŭxŭgüçèx rü wüxi i ngëãemare nixŭ. Natürü ngēma Tupana nagu rüxñüxŭ rü guxŭma i ñoma i naãnecŭãx i duŭxŭgüarü cuèxarü yexera nixŭ. Rü yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu rü muxŭma ga duŭxŭgüçèx rü natura ga Tupana ga yexguma. Natürü yexguma nixŭ ga inawéãxŭ ga ñuxãcü guxŭ i duŭxŭgüarü yexera na naporaxüchixŭ. <sup>26</sup> Pa Chaueneëgŭx, name nixŭ i nagu perüxñüē na ñuxãcü Tupana pexŭ dexŭ na norü duŭxŭgü pixŭgüxŭcèx. Rü noxretama pixŭgü na nüxŭ pecuèxüchixŭ ega duŭxŭgü pexŭ ngugügu, rü noxretama pixŭgü na ãëxgacügü pixŭgüxŭ, rü noxretama pixŭgü i ngēma itaarü dïëruãxütanüxŭ pixŭgüxŭ. Natürü woo ngēma na pixŭgügu rü Tupana rü pexŭ nade na norü duŭxŭgü pixŭgüxŭcèx. <sup>27</sup> Rü Tupana nanade ga yema duŭxŭgü ga togü ga duŭxŭgü nüxŭ ixuxgu rü taxuŭma icuáxŭ. Rü yemaãcü nanaxü ga Tupana na naxãneëxëãxŭcèx i ngēma duŭxŭgü i nüxŭ icuèxüchixŭ. Rü Tupana nanade ga yema duŭxŭgü ga togü nüxŭ ixuxgu rü turaexŭ. Rü yemaãcü nanaxü ga Tupana na naxãneëxëãxŭcèx i ngēma duŭxŭgü i poraexŭ. <sup>28</sup> Rü Tupana nanade ga yema duŭxŭgü ga togü nüxŭ oexŭ, rü ñoma i naãnewa taxuŭma ixŭgüxŭ. Rü yemaãcü Tupana nanaxãneëxëē i ngēma duŭxŭgü i ñoma i naanewa norü ngemaxŭgümaã nügü icuèxüügüxŭ. <sup>29</sup> Rü ngēmacèx taxucürüwama texé tügü ticuèxüŭ i Tupanapëxewa. <sup>30</sup> Rü nümatama ga Tupana nixŭ ga Ngechuchu ya Cristuarü duŭxŭgüxŭ pexŭ yaxŭgüxëxŭ. Rü tatanüwa nanamu ga Cristu na nüma tüxna naxããxŭcèx i cuèx i aixcüma ixŭxŭ, rü pecaduwa tüxŭ ìnanguxŭxëxŭcèx. Rü nüma ya Cristu nixŭ i tüxŭ namaxëxëxŭ rü tüxŭ yamexëëgüxŭ na aixcüma ixüünexŭcèx napëxewa ya Tupana. <sup>31</sup> Rü ngēmacèx i Tupanaärü ore i ümatüxŭwa rü ñanagürü:

“Rü ngëxguma texé tügü icuèxüüchaŭgu rü name nixŭ i tórü Corixŭ ticuèxüŭ”, ñanagürü.

## 2

*Cristu ga curuchawa ipotacūchiga*

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgūx, yexguma noxri petanūwa chaxūxgu na pemaã nūxū chixuxūcèx ga Tupanaārū ore i aixcūma ixīxū i Cristuchiga, rū tama ñoma nūxū cuèxūchixūrūūācūma pemaã chidexa, rū tama ore ga guxchaxūmaã nixī ga pemaã nūxū chixuxū. <sup>2</sup> Yerū yexguma petanūwa chayexmagu, rū Cristuchigaxūxīcatama nixī ga pemaã chixuxū. Rū taxuūma ga tacū ga togu charūxīnū. Rū yemaācū Ngechuchu ya Cristu ga curuchawa ipotacūguxicatama nixī ga charūxīnūxū. <sup>3</sup> Rū yexguma petanūwa changuxgu rū nūxū chadau ga taxū ga guxchaxūgū ga petanūwa, rū yemacèx poraācū chaxoegaāē rū Tupanapewa chorū muūmaã chidurux. <sup>4</sup> Rū yexguma pemaã chideaxgu rū pemaã nūxū chixuxgu ga Tupanaārū ore, rū tama ñoma nūxū cuèxūchixūrūūācūma pemaã nūxū chixu na yemaācū pexū chanangūchaūxēēxū na peyaxōgūxūcèx. Natūrū Tupanaāē i Üünexūārū ngūxēēmaã rū Tupanaārū poramaã nixī ga pexū chanangūchaūxēēxū. <sup>5</sup> Rū yemaācū Tupanaārū poramaã pemaã nūxū chixu ga yema ore na Tupanagagu yīxū na nūxū peyaxōgūxū, rū tama ñoma i naānecūāx i duūxūgūarū cuágagu na yīxū.

*Tupana rū Naāē i Üünexūwa nūgū tūxū nacuèxēē*

<sup>6</sup> Natūrū pemaã nūxū chixu, rū ngēxguma natanūwa changēxmagu i ngēma duūxūgū i marū meāma yaxōgūxū, rū ngēxguma nixī i chanangūxēēxū i ngēma aixcūma Tupanaārū cuèx i üünexū. Natūrū ngēma cuèx rū tama ñoma i naānewa ne naxū, rū bai i ñoma i naāneārū āēxgacūgū i paxa tá iyarūxoxūwa ne naxū. <sup>7</sup> Natūrū ngēma cuèx rū Tupanawa nixī i ne naxūxū. Rū ngēma cuèx nixī ga noxri tauta naāne ūxgu Tupanaxīcatama nūxū cuáxū ga na ñuxācū tá tūxna naxāāxū i maxū i taguma gúxū. <sup>8</sup> Natūrū yema Tupana nagu rūxīnūxū, rū taxuūma ga ñoma ga naānecūāx ga āēxgacū nūxū nacuèx. Yerū yexguma chi aixcūma nūxū nacuèxgūgu ga yema Tupana nagu rūxīnūxū rū tāū chima curuchawa nayapotagū ga guma mecū ya tórū Cori. <sup>9</sup> Rū ngemachiga nixī i Tupanaārū ore i ümatūxūwa i ñaxū:

“Rū ngēma duūxūgū i Tupanaxū ngechaūgūxūcèx, rū nūma nanamexēē i tacū i taxúema nūxū dauxū, rū taguma texé nūxū īnūxū, rū bai i texé nagu rūxīnūxū”, ñaxū. <sup>10</sup> Rū ngēma Tupana mexēēxū naxcèx i ngēma duūxūgū i nūxū ngechaūgūxū, rū ñuxma rū tūxū nūxū nacuèxēē i ngēma, yerū nūma nanamu ga Naāē i Üünexū na taxcèx nangoxēēāxūcèx. Rū ngēma Naāē i Üünexū rū guxūxūma nacuèx, rū èixrūxū i ngēma Tupanaxīcatama nūxū cuáxū rū ta nūxū nacuèx. <sup>11</sup> Rū duūxūgūtanūwa rū ¿texé nūxū tacuèx na tacūgu naxīnūxū i wūxi ya yatū? Rū naāēxīcatama nixī i nūxū cuáxū i ngēma nagu naxīnūxū i ngēma yatū. Rū ngēxgumarūū ta Tupanaāē i Üünexūxīcatama nixī i nūxū cuáxū na tacūgu naxīnūxū ya Tupana. <sup>12</sup> Rū yixema rū tama ñoma i naānecūāx i naāē nixī ga iyauxgūxū. Natūrū tanayauxgū i ngēma Naāē i Üünexū ga Tupana taxcèx nūma muxū na aixcūma nūxū icuáxūcèx i guxūma i ngēma mexūgū ga Tupana norū ngechaūmaã tūxna āmarexū. <sup>13</sup> Rū ñuxma na pemaã nūxū tixuxū i ngēmachiga, rū Tupanaāē i Üünexū toxna āxū i oremaã nixī i pemaã nūxū tixuxū. Rū tama ore i torū cuèxwa tayaxuxūmaã nixī i pemaã nūxū tixuxū. Rū ngēmaācū nūxū tixu i Tupanaāē i Üünexūārū ore namaã i ngēma duūxūgū i aixcūma Tupanaāē nawa ngēxmagūxū. <sup>14</sup> Rū texé ya tama Tupanaāē i Üünexū tūmawa ngēxmaxē, rū taxucūrūwa tanayaxu i ngēma Tupanaāē i Üünexū tūxū ngūxēēxū, erū tūmacèx ya yixema duūxū rū natūcèxmamare nixī. Rū tama nūxū tacuèxéga erū yixema Tupanaāē i Üünexū tūmawa ngēxmaxēxīcatama tixī ya nūxū cuáxe na tanangugūxū na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma Tupanaāē i Üünexū tūxū ngūxēēxū. <sup>15</sup> Rū yixema duūxū ya Tupanaāē i Üünexū tūmawa ngēxmaxē, rū meā tanangugū i guxūma. Natūrū ngēma togū i duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū, rū

taxucürüwama tümaârü maxüxü nangugü ya yixema duüxë ya aixcüma Tupanaãë tümawa ngëxmaxë. <sup>16</sup> Erü Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“¿Texé nüxü tacuèx na tacügu naxĩnüxü ya tórü Cori? ¿Rü texé nüxü tacuèx na Tupanaxü taxucuxëxü?”

ñanagürü. Natürü yixema nixĩ i aixcüma nüxü icuáxü i ngëma Cristu nagu rüxĩnüxü.

### 3

#### *Pauru rü Aporu rü wüxigu Tupanaãxü napuracüe*

<sup>1</sup> Pa Chaueneëgüx, yexguma noxri petanüwa changuxgu, rü taxucürüwa ngëma duüxügü i Tupanaãë nawa ngëxmaxümaã chidexaxürüüãcü pemaã chidexa. Natürü ñoma i naãnecüãx i tama Tupanaxü cuëxgüxümaã chideaxgurüü nixĩ ga pemaã chidexaxü. Yerü pema rü yexwacëx, peyaxögü ga yexguma, rü yemacëx yexwacëx yaxögüxümaã chideaxürüüãcü pemaã nüxü chixu ga Cristuchiga. <sup>2-3</sup> Rü tauxchaxü ga oremaã pexü changüexëë, ngëxgumarüü i wüxi i õxchana ega noxri nabuxgu rü naëgünenixü ya tauxchaãcü yaxaxüne nüxna taxã. Rü yemaãcü tauxchaxü ga oremaã pemaã nüxü chixu ga Tupanaârü ore ga noxrix, yerü taxucürüwa nüxü pecuèxéga ga Tupanaârü ore ga guxchaxü. Rü ñuxma rü ta tama nüxü pecuèxéga i Tupanaârü ore i guxchaxü, erü ñoma tama yaxögüxü i duüxügürüütama pemaxë. Rü dücax, ngëxguma ñuxma rü ta pixãuxãchiwëxegu rü pegümaã penuëgu, rü ngëmawa nangox na ngëma tama yaxögüxürüüãcüta nagu perüxĩnüëxü rü ñoma i naãnecüãxrüüãcüta naga pemaxëxü.

<sup>4</sup> Rü ngëxguma petanüwa wüxie ñágügu rü:

“Choma rü Pauruwe charüxü”, ñágügu, rü togue rü:

“Choma rü Aporuwe charüxü”, ñágügu, rü ngëmawa nüxü tacuèx na ngëma duüxügü i tama yaxögüxürüüãcüma na pemaxëxü. <sup>5</sup> Rü ngëxguma meã nagu rüxĩnüëgu, ¿rü tacü chixĩ i choma i Paurux? rü ¿tacü nixĩ i nüma i Aporux? Toma rü Tupanaârü duüxügümare tixigü, rü togagu nixĩ ga nüxü peyaxögüxü ga tórü Cori ya Ngechuchu. Rü wüxichigü ga toma rü tanaxü ga yema puracü ga tórü Cori toxna äxü. <sup>6</sup> Rü chauxütawa nixĩ ga nüxü pexĩnüëxü rü peyaxögüxü ga Tupanaârü ore ga noxrix. Rü Aporu nixĩ ga pexü rüngüxëëcü na yexeraãcü meã peyaxögüxü ga yema ore. Natürü Tupana nixĩ ga pexü maxëxëëcü. <sup>7</sup> Rü ngëmacëx woo yixema tüxira duüxügümaã nüxü ixuxe i Tupanaârü ore rü woo yixema wixwena yexeraãcü duüxügüxü ngúexëxë, rü taxuüma tixigü. Natürü Tupana nixĩ ya guxüma ücü, erü nüma nixĩ i duüxügüxü namaxëxëëxü. <sup>8</sup> Rü ngëmaãcü ya yixema tüxira duüxügümaã nüxü ixuxe i Tupanaârü ore, rü yixema wixwena yexeraãcü duüxügüxü ngúexëxë rü tawüxigumare i ngëma puracüwa. Natürü Tupana rü tá tüxü nanaxütanü i tümaârü puracü ya wüxichigü ngëxgumarüü na ñuxãcü tanaxüxü i ngema puracü. <sup>9</sup> Rü ngëmaãcü i toma rü wüxigu Tupanaãxü tapuracüe. Rü ngëmaãcü nixĩ i perü maxüwa napuracüxü ya Tupana na nüma nanaxwëxexüãcüma pixigüxüçëx. <sup>10</sup> Rü choma nixĩ ga Tupana choxü muxü na chaxira pemaã nüxü chixuxüçëx ga Cristuchiga. Rü togü nixĩ ga chowena yexeraãcü pexü ngúexëëxü. Natürü guxãma ya texé ya naxüxe i ñaã puracü rü name nixĩ i taxuãë na meã tanaxüxüçëx. <sup>11</sup> Rü ñaã puracü rü Ngechuchu ya Cristuwa nixĩ ga inaxügüxü, rü ngëmacëx taxucürüwama texé tayangucuchixëë i to i tüxü maxëxëëxü. <sup>12</sup> Rü ñuxma na norü puracü ixüxü i wüxichigü i yixema, rü tanaxwëxe i taxuãë na aixcüma meã naxüxü i ngëma. Erü yixema aixcüma meã naxüxe i norü puracü, rü ñoma wüxi i İpataarü üruü i uirumü rü dïërumü rü nuta i mexëchixümaã üpataxürüü tixĩ. Natürü yixema tama aixcüma meã naxüxe i ngëma Cristuarü puracü rü ñoma İpataarü üruü i chixexü i naĩ rü naĩxätü rü dexnemenëxãmaremaã üpataxürüü tixĩ. <sup>13</sup> Natürü ngëxguma naguxgu i naãne, rü tá nangox na ñuxãcü naxüãxü i Tupanaârü puracü i wüxichigü i duüxü. Erü ngëma ngunexügu rü tá nangëxma ya üxü ya taxüchine. Rü ñoma tacü üxüwa iguxürüü tá nixĩ i Tupana nüxü na üxü i wüxichigü i duüxüârü puracü na nüxü nacuáxüçëx ngoxi aixcüma

name rü ěxna tama. <sup>14</sup> Rü yíxema aixcūma meã naxúxe i Cristuarü puracü, rü yima ĩpata ya taixüne ya tama üxūmaã ixaxūnerüŭ tá nixĩ i ngēma tūmaārü puracü. Rü tá Tupanaxūtawa tanayaxu i tūmaārü natanü naxcèx i ngēma taxüxü. <sup>15</sup> Natürü yíxema tama aixcūma meã naxúxe i ngēma puracü, rü yima ĩpata ya tama taixüne ya üxūmaã ixaxūnerüŭ tá nixĩ i ngēma tūmaārü puracü. Rü tá ngēxma inayarüxomare i guxūma i ngēma taxüxü. Rü tüxicatama tãütáma tixa ñoma wüxi i duüxü i üxüemawa iyagoxürüŭ. <sup>16</sup> ¿Tama ěxna nüxü pecuèx i pema rü Tupanapata na pixĩgüxü, rü ngema Naãe ya Tupana rü pewa na namaxüxü? <sup>17</sup> Rü ngēxguma texé pexü chixetanüxēegu, rü Tupana tá tüxü napoxcu, erü Tupanapata ya nawa namaxüne rü naxüüne. Rü pematama nixĩ ya yima Tupanapata na pixĩgüxü. <sup>18</sup> Tama name i texé tügütama tawomüxēē. Rü ngēxguma petanüwa texé tügügu rüxĩnügu na wüxi i duüxü i nüxü cuáxe na tiixü i ñoma i naãnewa, rü name nixĩ i ñoma taxuüma tacuáxürüŭ tügü tixixēē. Rü ngēxguma tá nixĩ i wüxi i duüxü i aixcūma nüxü cuáxe tá tiixü. <sup>19</sup> Erü ñoma i naãneärü cuèx rü wüxi i ngēãēmare nixĩ i Tupanacèx. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngēma duüxügü i nügügu rüxĩnüèxü na nüxü cuèxüchigüxü yĩxü, rü norü cuèxgutama İnanatüexēē ya Tupana”,

ñanagürü. <sup>20</sup> Rü toxnamana i Tupanaärü orewa rü ñanagürü ta:

“Törü Cori ya Tupana rü nüxü nacuèx na taxuwama namexü i ngēma norü ĩnü i ngēma duüxügü i ñoma i naanewa cuèxwa ngugüxü”,

ñanagürü. <sup>21</sup> Rü ngēmacèx tama name i texé tügü ticuèxüxü ega duüxügüarü cuèxwamare tarüxüxgu. Erü Tupana rü marü pexna nanaxã i guxūma na pexrü yĩxüçèx. <sup>22</sup> Rü ngēmacèx i choma i Pauru, rü taeneē ya Aporu, rü taeneē ya Pedru, rü ñoma i naãne, rü torü maxü, rü torü yu, rü ñomatama i ngunexü, rü moxüärü ngunexü, rü guxūma i ngēma rü pexrü nixĩ. <sup>23</sup> Rü pematama rü Cristuarü pixĩgü. Rü Cristu rü Tupanaärü nixĩ.

## 4

### *Yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüärü puracüchiga*

<sup>1</sup> Rü ngēmacèx tanaxwèxe i tomaã nagu perüxĩnüē na Cristuarü puracütanüxümare na tixĩgüxü. Rü nüma nixĩ i toxü namuxü na pexü tangúexēèxüçèx ga yema ore ga noxri Tupanaxĩcatama nüxü cuáxü. <sup>2</sup> Rü ngēxguma texé tacü rü puracü tüxna äxgu, rü name nixĩ i aixcūma tayanguxēē i ngēma puracü i tüxna taxãxü na ngēmaäcü itanawéxüçèx na aixcūma wüxi i duüxü i mexü tixixü. <sup>3</sup> Rü ngēmacèx i ñuxma na meã chayanguxēēchaüxü i ngēma puracü i Tupana choxna äxü, rü taxucèxma chaugüçèx chaxoegaãe ega woo choxna pecagu rü ěxna tacü rü äëxgacügü choxna caxgu naxcèx i ngēma puracü i chaxüxü. Rü woo i chomatama rü taxuxüçèxma íchicuèx na ngextá chixri chanaxüxü i ngēma puracü. <sup>4</sup> Natürü ñuxma na chomatama nagu charüxĩnüxü na nataxuüma i chorü chixexü i Tupanapëxewa, rü tama ngēmacèx Tupana choxü nadau na changearü pecaduãxü. Erü nümatama ya törü Cori ya Tupana nixĩ i aixcūma choxü nacuáarü maxüãxü. <sup>5</sup> Rü ngēmacèx tama name na toxü pengugüarü maxüãxü naxüpa na núma naxüxü ya törü Cori. Natürü name nixĩ i nüxü İpenanguxēē, erü nüma tá nixĩ i nangoxēēãxü i guxūma i ngēma ñuxma icúxü rü guxūma i ngēma duüxügü naãewa nagu rüxĩnüèxü. Rü ngēxguma tá nixĩ ya Tupana i tūmamaã nataãèxü ya wüxichigü ya yíxema aixcūma mexü ügüxe. <sup>6</sup> Pa Chaueneëgüx, perü mexüçèx nixĩ i pemaã nüxü tixuxü i ngēma ore na ngema Tupana naxwèxexüãcūma pemaxëxü. Rü choma rü Aporu nixĩ i perü cuèxrüügü tixĩgüxü na towa pengüexü na Tupanaärü ore pemaã nüxü ixuxürüüãcü penaxüxü. Rü ngēmacèx tama name na wüxi i perü nguxēētaexümaã petaãëgüxü rü to rü nüxü pexoexü. <sup>7</sup> Rü ñuxma rü pexna chaca, ¿rü texé tixĩ ya yíxema pemaã nüxü ixuxe na togüarü yexera pexü ixixëexë? ¿Erü guxūma i ngema cuèx i pexü ngēxmaxü rü Tupana pexna nanaxã? Rü ñuxma na nüma pexna naxããxü i ngēma cuèx ¿rü tüxcüŭ pegü picuèxüügü ñoma pematama perü poramaã penayaxuxürüŭ?



<sup>8</sup> Rū pegūgu perūxīnūēgu rū aixcūma marū meāma Tupanaxū picuèxūchi rū marū pexū nangēxma i guxūma i tacū i penaxwèxexū na naxūtawa pengugūxūcèx. Rū pegūgu perūxīnūēgu rū ñoma āēxgacūgū i taxūrūū pixīgū rū taxuūma toxūtawa penaxwèxe i ñuxmax. ¡Chierū aixcūma Tupanapēxewa āēxgacūgū pixīgūgu na toma rū ta wūxigu pemaā āēxgacūgū na tixīgūxūcèx! <sup>9</sup> Rū toma na Ngechuchu toxū imugūxū, rū chauxcèx rū wixwe toxū nawogū ya Tupana. Rū ñoma poxcuexū i yuewa īxūrūū tixīgū. Rū ñoma wūxi i tacū i nūxū nacugūexūrūū tixīgū i napēxewa i Tupanaārū orearū ngeruūgū i daxūcūāx, rū napēxewa i ñoma i naānecūāx i duūxūgū, rū napēxewa i guxūma i tacū i Tupana ūxū. <sup>10</sup> Rū ñuxma na Cristuwe tarūxīxū, rū ngēmacèx taxuūma icuáxū toxū nawogū i duūxūgū, natūrū i pema rū pegūgu perūxīnūēgu rū guxūxūma pecuèx i Cristuchiga. Toma nūxū tacuèx na duūxūgūpēxewa taturaexū, natūrū i pema rū pegūgu perūxīnūē na aixcūma peporaexū. Rū duūxūgū toxū naxo, natūrū pexū nangechaūgū. <sup>11</sup> Rū ñuxma rū ta tama inayacuèx na ngūxū tingegūxū, erū ñuxma rū ta taiya toxū nangux, rū tiṭawae, rū tangexchiru. Rū duūxūgū rū chixri tomaā nachopetū, rū tangepata. <sup>12</sup> Rū tipae na yeūcūrū toxmēxmaā tapuracūeechaxū. Rū duūxūgū rū tacū tomaā nixugūe, natūrū i toma rū mexū i oremaā tanangāxūgū. Rū towe ningēxūtanū, natūrū yaxna namaā taxīnūē. <sup>13</sup> Rū chixri tochiga nidexagū, natūrū i toma rū meā nachiga tidexagū. Rū ñoma guxchirexū nadaugūxūrūū tomaā nixīgū, rū ñoma duūxūgū i taxuwama mexūācū toxū nixīxēē. Rū ñuxma rū ta ngemagutama tomaā naarūxīnūe. <sup>14</sup> Tama pexcèx chanaxūmatū i ñāā popera na pexū chaxāneēxēxūcèx. Natūrū pexcèx chanaxūmatū na pexū chixucuxēgūxūcèx chauxacūgūxūchirūū, erū pexū changechaū. <sup>15</sup> Erū woo nangēxmagu i muxūma i perū nguxēēruūgū i Cristuchiga pexū ngūexēēxū, natūrū chaxicatama nixī i penatū chiīxū ga Cristuxū na peyaxuxūwa. Yerū chauxūtawa nixī ga noxri ga penayaxuxū ga Ngechuchu ya Cristuarū ore i tūxū maxēxēēxū. Rū ngēmacèx chaxicatama nixī i penatū chiīxū i perū ōwa. <sup>16</sup> Rū ngēmacèx pexū chacèèxū na chauxrūxū meā pemaxēxū. <sup>17</sup> Rū ngēmacèx pexūtawa chanamu ya Timutéu ya poraācū nūxū changechaūcū ya chaune ixīcū i tórū Coriarū orewa. Rū nūma rū aixcūma meā nayanguxēē i guxūma i ngēma nagu chanamuxū. Rū nūma tá pexna nūxū nacuèxāchixēē na ñuxācū Ngechuchu ya Cristu naxwèxexūācūma meā chamaxūxū rū chanangūexēēxū ga yema yaxōgūxū ga natanūgu chixūgūxū. <sup>18</sup> Rū ñuxre i pemagū rū pegū picuèxūūgū, erū nagu perūxīnūē na tagutāma pexūtawa íchayadauxū. <sup>19</sup> Natūrū ngēxguma nanaxwèxegu ya tórū Cori, rū paxa tá ngema chaxū na pexū íchayadauxūcèx. Rū ngēxguma rū tá chomaxūchi nūxū chadau ngoxi ngēma duūxūgū i nūgū icuèxūūgūxū nūxū nangēxma i Tupanaārū pora rū ēxna yadoragūmare. <sup>20</sup> Erū Tupanaarū pora rū tama nūxū tixumare, natūrū nagu ítamaxē i ngema pora. <sup>21</sup> ¡Rū ñuxma rū tacū ēxna nixī i penaxwèxexū i pema? ¿Penaxwèxe na pexū chingagūxū i ngēxguma ngema changuxgu, rū ēxna penaxwèxe na pexū changechaūācūma rū pemaā chamecūmaācūma pexū na íchayadauxū?

## 5

### *Duūxūgū i chixri maxēxūchiga*

<sup>1</sup> Rū duūxūgū nūxū nixugūgū rū wūxi i yatū i petanūwa rū naērūcūmaātama naxāmèx. Rū ngēma nixī i pecadu i poraācū chixexūchixū, erū woo ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxūtanūwa rū tama ngēmaācū naxūpetū. <sup>2</sup> ¿Rū ñuxācū i pema i ngēxguma i pegū picuèxūūgūamaxū? Rū narūmemaē chi nixī na poraācū pengechaūgūxū. Rū ngēma yatū i ngēma chixexū ūxū rū name nixī na ípenamuxūchixū i petanūwa. <sup>3</sup> Rū woo tama petanūwa changēxmagu i chomax, natūrū guxūguma pegu charūxīnū. Rū ñoma pexūtawa changēxmaxūrūū rū tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pemaā nūxū chixu na tacū tá namaā pexūxū i ngēma duūxū. <sup>4</sup> Rū name nixī i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pengutaquēxegū. Rū nūma ya tórū Cori ya Ngechuchu rū tá napetanūgu

na pexū naporaexēēxūcèx. Rū choma rū tá pexna chacuèxāchi i chorū yumūxēwa. <sup>5</sup> Rū ngēma norū poxcu i tá nūxna pexāxū i ngēma yatū, rū ngēma tá nixī na ípenamuxūchixū i petanūwa na Chataná ngúxū nūxū ingexēēxūcèx. Rū ngēmaācū tá inayarūxo i naxūneārū ngúchaū i chixexū, natūrū naāē rū tá namaxū i ngēxguma wena nūma naxūxgu ya tórū Cori ya Ngechuchu. <sup>6</sup> ;Rū tama name i pema rū pegū picuèxūū naxcèx i ngēma pexūxū! ¿Tama ēxna nūxū pecuèx i ngēma ore i ñaxū:

“Wūxi i íraxū i pāūrū puxēēruū rū taxūma i pāūchara nipuxēē”, ñaxū? <sup>7</sup> Rū ngēmacèx name nixī i nūxū perūxoe i guxūma i nuxcūmaūxū i pecūma i pexū chixexēēxū. Rū ngēxguma ngēmaācū penaxūxgu, rū ñoma ngexwacaxūxū i pāū i ngearū puxēēruūāxū i Ūpetūchigaarū petawa ingōxūrūū tá pime. Rū ñuxma i pema rū aixcūma ngexwacaxūxū i duūxūgū pixīgū, yerū Cristu rū ñoma wūxi i carnerurūū marū tachicūū tórū pecaducèx nayu. <sup>8</sup> Rū ngēmacèx name nixī i nūxū tarūxoe i nuxcūmaūxū i tacūma i chixexūgū rū aixcūma Tupanagu tarūxīnūē rū meā naxcèx tamaxē, erū ngexwacaxūxū i norū duūxūgū tixīgū. <sup>9</sup> Nūxīraūxū ga chorū poperawa rū pemaā nūxū chixu na tama natanūgu pexāgūxū i ngēma duūxūgū i naī i ngemaā naxūneārū ngúchaū ūgūxū. <sup>10</sup> Natūrū yexguma yema ñachagu pexū, rū tama pemaā nūxū chixu na nūxna pixīgachitanūxūchixū i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū i naī i ngemaā maxēmarexū, rū ēxna ngēma duūxūgū i guxūma i tacū nūgūna nugūchaūgūxū, rū ēxna ngīteèxgūxū, rū ēxna ngēma duūxūgū i tupanetachicūnèxāxū icuèxūūgūxū. Erū ngēxguma chi naxchaxwa ípechoūxgu i ngēma duūxūgū, rū chi taxucūrūwa i ñoma i naānewa pengēxmagū. <sup>11</sup> Natūrū yexguma pemaā nūxū chixuxgu na tama natanūgu pexāgūxū i ngēma duūxūgū i chixri maxēxū, rū nachiga chidexa i ngēma duūxūgū i nūgū ixugūxū na peeneēgū i yaxōgūxū na yixīgūxū natūrū naī i ngemaā maxēxū, rū ēxna aūexū, rū ēxna tupanetachicūnèxāxū icuèxūūgūxū, rū ēxna oregūtèèxgūxū, rū ēxna ngāxewèxegūxū, rū ēxna ngīteèxgūxū. Rū ngēma duūxūgū nixī i pemaā nūxū chixuxū na tama namexū na natanūgu pexāgūxū rū bai i namaā na pechībūexū. <sup>12-13</sup> Erū tama choxmēxwa nangēxma na nūxna chaçaxū i ngēma duūxūgū i tama Tupanaāxū yaxōgūxū. Rū Tupana tá nixī ya nūxna çacū i ngēma duūxūgū. Natūrū i pema rū pemēxwa nangēxma na nūxna peçaxū i ngēma peeneēgū i yaxōgūxū i tama meā maxēxū. Rū name nixī i petanūwa ípenamuxūchi i ngēma duūxū i chixri maxūxū.

## 6

*Ngēxguma tacū rū guxchaxū tūxū ngēxmagu taeneēmaā, rū tama name i āēxgacūgū i tama yaxōgūxūpēxewa tayamexēē i ngēma*

<sup>1</sup> Rū ngēxguma wūxie i pema pexū nangēxmagu i tacū rū guxchaxū i wūxi i peeneē i yaxōxūmaā, ¿rū tūxcūū wūxi i āēxgacū i tama yaxōxūārū ngūxēēcèx ípeyaca na nūma pexū namexēēāxūcèx i ngēma perū guxchaxūgū? ¿Rū tama ēxna inamexū i ngēma peeneēgū i yaxōgūxū na namexēēgūxū i ngēma perū guxchaxūgū? <sup>2</sup> ¿Tama ēxna nūxū pecuèx na yixema na yaxōgūxū tá yīxū i naāneārū guxgu nūxna icagūxū i guxūma i ñoma i naānecūāx i duūxūgū? Rū ñuxma na pema tá yīxū i ñoma i naānecūāx i duūxūgūxū picagūxū, ¿rū tūxcūū taxucūrūwa i pematama penamexēē i ngēma perū guxchaxūgū i írachiréxū? <sup>3</sup> ¿Tama ēxna nūxū pecuèx rū woo ngēma daxūcūāx i Tupanaārū orearū ngeruūgū, rū yixema tá yīxū i nūxū icagūxū? Rū ngēmacèx nixī i yexeraācū pemēxwa nangēxmaxū na ñuxācū penamexēēxū i ngēma guxchaxūgū i ñoma i naānewa pexū ngēxmagūxū. <sup>4</sup> Rū ngēmacèx, ngēxguma tacū rū guxchaxū pexū ngēxmagu i ñoma i naānewa, ¿rū tūxcūū i ngēma āēxgacūgū i tama yaxōgūxūxūtawa pegū ípeyaxuaxūgūxū na pexū namexēēgūāxūcèx i ngēma? <sup>5</sup> Rū pemaā nūxū chixu i ngēma ore na pexāneēxūcèx. ¿Éxna tataxuma i petanūwa ya wūxie ya nūxū cuáxe na tanamexēēxū i ngēma guxchaxūgū i petanūwa ngēxmaxū? <sup>6</sup> Rū tama pegūmaā penuēxīcatama, natūrū naētū rū

ãëxgacüğü i tama yaxõgüxüxtawa pexĩ na penamexẽëxüçèx i ngẽma perü guxchaxüğü. <sup>7</sup> Rü ngẽma na pegümaã penuëxü, rü ngẽma rü poraãcü chixexü nixĩ. ¿Rü tüxcüü tama yaxna namaã pexĩnüë i ngẽma guxchaxüğü i peeneë pemaã üxü? ¿Rü tüxcüü tama namaã peporae ega texé perü tacüçèx ngĩxgux? <sup>8</sup> Natürü i pema rü poraãcü chixexü pexüë, erü woo peeneëgü i yaxõgüxüãxü rü ta pengix.. <sup>9-10</sup> ¿Tama ëxna nüxü pecuëx na ngẽma duüxüğü i chixexü ügüxü rü nataxuxütáma i nachica i ngextá Tupana ãëxgacü íyĩxüwa? ¿Rü tama name i pegütama pewomüxëëgü! Erü ngextá Tupana ãëxgacü íyĩxüwa rü nataxütáma i nachica i ngẽma duüxüğü i naĩ i ngemaã ipexü, rü ngẽma duüxüğü i tupananetachicünëxãxü icuëxüügüxü, rü ngẽma duüxüğü i naxmëxëchita rü ëxna nateechita ngëãëxü, rü ngẽma yatüğü i naxrüü yatüxümaã ngëãëxü, rü ngẽma ngĩtëëxgüxü, rü ngẽma duüxüğü i nügünaxica nanuxüchixü i norü ngẽmaxüğü, rü ngẽma duüxüğü i ngãxëwëxegüxü, rü ngẽma duüxüğü i oregütëëxgüxü, rü ngẽma duüxüğü i womüxëëwëxegüxü. Rü guxüma i ngẽmagü rü nataxütáma i nachica i ngextá Tupana ãëxgacü íyĩxüwa. <sup>11</sup> Rü yexgumarüütama pixĩgü ga ñuxre ga pema ga üpax. Natürü i ñuxma ya Tupana rü marü pexü ínanapi i perü chixexü na noxrüxicatama pixĩgüxüçèx. Rü ñuxma rü aixcüma napëxewa pime yerü Naãë i Üünexü rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu marü perü pecaduna pexü ínangüxüxëë.

### *Ñuxãcü naxüüne i taxüne*

<sup>12</sup> Rü ñuxre i pema rü ñaperügüğü:

“Rü marü name na chanaxüxü i ngẽma chanaxwëxexü”, ñaperügüğü. Rü aixcüma nixĩ i ngẽma, natürü tama guxü i ngẽma ixügüxü rü tüxü name. Rü aixcüma nixĩ i Tupana choxü ínguxuchixëëxü na chanaxüxüçèx i ngẽma chanaxwëxexü, natürü tama name na tacü rü chixexügu chaugü changüxëëxü na chomaã inacuáxüçèx. <sup>13</sup> Rü ngëxgumarüü ta rü ñuxre i duüxüğü rü ñanagürüğü:

“Rü õna rü taxüncèx nixĩ, rü taxüne rü õnacèx nixĩ”, ñanagürüğü. Rü aixcüma ngẽmaãcü nixĩ, natürü ya Tupana rü tá inayanaxoxëë i guxüma i ngẽma. Rü taxüne rü tama naĩ i ngemaã namaã na ingëãëmarexüçèx nixĩ. Erü taxünemaã nixĩ i naxüxü i tórü Coriarü ngüchaü. Rü tórü Cori nixĩ ya taxünexü maxëëcü. <sup>14</sup> Rü yema Tupana wena namaxëëxürüü ga tórü Cori ya Ngechuchu, rü ngëxgumarüü tá ta norü poramaã wena tüxü namaxëëë. <sup>15</sup> ¿Rü tama ëxna nüxü pecuëx na ngẽma pexene rü Cristuarü na yĩxü? ¿Rü ñuxãcü i ngẽma chaxune i Cristuarü ixixü rü ngexü i ngëãëxümaã inapexü? Taxucürüwama ngẽmaãcü nixĩ. <sup>16</sup> ¿Rü ëxna tama nüxü pecuëx ega wüxi i ngexü i ngëãëxümaã inapexgu ya wüxi ya yatü rü ngẽma taxre i naxüne rü wüxitama i naxüne yĩxü? Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Ngẽma taxre i naxüne rü wüxitama i naxüne tá nixĩ”, ñanagürü. <sup>17</sup> Natürü ngëxguma wüxi i duüxü rü tórü Cori ya Cristuaxü yaxõõxgu, rü ngẽma naãë i ngẽma duüxü rü Cristuãëmaã wüxigutama narüxĩnüë. <sup>18</sup> Rü ngẽmacèx name nixĩ na nüxü perüxoexü i pexeneãrü ngüchaü na pexüxü. Rü guxüma i togü i pecadu i wüxi i duüxü üxü rü tama naxünexü nachixexëë. Natürü ngẽma na naĩ i ngemaã nangëãëxü rü ngẽma waxi nixĩ i naxünexü chixexëëxü. <sup>19</sup> ¿Tama ëxna nüxü pecuëx i pexene rü Tupanaãë i Üünexüpata na yĩxü? Rü pegu nixĩ i naxãchiüxü i ngẽma Naãë i Üünexü i Tupana pexna muxü. Rü ngẽmacèx i pema rü tama pegüarü yoratama pixĩgü. <sup>20</sup> Erü Tupana rü marü pexcèx nataxe rü poraãcü nüxü petatanü. Rü ngẽmacèx penaxwëxe i ngẽma pexenemaã meã Tupanacèx pemaxë na ngẽmaãcü namaã penataxëëxü ya Tupana.

## 7

<sup>1</sup> Rū ñuxma rü tá pexũ changãxũ ga yema ãmèxchiga ga choxna naxcèx peçaxũ ga perü poperawa. Rū narümemaẽ chi nixĩ i noxtacüma tama naxãmax ya yatü. <sup>2</sup> Natürü ngẽma na naxũneãrũ ngúchaũ na naxügümarexũ i duũxügü, rü narümemaẽ nixĩ i wüxichigü ya yatü rü na naxãmaxũ, rü wüxichigü i nge rü na naxãtexũ. <sup>3</sup> Rü yima yatü ya ãmacü rü taxucürüwama naxmèxna nügü ninuxũ. Rü ngẽma nge i ãtecü rü taxucürüwama ngĩtena ngĩgü iyanuxũ. <sup>4</sup> Erü ngẽma nge i ãtecü rü tama ngĩgüxũneãrũ yoratama iyixĩ, erü ngĩte nixĩ ya ngĩxĩneãrũ yora ixĩcü. Rü ngẽxgumarüũ ya ngĩte rü tama nügüxũneãrũ yora nixĩ, erü naxmèx iyixĩ i naxũneãrũ yora ixĩcü. <sup>5</sup> Rü tama name i wüxi ya yatü rü namèxna nügü ninuxũ, rü ãxna wüxi i ngecü rü ngĩtena ngĩgü iyanuxũ, ega tama nügümaã namexèẽãgu na ñuxre i ngunexũ tama nügümaã namaxèxũ naxcèx na nayumüxègüxũ. Rü ngẽmawena rü name nixĩ na wenaxãrũ noxrirüũ nügümaã namaxèxũ na tama Chataná nüxna ñnuxũcèx na chixexügu nayixèẽãxücèx. <sup>6</sup> Rü guxũma i ñãã ore i pemaã nüxũ chixuxũ i ãmèxchiga rü ãtechiga rü tama wüxi i mu nixĩ i ngẽma. Natürü pemaã nüxũ chixumare na nüxũ pecuáxücèx na namexũ i ngẽmaãcü na penaxüxũ. <sup>7</sup> Rü chomatama nagu charüxĩnũ rü chierü name nixĩ ega choma chamaxüxürüũ namaxègu i guxũma i duũxügü. Natürü Tupana rü wüxichigü i duũxũna nanaxã i nacüma na ñuxãcü namaxèxücèx rü ñuxãcü nagu naxĩnuxũcèx. Rü ngẽmacèx tama guxãma tawüxigu. <sup>8</sup> Rü ngẽma ngemèxgüxũ rü ngetegüxũ rü yutegüxũ rü namaã nüxũ chixu rü narümemaẽ nixĩ i chauxrüũ tama naxãmèx rü tama naxãte. <sup>9</sup> Natürü ngẽxguma wüxi i duũxũ taxucürüwa naxũneãrũ ngúchaũmaã naporagu, rü name nixĩ na naxãmaxũ rü ãxna naxãtexũ. Erü narümemaẽ nixĩ i noxtacüma naxãmèx rü ãxna naxãte na tama ngema norü ngúchaũgagu düxwa chixexügu nanguxücèx. <sup>10</sup> Natürü yixema marü ãmaxè rü ãtexe, rü tümamaã nüxũ chixu na tama namexũ na tümatexũ na ítatáxũ. Rü ngẽma mu rü tórü Coriarü mu nixĩ, rü tama choxrü nixĩ. <sup>11</sup> Natürü ngẽxguma chi ngürüãchi wüxi i ngexũ natexũ ítèxgu, rü name nixĩ i noxtacüma nangete rü ãxna wena natecèx nataegu. Rü ngẽxgumarüũ ta ya yatü rü tama name i namèxũ ínatèx. <sup>12</sup> Rü ñuxma rü choxũ nangèxma i wüxi i ore i tümacèx ya yixema ãmaxè ngĩmaã i wüxi i nge i tama yaxõxcü. Rü ngẽma ore rü choxrütama nixĩ rü tama tórü Coriarü nixĩ. Rü ngẽxguma wüxi ya yatü ya õcü ngĩmaã ãmaxgu i wüxi i nge i tama yaxõxcü, rü tama name i ngĩxũ ínatèx, ega ngĩma rü aixcüma namaã naxãtechaũgu. <sup>13</sup> Rü ngẽxguma wüxi i nge i yaxõxcü ãtegu namaã ya wüxi ya yatü ya tama yaxõcü, rü tama name i ínatèx ya yima ngĩte ega nüma ya yima yatü rü aixcüma ngĩmaã naxãmèxchaũgu. <sup>14</sup> Rü yima yatü ya tama yaxõcü, rü namèx i yaxõxcügagu Tupana nüxũ nacuèx. Rü ngẽma ngecü i tama yaxõxcü, rü ngĩte ya yaxõcügagu Tupana ngĩxũ nacuèx. Erü ngẽxguma chi tama ngẽmaãcü yixĩgu, rü chi ngẽma naxãcügü rü duũxügü i tama yaxõgüxũãcügürüũ tá nixĩgü. Natürü i ñuxma ya naxãcügü rü marü Tupana tüxũ nacuèx. <sup>15</sup> Natürü ngẽxguma yima yatü ya tama yaxõcü rü namèxũ ínatáxchaũgu rü ;noxtacüma ngĩxũ ínatá! Rü ngẽxgumarüũ ega ngẽma ngecü i tama yaxõcü rü ngĩtexũ ínatáxchaũgu, rü ;noxtacüma ngĩtexũ ínatá! Rü ngẽxguma ya yima yatü ya yaxõcü rü marü name ega wena naxãmèxgu. Rü ngẽma ngecü i yaxõcü rü marü name ega wena naxãtegu. Erü Tupana pexũ nade na pegü pengechaũgüxücèx. <sup>16</sup> Rü ngẽmacèx, Pa Ngecü i Tupanaãxũ Yaxõxcüx, rü ngẽxguma cute i tama yaxõxũ cuxũ ítáxchaũgu, namè nixĩ i tama cunachuxu, erü tama nüxũ cucuèx ngoxi tá nüxũ cuyaxõxèẽ i ngẽma cute rü ãxna tama. Rü cumax, Pa Yatü ya Yaxõxcüx, rü ngẽxguma cuxmèx i tama yaxõxũ cuxũ ítáxchaũgu, rü name nixĩ i tama cunachuxu, erü tama nüxũ cucuèx ngoxi tá ngixũ cuyaxõxèẽ i ngẽma cuxmèx rü ãxna tama. <sup>17</sup> Rü ñuxma rü pemaã nüxũ chixu rü nüma ga Tupana rü wüxichigü ga duũxèna nanaxã ga tümããrũ cuèx na tümããrũ maxũmaã itacuáxücèx rü meã tanaxüxücèx i ngẽma puracü ga noxri tüxũ yexmaxũ ga tauta Tupana tümacèx caxgu. Rü ngẽma nguxèẽtae nixĩ i namaã chanangüxèẽxũ i guxũma i yaxõgüxũ i wüxichigü ya tupaucawa ngẽxmagüxũ. <sup>18</sup> Rü ngẽxguma Tupana naxcèx caxgu i wüxi i duũxũ i marü Yudügürüũ íwiechèxmüpèxechiraũxũ, rü nüçtama nixĩ ega ngẽmaãcütama yixĩgu. Rü ngẽxguma

Tupana nayauxgu i wūxi i duūxū i tama íwiechèxmüpēxechiraūxū, rü nüetama nixī ega ngēmaācūtama yixīgu. <sup>19</sup> Erü Tupanapēxewa rü nüetama nixī ega wūxi i duūxū rü ínawiechèxmüpēxechiraūgu rü ēxna tama. Erü ngēma Tupana aixcūma naxwèxexū nixī na naga naxīnūxū i wūxichigü i duūxū. <sup>20</sup> Rü wūxichigü i duūxū rü name nixī i nawatama napuracü ga yema puracü ga nüxū yexmaxū ga yexguma Tupana noxri naxcèx caxgu. <sup>21</sup> Rü yexguma wūxi ga coriarü duūxū quixīyane Tupana cuxcèx caxgu, rü tama name i ngēmacèx cuxoegaāē. Natürü ngēxguma cuxū natauxchagu na nüxna ícunguxuchixū i ngēma cori, rü marü name na ícunguxuchixū. <sup>22</sup> Rü cuma ga na cucoriāxyane cuxcèx naçaxū ga Tupana, rü name nixī i nüxna cucuèxāchi na Cori ya Cristu pecaduwa cuxū ínguxuchixēēxū. Rü cuma ga na cungearü coriāxyane cuxcèx naçaxū ga Tupana, rü name nixī i nüxna cucuèxāchi na tórü Cori ya Cristuarü duūxū quiūxū i ñuxma na nüxū cupuracūxúcèx. <sup>23</sup> Tupana rü marü pexcèx nataxe rü poraācü nüxū petatanü. ¡Rü ngēmacèx i ñuxma rü tāūtáma naga pexīnūē i ngēma duūxūgü i wenaxārü ñoma i naāneārü chixexūwa pexū gagüchaūxū! <sup>24</sup> Rü name nixī, Pa Chaueneēgūx, i wūxichigü i pema rü meā Tupanapēxewa penaxūama ga yema puracü ga noxri pexū yexmaxū ga yexguma Tupana pexcèx caxgu. <sup>25</sup> Rü ñuxma rü tá pemaā nüxū chixu i nachiga i ngēma duūxūgü i ngemèxgūxū rü ngetegūxū. Rü tórü Cori ya Ngechuchu rü taxuūma i mu choxna naxā i ngēmachiga. Natürü tá pemaā nüxū chixu i ñuxācü nagu charūxīnū i ngēmachiga. Rü ngēma chorü ore rü aixcūma nixī erü choma nixī i wūxi i duūxū ga nüxū changechaūtümüūācūma choxū nayaxuxū ga tórü Cori. <sup>26</sup> Natürü ngēma ñuxma nüxū idauxū i guxchaxūgūgagu rü chauxcèx rü chi name i tama nixāmèx i ngēma yatügü i ngemèxgūxū. <sup>27</sup> Rü ngēxguma marü cuxāmèxgu rü tama name i ngīxū ícutèx. Natürü ngēxguma cungemèxgu rü name i tama cuxāmèx. <sup>28</sup> Natürü ngēxguma cuxāmèxgu rü tama pecadu nixī i ngēma. Rü ngēxguma wūxi i paxū ātegu rü tama pecadu nixī i ngēma. Natürü ngēma ixāmèxgūxū rü ixātegūxū rü tá nayexera i norü guxchaxūgü i ñoma i naānewa, rü ngēma nixī i tama chanaxwèxexū na nüxū nangupetūxū. <sup>29</sup> Pa Chaueneēgūx, pemaā nüxū chixu rü tama muxū i ngunexū tüxū nangēxma na naxūxúcèx i Tupanaārü puracü. Rü ngēmacèx ya yixema ixāmèxgūxe rü name nixī i meā tanaxūgü i Tupanaārü puracü ñoma tangemèxgūxūrū. <sup>30</sup> Rü yixema ngexwaca yutanūgūxe rü yixema peta ūgūxe rü yixema itaxegūxe, rü tama name i ngēmacèx Tupanaārü puracü na ítangēxgūxū. <sup>31</sup> Rü yixema tüxū nangēxmaxē i tümaārü ngēmaxūgü i ñoma i naānewa, rü tama name i ngēmacèx Tupanaārü puracü na ítangēxgūxū. Erü ñoma i naāne i ñuxma nüxū idauxū rü paxa tá nagux. <sup>32</sup> Rü tama chanaxwèxe na ñacücèx pexoegaāēgūxū. Rü ngēxguma wūxi i yatü ngemèxgu, rü Tupanaārü puracügu narūxīnū rü nagu narūxīnū na ñuxācü Tupanaārü ngūchaū naxūxū. <sup>33-34</sup> Natürü ngēxguma naxāmèxgu ya wūxi ya yatü, rü ñoma i naāneārü ngēmaxūgu narūxīnū rü nagu narūxīnū na ñuxācü namèxū nataāēxēēxū. Rü ngēmaācü muxūgu narūxīnū. Rü ngēxgumarūū ta nixī i ngexūgü. Rü ngēma ngexū i ngetexū rü Tupanaārü puracügu narūxīnū, erü marü Tupanana nügü naxā rü guxū i naxūnemaā rü naāēmaā naxcèx namaxū. Natürü ngēma ngexū i ātexū rü ñoma i naāneārü ngēmaxūgu narūxīnū, rü nagu narūxīnū na ñuxācü natexū nataāēxēēxū. <sup>35</sup> Rü perü mexúcèx nixī i pemaā nüxū chixuxū i ngēma, rü tama pexna na chanachuxuxúcèx nixī. Natürü ngēma ñacharūgü na meā pemaxēxúcèx rü aixcūma penaxūxúcèx i tórü Coriarü puracü. <sup>36</sup> Rü ngēxguma texé nagu rüxīnūgu na tümaxācü rü marü na napaxū, rü tümacèx namexgu na naxātexū, rü marü name i ngīxū taxūte ega aixcūma tümacèx namexgu. Rü ngēma na naxātexū i tümaxācü rü tama pecadu nixī. <sup>37</sup> Natürü ngēxguma wūxi i yatü nüxū nangēxmagu i norü pacü rü tama nanaxwèxegu na ngīxū naxūtexū, rü ngēma rü ta marü name. Erü naxmēxwa ingēxma rü taxucèxma texé tanachixewe na ngīxū naxūtexúcèx. <sup>38</sup> Rü ngēmawa nüxū tadau rü ngēma yatü i naxācü ngīxū ütèxū rü mexū naxü. Rü ngēma yatü i tama naxācü ngīxū ütèxū rü yexeraxū i mexū naxü. <sup>39</sup> Rü wūxi i nge i ātecü rü ngītemēxēwa ingēxma i ngēxguma namaūxgu ya ngīte. Natürü ngēxguma nayuxgu

ya ngīte, rü marü name ega to i yatü i ngīma ngīxū ngúchaūxūmaã naxãtegu. Natürü inaxwèxe na wüxi ya yatü ya yaxõcümaã naxãtexū. <sup>40</sup> Natürü chauxcèx rü yexeraãcü chi itaãe i ngëxguma chi tãu chima wena naxãtegu. Rü ngëma ore rü choxrütama nixī, natürü nagu charüxīnū rü Tupanaãe i Üünexūãrū ĩnū ta nixī.

## 8

### *Tupananetachicünèxãgüna naxuaxūgūxū ga ðnachiga*

<sup>1</sup> Ñuxma rü tá pemaã nüxū chixu i nachiga i ngëma ðnagü i ngëma duūxūgü i tama Ngechuchuaxū yaxõgūxū norü tupananetachicünèxãgüna uaxūgūxū. Rü aixcüma nixī i wüxichigü i yixema i meãma nüxū icuáxū i ngëmachiga. Natürü ngëma nüxū na icuáxūgagu rü ñuxguacü rü yigü namaã ticuèxūxū. Natürü ngëma na yigü ingechaūxū rü tüxū narüngūxēe na yexeraãcü meã yaxõgūchigūxū. <sup>2</sup> Rü ngëxguma chi texé nagu rüxīnūgu na tacūxū tacuáxū, rü name nixī i nüxna tacuèxãchi na ngëxguma rü ta tama aixcüma nüxū tacuáxū i guxūma i ngëma cuèx i aixcüma ixīxū. <sup>3</sup> Natürü ngëxguma texé aixcüma Tupanaxū ngechaūgu, rü Tupana rü tüxū nacuèx ya yixema. <sup>4</sup> Rü ngëma na nangõxū i ngëma ðnagü i tupananetachicünèxãgüna naxuaxūgūxū i duūxūgü, rü meãma nüxū tacuèx na taxuwama namexū i ngëma tupananetachicünèxãgü erü tama aixcüma Tupanaxūchi nixīgü. Erü wüxixicatama nixī ya aixcüma Tupana ixīcü, rü nataxuma ya naī. <sup>5</sup> Rü woo duūxūgü nagu narüxīnūe rü nangexma i muxūma i tupanagü i ñoma i naanewa rü dauxūgūxū i naanewa, natürü taxcèx rü tama ngemaãcü nixī. <sup>6</sup> Erü yixema nüxū tacuèx na wüxitama yixīxū ya Tupana ya Tanatü ixīcü. Rü nüma ya Tanatü nixī i naxūãxū i guxūma i tacü i ngëxmaxū, rü naxcèx nixī i imaxèxū i yixemax. Rü ngëxgumarü ta nangëxma i wüxitama ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rü yimagagu nixī na nangëxmaxū i guxūma, rü yimagagu nixī i tüxū nangëxmaxū i maxū. <sup>7</sup> Natürü tama guxūma i yaxõgūxū nüxū nacuèx na nangëxmaxū ya wüxitama ya Tupana rü wüxitama ya tórü Cori. Rü ñuxre i nümagü ga ũpa rü nüxū nayapue na nüxū yaxõgūãxū i ngëma tupananetachicünèxãgü, rü ñuxma rü ta tama aixcüma nüxū nacuèxgü i ngëma mexū i Tupana nüxū naxwèxexū. Rü ngëmacèx nixī i ñuxma i nagu naxīnūèxū na chixexū naxūgūxū i ngëxguma nangõxgūãgu i ngëma naxūnamachi i togü i duūxūgü norü tupananetachicünèxãgüna uaxūgūxū na nüxū namaã yacuèxūgūxūcèx. <sup>8</sup> Rü yixema nüxū tacuèx na tama tacü rü namachi na ingõxūgagu yīxū na Tupana tüxū dexū. Rü tãütãma yexera time i napëxewa ega nangõxgūgu i ngëma namachi. Rü tãütãma yexera tichixe i napëxewa ega tama nangõxgūgu. <sup>9</sup> Natürü i pema i nüxū na pecuáxū na tama pecadu yīxū na nangõxū i ngëma namachi, rü pexuãegü erü ngürüãchi ngëma na pengõxūgagu chixexūgu tá penayixēe i ngëma peeneegü i tauta aixcüma meã nüxū cuèxgūxū na tacü yīxū i Tupana nüxū naxwèxexū! <sup>10</sup> Erü cuma na meã Tupanaxū cucuáxū, rü ngëxguma chi cunangõxgu i ngëma namachi i ngextã tupananetachicünèxãgūxū íyacuèxūgūxūwa, rü ngürüãchi wüxi i cuenee i tauta meã Tupanaxū cuáxū tá cuxū nadau. Rü ngürüãchi nüma rü tá ta nanangõx i ngëma namachi woo naãewa nagu naxīnūgu na wüxi i chixexū yīxū na nangõxū i ngëma namachi. <sup>11</sup> Rü ngëmaãcü i cuma na meã Tupanaxū cucuáxū, rü tá icuyanatauxēe i ngëma cuenee i Cristu naxcèx yuxū i tauta meã Tupanaxū cuáxū. <sup>12</sup> Rü ngëmacèx i ngëxguma chixexūgu cunanguxēexgu i ngëma cuenee i tauta meã Tupanaxū cuáxū, rü Cristumaã rü ta chixexū cuxū. <sup>13</sup> Rü ngëmacèx i ngëxguma ngëma namachi i changõxūgagu chixexūgu chananguxēexgu i chauenee, rü narümemaē nixī i noxtacüma taguma namachi changõx na tama pecadugu chananguxēexcèx i ngëma chauenee.

## 9

*Yixema Cristu tüxū muxē na nüxū tapuracūxūcèx, rü tüxna naxū i tūmaãrū natanū*

1 Rū pemaã nüxū chixu rü tórü Coritama nixī ya choxū yaxucü rü choxū mucü na norü puracü chaxūxücèx, rü ngēmacèx taxuūma i duūxūgümēxēwa changēxma i ñuxmax. Rū chomatama chauxetümaã tórü Cori ya Ngechuchuxū chadau, rü ngēma puracü i nüxū chaxūxūgagu nixī i peyaxōgūxū i pemax. 2 Rū woo togü i duūxūgü tama choxū cuèxgūchaūgu na tórü Cori choxū muxū, natürü i pema rü meãma nüxū pecuèx na nüma yīxū ga choxū namuxū. Yerü chauxūtawa nixī ga tórü Coriaxū peyaxōgūxū, rü ngēmawa nüxū pecuèx na aixcūma yīxū na nüma choxū namuxū. 3-4 Rū ñaã nixī i chorü dexa i namaã chanangāxūxū i ngēma duūxūgü i chauchiga idexagūxū:

“¿Ēxna tama name na duūxūgü choxna naxāxū i chorü òna rü chorü axexū naxcèx i chorü puracü? 5 ¿Ēxna tama inamexū ta na wūxi i ngexū i yaxōxūmaã na chaxāmaxū na chayagaxücèx ngēxgumarūū na naxāmaxū i Pedru, rü naēneēgü ya tórü Cori, rü ngēma togü i yatügü i Tupana imugūxū? 6 ¿Rū ēxna pema nagu perūxīnūēgu rü choma rü Bernabéxicatama i tama namexū na toxū perūngūxēēgūxū ngēma togü i orearü uruūgūxū na perūngūxēēgūxūrūū? 7 ¿Tacü rü duūxū i churarawa ūxū i nūgūxūtama naxūtanūxū i norü òna? ¿Rū tacü rü duūxū i orix itoxū i tama namúxū i norü o? ¿Rū tacü rü duūxū i carnerugūna dauxū i tama nagūnenixū ne ixaxūxū?” Ngēma ñacharūgü nüxū i ngēma duūxūgü i chauchiga idexagūxū. 8 ¡Rū ñuxma rü tātütama nagu perūxīnūē na chorü orexicatama yīxū i ñaã nüxū chixuxū! Erü Tupanaãrū ore ga Moīché umatūxūwa rü ta ngēma ñanagürü. 9 Erü ngēma ore rü ñanagürü:

“¡Rū ngēma woca i aruchuarü putēxewa puracūxū, rü tātütama cunawēxnagu na tama yima aruchuwa nachibūxücèx!”

ñanagürü i ngēma ore. Rū nüxū tacuèx na tama wocagūgu naxīnūxū ga Tupana ga yexguma yema ñaxgu. 10 Natürü pemaã nüxū chixu rü tagu nixī ga naxīnūxū ga yexguma yema ñaxgu ga Tupana. Rū tachiga nixī ga naxūmatūxū ga yema ore. Erü yīxema aruchunecü ūxe rü yīxema norü oarü puxwa puracūxe, rü ngēxguma tapuracūeyane rü tanaxwèxegü na ítananguxēēgūxū i ngēma norü o i tūxna ūxū. 11 Rū toma rü wūxi ya nanetüchire ya itatoxūnerūū tixīgü ga yexguma pemaã nüxū tixuxgu ga Tupanaãrū ore. ¿Rū ñuxma rü tama ēxna i pexcèx namexū na toxna penaxāxū i tacü i toxū taxuxū? 12 Rū ngēxguma ngēma togü i orearü uruūgü petanūwa nayauxgūgu i ngēma nüxū taxuxū, rü maneca toma rü yexera name nixī i petanūwa tanayaxu i ngēma toxū taxuxū. Natürü i toma rü tama ngēmaãcū tanaxū. Erü toma rü guxū i guxchaxūmaã taporae na tama pexū tanaguxchaxēēxücèx na Cristuaxū peyaxōgūxū. 13 Pema nüxū pecuèx rü guxūma i duūxūgü i tupauca ya taxūnewa puracūexū, rü ngēma òna ya yima tupaucawa ngēxmaxūtama nangōxgü. Rū ngēma duūxūgü i tupaucagu Tupanacèx naxūnagü dèixū, rü nanade i ñuxre i ngēma namachi norü ngōxruū. 14 Rū ngēxgumarūū ta ya yīxema nüxū ixugūxe i ore i tūxū maxēxēēxū, rü tórü Cori nüxū nixu rü name nixī i tanayauxtanü i ngēma tūmaarü puracü. 15 Natürü i choma rü taguma ngēmaãcū chanaxū. Rū ñuxma na pexcèx chanaxūmatūxū i ñaã popera, rü tama tacü choxna pexāxücèx nixī. Erü ngēma na taguma texēxūtawa tacücèx íchaçaxū, rü wūxi i chorü taãe nixī. Rū narūmemaē chierü nixī na chayuxū naxūpa na texé choxna nayaxuxū i ñaã taãe i choxū ngēxmaxū. 16 Rū ñuxma na nüxū chixuxū i ngēma ore i tūxū maxēxēēxū, rü taguma ngēmacèx chaugü chicuèxūū. Erü woetama ngēma nixī i chorü puracü ga Tupana choxna āxū, rü ngēmacèx taxucürüwama chanangexrū. Erü poraãcū chi chachixexūgu i ngēxguma tãū chima nüxū chixuxgu. 17 Rū ngēxguma chi chaugagu chitama chanaxūxgu i ngēma puracü, rü nagu chi charūxīnū na choxū naxātanūxū. Natürü ngēxguma Tupana choxū muxūãcūma chanaxūxgu, rü chanaxūama erü woetama ngēma nixī i chorü puracü ga Tupana choxna āxū. 18 ¿Rū ñuxma rü tacü tá nixī i chorü natanü naxcèx i ngēma puracü i chaxūxū? Rū dūcax, rü chorü natanü nixī i ngēma taãe i chayaxuxū i ngēxguma ngetanūãcūma nüxū chixuxgu i ngēma ore i

tūxŭ maxēxēēxŭ. Rŭ ngēmaācŭ woo Tupanapēxewa name na petanūwa chanayaxuxŭ i chorŭ natanŭ na ngēmamaā chamaxŭxŭcèx, natŭrŭ taguma texena naxcèx chaca.. <sup>19</sup> Rŭ woo taxŭxemēxēwa changēxma i chomax, natŭrŭ guxāmēxēwa chaugŭ changēxmaxēē, na ngēmaācŭ yexeraācŭ muxŭma i duŭxŭg ŭxŭ charŭngŭxēēxŭcèx na Cristuaxŭ yaxōgŭāxŭcèx. <sup>20</sup> Rŭ ngēxguma chautanŭxŭ i Yudŭgŭtanŭwa changēxmagu, rŭ namaā chaugŭ chawŭxiguēē na ngēmaācŭ nŭxŭ charŭngŭxēēxŭcèx na Cristuaxŭ yaxōgŭāxŭcèx. Rŭ woo tama yema Moŭché ŭmatŭxŭ ga mugŭtŭŭwa changēxmagu, natŭrŭ chayanguxēēāma i ngēma mugŭ na ngēmaācŭ Cristuxŭtawa chanagagŭxŭ i ngēma duŭxŭgŭ i ņuxma rŭ ta nagu ŭxŭ i ngēma mugŭ ga Moŭché ŭmatŭxŭ. <sup>21</sup> Rŭ ngēxguma natanŭwa changēxmagu i ngēma duŭxŭgŭ i tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭ, rŭ ngēma duŭxŭgŭmaā chaugŭ chawŭxiguxēē na ngēmaācŭ nŭxŭ charŭngŭxēēxŭcèx na Cristuaxŭ yaxōgŭāxŭcèx. Natŭrŭ taguma íchanangēx i Tupanaārŭ mugŭ erŭ guxŭguma Cristuarŭ mugŭtŭŭwa changēxma. <sup>22</sup> Rŭ ngēxguma natanŭwa changēxmagu i ngēma duŭxŭgŭ i tama poraācŭ Cristuchigaxŭ cuèxgŭxŭ, rŭ choma rŭ ta ngēma duŭxŭgŭmaā chaugŭ chawŭxiguxēē, na ngēmaācŭ nŭxŭ charŭngŭxēēxŭcèx na Cristuaxŭ yaxōgŭāxŭcèx. Rŭ ngēmaācŭ guxŭma i duŭxŭgŭrŭŭ chaugŭ chixŭxēē, rŭ nagŭxŭraŭācŭma naxcèx chadau na ngēmaācŭ dŭxwa Tupanaxŭtawa chanagagŭxŭcèx i ņuxre i nŭmagŭ. <sup>23</sup> Rŭ ngēmaācŭ nixŭ i chapuracŭxŭ na guxŭwama nanguxŭcèx i ngēma ore i tŭxŭ maxēxēēxŭ. Erŭ chanaxwèxe na choma rŭ ta choxŭ nangēxmaxŭ i ngēma maxŭ i taguma gŭxŭ, naxrŭŭ i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i nŭxŭ yaxōgŭxŭ. <sup>24</sup> Pema rŭ meāma nŭxŭ pecuèx i wŭxi i inŭca i nawa ŭnaāchixŭ rŭ muxŭma inaxŭāchi, natŭrŭ wŭxixicatama nixŭ i ngēma nŭxŭra ŭngŭxŭ rŭ nayaxuxŭ i norŭ āmare. Rŭ name nixŭ i pegŭna pedau na Tupana pexna naxāxŭcèx i ngēma perŭ āmare. <sup>25</sup> Guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i nŭgŭ ngŭxēēxŭ naxcèx i wŭxi i inŭca na togegŭxŭ naporamaexŭcèx, rŭ meā nŭgŭna nadaugŭ na ngēmaācŭ nayauxgŭāxŭcèx i norŭ āmare i paxaāchirŭŭ ixŭxŭ. Natŭrŭ yixema na yaxōgŭxŭ rŭ yigŭna tadaugŭ na meā naxŭgŭxŭcèx rŭ meā imaxēxŭcèx na nayauxgŭxŭcèx i tŭrŭ āmare i taguma gŭxŭ. <sup>26</sup> Rŭ ngēmacèx i choma rŭ tama ņoma chauechitamare chiŭxŭrŭŭ chixŭ, rŭ tama ņoma ŭacŭ i nŭgŭ dèixŭ i ngŭrŭanegumare idagŭxŭrŭŭ chixŭ. <sup>27</sup> Rŭ ngēmacèx meā chaugŭmaā ichacuèx na taxuŭma i chaxuneārŭ ngŭchaŭ chaxŭxŭcèx. Erŭ tama chanaxwèxe i mexŭmaā togŭxŭ changuxēēchirēxācŭma chixexŭ chaxŭ rŭ ngemagagu tama chanayaxu i chorŭ āmare.

## 10

### *Nayaxucŭxēgŭ na tama nŭxŭ yacuèxŭŭgŭxŭcèx i tupananetachicŭnèxāgŭ*

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgŭx, chanaxwèxe i nŭxna pecuèxāchie ga ŭacŭ nŭxŭ na ngupetŭxŭ ga yema nuxcŭmaŭgŭxŭ ga tŭrŭ oxigŭ ga Moŭchéwe rŭxŭxŭ. Rŭ pema nŭxŭ pecuèx rŭ yexguma nawe naxŭxgu rŭ wŭxi ga caixanexŭ napēxegu nixŭ rŭ nayadŭxŭ. Rŭ guxŭma ga yema duŭxŭgŭ rŭ wŭxigu Moŭchémaā natŭŭgu nixŭxŭtanŭ. Rŭ yexgumarŭŭ ta Moŭchémaā nawa nichoŭ ga yema Taxtŭ ga Dauchiŭxŭ. <sup>2</sup> Rŭ guxŭma ga yema duŭxŭgŭ rŭ yexguma wŭxigu Moŭchémaā yema caixanexŭpechitatŭŭgu yaxŭxŭtanŭgu rŭ yema Taxtŭ ga Dauchiŭxŭwa yachoŭgu, rŭ yemaācŭ nŭgŭ nangoxēēgŭ na Moŭchéwema naxŭxŭ. <sup>3</sup> Rŭ yexgumarŭŭ ta ga guxŭma ga yema duŭxŭgŭ nanangŭxŭ ga yema pāŭ ga daxŭwa rŭyixŭ. <sup>4</sup> Rŭ guxŭma ga yema duŭxŭgŭ nayaxaxgŭ ga yema dexá ga Cristu nŭxna āxŭ. Yerŭ Cristu rŭ yema duŭxŭgŭxŭ ínixŭmŭcŭ ga yema ínaxŭxŭwa, rŭ nŭxna nanaxā ga yema dexá ga yaxaxgŭxŭ. <sup>5</sup> Natŭrŭ narŭmumaē ga yema duŭxŭgŭ ga tama Tupanaārŭ ngŭchaŭ ŭgŭxŭ. Rŭ yemacèx ga yema duŭxŭgŭ rŭ yexma nayue rŭ yema nawogŭ ga naxŭnegŭ ga dauxchitawa ga taxŭema íxāpataxŭwa. <sup>6</sup> Rŭ guxŭma ga yema nangupetŭ na tŭrŭ cuèxrŭŭ yŭxŭcè rŭ tama tŭrŭ oxigŭrŭxŭ chixexŭcèxama idaugŭxŭcèx. <sup>7</sup> Rŭ ngēmacèx tama name i nŭxŭ picuèxŭŭgŭ i ŭacŭ rŭ tupananetachicŭnèxāgŭ, yexgumarŭŭ ga ņuxre



ga nūmagū naxūgūxūrū. Erū Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū tórū oxigūchigaxū nixu rū ñanagürü:

“Rū duūxūgū ínarütogū na nachibüexūcèx rū na naxaxegūxūcèx, rū ngēmawena rū inachigū na íyayūxexūcèx”,

ñanagürü i ngēma ore. <sup>8</sup> Rū tama name i yixema rū naī i ngemaã itape yexgumarūū ga ñuxre ga nūmagū naxūgūxūrū. Rū yemacèx wūxitama ga ngunexūgu rū nayue ga 23,000. <sup>9</sup> Rū tama name i nūxū taxū ya tórū Cori na ñuxácü yaxna tamaã naxīnūxū yexgumarūū ga ñuxre ga nūmagū naxūgūxūrū. Rū yemacèx nixī ga yema duūxūgūxū nangōxcuxū ga āxtapegū rū nayuexū. <sup>10</sup> Rū tama name i chixexū Tupanamaã pixugū yema ñuxre ga nuxcūmaūgūxū ga tórū oxigürū. Rū yemacèx ga Tupanaārū orearū ngeruū ga daxūcūāx rū nanadai. <sup>11</sup> Rū guxūma ga yema nuxcūmaxūgūxū ga duūxūgūxū ngupetūxū, rū ñomaxūcūū rū tórū cuèxruū nixī. Rū naxūmatū na ngēmawa nūxū icuáxūcèx na ñuxácü Tupana naxwèxexū na imaxèxū i yixema i ñomaūcūū. <sup>12</sup> Rū ngēmacèx ya yíxema tūgūgu rūxīnūxē na taporaxū i Tupanapēxewa, rū name nixī na meã tūgūna tadauxū na tama chixexūgu tanguxūcèx. <sup>13</sup> Rū ñuxma rū ta taguma pexcèx ínangu i ngúchaxū i chixexū i taxucürūwama namaã yaxna pexīnūexū. Rū name nixī i Tupanana perūyoū erū nūma rū aixcūma nayanguxēē i ngema tamaã inaxunetaxū rū taxūtáma nawa pexū nawogū i ngúchaxūgū i taxucürūwama yaxna namaã pexīnūexū. Natürü ngexguma tá ngúchaxūgū i chixexū pexcèx ínguxgu rū nūma rū tá pexū ínapoxū na tama nagu peyixūcèx. <sup>14</sup> Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgū ya Pexū Changechaūgūxex, jrū nūxū perūxoe i ngema nacūmagū i tupananetachicūnèxāgūcèx naxūgūxū i ngema duūxūgū i tama yaxōgūxū! <sup>15</sup> Pemaã nūxū chixu i ngēma ore, erū chauxcèx rū duūxūgū i nūxū cuáxū pixīgū. Rū pema tátama nagu perūxīnūē i ngēma pemaã nūxū chixuxū. <sup>16</sup> Rū ngēxguma òna i üünexūcèx ingutaquēxegūgu, rū yaxaxgūgu ya yima binu ya üünecū rū moxē naxcèx ixāgūgu, rū ngēmaãcū yigū tangoxēē na Cristu ya taxcèx nagū ibacūwe rūxīxū. Rū ngēxguma nangōxgūgu i ngēma pāū i ibūcuxū, rū ngēmaãcū yigū tangoxēē na Cristu ya taxcèx naxūne ixācūwe rūxīxū. <sup>17</sup> Rū woo na imuxū i yixema, natürü wūxitama i pāū tangōxgū. Rū ngēmaãcū nixī i wūxitama ixīgūxū erū wūxiwetama tarūxī. <sup>18</sup> jrū dūcax i ngēma Yudīgū i nangōxgūxū i ngēma naxūnamachi i Tupanacèx nadèixū! Rū ngēxguma wūxigu nūgūmaã nangōxgūāgu, rū guxūma i ngēma nangōxgūxū rū ngēmaãcū nūgū nangoxēē na wūxigu Tupanawe naxīxū. <sup>19</sup> Rū ñuxma na ngēma ñachaxū, rū tama chanaxwèxe i nagu perūxīnūē na naxūnūexū i ngēma namachi i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū norū tupananetachicūnèxācèx dèixū. Rū tama chanaxwèxe i nagu perūxīnūē na tacūwa namexū i ngēma norū tupananetachicūnèxāgū, erū nangearū maxūāx. <sup>20</sup> Natürü pemaã nūxū chixu rū ngēxguma ngēma duūxūgū i tama Tupanaxū cuèxgūxū, norū tupananetachicūnèxācèx nadaiāgu i tacū rū naxūna, rū tama Tupanacèx nixī i nadaiāxū, natürü ngoxogūcèx nixī i nadaiāxū. Rū tama chanaxwèxe i ngoxogūtanūxūxū pegū pixīgūxēē. <sup>21</sup> Rū pema na peyaxaxgūxū ya yima binu ya tórū Corixū namaã picuèxūūgūcū rū taxucürūwama namaã pexāmūcū i ngēma duūxūgū i Chatanáwe rūxīxū. Rū pema na tórū Coriarū mechawa penangōxū i ngēma òna i nūxū namaã picuèxūūgūxū rū taxucürūwama ngēma duūxūgū i Chatanáwe rūxīxūārū mechawa peyachibüe. <sup>22</sup> jrū ñuxū ñapegūxū i ñuxmax? jrū Éxna penanuxēēchaū ya tórū Cori? jrū Éxna pexcèx rū nūxū tarūporamaēgū i yixemax?

*Name nixī i taeneārū mexūc èx tadaugū rū tama i tóxrütama*

<sup>23</sup> Pema rū ñaperūgūgū:

“Marū name na tanaxūxū i tacū i tanaxwèxegūxū”, ñaperūgūgū. Rū aixcūma nixī i ngēma, natürü tama tūxū name i guxūma i ngēma ixūxchaūxū. Rū ngēmaãcū Cristu tūxū ínanguxūxēē na naxūxūcèx i ngēma inaxwèxexū, natürü tama guxūma i ngēma ixūxū tūxū narūngūxēē na yexeraãcū meã yaxōgūamachigūxūcèx. <sup>24</sup> Rū tama name nixī i tóxrütama

mexūcèx tadaugū, natūrū name nixī i togūarū mexūcèx tadaugū. <sup>25</sup> Rū marū name i penangōx i nagúxūraūxū i namachi i namaã nataxegūxū, natūrū taxucèxma tūxcūū naxcèx ípeca ngoxi marū tupananetagūxū namaã yacuèxūxūgūxū i namachi yixī. <sup>26</sup> Erū ñoma i naãne rū guxūma i nawa ngēxmaxū, rū tórū Cori ya Tupanaarū nixī. <sup>27</sup> Rū ngēxguma chi wūxi i duūxū i tama yaxōxū pexna uxgu na naxūtawa peyachibūexūcèx, rū chi ngema pexīxgu, rū marū name i penangōx i guxūma i òna i pepēxegu yaxūxūchixū. Rū taxucèxma tūxcūū naxcèx pexoegaãe rū nūxna peca na ngextá ne naxūxū i ngēma namachi i pemaã nangōxū. <sup>28</sup> Natūrū ngürüãchi wūxie tá pemaã nūxū tixu rū ñatarūgū:

“Ñaa namachi rū tupananetachicūnèxácèx yamèxgūxū i naxūnawa ne ūxū nixī”, ñatarūgū. Rū ngēxguma i pema rū tama name na penangōxū i ngēma namachi na tama chixexūgu tūxū penguxēxūcèx ya yíxema pemaã nūxū ixuxe, rū tama ngēmacèx taxoegaãèxūcèx i tūmax. <sup>29</sup> Rū tama pechiga nixī i chidexaxū i ngēxguma:

“Na tama taxoegaãèxūcèx”, ñachagu. Natūrū yíxema pemaã nūxū ixuxechiga nixī i chidexaxū. Natūrū bexmana ngürüãchi wūxi i yaxōxū tá cuxna naca rū ñanagürü tá cuxū:

“¿Tūxcūū i togū naxcèx oegaãèxūgagu choxna cunachuxu na tama chanaxūxū i tacū i chanaxwèxexū? <sup>30</sup> Rū ngēxguma chi Tupanana moxē chaxāxgu naxcèx i ngēma òna i changōxū, ¿rū tūxcūū i ngēma ònacèx choxū quixu?” ñanagürü. <sup>31</sup> Dūcèx, pemaã nūxū chixu rū name nixī i guxūma i ngēma pexūxūmaã Tupanaxū picuèxūxūgū. Rū ngēxguma tacū pengoxgūgu rū exna tacū pixaxgūgu rū ēxna tacū i to pexūgūgu, rū name nixī i ngēmamaã Tupanaxū picuèxūxūgū. <sup>32</sup> Rū tama name i penaxū i tacū i togūxū chixexūgu yixēxū, rū woo Yudíugū yixīgūgu rū ēxna tama Yudíugū yixīgūgu, rū ēxna yaxōgūxū yixīgūgu. <sup>33</sup> Rū choma rū guxūwama guxūxūma chataãèxēchaxū. Rū ngemacèx tama chanaxū i ngema chomatama namaã chataãèxū, natūrū chanaxū i ngema togū namaã taãèxū na ngemaãcū nūmagū rū ta nuxū nangúchaxū na yaxōgūãxū rū nayauxgūãxū i maxū i taguma gúxū.

## 11

<sup>1</sup> Rū name nixī i nagu pexī i chaucūma ngēxgumarūū i choma na Cristucūmagu chixūxūrūū.

### *Name nixī i ngexūgū rū mexū i nacūmagu naxī*

<sup>2</sup> Pa Chaueneēgūx, pemaã chataãe erū guxūguma chaugu perūxīnūe rū nagu pexī ga yema nguxēētae ga pexū changúexēxū. <sup>3</sup> Natūrū chanaxwèxe i nūxū pecuèx na Cristu rū wūxichigū i yatūeru na yīxū. Rū yatūxūgū rū naxmèxēru nixīgū ngēxgumarūū ya Tupana rū Cristueru na yīxū. <sup>4</sup> Rū ngēmacèx i ngēxguma wūxi ya yatū ngutaquēxewa yumūxēgu rū ēxna Tupanaarū orexū yaxuxgu, rū tama ínangèxūchipatēxegu, rū ngēma rū wūxi i chixexū nixī i Cristupēxewa naxūxū. <sup>5</sup> Natūrū ngēxguma chi wūxi i ngecū ngutaquēxewa yumūxēgu rū ēxna Tupanaarū orexū yaxuxgu, rū chi tama ngīgū natūerugu, rū ngēma rū wūxi i chixexū nixī i ngītepēxewa naxūxū. Rū ñoma ngīgū yadūeruxūrūū iyixī. <sup>6</sup> Erū ngēxguma chi tama ngīgū natūeruchaūgu, rū narūmemaē nixī i noxtacūma ngīgū ibèixeru. Natūrū ngēxguma chi wūxi i ngīrū ãne yixīgu i ngēma na ngīgū nabèixeruxū rū ēxna ngīgū yadūeruxū, rū narūmemaē nixī i ngīgū itūeru. <sup>7</sup> Natūrū yatūgū rū tama name na nūgū natūerugūxū. Yerū ga Tupana rū nūgūraūãcū nanaxū ga yatū rū Tupanachipeta nixī. Rū yima yatūwa nixī i nangóxū na ñuxãcū namexēchixū ya Tupana. Rū ngēma ngecūwa nixī i nangóxū na ñuxãcū namexū ya yatū. <sup>8</sup> Yerū yexguma noxri Tupana naxūxgu ga yatū, rū tama ngecūwa nixī ga naxūãxū. Rū ngīma waxi nixī ga yatūwa ngīxū naxūxū. <sup>9</sup> Rū yatūcèx nixī ga Tupana ngīxū ūxū ga ngecū, rū tama ngecūcèx nixī ga Tupana naxūxū ga yatū. <sup>10</sup> Rū ngēmacèx name nixī i ngīgū itūeru na duūxūgūpēxewa rū Tupanaarū orearū ngeruūgū i daxūcūãxgūpēxewa nangóxūcèx na ngītemēxēwa nangēxmaxū. <sup>11</sup> Natūrū Tupanapēxewa rū taxuūma nixī ya yatū ega natauxgu i ngecū. Rū ngēxgumarūū ta

i ngecū rü taxuūma iyixī ega natauxguma ya yatü. <sup>12</sup> Yerü yexguma noxri Tupana ngīxū ūxgu ga ngecū, rü yatüwa nixī ga ngīxū naxūxū. Rü ngēxgumarūū ta ya yatü rü ngecūwa nixī i nabuxū. Natürü Tupana nixī ya naxūcū i guxūma i duūxūgū. <sup>13</sup> Rü pematama tá penangugū rü ngoxi name na wūxi i ngecū rü tama ngīgū natüeruācūma nayumūxēxū. <sup>14</sup> Rü woetama tórü bucūma nixī i nūxū na icuáxū na wūxi i āne yīxū na nügū namèxyaexēēxū i wūxi i yatūxū. <sup>15</sup> Natürü ngecūcèx rü wūxi i mexēchixū nixī na namèxyaexū. Erü Tupana rü ngīxna nanaxā i ngīyae na ngēmamaā ngīgū natüeruxūcèx. <sup>16</sup> Natürü ngēxguma chi texé ngēmachiga tügū choxūgagūgu, rü name nixī i nūxū tacuèx na ngēmatama yīxū i tacūma rü nacūma i guxūma i yaxōgūxū i guxūnema ya tupaucagūwa.

### *Duūxūgū rü chixri namaā inacuèxgū ga Coriarü òna i üünexū*

<sup>17</sup> Rü ñuxma i ñaā popera i pexcèx chaxūmatūxūwa rü pemaā nūxū chixu rü nangēxma i wūxi i pecūma i chixexū i tama namaā chataāēxū. Erü chauxcèx i ngēma perü ngutaquēxegū rü pexū nachixexēē, rü tama aixcūma perü meruūgū nixī. <sup>18</sup> Erü duūxūgū chomaā nūxū nixugūgū rü ngēxguma tórü Coricèx pengutaquēxegūūxgu rü pegū pitoye. Rü ngāxūgu chayaxō na aixcūma yīxū i ngēma nūxū yaxugūgūxū. <sup>19</sup> Choma rü nūxū chacuèx na aixcūma woe tátama yīxū i pegū pitoyexū na ngēmawa nūxū icuáxūcèx na texégū tiīxū ya yīxema aixcūma Cristuarü duūxūgū ixīgūxe. <sup>20</sup> Rü ngēma pegū na pitoyexūgagu nixī na tama aixcūma tórü Corixū picuèxūūgūācūma yīxū i penangōxū i tórü Coriarü òna i Üünexū i ngēxguma pengutaquēxegūūxgu. <sup>21</sup> Erü ngēxguma penangōxgu i ngēma òna i Üünexū rü wūxichigū rü peñuxāēgū na pexira na penayaxuxūcèx i ngēma òna. Rü yoxni i ngēma togū rü ngēxma nataiyae, rü togū rü nayaxagū ya binu ñuxmata nangāxē. <sup>22</sup> ¿Éxna pengechiūgū ecèx tama ngēma pechibūexū rü pexaxegūxū? ¿Tūxcūū nūxū pexoe i ngēma togū i yaxōgūxū rü penaxāneēxēē i ngēma yaxōgūxū i ngearü ngēmāxūāxgūxū? ¿Rü tacūxū tá pemaā chixu i ñuxmax? ¿Pexcèx rü tá pemaā chataāēxū? Dūcèx, pemaā nūxū chixu rü tama pemaā chataāē naxcèx i ngēma pexūgūxū.

### *Tórü Coriarü òna i üünexūchiga*

<sup>23</sup> Rü ngēma nguxēētae i pemaā nūxū chixuxū rü tórü Corixūtawatama chanayaxu. Rü yexguma tórü Cori ga Ngechuchuxū inaxuaxūgu, rü yematama chūtaxūgu rü nūma rü nanayaxu ga wūxi ga pāū. <sup>24</sup> Rü Tupanana moxē naxā, rü yemawena rü inanabūcu, rü ñanagürü:

“Ñaā nixī i chaxune i pexcèx ichaxāxūchiga. ¡Rü penangō i ñaā pāū na ngēmaācū peāēwa choxna pecuèxāchiexūcèx!” ñanagürü. <sup>25</sup> Rü yexgumarūū ta ga chibūwena rü Ngechuchu nanayaxu ga wūxi ga pochiyu ga binuchiūmaā āācuxū, rü ñanagürü:

“Rü daa binu rü wūxi i cuèxruū nixī na ngexwacèx Tupana duūxūgūmaā ixunetaxū i maxū i taguma gūxūchiga. Rü chaugū ya pexcèx ibacūmaā nixī i Tupana pexū nūxū cuèxēēxū i ngēmachiga. Rü ngēxguma ñuxguacū daa binu pixaxgūgu rü ñuxma choma na chanaxūxūrūū tá penaxū na peāēwa choxna pecuèxāchiexūcèx”, ñanagürü ga Ngechuchu. <sup>26</sup> Rü guxūguma i ngēxguma penangōxgu i ñaā pāū rü peyaxaxgūgu ya daa binu rü ngēmawa tá duūxūgūxū nūxū picuèxēē na ñuxācū tórü pecaducèx nayuxū ga tórü Cori. Rü ngēmaācū tá penaxū ñuxmatáta wena nataegu i nūmax.

### *Texegūcèx nixī i tórü Coriarü òna i üünexū*

<sup>27</sup> Natürü ngēxguma chi texe tama tügū tamexēēarü maxūxācūma nangōxgu i Coriarü pāū i üünexū rü tayaxaxūxgu ya yima binu ya üünecū, rü pecadu taxū napewa ya tórü Cori ya taxcèx yucū rü nagū ibacū. <sup>28</sup> Rü ngēmacèx naxūpa na tanangōxū i ngēma pāū rü na tayaxaxūxū ya yima binu, rü name nixī i wūxichigū meā tümaarü maxūgu tarūxīnū ngoxi nataxuma i tacū rü chixexū i tümaarü maxūwa. <sup>29</sup> Erü ngēxguma tama tügū tamaxēēarü maxūācūma tanangōxgu rü tayaxaxūxgu, rü tügūtama poxcuwa taga.

Erü tama aixcūma tayaxō na tórü Corichiga yixīxū i ngema pāū rü yima binu.. <sup>30</sup> Rü ngēmacèx nixī i muxūchixe i petanūwa rü pīdaaweexū rü peturaexū, rü ñuxre i togū rü marū nayuexū. <sup>31</sup> Natürü ngēxguma chi tórütama maxūgu rüxñüegu naxūpa na nangōxū i ngēma Coriarü òna, rü nūma rü taxucèx tūxū napoxcue. <sup>32</sup> Natürü ngēxguma tórü Cori ñoma i tórü maxūwa tūxū poxcugu, rü ngēmaācū tūxū inayarüwēxāchixēē na tama yixcūra naāneārü guxgu tūxū napoxcuxūcèx wūxigu namaā i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū. <sup>33</sup> Rü ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, ngēxguma pengutaquēxegūgu na penangōxūcèx i ngēma òna i üünexū, name nixī i pegū ípenanguxēē na guxāma wūxigu meā penangōxūcèx. <sup>34</sup> Rü ngēxguma chi texé taiyèxgu, rü name nixī i tümapatawatama tachibū na tama Tupana pexū poxcuexūcèx naxcèx na chixexū pexüexū i perü ngutaquēxegūwa. Rü ngēma to i guxchaxūgū i pexū ngēxmaxū, rü choma tá chanamexēē i ngēxguma petanūwa chaxūxgu.

## 12

### *Ngēma cuèx i Tupanaāē i Üünexū tūxna āxūchiga*

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgūx, chanaxwèxe i nūxū pecuèx na ñuxācū yīxū i ngēma cuèx rü ñuxacū na yixīxū i ngema tauxcha i Tupanaāē i Üünexū tūxna āxū. Rü ngēmachiga nixī i pemaā nūxū chixuxchaūxū i ñuxmax. <sup>2</sup> Rü pema meāma nūxū pecuèx ga yexguma tauta Cristuaxū peyaxōgūgu, rü pegū nūxna pexāgū ga tupananetachicünèxāgū ga tama idexaxū. <sup>3</sup> Rü ngēmacèx i ñuxma rü chanaxwèxe i meā nūxū pecuèx rü taxucürüwama texe ya Tupanaāē i Üünexū tümawa ngexmaxe rü chixri Ngechuchuga tidexa. Rü ngexgumarūxū ta rü taxucürüwama texe ngürümare tüechama rü:

“Ngechuchu rü tórü Cori nixī”, ñatarūgū ega tama Tupanaāē i Üünexū tūxū muxgu na ngēmaācū tidexaxūcèx. <sup>4</sup> Rü nūma ya Tupana rü duūxūgūna nanaxā i naguxūraū i tauchagū. Natürü ngema Naāxē i Üünexū i nawa ne naxīxū i ngema tauchagū rü wūxitama nixī. <sup>5</sup> Nangēxma i nagúxūraūxū i Tupanaarü puracū, natürü yima tórü Cori ya tūxna naxācū i ngema puracūgū rü wūxitama nixī. <sup>6</sup> Rü Tupanaarü pora rü nagúxūraūācū nangox. Natürü wūxitama nixī ya yima Tanatü ya tawa gúxūraūācū nangoxēēcū i ngema norü puracū. <sup>7</sup> Rü ngema Naāē i Üünexū wūxixewachigū nanangoxēē i Tupanaarü pora i norü duūxūgūtanūwa na ngemaācū guxāarü ngūxēēruū yixīxūcèx. <sup>8</sup> Rü Naāē i Üünexū rü tümáxena rü nanaxā i tauxcha na ucuèxū tacuáxūcèx. Rü ngēmatama Naāē i Üünexū rü togueāxū rü nanatauxchaxēē na nūxū tacuáxū na mea tangúexēētaexū i Tupanaarü ore. <sup>9</sup> Rü togue rü ngēmatama Naāē i Üünexū tūxū nanatauxchaxēē na Tupanana tarüyoexūcèx. Rü togue rü tūxna nanaxā i pora na ngēmamaā naxcèx tayataanegūxēēxūcèx i ngēma idaaweexū. <sup>10</sup> Rü togue rü tūxna nanaxā i pora na tanaxūxūcèx i mexūgū i Tupanaarü poramaā üxū. Rü togue rü tūxū nanatauxchaēē na nūxū tixuxūcèx i Tupanaarü ore. Rü togue rü tūxna nanaxā i cuèx na nūxū tacuáxūcèx i tacū yīxū i ngoxogūarü ixīxū rü tacū yīxū i Tupanaāē i Üünexūārü ixīxū. Rü togue rü tūxna nanaxā i tauxcha na ngēma tama nūxū tacuáxū i nagawa tidexaxūcèx. Rü togue rü tūxna nanaxā i cuèx na tanangoxēēxūcèx na tacūchiga yīxū na tidexaxū ya yíxema to i nagawa idexáxe. <sup>11</sup> Rü guxūma i ngēma rü Tupanaāē i Üünexūtama nixī i naxūxū. Rü nūma nixī i wūxichigū i duūxūna naxāāxū i ngēma cuèx i nūma nanaxwèxexū na nūxna naxāāxū.

### *Guxāma i yaxōgūxū rü wūxitama i naxūnewa naxūgū*

<sup>12</sup> Rü duūxūxūne rü woo muxūgu nixūye, natürü wūxitama i naxūne nixī. Rü ngexgumarūxū ta i ngema Cristuāxū yaxōgūxū rü woo namu, natürü wūxitama i naxūnewa naxūgū. <sup>13</sup> Rü yexguma íbaiūgu rü Tupanaāē i Üünexū rü wūxitama i naxūne tūxū nixīgūxēē. Rü woo Yudíugū na ixīgūxū, rü ēxna tama Yudíugū na ixīgūxū, rü

woo togümēxēwa ingexmagūxū rū ēxna taxúxemēxēwa ingēxmagūxū, natürü wüxitama i naxūne tūxū nixīgūxēē i nūma i Naāē i Üünexū i nūxicatama ixīxū. Rū guxāma i yixema rū marü tūxna nangu i ngēma Naāē i Üünexū. <sup>14</sup> Wüxi i naxūne rū tama naxāmenāxamare, natürü muxūgu nixūye. <sup>15</sup> Rū ngēxguma chi yima nacutü ñaxgu:

“Rū ñuxma na tama naxmēx chiixū, rū ngēmacèx tama ngēma naxūnewa changēxma”, ñaxgu, rū tama ngēmacèx nūxū narūxo na ngema naxūnewa nangexmaxū. <sup>16</sup> Rū ngēxguma chi yima naxpaxchinū ñaxgu:

“Rū ñuxma na tama naxētü chiixū, rū ngēmacèx tama naxūnewa changēxma”, ñaxgu, rū tama ngēmacèx nūxū narūxo na ngema naxūnewa nangexmaxū. <sup>17</sup> Rū ngēxguma chi guxūma i naxūne rū naxētü yixīgu, çrū tacūmaā chi i nūxū naxīnūxū i ngema naxūne? Rū ngēxguma chi guxūma i naxūne rū naxmachixē yixīgu, çrū tacūmaā chi i nūxū nawāxīxū? <sup>18</sup> Natürü Tupana ga naxúcü ga taxūne, rū ngexta nūma ínanaxwèxexūwa nanangexmaxēē i taeru rū tachacüügü rū taparagü. <sup>19</sup> Rū ngēxguma chi nataxuxgu i norü üyechigü i taxūne rū chi naxāmenēxāmare. <sup>20</sup> Rū ngema naxūne rū woo muxūgu nixūye, natürü wüxitama i naxūne nixī. <sup>21</sup> Rū taxetü rū taxucürüwa taxmēxū ñanagürü:

“Choma rū tama chacuxwèxe”, ñanagürü. Rū ngēxgumarü ta i taeru rū taxucürüwa tacutügūxū ñanagürü:

“Choma rū tama chapexwèxe”, ñanagürü. <sup>22</sup> Natürü ngēma yexeraācü āücūmaxū i taxūnewa, rū ngēma nixī i yexera nanaxwèxexū i taxūne. <sup>23</sup> Rū ngēma taxūnewa yexeraācü naxcèx ixānexū, rū ngēma nixī i yexera meā ixūxchiruxū. Rū ngēma taxūnewa ngēxmaxū i tama inaxwèxexū na nangóxū, rū ngēma nixī i yexera meā idūxūxū. <sup>24</sup> Natürü tama ngēmaācü tanaxū namaā i ngēma taxūnewa ngēxmaxū i guxāxūma iwéxū. Rū ngēmaācü Tupana nanaxū i taxūne, na yexeraācü nūxna idauxücèx i ngēma yexera naxcèx ixānexū. <sup>25</sup> Rū ngēmaācü Tupana nanaxū i taxūne na wüxichigü i norü üye nügügu naxīnūexücèx rū nügü nangūxēēgūxücèx. <sup>26</sup> Rū ngēxguma chi wüxi i ngēma taxūnearü üye nūxū nguxgux, rū guxūma i ngēma togü i natanūxūgü rū ta nūxū nangux. Rū ngēxguma chi wüxi i ngēma taxūnearü üye taāēxgu, rū guxūma i ngēma togü i natanūxūgü rū ta nataāēgü. <sup>27</sup> Rū ñuxma i wüxichigü i pema rū Cristuxūnearü üye pixīgü, rū ngema naxūnewa pexügü. <sup>28</sup> Rū ngēmacèx ya Tupana rū nanaxwæe na ñaacü nügü inanuxū i norü duūxūgü: Rū yixema tūxira tūxū naxunetagūxe tixī ya norü puracūwa tūxū namugūxe. Rū tūxū naxuneta ya togegü na nūxū tixugūxücèx i norü ore. Rū tūxū naxuneta ya togegü na duūxūgūxū tangūexēēxücèx i norü ore, rū togegü na tanaxūgūxücèx i mexūgü i Tupanaärü poramaā taxūgūxū. Rū togegü rū tūxū nanatauxchaxēē na tanameexēēxücèx i idaaweexū, rū togegü na nūxū tarüngūxēēgūxücèx i ngema tacü nūxū taxuxū, rū togegü yaxōgūxūārü āēxgacügü na tixīgūxücèx. Rū tūxū nanatauchaxēē ya togegü na ngēma naga i tama nūxū tacuáxūwa tidexagūxücèx. <sup>29</sup> Rū tama guxāma Tupana tūxū imugūxe tixīgü, rū tama guxāma Tupanaärü orearü uruū tixīgü. Rū tama guxāma norü orewa nguxēētaegūxe tixīgü, rū tama guxāma nūxū tacuèx na tanaxūxū i mexūgü i taxūgü i Tupanaärü poramaā üxū. <sup>30</sup> Rū tama guxāma nūxū tacuèx na tanameēxēēxū i duūxūgü i idaaweexū. Rū tama guxāma nūxū tacuèx na nawa tidexagūxū i wüxi i naga i tama nūxū tacuáxū. Rū tama guxāma nūxū tacuèx na tanangoxēēxū na tacūchiga yadexaxū i ngēma duūxūgü i tama nūxū nacuáxū i nagawa idexaxū. <sup>31</sup> Rū name nixī inaxcèx pedèux na Tupana pexna naxāxücèx i ngēma cuèx rū tauxchagü i rümemaegūxū.

### *Yigü na ingechaügūxūchiga*

Natürü i ñuxma rū tá pexū changūxēē i tacü nixī i guxūma i ngēma pemaā nūxū chixuxūārü yexera rümemaēxū.

## 13

<sup>1</sup> Rū woo togū i nagawa chideaxgu, rū woo Tupanaārū orearū ngeruūgū i daxūcūāxgawa chideaxgu, natürü ñoma wūxi i tacū i āgaxūrūmare chixī ega tama guxāxū changechaūgu. <sup>2</sup> Rū woo nüxū chacuèxgu na meā duūxūgūmaā nüxū chixuxū i Tupanaārū ore, rū woo nüxū chacuèxgu i guxūma i tacū i ēxūguxū i Tupanachiga, rū woo choxū natauxchagu na chorū ōmaā chayaxīgachixēēxū ya mēxpūnegū, natürü taxuwama chame ega tama guxāxū changechaūgu. <sup>3</sup> Rū woo ngēma duūxūgū i ngearū dīeruāxgūxūxū chayanuxgu i guxūma i tacū i choxū ngēxmaxū, rū woo Tupanaārū orecèx chaugū ichaxāxgu na üxūwa choxū yagugūxūcèx, rū taxuwama choxū name i ngēma ega tama guxāxū changechaūgu. <sup>4</sup> Rū yīxema guxāxū ngechaūxē, rū yaxna namaā taxīnū, rū namaā tamecüma. Rū tama tixāüxāchiwèxe, rū tama togūxū tūgū tarüyexera rū tama tūgū ticuèxū. <sup>5</sup> Rū yīxema aixcüma guxāxū ngechaūxē, rū tama taguxchigawèxe, rū tama tūgūguxicatama tarūxīnū, rū tama tanuxwèxe, rū tama nagu tarūxīnūēcha ega texé chixexū tūmamaā üxgu. <sup>6</sup> Rū tama namaā tataāē i chixexūgū, natürü namaā tataāē i ngēma ore i aixcüma ixīxū. <sup>7</sup> Rū yīxema aixcüma guxāxū ngechaūxē, rū yaxna namaā taxīnū, rū guxūguma nüxū tayaxō, rū guxūguma mexūgu namaā tarūxīnū, rū taguma naxchi taxai woo tacū tūmamaā naxūxgu i togū. <sup>8</sup> Rū ngēma yigū na ingechaūxū rū tagutāma inayacuèx. Natürü ngēma na nüxū ixuxū i Tupanaārū ore rū wūxi i ngunexūgu tá inayacuèx. Rū ngēma tama nüxū icuáxū i nagawa na idexaxū, rū tá ta inayacuèx. Rū ngēma ñuxma nüxū icuáxū rū wūxi i ngunexūgu rū marū taxuwatāma tūxū name. <sup>9</sup> Erü ngēma tórü cuèx i ñuxma tūxū ngēxmaxū, rū Tupanapēxewa rū naxíra. Rū ngēxgumarūū ta i ngēma norü orexū na ixuxū, rū wūxi i íramarexūtama nixī. <sup>10</sup> Rū guxūma i ngēma rū tá inayarūxo i ngēxguma Tupanapēxewa ingugūgu rū nüma tá guxūxūma tūxū nacuèxēēgu. <sup>11</sup> Yexguma chabuxgu ga chomax, rū wūxi ga buxūrūū chidexa, rū buxū nagu rūxīnūxūgu charūxīnū, rū tama meā chauāēxū chacuèx. Natürü yexguma marū chayèxgu, rū nüxū charūxo ga guxūma ga yema chorū bucüma. <sup>12</sup> Rū ngēma ñuxma nüxū idauxū i Tupanachiga, rū ñoma wūxi i worua ya üxachametūxewa yigū idauxūrūū nixī na taxcèx naxēxū. Natürü yixcüra rū tá aixcüma meā nüxūxūchi tadau ya Tupana. Rū ñuxma rū írarūwatama nüxū chacuèx i Tupanachiga. Natürü wūxi i ngunexūgu rū tá meā nüxū chacuèx i guxūma i nachiga, ngēma na Tupana meāma choxū cuáxūrūū. <sup>13</sup> Rū ñuxma rū nangēxma i tomaēxpūx i nacūmagū i guxūgutāma ngexmaxū. Rū ñaāgū nixī:

1 Rū Tupanaāxū tayaxōgū

2 Rū nüxū ítananguxēē na nataeguxū ya Cristu

3 Rū nüxū tacuèx na tamücūxū ingechaūxū.

Natürü ngēma tomaēxpūxtanūwa rū ngēma rümemaexū nixī na guxāxū ingechaūxū.

## 14

### *Ngēma tama nüxū icuáxū i nagawa na idexaxūchiga*

<sup>1</sup> ¡Rū naxcèx pedèux na guxāxū pengechaūxū! Rū ngēxgumarūū ta name nixī i naxcèx pedau i ngema tauxchagū rū ngema cuèx i Naāē i Üünexūwa ne íxū. Rū ngēma cuèx i yexeraācü penaxwāexū nixī na pexū natauxchaxū na nüxū pixuxū i Tupanaarū ore. <sup>2</sup> Yīxema duūxē ya tama nüxū tacuáxū i nagawa idexaxe, rū Tupanamaā nixī i tidexaxū rū tama i duūxūgūmaā, erü taxúema nüxū tacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū. Rū Tupanaāē i Üünexū nixī i tūxū idexaxēēxū, natürü ngēma ore i nüxū tixuxū rū ēxūguxū nixī. <sup>3</sup> Naturü yīxema nüxū ixuxe i Tupanaarū ore rū ngema yaxōgūxūarū ngūxēēruxū tixī, erü yexeraācü cuèxwa tanangugūxēē rū nüxū tanangúchaxūxēē i ngema ore rū tanataāēxēē i ngema yaxōgūxū i ngexguma guxchaxū nüxū üpetūgu. <sup>4</sup> Rū yīxema duūxē ya tama nüxū tacuáxū i nagawa idexaxe, rū tūmacèxtama nixī i ngema na yexeraācü mea Tupanaāxū tayaxōxūcèx. Natürü yīxema nüxū ixuxe i Tupanaarū ore rū nüxū tixu na

yexeraācū Tupanaāxū yaxōgūāxūcèx i guxūma i yaxōgūxū. <sup>5</sup> Choma chierū chanaxwèxe na guxāma i pema rü ngēma tama nūxū pecuáxū i nagawa na pidexagūxū. Natürü yexeraācū chanaxwèxe na duūxūgūmaā nūxū pixuxū i Tupanaārū ore. Erü ngēma to i nagawa na pidexagūxūārū yexera narūmemaē na togūmaā nūxū pixuxū i Tupanaārū ore. Natürü ngēma to i nagawa na idexaxū, rü name ega ngēma yaxōgūxūmaā nūxū ixuxgu na tacūchiga yīxū i ngēma dexe, na nūmagū rü ta yexeraācū meā Tupanaāxū yaxōgūāxūcèx. <sup>6</sup> Rü ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rü ngēxguma chi pexūtawa chaxūxgu, rü chi to i nagawa chideaxgu, ¿rū tacūwa chi pexū namexū i ngēma? Natürü ngēxguma chi pemaā nūxū chixuxgu i ngēma Tupana tūxū nūxū cuèxēēxū, rü ēxna ngēma chomatama nūxū chacuáxū na aixcūma yīxū, rü ēxna ngēma ēxūguxū i ñuxma Tupana tūxū nūxū cuèxēēxū, rü ēxna tacū rü to i nguxēētae i Tupanachiga, rü ngēma waxi nixī i pexū mexū. <sup>7</sup> ¿Rü dücax ngēma paxetarū i quena rü ēxna arpa! Rü ngēxguma tāū chima texé meā napaūxgu, rü tāū chima nūxū tacuèx na tacūgu tanapaxūxū. <sup>8</sup> Rü ngēma churaragū, rü ngēxguma norū uwanūgūmaā nūgū nadaixchaūgu, ¿rū ñuxācū tá nūgū namexēē na nūgū nadēixūcèx ega tama meā nangógagu ya yima corneta ya dēixcèx naxcèx çaxūne? <sup>9</sup> Rü ngēxgumarūū ta pexū nangupetū. Rü ngēxguma chi perū conūmaā nūxū pixuxgu i dexe i taxúema nūxū cuáxū, ¿rū ñuxācū tá nūxū tacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma nūxū pixuxū? Rü ñoma ngürüanewa pidexagūxūrūū tá pixīgū. <sup>10</sup> Rü aixcūma nixī i namuxū i nagagū i ñoma i nañewa. Rü guxūma i ngēma nagagū rü name naxcèx i ngēma duūxūgū i nawa idexagūxū. <sup>11</sup> Natürü ngēxguma chi tama nūxū chacuèxgu i ngēma naga i to i duūxū chomaā nawa idexaxū, rü ngēma duūxūcèx rü ñoma to i nachiūānecūāxrūū chixī, rü chauxcèx rü ñoma to i nachiūānecūāx i duūxūrūū nixī i nūmax. <sup>12</sup> Choma nūxū chacuèx rü pema rü pexū nangúchaū na pexū nangēxmaxū i ngēma nacūmagū i Tupanaāē i Üünexū tūxna āxū. Natürü name nixī i naxcèx pedau na guxūārū yexera pexna naxāāxū i ngēma nacūmagū i namaā nūxū perūngūxēēxū i guxūma i yaxōgūxū na yexeraācū meā Tupanaāxū yaxōgūāxūcèx. <sup>13</sup> Rü ngēmacèx yixema duūxē ya taxúema nūxū cuáxū i nagawa idexaxe, rü name nixī i Tupanana naxcèx taca na tūxna naxāāxūcèx i cuèx na togūmaā nūxū tixuxūcèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma nūxū tixuxū. <sup>14</sup> Rü ngēxguma chi taxúema nūxū cuáxū i nagawa chayumūxēgu, rü chauāē nixī i ngēma yumūxexū. Natürü chomatama rü taxuūma chacuèx na tacūchiga yīxū i ngēma. <sup>15</sup> ¿Rü ñuxācū tá chayumūxēxū i ñuxmax? Rü marū name nixī ega taxúema nūxū cuáxū i nagawa chayumūxēgu, natürü chanaxwèxe i guxāma nūxū cuáxū i nagawa rü ta chayumūxē. Rü marū name nixī ega taxúema nūxū cuáxū i nagawa chawiyae, natürü chanaxwèxe i guxāma nūxū cuáxū i nagawa rü ta chawiyae. <sup>16</sup> Erü ngēxguma chi taxúema nūxū cuáxū i nagawa Tupanaxū quicuèxūūgu, rü yixema duūxēgū ya ngēma irūxīnūēxē, rü taxucürüwa cumaā wūxigu Tupanaxū tucuèxūūgū, erü tama nūxū tacuèx na ñuxū ñaxūchiga yīxū i ngēma nūxū quixuxū. <sup>17</sup> Rü woo ngēma curū yumūxē rü namexēchixgu, natürü yixema duūxēgū ya ngēma irūxīnūēxē rü taxuūma i mexū nawa tayaxu ega to i nagawa quideaxgu. <sup>18</sup> Tupanana moxē chaxā, erü perū yexera taxúema nūxū cuáxū i nagawa chidexa. <sup>19</sup> Natürü woo muxūma i ore i taxúema nūxū cuáxū i nagawa na chidexaxū, natürü ngēma yaxōgūxūārū ngutaquēxegūwa rü chauxcèx rü narūmemaē chi nixī ega woo noxre i ore i meāma nūxū icuáxūwa namaā nūxū chixuxgu i Tupanaārū ore na ngēmaācū ngēmamaā meā chanangūxēēxūcèx. <sup>20</sup> Pa Chaueneēgūx, tama name i ñoma buxūgürūū chixri nagu perūxīnūe i ngēma ore i pemaā nūxū chixuxū. Rü narūmemaē nixī i ñoma buxūgürūxū pegū pixīgūxēē naxchēxwa i ngēma chixexū, natürü ngēma peru īnūwa rü penaxwèxe i duūxūgū i marū yaxūrūū mea nagu perūxīnūe rü nagu pexī i ngēma ore i pemaā nūxū chixuxū. <sup>21</sup> Tupanaārū ore ga nuxcūmaūxū ga norū orearū urūū umatūxū rü ñanagürū:

“Rü nuā tá chanamugū i to i nachiūānecūāx i duūxūgū na to i nagawa yadexagūxūcèx namaā i ñāñ Yudígū i tama yaxōgūxū. Natürü woo ngēmaācū chanaxūxgu, rü

tāūtáma chauga naxĩnũe i ngẽma Yudiúgü i tama irũxĩnũechaũxũ”, ñanagürü ga Tupana. <sup>22</sup> Rũ ngẽmacèx ngẽma na taxúema nũxũ cuáxũ i nagawa idexaxũ, rü wüxi i cuèxruũ nixĩ naxcèx i ngẽma duũxũgü i tama irũxĩnũechaũxũ. Rũ tama duũxũgü i marü yaxõgũxũcèx nixĩ i ngẽma. Natürü ngẽma Tupanaärü orexũ na ixuxũ, rü duũxũgü i marü yaxõgũxũcèx nixĩ na yexeraãcü meã Tupanaãxũ yaxõgũãxũcèx. Rũ tama duũxũgü i tama irũxĩnũechaũxũcèx nixĩ i ngẽma. <sup>23</sup> Rũ ngẽxguma chi pema i yaxõgũxe pengutaquẽxegügu, rü guxã chima to i nagawa pidexagügu, ¿rü ñuxũ ñaxũ tá ega petanügu naxücuxgu i wüxi i duũxũ i ngẽma iyarũxĩnũxũ rü êxna wüxi i duũxũ i tauta yaxõxũ? ¿Taux êxna i nagu tá naxĩnũxũ na pexãũãgũxũ i pemax? <sup>24</sup> Natürü ngẽxguma chi guxãma i pema nũxũ pixuxgu i Tupanaärü ore, rü chi petanügu naxücuxgu i wüxi i duũxũ i tama yaxõxũ rü êxna wüxi i duũxũ i ngẽma iyarũxĩnũxũ, rü tá nũxũ naxĩnũ i ngẽma Tupanaärü ore i nũxũ pixuxũ. Rũ ngẽmaãcü tá nũxũ nacuèx na nũma rü wüxi i pecaduãxũ na yĩxũ. Rũ nũgügu tátama ínarũxĩnũ i ngẽxguma nũxũ naxĩnũgu i ngẽma nũxũ pixugüexũ. <sup>25</sup> Rũ ngẽma chixexũ i nũxĩcatama nũxũ nacuáxũ rü tá naxcèx ínicuèx. Rũ nũma rü ngẽxma tá nacaxãpũxũ, rü tá Tupanaxũ nicuèxũ. Rũ tá nũxũ nixu na aixcũma Tupana petanüwa nangẽxmaxũ.

*Tama name i penaxĩãchiãxẽgü i perü ngutaquewa, rü name i meamare penaxü*

<sup>26</sup> Dücèx, Pa Chaueneẽgũx, ñuxma tá pemaã nũxũ chixu na ñuxãcü tá penaxũxũ ega ngẽxguma pengutaquẽxegügu. Rũ ñuxre i pema rü marü name na Tupanaärü wiyaegu pewiyaegũxũ, rü togue rü tanguxẽãtaegũxũ, rü togue rü nũxũ tixuxũ i ngẽma ore i Tupana tũxũ nũxũ cuèxẽexũ, rü togue rü nawa tidexagũxũ i naga i tama nũxũ tacuèxgũxũ, rü togue rü tanangoxẽẽgũxũ i ngẽma dexa i to i nagawa nũxũ yaxugũxũ. Natürü guxũma i ngẽma rü tanaxwèxe i yaxõgũxũãrũ ngũxẽècèx na yĩxũ, na yexeraãcü yaxõgũãxũcèx rü meã Tupanacèx namaxẽxũcèx. <sup>27</sup> Rũ ngẽxguma to i naga i pema tama nũxũ pecuáxũwa pidexagügu, rü name nixĩ i taxre rü êxna tomaẽxpũxicatama tidexagü. Rü tanaxwèxe i wüxiexira tidexa i noxri rü yixcama ya togue. Rũ ngẽxguma chi texé to i nagawa ideaxgu, rü name nixĩ na tangẽxmaxũ ya wüxie ya nũxũ ixuchigũxe na tacüchiga yĩxũ i ngẽma ore i to i nagawa nũxũ yaxuxũ. <sup>28</sup> Natürü ngẽxguma chi tatauxgu na texé nũxũ ixuchigũxũ na tacüchiga yĩxũ i ngẽma ore i to i nagawa nũxũ yaxuxũ, rü narümemaẽ nixĩ na noxtacũma tama to i nagawa pidexagü i perü ngutaquẽxewa. Rü narümemaẽ i wüxichigü tũxica Tupanamaãxĩcatama bexma tidexa. <sup>29</sup> Rũ ngẽxgumarüũ ta ngẽxguma pengutaquẽxegügu, rü name nixĩ i taxre rü êxna tomaẽxpũxicatama nũxũ tixu i Tupanaärü ore. Rũ ngẽma togü i ngutaquẽxetanũxũ rü name nixĩ na meã nangugũgũãxũ i ngẽma ore. <sup>30</sup> Natürü ngẽxguma chi íyadexayane i wüxi i duũxũ, rü Tupana tũmamaã ideaxgu ya togue ya ngẽma rütoxe, rü name nixĩ na iyanachianexũ i ngẽma nũxĩra idexaxũ na tidexaxũcèx ya yixema duũxẽ ya Tupana tũmamaã idexaxe. <sup>31</sup> Rũ ngẽmaãcü guxãma i pema na Tupana pemaã idexaxũ, rü name nixĩ i wüxichigü ípenanguxẽẽ na pewa nanguxũ na pidexagũxũ i Tupanaärü ore. Rũ ngẽmaãcü i ngẽma togü i ngutaquẽxetanũxũgü rü tá Tupanachiga meã nangúe rü tá nataãẽgü. <sup>32</sup> Rũ ngẽmaãcü tanaxwèxe i meãma tũmaãẽmaã itacuèx ya wüxichigü ya yixema Tupanaärü orexũ ixuxe. <sup>33-34</sup> Erü perü ngutaquẽxegüwa rü Tupana nanaxwèxe na meã penaxũxũ i guxũma, rü tama nanaxwèxe na ngẽma pexãũgatanũxũ rü pegü ípetüxẽẽxũ. Rũ guxũma i togü i yaxõgũxũãrũ ngutaquẽxegüwa rü marü nũxũ nayapue na tama yadexagũxũ i ngexũgü. Rũ name nixĩ i pema rü ta ngẽmaãcü penaxü, erü nachuxu na yadexagũxũ i ngexũgü i ngutaquẽxegüwa. Rũ name nixĩ na yatügüga naxĩnũexũ i ngexũgü, ngẽma Tupanaärü ore tũxũ muxũrũ. <sup>35</sup> Rũ ngẽxguma chi tacũxũ nacuáxchaũgu i wüxi i ngexũ, rü name nixĩ i nachiũwatama natena naca i nachiga i ngẽma. Erü wüxi i ãne nixĩ ega ngutaquẽxewa yadeaxgu i wüxi i ngexũ. <sup>36</sup> Pa Corĩtiucũãxgũx, name nixĩ na nũxna pecuèxãchiexũ na tama pewaxira ne naxũxũ i Tupanaärü ore. Rũ tama pexicatama nixĩ



i penayauxgūxū i ngēma. <sup>37</sup> Rū ngēxguma chi texé tūgūgu rūxīnūgu na Tupanaārū orearū uruū tīxū rū ēxna tūgūgu tarūxīnūgu na Tupanaāē i Ūnēxū tūxna naxāxū i ʔacū rū cuèx, rū name nixī i nūxna tacuèxāchi na tórū Coriarū ore yīxū i űnā ore i pexcèx chaxūmatūxū. <sup>38</sup> Natūrū ngēxguma chi texé tama nūxū cuáxchaūgu i ngēma pemaā nūxū chixuxū, rū name nixī i tama tūxū pecuáxchaū. <sup>39</sup> ʔRū ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, rū Tupanana naxcèx peca i cuèx na meāma nūxū pixuxūcèx i norū ore! ʔRū tama penachuxu na to i nagawa yadexagūxū i duūxūgū! <sup>40</sup> Rū perū ngutaquēxegūwa, rū name nixī na meā penaxūxū i guxūma. Rū tama name i ngēma pexāūgatanū rū pegū ípetūexēē.

## 15

### *Cristu na yuwa írūdaxūchiga*

<sup>1</sup> Rū űuxmax, Pa Chaueneēgūx, rū chanaxwèxe i nūxna pecuèxāchie i ngēma Tupanaārū ore i tūxū maxēxēēxū ga pemaā nūxū chixuxū. Rū yematama ore nixī ga pema peyaxgūxū. Rū űuxma rū ngēmatama oregagu nixī i meā peyaxōgūxū. <sup>2</sup> Rū ngēma oregagu nixī i pexū nangēxmaxū i maxū i taguma gúxū, ega aixcūma guxūguma peyaxōgūamagu. Natūrū ngēxguma tama guxūguma peyaxōgūgu, rū natūcèxmamare nixī i ngēma perū ō. <sup>3</sup> Rū yexguma noxri petanūwa changuxgu, rū yema nūxira pexū changūxēēxū nixī ga yema chaxira togū choxū ngūxēēxū na Cristu rū tórū pecaducèx nayuxū, ngēma Tupanaārū ore i ūmatūxūwa nūxū yaxuxūrū. <sup>4</sup> Rū yexgumarū ta pexū changúexēē na űuxācū inatèxgūāxū, rū űuxācū norū tomaēxpūx ga ngunexūgu rū wena na namaxūxū, ngēma Tupanaārū ore i ūmatūxūwa nūxū yaxuxūrū. <sup>5</sup> Rū yexgumarū ta pexū changúexēē ga űuxācū Pedrucèx na nangóxū ga Cristu, rū űuxācū yīxcūra rū norū ngúexūgū ga yamugūxūcèx na nangóxū. <sup>6</sup> Rū yemawena ga Cristu rū noxtacūma 500 arū yexera ga yaxōgūxūcèx nangox. Rū muxūma i ngēma duūxūgū rū űuxma rū ta namaxē, natūrū nūmaxū rū marū nayue. <sup>7</sup> Rū yemawena rū Chaūtiāgucèx nangox, rū yīxcama guxūma ga yema togū ga ngúexūgūcèx nangox. <sup>8</sup> Rū dūxwa chowa inayacuèx ga chauxcèx rū ta na nangóxū, woo ngūrūāchimare nixī ga yema, ngēxgumarū i wūxi i buxū i tautama norū ngunexūwa nanguyane buxūrū. <sup>9</sup> Rū choma rū guxūma i ngēma togū i Tupana imugūxūtūwa chaxū. Rū ngemacèx tama name i Tupana imuxūmaā choxū naxugūxū i duūxūgū, yerū nawe chingēchigū ga Tupanaārū duūxūgū rū poraācū chixexū chaxū. <sup>10</sup> Natūrū ga Tupana rū chomaā namecūma, rū ngēmacèx i űuxma rū choxū pedau na ʔacū chíxū rū űuxācū na chíxū. Rū yema chomaā na namecūmaxū rū tama natūcèxma nixī. Yerū choma rū guxū ga togū ga yamugūxūārū yexera chanaxū ga Tupanaārū puracū. Natūrū tama chauechama chanaxū ga yema puracū, natūrū Tupana ga chomaā mecūmacū rū chomaā puracūcū nixī ga naxūcū ga yema puracū na nūxū chixuxūcèx ga norū ore. <sup>11</sup> Natūrū i űuxma rū nūetama nixī ega woo choma chixīgu rū ēxna togū yīxīgu ga pemaā nūxū ixuxū ga yema ore. Yerū yema ore ga pemaā nūxū tixuxū, rū Tupanaārū ore i tūxū maxēxēēxū nixī, rū yema nixī ga pixōgūxū.

### *űuxācū wena tá namaxē i duūxūgū i yuexū*

<sup>12</sup> Marū pemaā nūxū tixu na Cristu rū yuwa ínadaxū. ʔRū tūxcūū űuxre i pema rū űaperūgūgū:

“Yuexū rū tagutáma wena namaxē”, űaperūgūgū? <sup>13</sup> Rū ngēxguma chi ngēma yuexū rū tagu chima wena namaxēgu rū yima Cristu rū tāū chima wena namaxū. <sup>14</sup> Rū yexguma chi Cristu tama wena maūxgu, rū ngēma ore i nūxū tixuxū i nachiga rū taxuwa chima name, rū natūcèxmamare chi nixī i perū ō. <sup>15</sup> Rū ngēxguma chi ngēmaācū yīxīgu, rū toma i Tupanaārū orearū uruūgū rū doratèxgūxū tixīgū. Erū nūxū tixu na Tupana Cristuxū wena maxēēxū. Rū ngēxguma chi tama aixcūma yīxīgu na wena namaxēxū i yuexū, rū chi wūxi i doramare nixī na Tupana Cristuxū wena maxēēxū. <sup>16</sup> Rū ngēxguma chi ngēma yuexū rū tagu chima wena namaxēgu, rū ga Cristu rū chi ta tāū chima wena namaxū.

17 Rū yexguma chi Cristu tama wena maŭxgu, rū natüçèxmamare chi nixĩ i peyaxõgüxũ, rū ñuxma rū chi ta perü pecadugagu ipeyarütauxe. 18 Rū chi ngēmaācū yixĩgu rū ngēma duŭxügü i Cristuaxũ yaxõgüxũ i marü yuexũ, rū chi ta tãu chima nüxũ nangēxma i maxũ i taguma gúxũ. 19 Rū ngēxguma chi ñoma i maxüçèxicatama yixĩgu na Cristuaxũ yaxõgüxũ, rū chi guxũ i togü i duŭxügüarü yexera tangechaütümügü. 20 Natürü aixcūmaxũchi nixĩ ga Cristu ga yuwa na ínadxũ. Natanüwa i guxũma i ngēma yuexũ i yixcūra tá írüdagüxũ, rū Cristu nixĩ ga namaã inaxügüçü na ínadxũ, yerü nüma nixĩ ga nüxĩra wena namaxũxũ. 21 Rū yexgumarüũ wüxi ga yatügagu na nayuexũ ga duŭxügü, rū ngēxgumarüũ tá ta nixĩ na wüxi i yatügagu wena namaxēxũ i ngēma marü yuexũ. 22 Rū ngema na Adáügagu guxãma na yuexũ, rū ngēxgumarüũ ta Cristugagu tá namaxēxũ i guxũma i duŭxügü i nüxũ yaxõgüxũ. 23 Natürü wüxichigü tá tümawa nangu na wena tamaxũxũ. Rū Cristu nixĩ ga nüxĩra maxüçü. Rū ngēxguma wena núma naxũxgu i nümax, rū ngēxguma tá nixĩ i wena namaxēxũ i ngēma duŭxügü i noxrü ixĩgüxũ. 24 Rū ngēmawena tá nixĩ i nagüxũ i naãne. Rū ngēxguma tá nixĩ ya Cristu i nüxũ naporamaēxũ i guxũma i norü uwanügü. Rū ngēxguma tá nixĩ i Nanatü ya Tupanana naxããxũ i guxũma na nüma namaã inacuáxüçèx. 25 Erü nüma ya Cristu rū ãēxgacü tá nixĩ ñuxmatáta nüxũ naporamaē i guxũma i norü uwanügü. 26 Rū ngēma nawa iyacuáxũ i norü uwanü i tá nüxũ naporamaēxũ, rū yu nixĩ. 27 Yerü Tupana rū marü Cristumēxēwa nanayexmagüxēē ga guxũma. Natürü woo Tupanaärü ore nüxũ ixuxgu na Cristumēxēwa nangēxmagüxũ i guxũma, natürü nümatama ya Tupana rū tama Cristumēxēwa nangēxma. Yerü nüma ga Tupana nixĩ ga Cristumēxēwa nayexmagüxēēãxũ ga guxũma. 28 Rū ngēxguma guxũma Cristumēxēwa ngēxmagügu, rū ñuxũchi nümatama ya Cristu ya Tupana Nane rū tá Nanatümēxēwa nügü nangēxmaxēē. Yerü nüma ga Tupana nixĩ ga Cristumēxēwa nayexmagüxēēãxũ ga guxũma. Rū ngēmaācū ya Tupana rū guxũmaã tá inacuèx. 29 Rū nangēxma i ñuxre i duŭxügü i petanüwa i Tupanaegagu yuexüchicüü íbaiũxũ. ¿Rü tüxcüü ngēma naxügü? Rū ngēxguma chi tama wena namaxēgu i duŭxügü i yuexũ, ¿rü tüxcüü ngēma yuexüchicüü inabaiũ? 30 ¿Rü tüxcüü i toma rū guxüguma ãücūmaxũwa tangēxmagü? 31 Pemaã nüxũ chixu, Pa Chaueneēgüx, rū guxũ i ngunexügu rū ãücūmaxũwa changēxma, rū tama nüxũ chacuèx i tacü rū ngunexügu Tupanaärü oregagu tá na chayuxũ. Rū ngēma rū aixcūmaxũchi nixĩ, ngēxgumarüũ na aixcūma yĩxũ na choxũ nangēxmaxũ i wüxi i taãē i taxũ i ñuxma na tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxũ peyaxõgüxũ. 32 Choma rū nuã Epéchiuwa rū Tupanaärü orchigagu chorü uwanümaã poraãcü togü tachoxügagü. Rū ñoma naēxũ i idüraexũmaã togü tadèixürüũ tixĩgü. ¿Natürü tacüwa choxũ namexũ ga yema ega chorü maxũ i ñoma i naãnewa choxũ ngēxmaxüçèxicatama yixĩgu? Rū ngēxguma chi aixcūma yixĩgu na tama wena namaxēxũ i yuexũ, rū marü name i ñatarügügü:

“¡Ngĩxã tachibüe rū taxaxegü, erü paxa tá tayue!” ñatarügügü. 33 ¡Natürü tãütáma nawe perüxĩ i ngēma duŭxügü i ngēmaācū chixri idexagüxũ! Erü aixcūma nixĩ i ngēma ore i ñaxũ:

“Rū texé ya chixexũ i duŭxũmaã ãmücüxe, rū tüxũ inayanaxoxēē i tümacūmagü i mexũ”, ñaxũ. 34 Rū name nixĩ i meã pegüãēgu perüxĩnüē rū nüxũ perüxoe i ngēma perü chixexügü. Rū wüxi i perü ãne nixĩ na pemaã nüxũ chixuxũ rū ñuxre i pema rū tama aixcūma Cristuarü duŭxügü pixĩgüxũ rū tama aixcūma Tupanaxũ pecuèxgüxũ.

### *Ñuxãcū wena namaxē i yuexügü*

35 Natürü ngürüãchi tá texe pexna taca rū ñatarügü pexũ:

“¿Ñuxãcū tá wena namaxēxũ i yuexũ? ¿Rü nañuxraũxũ i naxũnemaã tá ínadxügüxũ?” ñatarügü tá pexũ. 36 Pa Duŭxũ i Ngēãēmarexũx ¡rü dücax! Rū ngēxguma wüxi ya nanetüchire itoxgu, rū nüma ya yima naxchire rū nayu na ngemaācū naxüxüçèx i ngēma nanetü. 37 Rū ngēma waixümügu itoxũ, rū tama marü nanetü ixĩxũ nixĩ, natürü naxchire nixĩ ya yima itoxüne woo triguchire rū ēxna ngexürüxũmare i to i nanetüchire yixĩgu.

38 Rū ngēxguma marū inatoxguwena, rū Tupana nixī i yanaxüxēēcü ya yima nachire na nūma nanaxwēxexüācūma yīxüçèx i ngēma nanetü. 39 Rū tama guxü i naxünegü nawüxigu. Rū duüxēxüne rū nanatoraxü, rū naēxügüxüne rū to nixī, rū werigüxüne rū to nixī, rū choxnigüxüne rū to nixī. 40 Rū ngēxgumarüü ta nangēxma i naxünegü i daxügüxü i naānecüāx, rū nangēxma i naxünegü i ñoma i naānecüāx. Rū ngēma daxügüxü i naānecüāx i naxünegü rū nüxü nangēxma i noxrütama mexü, rū ngēma ñoma i naānecüāx i naxünegü rū ta nüxü nangēxma i noxrütama mexü. Natürü tama nawüxigu i ngēma norü mewa. 41 Rū üexcüarü yauracüü rū tama namaā nawüxigu i tauemacüarü yauracüü. Rū woramacurigarü yauracüü rū to nixī. Rū nügütanüwa ya woramacurigü, rū tama nawüxigu i norü yauracüüwa. 42 Rū ngēxgumarüü tá ta naxüpetü namaā i naxünegü i ngēma duüxügü i yuexü. Erü ngēma naxüne i noxri nüxü ngēxmaxü rū iyarüxoxwēxexü nixī. Natürü ngēma naxüne i tá nüxü ngēxmaxü i ngēxguma wena namaxēgu, rū ngēma rū tagutáma inayarüxo. 43 Rū ngēma naxüne i yuxü rū taxuwama name i ngēxguma inatēxgux. Natürü ngēxguma wena namaüxgu rū tá namexēchi. Rū ngēma naxüne i ñuxma turaxü rū ngēxguma wena namaüxgu rū tá napora. 44 Rū itanatēx i ngēma naxüne i ñoma i naānecüāx ixixü. Natürü ngēxguma inadxgu, rū daxücüāx i naxüne tá nixī. Rū ñuxma na nangēxmaxü i naxüne i ñoma i naānecüāx rū ngēmawa nüxü tacuèx na nangēxmaxü ta i naxüne i daxücüāx. 45 Tupanaärü ore i ümatüxüwa rū ñanagürü: “Guma nüxiraücü ga yatü ga Adáü rū nüxü nayexma ga ñoma ga naānecüāx ga naxüne ga paxaāchi maxüxü”,

ñanagürü. Natürü ya Cristu rū daxücüāx nixī. Rū nūma nixī i tüxna naxāāxü i maxü i taguma gúxü. 46 Noxri rū tüxü nangēxma i ñoma i naānecüāx i taxüne. Natürü yixcama rū Tupana tá tüxna nanaxā i to i taxüne i daxücüāx ixixü. 47 Guma nüxiraücü ga yatü ga waixümüwa ücü, rū ñoma ga naānecüāx nixī. Natürü tórü Cori ya Cristu rū daxügüxü i naānecüāx nixī. 48 Rū ngēma taxünegü i ñoma i naānēwa tüxü ngēxmaxü, rū guma Adáüxüne ga waixümüwa ücürüü nixigü. Natürü ngēma naxünegü i daxüwa nüxü ngēxmaxü i duüxügü, rū Cristuxünerüü nixigü. 49 Rū ñgexgumarüü na Adáü ga waixümüwa ücürüü na yīxü i taxüne, rū ngēxgumarüü tá ta Cristu ya daxüwa ngēxmacürüü nixī i taxüne i yixcúra. 50 Rū dücax, Pa Chaueneēgüx, pemaā nüxü chixu rū ñaā taxüne i namachinaxcèx rū naxchinèxānaxcèx, rū taxucürüwa Tupana āēxgacü íyīxüwa nangu. Erü ngēma iyarüxoxü, rū taxucürüwama Tupanaxütawa i ngextá taxuüma íyarüxoxüwa nixücu. 51 Natürü chanaxwèxe na nüxü pecuáxü i wüxi i ore i ēxügüxü ga noxri Tupanaxīcatama nüxü cuáxü. Rū dücax, tāütáma guxā tayue, natürü guxāxüne rū tá naxüchicüü. 52 Rū ngürüāchimare wüxi i peāxētügu tá nixī i ngēma na naxüchicüüxü i taxüne i ngēxguma naānēärü guxgux naxāgagu ya corneta. Rū tá naxāga ya yima corneta, rū ngēxguma i ngēma duüxügü i yuexü rū tá inarüdagü na tagutáma wena nayuexüçèx. Rū yixema na imaxēxü rū tá naxüchicüü i taxünegü. 53 Erü ngēma taxüne i yuxwēxexü rū woetama tama taixü rū tá naxüchicüü. Rū wüxi i ngexwacaxüxü i naxüne i aixcūma taixü rū tagutáma yuxü tá nixī. 54 Rū ngēxguma ngēmaācü naxüchicüügu i taxüne i yuxwēxexü, rū tüxü nangēxmagu i taxüne i ngexwacaxüxü i taguma yuxü, rū ngēxguma tá nixī i yanguxü i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Marü inayarüxo na nayuexü i duüxügü. Rū Tupana rū marü yuxü narüyexera. 55 Rū dücax, Pa Yux, ¿ngēxü i curü pora i namaā toxü curüyexeraxü? ¿Rü ngēxü i ngēma cuxne i namaā toxü cudèixü?”

ñanagürü i ngēma Tupanaärü ore. 56 Rū ngēma naxne i yu, rū pecadu nixī. Erü ngēma pecadu nixī i naporaxēēxü i ngēma yu na tüxü nadèixüçèx. Rū ngēma mugü ga Moíché ümatüxü nixī i naporaxēēxü i pecadu, erü woo namexgu i ngēma mugü, natürü taxucürüwama texé aixcūma tayanguxēē. 57 Natürü name nixī i Tupanana moxē taxā yerü nūma nanamu ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu na ngēma yuxü tüxü naporamaēēxüçèx. 58 Rū ngēmacèx, Pa Chaueneēgü ya Pexü Changechaügüxex, rū

name nixĩ i meã peyaxõgüama rü taguma ípenatèx i Tupanaãrũ ore. Rü name nixĩ i guxũguma meã penaxũ i tórũ Coriarũ puracũ, erũ pema nüxũ pecuèx rü ngẽma puracũ i nüxũ pexũxũ, rü tama natüçèxma nixĩ.

## 16

### *Togũ i yaxõgũxũcèx inanutaque ga dĩeru*

<sup>1</sup> Rü ñuxma tá pemaã nüxũ chixu i nachiga i ngẽma dĩeru i penutaquẽxexũ na namaã nüxũ perüngũxẽẽgũxũcèx i taeneẽgũ i yaxõgũxũ i Yudéaanewa ngẽxmagũxũ. Rü ngẽma yaxõgũxũ i Gárataanewa ngẽxmagũxũ rü marũ namaã nüxũ chixu na ngĩxũ nanutaquẽxegũxũ i ngẽma dĩeru. Rü chanaxwèxe i pema rü ta ngẽxgumarũ penaxũ. <sup>2</sup> Rü ngema dĩeru i perũ puracũwa ngixũ peyaxucũwa rü guxcũ i yũxũarũ ngunexũgu rü tá ngixũ pexã i ngẽma dĩeru i Tupanaarũ ixĩcũ. Rü ngĩmaã tá penguxũ na tama ngẽxguma ngema changuxguama ngĩxũ na pedexũcèx. <sup>3</sup> Rü ngẽxguma petanũwa changuxgu, rü tá chanaxũmatũ i ñuxre i poperagũ naxcèx i taeneẽgũ i Yerucharéũwa ngẽxmagũxũ. Rü ñuxũchi ngẽma poperamaã tá Yerucharéũwa chanamugũ i ngẽma duũxũgũ i pema nüxũ pexunetaxũ na ngema ngĩxũ nangegũxũcèx i ngẽma dĩeru i taeneẽgũcèx ngĩxũ penutaquẽxecũ. <sup>4</sup> Rü ngẽxguma chi choxũ natauxchagu na ngema Yerucharéũwa chaxũxũ, rü nümagũ rü tá wũxigu chomaã ngema naxĩ.

### *Pauru nagu narũxĩnũ na Corĩtiuwa naxũxũ*

<sup>5</sup> Choma rü Machedóniããnewa tá chaxũpetũ na íchayadauxũcèx i taeneẽgũ i ngema ngẽxmagũxũ. Rü ngẽmawena rü tá petanũwa changu na pexũ íchayadauxũcèx. <sup>6</sup> Rü ngürũãchi tá ñuxre i ngunexũgũ ngẽxma petanũgu charũxãũx, rü bexmana ngürũãchi ngema petanũwa tá chanangupetũxẽẽ ya mucũ. Rü ngẽxguma rü tá pexũ natauxcha na choxũ perüngũxẽẽgũxũ na ngẽma íchaxũxchaũxũwa chaxũxũcèx. <sup>7</sup> Erũ tama chanaxwèxe i paxaãchimare pexũ chadau. Natürũ petanũgu charũxãũxchaũ i ñuxre i ngunexũ ega chi norũ ngũchaxũ yixĩxgu ya tórũ Cori. <sup>8</sup> Natürũ nuã Epéchiuarũ iãnewa tá changẽxma ñuxmatáta Pẽtecóstarũ ngunexũwa nangu. <sup>9</sup> Erũ nuã rü tórũ Cori poraãcũ choxũ nanatauxchaxẽẽ na nüxũ chapuracũxũcèx rü nüxũ yaxõgũãxũcèx i muxũma i duũxũgũ woo namu i ngẽma tama naxwèxegũxũ na nuã chapuracũxũ. <sup>10</sup> Rü ngẽxguma chi Timutéu petanũwa nguxgu, rü chanaxwèxe i meãma penayaxu na petanũwa nataãẽxũcèx. Erũ nüma rü ta chauxrũ tórũ Coriarũ puracũwa napuracũ. <sup>11</sup> Rü ngẽmacèx tama chanaxwèxe i texé petanũwa nüxũ taxoe. Natürũ chanaxwèxe i nüxũ perüngũxẽẽ na taãẽãcũma nuã naxũxũ na choxũ íyadauxũcèx. Erũ poraãcũ íchananguxẽẽ na nuã nanguxũcèx namaã i ngẽma togũ i taeneẽgũ. <sup>12</sup> Rü ngẽma taeneẽ i Aporu rü poraãcũ nüxũ chacèèxũ na petanũwa íyadauxũcèx namaã i ngẽma togũ i taeneẽgũ. Natürũ tama ngema naxũxchaũ i ñuxmax. Natürũ ngẽxguma naxãchicagu rü tá ngema naxũ.

### *Pauru nüxũ narũmoxẽ ga yema yaxõgũxũ*

<sup>13</sup> ¡Rü pexuãẽgũ na taxuũma i chixexũgu peyixũcèx! ¡Rü meãma peyaxõgüama woo tacũ pexũ ùpetũgu! Rü name nixĩ i peporaeama rü taxucèxma pemuẽ. <sup>14</sup> Rü guxũma i ngẽma pexũxũ, rü name nixĩ i pegũ pengechaũgũãcũma penaxũ. <sup>15</sup> Rü dücax, Pa Chaueneẽgũx, pema nüxũ pecuèx na Estéfanatanũxũgũ yĩxũ ga nüxĩra yaxõgũxũ ga Acayaanewa. Rü meãma nüxũ pecuèxgũ na ñuxãcũ poraãcũ taeneẽgũ i yaxõgũxũxũ na nangũxẽẽgũxũ. <sup>16</sup> Rü chanaxwèxe i naga pexĩnüẽ i ngẽma duũxũgũ i Estéfanatanũxũgürũ ixĩgũxũ. Rü ngẽxgumarũ ta chanaxwèxe i naga pexĩnüẽ i guxũma i ngẽma duũxũgũ i ñaã Tanatũarũ puracũwa puracũexũ rü ngũxẽẽtaegũxũ. <sup>17-18</sup> Rü ñuxma na taxucũrũwama chauxũtawa pengẽxmagũxũ, rü wũxi ga chorũ taãe nixĩ na núma naxĩxũ ga taeneẽgũ ga Estéfana rü Fortunátu rü Acáicu. Rü yema taeneẽgũ ga núma ìxũ rü pexũ nixuchigagũ rü yemaãcũ choxũ nataãẽxẽẽgũ ga yema pexũ na nataãẽxẽẽgũxũrũ. Rü tanaxwèxe i naga pexĩnüẽ rü nüxũ pengechaũ i ngẽma duũxũgũ i ngẽmagürũ

ixīgūxū. <sup>19</sup> Rū guxūma i taeneēgū i yaxōgūxū i Áchiaaneārū ãnegūwa ngēxmagūxū, rü moxē pexcèx ngema namugū. Rū Aquiru rü Prisila rü guxūma i ngēma yaxōgūxū i Aquirupatawa ngutaquēxegūxū, rü moxē pexcèx ngema namugū naegagu ya tórü Cori. <sup>20</sup> Rū guxūma i taeneēgū i núma ngēxmagūxū rü moxē pexcèx ngema namu. Rū chanaxwèxe i wüxichigü i pema rü pegü pengechaũgüãcūma pegü perümoxēgü. <sup>21</sup> Choma i Pauru rü choxmēxmaãtama pexcèx chanaxumatü i ñaã chorü moxē. <sup>22</sup> Rū ngēxguma chi texé tama tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxū ngechaũgu, rü Tupana tá tūxū napoxcu. Rū paxa tá ínangu ya tórü Cori. <sup>23</sup> Rū chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcü pexū narüngūxēē.. <sup>24</sup> Rū guxāma i pema, rü poraãcü pexū changechaũãcūma pexū charümoxē naegagu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

Rü nuãma pexna,  
Pauru

## NORŪ TAXRE GA POPERA GA CORĪTIUCŪĀX GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

*Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Corĭtiuwa yexmagŭxŭ*

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgŭ i Corĭtiucŭāxgŭ i Tupanaāxŭ yaxōgŭxŭ, rü Pa Chaueneēgŭ i Guxŭma i Acayaanewa Ngēxmagŭxŭ, choma i Pauru nixī i pexcèx chanaxŭmatŭxŭ i ñāā popera wŭxigu namaā i taeneē i Timutéu. Rü choma nixī i Tupana choxŭ yaxuxŭ na Ngechuchu ya Cristu choxŭ muxŭ na nüxŭ chixuxŭcèx i norŭ ore. <sup>2</sup> Rü tanaxwèxe na Tanatŭ ya Tupana rü tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexna nanaxā i norŭ ngechaxŭ rü norŭ taāēxŭ.

*Pauru rü ngŭxŭ ninge*

<sup>3</sup> Rü toma rü nüxŭ ticuèxŭgŭ ya Tupana ya Nanatŭ ya tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Erŭ nüma nixī ya Tanatŭ ya nüxŭ ingechaŭtŭmŭgŭcŭ rü tórŭ Tupana ya guxŭguma tŭxŭ taāēxēcŭ. <sup>4</sup> Rü nüma ya Tupana rü toxŭ nataāēxēē i ngēxguma ngŭxŭ tingexgu, na toma rü ta tanataāēxēēgŭxŭcèx i ngēma togŭ i duŭxŭgŭ i ngŭxŭ ingegŭxŭ. Rü ngēmaācŭ ngēma Tupana toxŭ na taāēxēēxŭrŭŭ toma rü ta tanataāēxēēgŭ i ngēma togŭ i duŭxŭgŭ. <sup>5</sup> Rü ñuxma na Cristurŭŭ poraācŭ ngŭxŭ tingegŭxŭ, rü ngēxgumarŭŭ nŭmatama poraācŭ toxŭ nataāēxēē. <sup>6</sup> Rü ngēmacèx, ngēxguma toma ngŭxŭ tingegŭgu, rü ngēmaācŭ toxŭ nangupetŭ na pema rü pexŭ nangēxmaxŭcèx i perŭ taāē rü perŭ maxŭ i taguma gŭxŭ. Rü ngēxguma Tupana toxŭ taāēxēēgu, rü ngēmaācŭ tomaā nanaxŭ na pema rü ta pexŭ nangēxmaxŭcèx i perŭ taāē rü yaxna namaā pexīnŭēxŭcèx i ngēxguma ngēmatama ngŭxŭ i toma tingegŭxŭ pexŭ ngēxmagu. <sup>7</sup> Toma rü aixcŭma tayaxōgŭ na pema rü tagutāma ípenatāxŭ i Tupanaārŭ ore. Erŭ nüxŭ tacuèx rü ngēma na toxrŭŭ ngŭxŭ pingegŭxŭ, rü ngēxgumarŭŭ tá ta toxrŭŭ pexŭ nangēxma i ngēma taāē i Tupanawa ne ŭxŭ. <sup>8</sup> Pa Chaueneēgŭx, tanaxwèxe i nüxŭ pecuèx na ñuxre ga guxchaxŭgŭ toxŭ ngupetŭxŭ ga Áchiaanewa. Rü yema na poraācŭ toxŭ naguxchaxŭ, rü dŭxwa marŭ tama namaā taporae, rü nagu tarŭxŭnŭē na marŭ tŭtŭtāma tamaxēxŭ. <sup>9</sup> Rü nagu tarŭxŭnŭē rü ñoma yuwa taxŭxŭrŭŭ tixŭgŭ. Natŭrŭ yemaācŭ toxŭ naxŭpetŭ, erŭ Tupana ya yuexŭxŭ írŭdagŭxŭēcŭ toxŭ nangŭxēēchaŭ na nüxŭcatama nüxŭ nangēxmaxŭ i pora na yuwa toxŭ ínangŭxŭxēēxŭcèx, rü taxucŭrŭwama togŭtama na ítangŭxŭxēēxŭ. <sup>10</sup> Rü Tupana rü toxŭ ínangŭxŭxēē nawa ga yema guxchaxŭ ga yuwa toxŭ gagŭchaŭxŭ. Rü ngēxgumarŭŭ tá ta toxŭ ínangŭxŭxēē nawa i ñāā taxŭ i guxchaxŭ i ñuxma toxŭ ngēxmaxŭ. Rü aixcŭma tayaxōgŭ na nüma rü guxŭgutāma ngēmaācŭ toxŭ nangŭxēēxŭ. <sup>11</sup> Natŭrŭ tanaxwèxe i pema rü perŭ yumŭxēmaā toxŭ perŭngŭxŭēē. Rü ngēxguma chi ngēmaācŭ penaxŭxgux, rü muxŭma i duŭxŭgŭ rü tá Tupanana moxē naxāgŭ naxcèx i ngēma na ñuxācŭ toxŭ nangŭxēēxŭ.

*Tŭxcŭŭ tama Corĭtiuwa naxŭ ga Pauru*

<sup>12</sup> Nangēxma i tacŭ i toxŭ taāēxēēxŭ. Rü ngēma nixī na toōēwa nüxŭ tacuáxŭ na ñoma i naānewa rü aixcŭma Tupana naxwèxexŭācŭma meā tamaxēxŭ. Rü pepēxewa nixī ga guxŭārŭ yexera yemaācŭ tamaxēxŭ. Natŭrŭ tama togagu nixī ga yema, yerŭ Tupana ya tomaā mecŭmacŭ nixī ga toxŭ rŭngŭxŭēcŭ na yemaācŭ pepēxewa tamaxēxŭcèx. <sup>13-14</sup> Rü yema poperagŭ ga pexcèx taxŭmatŭxŭwa, rü nataxuma ga tacŭ ga icŭxŭ. Natŭrŭ yema toma tamaxēxŭācŭma nixī ga pexcèx tanaxŭmatŭxŭ na yemawa meā nüxŭ pecuáxŭcèx na ñuxācŭ tixŭgŭxŭ. Rü woo i ñuxma rü tama aixcŭma meā toxŭ na pecuáxŭ, natŭrŭ chanaxwèxe i wŭxi i ngunexŭgu rü aixcŭma meā toxŭ pecuèx. Rü ngēxguma meā toxŭ pecuèxgu rü pema rü tá tomaā petaāēgŭ i ngēxguma ínangŭxgu ya tórŭ Cori ya Ngechuchu,

rū ngēxgumarū i toma rū tá ta pemaã tataãëgü. <sup>15-16</sup> Rū yemagu charüxĩnũxüçèx nixĩ ga noxri ga pexütawa na chaxũxchaũxü na pexü íchayadauxüçèx rū yemaãcü pexü na charüngüxëèxüçèx. Rū nagu charüxĩnũ ga Machedóniããnewa chaxũxgu na pexütagu íchidauxü, rū yexguma Machedóniããnewa ne chaxũxgu rū wenaxârü pexütagu íchidauxü. Rū yemaãcü chanaxũxchaũ, yerü nagu charüxĩnũ na yemawena choxü perüngüxëèxü na Yudeaanewa chaxũxüçèx. <sup>17</sup> Bexmana pema nagu perüxĩnũëgu rū tama aixcüma chayanguxëèegaãcüma nagu charüxĩnũ ga yema pexütawa na chaxüegaxü. ¿Éxna pema nagu perüxĩnũëgu rū ñoma wüxi i duũxü i tama Tupanaãxü yaxõxürüüãcüma chamaxü, rū “Ngü” ñacharügüchirëx woo tama chayanguxëèegagu i ngëma nüxü chixuxü? <sup>18</sup> Natürü Tupana toxü nacuèx na aixcüma yĩxü i ngëma torü ore ega pemaã itaxunetagu. <sup>19</sup> Erü yima Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga guma Chiribánu rū Timutéu rū choma pemaã nüxü tixuchigacü, rū ore i aixcüma ixĩxüxüxicatama nixu. Rū nüma rū aixcüma nayanguxëè i ngëma nüxü yaxuxü. <sup>20</sup> Rū Cristu nixĩ ya yima yanguxëècü ga guxüma ga yema unetagu ga Tupana nuxcümaxüchi nüxü ixuxü. Rū ngëmacèx ngëxguma Ngechuchuégagu Tupanaxü icuèxüügügu, rū ñatarügügu:

“Rū aixcüma nixĩ i ngëma”, ñatarügügu. <sup>21</sup> Rū ñuxma na Cristuarü duũxüügü ixĩgüxü, rū Tupana nixĩ ya toxü poraexëècü rū pexü poraexëècü na taguma Cristuna ixĩgachixüçèx. Rū nümatama nixĩ ga tüxü nadexü na noxrü ixĩgüxüçèx. <sup>22</sup> Rū nüma ya Tupana rū naega tagu naxü erü tórü yora nixĩ. Rū nüma rū tüxna nanamu i Naã i Üünexü na wüxi i tórü cuèxruü yĩxüçèx, rū ngëmawa nüxü icuáxüçèx na yixcüra tá tüxna naxããxü i muxüma i to i mexügu. <sup>23</sup> Pema nüxü pecuèx ga noxri rū Corĩtiuwa chaxũxchaũ, natürü tama yéma petanüwa chaxü yerü tama chanaxwèxe na pexü changechaũgüxëèxü. Rū yemacèx tama pexütawa íchayadau, yerü tama pexü chingagüchaũ. Rū Tupana nüxü nacuèx na aixcüma na yĩxü ga yema. <sup>24</sup> Rū tama tanaxwèxe na pexü tamuxü na ñuxãcü tá Tupanaãxü peyaxögüxü. Erü pema rū marü aixcüma meãma peyaxögü. Natürü ngëma tanaxwèxexü nixĩ na pexü tarüngüxëègüxü na yexeraãcü petaãëgüxüçèx.

## 2

<sup>1</sup> Rū yemacèx nixĩ ga tama wena pexütawa chaxũxü, yerü tama chanaxwèxe ga pexü na changechaũxëèxü. <sup>2</sup> Erü ngëxguma chi pexü changechaũxëèëgu, ¿rü texé tá choxü tataãëxëè? ¿Rü ñuxãcü tá choxü petaãëxëè, ega pexü changechaũxëèëgu? <sup>3</sup> Rū yemacèx nixĩ ga yemaãcü pexcèx popera chaxümatüxü na penamexëègüxüçèx i perü guxchaxüügü naxüpa na pexütawa chaxũxü. Yerü tama chanaxwèxe ga yexguma chi yéma chaxũxgu na choxü pengechaũxëèxü. Erü pema nixĩ i chanaxwèxexü na choxü petaãëxëègüxü. Rū aixcüma nagu charüxĩnũ rū ngëxguma choma chataãëxgu rū pema rū tá ta petaãëgü. <sup>4</sup> Rū yexguma pexcèx chanaxümatügu ga yema popera, rū poraãcü chanaxixãchiãë, rū düxwa yema chorü ngechaümaã chaxaxu. Natürü tama pexcèx chanaxümatü na pexü changechaũxëèxüçèx, natürü pexcèx chanaxümatü na nüxü pecuáxüçèx na ñuxãcü poraãcü pexü changechaũxü.

### *Pauru rū nüxü nüxü nangechaũ ga yema duũxü ga chixexü namaã üxü*

<sup>5</sup> Rū yema yatü ga choxü ngechaũxëèxü, rū tama choxüxĩcatama nixĩ ga nangechaũxëèxü, natürü pexü rū ta nangechaũxëè. Natürü tama chanangu-petüxëèchaxü na pexna chacaxü i ngemachiga.. <sup>6</sup> Rū yema poxcu ga nüxna pexãxü ga yema duũxü ga yexguma pengutaquëxegügu, rū chauxcèx rū marü name na ngëxĩcatama na yĩxü. <sup>7</sup> Rū ngëmacèx i ñuxma rū chanaxwèxe i nüxü nüxü pengechaũ i norü chixexü rū nüxü perüngüxëè na tama yexeraxü i chixexüwa nagaãxüçèx i ngëma norü ngechaũ. <sup>8</sup> Rū ngëmacèx chanaxwèxe i wenaxârü noxrirüü nüxü nüxü pedauxëè na aixcüma nüxü pengechaũxü. <sup>9</sup> Rū yemacèx nixĩ ga yemachiga marü pexcèx chanaxümatüxü, yerü pexü chaxũxchaũ, rū nüxü chacuáxchaũ ngoxi marü aixcüma chauga pexĩnũë. <sup>10</sup> Rū

ñuxma pemaã nüxũ chixu rü yixema pema tüxũ nüxũ pengechaũxẽ i tümaãrũ chixexũ, rü choma rü tá ta tüxũ nüxũ changechaũ. Rü ngẽxguma chi ñacũ rü chixexũxũ tüxũ changechaũgu, rü pegagu nixĩ i Cristupẽxewa tüxũ nüxũ changechaũxũ i ngẽma. <sup>11</sup> Rü ngẽmaãcũ chanaxũ na tama nayoxniẽxũcèx i Chataná na chixexũgu tüxũ nayixẽẽxũcèx. Erü yixema rü meãma nüxũ tacuèx i nacũma i Chataná na ñuxãcũ chixexũgu tüxũ nayixẽẽchaũxũ.

### *Tróaarü ñãnewa rü nanaxixãchiãẽ ga Pauru*

<sup>12</sup> Rü yexguma Tróaarü ñãnewa changuxgu na nüxũ chixuxũcèx ga Cristuarü ore, rü poraãcũ choxũ natauxcha na yéma torü Coriaxũ chapuracũxũ. <sup>13</sup> Natürü tama aixcũma chataãẽ ga yéma, yerü tama yexma nüxũ chayangau ga taeneẽ ga Titu. Rü yemacèx nüxũ charümoxẽ ga yemacũãx ga duũxũgũ, rü ichaxũãchi, rü Machedóniããnewa chaxũ.

### *Cristu rü Paurumaã napora*

<sup>14</sup> Rü Tupanana moxẽ taxãgũ erü norü duũxũgũxũ toxũ nixĩgũxẽẽ. Rü ñuxma na Cristuarü duũxũgũ tixĩgũxũ, rü nüma ya Tupana rü guxũguma tomaã nanaxũpẽxe. Rü nüma nixĩ i toxũ namuxũ na duũxũgũxũ nüxũ tacuèxẽẽxũcèx i norü ore. Rü ngẽma norü ore rü guxũwama nangu rü guxũguma nipuema ñoma wüxi i pumara i yixichixũrũũ. <sup>15</sup> Rü ñuxma i toma i Cristugagu Tupanapẽxewa na timexũ, rü guxũwama tanguchigagũ natanũwa i ngema yaxõgũxũ rü ngema tama yaxõgũxũ. <sup>16</sup> Rü ngẽma duũxũgũ i tama yaxõgũxũ rü nüxũ nawẽxtümũxũ i tochiga, erü ngema ore i nüxũ tixuxũ rü norü poxcuchigaxũ namaã nixu. Natürü ngẽma yaxõgũxũ rü namaã nataxẽgũ i tochiga erü ngema ore i nüxũ tixuxũ rü ore i namaxẽxẽẽxũ nixĩ. Rü ngẽmacèx ¿texẽãxũ natauxcha i ñãã puracũ na nüxũ tixuxũ i ngẽma ore? <sup>17</sup> Rü yixema toxrũũ ixĩgũxexicatama tixĩ ya tüxũ natauxchaxe. Rü toma rü tama Tupanaãrũ oregu dñeru ngĩxũ tayaxu ngẽma togũ naxũgũxũrũũ. Natürü Tupanapẽxewa rü aixcũma meã nüxũ tixu i ngẽma norü ore, erü nüma toxũ nimugũ rü Cristuarü tixĩgũ.

## 3

### *Tupanaãrũ uneta i ngexwacaxũxũchiga*

<sup>1</sup> Rü ñuxma na pemaã nüxũ tixuxũ na aixcũma Tupana yĩxũ ga toxũ mucũ, rü bexmana tá nagu perũxĩnũẽ na wenaxãrũ togüëtũwa tidexagũxũ. ¿Ëxna penaxwèxe na wüxi i carta i cuèxruũ pexũ tawéxũ na nawa nüxũ pecuáxũcèx na aixcũma Tupanaãrũ orearü uruũgũ tixĩgũxũ, rü ãxna penaxwèxe na pexũtawana naxcèx itaçaxũ i cartagũ na ngẽmawa duũxũgũ toxũ cuáxũcèx naxrũxũ i ngema togũ? <sup>2</sup> Rü pemaã nüxũ tixu rü tama tanaxwèxe i ñacũ rü carta na duũxũgũ toxũ cuáxũcèx, erü pematama nixĩ i ngẽma cartarũũ pixĩgũxũ, rü pewa nixĩ i nangóxũ na aixcũma Tupana yĩxũ ga toxũ mucũ. Rü meãma toõẽwa nüxũ tacuèx i ngẽma. Rü yema na naxũchicũxũ ga perü maxũ, rü ngẽmawa guxũma i duũxũgũ nüxũ nadau na aixcũma wüxi ga mexũ ga puracũ taxũxũ ga petanũwa. <sup>3</sup> Rü ñuxma rü meãma nangox na pema rü ñoma wüxi i carta i Cristutama ümatũxũrũũ na pixĩgũxũ. Rü torü puracũgagu nixĩ i ngẽma. Natürü tama wüxi i carta i ñacũ rü ümatũxũmaã ümatũxũ pixĩgũ, natürü pema nixĩ i carta i Tupana ya Maxũcũãẽ i Üünexũ ümatũxũ. Rü ngẽma carta rü tama popera rü ãxna nutawa iwücuchixũ nixĩ, natürü perü maxũwa nixĩ i nangóxũ i ngẽma. <sup>4</sup> Rü ngẽmacèx tama tamuũẽ na ngẽmaãcũ togüçèxtama tidexagũxũ, erü tayaxõgũ na Cristugagu Tupana toxũ dauxũ na timexũ. <sup>5</sup> Rü tama toxrütama cuèxmaã nixĩ i tanaxũxũ i ñacũ rü mexũ. Natürü guxũma i ngẽma taxũxũ rü Tupanaãrũ ngũxẽẽmaã nixĩ i tanaxũxũ. <sup>6</sup> Rü Tupana rü toxũ narüngũxẽẽ na duũxũgũmaã nüxũ tixuxũ i ngẽma ngexwacaxũxũ i norü uneta na ñuxãcũ Cristugagu tá tüxna naxããxũ i maxũ i taguma gũxũ. Rü ngẽma maxũ rü tama yema mugũ ga Moĩché ümatũxũgagu tanayaxu, natürü tanayaxu erü Tupanaãẽ i Üünexũ tüxna nanaxã. Rü yema mugũ ga Moĩché ümatũxũ rü yuwa tüxũ nagagũ,



natürü Tupanaãe i Üünexü rü tüxna nanaxã i maxü i taguma gúxü. <sup>7</sup> Rü yema mugü ga Moïchéna naxãxü ga Tupana, rü nutagu nixi ga naxümatüxü. Rü yexguma Moïché nayaxgu ga yema mugü, rü poraacü niyaurachiwecüxü. Rü yemacèx ga duüxügü rü taxucürüwama Moïchéchiwegu narüdaunü. Natürü yema norü yaurachiwecüü rü nioxhigü. Natürü ga yema mugü ga Moïché tüxna äxü i yuwa tüxü gagüxü, rü taxü ga yauracüxümaã ínangu. Rü yemaacü namexèchi ga yexguma ínanguxgu. <sup>8</sup> Natürü yexeraacü namexèchi nixi i ngëma uneta i ngexwacaxüxü i Tupanaãe i Üünexü taxcèx ngoxèexü. <sup>9</sup> Rü yemaacü woo namexèchi ga yema mugü ga yuwa tüxü gagüxü, natürü yexeraacü namexèchi i ngëma uneta i ngexwacaxüxü i Tupanapëxewa tüxü mexèexü. <sup>10</sup> Rü yema mugü ga noxri mexèchixü, rü ñuxma rü taxuwama name, ega namaã nügü nangugügu i ngëma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü i yexeraacü mexèchixü. <sup>11</sup> Rü yemaacü woo namexèchi ga yema mugü ga paxaächi ixixü, natürü yexeraacü namexèchi i ngëma uneta i ngexwacaxüxü i guxügutáma ixixü. <sup>12</sup> Rü toma aixcüma nüxü tacuèx na guxügutáma yixü i ngëma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü i mexèchixü, rü ngëmacèx tama cúacüma duüxügümaã nüxü tixu. <sup>13</sup> Rü ngëmacèx tama duüxügüchaxwa iticuxgü yema Moïché üxürüü. Yerü ga Moïché rü nügü nidüxchiwe na tama nüxü nadaugüxücèx ga yema Yudiügü ga ñuxacü na yaxochigüxü ga norü yaurachiwecüü. <sup>14</sup> Natürü ga yema duüxügü ga Moïchéxü fixümücügüxü rü ñoma yadüxgüchiwexürüü nixigü yerü tama nüxü nacüèxgüéga ga tacüchiga na yixü ga yema mugü. Rü ñuxma rü ta i ngëma Yudiügü rü tama nüxü nacüèxgüéga i ngëxguma nawa nangúegu i ngëma mugü. Erü nangëxma i tacü i ñoma yadüxgüchiwexürüü nüxü naguxchaxèexü na tama nüxü nacüèxgüxücèx. Rü ñuxma rü ta tama nüxna ínanguéga i ngëma nacüma erü Cristuxicatama nixi ya yima nüxna ínanguxècü. <sup>15</sup> Rü ñuxma rü ta i ngëma Yudiügü, rü ngëxguma nawa nangúegu i ngëma ore ga Moïché tüxna äxü, rü nangëxma i tacü i ñoma yadüxgüchiwexürüü nüxü naguxchaxèexü na tama nüxü nacüèxgüégaxücèx na tacüchiga yixü i ngëma ore. <sup>16</sup> Natürü ngëxguma wüxi i duüxü nüxü rüxoxgu i nacüma i chixexü, rü tórü Coriaxü yaxõõgu, rü ngëxguma nixi i nüxna ínanguxü i ngëma nüxü naguxchaxèexü. <sup>17</sup> Erü nüma ya tórü Cori rü Naãe i Üünexü rü wüxitama nixi rü ngextá ínangëxmaxüwa i tórü Coriaãe i Üünexü, rü tüxü nanatauxchaxèe na Tupanana ingaicamagüxü. <sup>18</sup> Rü ngëmacèx guxãma i yixema na Cristuaxü yaxõgüxü rü ñoma wüxi i woruarüü tawa nangóchipeta na ñuxacü namexèchixü ya tórü Cori erü nataxuma i tacü i tüxü idüxüxü naxchaxwa. Rü nüma ya tórü Cori i Naãe i Üünexü ixicü, rü guxüguma yexeraacü tüxü nimexèchigü na naxrüü aixcüma imexücèx.

## 4

<sup>1</sup> Rü ngëmacèx taguma nüxü tarüchau i ñaã puracü, erü Tupana ya nüxü tangechaütümüücü nixi ga toxü mucü na tanaxüxücèx i ñaã puracü na duüxügümaã nüxü tixuxücèx i norü ore. <sup>2</sup> Rü yemacèx nüxü tarüxoe ga guxüma ga tacü ga chixexü i ãne tüxna äxü i cúacü üxü. Rü tama tanawomüxèèacüma nixi i namaã nüxü tixuxü i ore rü tama tanaxüchicüü i ngëma ore. Natürü ngëma ore i aixcüma ixixüxicatama nixi i nüxü tixuxü. Rü ngëmaacü Tupanapëxewa tamaxè rü duüxügüpëxewa togü itawèx na nüxü nacüèxgüxücèx na ñuxacü tixigüxü i tomox. <sup>3</sup> Rü ngëxguma chi texécèx naguxchagu i ngëma ore i mexü i nüxü tixuxü, rü ngëma duüxügü i iyarütauxexücèxicatama nixi i naguxchaxü. <sup>4</sup> Erü nümagü rü tama nayaxõgü. Rü ngëmacèx i ñoma i naãneärü äëxgacü i Chataná rü nüxü nanaguxchaxèe na tama nüxü nacüèxgüxücèx na ñuxacü namexèchixü i norü ore ya Cristu ya Üünecü. Rü Cristuwa nixi i nangóxü na ñuxacü na yixü ya Tupana. <sup>5</sup> Rü ngëxguma duüxügümaã nüxü tixuxgu i ngëma ore, rü tama tochigaxütama tixugü. Natürü nüxü tixu na Ngechuchu ya Cristu rü tórü Cori yixü, rü nüma tüxü na nangechaüxügagu perü ngüxèeruügü na tixigüxü. <sup>6</sup> Erü nümatama ya Tupana ga noxri naãne naxüxgux rü èänexüwa nangoxèècü ga ngóonexü, rü nümatama nixi i ñuxma i

tūxū yangoxnaãxēēgūxū na ngēmawa nūxū icuáxūcèx na ñuxácū namexēchixū i nūmax. Rū ngēma norū mexū rū Ngechuchu ya Cristuchiwewa nixī i nūxū idauxū.

*Tayaxōgūama ega woo ngúxū ingegūgu*

<sup>7</sup> Rū ngēma nūxū na icuáxū na ñuxácū namexēchixū ya Tupana, rū ngēma cuèx rū wūxi i mexēchixū nixī. Natürü ngēma cuèx i mexēchixū rū taxüne i maīraxūnaxcèxwa nangēxma, na nangóxūcèx na Tupanawa ne naxūxū i guxūma i pora rū tama i tawatama. <sup>8</sup> Rū guxūwama toxū nangēxma i guxchaxūgū, natürü taguma nūxū tarūchau i ñaã puracū. Rū woo poraácū taxoegaãēgūgu, natürü taguma ítanangēx. <sup>9</sup> Rū woo togū towe ingēxūtanūgu, natürü ya Tupana rū taguma toxū ínawogū. Rū woo duūxūgū toxū napíexēēgu, natürü tama ngēxma tayacuèxēē i ñaã puracū. <sup>10</sup> Rū guxūwama i ngextá ítaxīxūwa rū āūcūmaxūwa tangēxmagū, yexgumarūū ga Ngechuchu na āūcūmaxūwa nayexmaxūrūū. Natürü ngēmaácū toxū naxūpetū na duūxūgū nūxū daugūxūcèx na ñuxácū towa namaxūxū ya Ngechuchu. <sup>11</sup> Rū ñuxma na tamaxēxū, rū guxū i ngunexūgu rū Ngechuchugagu āūcūmaxūwa tangēxmagū. Natürü ngēmaácū toxū naxūpetū na Ngechuchu inawéxūcèx i norū pora nawa i ñaã toxone i yuxwèxexū. <sup>12</sup> Rū ngēmaácū Tupanaārū orecèx āūcūmaxūwa tangēxmagū, natürü ngēmaácū toxū naxūpetū na pema rū pexū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gúxū. <sup>13</sup> Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rū ñanagürü:

“Nūxū chayaxō rū yemacèx Tupanachiga chidexa”, ñanagürü. Rū ngēxgumarūūtama tixīgū i toma na tayaxōgūxū rū Tupanachiga tidexagūxū. <sup>14</sup> Erū nūxū tacuèxgū rū Tupana ga yuwa ínadaxēēcū ga Ngechuchu ya tórū Cori, rū yimatama Tupana tá nixī ya toxū írūdagūxēēcū, erū Ngechuchuarū duūxūgū tixīgū. Rū ngēmaácū wūxigu pemaã nūgūxūtawa tá toxū nagagū. <sup>15</sup> Rū guxūma ga yema toxū ngupetūxū rū perū mexūcèx nixī na yexeraácū yamuētanūxūcèx i ngēma duūxūgū i Tupana nūxū rūngūxēēgūxū. Rū ngēmaácū tá dūxwa namuxūchi i ngēma duūxūgū i moxē Tupanana āgūxū rū nūxū icuèxūūgūxū. <sup>16</sup> Rū ngēmacèx taguma nūxū tarūxoe na nūxū tixuxū i ngēma ore. Rū woo yayachigūgu rū yaturachigūgu i toxone, natürü toōēwa rū guxū i ngunexūgu rū yexeraácū tiporaetanū. <sup>17</sup> Erū ngēma ngúxū i toxū ūpetūxū i ñaã torū maxūwa, rū ngēma rū wūxi i paxaāchimare nixī rū paxa tá nangupetū. Natürü ngēmaácū tá tanayaxu i wūxi i maxū i mexēchixū i tagutáma gúxū i ñoma i naānecūāx i maxūārū yexeraxūchi íxīxū. <sup>18</sup> Rū tama ngēma ñuxma nūxū idauxūgu nixī itarūxīnūēxū, natürü nagu tarūxīnūē i ngēma ñuxma tama nūxū idauxū. Erū ngēma ñuxma nūxū idauxū rū tama natai, natürü ngēma ñuxma tama nūxū idauxū, rū guxūgutáma nangēxmaēcha.

## 5

<sup>1</sup> Rū nūxū tacuèxgū ega ngēxguma iyanaxoxgu i ñaã toxone i paxaāchi ñuxma toxū ngēxmaxū, rū daxūguxū i naānewa tá tanayaxu i wūxi i toxone i tagutáma iyarūxoxū i Tupanatama toxcèx mexēēxū rū tama i duūxūgū. <sup>2</sup> Rū ngēmacèx i ñuxma i ñaã toxonewa tamaxēyane, rū tama aixcūma tataāēgū. Erū tanaxwèxe na paxa toxū nangēxmaxū i ngēma toxone i daxūguxū i naānewa ngēxmaxū. <sup>3</sup> Rū ngēma toxone i daxūguxū i naānewa tá toxū ngēxmaxū rū ñoma wūxi i naxchirurūū tá toxū nidūxū, na ngēmaácū naxāxūnèxūcèx i toōē. <sup>4</sup> Rū ñaã toxone i ñuxma toxū ngēxmaxūwa tamaxēyane, rū tanaxīxāchiāēgū rū tama aixcūma tataāēgū. Rū tama aixcūma ítanatáxchaū i toxone i ñoma i naānewa toxū ngēxmaxū, natürü tanaxwèxegū na tanayaxuxū i toxone i ngexwacaxūxū na ngēmaácū ngēma maxū i ngexwacaxūxū iyanaxoxēēxūcèx i toxone i ñuxma toxū ngēxmaxū. <sup>5</sup> Rū Tupana nixī ya toxū imexēēcū naxcèx i ngēma ngexwacaxūxū i maxū rū ngēma ngexwacaxūxū i toxone. Rū toxna nanamu ga Naāē i Ūūnexū na ngēmawa nūxū tacuáxūcèx na aixcūma tá tanayaxuxū i ngēma. <sup>6</sup> Rū ngēmacèx taxucèxma taxoegaāēgū. Erū nūxū tacuèx rū ñuxma ñaã toxonewa tamaxēyane, rū taxucūrūwama tórū Corixūtawa

tangēxmagü i daxūguxŭ i naānewa. <sup>7</sup> Rū woo tama nūxŭ tadaugūgu ya yima tórü Cori i űuxmax, natürü tayaxōgü na wüxi i ngunexŭ rü tá nūxŭ tadaugūxŭ. Rū ngēma nixī i toxŭ poraxēēxŭ i űaā torü maxŭwa. <sup>8</sup> Rū ngēmacèx taxucèxma taxoegaāēgü ega tayuegu. Erü toxcèx rü narümemaē nixī na nūxna ítachoxŭxŭ i űaā toxone, na tórü Corixŭtawa tayangēxmagüxŭcèx. <sup>9</sup> Rū ngēmacèx, woo űoma i toxonewa tangēxmagügu rü ēxna tama nawa tangēxmagügu, rü tanaxwèxe na guxŭguma tórü Coriarü ngúchaŭ na taxŭxŭ. Rū ngēmacèx naxcèx tadaugü na tanaxŭxŭ i ngēma nanaxwèxexŭ i nūmax. <sup>10</sup> Erü guxātama i yixema rü Cristupēxewa tá tangugü na wüxichigü nayaxuxŭcèx i ngēma tŭxna ŭxŭ. Rū nūma tá wüxichigŭxŭ nangugüarü maxŭāx. Rū ngēxgumarŭŭ na űuxācŭ meā imaxēxŭ rü ēxna chixri imaxēxŭ ga yexguma űoma ga taxŭnewa iyexmagügu, rü ngēmaācŭ tá tŭxna nanaxā ya wüxichigü.

*Cristu rü taxcèx Tupanaxŭ narüngŭxmüxēē*

<sup>11</sup> Rū ngēmacèx Tupanaārü orearü uwa tapuracŭe rü tayaxucŭxēgü i duŭxŭgü na yaxōgŭāxŭcèx. Erü toma rü aixcŭma torü Corixŭ tamuŭē. Rū Tupana toxŭ nacuèx na űuxācŭ yīxŭ i tórü maxŭ, rü chierŭna pema rü chi ta toxŭ pecuèxgux. <sup>12</sup> Rū tama tanaxwèxe i wenaxārü togüētŭwa tidexagü, natürü pexŭ tarüngŭxŭēchaŭ na pexŭ nangēxmaxŭcèx na tacŭcèx tomaā petaāēgŭxŭ na nūxŭ pecuāxŭcèx na űuxācŭ penangāxŭxŭ i ngēma duŭxŭgü i pepēxewa nŭgü írümegŭnetaxŭ natürü norü maxŭwa rü tama ixaixcŭmagŭxŭ. <sup>13</sup> Rū woo duŭxŭgü toxŭ daugügu na Tupanagu taxāŭāēgŭxŭ, rü nüetama nixī i ngēma erü nūmatama ya Tupana rü meāma toxŭ nacuèx. Natürü i pema rü meāma toxŭ pecuèx na meāma toōēxŭ tacuācŭma pemaā nūxŭ tixuxŭ ga norü ore. <sup>14</sup> Rū Cristu ya poraācŭ toxŭ ngechaŭcŭ nixī ya űuxma tomaā icuācŭ, erü tayaxō na nūma rü guxāārü pecaducèx nayuxŭ na yexma yanaxoxŭcèx ga guxāārü chixexŭgü. <sup>15</sup> Rū yemaācŭ guxŭma ga duŭxŭgŭcèx nayu ga Cristu, na ngēma duŭxŭgü i űuxma maxēxŭ, rü tama nūmatama nagu naxīnŭēxŭgu namaxēxŭcèx, natürü naxcèx na namaxēxŭcèx ya yima naxcèx yucŭ rü wena írŭdacŭ. <sup>16</sup> Rū ngēmacèx i toma rü tama űoma i naānecŭāx i duŭxŭgü nagu rŭxīnŭēxŭrŭŭ texéxŭ tangugüarü maxŭāx. Rū woo ga űpa rü űoma ga naānecŭāx ga duŭxŭgü nagu rŭxīnŭēxŭrŭŭ Cristuxŭ tangugü, natürü i űuxma rü tama ngēmaācŭ namaā nagu tarŭxīnŭē. <sup>17</sup> Rū ngēxguma texé Cristuaxŭ yaxōxgu, rü ngexwacaxŭxŭ i duŭxŭ tixī. Rū nuxcŭmaŭxŭ ga tŭmacŭma rü marŭ tŭxna inayarŭxo, rü ngexwacaxŭxŭ i maxŭ tŭxŭ nangēxma. <sup>18</sup> Rū guxŭma i ngēma rü Tupana nixī ya naxŭcŭ. Rū nūma nixī ga Cristugagu tamaā inangŭxmüxŭ. Rū űuxma rü toxŭ namu na duŭxŭgŭmaā nūxŭ tixuxŭ na namaā inangŭxmüēxŭcèx. <sup>19</sup> Yerü Tupana rü Cristugagu duŭxŭgŭmaā nŭgü narüngŭxmüxēē. Rū tama duŭxŭgŭarü pecadugu naxīnŭācŭma nanaxŭ ga yema. Rū űuxma rü toxŭ namu na ngēmachigaxŭ duŭxŭgŭmaā tixuxŭ. <sup>20</sup> Rū ngēmaācŭ Cristuarü orearü ngeruŭgü tixīgü, rü towa nixī i Tupana pexŭ cèèxŭxŭ na namaā iperüngŭxmüēxŭcèx. Rū ngēmacèx Cristuégagu pexŭ tacèèxŭgü na Tupanamaā iperüngŭxmüēxŭcèx. <sup>21</sup> Cristu rü taguma pecadu naxŭ. Natürü tagagu nixī ga Tupana ga űoma pecaduāxŭrŭŭācŭma namaā naxŭāxŭ na yemaācŭ nagagu tŭxŭ inangŭxŭēēxŭcèx nawa i tórü chixexŭ na aixcŭma napēxewa imexŭcèx.

**6**

<sup>1</sup> Rū űuxma na Tupanaārü ngŭxēēruŭ tixīgŭxŭ, rü pexŭ tacèèxŭ na tama nūxŭ pexoexŭcèx ga yema pemaā na namecŭmaxŭ ga yexguma nayuxgu ga Nane. <sup>2</sup> Erü Tupana rü norü ore i űmatŭxŭwa, rü űanagŭrŭ:

“Rü yema ngunexŭ ga nagu namexŭgu na choxŭ peyaxuxŭ, rü yexguma nixī ga pexŭ chaxīnŭxŭ. Rü yexguma pexna chanaxuāxŭgu ga maxŭ i taguma gŭxŭ, rü yexguma nixī ga pexŭ charüngŭxŭēēxŭ”, űanagŭrŭ. Rū űuxma nixī i ngēma ngunexŭ i nagu namexŭ na Tupanaxŭ peyaxuxŭ, rü űuxma nixī i ngēma ngunexŭ i pexna naxuaxŭāxŭ i maxŭ i taguma gŭxŭ. <sup>3</sup> Rū toma rü

guxŭguma naxcèx tadau na guxãpêxewa meã tamaxêxŭ na taxucèxma texé chixri torŭ puracŭchiga idexaxŭcèx. <sup>4-5</sup> Rŭ guxŭwama duŭxŭgŭxŭ nŭxŭ tadauxêêchaŭ na aixcŭma Tupanaãrŭ duŭxŭgŭ tixŭgŭxŭ. Rŭ ngêmacèx yaxna namaã taxŭnŭê i ngêxguma woo ngŭxŭ toxŭ ngupetŭgu, rŭ êxna tacŭ toxŭ tauxgu, rŭ êxna tacŭ rŭ guxchaxŭ toxŭ ngêxmagu, rŭ êxna toxŭ yaçuaixgŭgu, rŭ êxna toxŭ napoxcuegu, rŭ êxna naxixãchiãêtanŭgu rŭ tomaã nanuêgu. Rŭ poraãcŭxŭchima tapuracŭe, rŭ ñuxguacŭ rŭ tama tapee, rŭ ñuxguacŭ rŭ taiya toxŭ nangŭx. Natŭrŭ yaxna namaã taxŭnŭê i guxŭma i ngêma. <sup>6</sup> Rŭ ngexgumarŭxŭ ta duŭxŭgŭxŭ nŭxŭ tadauxêê na aixcŭma namexŭ i torŭ maxŭ, erŭ aixcŭma Tupanapêxewa meã tamaxê, rŭ meã Tupanaxŭ tacuèx, rŭ yaxna duŭxŭgŭmaã taxŭnŭê, rŭ namaã tamecŭma. Rŭ nŭxŭ nŭxŭ tadauxêê na towa nangêxmaxŭ i Tupanaãe i Ũnŭexŭ rŭ aixcŭma guxŭ i duŭxŭgŭxŭ tangechaŭxŭ. <sup>7</sup> Rŭ duŭxŭgŭxŭ nŭxŭ tadauxêê na aixcŭma namexŭ i torŭ maxŭ, erŭ namaã nŭxŭ tixu i ngêma ore i aixcŭma ixŭxŭ, rŭ itanawêx i Tupanaãrŭ pora i towa ngêxmaxŭ. Rŭ ngêma toxne ixŭxŭ rŭ ngêma nixŭ i torŭ maxŭ i aixcŭma mexŭ i Tupanapêxewa. Rŭ ngêmamaã nixŭ i togŭ ítapoxŭxŭ i torŭ uwanŭgŭpêxewa. <sup>8</sup> Rŭ ñuxguacŭ i duŭxŭgŭ rŭ toxŭ nicuèxŭgŭ, rŭ ñuxguacŭ rŭ tacŭ tomaã nixugŭe. Rŭ ñuxguacŭ rŭ meã tochiga nidexagŭ, rŭ ñuxguacŭ rŭ chixri tochiga nidexagŭ. Rŭ woo aixcŭmachirêx yixŭgu i ngêma ore i nŭxŭ tixuxŭ, natŭrŭ doratèèx toxŭ nawogŭe. <sup>9</sup> Rŭ woo meã toxŭ nacuèxgŭchirêxgu, natŭrŭ ñoma tama toxŭ nacuáxŭrŭŭ tomaã nixŭgŭ i duŭxŭgŭ. Rŭ ñuxguacŭ rŭ wixgutaèx tayue, natŭrŭ naetŭwa tamaxêãma. Rŭ toxŭ napoxcue, natŭrŭ tama toxŭ nadaixichi. <sup>10</sup> Rŭ woo tangechaŭgŭgu, natŭrŭ guxŭguma tataãgŭama. Rŭ woo ñoma i naãnewa tama tamuãrŭ ngêmaxŭãxgŭgu, natŭrŭ muxŭma i duŭxŭna tanaxã i taxŭ i mexŭ erŭ togagu nanayaxu i maxŭ i taguma gŭxŭ. Rŭ woo taxuŭma toxŭ ngêxmèxgu i ñoma i naãnewa, natŭrŭ daxŭ-guxŭ i naãnewa rŭ toxŭ nangêxma i guxŭma. <sup>11</sup> Pa Chaueneêgŭ i Corŭtiucŭãx, dŭcax aixcŭma pemaã nŭxŭ tixu rŭ guxŭ i torŭ maxŭnemaã pexŭ tangechaŭgŭxŭchi. <sup>12</sup> Rŭ toma rŭ tama pexŭ taxoe, natŭrŭ pema waxi nixŭ i tama petoxwèxexŭ. <sup>13</sup> Rŭ dŭcax, Pa Chaueneêgŭx, rŭ ñoma wŭxi i papá naxãcŭgŭxŭ cèèxŭxŭrŭŭ pexŭ chacèèxŭ na choxŭ pengechaŭgŭxŭcèx ngêma choma pexŭ changechaŭxŭrŭŭ.

### *Tupana ya maxŭcŭpata tixŭgŭ*

<sup>14</sup> ;Rŭ tãŭtãma namaã pexãmŭcŭ i ngêma duŭxŭgŭ i tama yaxŭgŭxŭ! Erŭ ngêxguma chi ngêmaãcŭ penaxŭxgu rŭ tãŭtãma guxã wŭxigu perŭxŭnŭê. ¿Rŭ ñuxãcŭ nawŭxiguxŭ i ngêma mexŭ namaã i ngêma chixexŭ? ¿Rŭ ñuxãcŭ nawŭxigu i ngóonexŭ namaã i êãnexŭ? <sup>15</sup> ¿Rŭ ñuxãcŭ nawŭxiguxŭ ya Cristu namaã i Chataná? ¿Rŭ ñuxãcŭ nawŭxiguxŭ i wŭxi i duŭxŭ i yaxŭxŭ namaã i wŭxi i duŭxŭ i tama yaxŭxŭ? <sup>16</sup> ¿Rŭ ñuxãcŭ Tupanapatawa nangêxmaxŭ i tupananetachicŭnèxãgŭ? Erŭ yixema rŭ Tupana ya maxŭcŭpata tixŭgŭ, rŭ tawa namaxŭ i nŭmax. Rŭ Tupana rŭ pechiga nidexa ga yexguma ñaxgu: “Rŭ ngêma duŭxŭgŭwa tá chamaxŭ, rŭ natanŭgu tá chayarŭxŭŭxŭ. Rŭ norŭ Tupana tá chixŭ, rŭ nŭmagŭ rŭ tá chorŭ duŭxŭgŭ nixŭgŭ”, ñaxgu. <sup>17</sup> Rŭ yemacèx ñanagŭrŭ ta ga tŭrŭ Cori: “;Rŭ ípechoxŭ i natanŭwa i ngêma duŭxŭgŭ i tama chorŭ duŭxŭgŭ ixŭgŭxŭ! ;Rŭ tãxŭ i nŭxŭ pingŭgŭxŭ i ngêma chopêxewa chixexŭ! Rŭ choma rŭ tá pexŭ chayaxu. <sup>18</sup> Rŭ choma rŭ Penatŭ tá chixŭ, rŭ pemagŭ rŭ tá chaunegŭ rŭ chauxacŭgŭ pixŭgŭ”, ñanagŭrŭ ya tŭrŭ Cori ya Tupana ya guxŭãrŭ yexera poraxŭchicŭ.

## 7

<sup>1</sup> Rŭ dŭcax, Pa Chaueneêgŭ ya Pexŭ Changechaŭgŭxex, rŭ ngêma Tupanaãrŭ unetagŭ i pemaã nŭxŭ chixuxŭ, rŭ taxcèx nixŭgŭ. Rŭ ngêmacèx tanaxwèxe na yigŭna idaugŭxŭ na tama taxŭnemaã rŭ êxna taãemaã naxŭxŭcèx i ngêma Tupanapêxewa tama mexŭ. Rŭ tanaxwèxe i aixcŭma Tupanaxŭ imuêãcŭma nŭxna yigŭ taxãgŭ rŭ naxcèxicatama tamaxê.

*Pauru rū ngema Corĭtiucŭāxgūmaā nataāxē*

<sup>2</sup> Rū tanaxwèxe i toxŭ pengechaŭgŭ. Rū dŭcax ga toma rū taxúxemaāma chixexŭ taxŭgŭ. Rū taxúxexŭma chixexŭgu tanguxēē. Rū taxúxexŭma tawomŭxēēgŭ. <sup>3</sup> Rū tama pexŭ chixuxŭcèx nixī i pemaā nŭxŭ chixuxŭ i ngēma. Yerŭ marŭ pemaā nŭxŭ chixu na ñuxācŭ guxŭ ga chorŭ maxŭmaā pexŭ changechaŭxŭ. Rū ngema pexŭ na changechaŭxŭgagu rū íchamemare na petanŭwa chamaxŭxŭ rū ěxna wŭxigu pemaā chayuxŭ. <sup>4</sup> Rū ñuxma rū taxucèxma pexŭ chaxāneācŭma pemaā chidexa erŭ poraācŭ pemaā chataāē. Rū woo ngúxŭ na tingegŭxŭ, natŭrŭ aixcŭma choxŭ penangúchaŭxēē rū choxŭ petaāēxēē. <sup>5</sup> Rū yexguma Machedóniāānewa tangugŭgucŭrŭwa rū taguma itarŭngŭgŭ. Yerŭ guxŭwama ga ngexta ítaxŭxŭwa rū nŭxŭ itayangau ga guxchaxŭgŭ. Rū duŭxŭgŭ rū toxŭ nanaguxchaxēē na tanaxŭxŭ i Tupanaarŭ puracŭ rū yemacèx poraācŭ taxoegaāxēgŭ. <sup>6</sup> Natŭrŭ ya Tupana ya tŭxŭ taāēxēēcŭ ya yŭxema ngechaŭgŭxe, rū toxŭ rū ta nataāēxēē ga yexguma toxŭtawa nanguxgu ga taeneē ga Titu. <sup>7</sup> Rū tama yema toxŭtawa na nanguxŭcèxicatama tataāēgŭ, natŭrŭ tataāēgŭ ta yerŭ ga pema rū poraācŭ nŭxŭ penangúchaŭxēē rū penataāēxēē ga guma taeneē ga Titu. Rū nŭma ga Titu rū tomaā nŭxŭ nixu na ñuxācŭ poraācŭ penaxwèxexŭ na toxŭ pedauxŭ. Rū tomaā nŭxŭ nixu na ñuxācŭ naxcèx pengechaŭgŭxŭ ga yema chomaā pexŭxŭ, rū na ñuxācŭ chauxcèx pexoe-gaāēgŭxŭ. Rū guxŭma ga yema oremaā rū yexeraācŭ chataāē. <sup>8</sup> Choma nŭxŭ chacuèx rū yema popera ga pexcèx chaxŭmatŭxŭ rū pexŭ nangechaŭgŭxēē, natŭrŭ ñuxma rū marŭ tama naxcèx changechaŭ na chanaxŭmatŭxŭ ga yema popera. Rū noxri rū yemaācŭ naxcèx changechaŭ ga yexguma nŭxŭ chacuèxgu ga na pexŭ nangechaŭgŭxēēxŭ ga yema popera ga yexguma penayauxgu. <sup>9</sup> Natŭrŭ i ñuxma rū chataāē na pexcèx chanaxŭmatŭxŭ ga yema popera. Rū tama yema na pengechaŭgŭxŭcèx chataāē, natŭrŭ chataāē yerŭ yema perŭ ngechaŭgagu Tupanana pecuèxāchie rū penaxŭchicŭŭ ga perŭ maxŭ. Rū pema rū aixcŭma Tupanana pecuèxāchieācŭma namaā peporae ga yema ngechaŭ, rū yemaācŭ taxuŭma ga chixexŭ pemaā taxŭ ga yexguma pexcèx tanaxŭmatŭgu ga yema popera. <sup>10</sup> Rū ngēma ngechaŭ i Tupana naxwèxexŭācŭma namaā iporaexŭ, rū name nixī, erŭ ngēma ngechaŭgagu naxŭchicŭŭ i tŭrŭ maxŭ rū ngēmagagu tanayaxu i maxŭ i taguma gúxŭ. Rū ngēmacèx taxucèxma naxcèx pixāŭxāchie i ngēma ngechaŭ. Natŭrŭ ngēma ngechaŭ i ñoma i naānecŭāx i duŭxŭgŭ nŭxŭ ngēxmaxŭ rū taxuwama name erŭ yuwa nanaga. <sup>11</sup> Rū yexguma yema poperamaā pexŭ changechaŭxēēgu, rū Tupana naxwèxexŭācŭma nixī ga namaā peporaexŭ ga yema ngechaŭ. ¡Rū dŭcax i ñuxma i tacŭ Tupana pemaā ŭxŭ i ngēma perŭ ngechaŭgagu! Yerŭ yema perŭ ngechaŭgagu rū aixcŭma nagu perŭxŭnŭē ga yema chixexŭ ga petanŭwa ŭpetŭxŭ, rū meāma chomaā nŭxŭ pixu ga yema. Rū yema perŭ ngechaŭgagu rū peāēwa nangŭx ga yema chixexŭ, rū poraācŭ Tupanaxŭ pemuŭē. Rū yemacèx penaxwèxe na yēma chaxŭxŭ na pexŭ chayarŭngŭxēēxŭcèx yerŭ penamexēēgŭchaŭ ga yema chixexŭ. Rū yema perŭ ngechaŭgagu rū aixcŭma penaxucŭxē ga yema duŭxŭ ga chixexŭ ŭxŭ. Rū guxŭ ga yemawa rū ipenawēx na tama pegagu yŭxŭ ga yema chixexŭ ga ngupetŭxŭ. <sup>12</sup> Rū yemacèx, yexguma pexcèx chanaxŭmatŭgu ga yema popera, rū tama yema duŭxŭ ga chixexŭ ŭxŭgu charŭxŭnŭācŭma chanaxŭmatŭ, rū tama yema duŭxŭ ga namaā chixexŭ naxŭxŭgu charŭxŭnŭācŭma chanaxŭmatŭ. Natŭrŭ chanaxŭmatŭ ga yema popera na yemawa Tupanapēxewa nŭxna pecuèxāchieŭcèx na ñuxācŭ aixcŭma toxŭ pengechaŭgŭxŭ. <sup>13</sup> Rū yema na toxŭ pengechaŭgŭxŭ, rū wŭxi ga taāē nixī ga toxcèx. Natŭrŭ yema taāēārŭ yexera nixī ga yema taāē ga toxŭ yexmaxŭ ga yexguma nŭxŭ tadèuxgu ga Titu ga ñuxācŭ taxŭ ga taāē petanŭwa na nayaxuxŭ. Rū aixcŭma guxāma ga pema nixī ga wenaxārŭ poraācŭ nŭxŭ penangúchaŭxēēxŭ. <sup>14</sup> Rū noxri tauta yēma naxŭxgu ga Titu, rū namaā nŭxŭ chixu na mexŭ i duŭxŭgŭ na pixŭgŭxŭ. Rū ñuxma rū taxucèxma chaxāne, erŭ guxŭma ga yema Titumaā nŭxŭ chixuxŭ ga pechiga rū aixcŭma ngēmaācŭ nixī, yexgumarŭŭ na aixcŭma yŭxŭ ga guxŭma ga yema Tupanaārŭ ore ga

pemaã nüxü tixuxü. <sup>15</sup> Rü ñuxma i Titu rü yexeraãcü pexü nangechaü i ngëxguma nüxna nacuëxãchigu na ñuxãcü meã naga pexĩnüëxü rü ñuxãcü nüxü pengechaüãcüma meã penayaxuxü. <sup>16</sup> Rü choma rü ta poraãcü pemaã chataãëxüchi, erü nüxü chacuëx na aixcüma peyanguxëëxü ga guxüma ga yema pemaã nüxü chixuxü.

## 8

*Yema yaxõgüxü rü woo tama na namuãrü dïëruãxgüxü, natürü yema nüxü yexmacü ga dïërumaã meã togüxü narüngüxëëgü*

<sup>1</sup> Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgüx, rü pemaã nüxü tixuxchaü na ñuxãcü Tupana namaã mecümaxü i ngëma yaxõgüxü i Machedóniããneãrü iãnegüwa ngëxmagüxü. <sup>2</sup> Rü woo taxü ga guxchaxügü nüxü na üpetügüxü, natürü nataãëgüama. Rü woo tama na namuãrü dïëruãxgüxü, natürü yema nüxü yexmacü ga dïërumaã meã togüxü narüngüxëëgü. <sup>3</sup> Rü choma nüxü chadau rü pemaã nüxü chixu rü nümagü rü taãëãcüma ngïxü inaxãgü ga guxcüma ga dïëru ga nüxü tauxchacü na ngïxü inaxãgüxü. Rü ngïëtü yemaãrü yexera taãëãcüma ngïxü inaxãgü. <sup>4</sup> Rü poraãcü toxü nacëëxügü na tama nüxna tanachuxuxüçëx na yemaãcü yema togü ga taeneëgüxü nangüxëëgüxüçëx. <sup>5</sup> Rü yema nagu tarüxĩnüëxüãrü yexera ngïxü inaxãgü ga yema yaxõgüxü ga Machedóniããnecüãx. Yerü Tupananaxïra nügü naxãgü rü yemawena toxna nügü naxuaxügü na toga naxĩnüëxüçëx, yema Tupana naxwëxexürü. <sup>6</sup> Rü yemacëx Tituxü tacëëxü na wena petanüwa naxüxüçëx na ngïxü pinguxëëxüçëx ga yema dïëru ga marü pemaã ngïxü inaxügüçü na ngïxü penutaquëxexü naxcëx i ngëma togü i taeneëgü i nüxü nataxuxü. <sup>7</sup> Pema rü guxüwama meã ipexĩ erü meã peyaxõgü, rü pexü natauxcha na meã nüxü pixuxü i Tupanaãrü ore erü meã nüxü pecuëx na tacüchiga yïixü. Rü aixcüma togüxü perüngüxëëchaü, rü yema pexü tangüexëëxüãcüma pegü pengechaügü. Rü ñuxma rü ngëxgumarü ta penaxwëxe na aixcüma meã ipexixü nawa i ngëma mexü i nacüma na dïëru ngïxü ipexãxü naxcëx i ngëma taeneëgü i nüxü nataxuxü. <sup>8</sup> Tama wüxi i mu nixĩ i ngëma pemaã nüxü chixuxü. Natürü chanaxwëxemare na nüxü pecuáxü na ñuxãcü taãëãcüma ngïxü inaxãgüxü ga togü ga yaxõgüxü. Rü pemaã nüxü chixu i ngëma na pema rü ta ngïxü ipexãgüxüçëx i ngëma dïëru i togü i taeneëgüarü ngüxëëçëx ixïcü, na ngëmaãcü ipenawëxüçëx na aixcüma nüxü pengechaügüxü. <sup>9</sup> Erü pema rü marü nüxü pecuëx na ñuxãcü tamaã namecümaxü ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rü woo nüxü nayexma ga guxüma, natürü ñoma wüxi ga ngearü yemaxüãxürü pexcëx nügü nixixëë na ngëmaãcü pexü nangëxmaxüçëx i muxüma i mexügü. <sup>10</sup> Rü ñuxma rü perü mexüçëx nixĩ i pemaã nüxü chixuxü i ngëma dïëruarü nutaquëxechiga. Rü taunecü ga ngupetücügutama nixĩ ga ipenaxügüxü ga ngïxü na penutaquëxexü. Rü yema rü aixcüma perü ngüchaümaã nixĩ ga penaxüxü. <sup>11</sup> Rü ñuxma rü yema noxri na meã ipenaxügüxürü, rü name nixĩ i taãëãcüma rü perü ngüchaümaã peyanguxëë rü ngëma dïëru i pexü ngëxmacüwa ngïxü ipexã naxcëx i ngëma peeneëgü i nüxü nataxuxü. <sup>12</sup> Erü ngëxguma aixcüma wüxi ya duüxë tümaãrü ngüchaümaã ngëma dïëru i tüxü ngëxmëçüwa tümaëneëçëx ngïxü itaxãxgu, rü Tupana rü taãëãcüma ngïxü nayaxu. Erü nüma ya Tupana rü taguma tüxna ngïxcëx naca i ngëma tüxü tauxcü. <sup>13</sup> Rü ngëmacëx tama chanaxwëxe i ngëma togüxü na perüngüxëëxügagu pexü nataxu i pemax. <sup>14</sup> Natürü chanaxwëxe i guxãma tüxü nangëxma i tacü i tanaxwëxexü, erü tama name na texëaxü nataxuxü i tacü. Rü ñuxma na pexü nangëxmaxü i perü dïëru, rü name nixĩ i nüxü perüngüxëëgü i ngëma taeneëgü i nüxü nataxuxü. Rü ngürüãchi to i ngunexügu i pema pexü natauxgu, rü nümagü rü tá nüxü nüxü nangëxma na pexü nangüxëëgüxüçëx. Rü ngëmaãcü tá guxãtama tawüxigu. <sup>15</sup> Rü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Guxema muxüma tüxü yexmaxë rü taxuüma tüxü ñnayaxü. Rü guxema noxretama tüxü yexmaxë rü tama tüxü ñayataxu”, ñanagürü.

*Titu rü namüçügüchiga*

<sup>16</sup> Natürü Tupanana moxē chaxā, erü nūma rü Tituxū nagu narūxīnūxēē na aixcūma pexū nangūxēēxūcēx, ngēma choma pegu charūxīnūxūrūū. <sup>17</sup> Rū nūma ga Titu rü: “Ngū” ñanagürü na wena petanūwa chanamuxū. Yerü nūma rü woetama poraācū pegu narūxīnū. Rū ngēmacēx i ñuxma rü wena petanūwa naxū, erü nūxū nangúchaū. <sup>18</sup> Rū Titumaā ngema tanamu i wūxi i taeneē i guxūma i yaxōgūxū nūxū ngechaūgūxū erü nūma rü aixcūma meā nūxū nixu i Tupanaārū ore i tūxū maxēxēxū. <sup>19</sup> Rū tama ngēmacēxicatama nixī. Erü guxūma i ngēma yaxōgūxū rü ngēma taeneēxū nax-unetagū na toxū íyaxūmūcūxūcēx rü toxū nangūxēēxūcēx i ngēxguma Yerucharéūwa ngīxū tangexgu i ngēma dīeru, na ngēmaācū nūxū ticuēxūūgūxūcēx ya tórū Cori, rü na guxāma nūxū dauxūcēx na ñuxācū taāēācūma yigū rüngūxēēgūxū. <sup>20</sup> Rū ítayaga i ngēma taeneē, erü tama tanaxwēxe i texé toxū tixu i yixcama ngīxcēx i ngēma tacū i dīeru i taeneēgūcēx ngīxū inutaquēxegūcū. <sup>21</sup> Erü tama Tupanapēxewaxicatama tanaxwēxe na meā tanaxūxū, natürü guxū i duūxūgūpēxewa rü ta tanaxwēxe na meā tanaxūxū. <sup>22</sup> Rū Titumaā rü ngēma to i taeneēmaā petanūwa tanamu i wūxi i to i taeneē i toxū nūxū dauxēēxū na aixcūma nūxū nangúchaū na naxūāxū i Tupanaārū puracū. Rū ñuxma rü yexeraācū petanūwa naxūxchaū i nūmax, erü nūxū nacuēx na ñuxācū pema rü taāēācūma togūxū na perūngūxēēgūchaūxū. <sup>23</sup> Rū ngēxguma texé pexna caxgu na texe yīixū ya Titu, jrū tūmamaā nūxū pixu na nūma rü chomūcū ya wūxiwa chomaā pexcēx puracūcū na yīixū! Rū ngēma taxre i togū i namüçügū, rü ngēma nixī i yatūgū i guxūma i yaxōgūxū nūxū unetagūxū na Cristuarū puracū naxūgūxūcēx. Rū nūmagū rü aixcūma norū maxūmaā Cristuxū nicuēxūūgū. <sup>24</sup> Rū ngēmacēx chanaxwēxe i ngēma taeneēgūxū nūxū pedauxēē na aixcūma nūxū pengechaūgūxū, na guxūma i yaxōgūxū nūxū cuēxgūxūcēx i ngēmachiga. Rū ngēmaācū guxūma i ngēma yaxōgūxū tá nūxū nacuēxgū na aixcūma yīixū i ngēma mexū i ore i pechiga namaā nūxū tixuxū.

## 9

*Yema dīeru ga yema togū ga yaxōgūxūcēx ngīxū inutaquēxecūchiga*

<sup>1</sup> Rū taxucēxma tūxcūū pexcēx chanaxūmatū ngīchiga i ngēma dīeru i ngīxū penutaquēxegūcū naxcēx i ngēma taeneēgū i yaxōgūxū i Yudéaanewa ngēxmagūxū. <sup>2</sup> Erü marū nūxū chacuēx rü perū ngúchaūmaā ipenaxā i ngēma dīeru. Rū guxūguma taāēācūma ngēma yaxōgūxū i Machedóniāānewa ngēxmagūxūmaā nūxū chixu na ñuxācū i pema i Acayaanewa ngēxmagūxe rü naī ya taunecūgutama marū ípememarexū na ngīxū ipexāgūxū i ngēma dīeru. Rū yema rümumaēxū ga yaxōgūxū ga Machedóniāānecūāx, rü yexguma nūxū naxīnūēgu na ñuxācū taāēācūma togūcēx ngīxū na ipexāgūxū i perū dīeru, rü nūmagū rü ta inanaxūgū na ngīxū inaxāgūxū. <sup>3</sup> Natürü i ñuxma rü ngema petanūwa chanamugū i ngēma taeneēgū na nūxū nadaugūxūcēx, na aixcūma yīixū i ngēma nūxū chixuxū i pechiga. Rū chanaxwēxe na aixcūma ípememarexū na ngīxū ipexāxū i ngēma dīeru, ngēma taeneēgūmaā nūxū chixuxūrūū. <sup>4</sup> Erü ngēxguma chi ñuxre i taeneēgū i Machedóniāānecūāx rü ngürūāchi chomaā petanūwa naxīxgu, rü tama chanaxwēxe na pexū na iyangauxū na tama aixcūma ípememarexū na ngīxū ipexāxū i ngēma dīeru. Rū toxū rü chi wūxi i ānexūchi nixī, erü marūchirēx namaā nūxū tixu na ñuxācū aixcūma ípememarexū na ngīxū ipexāxū i ngēma dīeru. Rū maneca pexū rü chi ta wūxi i ānexūchi nixī. <sup>5</sup> Rū ngēmacēx nixī i chauxcēx namexū na naxcēx íchaçaxū i ngēma taeneēgū na nūxīra petanūwa naxīxūcēx rü nūmatama pexū yanangūxēēgūxūcēx na ngīxū penutaquēxegūxūcēx i ngēma dīeru ga ūpamama ngīxū pixucū. Rū ngēmaācū aixcūma tá ímemare i ngēma dīeru i ngēxguma ngema changuxgu. Rū togū tá nūxū nadaugū na aixcūma perū ngúchaūmaā yīixū na ngīxū ipexāgūxū rü tama aūācūma na yīixū. <sup>6</sup> jrū nūxna pecuēxāchie i ngema dexa i ñaxū:

“Rū yíxema noxretama i nanetüchire itoxe, rū noxretama i norü o tayaxu. Natürü yíxema muxü i nanetüchire itoxe, rū muxüma i norü o tayaxu”,

ñaxü! <sup>7</sup> Rū wüxichigü tanaxwèxe na ngixü itaxäxü i ngëma ngigu tarüxñücü na ñuxre ngixü itaxäxchaüxü. Rū tama name i aüácüma ngixü itaxä rü éxna texé tüxü muácüma ngixü itaxä. Erü Tupana rü nüxü nangechaü i ngëma duüxü i taãëácüma ngixü ixäxü. <sup>8</sup> Rū Tupanaméxëwa nangëxma na poraäcü pexna naxäxüçèx i guxüma i mexü i pexü taxuxü, na guxüguma pexü nangëxmaxüçèx i ngëma penaxwèxexü rü naetü na pexü íyaxüçèx na togüxü namaã perüngüxëëgüxüçèx. <sup>9</sup> Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Yima yatü ya mecü rü norü ngüchaümaã meã inanaxä nüxna i ngëma duüxügü i taxuüma nüxü ngëxmaxü. Rū Tupana rü tá guxügu nüxna nacüèxächi na ñuxäcü namecümaxü i nümax”,

ñanagürü. <sup>10</sup> Tupana nixi ya tüxna naxäcü ya nanetüchire na inatoxüçèx, rü tüxna naxäcü i õna na nangõxüçèx. Rū nüma tá nixi i pexna naxäxü ya guxünema ya nanetüchire ya penaxwèxene na ipenatoxüçèx. Rū nüma tá nanaxüxëe rü nanayaxëe ya yima nanetüchire. Rū tá nanamuxëe i norü o, na muxüchixü nawa peyaxuxüçèx na ngëmamaã togüxü perüngüxëëgüxüçèx. <sup>11</sup> Rū ngëmaäcü i pema rü tá pexü nangëxma i guxüma i mexü na taxüchacüma nüxü perüngüxëëgüxüçèx i togü. Rū ngëxguma ngëma togü i taeneëgüxütawa ngixü tangegügu i ngëma dïeru i naxcèx ngixü ipexäcü, rü nümagü rü tá poraäcü Tupanana moxë naxägü ngixcèx. <sup>12</sup> Erü ngëxguma nüxna ngixü taxäxgu i ngëma dïeru i nüxü ngïmaã perüngüxëëgüçü i ngëma taeneëgü, rü tama tacü i nüxü taxüçèxicatama ta nixi, natürü naetü i nümagü i taeneëgü rü perü ämaregagu tá poraäcü Tupanana moxë naxägü. <sup>13</sup> Rū nümagü i ngëma taeneëgü rü tá Tupanaxü nicüèxüügü, erü ngëma perü ämaremaã tá nüxü nüxü pedauxëe na aixcüma naga pexñüëxü i Cristuarü ore i mexü. Rū nümagü rü tá Tupanana moxë naxägü naxcèx i ngëma perü ämare i perü ngüchaümaã nüxna rü guxüma i yaxögüxüna pexägüxü. <sup>14</sup> Rū ngëxgumarüü i ngëma taeneëgü rü tá poraäcü pexcèx nayumüxëgü, erü pexü nangechaügü. Rū tá Tupanana moxë naxägü naxcèx na ñuxäcü nüma ya Tupana poraäcü pexü nangüxëëxü na yemaäcü pexü natauxchaxüçèx na nüxü perüngüxëëgüxü. <sup>15</sup> Rū ngëmacèx i ñuxma rü Tupanana moxë taxä, yerü tüxna nanamu ga Nane na törü ämare yixüçèx. Rū nataxuma i ore i nagu mexü na nüxü ixüçèx na ñuxäcü namaã itaãëgüxüchixü i ngëma ämare.

## 10

### *Pauruarü ore rü aixcüma nixi yerü Tupana nixi ga nüxna ägacü*

<sup>1</sup> Rū ñuxma rü yema Cristu yaxna tamaã naxñüxürüü rü tamaã namecümaxürüü, rü choma rü ta pemaã yaxna chaxñüácüma rü pemaã chamecümaäcüma pexü chacèxü na chauga pexñüëxüçèx. Erü nümaxü i duüxügü rü nüxü nixugü na pexü chamuüxü ega pexütawa changëxmagu natürü ngëxguma pexna chayaxügu rü tama pexü chamuü. <sup>2</sup> Natürü ngëxguma ngëma petanüwa chaxüxgu, rü chierü natauxguma na tacüçèx namaã chaporagaxü rü na chanaxucüxëxü i ngëma duüxügü i petanüwa toxü ixuxü na ñoma tama yaxögüxürüü na tamaxëxü. Erü choma rü íchamemare na namaäxüchi na chidexaxü. <sup>3</sup> Rū aixcüma woo duüxügü tixigü natürü tama ñoma i naanecüäxrüxü togü tadai i ngëxguma ítanapoxügu i Tupanaärü ore. <sup>4-5</sup> Erü ngëma toxne i namaã ítanapoxüxü i Tupanaärü ore rü tama ñoma i nañecüäx namaã äxnexü nixi. Erü toma rü toxü nangëxma i Tupanaärü pora na ngëmamaã itayanaxoxëëxüçèx i Chatanáärü pora. Rū ngëmaäcü itayanaxoxëe i guxüma i chixexü i ore i Tupanaxü namaã yaxugügüxü i duüxügü. Rū ngëmaäcü itayanaxoxëe i guxüma i Tupanaärü uwanügüarü ore i nügü namaã yacuëxüügüácüma duüxügümaã nüxü yaxugügüxü na tama Tupanaäxü yaxögüäxüçèx. Rū guxüma i tacü i nagu naxñüëxü i ngëma duüxügü i chixexü, rü Cristuna tanaxuaxü na nüma namaã inacüxüçèx. <sup>6</sup> Rū wüxicana marü meã Cristuga pexñüëgu, rü toma rü



ítamemare na tūxū tapoxcuexū ya guxāma ya texé ya tama naga ĩnūēxē i Cristuarū ore. <sup>7</sup> Pema rū norū dūxētūxūnewaxicatama nixī i penangugūxū i wūxi i duūxū. Natūrū ngēxguma texé tūgū cuēxgu na Cristuarū duūxū tīxū, rū name nixī i nūxū tacuēx na toma rū ta tūmarūū Cristuarū duūxūgū tixīgūxū. <sup>8</sup> Rū woo írarūwa chanangupetūxēē na chaugū chicuēxūxū namaā i ngēma na Tupana toxū muxū, natūrū taxucēxma naxcēx chaxāne. Erū aixcūma Cori nixī ya toxū mucū na pexū tarūngūxēēgūxūcēx na yexeraācū meā peyaxōgūxūcēx. Rū tama tacū rū chixexūgu pexū na tayixēēxūcēx nixī i toxū namuxū. <sup>9</sup> Rū tama chanaxwēxe i nagu perūxīnūē na pexū íchabaixgūchaūxū namaā i ngēma poperagū i pexcēx chaxūmatūxū. <sup>10</sup> Erū nūmaxū i duūxūgū rū nūxū nixugū na chorū poperawaxicatama pexū íchabaixgūxū, natūrū chomaxūchi pexūtawa changexmagu rū tama aixcūma nūxū chacuēx na űnācū mea chidexaxū na ngemaācū chauga pexū chaxīnūēxēēxūcēx, űnaxūmaā choxū nixugūe. <sup>11</sup> Natūrū texe ya ngemaācū idexāxe rū tanaxwēxe i nagu tarūxīnū rū ngēma pexna tayaxūguācūma torū poperawa pemaā nūxū tixuxūrūū tātama tixīgū i ngēxguma petanūwa tangēxmagūgu. <sup>12</sup> Toma rū tama tanaxwēxe i namaā togū tawūxiguxēē rū ēxna nagu togū tangugū i ngēma duūxūgū i nūgūtama icuēxūūgūxū. Nūmagū rū nūgūtama nawomūxēēgū, erū nūgūmaā nūgū nawūxiguxēē rū nūgūgutama nūgū nangugū. <sup>13</sup> Natūrū toma rū tama togū namaā ticuēxūūgū i ngēma yaxōgūxū i tama Tupana toxmēxwa ngēxmagūxēēxū. Yerū Tupana nixī ga tomaā nūxū ixucū na ngextá nanaxwēxexū na tapuracūexū. Rū nūma nixī ga noxri Corītiuwa ga petanūwa toxū nangugūxēēxū na pemaā nūxū tixuxūcēx ga norū ore. <sup>14</sup> Rū yemaācū toxira nixī ga noxri petanūwa tangugūxū na pemaā nūxū tixuxūcēx ga yema Cristuarū ore. Rū ngēmacēx i űuxma na petanūwa taxīxū, rū tama tanangupetūxēē ga yema Tupana tomaā nūxū ixuxū, yerū nūma nixī ga toxū namuxū na pexū tarūngūxēēgūxūcēx. <sup>15</sup> Rū ngēmacēx tama togūarū puracūmaāmare nixī i togū ticuēxūūgūxū. Rū tama nūxū tachopetūchaū i ngēma Tupana tomaā nūxū ixuxū na pexū tangūexēēxū. Natūrū ngema pexū tanaxwāexū nixī na yexeraācū nūxū pecuáxū i Tupanaarū ore na ngemaācū yexera peyaxōgūxūcēx. <sup>16</sup> Rū ngēxguma marū petanūwa tangugūguwena rū tanaxwēxe i ngēma duūxūgū i perū yéamaxūra ngēxmagūxū i ngextá taguma texé nūxū íixuxūwa taxī na ngēmamaā rū ta nūxū tixuxūcēx i ore i mexū. Erū tama tanaxwēxe i togūarū puracūmaā togū ticuēxūūgū. <sup>17</sup> Erū Tupanaarū ore i űmatūxūwa rū űnanagūrū:

“Rū ngēxguma texé tūgū icuēxūūchaūgu, rū name nixī i tórū Corixū ticuēxūū, erū nūma nixī i tūxū nangūxēēxū”,

űnanagūrū i ngēma ore. <sup>18</sup> Erū ngēma yatū i aixcūma Tupanapēxewa mexū rū tama nūgūtama nicuēxūū. Natūrū ngēma yatū i tórū Cori nūxū icuēxūūxū nixī i aixcūma Tupanapēxewa mexū.

## 11

### *Pauru rū nūxū nixuchiga ga yema orearū uruūgūneta ga tama Tupana imugūxū*

<sup>1</sup> Rū űuxma i ngēma tá pemaā nūxū chixuxū, rū bexmana pexcēx rū wūxi i ngēāēmare nixī, natūrū chanaxwēxe i choxū iperūxīnūēmare rū yaxna chomaā pexīnūē. <sup>2</sup> Erū Tupana pexū inuxūxūrūū pexū chinuxū. Erū chaugagu nixī i Cristuaxū peyaxōgūxū, rū marū Cristuna pexū chaxuaxū na noxrūxicatama pixīgūxūcēx. Rū ngēmacēx chanaxwēxe i ngearū chixexūāē Cristuxū pexū chawēx űnoma wūxi i pacū i taguma yatūxū cuēxcūrūū. <sup>3</sup> Natūrū chaxoegaāē rū yema āxtape norū doramaā Ebaxū na womūxēēxūrūū, ngūrūāchi tá ta texé pexū tawomūxēē, na nūxū perūxoexūcēx na Cristugu perūxīnūēxū rū naxcēxicatama na pemaxēxū. <sup>4</sup> Erū pema rū tauxchaācū nixī na pexū nawomūxēēgūxū. Rū ngēxguma ínangugūgu i duūxūgū i pemaā nūxū ixuxū i to i Ngechuchuchiga ya tama yima toma nūxū tixuchigacū, rū pema rū nūxū peyaxōgū i ngēma duūxūgū. Rū pema rū taāēācūma penayaxu i to i naāē i tama Tupanaāē i űūnexū ga marū peyaxuxū ixīxū. Rū

peyaḡōgū i to i ore i tama Tupanaārū ore i mexū ga noxri peyaḡuxū ixīxū. <sup>5</sup> Dūcèx, rū woo nawe perūxīxgu i ngēma togū i orearū uruūgūneta, natūrū chaucxèx rū taxuwama choxū narūyexeragū. <sup>6</sup> Rū woo tama choxū nangēxmagu i tauxcha na duūxūgūpēxewa chidexaxū, natūrū aixcūma meā nūxū chacuèx i ngēma nachiga chidexaxū. Rū ngēma rū guxūma i torū puracūwa marū pexū nūxū tadauxēē i guxūguma. <sup>7</sup> ¿Pexcèx rū chixexū pemaā chaxū ga yexguma chaugū ícharūxíragu na pexū chataxēēxūcèx rū choxmēxmaā chapuracūgu na ngetanūācūma pemaā nūxū chixuxū ga Tupanaārū ore i tūxū maxēxēēxū? <sup>8</sup> Rū aixcūma yema togū ga yaxōgūxū choxna ngīxū āgūcū ga dīeru ngīxū chayaxu na yemamaā petanūwa chapuracūxūcèx rū pexū charūngūxēēxūcèx. <sup>9</sup> Rū yexguma petanūwa chayexmagu rū aixcūma choxū itaxu ga dīeru, natūrū taguma texéna ngīxcèx chaca. Rū taeneēgū ga Machedóniāānewa ne īxū rū choxna ngīxū naxāgū ga yema choxū tauxcū. Rū yemaācū tama pexūtawa ngīxcèx íchaca ga yexguma. Rū ñuxma rū ta tagutáma ṭacūcèx pexna chaca. <sup>10</sup> Rū Cristu ya chowa ngexmacūégagu pemaā nūxū chixu i ngema na aixcūma ngetanūācūma petanūwa chapuracūxū. Rū ngema rū chorū taāxē nixī. Rū taxucūrūwa texe i guxū i Acáyaanewa choxna tanayaxu i ngema taāxē. <sup>11</sup> ¿Rū ṭacūcèx yīxū i ngēmaācū chidexaxū? ¿Éxna pexcèx rū tama pexū changechaūxūcèx yīxū i ngēmaācū chidexaxū? Dūcèx, pemaā nūxū chixu rū Tupana nūxū nacuèx na ñuxācū aixcūma pexū changechaūxū. <sup>12</sup> Natūrū ngēma na ngetanūācūma pemaā nūxū chixuxū i ngēma ore, rū ngēmaācū tá chanaxūecha na taxucūrūwa chixri chauchiga yadexagūxūcèx i ngēma togū i orearū uruūgūneta i nūgū ixuxū na toxrūū naxūgūāxū i Tupanaārū puracū. <sup>13</sup> Nūmagū rū aixcūma orearū uruūgūneta nixīgū, rū duūxūgūxū nawomūxēēgū. Rū nūmagū rū togu nūgū nicuxgū, rū nūgū nixugū na Cristu yamugūxū. <sup>14</sup> Rū ngēma rū taxucèxma namaā pebaixāchiāēgū. Erū woo i Chataná rū ta rū Tupanaārū orearū ngeruūgū i daxūcūāx i yauracūxūrūūācū nūgū nangoxēē. <sup>15</sup> Rū ngēmacèx woetama ngēmaācū nixīgū i ngēma duūxūgū i Chatanáāxū puracūexū. Rū nūmagū rū duūxūgū i mexū ūgūxūgu nūgū nicuxgū. Natūrū ngēma ngēmaācū ixīgūxū, rū Tupana tá nanapoxcūe naxcèx i ngēma chixexū i naxūgūxū.

*Pauru rū yema puracū ga Ngechuchu nawa namuxūwa ngūxū ninge*

<sup>16</sup> Rū wena pemaā nūxū chixu rū tama chanaxwèxe i nagu perūxīnūē na wūxi i āūāēxū chiīxū. Natūrū ngēxguma chi ngēmaācū chomaā nagu perūxīnūēgu, rū tama chanaxwèxe i choxna penachuxu na ñoma wūxi i āūāēxūrūū chaugūétūwa chidexaxū, na ngēmaācū choma rū ta írarūwa chaugūtama chicuèxūxūcèx. <sup>17</sup> Rū ñuxma na chaugūétūwa chidexaxū rū ngēma rū tama tórū Coriarū mu nixī. Natūrū ñoma wūxi i āūāēxū nūgū icuèxūxūrūū nixī i chidexaxū. <sup>18</sup> Rū ñuxma na nangēxmaxū i muxūchixū i duūxūgū i ñoma i naānewa nūgū icuèxūgūxū, rū choma rū tá ta írarūwa chaugū chicuèxū. <sup>19</sup> Pema rū nagu perūxīnūē rū nūxū cuèxūchigūxū pixīgū. Natūrū taāēācūma yaxna namaā pexīnūē i ngēma duūxūgū i tama naāēxū icuāxū. <sup>20</sup> Rū yaxna namaā pexīnūē i ngēma duūxūgū i nūgūxū pexū puracūexēēxū, rū ngēma ngetanūācūma pexū puracūexēēmarexū, rū ngēma pexū womūxēēgūxū, rū ngēma chixri pexū yaxugūxū, rū ngēma pemaā guxchigagūxū. <sup>21</sup> Rū woo wūxi i ānexūchi nixī na pemaā nūxū chixuxū, natūrū chaucxèx rū tama aixcūma pexū nūxū tadauxēē ga torū pora ga yexguma petanūwa tayexmagūgu. Natūrū ñuxma na tama namuūēxū na nūgū yacuèxūgūxū i ngēma togū i duūxūgū, rū choma rū ta taxucèxma chamuū na chaugūétūwa chidexaxū woo pexcèx rū taxuwama namexgu i ngēma nūxū chixuxū. <sup>22</sup> Nūmagū rū nūgū yaxugūgu rū Yudíugū nixīgū. Natūrū choma rū ta Yudíu chixī. Rū nūmagū nūgū yaxugūgu rū Iraétanūxūgū nixīgū. Natūrū choma rū ta rū Iraétanūxū chixī. Rū nūmagū rū nūgū yaxugūgu rū Abráūtanūxū nixīgū. Natūrū choma rū ta Abráūtanūxū chixī. <sup>23</sup> Nūmagū rū nūgū yaxugūgu rū Cristuaxū napuracūe. Natūrū choma rū norū yexera Cristuaxū chapuracū. Rū ngēma ñachagūrū pexū woo pema nagu perūxīnūēgu na ñoma wūxi

i āũāēxūrū chidexaxū. Rū ngēma duūxūgūarū yexera poraācū Tupanaāxū chapuracū. Rū norū yexera chapoxcu, rū norū yexera choxū naçuaixgū ga duūxūgū. Rū muēxpūxcūna rū āūcūmaxūchixūwa chayexma rū wixguxūchi taēx choxū nimèxgū. <sup>24</sup> Rū 5 ēxpūxcūna nixī ga 39 ga çuaximaā choxū napoxcu-gūxū ga chautanūxūgū ga Yudūgū. <sup>25</sup> Rū tomaēxpūxcūna nixī ga naīmaā choxū naçuaixgūxū, rū wūxicana ga nutamaā choxū ínamuxūchigūxū. Rū tomaēxpūxcūna nixī ga guma wapuru ga nagu chixūxūne rū chomaā inanguxū. Rū wūxicana ga yexguma chomaā inanguxgu ga wapuru rū wūxi ga chūtaxū rū wūxi ga ngunexū chinge na taxū ga taxtūarū ngāxūtūgu mūrapewaētūgu chatunagūācūma chiwēxēxū. <sup>26</sup> Rū poraācū nu ne chanaxū, rū poraācū āūcūmaxūwa chayexma yerū natūgū ga āūcūmaxūgu chixūgū, rū ngītèèxgūxū rū chixexū chomaā naxūgūchaū. Rū woo chautanūxūgū ga Yudūgūtanūwa, rū woo yema duūxūgū ga tama Yudūgū ixīgūxūtanūwa, rū woo íānegūwa, rū woo namagūwa, rū woo taxtū i taxūwa rū āūcūmaxūwa chayexma. Rū yema duūxūgū ga chomūcūgūneta ixīgūxūtanūwa rū ta āūcūmaxūwa chayexma. <sup>27</sup> Rū poraācū chataarū puracūāx, rū muxūchixū ga guxchaxūgū choxū nangupetū. Rū muēxpūxcūna rū tama chape, rū chataiya, rū chīṭawa. Rū muēxpūxcūna rū tama chachibū, rū choxū nanadeyu, rū choxū nataxu ga chauxchiru. <sup>28</sup> Rū naetūwa i guxūma i ngēma, rū guxū i ngunexūgu rū chaxoegaāē naxcèx i guxūma i ngēma yaxōgūxū i guxū i íānewa ngēxmagūxū. <sup>29</sup> Rū ngēxguma chi texé tama poragu, rū choxū rū ta nangux. Rū ngēxguma chi wūxie texéxū pecadugu nguxēēgu, rū chauāēwa nangux i ngēma. <sup>30</sup> Natūrū ngēxguma chi chaugū chicuèxūūchaūgu, rū tá chaugū chicuèxūū naxcèx na duūxūgū choxū dauxū na taxuwama chamexū. <sup>31</sup> Rū Tupana ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristunatū ya mecū na guxūguma nūxū icuèxūūgūxū, rū nūxū nacuèx na aixcūma yīxū i ngēma nūxū chixuxū. <sup>32</sup> Rū yexguma Damacuwa chayexmagu, rū guma íāneārū āēxgacū ga Aretaarū ngūxēēruū, rū norū churaragūxū namu na nūxna nadaugūxūcèx ga guma íāneārū poxeguxūārū íāxgū na choxū yayauxgūxūcèx ga yexguma chi yéma íchaxūūxgu. <sup>33</sup> Natūrū yema íāneārū poxeguxūārū íāxācūwa rū wūxi ga pexchigu choxū ínarūçhūxūetaūgū ga chomūcūgū. Rū yemaācū chiña naxchaxwa ga yema āēxgacū.

## 12

### *Tórū Cori rū Pauruxū nangoxetūxēē rū nūxū nūxū nacuèxēē ga ṭacū ga ēxūguxū*

<sup>1</sup> Taxuwama name na texé tūgū icuèxūūxū. Natūrū tá pemaā nūxū chixuama na ñuxācū tórū Cori choxū nangoxetūxēēxū rū ñuxācū choxū nūxū na nacuèxēēxū ga ṭacū ga ēxūguxū. <sup>2</sup> Rū 14 ga taunecū marū nangupetū ga na Tupana daxūguxū ga naānewa ga nūma ínayexmaxūwa choxū nagaxū. Natūrū tama nūxū chacuèx rū chauāēwaxicatama nixī ga yéma choxū nagaxū, rū ēxna guxū ga chaxunemaā yīxū ga yéma choxū nagaxū. Rū Tupanaxīcatama nūxū nacuèx i ngēma. <sup>3-4</sup> Rū aixcūma meāma nūxū chacuèx na daxūguxū ga naānewa choxū nagaxū ga Tupana, natūrū tama nūxū chacuèx rū guxū ga chaxunemaā yéma choxū naga rū ēxna tama. Rū Tupanaxīcatama nixī ya nūxū cuácū i ngēma. Rū yéma nūxū chaxīnū ga ore ga ēxūguxū i guxūma i duūxūgūna chuxuxū na nūxū yaxugūxū. <sup>5</sup> Rū choma rū chi name na chaugū naxcèx chicuèxūūxū i ngēma, natūrū tāūtāma ngēmaācū chanaxū. Erū ngēma ngúxū na chingexūmaāxīcatama tá nixī i chaugū chicuèxūūxū. <sup>6</sup> Natūrū ngēxguma chi chaugū chicuèxūūchaūgu, rū tāū chima wūxi i ngēāēmare nixī i ngēma, erū aixcūma nixī i ngēma ore i nūxū chixuxū i chauchiga. Natūrū tama chaugū chicuèxūū na taxúema nagu rúxīnūxūcèx na ngēma chowa nūxū naxīnūēxū rū nūxū nadaugūxūārū yexera chiīxū. <sup>7</sup> Natūrū tórū Cori rū tama nanaxwèxe i poraācūxūchima chaugū namaā chicuèxūūxū ga yema ēxūguxū ga mexēchixū ga choxū nūxū nacuèxēēxū. Rū yemacèx chaxunewa nananguxēē ga wūxi ga choxū ngúxū ñoma wūxi ya tuxu chaxunewa ingaxixūrū. Rū yema rū ñoma wūxi ga Chatanaārū orearū ngeruūrū chauxūtawa nangu na choxū nachixewexūcèx na tama chaugū

chicuèxüüxcèx. <sup>8</sup> Rû tomaëxpüxcüna tórü Corina chaca na choxü iyanaxoxëëäxüxcèx ga yema choxü ngüxü. <sup>9</sup> Natürü nüma ya tórü Cori rü ñanagürü choxü:

“Rû cuma nüxü cucuèx na guxüguma cuxü changechaü, rü ngëxīcatama nixī i cunaxwèxexü. Rû ngëma duüxügü i tama poraexüwa nixī i aixcüma chanangoxëëxü i ñuxäcü na chaporaxü”, ñanagürü choxü. Rû ngëmacèx chataãe ega tama chaporagu. Erü ngëxguma tama chaporagu rü ngëxguma nixī i chowa inawéäxü i norü pora ya Cristu. <sup>10</sup> Rû ngëma na Cristuxü na changechaüxügagu nixī i yaxna namaã chaxīnūxü ega woo chaturagu rü woo tacü chomaã yaxugüegu i duüxügü. Rû woo choxü natauxgu i chorü ngëmaxügü, rü woo duüxügü rü chowe yangëxütanügu, rü woo guxchaxügü choxü ngëxmagu rü Cristucèx rü yaxna namaã chaxīnū i guxüma i ngëma. Erü ngëxguma chaturagu, rü ngëxguma nixī i yexeraäcü Cristu choxü poraxëëxü.

*Pauru rü naxcèx naxoegaãe ga yema yaxögüxü ga Corītiuwa yexmagüxü*

<sup>11</sup> Maneca ñoma wüxi i äüäxürü chidexa, erü ngëmaäcü chaugü chicuèxü. Natürü pegagutama nixī i düxwa ngëmaäcü chaugütüwa chidexaxü, yerü pema chi nixī ga choxü picuèxüügüxü, rü tama i chomax. Rû woo taxuwama chame i chomax, natürü taxuwama choxü narüyexeragü i ngëma orearü uruügüneta i nawe perüxixü. <sup>12</sup> Rû yexguma petanüwa chayexmagu, rü yaxna pemaã chaxīnūäcüma pexü nüxü chadauxëe na aixcüma Cristu choxü muxü na nüxü chixuxüxcèx ga norü ore. Rû cuèxruügümaã pexü nüxü chacuèxëe ga yema. Rû pexü nüxü chadauxëe ga taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaã üxü. <sup>13</sup> Rû yexguma petanüwa chayexmagu rü pemaã chamecüma yema guxüma ga togü ga yaxögüxümaã na chamecümaxürütama. Natürü wüxiwaxicatama nixī ga íchatüxü yerü ga petanüwa rü tama ngīxü chayaxu ga dīeru yema togü ga yaxögüxütanüwa ngīxü chayaxuxürü. Rû chanaxwèxe i choxü nüxü pengechaü i ngëma. <sup>14</sup> Rû ñuxma rü marü íchamemare na norü tomaëxpüxcüna pexü íchayadauxü. Rû täütáma tacüxcèx pexna chayaca. Erü tama perü ngëmaxügüxcèx petanüwa chaxü, natürü pexcèxüchi nixī i ngëma chaxüxü. Pema rü chauxacügü pixīgü i Tupanaärü orewa. Rû ngëma papá rü mamáärü puracü nixī na naxäcügüna naxäãxü i ngëma nüxü taxuxü. Rû tama naxäcügarü puracü nixī na nanatüna rü naëna naxägüäxü. <sup>15</sup> Rû choma rü íchamemare na chorü ngüchaümaã pexcèx ichanaxäxü i guxüma i tacü i choxü ngëxmaxü rü woo chaugütama rü ta na ichaxäxü na aixcüma meã peyaxögüxüxcèx. Natürü chauxcèx rü ngëxguma yexeraäcü pexü changechaügu, rü pema rü yexeraäcü nüxü perüxoetanü na choxü pengechaüxü. <sup>16</sup> Rû nümaxü i duüxügü i petanüwa, rü woo nüxü nacuèxgü na taguma tacüxcèx pexütawa íchaçaxü, natürü nümagü rü nüxü nixugüama na pexü chawomüxëëäcüma perü dīeru ngīxü chayaxuxü. <sup>17</sup> ¿Éxna pema nagu perüxīnūëgu rü yema duüxügü ga petanüwa chamugüxüwa pexü chawomüxëe? <sup>18</sup> Rû Titumaã nüxü chixu na petanüwa íyadauxüxcèx. Rû namaã yéma chanamu ga yema to ga taeneë. ¿Éxna pema nagu perüxīnūëgu ga Titu rü pexü yéma nayawomüxëe? ¿Tama éxna aixcüma yīxü na chauxrü meã na namaxüxü rü chauxrü mexügu naxīnūxü ga Titux? <sup>19</sup> Bexmana pema tá nagu perüxīnūë rü ngëmaäcü tidexagü, erü togütüwatama tachogüchaü. Natürü, Pa Chaueneëgü ya Pexü Tangechaügüex, rü Tupanapëxewa rü Cristuégagu nixī i tidexagüxü na yexeraäcü meã Tupanaãxü peyaxögüxüxcèx rü yexeraäcü meã na pemaxëxüxcèx. <sup>20</sup> Erü chaxoegaãe rü ngëxguma wena pexü íchayadëuxgu, rü ngürüächi tama choma chanaxwèxexüäcüma ípemaxë, rü ngëmacèx i pema rü täütáma chomaã petaãëgü. Rû chaxoegaãe erü ngürüächi tá pexü ichayangau na pegüchi ípexaiexü, rü pegüarü ngëmaxüxcèx pixäüxächigüxü, rü pegümaã penuëxü, rü pegüguxicatama íperüxīnūëxü, rü pexoregütèëxgüxü, rü toguäxü pixuxü, rü pegü picuèxüügüxü, rü chixexü ípexüexü rü ngëmaäcü chixri ípemaxëxü. <sup>21</sup> Rû chaxoegaãe rü ngëxguma wena petanüwa chaxüxgu, rü ngürüächi Tupana rü pegagu tá choxü naxänexëe. Rû ngürüächi ngechaü tá choxna pexã, erü muxëma i petanüwa rü marü ñuxgumama pecadu taxügüecha, rü tama nüxü

tarüxoechañ na Tupanapēxewa chixexū taxügūxū rü naī i ngemaāmare na tamaxēxū rü guxūma i togū i chixexū na taxügūxū.

## 13

*Pauru nayaxucuxē ga yema yaxōgūxū ga Corĭtiucūāx rü ñuxūchi nūxū narūmoxē*

<sup>1</sup> Ñuxma rü norū tomaēxpūxcūna tá nixī na petanūwa chaxūxū. Rū Tupanaārū ore rü tamaā nūxū nixu rü ngēxguma texé chixexū ūxgu rü taxre rü ēxna tomaēxpūx i duūxūgū nūxū daugūgu rü nūxū yaxugūgu na aixcūma yīxū, rü aixcūma tá poxcu tūmamaā taxuegu ya yīxema chixexū ūxe. <sup>2</sup> Rū ngēmacèx i pema i ūpamamatama pecadu ūgüechaxe rü guxāma i pema ya chixri maxēxē, rü ñuxma na woo pexna chayaxūguxū rü wenaxārū pexna nūxū chacuèxāchixēē rü ngēxguma tá ngēma chaxūxgu rü aixcūma tá chanamexēē i guxūma i ngēma chixexū i petanūwa ngēxmaxū, rü tāūtāma chanangupetūxēēmare i ngēma. <sup>3</sup> Rū pema na naxcèx iperūdaunūxū na Cristu chowa idexaxū, rü ngēxguma ngēma chaxūxgu, rü ngēxguma tá nixī i nūxū pedauxū na aixcūma chowa na yadexaxū ya Cristu. Rū nūma ya Cristu rü chowa tá pexū nūxū nadauxēē na tama naturaxū natürū aixcūma yanguxēēāxū i norū ore rü tūxū napoxcuexū ya yīxema chixexū ūgūxe. <sup>4</sup> Rū aixcūma nixī ga Cristu ga ñoma wūxi ga duūxū i turaxūrū nūgū yaxīxēēxū ga yexguma curuchawa yapotagu. Natürū i ñuxma rü Tupanaārū poragagu namaxū. Rū ngēxgumarū i toma na norū duūxūgū tixīgūxū, rü taturae i toxonewa. Natürū ngēma na norū duūxūgū tixīgūxū, rü Tupanaārū poragagu tá tamaxē na pexū tarüngūxēēgūxūcèx. <sup>5</sup> Rū name nixī i pegūtama pengugū na nūxū pecuáxūcèx ngoxi aixcūma meā peyaxōgū. Rū name nixī i pegū pengugūarū maxūāx rü ngoxi Tupanapēxewa pime. ¿Tama ēxna nūxna pecuèxāchie na Ngechuchu ya Cristu rü pewa nangēxmaxū ega aixcūma peyaxōgūgu? <sup>6</sup> Rū chierūna nūxū pecuèxgu na toma rü tama orearū uruūgūnetamare na tixīgūxū. <sup>7</sup> Rū Tupanana naxcèx taca na taxuūma i chixexū na pexūgūxūcèx. Rū tama duūxūgūpēxewa togū itarūtagūxūcèx nixī na ngēmaācū tayumūxēgūxū. Natürū Tupanana naxcèx taca i ngēma na aixcūma meā naxcèx pemaxēxūcèx woo duūxūgū nagu rüxīnūēgu na toma rü itatūemarexū. <sup>8</sup> Toma rü taxucürūwama chixri nachiga tidexagū i Tupanaārū ore i aixcūma ixīxū, erū toma rü naetūwa tachogū i ngēma ore. <sup>9</sup> Rū tá tataēgū ega aixcūma peporaegu i perū maxūwa rü ngēmacèx nataxgu i tacūcèx pemaā na taporagaexū. Rū Tupanana tá naxcèx tacaama na pexū naporaexēēxūcèx i perū maxūwa na dūxwa aixcūma mexū i norū duūxūgū na pixīgūxūcèx. <sup>10</sup> Rū naxūpa na pexū na íchayadauxū nixī i pexcèx chanaxūmatūxū i ñaā popera, na ngēxguma ngēma changuxgu rü nataxuxūcèx i tacūcèx pemaā na chaporagaxū. Erū tórū Cori choxū namu na pexū charüngūxēēxūcèx na yexeraācū meā peyaxōgūxūcèx, rü tama chixexū pemaā na chaxūxūcèx nixī i choxū namuxū. <sup>11</sup> Rū ñuxma na ichayacuèxēēxū i ñaā popera, Pa Chaueneēgūx, rü chanaxwèxe i meā pexū naxūpetū rü naxcèx pedau na ñuxācū aixcūma meā Tupanacèx pemaxēxū. Rū name nixī i pegū petaāxēēgū rü wūxigu perūxīnūē rü meā yaxna pegūmaā pexīnūē rü aixcūma pegū pengechaūgū. Rū nūma ya Tupana ya tūxū ngechaūcū rü tūxū rüngūxmūēxēēcū, rü guxūgutāma pemaā inarūxāūx. <sup>12</sup> Rū chanaxwèxe i wūxichigū i pema rü pegū pengechaūgūācūma pegū perūmoxēgū. <sup>13</sup> Rū guxūma i togū i taeneēgū i yaxōgūxū rü pexū narūmoxēgū. <sup>14</sup> Rū ñuxma rü chanaxwèxe i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narüngūxēē, rü Tanatū ya Tupana rü pexū nangechaū, rü Naāē i Ūnēxū rü guxūguma pemaā inarūxāūx.

Rü nuāma pexna,  
Pauru

## POPERA GA GÁRATAANEWA YEXMAGÜXÜ GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

*Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Gárataaneärü ĩānegüwa yexmagüxü*

1-2 Pa Toeneēgü i Yaxōgüxü i Gárataaneärü ĩānegüwa Ngēxmagüxü, choma i Pauru rü namaā i guxüma i taeneēgü i nuā chauxütawa ngēxmagüxü nixī i pexcèx tanaxümatüxü i ñāā popera. Rü choxü nixī ga namugüxü ga Ngechuchu ya Cristu rü Tanatü ya Tupana. Rü aixcüma tama duüxügü nixī ga choxü unetagüxü na chanaxüxcèx i ñāā Tupanaärü puracü. Natürü Tanatü ya Tupana ga Ngechuchuxü ĩrüdaxēēcü rü nümatam ya Ngechuchu ya Cristu nixī ga choxü naxunetagüxü. <sup>3</sup> Rü chanaxwèxe i Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraäcü pexü narüngüxēē rü pexü nataāxēē. <sup>4</sup> Rü nüma ga tórü Cori ya Ngechuchu rü nügü inaxā na tórü pecaducèx nayüxcèx na nüxna tüxü ĩnangüxüxēēxcèx i guxüma i ñoma i naāneärü chixexü. Rü yemaäcü nanaxü, yerü yema nixī ga Tanatü ya Tupanaärü ngúchaü. <sup>5</sup> ¡Namexēchi ya Tupana i guxüguma! Rü ngēmaäcü yīi.

*Nataxuma i to i ore i tüxü maxēxēxü*

<sup>6</sup> Rü yema na Cristuaxü pengechaütümüügüxcèx nixī ga pexna naxuxü ya Tupana na penayaxüxcèx i maxü i taguma gúxü. Rü ñuxma rü poraäcü chaḃaixāchiāē, erü paxaxüchi ipenaxügü na Tupana pixīgachixü, na nawe perüxüxcèx i to i ngüxēētae i nagu perüxüñüēgu rü pexü maxēxēxü. <sup>7</sup> Natürü tama aixcüma nangēxma i to i ngüxēētae i nawa nayaxuxü i maxü i taguma gúxü. Natürü nangēxma i ñuxre i duüxügü i pexü nagüxchaxēēchaüxü, rü nanaxüchicüügüchaü i ngēma ngüxēētae i mexü ga pemaā nüxü chixuxü ga Cristuchiga. <sup>8</sup> Rü toma rü marü pexna tanaxā ga yema ngüxēētae i aixcüma ixīxü i Ngechuchuchiga. Rü ngēxguma chi texé pexü ngúxēēgu i to i ngüxēētae, rü name nixī i noxtacüma Tupana tüxü napoxcu. Rü woo choma chixīgu, rü ēxna tacü rü Tupanaärü orearü ngerü i daxüçüāx yixīgu i pexü ngüxēēxü i to i ngüxēētae, rü name nixī i noxtacüma Tupana tüxü napoxcu. <sup>9</sup> Rü ñuxma rü wena pemaā nüxü chixu ga yema noxri pemaā nüxü chixuxü. Rü ngēxguma chi texé pexü ngúxēēgu i wüxi i to i ngüxēētae i tama yema noxri peyaxuxü rü ixīxü, rü name nixī i noxtacüma Tupana tüxü napoxcu. <sup>10</sup> Rü tama chomaā na petaāgüxcèx nixī i ngēma ñachaxü. Erü tama naxcèx chadau na duüxügü chomaā taāgüxü, natürü Tupana chomaā taāxüxcèx nixī i chadauxü. Erü ngēxguma chi duüxügüxüicatama chataāxēēchaügu, rü tāü chima Cristuarü puracütanüxü chixī.

*Ñuxäcü Pauruxü nayaxu ga Tupana na norü puracüwa namüxüxcèx*

<sup>11</sup> Natürü, Pa Chaueneēgüx, chanaxwèxe i nüxü pecuèx na ñāā ore i mexü i nüxü chixuxü, rü tama duüxügüāēwa yīxü na ne naxüxü. <sup>12</sup> Yerü tama wüxi ga duüxüxütawa naxcèx changüx. Natürü Ngechuchu ya Cristutama nixī ga choxü nüxü cuèxēēcü. <sup>13</sup> Pema rü marü nüxü pexüñüēchiga na ñuxäcü chamaxüxü ga ũpa ga yexguma Yudíugücmagu chixüxgu. Rü nüxü pexüñüēchiga na ñuxäcü poraäcü nawe chingēchigüxü ga guxüma ga Tupanaärü duüxügü ga yaxōgüxü rü ñuxäcü chixri namaā na chaxüpetüxü na yemaäcü nüxü nüxü charüxoxēēxcèx ga yema na Ngechuchuaxü yaxōgüāxü. <sup>14</sup> Rü muxüma ga chautanüxügü ga Yudíugü ga chorü nayaāxgüraüxüärü yexera nagu chixü ga yema Yudíugücmä. Yerü norü yexera meāma chayangüxēē ga nacümagü ga nuxcümaügüxü ga chorü oxigü nagu ĩxü. <sup>15-16</sup> Natürü yexguma tautama chabuxgu, rü woetama Tupana choxü naxuneta na choxü namüxüxcèx na chanaxüxcèx i norü puracü. Rü nüma rü chauxcèx naca na noxrü chixüxcèx yerü poraäcü choxü

nangechaŭ. Rŭ yexguma Tupana naxwèxegu, rŭ choxŭ nŭxŭ nacuèxèē ga Nane ya Cristu. Rŭ yemaâcŭ nanaxŭ na ngēma duŭxŭgŭ i tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭmaâ nŭxŭ chixuxŭcèx na ñuxâcŭ Ngechuchugagu tŭxŭ nangēxmaxŭ i maxŭ i taguma gŭxŭ. Rŭ yexguma yemaâcŭ Tupana choxŭ nŭxŭ cuèxèēgu ga Nane, rŭ taxŭenama chayaca. <sup>17</sup> Rŭ bai ga Yerucharéŭwa na chaxŭxŭ na nŭxna chayaçaxŭcèx ga yema togŭ ga ngŭexŭgŭ ga nŭxŭra Tupana imugŭxŭ. Natŭrŭ ga choma rŭ yexgumatama Arábiaanewa chaxŭ. Rŭ yemawena, rŭ Damacuarŭ ñānecèx chataegu. <sup>18</sup> Rŭ tomaēxpŭx ga taunecŭguwena rŭ dŭxwa Yerucharéŭwa chaxŭ na Pedruxŭ chacuáxŭcèx. Rŭ <sup>15</sup> ga ngunexŭtama naxŭtawawa chayexma. <sup>19</sup> Rŭ yéma nŭxŭ chadau ta ga Chaŭtiágu ga tórŭ Cori naēneē. Natŭrŭ taxuŭma ga togŭ ga ngŭexŭgŭ ga tórŭ Cori imugŭxŭxŭ chadau. <sup>20</sup> Rŭ Tupana choxŭ nadau na aixcŭma yŭxŭ i ngēma ore i ñuxma pexcèx chaxŭmatŭxŭ. <sup>21</sup> Rŭ yemawena, rŭ Chírĭiaanewa rŭ Chirĭchiaanewa chaxŭ. <sup>22</sup> Natŭrŭ yema taeneēgŭ ga Cristuaxŭ yaxŭgŭxŭ ga Yudéaanewa yexmagŭxŭ, rŭ taguma choxŭxŭchi nadaugŭ. <sup>23</sup> Rŭ yema nŭxŭ naxŭnŭèxŭ ga chauchiga rŭ ñāxŭcatama nixŭ:

“Rŭ ngēma Pauru ga ŭpa tawe ingēchigŭxŭ, rŭ ñuxma rŭ duŭxŭgŭmaâ nŭxŭ nixu i Tupanaârŭ ore i mexŭ, rŭ namaâ nayaxucuxē na Cristuaxŭ yaxŭgŭxŭcèx. Rŭ ngēmaâcŭ nanaxŭ i ñuxma rŭ woo ga noxri rŭ inayanaxoxèēchaŭ ga yema ore”, ñaxŭ. Rŭ yexicatama nixŭ ga chauchiga ga nŭxŭ naxŭnŭèxŭ. <sup>24</sup> Rŭ yexguma ga yema duŭxŭgŭ rŭ Tupanaxŭ nicuèxŭgŭ nagagu ga yema Tupana chomaâ ŭxŭ.

## 2

### *Yema togŭ ga ngŭexŭgŭ ga Tupana imugŭxŭ rŭ meâ Pauruxŭ nayauxgŭ*

<sup>1</sup> Rŭ <sup>14</sup> ga taunecŭwena rŭ wenaxârŭ Yerucharéŭwa chaxŭ namaâ ga Bernabé. Rŭ Titu rŭ ta íchayaga. <sup>2</sup> Rŭ yéma chaxŭ yerŭ Tupana choxŭ nŭxŭ nacuèxèē ga na nanaxwèxexŭ na yéma chaxŭxŭ. Rŭ yéma Yerucharéŭwa, rŭ yema yaxŭgŭxŭârŭ âēxgacŭgŭmaâxŭcatama changutaquēxe. Rŭ meâma namaâ nŭxŭ chixu ga nachiga ga yema Tupanaârŭ ore i mexŭ ga nŭxna chaxâxŭ ga yema duŭxŭgŭ i tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭ. Rŭ yemaâcŭ meâma namaâ nŭxŭ chixu na ñuxâcŭ na yŭxŭ ga chorŭ ngŭxèētae, yerŭ tama chanaxwèxe na yixcŭra rŭ choxŭ nŭxŭ naxoexŭ rŭ ngēmaâcŭ natŭcèxmamare na yŭxŭ i ngēma puracŭ i chaxŭxŭ. <sup>3</sup> Rŭ yema yaxŭgŭxŭ, rŭ nŭmagŭ rŭ ta norŭ me nixŭ ga yema chorŭ ngŭxèētae. Rŭ yemacèx rŭ woo tama Yudŭ na yŭxŭ ga Titu rŭ taguma na ínawiechèxmŭpèxechiraŭxŭ, natŭrŭ yema âēxgacŭgŭ rŭ tama nanamu na ínawiechèxmŭpèxechiraŭxŭcèx. <sup>4</sup> Natŭrŭ aixcŭma nixŭ ga ñuxre ga taeneēgŭneta ixŭgŭxŭ ga bexmamare tatanŭgu nachocuxŭ. Rŭ yemagŭ nixŭ ga naxwèxegŭxŭ na inawiŭchèxmŭpèxechiraŭxŭ i ngēma yaxŭgŭxŭ i tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭ. Rŭ ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarŭ duŭxŭgŭ ixŭgŭxŭ, rŭ yema taeneēgŭneta rŭ bexma tatanŭgu nachocu na tŭxŭ nangugŭgŭxŭcèx na ñuxâcŭ Cristu nŭxna tŭxŭ íngŭxŭxŭèèxŭ ga yema mugŭ ga Moŭché ŭmatŭxŭ. Yerŭ nŭmagŭ nanaxwèxegŭ na wenaxârŭ nagu ixŭxŭ ga yema mugŭ ga guxchaxŭ ga Moŭché ŭmatŭxŭ. <sup>5</sup> Natŭrŭ bai ga írarŭwa naga na taxŭnŭèxŭ ga yema duŭxŭgŭ. Yerŭ tama tanaxwèxegŭ na texé pexŭ naxŭchicŭxŭxŭ i ngēma ore i mexŭ i aixcŭma ixŭxŭ i tamaâ nŭxŭ ixuxŭ i ñuxâcŭ tŭxŭ na nangēxmaxŭ i maxŭ i taguma gŭxŭ ega Cristuaxŭ yaxŭgŭgŭ. <sup>6</sup> Natŭrŭ yexguma yema yaxŭgŭxŭârŭ âēxgacŭgŭ ga Yerucharéŭwa yexmagŭxŭ nŭxŭ ñnŭègu ga ñuxâcŭ na yŭxŭ ga chorŭ ngŭxèētae, rŭ namaâ nataâègŭ rŭ taxuŭma ga ŭacŭ ga togŭ ga mugŭ choxna naxâgŭ na namaâ changŭexèētaexŭcèx. Natŭrŭ tama yema na âēxgacŭgŭ yixŭgŭxŭgu charŭxŭnŭ, erŭ nŭxŭ chacuèx na Tupanapèxewa rŭ guxâma na wŭxigŭxŭ. <sup>7</sup> Natŭrŭ nŭmagŭ ga yema âēxgacŭgŭ, rŭ nŭxŭ nicuèxâchigŭ na choxŭ yŭxŭ ga namuxŭ ga Tupana na yema duŭxŭgŭ ga tama Yudŭgŭ ixŭgŭxŭmaâ nŭxŭ chixuxŭcèx ga norŭ ore i mexŭ, yexgumarŭ ga Pedruxŭ na namuxŭrŭ ga Tupana na Yudŭgŭmaâ nŭxŭ yaxuxŭcèx ga yema ore. <sup>8</sup> Rŭ gumatama Tupana ga Pedruxŭ mucŭ na Yudŭgŭmaâ nŭxŭ na yaxuxŭ ga ore

i mexŭ, rŭ gumatama Tupana nixĭ ga choxŭ mucŭ na yema duŭxŭgŭ ga tama Yudĭugŭ ixĭgŭxŭmaā nŭxŭ chixuxŭcèx ga yema ore. <sup>9</sup>Rŭ yemacèx ga Chaŭtiágu rŭ Pedru rŭ Cuáŭ ga yaxŭgŭxŭŭrŭ āēxgacŭgŭ, rŭ nŭxŭ nicuèxāchigŭ na choxŭ naxunetaxŭ ga Tupana na chanaxŭxŭcèx i ngēma puracŭ. Rŭ yemacèx ga yema āēxgacŭgŭ, rŭ tomēx niyauxāchigŭ ga choma rŭ Bernabé na toxŭ nŭxŭ nadauxēēgŭxŭcèx na aixcŭma namŭcŭgŭ tixĭgŭxŭ i ngēma puracŭwa. Rŭ nŭmagŭ rŭ ta norŭ me nixĭ na ngēma duŭxŭgŭ i tama Yudĭugŭ ixĭgŭxŭtanŭwa na tanaxŭxŭ i Tupanaārŭ puracŭ rŭ nŭmagŭ i Yudĭugŭtanŭwa. <sup>10</sup>Rŭ toxna naxcèx naca na nŭxŭ tarŭngŭxŭēēgŭxŭcèx ga yema yaxŭgŭxŭ ga ngearŭ dĭeruāxgŭxŭ. Rŭ yexicatama nixĭ ga toxna nŭxŭ nacuèxāchixēēxŭ. Rŭ choma rŭ ta ngēmatama nixĭ i guxŭguma woetama meāma chaxŭxŭ.

### *Pauru rŭ Aŭtioquĭawa Pedruxŭ naxucuxē*

<sup>11</sup>Natŭrŭ yixcŭra ga yexguma Aŭtioquĭawa naxŭxgu ga Pedru, rŭ noxtacŭma nŭxŭ nŭxŭ chaxĭnŭxēē, yerŭ tama aixcŭma name ga yema naxŭxŭ namaā ga yema yaxŭgŭxŭ ga tama Yudĭugŭ ixĭgŭxŭ. <sup>12</sup>Yerŭ noxri rŭ yema duŭxŭgŭ ga tama Yudĭugŭ ixĭgŭxŭmaā nachibŭ ga Pedru. Natŭrŭ yexguma yēma nangugŭga ga űuxre ga Yudĭugŭ ga yaxŭgŭxŭ ga Chaŭtiágu yēma mugŭxŭ, rŭ Pedru rŭ marŭ tama yema duŭxŭgŭ ga tama Yudĭugŭ ga yēma ngugŭxŭ ga nagu ĭxŭ ga yema nacŭma na Tupanacèx ĩnawiechēxmŭpēxechiraŭgŭxŭ. <sup>13</sup>Rŭ yema togŭ ga Yudĭugŭ ga yaxŭgŭxŭ, rŭ yexguma nŭxŭ nadaugŭga ga yema Pedru ŭxŭ, rŭ nŭmagŭ rŭ ta nanaxŭgŭ ga yema chixexŭ rŭ naxcèx nawoeguchaŭ ga yema nuxcŭmaŭgŭxŭ ga nacŭmagŭ. Rŭ dŭxwa ga Bernabé rŭ ta natanŭga naxā ga yema chixexŭ ŭgŭxŭ. <sup>14</sup>Natŭrŭ yexguma nŭxŭ chadēxgu na tama Tupanaārŭ ore i mexŭ tŭxŭ nguxēēxŭācŭma na namaxēxŭ ga yema yatŭgŭ, rŭ guxŭ ga yaxŭgŭxŭpēxewa Pedruxŭ nŭxŭ chaxĭnŭxēē. Rŭ űacharŭgŭ nŭxŭ:

“Rŭ dŭcax i cuma na Yudĭuchirēx quiŭxŭ, cuma rŭ tama aixcŭma Yudĭugŭcŭmagu quixŭ. ¿Rŭ űuxācŭ i űuxma i cunamuxŭ na Yudĭugŭcŭmagu naxĭxŭ i ngēma duŭxŭgŭ i tama Yudĭugŭ ixĭgŭxŭ?” űacharŭgŭ nŭxŭ.

### *Yudĭugŭ rŭ woo ngēma duŭxŭgŭ i tama Yudĭugŭ ixĭgŭxŭ rŭ norŭ ŭgagu nixĭ i nayauxgŭāxŭ i maxŭ i taguma gŭxŭ*

<sup>15</sup>Rŭ pemaā nŭxŭ chixu rŭ toma rŭ aixcŭma torŭ bucŭmatama Yudĭugŭ tixĭgŭ rŭ Tupanaxŭ tacuèxgŭ. Rŭ ngēmaācŭ tama duŭxŭgŭ i tama Tupanaxŭ cuèxgŭxŭ tixĭgŭ. <sup>16</sup>Rŭ nŭxŭ tacuèxgŭ rŭ yema nuxcŭmaŭgŭxŭ ga mugŭ ga Moĭché ŭmatŭxŭ rŭ tama tŭxŭ nimexēē i Tupanapēxewa, erŭ taxucŭrŭwama texé aixcŭma naga taxĭnŭē i ngēma mugŭ. Natŭrŭ i űuxma rŭ Tupana tŭxŭ nadau na imexŭ ega Ngechuchu ya Cristuaxŭ yaxŭgŭga. Rŭ yemacèx ga toma rŭ ta Ngechuchu ya Cristuaxŭ tayaxŭgŭ na torŭ ŭgagu Tupana toxŭ nadauxŭ na timexŭ. Erŭ nŭxŭ tacuèxgŭ rŭ tama ngēma mugŭgagu nixĭ na Tupanapēxewa tamexŭ ya wŭxie, erŭ taxucŭrŭwama texé aixcŭma naga taxĭnŭ i ngēma mugŭ na ngēmaācŭ Tupanapēxewa tamexŭcèx. <sup>17</sup>Rŭ űuxma i yixema rŭ Cristuaxŭ tayaxŭgŭ, rŭ ngēmacèx nixĭ i Tupanapēxewa imexŭ. Natŭrŭ ngēxguma chi wŭxi i ngunexŭgu rŭ yixema nagu rŭxĭnŭēgu rŭ mugŭga na ĭxĭxŭgagu yixĭgu na Tupanapēxewa imexŭ, rŭ maneca tá nagu tarŭxĭnŭē na Cristu tŭxŭ pecaduāxēēxŭ. Natŭrŭ dŭcax, rŭ tama ngēmaācŭ nixĭ erŭ Cristu rŭ tagutāma texéxŭ napecaduāxēē. <sup>18</sup>Choma rŭ marŭ nŭxŭ charŭxo na nagu charŭxĭnŭxŭ na mugŭga chixŭxŭgagu Tupanapēxewa chamexŭ. Natŭrŭ ngēxguma chi wenaxārŭ naxcèx chataegugu i ngēma nuxcŭmaŭgŭxŭ i mugŭ rŭ chi nŭxŭ charŭxoxgu na Cristuaxŭ chayaxŭxŭ, rŭ chi aixcŭma wŭxi i pecaduāxŭ chixĭ. <sup>19</sup>Yerŭ yexguma yema mugŭwa changŭxgu, rŭ dŭxwa nŭxŭ chicuèxāchi na tama yangŭxŭ ga yema mugŭ na choxŭ namexēēxŭ Tupanapēxewa. Yerŭ taxucŭrŭwama aixcŭma naga chaxĭnŭ ga guxŭma ga yema mugŭ. Rŭ ngēmacèx i űuxma rŭ Cristuaxŭ chayaxŭ na Tupanapēxewa chamexŭcèx rŭ naxcèxicatama chamaxŭxŭcèx. Rŭ Cristu rŭ curuchagu nayu na iyanaxoxŭcèx ga nuxcŭmaŭxŭ ga chorŭ maxŭ ga choxŭ yexmaxŭ ga



yexguma yema mugügu chixũxgu. <sup>20</sup> Rũ ñuxma rũ marũ tama chaugũmaãtama ichacuèx, natürũ Cristu nixĩ ya chomaã icuácũ erũ chowa namaxũ. Rũ ñuxma rũ Tupana Nane ya Cristuaxũ chayaxõõcũma nixĩ i chamaxũxũ i ñoma i naãnewa. Rũ nũma nixĩ ga choxũ nangechaũũxũ, rũ nũgũ inaxãxũ na chauxcèx nayuxũcèx. <sup>21</sup> Rũ tama nũxũ chaxoxchaũ i ngẽma mexũ ga Tupana taxcèx üxũ ga yexguma nayuxgu ga Cristu. Yerũ yexguma chi yema mugügu ixĩxũgagu Tupanapèxewa imexgu, rũ natüçèxmamare chi nixĩ ga na nayuxũ ga Cristu.

### 3

#### *Ñuxma rũ tama ngẽma mugügu taxĩ erũ marũ Cristuaxũ tayaxõgũ*

<sup>1</sup> Pa Chaueneëgũ i GárataanecũĀx, pema rũ pengẽãëgũmare. Rũ yexguma petanũwa tayexmagügu rũ meãma guxãpèxewa pemaã nũxũ tixu rũ pexcèx tanangoxèẽ na ñuxãcũ curuchagu taxcèx nayuxũ ga Ngechuchu ya Cristu. ¿Rũ texé pexũ tawomũxèẽ i ñuxma na tama naga pexĩnũèxècèx i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ ga pemaã nũxũ tixuxũ? <sup>2</sup> Rũ wũxi i orecèx pexna chaca, rũ ¿ñuxãcũ yĩxũ ga penayaxuxũ ga Tupanaãẽ i Üünexũ? ¿Éxna pexcèx rũ yema mugü na pinguxèëgũxũgagu yĩxũ ga penayaxuxũ, rũ éxna ngẽma ore i mexũ ga nũxũ pexĩnũèxũ rũ pixõgũxũgagu yĩxũ? <sup>3</sup> Pema rũ pengẽãëgũmare rũ poraãcũ ípetüe. Noxri rũ Cristuaxũ peyaxõgũ yerũ Tupanaãẽ i Üünexũ pewa napuracũ. ¿Rũ ñuxãcũ i ñuxma i nagu perũxĩnũèxũ na wenaxarũ naxcèx pewoeguxũ i ngema nuxcũmaxũxũ i mugü i taguma maxũ pexna ãxũ? <sup>4</sup> Pema rũ poraãcũ Tupana pexũ narüngũxèẽ. Rũ chierũ tama natüçèxmamare yixĩgu ga yema, erũ taxucürũwa natüçèxmamare nixĩ. <sup>5</sup> Rũ yexguma Tupana pexna namuxgu ga Naãẽ i Üünexũ rũ petanũwa naxũãgu ga taxũ ga mexũgũ ga norũ poramaã naxũxũ, rũ ¿tacügagu nixĩ ga naxũãxũ ga yema? ¿Pexcèx rũ mugü na pinguxèëxũgagu yĩxũ ga Tupana naxũxũ ga yema? Tama yemagagu nixĩ. Tupana rũ petanũwa nanaxũ ga yema taxũ ga mexũgũ yerũ nũxũ peyaxõgũ ga norũ ore ga nũxũ pexĩnũèxũ. <sup>6</sup> Rũ dücax, pemaã nũxũ chixu rũ name nixĩ i nuxcũmaũcũ ga torũ oxi ga Abráũrũ pixĩgũ. Yerũ Abráũ rũ Tupanaãxũ nayaxõ, rũ yemacèx Tupana nũxũ nadau ga na namexũ. <sup>7</sup> Rũ ngẽmawa nũxũ pedau rũ ngẽma duũxũgũ i Tupanaãxũ yaxõgũxũ nixĩ i aixcũma Abráũtanũxũ ixĩgũxũ i Tupanapèxewa. <sup>8</sup> Rũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rũ nũxũ nixu na ñuxãcũ Tupanapèxewa tá na yamexũ i ngẽma duũxũgũ i yaxõgũxũ i woo tama Yudĩugũ ixĩgũxũ. Rũ yemaãcũ nũxũ nixu naxũpa ga na nangupetũxũ. Yerũ Tupana rũ nuxcũmamatama Abráũmaã nũxũ nixu ga ñaã ore i mexũ i ñaxũ:

“Rũ cugagu tá nũxũ charüngũxèẽ i guxũma i nachĩũãnecũĀx i duũxũgũ”,

ñaxũ. Rũ yemaãcũ nũxũ tacuèx rũ Cristu rũ Abráũtaa na yĩxũ. <sup>9</sup> Rũ ngẽmacèx i ñuxma rũ Tupana nanayaxu i guxũma i duũxũgũ i yaxõgũxũ, yexgumarũ ga Abráũ ga yaxõcũxũ na nayaxuxũrũ. <sup>10</sup> Natürũ chixexũwa nangẽxmagũ i guxũma i ngẽma duũxũgũ i nagu rũxĩnũèxũ na mugü yanguxèëgũxũgagu Tupanapèxewa yamexũ. Erũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rũ ñanagürũ:

“Rũ guxũma i duũxũgũ i tama aixcũma yanguxèëgũxũ i guxũma i ngẽma mugü i ümatũxũ, rũ chixexũwa nangẽxmagũ”,

ñanagürũ. Erũ nũxũ tacuèxgũ na taxucürũwama aixcũma texé yanguxèëxũ i guxũma i ngẽma mugü. <sup>11</sup> Rũ ngẽmaãcũ meãma nangox na tama ngẽma mugü tinguxèëxũcèx yĩxũ na texé Tupanapèxewa mexũ. Erũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rũ ñanagürũ:

“Rũ yixema tümaãrũ õgagu Tupanapèxewa mexẽ, rũ yixema tá tixĩ ya aixcũma tüxũ nangẽxmaxẽ i maxũ i taguma gũxũ”,

ñanagürũ. <sup>12</sup> Natürũ ngẽxguma nagu rũxĩnũègu na mugü inguxèëxũcèx yĩxũ na Tupanapèxewa imexũ, rũ taxucèx chima tüxcũũ tayaxõgũ. Erũ Tupanaãrũ orewa rũ ngẽmachiga naxũmatũ, rũ ñanagürũ:

“Rü yíxema aixcūma meāma yanguxēxē i guxūma i mugū, rü ngēmagagu tá tūxū nangēxma i tūmaārū maxū”, ñanagürü. Natürü ngēma mugū rü düxwa chixexūwa tūxū naga erü taxucürüwama texé aixcūma meā tayanguxēē. <sup>13</sup> Natürü ga Cristu rü nawa tūxū ínanguxūxēē ga yema mugū ga chixexūwa tūxū yexmagūxēēxū. Rü taxcèx nixī ga chixexūwa nayexmaxū ga yexguma curuchagu nayuxgu. Erü Tupanaārū ore i ümatūxūwa, rü ñanagürü: “Rü guxāma ya yíxema wūxi i naīwa tūxū natuxēēgüācūma yúxe, rü chixexūwa tangēxma”, ñanagürü. <sup>14</sup> Rü yemaācū curuchagu nayu ga Ngechuchu ya Cristu na nüxū nangūxēēxūcèx i guxūma i ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxū, yema Tupana Abráūmaā ixunetaxūrü. Rü taxcèx rü ta nayu ga Cristu na yíxema rü ta nüxū yaxōgūxūcèx rü nayauxgūxūcèx i Tupanaāē i Üünexū i tamaā inaxunetaxū.

### *Tupanaārū uneta rü ngēma mugüarü yexera name*

<sup>15</sup> Pa Chaueneēgūx, ñuxma rü tá pemaā nüxū chixu i wūxi i cuèxruū na ñuxācū duūxūgū tacū nügūmaā mexēēxū. Rü dücax, ngēxguma chi wūxi ya yatü rü texémaā tacūcèx inaxunetagu rü chi wūxi i poperagu meā naxūmatūāgu i ngēma, rü taxucürüwama texé itayanaxoxēē rü éxna tanaxūchicūü i ngēma norü uneta. <sup>16</sup> Rü dücax, rü yexgumarūütama nixī ga nangupetūxū ga yexguma Tupana rü Abráūmaā rü Abráūtaamaā inaxunetagu. Rü Tupanaārū ore i ümatūxūwa rü tama “Abráūtaagū” ñanagürü, yerü tama muxūma ga duūxūgūchiga nidexa. Natürü yema ore rü “Abráūtaa” ñanagürümare, yerü wūxitama ga duūxūgūchiga nixī ga yadexaxū. Rü yema rü Cristuchiga nixī. <sup>17</sup> Rü ngēmaācū pemaā chanangoxēē na Tupana rü Abráūmaā namexēēāxū rü namaā inaxunetaxū na Cristugagu tá yīxū i duūxūgūxū nangūxēēxū. Rü ngēmacèx i ñuxma rü yema Moíché ümatūxū ga mugū ga 430 ga taunecū yema unetawena ínguxū, rü taxucürüwama inayanaxoxēē ga yema Tupanaārū uneta ga nüxīra Abráūmaā nüxū yaxuxū. Rü ngēmacèx i ñuxma rü ta naporā i ngēma uneta. <sup>18</sup> Rü ngēxguma chi mugū ínguxēēgūxūgagu yixīgu na Tupana tūxū rüngūxēēxū, rü natūcèxmamare chi nixī ga yema Tupanaārū uneta ga nüxīra Abráūmaā nüxū yaxuxū. Natürü aixcūma nixī na ngetanūācūma Abráūxū nangūxēēxū ga Tupana, yerü yemaācū marü namaā inaxuneta. <sup>19</sup> Rü ñuxma rü ¿tacūwa namexū ga yema mugū ga Moíché ümatūxū? Rü dücax, Tupana rü marü Abráūmaā inaxunetaguwena nixī ga duūxūgūna naxāāxū ga yema mugū, na yemaācū duūxūgūxū nüxū nadauxēēxūcèx na ñuxācū porācū pecadu naxūexū. Rü yemaācū nixī ñuxmata ínangu ga guma Abráūtaa ya Cristu. Rü gumachiga nixī ga Abráūmaā inaxunetaxū ga Tupana ga noxrix. Rü yexguma ínanguxgu ga yema mugū, rü Tupana rü daxūcūāx ga norü orearü ngeruūgūmaāxīra nüxū nixu. Rü yemagū nixī ga nüxī Moíchémaā nüxū ixugūxū, rü nüma ga Moíché rü duūxūgūmaā nüxū nixu. <sup>20</sup> Natürü yexguma Tupana Abráūmaā ixunetagu, rü nümaxūchima ga Tupana nixī ga Abráūmaā nüxū yaxuxū ga yema norü uneta. Rü tama togūmaāxīra nüxū nixu na yemagū nüxī Abráūmaā nüxū ixugūxūcèx.

### *Tacūcèx duūxūgūna nanaxā ga Tupana ga yema mugü*

<sup>21</sup> ¿Rü ñuxū ñapegūxū i ñuxmax? ¿Pexcèx éxna rü yema Moíché ümatūxū ga mugū rü inayanaxoxēē i Tupanaārū unetagū? Rü dücax, tama ngēmaācū nixī. Yerü yexguma chi naporagu ga yema mugū na tūxna naxāāxū i maxū i taguma gūxū, rü chi Tupanapēxewa time i ngēxguma meāma yanguxēēgu. <sup>22</sup> Natürü tama ngēmaācū nixī. Erü Tupanaārū ore i ümatūxūwa nüxū tadau na guxūma i duūxūgū rü pecadutūūwa nangēxmagūxū. Rü ngēmacèx i ñuxma rü yíxema Ngechuchu ya Cristuaxū yaxōgūxexicatama tixī ya nayauxgūxe i ngēma maxū i aixcūma mexū i Tupana tamaā ixunetaxū. <sup>23</sup> Rü yexguma tauta ínanguxgu ga Cristu na nüxū yaxōgūxūcèx, rü mugütūūwa tayexmagū rü tamaā inacuèx. Rü yemaācū tixīgū rü ñuxmata Tupana taxcèx nangoxēē ga Ngechuchu ya Cristu na nüxū yaxōgūxūcèx. <sup>24</sup> Rü yemaācū ga yema mugū rü tamaā inacuèx

ñuxmata Cristuxütawa tüxü nagagü na nüxü yaxögüxüçèx rü ngēmaäcü Tupanapēxewa imexüçèx. <sup>25</sup> Natürü i ñuxma na marü núma nanguxü ya Cristu na nüxü yaxögüxüçèx, rü marü tama ngēma mugütüüwa tangēxmagü. Rü ñuxma rü marü taxuçèxma tüxcüü tamaã inacuèx i ngēma mugü. <sup>26</sup> Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuaxü peyaxögüxü, rü Tupanaxäcügü pixīgü i guxāma i pemax. <sup>27</sup> Rü ñuxma na Cristuégagu ípebaiüxü, rü Cristuarü pixīgü rü núma rü pemaã inacuèx na naxrüü pixīgüxüçèx. <sup>28</sup> Rü ñuxma rü Tupanapēxewa rü nüetama nixí ega woo Yudíugü pixīgügu rü éxna tama. Rü nüetama ega woo wüxi i coriarü duüxügu pixīgügu rü éxna taxúxearü duüxügu pixīgügu. Rü nüetama ega woo piyatügu rü éxna pingexgu. Erü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügu na pixīgüxü, rü wüxitama i duüxü pixīgü i guxāma i pemax. <sup>29</sup> Rü ñuxma na Cristuarü pixīgüxü, rü ngēmacèx waxi nixí na aixcüma Abráütaagü pixīgüxü. Rü ngēmacèx i pema rü tá ta penayaxu i guxüma ga yema Abráümaã inaxunetaxü ga Tupana.

#### 4

<sup>1</sup> Rü dücax, ngēxguma wüxi i buxü yunatügu, rü ngēma buxü rü tama ngēxgumatama nanayaxu i nanatüarü ngēmaxügu. Rü woo guxüma i nanatüarü ngēmaxüärü yora yixígu, natürü ngēxürüüxü i nanatüarü puracütanüxürüümare nixí ñuxmata nayèx. <sup>2</sup> Rü ngēmacèx nangēxma i ngēma buxüärü dauruü i namaã icuáxü rü nüxü nüxna dauxü i ngēma nanatüarü ngēmaxügu ñuxmata nawa nangu ya yima taunecü ya noxri nanatü nagu unetacü na ngēma buxü rü nügümaã inacuáxüçèx. <sup>3</sup> Rü yexgumarüü nixí ga tamaã nangupetüxü ga noxrix. Yerü yexguma tauta Cristuxü icuèxgu, rü natüüwa tayexmagü ga yema naãégü i chixexügu i ñoma i naänemaã icuèxgüxü. <sup>4</sup> Natürü yexguma nawa nanguxgu ga yema ngunexü ga inaxunetaxü ga Tupana, rü núma nanamu ga Nane. Rü duüxügürüü wüxi ga ngewa nabu ga guma Nane. Rü yema Moíché ümatüxü ga mugütüüwa nayexma ga yexguma nabuxgu. <sup>5</sup> Rü yemaäcü núma nangu ga Tupana Nane na tüxü ínanguxüxéèxüçèx i guxāma i yixema ga noxri mugütüüwa na iyexmagüxü. Rü yemaäcü tüxü narüngüxéè ga núma ga Tupana Nane na Nanatü ya Tupanamaã tüxü yaxuxüçèx na aixcüma naxäcügüxüchi ixīgüxü. <sup>6</sup> Rü Tupana pexna nanamu ga Naãe i Üünexü na pexü nüxü nadauxéèxüçèx na aixcüma naxäcügüxüchi pixīgüxü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü marü name i “Pa Chaunatüx”, ñaperügü nüxü ya Tupana. <sup>7</sup> Rü ngēmacèx i ñuxma rü Tupanaxäcüxüchi quixí, rü tama wüxi i norü duüxümare quixí. Rü ñuxma na naxäcüxüchi quixü, rü norü ngüchaü nixí na cuxna naxääxü i guxüma i tacü i noxrü ixíxü.

#### *Pauru rü yema yaxögüxüçèx naxoegaã*

<sup>8</sup> Rü üpa ga yexguma tauta Tupanaxü pecuèxgu, rü perü tupananetagütüüwa peyexmagü rü nüxü picuèxüügu ga yema tama aixcüma Tupana ixīgüxü. <sup>9</sup> Natürü i ñuxma na Tupanaxü pecuáxü rü núma rü na pexü nacuáxü, rü ¿tüxcüü wena naxcèx pewoeguchaü i ngēma naãégü i chixexügu i ñoma i naänemaã icuèxgüxü? ¿Rü tüxcüü penaxwèxe na wena natüüwa pegü pengēxmagüxéèxü i ngēma naãégü i tama aixcüma poraxü i natüçèxmamare ixīgüxü? <sup>10</sup> Rü dücax i pemax, rü ñuxma rü ta ngēma nuxcümaüguüxü i Yudíugüçümügu pexíama woo Cristuaxü na peyaxögüxü. Erü penaxaure i ñuxre i ngunexügu rü ñuxre ya tauemacügü rü ñuxre ya taunecügü rü ñuxre i petagü, erü nagu perüxñüè na ngēmaäcü Tupanapēxewa tá pimexü. <sup>11</sup> Rü ngēmacèx poraäcü chaxoegaãè, erü ngürüächü natüçèxmamare tá nixí ga yema puracü ga petanüwa chaxüxü. <sup>12</sup> Pa Chaueneégüx, pexü chacèèxü na chauxrüü nüxü perüxoexü na nagu pexíxü i ngēma Yudíugüarü mugü. Erü ñuxma na Cristuwe charüxüxü rü marü nüxü charüxo na nagu chixüxü ga yema mugü ga üpa tama nagu pexíxü. Rü dücax, yexguma noxri petanüwa chayexmagu rü tama choxü pexo, rü ngēmacèx chanaxwèxe i ñuxma rü ta chauga pexñüè. <sup>13</sup> Rü pema rü marü nüxü pecuèx rü yexguma noxri pemaã nüxü

chixuxgu ga Tupanaārū ore i mexū, rū yema na chidaawexūgagu nixī ga petanūgu charūxāūxū rū pemaā nūxū chixuxū ga Tupanaārū ore. <sup>14</sup> Rū yema daawe ga choxū yexmaxū, rū woo pexcèx rū wūxi ga wèxtümūū nixī, natürū tama choxū pexo rū tama choxū ípetèxūchi. Natürū meāma choxū peyaxgū ñoma wūxi ga Tupanaārū orearū ngeruū i daxūcūāx chíxūrūū. Rū ñoma Ngechuchu ya Cristu chíxūrūū, meāma choxū peyaxgū. <sup>15</sup> ¿Natürū tacū ěxna nangupetū namaā ga yema perū taāē ga noxri pexū yexmaxū? Erū pemaā nūxū chixu rū noxri petanūwa chayexmagu rū poraācū chomaā petaāēgū. Rū yexguma chi pexū natauxchagu, rū pemaā nanguxūgu, rū chi pexetū peyaxu na choxna penaxāxūcèx, yerū yemaācū poraācū chomaā petaāēgū ga yexguma. <sup>16</sup> ¿Natürū tacū pexū naxūpetū i ñuxmax? ¿Pexcèx rū ěxna perū uwanū chixī yerū pemaā nūxū chixu ga Tupanaārū ore i aixcūma ixīxū? <sup>17</sup> Rū ngēma duūxūgū i pexū ngūxēēxū na Yudíugūcūmagu na pexīxūcèx, rū pegu narūxīnūēneta, tama aixcūma tacū rū mexūcèx nadaugū. Erū nūmagū rū toxna pexū nixīgachixēēchaū na ngēmaācū naga pexīnūēxūcèx. <sup>18</sup> Rū ngēma togū rū marū name na pegu naxīnūēxū, natürū nanaxwèxe na perū mexūcèx nadaugūxū i guxūguma. Rū tama name na petanūwa changēxmaguxicatama perū mexūcèx na nadaugūxū i ngēma togū. <sup>19</sup> Pa Chauzacūgūx, wenaxārū ñoma wūxi i mama ngīxācūmaā nguxnecacūrūū poraācū pexcèx ngūxū chinge na aixcūma meā Cristuaxū peyaxōgūxūcèx rū aixcūma naxcèx na pemaxēxūcèx. Rū ngēmaācū tá chixī ñuxmatáta Cristu naxwèxexūrūū pixīgū i perū maxūwa. <sup>20</sup> Rū chierū ñuxmatama pexūtawa changēxmagu na pemaā chidexaxūchixūcèx, rū tama ñuxmarūū pexcèx chanaxūmatūmarexūcèx. Erū ñuxma rū tama nūxū chacuèx na tacūgu pemaā charūxīnūxū.

### *Ore i cuèxruū i Abráūxūtaxū ga Agáchiga rū namèxūchi ga Charachiga*

<sup>21</sup> Rū pema na ngēma Moīché ūmatūxū i mugütūūwa pegū pengēxmagūxēēchaūxū, rū chanaxwèxe i chomaā nūxū pixu ngoxi aixcūma nūxū pecuá na ñuxū ñaxū i ngēma mugū. <sup>22</sup> Erū ngēma mugūwa nūxū tatau rū Abráū rū nūxū nayexma ga taxre ga nane. Rū wūxi ga nane rū naxūtaxū ga Agáwa nūxū nayexma, rū naī ga nane rū namèxūchi ga Charawa nūxū nayexma. <sup>23</sup> Rū guma nane ga naxūtaxūwa nūxū yexmacū, rū nabu yerū yema nixī ga norū ngūchaū ga Abráū. Natürū guma nane ga namèxūchiwa nūxū yexmacū, rū nabu yerū yemaācū inaxuneta ga Tupana. <sup>24-25</sup> Rū pemaā nūxū chixu i ngēma ore erū ngēmawa nangēxma i tacū i aixcūma ixīxū i pexcèx changoxēēchaūxū. Rū yema taxre ga ngexūgū rū taxre i cuèxruūgū nixīgū na ngēmawa nūxū icuáxūcèx na ñuxācū Tupana duūxūgūxū rüngūxēēxū na naxūtawa nangugūxūcèx. Rū yema nūxīraūxū ga norū ngūxēē nixī ga yexguma Chinafārū mēxpūnewa Moīchéna naxāāgu ga norū mugū na naga naxīnūēxūcèx ga duūxūgū. Rū yema mugū ga Moīchéna naxāxū ga Chinafwa rū Agá iyixī ga norū cuèxruū. Rū yema nge ga Agá rū naxūtaxū iyixī ga Abráū rū yemacèx ga ngīxācūgū rū ngīxrūūtama togütūūwa nayexmagū rū tama ínanguxū. Rū yemaācū ga yema nge rū wūxi i cuèxruū iyixī nachiga i ngēma Yudíugū i ñuxma maxēxū rū ngēma mugūwe rūxīxū. Erū nūmagū rū ñuxma rū ta natūūwa nangēxmagū i ngēma mugū ga Moīché yaxuxū ga mēxpūne ga Chinaf ya Arábíaanewa ngēxmanewa. Rū ñuxma rū ta ngēma mugūgu naxī rū tama nūxū narūxoe. <sup>26-28</sup> Natürū yema nge ga Abráū namèxūchi rū tama Agárūū iyixī. Rū ngīne ga Ichaá rū nabu yerū Tupanaāxū nayaxō ga Abráū ga yexguma Tupana namaā nūxū ixuxgu rū tá na nūxū nayexmaxū ga wūxi ga nane. Rū ñuxma Pa Chaueneēgūx, yixema rū ta tayaxō i ngēma Tupana tamaā ixunetaxū. Rū ngēmacèx i ñuxma rū tama ngēma nuxcūmaūgūxū i mugütūūwa tangēxmagū. Rū ngēmaācū Abráū namèxūchixacūgūrūū tixīgū. Rū ngēmaācū nūxū tatau na aixcūma Tupana yanguxēēxū i norū ore ga Abráū namèxūchichiga ūmatūxū i ñaxū:

“¡Nataāē, Pa Ngecū i Ngexacūcū! ¡Rū curū taāēmaā rūxáixnaxū woo tagumachirēx na cuxāxācūxū! Erū tá cuxāxācū, rū ngēma ngexū i cuxūtaxū i cuteaxū āxācūxūārū

yexera tá cuxũ nangẽxma i cuxacũgũ”,  
 ñaxũ. <sup>29</sup> Natürũ guma Abráũ nane ga naxũtaxũwa nüxũ yexmacũ, rü chixri namaxũ  
 namaã ga guma Abráũ nane ga Tupanaãrũ unetagagu bucũ. Rü ngẽxgumarũ ta i  
 ñuxma rü yixema i Tupanaãẽ i Üünexũgagu tüxũ na nangẽxmaxũ i maxũ, rü chixri  
 tamaã nachopetũ i ngẽma Yudíugũ i naxwẽxegũxũ na nagu ixĩxũ i ngẽma mugũ ga Moĩché  
 ũmatũxũ. <sup>30</sup> ¿Natürũ ñuxũ ñaxũ i Tupanaãrũ ore i ũmatũxũwa? Rü dücax, ngẽmawa  
 Abráũmaã nüxũ nixu ga na ngĩxũ ínataxũcèx ga naxũtaxũ ngĩnemaã, yerũ taxucürũwama  
 yema ngĩnemaã nayayauxye ga norũ yemaxũ ga namèxwaxũchixũcũ ga naneãrũ tá ixĩxũ.  
<sup>31</sup> Rü ngẽmaãcũ, Pa Chaueneẽgũx, rü nüxũ tadau rü tama Abráũ naxũtaxũxãcũgürũ  
 tixĩgũ, erũ tama ngẽma mugütũũwa tangẽxmagũ. Natürũ Abráũ namèxũchixacũgürũ  
 tixĩgũ, erũ Tupanaãrũ unetagagu tüxũ nangẽxma i tórũ maxũ.

## 5

### *Meã pegũna pedaugũ na tama wena ngẽma mugütũũwa pengẽxmagũxũcèx*

<sup>1</sup> Rü ñuxma ya Cristu rü marũ tüxũ ínanguxũxẽẽ na tama ngẽma mugütũũwa  
 ingẽxmagũxũcèx. Rü ngẽmacèx name nixĩ i pegũna pedaugũ na tama wena natũũwa  
 pegũ pengẽxmagũxũcèx i ngẽma mugũ. <sup>2</sup> ¿Rü choxũ iperũxĩnũẽ! Rü choma i Pauru rü  
 pemaã nüxũ chixu, rü ngẽxguma chi nagu pexĩxgu na pegũ ipewiechèxmüpẽxechiraũxũ  
 na ngẽmaãcũ penayaxuxũcèx i perũ maxũ, rü ngẽxguma ya Cristu rü chi tax-  
 uwama pexũ name. <sup>3</sup> Rü wena pemaã nüxũ chixu rü ngẽxũrũũ i yatũ i nũgũ  
 íwiechèxmüpẽxechiraũchaũxũ na ngẽmaãcũ Tupanapẽxewa namexũcèx, rü name nixĩ  
 i nüxna nacuèxãchi na taxucürũwa ngẽmaãcũ na nayauxãxũ i norũ maxũ ega tama  
 aixcũma naga naxĩnũgu i guxũma i togũ i mugũ. <sup>4</sup> Rü guxãma i pema i nagu rüxĩnũxẽ  
 na Tupanapẽxewa pimexũ ega nagu pexĩxgu i ngẽma mugũ, rü pemaã nüxũ chixu  
 rü marũ Cristuna pixĩgachi i ngẽxgumax. Rü ngẽxgumarũ ta pegũ nüxna peyaxũxẽẽ i  
 ngẽma ngechaũ ga noxri Tupana namaã pexũ ngechaũxũ. <sup>5</sup> Natürũ Tupanaãẽ i Üünexũ  
 nixĩ i tüxũ rüngũxũcèx na yaxõgũxũcèx. Rü ngẽmacèx nixĩ i ínanguxũcèx na Cristugagu  
 Tupanapẽxewa imexũ. <sup>6</sup> Rü ngẽmacèx i ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ  
 ixĩgũxũ, rü nüetama nixĩ ega woo íwiechèxmüpẽxechiraũgu rü èxna tama, erũ tama  
 ngẽma nixĩ i Tupanapẽxewa tüxũ mexẽxũ. Rü ngẽma Tupana naxwèxexũ i ñuxma nixĩ  
 na aixcũma yaxõgũxũ rü ngẽmaãcũ yigũ na ingechaũgũxũ. <sup>7</sup> Pema rü meãma ipenaxũgũ  
 na Cristuwe perũxĩxũ. ¿Rü texé èxna pexũ nüxũ taxoox na tama naga pexĩnũxũcèx i  
 norũ ore i aixcũma ixĩxũ? <sup>8</sup> Rü pemaã nüxũ chixu, rü tama Tupana ga noxri pexcèx  
 çacũ nixĩ ya yima pexũ nüxũ oócũ. <sup>9</sup> Rü name nixĩ i nüxna pecuèxãchie rü wũxitama i  
 duũxũ i chixexũ üxũ, rü nanachixexẽẽ i guxũma i togũ i natanũxũgũ, ñoma wũxi i íraxũ i  
 pãũãrũ puxẽẽrũ rü wũxi i taxũ i pãũchara ipuxẽẽxũrũ nixĩ. <sup>10</sup> Choma rü chayaxõ na  
 tórũ Cori tá pexũ rüngũxũcèx na choma nagu charũxĩnũxũrũ nagu perũxĩnũxũcèx.  
 Natürũ Tupana tá nanapoxcu i ngẽma duũxũ i pexũ chixeãẽxũcèx, rü nüetama nixĩ  
 ega woo texé tixĩgu. <sup>11</sup> Rü nümaxũ i duũxũgũ rü chauchiga nidexagũ, rü nüxũ nixugũe  
 na choma rü duũxũgũxũ changũxexẽẽxũ na nũgũ ínawiũchèxmüpẽxechiraũxũcèx rü  
 mugũ na yanguxẽẽgũxũcèx na ngẽmaãcũ nüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gũxũ.  
 Natürũ, Pa Chaueneẽgũx, rü ngẽxguma chi ngẽmaãcũ duũxũgũxũ changũxexẽẽgu, rü tãũ  
 chima chowe ningẽxũtanũ i Yudíugũ, erũ tãũ chima naãẽwa nangux i ngẽma ore i nüxũ  
 chixuxũ nachiga ya Cristu ga curuchagu taxcèx yucũ. <sup>12</sup> Natürũ ngẽma duũxũgũ i pexũ  
 chixeãẽgũxũ rü pexũ ucuxègũxũ na pegũ ipewiũchèxmüpẽxechiraũxũcèx, rü ¿tüxcũũ  
 èxna i nümagũ i tãũ noxtacũma nũgũ yacaugũpũxũcharexegũxũ ta? <sup>13</sup> Natürũ pemax, Pa  
 Chaueneẽgũx, rü Tupana pexcèx naca na ngẽma mugũna ípenguxũxũcèx. Natürũ ñuxma  
 na nüxna ípenguxũxũ, rü tama name i ngẽmacèx pexeneãrũ ngũchaũ pexũgũ. Natürũ

name nixĩ na pegũ pengechaũgũxũ rũ ngẽmaãcũ pegũ perũngũxẽẽgũxũ i wũxichigũ.  
 14 Erũ guxũma i Tupanaãrũ mugũ rũ wũxi i muwatama nangox rũ ñanagũrũ:  
 “¡Rũ nũxũ nangechaũ i cumũcũ na cugũtama cungechaũxũrũ!”  
 ñanagũrũ. 15 Natũrũ name nixĩ i pexuãẽgũ erũ ngẽxguma chi pegũmaã penuẽgu rũ pegũchi  
 pexaiegu, rũ ngũrũãchi tá pegũ pewoone rũ tá ipeyanaxoxẽẽ i Tupanaãrũ ore i pewa  
 ngẽxmaxũ.

*Ngẽma taxũneãrũ ngũchaũ rũ tama Tupanaãẽ i Üünexũãrũ ngũchaũmaã nawũxigu*

16 Pemaã nũxũ chixu, rũ name nixĩ i Tupanaãẽ i Üünexũ naxwẽxexũãcũma pemaxẽ.  
 Rũ ngẽxguma ngẽmaãcũ pemaxẽgu, rũ tãũtãma pexeneãrũ ngũchaũ pexũgũ. 17 Erũ ngẽma  
 taxũneãrũ ngũchaũ rũ tama Tupanaãẽ i Üünexũãrũ ngũchaũmaã nawũxigu. Rũ ngẽma  
 Tupanaãxẽ i Üünexũãrũ ngũchaũ rũ tama taxũneãrũ ngũchaũmaã nawũxigu. Erũ ngẽma  
 taxre i ngũchaũgũ, rũ nũgũchi naxaie erũ wũxichigũ i ngẽma rũ tamaã inacuáxchaũ. Rũ  
 ngẽmacèx i pema rũ taxucũrũwa penaxũ i ngẽma pematama penaxwẽxexũ. 18 Natũrũ  
 ngẽxguma Tupanaãẽ i Üünexũ pemaã icuèxgux, rũ marũ tama ngẽma nuxcũmaũgũxũ i  
 mugũtũũwa pengẽxmagũ. 19 Rũ meãma nangox na ñuxãcũ namaxẽxũ i ngẽma duũxũgũ  
 i naxũneãrũ ngũchaũ ũgũxũ, rũ naĩ i ngemaã maxẽxũ, rũ airugũrũũmare ixĩgũxũ.  
 Rũ tama naxãneẽ na ñacũ rũ chixexũ naxũgũxũ. 20 Rũ tupananetachicũnèãgũxũ  
 nicuèxũgũ, rũ nayuue rũ nangõxwèxegũ, rũ aigu narũxĩnũẽ, rũ nachoxũgawèxegũ, rũ  
 togũchi naxaie norũ ngẽmaxũgũcèx, rũ nanuxwèxegũ, rũ duũxũgũxũ naxucũxègũ na to i  
 nguxèetaegu naxĩxũcèx, rũ ngẽmaãcũ nayatoye i duũxũgũ na tama wũxigu naxĩnũèxũcèx.  
 21 Rũ togũarũ ngẽmaxũgũcèx nixãũxãchigũ, rũ nangãxèwèxegũ, rũ peta naxũgũecha, rũ  
 nanaxũgũ i muxũma i togũ i chixexũgũ i ngẽxgumarũũ ixĩxũ. Rũ ngẽmacèx, wena pemaã  
 nũxũ chixu rũ guxũma i ngẽma duũxũgũ i ngẽmaãcũ maxẽxũ, rũ nataxũtãma i nachica i  
 ngextã Tupana ãẽxgacũ íyĩxũwa. 22 Natũrũ ngẽxguma Tupanaãẽ i Üünexũ tamaã icuèxgu,  
 rũ nũma nixĩ i tũxũ nangũxẽẽxũ na yigũ ingechaũgũxũcèx, rũ itaãẽgũxũcèx, rũ meã  
 yigũmaã imaxẽxũcèx, rũ yaxna namaã ixĩnũèxũcèx i togũ, rũ togũmaã imecũmagũxũcèx,  
 rũ togũxũ rũngũxẽẽgũxũcèx, rũ aixcũma yanguxẽẽxũcèx i ngẽma nũxũ ixuxũ. 23 Rũ  
 ngẽxgumarũũ ta Naãẽ i Üünexũ tũxũ narũngũxẽẽ na tama chixexũmaã nataeguxẽẽxũcèx  
 ega togũ chixexũ tamaã ũxgux. Rũ tũxũ narũngũxẽẽ na meãma yigũnatama idauxũcèx  
 na tama chixexũgu iyixũcèx. Rũ nataxuma i mugũ i nachuxuxũ na naxũxũ i ngẽma  
 mexũgũ. 24 Rũ ngẽma duũxũgũ i aixcũma Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ ixĩgũxũ,  
 rũ marũ nũxũ narũxoe ga yema nuxcũmaũxũ ga norũ maxũ ga chixexũ, rũ yema  
 naxũneãrũ ngũchaũgũ ga chixexũ, rũ guxũma ga ñacũ ga to ga ngũchaũ ga tama mexũ.  
 25 Rũ ñuxma na Tupanaãẽ i Üünexũ tũxna naxãxũ i tórũ maxũ, rũ name nixĩ i nũma tórũ  
 maxũmaã na inacuáxũ. 26 Rũ tama name i yigũ ítarũta rũ togũmaã tanuãẽ, rũ bai na  
 ñacũcèx ixãũxãchixũ.

## 6

*Name nixĩ i guxãma i pema rũ pegũ perũngũxẽẽgũ i wũxichigũ*

1 Pa Chaueneẽgũx, ngẽxguma chi texèxũ pedèuxgu na ñacũ rũ chixexũgu tanguxũ,  
 rũ pema na Tupanaãẽ i Üünexũ naxwẽxexũãcũma na pemaxẽxũ, rũ name nixĩ i  
 tũxũ pengechaũãcũma tũxũ perũngũxẽẽ na itayarũwèxãchixũcèx. ¡Natũrũ pexuãẽgũ  
 i wũxichigũ, na tama pema rũ ta nagu peyixũcèx i ngẽma chixexũ! 2 ¡Rũ pegũ  
 perũngũxẽẽgũ i ngẽxguma texè petanũwa guxchaxũgũ tũxũ ngẽxmagu! Erũ ngẽxguma  
 ngẽmaãcũ pegũ perũngũxẽẽgu, rũ ngẽmaãcũ tá peyanguxẽẽ i ngẽma Cristu pexũ muxũ.  
 3 Rũ ngẽxguma texè nagu rũxĩnũgu na wũxi i ñacũ tixĩxũ, rũ tũgũtama tawomũxẽẽ, erũ  
 Tupanapèxewa rũ taxuũmachirèx tixĩ. 4 Rũ ngẽmacèx i wũxichigũ, rũ name nixĩ i tũgũarũ  
 maxũtama tangugũ. Rũ ngẽxguma namexgu i tũmaãrũ maxũ, rũ tũgũmaã tátama tataãẽ,

rü taxucèxma tüxcüü togüarü maxüwa tügü tangugüarü maxüãx. <sup>5</sup> Erü tanaxwèxe ya wüxichigü na tümaärü maxünatama tadauxü i Tupanapëxewa. <sup>6</sup> Rü yíxema nayaxuxe i nguxëëtae i Tupanaärü orewa rü name nixí na tümaärü nguxëëruümaã tangauxü i gúxü i tümaärü ngëmaxügü. <sup>7</sup> ¡Rü pexuãëgü na tama ípetüexüçèx i perü maxüwa! Erü taxucürüwa texé Tupanaxü tawomüxëë. Rü yíxema chixexü úxe, rü chixexü tá tayaxu. Rü yíxema mexü úxe, rü mexü tá nixí i tayaxuxü. <sup>8</sup> Rü yíxema tümaxüneärü ngúchaü úxe, rü ngëma tümaxüneärü ngúchaü rü tá yuwa tüxü naga. Natürü yíxema Tupanaãe i Üünexüärü ngúchaü úxe, rü ngëma Tupanaãe i Üünexüwa tá tanayaxu i maxü i taguma gúxü. <sup>9</sup> Rü ngëmacèx tama name na nüxü rüchauexü na mexü ixüexü. Erü ngëxguma chi tama nüxü rüchauegu, rü düxwa mexü tá tayaxu i Tupanaxütawa. <sup>10</sup> Rü ngëmacèx ngëxguma tüxü nangëxmagu na tacümaã togüxü rüngüxëëxü, rü name nixí i guxãxüma tarüngüxëë. Natürü yexera tanaxwèxegü na nüxü rüngüxëëgüxü i ngëma taeneëgü rü taeyèxgü i yaxögüxü.

*Pauru rü nüxü narümoxë ga yema yaxögüxü, rü nayaxucuxëgü*

<sup>11</sup> Rü nuã tá ichanaxügü na chomaxüchima choxmëxmaã pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. ¡Rü dücax, nüxü pedëux i ngëma choma chaxümatüxü na ñuxãcü natamatüxü! <sup>12</sup> Rü ngëma Yudíugü i pexü ngüxëëxü na pegü ípewiechëxmüpëxechiraügüxüçèx, rü ngëmaãcü pexü namu erü nanataãëxëëgüchaü i ngëma togü i Yudíugü na tama naxchi naxaixüçèx nagagu na Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucüaxü na yaxögüãxü. <sup>13</sup> Erü woo i nümagü na ínawiüchëxmüpëxechiraüxü, rü tama nayanguxëë i guxüma i mugü. Natürü nümagü rü nanaxwèxegü na pegü ípewiüchëxmüpëxechiraüxü, na yixcama nügü yacuëxüügüxüçèx rü togü i Yudíugümaã nüxü na yaxuxüçèx na pema rü ta naxrüü nagu pexixü i ngëma nuxcümaügüxü i mugü. <sup>14</sup> Natürü i choma rü chaugü chicuëxüü erü nüxü chayaxõ ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucü. Rü ngëmacëxicatama nixí i chaugü chicuëxüüxü. Rü ñuxma na Cristu ga curuchagu yucüaxü chayaxõxü, rü marü tama nagu charüxínü i ñoma i naãne rü norü ngëmaxügü. Rü ngëxgumarüü ta i ñoma i naãne rü marü tama choxü nacuáxchaü. <sup>15</sup> Erü ngëxguma Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü ixígügu, rü Tupanapëxewa rü taxuüma nixí i ngëma na íwiechëxmüpëxechiraüxü rü éxna tama. Natürü ngëma aixcüma napëxewa mexü nixí na naxüchicüüxü i tórü maxü na ngexwacaxüxü i duüxügü ixígüxüçèx. <sup>16</sup> Rü Tupanana naxcèx chaca na pexü nataãëxëëgüxüçèx rü nüxü pengechaütümüügüxüçèx i guxãma i pema i aixcüma yanguxëëgüxe i ngëma pemaã nüxü chixuxü, rü guxãma ya yíxema aixcüma Tupanaärü duüxügü ixígüxe. <sup>17</sup> Rü ñuxmawena rü tama chanaxwèxe na texé tacü rü guxchaxügü choxna äxü. Erü choma rü aixcüma tórü Cori ya Ngechuchuarü duüxü chixí. Rü ngëma chorü oxrigüchica i chowa ngëxmagüxüwa nüxü pecuëx na aixcüma yíxü i ngëma. <sup>18</sup> Pa Chaueneëgüx, chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxëë i guxãma i pemax. Rü ngëmaãcü yíi.

Rü nuãma pexna,  
Pauru

## POPERA GA EPÉCHIUWA YEXMAGÜXÜ GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

*Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Epéchiuarü ñānewa yexmagüxü*

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgü ya Epéchiuwa Ngēxmagüxe, choma i Pauru nixī i pexcèx chanaxümatüxü i ñāā popera. Rü choma i Pauru chixī i Tupana choxü yaxuxü na Ngechuchu ya Cristu choxü muxüçèx na duüxügümaā nüxü chixuxüçèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i guxāma i pema ya Epéchiuarü ñānewa ngēxmagüxe rü Tupanaärü duüxügü ixīgüxe rü Ngechuchu ya Cristuaxü yaxōgüxe. <sup>2</sup> Rü chanaxwèxe i pexü narüngüxēē rü pexü nataāxēē ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

*Tupana rü poraācü tüxü narüngüxēē erü Cristuarü duüxügü tixīgü*

<sup>3</sup> Rü name nixī i nüxü ticuèxüügü ya Tanatü ya Tupana ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristunatü ixīcü. Erü nüma ya Tupana rü Cristugagu tüxna nanaxā i naguxüraüxü i ngüxēēgü i üünexü i dauxügüxü i naanewa taxcèx ne namugüxü. <sup>4-5</sup> Rü tautama naāne üxgu, rü Cristugagu Tupana tüxü nade na napēxewa ixüünegüxüçèx rü na nataxuxüçèx i tórü chixexü i napēxewa. Rü Tupana rü poraācü tüxü nangechaü. Rü yemacèx nuxcümamatama tüxü naxuneta na naxācügüxü tüxü nadexüçèx Ngechuchugagu. Rü yemaācü nanaxü yerü yema nixī ga norü ngúchaü. <sup>6</sup> Rü ngēmacèx name nixī i guxügüma nüxü ticuèxüügü ya Tupana. Erü nüma rü poraācüxüchima tamaā namecüma rü poraācü tüxü narüngüxēē ga yexguma taxcèx núma namuāxgu ga Nane ya nüxü nangechaüxüchicü. <sup>7</sup> Rü Tupana rü poraācü tüxü nangechaü, rü yemacèx nanamu ga Nane na taxcèx nayuxü rü nagü inabaxü na yemaācü tüxü inanguxüxēēçèx rü tüxü nüxü nangechaüxüçèx ga tórü pepadugü. <sup>8</sup> Rü Tupana tüxü nüxü nadauxēē na ñuxācü poraācü tüxü nangechaüxü ga yexguma tüxna naxāāxgu ga guxüma ga tórü cuèx na taāxü icuáxüçèx rü tüxü natauxchaüçèx i norü ore. <sup>9</sup> Rü tüxü nüxü nacuèxēē ga norü ngúchaü ga noxri nüxīcatama nüxü nacuáxü. Rü yema norü ngúchaü ga nuxcümamaxüchima Cristumaā nagu naxīnuxü ga Tupana, rü yema nixī ga ñoma ga naānewa na namuāxü na tüxü yamaxēxēxüçèx. <sup>10</sup> Rü yema nagu naxīnuxü nixī na Cristumēxēwa nangēxmaxēēāxü i guxüma i daxügüxü i naānewa ngēxmaxü rü guxüma i ñoma i naānewa ngēxmaxü. Rü ngēmaācü tá nanaxü ya Tupana i ngēxguma nawa nanguxgu na yanguxēēāxü. <sup>11</sup> Yerü naxüpa ga ñoma ga naane naxüxü ga Tupana, rü woetama tomaā nanaxuegu na Cristugagu tanayauxgüxüçèx i ngēma maxü i taguma gúxü i nüma toxna naxāxchaüxü na aixcüma naxcèx tamaxēxüçèx. Rü aixcüma yemaācü nanaxü yerü yema nixī ga norü ngúchaü ga Tupana ya guxüma ücü, ngēma nüma nagu naxīnuxüācüma. <sup>12</sup> Rü yemaācü Tupana tomaā nanaxuegu na toma i toxira Cristuaxü yaxōgüxe naxcèx tamaxēxüçèx rü nüxü ticuèxüügüxüçèx naxcèx i norü pora i üünexü. <sup>13</sup> Rü yexgumarüü ta ga pema i Epéchiucüāxgü, rü yexguma nüxü pexīnūēgu ga yema ore i aixcüma ixīxü i tüxü maxēxēxü, rü yexguma Cristuaxü peyaxōgügu, rü namüçügü pixīgü. Rü Tupana ga tamaā ixunetacü na tüxna namuāxüçèx i Naāē i Üünexü, rü marü pexna nanamu i ngēma Naāē na nüxü pecuáxüçèx na aixcüma norü duüxügü pixīgüxü. <sup>14</sup> Rü ngema Naāē i Üünexü ga Tupana tüxna muxü, rü ngemaawa nixī i nüxü icuáxü na aixcüma Tupana tá tüxna naxāxü i guxüma i ngema tamaā inaxunetaxü. Rü ngēxguma wena núma naxüxgu ya Cristu na nügüxütawa tüxü nagagüxüçèx rü aixcüma tá tanayaxu i guxüma i ngema Tupana tomaā nüxü ixuxü. Rü ngēmacèx name nixī na nüxü icuèxüügüxü ya Tanatü ya Tupana ya üxüncü.

*Pauru rü yaxōgüxüçèx nayumüxē.*



15-16 Rū ngēmacèx, ñuxma na nūxŭ chacuáxŭ na aixcūma tórū Cori ya Ngechuchuaxŭ peyaxōgūxŭ rŭ na aixcūma nūxŭ pengechaŭgūxŭ i guxŭma i ngēma togŭ i Tupanaārŭ ixīgūxŭ, rŭ ngēmacèx taguma nūxŭ charŭchau na pexcèx moxē nūxna chaxáxŭ rŭ pexna chacuèxāchixŭ i chorŭ yumŭxēwa. 17 Rū ngēxguma namaā chideaxgu ya Tanatŭ ya Tupana ya mexēchicŭ ya Nanatŭ ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rŭ naxcèx nūxna chaca na pexna naxāāxŭcèx i ngēma cuèx i Naāē i Ūñexŭwa ne ũxŭ. Rū ngēma Naāē i Ūñexŭ tá nixŭ i pexcèx nangoxēēxŭ i Tupanaārŭ ore i mexŭ na yexeraācŭ nūxŭ pecuáxŭcèx ya Tupana. 18 Rū Tupanana naxcèx chaca na nūmatama pexŭ yangoxnaāēxēxŭcèx, na nūxŭ pecuáxŭcèx na tacŭ yīxŭ i ngēma ípenanguxēēxŭ i naxcèx pexŭ nadexŭ. Rū nūxna naxcèx chaca na pexŭ nūxŭ nacuèxēēxŭcèx na ñuxācŭ namexēchixŭ i ngēma maxŭ i taguma gúxŭ i nūma norŭ duŭxŭgŭcèx namexēēxŭ i daxŭguxŭ i naānewa. 19-20 Rū ngēxgumarŭŭ ta rŭ nūxna naxcèx chaca na pexŭ nūxŭ nacuèxēēxŭcèx na ñuxācŭ nataxŭchixŭ i norŭ pora i tawa ngēxmaxŭ rŭ namaā tŭxŭ nangŭxēēxŭ i yixema na yaxōgŭxŭ. Rū ngēmatama pora i taxŭmaā nixŭ ga napuracŭxŭ ga Tupana ga yexguma yuwa Cristuxŭ ínadxēēgu rŭ daxŭguxŭ ga naānewa nagaāxgu rŭ nŭgŭarŭ tŭgŭnecŭwawa yanatoxēēāgu na guxāārŭ āēxgacŭ yīxŭcèx. 21 Rū yemaācŭ guxŭtŭwa nanayexmaxēē. Rū ngēmacèx i ñuxma rŭ Cristumēxēwa nangēxmagŭ i guxŭma i daxŭguxŭ i naānecŭāx i āēxgacŭgŭ rŭ guxŭma i ñoma i naānecŭāx i āēxgacŭgŭ. Rū ngēmaācŭ naxmēxwa nangēxmagŭ i guxŭma i pora i ñuxma ngēxmagŭxŭ rŭ guxŭma i pora i tá ngēxmagŭxŭ. Rū ngēmaācŭ i nūma rŭ guxŭ i āēxgacŭgŭarŭ āēxgacŭ tá nixŭ i guxŭguma. 22 Rū yemaācŭ ga Tupana rŭ marŭ Cristumēxēwa nanayexmagŭxēē ga guxŭma. Rū yexgumarŭŭ ta Cristuxŭ ningucuchixēē na guxŭma i yaxōgŭxŭēru na yīxŭcèx. 23 Rū ñuxma rŭ guxŭma i yaxōgŭxŭ rŭ wŭxigu Cristuarŭ nixŭgŭ. Rū nūma nixŭ i tawa nangēxmaxŭ i guxāma i yixema i nūxŭ na yaxōgŭxŭ. Rū ngēxgumarŭŭ ta nūma nixŭ i nangēxmaxēēāxŭ i guxŭma i tacŭ i ngēxmaxŭ i guxŭwama.

## 2

### *Tamaxē erŭ Tupana tŭxŭ nangechaŭ*

1 Rū ũpa ga pema rŭ perŭ pecadugagu rŭ perŭ chixexŭgagu ñoma peyuexŭrŭŭ pixŭgŭ. 2 Yerŭ ga pema rŭ nagu pexŭ ga yema chixexŭ i ñoma i naānecŭāx i duŭxŭgŭ nagu ŭxŭ. Rū pema rŭ naga pexŭnŭē ga Chataná i ngoxogŭarŭ āēxgacŭ ixŭxŭ. Rū nūma nixŭ i nūxŭ nangŭchaŭxēēāxŭ na chixexŭ naxŭgŭxŭcèx i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i tama Tupanaga ínŭēxŭ. 3 Rū guxāma ga yixema rŭ yemaācŭ chixri tamaxē ga ũpa. Rū tanaxŭ ga tóxrŭtama ngŭchaŭ, rŭ nagu taxŭ ga yema taxŭne naxwèxexŭ rŭ yema taāē naxwèxexŭ. Rū yemagagu yema togŭ ga duŭxŭgŭ ga chixexŭ ŭgŭxŭrŭŭ nawa taxŭgŭ i ngēma poxcu i āŭcŭmaxŭchixŭ i Tupana mexēēxŭ. 4 Natŭrŭ ga Tupana rŭ poraācŭ nūxŭ tangechaŭtŭmŭŭgŭ rŭ poraācŭ tŭxŭ nangechaŭ. 5 Rū yemacèx, woo tórŭ pecadugagu ñoma iyuexŭrŭŭ tixŭgŭ, natŭrŭ ga Tupana rŭ tŭxna nanaxā ga maxŭ ga yexguma Cristuxŭ ínadxēēgu. Rū ñuxma rŭ pexŭ nangēxma i maxŭ i taguma gúxŭ, erŭ Tupana pemaā namecŭma. 6 Rū yema na Ngechuchu ya Cristuxŭ wena namaxēēxŭrŭŭ rŭ tŭxŭ rŭ ta namaxēxēē ga Tupana. Rū yemaācŭ nanaxŭ na yixema rŭ ta Cristumŭcŭgŭ ixīgŭxŭcèx, rŭ namaā āēxgacŭgŭ ixīgŭxŭcèx i daxŭguxŭ i naānewa. 7 Rū yemaācŭ nanaxŭ ga Tupana na guxŭgutáma duŭxŭgŭxŭ nawéaxŭcèx na ñuxācŭ Cristugagu poraācŭ tŭxŭ nangechaŭxŭ rŭ tamaā namecŭmaxŭ. 8 Rū yemaācŭ pemaā namecŭma ga Tupana. Rū yemacèx penayaxu ga maxŭ i taguma gúxŭ yerŭ peyaxōgŭ. Rū ngēma maxŭ rŭ taxucŭrŭwama pegŭnatama penaxā, natŭrŭ Tupana nixŭ ga pexna naxāmarecŭ ga yema. 9 Rū tama tacŭ i mexŭ i pexŭxŭgagu nixŭ i pexŭ nangēxmaxŭ i ngēma maxŭ, natŭrŭ Tupana nixŭ ya pexna naxāmarecŭ na ngēmaācŭ taxŭema tŭgŭ icuèxŭxŭcèx. 10 Rū Tupana nixŭ ga tŭxŭ maxēēcŭ. Rū ñuxma rŭ tŭxŭ nangēxma i ngēma maxŭ yerŭ

Ngechuchu ya Cristu tórü pecaducèx nayu. Rû Tupana tûxna nanaxã i ngêma maxû na meã imaxêxücèx rû mexû ixügüxücèx. Rû yemaãcü tûxû narüngüxêê ga Tupana yerü woetama nuxcûmaxûchima marü yemagu narüxîñü.

*Cristu nixî ya yigümaã tûxû rüngüxmüêxêêcü*

11-12 Rû ngêmacèx i pema na tama Yudiügü pixîgüxû, rû name nixî i nüxna pecuèxãchie na tama toxrüü na pixîgüxû ga noxri rû tama Tupanaxû na pecuèxgüxû. Rû yema na tama toxrüü pixîgüxû rû yemacèx ga toma ga Yudiügü i togü na ítawiechêxmüpêxechiraügüxû, rû nüxû tixugüe na pema rû tama Tupanapêxewa na pimexû yerü tama toxrüü pegü ípewiechêxmüpêxechiraügü. Rû yexguma ga pema rû tama Cristuxû pecuèxgü, yerü tama Tupanaãrü duüxügü i Yudiügütanüxû pixîgü. Rû tama nüxû pecuèxgü ga Tupana núma na namuxû ga Nane na duüxügüarü pecaducèx nayuxücèx na nüxna naxãaxücèx i maxû i taguma gúxû. Rû woo ga yema mexügü ga Yudiügümaã inaxunetaxû ga Tupana, rû taxucürüwa penayaxu. Yerü ñoma ga naãnewa rû pemaxêmare, rû tama nüxû pecuèx ga tacü chi pexû na üpetüxû ga yexguma chi peyuegu yerü tama Tupanaxû pecuèx. 13 Natürü woo ga noxri rû tama Tupanaxû na pecuáxû, natürü i ñuxma rû nügüxütawa pexû nagagü. Rû Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü pixîgü yerü pexcèx nayu rû nagü inanaba. 14-15 Rû ñuxma rû Cristu nixî ya tûxû rüngüxmüêxêêcü. Rû noxri ga toma ga Yudiügü rû pexchi taxaie yerü tama toxrüü Yudiügü pixîgü. Natürü i ñuxma rû Cristu marü yigümaã tûxû narüngüxmüêxêê. Rû yemaãcü wüxitama i duüxügüxû tûxû nixîgüxêê rû inayanaxoxêê na yigüarü uwanü ixîgüxû. Rû yexguma nayuxgu ga Cristu rû tûxû ínangüxüxêê na tama natüüwa iyexmagüxücèx ga yema nuxcûmaügüxû ga mugü ga toma ga Yudiügü nagu taxîxû. Rû wüxitama i duüxügü i ngexwacaxüxû tûxû nixîgüxêê i toma i Yudiügü na tixîgüxû rû pema i tama Yudiügü na pixîgüxû. Rû yemaãcü nanaxü na guxãma i yixema rû norü duüxügü na ixîgüxücèx. Rû yemaãcü yigümaã tûxû inarüngüxmüêxêê. 16 Rû yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu, rû inayanaxoxêê ga yigüchi na ixaie xû. Rû yemaãcü ga Cristu rû Tupanamaã tûxû inarüngüx-müêxêê, rû wüxitama i duüxügüxû tûxû nixîgüxêê. 17 Rû yexguma Cristu núma üxgu, rû taxcèx núma nanange ga ore ga mexû ga marü yigümaã rû Tupanamaã na rüngüxmüêxêê. Rû yema ore rû toxçèx nixî i toma i Yudiügü ga toxira Tupanaxû na tacuáxû. Rû yema ore rû pexcèx rû ta nixî ga woo tama Tupanaxû na pecuèxgüxû ga noxrix. 18 Rû ñuxma rû guxãma i yixema rû Cristugagu tûxû natauxcha na Tanatü ya Tupanana ingaicamagüxû. Rû ngêmatama Naãê i Üünexü nixî i tûxû rüngüxêêxû na nüxna ingaicamagüxücèx ya Tanatü ya Tupana. 19 Rû ngêmacèx i pema rû woo tama Tupanaxû pecuèxgü ga noxrix, rû woo tama norü duüxügü pixîgü ga yexguma, natürü tama ngêmaãcü pixîgü i ñuxmax. Erü ñuxma rû natanüxû pixîgü i guxüma i ngêma duüxügü i Tupanaãrü ixîgüxû. Rû aixcûma Tupanaxãcügüxüchi pixîgü i ñuxmax. 20-22 Guxãma i pema rû wüxi ya ípata ya mexüne ya Tupana nawa maxüne pixîgü. Rû ngêma cementu i ladriyu naetügu nugüxû, rû ngêma rû Tupanaãrü ngüexügü ga imugüxû rû norü orearü uruügü nixî. Rû yima ladriyu ya nüxirama cementuétüwa ixücuchicü rû Cristu nixî. Rû ngêma inanaxügü na naxüaxû ya guxünema ya yima í. Rû düxwa ningu na wüxi ya tupauca ya taxüne ya Cristugagu üünene na yîixû. Rû ngêmaãcü i pema na Cristuarü pixîgüxû rû wüxigu tomaã peyangüxêê ya wüxi ya tupauca ya taxüne i ngextá Tupanaãê i Üünexü ímaxüxüwa.

### 3

*Tupana rû Pauruxü namu na ore i mexüxü yaxuxü namaã ga yema duüxügü ga tama Yudiügü ixîgüxû*

1 Rû ñuxma na yemaãcü Tupana pexû rüngüxêêxû, rû choma i Pauru rû pexcèx chayumüxê. Rû pemaã nüxû chixu rû núma poxcupataüwa changêxma erü Ngechuchu

ya Cristuarü duñxü chixĩ. Rũ nuxma chapoxcu erũ guxũwama nũxũ chixuchiga na pema rũ ta pexũ nangẽxmaxũ i pechica i Tupanaxũtawa woo na tama Yudĩugũ pixĩgũxũ. <sup>2</sup> Rũ maneca marũ nũxũ pecuáchiga na ñuxácũ Tupana choxũ nangechaũácũma choxũ muxũ na pexũ charũngũxẽẽxũcèx rũ pemaã nũxũ chixuxũcèx i norũ ore i mexũ. <sup>3</sup> Rũ Tupana chomaã nanangoxẽẽ rũ choxũ nũxũ nacuèxẽẽ ga yema ore ga pechiga ga noxri nũxĩcatama nũxũ nacuáxũ. Rũ yemachiga nixĩ ga írarũwa marũ pexcèx chanaxũmatũxũ ga noxrix. <sup>4</sup> Rũ yexguma pexcèx chanaxũmatũgu rũ pemaã nũxũ chixu ga yema noxri èxũguxũ ga ore i ñuxácũ Tupana rũ Cristugagu duñxũgũxũ namaxẽẽẽxũ. Rũ ngẽxguma meã nawa pengũegu i ngẽma popera rũ tá nũxũ pecuèx na aixcũma yĩxũ ga yema ore ga noxri èxũguxũ ga nachiga pexcèx chaxũmatũxũ. <sup>5</sup> Rũ yema nixĩ ga ore ga èxũguxũ ga Tupana taxũexũma meã nũxũ nacuèxẽẽxũ ga noxrix. Natürũ i ñuxma rũ ngẽma Naãẽ i Üünexũ rũ marũ nanangoxẽẽ i ngẽma ore naxcèx i Tupanaãrũ duñxũgũ i üünexũ i yamugũxũ rũ norũ orearũ uruũgũ. <sup>6</sup> Rũ ñuxma rũ tá pemaã nũxũ chixu i ñuxácũ na yĩxũ i ngẽma ore ga noxri èxũguxũ. Rũ dücax, woo tama Yudĩugũ pixĩgũ natürũ i ñuxma rũ pexcèx rũ ta nixĩ i ngẽma maxũ i taguma gũxũ ga noxri Tupana tomaã ixunetaxũ. Rũ ñuxma i pema rũ ta norũ duñxũgũ pixĩgũ. Rũ pexcèx nixĩ i guxũma i ngẽma Tupanaãrũ unetagũ ga noxri tomaã nũxũ yaxuxũ. Rũ ngẽmaãcũ i ñuxma rũ Ngechuchu ya Cristugagu pexũ nangẽxma i guxũma i ngẽma mexũgũ erũ peyaxõgũ i norũ ore i tũxũ maxẽẽẽxũ. <sup>7</sup> Rũ woo taxuwama chame na chanaxũxũcèx i norũ puracũ, natürũ ya Tupana rũ choxũ namuãma rũ choxũ naporaxẽẽ na nũxũ chixuxũcèx i ngẽma norũ ore i mexũ. <sup>8</sup> Rũ chaugũcèx i Tupanapẽxewa rũ choma nixĩ i guxũ i norũ duñxũgũarũ ñaxtũwaama chaxũxũ. Rũ woo ngẽmaãcũ chixĩ, natürũ Tupana choxũ nangechaũ rũ choxna nanaxã i ngẽma puracũ i mexũ na ngẽma tama Yudĩugũ ixĩgũxũmaã nũxũ na chixuxũcèx i norũ ore i mexũ na ñuxácũ namexẽchixũ rũ taguma iyagũxũ ga yema taxcèx naxũxũ ga Cristu. <sup>9</sup> Rũ nũma ga Tupana ya guxũãrũ üruũ ixĩcũ, rũ choxũ namu na guxũ i duñxũgũxũ nũxũ chacuèxẽẽxũcèx na ñuxácũ yĩxũ i ngẽma norũ ngũchaũ ga nuxcũma èxũguxũ ga noxri nũxĩcatama nũxũ nacuáxũ. Rũ ngẽma norũ ngũchaũ nixĩ i Cristugagu tũxũ na namaxẽẽẽxũ. <sup>10</sup> Rũ yemaãcũ choxũ namu ga Tupana na ngẽma duñxũgũ i tama Yudĩugũ ixĩgũxũmaã nũxũ chixuxũcèx i ore i mexũ na yaxõgũãxũcèx. Rũ nũma ya Tupana nanaxwèxe na yaxõgũãxũ na ngẽmaãcũ guxũma i ãẽxgacũgũ i daxũcũãx nũxũ nadaugũxũcèx na ñuxácũ nũxũ nacuèxũchixũ ga Tupana ga yexguma duñxũgũaxũ natauxchaxẽẽãgu na naxũtawa nangugũxũcèx. <sup>11</sup> Rũ yemaãcũ nũxũ nanatauxchaxẽẽ ga Tupana yerũ woetama nuxcũmaxũchima guxũguma nagu narũxĩnũ na tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu tá na namaxẽẽẽãxũ i duñxũgũ. Rũ yemaãcũ nayanguxẽẽ. <sup>12</sup> Rũ ñuxma na Cristuarũ duñxũgũ ixĩgũxũ rũ nũxũ na yaxõgũxũ, rũ tũxũ natauxcha na Tupanana ingaicamagũxũ rũ taxucèxma nũxũ na imuũẽxũ. <sup>13</sup> Rũ ngẽmacèx i ñuxma na pexcèx ngũxũ chingexũ rũ pexũ chacèxũ na tama chauxcèx pexoegaãẽgũxũcèx. Erũ ngẽma ngũxũ na chingexũ i ñuxma rũ perũ meruũ nixĩ i ngẽma.

### *Cristu rũ poraãcũ tũxũ nangechaũ*

<sup>14</sup> Rũ ngẽmacèx, ngẽxguma nagu charũxĩnũgu na ñuxácũ Tanatũ ya Tupana taxcèx namexẽẽxũ na naxãcũgũ ixĩgũxũcèx, rũ napẽxegu chacaxãpũxũ na nũxũ chicuèxũxũcèx. <sup>15</sup> Rũ nũma nixĩ i Nanatũ yĩxũ i guxũma i norũ duñxũgũ i ñoma i naãnewa rũ daxũguxũ i naãnewa ngẽxmagũxũ. <sup>16</sup> Rũ Tanatũ ya guxũguma poraãcũ tamaã mecũmacũna chaca na Naãẽ i Üünexũãrũ ngũxẽẽmaã pexũ naporaxẽẽxũcèx na aixcũma peporaexũcèx i perũ maxũwa. <sup>17-18</sup> Rũ ngẽxgumarũũ ta nũxna naxcèx chaca na perũ õgagu pewa namaxũxũcèx ya Cristu. Rũ ngẽxguma ngẽmaãcũ perũ maxũwa peporaegu rũ pexũ nangẽxmagu i ngẽma ngechaũ i aixcũma ixĩxũ, rũ tá wũxigu guxũma i yaxõgũxũmaã nũxũ pecuèx na ñuxácũ nataxũchixũ i norũ ngechaũ i namaã tũxũ nangechaũxũ ya Cristu. <sup>19</sup> Rũ woo tama yanguxgu i tórũ cuèx na nũxũ icuáxũcèx na

nañuxraũxũ i ngẽma ngechaũ i namaã Cristu tũxũ ngechaũxũ, natürü Tupanana naxcèx chaca na pexcèx nangoxẽẽaxũcèx na ñuxãcü na yĩxũ i ngẽma ngechaũ na aixcüma pewa nangẽxmaxũ i guxũma i Tupanacũmagũ. <sup>20</sup> Rũ ñuxma rũ name nixĩ i guxãma i yixema rũ nüxũ ticuèxũũgũ ya Tupana. Erũ nüma rũ nüxũ nangẽxma i pora na naxüãxũ i guxũma i ngẽma naxcèx íçaxũ rũ ěxna nagu rüxĩnũẽxũãrũ yexeraxüchi. Rũ ngẽma norü pora i tawa ngẽxmaxũmaã nixĩ i naxüãxũ i guxũma i ngẽma. <sup>21</sup> Rũ ñuxma rũ name nixĩ i guxũma i norü duũxũgũ i yaxõgũxũ rũ guxũgutáma Tupanaxũ nicuèxũũgũ naxcèx i ngẽma Ngechuchu ya Cristu üxũ. Rũ ngẽmaãcü yĩ.

## 4

### *Tupanaãe i Üünexũ rũ wüxigutama tũxũ narüxĩnũẽxẽ*

<sup>1</sup> Rũ ñuxma na ngẽmaãcü Tupana tũxũ rüngũxẽẽxũ, rũ choma i Cristugagu na chapox-cuxũ, rũ pexũ chacèxũ na Tupana naxwèxexũãcüma meã pemaxèxũ. Rũ name nixĩ i ngẽmaãcü pemaxè erũ pexũ nixĩ ga nadexũ ga Tupana, rũ norü duũxũgũ pixĩgũ i ñuxmax. <sup>2</sup> Rũ tama name i pegü picuèxũũgũ. Rũ name nixĩ i guxũguma pemecũmagũ rũ yaxna namaã pexĩnüe i togü rũ nüxũ pengechaũgũ. <sup>3</sup> Rũ chanaxwæe i wüxigu perüxĩnüe rũ ñoma wüxitama i duũxũrũũ pixĩgũ erũ pewa nangẽxma i Tupanaãe i Üünexũ. Rũ name nixĩ i naxcèx pedau na guxũguma pegü pengechaũgũxũ rũ ngẽmaãcü taguma řacüçèx pegü pitoyexũ. <sup>4</sup> Erũ yixema na Cristuarũ duũxũgũ ixĩgũxũ, rũ ñoma wüxitama i duũxũrũũ tixĩgũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta wüxitama nixĩ i Naãe i Üünexũ i guxãwama maxũxũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta Tupana pexũ nade na guxãma ípenanguxẽẽgũxũcèx i wüxitama i maxũ i taguma gũxũ. <sup>5</sup> Rũ wüxitama nixĩ ya tórü Cori, rũ wüxixũtama nixĩ i yaxõgũxũ rũ wüxicèxicatama nixĩ ga íbaiũxũ ga guxãma. <sup>6</sup> Rũ wüxitama nixĩ ya Tupana ya guxãnatü ixĩcü. Rũ nüma rũ guxãetüwama nangẽxma rũ guxãwama namaxũ. Rũ nüma rũ guxãxũ narüngũxẽẽ na tanaxũxũcèx i norü puracü. <sup>7</sup> Natürü wüxichigü i yixema rũ tanayaxu i ngẽma nacüma rũ ngẽma cuèx i Cristu tũxna ãmarechaũxũ na naxügũxũcèx i norü puracü. <sup>8</sup> Rũ ngẽmacèx i Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rũ ñanagürü:

“Rũ yexguma daxũgũxũ ga naãnewa naxũxgu, rũ yéma tũxũ nagagü ga guxema marü tũxũ ínangũxũxẽẽ nawa ga tümaarü chixexũ. Rũ norü duũxũgũna nanaxã ga cuèx na ngemamaã Tupanaarü puracü naxügũxũcèx”,

ñanagürü i ngẽma ore. <sup>9</sup> Rũ ñuxma Pa Chaueneegũx, rũ pexna chaca, rũ řtacüchiga nixĩ i ngẽma ore i ñaxũ, “Daxũwa naxũ”, ñaxũ? Rũ dücax, ngẽmawa nüxũ tacuèx ga noxri rũ ñoma ga naãnegu na ínaxĩxũ ga nümax. <sup>10</sup> Rũ gumatama Cristu ga ñoma ga naãnegu írũxĩcü, rũ gumatama nixĩ ga daxũgũxũ i naãne i Tupana íngẽxmaxũwa üxcü na guxãetüwa nangẽxmaxũcèx rũ guxũwama nangẽxmaxũcèx. <sup>11</sup> Rũ nümatama nixĩ ga guxema norü duũxègũna naxããxũ ga tümaãrũ cuèx rũ tümaãrũ puracü. Rũ tũxũ naxuneta ga ñuxre na toxnamana norü orexũ tayarüxugũxũcèx. Rũ toguegü rũ tũxna nanaxã ga cuèx na duũxũgũmaã nüxũ tixuxũcèx i ngema norü ore i tũxũ nüxũ nacuèxẽẽxũ. Rũ toguegü rũ tũxna nanaxã ga cuèx na duũxũgũaxũ tanangũchaũxẽẽxũ i Tupanaarü ore na yaxõgũãxũcèx. Rũ toguegü rũ tũxna nanaxã ga cuèx na ngema yaxõgũxũarü dauruxũgũ tixĩgũxũcèx. Rũ toguegü rũ tũxna nanaxã ga cuèx na norü oremaã tangüexẽẽtaegũxũcèx. <sup>12</sup> Rũ yemaãcü norü duũxègũna nanaxã ga tümaãrũ puracü rũ tümamaã inanangũxũxẽẽ na ngẽma yaxõgũxũxũ tarüngũxẽẽgũxũcèx na ngẽmaãcü guxũma i ngẽma yaxõgũxũ rũ yexeraãcü nüxũ yacuáetanũxũcèx i norü ore. <sup>13</sup> Rũ Cristu nanaxwèxe na ngẽma norü orewa iyaetanũxũ i guxãma i yixema ñuxmatáta wüxigu aixcüma meã yaxõgü rũ meã nüxũ icuèxgü ya Tupana Nane. Rũ ngẽmaãcü tá düxwa nawa tangugü na aixcüma Tupana naxwèxexũãcüma ixĩgũxũ, rũ tá tiyaetanü i norü orewa ñuxmatáta ñoma Cristu ya aixcüma mexèchicürũũ ixĩgũ. <sup>14</sup> Rũ tãütáma ñoma buxũgürũũ tixĩgũ i tórü maxũwa. Erũ ngẽma buxũgü rũ tauxchaãcü toguama narüxĩnüe. Rũ ngẽxguma řacü rũ to i ngüxẽẽtaexũ

naxĩnũĕgu rũ ngẽmawe narũxĩ ñuxmata naga naxĩnũĕ i ngẽma duũxũgũ i chixexũ i norũ doramaã nawomũxĕĕgũxũ rũ nachixexĕĕgũchaũxũ. Natũrũ i yixema rũ tama name na ngĕxgumarũũ ixĩgũxũ. <sup>15</sup> Rũ name nixĩ i yigũ ingechaũgũãcũma nagu taxĩ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ, na ngẽmaãcũ yexeraãcũ naxrũũ ixĩgũxũcĕx ya Cristu ya guxũma i yaxõgũxũãrũ ãĕxgacũ ixĩcũ. <sup>16</sup> Rũ taeru ya Cristuwa nixĩ i ne naxũxũ i tõrũ pora na naxcĕx imaxĕxũcĕx. Rũ guxãma i yixema rũ wũxigu naxmĕxwa tangĕxmagũ. Rũ ngĕxguma Cristugagu meã wũxigu ipuracũegu rũ yigũ rũngũxĕĕgu rũ guxũma meãma inixũ. Rũ ngẽmaãcũ yigũ ingechaũgũãcũma norũ orewa tiyaetanũ na dũxwa nũma nanaxwĕxexũãcũma ixĩgũxũcĕx.

*Maxũ i ngexwacaxũxũ i Cristugagu tũxũ ngĕxmaxũ*

<sup>17</sup> Rũ ñuxma rũ Cristuĕgagu pexũ chaxucuxĕ na tama nagu pexĩxũ i ngẽma chixexũ ga noxri nagu pexĩxũ ga yexguma tauta Cristuaxũ peyaxõgũgu. Rũ tama name i nagu pexĩ i nacũmagũ i ngẽma duũxũgũ i tama Tupanaxũ cuĕxgũxũ i naĕchitamare maxĕxũ. <sup>18</sup> Erũ Chataná rũ nanatoõĕgũ i ngẽma duũxũgũ, rũ ngẽmacĕx chixexũguxicatama narũxĩnũĕ. Rũ nagagugũtama nũxũ nataxuma i maxũ i taguma gũxũ i Tupanawa ne ũxũ, erũ tama nũxũ nacuĕxgũchaũ. <sup>19</sup> Rũ tama naxãneĕ na řacũ rũ chixexũ na naxũgũxũ, rũ ngẽmacĕx nagu naxĩ rũ nũxũ namepua i guxũraũxũ i chixexũgũ na naxũgũxũ. <sup>20</sup> Natũrũ i pema rũ tama ngẽmaãcũ na pemaxĕxũcĕx nixĩ i Cristuaxũ peyaxõgũxũ. <sup>21</sup> Yerũ pema rũ marũ meã nũxũ pexĩnũĕ ga Cristuchiga. Rũ toxũtawa naxcĕx pengũe, rũ nũxũ pecuĕx i norũ ore i aixcũma ixĩxũ na ñuxãcũ Ngechuchu naxwĕxexũãcũma na pemaxĕxũ. <sup>22</sup> Rũ ngẽmacĕx name nixĩ i nũxũ perũxoe i ngẽma nuxcũmaũxũ i pecũmagũ ga ũpa nagu pexĩxũ. Yerũ yema nuxcũmaũxũ ga perũ maxũ rũ nachixexũchi. Rũ pexũ napora rũ pexũ nawomũxĕĕgũ na nagu pexĩxũcĕx ga yema pexeneãrũ ngũchaũgũ i tama mexũ. Natũrũ i ñuxma rũ name nixĩ i nũxũ perũxoe i guxũma i ngẽma. <sup>23</sup> Rũ ngẽmacĕx i ñuxma na Cristuarũ duũxũgũ pixĩgũxũ rũ name nixĩ na Tupanaguxicatama perũxĩnũĕxũ. Rũ name nixĩ i Tupanana pegũ pexãgũ na Naãĕ i Ũñexũ pewa puracũxũcĕx rũ na nangexwacaxũxĕĕãxũcĕx i peãĕ. <sup>24</sup> Rũ name nixĩ i penayaxu i ngexwacaxũxũ i pecũma i Tupana norũ ngũchaũmaã pexcĕx mexĕĕxũ. Rũ ngẽma nacũma i ngexwacaxũxũ rũ perũ maxũ i mexũwa tá nangõx i ngĕxguma nagu pexĩxgu i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ rũ tama nawe perũxĩxgu i pexeneãrũ ngũchaũ. <sup>25</sup> Rũ ngẽmacĕx i ñuxma na Cristuarũ pixĩgũxũ rũ tama name na pidoratĕĕxgũxũ. Natũrũ name nixĩ i wũxichigũ rũ tũmamũcũmaã aixcũmaxũ tixu. Erũ guxãma i yixema rũ yigũtanũxũ i yaxõgũxũ tixĩgũ. <sup>26</sup> Rũ ngĕxguma texĕ řacũ peãĕwa nguxĕĕgu rũ řegũna pedaugũ na tama pecadu pexũxũcĕx! Rũ tama name i nagu perũxĩnũĕĕcha natũrũ name nixĩ i paxa ngẽmatama i ngunexũgu nũxũ ipeyarũngũma i ngẽma naxũpa na yanaxũcuxũ ya ũĕxcũ. <sup>27</sup> Rũ pegũna pedaugũ na tama penaxũchicaxũcĕx i Chataná na ngẽmaãcũ nayoxniĕxũcĕx rũ pemaã inacuãxũcĕx. <sup>28</sup> Rũ ngĕxguma texĕ petanũwa ngĩtĕĕxgu ga ũpa, rũ name nixĩ i nũxũ tarũxo i ngẽma. Rũ name nixĩ i tũmamĕxĕmaã meã tapuracũ na ngẽmaãcũ tũxũ nangĕxmaxũcĕx i tũmaãrũ ngẽmaxũ na řoguãx ya tũxũ nataxũemaã tangauxũcĕx. <sup>29</sup> Rũ tama name i chixexũ i oremaã pidexagũ. Rũ name nixĩ i ore i mexũmaã pidexagũ na ngẽmaãcũ ngẽma duũxũgũ i pexũ ĩnũĕxũxũ perũngũxĕĕgũxũcĕx na yexeraãcũ Tupanaga naxĩnũĕxũcĕx rũ nataãĕgũxũcĕx. <sup>30</sup> Rũ pexuãĕgũ na tama penangechaũxĕĕxũcĕx i Tupanaãĕ i Ũñexũ! Erũ ngẽma Naãĕ i Ũñexũ nixĩ i Tupana pexna muxũ na nũxũ pecuãxũcĕx na aixcũma norũ duũxũgũ pixĩgũxũ ñuxmatãta ngẽma ngunexũ i nagu pexcĕx nũma naxũxũ ya Cristu. <sup>31</sup> Rũ nũxũ perũxoe na nagu perũxĩnũĕĕchaxũ ega texĕ řacũ rũ chixexũ pemaã ũxgux! Rũ ngĕxgumarũũ ta name nixĩ na nũxũ perũxoexũ na aĩgu perũxĩnũĕxũ, rũ ĕxna penuĕxũ, rũ ĕxna pegũ na pengaxũ, rũ ĕxna peguxchigawĕxegũxũ. Rũ ngẽmaãcũ name nixĩ na nũxũ perũxoexũ i guxũma i ngẽma chixexũ i dexagũ. <sup>32</sup> Rũ name nixĩ i pegũ perũngũxĕĕgũ rũ pegũmaã pemecũmagũ, rũ pegũxũ pengechaũtũmũũgũ i wũxichigũ. Rũ ngĕxguma

petanüwa texé tacü rü chixexü pemaã üxgux, rü name nixĩ i pegüxü nüxü pengechaüğü i wüxichigü yema na Cristugagu Tupana pexü nüxü nangechaüxürü.

## 5

### *Name nixĩ i meã namaxẽ i Tupanaxãcügü*

<sup>1</sup> Rü ñuxma rü Tupanaxãcügü ya pexü nangechaüğüxe pixĩgü. Rü ngẽmacèx name nixĩ i naxcèx pedau na naxrüü meã pemaxẽxü rü naxrüü pimexü. <sup>2</sup> Rü name nixĩ i pegü pengechaüğü yema Cristu tüxü na ngechaüxürü. Rü nüma rü taxcèx nügü inaxã rü taxcèx nayu. Rü yemaãcü Tupanaxü nataãxẽxẽ yerü yemaãcü tüxü namaxẽxẽ. <sup>3</sup> Rü ñuxma rü Tupanaãrü duüxügü pixĩgü. Rü ngẽmacèx tama name i naĩ i ngemaã rü ãxna naĩ ya yatümaã na ipepexü. Rü tama name na pexeneãrü ngüchaüwe perüxixü rü ãxna pegüna penanugüchaüxü i tacü i ngẽmaxügü. Rü ngẽmacèx name nixĩ i nüxü perüxoe i guxüma i ngẽma chixexügü, rü bai i nachiga na pidexagümarexü. <sup>4</sup> Rü tama name i tacü rü ore i ãũachixüxü pixu, rü bai i tacü rü ngeãxümare pixu, rü bai i texéxü pecugücüraxü. Erü ngẽma ore i chixexügü rü taxuwama name. Rü narümemaẽ nixĩ i Tupanana moxẽ pexãgü. <sup>5</sup> Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngẽxguma texé naĩ i ngemaã rü ãxna naĩ ya yatümaã ipexgu, rü ãxna tümaxüneãrü ngüchaü taxüxgu, rü taxucürüwama taxãchica i ngextá tórü Cori ya Cristu rü Tanatü ya Tupana ãẽxgacü íixixüwa. Rü ngẽxgumarüü ta taxucürüwama texé ngẽma taxãchica ega tügüna tananugüchaüxgu i tacü rü ngẽmaxügü. Erü yixema ngẽma nacüma tüxü ngẽxmaxẽ rü düxwa namaã tatupanaãx i ngẽma nacüma i chixexü. <sup>6</sup> ¡Rü tama naga pexĩnüẽ ega texé tacü rü ore i ngẽãẽmarexümaã pexü womüxẽẽchaügu na penaxüxcèx i ngẽma chixexügü! Erü ngẽma chixexügügagu nixĩ i Tupana tá poraãcü napoxcuexü i ngẽma duüxügü i tama naga ñnüxü. <sup>7</sup> Rü ngẽmacèx tama name i ngẽma duüxügümaã pexãmücügü na pema rü ta tama penaxüxcèx i ngẽma chixexügü. <sup>8</sup> Rü üpa ga pema rü ãñexüwa peyexmagü, yerü tama Tupanaxü pecuèx rü chixri pemaxẽ. Natürü i ñuxma na Tupanaxü pecuáxü rü tórü Coriarü duüxügü na pixĩgüxü, rü ngóonexüwa pengẽxmagü. Rü ngẽmacèx name nixĩ i duüxügü i ngóonexüwa ngẽxmagüxürüü meã na pemaxẽxü. <sup>9</sup> Erü ngẽxguma ngóonexüwa ingẽxmagu, rü mexü taxügü, rü nagu taxĩ i ore i aixcüma íixü, rü meã tamaxẽ. <sup>10</sup> Rü ngẽmacèx name nixĩ i naxcèx pedau na nagu pexixü i ngẽma maxü i tórü Cori namaã taãxü. <sup>11</sup> Rü tama name i pema rü ta penaxü i ngẽma chixexügü i taxuwama mexü i ngẽma togü i duüxügü i ãñexüwa ngẽxmagüxü ügüxü. Natürü narümemaẽ nixĩ i penangoxẽ na nachixexü i ngẽma naxügüxü. <sup>12</sup> Erü ngẽma chixexü i cúacüma naxügüxü i ngẽma yatügü rü ngexügü, rü woo nachiga idexagümaregu rü wüxi i ãñexüchi nixĩ. <sup>13</sup> Natürü ngẽxguma ngóonexü nagu baxigu i tacü rü chixexügü rü meã tá nangox na ñuxãcü nachixexü. <sup>14</sup> Erü guxüma i tacü i ngẽxmaxü, rü ngẽxguma ngóonexüwa nangẽxmagu, rü meãma nangox na ñuxãcü yixü. Rü ngẽmacèx i Tupanaãrü orewa rü ñanagürü:

“¡Nabaixãchi i cuma na cupexü! ¡Rü írüda i cuma na icuyarütaxuxü! ¡Rü nagu rüxĩnü na ñuxãcü nachixexü i ngẽma curü pecadugü! Rü Cristu tá cuxcèx nanangóonexẽ rü tá cuxü narüngüxẽ na Tupanaxü cucuáxcèx”,

ñanagürü i ngẽma ore. <sup>15</sup> Rü ngẽmacèx name nixĩ i pexuãẽgü rü meã pemaxẽ. Rü tama name i ngẽma duüxügü i tama Tupanaãrü orexü cuèxgüxürüüãcüma na pemaxẽxü, natürü name na duüxügü i meã Tupanaga ñnüxürüü meã na pemaxẽxü. <sup>16</sup> Rü ñuxma na Tupana pexü yatauxchaãchixẽxü rü ¡pepaxaãẽgü na nüxü pepuracüexü rü penaxüxü i ngẽma nüma nanaxwèxexü! Erü ñomaücüü i duüxügü rü poraãcü chixexü naxügü. <sup>17</sup> Rü ñuxma na ngẽmaãcü namaxẽxü i togü i duüxügü, rü tama name na naxrüü pixĩgüxü. Rü tama name i duüxügü i ngẽãẽmarexürüü pixĩgü. Natürü name nixĩ i Tupanaãrü orewa pengüe na nüxü pecuáxcèx i tacü na yixü i tórü Cori pexü naxwèxexü na penaxüxü. <sup>18</sup> Rü tama name i tacü rü axexü i ngüchixixümaã pengãxẽ, erü ngẽma rü chixexü tüxü

naxüxëë i ngëxguma ngëmaãcü imaxëgu. Natürü name nixĩ i Tupanaãë i Üünexüna pegü pexãgü na pewa nangëxmaxüçèx rü pemaã inacuáxüçèx. <sup>19</sup> Rü name nixĩ i Tupanaãrü orechigagu rü norü wiyaegügu pegümaã pidexagü rü pegümaã nüxü pixu. Rü name nixĩ i nagüxüraüxü i norü wiyaegügu pewiyaegü, na ngëmaãcü guxüne ya perü maxünemaã tórü Corixü picuèxüügüxüçèx. <sup>20</sup> Rü name nixĩ i guxüguma tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu moxë nüxna pexãgü ya Tanatü ya Tupana naxçèx i guxüma.

*Ñuxãcü meã nügümaã namaxë i wüxi ya ĩpatacũĀx i Cristuaxü yaxögüxü*

<sup>21</sup> Rü ñuxma na Cristumëxëwa pengëxmagüxü, rü name nixĩ i pegüga pexĩnüë i wüxichigü, erü Cristuxü pengechaügü rü naga pexĩnüë. <sup>22</sup> Rü pemax, Pa Ngexügüx, rü ngëma tórü Cori naxwëxëxü rü name nixĩ na petega pexĩnüëxü. <sup>23</sup> Erü nüma ya yatü rü namëxëru nixĩ, ngëxgumarüü ya Cristu na guxüma i yaxögüxüëru na yĩxü. Rü nümagü i yaxögüxü rü Cristuxüne nixĩgü rü nüma ya Cristu nixĩ i norü maxëxëëruü yĩxü. <sup>24</sup> Rü ngëxgumarüü na Cristuga naxĩnüëxü i ngëma yaxögüxü, rü ngëxgumarüü ta i ngexügü rü name nixĩ na guxüguma natega naxĩnüëxü. <sup>25</sup> Rü name nixĩ i namëxü nangechaü ya yatü, yema Cristu guxãma ga yaxögüxëxü na nangechaüxü rü. Rü yema na tüxü nangechaüxüçèx nixĩ ga nayuxü ga Cristu. <sup>26</sup> Rü yemaãcü nanaxü ga Cristu na nügüxü tüxü nadexüçèx rü tüxü yaxüünexëxüçèx i guxãma i yixema na yaxögüxü. Rü norü oremaã rü ngëma dexá i nawa íbaiüxümaã tüxü nimexëë na aixcüma napëxewa imexüçèx. <sup>27</sup> Rü yemaãcü tüxü nimexëë na nügütama tüxü nawéxüçèx na aixcüma guxüwama imexü rü na nataxuxüma i tacü i tórü chixexü rü bai i írarüwa i ngëxguma napëxewa ingugügu. Erü tüxü nade na ixüünegüxüçèx rü guxüwama imexüçèx i napëxewa. <sup>28</sup> Rü yema Cristu tüxü na ngechaüxü rü, rü wüxichigü ya yatü rü nanaxwëxe na namëxü nangechaüxü ñoma nügüxüxü na nangechaüxüütama. Rü yixema tümamëxü ngechaüxë rü tügütama nixĩ i tangechaüxü. <sup>29</sup> Erü tataxuma ya texé ya tümaxünechitama aixe, natürü tanaxüwemü rü meãma nüxna tadau ngëma Cristu guxüma i yaxögüxüna dauxü rü. <sup>30</sup> Rü guxãma i yixema na yaxögüxü rü Cristutanüxü tixĩgü rü ngëmaãcü wüxigu namücügü tixĩgü. Rü nüma nixĩ i tüxna nadauxü. <sup>31</sup> Rü ngëmacèx i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü wüxichigü ya yatü rü nanatüna rü naëna tá nixügachi na namëxmaã inaxãüxüçèx. Rü ngëma taxre rü wüxi tátama nixĩgü”,

ñanagürü i ngëma ore. <sup>32</sup> Rü ngëma ore i yatüchiga rü namëxchiga rü wüxi i ore i aixcüma mexü nixĩ. Natürü ñuxma na pemaã nüxü chixuxü i ngëma rü Cristuchiga rü yaxögüxüchiga nixĩ i chidexaxü. <sup>33</sup> Natürü ngëma ore rü pechiga ta nixĩ. Rü ngëmacèx i wüxichigü i pema i yatügü rü name nixĩ i pemëxü na pengechaüxü ngëma pegütama na pengechaüxü rü. Rü ngëxgumarüü ta i pema i ngexügü rü penaxwëxe i petega pexĩnüë.

## 6

<sup>1</sup> Pa Buxügüx, ñuxma na Cristuarü pixĩgüxü, rü name nixĩ i penatüga rü peega pexĩnüë, erü ngëma nixĩ i aixcüma mexü. <sup>2-3</sup> Yerü yema mugü ga Tupana Moíchéna äxütanüwa rü yema mu ga nüxira wüxi ga unetamaã Tupana nüxü ixuxü, rü ñanagürü:

“;Rü tüxü nangechaü rü tüxü rüngüxëë ya cunatü rü cue na aixcüma cutaãëxüçèx rü namáxüçèx i curü maxü i ñoma i naãnewa!”

ñanagürü. <sup>4</sup> Rü pemax, Pa Papágü rü Pa Mamágüx, rü tama name i penangamare rü penanuëxëë i pexacügü. Rü name nixĩ i meã penayaexëë, rü peyaxucuxëgü rü penangüexëë na meã tórü Coriaxü yaxögüãxüçèx. <sup>5</sup> Rü pemagü, Pa Duüxügü ya Ixãrü Coriãxgüë, rü name nixĩ i meã naga pexĩnüë i perü corigü i ñoma i naãnewa. Rü penaxwëxe i nüxü pengechaügüãcüma rü nüxü pemuüëücüma meã naga pexĩnüë ñoma Cristuaxü pepuracüxü rü. <sup>6</sup> Rü tama name ega perü corigü pexü dawenüguxicatama meã nüxü pepuracüë na ngëmaãcü pemaã nataãëxüçèx. Natürü ñuxma na Cristuarü duüxügü pixĩgüxü, rü name nixĩ i guxüma i perü ngüchaümaã penaxü i ngëma Tupana

pexũ naxwèxexũ. <sup>7</sup> Rũ ngẽma puracũ i perũ cori pexna ãxũ, rũ name nixĩ i petaãẽãcũma penaxũ, ñoma tórũ Cori ya Ngechuchuaxũ pepuracũexũrũ. Erũ aixcũma nũxũ nixĩ i pepuracũexũ rũ tama i duũxũgũaxũ. <sup>8</sup> Rũ name nixĩ i ngẽmaãcũ meã pepuracũe, erũ nũxũ pecuèx rũ wũxichigũ i duũxũ rũ woo wũxi i coriarũ duũxũ yixĩgu rũ ěna taxũxearũ yixĩgu, natũrũ tórũ Cori ya Ngechuchu tá nũxũ nanaxũtanũ naxcèx i ngẽma mexũ i naxũxũ. <sup>9</sup> Rũ pemax, Pa Corigũx, rũ name nixĩ i ngẽxgumarũũ ta meã namaã pemaxẽ i perũ duũxũgũ. Rũ tama name i tacũ rũ chixexũmaã penaxãũxũne. Rũ nũxna pecuèxãchie na pema rũ ta perũ duũxũgũrũ tórũ Cori ya daxũgucũmẽxẽwa na pengẽxmagũxũ. Rũ aixcũma guxãma i yixema rũ tawũxigu i napẽxewa ya tórũ Cori ya Cristu.

*Cristuarũ duũxũgũarũ poxũruũ i Tupana nũxna ãxũ na nũgũ namaã ínapoxũgũxũcèx naxchaxwa i Chataná*

<sup>10</sup> Rũ ñũxma na tórũ Corimũcũgũ pixĩgũxũ, Pa Chaueneẽgũx, rũ name nixĩ i pegũ peporaexẽẽ na penayaxuxũcèx i ngema pora i nawa ne ũxũ. Erũ nũma rũ naporaxũchi. <sup>11</sup> Rũ pegũ panaxũ i guxũma i ngema poxũruũgũ i Tupana pexna ãxũ na ngẽmamaã pegũ ípepoxũxũcèx i ngẽxguma Chataná pexũ womũxẽẽchaũgu! <sup>12</sup> Erũ tama duũxũgũ i taxrũũ ãmachixũ rũ ãxchinaxãxũmaã nixĩ i yigũ idaixũ. Natũrũ ngẽma namaã yigũ idaixũ nixĩ i Chatanáãrũ duũxũgũ i ngoxogũ i chixexũgũ i poraxũ. Rũ nũmagũ rũ namuxũchi rũ tũxũ narũporamaẽgũchaũ. Rũ tama nũxũ tadaugũ erũ naãẽgũ nixĩ, natũrũ guxũwama nangẽxmagũ i ñoma i naãnewa. Rũ namaã inacuèx i ñoma i naãne i chixexũ. <sup>13</sup> Rũ ngẽmacèx name nixĩ i penayauxgũ i guxũma i ngẽma poxũruũgũ i Tupana pexna ãxũ, na ngẽmaãcũ pegũ ípepoxũxũcèx i ngẽxguma ngẽma naãẽgũ pexũ nachixexeẽchaũgu. Rũ ngẽmaãcũ tãũtãma nũxũ penguxũ i ngẽma naãẽgũ i chixexũ rũ tá nũxũ perũporamaegũ. <sup>14</sup> Rũ ngemacèx name nixĩ i mea pegũna pedaugũ na tama perũ uwanũmẽxẽgu peyixũcèx. Rũ penaxwae na pixaixcũmagũxũ na taxuwama nachixexũcèx i perũ maxũ. <sup>15</sup> Rũ name nixĩ i guxũguma ípememaregũ na nũxũ peyarũxugũexũcèx i ngema ore i ngũxmũxẽẽruxũ. <sup>16</sup> Rũ ngema guxũarũ yexera ixĩxũ nixĩ na aixcũma Cristuaxũ peyaxõgũxũ na ngẽmaãcũ pegũ ípepoxũxũcèx nũxna i Chatanáne i ãũcũmaxũ i namaã tũxũ nachixexeẽchaũxũ. <sup>17</sup> Rũ name nixĩ i penayaxu i ngema maxũ i taguma gũxũ na ngemamaã pegũ ípepoxũxũcèx ñoma wũxi i churara i napatẽxemaã nũgũ ípoxũxũrũxũ. Rũ ngema Tupanaarũ Ore i Naãẽ i Ũnẽxũ pexna ãxũ, rũ ngema nixĩ i pexne ixĩxũ. <sup>18</sup> Rũ tama name i nũxũ perũchaue na peyumũxẽgũxũ. Natũrũ name nixĩ i guxũguma Tupanaãẽ i Ũnẽxũãrũ ngũxẽẽmaã Tupanaxũ pecèèxũ. Rũ penaxwae i pexuãẽ na taguma nũxũ perũxoexũcèx. Rũ ngemaãcũ name nixĩ i naxcèx peyumũxẽgũ i guxũma i Tupanaarũ duũxũgũ. <sup>19</sup> Rũ ngẽxgumarũũ ta chanaxwèxe i chauxcèx peyumũxẽgũ na Tupana choxũ rũngũxẽẽxũcèx rũ choxna naxããxũcèx i ngẽma ore i nũma nanaxwèxexũ na nũxũ chixuxũ. Rũ chanaxwèxe i Tupanana naxcèx peca na choxũ naporaxẽẽxũcèx na tama chamuũãcũma nũxũ chixuxũcèx rũ mea chanangoxẽẽxũcèx i ngema norũ ore i Cristuchiga ga noxri exũguxũ i ñũxma maxũ tũxna ãxũ. <sup>20</sup> Rũ ngẽma orexũ na chixuxũcèx nixĩ ga Tupana nũgũchicũũ choxũ inamuxũ. Rũ ngẽmagagu nixĩ i chapoxcuxũ i ñũxmax. Rũ chanaxwèxe i chauxcèx peyumũxẽgũ na tama chamuũãcũma meãma nũma nanaxwèxexũãcũma nũxũ chixuxũcèx i ngẽma norũ ore.

*Pauru nanaguxẽẽ ga norũ popera rũ wenaxãrũ yema duũxũgũxũ narũmoxẽ*

<sup>21</sup> Rũ taeneẽ ya nũxũ ingechaũcũ ya Tíquicu, rũ chauxrũũ aixcũma meãma napuracũ i tórũ Coriarũ puracũwa. Rũ nũma tá pemaã nũxũ nixu i guxũma i chauchiga na ñũxãcũ choxũ naxũpetũxũ i nuã. <sup>22</sup> Rũ ngẽmacèx nixĩ i pexũtawa chanamuxũ, na pemaã nũxũ yaxuxũcèx na ñũxãcũ toxũ naxũpetũxũ, na ngẽmaãcũ pexũ nataãẽxẽẽxũcèx. <sup>23</sup> Pa Toeneẽgũ i Yaxõgũxũx, chanaxwèxe i Tanatũ ya Tupana rũ tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexũ narũ-ngũxẽẽgũ i guxãma i pema na meã pegũmaã pemaxẽxũcèx, rũ aixcũma



petaãëgüxcèx, rü pegü pengechaũgüxcèx rü meã peyaxõgüxcèx. <sup>24</sup> Rü chanaxwèxe i Tanatü ya Tupana nüxũ narüngüxëẽ i guxũma i ngẽma duũxũgü i aixcũmaxũchi tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxũ ngechaũgüxũ. Rü ngẽmaãcü yĩ.

Rü nuãma pexna,  
Pauru

## POPERA GA PIRIPUWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

### *Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Piripuwa yexmagüxü*

<sup>1</sup> Pa Toeneēgü ya Piripuwa Ngēxmagüxex, choma i Pauru rü namaã i taeneē i Timutéu nixī i pexcèx tanaxümatüxü i ñaã popera. Rü toma rü Ngechuchu ya Cristuarü puracütanüxü tixīgü. Rü pexcèx tanaxümatü i pema i yaxōgüxüârü âëxgacügü na pixīgüxü, rü pema i tupaucawa ngüxēētaeruügü na pixīgüxü, rü guxāma i pema i Ngechuchu ya Cristuaxü yaxōgüxe. <sup>2</sup> Rü chanaxwèxe i Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcü pexü narüngüxēē rü pexü nataãëxēē.

### *Pauru rü yema yaxōgüxüçèx nayumüxē*

<sup>3</sup> Rü guxüguma i ngēxguma pexna chacuèxächigu rü Tupanana moxē chaxã i pexcèx. <sup>4</sup> Rü ngēxguma chayumüxégux, rü guxüguma chataãëäcuma pexcèx chayumüxē i guxāma i pemax. <sup>5</sup> Erü pema rü noxritama Tupanaârü orexü pexinüëgumama rü poraãcü choxü perüngüxēē na nüxü chixuxüçèx i norü ore i mexü. Rü ñuxma rü ta choxü perüngüxēëgüecha. <sup>6</sup> Rü Tupana rü marü inanaxügü i wüxi i mexü i puracü i perü maxüwa. Rü nüxü chacuèx rü nüma rü guxügutāma nanaxüecha i ngēma puracü ñuxmatáta yanguxēēã i ngēxguma ínanguxgu ya Ngechuchu ya Cristu. <sup>7</sup> Rü aixcüma name na ngēmaãcü pemaã nagu charüxínüxü, erü poraãcü pexü changechaü rü aixcüma Tupana wüxigu tüxü narüngüxēē i guxāma i yixema. Rü woo ñuxma na chapoxcuxü rü éxna ega âëxgacügüpëxewa choxü nagagügu, rü Tupana choxü narüngüxēē i ngēxguma norü ore i mexüetüwa chideaxgu rü namaã nüxü chixuxgu i âëxgacügü na aixcüma yīxü i ngēma orewa nüxü iyarüngauxü i tórü maxü i taguma gúxü. Rü nüxü chacuèx rü ngēma choxü nangüxēëxüäcuma, rü pexü rü ta narüngüxēē. <sup>8</sup> Rü Tupana nüxü nacuèx na ñuxäcü poraãcü pexü chadauxchaüxü rü pexü na changechaüxü i guxāma i pemax, ngēma Ngechuchu ya Cristu pexü na ngechaüxürü. <sup>9</sup> Rü chorü yumüxëwa naxcèx íchaca na yexeraãcü pegü pengechaügüxüçèx rü Tupanaxü pengechaügüxüçèx. Rü naxcèx íchaca na yexeraãcü nüxü pecuáxüçèx i guxüma i Tupanachiga rü yexeraãcü nüxü pecuáxüçèx na ñuxäcü nanaxwèxexü na naxcèx pemaxëxü. <sup>10</sup> Rü ngēmaãcü pexcèx chayumüxē erü chanaxwèxe na meã penangugüxü i tacü nixī i aixcüma mexü i Tupanapëxewa na penaxüxüçèx i ngēma. Rü chanaxwèxe na aixcüma namexü i perü maxü na taxucèxma tacüçèx Tupana pexna çaxüçèx i ngēxguma ínanguxgu ya Cristu. <sup>11</sup> Rü naxcèx íchaca na Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxēëxü na aixcüma namexüçèx i perü maxü rü aixcüma penaxüxüçèx i ngēma Tupanapëxewa mexü na ngēmaãcü meã pemaxëäcuma Tupanaxü picuèxüügüxüçèx.

### *Chauxcèx rü Cristuarü ngúchaü na chaxüxüçèx nixī i chamaxüxü*

<sup>12</sup> Pa Chaueneēgüx, rü chanaxwèxe i nüxü pecuèx rü guxüma i ngēma choxü üpetüxü, rü aixcüma ngēmaãcü choxü naxüpetü na yexeraãcü natachigaxüçèx i Tupanaârü ore i mexü. <sup>13</sup> Rü ñuxma i núma rü guxüma i churaragü i âëxgacüpataarü dauruügü rü guxüma i togü rü ta nüxü nacuèxgü na chapoxcuxü naxcèx na Cristuarü duüxü chíxü. <sup>14</sup> Rü ñuxma na chapoxcuxü rü muxüma i taeneēgü i yaxōgüxü rü tama namuëäcuma nüxü nangúchaü na nüxü yaxugüexü i Tupanaârü ore i mexü. Rü yexeraãcü tórü Coriaxü nayaxōgü. <sup>15</sup> Rü aixcüma nixī i ñuxre i duüxügü rü togüxü na yaxäüxächixëëxüçèxmare nüxü nixugüexü i Cristuchiga, erü togüxü narüyexerachaü. Natürü nangëxma i togü i duüxügü i aixcüma mexügu naxinüëäcuma meã nüxü ixugüexü i ngēma ore. <sup>16</sup> Rü ñuxre i duüxügü rü Cristuchigaxü nixugüe erü choxü

nangechaŭgü rü nüxŭ nacuèxgü na Tupana nuxma choxŭ muxŭ na íchanapoxŭxŭcèx i norü ore i mexŭ. <sup>17</sup> Natürü nangëxma i togü i noxrütama ngúchaŭcèx daugŭxŭ rü ngëmacèx nüxŭ ixugüexŭ i ngëma ore. Rü nümagü rü tama mexŭgu narŭxŭnŭë, natürü naxcèx nadaugü na yexeraäcü choxŭ naguxchaxëëgüâxŭ i ñuxma na chapoxcuxŭ. <sup>18-19</sup> Natürü nüetama nixŭ ega woo ngëmaäcü yixŭgu. Erü woo mexŭ i norü ngúchaŭmaã yixŭgu rü éxna tama, natürü Cristuchigaxŭ nixugüe. Rü ngëma rü wüxi i taã nixŭ i chauxcèx. Rü guxŭgutáma chataãëëcha erü nüxŭ chacuèx rü guxŭma i ngëma rü chorü mexŭcèx tá nixŭ erü chauxcèx peyumŭxëgü rü choxŭ narŭngŭxëë i Tupanaã i Üünexŭ i Ngechuchu ya Cristuxŭ rŭngŭxëëxŭ. <sup>20</sup> Rü ngëma poraäcü chanaxwèxexŭ nixŭ na taguma tacü rü chixexŭ chaxŭxŭ na taxucèxma chaugŭcèx chaxãnexŭcèx. Rü chanaxwèxe i guxŭguma íchamemare na guxãpëxewa tama chamuŭäcüma Cristuchigaxŭ chixuxŭ. Rü ñuxma na chamaxŭxŭ rü woo chayuxgu rü chanaxwæe i guxŭguma aixrŭgumarüütama chaugagu Cristuxŭ nicuèxüŭgü i duŭxŭgü. <sup>21</sup> Erü chauxcèx rü Cristuarü ngúchaŭ na chaxŭxŭcèx nixŭ i na chamaxŭxŭ. Natürü ngëxguma chayuxgux rü ngëma rü ta name, erü Cristuxŭtawa tá changëxma i ngëxguma. <sup>22</sup> Natürü tama nüxŭ chacuèx i tacü nixŭ i rümemaëxŭ i chauxcèx, ngëma na chayuxŭ rü éxna na chamaxŭxŭ. Erü ñuxma na chamaxŭxŭ rü choxŭ natauxcha na chanaxŭxŭ i tórü Coriarü puracü. <sup>23</sup> Rü ngëmacèx tama nüxŭ chacuèx na tacü yŭxŭ i chauxcèx rümemaëxŭ i ngëma taxrewa. Erü ñuxguacü rü chanaxwèxe na chayuxŭ na Cristuxŭtawa changëxmaxŭcèx. Rü ngëma nixŭ i aixcüma yexera rümemaëxŭ i chauxcèx. <sup>24</sup> Natürü i pexcèx rü nagu charŭxŭnŭ rü narümemaë nixŭ na ñoma i chaxunemaãtama na chamaxŭxŭ na ngëmaäcü pexŭ charŭngŭxëëxŭcèx. <sup>25</sup> Rü ñuxma na aixcüma meã nüxŭ chacuáxŭ na pechoxwèxexŭ, rü ngëmawa nüxŭ chacuèx na tãütáma paxa chayuxŭ. Rü ngëmaäcü tá chamaxãma na pexŭ charŭngŭxëëxŭcèx na yexeraäcü Cristucèx pemaxëxŭcèx rü yexeraäcü taãëäcüma nüxŭ peyaxŭgŭxŭcèx. <sup>26</sup> Rü ngëmaäcü wena táxarü petanüwa changëxma. Rü ngëxguma wena choxŭ pedaugügu rü aixcüma tá petaëgü erü tá pexŭ nangëxma na tacücèx Ngechuchu ya Cristuxŭ picuèxüŭgüxŭ. <sup>27</sup> Rü ngëma guxŭârü yexera rümemaëxŭ nixŭ na naxcèx pedauxŭ na meã pemaxëxŭ, ngëma Cristuarü ore pemaã nüxŭ ixuxŭrŭü. Rü ngëxguma petanüwa chaxŭxgu rü éxna woo tama ngëma chaxŭxgu, natürü nüxŭ chaxŭnŭchaŭ na guxãma wüxigu pegü peporaexëëxŭ na taguma nüxŭ perŭchaxŭcèx na aixcüma peyaxŭgŭxŭ, rü ngëmaäcü Tupanaãxŭ pepuracüexŭ na yexeraäcü yaxŭchigŭxŭcèx i norü ore i mexŭ. <sup>28</sup> Rü ngëmacèx penaxwèxe i tama texéxŭ pemuŭëäcüma nüxŭ pixugüama i ngëma ore. Rü ngëma na tama nüxŭ pemuŭëxŭ rü ngëma rü wüxi i cuèxruŭ tá nixŭ nüxŭ i perü uwanŭgü. Rü ngëmawa tá nüxŭ nacuèxgü na poxcuwa tá naxŭxŭ i nümagü natürü pema rü tá maxŭwa na pexŭxŭ. Rü Tupana tá nixŭ ya pexŭ rŭngŭxëëcü na tama nüxŭ pemuŭëxŭcèx i ngëma perü uwanŭgü. <sup>29</sup> Rü Tupanaga nixŭ na Cristuaxŭ peyaxŭgŭxŭ. Rü ngëxgumarüŭ ta naga nixŭ na Cristucèx ngúxŭ pingegŭxŭ. Rü ngëma rü wüxi i ngŭxëë nixŭ i pexna naxãxŭ ya Tupana. <sup>30</sup> Pema rü choma rü wüxigu Tupanaârü puracüwa tangëxmagü, rü tanaxüama i ngëma puracü ega woo texé tŭxŭ naguxchaxëëgux. Rü ŭpa rü marü choxŭ pedau na ñuxäcü meã chanaxŭxŭ i ngëma puracü, rü ñuxma rü ta nüxŭ picuáchiga na ñuxäcü chanaxüamaxŭ woo namu i chorü guxchaxŭgü.

## 2

*Cristu rü ñoma taxuŭma yŭxŭrŭü nügü nixŭxëë rü yemacèx ga Tupana rü guxŭârü äëxgacüxŭ nayaxŭxëë*

<sup>1</sup> Rü dücax, Pa Chaueneëgüx, rü ñuxma na Cristuarü duŭxŭgü pixŭgŭxŭ, ¿rü aixcüma yŭxŭ i nüma pexŭ nataãëxëëxŭ? ¿Rü aixcüma yŭxŭ i petaãëgŭxŭ erü nüma pexŭ nangechaŭ? ¿Rü aixcüma yŭxŭ i Tupanaã i Üünexŭ pexŭtawa ngëxmaxŭ? ¿Rü aixcüma yŭxŭ i pegü pengechaŭgŭxŭ rü pegŭxŭ pengechaŭtümŭgŭxŭ? <sup>2</sup> Rü ngëxguma chi

ngēmaācū yixīgu, rü chanaxwèxe i guxāma wūxigu perūxīnūē, rü aixcūma guxāma pegü pengechaūgū, rü aixcūma guxāma ñoma wūxitama piixūrūū na yīxū i peāē, rü guxāma wūxitama i ngúchaūcèx pedau. Rü ngēxguma ngēmaācū pemaxēgu rü wūxi i chorū taāē tá nixī. <sup>3</sup> Rü tama name na togūarū yexera pegü pixīgūxēēxū rü pegü picuèxūxūgūxū. Natürü narūmemae nixī i nagu perūxīnūēxū na ngema togū rü perū yexera nūxū nacuègūxū. <sup>4</sup> ;Rü tama pegüguxicatama perūxīnūē, natürü pegü peporaexēē na togūxū perūngūxēēgūxūcèx! <sup>5</sup> Rü name nixī ga yema Ngechuchu ya Cristu nagu rüxīnūxūgu na perūxīnūēxū i pemax. <sup>6</sup> Yerü nūma rü woo ga Tupanaxūchi na yīxū, natürü tama nūgū nicuèxūxū na Tupana yixīxū. <sup>7-8</sup> Rü yemacèx yēma nanatèx ga norū mexūgū ga daxūguxū ga naānewa. Rü wūxi i duūxū i togūaxū puracūxūrūū nūgū nixīxēē. Rü ñoma wūxi i duūxūrūū ñoma ga naānegu nabu. Rü yexguma marū duūxū yixīgu ga nūmax, rü ñoma taxuūma yīxūrūū nūgū nixīxēē. Rü Tupanaga naxīnū, rü yemaācū curuchagu nayu woo wūxi ga ānexūchi na yīxū ga yema. <sup>9</sup> Rü yemacèx ga Tupana rü guxūétūwa nanangexmaxēē rü nayangucuchixēē na guxūma i āēxgacūgūétūwa nangēxmaxūcèx. <sup>10</sup> Rü yemaācū nanaxū ga Tupana na Ngechuchupēxegu tacaxāpūxūgūxūcèx rü nūxū ticuèxūūgūxūcèx ya guxāma ya texé ya daxūguxū i naānewa ngēxmagūxe, rü guxāma i ñoma i naānewa ngēxmagūxe, rü guxāma ya texé ya marū yuexe. <sup>11</sup> Rü yemaācū Tupana āēxgacūxū nayaxīxēē na guxāma nūxū ixuxūcèx na tórū Cori yīxū ya Ngechuchu ya Cristu rü ngēmaācū nūxū icuèxūūgūxūcèx ya Tanatū ya Tupana.

*Cristuarü duūxūgū rü ñoma omügürūū nixīgū i natanūwa i ngēma duūxūgū i tama yaxōgūxū*

<sup>12</sup> Rü ñuxma na nūxū pecuāxū na ñuxācū Nanatūga naxīnūxū ga Cristu, rü chanaxwèxe i chauga pexīnūē, Pa Chaueneēgū ya Pexū Changechaūgūxe. Rü yēma petanūwa chayexmagu chauga na pexīnūēxūārū yexera chanaxwèxe i chauga pexīnūē i ñuxma na tama petanūwa changēxmaxū. Rü chanaxwèxe i Tupanaxū pemuēēācūma naxcèx pedaugūama i perū maxū i taguma gūxū. <sup>13</sup> Erü Tupana nixī ya perū maxūwa puracūcū na mexūgu perūxīnūēxūcèx. Rü nūma nixī i pexū nangūxēēxū na naga pexīnūēxūcèx rü peyanguxēēxūcèx i ngema norū ngúchaxū. <sup>14</sup> ;Rü guxūma i ngema Tupanacèx pexūxūwa rü tama name i oōcū penaxū rü pegü naxcèx pechoxūgagū! <sup>15-16</sup> Rü name i ngēmaācū meā pemaxē na taxúema tacū rü chixexūxū pewa iyangauxūcèx. Rü penaxwèxe i mexū i Tupanaxācūgū pixīgū i natanūwa i ngēma duūxūgū i chixexū rü chixēēgūmarexū. Rü ngēxguma ngēma duūxūgūmaā nūxū pixugūyane i ngēma ore i mexū i tūxū maxēxēēxū, rü yoxni natanūwa rü ñoma woramacurīgū ya ēānexūwa ibáixgūcūrūū tá pixīgū. Rü ngēmaācū i ngēxguma wena nūma naxūxgu ya Cristu rü poraācū tá pemaā chataāē erū tá nūxū chadau na tama natūcèxmamare yīxū ga yema puracū ga petanūwa chaxūxū. <sup>17</sup> Rü ngēma ñuxma na meā peyaxōgūxū, rü ngēma nixī i perū āmare i Tupanana pexāxū. Rü ngēma na meā yanguxūcèx i ngēma perū āmare i Tupanapēxewa, rü choma rü íchamemare na Tupanacèx ichanaxāxū i chorū maxū rü chayuxū. Rü ngēmacèx woo chayuxgu rü wūxi i taāē tá nixī i chauxcèx. Rü chanaxwèxe i pemagū rü ta ngēmacèx wūxigu chomaā petaāēgū. <sup>18</sup> Rü ngēmacèx ega ngēma ore i mexūcèx chayuxgux, rü tama name na pengechaūgūxū natürü chanaxwèxe na wūxigu chomaā petaāēgūxū.

*Timutéu rü Eporu- dítuchiga*

<sup>19</sup> Rü ngēxguma tórū Cori ya Ngechuchu naxwèxegu rü paxa petanūwa chanamuega ya taeneē ya Timutéu na pexū na íyadauxūcèx rü chataāēxūcèx i ngēxguma nūma nangeāgu i pechiga. <sup>20</sup> Rü aixcūma nataxuma i to i chorū ngūxēēruū i choma nagu charūxīnūxūgu rüxīnūxū, rü Timutéuxicatama nixī. Rü nataxuma i to i naxrūū aixcūma pegu rüxīnūxū rü pexū rüngūxēēchaūxū. <sup>21</sup> Erü guxūma i togū rü naxcèx nadaugū i noxrūtama ngúchaūgū, rü tama aixcūma nagu narūxīnūē i ngēma Ngechuchu ya Cristuarü ngúchaū. <sup>22</sup> Natürü i pema rü marū nūxū pecuèx na ñuxācū meā namaxūxū i Timutéu, rü

ñuxãcü choxũ nangũxẽẽxũ i Tupanaãrũ orearũ uchigawa, ñoma wũxi i buxũ i nanatũxũ rüngũxẽẽxũrũ. <sup>23</sup> Rũ ngẽmacèx i ngẽxguma nüxũ chacuèxgu na ñuxãcü tá choxũ na naxũpetũxũ i núma, rũ ñuxũchi ngẽma petanũwa chanamuxchaũ i Timutéu na pexũ íyadauxũcèx. <sup>24</sup> Rũ ngẽxgumarũ ta nagu charũxĩnũ rũ tórũ Cori rũ aixcũma tá choxũ narüngũxẽẽ na chomatama ngẽma petanũwa íchayadauxũcèx. <sup>25</sup> Rũ ngẽxgumarũ ta chauxcèx name nixĩ i ngẽma petanũwa chanamuxũ i taeneẽ i Eaporudítu. Rũ nüma nixĩ ga pematama chauxcèx núma penamuxũ na choxũ nangũxẽẽxũcèx. Rũ nüma rũ chomücü nixĩ i Tupanaãrũ puracüwa, rũ poraãcü choxũ narüngũxẽẽ i Tupanaãrũ orearũ uwa. <sup>26</sup> Rũ poraãcü nüxũ nangúchaũ na pexũ íyadauxũ i guxãma i pemax. Rũ poraãcü naxoegaãẽ, yerü pema rũ nüxũ pecuáchiga ga na yadaawexũ ga nümax. <sup>27</sup> Rũ aixcũma nixĩ ga na yadaawexũ, rũ wixguxũchi taèx nayu. Natürũ Tupanaãxũ nangechaũtümũ rũ choma rũ ta nüxũ changechaũtümũ, rũ yemacèx naxcèx nayataanexẽẽ na tama yexeraãcü changechaũxũcèx. <sup>28</sup> Rũ ngẽmacèx rũ yexeraãcü chanaxwèxe na paxa petanũwa chanamuxũ i Eaporudítu, na pema rũ petaãëgũxũcèx i ngẽxguma wena nüxũ pedaugũgu. Rũ ngẽxguma i choma rũ tá ta chataãẽ i ngẽxguma nüxũ chacuèxgu na petanũwa nangẽxmaxũ na pexũ nangũxẽẽxũcèx. <sup>29</sup> Rũ chanaxwèxe i tórũ Coriéagagu petaãëgũãcüma meã penayaxu erü peeneẽ nixĩ. Rũ name nixĩ i nüxũ pengechaũgũ i guxũma i ngẽma duũxũgũ i Eaporudíturũ ixĩgũxũ. <sup>30</sup> Yerü nüma ga Eaporudítu rũ yema na poraãcü nawa napuracũxũ ga Cristuarũ puracü, rũ yemacèx wixguxũchi taèx nayu. Rũ ãücũmaxũwa nügũ nayexmaxẽẽ na pechicüü choxũ nangũxẽẽxũcèx.

### 3

#### *Ngẽma na Cristuxũ icuáxũ rũ ngẽma nixĩ i guxũãrũ yexera rümemaẽxũ*

<sup>1</sup> Rũ ñuxma Pa Chaueneëgũx, rũ chanaxwèxe i petaãëgũ erü tórũ Coriarũ duũxũgũ pixĩgũ. Rũ yema ore ga noxri pexcèx chaxümatũxũ rũ tama choxũ nawèxtümũ na wena pexcèx chanaxümatũxũ erü aixcũma pexũ name i ngẽma ore. <sup>2</sup> Rũ pegüna pedèux nüxna i ngẽma duũxũgũ i chixri maxèxũ rũ chixexũmaã pexũ ixucuxègũxũ! Rũ nümagü nixĩ i nüxũ yaxugüexũ rũ ngẽxguma tama yigü íwiechèxmüpèxechiraũgu, rũ taxucürüwama Tupanapèxewa time. <sup>3</sup> Natürũ yixema aixcũma Tupanapèxewa imexè, rũ yixema tixĩgũ. Rũ Tupanaxũ ticuèxüũgũ i Naãẽ i Üünexũãrũ ngũxẽẽmaã. Rũ tataãëgũ erü Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ tixĩgũ. Rũ tama tayaxögũ na ngẽma yigü íwiechèxmüpèxechiraũxũcèx Tupanapèxewa imexũ. <sup>4</sup> Rũ choma chi waxi nixĩ i guxũ i togüarũ yexera chayaxõxũ i ngẽma wiechèxmüpèxechiraũchiga. Rũ tataxu chima ya togue ya texé chauxrüũ yaxõxè i ngẽmachiga. <sup>5</sup> Yerü yexguma 8 ga ngunexũ chauétü yixĩgu ga na chabuxũ, rũ choxũ ínawiechèxmüpèxechiraũgũ, erü Yudíu chixĩ. Rũ Beyamítanũxũ chixĩ. Rũ chaunatü rũ chaué rũ Yudíugũ tixĩgũ, rũ ngẽmacèx i choma rũ Yudíuxũchi chixĩ. Rũ choma rũ Parichéuchirèx chixĩ, rũ pema nüxũ pecuèx rũ ngẽma Parichéugũ rũ meãma nanaxaure i Tupanaãrũ mugü ga Moíché ümatũxũ. <sup>6</sup> Rũ yema na meã chayanguxèẽchaũxũcèx ga yema mugü ga Moíché ümatũxũ, rũ yemacèx nawe chingèchigü ga yema duũxũgũ ga Ngechuchuaxũ yaxögũxũ. Rũ yema na aixcũma meã chanaxaurexũcèx ga yema mugü ga Moíché ümatũxũ, rũ yemacèx taxucürüwama texé chauchigaxũ tixu ga tama na chaxaurexũ. <sup>7</sup> Natürũ guxũma ga yema ũpa chauxcèx mexũ, rũ ñuxma rũ taxuwama choxũ name erü marü íchanatèx na Cristuaxũxĩcatama chayaxõxũcèx. <sup>8</sup> Rũ ñuxma na Ngechuchu ya Cristu ya chorü Corixũ na chacuáxũ, rũ chauxcèx rũ guxũma ga yema ũpa nagu chixũxũ rũ taxuwama name, erü ngẽma na Cristuxũ na chacuáxũ rũ guxũãrũ yexera narümemaẽ. Rũ guxũma ga yema mugü ga noxri nagu chixũxũ rũ marü nüxũ charũxo na Cristuwe charũxũxũcèx. Rũ chauxcèx rũ ñoma guxchirerũ nixĩ ga yema ũpa nagu chixũxũ ega Cristumaã nügũ chananguxgu. <sup>9</sup> Rũ yemaãcü nüxũ charũxo ga guxũma nagagu ga yema na Cristuarũ duũxũ na chĩxũcèx. Rũ ñuxma rũ Tupanapèxewa chame erü Cristuaxũ chayaxõ. Rũ tama

ngēma na chamecūmaxūcèx rü éxna mugü chaxaurexūcèx nixī na chamexū i napēxewa. Natürü ngēma na Cristuaxū chayaxōxūcèx nixī i nügücèx choxū namexēēxū ya Tupana. <sup>10-11</sup> Rū ngēma ñuxma chanaxwèxexū nixī na aixcūma Cristuxū chacuáxū rü chowa na nangēxmaxū i ngēma pora ga wena Cristuxū írüdaxēēxū i ñuxma nūxū ngēxmaxū. Rū yema ngúxū na yangexū ga nūma rü na nayuxū rü ngēxgumarūūtama chanaxwèxe i íchamemare na naxcèx ngúxū chingexū rü naxcèx chayuxū na yixcama choma rü ta yuwa ícharüdxūcèx.

*Pauru naxcèx nadau na Cristucèx namaxūxū ñuxmatáta Tupanax- ūtawa nangu*

<sup>12</sup> Rū ñuxma na ngēma ñachaxū pemaã rü tama chanaxwèxe i nagu perüxīnūē na guxūxū chacuáxū i Cristuchiga, rü éxna guxūwama na chamexū. Natürü guxū i ngunexūgu rü naxcèx chadauama na Ngechuchu ya Cristuarü ngúchaū na chaxūxūcèx, yerü yemacèx nixī ga nūma ga chauxcèx nadauxū ga noxrix. <sup>13</sup> Pa Chaueneēgūx, pemaã nūxū chixu rü chomatama meãma nūxū chacuèx rü ñuxma rü ta tautama nawa changu i ngēma naxcèx chadauxū. Natürü i ñuxma rü marü nūxū icharüngūma i guxūma ga yema noxri nagu chixūxū. Rū ñuxma rü chaugü chaporaxēē na aixcūma Cristucèx na chamaxūxū na nawa changuxūcèx i ngēma maxū i chopēxewaama ngēxmaxū. <sup>14</sup> Rū ngēmacèx i ñuxma rü naxcèx chadau na aixcūma Cristucèx chamaxūxū ñuxmatáta Tupanaxūtawa changu. Erü chanayauxchaū i ngēma āmare i nūma daxūguxū i naānewa naxcèx taxcèx nangemaxū i yixema na Ngechuchu ya Cristuarü duūxūgū ixīgūxū. <sup>15</sup> Rū guxāma i yixema na aixcūma Cristuaxū yaxōgūxū, rü name nixī i ngēmaācū nagu tarūxīnūē. Natürü ngēxguma chi texé i petanūwa toguama tarūxīnūgu, rü Tupana tá tūxū nūxū nacuèxēē i ngēma nūma nanaxwèxexū na nūxū tacuáxū. <sup>16</sup> Rū ngēma inaxwèxexū nixī na aixcūma naga ixīnūēechaxū rü meãma nagu ixīxū i ngēma ore i marü nūxū icuáxū. <sup>17</sup> Pa Chaueneēgūx, chanaxwèxe i chauxrūū nagu pexī i ngēma pexū nūxū chadauxēēxū na namexū. ¡Rū penangugü na ñuxācū meã namaxēxū i ngēma togü i duūxūgü i toma tamaxēxūācūma maxēxū! <sup>18</sup> Rū marü muēxpūxcūna pemaã nūxū chixu, rü ñuxma rü changechaūācūma rü chaxauxācūma wena pemaã nūxū chixu rü nangēxma i muxūma i duūxūgü i Cristuarü uwanürūūācūma maxēxū. Rū nūmagü rü tama nūxū nacuèxgūchaū na Cristu curuchagu naxcèx yuxū. <sup>19</sup> Natürü ngēma duūxūgü rü tá dūxwa Tupana nanapoxcue. Rū ngēma naxūneārü ngúchaū nixī i namaã natupanaāxū. Rū woo nūxū nacuèxchirēx na wūxi i āne na yīxū i ngēma chixexū natürü namaã nataāēgūama. Rū ñoma i naāneārü ngēmaxūguxicatama narūxīnūē. <sup>20</sup> Natürü i yixema rü daxūguxū i naānewa tūxū nangēxma i tachica. Rū ítananguxēē na daxūguxū i naānewa taxcèx ne naxūxū ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü Maxēxēēruū. <sup>21</sup> Rū ñaã taxūne i yuxwèxexū rü nūma ya Cristu tá nanaxūchicūū na naxūne i mexēchixūrūū yīxūcèx. Rū ngēma norü pora i namaã guxūētūwa nangēxmaxū, rü ngēmamaātama tá nanaxūchicūū i taxūne na noxrürūū yīxūcèx.

## 4

*Ñuxma na tórü Coriarü ixīgūxū rü name nixī na guxūguma namaã itaāēgūxū*

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgūx, rü pexū changechaxū rü poraācū pexū íchayadauxchaxū. Rū ngēma pemaã nūxū chixuxūrūū chanaxwèxe i meã tórü Coricèx pemaxē erü pema nixī i chorü taāē rü chorü āmare i Tupana choxna āxū pixīgūxū. <sup>2</sup> Rū nūxū chacèèxū i taeyèxgü i Ebódia rü Chitique na nügūmaã nangūxmūēxūcèx, erü nūmagü rü tórü Corixacügü nixīgü. <sup>3</sup> Rū cumax, Pa Chomücü ya Mecü i Wūxigu Tupanaārü Puracūwa Chomaã Puracücūx, rü cuxna naxcèx chaca na nūxū curüngūxēēxūcèx i ngēma taxre i taeyèxgü, erü nūmagü rü wūxigu chomaã rü Cremetemaã rü ngēma togü i chomücügü i Tupanaārü poperawa marü ngoxégagūxūmaã napuracüe i Tupanaārü orearü uwa. <sup>4</sup> Rū ñuxma na tórü Coriarü pixīgūxū, Pa Chaueneēgūx, rü name nixī i guxūguma namaã petaāēgü. Rū wena pemaã

nüxũ chixu, rü ꞑpetaãgũ! <sup>5</sup> Rü chanaxwèxe i meã pemaxê na guxũma i duũxũgũ pexũ nacuèxgũxũcèx na aixcũma mexũ i duũxũgũ na pixĩgũxũ. ꞑRü nüxna pecuèxãchie na tórũ Cori rü paxa tá nataeguxũ na núma naxũxũ! <sup>6</sup> ꞑRü taxucèxma penaxĩxãchiãgũ! ꞑRü Tupanamaã nüxũ pixu i perũ yumũxèwa i guxũma i tacũ i pexũ ngupetũxũ! ꞑRü naxcèx ípeca rü moxê nüxna pexã! <sup>7</sup> Rü ngẽmaãcü i nüma ya Tupana rü tá pexũ nataãxèẽ namaã i wüxi i taãe i mexèchixũ i guxũma i taãe i nüxũ icuáxũãrũ yexera mexèchixũ. Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ pixĩgũxũ, rü ngẽma taãe i Tupana pexna ãxũ rü tá nüxna pexũ ínapoxũ i ngẽma chixexũ i nagu perũxĩnũèchaxũ.

*Name nixĩ i nagu tarũxĩnũe i guxũma i tacũ i aixcũma mexũ ixĩxũ*

<sup>8</sup> Rü ñuxma Pa Chaueneègũx, rü name nixĩ i nagu perũxĩnũe i guxũma i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ, rü guxũma i ngẽma nacũma i taxucũrũwama texé chixri nachiga idexaxũ. Rü name nixĩ i nagu perũxĩnũe i guxũma i ngẽma ore i aixcũma meã iwéxũ rü guxũma i ngẽma Tupanapèxewa mexũ, rü guxũma i ngẽma mexũ i duũxũgũ namaã taãexũ, rü guxũma i ngẽma mexũ i Tupanaxũ naxcèx icuèxũxũgũxũ. Rü name nixĩ i ngẽmagu perũxĩnũe. <sup>9</sup> Rü chanaxwèxe i aixcũma penaxũ i ngẽma pexũ changúexèèxũ, rü ngẽma pexũ namaã chixucũxègũxũ, rü ngẽma chauxũtawã nüxũ pexĩnũèxũ, rü ngẽma chauxũtawã nüxũ pedauxũ na chanaxũxũ. Rü ngẽxguma ngẽmaãcü pemaxègu rü pemaã tá inarũxãũx ya Tupana ya tamaã irũngũxmücũ rü tũxũ taãexèècü.

*Yema PiripucũĀx ga yaxõgũxũ rü dũerumaã Pauruxũ narũngũxèègũ*

<sup>10</sup> Rü ñuxma na chorũ Coriarũ chiĩxũ, rü porãcü chataãe erũ wenaxãrũ choxna pecuèxãchie rü choxũ perũngũxèè. Rü choma nüxũ chacuèx rü pema rü guxũguma choxũ perũngũxèèchaxũ, natũrũ taguma pexũ natauxcha ga na penaxũxũ ga yema. <sup>11</sup> Rü tama ngẽma na tacũ choxũ taxuxũcèx nixĩ i pemaã nüxũ chixuxũ i ngẽmachiga. Erũ choma rü marũ chomaã nixũ na namaã chataãexũ i ngẽma choxũ ngẽxmaxũ. <sup>12</sup> Rü nüxũ chacuèx na ñuxãcü na yĩĩxũ ega guxũ choxũ taxugux, rü nüxũ chacuèx na ñuxãcü na yĩĩxũ ega choxũ namuxũchixgu. Rü marũ chomaã nixũ na namaã chataãexũ i ngẽma choxũ ngẽxmaxũ woo changaxpütũwegu, rü èxna woo chataiyaxgu, rü èxna woo choxũ namuxũchixgu rü èxna woo choxũ natauxguma. <sup>13</sup> Rü Cristu nixĩ ya choxũ poraxèècü, rü ngẽmacèx chomaã nanguxũ na chanaxũxũ i guxũma i ngẽma Tupana naxwèxexũ na chanaxũxũ. <sup>14</sup> Natũrũ ga pema rü wüxi ga mexũ choxũ pexũgũ ga yexguma guxchaxũwa chayexmagu rü choxũ perũngũxèè. <sup>15</sup> Rü pema, Pa Yaxõgũxũ i PiripucũĀx, rü meãma nüxũ pecuèx rü yexguma noxri Machedóniããnewa nüxũ chixuxgu ga Tupanaãrũ ore, rü yexguma yéma íchaxũxũgu, rü pexicatama nixĩ ga ãmare choxna pexãxũ naxcèx ga yema ngũxèè ga chauxũtawã peyaxuxũ. <sup>16</sup> Rü yexguma Techarónicaarũ ããnewa chayexmayane, rü pema rü yéma chauxcèx penamugũ ga perũ ãmare na choxũ perũngũxèègũxũcèx. Rü tama nixĩ ga yexgumaríca choxũ perũngũxèèxũ. <sup>17</sup> Rü woo perũ ãmaremaã chataãe, natũrũ yexeraãcü chataãe erũ ngẽma choxũ na perũngũxèègũxũcèx rü Tupana tá ãmare pexna naxã. <sup>18</sup> Rü ñuxma rü marũ choxũ nangèxma i guxũma i tacũ i chanaxwèxexũ, rü aixcũma ngẽmaãrũ yexera choxũ nangèxma. Rü ñuxma na Epaporudítu núma nangexũ i perũ ãmare, rü taxuũma choxũ nataxu. Rü ngẽma perũ ãmare i chauxcèx núma pemuxũ, rü Tupanapèxewa rü ñoma wüxi i pumara i yixixũrũxũ nixĩ, rü nüma rü porãcü namaã nataãe. <sup>19</sup> Rü ngẽmacèx ya chorũ Tupana rü norũ ngẽmaxũgũ i mexèchixũwa tá pexna nanaxã i guxũma i tacũ i pexũ taxuxũ. Rü ngẽmaãcü tá nanaxũ erũ Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ pixĩgũ. <sup>20</sup> Rü name nixĩ i guxũguma nüxũ ticuèxũgũ ya Tanatũ ya Tupana. Rü ngẽmaãcü yĩ.

*Pauru nanaguxèè ga norũ popera rü wenaxãrũ yema duũxũgũxũ narũmoxè*

<sup>21</sup> Rü chanaxwèxe i chauégagu nüxũ perũmoxègũ i guxũma i taeneègũ i Ngechuchu ya Cristuaxũ yaxõgũxũ. Rü ngẽxgumarũũ ta pexũ narũmoxègũ i ngẽma taeneègũ i chauxũtawã ngẽxmagũxũ. <sup>22</sup> Rü ngẽxgumarũũ ta pexũ narũmoxègũ i guxũma i taeneègũ

i núma Dumawa ngẽxmagüxũ. Rü ngẽma yexera pexũ rümoxẽgüxũ rü ngẽma nixĩ i taeneẽgü i Dumaãrũ ãẽxgacü ya tacüxũ-tawa puracüexũ. <sup>23</sup> Rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexũ narüngüxẽẽ i guxãma i pemax. Rü ngẽmaãcü yĩ.

Rü nuãma pexna,  
Pauru



## POPERA GA COROCHAWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

*Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Corochawa yexmagŭxŭ*

1-2 Pa Chaueneēgŭ ya Corochaarŭ Īānewa Ngēxmagŭxex, choma i Pauru rü wŭxigu namaā i taeneē i Timutéu nixī i pexcēx tanaxŭmatŭxŭ i ñaā popera. Rü choxŭ nixī ga Tupana ga inamuāchixŭ na guxŭwama nüxŭ chixuchigŭxŭcēx i Ngechuchu ya Cristuarŭ ore. Rü pexcēx chanaxŭmatŭ i guxāma i pema ya chaueneēgŭ ya aixcŭma Tupanaārŭ duŭxŭgŭ ixīgŭxe ya Cristuaxŭ yaxōgŭxe. Rü chanaxwēxe i Tanatŭ ya Tupana pexŭ narŭngŭxēē na meā pegŭmaā pemaxēxŭcēx rü petaāēgŭxŭcēx.

*Pauru rü yema yaxōgŭxŭcēx nayumŭxē*

3 Rü guxŭguma i ngēxguma pexcēx tayumŭxēgŭgu, rü moxē nüxna taxā ya Tupana ya Nanatŭ ya tŕrŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu. 4 Rü ngēmaācŭ tanaxŭ erŭ marŭ nüxŭ tacuāchiga na ñuxācŭ aixcŭma meā Ngechuchu ya Cristuaxŭ peyaxōgŭxŭ, rü aixcŭma nüxŭ pengechaŭgŭxŭ i guxŭma i ngēma duŭxŭgŭ i Tupanaārŭ ixīgŭxŭ. 5 Rü nüxŭ tacuēxgŭ na ngēmaācŭ meā Tupanapēxewa pemaxēxŭ erŭ penayauxgŭchaŭ i ngēma mexŭgŭ i Tupana pexŭ namaā nguxŭxŭ i daxŭguxŭ i naānewa. Rü ñuxma rü meā ípenanguxēē na penayauxgŭxŭcēx i ngēma mexŭgŭ yerŭ marŭ nüxŭ pexŭnŭē ga Tupanaārŭ ore i mexŭ i aixcŭma ixīxŭ. 6 Rü ngēmatama ore i mexŭ ga pexŭtawa nguxŭ, rü guxŭwama nangu i ñuxmax. Rü guxŭwama ningŭchigŭ rü duŭxŭgŭarŭ maxŭxŭ naxŭchicŭŭ, yema perŭ maxŭxŭ na naxŭchicŭŭxŭrŭŭ ga yexguma nüxŭ pexŭnŭēgu rü nüxŭ pecuēxgŭgu na ñuxācŭ Tupana aixcŭma pexŭ na ngechaŭxŭ rü pexŭ rŭngŭxēēchaŭxŭ. 7 Rü ngēma ore i mexŭ nixī ga pexŭ nangŭxēēxŭ ga Epáparu ya tomŭcŭ ya nüxŭ tangechaŭgŭcŭ ya wŭxigu tomaā Tupanaārŭ orewa puracŭcŭ. Nŭma rü Cristuarŭ puracŭtanŭxŭ ya mecŭ nixī, rü nŭma nixī i tochicŭŭ pexŭ nangŭxēēxŭ. 8 Rü nŭma ya Epáparu nixī i tomaā nüxŭ yaxuxŭ i pechiga na ñuxācŭ Tupanaāē i Ūñexŭārŭ ngŭxēēmaā choxŭ pengechaŭgŭxŭ. 9 Rü ngēmacēx i toma ga noxritama pexŭ tacuāchigagu, rü taguma nüxŭ itayarŭngŭmaē na pexcēx tayumŭxēgŭxŭ. Rü guxŭguma Tupanana naxcēx tacagŭ na meā pexŭ nüxŭ nacuēxēēxŭcēx i ngēma nŭma nanaxwēxexŭ na penaxŭxŭ. Rü nüxna naxcēx tacagŭ na pexna naxāāxŭcēx i nagŭxŭraŭxŭ i cuēx i Naāē i Ūñexŭwa ne ŭxŭ. 10 Rü nüxna naxcēx tacagŭ na meā tŕrŭ Cori naxwēxexŭācŭma na pemaxēxŭcēx rü guxŭguma penaxŭxŭcēx i ngēma nŭma nanaxwēxexŭ. Rü nüxna naxcēx tacagŭ na pexŭ natauxchaxēēāxŭcēx na togŭxŭ perŭngŭxēēgŭxŭcēx rü guxŭ i ngunexŭgu yexeraācŭ Tupanaxŭ pecuāxŭcēx. 11 Rü nüxna naxcēx tacagŭ na norŭ pora i mexēchixŭmaā pexŭ naporaexēēxŭcēx, na namaā peporaexŭcēx i guxŭma i guxchaxŭgŭ rü yaxna namaā pexŭnŭēxŭcēx. 12 Rü ñuxŭchi tanaxwēxe i taāēācŭma Tanatŭ ya Tupanana moxē pexā, erŭ nŭma pexŭ nimexēēgŭ na pema rü ta penayauxgŭxŭcēx i ngēma mexŭgŭ i naxŭtawa ngēxmagŭxŭ i nŭma tá nüxna naxāxŭ i ngēma duŭxŭgŭ i noxrŭ ixīgŭxŭ. 13 Yerŭ nŭma ga Tupana rü marŭ Chatanámēxēwa tŭxŭ ínanguxŭxēē rü Nane ya nüxŭ nangechaŭcŭmēxēwa tŭxŭ nangēxmagŭxēē. 14 Rü guma Nanegagu nixī ga tŭxŭ namaxēxēēxŭ rü tŭxŭ nüxŭ nangechaŭxŭ ga tŕrŭ pecadugŭ.

*Rü yexguma pecaducēx nayuxgu ga Cristu rü Tupana nügŭmaā nanangŭxmŭēxēē ga duŭxŭgŭ*

15 Taguma texé Tupanaxŭ tadau, natŭrŭ nŭma rü nŭma nanamu ga Nane na duŭxŭgŭ nüxŭ daugŭxŭcēx rü nüxŭ nacuēxgŭxŭcēx na ñuxācŭ na yīxŭ i nŭma ya Tupana. Rü naxŭpa ga guxŭma ga tacŭ i ñuxma ngēxmaxŭ, rü nüxŭra marŭ nayexma ga Tupana

Nane. <sup>16</sup> Rū Nanexŭ nixī ga namuxŭ ga Tupana na naxüāxŭcèx ga guxŭma i tacü i ñuxma ngēxmaxŭ i daxŭguxŭ i naānewa rü ñoma i naānewa, rü guxŭma i ngēma nüxŭ idauxŭ rü ngēma tama nüxŭ idauxŭ. Rū yemaācü nanaxŭ ga guxŭma ga norü orearü ngeruŭgü i daxŭcŭāxârü āēxgacŭgü rü guxŭma ga ngoxogŭarü āēxgacŭgü. Rū yemaācü nanaxŭ ga guxŭma na nüxŭ yacuèxŭgŭxŭcèx. <sup>17</sup> Rū naxŭpa i guxŭma i tacü i ñuxma ngēxmaxŭ, rü Cristu rü marü nüxŭira nayexma. Rū nagagu nixī i meā inanuxŭ i guxŭma erü nüma nixī i namaā inacuáxŭ. <sup>18</sup> Rū nüma ya Cristu rü naēru nixī i guxŭma i ngēma yaxōgŭxŭ. Rū nüma nixī ga naxüāxŭ rü nüxna naxāāxŭ ga maxŭ. Rū nüma nixī ga nüxŭira yuwa ínadxŭ na guxŭārü āēxgacŭ yīxŭcèx. <sup>19</sup> Rū Cristu rü Tupanaxŭchi nixī, yerü yemaācü nanaxwèxe ga Tupana. <sup>20</sup> Rū Tupana rü ñoma ga naānewa nanamu ga Cristu na curuchagu pecaducèx nayuxŭcèx. Rū yemaācü nixī ga Tupana nŭgŭmaā nangŭxmŭēxŭ ga guxŭma i ñoma i naānewa ngēxmaxŭ rü guxŭma i daxŭguxŭ i naānewa ngēxmaxŭ. Rū yemaācü nanaxŭ ga Tupana yerü yemaācü nanaxwèxe. <sup>21</sup> Rū pema ga ũpa rü tama Tupanamŭcŭgŭ pixŭgŭ yerü naxchi pexaie nagagu ga perü chixexŭ ga nagu perŭxŭnŭexŭ rü pexŭxŭ. <sup>22</sup> Natŭrŭ i ñuxma ya Tupana rü nŭgŭmaā pexŭ narŭngŭxmŭēxŭ na namŭcŭgŭ i mexŭ pixŭgŭxŭcèx. Rū yemaācü nanaxŭ ga Tupana ga yexguma Cristu duŭxŭxŭ ixŭxgu rü curuchawa ngŭxŭ yangexgu rü yexma nayuxgu. Rū yemaācü nayu ga Cristu na nŭgŭxŭtawā pexŭ nagagŭxŭcèx rü napēxewa pimexŭcèx rü nataxuxŭcèx i perü chixexŭ. <sup>23</sup> Natŭrŭ ngema na pengugŭxŭcèx, rü penaxwèxe na guxŭguma mea peyaxōgŭxŭ rü meā naga pexŭnŭexŭ rü taguma nüxŭ perŭxoexŭ i ngēma norü ore i mexŭ ga marü nüxŭ pexŭnŭexŭ. Rū ngematama ore nixī i ñuxma nüxŭ yaxugŭexŭ i gŭxŭ i naanewa.

*Tupana rü Pauruxŭ namu na guxŭma ga yaxōgŭxŭxŭ nangŭxŭēxŭcèx*

<sup>24</sup> Rū ñuxma na woo pexcèx ngŭxŭ chingexŭ rü chataāē erü nüxŭ chacuèx rü ñāā chaxunemaā choma rü ta chayanguxēē ga yema ngŭxŭ ga Cristu ingexŭ naxcèx i norü duŭxŭgŭ i yaxōgŭxŭ. <sup>25</sup> Rū ñuxma ya Tupana rü choxŭ namu na nüxŭ charŭngŭxŭēxŭcèx i guxŭma i ngēma norü duŭxŭgŭ i yaxōgŭxŭ. Rū perü mexŭcèx nixī i choxŭ namuxŭ na guxŭwama meā nüxŭ chixuxŭcèx i norü ore. <sup>26-27</sup> Rū ngēma Tupanaārŭ ore rü ñanagŭrŭ:

“Rū Cristu rü pewa nangēxma i ñuxmax, rü nagaguxicatama nixī i pexŭ nangēxmaxŭ i pechica i daxŭguxŭ i naānewa i ngextā ínamexēchixŭwā”, ñanagŭrŭ. Rū yema nuxcŭmaŭgŭxŭ ga duŭxŭgŭ rü tama nüxŭ nacuèxgŭ ga yemachiga, natŭrŭ ñuxma ya Tupana rü norü duŭxŭgŭxŭ nüxŭ nacuèxēē. Erü nüma ya Tupana rü norü duŭxŭgŭxŭ nüxŭ nadauxēēchaŭ na ñuxācü poraācü pexŭ nangechaŭxŭ rü pexŭ nangŭxŭēxŭ i guxāma i pema i tama Yudŭgŭ ixŭgŭxe. Rū ñuxma i pema na woo tama Yudŭgŭ pixŭgŭxŭ, natŭrŭ pema rü ta pexŭ nangēxma i pechica i daxŭguxŭ i naānewa erü Cristuaxŭ peyaxōgŭ. <sup>28</sup> Rū ñuxma i toma rü Cristuchigaxŭ nixī i tixuxŭ. Rū ngema ore i Tupanaārŭ cuèx nawa ngexmaxŭmaā nixī i guxŭma i duŭxŭgŭxŭ tixucŭxēgŭxŭ rü tanangŭexŭēxŭ na ngemaācü ngearŭ chixexŭāxŭ Cristuxŭtawā tagagŭxŭ. <sup>29</sup> Rū ngēmatama puracŭ nixī i nawa poraācüxŭchima chapuracŭamaxŭ woo tacü rü guxchaxŭ chauxcèx ínguxgu. Rū guxŭma i ngēma pora i Cristu choxna āxŭ i chowa ngēxmaxŭ nixī i choxŭ poraxēxŭ na chanaxŭamaxŭcèx i ngēma puracŭ.

## 2

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgŭx, chanaxwèxe i nüxŭ pecuèx na ñuxācü poraācü pexcèx chapuracŭxŭ. Rū ngēxgumarŭŭ ta chanaxwèxe i nüxŭ pecuèx na ñuxācü poraācü chapuracŭxŭ naxcèx i ngēma taeneēgŭ i Laodichéaarŭ íānewa ngēxmagŭxŭ rü guxŭma i petanŭxŭgŭ i taguma choxŭ daugŭxŭ. <sup>2</sup> Rū ngēmaācü poraācüxŭchima chapuracŭ na nüxŭ rü ta chanangŭchaŭxŭēxŭcèx. Erü chanaxwèxe i guxŭma aixcŭma nŭgŭ nangechaŭgŭ rü nüxŭ nangēxma i ngēma mexŭ i cuèx i aixcŭma ixŭxŭ. Rū ngēmaācü tá meāma nüxŭ

nacuèxgü ga yema noxri Tupanaxĩcatama nüxü cuáxü. Rü yima rü Cristutama nixĩ. <sup>3</sup> Rü nüma nixĩ i nüxü nangëxmaxü i guxüma i cuèx i aixcüma mexü. Rü nüma nixĩ i taxcèx nangoxëãxü i Tupanachiga. <sup>4</sup> Rü pemaã nüxü chixu i ngëma ore erü tama chanaxwèxe na texé pexü womüxëëgüxü namaã i tacü rü ore i chixexüwa pexü gagüxü. <sup>5</sup> Rü woo na tama ngema petanüwa changëxmaxü, natürü chauãëwa rü poraãcü pegu charüxĩnü. Rü wüxi i chorü taãë nixĩ na nüxü chacuáxü na ñuxãcü meã pegü ipinuxü na meã pegümaã ipecuáxüçèx rü ñuxãcü tama nüxü perüxoexü na Cristuaxü peyaxögüxü.

*Ñuxma na Cristuarü ixīgüxü rü ngexwacaxüxü i maxü tüxü nangëxma*

<sup>6</sup> Rü pema ga noxri rü meãma tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxü peyaxügü. Rü ñuxma rü yema noxri meãma na penayauxgüxürü rü name nixĩ i guxüguma nüxna penaxã i perü maxü na nüma pexü namaã inacuáxüçèx. <sup>7</sup> Rü wüxi i nanetü nanaxwèxe i naxchúmèxã na nataixüçèx rü na namaxüxüçèx. Rü ngëxgumarü ta i pema rü penaxwèxe na meã Cristuna peyaxüxgüxü na meã nawa piyaetanüxüçèx rü meã naxcèx pemaxëxüçèx rü meã nüxü peyaxögüamaxüçèx yema noxri Epáparu pexü ngüexëëgurüü. Rü name nixĩ i guxüguma Tupanana moxë pexã. <sup>8-9</sup> ;Rü naxcèx pexuãëgü i ngëma duüxügü i pexü womüxëëgüchaüxü! Rü tama name i nüxü iperüxĩnüë i ngëma norü ore i tama aixcüma ixixü rü taxuwama mexü. Erü ngëma duüxügü rü pexü nangüexëëchaü na nagu pexixüçèx i ngëma nacümagü ga nuxcümaügüxü ga duüxügü nagu ixü. Rü ñoma i naãneärü nguxëëtaegü nixĩ i inaxĩnüëxü. Rü tama aixcüma Cristuchiga nixĩ i ngëma pexü nangüexëëxü. Rü name nixĩ i nüxna pixīgachi i guxüma i ngëma nguxëëtaeruügü i chixexügü rü Cristuwe perüxĩ. Erü Cristu rü Tupanaxüchi nixĩ rü guxüma i Tupanaärü pora rü Cristuwa nangëxma. <sup>10</sup> Rü ñuxmax, rü Tupanaärü maxü rü norü pora rü aixcüma pewa nangëxma erü namëxwa pengëxmagü ya Cristu ya namaã icuácü i guxüma i daxüçüãxãrü ãëxgacügü rü guxüma i ngoxogüarü ãëxgacügü. <sup>11</sup> Rü ngëma Yudíugü rü nügü ínawiechëxmüpëxechiraügü na Tupanapëxewa yamexüçèx. Natürü ngëxguma Cristuaxü yaxögügu rü tama ngëmaãcü tamaã nanaxü ya Cristu na imexüçèx. Erü nüma ya Cristu rü tórü maxüwa napuracü rü tüxü ínanguxüxëë nawa i taxüneärü ngüchaügü. Rü ngëmaãcü nixĩ i tüxü yamexëëxü na Tupanapëxewa imexüçèx. <sup>12</sup> Rü yexguma ípebaiügu, rü Cristu na itáxürüü yexma natëx ga yema nuxcümaüxü ga perü maxü. Rü yema Cristu na írüdaxürüü rü pema rü ta penayaxu i maxü i ngexwacaxüxü, yerü peyaxögü na Tupana norü poramaã Cristuxü írüdaxëëxü. <sup>13</sup> Rü üpa ga pema rü tama aixcüma pexü nayexma ga maxü i taguma gúxü yerü pepecaduãxgü rü pexeneärü ngüchaü pexügü. Natürü i ñuxma rü Cristuxü namaxëëxürüü pexü namaxëëë ya Tupana erü Cristuarü duüxügü pixīgü. Rü Tupana rü marü Cristugagu tüxü nüxü nangechaü ga guxüma ga tórü pecadugü. <sup>14</sup> Rü noxri rü tachixe yerü tama aixcüma naga taxĩnüë ga yema mugü ga Moíché tüxna äxü, rü tórü pecadugü rü yuwa tüxü nagagü. Natürü ga Cristu rü curuchagu tórü pecaducèx nayu, rü yemaãcü Tupana tüxü nayangutanüxëë ga yema tórü pecadugü. <sup>15</sup> Rü yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu, rü yexguma nixĩ ga Chatanáxü naporamaëxü ga Tupana. Rü yexguma nixĩ ga guxü ga duüxügüpëxewa Chatanáxü naxãnexëëxü ñoma wüxi i churaragüarü ãëxgacü i norü uwanü i nüxü naporamaëxüxü naxãnexëëxürüü.

*Name nixĩ i naxcèx tadaugü i ngëma mexügü i daxügüxü i naãnewa ngëxmagüxü*

<sup>16</sup> Rü ñuxma rü taxucèxma tüxcüü pexü nixu i ngëma Yudíugü ega woo tama naxrüü penaxüxgux. Nümagü rü ñuxre i õnagüxicatama nangõxgü, rü ñuxre i axeüxĩcatama nixaxgü, rü ñuxre i petaarü ngunexügü naxauregü na ngëmaãcü Tupanaxü yacuëxüügüxüçèx. Rü nangëxma i norü peta i gucü ya taunecügu Tupanacèx naxauregüxü rü togü i petagü i gucü ya tauemacügu naxauregüxü. Rü nüxü nangëxma i nacümagü na ñuxãcü ngüxchigaarü ngunexügü naxauregüxü. <sup>17</sup> Rü aixcüma yema nuxcümaügüxü ga Yudíugü rü nanaxauregü ga yema nacümagü yerü ga Cristu rü

tauta ínangu ga yexguma. Natürü i ñuxma rü marü ínangu ya Cristu rü tórü peca-  
ducèx nayu. Rü ñuxma rü name nixī na naga ixīnūèxū rü tama nagu ixīxū i ngēma  
nuxcūmaūgūxū i nacūmagü. <sup>18</sup> Rü tātáma naga pexīnūē i ngēma duūxūgü i nūxū ixugūxū  
na ipeyarūtauxexū ega tama daxūcūāx i orearü ngeruūgūxū picuèxūūgūgu! Nūmagü  
rü tama nūgü nicuèxūūgūneta rü nūgü nixugü na yangoxetūgūxū. Rü noxrütama  
cuèxmaāmare nūgü nicuèxūūgü. <sup>19</sup> Natürü i nūmagü rü tama aixcūma naga naxīnūē ya  
yima taeru ixīcū ya Cristu ya tūxū poraexēēcū rü tūxū iyaetanūxēēcū i tórü ōwa i guxāma  
i yixema i norü duūxūgü ixīgūxe. Rü nūma ya Cristu nixī i wūxigu tūxū naxīnūēxēēxū  
i wūxichigü i yixema ngēma Tupana naxwèxexūrū. <sup>20</sup> Rü yexguma nayuxgu ga Cristu  
rü yexma nayu ga nuxcūmaūxū ga perü maxū, rü yexma nayarūxo ga guxūma ga  
nuxcūmaūgūxū ga pecūmagü i ñoma i naānecūāx i duūxūgü nagu rüxīnūèxū. Rü ngēmacèx  
i ñuxmax çrū tūxcūū nixī i ñoma i naānecūāx maxēxūrū nagu pemaxēxū i pemax, rü  
tūxcūū nixī i ngēma Yudiugücūmagu pexīxū? <sup>21</sup> Rü nūmagü i Yudiugü rü nūxū nixugüe rü  
ñanagürügü:

“Tama name i nūxū quingōgü i ngēā, rü tama name i cunangōx i yea, rü tama  
name i cunayaxu i ngēma”, ñanagürügü. <sup>22</sup> Natürü guxūma i ngēma nacūmagü rü  
paxa tá inayarūxo erü duūxūgüarü nixīgü. Rü ngēma pexū namuxū rü duūxūgüarü  
mugūmare nixī. Rü ngēma pexū nangúexēēxū rü duūxūgüarü nguxēētaemare nixī. <sup>23</sup> Rü  
guxūma i ngēma pexū namuxū rü pexcèx namexcūraxū erü pexū naxucuxēgü na tacü  
pexauregūxūcèx, rü tama pegü picuèxūūgūxūcèx, rü meā pexenemaā ipecuèxgūxūcèx.  
Natürü guxūma i ngēma mugü rü tama aixcūma pexū narüngūxēē na nūxū perüxoexūcèx  
i pexeneärü ngúchaūgü.

### 3

<sup>1</sup> Rü ñuxma i pemax, rü Cristu wena maxūxūrū rü pexū nangēxma i maxū i  
ngexwacaxūxū. Rü ngēmacèx name nixī i naxcèx pedau i ngēma mexūgü i daxūguxū  
i naānewa ngēxmaxū i ngextá Cristu rü Tupanaärü tūgūnecūwawa írütōxūwa rü namaā  
āēxgacü íyīxūwa. <sup>2</sup> Rü name nixī i guxūguma nagu perüxīnūē i ngēma daxūguxū i  
naānewa ngēxmaxū i ngemaxūgü rü tama i ngēma ñoma i naānewa ngēxmaxū. <sup>3</sup> Yerü  
yexguma nayuxgu ga Cristu rü yexma nayu ta ga nuxcūmaūxū ga perü maxū. Rü  
ñuxma rü pexū nangēxma i perü maxū i ngexwacaxūxū erü Cristutanūxū pixīgü rü  
Tupanamēxēwa pengēxmagü. <sup>4</sup> Rü nūmatama ya Cristu nixī i pexū namaxēxēēxū. Rü  
ngēxguma wena nūma nangoxgu, rü namaā tá pengōe, rü naxrūū tá pimexēchi.

*Marü nūxū tarūxo i nuxcūmaūxū i tacūma i chixexūgü rü tanayaxu i ngexwacaxūxū i tórü  
maxū*

<sup>5</sup> Rü ñuxma rü name nixī i nūxū perüxoe i guxūma i ñoma i naāneärü chixexū i pewa  
ngēxmaxū. Rü tama name i pemēxna naī i ngemaā pemaxē, rü tama name i petena  
naī ya yatūmaā pemaxē. Rü tama name i penaxū i pexeneärü ngúchaū rü bai i nagu  
perüxīnūēmare. Rü tama name i pexū nangúchaū i tacü rü to i chixexūgü. Rü tama  
name i pegūnaxīcatama penanuxuchigūchaū i guxūma i ngēmaxūgü, erü yixema ngēma  
nacūma tūxū ngēxmaxē rü dūxwa namaā tatupanaāx. <sup>6</sup> Rü guxūma i ngēma chixexūgücèx  
tá nixī i Tupana napoxcuxū i ngēma duūxūgü i ngēmaācū maxēxū rü tama naga  
īnūēchaūxū. <sup>7</sup> Rü pema ga ūpa rü penaxū ga yema chixexūgü, rü yemaācū pemaxē.  
<sup>8</sup> Natürü i ñuxma rü name nixī i nūxū perüxoe i guxūma i ngēma na pegūchi pexaīexū,  
rü pegūmaā penuēxū, rü chixri pemaxēxū, rü pegūmaā peguxchigagūxū, rü guxūma i  
ngēma chixexū i dexa i nūxū pixuxū. <sup>9</sup> Rü tama name i pegūmaā pidorae, erü marü  
īpenatèx ga nuxcūmaūxū ga pecūma rü guxūma ga yema chixexūgü ga ūpa pexūgūxū.  
<sup>10</sup> Rü ñuxma rü marü penayaxu i ngexwacaxūxū i perü maxū rü ngexwacaxūxū i  
duūxūgü pixīgü. Rü guxū i ngunexūgu rü Tupana pexū ningexwacaxūxēēchigü na  
yexeraācū pimexūcèx naxrūū rü yexeraācū nūxū na pecuèxgūxūcèx ya Tanatü ya

Tupana ya maxū tūxna ācū. <sup>11</sup> Rū ñuxma rū Tupanacèx rū nūetama nixī ega Yudíu quixīgu rū ěxna tama. Rū nūetama nixī ega ícuwiechèx-müpěxechiraūgu rū ěxna tama. Rū nūetama nixī ega tacū rū nachiuñānecūāx i duūxū quixīgu, rū ěxna tacū rū duūxū quixīgu. Rū nūetama nixī ega wūxi i coriarū duūxū quixīgu, rū ěxna taxúxearūma duūxū quixīgu. Erū ñuxma rū ngēma guxūārū yexera aixcūma tūxū mexū nixī na Cristu rū guxūārū āēxgacū yīxū rū guxāwama nangēxmaxū. <sup>12</sup> Rū ñuxma ya Tupana rū pexū nangechaū i pema rū pexū nadei na noxrū pixīgūxūcèx. Rū ngēmacèx name nixī i guxūguma pexū nangechaūtūmūūgū i togū, rū namaā pemecūmagū, rū tauxchaācūma nūxna penaxā, rū taguma napēxewa pegū picuèxūxūgū. Rū ngēxguma woo tacū pemaā naxūxgux rū name nixī i yaxna namaā pexīnūē. <sup>13</sup> Rū name nixī i wūxichigū i pema na pegūmaā yaxna pexīnūēxū. Rū ngēxguma chi texé tacū pemaā ūxgux, rū name nixī i pegūxū nūxū pengechaūgū i ngēma. Rū yexgumarūū ga tórū Cori na pexū nūxū ngechaūxūrūū, rū name nixī i togūaxū nūxū pengechaūgū. <sup>14</sup> Rū guxūārū yexera mexū nixī na pegū pengechaūgūxū. Erū ngēxguma aixcūma pegū pengechaūgūgu rū aixcūma wūxigu tá perūxīnūē, rū meā pegūmaā tá pemaxē. <sup>15</sup> Rū name nixī na pemaā inacuáxū i ngēma taāē i Cristu pexna āxū na ngēmaācū aixcūma pegū pengechaūgūxūcèx. Yerū yemacèx nixī ga Tupana pexū dexū na wūxitama i duūxūgū pixīgūxūcèx rū meā wūxigu perūxīnūēxūcèx. Rū name nixī i moxē nūxna pexāgū ya Tupana. <sup>16</sup> Rū name nixī i guxūguma peāēwa nangēxma i Cristuarū ore rū taāēācūma naga pexīnūē. Rū name nixī i meā peāēxū pecuāācūma namaā pegū pengūexēē rū pegū pixucūxēgū na ngēmaācū pegūaxū penangūchaūxēēxūcèx. Rū name nixī i aixcūma Tupanana moxē pexāgūācūma nagu pewiyaegū i nagūxūraūxū i norū wiyaegū. <sup>17</sup> Rū guxūma i ngēma pexūxū rū nūxū pixūxū rū name nixī i tórū Cori ya Ngechuchuégagu penaxū. Rū name nixī i ngēmaācū Ngechuchuégagu Tanatū ya Tupanana moxē pexāgū.

### *Tupana nanaxwèxe na meā namaxēxū i duūxūgū i Cristuaxū yaxōgūxū*

<sup>18</sup> Pa Ngexūgū i Ātegūxūx, rū name nixī i petega pexīnūē. Erū woetama ngēma nixī i mexū na penaxūxū erū tórū Cori ya Cristuarū duūxūgū pixīgū. <sup>19</sup> Pa Yatūgū i Āmaxgūxūx, rū name nixī i ngīxū pengechaūgū i pemèxgū. Rū tama name na ngīmaā pechixecūmagūxū. <sup>20</sup> Pa Buxūgūx, rū name nixī i guxūwama penatū rū peega pexīnūē, erū ngēma nixī i namaā nataāēxū ya tórū Cori. <sup>21</sup> Pa Papāgūx, rū tama name i penanuēxēē i pexacūgū. Erū ngēxguma ngēmaācū penaxūxgux rū ngūrūāchi tá nūxū nawèxtūmūū i ngēma namaā nūxū pixūxū. <sup>22</sup> Pa Duūxūgūx i Ixāārū Coriāxgūxūx, rū name nixī i guxūwama naga pexīnūē i perū corigū i ñoma i naānewa pemaā icuèxgūxū. Rū tama name i pexū nadaugūguxicatama meā pepuracūe na ngēmaācū penataāēxēēxūcèx. Natūrū name nixī i mexū i perū ngūchaūmaā guxūguma meā pepuracūe erū tórū Corixū pemuūē. <sup>23</sup> Rū guxūma i ngēma perū puracū i pexūxūwa rū name nixī i perū ngūchaūmaā penaxū ñoma tórū Cori ya Cristuaxū pepuracūexūrūū rū tama i duūxūgūaxū. <sup>24</sup> Rū marū nūxū pecuèx rū daxūgūxū i naānewa rū tórū Cori ya Cristu tá pexna nanaxā i perū āmare i maxū i taguma gūxū. Erū yima Cristu ya aixcūma perū Cori ixīcūaxū nixī i pepuracūexū. <sup>25</sup> Natūrū yīxema chixexū ūxe rū tá ta tanayaxu i tūmaārū natanū naxcèx i ngēma chixexū i taxūxū, rū aixcūma Tupana tá tūxū napoxcu. Erū Tupanapēxewa rū guxūma i duūxūgū rū nawūxigu, rū taxucūrūwama texé Tupanachèxwa tiña ega chixexū taxūxgux.

## 4

<sup>1</sup> Rū pemax, Pa Corigūx, rū name nixī i perū duūxūgūmaā pemecūmagūxū, rū tama penawomūxēēxū. ¡Rū nūxna pecuèxāchie na pema rū ta pexū nangēxmaxū ya perū Cori ya daxūgucū! <sup>2</sup> ¡Rū guxūguma peyumūxēgū, rū pexuāēgū na tama chixexūgu peyixūcèx! ¡Rū Tupanana moxē pexāgū! <sup>3</sup> ¡Rū toxcèx rū ta peyumūxēgū na Tupana

toxŭ natauxchaxēēxŭcèx na nŭxŭ tixuxŭcèx i norŭ ore i mexŭ, rŭ meāma duŭxŭgŭmāā nŭxŭ tixuxŭcèx i ngēma ore ga noxri tama nŭxŭ nacuxŭgŭxŭ i Cristuchiga! Rŭ ngēma orecèx nixŭ i űuxma ichapoxcuxŭ. <sup>4</sup> Rŭ chanaxwèxe i chauxcèx peyumŭxēgŭ na meā duŭxŭgŭcèx chanangoxēēxŭ i ngēma ore, erŭ ngēma nixŭ i mexŭ na chanaxŭxŭ. <sup>5</sup> ;Rŭ meā pemaxē napēxewa i ngēma duŭxŭgŭ i tama yaxōgŭxŭ! ;Rŭ űuxma na pexŭ natauxchaxŭ, rŭ yoxni paxa penaxŭx i Tupanaārŭ puracŭ! ;Rŭ taxŭ i perŭchomarexŭ! <sup>6</sup> Rŭ ngexguma togŭ i duŭxŭgŭmāā pidexagŭgu, rŭ name nixŭ i penataāēxēē namaā i ngema dexa i namaā nŭxŭ pixuxŭ. ;Rŭ ngemaācŭ mea penangaxŭ i ngema pexna cèxŭ nachiga i perŭ ō!

*Pauru nanaguxēē ga norŭ popera rŭ wenaxārŭ yema duŭxŭgŭxŭ narŭmoxē*

<sup>7</sup> Rŭ nŭma ya taeneē ya Tíquicu ya nŭxŭ ingechaŭgŭcŭ rŭ aixcŭma choxŭ narŭngŭxēē rŭ wŭxigu chomaā Cori ya Tupanacèx napuracŭ. Rŭ nŭma tá pemaā nŭxŭ nixu i chauchiga. <sup>8</sup> Rŭ űuxma rŭ petanŭwa chanamu na pexŭ nataāēxēēxŭcèx rŭ pemaā nŭxŭ yaxuxŭcèx na űuxācŭ toxŭ nangupetŭxŭ i tomax. <sup>9</sup> Rŭ Tíquicumaā petanŭwa chanamu i Onéchimu ya taeneē ya nŭxŭ ingechaŭgŭcŭ ya aixcŭma meā Tupanaārŭ puracŭ ŭcŭ. Rŭ nŭma rŭ petanŭxŭ nixŭ. Rŭ nŭmagŭ tá nixŭ i pemaā nŭxŭ yaxugŭxŭ na űacŭ ngupetŭxŭ i nŭma. <sup>10</sup> Rŭ pexŭ narŭmoxē i Aritácu i wŭxigu chomaā poxcuxŭ. Rŭ ngēxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxē i Marcu i Bernabéeneē ixŭxŭ. Rŭ marŭ pemaā nŭxŭ chixu i Marcuchiga na meā penayauxgŭxŭcèx i ngēxguma petanŭwa nanguxgu. <sup>11</sup> Rŭ ngēxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxē ya taeneē ya Ngechuchu ya Ixaixcŭmacŭgu āegacŭ. Rŭ ngēma tomaēxpŭx i yatŭgŭ rŭ ngēxŭcatama nixŭ i Yudíugŭ i yaxōgŭxŭ i wŭxigu chomaā puracŭexŭ i Tupanaārŭ puracŭwa. Rŭ nŭmagŭ rŭ poraācŭ choxŭ nataāēxēēgŭ. <sup>12</sup> Rŭ ngēxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxē i Epáparu. Rŭ nŭma rŭ petanŭxŭ nixŭ, rŭ aixcŭma nanaxŭ i Cristuarŭ puracŭ. Rŭ nŭma rŭ norŭ yumŭxēwa rŭ guxŭguma Tupanaxŭ nacèèxŭ pexcèx na aixcŭma meā pemaxēxŭcèx rŭ peyaxōgŭamaxŭcèx rŭ aixcŭma penaxŭxŭcèx i ngēma Tupana naxwèxexŭ. <sup>13</sup> Rŭ choma rŭ marŭ nŭxŭ chadau rŭ pemaā nŭxŭ chixu i űuxācŭ Epáparu poraācŭ pexcèx napuracŭ rŭ naxcèx napuracŭ i ngēma taeneēgŭ i Laodichéaarŭ űānewa rŭ Iráporiarŭ űānewa ngēxmagŭxŭ. <sup>14</sup> Rŭ Luca ya duturu ixŭcŭ ya nŭxŭ ingechaŭgŭcŭ, rŭ pexŭ narŭmoxē. Rŭ ngēxgumarŭŭ ta pexŭ narŭmoxē i Dema. <sup>15</sup> ;Rŭ chauégagu nŭxŭ perŭmoxēgŭ i taeneēgŭ i Laodichéawa ngēxmagŭxŭ! ;Rŭ ngēxgumarŭŭ ta nŭxŭ perŭmoxēgŭ i Nifa rŭ guxŭma i taeneēgŭ i yaxōgŭxŭ i napatawa ngutaquēxegŭxŭ! <sup>16</sup> Rŭ ngēxguma marŭ nŭxŭ pedamatŭguwena i űāā popera, rŭ chanaxwèxe i Laodichéawa penamu na ngemacŭāx i taeneēgŭ rŭ ta nŭxŭ nadaumatŭgŭxŭcèx. Rŭ ngēxgumarŭŭ ta i ngēma popera i Laodichéawa chamuxŭ, rŭ ngēxguma pexŭtawa nanguxgu rŭ chanaxwèxe i nŭxŭ pedamatŭgŭ. <sup>17</sup> Rŭ chanaxwèxe i Ariquípumaā nŭxŭ pixu, rŭ űapegŭgŭ nŭxŭ:

“;Rŭ meā napuracŭ rŭ yanguxēē i ngēma puracŭ i tórŭ Cori cuxna āxŭ!” űapegŭgŭ nŭxŭ. <sup>18</sup> Choma i Pauru rŭ choxmēxmaātama pexcèx chanaxŭmatŭ i űāā chorŭ moxē. ;Rŭ nŭxna pecuēxāchie na chapoxcuxŭ! Rŭ chanaxwèxe i Tupana pexŭ narŭngŭxēē.

Rŭ nuāma pexna,  
Pauru

# NÜXĪRAÜXÜ GA POPERA GA TECHARÓNICAWA YEXMAGÜXÜ GA YAXŌGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

*Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxōgüxü ga Techarónicawa yexmagüxü*

<sup>1</sup> Pa Toeneēgü i Techarónicawa Ngēxmagüxü i Tanatü ya Tupana rü Tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü Duüxügü Ixīgüxüx, choma i Pauru rü namaã i taeneē i Chiribánu rü Timutéu nixī i pexcèx tanaxümatüxü i ñaã popera. Rü tanaxwèxe i Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxēē rü pexü nataãēxēē.

*Meãma nayaxōgü ga yema Techarónicawa yexmagüxü rü yemaãcü wüxi ga cuèxruü ga mexü nixīgü*

<sup>2</sup> Rü torü yumüxēwa rü guxüguma pexna tacuèxächigü, rü pexcèx Tupanana moxē taxã. <sup>3</sup> Rü guxüguma i ngēxguma Tanatü ya Tupanamaã tidexagügu, rü taguma nüxü itayarüngümaē na ñuxácü meã peyaxōgüãcüma penaxüxü i Tupanaärü puracü, rü ñuxácü nüxü pengechaügüãcüma togüxü perüngüxēēxü. Rü taguma nüxü itayarüngümaē na ñuxácü aixcüma meã ípenangüxēēxü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü ngēmacèx yaxna namaã pexīnūē i ngēma ngúxü i ñuxma pingexü. <sup>4</sup> Pa Chaueneēgüx, Tupana pexü nangechaü, rü nüxü tacuèx rü nümatama nixī ga pexü nadexü. <sup>5</sup> Rü yexguma pemaã nüxü tixuxgu ga Tupanaärü ore i tüxü maxēxēēxü, rü tama toechama tidexagümare, yerü Tupanaãē i Üünexü toxü narüngüxēē na norü poramaã pemaã nüxü tixuxü. Rü meã nüxü tacuãcüma pemaã nüxü tixu ga yema ore yerü toēwatama nüxü tacuèx na aixcüma yīxü. Rü pematama nüxü pecuèx ga ñuxácü meã pepèxewa na tamaxēxü ga yexguma na yemaãcü pexü tarüngüxēēgüxüçèx. <sup>6</sup> Rü pema rü meãma penaxügü ga yema pexü tangüexēēxü rü yema tüxü nangüexēēxü ga tórü Cori ya Ngechuchu. Rü Tupanaãē i Üünexü pexü taãxēēãcüma penayauxgü ga yema ore ga woo yemacèx poraãcü ngúxü na pingegüxü. <sup>7</sup> Rü yemaãcü ga pema rü wüxi ga cuèxruü ga mexü pixīgü naxcèx ga guxüma ga yema yaxōgüxü ga Machedóniãñewa rü Acayaanewa yexmagüxü. <sup>8</sup> Rü yema na peyaxōgüxügagu rü tórü Cori ya Ngechuchuarü ore rü guxüwama ninguchigü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü Machedóniãñewa rü Acayaanewa rü guxüwama nüxü nacuèxgü na ñuxácü meã Tupanaãxü peyaxōgüxü. Rü ngēmacèx marü taxucèxma tüxcüü i toma rü namaã nüxü tixu i ngēma ore i mexü i pechiga. <sup>9</sup> Erü nümagütama i ngēma duüxügü rü marü nüxü nixugügü ga ñuxácü ga pema rü meã toxü na peyaxgüxü ga yexguma petanüwa taxīxgu. Rü nüxü nixugügü ta ga ñuxácü nüxü na perüxoexü ga perü tupananchicünèxägü na Tupanaxüchi ya maxüçü rü ixaixcümacüwe perüxüçèx rü nüxü pepuracüexüçèx. <sup>10</sup> Rü nüxü nixugügü ta na ñuxácü aixcüma ípenangüxēēxü na wenaxärü daxüwa ne naxüxü ya Ngechuchu ya Tupana Nane ga yuwa ínadaxēēãcü. Rü yima Ngechuchu nixī ya tüxü íngüxüxēēcü nüxna i ngēma poxcu i ãcümaxü tá íngüxü.

## 2

*Pauruarü puracü ga Techarónicawa*

<sup>1</sup> Pa Chaueneēgüx, rü pematama nüxü pecuèx rü tama natüçèxmamare nixī na pexütawa taxīxü. <sup>2</sup> Rü pema nüxü pecuèx rü naxüpa ga pexütawa na tangügüxü rü chixri tomaã nachopetü ga Pirípucüãxgü rü tomaã naguxchigagü. Natürü Tupana toxü narüngüxēē na pemaã nüxü tixuxüçèx ga norü ore i tüxü maxēxēēxü. Rü yemacèx tama tamuüēãcüma pemaã nüxü tixu ga yema ore woo ga torü uwanügü rü poraãcü

toxū na naguxchaxēēgūāxū. <sup>3</sup> Rū yexguma pemaā nūxū tixuxgu ga yema ore, rū tama ítatüeácūma pemaā nūxū tixu. Rū tama chixexū pemaā taxūgūchaūācūma rū tama pexū tawomūxēēgūchaūācūma pemaā nūxū tixu ga yema ore. <sup>4</sup> Yerū Tupana nixī ga toxū unetacū rū toxū mucū na pemaā nūxū tixuxūcèx ga norū ore i mexū i tūxū maxēxēēxū. Rū yemacèx Tupana naxwèxexūācūma pemaā nūxū tixu ga yema ore. Rū tama duūxūgūxūmare na tataāxēēgūxūcèx pemaā nūxū tixu, natürü nūxū tixu na Tupanaxū tataāxēēgūxūcèx. Rū nūma ya Tupana nixī i tūxū nacuáxū rū tūxū nadauxū rū nangugūāxū i ngēma nagu rūxīnūēxū. <sup>5</sup> Rū pema nūxū pecuèx rū taguma pepèxewa pexū ticuèxūgū na toga pexīnūēxūcèx, rū taguma pexū tawomūxēēgū na ngīxū tayauxgūxūcèx ga perū dīēru. Rū Tupana nixī ya toxū daucū na taguma yemaācū na tanaxūxū. <sup>6</sup> Rū taguma naxcèx tadaugū na duūxūgū toxū icuèxūgūxūcèx, rū woo i pema rū bai i togū i duūxūgū. <sup>7</sup> Rū woo Cristutama toxū namu na yaxōgūxūārū āēxgacūgū na tixīgūxū natürü tama ñoma wūxi ga āēxgacūrūū pepewa tixīgū. Natürü meāmare pemaā itacuèx, ñoma wūxi i mamá i ngīxācūgūna meā dēuxcūrūū pemaā tixīgū. <sup>8</sup> Rū poraācū pexū tangechaū, rū yemacèx pemaā nūxū tixu ga Tupanaārū ore. Rū tama yemaxicatama pexna taxāxchaū ga yexguma. Natürü marū ítamemare ta ga pexcèx na tayuexū, yerū poraācū pexū tangechaūgū. <sup>9</sup> Pa Chaueneēgūx, pema nūxū pecuèx ga ñuxācū poraācū na tapuracūexū na torū ōnacèx tataxegūxūcèx. Rū ngunecū rū woo chūtacū tapuracūe na taxūeaxūma wūxi ga guxchaxū tixīgūxūcèx ga yexguma petanūwa tayexmagūgu rū pemaā nūxū tixuxgu ga Tupanaārū ore. <sup>10</sup> Pa Duūxūgū i Tupanaāxū Yaxōgūxū, pema nixī ga toxū pedaugūxū rū Tupana rū ta toxū nadau ga ñuxācū meā na tamaxēxū ga petanūwa, rū ñuxācū taxuūma ga chixexū na taxūxū ga yexguma. <sup>11</sup> Rū pema nūxū pecuèx ta ga ñuxācū pexū na tanangūchaūxēēxū. Rū yexguma pengechaūgūgu, rū pexū tataāxēēgū ñoma wūxi i papá i naxācūgūxū taāxēēgūxūrūū. <sup>12</sup> Rū ñuxma na Tupanaārū pixīgūxū, rū pexū taxucūxēgū na meā naxcèx pemaxēxū. Rū nūma nixī i pexcèx nangemaxū na ngextá āēxgacū íyīxūwa pengugūxūcèx na ngema mexūwa pengēxmagūxūcèx. <sup>13</sup> Rū ngēmacèx guxūguma pexcèx Tupanana moxē taxā, yerū yexguma noxri nūxū pexīnūēgu ga yema norū ore ga pemaā nūxū tixuxū, rū meā penayauxgū, yerū nūxū pecuèxgū rū aixcūma Tupanaārū ore nixī rū tama duūxūgūarū oremare nixī. Rū yema ore nixī ga naxūchicūxū ga perū maxū ga yexguma peyaxōgūgu. <sup>14</sup> Pa Chaueneēgūx, nūxū tacuèx na ñuxācū ngūxū pingegūxū yerū petanūxūgūtama pexchi naxaie rū chixri pemaā nachopetū. Natürü yemaācūtama nūxū nangupetū ga Tupanaārū duūxūgū ga Ngechuchu ya Cristuaxū yaxōgūxū ga Yudéaanewa yexmagūxū. Yerū natanūxūgūtama ga Yudíugū rū chixri namaā nachopetū. <sup>15</sup> Rū yema Yudíugū nixī ga tórū Cori ga Ngechuchuxū imèxgūxū, yexgumarūū ga norū oxigū rū nuxcūmaūgūxū ga Tupanaārū orearū uruūgūxū na nadēixūrūū. Rū yema Yudíugū nixī ga towe ingēxūtanūxū. Rū Tupanamaā rū guxū i duūxūgūmaā narūxuwanūgū. <sup>16</sup> Rū ngēxguma ngēma duūxūgū i tama Yudíugū íxīgūxūmaā nūxū tixuxchaūgu i Tupanaārū ore na nūmagū rū ta nūxū nangēxmagūxūcèx i maxū, rū ngēma Yudíugū rū toxna nanachuxu. Rū ngēmaācū i ngēma Yudíugū rū poraācūxūchima chixexū naxūgū. Rū ngēmacèx i ñuxma rū dūxwa marū nūxna nangu i ngēma Tupanaārū poxcu i āūcūmaxūchixū.

*Pauru rū nūxū nangúchaū na wenaxārū natanūwa naxūxū ga yema yaxōgūxū ga Techarónicawa*

### *yexmagūxū*

<sup>17</sup> Pa Chaueneēgūx, yexguma pexna ítixīguwena, rū woo tama pexūtawa na tayexmagūechaxū, natürü guxūguma pegu tarūxīnūē, rū poraācū toxū nangúchaū na pexūtawa taxīxū na wenaxārū pexū ítayadaugūxūcèx. <sup>18</sup> Rū aixcūma ngema taxīxchaū. Rū chomatama i muēxpūxcūna rū chanaxwèxe na ngema pexūtawa taèx chaxūūxūegaxū natürü ngoxo i Chataná rū guxūguma toxū nanaguxchaxēē na tama ngema taxīxūcèx.



19 Natürü pexŭ ítayadaugüchaŭãma erü ngëxguma wenaxãrŭ núma naxŭxgu ya tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu rŭ çtècücèx tá nixŭ i Tupanapëxewa tataãëgŭxŭ i tomax? Rŭ aixcŭma pewa tá nixŭ i ítananguxëëxŭ na tomaã nataãëxŭ ya Tupana. Rŭ pema tá nixŭ i torŭ taãë pixŭgŭxŭ. Rŭ pegagu tá nixŭ i aixcŭma togŭmaãtama tataãëgŭxŭ i napëxewa.  
20 Rŭ ngëmaãcŭ pegagu nixŭ i togŭmaãtama tataãëgŭxŭ, rŭ pema nixŭ i torŭ taãë pixŭgŭxŭ.

### 3

1 Rŭ yema na taxuacŭma ñuxãcŭ wenaxãrŭ petanüwa na chaxŭxŭ, rŭ düxwa nagu charŭxŭnŭ na Atenagutama na charŭxãŭxŭ. 2-3 Rŭ pexŭtawa chanamu ga taeneë ga Timutéu na pexŭ íyadauxŭcèx. Erü núma nixŭ i Tupanaãrŭ puracŭtanŭxŭ i wŭxigu namaã tapuracŭexŭ na tanaxunagŭxŭcèx i ngëma ore i mexŭ i Cristuchiga. Rŭ ngëma petanüwa chanamu na pexŭ nangŭxëëxŭcèx na yexeraãcŭ peyaxögŭxŭcèx rŭ aixcŭma petaãëgŭxŭcèx rŭ ngëmaãcŭ taguma texé i petanüwa nüxŭ rŭxoxŭcèx ega tacŭ rŭ guxchaxŭ pexŭ ngëxmagu. Erü pematama marŭ nüxŭ pecuèx na guxãma i yixema na yaxögŭxŭ rŭ ngŭxŭ tá tingegŭ. 4 Rŭ yexguma petanüwa tayexmagŭgu rŭ marŭ pemaã nüxŭ tixu na ngŭxŭ tá pexŭ üpetŭxŭ. Rŭ pema marŭ nüxŭ pecuèx na aixcŭma yemaãcŭ pexŭ nangupetŭxŭ. 5 Rŭ yemacèx ga yexguma marŭ tama namaã chaporagu ga yema tama paxa pechigaxŭ na chacuáxŭ, rŭ yemacèx düxwa Timutéuxŭ yéma petanüwa chamu na pexna yaçaxŭcèx ngoxi meã ípeyaxögŭama i Tupanaãrŭ ore. Yerŭ chaxoegaãë rŭ bexmana ngoxo i Chataná rŭ chixexŭgu pexŭ nayixëë, rŭ chi ngëmaãcŭ yixŭgu, rŭ natŭcèxmamare chi nixŭ ga pemaã nüxŭ tixuxŭ ga Tupanaãrŭ ore. 6 Natürü ñuxma na ínanguxŭ i Timutéu na petanüwa ne naxŭxŭ, rŭ mexŭ i ore i pechiga ngëma ne nange. Rŭ tomaã nüxŭ nixu na ñuxãcŭ meã peyaxögŭxŭ, rŭ ñuxãcŭ guxãma meã pegŭ pengechaŭgŭxŭ. Rŭ tomaã nüxŭ nixu ta na ñuxãcŭ guxŭguma toxŭ pengechaŭgŭãcŭma togu perŭxŭnŭëxŭ, rŭ ñuxãcŭ poraãcŭ wena toxŭ pedaugŭchaŭxŭ rŭ ngëxgumarŭxŭ ta i toma rŭ toxŭ nangŭchaŭ na wena pexŭ tadaugŭchaŭxŭ. 7 Rŭ ngëmacèx, Pa Chaueneëgŭx, rŭ woo guxchaxŭ toxŭ na ngëxmaxŭ rŭ ngŭxŭ na tingegŭxŭ, rŭ poraãcŭ toxŭ nataãëxëë i ngëma pexŭ na tacuáchigaxŭ na meã ípemaxëxŭ rŭ meã peyaxögŭamaxŭ. 8 Rŭ ñuxma na nüxŭ tacuáchigaxŭ na aixcŭma meã tórŭ Coriaxŭ peyaxögŭamaxŭ, rŭ poraãcŭ tataãëgŭ. 9 çRŭ ñuxãcŭ tá Tupanana moxë taxã naxcèx i ngëma taãë i taxŭ i toxna pexãxŭ? Erü aixcŭma pegagu nixŭ i toxŭ nangëxmaxŭ i wŭxi i taãë i taxŭ i napëxewa. 10 Rŭ ngunecŭ rŭ chŭtacŭ rŭ tayumŭxëgŭ, rŭ Tupanana naxcèx tacagŭ na petanüwa toxŭ nawoeguxëëxŭcèx na wena pexŭ tadaugŭxŭcèx rŭ pexŭ tarŭngŭxëëgŭxŭcèx na yexeraãcŭ nüxŭ peyaxögŭxŭcèx. 11 Rŭ poraãcŭ tanaxwëxegŭ na Tanatŭ ya Tupana rŭ tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu toxŭ natauxchaxëëxŭ na wena petanüwa ítayadaugŭxŭcèx. 12 Rŭ tanaxwëxegŭ na tórŭ Cori ya Ngechuchu pexŭ rŭngŭxëëxŭ na yexeraãcŭ pegŭ pengechaŭgŭxŭcèx rŭ guxŭ i düxŭgŭxŭ na pengechaŭgŭxŭcèx, ngëxgumarŭŭ i toma rŭ poraãcŭ pexŭ na tangechaŭgŭxŭrŭŭ. 13 Rŭ tanaxwëxegŭ na tórŭ Cori ya Ngechuchu pexŭ rŭngŭxëëxŭ na peãëwa rŭ aixcŭma meã peyaxögŭxŭcèx rŭ norŭ düxŭgŭ i aixcŭma mexŭgŭ na pixŭgŭxŭcèx rŭ na nataxuxŭcèx i perŭ pecadugŭ i napëxewa ya Tanatŭ ya Tupana i ngëxguma wena núma naxŭxgu ya tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu namaã i guxŭma i norŭ düxŭgŭ. Rŭ tanaxwëxe na ngëmaãcŭ yŭxŭ.

### 4

#### *Maxŭ i Tupanaxŭ taãëxëëxŭchiga*

1 Rŭ ñuxma Pa Chaueneëgŭx, rŭ tórŭ Cori ya Ngechuchuégagu pexŭ tacèxŭ rŭ pexŭ tamu na guxŭguma Tupanacèx meã pemaxëxŭ yema pexŭ tangŭexëëxŭrŭŭ rŭ ñuxma marŭ penaxŭxŭrŭŭ. 2 Pema rŭ marŭ nüxŭ pecuèx ga yema torŭ ucŭxëgŭ ga tórŭ Cori ya Ngechuchu toxŭ muxŭ na pexŭ tangŭexëëxŭcèx. 3 Rŭ Tupana nanaxwëxe na aixcŭma namexŭ i perŭ maxŭ rŭ naxcèxicatama na pemaxëxŭ. Rŭ tama name i chixri pemaxë

i napēxewa rü to i ngexüğümaã pengēãëgümare. <sup>4</sup> Rü wüxichigü tanaxwèxe na aixcüma tümamèxü tangechaüxü, rü ngīmaāxīcatama na tamaxüxü. <sup>5</sup> Rü tama name i ngīxü na pecuáxchaūmarexüçèx ngīmaā pexāmèx i wüxi i nge erü ngēmaācū namaxē i ngēma duüxüğü i tama Tupanaāxü yaxögüxü. <sup>6</sup> Rü tama name i texé ngīmaā tamaxü i naxmèx ya tümaēneē. Erü yexgumarüü ga marü pemaã nüxü tixuxürüü, rü Tupana tá poraäcū tüxü napoxcu ya guxāma ya yíxema ngēmaācū maxēxē. <sup>7</sup> Erü Tupana tüxü nade na meã imaxēxüçèx rü tama chixexü ixügüxüçèx. <sup>8</sup> Rü ngēmacèx ega texé tama naga ĩnügu i ñāã nguxēētaegü, rü pemaã nüxü chixu rü tama wüxi i duüxüga nixī i ngēma nüxü taxoxü, natürü Tupanagatama nixī i nüxü taxoxü. Rü guma nixī ga pexna namucü ga Naāē i Üünexü. <sup>9</sup> Rü ngēma na pegü pengechaüğüxüchiga, rü taxucèxma pexcèx chanaxümatü i poperawa. Yerü Tupanatama marü pexü nangüexēē i ngēma na ñuxäcū aixcüma pegü pengechaüğüxü. <sup>10</sup> Rü aixcüma nixī i guxüğüma meã nüxü pengechaüğüxü i guxüma i taeneëgü i Machedóniāñewa ngēxmagüxü. Natürü, Pa Toeneëgüx, pexü tacèèxüğü na yexeraäcū meã nüxü pengechaüğüxüçèx. <sup>11</sup> ;Rü meã pegü pengechaüğü, rü pexrütama maxügu perüxīnūē, rü tama i togüarü maxügu! ;Rü pematama naxcèx pepuracüe i perü ngēmaxüğü yema marü pemaã nüxü tixuxürüü! <sup>12</sup> Rü ngēxguma ngēmaācū pemaxēgu, rü ngēma duüxüğü i tama yaxögüxü rü tá pexü nangechaüğü, rü taxuütama pexü nataxu.

### *Ñuxäcū tá nixī i ngēxguma nataegugu ya tórü Cori*

<sup>13</sup> Pa Chaueneëgüx, rü ñuxma rü tá pexü nüxü chachuèxēē i ngexta tá naxīxü i ngema yaxögüxü i yuexü na ngemaācū tama pengechaüğüxüçèx naxrüxü i ngema tama nüxü cuèxgüxü na wena tá namaxēxü i ngema yuexü. <sup>14</sup> Erü yixema na yaxögüxü na nayuxü rü wena namaxüxü ga Ngechuchu, rü ngēxgumarüü ta tayaxögü na Tupana tá ínadagüxēēxü i guxüma i ngēma Ngechuchuaüxü yaxögüäcūma yuexü. <sup>15</sup> Rü ngēmacèx pemaã nüxü tixu i ngēma ore ga tórü Cori ya Ngechuchu namaã nguxēētaexü. Rü ngēxguma wena núma naxüxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu rü yixema na imaxēxü i ñoma i nañewa rü täütama yixira napēxe taxī i ngēma yuexü. <sup>16</sup> Erü nümatama ya Cori ya Ngechuchu rü daxüwa tá ínarüxī, rü tá nangēxma i wüxi i naga i taxü i daxüwa inaxüxü i tüxü muxü, rü tá nüxü taxīnūē i Tupanaärü orearü ngeruüğüarü äëxgacü i tagaäcū daxüwa icagüxü, rü tá yacuegüxü ya Tupanaärü corneta. Rü ngēxguma i ngēma yuexü i Cristuaxü yaxögüxü rü tá ínarüdagü. <sup>17</sup> Rü ngēmawena i yixema na imaxēxü rü Tupana tá wüxigu caixanexügu tüxü nigagü namaã i ngēma duüxüğü i yuwa írüdagüxü. Rü ngēmaācū tá daxügu tórü Cori ya Ngechuchuxü tayangaugü na guxügutama naxütawa ingēxmagüxüçèx. <sup>18</sup> Rü ngēmacèx chanaxwèxe i ñāã oremaã pegü petaäëxēëgü.

## 5

<sup>1</sup> Natürü, Pa Chaueneëgüx, rü ngēma norü ngunexü rü taunecü i tá nagu nangupetüxü i ngēma pemaã nüxü chixuxü, rü taxucèxma pexcèx chanaxümatü i ngēmachiga. <sup>2</sup> Erü pematama meã nüxü pecuèx rü ngēma ngunexü i taxüema nagu ínanguxēēxügu tá nixī i ínanguxü ya tórü Cori ya Ngechuchu. Rü ñoma wüxi i ngītèxáxü i ngürüächi chütacü ínguxürüü tá nixī. <sup>3</sup> Rü ngēxguma duüxüğü nagu íruxīnūēgu na guxüma na mexü rü taxuüma na nüxü üpetüxü, rü ngēma ngunexüğügu rü tá ngürüächi nagux i guxüma. Rü ñoma wüxi i ngecü i äxäcücü rü ngürüächi ngīxäcūmaã nguxnecacürüü tá nixī na taxüema naxchaxwa íñaxü i ngēma. <sup>4</sup> Natürü pemax, Pa Chaueneëgüx, rü marü meãma nüxü pecuèx i Cristuarü nguchiga. Rü ngēmacèx taxucèxma ngürüächi pexü ínayabaixgü ya Cori ya Ngechuchu ñoma wüxi i ngītèxáxü tüxü íbaixgüxürüü. <sup>5</sup> Erü guxāma i pema rü Tupanaärü duüxüğü pixīgü, rü ngēmacèx ngóonexüwa pengēxmagü rü meãma nüxü pecuèx na ñuxäcū meã pemaxēxü. Rü yixema rü tama Chatanáärü duüxüğü tixīgü, rü ngēmacèx tama eänexüwa tangēxmagü rü tama tanaxü i ngēma chixexü i eänexüwa üxü. <sup>6</sup> Rü ngēmacèx tama name i taechita tamaxēmare naxrüü i ngēma duüxüğü i tama

yaxōgūxū. Rū name nixī i taxuāēgū, rū meā taāēgu tarūxīnūē. <sup>7</sup> Erū ngēma duūxūgū i naēchitamare maxēxū rū ñoma duūxūgū i chūtacū peexūrū nixīgū. Rū ngēma duūxūgū i axegūxū rū chūtacū nixī i nūgū nangāxēxēxū. <sup>8</sup> Natūrū i yixema rū ngóonexūwa tangēxmagū, rū ngēmacēx tanaxwēxe i guxūguma taxuāēgū. Rū name nixī i aixcūma meā Tupanaāxū tayaxōgū, rū yigū tangechaūgū, rū meā ítananguxēē na Tupana tūxna naxāxūcēx i ngēma maxū i taguma gúxū. Rū ngēxguma ngēmaācū imaxēgu, rū ngēmaācū tá yigū ítapoxū i ngēxguma Chataná chixexūgu tūxū yixēēchaūgu. <sup>9</sup> Erū Tupana rū tama tūxū nade na tūxū napoxcuexūcēx, natūrū tūxū nade na tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu nayauxgūxūcēx i maxū i taguma gúxū. <sup>10</sup> Rū Ngechuchu ya Cristu rū taxcēx nayu na wūxigu namaā imaxēxūcēx i daxūguxū i naānewa. Rū nūetama ega woo marū iyuyane ínanguxgu rū ēxna imaxēyane ínanguxgu, erū daxūguxū i naānewa rū wūxiwa tá namaā tamaxē. <sup>11</sup> Rū ngēmacēx, Pa Chaueneēgūx, rū name nixī i wūxichigū pegū petaāxēēgū rū pegū peporaexēē i perū ōwa ngēxgumarūū i ñuxma na marū ípenaxūgūxū.

*Pauru rū nayaxucūxēgū ga yema yaxōgūxū*

<sup>12</sup> Pa Chaueneēgūx, pexū tacēxūgū na nūxū pengechaūgūxūcēx i ngēma taeneēgū i petanūwa puracūexū rū pemaā icuēxgūxū rū pexū ngúexēēxū i Cori ya Ngechuchuarū ore. <sup>13</sup> Rū name nixī i namaā petaāēgū rū aixcūma meā nūxū pengechaūgū i ngēma taeneēgū, erū nūmagū nixī i pexū nangūxēēgūxū. Rū name nixī i pegū pengechaūgūācūma pemaxē. <sup>14</sup> Rū pemaā nūxū tixu ta na penaxucūxēgūxū i ngēma duūxūgū i oexū i tama pura-cūechaūxū. ¡Rū nūxū penangūchaūxēēgū i ngēma duūxūgū i marū nūxū rūxoechaūxū na yaxōgūāxū! ¡Rū nūxū perūngūxēēgū i ngēma duūxūgū i turaexū i norū ōwa! ¡Rū name nixī i yaxna namaā pexīnūē i guxūma i ngēma taeneēgū! <sup>15</sup> Rū ngēxguma texé chixexū pemaā ūxgu, rū tama name i chixexūmaā penataeguxēē. ¡Natūrū name nixī i naxcēx pedau na guxūguma mexū pexūgūxū i pegūtanūwa rū ngema togūtanūwa rū ta! <sup>16</sup> Rū name nixī i guxūguma petaāēgū. <sup>17</sup> ¡Rū guxūguma peyumūxēgū! <sup>18</sup> ¡Rū woo tacū pexū ngupetūgu, rū Tupanana moxē pexāgū! Erū ngēmaācū nanaxwēxe ya Tupana na pemaxēxū i pema i Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū na pixīgūxū. <sup>19</sup> Rū tama name i nūxū pexoe i Tupanaāē i Üñexū. <sup>20</sup> Rū tama name i nūxū pexoe i Tupanaārū ore ega texēwa pemaā yadeaxgu ya Tupana. <sup>21</sup> Natūrū name nixī i meāma penangugū i guxūma i oregū na nūxū pecuáxūcēx rū ngoxi aixcūma yīixū i ngēma ore rū ēxna tama. ¡Rū ngēma ore i aixcūma mexūxīcatama pixōgū! <sup>22</sup> ¡Rū nūxna pixīgachi i nagúxūraūxū i chixexūgū! <sup>23</sup> Rū chanaxwēxe i nūmatama ya Tupana ya tūxū taāxēēcū pexū imexēē na aixcūma napēxewa pimexūcēx. Rū chanaxwēxe i guxūwama pexna nadau i peāēwa rū pexenewa na nataxuxūcēx i tacū i perū chixexū i ngēxguma wenaxārū nūma naxūxgu ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu. <sup>24</sup> Rū nūma ya Tupana ya pexū decū rū nixaixcūma na yanguxēēāxū i guxūma i ngēma tamaā inaxunetaxū.

*Pauru rū wenaxārū yema duūxūgūxū narūmoxē rū naxcēx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu meā nūxū rūngūxēēxū ga*

*yema yaxōgūxū*

<sup>25</sup> Pa Chaueneēgūx, ¡Toxcēx peyumūxēgū! <sup>26</sup> Rū chanaxwēxe i chauégagu nūxū perūmoxēgū i guxūma i taeneēgū. <sup>27</sup> Rū Cori ya Ngechuchuégagu pexū chamu na guxū i taeneēgūpēxewa na nūxū pedamatūxū i ñāā popera i pexcēx ngema chamuxū. <sup>28</sup> Rū chanaxwēxe i tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narūngūxēē i guxūma i pemax.

Rū nuāma pexna,  
Pauru

## NORŪ TAXRE GA POPERA GA TECHARÓNICAWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

*Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Techarónicawa yexmagŭxŭ*

<sup>1</sup> Pa Techarónicawa Ngēxmagŭxŭ i Toeneēgŭ i Yaxōgŭxŭ i Tanatŭ ya Tupana rü tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuarŭ Duŭxŭgŭ Ixŭgŭxŭ, choma i Pauru rü taeneē i Chiribánu rü Timutéu nixŭ i pexcèx tanaxŭmatŭxŭ i ñaã popera. <sup>2</sup> Rü tanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana rü tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narŭngŭxēē rü pexŭ nataāēxēē.

*Ngēma chixexŭ ŭgŭxŭ rü Tupana tá nanapoxcue i ngēxguma wenaxārŭ núma naxŭxgu ya Cristu*

<sup>3</sup> Pa Toeneēgŭx, rü guxŭguma pexcèx Tupanana moxē taxā, erŭ name nixŭ na ngēmaācŭ tanaxŭxŭ. Erŭ guxŭguma yexeraācŭ peyaxōgŭetanŭ rü yexeraācŭ pegŭ pingechaŭgŭetanŭ. <sup>4</sup> Rü ngēmacèx tomatama taāēācŭma pechigaxŭ tixu natanŭwachigŭ i ngēma duŭxŭgŭ i Tupanaāxŭ yaxōgŭxŭ. Rü namaā nüxŭ tixu na ñuxācŭ meā peyaxōgŭxŭ, rü ñuxācŭ namaā peporaexŭ i guxŭma i ngēma guxchaxŭgŭ rü ngŭxŭgŭ i pexŭ ngupetŭxŭ. <sup>5</sup> Rü ngēma guxchaxŭgŭ i pexŭ ngupetŭxŭwa nüxŭ tacuèx na aixcŭmacŭ yŭxŭ ya Tupana, erŭ pexŭ nangugŭ na aixcŭma pimexŭ na pichocuxŭcèx i ngextá núma āēxgacŭ íyŭxŭwa. Rü ngēma na pichocuxŭcèx nixŭ i ngŭxŭ pingegŭxŭ i ñuxmax. <sup>6</sup> Rü aixcŭma name nixŭ na Tupana napoxcuexŭ i ngēma duŭxŭgŭ i ngŭxŭ pexŭ ingegŭxēēxŭ. <sup>7</sup> Natŭrŭ i pema i ñuxma ngŭxŭ ingegŭxe rü name nixŭ i wŭxigu tomaā pexŭ inarŭngŭēxēē ya Tupana. Rü ngēma rü tá nanaxŭ ya Tupana i ngēxguma ŭxŭemagu daxŭwa ne naxŭxgu ya tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu wŭxigu namaā i norŭ orearŭ ngeruŭgŭ i poraexŭ. <sup>8</sup> Rü aixcŭma núma tá naxŭ i núma ya tórŭ Cori ya Ngechuchu na napoxcueāxŭcèx i ngēma duŭxŭgŭ i tama Tupanaxŭ cuáxchaŭgŭxŭ rü tama naga ñnŭēxŭ i ngēma ore i mexŭ i tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga. <sup>9</sup> Rü ngēma duŭxŭgŭ rü wŭxi i poxcu i taguma gŭxŭgu tá napoxcue erŭ tórŭ Cori ya Ngechuchuarŭ yaxŭwa tá nawogŭ. Rü ngēma rü tagutáma nüxŭ nadaugŭ na ñuxācŭ namexēchixŭ rü naporaxŭ ya tórŭ Cori ya Ngechuchu. <sup>10</sup> Rü ngēmaācŭ tá ngēma duŭxŭgŭmaā nangupetŭ i ngēxguma tórŭ Cori ya Ngechuchu núma ŭxgu. Rü núma tá nangu na nórŭ duŭxŭgŭ nüxŭ icuèxŭgŭxŭcèx, rü tá nabaixāchiāēgŭ rü nataāēgŭ erŭ tá nüxŭ nadaugŭ na ñuxācŭ namexēchixŭ i nŭmax. Rü pema rü tá ta wŭxigu namaā pengēxmagŭ, yerŭ peyaxōgŭ ga yema Tupanaārŭ ore ga pemaā nüxŭ tixuxŭ. <sup>11</sup> Rü ngēmacèx guxŭguma pexcèx tayumŭxēgŭ. Rü Tupanana taca na núma pexŭ nadauxŭ na aixcŭma mexŭ i norŭ duŭxŭgŭ pixŭgŭxŭ i ñuxma na pexŭ nadexŭ. Rü ngēxgumarŭŭ ta nüxna taca na nŭmatama norŭ poramaā yangŭxēēāxŭcèx i guxŭma i ngēma mexŭ i peāēwa nagu perŭxŭñnŭēxŭ rü guxŭma i ngēma puracŭgŭ i mexŭ i perŭ ōgagu pexŭxŭ. <sup>12</sup> Rü ngēxguma Tupana ngēmaācŭ pexŭ rŭngŭxēēgu, rü perŭ maxŭ i mexŭgagu rü guxŭma i duŭxŭgŭ tá nüxŭ nicuèxŭgŭ ya tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rü nŭmatama ya tórŭ Cori rü tá pemaā nataāē erŭ núma rü wŭxigu Tanatŭ ya Tupanamaā pexŭ nangechaŭgŭ.

## 2

*Pauru rü nanangoxēē i ñuxācŭ tá na yŭxŭ i ngēxguma ínangŭxgu ya Cori ya Ngechuchu*

<sup>1-2</sup> Rü ñuxma Pa Chaueneēgŭx, rü pemaā nüxŭ chixuxchaŭ i nachiga na ñuxācŭ tá na yŭxŭ i ngēxguma tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu wena núma ŭxgu rü tŭxŭ nangutaquēxēēgŭgu na wŭxiwa namaā ingēxmagŭxŭcèx. Rü pemaā nüxŭ tixu na tama ngŭrŭāchi togumare perŭxŭñnŭēxŭ rü paxa peyaxōgŭxŭ i tacŭ rü ore i tama toma pemaā

nüxŭ tixuxŭ. Erü tama tanaxwèxe na pebaixãchiãgŭxŭ ega texé pemaã idoraegu rü pemaã nüxŭ ixuxgu na marü ínanguxŭ ya tórü Cori ya Ngechuchu. Rü ngëxguma texé pemaã nüxŭ ixuxgu na nagu taxãnegŭxŭ na Cristu rü marü ínanguxŭ, rü tama name i tümaga pexĩnüê. Rü woo pemaã nüxŭ tixugŭgŭgu na tanayauxgŭxŭ i wŭxi i torü popera i nüxŭ ixuxŭ na marü ínanguxŭ ya tórü Cori ya Ngechuchu, rŭrŭ tãütáma tüxŭ peyaxögŭ! <sup>3</sup> rŭrŭ tãütáma naga pexĩnüê i ngëma duŭxŭgŭ i ngëmaãcü pexŭ womüxëêgŭchaŭxŭ! Erü naxŭpa na Ngechuchu núma ŭxŭ rü tá ínangu i ngëma yatü i Tupanaärü uwanü ixĩxŭ, rü tá nananuêxëê i muxŭma i duŭxŭgŭ i yaxögŭchiréxŭ. Natürü ngëma yatü rü Tupana marü namaã nanaxuegu rü tá napoxcu. <sup>4</sup> Rü ngëma Tupanaärü uwanü rü tá Tupanamaã rü guxŭma i ngëma Tupanaärü ixĩxŭmaã narüxuwã. Rü tá naxchi naxai i guxŭma i tacü i mexŭ i duŭxŭgŭ Tupanaxŭ namaã icuèxüügŭxŭ. Rü Tupanaärü tupauca ya taxŭnewa tá nayarüto ñoma Tupana yĩxŭrŭ. Rü tá nügŭ nixu na Tupana yĩxŭ. <sup>5</sup> Tama êxna nüxna pecuèxãchie ga yexguma petanüwa chayexmagu rü marü meãma pemaã nüxŭ chixu nachiga ga yema? <sup>6</sup> Rü pema marü nüxŭ pecuèx na tüxcüŭ yĩxŭ i tauta núma naxŭxŭ i ngëma Tupanaärü uwanü. Tauta núma naxŭ, erü tauta nawa nangu i ngema ngunexŭ i nagu nua naxŭxŭ. <sup>7</sup> Rü ngëma chixexŭ i Tupanaärü uwanü ŭxŭ, rü marü cúãcü inaxŭgŭ. Natürü nümatama i Tupanaärü uwanü rü tãütáma nangox ñuxmatáta ngëma norü chogŭruŭ nüxŭ ingé. <sup>8</sup> Rü ngëxguma tá nixŭ i ínanguxŭ i ngëma Tupanaärü uwanü. Natürü núma ya tórü Cori ya Ngechuchu rü wŭxi i “cue” ñaxŭmaã tá nayamèx. Rü ngëxguma ínanguxgu ya tórü Cori ya Ngechuchu rü ngëma norü yaxracüŭxŭmaã tá inayanaxoxëê i ngëma norü uwanü. <sup>9</sup> Rü ngëma Tupanamaã rüxuwãxŭ, rü ngëxguma ínanguxgu rü tá nüxŭ nangëxma i Chatanáärü pora rü ngëmacèx tá naporaxŭchi. Rü tá nanaxü i nagúxŭraŭxŭ i cuèxruŭgŭ i Chatanáärü poramaã naxŭxŭ i namaã duŭxŭgŭxŭ nawomüxëêxŭ. <sup>10</sup> Rü nagúxŭraŭxŭ i chixexŭ tá naxŭ na nawomüxëêxŭcèx i ngëma duŭxŭgŭ i Tupana tá poxcuexŭ. Rü ngëmaãcü tá nüxŭ naxüpetü i ngëma duŭxŭgŭ, yerü tama nanayauxgŭchaŭ rü tama nüxŭ nangechaŭ i ngëma Tupanaärü ore i aixcüma ixĩxŭ i tüxŭ maxëxëêxŭ. <sup>11</sup> Rü ngëmacèx ya Tupana rü nanangexrŭ i ngëma duŭxŭgŭ na poraãcü ínatüexŭcèx rü yaxögŭãxŭcèx i ngëma ore i doramare ixĩxŭ. <sup>12</sup> Rü ngëmacèx düxwa Tupana tá namaã nanaxuegu na napoxcuexŭ i guxŭma i ngema duŭxŭgŭ i tama yaxögŭchaŭxŭ i norü ore rü namaã taãgŭxŭ i ngëma chixexŭ na naxŭgŭxŭ.

### *Tupana tüxŭ nade na tüxŭ nangëxmaxŭcèx i maxŭ i taguma gúxŭ*

<sup>13</sup> Natürü, Pa Chaueneëgŭx i Tórü Cori ya Ngechuchu Pexŭ Ngechaŭgŭxex, rü guxŭguma Tupanana moxë pexcèx taxã yerü núma ga Tupana rü noxritama naãne ixügŭgumama pexŭ nade na pexira penayauxgŭxŭcèx i maxŭ i taguma gúxŭ ga yexguma pexŭ nangŭxëêgu ga Naãe i pexŭ üünexëêxŭ rü peyaxögŭgu ga yema ore i aixcüma ixĩxŭ. <sup>14</sup> Rü yemacèx Tupana pexcèx naca ga yexguma pemaã nüxŭ tixuxgu ga norü ore i mexŭ i tüxŭ maxëxëêxŭ. Erü núma nanaxwèxe na pexŭ nangëxmaxŭcèx i pechica i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxŭtawa i ngextá ínamexëchixŭwa. <sup>15</sup> Rü ngëmacèx, Pa Chaueneëgŭx, rü chanaxwèxe i meã peyaxögŭama rü tama nüxŭ ipeyarüngŭmaë ga yema ore ga tomatama pexŭ tangüxëêxŭ rü yema ore ga poperagu pexcèx taxŭmatŭxŭ. <sup>16-17</sup> Rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü Tanatü ya Tupana pexŭ nataãxëêgŭ rü pexŭ narüngŭxëê na guxŭguma mexŭ i oremaã pidexagŭxŭcèx rü mexŭ pexŭgŭxŭcèx. Rü yima Tanatü ya Tupana nixŭ ya tamaã namecümaãcüma tüxŭ ngechaŭcü rü guxŭguma tüxŭ taãxëêcü rü tamaã ixunetacü na wŭxi i ngunexŭ tá naxŭtawa ingëxmagŭxŭ.

## 3

### *Pauru naxcèx ínaca na naxcèx nayumüxëgŭxŭ*

<sup>1</sup> Rū ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü chanaxwèxe na toxçèx peyumüxëgüxü na paxa guxüwama nanguxüçèx i tórü Cori ya Ngechucharü ore i mexü, rü duüxügü norü ngúchaümaã na nayauxgüxüçèx ga yema pema na penayauxgüxüürüü. <sup>2</sup> ;Rü toxçèx peyumüxëgü ta na tama ÷acü rü chixexü tomaã naxügüxüçèx i ngëma duüxügü i chixexügü! Erü tama guxüma i duüxügü nayaxögü. <sup>3</sup> Natürü tórü Cori ya Ngechuchu rü aixcüma nayanguxëë i ngëma tamaã inaxunetaxü. Rü nüma tá pexü naporaexëë rü pexna nadau na tama chixexügu peyixüçèx. <sup>4</sup> Rü tórü Cori ya Ngechuchu toxü nüxü nacüxëë na aixcüma penaxüxü i ngëma pexü tamuxü rü tagutáma nüxü perüxoexü na ngëmaäcü penaxüxü. <sup>5</sup> Rü tanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu pexü narüngüxëë na aixcüma pegü pengechaügüxüçèx, ngëma Tupana tüxü ngechaüxüürüü. Rü naxçèx ítaca na pexü naporaexëëxüçèx na Cristurüü namaã peporaexüçèx i ngëma ngüxügü i ngëxguma pexçèx ínanguxgu.

*Name nixi na ipuracüexü i wüxichigü*

<sup>6</sup> Pa Chaueneëgüx, tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pexü tamu na tama namaã pixámüçügüxüçèx i ÷acü i taeneë i tama puracüchaüxü rü tama ngëma pexü tangüxëëäcüma maxüxü. <sup>7</sup> Erü pema rü marü nüxü pecuèx na ñuxäcü tá pemaxëxü na toxrüü penaxüxüçèx. Yerü toma ga yexguma petanüwa tayexmagügu rü torü õnacèx tapuracüe, rü tama yexma tarüchomare. <sup>8</sup> Rü toma rü taguma texéarü õna ngetanüäcüma tangõx. Natürü ngunecü rü chütaçü rü torü õnacèx tapuracüe na tama wüxi ga guxchaxü pexü tixigüxüçèx. <sup>9</sup> Rü wochirëx Tupanapëxewa rü name nixi ga perü ngüxëçèx na ítacaxü, natürü tama yemaäcü tanaxü. Rü torü õnacèx tapuracüe yerü pexü nüxü tadauxëëchaü na ñuxäcü meã imaxüxü. <sup>10</sup> Yerü yexguma petanüwa tayexmagügu, rü pemaã nüxü tixu rü yíxema tama puracüchaüxë, rü noxtacüma ngexrüma nixi na tachibüxü. <sup>11</sup> Rü pexçèx tanaxümatü i ngëmachiga, erü marü nüxü taxĩnüë na petanüwa nangëxmaxü i ñuxre i duüxügü i oexü rü tama puracüechaüxü rü toguechigagumare rüxĩnüëxü. <sup>12</sup> Rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu tanamu na meãmare ínapuracüxüçèx i ngëma duüxügü na nümatama norü õnacèx nataxegüxüçèx. <sup>13</sup> Pa Chaueneëgüx, ÷tama nüxü perüchau na mexü pexüexü! <sup>14</sup> Rü ngëxguma texé tama naga ínügu i ñaã ore i poperawa pemaã nüxü tixuxü ;rü marü tüxü pecuèx na texé tíxü! Rü tama name i tümamaã pexámüçü na taxánexüçèx i tümax. <sup>15</sup> ;Natürü täütáma namaã perüxüwanü! Rü name nixi i ñoma peeneëxü pexucüxëxüäcüma meã tüxü pexucüxëmare.

*Pauru rü naxçèx ínaca na Cori ya Ngechuchu nüxü rüngüxëëxü ga yema yaxögüxü*

<sup>16</sup> Rü chanaxwèxe i nümatama ya tórü Cori ya taãearü yora pexü narüngüxëë na guxüguma i guxüwama petaãëgüxüçèx. Rü chanaxwèxe na nüma rü petanüwa na nangëxmaxü i guxáma i pemax. <sup>17</sup> Choma i Pauru rü choxmëxmaãtama pexçèx chanaxümatü i ñaã chorü moxë. Rü ngëmaäcü nixi i chaugü nagu chawüégaxü i guxüma i chorü popera. Rü ngëmaäcü nixi i chanaxümatüxü. <sup>18</sup> ;Rü nüma ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü pexna naxãã i ngema norü ngechaxü i guxáma i pemax!

Rü nuãma pexna,  
Pauru

## NÜXĪRAÜXÜ GA POPERA GA TIMUTÉUCA\_X NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

### *Timutéuxü narümoxë ga Pauru*

<sup>1-2</sup> Pa Timutéux, choma i Pauru nixī i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choxü nixī ga yamuxü ga Ngechuchu ya Cristu na norü puracü chaxüxcèx, yerü yemaãcü nanaxwèxe ga Tupana ya tüxü maxëxëcü rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya ínguxëëgücü. Rü cuma Pa Timutéux, rü chaune quixī i Tupanaãrü orewa yerü chauxütawa nixī ga cunayaxuxü ga Tupanaãrü ore ga noxrix. Rü chanaxwèxe ya Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü cuxna nanaxã i norü ngechaxü rü norü mecüma rü norü taã.

### *Timutéuxü naxucuxë ga Pauru nachiga ga yema nguxëëtaegü ga tama aixcüma ixixü*

<sup>3</sup> Yexguma cuxna ichaxüãchigu na Machedóniãñewa na chaxüxcèx rü cumaã nüxü chixu na Epéchiuarü iãnegu na curüxãüxü na ícuyachaxãchigüxëëxüxcèx i ngema duüxügü i doramaãmare ngëma nguxëëtaegüxü. <sup>4</sup> Rü chanaxwèxe i ngëma duüxügümaã nüxü quixu na nüxü naxoexüxcèx na namaã nangúexëëãxü i ngëma nacümagü ga nuxcümaügüxü ga duüxügü nagu íxü. Erü guxüma i ngëma oregü rü doramare nixī, rü ngëmagagu düxwa nügümaã nanuë i duüxügü. Rü ngëma oregü rü tama aixcüma nüxü narüngüxëë i duüxügü na meã Tupanaãxü yaxögüãxüxcèx. <sup>5</sup> Natürü Tupana nanaxwèxe i tórü maxünewa na ingearü pecaduãxgüxü, rü na mexügu rüxñüëxü, rü aixcüma meã na yaxögüxü. Rü nüma tüxü namu na ngëmaãcü imaxëãcüma yigü na ingechaügüxü. <sup>6</sup> Natürü ñuxre i duüxügü rü marü nüxna nixīgachi i Tupanaãrü ore na nawe naxixüxcèx i ngëma ore i taxuwama mexü i nuëwa nagagümarexü. <sup>7</sup> Erü nümagü tüxü nangúexëëchaü i ngëma mugü ga Moïché tüxna ãxü, natürü tama nüxü nacuèxgü i tacüchiga na yixü i ngëma tamaã nüxü yaxugüexü rü tüxü nangúexëëxü woo nüma nagu naxñüëgu rü meãma nüxü nacuèxgü. <sup>8</sup> Rü nüxü tacuèx rü ngëma mugü ga Moïché tüxna ãxü rü tüxü name ega Tupana naxwèxexüãcüma naga ixñüëgu. <sup>9-10</sup> Natürü nüxü tacuèxgü rü guxüma i ngema mugü rü duüxügü i chixexü ügüxcèx nixī. Rü ngëma nixī i ngëma duüxügü i tama íruxñüëchaüxü, rü ngëma tama norü ãëxgacüga ñnüëxü, rü ngëma chixexü ügüxü, rü ngëma pecaduãxgüxü, rü ngëma tama Tupanaga ñnüëxü, rü ngëma nanatüxü rü naëxü imëxgüxü, rü guxüma i ngëma máëtagüxü, rü ngëma naxüneãrü ngüchaüwe rüxixü, rü ngëma yatügü rü ngexügü i naxrüü yatüxü rü ngexümaã ngëãëgüxü, rü ngëma duüxëgümaã taxegüxü, rü ngëma idoratëëxgüxü, rü ngëma ãëxgacügümaã idoragüxü, rü guxüma i ngëma naxügüxü i tacü rü chixexü i yatoxyepexü i ngema nguxëëtae i mexü. <sup>11</sup> Rü ngëma nguxëëtae i mexü rü Tupanaarü orewa nangexma, rü ngemagu nixī i nüxü iyarüngauxü i ngema maxü i taguma gúxü. Rü ngemaarü uruxü nixī ya Tupana ya mecümaxüchicü i choxü namuxü.

### *Pauru rü Tupanana moxë naxã yerü nüxü nüxü nangechaü ga norü chixexügü*

<sup>12</sup> Rü moxë nüxna chaxã ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü Cori erü nüma choxü naporaxëë rü choxü nangugü na wüxi i mexü i norü duüxü chixixü. Rü ngëmacèx choxü naxuneta na nüxü chapuracüxü. <sup>13</sup> Üpa ga choma rü chixri nachiga chidexa ga Cristu, rü naxchi chaxai ga yema duüxügü ga nüxü yaxögüxü. Rü nawe chingechigü rü namaã chixexü chixugü. Natürü woo yemaãcü na chamaxüxü, rü Tupanaãxü changechaütümüxü yerü tama aixcüma nüxü chacuèx ga tacü na chaxüxü, yerü tauta Cristuaxü chayaxõ. <sup>14</sup> Rü yemaãcü ga tórü Cori ya Ngechuchu rü poraãcüxüchima chomaã namecüma yerü choxü narüngüxëë na nüxü chayaxõxüxcèx rü nagagu nüxü

changechaũxúcèx i guxũma i duũxũgũ. <sup>15</sup> Rũ pemaã nüxũ chixuxchaũ i wũxi i ore i aixcũmaxũchi ixĩxũ i inaxwèxegũxũ na guxãma nüxũ cuáxũ. Rũ Ngechuchu ya Cristu rũ ñoma ga naãnewa nangu na namaxẽxẽãxúcèx i pecaduãxgũxũ. Rũ natanũwa rũ choma nixĩ ga guxũãrũ yexera na chixexũ chaxũxũ. <sup>16</sup> Natürũ Tupana choxũ nüxũ nangechaũ ga yema chorũ chixexũ na chowa duũxũgũxũ nüxũ nadauxẽxũcèx ga ñuxãcü nüma ga Ngechuchu ya Cristu yaxna chomaã na naxĩnũxũ ga woo guxũ ga pecaduãxgũxũãrũ yexera chixecũ na chiĩxũ. Rũ ngẽmaãcü wũxi i cuèxruũ chixĩ naxcèx i guxũma i duũxũgũ na nümagũ rũ ta nüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gúxũ. <sup>17</sup> Rũ ñuxma tanaxwèxe i guxũgutãma nüxũ ticuèxũũgũ rũ tanataxẽegũ ya yima nüxĩcatama Tupana ixĩcü. Rũ woo tama nüxũ tadaugũ i ñuxma natürũ guxũguma tórũ Æxgacũ nixĩ rũ tagutãma nayu. Rũ ngẽmaãcü yĩi. <sup>18-19</sup> Pa Chaune, Pa Timutéux, ñaã nixĩ i chorũ ore i cumaã nüxũ chixuxũ. Rũ ũpa ga yexguma Tupana yadexaxẽegu ga ñuxre ga taeneegũ, rũ nüxũ nixugũgũ na cuma rũ tá mexũ i Tupanaãrũ orearũ uruũ quiĩxũ. Rũ ñuxma chanaxwèxe i yemagũ nüxũ ixuxũrũ meã cuyanguxẽe i ngẽma puracũ i mexũ i Tupana nawa cuxũ muxũ. Rũ chanaxwèxe na aixcũma cuyaxõxũ rũ cuãẽwa cumatama nüxũ cucuáxũ na aixcũma namexũ i ngẽma puracũ i ícuxũxũ. Ñuxre i duũxũgũ rũ nüxũ nacuèxgũchirẽx i tacũ nixĩ i mexũ na naxũgũãxũ, natürũ chixexũãma naxũgũ. Rũ ngẽmacèx dũxwa nüxũ narũxoe na Cristuaxũ yaxõgũãxũ. <sup>20</sup> Rũ yemaãcü nüxũ naxũpetũ ga Imenẽũ rũ Areyãũdrũ. Rũ dũxwa choma Chatanána chanawogũ ga yema taxre na Chataná ngúxũ nüxũ ingexẽegũxúcèx na ngẽmawa nüxũ nacuèxgũxúcèx na tama namexũ na chixri Tupanachiga yadexagũxũ.

## 2

### *Name nixĩ i guxũma i duũxũgũcèx tayumũxẽgũ*

<sup>1</sup> Rũ ñuxma rũ tá pemaã nüxũ chixu na ñuxãcü namexũ na peyumũxẽgũxũ. Rũ pexũ chamu na guxũma i duũxũgũcèxira peyumũxẽgũxũ. ¡Rũ Tupanana naxcèx peca na nüxũ nangũxẽxúcèx rũ nüxũ nüxũ nangechaũxúcèx i norũ pecadugũ! ¡Rũ moxẽ nüxna pexã ya Tupana naxcèx i guxũma i norũ ngũxẽe i guxũ i duũxũgũna naxãxũ! <sup>2</sup> Rũ ngẽxgumarũ ta name nixĩ i naxcèx peyumũxẽ i guxũma i nachiũãnegũarũ ãxgacũgũ i tacũgũ rũ guxũma i ngẽmatũũwa ngẽxmagũxũ i ãxgacũgũ na ngẽmaãcü itaãegũxúcèx rũ tũxũ nangẽxmaxũcèx i wũxi i maxũ i mexũ i Tupanapẽxewa rũ guxũ i duũxũgũpẽxewa. <sup>3</sup> Rũ ngẽma nixĩ i namaã nataãexũ ya yima Tupana ya tũxũ maxẽxẽcü. <sup>4</sup> Erũ nüma nanaxwèxe na guxãma tũxũ nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ rũ guxãma nüxũ cuáxũ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ. <sup>5</sup> Rũ nüma ya Tupana rũ wũxitama nixĩ. Rũ ngẽxgumarũ ta wũxitama nixĩ i taétũwa chogũxũ na Tupanaxũtawã tũxũ nangugũxúcèx. Rũ nüma nixĩ ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga duũxũxũ ixĩcü. <sup>6</sup> Rũ nüma ga Ngechuchu rũ nügũ inaxã rũ nayu na guxũ i duũxũgũãxũ naxũtanũãxúcèx na Tupanaxũtawã nangugũxúcèx. Rũ yexguma Ngechuchu yuxgu nixĩ ga Tupana yanguxẽexũ ga yema ũpaacũ duũxũgũmaã nüxũ yaxuxũ na ñuxãcü tá namaxẽxẽãxũ. <sup>7</sup> Rũ Tupana choxũ naxuneta na norũ orearũ ngerũ chiĩxúcèx. Rũ choxũ namu na chanangũxẽexũcèx i ngẽma duũxũgũ i tama Yudíugũ ixĩgũxũ na nümagũ rũ ta yaxõgũãxúcèx rũ nüxũ nacuèxgũxúcèx i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ. Rũ ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rũ aixcũma nixĩ, rũ tama chidora. <sup>8</sup> Rũ ñuxma chanaxwèxe i guxũwama nayumũxẽgũ i yatũgũ. Rũ chanaxwèxe i ngearũ pecaduãxãcüma naxugũmẽxẽ rũ ngẽmaãcü tama texemaã nanuẽãcüma rũ tama tacũchiga nügũ nachoxũgagũãcüma nayumũxẽgũ. <sup>9</sup> Rũ chanaxwèxe i ngexũgũ rũ meamare üxũ i naxchirugu nicuxgũ, rũ meamare nügũ namexẽeyaegũ, rũ tama porãcü nügũ nangẽãegũ uirumaã rũ meruxũgũmaã rũ naxchiru i tatanũxũmaã. <sup>10</sup> Natürũ narũmemaẽ nixĩ i meãmare Tupanacèx namaxẽ, rũ mexũ i puracũ naxũgũ, erũ ngẽmaãcü nanaxwèxegũ na namaxẽxũ i ngẽma ngexũgũ i aixcũma Tupanaaxũ yaxõgũxũ. <sup>11</sup> Rũ chanaxwèxe i ngexũgũ rũ meã inaxĩnüe i ucuxẽgũ. Rũ tama name na



nachoxŭgawèxegüxŭ. <sup>12</sup> Erü ngexŭgüna rü chanachuxu na yatŭgüxŭ nangüexëëxŭ, rü yatüarü äëxgacü na yïxŭ. Rü name nixŭ i inarŭxŭnünëmære i perü ngutaquëxegüwa. <sup>13</sup> Yerü Tupana rü Adáŭxŭxŭra naxü rü yixcama ga Ebaxŭ. <sup>14</sup> Rü Chataná rü tama Adáŭxŭ nawomüxëë, natürü yema ngecŭxŭ nixŭ ga nawomüxëëxŭ. Rü yemaäcŭ pecadugu ingu ga yema ngecŭ. <sup>15</sup> Rü yemacèx Tupana nüxŭ nixu rü tá poraäcŭ nüxŭ nangux i ngëma ngexŭgü i ngëxguma naxíraxacügügu. Natürü ngïma i ngecŭ rü tá inayaxu i maxŭ i taguma güxŭ ega meã ngïxäcügümaã inacüèxgu, rü mexŭgu naxŭnünäcüma yaxõõgu, rü guxŭguma duŭxŭgüxŭ nangechaŭgu rü meã Tupanapëxewa namaxëgu.

### 3

#### *Yaxõgüxŭârü äëxgacügüchiga*

<sup>1</sup> Rü pemaã nüxŭ chixuxchaŭ i wüxi i ore i aixcüma ixŭxŭ. Rü ngëxguma chi texé naxwèxegu na yaxõgüxŭârü äëxgacü tïxŭ, rü mexŭ i puracü nixŭ i naxcèx tadauxŭ. <sup>2</sup> Rü yíxema yaxõgüxŭârü äëxgacü rü tanaxwèxe na aixcüma mecü tïxŭ na taxúema tümachiga chixri idexaxüçèx. Rü tanaxwèxe i wüxixicatama tixŭ ya tümamèx, rü aixcüma meã tamaxŭ rü mexŭguxicatama tarŭxŭnün na guxŭ i duŭxŭgü tüxŭ ngechaŭgüxŭçèx. Rü tanaxwèxe i guxŭguma meã duŭxŭgüxŭ tayaxu i tümapatawa, rü mexŭ i ngüexëëruŭ tixŭ. <sup>3</sup> Rü tama name i wüxi i ngäxwèxexŭ rü nuwèxexŭ tïxŭ, rü tama name i tümäärü dïeruguama rüxŭnünxë tïxŭ. Natürü name nixŭ i guxŭ i duŭxŭgümaã yaxna taxŭnün rü namaã tamecüma. <sup>4</sup> Rü tanaxwèxe i meãma tümachiŭmaã itacuèx, rü tümaxäcügü rü meã tümaga naxŭnünë, rü tüxŭ nangechaŭgü. <sup>5</sup> Erü ngëxguma chi tama tümachiŭmaã meã itacuèxgu rü çñuxäcŭ i guxŭma i Tupanaãxŭ yaxõgüxŭmaã meã itacuáxŭ? <sup>6</sup> Rü yíxema ngema yaxõgüxŭmaã icuáixë rü tama name na ngexwacèx yaxõxë tïxŭ, erü ngürüächi tá tügü ticuèxüŭ. Rü ngëmagagu düxwa nagu tangu i ngëma poxcu i Chatanáxŭ namaã napoxcuxŭ ya Tupana. <sup>7</sup> Rü tanaxwèxe i woo i ngëma duŭxŭgü i tama yaxõgüxŭ rü tüxŭ nangechaŭgü na taxúema chixri tümachiga idexagüxŭçèx rü tama Chataná chixexŭgu tüxŭ na nguxëëxŭçèx.

#### *Yatügü i diácunugü i tupaucawa ngüxëëtaegüxŭchiga*

<sup>8</sup> Rü ngëxgumarüŭ ta i ngëma yatügü i tupaucawa ngüxëëtaegüxŭ ixŭgüxŭ rü nanaxwèxe i mexŭguxicatama rüxŭnünëxŭ nixŭgü. Rü nanaxwèxe i aixcüma nayanguxëëgü i ngëma nüxŭ yaxugüexŭ. Rü tama nanaxwèxe i ngäxëëchagüxŭ nixŭgü rü éxna norü dïeruguama rüxŭnünëxŭ nixŭgü. <sup>9</sup> Rü name nixŭ i meãma nüxŭ nacüèxgü i guxŭma i Tupanaärü ore, na nüxŭ nacüèxgüxŭçèx na tacüçèx na yaxõgüãxŭ. Rü nanaxwèxe i nügüãëwatama nüxŭ nacüèxgü na norü maxŭ rü aixcüma yamexŭ i Tupanapëxewa. <sup>10</sup> Rü tanaxwèxe i to i puracüwa nüxŭ taxügüxŭira i noxrix. Rü ngëxguma marü taguma chixexŭ naxügügu, rü marü name i tupaucawaarü ngüxëëruŭ tayaxŭgüxëë. <sup>11</sup> Rü ngëma yatügü i tupaucawa ngüxëëtaegüxŭ ixŭgüxŭ rü tanaxwèxe i naxmèxgü rü ta mexŭguxicatama narŭxŭnünë. Rü tama name i oregütèèxgüxŭ nixŭgü, natürü tanaxwèxe i meã namaxë rü aixcüma nayanguxëëgü i ngëma nüxŭ yaxugüxŭ. <sup>12</sup> Rü ngëma yatügü i tupaucawa ngüxëëtaegüxŭ ixŭgüxŭ rü tanaxwèxe i wüxixicatama tixŭ ya naxmèx. Rü tanaxwèxe i meãma napatacŭãxgümaã inacüèx, rü naxäcügü rü meã naga naxŭnünë. <sup>13</sup> Rü ngëma yatügü i tupaucawa ngüxëëtaegüxŭ, rü ngëxguma meãma naxügüãgu i norü puracü i tupaucawa rü guxŭma i duŭxŭgü tá nüxŭ nangechaŭgü. Rü ñuxŭchi i nümagütama i ngëma yatügü rü tá yexeraäcŭ nüxŭ natauxcha na nüxŭ yaxugüexŭ i ñuxäcŭ Tupana nanaxwèxexŭ i Ngechuchu ya Cristuaxŭ na yaxõgüãxŭ i duŭxŭgü.

#### *Aixcüma nixŭ i ngëma ore i Tupana tüxŭ nüxŭ cuèxëëxŭ i Cristuchiga*

<sup>14-15</sup> Rü choma chanaxwèxe i paxa ngema chaxŭ na cuxŭ íchayadauxüçèx. Natürü ngürüächi tama paxa ngema chaxŭ, rü ngëmacèx cuxcèx chanaxümatü i ñaã popera na nüxŭ cucuáxüçèx i ñuxäcŭ tá cügümaã icucuáxŭ napewa i ngema duŭxŭgü i Tupanaxŭ

yaxōgūxū. Erū nūmagū nixī i Tupana ya maxūcūarū duūxūgū yixīgūxū rū nūxū yaxugūgūxū rū ínapoxūgūaxū i norū ore i aixcūma íxīxū. <sup>16</sup> Rū yixema nūxū tacuèx rū aixcūma namexēchi i ngēma ore ga noxri ēxūguxū i ñuxma Tupana tūxū nūxū cuèxēēxū i Cristuchiga. Rū nūma ga Cristu rū duūxūgūxū nūgū nawēx ga yexguma ñoma ga naānewa nayexmagu. Rū Naāē i Ūñexū nūxū nixu na mecū yīxū. Rū Tupanaārū orearū ngeruūgū i daxūcūāx nūxū nadaugū. Rū guxū i nachiūñnegūwa rū duūxūgū nūxū nixugūe i nachiga, rū guxūwama duūxūgū nūxū nayaxōgū. Rū Nanatū rū wenaxārū daxūguxū i naānewa nanaga i ngextá ínamexēchixūwa.

## 4

### *Duūxūgū i nūxū rūxoexū na yaxōgūāxūchiga*

<sup>1</sup> Tupanaāē i Ūñexū rū nūxū nixu rū ngēxguma yangaicagu na nagūxchaūxū i naāne rū nūmaxū i duūxūgū rū tá nūxū narūxoe na yaxōgūāxū i Tupanaārū ore i mexū. Rū tá nawe narūxī i duūxūgū i doramare i orexū ixugūxū i Chatanáārū nguxēētae nangúexēēxū. <sup>2</sup> Rū ngēma yaxōgūxū rū tá nūxū inarūxīnūē i ngēma duūxūgū i meā maxēnetaxū rū idorateēxgūxū. Rū ngēma duūxūgū rū yeūcūrū nanaxūgū i ngēma chixexū rū dūxwa namaā nixū na chixexūguxicatama naxīnūēxū. <sup>3</sup> Rū ngēma duūxūgū rū nanachuxu na iyangīgūxū i duūxūgū. Rū nanachuxu na duūxūgū nangōxgūxū i ñuxre i ōnagū rū woochirēx Tupana nanaxū i guxūma i ōnagū na moxē naxcèx inaxāgūācūma nangōxgūāxūcèx i norū duūxūgū i yaxōgūxū rū nūxū cuèxgūxū i norū ore i aixcūma íxīxū. <sup>4-5</sup> Natūrū guxūma i Tupana ūxū rū name. Rū taxuacūma nūxū taxo ega Tupanana moxē naxcèx íxāxiraācūma nayauxgu. Erū Tupanaārū ore rū ngēma yumūxē rū nanaxūñexēē i ngēma ōna i Tupanapēxewa, rū ngēmacèx name nixī na nangōxū.

### *Wūxi i mexū i Ngechuchu ya Cristuarū ngūxēēruū rū mexūmaā nanguxēētae*

<sup>6</sup> Rū ngēxguma ngēma cumaā nūxū chixuxū i oremaā cunangúexēēgu i taeneē i yaxōgūxū, rū ngēxguma nawa cungúechagu i ngēma ore i marū quixōxū, rū ngēxguma nagu quixūechagu i ngēma mexū i nguxēētae i marū nagu quixūxū, rū ngēxguma tá nixī i wūxi i mexū i Ngechuchu ya Cristuarū ngūxēēruū quiīxū. <sup>7</sup> Rū tama name na naga cuxīnūxū i ñoma i naānecūāxārū dexagūmare i tama aixcūma íxīxū. Natūrū name nixī i guxūguma cugū cuporaxēē na yexeraācū Tupanaxū cungechaūxūcèx rū nawe curūxūxūcèx rū naxcèx cumaxūxūcèx. <sup>8</sup> Rū wūxi i mexū nixī na naporaxēēxū rū yaxīāxcūxēēxū i taxūne na aixcūma naporaxūcèx. Natūrū ngēmaārū yexera narūmemaē nixī na yigū iporaxēēxū na Tupanaxū ingechaūxūcèx erū ngēma rū guxūwama tūxū name i ñoma i naānewa rū daxūguxū i naānewa rū ta. <sup>9</sup> Rū aixcūma nixī i ngēma ore i cumaā nūxū chixuxū, rū name nixī i guxūma tayaxōgū. <sup>10</sup> Rū ngēmacèx nixī i ipuracūexū rū yigū iporaexēēxū na nūxū íxuxūcèx i ngēma ore i mexū, erū nūxū tayaxōgū ya tórū Tupana ya maxūcū ya guxāārū maxēxēēruū íxīcū. Erū nūma nixī i namaxēxēēāxū i ngēma duūxūgū i nūxū yaxōgūxū. <sup>11</sup> Rū chanaxwèxe i cunangúexēē i ngēma ore rū duūxūgūxū cumu na naga naxīnūexūcèx. <sup>12</sup> ¡Meā cugūna nadau na taxúema cuxū naxoxūcèx naxcèx i ngēma na cunextūxūxū! Rū name nixī i wūxi i mexū i cuèxruū quixī naxcèx i guxūma i ngēma yaxōgūxū. Rū ngēmacèx cunaxwèxe i mexū i oremaā quidexa, rū meā duūxūgūpēxewa cumaxū, rū aixcūma nūxū cungechaū i guxūma i duūxūgū, rū meā Tupanaāxū cuyaxō, rū napēxewa meā cumaxū. <sup>13</sup> Rū chanaxwèxe i ngutaquēxewa rū guxū i duūxūgūpēxewa nūxū cudaumatū i Tupanaārū ore, rū duūxūgūmaā nūxū quixu na ñuxū ñaxūchiga yīxū. Rū chanaxwèxe i ngēmaācū cunangúexēē rū nūxū cunangúchaūxēē i ngēma taeneēgū ñuxmatáta ngēma changu i chomax. <sup>14</sup> Rū ngēmacèx name nixī i aixcūma namaā cupuracū i ngēma cuèx ga Tupana cuxna āxū ga yexguma norū puracūcèx cuxū naxunetagu rū yema yaxōgūxūārū āēxgacūgū cuxū yangōgūācūma cumaā nūxū yaxuxgu na cuxna naxāāxū ga yema cuèx. <sup>15</sup> ¡Meā naxū i guxūma i ngēma

cumaã nüxü chixuxü, na ngẽmaãcü guxü i duüxüğü nüxü daugüxücèx na ñuxãcü guxü i ngunexügu yexeraãcü meã Tupanacèx na cumaxüxü! <sup>16</sup> Inaxuãẽ na ñuxãcü meã cugüna cudauxü rü ñuxãcü meã cunangüexẽxü i ngẽma togü! Erü ngëxguma meã cunaxüxgu i guxüma, rü tá cunayaxu i maxü i taguma gúxü rü ngẽma togü i cuxü irüxinüxü rü tá ta nüxü curüngüxẽẽ na nümagü rü ta nayauxgüãxücèx i ngẽma maxü.

## 5

### *Ñuxãcü nixi i namexü na nüxü ingechaüxü i ngẽma yaxögüxü*

<sup>1</sup> Taguma name i cunanga i wüxi i yatü i cuxü rüyamaëxü. Rü narümemaë nixi i meãma cunaxucuxẽ ñoma cunaturüü. Rü ngẽma ngextüxücügü rü name nixi i meãma namaã quidexa ñoma cueneëgüxüchirüü. <sup>2</sup> Rü yixema yaguãxgü ya ngexegü rü name nixi i meãma tümamaã quidexa cuexüchirüü. Rü ngëxgumarüü ta i paxüğü rü name nixi i meãma namaã quidexamare wüxi i cueyëxüchirüü, rü tama name i chixexügu namaã curüxinü. <sup>3</sup> Tüxü rüngüxẽẽ ya yixema yutegüxe ega aixcüma tacü tüxü tauxgu! <sup>4</sup> Natürü ngëxguma chi wüxi i yutecü ngixü nangëxmagu i ngixãcüğü rü ëxna ngïtaagü, rü name nixi i nümagü ngixü narüngüxẽẽgü rü ngixna nanaxã i tacü i ngixü taxuxü. Erü Tupana nanaxwèxe na ngïtanüxüira ngixna daugüxü na ngẽmaãcü yangutanüxẽẽgüãxücèx ga yema naẽ na nayaexẽxü. <sup>5</sup> Natürü yixema yutexe ya tüxica irüxãüxẽ rü tüxü nataxúxe i tümatanüxü, rü Tupanaxütawaxicatama itananguxẽẽ i tümaãrü ngüxẽẽ rü guxüguma woo chütacü rü ngunecü rü tayumüxẽ na tüxü nangüxẽẽxücèx ya Tupana. <sup>6</sup> Natürü yixema yutexe ya tümaãrü ngüchaüguxicatama rüxinüxẽ, rü Tupanapëxewa rü ñoma tayuxürüü tixi. <sup>7</sup> Rü ngẽma nixi i ore i tá cunangüexẽxü i ngẽma yaxögüxü na nügüna nadaugüxücèx na taxuüma i chixexü naxügüxücèx rü taxúema nachiga chixri idexagüxücèx. <sup>8</sup> Erü ngëxguma chi wüxie rü tama meã nüxna tadèuxgu i tümapatacüãxgü rü tümaë rü tümanatü, rü maneca tama aixcüma meã Tupanaãxü tayaxõ. Rü wüxi i tama yaxõüãrü yexera chixecü tixi. <sup>9</sup> Rü ngëxguma chi wüxi i ngexü i yutexü naxcèx icaxgu na ngẽma yaxögüxü ngixü rüngüxẽẽgüxücèx rü tanaxwèxe i 60 ya taunecüarü yexera ngixü nangëxma rü wüxitama nixi ga ngïte ga ngixü yexmacü ga noxrix. <sup>10</sup> Rü tanaxwèxe i guxüma i duüxüğü ngixü nacuëxgü na wüxi i mexü üxcü na yixü. Rü name i meã ngixãcüxü yaexẽcü iyixi, rü meã ngïpatawa duüxügüxü yaxucü iyixi, rü yaxögüxüãrü ngüxẽẽruü iyixi, rü daaweexüãrü ngüxẽẽruü iyixi. Rü ngẽmaãcü tanaxwèxe i guxüraüxü i mexü na naxüxü. <sup>11</sup> Natürü tama tanaxwèxe i yaxögüxüãrü puracü nixi i ngixna na nadaugüxü i wüxi i yutecü ega tama 60 wa nanguxgu ya ngïrü taunecü. Erü wüxi i yutecü i pacü, rü ngëxguma ngïrü ngüchaü Cristuna ngixü ixügachixẽẽgu, rü tá inaxwèxe na wena naxãtexü. <sup>12</sup> Rü duüxüğü tá chixri ngïchiga nidexagü, erü tama aixcüma iyanguxẽẽ ga yema Cristumaã inaxunetaxü ga noxrix. <sup>13</sup> Rü ngïma rü düxwa ngextá iyaxáuchigümare, rü náí ya i rü nagu iyarüxãüx, rü düxwa tama ipuracüchaü. Rü tama ngẽmaxĩcatama ixü, natürü düxwa ixoregütèèx, rü iyangëxmachigü nawa i ngẽma dexa i tama mexü i togüchiga, rü guxüwama nüxü iyaxu i ngẽma ore i tama mexü. <sup>14</sup> Rü ngẽmacèx chanaxwèxe i ngẽma yutegüxü i paxüğü na wenaxãrü naxãtegüxü, rü naxããcügüxü, rü mexü i napataarü dauruüğü na yixigüxü. Rü ngẽmaãcü i ngẽma duüxüğü i ngixchi aiexü, rü taxucürüwa chixri ngïchiga nidexagü. <sup>15</sup> Cumaã nüxü chixu i ñaã ore, erü ñuxre i yutecü rü marü nüxü irüxoe i ore i mexü rü Chatanáwe irüxi. <sup>16</sup> Rü ngëxguma chi wüxi i ngecü i yaxõxcü rü ngixü nangëxmagu i ngïtanüxü i yutecü, rü name nixi i ngixü irüngüxẽẽ. Rü ngẽmaãcü täütáma togü i yaxögüxüãrü puracü tá nixi na ngixna na nadaugüxü. Rü ngëxguma tá nüxü natauxcha i ngẽma togü i yaxögüxü na ngixü nangüxẽẽgüxü i ngẽma yutecü i aixcüma ngixü natauxcüma i ngïtanüxüğü i ngixü rüngüxẽẽgüxü. <sup>17</sup> Rü ngẽma yaxögüxüãrü ãëxgacügü i aixcüma meãma ngema yaxögüxümaã icuáxü, rü name nixi i ngẽma yaxögüxü aixcüma nüxü nangechaügü rü namaã nataãgü. Rü guxüãrü yexera tanaxwèxe i nüxü nangechaügü rü nüxü

narüngüxêëgü i ngema Tupanaarü orexü ixugüxü rü nangúexêëxü. <sup>18</sup> Erü Tupanaarü orewa rü ñanagürü:

“Tama name i nüxna taxaü i ngêma taxaüna i puracüxü”,  
ñanagürü. Rü ñanagürü ta:

“Wüxi i puracütanüxü rü tanaxwèxe i nüxü na naxütanüxü i norü puracü”,  
ñanagürü i ngêma Tupanaarü orewa. <sup>19</sup> Rü ngëxguma chi texé nüxü ixuxgu na chixexü naxüxü i wüxi i yaxôgüxüârü âëxgacü, rü tãütáma tüxü icuxĩnü ega natauxguma i taxre rü éxna tomaëxpüx i togü i duüxügü i nüxü daugüxü na aixcüma chixexü naxüxü. <sup>20</sup> Natürü ngêma yaxôgüxüârü âëxgacügü i aixcüma pecadugu maxêxü, rü name nixĩ i guxü i yaxôgüxüpêxewa cunaxucuxê, na guxüma i ngêma togü i yaxôgüxüârü âëxgacügü rü ta namuêxücèx na naxügüãxü i tacü rü chixexü. <sup>21</sup> Rü ñuxma Tupanapêxewa rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristupêxewa rü ngêma daxüçüãx i orearü ngeruügü i Tupana nüxü ngechaügüxüpêxewa, rü cuxü chamu na naga cuxĩnüxü i ñaã ore i cumaã nüxü chixuxü. Rü chanaxwèxe i ngêma cumaã nüxü chixuxürüü meã cunaxucuxê i guxüma i ngêma yaxôgüxü rü nüçtama ega woo texé tixĩgu. <sup>22</sup> Rü ngëxguma texexü quingucuchixêëchaügu na ngema yaxôgüxüârü âëxgacü tixĩxücèx, ¡rü taxü i cuñuxãêxü na namaã cuyumêxü i wüxi i duüxü i tama nüxü cucuáxü i norü maxü! Natürü name nixĩ i noxri rü meã nagu curüxĩnü i ngêma erü ngürüãchi tá wüxi i duüxü i pecadu üechaxü quingucuchixêë, rü cugagu tá nixĩ erü tama icuxuãê. ¡Rü meã cugüna nadau na tama pecadugu cunguxücèx! <sup>23</sup> Rü ngêma na cunguxnecaüxü i ñuxguacü, rü name nixĩ i írarüwa binune cuyaxaxü, rü tama i dexáxicatama. <sup>24</sup> Rü nangêxma i duüxügüarü pecadugü i noxtacüma ngóxü naxüpa na Tupana nüxna çaxü. Natürü nangêxma i to i pecadugü i duüxügüarü rü tãütáma nangox ñuxmatáta naãneärü guxwa nanguxgu rü Tupana tüxna icagügu. <sup>25</sup> Rü ngëxgumarüü ta nangêxma i duüxügüarü puracügü i mexü i Tupanacèx naxügüxü i ñuxma marü nüxü idauxü. Rü nangêxma ta i puracügü i mexü i ñuxma tama nüxü idauxü natürü yixcüra tá nüxü idaugüamaxü.

## 6

<sup>1</sup> Guxãma ya yíxema yaxôgüxe rü ixãärü coriãxê, rü tanaxwèxe i tümaärü corixü tangechaü na ngêmaãcü taxucürüwa texé Tupanachiga rü tórü nguxêëtaechiga chixri idexaxücèx. <sup>2</sup> Rü ngëxguma chi wüxi ya duüxê ya Tupanaãxü yaxôxê rü wüxi i cori i tümarüü yaxôxümaã tacoriãxgu, rü tama tanaxwèxe i ngêma na tümaëneê yixücèx nüxü tarüxo na nüxü tangechaüxü i tümaärü cori. Natürü tanaxwèxe i yexeraãcü meã nüxü tapuracü erü tümaärü cori i nüxü tarüngüxêëxü i tümarüü yaxôxü nixĩ rü tümaëneê i Tupana nüxü ngechaüxü nixĩ. Pa Timutéux, chanaxwèxe i meãma cunangúexêë i ngêma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü guxüma i yaxôgüxüpêxewa nüxü quixu.

### *Tupanaarü ore rü aixcüma tüxü name*

<sup>3</sup> Rü cumaã nüxü chixu rü nangêxma i duüxügü i namaã nguxêëtaegüxü i ngêma nguxêëtae i tama namaã wüxiguxü i tórü nguxêëtae, rü tama namaã wüxiguxü i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü nguxêëtae i mexü, rü tama namaã wüxiguxü i ngêma nguxêëtae i Tupanaarü orewa ngóxü. <sup>4</sup> Rü cumaã nüxü chixu rü yíxema ngêmaãcü nguxêëtaexe rü tügü ticuèxüü rü taxuüma tacuèx. Rü ngêmacèx ngëxürüüxümare i dexa rü naxcèx tachoxügawèxe, rü tama texéga taxĩnüchaü, rü düxwa ñoma tídaawexürüü tixĩ namaã i ngêma tümacüma. Rü ngêmagagu rü taxãüãchiwèxe, rü tanuxwèxe, rü togümaã taguxchiga, rü taxúxeaxüma tayaxô. <sup>5</sup> Rü ngêmaãcü i ngêma duüxügü i chixêãëgüxü, rü nügümaã nanuêëcha, rü tama nüxü nacuèxgü i ngêma ore i aixcüma ixĩü, rü nagu narüxĩnüê rü Tupanaarü orewa nixĩ i dñeru ngixü nayauxgüxü. <sup>6</sup> Rü aixcüma nixĩ i Tupanaarü orewa nüxü iyarüngaaxü i taxüma i mexü, natürü ngêma mexü rü tümacèxicatama nixĩ ya yíxema namaã taãëgüxe i ngêma marü tüxü ngëxmaxü. <sup>7</sup> Rü yixema rü yexguma noxri ixíraegu, rü ngearü yemaxüãxêmaã tabue i ñoma i

nañnewa. Rü ngëxguma iyuxgu rü taxucürüwa tayange i tórü ngëmaxügü. <sup>8</sup> Natürü ngëxguma tüxü nangëxmagu i taxchiru rü tórü òna rü name nixĩ i ngëmamaãtama tataãëgü. <sup>9</sup> Natürü ngëma duüxügü i dïeruãxgüchaüxü, rü tama yaxna namaã naxĩnüe i ngëxguma ngëma dïeruarü ngüchaü nüxü poragu. Rü ngëmacèx nagu nayi i muxüma i ngüchaügü i taxuwama mexü i chixexüwa nagagüxü, rü ngëmacèx düxwa i ngëma duüxügü rü poraãcü nachixe rü norü guxümaãma inayarütauxe. <sup>10</sup> Erü ngëma na dïeruguama rüxĩnüxü rü ngëma nixĩ i guxüma i chixexügüarü ügü. Rü nangëxma i ñuxre i duüxügü i dïeruguama rüxĩnüëxü rü ngëmacèx Tupanana nixĩgachi. Rü ngëmaãcü nügünatama guxchaxü naxägü rü nügüxütama ngechaü nanguxëëgü..

### *Tupanaãxü yaxõgüamaxüchiga*

<sup>11</sup> Natürü cumax, Pa Timutéux, rü wüxi ya yatü ya Tupanaxü yaxõcü quixĩ. ¡Rü ngëmacèx nüxna ixügachi i guxüma i ngëma chixexü! ¡Rü meã Tupanapëxewa namaxü, rü norü ngüchaü naxü, rü meã nüxü yaxõ, rü nüxü nangechaü i duüxügü, rü yaxna namaã naxĩnü! Rü tama name i cugü quicuëxüxü. <sup>12</sup> ¡Cugü naporaxëë na meã cuyaxõõmaxüçèx rü cunaxüamaxüçèx i Tupanaãrü puracü ega woo tacü rü guxchaxü cuxü üpetügux! ¡Rü cugüna nadau na ngëmaãcü taguma cuxna iyanaxoxüçèx i ngëma maxü i taguma gúxü! Yerü yema maxüçèx nixĩ ga noxri Tupana cuxü yaxuxü ga yexguma muxüma ga duüxügüpëxewa nüxü quixuxgu na ñuxãcü Ngechuchu ya Cristu-axü na cuyaxõxü. <sup>13-14</sup> Rü ñuxma Pa Timutéux, rü napëxewa ya Tupana ya guxãxüma maxëxëëcü, rü napëxewa ya Ngechuchu ya Cristu ga ãëxgacü ga Piratumaã nüxü ixücü ga ñuxãcü Nanatü ya Tupanaãxü na yaxõõxü, rü cuxü chamu na naga cuxĩnüxü i ngëma ore i cumaã nüxü chixuxü. Rü tama chanaxwëxe i cunaxüchicüü i ngëma ore, na taxüema texé tacüçèx cuxü oregüxüçèx rü chixri cuchiga idexaxüçèx. Rü chanaxwëxe i ngëmaãcü meã cunaxü ñuxmatáta ínangu ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. <sup>15</sup> Erü ngëma ngunexü i Tupana nagu naxwëxexügu rü tá Cristuxü nangoxëë. Erü nüxĩcatama Tupana nixĩ, rü nüma nixĩ i aixcüma mecü yĩxü rü guxüetüwama nangëxmaxü. Rü guxü i ãëxgacügüarü ãëxgacü yĩxü, rü guxü i corigüarü Cori yĩxü. <sup>16</sup> Rü nüxĩcatama nixĩ na taguma nayuxü. Rü nüma rü poraãcü íngóonexüwa namaxü, rü taxucürüwa texé ngëma ngóonexüna tangaicama. Taguma wüxi i duüxü nüxü nadau, rü taxuacüma texé nüxü tadau. Nüma rü guxüguma naporaxüchi rü taguma inayarüxo na ãëxgacü yĩxü. Rü ngëmacèx tanaxwëxe i guxãma nüxü ticuëxüügüecha. Rü ngëmaãcü yĩ. <sup>17</sup> Rü yixema muarü dïeruáxe i ñoma i nañnewa, ¡rü tümamaã nüxü pixu na tama ngëmamaã tügü ticuëxüügüçèx rü tama nagu tarüxĩnüëxüçèx na ngëma tümãrü dïerüwa nüxü itayangaugüxü i tümãrü maxü! Erü ngëma dïeru rü paxa tá nagux. Natürü narümemaë nixĩ i Tupanaga taxĩnü, erü yimawa nixĩ i nüxü itayangaugüxü i tümãrü maxü. Rü nüma nixĩ i poraãcü tüxna naxããxü i guxüma i tacü i inaxwëxexü na itaãëgüxüçèx. <sup>18</sup> ¡Rü namaã nüxü ixu i ngëma muãrü dïeruãxgüxü, rü name na ngëmamaã mexü naxügüxü rü togü i duüxügüxü nangüxëëgüxü! Rü ngëmaãcü tá namu i ngëma mexügü i naxügüxü i Tupanapëxewa. Rü tanaxwëxe i nümagü i muãrü dïeruãxgüxü rü na ínamemaregüxü na togüna naxããxü rü namaã nangauxü i ngëma norü ngëmaxügü. <sup>19</sup> Rü ngëmaãcü tá nüxü nangëxma i norü mexügü i daxügüxü i nañnewa, rü tá nanayauxgü i ngëma maxü i aixcüma ixĩxü.

### *Pauru rü Timutéuxü namu, rü yemaãcü inayacuëxëë ga norü popera*

<sup>20</sup> Pa Timutéux, ¡meã namaã nangüexëëtae i guxüma i ngëma ore i cuxü chamuxü! Rü tama name na icurüxĩnüxü i ñoma i nañnewa dïerüãxãrü dexagümare i taxuwama mexü rü ngëma ore i doramare ixĩxü i duüxügü nüxü ixügügunetaxü na ore i nawa nüxü icuáxü yĩxü. <sup>21</sup> Erü ñuxre i nümagü i ngëma noxrütama cuëxgu íxü, rü düxwa ngëmagagu Tupanana nixĩgachi. Rü chanaxwëxe i Tupana meã pexü narüngüxëë.

Rü nuãma pexna,

**Pauru**

## NORÜ TAXRE GA POPERA GA TIMUTÉUCAᶘ NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

### *Timutéuxü narümoᶘ ga Pauru*

<sup>1</sup> Pa Timutéux, choma i Pauru nixi i cuxcèᶘ chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choxü nixi ga namuxü ga Ngechuchu ya Cristu, yerü yemaäcü nanaxwèᶘe ga Tupana. Rü nüma choxü namu na nüxü chixuxüçèᶘ na ñuxäcü tüxü nangèᶘmaxü i maxü i taguma gúxü, ega aixcüma Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögügu. <sup>2</sup> Cuxü changechaü, Pa Chaune, Pa Timutéux. Rü chanaxwèᶘe ya Tanatü ya Tupana rü Ngechuchu ya Cristu ya törü Cori na cuxü nangüxèᶘgüxü rü nüxü cungechaütümüügüxü rü cuxü nataäᶘèᶘgüxü.

### *Tama name i taxäne na Cristuchigaxü ixuxü*

<sup>3</sup> Guxüguma i chütacü rü nguncü rü cuxna chacuèᶘächixü i chorü yumüxèᶘwa, rü poraäcü cuxcèᶘ moᶘe Tupanana chaxã. Rü nüxü nixi i chapuracüxü i mexü i chauäᶘemaã, yexgumarüü ga nuxcümaügüxü ga chorü oxigü naxügüxürüü. <sup>4</sup> Choma rü nüxna chacuèᶘächi na ñuxäcü poraäcü chauxcèᶘ cungechaüxü rü chauxcèᶘ cuxaxuxü ga yexguma cuxna íchixüxgu. Rü wenaxärü cuxü chadauxchaü na aixcüma chataäᶘèᶘçèᶘ. <sup>5</sup> Erü nüxna chacuèᶘächi na ñuxäcü aixcüma Tupanaäxü cuyaxöxü. Rü curü noᶘe ga Loída rü cue ga Euníchia rü tüma rü woetama tüxira Tupanaäxü tayaxögü rü nüxü chacuèᶘ i ñuxma rü cuma rü ta aixcüma cuyaxöxü. <sup>6</sup> Rü ngèᶘmacèᶘ cumaã nüxü chixu na cugü cuporaxèᶘxü na yexeraäcü cunaxüamaxüçèᶘ i ngèᶘma Tupanaärü puracü ga naxcèᶘ cuxna naxäãxü ga cuèᶘ ga yexguma noxri cuxü chingögüäcüma cumaã chayumüxèᶘgu. <sup>7</sup> Yerü Tupana rü tama tüxna nanamu ga naã i tüxü muᶘèᶘxü. Natürü tüxna nanamu ga Naã i Üünexü na tüxü naporaexèᶘxüçèᶘ na aixcüma duüxügüxü ingechaügüxüçèᶘ rü meã yigümaã icuáxüçèᶘ. <sup>8</sup> Rü tama chanaxwèᶘe na cuxänexü na nüxü quixuxü i nachiga ya törü Cori. Rü ngèᶘxgumarüü ta tama chanaxwèᶘe i chauxcèᶘ cuxäne i ngèᶘma na chapoxcuxü naxcèᶘ i Tupanaärü ore. Rü name nixi i yaxna namaã cuxinü i ngèᶘma ngüxü i cuxcèᶘ ínguxü nagagu i ngèᶘma ore i mexü i nüxü quixuxü. Rü Tupana tá cuxü naporaxèᶘ. <sup>9-10</sup> Rü Tupana tüxü namaxèᶘèᶘ rü tüxü nade na naxcèᶘicatama imaxèᶘxüçèᶘ. Natürü tama tacü rü mexü na ixüxügagu nixi ga yemaäcü tamaã namecümaxü ga Tupana. Natürü yemaäcü tüxü narüngüxèᶘ yerü woetama yema nixi ga nanaxwèᶘexü yerü Ngechuchu ya Cristugagu tüxü nangechaü. Rü nüma ya Tupana ga tautama naãne üxgumama tüxü ngechaücü, rü yexguma ínanguxgu ga törü maxèᶘèᶘruü ga Ngechuchu ya Cristu, rü yexguma nixi ga Tupana tüxü nüxü dauxèᶘxü na ñuxäcü poraäcü tüxü nangechaüxü. Rü nüma ga Cristu nixi ga iyanaxoxèᶘäxü na iyuxuchixü yerü nüma rü yuwa ínarüda rü wena namaxü. Rü norü orewa tüxü nüxü nacuèᶘèᶘ na yixema rü ta tüxü nangèᶘmaxü i ngèᶘma maxü i taguma gúxü ega nüxü yaxöxgu. <sup>11</sup> Rü Tupana choxü ningucuchixèᶘ na nüxü chixuxüçèᶘ i ngèᶘma norü ore i mexü. Rü choxü namu na ngèᶘma oremaã chanangüexèᶘxüçèᶘ i duüxügü i guxüwama. <sup>12</sup> Rü ngèᶘmacèᶘ nixi i poraäcü ngüxü chingexü rü chapoxcuxü i ñuxmax. Natürü tama naxcèᶘ chaxäne i ngèᶘma, erü choma nüxü chacuèᶘ na texéaxü chayaxöxü. Rü nüxü chacuèᶘ na naporaxü i nüma na nüxna nadauxüçèᶘ i ngèᶘma puracü i choxna naxäxü rü namaã inacuáxüçèᶘ i chauäᶘe i guxügutáma ñuxmatáta ngèᶘma ngunexü i nagu wena núma naxüxü. <sup>13</sup> Rü chanaxwèᶘe i meãma nagu quixü i ngèᶘma nguxèᶘetae i mexü ga chauxütawa naxcèᶘ cüngüxü. Rü name nixi i meã nüxü cuyaxöᶘma ya Ngechuchu ya Cristu rü meã nüxü cungechaü i guxüma i duüxügü, erü Cristuarü duüxü quixi. <sup>14</sup> Rü name nixi i Tupanaäᶘe i Üünexü i tawa maxüxüärü ngüxèᶘemaã ícunapoxü i ngèᶘma nguxèᶘetae i mexü i Tupana cuxna

ãxũ. <sup>15</sup> Cuma marũ nüxũ cucuèx rü guxũma ga yema yaxõgũxũ ga Áchiaarũ naãnewa ne ìxũ rü marũ choxna naxĩgũ. Rũ yematanũwa nayexma ga Figueru rü Ermóquene. <sup>16</sup> Onesíferu rü muèxpũxcũna choxũ nataãèxèè, rü tama chauxcèx naxãne i ngẽma na chapoxcuxũ. Rũ ngẽmacèx chanaxwèxe i tórũ Coriaxũ nangechaũtũmũũgũ i guxũma i natanũxũgũ. <sup>17</sup> Rũ yexguma noxritama Dumawa nanguxgu ga nümax, rü chauxcèx nadauecha rü ñuxmata choxũ iyangau. <sup>18</sup> Cuma meãma nüxũ cucuèx ga ñuxãcü tüxũ na nangũxèèxũ ga Onesíferu ga Epéchiuarũ ìãnewa. Rũ ngẽmacèx chorũ yumũxèwa naxcèx íchaca na Tupanaãxũ nangechaũtũmũũxũcèx i ngẽxguma wena ñoma i naãnewa naxũxgu ya tórũ Cori ya Ngechuchu.

## 2

### *Ngechuchu ya Cristuarũ puracũtanũxũ i mexũchiga*

<sup>1</sup> Rũ ñuxma, Pa Chaune, Pa Timutéux, ¡rũ cugũ naporaxèè namaã i ngẽma pora i Ngechuchu ya Cristu cuxna ãxũ! <sup>2</sup> Yema ore ga chauxũtawã nüxũ cuxĩnũxũ ga yexguma muxũma ga duũxũgũpèxewa nüxũ chixuxgu, rü chanaxwèxe i ñuxma cuxi ngẽma oremaã cunangũxèè i togũ i yatũgũ i meã naãèxũ cuèxgũxũ na nüxĩ togũxũ nangũxèèxũcèx namaã i ngẽma ore. <sup>3</sup> Rũ tama name i naxcèx cumuũ na Ngechuchu ya Cristuarũ oregagu ngũxũ quingexũ. Natürũ name i namaã cupora ñoma wũxi i mexũ i norũ churararũ. <sup>4</sup> Rũ wũxi i duũxũ i churarawã ngẽxmaxũ, rü taxucürũwama to i puracũ i tama churaraarũ ixĩxũgu narũxĩnũ. Natürũ ngẽma norũ ãèxgacũ nãgu namuxũ i puracũgu nixĩ i naxĩnũxũ na ngẽmaãcü norũ ãèxgacũxũ nataãèxèèxũcèx. <sup>5</sup> Rũ ngẽxgumarũũ ta wũxi i duũxũ i wũxi i ñũcawã nügũ ingucuchixèèxũ, rü taxuacũma nanayaxu i norũ ãmare ega chixri naxĩnũcèxwèxegu rü tama ngẽma ñũcaarũ ãèxgacũga naxĩnũgu. <sup>6</sup> Rũ texé ya naãnewa puracũxe rü name nixĩ i tüxira tanayaxu i tümanetũarũ o. <sup>7</sup> ¡Rũ guxũguma nãgu rũxĩnũ i ñãã ore i cumaã nüxũ chixuxũ! Rũ nüma ya Cori ya Ngechuchu tá cumaã inananguxũxèè i guxũma na nüma nanaxwèxexũãcüma cunaxũxũcèx i ngẽma puracũ. <sup>8</sup> ¡Rũ nüxna nacuèxãchi ya Ngechuchu ya Cristu ya Dabítanũxũ ga guma yuwa írũdacũ! Rũ yimachiga nixĩ i ngẽma ore i mexũ i duũxũgũmaã nüxũ chixuxũ. <sup>9</sup> Rũ ngẽma oregagu nixĩ i ngũxũ na chingexũ rü ñoma wũxi i máètaxũrũũ nüma poxcupataũwa cadenamaã chichotaxũ. Natürũ Tupanaarũ ore i mexũ, rü guxũwama nanguama rü taxucürũwama texé tayachota. <sup>10</sup> Rũ ngẽmacèx yaxna namaã chaxĩnũ i ngẽma ngũxũ i chingexũ naxcèx i ngẽma duũxũgũ i Tupana dexũ. Erũ chanaxwèxe i nümagũ rü ta Ngechuchu ya Cristuaxũ nayaxõgũ, rü ngẽmaãcü na nayauxgũãxũcèx i maxũ i mexũ i taguma gũxũ. <sup>11</sup> Rũ pemaã nüxũ chixuxchaũ i wũxi i ore i aixcũma ixĩxũ. Rũ ngẽxguma Cristu yuxũrũũ norũ orecèx iyuegu, rü naxrũũ tá ta wena tamaxè na nüma ñangèxmaxũwa ingẽxmagũxũcèx. <sup>12</sup> Rũ ngẽxguma ñoma i naãnewa yaxna namaã ixĩnũègu ega ngũxũ ingexgu, rü daxũguxũ i naãnewa rü wũxigu namaã ãèxgacũ tá tixĩgũ. Rũ ngẽxguma tama Cristuxũ icuáxchaũgu i ñoma i naãnewa, rü nüma rü tãũtãma tüxũ nacuáxchaũ i daxũguxũ i naãnewa. <sup>13</sup> Natürũ woo ñuxguacũ i yixema rü tama aixcũma naxũxgu i ngẽma Tupanamaã ixunetaxũ, natürũ nüma ya Tupana rü guxũguma nayanguxèè i ngẽma tamaã inaxunetaxũ, erũ taxuacũma nügũtama nawomũxèè.

### *Wũxi i mexũ i puracũtanũxũ i Tupana namaã taãèxũchiga*

<sup>14</sup> Rũ ngẽma yaxõgũxũ i cuxũtawã ngẽxmagũxũ, rü name nixĩ i Tupanaegagu nüxna nüxũ cucuèxãchixèè na tama nuxcũmaũgũxũ i ore i taxuwama mexũcèx nügũmaã na yaporagatanũcũxũcèx. Erũ ngẽma rü wũxi i chixexũ nixĩ, rü nanachixèãèxèè i ngẽma duũxũgũ i nüxũ ñnũèxũ. <sup>15</sup> ¡Rũ cugũ naporaxèè na meã cunaxũxũ i Tupanaarũ puracũ na cumaã nataãèxũcèx i ngẽxguma napèxewa cunguxgux rü ngemaãcü taxucèxma cuxãnexũcèx i ngẽxguma nüma cuxna nacaxgu naxcèx i curũ puracũchiga! ¡Rũ ngẽmacèx name i aixcũma meã namaã cungũxèètae i ngẽma ore i mexũ i aixcũma ixĩxũ! <sup>16</sup> ¡Rũ nüxũ



rüxo i ñoma i nañnecũãxãrũ dexagũmare i taxuwama mexũ! Erũ ngẽma duũxũgũ i ngẽma dexagũmaregu ìxũ, rũ guxũguma yexeraãcũ chixexũgu nayi. <sup>17</sup> Rũ ngẽma norũ nguxẽẽtae i ngẽma duũxũgũ, rũ ñoma wũxi i ñaaweane i tũxũ ìyimachixẽẽxũrũ nixĩ. Rũ yema nixĩ ga nũxũ ngupetũxũ ga Imenẽu rũ Firetu. <sup>18</sup> Yerũ nidoragũmare ga nũxũ na yaxugũexũ rũ marũ na nangupetũxũ i yuetaarũ dachiga. Rũ yemaãcũ nanawomũxẽẽgũ ga ñuxre ga duũxũgũ na tama noxrirũ yaxõgũãxũcèx i Tupanaãrũ ore. <sup>19</sup> Natürũ Tupanaãrũ ore rũ taguma inayarũxo rũ taguma naxũchicũ. Rũ ngẽma norũ orewa rũ ñanagürũ:

“Törũ Cori ya Tupana nũxũ nacuèx i texé tixĩ ya norũ duũxũgũ ixĩgũxe. Rũ guxãma ya yixema nũxũ ixuxe na Ngechuchu ya Cristu rũ tũmaãrũ Cori yĩxũ, rũ name nixĩ i nũxna tixĩgachi i guxũma i chixexũ”,

ñanagürũ i ngẽma norũ orewa. <sup>20</sup> Wũxi i duũxũ i dñeruãxũchixũ rũ napatawa nangẽxma i poratu i uirunaxcèx rũ dñerumünaxcèx. Rũ nangẽxma ta i poratu i nañnaxcèx rũ waixũmünaxcèx. Rũ ngẽma poratu i uirunaxcèx rũ dñerumünaxcèx rũ mexũ i norũ õnacèx nixĩ. Natürũ ngẽma poratu i nañnaxcèx rũ waixũmünaxcèx rũ guxchirechixũ nixĩ. <sup>21</sup> Rũ ngẽxguma wũxi i yaxõxũ naxwèxegu na aixcũma mexũ i Tupanaãrũ puracũtanũxũ na yĩxũ, rũ name nixĩ i nũxna nixũgachi i guxũma i chixexũ. Rũ ngẽxguma tá nixĩ i Tupanapẽxewa aixcũma naxũnèxũ na naxũãxũcèx i nagũxũraũxũ i puracũ i Tupana namaã nũxũ ixuxũ. <sup>22</sup> ;Nũxũ rũxo i guxũma i ngẽma chixexũ i ngextũxũcũgũ nagu rũxĩnũèxũ! ;Rũ meã Tupanapẽxewa namaxũ rũ aixcũma nũxũ yaxõ! ;Rũ nũxũ nangechaũ i guxũma i duũxũgũ, rũ tãxũ i namaã cunuxũ! ;Rũ ngẽmaãcũ namaxũ wũxigu namaã i guxũma i ngẽma duũxũgũ i aixcũma Tupanacèx maxèxũ rũ ngemaãcũ yumũxègũxũ!. <sup>23</sup> Rũ tama name i naxcèx icurũxĩnũ i ngẽma dexagũ i taxuwama mexũ. Erũ ngẽma dexagũgagu rũ dũxwa nũgũchi naxaie i duũxũgũ. <sup>24</sup> Rũ wũxi i Tupanaãrũ puracũtanũxũ rũ tama name na texemaã nũcèx nadauxũ. Rũ narũmemae nixĩ na guxãma namecũmaxũ. Rũ nanaxwèxe i yaxna namaã naxĩnũãcũma meã duũxũgũxũ nangũxèẽ i Tupanaãrũ ore. <sup>25-26</sup> Rũ wũxi i Tupanaãrũ puracũtanũxũ rũ name na yaxna namaã naxĩnũãcũma meã nayaxucuxègũãxũ i ngẽma duũxũgũ i tama irũxĩnũèchaũxũ. Rũ name i ngẽmaãcũ ìnananguxèẽ na Tupana nũxũ rüngũxèẽxũ i ngẽma duũxũgũ na nũxũ naxoexũcèx i norũ chixexũ rũ nũxũ nacuèxgũxũcèx i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ. Erũ Tupana nanaxwèxe na naxuãègũxũ i ngẽma duũxũgũ rũ nawa ìnanguxũxũ i ngẽma chixexũ i ngoxo i Chataná nagu nayixèẽxũ na noxrũtama ngũchaũ namaã naxũxũcèx.

### 3

#### *Nuxãcũ tá nixĩ i duũxũgũcũma i ngẽxguma nagũxchaũgu i nañne*

<sup>1</sup> Rũ chanaxwèxe i nũxũ cucuèx rũ ngẽxguma nagũxchaũgu i nañne rũ tá nangẽxma i ãcũmaxũgũ rũ guxchaxũgũ naxcèx i duũxũgũ. <sup>2</sup> Rũ duũxũgũ rũ tá nũgũguxicatama narũxĩnũè, rũ norũ dñeruguama tá narũxĩnũè. Rũ tá nũgũ nicuèxũxũgũ, rũ ngẽmaãcũ tãũtãma nũxũ nacuèxgũchaũ i togũ i duũxũgũ i tama naxrũũ taarũ dñeruãxgũxũ. Rũ chixri Tupanachiga tá nidexagũ, rũ tãũtãma nanatũga rũ naẽga naxĩnũèchaũ. Rũ tãũtãma moxè inaxã i ngẽxguma Tupana nũxũ rüngũxèẽgu, rũ ngẽmaãcũ tãũtãma nũxũ nacuèxgũchaũ i Tupanaãrũ ore. <sup>3</sup> Rũ tãũtãma nagu narũxĩnũè i togũ i duũxũgũxũ na nangechaũgũxũ, rũ tãũtãma nũxũ nangechaũtũmũgũ. Rũ tá naxoregũtèèxgũ, rũ tãũtãma nũgũ naporaexèẽ na yaxna namaã naxĩnũèxũcèx i naxũnèãrũ ngũchaũgũ. Rũ tá nichixecũma, rũ tá naxchi naxaie i guxũma i ngema mexũ. <sup>4</sup> Rũ duũxũgũechitawèxegũxũ tá nixĩgũ, rũ nuèwèxexũ tá nixĩgũ, rũ nũgũ icuèxũgũxũ tá nixĩgũ. Rũ tá norũ ngũchaũcèxama nadaugũ, rũ tãũtãma Tupanaxũ nacuèxgũchaũ. <sup>5</sup> Rũ tá nũgũ nayaxõgũxũchinetaxèẽ natürũ ngẽma norũ chixexũ i naxũgũxũwa tá nangoxoma na tama aixcũma yaxõgũãxũ i ngẽma ore i mexũ. Rũ ngẽma duũxũgũ i ngẽmaãcũ maxèxũ, rũ tama name na namaã cuxãmũcũxũ rũ natanũgu cuxãxũ. <sup>6-7</sup> Erũ ngẽma duũxũgũtanũwa nangẽxmagũ i nũmaxũ i ìpatagu ichocuetanũxũ. Rũ norũ nguxèẽtaemaã nayawomũxèẽgũ i ngẽma ngexũgũ i

ngema ngëxmagüxü i tama naãëxü icuáxü rü chixri maxëxü. Rü ngëma ngexügü, rü norü ngüchaügütama chixexüwa nanagagü, rü ngëmacëx woo guxüguma nangúe natürü taguma aixcüma nüxü nacuëxgü i ngëma ore i aixcüma ixixü. <sup>8</sup> Rü ngëma duüxügü i chixexümaã nguxëëtaegüxü, rü chixexüguxicatama narüxinüë, rü tama aixcüma nayaxögü i Tupanaärü ore. Rü naxchi naxaie i ngëma ore i aixcüma ixixü, naxrüü ga yema yuüxügü ga Yane rü Yáübre ga tama Moïchéga ñnüëchaüxü. <sup>9</sup> Natürü täütáma muxü i duüxügü nüxü nayaxögü. Erü guxüwama i duüxügü rü tá nüxü nicuëxächitanü na wüxi i duüxügü i chixexügu rüxinüexü rü ngeãëmarexü yixigüxü naxrüxü ga yema taxre ga tama Moïchéga ñnüëchaüxü.

*Ucuxëmaã inyacuëxëë ga Pauru na Timutéumaã yadexaxü*

<sup>10-11</sup> Natürü cumax, Pa Timutéux, marü nüxü cucuëx ga ñuxäcü meã na chanangüexëëxü ga duüxügü, rü ñuxäcü meã chamaxüxü, rü ñuxäcü nagu charüxinüxü rü meã chayaxöxü, rü ñuxäcü yaxna namaã chaxinüxü ga duüxügü rü nüxü changechaüxü. Rü cuma nüxü cucuëx ga ñuxäcü na chaugü chaporaxëëxü na yaxna namaã chaxinüxü i guxchaxügü. Yerü ga duüxügü rü chowe ningexütanü na choxü yamëxgüxüçëx. Rü cuma rü nüxü cucuëx ga tacü choxü na üpetüxü ga Aütioquíawa rü Icünüwa rü Listrawa, rü ñuxäcü chowe na yangexütanüxü rü poraäcü ngüxü chingexü. Natürü törü Cori ya Tupana choxü ínapoxü na tama choxü yamëxgüxüçëx. <sup>12</sup> Rü aixcüma cumaã nüxü chixu rü guxäma ya yixema naxwëxegüe na Ngechuchu ya Cristucëx tamaxëxü, rü togü tá tümachi naxaie rü chixri tá tümamaã nachopetü. <sup>13</sup> Natürü ngëma duüxügü i chixecümagüxü rü ngëma duüxügü i idoratëëxgüxü rü yexeraxü i chixexügu tá nayi. Erü Chataná marü nayawomüxëëgü, rü ngëmacëx nüxü togüxü nawomüxëëgü. <sup>14</sup> Natürü i cuma rü name nixü i guxüguma meã nagu quixü i guxüma i ngëma ore i marü cungüxü. Erü cumatama rü nüxü cucuëx na aixcüma yixü i ngëma ore, rü nüxü cucuëx na texégü tixigüxü ga guxema namaã cuxü nguxëëgüxë. <sup>15</sup> Rü cuma nüxü cucuëx rü cubuxgumamatama nawa cungux i ngëma Tupanaärü ore i üünexü. Rü ngëmawa cunayaxu i cuëx na nüxü cucuáxüçëx i ñuxäcü tüxü na nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü ega Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögügu. <sup>16</sup> Rü guxüma i Tupanaärü ore i ümatüxü rü nügüãëwatama nanayaxu ga Tupana. Rü ngëma ore rü name na duüxügüxü namaã ingüexëëxü, rü namaã yaxucuxëgüxü rü namaã iyanawëxächixëëgüxü, rü namaã nangüexëëxü na meã Tupanapëxewa namaxëxüçëx. <sup>17</sup> Rü ngëmaäcü i ngëma ore rü tüxü narüngüxëë ya yixema Tupanaärü ixixë, na meã nüxü tacuáxüçëx i ngëma Tupana naxwëxexü rü ítamemarexü na tanaxüxü i nagüxüraüxü i puracü i Tupana tümamaã nüxü ixuxü.

## 4

<sup>1-2</sup> Rü nüma ya Ngechuchu ya Cristu ya núma tá ücü na nüxü yacagüxüçëx i ngëma duüxügü i maxëxü rü ngëma marü yuechirëxü, rü yimapëxewa rü Tupanapëxewa cuxü chamu na nüxü quixuxüçëx i ngëma ore i mexü. Rü ngëxguma cuxü yatauxchaächigu rü woo cuxü naguxchagu, rü chanaxwëxe i nüxü quixuama i ngëma ore. Rü ngëmaäcü chanaxwëxe na icuyanawëxächixëëgüxü rü meã cuyaxucuxëgüxü rü nüxü cunangüchaüxëëxü i duüxügü. Rü name nixü i yaxna namaã cuxinüäcüma meã cunangüexëë. <sup>3</sup> Erü yixcüra i duüxügü rü täütáma nüxü naxinüëchaü i ngëma nguxëëtae i mexü. Erü ngëma duüxügü rü nichixecüma. Rü ngëmacëx naxcëx nadaugü i norü ngüexëëruügü i nüma nanaxwëxegüxüäcüma nangüexëëxü. <sup>4</sup> Rü täütáma nüxü naxinüëchaü i Tupanaärü ore i aixcüma ixixü. Erü ngëma ore i doramare ixixüguama tá narüxinüë. <sup>5</sup> ;Natürü cuma rü meã cugüna nadau, rü ínaxuãë, rü namaã napora ega ngüxü cuxü üpetügu! ;Rü nüxü ixuama i ore i mexü i tüxü maxëxëëxü, rü meã yanguxëë i ngëma puracü i Tupana cuxna äxü! <sup>6</sup> Täütáma muxü i ngunexü ñoma i naãnewa changëxma erü marü choxü ningaica na Tupanaärü puracü chaxüxügagu chayuxü rü

choxũ na yamèxgũxũ i duũxũgũ. <sup>7</sup> Rũ choma rũ marũ chayanguxẽẽ i ngema puracũ i Tupana choxna ãxũ. Rũ ñuxma na nagúxũ i ngema puracũ rũ taguma nũxũ charũxo na chayaxõxũ. <sup>8</sup> Rũ ñuxma rũ marũ Tupana choxũ namaã nanguxũ i ngẽma ãmare i mexèchixũ ya tórũ Cori ya Ngechuchu ya ãëxgacũ ya mecũ tá choxna ãxũ i ngẽxguma wenaxãrũ ñoma i naãnewa naxũxgu. Rũ tãütáma chaxica choxna nanaxã i ngẽma ãmare, natürũ tá tüxna nanaxã ya guxãma ya yíxema tümaãrũ ngúchaũmaã ínanguxẽëgũxe na wenaxãrũ núma naxũxũ.

*Timutéuxũ naxucuxẽ ga Pauru*

<sup>9</sup> Cumaã nũxũ chixu rũ chanaxwèxe i paxa nuã cuxũ, rũ choxũ ícuyadau. <sup>10</sup> Dema rũ ñoma i naãneãrũ ngẽmaxũgu naxĩnũxũgagu choxna nixũ rũ ñãne ga Techarónicawa naxũ. Rũ Crechéũte rũ Gárataanewa naxũ, rũ Titu i Darumáchiaanewa. <sup>11</sup> Rũ Lucaxicatama nixĩ i ñuxma chauxũtawa ngẽxmaxũ. Rũ chanaxwèxe i naxcèx cudau i Marcu na nuã cunagaxũcèx. Erũ nüma rũ chauxcèx name na choxũ na nangũxẽẽxũ i ñãã puracũwa. <sup>12</sup> Rũ Tíquicu rũ ñãne ya Epéchiuwa chanamu. <sup>13</sup> ¡Ngẽxguma nuã cuxũxgu rũ nuã nange i chorũ gáuxũchiru ga ñãne i Tróawa ngẽxmaxũ ga Carpupatawa chatáxũ! Rũ chanaxwèxe i nuã cunana i chorũ poperagũ. Rũ guxũãrũ yexera chanaxwèxe na nua cunanaxũ i chorũ poperagũ i idixgũpútaxũ. <sup>14</sup> Areyáũdru i cobrenaxcèx i buetarearũ üwa puracũxũ rũ poraãcũ chixri chomaã naxüpetũ. Natürũ Tupana nũxũ nacuèx i ñuxãcũ tá na napoxcuãxũ naxcèx ga yema chixexũ ga chomaã naxũxũ. <sup>15</sup> ¡Meã cugüna nadau na tama chixexũ cumaã naxũxũcèx! Erũ poraãcũxũchima naxchi naxai i Tupanaãrũ ore i mexũ. <sup>16</sup> Yexguma noxrixũchima ãëxgacũgũpèxewa chaugüétüwa chideaxgu rũ taxúema choxũ tarüngũxẽẽ. Guxũma choxna nibuxmũ. Natürũ tama chanaxwèxe ya Tupana rũ nagu narũxĩnũ i ngẽma. <sup>17</sup> Natürũ tórũ Cori choxũ naporaxẽẽ rũ choxũ narüngũxẽẽ na choxũ natauxchaxũcèx na nũxũ chixuxũcèx ga norũ ore i mexũ i tüxũ maxèxẽẽxũ. Rũ yemaãcũ guxũma ga yema duũxũgũ ga tama yaxõgũxũ ga yéma yexmagũxũ rũ nũxũ naxĩnũé ga yema ore. Rũ yemaãcũ tórũ Cori ya Ngechuchu choxũ ínanguxuchixẽẽ ga yexguma taxũ ga ãücũmaxũwa chayexmagu. <sup>18</sup> Rũ nüma ya tórũ Cori tá choxũ ínanguxuchixẽẽ nawa i guxũma i chixexũgũ. Rũ tá choxna nadau na ngextá ãëxgacũ íyĩxũwa choxũ nagaxũcèx. Rũ name i guxũguma nũxũ ticuèxũgũ. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

*Pauru rũ wenaxãrũ Timutéuxũ narümoxẽ rũ naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu nũxũ rüngũxẽẽxũ*

<sup>19</sup> Chanaxwèxe i chauégagu nũxũ curümoxẽ i Prisila, rũ Aquiru, rũ Onechéperutanũxũgũ. <sup>20</sup> Eratu rũ ñãne i Corĩtiugu narũxãũx. Rũ Turuquínu rũ idaawexũma ñãne i Miretuwa chanatèx. <sup>21</sup> Rũ naxũpa i gáuanexũ rũ chanaxwèxe i nuã cuxũ. Rũ cuxũ narümoxègũ i Eubúru, rũ Prudète, rũ Linu, rũ Cádiz, rũ guxũma i taeneègũ i yaxõgũxũ. <sup>22</sup> Rũ chanaxwèxe i tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu cumaã nangèxma, rũ Tupana pexũ narüngũxẽẽ ya guxãma i pemax.

Rũ nuãma pexna,  
Pauru

## POPERA GA TITUCAX NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

### *Tituxü narümoxe ga Pauru*

<sup>1-2</sup> Pa Titux, choma i Pauru i Tupanaârü puracütanüxü nixi i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü Ngechuchu ya Cristu nixi ga choxü mucü na ngëma duüxügü i Tupana dexümaã nüxü chixuxücèx i norü ore na Tupanaãxü yaxögüãxücèx rü nüxü nacuèxgüxücèx i ngëma norü ore i aixcüma ixixü i tüxü rüngüxëxü na naxcèx imaxëxücèx. Rü ngëmaãcü Tupanaãxü tayaxögü rü naxcèx tamaxëchaü erü tanayauxgüchaü i ngëma maxü i taguma gúxü. Rü ngëma maxü i taguma gúxü nixi ga nuxcümaxüchima ga yexguma tauta naãne üxgu Tupana ya taguma idoracü nüxü ixuxü. <sup>3</sup> Rü ñuxma rü marü nawa nangu na Tupana tüxü nüxü cuèxëxü i ngëma norü ore i mexü i tüxü maxëxëxü. Rü ngëmacèx nümatama ya Tupana ya tórü maxëxëruü choxü namu na nüxü chixuxücèx i ngëma norü ore. <sup>4</sup> Pa Titux, cuma rü chaune quixi i Tupanaârü orewa yerü chauxütawa cunayaxu ga Tupanaârü ore ga noxri rü ñuxma rü chauxrüü cuyaxõ. Rü chanaxwèxe i cuxü narüngüxëëgü rü cuxü nataãxëëgü ya Tanatü ya Tupana rü Ngechuchu ya Cristu ya tórü maxëxëruü.

### *Tituarü puracü ga yexguma Crétawa nayexmagu*

<sup>5</sup> Rü yexguma Crétaarü capaxügu cuxü chamüxgux, rü cumaã nüxü chixu na yema yaxögüxütanüwa cunaxüxü ga yema puracü ga tama chinguxëxü ga yexguma cuxna yéma chataegugu. Rü yemacèx cumaã nüxü chixu na wüxichigü ya ñanewa rü nüxü cuxunetaxü i tupaucaarü ãëxgacügü na ngema yaxögüxümaã inacuèxgüxücèx, yema cuxü chamuxrüü. <sup>6</sup> Rü wüxi i ãëxgacü i yaxögüxüârü, rü name i meã namaxü na taxúema chixri nachiga idexagüxücèx. Rü name i wüxitama tixi ya namèx. Rü naxácügü rü name na yaxögüãxü rü meã namaxëxü na taxúema nüxü ixuxücèx na chixri namaxëxü rü tama nanatüga naxinüxü. <sup>7</sup> Erü yixema yaxögüxüârü ãëxgacü ixixë, rü Tupanaârü puracü nixi i taxüxü. Rü ngëmacèx tanaxwèxe i aixcüma meã tamaxü. Rü tama name i wüxi i yatü i chixecümaxü tixi rü chixexügu rüxünüxü tixi. Rü tama name na tangãxüxü, rü nucèx tadauxü, rü togü i duüxügüxü tawomüxëxü norü dïerucèx. <sup>8</sup> Natürü narümemae na guxüguma meã duüxügüxü tayaxuxü i tümapatawa, rü aixcüma nüxü tangechaü i ngëma duüxügü i meã maxëxü. Rü tanaxwèxe i wüxi i yatü i aixcüma tümãxëxü cuáxe tixi, rü guxüguma duüxügümaã mecümaxë tixi, rü aixcüma Tupanacèx maxüxë tixi, rü guxüguma meã tügümaã icuáxe tixi. <sup>9</sup> Rü yixema yaxögüxüârü ãëxgacü ixixë rü name i nagu tixü i ngëma ore i aixcüma ixixü ga tümamaã nüxü ixuxü na tümã rü ta togüxü tangüxëxëxücèx i ngëma ore i mexü, na ngëmaãcü nüxü tanangüchaüxëxëxücèx rü nüxü tayaxögüxëxëxücèx i ngëma duüxügü i noxri tama yaxögüchaüxü. <sup>10</sup> Erü nangëxma i muxüma i yaxögüchirëxü i tama aixcüma irüxünüëchaüxü. Rü ngëma guxüârü yexera tama irüxünüëchaüxü nixi i ngëma Yudügü i yaxögüchirëxü i ñuxma naxwèxegüxü na nuxcümaügüxü i nacümawe naxixü i ngëma yaxögüxü. Rü nümagü rü ore i taxuwama mexüxü nixugügü, rü ngëmaãcü duüxügüxü nawomüxëëgü. <sup>11</sup> Natürü ngëma duüxügü i ngëmaãcü chixri ngüxëëtaegüxü, rü chanaxwèxe i noxtacüma icuyanangeèxgüxëë. Erü muxüma i duüxügüxü nachixexëëgü rü ñuxmata ñuxre ya ñpatawachigü rü nanachixexëë i guxüma i duüxügü na tama aixcüma Tupanaãxü yaxögüãxücèx. Rü ngëma ore i taxuwama mexümaã duüxügüxü nangüxëë na ngëmaãcü tüxü nawomüxëëgüãcüma ngixü nayauxgüxücèx i dïeru. <sup>12</sup> Rü wüxi ga yematama capaxüçüãx ga norü tupanaârü orearü uruü nixi ga natanüxügüxütama ixuxü rü ñaxü:

“Rü ñaã Cretacüãx i duüxügü rü guxüguma doratëxgüxü nixigü, rü ñoma naëxügürüü nidürae, rü nitaanü, rü nioxochi”, ñaxü. <sup>13-14</sup> Rü aixcüma nixi ga yema ore ga nüxü

yaxuxŭ ga yema yatü. Rü ngēmacèx chanaxwèxe i poraãcü cuyaxucuxēgü i ngēma yaxōgüxŭ na aixcüma meã yaxōgüãxŭcèx, rü tama nagu naxŭxŭcèx i ngēma Yudiügücüma. Rü chanaxwèxe i namaã nüxŭ quixu na tama naga naxŭnŭxŭcèx ega tacü namuãxgu i ngēma duŭxŭgü i tama nüxŭ cuèxgüchaŭxŭ i ore i aixcüma ixŭxŭ. <sup>15</sup> Rü yŭxema aixcüma Tupanapēxewa mexē rü guxŭwama tame. Natürü yŭxema tama aixcüma Tupanapēxewa mexē, rü taxucürüwa tacü rü nacüma i nagu tixŭxŭmaã tügü tamexēē. Rü woo tümaãewa nagu tarüxŭnŭxŭwa rü tachixe erü ngēma nacüma i nagu tixŭxŭmaã Tupanapēxewa tügü tamexēēchaŭ. <sup>16</sup> Rü ngēma duŭxŭgü i ngēmagu rüxŭnŭxŭ rü nügü yaxugügügu rü Tupanaxŭ nacüèx, natürü ngēma nümagü naxŭgüxŭwa nüxŭ tacüèx na tama aixcüma yŭxŭ na Tupanaxŭ nacüèxgüxŭ. Rü nümagü rü Tupanapēxewa nichixe, rü tama naga naxŭnŭē, rü taxuwama nime na tacü rü mexŭ naxŭgüxŭ.

## 2

### *Nguxēētae i aixcüma mexŭ*

<sup>1</sup> Natürü i cuma, Pa Titux, rü name i guxŭgutáma ngēma mexŭ i nguxēētaemaã cunangüexēē rü taguma nüxna quixŭgachi. <sup>2</sup> ;Rü meã yaxucuxēgü i ngēma yatügü i yaguãxgü na aixcüma meã naãxŭ nacuaãcüma namaxēxŭcèx, rü taguma nadauxcüraxŭwèxegüxŭcèx, rü guxŭguma meã nagu na naxŭnŭxŭcèx! ;Rü nangüexēē na aixcüma meã Tupanaãxŭ yaxōgüãxŭcèx, rü guxŭ i duŭxŭgüxŭ nangechaŭgüxŭcèx, rü yaxna namaã naxŭnŭxŭcèx ega woo tacü rü guxchaxŭ nüxŭ ũpetügux! <sup>3</sup> Rü ngēxgumarüŭ ta chanaxwèxe i meã cuyaxucuxēgü i ngēma ngexŭgü i yaguãxgü na meã Tupanapēxewa namaxēxŭcèx. Rü tama name na yaxoregütèèxgüxŭ, rü nangãxewèxegüxŭ. Rü name nixŭ i guxŭ i duŭxŭgüpēxewa rü meã namaxē. <sup>4-5</sup> Rü ngēma ngexŭgü i yaguãxgü rü name nixŭ i meã na nangüexēēãxŭ i ngēma ngexŭgü i paxŭgü na aixcüma natexŭ rü naxãcügüxŭ nangechaŭgüxŭcèx, rü meã naãxŭ nacüèxgüxŭcèx, rü mexŭguxicatama na naxŭnŭxŭcèx, rü meã napatana nadaugüxŭcèx, rü guxŭ i duŭxŭgümaã namecümagüxŭcèx, rü aixcüma natega naxŭnŭxŭcèx na taxüema chixri Tupanaärü orechiga idexagüxŭcèx. <sup>6</sup> ;Rü ngēxgumarüŭ ta meãma yaxucuxēgü i ngēma ngextŭxŭcügü na aixcüma meã naãxŭ nacuaãcüma namaxēxŭcèx rü tama nadauxcüraxŭwèxegüxŭcèx! <sup>7</sup> ;Rü cumatama rü name nixŭ i meã napēxewa cumaxŭ i guxŭwama na ngēmaãcü wüxi i norü cuèxruŭ i mexŭ quiŭxŭcèx! Rü ngēxguma cunangüexēēgu, rü cunaxwèxe i mexŭgu curüxŭnŭãcüma cunangüexēē rü tama ũnŭcaãcüma namaã nüxŭ quixu i ngēma ore. <sup>8</sup> Rü ngēxguma ngēmaãcü meã cunangüexēēgu i ngēma ore i mexŭ, rü taxúetáma texé chixri nachiga tidexa. Rü ngēmaãcü ya yŭxema chixri tachiga idexagüchaŭxŭ rü tá taxãneē erü taxucürüwa tacü rü chixexŭxŭ tixugü i tachiga. <sup>9</sup> ;Rü meãma yaxucuxēgü i ngēma duŭxŭgü i coriãxgüxŭ! ;Rü namaã nüxŭ ixu na guxŭguma meã norü coriga naxŭnŭxŭcèx, rü norü corimaã namecümagüxŭcèx, rü taguma norü corixŭ nachoxŭgagüxŭcèx! <sup>10</sup> Rü tama name i norü coriaxŭ nangŭxgü, natürü nanaxwèxe i aixcüma meãma norü corimaã namaxē rü taguma nanawomüxēēgü. Rü ngēxguma ngēmaãcü namaxēgu, rü guxŭma i togü i duŭxŭgü tá nüxŭ nadaugü na ũxãcü aixcüma namexēchixŭ i ngēma ore i duŭxŭgüxŭ namaã ingüexēēxŭ nachiga ya Tupana ya tórü maxēxēēruŭ. <sup>11</sup> Tupana rü poraãcüxŭchima tamaã namecüma, rü yemacèx núma nanamu ga Nane na guxŭma i duŭxŭgüaxŭ nangēxmaxŭcèx i maxŭ i taguma gúxŭ ega nüxŭ yaxōgüãgu. <sup>12</sup> Rü ngēma na Tupana tamaã mecümamaxŭwa nüxŭ tacüèx na namexŭ na nüxŭ rüxoexŭ i ñoma i naãnecŭãxärü ngüchaŭgü rü guxŭma i to i chixexŭgü i napēxewa ixŭxŭ. Rü ngēma Tupana taxcèx ũxŭ tüxŭ nanguxēē na meã yigümaã icuèxgüãcüma togü i duŭxŭgüpēxewa rü Tupanapēxewa meã imaxēxŭ i ñoma i naãnewa. <sup>13</sup> Rü tüxŭ nanguxēē ta na guxŭguma meã ũnanguxēēgüxŭcèx na nataeguxŭ ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü maxēxēēruŭ ya tórü Tupana ya tacü ixŭcü. Erü Tanatü ya Tupana rü tamaã inaxuneta na

wena tá nataeguxü ya Ngechuchu, rü wüxi i taãẽ tá nixĩ i ngëxguma ínanguxgu. <sup>14</sup> Rü nüma ga Ngechuchu rü taxcèx nayu na tüxü ínanguxüxëxüçèx nawa i guxüma i chixexü, rü tüxü yamexëëgüxüçèx na aixcüma norü duüxüğü i mexü ixüğüxüçèx rü aixcüma naxcèx idaugüxüçèx na guxüguma mexü ixüğüxüçèx. <sup>15</sup> Rü ngëma ore tá nixĩ i duüxüğüxü namaã cungüxëëxü rü nüxü cunangüchaüxëëxü na Tupanacèx namaxëxüçèx. Rü ngëma oremaã tá aixcüma cuyaxucuxëğü i duüxüğü erü Tupanatama nixĩ ya cuxü mucü na ngëmaãcü cunaxüxü. Rü tama name na texé cuxü oxü.

### 3

#### *Nüxãcü name na namaxëxü i ngëma yaxögüxü*

<sup>1</sup> Rü ngëma yaxögüxü i duüxüğü, jrü namaã nüxü ixu na nachixüanearü ãëxgacügüga naxĩnüëxü rü guxüma i ngema togü i ãëxgacügüga naxĩnüëxüçèx! jrü yaxucuxëğü na ínamemaregüxüçèx na naxüğüãxüçèx i guxüma i mexü i puracüğü i ãëxgacügü unagüxü! <sup>2</sup> Rü tama name i texéchiga chixri nidexagü rü texémaã nanuë. Natürü name nixĩ i guxü i duüxüğümaã namecümagü rü aixcüma guxü i duüxüğüxü nangechaüğü rü tama nüğü nicuëxüxüğü. <sup>3</sup> Rü name nixĩ i yaxna namaã taxĩnüë i ngëma tama yaxögüxü, yerü yixema rü ta ga üpa rü chixri tamaxë, rü tama Tupanaga taxĩnüë. Rü itayarütauxe rü tórü ngüchaü tüxü napora. Rü chixexügu rüxĩnüëãcüma tamaxë rü taxãüxãchiwëxëğü. Rü naxchi taxaie ga togü, rü nüma rü ta taxchi naxaie. <sup>4</sup> Natürü yexguma Tupana ya tórü maxëxëëruü tüxü nüxü dauxëëğü i norü ngechaxü naxcèx i guxüma i duüxüğü, rü nüma rü tüxü namaxëxëë. <sup>5</sup> Rü yema na tüxü namaxëxëëxü rü tama tacü rü mexü na ixüğüxügagu nixĩ, natürü tüxü namaxëxëë yerü nüxü tangechaütümüüğü. Rü Naãë i Üünexü i tüxü ngexwacaxüxëëxüãrü poramaã Tupana tüxü inayanaxoxëë ga tórü pecadu na ngexwacaxüxü i duüxüğü ixüğüxüçèx. <sup>6</sup> Rü Ngechuchu ya Cristu ya tórü Maxëxëëruügagu nixĩ ga Tupana ga guxüma ga norü ngüchaümaã tüxna namuãxü ga Naãë i Üünexü. <sup>7</sup> Rü yemaãcü tamaã namecüma rü tüxü narüngüxëë ga Tupana na aixcüma imexüçèx i napëxewa, rü na nayauxgüxüçèx i ngëma írüngüxëëgüxü i maxü i taguma gúxü. <sup>8</sup> Rü guxüma i ngëma marü cumaã nüxü chixuxü rü aixcüma nixĩ. Rü ngëmacèx chanaxwëxe i guxüguma nüxü quixu i ngëma ore na aixcüma mexü naxüğüxüçèx i ngëma duüxüğü i Tupanaãxü yaxögüxü. Erü ngëma ore rü guxüwama name i guxäcèx. <sup>9</sup> jrü Natürü nüxna ixügachi i ngëma dexagü i taxuwama mexü i duüxüğü nawa nüğü choxügagüxü rü ngëma oregü i nuxcümaüğüxü i duüxüğüchigamare ixüğüxü! jrü nüxna ixügachi i ngëma nüğü ngaexü! jrü tama name na natanügu cuxãxü i ngëma duüxüğü i nüğümaã nüxü rünuëtanücüüxü nachiga i ngëma mugü ga Moíché ümatüxü! Erü guxüma i ngëma na nüxü rünuëtanücüüxü rü taxuwama name, rü natüçèxmamare nixĩ. <sup>10</sup> Rü ngëxguma chi wüxie i petanüwa rü chixexü i nguxëëtaemaã ngëma yaxögüxüxü titoyegu, rü name nixĩ i tümamaã nüxü quixu na tama ngexü tawagüxüçèx. Rü ngëxguma tanaxüamagu, rü name nixĩ na wena tümamaã nüxü quixuxü. Rü ngëxguma tama cuga taxĩnüchaüğü rü tanaxüamagu i ngëma chixexü rü name nixĩ i noxtacüma tüxü ícumuxüchi natanüwa i ngëma yaxögüxü. <sup>11</sup> Erü ngëma chixri na tamaxüxüwa rü tá nangox na tachixeãëxü ya yixema duüxë rü tümäärü pecadugagu tá nixĩ na tapoxcuxü.

#### *Tituxü naxucuxë ga Pauru*

<sup>12</sup> Rü ngëxguma cuxütawa chanamuxgu i Artema rü ëxna Tíquicu, rü chanaxwëxe i paxa Nicaporíchiuwa cuxü na choxü ícuyadauxüçèx. Erü ngema tá nixĩ i chanan-gupetüxëëxü ya yima tauemacüğü ya nagu nagáuanecü. <sup>13</sup> Rü guxüma i cuxü tau-xchaxümaã chanaxwëxe i nüxü curüngüxëë i ãëxgacü i Chena i Dumacüãxgüarü mugüxü cuáxü rü Aporu na paxa núma naxüxüçèx. Rü chanaxwëxe i nüxna cunaxã i ngëma nanaxwëxexü i norü namawaü na taxuüma nüxü taxuxüçèx. <sup>14</sup> Rü ngëma taeneëğü i

yaxõgüxü, rü name nixĩ i naxcèx nangúe na mexü naxügüxü rü togüxü nangüxëëgüxü ega tacü nüxü tauxgux. Rü ngëmaãcü i ngëma togü rü tá nayaxõgü.

*Pauru rü wenaxãrü Tituxü narümoxë rü naxcèx ínaca na Tupana nüxü rüngüxëëxütcèx*

<sup>15</sup> Rü guxüma i taeneëgü i nuã chauxütawa ngëxmagüxü rü cuxü narümoxëgü. Rü ngëxgumarüü ta i choma rü chanaxwèxe i nüxü curümoxë i taeneëgü i yaxõgüxü i cuxütawa ngëxmagüxü. Rü chanaxwèxe i Tupana pexü narüngüxëë i guxãma i pemax.

Rü nuãma cuxna,  
Pauru

## POPERA GA FILEMÚŨCAŨ NAXŨMATŨXŨ GA PAURU

### *Pauru rü nüxŭ narümoxê ga Filemúŭ*

<sup>1</sup> Pa Toeneê i Filemúŭ i Toxrüxŭ Tupanaarü Puracüwa Puracüxex, choma i Pauru rü taeneê i Timutéumaã cucxèx tanaxümatü i ñaã popera. Rü choma rü nuxa chapoxcu nagagu na nüxŭ chixuxŭ i Ngechuchu ya Cristuarü ore. <sup>2</sup> Rü ñaã popera i cucxèx taxümatüxŭ, rü naxcèx ta nixŭ i ngêma taeneêgü i cupatawa ngutaquêxegüxŭ rü ngixcèx ta nixŭ i taeyèx i Ápia rü naxcèx ta nixŭ i taeneê i Ariquípu i taxrüxŭ Tupanaarü puracüwa puracüxŭ. <sup>3</sup> Rü chanaxwèxe i Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narüngüxêê rü pexŭ nataãêxêê.

### *Filemúŭ rü aixcüma Ngechuchuxŭ nayaxô rü yema yaxôgüxŭ nangechaŭ*

<sup>4</sup> Rü guxŭguma i ngêxguma cuxna chacuèxächigu i chorü yumüxêwa, rü Tupanana moxê chaxã cucxèx. <sup>5</sup> Erü nüxŭ chacuáchiga na ñuxácü nüxŭ cuyaxôxŭ ya tórü Cori ya Ngechuchu rü ñuxácü nüxŭ na cungechaŭxŭ i guxŭma i duüxŭgü i Tupanaârü ixŭgüxŭ. <sup>6</sup> Rü Tupanana naxcèx chaca na cuxŭ nangüxêêxŭcèx na duüxŭgümaã nüxŭ quixuxŭcèx na ñuxácü Cristuaxŭ yaxôgüxŭ i yixemax, erü chanaxwèxe na meã nüxŭ cucuáxŭ na ñuxácü Ngechuchu ya Cristugagu poraãcü tüxŭ nangüxêêxŭ ya Tupana. <sup>7</sup> Rü choma rü poraãcü chataãêxŭchi na ñuxácü nüxŭ cungechaŭxŭ i ngêma yaxôgüxŭ. Erü cugagu nixŭ, Pa Chaueneêx, na nataãêgüxŭ i ngêma togü i yaxôgüxŭ.

### *Pauru rü Filemúŭna naca na mea Onéchimuxŭ nayaxuxŭcèx*

<sup>8-9</sup> Rü ngêmacèx nangêxma i wüxi i ngüxêê i cuxütawa naxcèx íchacaxchaŭxŭ. Rü dücax, Cristu nixŭ ya choxŭ mucü rü ngêmacèx choxŭ nangêxma i pora na cuxŭ chamuxŭ na cunaxüxŭcèx i ngêma ngüxêê i mexŭ i tá cumaã nüxŭ chixuxŭ. Natürü tama ngêmaãcü cuxŭ chamuxchaŭ erü cuxŭ changechaŭ, rü ngêmacèx chauxcèx narümemae nixŭ na cuxŭ chacèèxümarexŭ naxcèx i ngêma. Rü choma i Pauru rü marü chaya rü ñuxma rü chapoxcu Ngechuchu ya Cristucèx. <sup>10</sup> Rü ngêmacèx cuxna naxcèx chacaxchaŭ i wüxi i ngüxêê naxcèx i Onéchimu i nuã poxcupataŭwa chauxütawa Cristuxŭ yaxuxŭ. Rü ngêmacèx i ñuxma rü Tupanaârü orewa rü chaune nixŭ. <sup>11</sup> Rü ũpa ga Onéchimu rü wüxi ga curü duüxŭ ga taxuwama cuxŭ mexŭ nixŭ. Natürü i ñuxma rü cuxŭ rü choxŭ rü ta name. <sup>12</sup> Rü ñuxma rü cucxèx chanataeguxêê i nüma i Onéchimu. Rü chanaxwèxe i meã cunayaxu, ñoma choxŭ cuyaxuxŭrüü. <sup>13</sup> Chierü chanaxwèxe na nuxma chauxŭtagu naxãxŭ, rü na cuchicüü choxŭ nangüxêêxŭcèx i ñuxma na chapoxcuxŭ naxcèx i Tupanaârü ore i mexŭ. <sup>14</sup> Natürü tama chanaxüxchaŭ i tacü i tauta “Ngü” ñacuxŭ choxŭ. Erü ngêma ngüxêê i cuxna naxcèx chaçaxŭ, rü chanaxwèxe na curü ngüchaŭtama yŭxŭ i ngêma rü tama i chorü mugagu na yŭxŭ. <sup>15</sup> Rü bexmana Tupana nanaxwèxe na paxaãchi cuxna yaxŭxŭ ga Onéchimu na yixcama rü wenaxârü cucxèx nataeguxŭcèx rü ngêmaãcü guxŭgutáma cuxütawa nangêxmaxŭcèx. <sup>16</sup> Natürü i ñuxma rü tama ngêxŭrüüxŭmare i curü duüxŭrüü nixŭ, erü wüxi i curü duüxŭârü yexera nixŭ i ñuxmax, erü taeneê i nüxŭ ingechaŭxŭ nixŭ. Rü aixcüma poraãcü nüxŭ changechaŭ i chomax, natürü chanawae i cuma rü yexeraãcü nüxŭ cungechaŭ. Erü ñuxma rü tama wüxi i curü düüxŭmare nixŭ, natürü wüxi i cueneê i tórü Coriaxŭ yaxôxŭ nixŭ i ñuxmax. <sup>17</sup> Rü ngêmacèx, rü ngêxguma choxŭ cudèuxgu na aixcüma cueneê chiŭxŭ, rü chanaxwèxe i meã cunayaxu i Onéchimu, ñoma choxŭ cuyaxuxŭrüü. <sup>18</sup> Rü ngêxguma tacü rü chixexŭ cumaã naxŭxgu rü êxna tacü cuxŭ nangetanügu, rü chanaxwèxe i chomaã nüxŭ quixu na ñuxre yŭxŭ, na cuxŭ chanaxütanüxŭcèx. <sup>19</sup> Rü chomatama i Pauru rü choxmêxmaãxŭchi chanaxümatü i ñaã popera. Rü aixcüma chomatama tá cuxŭ chanaxütanü. Rü tãütáma cuxna nüxŭ chacuèxächixêê na ñuxácü choxŭ cunangetanüxŭ i curü maxŭ i taguma gúxŭ i



chaugagu Tupanaxütawa cuyaxuxŭ. <sup>20</sup> Rŭ ngẽmaãcü, Pa Chaueneẽx, rŭ chanaxwèxe i tórŭ Corigagu chauxcèx cunaxü i ngẽma ngŭxẽẽ. Rŭ chanaxwèxe i choxŭ cutaãẽxẽẽ, erŭ chaueneẽ i Cristuaxŭ yaxõxŭ quixĩ. <sup>21</sup> Rŭ cuxcèx chanaxümatü i ñaã popera erŭ nüxŭ chacuèx na aixcüma chauga cuxĩnŭxŭ rŭ tá cunaxüxŭ i ngẽma cuxna naxcèx chaçaxŭârŭ yexera. <sup>22</sup> Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta chanaxwèxe na chauxcèx cunamexẽẽxŭ i wŭxi i nachica i ngextá tá nawa changuxŭ. Erŭ íchananguxẽẽ na Tupana tá nangãxŭxŭ i perŭ yumŭxẽgŭ, rŭ tá choxŭ nangŭxẽẽxŭ na pexŭ íchayadauxücèx.

*Pauru rŭ wenaxãrŭ Filemúŭxŭ narŭmoxẽ rŭ naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu nüxŭ rŭngŭxẽẽxŭ*

<sup>23</sup> Rŭ moxẽ cuxcèx ngẽma namu i Epáparu. Rŭ nüma rŭ wŭxigu chomaã napoxcu naxcèx ya Ngechuchu ya Cristu. <sup>24</sup> Rŭ ngẽxgumarŭŭ ta moxẽ cuxcèx ngẽma namugŭ i Marcu, rŭ Aritárcu, rŭ Dema rŭ Luca. Rŭ nümagŭ rŭ chomücŭgŭ nixŭgŭ i Tupanaârŭ puracüwa. <sup>25</sup> Rŭ chanaxwèxe i tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexŭ narŭngŭxẽẽ i guxãma i pemax.

Rŭ nuãma cuxna,  
Pauru

## POPERA GA YUDÍUGÜ GA YAXŌGÜXÜCA<sub>X</sub> ÜMATÜXÜ

### *Tupana rü Nanewa tamaã nidexa*

<sup>1</sup> Nuxcüma ga Tupana rü muëxpüxcüna rü nagúxüraüxüãcüma norü orearü uruüğüwa tórü oxigümaã nidexa, rü namaã nüxü nixu ga tacü nüxü na nanaxwèxexü. <sup>2</sup> Natürü i ñomaücüü ya Tupana rü Nanewatama nixi i tamaã yadexaxü rü tüxü nüxü nacuèxèxü na ñuxäcü tüxü nangüxèëchaüxü. Rü gumaxü nixi ga namuxü na naxüãxüçèx ga ñoma ga naãne rü daxüguxü ga naãne rü üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü èxtagü. Rü ñuxüchi guma Nanena nanana ga guxüma ga yema na noxrü yixüçèx. <sup>3</sup> Rü Nanewa nixi i nüxü idauxü na ñuxäcü namexèchixü i nüma ya Tupana. Rü nüma ya Nane rü Nanatü ya Tupanarüütama nixi. Rü ñuxma na guxüärü äëxgacü yixü ya Nane, rü guxümaãma inacuèx rü norü ore i poraxümaã nanamu i guxüma na nüma nanaxwèxexüãcüma na yixüçèx. Rü nüma ya Nane nixi ga taxcèx nayuxü na nüxü rüxoexüçèx ga tórü pecadugü. Rü yemawena rü Nanatüxütawa naxü i daxüguxü i naãnewa. Rü yéma Nanatüarü tügüncüwawa nayarüto erü guxüärü äëxgacü nixi i ñuxmax.

### *Tupana Nane rü guxüma i orearü ngeruüğü i daxü- cüãxétüwa nangëxma*

<sup>4</sup> Rü ñuxma i nüma ya Nane rü guxüma i Tupanaärü orearü ngeruüğü i daxüçüãxärü yexera nixi rü naëtüwa nangëxma yerü yemaäcü nanaxuegu ga Nanatü. <sup>5</sup> Rü ngëmaäcü nixi i ñuxma yerü ga Tupana rü taguma wüxi ga norü orearü ngeruüxü ñanagürü: “Cuma nixi i Chaune. Rü ñuxma chanangoxèë na aixcüma Chaune quiixü”, ñanagürü. Rü taguma wüxi ga norü orearü ngeruüchiga ñanagürü: “Choma nixi i Nanatü chiixü rü nüma rü Chaune nixi”, ñanagürü. <sup>6</sup> Natürü yexguma ñoma ga naãnewa namuãgu ga Nane ya guxüëtüwa ngëxmacü, rü ñanagürü ga Tupana:

“Chanaxwèxe i guxüma i chorü orearü ngeruüğü i daxüçüãx rü nüxü nicuèxüüğü ya Chaune”, ñanagürü. <sup>7</sup> Rü yexguma norü orearü ngeruüğü ga daxüçüãxchiga yadeaxgu ga Tupana, rü ñanagürü:

“Choma chanaxwèxexüãcüma chanamu i ngëma chorü orearü ngeruüğü i chorü ngüxèëruüğü ixigüxü. Rü ngëxguma chanaxwèxegu rü ñoma buanecü rü ñoma üxüemarüü chayaxigüxèë, rü chanaporaexèë na naxügüãxüçèx i chorü ngüchaü”, ñanagürü. <sup>8</sup> Natürü yexguma Nanechiga yadeaxgu ga Tupana rü ñanagürü:

“Cuma rü chauxrüü Tupana quixi. Rü guxügutáma äëxgacü quixi. Rü aixcüma meã guxümaã icucuèx erü aixcümacü quixi. <sup>9</sup> Rü nüxü cungechaü i guxüma i ngëma nacüma i mexü natürü naxchi cuxai i guxüma i ngëma nacüma i chixexü. Rü ngëmacèx i choma na Cunatü ya Tupana chiixü rü guxüëtüwa cuxü changëxmaxèë rü guxüärü yexera cuxü chataãxèë”,

ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexgumarüü ta Nanexü ñanagürü ga Tupana:

“Cuma rü guxüärü Cori quixi. Rü noxriarü ügügumama ga yexguma natauxgutama ga ñoma ga naãne, rü cuma nixi ga cunaxüxü. Rü cumatama nixi ga cunaxüxü ga üèxcü rü tauemacü rü guxüma ga èxtagü. <sup>11</sup> Rü guxüma i ngëma rü tá nagux, natürü i cuma rü guxügutáma cüngëxmaëcha. Rü guxüma i ngëma rü ñoma naxchirurüü tá nangaue. <sup>12</sup> Rü ñoma wüxi i naxchiru i ngauxü i ngema itëxmarexürüü tá ícunawogü i ñoma i naãne rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü. Rü to i ngexwacaxüxümaã tá cunaxüchicüü, ñoma wüxi i naxchiru i ngauxü i ngexwacaxüxümaã ixüchicüüxürüü. Natürü i cuma rü tá cunaxèixrügumaraxüëcha rü tagutáma cuyu”,

ñanagürü ga Tupana. <sup>13</sup> Rü Tupana rü ñanagürü nüxü:

“¡Nuã chauxütawa rüto ñuxmatáta nüxü cuxü charüporamaëxëë i guxüma i curü uwanügü!”

ñanagürü. Natürü ga Tupana rü taguma yema ñanagürü nüxü ga ngëxürüüxü ga norü orearü ngeruügü ga daxüçüãx. <sup>14</sup> Rü guxüma i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüãx rü naãëgü i Tupanaãxü puracüexü nixügü. Rü nüma ya Tupana rü núma nanamugü na nüxü yanangüxëëgüxüçëx i guxüma i ngëma duüxügü i Tupana naxwëxëxü na nayauxgüãxü i maxü i taguma gúxü.

## 2

### *Tama name i nüxü taxoe i ngëma maxü i Tupana tüxna uaxüxü*

<sup>1</sup> Rü ñuxma na nüxü icuáxü na guxüma i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüãxärü yexera yïixü ya Nane, rü ngëmacëx name na yexeraäcü meã naga ixïnüëxü i ngëma ore i nachiga ixïxü. Erü tama tanaxwëxe na nüxü rüxoexü na yaxögüxü. <sup>2</sup> Rü yexguma tauta Nane ya Cristuxü núma namuxgu ga Tupana, rü norü orearü ngeruügü ga daxüçüãxgüwa duüxügümaã nüxü nixu ga norü mugü na naga naxïnüëxüçëx. Rü yema mugü rü aixcüma naporá yerü guxüma ga yema duüxügü ga tama naga ñnüëxü, rü yema mugü nüxü ixuxüäcüma Tupana nanapoxcue. <sup>3</sup> Rü yexguma yemaäcü napoxcueägu ga yema duüxügü ga tama naga ñnüëxü, ¿rü ñuxüçürüwa i yixema i naxchaxwa ibuxmüxü na tama tüxü napoxcuexüçëx ega nüxü ixoegu i ngëma maxü i mexëchixü i ñuxma Cristugagu tüxna naxuaxüxü? Rü dücax, nümatama ya tórü Cori nixï ga nüxïra naxunagüãxü ga yema maxü, rü ñuxüchi yixcama nixï ga yema nüxü ñnüëxü ga nüxï meã tüxü nüxü nacüëxëëxü na aixcüma yïixü i tüxü nangëxmaxü i ngëma maxü ega nüxü yaxögügu ya Cristu. <sup>4</sup> Rü nümatama ga Tupana rü ta taxcëx nanangoxëë na aixcüma yïixü i Cristugagu tüxü nangëxmaxü i ngëma maxü. Yerü nüma ga Tupana rü Naãë i Üünexüwa tüxü nanawëx ga naguxüraxüxü ga taxü ga mexügü rü cuëxruxügü ga norü poramaã naxüxü yema nüma nanaxwëxëxüäcüma. Rü yemaäcü nixï ga wenaxärü tüxü nüxü nadauxëëxü na aixcüma yïixü na Cristugagu tüxü nangëxmaxü i ngëma maxü.

### *Tupana rü ñoma ga naãnewa nanamu ga Ngechuchu ya Cristu na taxrüü duüxüxü yïxüçëx*

<sup>5</sup> Rü ñuxma rü guxüma i ngëma mexügü i Cristugagu tüxü ngëxmaxü i pemaã nüxü tixuchigaxü, rü Tupana rü taguma daxüçüãx ga norü orearü ngeruügüna naxãga na namaã inacüëxgüxüçëx. Natürü duüxügüxü nixï ga namuxü na namaã inacüëxgüxüçëx ga guxüma ga yema mexügü. <sup>6</sup> Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Pa Tupanax, ¿rü tacü nixï i duüxügü rü ngëmacëx naga curüxïnüxü? ¿Rü tacüwa name rü ngëmacëx nüxü cungechaüxü? <sup>7</sup> Rü paxaãchi curü orearü ngeruü ga daxüçüãxgütüüwa cunayexmagüxëë ga duüxügü, natürü i ñuxma rü aixcüma namaã cutaãë rü nüxü quicuëxüxü. <sup>8</sup> Rü naxmëxwa cunangëxmaxëë i guxüma ga yema cuxüxü”,

ñanagürü i ngëma orewa. Rü yemaäcü nixï ga Tupana ga duüxügümëxëwa nayexmagüxëëãxü i guxüma i ñoma i naãnewa ngëxmaxü. Rü nataxuma i tacü i ñoma i naãnewa i tama naxmëxwa nangëxmaxëëxü. Natürü woo na ngëmaäcü yïixü, rü ñuxma rü ta tauta nüxü tadau na duüxügümëxëwa nangëxmaxü i guxüma i ñoma i naãnewa ngëxmaxü.

<sup>9</sup> Natürü nüxü tadau ya Ngechuchu ya aixcüma guxümaãma icuäcü. Rü yexguma Tupana ñoma ga naãnewa namuxgu rü paxaãchi norü orearü ngeruü ga daxüçüãxgüarü ñaxtüwaama nanaxüxëë. Natürü i ñuxma ya Tupana rü poraäcü Ngechuchuxü nataxëë rü ãëxgacü ya tacü nayaxïxëë yerü ngüxü ninge rü guxüma ga duüxügüçëx nayu yerü yemaäcü nanaxwëxe ga Tupana yerü tüxü nangechaü rü tüxü narüngüxëëchaü. <sup>10</sup> Yerü ga Tupana rü nanaxwëxe na guxüma i naxäcügü nüxü nangëxmaxüçëx i nachica i mexü

i naxūtawa. Rū yemacèx ñoma ga nañnewa nanamu ga Ngechuchu ya Cristu na ngúxū yangexūcèx rú taxcèx nayuxūcèx na aixcūmaxūchi tūxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gúxū. Rū name nixī na yemaācū naxūāxū ga Tupana yerū nūmatama nixī ga naxūāxū ga guxūma rú namēxwa nangēxma na nūma nanaxwèxexūācūma namaā inacuáxūcèx. <sup>11</sup> Rū Ngechuchu nixī ya tūxū imexēēgūcū na Tupanapēxewa ixūūnegūxūcèx. Rū ñuxma i nūma ya Ngechuchu ya tūxū imexēēgūcū rú guxāma i yixema na tūxū yaxūūnexēēgūxū rú wūxitama nixī ya Tanatū. Rū ngēmacèx nixī i nūma ya Ngechuchu ya Tupana Nane, rú tama taxcèx naxānexū na naēneēgūmaā tūxū naxuxū. <sup>12</sup> Erū Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rú ñanagūrū ga Nane:

“Rū chaueneēgūxū tá nūxū chacuèxēē i cuchiga, Pa Chaunatūx. Rū norū ngutaquēxegūwa rú tá cuxcèx chawiyae na ngēmaācū cuxū chicuèxūxūcèx”, ñanagūrū. <sup>13</sup> Rū toxnamana i Tupanaārū ore i ūmatūxūwa rú ñanagūrū ta ga Nane: “Cuxū chayaxō, Pa Chaunatūx, erū nūxū chacuèx rú tá choxū curūngūxēē”, ñanagūrū. Rū ñanagūrū ta:

“Rū daxe chixī, Pa Chaunatūx, namaā i cuxacūgū i chaueneēgū i choxna cumugūxū”, ñanagūrū. <sup>14</sup> Rū nūma ga Ngechuchu rú woo Tupana na yixīxū natūrū duūxūrūxūācū ñoma ga naanewa naxū na taxrūxū naxāmachixūcèx rú naxāgūxūcèx na tachicūū nayuxūcèx rú yemaācū yanaxoxēēāxūcèx ga Chatanáarū pora ga namaā tūxū iyanatauxēēxchaūxū. <sup>15</sup> Rū yemaācū nanaxū ga Ngechuchu na Chatanámēxēwa tūxū ínguxūxēēxūcèx ya guxāma ya yixema noxri naxcèx muūēxē ga na tayuexū. <sup>16</sup> Rū yemacèx ñoma ga nañnewa nangu ga Ngechuchu na taxcèx nayuxūcèx i guxāma i yixema na Abráūrūyaxōgūxū. Rū tama daxūcūāx i orearū ngeruūgūcèx nayu, natūrū taxcèx nixī ga numa naxūxū rú nayuxū. <sup>17</sup> Rū nūma ga Ngechuchu rú nanaxwèxe na yixema i naēneēgū ixīgūxūrūūtama nūgū na yaxīxēēxū na yemaācū aixcūma mecūmacū ya nūxū ingechaūtūmūgūcū ya tórū chogūruū yīxūcèx i Tupanapēxewa. Rū yemacèx nixī ga nūgū inaxāxū rú nayuxū na yemaācū Tupana duūxūgūaxū nūxū ngechaūxūcèx i norū pecadugū. <sup>18</sup> Rū yema nūmatama ngúxū na yangexū ga yexguma Chataná nūxna ñnūgu, rú ngēmacèx i ñuxma rú nūxū natauxcha na tūxū nangūxēēxū ya yixema Chataná tūxna ñnūxē.

### 3

#### *Ngechuchu rú Moīchéxū narūyexera*

<sup>1</sup> Rū ñuxma Pa Chaueneēgū ya Tupanapēxewa Ūūnegūxe, rú pexū nixī ya Tupana inadexū na norū duūxūgū pixīgūxūcèx. Rū ngēmacèx name nixī i aixcūma meā nagu perūxīnūē ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana nūma namucū. Rū nūma ya Ngechuchu nixī i tórū chogūruū i Tupanapēxewa tūxū ixūūnexēēcū. Rū yimaāxū nixī i yaxōgūxū. <sup>2</sup> Rū Tupana rú marū Ngechuchuxū naxuneta na naxūāxūcèx ga yema puracū ga Tupana nūxna āxū. Rū nūma ga Ngechuchu rú aixcūma Nanatūga naxīnū rú nayanguxēē ga yema puracū yexgumarū ga Moīché meāma na naxūxū ga yema puracū ga Tupana nūxna āxū na nūxna nadauxūcèx ga Tupanaārū duūxūgū ga Yudīgū. <sup>3</sup> Rū woo ga noxri rú Moīchéxū nitaégacūxūxēē ga Tupana, natūrū i ñuxma rú Moīchéarū yexera Ngechuchuxū nixī i yataégacūxūxēēxū. Rū wūxi ya ĩpata ya ngexwacèx ixūxūnerū nixī, erū woo ngēma ĩpatamaā tataāē, natūrū ngēma yexeraācū nūxū icuèxūxū nixī i ngēma ĩpataarū ūruū. <sup>4</sup> Rū guxūnema ya ĩ rú nūxū nangēxma i norū ūruū. Natūrū guxūma i tacū i ngēxmaxū, rú Tupana nixī ya naxūcū. <sup>5</sup> Rū Moīché rú wūxi ga Tupanaārū duūxū ga aixcūma mexū nixī yerū meā nūxna nadau ga Tupanaārū duūxūgū ga Yudīgū, yema Tupana namaā nūxū ixuxūrū. Rū nūma ga Moīché nixī ga yema duūxūgūmaā nūxū yaxuxū ga ñuxācū Tupana tá yixcūra nūxū na rūngūxēēxū. <sup>6</sup> Natūrū nūma ya Ngechuchu rú Moīchéarū yexera nixī erū Tupana Nanexūchi nixī. Rū nūma nixī i nūxna nadauxū i guxūma i ngēma Tupanaārū duūxūgū ixīgūxū. Rū yixema rú ta Tupanaārū

duïxügü tixīgü ega aixcüma Ngechuchuaxü yaxögügu rü taguma nüxü rüxoegu. Rü Tupana nanaxwèxe na guxüguma Ngechuchumaã itaãëgüxü erü nüxü tacuèx na wüxi i ngunexü rü tá taxcèx nataegüxü na wüxiwa namaã ingëxmagüxüçèx.

*Tupanaãrü duïxügü rü tá inarüngüë*

<sup>7-8</sup> Rü ngëmacèx i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü i Naãë i Üünexü:

“Rü ñuxma na nüxü pexĩnüëxü i ngëma Tupana pemaã nüxü ixuxü, rü tama name na nüxü pexoexü, yexgumarüü ga na naxügüãxü ga yema duïxügü ga Tupanaxü ügüxü rü tama naga ñnüëxü ga yexguma Moïchéwe naxixgu ga yema naãne ga ngextá taxúema íxãpataxüwa”.

<sup>9</sup> Rü yemacèx ga Tupana rü ñanagürü:

“Rü yéma nixí ga chixexü naxügüxü ga nuxcümaügüxü ga perü oxigü yerü choxü naxügü yerü tama choxü nayaxögüchaü. Rü yemaãcü nanaxügü woo 40 ga taunecügu nüxü na nadaugüxü ga yema mexügü ga üünexü ga napëxewa chaxüxü. <sup>10</sup> Rü yemacèx namaã chanu ga yema duïxügü, rü ñacharügü nüxü: ‘Pema rü guxüguma chixexüguxicatama perüxĩnüëëcha, rü taguma penaxüxchaü i ngëma chanaxwèxexü na penaxüxü’, ñacharügü nüxü. <sup>11</sup> Rü yemacèx nixí ga namaã chanuxü ga yema duïxügü, rü aixcümaxüchi namaã nüxü chixu na täütáma yema naãne ga noxri namaã ichaxunetaxüwa nangugüxü na ngëxma nangüëxüçèx”,

ñanagürü ga Tupana. <sup>12</sup> Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü name nixí i pegüna pedaugü na tama ngürüãchi pechixearü maxüãxüçèx, rü ngëmagagu na nüxü perüxoexü na Tupana ya maxücüaxü na peyaxögüxü. <sup>13</sup> Natürü ñuxma pexü natauxchagu, rü name nixí na wüxichigü pegüaxü penangüchaüxëëxü i guxü i ngunexügu na taxúema i petanüwa Tupanaxü taxoxüçèx nagagu i ngëma pecadu i pexü womüxëëchaüxü. <sup>14</sup> Rü ngema na Cristuxütawa nayauxgüxüçèx i maxü i taguma gúxü, rü tanaxwæe na guxüguma aixcüma yaxögüechaxü. Rü ngëxguma noxrirüütama guxüguma meã nüxü yaxögüechagu rü tama nüxü rüxoegu, rü tá namaã tüxü nangëxma i tachica i daxügüxü i naãnewa. <sup>15</sup> Natürü ñuxma nixí i namexü na meãma yaxögüxü. Rü ngëmacèx i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ñuxma na nüxü pexĩnüëxü i ngëma Tupana pemaã nüxü ixuxü, rü tama name na nüxü pexoexü, yexgumarüü ga yema duïxügü ga tama Tupanaga ñnüëxü ga yexguma Moïchéwe naxixgu ga yema naãne ga ngextá taxúema íxãpataxüwa”,

ñanagürü. <sup>16</sup> ¿Rü texégü tixí ga guxema nüxü ñnüëxë ga yema Tupana tümamaã nüxü ixuxü, rü ñuxüchi tama Tupanaga ñnüëxë? Rü pemaã nüxü chixu rü yemagü nixí ga yema duïxügü ga Moïché Equituanewa íngüxüxëëxü. <sup>17</sup> ¿Rü texémaã nixí ga nanuxü ga Tupana ga 40 ga taunecügu? Rü pemaã nüxü chixu rü namaã nanu ga yema duïxügü ga chixexü ügüxü. Rü yemacèx yema nachica ga ngextá taxúema íxãpataxügu nayue. <sup>18</sup> ¿Rü texégümaã nixí ga aixcümaxüchi inaxunetaxü ga Tupana na täütáma yema naãnewa nangugüxü na yexma nangüëxüçèx? Rü pemaã nüxü chixu, rü yemagü nixí ga yema duïxügü ga tama naga ñnüëxü. <sup>19</sup> Rü ngëmawa nüxü tacuèx na taxucürüwama yema naãne ga noxri Tupana namaã ixunetaxüwa nangugüxü ga yema duïxügü, yerü tama nüxü nayaxögü.

## 4

<sup>1</sup> Rü ngëmacèx i ñuxma na Tupana tamaã ixunetaxü na nügüxütawa tá tüxü ya-chocuxëëxü na ngëxma rüngüëxüçèx, rü tanaxwèxe i taxuãëgü, na tama ngürüãchi wüxie i tatanüwa tama ngëxma taxücuxü. <sup>2</sup> Erü ñuxma i yixema rü marü nüxü taxĩnüë i Tupanaãrü ore i mexü, yexgumarüü ga yema nuxcümaügüxü ga duïxügü nüxü na naxĩnüëxü. Natürü nümagü ga yema duïxügü rü taxuwama nüxü name ga nüxü na naxĩnüëxü ga yema ore yerü tama yema naga ñnüëxürüü aixcüma nüxü

nayaxōgū. <sup>3-4</sup> Natürü i yixema na yaxōgūxū, rü tá aixcūma Tupanaxūtawa tichocu na ngēxma rüngūēxūcèx. Rü wūxiwa i Tupanaärü ore i ümatūxūwa rü ngūxchigaarü ngunexūchigaxū nixu, rü ñanagürü:

“Rü <sup>6</sup> ga ngunexūgu nixī ga naguxēēāxū ga norü puracū ga Tupana. Rü yexguma norü <sup>7</sup> ga ngunexūwa nanguxgu rü guxūma ga norü puracūna narüngū”, ñanagürü. Rü nuxcūma ga Tupana rü nanaxwēxe na nangūēxū ta ga yema nuxcūmaūgūxū ga tōrū oxigū ga Moīchéwe rüxīxū. Natürü ga nūmagü rü tama nūxū nayaxōgūchaū rü tama naga naxīnūē. Rü yemacèx ga Tupana rü norü ore i ümatūxūwa rü ñanagürü:

“Yema duūxūgü rü tama choxū nayaxōgū rü yemacèx namaā chanu rü aixcūmaxūchi namaā nūxū chixu na tāūtāma yema naāne ga namaā ichaxunetaxūwa nangūgūxū na ngēxma nangūēxūcèx”,

ñanagürü. <sup>5-6</sup> Rü yemaācū ga yema duūxūgü ga nūxīra nūxū ñnūēxū ga Tupanaärü ore i mexū, rü tama nawa nichocu ga yema nachica ga Tupana namaā nūxū ixuxū, yerü tama naga naxīnūē. Rü ngēmacèx nixī i Tupanaärü ore i ümatūxūwa i ñaxū:

“Ngēma duūxūgü i tama chauga ñnūēxū rü tāūtāma ngēma nachica i namaā ichaxunetaxūwa nichocu na ngēxma nangūēxūcèx”,

ñaxū. Natürü ñuxma rü ta nangēxma i nachica i tūmacèx ya yixema ngēxma Tupanaxūtagu chocuchaūxē na ngēxma tarüngūēxūcèx. <sup>7-8</sup> Rü ngēma nachica i ngextá nugu nangūēxū i duūxūgü rü tama yema naāne ga nuxcūmaūgūxū ga tōrū oxigūxacūgü tūmaärü āēxgacū ga Yochuēmaā tayauxgūxū nixī. Yerü yexguma chi yema naāne yixīgu, rü Tupana rü tāū chima wenaxārü nūxū naxuneta ga to ga ngunexū na nugu naxūtawa yachocuxūcèx na ngēxma nangūēxūcèx i duūxūgü. Rü yemacèx ga Tupana rü wenaxārü nūxū naxuneta i wūxi i to i ngunexū na naxūtawa yachocuxūcèx i duūxūgü na ngēxma nangūēxūcèx. Rü ngēma ngunexū rü ñuxma nixī. Rü yemacèx ga Tupana rü mucūma ga taunecū ga Moīchéwena rü Dabīmaā nūxū nixu ga yema norü ore ga ümatūxū i ñaxū:

“Rü ñuxma na nūxū pexīnūēxū i ngēma Tupana pemaā nūxū ixuxū, rü tama name na nūxū pexoexū”,

ñaxū. Rü yematama nixī ga ore ga marūchirēx pemaā nūxū chixuxū. <sup>9</sup> Rü ngēmacèx i ñuxma rü ta nangēxma i wūxi i nachica i üünexū i nugu tá aixcūma nangūēxū i ngēma Tupanaärü duūxūgü ixīgūxū. <sup>10</sup> Rü yixema Tupanaxūtawa ichocuxe na ngēxma tarüngūēxūcèx, rü nūxna tarüngūē i guxūma i tūmaärü puracūgü yexgumarūū ga Tupana rü nūxna na nangūxū ga norü puracūgü ga yexguma naāne naxūxguwena. <sup>11</sup> Rü ngēmacèx name na meā yaxōgūxū rü naga ixīnūēxū na ichocuxūcèx i ngextá Tupana tūxū írüngūēxēxūwa. Erü tama tanaxwēxe na texé ngürüāchi yema nuxcūmaūgūxū ga duūxūgü ga tama Tupanaga ñnūēxūrūū norü orexū na taxoxū. <sup>12</sup> Erü Tupanaärü ore rü namaxū rü naporaxūchi. Rü wūxi i tara i guxūcūwawa meā waixmaguxūārü yexera nixī na natéxū. Erü ngēma ore rü tawa nixūcu ñuxmata taāēwa nangu, rü ñuxmata nawa nangu i ngēma wūxichigü nugu rüxīnūxū. Rü ngēmaācū meāma nanangoxēēāma i guxūma i ngēma yixicatama nugu rüxīnūxū rü tūxū ngūchaūxū. <sup>13</sup> Rü nataxūtāma i tacū i Tupana üxū i tá naxchaxwa nūgü icúxū erü napēxewa rü guxūma meā nangox. Rü guxūxū nadau rü guxūxū nacuèx ya yima tá tūxna cacū na namaā nūxū ixuxūcèx i tōrū maxūchiga.

### *Ngechuchu rü mecūxūchi ya tōrū ngūxēēruū nixī i Tupanapēxewa*

<sup>14</sup> Ngechuchu ya Tupana Nane rü mecūxūchi ya tōrū ngūxēēruū nixī i Nanatūpēxewa. Rü ñuxma rü daxūguxū i naānewa i Nanatūxūtawa nangēxma na ngēma taētūwa nachogūxūcèx. Rü ngēmacèx tanaxwēxe i guxūguma nūxū tayaxōgūecha rü taguma nūxū tarūxoe. <sup>15</sup> Rü nūma ya Ngechuchu rü aixcūma nūxū nacuèx na tūxū nangūxēēxū erü nūxū nacuèx na ñuxācū tūxū naguxchaxū i ngēxguma Chataná tūxna ñnūgu rü pecadugu tūxū nanguxēēchaūgu, yerü nūxna rü ta naxīnū ga Chataná, ngēma tūxna

na naxĩnũxũrũũ. Natũrũ nũma ga Ngechuchu rũ taguma chixexũ naxũ. <sup>16</sup> Rũ ñũxma na tũxũ nangẽxmaxũ ya tũrũ ngũxẽẽruũ ya Ngechuchu, rũ name nixĩ i tama imuũẽãcũma nũxna tangaicamagũ ya tũrũ ãẽxgacũ ya Tupana ya tũxũ ngechaũcũ. Rũ tanaxwẽxe na ngẽmaãcũ nũxna ingaicamagũxũ na nũxũ ingechaũtũmũũgũxũcẽx rũ tũxũ nangechaũãcũma tũxũ nangũxẽẽxũcẽx i ngẽxguma guxchaxũgũ tũxna ngaicamagu.

## 5

<sup>1</sup> Nuxcũma ga Tupana rũ Moĩchẽmaã nũxũ nixu na Arãũ yĩxũcẽx ga Yudĩgũarũ paigũeru ixĩcũ na guma duũxũgũtũwa chogũxũcẽx ga Tupanapẽxewa. Rũ guxũma ga yema Arãũwena ũgũxũ ga paigũeru rũ duũxũgũtanũwa nũxũ naxunetagu na yema duũxũgũarũ ngũxẽẽruũ yĩxũcẽx ga Tupanapẽxewa rũ Tupanana naxããxũcẽx ga ãmaregũ rũ Tupanacẽx nadaiãxũcẽx ga naxũnagu na yemaãcũ nũxũ nũxũ nangechaũxũcẽx ga norũ pecadugũ. <sup>2</sup> Natũrũ ngẽma paigũeru rũ guxũma i duũxũgũrũtũtama nixĩ na pecadugu nanguxũ. Rũ ngẽmacẽx nũxũ nacuẽx na ñuxãcũ yaxna namaã naxĩnũxũ i duũxũgũ i ngẽxguma naẽchitamare pecadu naxũegu rũ tama aixcũma Tupanawe naxĩxgu. <sup>3</sup> Rũ ngẽma paigũeru rũ tama ngẽma duũxũgũarũ pecaducẽxicatama nixĩ i nadaiãxũ i naxũnagu, natũrũ nanaxwẽxe i noxrũtama pecaducẽx rũ ta na nadaiãxũ i naxũnagu na ngẽmaãcũ Tupana nũxũ nũxũ nangechaũxũcẽx i ngẽma pecadugũ. <sup>4</sup> Rũ taxũema tũgũtama tingucuchixẽẽ na paigũeru tiĩxũcẽx. Natũrũ Tupana nixĩ ya tũxũ unetacũ rũ tũxna naxãcũ i ngẽma puracũ na paigũarũ ãẽxgacũ tiĩxũcẽx, yexgumarũũ ga Tupana rũ Arãũxũ na yangucuchixẽẽxũrũũ na paigũeru yĩxũcẽx. <sup>5</sup> Rũ yexgumarũũ ga Ngechuchu rũ tama nũgũtama ningucuchixẽẽ na Tupanapẽxewa tũrũ ngũxẽẽruũ i paigũeru yĩxũcẽx. Natũrũ Tupana nixĩ ga yangucuchixẽẽcũ. Yerũ Tupanatama nixĩ ga nũxũ ñacũ:

“Cuma nixĩ i Chaune. Rũ ñũxma chanangoxẽẽ na Chaune quiĩxũ”,

ñacũ. <sup>6</sup> Rũ toxnamana i Tupanaãrũ ore i ũmatũxũwa rũ ñanagũrũ ta:

“Cuma nixĩ i guxũgutãma duũxũgũarũ ngũxẽẽruũ i paigũeru quiĩxũ, guma pai ga Melquisedãrũũ”,

ñanagũrũ. <sup>7</sup> Rũ yexguma Cristu ñoma ga naãnewa maũxgu, rũ poraãcũ nayumũxẽ rũ tagaãcũ rũ naxauxãcũ Tupanana naca na nũxũ nangũxẽẽxũcẽx na naga naxĩnũxũcẽx. Rũ yemaãcũ nanaxũ ga Cristu, yerũ Tupana rũ napora na nũxũ nangũxẽẽxũcẽx na tama yuxũ namuũxũcẽx. Rũ Tupana rũ Cristuxũ naxĩnũ yerũ nũma ga Cristu rũ aixcũma Tupanaga naxĩnũ. <sup>8</sup> Rũ nũma ga Cristu rũ woo Tupana Nane na yĩxũ, natũrũ ngũxũ ninge naxcẽx na Tupanaga naxĩnũxũ. <sup>9</sup> Rũ yemaãcũ nũgũ inaxã rũ curuchagu nayu na tũmaãrũ maxẽẽẽruũ yĩxũcẽx ya guxãma ya yĩxema naga ñnũẽxẽ. <sup>10</sup> Rũ Nanexũ nixĩ ga naxunetaxũ ga Tupana na guxũgutãma nũgũpẽxewa tũrũ ngũxẽẽruũ i paigũeru yĩxũcẽx yexgumarũũ ga pai ga Melquisedã ga norũ yumũxẽwa nuxcũmaũcũ ga tũrũ oxĩ ga Abrãũcẽx Tupanana çacũ na guma Abrãũxũ nangũxẽẽxũcẽx ga Tupana.

### *Wũxi i ãũcũmaxũchixũ nixĩ na nũxũ rũxoexũ na yaxõgũxũ*

<sup>11</sup> Rũ ñũxma rũ toxũ nangẽxma i muxũchixũma i ore i Cristuchiga ixĩxũ i pemaã nũxũ tixuxchaũxũ. Natũrũ naguxchaxũchi na meãma pemaã tanangoxẽẽxũ i ngẽma, erũ pema rũ tama pexũ natauxcha na nũxũ pecuãxũ. <sup>12</sup> Rũ marũ ñuxgumama nũxũ na pecuãxũ i Tupanaãrũ orchiga, rũ pema rũ chi marũ namaã pengũexẽẽtae. Natũrũ i pema rũ ñũxma rũ ta penaxwẽxe na wena pemaã tanangoxẽẽxũ i ngẽma Tupanaãrũ ore i taxchaxũ i nawa inaxũgũxũ na Tupanachigaxũ icuãxũ. Rũ ngẽmaãcũ i pema, rũ ñoma õxchana i naẽgũnenixũwa maĩxũrũtũtama pixĩgũ. Erũ tama nũxũ pecuẽxgũẽga i guxũma i ngẽma Tupanaãrũ ore i yexeraãcũ tamaã nũxũ ixuxũ i Cristuchiga na ñuxãcũ Tupana naxwẽxexũ na naga pexĩnũẽxũ. <sup>13</sup> Rũ yĩxema yaxõxẽ ya tama nũxũ cuẽxẽgaxe na ñuxãcũ Tupanacẽx tamaxũxũ, rũ wũxi i õxchana i maĩxũrũũ tixĩ. Rũ ngẽmaãcũ pixĩgũ i pemax. <sup>14</sup> Natũrũ yĩxema yaxõxẽ ya tũmamaã yaxũxe na tanangugũxũ na çacũ yĩxũ i ngũxẽẽtae

i mexŭ rŭ ěxna chixexŭ, rŭ aixcŭma nŭxŭ tacuèx na ñuxăcŭ Tupanacèx tamaxŭxŭ. Rŭ yŭxema rŭ ñoma wŭxi i duŭxŭ i yaxŭ i namachimaă awemŭxŭrŭŭ tixŭ. Natŭrŭ i pema rŭ tama ngĕmaăcŭ pixŭgŭ.

## 6

<sup>1</sup> Rŭ ngĕmacèx name nixŭ i yexeraăcŭ tingŭeetanŭ na aixcŭma meă nŭxŭ icuăxŭcèx i Cristuchiga. Rŭ tanaxwèxe na nŭxŭ ichopetŭxŭ ga yema ore ga nawa inaxŭgŭxŭ na Cristuchigaxŭ icuăxŭ. Rŭ tăŭtăma yeŭcŭrŭ yema ore ga nawa inaxŭgŭxŭchiga tidexagŭecha. Rŭ taxucèxma tŭxcŭŭ wena pemaă nŭxŭ tixu na nŭxŭ perŭxoexŭcèx na nagu pexŭxŭ i ngĕma mugŭ ga Moŭché ŭmatŭxŭ i tama tŭxŭ maxĕxĕĕxŭ. Rŭ ngĕxgumarŭŭ ta taxucèxma tŭxcŭŭ wena pemaă nŭxŭ tixu i nachiga na ñuxăcŭ Tupanaăxŭ yaxŭgŭxŭ. <sup>2</sup> Rŭ ngĕxgumarŭŭ ta taxucèxma tŭxcŭŭ wena pexŭ tangŭexĕĕ na ñuxăcŭ Tupanacèx íbaiŭxŭ rŭ ñuxăcŭ duŭxŭgŭxŭ ingŭgŭăcŭma namaă iyumŭxexŭ. Rŭ ngĕxgumarŭŭ ta taxucèxma tŭxcŭŭ wena pexŭ tangŭexĕĕ na ñuxăcŭ tá wena namaxĕxŭ i duŭxŭgŭ i yuexŭ rŭ ñuxăcŭ naăneărŭ gŭxgu rŭ Tupana tá wŭxichigŭ i duŭxŭgŭna çaxŭ na ñuxăcŭ namaxĕxŭ i ñoma i naănewa. <sup>3</sup> Rŭ ngĕmacèx i ñuxma rŭ ngĕxguma Tupana tama tŭxna nachŭxgu rŭ tanaxwèxe i yexeraăcŭ tingŭeetanŭ na aixcŭma gŭxŭma i Cristuchigaxŭ icuăxŭcèx rŭ nŭxŭ na icuăxŭcèx na aixcŭma ngĕma nŭma nanaxwèxexŭăcŭma meă naxcèx na imaxĕxŭ. <sup>4-5</sup> Natŭrŭ ngĕxguma chi wŭxie Cristuxŭ yaxŭgu, rŭ chi meăma Tupanaxŭ tacuèxgu, rŭ chi Naăĕ i Ŭŭnexŭxŭ tayaxŭgu, rŭ chi nŭxŭ tacuèxgu na ñuxăcŭ namexŭ i Tupanaărŭ ore rŭ ñuxăcŭ na namexŭ i daxŭgŭxŭ i naăne, rŭ name nixŭ i taxuăĕ. <sup>6</sup> Erŭ ngĕxguma chi ngĕmaăcŭ meă tayaxŭxgu i noxrix rŭ ñuxŭchi Cristuxŭ ítatĕxŭchixgu, rŭ marŭ taxucŭrŭwama texé wenaxărŭ Tupanacèx tŭxŭ tataeguxĕĕ. Erŭ ngĕxguma ngĕmaăcŭ ítanatĕxŭchixgu ya Tupana Nane, rŭ ñoma wena curuchawa tayapotaxŭrŭŭ tayaxŭxĕĕ, erŭ gŭxŭ i duŭxŭgŭpĕxewaăne nŭxŭ tingexĕĕ. <sup>7</sup> Rŭ dŭcax, wŭxi i naăne i pucŭ nagu ngŭxŭ rŭ meăma nanetŭ nawa nayae tŭmacèx ya yŭxema nagu ŭanexĕ, rŭ Tupanaărŭ ngŭxĕĕgagu nixŭ i ngema. <sup>8</sup> Natŭrŭ ngĕxguma ngĕma naăne rŭ tuxu rŭ natŭanegŭ i chixexŭ nawa yaegu, rŭ Tupana rŭ tá chixexŭ namaă naxuegu rŭ ŭxŭwa tá nigu i gŭxŭma i nawa yaexŭ. Rŭ ngĕxgumarŭŭ tá tixŭ ya yŭxema Cristuxŭ ítaxe.

*Ítananguxĕĕ na nayauxgŭxŭ i maxŭ i taguma gŭxŭ rŭ ngĕmacèx tama nŭxŭ tarŭxoe na yaxŭgŭxŭ*

<sup>9</sup> Natŭrŭ, Pa Chaueneĕgŭ ya Pexŭ Tangechaŭgŭxe, rŭ woo ngĕmaăcŭ pemaă tidexagŭgu, natŭrŭ aixcŭma nŭxŭ tacuèx na tama ngĕma duŭxŭgŭ i nŭxŭ rŭxoexŭrŭŭ pixŭgŭxŭ. Erŭ pema rŭ pexŭ nangĕxma i maxŭ i taguma gŭxŭ, rŭ Tupana rŭ tá aixcŭma poraăcŭ pexŭ narŭngŭxĕĕ na naxcèx pemaxĕxŭcèx. <sup>10</sup> Erŭ nŭma ya Tupana rŭ aixcŭmacŭ nixŭ. Rŭ nŭma rŭ tăŭtăma nŭxŭ inayarŭngŭma ga yema mexŭ ga pexŭxŭ rŭ ñuxăcŭ taeneĕgŭ i yaxŭgŭxŭxŭ na pengechaŭgŭxŭ ga yexguma nŭxŭ perŭngŭxĕĕgŭgu, ngĕma ñuxma ípenaxŭxŭrŭŭtama. <sup>11</sup> Rŭ ñuxma rŭ tanaxwèxe i wŭxichigŭ i pema rŭ ngĕmaăcŭ noxrŭrŭŭ mexŭ i perŭ ngŭchaŭmaă nŭxŭ perŭngŭxĕĕgŭecha i taeneĕgŭ ñuxmatáta wena núma naxŭ ya Cristu. Rŭ tanaxwèxe na ngĕmaăcŭ pemaxĕxŭ na dŭxwa aixcŭma Cristuxŭtawa pengugŭxŭ ngĕma ípenanguxĕĕxŭrŭŭ. <sup>12</sup> Rŭ tama tanaxwèxe na nŭxŭ perŭxoetanŭcŭŭxŭ na Cristuwe perŭxŭxŭ. Natŭrŭ tanaxwèxe i naxrŭŭ pixŭgŭ i ngĕma duŭxŭgŭ i gŭxŭguma meă yaxŭgŭăcŭma Cristuwe rŭxŭămaxŭ rŭ nayauxgŭxŭ i gŭxŭma i ngĕma mexŭgŭ ga Tupana namaă ixunetaxŭ. <sup>13</sup> Rŭ dŭcax, yexguma tŭrŭ oxŭ ga Abrăŭmaă inaxunetagu ga Tupana rŭ nŭgŭĕgagutama inaxuneta, yerŭ tataxuma ga texé ga norŭ yexera ixŭxĕ na tŭmaĕgagu inaxunetaxŭcèx. <sup>14</sup> Rŭ yemacèx ga Tupana rŭ Abrăŭxŭ ñanagŭrŭ:

“Rŭ aixcŭmaxŭchi tá poraăcŭ cuxŭ charŭngŭxĕĕ. Rŭ tá cuxŭ nangĕxma i muxŭchixŭtama i cutaagŭ”,



ñanagürü. <sup>15</sup> Rü Abráũ rü meãma ínananguxêê ga guma nane ga Tupana namaã ixunetacü. Rü yemacèx nabu ga guma nane ga Ichaá ga Tupana namaã nüxü ixucü. <sup>16</sup> Rü ngêxguma duũxügü tacücèx ixunetagügu, rü to i norü yexera ixixüegagu inaxunetagü. Rü wüxicana tacücèx ngêmaãcü inaxunetagügu, rü nüxü tacuèx rü aixcüma tá nanaxügü i ngêma naxcèx inaxunetagüxü, rü marü taxucürüwama yeücürü nachiga nidexagüecha. <sup>17</sup> Rü yemacèx ga Tupana rü yexguma inaxunetagu namaã ga yema duũxügü ga nayauxgüxü tá ga yema ngüxêê ga Tupana nüxna áxchaũxü, rü nügüégagutama inaxuneta, yerü nanaxwèxe na meãma nüxü nacuèxgüxü na aixcüma tá yanguxêêãxü rü tagutáma naxüchicüũãxü ga yema namaã inaxunetaxü. <sup>18</sup> Rü nüxü tacuèx rü ngêxguma tacücèx nügüégagu inaxunetagu ya Tupana, rü taxucürüwama tüxü nawomüxêê rü nanaxüchicüü i ngêma. Rü ñuxma i guxãma i yixema na Tupanacèx ibuxmüxü na tüxü nangüxêêxücèx rü tüxü namaxêxêêxücèx, rü nüma ya Tupana rü nügüégagu tamaã inaxuneta na ngêmaãcü tá tüxü nangüxêêxü. Rü ngêmaãcü tüxü nanangüchaũxêê rü tüxü narüngüxêê na nüxü icuáxücèx na aixcüma tá nayauxgüxü i ngêma maxü i taguma gúxü i tamaã inaxunetaxü. <sup>19</sup> Rü ñuxma na ínanguxêêxü na aixcüma tá nayaxuxü i ngêma maxü i taguma gúxü, rü taxucèxma taxoegaãégü, erü nüxü tacuèx na aixcüma daxügüxü i naãnewa i Tupana íngêxmaxüwa tá ingügüxü. <sup>20</sup> Rü ngema nangêxma ya Ngechuchu i ñuxma yerü nüxíra yexma naxücu na Tupanapêxewa taétüwa nachogüxücèx. Rü ngêmaãcü guxüguma tórü ngüxêêruü i paigüeru nixí, guma Melquisedé ga Tupanapêxewa Abráũtêtüwa chogücürüü.

## 7

### *Ngechuchu rü guma nuxcümaücü ga pai ga Melquisedérüütama nixí*

<sup>1</sup> Rü guma Melquisedé rü ñãne ga Charéũrü ãêxgacü nixí ga yexguma namaũxgu ga Abráũ. Rü nüma ga Melquisedé, rü duũxügüarü pai nixí ga Tupanapêxewa. Rü yexguma Abráũ rü to ga nachiuãneãrü ãêxgacügümaã nügü nadaixgu rü nüxü nayexeragu, rü Melquisedé rü namawa Abráũpêxegu nayangu ga yexguma Abráũ napatacèx taegugu. Rü nüma ga Melquisedé rü Tupanaégagu Abráũmaã mexü naxuegu. <sup>2</sup> Rü Abráũ rü nüxü nayexma ga guxüma ga yemaxügü ga yema ãêxgacügü ga namaã nügü nadèixüna napuxüxü. Rü yemawa ínanaxüxüchi ga yema Tupanana üxü, rü Melquisedéna nanaxã. Rü ngêma naega i Melquisedé rü ãêxgacü ya Ixaixcümacü ñaxüchiga nixí. Rü norü ñãne ga Charéũ rü Taãêxêêruü ñaxüchiga nixí. Rü ngêmacèx i naega i Melquisedé rü ãêxgacü ya Taãêxêêruü ñaxüchiga ta nixí. <sup>3</sup> Rü Tupanaãrü ore ga nuxcüma ümatüxüwa rü tama nüxü nixu na texé tíxü ga nanatü rü naê rü norü oxigü ga Melquisedé. Rü ngêxgumarüü ta tama nüxü nixu i norü buxchiga rü norü yuxchiga. Rü ngêmacèx Tupana Nanerüü guxüguma duũxügüarü ngüxêêruü ya pai nixí i Tupanapêxewa. <sup>4</sup> Rü ñuxma rü name nixí i nagu perüxínüé na ñuxãcü aixcüma ãêxgacü ya tacü yíixü ga Melquisedé. Yerü nuxcümaücü ga tórü oxí ga Abráũ rü Melquisedéna nanaxã ga yema Tupanana üxü ga natanüwa ga yema yemaxügü ga togü ga ãêxgacügüna napuxüxü. Rü ngêmawa nüxü tacuèx na Tupanapêxewa tórü oxí ga Abráũãrü yexeracü yíixü ga Melquisedé. <sup>5</sup> Rü ñuxma i Yudíugü, rü guxüma i norü ngêmaxüwa ínanaxüxüchigü i ngêma Tupanana üxü, rü ñuxüchi norü paigüna nanaxã yerü yemaãcü nixí ga namuãxü ga yema mugü ga Moíché ümatüxü. Natürü guxüma i ngêma paigü rü Lebítaagü nixígü. Rü nüma ga Lebí rü guxüma i Yudíugürüü Abráũtaa nixí. Rü ngêmaãcü i ngêma Yudíugü rü norü paigüna nanaxã i ngêma Tupanana üxü, woo natanüxügü i Yudíugü na yíixü i ngêma paigü. <sup>6</sup> Natürü ga Melquisedé rü woo tama Lebítaa nixí, natürü Abráũmêxêwa nanayaxu ga yema Tupanana üxü. Rü nüxü tacuèx na Abráũ yíixü ga noxri nayaxucü ga Tupanaãrü uneta. Rü Melquisedé rü Tupanana naca na Abráũmaã mexü naxueguxücèx. <sup>7</sup> Rü guxãma meãma nüxü tacuèx rü ngêxguma texé toguècèx Tupanana caxgu na tüxü nangüxêêxücèx, rü Tupanapêxewa rü yíxema nüxna

çaxe rü ngēma togü i naxcèx ítaçaxũârü yexera tixĩ. Rü ngēmaãcü nüxũ tacuèx na Abráũârü yexera yĩxũ ga Melquisedé i Tupanapēxewa. <sup>8</sup> Rü ñuxma i nuã tatanüwa rü ngēma paigü i ngĩxũ yauxgũxũ i ngēma dīeru i Tupanana ücü, rü duũxũgũmare nixĩgü rü tá nayue. Natürü ngēxguma Melquisedéchiga yadexagu i Tupanaârü ore, rü ñoma namaxũxũrüü nixĩ i nachiga yadexaxũ. Rü ngēmawa nüxũ tacuèx na Cristu ya guxũguma maxũcürüü na yĩxũ ga Melquisedé. <sup>9-10</sup> Rü Abráũtaa ga Lebí, rü guxũma i paigü i Lebítaagü ixĩgũxũ i ñuxma ngĩxũ yauxgũxũ i ngēma dīeru i Tupanana ücü, rü nūmagü rü ta Abráũmaã Melquisedéna nanaxãgü ga yema Tupanana üxũ. Yerü nūma ga Lebí rü guxũma ga nataagü i ñuxma Yudíugũarü paigü ixĩgũxũ, rü woo ga na tauta nabuexũ ga yexguma, natürü marü Abráũxũnewa nayexmagü ga yexguma Melquisedé namawa Abráũpēxegu yanguxgu. Rü ngēmawa nüxũ tacuèx na guxũma i ngēma paigũarü yexera yĩxũ ya Melquisedé. <sup>11</sup> Rü nuxcümaũgũxũ ga tórü oxigü ga Yudíugü, rü Lebítaagü ga paigũmēxēwa nixĩ ga nayauxgũãxũ ga Tupanaârü mugü. Natürü pemaã nüxũ chixu rü yexguma chi yema paigü aixcüma yema Yudíugũxũ imexēēgügu ga Tupanapēxewa, rü taxucèx chima Tupana nüxũ naxuneta ga naĩ ga pai ga Melquisedérüü ixĩcü ga tama Lebítaa ga Arãürüü ixĩcü. Rü yemacèx ga Tupana rü nüxũ naxuneta ga Nane ga Ngechuchu na tórü chogürüü ya pai yĩxũcèx. <sup>12</sup> Rü yemacèx ga Tupana rü yema Yudíugũarü paigũchicüxũ nayangucuchixēē ga Cristu. Rü nūma nixĩ i ñuxma i aixcüma Tupanapēxewa tũxũ yamexēēgũxũ. Rü guxũma ga Lebítaa rü paigü nixĩgü yerü yemaãcü nixĩ ga naxueguxũ nawa ga yema mugü ga Moĩché ümatũxũ. Natürü nūma ga Cristu rü marü nanaxũchicüü ga guxũma ga yema. <sup>13-14</sup> Erü meãma nüxũ tacuèx rü nūma ya tórü Cori ya Ngechuchu ya yima nachiga idexagücü rü tama Lebítaa nixĩ erü nūma rü Yudátaa nixĩ. Rü nüxũ tacuèx rü taxuũma ga Yudátaa rü pai nixĩ, yerü ga Moĩché rü yexguma yema paigũchiga yadeaxgu rü taxuũma ga Yudátaaxũ naxuneta na pai yĩxũcèx. <sup>15</sup> Rü ngēmaãcü meã nangox na Tupana iyanaxoxēēxũ ga guxũma ga yema mugü ga Moĩché ümatũxũ ga paigũchiga. Yerü nūma ga Tupana rü nüxũ naxuneta ga wüxi ga pai ga yexwacaxücü ga tama Lebítaa ixĩcü. Rü nūma nixĩ i tórü Cori yĩxũ ya Melquisedérüü ixĩcü, erü guxũma i ngēma togü i paigũarü yexera nixĩ. <sup>16</sup> Rü guxũma ga yema togü ga paigü rü nangucu yerü Lebítaa nixĩgü. Natürü nūma ga Cristu rü paixũ ningucuchi yerü poramaã yuwa ínarüda rü guxũguma namaxēcha na tũxũ nangũxēēxũcèx. <sup>17</sup> Rü ngēmacèx i Tupanaârü ore i ümatũxũwa rü tórü Corichiga ñanagürü:

“Cuma rü guxũgutáma duũxũgũarü ngũxēēruũ ya pai quixĩ Melquisedérüü”, ñanagürü. <sup>18-19</sup> Rü yemacèx ga Tupana rü ñoma ga naãnewa nanamu ga Nane, yerü yema mugü ga paigũchiga naxümatũxũ ga Moĩché rü tama poraãcü tũxũ narüngũxēē yerü tama aixcüma tũxũ nimexēēgü ga Tupanapēxewa. Rü yemacèx Nanexũ namu ga Tupana na tórü pecaducèx nayuxüçèx na ngēmaãcü tũxũ nangēxmaxüçèx i maxü i taguma gúxũ rü aixcüma Tupanamüçügü ixĩgũxũcèx. <sup>20-21</sup> Rü yexguma Tupana yema togü ga paigũxũ ngucuxēēgu, rü nanangucuxēēmare. Natürü yexguma Cristuxũ yangucuchixēēgu na tórü ngũxēēruũ ya pai yĩxũcèx, rü nügüégagutama inaxuneta. Rü yemacèx ga yexguma Cristuxũ yangucuchixēēgu rü ñanagürü:

“Choma i Cori ya Tupana rü marü cuxũ chaxuneta na guxũgutáma duũxũgũarü ngũxēēruũ ya pai quiĩxũcèx. Rü ngēma rü tagutáma chanaxũchicüü erü chaugüégagu ichaxuneta”,

ñanagürü. <sup>22</sup> Rü ñuxma na yemaãcü nügüégagutama inaxunetaxũ ga Tupana, rü nüxũ tacuèx na aixcümaxũchima yema paigũarü yexera na yĩxũ ya Cristu erü guxũgutáma Tupanapēxewa tũxũ narüngũxēē. <sup>23</sup> Rü yema togü ga paigü rü namuxüchi, yerü niyuetanü. Rü yemacèx taxucürüwama guxũguma paigü nixĩgü. <sup>24</sup> Natürü ñuxma na tórü ngũxēēruũ ya paixũ yangucuchixũ ya Ngechuchu, rü ngēmacèx marü taxucèxma texé ya togue tingucuchi, erü nūma ya Ngechuchu rü tagutáma nayu. <sup>25</sup> Rü ngēmacèx nixĩ

i ñuxma i nüxü natauxchaxü na aixcüma tüxü namaxëëxü ya guxãma ya yíxema norü ngüxëemaã Tupanaxütawa ngugüxe. Erü nüma ya Ngechuchu rü guxüguma namaxëcha na tümaetüwa nachogüxüçèx. <sup>26</sup> Rü ngëmaäcü ya Ngechuchu, rü nüxícatama nixí i pai ya tórü ngüxëeruü yíxü i Tupanapëxewa. Erü nüma rü aixcüma naxüüne, rü nataxuma i chixexü i nawa, rü nangearü pecaduãx yerü taguma taxrüü pecadu naxü. Rü ñuxma rü guxüetüwa nangëxma i daxügüxü i naãnewa i Tupana íngëxmaxüwa. <sup>27</sup> Rü Ngechuchu rü tama ngëma togü i paigüerurüü nixí. Erü nümagü rü nanaxwëxe na guxü i ngunexügu Tupanacèx naxünagü nadèixü na ngëmaäcü Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçèx i noxrütama pecadugü rü guxü i duüxügüarü pecadugü ta. Natürü nüma ga Ngechuchu rü yexguma nügü inaxãxgu, rü wüxicanatama pecaducèx nayu. Rü ngëma rü guxügutama name i Tupanapëxewa. <sup>28</sup> Rü yema mugü ga Moiché ümatüxü, rü duüxügümarexü naxuneta na paigüerugü yixígüxüçèx. Natürü nümagü rü ta nipecaduãxgü. Natürü yemawena ga Tupana rü nügüégagu Nanexü naxuneta na tórü ngüxëeruü yíxüçèx. Rü yima Nane rü guxüguma mecüxüchi ya tórü Maxëëeruü nixí. Rü nüma rü guxüguma tüxü narüngüxëe i Tupanapëxewa.

## 8

### *Ngechuchu nixí ya tórü ngüxëeruü i Tupanapëxewa*

<sup>1</sup> Rü ngëma pemaã nüxü tixuxchaüxü i ñuxma nixí na tüxü nangëxmaxü ya tórü ngüxëeruü ya mexëchicü i Tupanaxütawa. Rü nüma rü Tupana Nane ya Cristu nixí. Rü daxügüxü i naãnewa i Tupanaärü tügü necüwawa narüto erü guxüärü äëxgacü nixí. <sup>2</sup> Rü ngëma daxügüxü i naãnewa i ngëma nachica i üünexü ga Tupana üxüwa nixí i taxcèx ínacaxü. Rü tama ngëma Yudíugüarü paigürüü wüxi ya ípata ya duüxügü üxünewa Tupanana taxcèx ínaca. <sup>3</sup> Rü guxüma i ngëma Yudíugüarü paigüeru rü nangucu na Tupanana naxãgüãxüçèx i ãmaregü rü naxcèx nadaiãxüçèx i naxünagü na Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçèx i duüxügüarü pecadugü. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü Tupanana nügü naxãmare na duüxügüarü pecaducèx nayuxüçèx. <sup>4</sup> Rü ñuxma i nüma ya Ngechuchu rü daxügüxü i naãnewa nangëxma na ngëma tórü ngüxëeruü ya pai yíxüçèx i Tupanapëxewa. Rü ngëmacèx tama ñoma i naãnewa nixí i pai yíxü. Natürü ngëxguma chi ñoma i naãnewa nangëxmagu rü tãü chima pai nixí erü ñoma i naãnewa nangëxmagü i ngëma Yudíugüarü paigü i Tupanana ãmare ägüxü yema Moichéarü mugü nüxü ixuxürüü. <sup>5</sup> Natürü ngëma puracü i ñoma i naãnewa naxügüxü i ngëma Yudíugüarü paigü, rü naxcèx nadauxütaegümare i ngëma Ngechuchu daxügüxü i naãnewa üxü. Rü ngëma nachica i nawa Tupanacèx napuracüexü i ngëma paigü, rü nanaxüchicünèxãgümare i ngëma nachica i Ngechuchu nawa ngëxmaxü. Rü meãma nüxü tacuèx i ngëma, yerü yexguma Moiché naxüxchaügu ga Tupanapata, rü Tupana rü ñanagürü nüxü:  
 “¡Düçèx, meã nangugü i ngëma cuèxruü ga cuxü chawéxü ga mëxpüne ga Chinaíwa! Rü chanaxwëxe i ngëmaäcü na cunaxüxü”,  
 ñanagürü. <sup>6</sup> Natürü nüma ya tórü ngüxëeruü ya Cristu rü daxügüxü i naãnewa nangëxma, rü ngëma aixcümaxüchi Tupanapëxewa taétüwa nachogü. Rü ngëma Yudíugüarü paigü rü nagu naxíãma ga yema nuxcümaüxü ga uneta ga Moiché ümatüxü. Natürü nüma ya Tupana rü marü tüxna nanaxã i wüxi i ngexwacaxüxü i uneta erü tamaã nüxü nixu na Cristu yíxü ya aixcüma tórü ngüxëeruü ixícü. Rü nüma rü nayu na Tupanapëxewa tüxü yamexëëxüçèx, rü ngëma Tupanaxütawa nangëxma i ñuxma na taétüwa nachogüxüçèx. Rü ngëmaäcü nüxü tadau na Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü rü yema nuxcümaüxü ga unetaarü yexera yíxü na namexü. <sup>7</sup> Yerü yexguma chi yema nüxíraüxü ga uneta ga Moiché ümatüxü rü aixcüma namexgu na duüxügüxü namaxëëxüçèx, rü marü taxucèx chima tanaxwëxe i to i ngexwacaxüxü i Tupanaärü uneta. <sup>8</sup> Natürü nüma ga Tupana rü nüxü nadau na tama aixcüma napëxewa duüxügüxü yamexëëxü ga yema nüxíraüxü ga uneta ga Moichéna naxãxü. Rü yemacèx ga Tupana rü ñanagürü:

“Wüxi i ngunexü rü wena táxarü guxüma i chorü duüxügümaã ichaxuneta. <sup>9</sup> Natürü ngēma chorü uneta i ngexwacaxüxü, rü tãütáma namaã nawüxigu ga yema nüxíraüxü ga chorü uneta ga nuxcümaügüxü ga perü oxigümaã nüxü chixuxü ga yexguma nüxü charüngüxēēgu na ínachoxüxcèx ga Equituarü naãnewa. Yerü nümagü ga yema duüxügü rü tama chauga naxĩnüē rü tama nayanguxēē ga yema nüxíraüxü ga chorü uneta, rü yemacèx íchanawogü. <sup>10</sup> Natürü ngēxguma nawa nanguxgu na wena namaã ichaxunetaxü, rü ñaãcü tá nixĩ i guxüma i Yudíugümaã ichaxunetaxü: ‘Rü tá meãma ngēma duüxügüxü nüxü chacuèxēē i chorü mugü na aixcüma naãēwa nangēxmagüxcèx. Rü choma rü tá norü Tupana chixĩ, rü nümagü rü tá chorü duüxügü nixĩgü’. <sup>11</sup> Rü guxüma i ngēma duüxügü i choxü yaxögüxü, rü aixcüma tá choxü nacuèxgü. Rü ngēmacèx taxucèxtáma tüxcüü nügümaã nüxü nixugügü i chauchiga na ngēmaãcü choxü nacuèxgüxcèx. Erü guxüma i chorü duüxügü rü aixcüma tá meã choxü nacuèxgü woo buxü rü éxna yaxü. <sup>12</sup> Rü tá nüxü nüxü changechaü i norü chixexügü, rü tá nüxü ichayarüngümaxüchi i norü pecadugü”

ñanagürü ga Tupana. <sup>13</sup> Rü dücax, ñuxma na Tupana ngexwacaxüxü i unetachiga idexaxü, rü ngēmawa nüxü tacuèx na yema nüxíraüxü ga uneta rü marü nangupetüchaüxü. Rü nüxü tacuèx rü guxüma i ngēma marü ngupetüchaüxü, rü paxa tá inayarüxo. Rü ngēmaãcü i ngēma Yudíugüarü paigü, rü marü inayarüxoxchaü na Tupanapēxewa duüxügüxü nangüxēēxü. Erü nüma ya Tupana rü marü Cristuxü ningucuchixēē na tórü ngüxēēruü yiüxcèx i napēxewa.

## 9

*Tupanapata ga duüxügü üxünechiga rü Tupanapata ya daxüguxü i naãnewa ngēxmanechiga*

<sup>1</sup> Rü yexguma nuxcüma Moíchémaã yadeaxgu rü nüxna naxããgu ga yema nüxíraüxü ga uneta, rü Tupana namaã nüxü nixu na ñuxãcü nanaxwèxexü na nüxü yacuèxüügüxü. Rü yexgumarüü ta namaã nüxü nixu na ñuxãcü nanaxwèxexü na naxcèx naxüãxü ga wüxi ga ípata ga naxchirunaxcèx na yéma nüxü yacuèxüügüxcèx ga paigü. <sup>2</sup> Rü guma ípata ga naxchirunaxcèx rü nitüyemachĩã. Rü yema naxmachĩã ga nüxíra nawa ixücuxü, rü “Nachica i Üünexü” nixĩ ga naega. Rü yéma nayexma ga werachica rü mecha ga pãü ga üünexü nagu nuxü. <sup>3</sup> Rü yema to ga naxmachĩã ga yema tüyemachĩãxcèxwena üxü rü “Nachica i Üünexüchixü” nixĩ ga naega. <sup>4</sup> Rü yéma nayexma ga yema mecha ga uirunaxcèx ga ngextá nawa yagugüãxü ga pumara ga yixixü ga yexguma yaguxgu. Rü yéma nayexma ta ga yema baú ga Tupanaãrü mugü nagu namaã nanguxügüxü. Rü yema baú rü guxüwama uirumaã natüxüne. Rü yematama baúarü aixepewa nayexma ga wüxi ga tüxüxãcü ga uirunaxcèx ga yema pãü ga daxüwa rüyixümaã aãcuxü. Rü yexgumarüü ta yema baúarü aixepewa nayexma ga Arãüãrü caxüruü ga rüxüxüne, rü guma nutagü ga Tupanaãrü mugü nagu ümatügücü. <sup>5</sup> Rü yema baúétüwa nayexmagü ga yema taxre ga daxüçüãxchicünèxãgü ga ixãxpèxatüxü. Rü naxpèxatügümaã nayadüxétügü ga yema baúãtaü. Rü yema daxüçüãxchicünèxãgüarü ngãxüwa nixĩ ga nügü nangoxēēxüxü ga Tupana. Natürü taxucèxma tüxcüü yexeraãcü nüxü tixu i ngēmachiga. <sup>6</sup> Rü wüxicana yemaãcü na namexēēgüãxü ga guxüma ga yema, rü ñuxüchi ga paigü rü guxüguma yema nüxíraüxü ga naxmachĩãgu nachocuxü na yéma Tupana namaã nüxü ixuxüãcüma nüxü yacuèxüügüxcèx. <sup>7</sup> Natürü yema to ga naxmachĩãwa rü yema paigüarü aëxgacüxicatama nixĩ ga yexma ücuxü. Rü tama guxüguma yexma naxücu, natürü wüxicanatama yexma naxücu ga wüxichigü ga taunecügu. Rü yexguma yexma naxücu rü yéma nanange ga naxünagü rü guma nagümaã yema baúxü namaxcuétü. Rü yemaãcü ga yema paigüarü aëxgacü rü inanaxã ga guma nagü na

noxrütama pecadu rü guxūma ga duūxūgüarü pecaduxū iyanangūmaxūcèx ga Tupana. <sup>8</sup>Natürü yema paigüarü ãëxgacūxicatama nixī ga yema Nachica ga Üünexūchixūgu ücuxū ga Tupana íyexmaxūwa. Rü ngēmaãcū Tupanaãē i Üünexū tüxū nüxū nacuèxēē na taxucürüwama yexma Tupana íyexmaxūgu nachocuxū ga guxūma ga duūxūgü yerü yexguma nagu naxīxgu ga yema mugü ga Moïché ümatūxū rü nachuxu ga yema. <sup>9</sup>Rü guxūma i ngēma pemaã nüxū chixuchigaxū, rü wüxi i cuèxruū nixī i taxcèx i yixema na ñuxma imaxēxū. Rü ngēmawa nüxū tadau rü yema ãmaregü ga Tupanana naxāgūxū rü yema naxūnagü ga Tupanacèx nadèixū rü taxucürüwama yema duūxūgūxū nimexēē na aixcūma Tupanapēxewa yamexūcèx. <sup>10</sup>Rü yema nuxcūmaūgūxū ga mugü ga ònagüchiga rü axeūgüchiga rü nacūmagüchiga ixīxū, rü yema duūxūgüarü düxétüxūnecèxicatama nixīgü. Rü yemacèx tama yema duūxūgūxū nimexēē na aixcūma Tupanapēxewa yamexūcèx. Rü woo napora ga yema mugü ga noxrix, natürü yexguma ínanguxgu ga Cristu rü marü yexma nayacuèx na duūxūgūmaã naporaxū. <sup>11</sup>Natürü i ñuxma rü marü ínangu ya Cristu. Rü nüma nixī i aixcūma tórü ngūxēēruū yiīxū i Tupanapēxewa, rü nagagu nixī i nangēxmaxū i maxū i taguma gúxū. Rü ngēma nachica i ngextá taétüwa ínachogūxūwa rü aixcūma naxüüne erü tama guma ípata ga naxchirunaxcèx ga duūxūgūmare üxünerüū nixī erü daxūguxū i nañewa nangēxma. <sup>12</sup>Rü Cristu rü marü daxūguxū i nañegu naxücu i ngextá Tupana íngēxmaxūwa. Rü taxucèxma tüxcüū wüxichigü ya taunecügu ngēxma naxücu, erü marü guxūguma ngema nangēxmaēcha. Rü yexguma yexma naxücuxgu, rü tama yéma nanange ga chibugügu rü wocaxacügügu na Tupanana naxāãxūcèx. Natürü nüma ga Cristu rü nagütama inaxā na yemaãcū naxütanüãxūcèx ga tórü pecadugü rü tüxū nangēxmaxūcèx i maxū i taguma gúxū. <sup>13</sup>Rü yema mugü ga Moïché ümatūxū rü ñanagürü:

“Ngēxguma texé yuetaxū ingögügu, rü taxucürüwama Tupanapata ya naxchirunaxcèxgu taxücu”,

ñanagürü. Rü yemacèx ga yema Yudíugü, rü yexguma wüxi ga yuetaxū yangögügügu rü nanaxwèxegü ga na norü paixütawa nagaãxū ga wüxi ga woca na yema pai Tupanacèx yamáxūcèx rü na yaguãxūcèx na yemaãcū ga guma tanimaca rü dexágu nagüãxūcèx na yema duūxūgūxū namaã namaxcuxūcèx na yemaãcū nüxna ínayixūcèx ga norü chixexū. Natürü yema rü duūxūgüarü düxétüxūnewaxicatama nanámexēē rü tama norü maxūxū namexēē. <sup>14</sup>Natürü nagü ya Cristu rü yema naxūnagügüarü yexera name erü tórü maxū namexēē na aixcūma Tupanapēxewa imexūcèx. Rü Cristu rü woo Tupana Nane na yiīxū rü na nataxuxū ga norü chixexū, natürü Tupanana nügü naxā rü tórü pecaducèx nayu yerü Naãē i Üünexū nanaporaxēē. Rü yemaãcū curuchagu nanabaxēē ga nagü. Rü ñuxma ya yima nagü rü ningü na tüxū namexēēxūcèx i Tupanapēxewa. Rü ngēmacèx taxucèxma tanaxwèxe na nagu ixīxū ga yema mugü ga Moïché ümatūxū ga tama tüxna naxāxū i maxū i taguma gúxū. Rü ñuxma na Cristugagu Tupanapēxewa imexū, rü nüma ya Cristu rü tüxū narüngūxēē na naxūxūcèx i ngēma Tupana ya maxūcū tüxū naxwèxexū. <sup>15</sup>Rü ñuxma na tórü pecaducèx nayuxū ga Ngechuchu ya Cristu, rü nüma nixī i tórü ngūxēēruū i Tupanapēxewa, ngēma Tupanaärü uneta i ngexwacaxūxū nüxū ixuxürüū. Rü ñuxma i yixema na Tupana tüxū dexū, rü tüxū nangēxma i maxū i taguma gúxū ega yima Naneãxū yaxögügu. Rü ngēxgumarüū ta i guxūma i Tupanaärü duūxūgü ga nuxcūma yaxögūxū, rü nüxū nangēxma i maxū i taguma gúxū yerü Cristu nayu na norü pecaduna ínanguxūxēēãxūcèx. <sup>16</sup>Rü ngēxguma nayuxchaūgu i wüxi i duūxū, rü wüxi i poperagu nanaxümatü na texé tá nayaxuxū i norü ngēmaxūgü. Natürü ngēxguma namaūxgu i ngēma duūxū, rü taxucürüwama texé tanayaxu i norü ngēmaxūgü. <sup>17</sup>Rü ngēmacèx i ngēma popera rü tama napora i ngēxguma namaūxgu i ngēma duūxū. Rü ngēxguma nayuxguxicatama nixī i naporaxū. <sup>18</sup>Rü nüma ga Cristu rü norü yumaã nixī ga Tupanapēxewa tüxū yamexēēgūxū. Yerü ga Moïché rü nüxū nixu rü yexguma texé pecaduãxgu rü tanaxwèxe na tümaärü paixütawa tanagaxū ga wüxi ga naxūna na

tümaegagu nayuxēēāxūcèx rü inabaāxūcèx ga nagü na Tupana tüxü nüxü ngechaūxūcèx ga tümaärü pecadu. <sup>19</sup> Rü Moïché rü guxūma ga duūxügüpēxewa nüxü nixu ga guxūma ga Tupanaärü mugü. Rü yemawena nanayaxu ga wocaxacügügü rü chibuxacügügü, rü dexāmaā nanaxüēü. Rü ñuxūchi nanayaxu ga wüxi ga naïxchacüüxacü rü ñuxre ga tüèxmü ga dauxüne, rü yema naïxchacüügu nanabagümü. Rü yemamaā guma nagüwa nanacúe rü ñuxūchi nanamaxcuétü ga yema popera ga Tupanaärü mugü nawa yexmaxü. Rü yexgumarüü ta nayamaxcutanü ga guxūma ga duūxügü. <sup>20</sup> Rü ñuxūchi ga Moïché rü ñanagürü nüxü ga duūxügü:

“Tupana rü marü inaxuneta na pexü tá nangūxēēxü. Rü daa nagümaā pexü chimaxcutanü i ñuxma erü ngēmaācü nixi i choxü namuxü na ngēmawa nüxü pecuáxūcèx na aixcūma tá pexü nangūxēēxü”,

ñanagürü. <sup>21</sup> Rü ñuxūchi ga Moïché rü guma nagümaā nanamaxcuétü ga guma ĩpata ga naxchirunaxcèx ga nawa Tupanaxü yacuèxüügüne. Rü yexgumarüü ta nayamaxcutanü ga guxūma ga yemaxügü ga namaā Tupanaxü yacuèxüügüxü ga guma ĩpataarü aixepewa yexmagüxü. <sup>22</sup> Rü nüxü tacuèx rü yema duūxügü ga yexguma pecadu naxügügu rü Tupanapēxewa nügü yamexēēgüchaūgu, rü norü paigüxütawa nanaga ga wüxi ga naxüna na nüxü yamáxūcèx rü inabagüxēēāxūcèx na Tupana tama napoxcuexūcèx. Natürü ñuxma ya Tupana rü tüxü nüxü nangechaü i tórü chixexü yerü tórü pecaducèx nayu ga Ngechuchu rü nagü inanaba. Rü yexguma chi tāü chima nayuxgu rü nagü inabaāgu, rü taxucürüwa chima Tupana tüxü nüxü nangechaü i tórü pecadugü.

### *Cristu rü nayu na iyanaxoxēēāxūcèx i pecadu*

<sup>23</sup> Rü yemacèx ga Tupana rü nuxcūmaxūchima Moïchémaā nüxü nixu na paigü duūxügüarü pecaducèx nadèixü ga naxūnagü rü inabaāxü ga nagü na yemaācü Tupana tama napoxcuexūcèx ga duūxügü. Natürü i ñuxma i yixema na Tupana tüxü dexü, rü tüxü nangēxma i tachica i daxüguxü i naānewa yerü Nane ya Cristutama tórü pecaducèx nayu rü inanaba ga nagü. Rü yima nagü rü Tupanapēxewa rü poraācü ngēma naxūnagügüarü yexera narüporamaē. <sup>24</sup> Rü ngēmacèx i ñuxma rü taxucèxma tüxcüü guma ĩpata ga naxchirunaxcèx ga duūxügü üxūnegu naxücu ya Cristu na ngēma taétüwa nachogüxūcèx. Erü nūma ya Cristu rü marü Tupanaxütawaxūchi nangu i daxüguxü i naānewa. Rü ngēma Nanatüpēxewa nangēxma i ñuxma na ngēma taétüwa nachogüxūcèx. <sup>25</sup> Rü ngēmacèx i ñuxma rü taxucèxma tüxcüü guxüguma Nanatüna nügü naxāēcha na ngēmaācü taxcèx nayuuuxūcèx. Rü yema Yudügüarü paigüarü āēxgacügü rü gúcü ga taunecügügu guma ĩpata ga üūnenegu nachocuxü na yéma Tupanana naxāgüāxūcèx ga guma naxūnagügü. <sup>26</sup> Natürü ya Cristu, rü taxucèxma tüxcüü gúcü ya taunecügügu Tupanana nügü naxāēcha, erü ngēxguma chi ngēmaācü yixügu rü chi noxri naāne ixügügumama rü chi marü muēxpüxcüna taxcèx nayu. Natürü ñomaūcüü ga Cristu rü marü ñoma ga naānewa nangu na wüxicanatama nügü inaxāxūcèx rü pecaducèx nayuxūcèx. <sup>27-28</sup> Rü ngēma na wüxicanatama nayuexü i duūxügü naxüpa na Tupanapēxewa nangugüxü, rü yexgumarüütama ga Cristu rü wüxicanatama nügü inaxā rü nayu na iyanaxoxēēāxūcèx i muxūma i duūxügüarü pecadugü. Natürü wena taxarü nūma naxü. Rü ngēxguma wena nūma naxüxgu rü tama pecaduarü oxēēwa tá nūma naxü. Natürü tá nūma naxü na namaxēēēāxūcèx i guxūma i ngēma duūxügü i aixcūma ínanguxēēgüxü.

## 10

<sup>1</sup> Rü yema mugü ga Moïché ümatüxü rü ĩrarüwatama yema duūxügücèx nanangoxēē ga tacü tá na naxüxü ga Cristu. Natürü ga yema mugü rü tama aixcūma Cristurüü napora, yerü taxucürüwama Tupanapēxewa nayamexēē ga yema duūxügü woo gúcü ga taunecügügu Tupanacèx nanadaixü ga naxūnagü na yemaācü Tupanana nangaicamagüxūcèx. Rü yemaācü ga yema mugü rü taxucürüwama Cristurüü nanamaxēē ga

yema duïxügü. <sup>2</sup> Rü yexguma chi yema mugü aixcüma yema duïxügüxü imexëëgu ga Tupanapëxewa, rü tãu chima nagu narüxñüëëcha na yapedaduãxü, rü chi nüxü narüxoe na naxünagü Tupanacèx nadèixü. <sup>3</sup> Natürü woo gúcü ga taunecügügu Tupanacèx naxünagü nadèixü ga duïxügü, rü tama norü pecadu inayarüxoxëë. Rü yema rü norü pecaduarü cuèxãchixëëruümare nixi. <sup>4</sup> Yerü guma nagü ga yema wocagü rü chibugü rü tama napora na iyanaxoxëëãxüçèx ga pecadugü. <sup>5</sup> Rü yemacèx ga Cristu ga yexguma ñoma ga naãnewa naxüxchaügu, rü Nanatüxü ñanagürü:

“Tama cunaxwèxe na naxünagü cuxcèx nadèixü i duïxügü na naxütanügüãxüçèx i norü pecadugü. Natürü cunamexëë i ñaã chaxune na ngëmamaã chanaxütanüxüçèx i pecadu. <sup>6</sup> Rü tama namaã cutaãë i ngëma naxünagü i cuxna naxãmaregüxü rü cuxcèx nadèixü rü yagugüxü na naxütanügüãxüçèx i norü pecadugü. <sup>7</sup> Rü yemacèx rü ñacharügü: ‘Dücèx, Pa Chaunatüx, daxe chixi, rü nuã cupëxewa changëxma na chanaxüxüçèx i curü ngúchaü rü na chayuxüçèx, ngëma curü orewa chauchiga naxümatüxürüü’, ñacharügü”.

<sup>8</sup> Rü yemaãcü ga Cristu rü nüxü nixu na Tupana rü tama aixcüma namaã nataãëxü ga yema na naxcèx nadaiãxü ga naxünagü rü naxcèx yagugüãxü na naxütanügüãxüçèx ga norü pecadugü woo yema mugü ga Moïché ümatüxüwa rü duïxügüxü namu na naxügüãxü ga guxüma ga yema. <sup>9</sup> Rü yemawena ga Cristu, rü ñanagürü ta:

“Dücèx, Pa Chaunatüx, daxe chixi, rü nuã cupëxewa changëxma na chanaxüxüçèx i curü ngúchaü rü duïxügüarü pecaducèx na chayuxüçèx”,

ñanagürü. Rü yemawa nüxü tacuèx na Tupana rü marü iyanaxoxëëãxü na naxünagü naxcèx nadèixü, yerü Nanexü ningucuchixëë na pecaducèx nayuxü. <sup>10</sup> Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristu naxüxü ga yema Tupanaärü ngúchaü, rü ngëmacèx nixi i ñuxma i Tupanapëxewa ixüünexü i yixema. Yerü nüma ga Cristu rü Tupanana nügü naxã na wüxicanatama guxãärü pecaducèx nayuxü. <sup>11</sup> Rü guxüma i Yudíugüarü paigü rü wüxichigü i ngunexügu rü tupaucawa nangëxmagüxü na Tupanana naxãgüãxüçèx i naxünagü i naxcèx nadaiixü. Rü guxüguma yemaãcü nanaxügüxü natürü taguma aixcüma inayarüxo ga norü pecadugü woo yemaãcü na naxügüxüãxü. <sup>12</sup> Natürü nüma ga Ngechuchu ya Cristu rü wüxicanatama Tupanana nügü naxã na guxãärü pecaducèx nayuxüçèx. Rü yemawena rü ñuxüchi daxüwa naxü rü Tupanaärü tügünecüwawa nayarüto, erü guxãärü ãëxgacü nixi i ñuxmax. <sup>13</sup> Rü ngëma nixi i nangëxmaxü ñuxmatáta ya Tupana rü guxüma i norü uwanügüxü nüxü nayexeraxëë. <sup>14</sup> Rü nüma ga Ngechuchu ya Cristu rü wüxicanatama Tupanana nügü naxã rü nayu na guxüguma Tupanapëxewa timexüçèx ya yixema Tupanacèx tüxü yaxüünexëëgüxe. Rü ngëmacèx i ñuxma rü taxucèxma tüxcüü wena nügü inaxã rü nayu, yerü wüxicanatama guxüma ningutanüxëë. <sup>15-16</sup> Rü Tupanaãë i Üünexü rü tüxü nüxü nacuèxëë na aixcüma yíixü i ngëma, yerü nüma ga Tupana rü ñanagürü:

“Ngëxguma nawa nanguxgu na wena ngëma Yudíugümaã ichaxunetaxü, rü wüxi i ngexwacaxüxü i uneta tá nüxna chaxã. Rü tá meã ngëma duïxügüxü nüxü chacuèxëë i chorü mugü na aixcüma naãëwa nangëxmagüxüçèx rü guxüguma naga naxiñüëxüçèx. <sup>17</sup> Rü tá nüxü ichayarüngümaxüchi i ngëma duïxügüarü pecadugü rü ngëma chixexü i naxügüxü. Rü tagutáma wena nüxna chacuèxãchi”, ñanagürü. <sup>18</sup> Rü ngëmaãcü nüxü tacuèx rü ngëxguma Tupana duïxügüaxü nüxü ngechaügu i norü pecadugü, rü marü taxucèxma tüxcüü nanaxwèxe na wena tacü i naxünagü nüxna naxãgüxü naxcèx i pecadu.

### *Name nixi i Tupanana tangaicamagü*

<sup>19-20</sup> Rü ngëmacèx i ñuxma, Pa Chaueneëgü, rü taxucèxma tüxcüü tamuüë na Tupana íngëxmaxüwa ichocuxü na namaãxüchi idexagüxüçèx. Rü nuxcümaxüchima rü paigüarü ãëxgacüxicatama yexma naxücu nagu ga guma ípata ga naxchirunaxcèx ga Tupana

nawa yexmane. Rū taxucürüwama ngexerüxüxemare yexma taxücu. Natürü nüma ga Ngechuchu ya Cristu rü marü inayanaxoxēē ga guxūma ga yema ga yexguma curuchagu nayuxgu rü nagü inabaāgu na Tupana íngēxmaxüwa tüxü yachocuxēēxüçèx rü namaāxüchi idexagüxüçèx. Rū woo taxucürüwama Tupanana tangaicamagü ga noxrix, natürü nüma ga Cristu rü nayu na tüxü namaxēxēēxüçèx. Rū nagagu nixī i ñuxma i Tupanaxütawa ingugüxü. <sup>21</sup> Rū nüma nixī i Tupanapēxewa tüxü nangüxēēxü i guxāma i yixema i Tupanaārü duüxügü ixīgüxe. <sup>22</sup> Rū ñuxma na tüxü nangēxmaxü ya tórü ngüxēēruü i Tupanapēxewa, rü tanaxwèxe i ngearü chixexüācūma Tupanana tangaicamagü na namaāxüchi idexagüxüçèx. Rū tanaxwèxe i aixcūma tayaxōgü na nüma rü tá meā tüxü nayaxuxü yerü Cristu rü taxcèx nayu na tüxü iyanaxoxēēāxüçèx i tórü chixexü rü yemacèx marü naegagu ítabaiü. <sup>23</sup> Rū tanaxwèxe i aixcūma meā Cristuaxü tayaxōgüecha yerü nagümaā tüxü inayanaxoxēē ga tórü chixexü. Rū ngēmacèx ítananguxēē na wena taxarü núma naxüxü na Nanatüxütawa tüxü nagagüxü. Rū taguma tanaxwèxe na nüxü rüxoexü na yaxōgüxü, rü bai i írarüwa. Erü Tupana ga tamaā ixunetacü na tüxü nangüxēēxü, rü aixcūmaxüchi tá nayanguxēē i guxūma ga yema tamaā nüxü yaxuxü. <sup>24</sup> Rū ñuxma na ngēmaācü tüxü nangüxēēxü ya Tupana, rü name nixī i guxüguma naxcèx tadaugü na ñuxācü wüxichigü yigü rüngüxēēgüxü na yexeraācü yigü ingechaügüxüçèx rü mexü ixügüxüçèx. <sup>25</sup> Rū name nixī i guxüguma tórü ngutaquēxegüwa na íngügüxü. Erü nümaxü rü marü nüxü narüxoe na ngutaquēxewa naxixü, rü tama tanaxwèxe na ngēxgumarüü ixīgüxü. Rū ngēmacèx name nixī i yigüaxü tanangüchaüxēē na ingutaquēxegüxü. Rū ñuxma na nüxü icuáxü na marü yangaicaxü ya tórü Cori, rü yexeraācü tanaxwèxe na yigüaxü nangüchaüxēēxü. <sup>26</sup> Natürü ngēxguma chi texé Cristuaxü yaxōchirēxgu ga noxrix rü ñuxüchi noxtacūma nüxü tarüxoxgu, rü marü nataxuma na ñuxācü namexēēxü i ngēma tümaārü pecadu i Tupanapēxewa. <sup>27</sup> Erü ngēxguma chi ngēmaācü noxtacūma Cristuaxü tarüxoxgu, rü aixcūmaxüchi tá tanayaxu i ngēma poxcu i āücūmaxü i Tupana tá tüxü namaā poxcuxü rü yima üxü ya iyaurane ya nawa tá ínaguxüne i ngēma Tupanamaā rüxuwāngüxü. Rū ngēxīcatama nixī i tüxü ínanguxēēxü ya yixema Cristuaxü rüxoexü. <sup>28</sup> Rū nüxü tacuèx rü yexguma texé tama Moíchéarü mugüga ínügü rü nayexmagu ga taxre rü ēxna tomaēxpüx ga duüxügü ga tüxü daugüxü rü tüxü ixügüexü na aixcūma tama naga taxínüxü, rü āēxgacügü rü noxtacūma tüxü nimèxgü rü tama nüxü tangechaütümüügü. <sup>29</sup> Natürü Tupana rü aixcūma yexeraācü tá nanapoxcue i ngēma duüxügü i tama Nanega ínüexü rü yima nagü ya pecaduarü pirüxü oexü rü Naāē i Üünexü i nüxü ngechaüxümaā guxchigagüxü. <sup>30</sup> Rū meāma nüxü tacuèx rü Tupana rü tama natüçèxma ñanagürü:

“Choma tá nixī i namaā nüxü chacuáxü na tacü tá namaā chaxüxü i guxūma i ngēma chixexü ügüxü. Rū aixcūma tá chanapoxcu”,  
ñanagürü. Rū yexgumarüü ta ñanagürü:

“Choma tátama nixī i nüxna chaçaxü i wüxichigü i chorü duüxügü i norü maxüchiga”,  
ñanagürü. <sup>31</sup> Rū dücax, rü aixcūma namaxü ya Tupana, rü ngēmacèx ega tama naga íxīnügü rü wüxi i āücūmaxüchixü nixī na namēxgu inguxü na tüxü napoxcuxüçèx. <sup>32</sup> Rū dücax, name nixī i nüxna pecuèxāchie ga ñuxācü na yīxü ga yexguma noxri Cristuaxü peyauxgu. Rū yexguma ga pema rü yema na peyaxōgüxügagu rü poraācü guxchaxügü pexü nangupetü, natürü tama Cristuaxü perüxoe rü bai ga írarüwa. <sup>33</sup> Rū ñuxre ga pema rü duüxügü pemaā naguxchigagü rü guxāpēxewa pexü niçuaixgü. Rū toguāx ga pema rü pegü ipeyaxāgü na yema pemücügürüü ngüxü pingegüxüçèx. <sup>34</sup> Rū pema rü pexü nangechaütümüügü ga yema petanüxügü ga yaxōgüxü ga poxcupataüwa yexmagüxü. Rū taāēācūma yaxna namaā pexínüē ga yema tama yaxōgüxü ga pexna napuxüxü ga perü yemaxügü. Rū tama naxcèx pexoegaāē, yerü meāma nüxü pecuèx rü daxügüxü i naānewa pexü nangēxma i ngēma perü ngēmaxügüarü yexera íxixü, erü tagutáma nagux. <sup>35</sup> Rū ngēmacèx i ñuxmax, rü tama name na nüxü perüxoexü na Cristuaxü peyaxōgüxü



woo tacü pexũ üpetügu. Erü marü nüxũ pecuèx rü Tupana rü aixcūmaxũchi tá pexna nanaxã i perü ãmare i maxũ i taguma gúxũ, erü Cristuaxũ peyaxögü. <sup>36</sup> Rü ngẽma guxchaxũgü i pexũ ngupetũxũ, rü name nixĩ i yaxna namaã pexĩnüè na penaxũxũcèx i Tupanaãrũ ngúchaũ rü penayaxuxũcèx i ngẽma ãmare i pemaã inaxunetaxũ. <sup>37</sup> Erü Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rü ñanagürü:

“Paxaxüchi tá wenaxãrũ núma naxũ ya Cristu. Rü aixcūma tãütãma nuxcü ínangu.

<sup>38</sup> Natürü yixema tumaãrũ õgagu chopèxewa mexẽ, rü name nixĩ i guxũguma tayaxõdcūma chauxcèx tamaxũ. Natürü ngèxguma nüxũ tarũxoxgu na tayaxõxũ, rü choma rü tãütãma tũmamaã chataãẽ”,

ñanagürü. <sup>39</sup> Natürü i yixema rü tama ngẽma duũxũgü i nüxũ rüxoexũ i Tupana tá poxcuexürü tixĩgü. Erü yixema rü ngẽma yaxõgũxũtanũxũ tixĩgü, rü ngẽmacèx tũxũ nangèxma i maxũ i taguma gúxũ.

## 11

### *Tórü õchiga*

<sup>1</sup> Rü ñuxma rü tórü õgagu nixĩ i nüxũ icuáxũ na aixcūma tá nayauxgũxũ i guxũma i ngẽma irünguxèègũxũ ga Tupana tamaã ixunetaxũ. Rü ngẽma tórü õgagu nixĩ i nüxũ icuáxũ na aixcūma Tupana tá yanguxèèxũ i ngẽma norü uneta i ñuxma tauta nüxũ idauxũ. <sup>2</sup> Rü ñuxre ga nuxcümaũgũxũ ga tórü õxigü rü Tupanaãxũ nayaxögü, rü yemacèx ga Tupana rü namaã nataãẽ. <sup>3</sup> Rü ngẽma tórü õgagu nixĩ i nüxũ icuáxũ na aixcūma yĩxũ na Tupana rü norü oremaãmare nangoxèèãxũ ga ñoma ga naãne rü üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü èxtagü. Rü yemaãcü ga Tupana, rü ngürüwa nanangoxèèmare ga guxũma i ngẽma ñuxma nüxũ idauxũ. <sup>4</sup> Rü guma nuxcümaũcü ga Abé rü Tupanaãxũ nayaxõ. Rü yemacèx Tupanaga naxĩnü rü nüxna nanaxã ga wüxi ga naxũna ga Tupanacèx yamáxũ. Natürü ga naèneè ga Caĩ rü tama Tupanaga naxĩnü rü tama nüxna nanaxã ga yema ãmare ga Tupana nüxũ naxwèxexũ. Rü yemacèx ga Tupana rü woo tama Caĩmaã nataãẽ, natürü Abémaã nataãẽ rü nüxũ nixu na mecü yĩxũ yerü nayaxõ rü naga naxĩnü. Rü ngẽmacèx i ñuxmax na woo nayuxũ ga Abé, natürü wüxi i tórü cuèxruũ nixĩ. Erü nawa nixĩ i nüxũ icuáxũ na Tupana naxwèxexũ na yaxõgũxũ rü naga ixĩnüèxũ. <sup>5</sup> Rü Enó rü ta Tupanaãxũ nayaxõ rü naga naxĩnü. Rü yemacèx nixĩ ga namaxãcütama yagaãxũ na tama nayuxũcèx. Rü namücügü rü taguma nüxũ inayangaugü, yerü Tupana nayaga. Rü Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa nüxũ nixu rü yexguma tauta yagaãgu, ga Enó rü nanaxü ga yema Tupana naxwèxexũ. <sup>6</sup> Natürü taxuacūma Tupana tamaã nataãẽ ega tama nüxũ yaxõgügu. Rü yixema namaã ãmücüchaũxẽ, rü tanaxwèxe na tayaxõxũ na aixcūmaxũchi nangèxmaxũ i nüma rü aixcūma tũxũ nangũxèèxũ ya yixema naxcèx daugũxe rü naga ñnüèxẽ. <sup>7</sup> Rü yexguma Noemaã yadeaxgu ga Tupana, rü nüma ga Noe rü nayaxõ rü naga naxĩnü. Rü Tupana rü namaã nüxũ nixu rü tá na ínanguxèèãxũ ga mucü ga taxüchicü ga taguma duũxũgü nüxũ daucü rü tá guxũwama inanguanexèècü. Rü namaã nüxũ nixu ga na naxũãxũcèx ga wüxi ga wapuru ga taxũne na tama nayuexũcèx ga nüma rü namèx rü nanegü rü naneãxgü. Rü Tupanaga naxĩnü ga Noe, rü nanaxü ga guma wapuru, rü yemaãcü tama nayue ga nüma rü napatacũãx. Rü yemaãcü Tupanaãxũ nayaxõ. Natürü yema togü ga duũxũgü rü tama nayaxögü, rü yemacèx Tupana nanapoxcue. Natürü nüma ga Tupana rü Noexũ nixu na napèxewa namexũ, yerü nüxũ nayaxõ. <sup>8</sup> Rü guma tórü õxi ga Abráũ, rü Tupanaãxũ nayaxõ. Rü yemacèx nixĩ ga naga naxĩnüxũ rü nüxna yaxũxũ ga nanatüchiũãne na nawa naxũxũcèx ga yema naãne ga Tupana tá nüxna ãxũ na noxrũxüchi yĩxũcèx. Rü yemaãcü nanaxü ga yexguma Tupana namuxgu. Rü nanatüchiũãnewa inaxũãchi ga Abráũ woo tama nüxũ na nacuáxũ ga ngextá tá na naxũxũ. <sup>9</sup> Rü yexguma nawa nanguxgu ga yema naãne ga Tupana namaã ixunetaxũ, rü ñoma yexma naxũãneãxürümare ñpata ga naxchirunaxcèxmaãmare naxãchiũ. Rü yexgumarüütama nixĩgü ga nane ga Ichaá rü

nataa ga Acobu, yerü yexguma nayaegu rü Abráürü ñoma yexma naxĩãneãxürümare nixĩgü ga yema naãnewa. Rü yemaãcü nixĩgü ga guxüma ga nümagü ga na woo Tupana rü namaã inaxunetaxü ga na noxrüxüchi yĩxüçèx ga yema naãne. <sup>10</sup> Rü yemaãcü ga Abráü, rü woo ñoma yexma naxüãneãxürümare yéma nayexma, natürü Tupanaãxü nayaxõchigüama, yerü nüxü nacuèx na Tupana tá daxüguxü i naãnewa na nagaxü nawa ya yima ñane ya nümatama naxüxüne ya tagutáma iyarüxoxüne. <sup>11</sup> Rü yexgumarüütama iyixĩ ga Abráü namèx ga Chara. Rü woo ga na taguma naxããcüchirèxü yerü marü iyaxüchi, natürü ixããcü yerü iyaxõõma na Tupana rü aixcüma tá yanguxèèãxü ga yema norü uneta ga tá na naxããcüxü. <sup>12</sup> Rü yemaãcü ga Abráü rü woo marü yaguãxüchi na yĩxü, natürü düxwa nüxü nayexma ga wüxi ga nane, rü gumawa ne naxĩ ga muxüma ga nataagü. Rü ñuxma rü ñoma ètagürü namuxüchi, rü ñoma naxnücü ya taxuacüma yaxugücürü nixĩgü, yerü yemaãcü Abráümaã inaxuneta ga Tupana. <sup>13</sup> Natürü nümagü ga Abráü rü Ichaá rü Acobu rü nayue, rü yemacèx tama nüxü nadaugü ga guxüma ga nataagü i ñuxma ngëxmagüxü, rü tama namaã inacuèxgü ga yema naãne ga noxri Abráümaã nüxü yaxuxü ga Tupana. Natürü Tupanaãxü nayaxõgüama, rü yemacèx nüxü nacuèxgü rü Tupana rü tá aixcüma na yanguxèèãxü ga yema norü uneta ga namaã nüxü yaxuxü. Rü nataãgü yerü nüxü nacuèxgü na tãütáma guxüguma ñoma ga naãnewa na nayexmagüechaxü, rü yemacèx nüxü nixugüe na to i nachiñãnecüãxürümare yixĩgüxü ga ñoma ga naãnewa. <sup>14</sup> Rü nümagü rü yema oremaã meãma tüxü nüxü nacuèxèè na tama ñoma ga naãneguxicatama naxĩnüèxü natürü ínanguxèègüãxü i to i nachica i daxüguxü i naãnewa ngëxmaxü. <sup>15</sup> Rü nümagü rü yexguma chi nanaxwèxegüga ga naxcèx na nawoeguxü ga yema naãne ga noxri nawa ne naxĩxü, rü tãü chima nüxü naguxcha rü chi naxcèx nawoegu. <sup>16</sup> Natürü ga nümagü rü nüxü nangúchaügu i ngëma naãne i mexèchixü i daxüwa ngëxmaxü i Tupanaxütawa. Rü yemacèx nixĩ ga Tupana ga tama naxãnexü na nügü yaxuxü na norü Tupana yĩxü. Yerü nüma ga Tupana rü naxcèx nanamexèè ga wüxi ga ñane ya daxüguxü i naãnewa ngëxmane. <sup>17-18</sup> Rü Tupana ga noxri rü Abráümaã nüxü nixu rü ñanagürü:

“Cune ya Ichaáwa tá cuxü nangëxma i muxüchixütama i cutaagü”, ñanagürü. Rü Abráü rü nayaxõ na Tupana rü aixcümaxüchi tá na yanguxèèãxü ga yema namaã inaxunetaxü. Rü yemacèx ga yexguma Tupana nüxü üxgu rü Ichaácèx nüxna nacaxgu na naxcèx yamáãxüçèx, rü nüma ga Abráü rü tama nanachüxu. Rü ínamemare na Tupanacèx yamáãxü ga guma nane ga nügümaã wüxicacü. <sup>19</sup> Yerü nüma ga Abráü rü nayaxõ na Tupanaãxü natauxchaxü na wena namaxèxèèãxü i yuexü. Rü yemacèx ga Abráü rü ínamemare na Tupanacèx nanexü yamáxü yerü nayaxõ na Tupana rü wena tá namaxèèãxü. Rü aixcümaxüchi yemaãcü Abráüçèx nanaxü ga Tupana, yerü woo ñoma marü nayuxürü nixĩ ga nane, natürü ga Tupana rü maxücü nüxna nanamu. Rü yema rü wüxi ga tórü cuèxruü nixĩ na ñuxãcü aixcüma yaxõõxü ga Abráü. <sup>20</sup> Rü guma Ichaá rü ta Tupanaãxü nayaxõ. Rü yemacèx ga yexguma marü nayèxgu, rü nayumüxè rü Tupanana naca na nanegü ga Acobu rü Echaúxü nangüxèèxüçèx. Rü yemaãcü nayumüxè yerü aixcüma nayaxõ na Tupana tá yanguxèèãxü ga yema nüxna naxcèx naçaxü. <sup>21</sup> Rü guma Acobu rü ta Tupanaãxü nayaxõ. Rü yemacèx ga yexguma marü nayèxgu rü nayuxchaügu, rü norü caxüxümaã nügü inachixèè rü Tupanaxü nicuèxü. Rü nayumüxè rü Tupanana naca na nataagü ga Yúche nanegüxü nangüxèèxüçèx. Rü yemaãcü nayumüxè yerü aixcüma nayaxõ na Tupana tá yanguxèèãxü ga yema Abráümaã inaxunetaxü. <sup>22</sup> Rü guma Yúche rü ta Tupanaãxü nayaxõ. Rü yemacèx ga yexguma nayuxchaügu, rü natanüxügümaã nüxü nixu rü ñanagürü:

“Tataagü rü yixcüra rü tá ínachoxü i nuã Equituanewa na nawa naxĩxüçèx i ngëma naãne ga Tupana tórü oxi ga Abráümaã nüxü ixuxü. Rü ngëxguma ngëma naxĩxgu, rü chanaxwèxe ya chauxchinèxãgü rü ta ngëma nanana na ngëxma yatèxgüãxüçèx”, ñanagürü. <sup>23</sup> Rü yemawena rü mucüma ga taunecügü rü nimu ga yema duüxügü ga

Equituanewa. Rū yema nachiuñeñrū ãëxgacü, rū tama nanaxwèxe na yexeraãcü yamuëtanüxü, rū yemacèx nanamu na tüxü nadèixücèx ga guxãma ga buxe ga iyatüxe ga yexwacèx ibuetanüxë. Natürü nanatü rü naë ga guma tórü oxi ga Moïché, rū aixcüma Tupanaãxü tayaxögü. Rū yemacèx ga yexguma noxri nabuxgu ga Moïché, rū tomaëxpüx ga tauemacügu itayacüxgü, yerü nüxü tadaugü na namexëchixü rü tama naxcèx tamuüë ga yema Equituanearü ãëxgacüarü ore ga woo na naxunagüãxü ga na buxe tüxü nadèixü. <sup>24-25</sup> Rū Moïché rü ta Tupanaãxü nayaxõ. Rū yemacèx ga yexguma marü nayèxgu rü tama nanaxwèxe na nügü yaxuxü na Equituanearü ãëxgacüxacü ngïne na yiixü, yerü naxcèx rü narümemaë na natanüxügü ga Yudiügümaã wüxigu ngüxü yangexü. Rū tama nanaxwèxe na tacü ga ñoma ga nañeärü chixëümaã nügü na nataãëxëxü, yerü nüxü nacuèx rü yema taãë rü paxaächiruümare nixi. <sup>26</sup> Rū yexgumarüü na daxüguxü ga nañena na yaxüxü ga Cristu na ngüxü yangexücèx, rū yexgumarüü ta nixi ga Moïché ga ãëxgacüpatana na yaxüxü, yerü naxcèx rü narümemaë na natanüxügü ga Yudiügümaã wüxigu ngüxü yangexü. Natürü taxucèxma yema ngüxügu narüxñü, yerü nüxü nacuèx rü tá wüxi i ngunexügu Tupanaxütawa na nayauxãxü i norü natanü. <sup>27-28</sup> Rū yema na yaxõoxücèx nixi ga Tupanaga naxñüxü ga Moïché. Rū yemacèx ga yexguma Tupana namuxgu ga na naxüãxü ga üpetüchiga, rū nayanguxëë ga yema Tupana namuxü. Rū nüma ga Moïché rü guxüma ga natanüxügü ga Yudiügüxü namu na wüxichigü ga ñpatawa yamáãxücèx ga wüxi ga carneruxacü na yemagümaã namaxcuãxücèx ga naãxpatagü. Rū ñanagürü nüxü:

“Ñoma i chütaxügu rü tá Tupana núma Equituanewa nanamu i wüxi i norü orearü ngerüü i daxüçüãx rü tá nanadai ya yima nüxira bucü ya Equituanecüãxgü nane i wüxichigü ya ñpatawa. Natürü ngëxguma yima nagümaã penamaxcuxgu i perü ñãxpata, rü täütama pechiügu naxücu”,

ñanagürü. Rū yemaãcü ga Moïché rü Tupanaga naxñü yerü nüxü nayaxõ. Rū yemacèx ga yema orearü ngerüü ga daxüçüãx rü taxuüma ga Yudiügünexü nimèx. Rū yema na yaxõoxücèx nixi ga ñnaxüxüxü ga Equituarü nañewa, rū tama naxcèx namuüxü na guma Equituanearü ãëxgacü tá namaã nanuxü. Rū taguma nüxü narüxo ga Tupanawe na naxüxü, yerü Tupana ya ëxügüarü ngüchaü naxü. <sup>29</sup> Rū yema duüxügü ga Moïchéwe rüxixü rü ta nayaxögü. Rū yemacèx ga yexguma yema Taxtü ga Dauchiüxüwa nangugügu, rū yema dexá rü nügüna nixigachi, rū nipaaneächi, rū yéma nichoü. Natürü yexguma yema Equituanecüãx ga churaragü ga nawe ngëgüxü nawe ichoügu, rū yexma nayiama, yerü wenaxärü nügüna naxi ga yema dexá. <sup>30</sup> Rū yexguma guma ñãne ga Yericüwa nangugügu ga yema duüxügü, rū taxucürüwama nichocu, yerü guxüwama naxãxapüx. Natürü Tupanaãxü nayaxögü, rū yemacèx Tupanaga naxñüë rü 7 ga ngunexü nüxü ñnichoeguächitanücüü, yema Tupana namaã nüxü ixuxürüü. Natürü yexguma norü 7 ga ngunexüwa nanguxgu, rū nüëchama niwëxgütapüx, rū yemaãcü nichocu. <sup>31</sup> Natürü yema nge ga Yericüçüãx ga Raá, rū woo chixri imaxü ga noxrix, natürü yexguma yéma nangugügu ga yema taxre ga Yudiügü ga bexma ngugütaewa yéma ñxü, rū ngïma iyixi ga nüxü nangüxëxü. Rū yemacèx tama yema togü ga Yericüçüãx ga tama Tupanaga ñnüëxürüü iyu, yerü Tupanaãxü iyaxõ. <sup>32</sup> ¿Rü ñuxma rü tacü i togü i duüxügüchigaxü tá pemaã chixuxü? Rū changechica na pemaã nüxü chixuxücèx i nachiga ga yema nuxcümaügüxü ga ãëxgacügü ga Yedeü rü Bará rü Chaüchóü rü Yeté rü Dabí rü Chamue, rū guxüma ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü. <sup>33</sup> Rū yema na yaxögüãxücèx nixi ga Tupana nüxü rüngüxëxü. Rū yemaãcü to ga nachiuñanegüarü ãëxgacügüxü narüporamaëgü, rū meãma norü duüxügümaã inacuèxgü rü aixcüma nanayauxgü ga yema Tupana namaã ixunetaxü. Rū yemacèx ga yexguma woo aitanügu yatëxcuchigüãgu, rū taxuüma namaã naxü ga aigü yerü Tupana nüxna nadau. <sup>34</sup> Rū yexguma norü uwanügü üxüetüwa yawocuxgu, rū taxuüma nüxü naxüpetü rü tama nixae, yerü Tupanaãxü nayaxögü rü nüma rü nüxna nadau. Rū

yexguma togū taramaã nadaixchaũgu, rü Tupana nüxũ narüngũxëẽ na taxuũma nüxũ üpetũxũcèx. Rü yexguma naturaegu rü norü uwanügu nadaixchaũgu, rü Tupana nanaporaexëẽ. Rü yexguma to ga nachiuãneãrũ churaragũmaã nügu nadaixgu, rü yema togū ga churaragũxũ narüyexeragũ. <sup>35</sup> Rü nayexma ga ngexũgũ ga yuexacũxũ, natürü yema naxãcũgũ rü wenaxãrũ ínarüdagũ yerü Tupanaãxũ nayaxõgũ. Natürü nayexma ga togū ga poraãcũ ngũxũ ingegũxũ yerü norü uwanügu yemaãcũ namaã nachopetü na Tupanaxũ ínatèxgũxũcèx. Natürü ga nümagũ rü tama Tupanaxũ ínatèxgũ rü yemacèx nayue, yerü naxcèx rü narümemaẽ nixĩ na wena namaxèxũ rü nayauxgũãxũ i ngẽma maxũ i taguma gũxũ. <sup>36</sup> Rü nayexma ta ga ñuxre ga togū ga yaxõgũxũ ga duũxũgũ nüxũ cugũexũ, rü yaçuaixgũxũ, rü cadenamaã yanèixgũxũ, rü poxcupataũgu nawocuxũ. <sup>37</sup> Rü ñuxre ga nümagũ rü nutamaã ínanamuxũchigũ rü yemaãcũ nanadai. Rü togū rü nayawãixyegũ rü nayue. Rü ñuxre ga togū rü ngũxũ nüxũ ningexëẽgũ na Tupanaxũ ínatèxgũxũcèx. Rü togū rü taramaã nanadai. Rü ñuxre ga nümagũ rü nu ne nanaxĩmare rü carneruchèxmüũ rü chibuchèxmüũmaãmare nixãxchiru. Rü taxuũma nüxũ nayexma, rü nanaxĩxãchiãëgũ yerü norü uwanügu rü chixri namaã nachopetü. <sup>38</sup> Rü ñoma ga naãnecũãx rü naxchi naxaie, natürü Tupana rü nüxũ nangechaũ. Rü ñoma ga naãnewa rü norü uwanüguçhaxwa nu ne nanaxĩmare ga taxúema íxãpataxũwa. Rü ngürüanegu nipexũtanũmare yerü nangepatagũ. <sup>39</sup> Rü guxũma ga yema nuxcũmaũgũxũ ga duũxũgũ woo norü õgagu Tupana namaã na taãèxũ, natürü taxuũma ga yema duũxũgũ rü nüxũ nadau ga yema mexũgũ ga Tupana namaã nüxũ ixuxũ. <sup>40</sup> Rü yemaãcũ namaã nangupetü ga yema duũxũgũ, yerü ga Tupana rü tagu narũxĩnü rü tama nanaxwèxe na nüxĩra nüxĩca yamexëẽgũãxũ, natürü nanaxwèxe na tamaã wũxigu yamexëẽgũãxũ. Rü ñuxma i yixema na yaxõgũxũ, rü yema nuxcũmaũgũxũ ga duũxũgũrũü Tupanaãrũ duũxũgũ tixĩgũ, yerü Nane ya Ngechuchu rü guxãcèxma nayu. Rü wũxi i ngunexũ rü tá taxcèx núma naxũ na nügũxũtawã tüxũ nagagũxũcèx na ngema ingèxmagũechaxũcèx.

## 12

### *Name nixĩ i Ngechuchucũmagu taxĩ*

<sup>1</sup> Rü ñuxma na nüxũ icuáxũ na ñuxãcũ aixcũma Tupanaãxũ yaxõgũãxũ ga guxũma ga yema nuxcũmaũgũxũ ga duũxũgũ, rü ngẽma rü wũxi i tórü cuèxruũ nixĩ na ñuxãcũ Tupana naxwèxexũ na naxcèx imaxèxũ. Rü ngẽmacèx i ñuxmax, ¡rü ngĩxã nüxũ tarũxoe i guxũma i ngẽma pecadu i tüxũ ítüexëẽxũ rü tüxũ naguxchaxëẽxũ na meã yaxõgũxũ! ¡Rü ngĩxã paxa naxcèx tadaugũ na meã Tupanacèx imaxèxũ rü guxũguma aixcũma naxũxũ i ngẽma tüxũ nanaxwèxexũ! <sup>2</sup> Rü name nixĩ i tanangugũ na ñuxãcũ namaxũxũ ga Ngechuchu rü nagu taxĩ i nacũma. Yerü nüma nixĩ ga nuxcũma nagu naxĩnüxũ na ñuxãcũ tórü õgagu tá tüxũ namaxèxëẽxũ rü nüma nixĩ i tüxũ nangũxëẽxũ na aixcũma meã yaxõgũechaxũcèx na ngẽmaãcũ naxũtawã ingugũxũcèx. Rü nüma rü tama nügu nachuxu na curuchawã ngũxũ yangexũ, rü tama nagu narũxĩnü ga yema ãne na yangexũ, natürü nataãèxũchi yerü nüxũ nacuèx na yemawena rü tá muxũma i duũxũgũ nayauxgũxũ i maxũ i taguma gũxũ. Rü ñuxma rü Tupanaãrũ tügüncèwawã narũto na ngema guxããrũ ãëxgacũ yĩxũcèx. <sup>3</sup> Rü name nixĩ i penangugũ rü nagu perũxĩnüẽ na ñuxãcũ ga Ngechuchu rü yaxna namaã naxĩnüxũ ga yema ngũxũ ga nüxũ yangexëẽgũxũ ga yema duũxũgũ ga pecaduãxgũxũ. Rü nüma ga Ngechuchu rü yemaãcũ yema ngũxũmaã yaxna naxĩnü na pema rü tama nüxũ perũchaxũcèx rü tama nüxũ perũxoexũcèx na nüxũ peyaxõgũxũ. <sup>4</sup> Rü ñuxma i pema na peyaxõgũxũ, rü ngũxũ pingegũ erü pecaduxũ perũxoe. Natürü taxúema ga petanũwã rü yemacèx Cristurũü yuwa tangu. <sup>5</sup> Rü name nixĩ i nüxna pecuèxãchie i norü ore ya Tupana i namaã pexũ yaxucũxëgũxũ i ñuxma na naxãcũgũ pixĩgũxũ. Erü ngẽma norü ore i ümatũxũwã rü ñanagürü: “Pa Chaunex, ¡tãxũ i nüxũ cuxoxũ i ngèxguma cuxũ icharũwèxãchixëẽgu! ¡Rü tãxũ i cuyarũmaxãchixũ i ngèxguma cuxũ chaxucũxëgu! <sup>6</sup> Erü nüma ya Cori ya Tupana

rü tüxü inayarüwêxâchixêê ya yíxema tüxü nangechaüxê. Rü tüxna nanaçuaixca ya yíxema naxâcüxü tüxü nayaxúxe, na ngêmaâcü tüxü nanguxêêxücèx na ñuxâcü nanaxwèxexü na naxcèx tamaxüxü”,  
 ñanagürü. <sup>7</sup> Rü ngêmacèx i pemax, rü name nixí na yaxna namaã pexĩnüèxü i ngêxguma Tupana pexna naçuaixcagu. Erü ngêxguma ngêmaâcü pemaã yixígu, rü pexü nüxü nacuèxêê na aixcüma naxâcügü pixíguxü. Erü guxüma i papá rü inayanawêxâchixêê i ngêma aixcüma naxâcügü ixíguxü. <sup>8</sup> Natürü ngêxguma chi Tupana tama pexü iyarüwêxâchixêêgu, naxâcügüxü iyanawêxâchixêêxürüü, rü ngêmawa tá nüxü pecuèx na tama aixcüma naxâcügü pixíguxü, rü ngenatüxü pixíguxü. <sup>9</sup> Rü wüxichigü i yixema ga yexguma ibuegu, rü tanatügü rü tüxü taxucuxêgü, rü yixema rü tümaga taxĩnüè rü tüxü tangechaügü. Rü ngêmacèx i ñuxma rü yexeraâcü tanaxwèxe na naga ixĩnüèxü ya Tanatü ya daxügücü na ngêmaâcü nayaxuxücèx i maxü i taguma gúxü. <sup>10</sup> Rü tanatügü rü wüxi i paxaâchicèxmare tüxü taxucuxêgü na tümaga tanaxwèxegüxüâcüma imaxêxücèx. Natürü ya Tupana rü aixcüma tórü mexücèx nixí i tüxü iyanawêxâchixêêxü na naxrüü ixüünegüxücèx. <sup>11</sup> Rü aixcüma tama tataãgü i ngêxguma Tupana tüxü iyarüwêxâchixêêgu, erü tüxü nangux. Natürü ngêmawena i ngêxguma naga ixĩnüègu rü yanguxêêgu i ngêma tamaã nüxü yaxuxü, rü aixcüma tataãgü.

### *Naxâcüma na tama Tupanaga ixĩnüèxü*

<sup>12</sup> Rü ngêmacèx i ñuxma na ngúxü pingegüxü rü pipaexü na Tupanawe perüxixü, rü name nixí i pegü peporaexêêama na noxrirüütama meã peyaxögüxücèx. <sup>13</sup> Rü name nixí i naxcèx pedaugü na Tupana pexü naxwèxexüâcüma aixcüma meã pemaxêxü, na yíxema ñuxma tama meã yaxögüxe rü meã tayaxögüxücèx. <sup>14</sup> Rü naxcèx pedèux na guxü i duüxügümaã pemecümaxü! Rü ngêxgumarüü ta name nixí i naxcèx pedau na Tupanapêxewa naxüünexü i perü maxü. Erü yíxema tama Tupanapêxewa üünexê rü tãütama tórü Corixü tadau. <sup>15</sup> Rü pegüna pedaugü na taxúema nüxü oxücèx i ngêma ngüxêê i Tupana tüxü nangechaüâcüma tüxna äxü! Erü tama tanaxwèxe na texé petanüwa Cristuchi aixü rü ngêmaâcü togüxü chixexümaã taxucuxêxü na Cristuna tixügachixücèx. <sup>16</sup> Rü tama name i texé i petanüwa rü naĩ i ngemaã na itapexü. Rü tama name na texé tümäärü ngêmaxücèx Tupanaxü na oxü. Rü yemaâcü nanaxü ga guma nuxcümaâcü ga Acobueneê ga Echaú. Yerü yexguma nataiyagu rü wüxi ga õnacèx nüxü naxo ga guxüma ga yema nüxna üxü ga nanatü chi nüxna äxü. <sup>17</sup> Rü pema nüxü pecuèx rü yemawena ga yexguma nayauxchaüägu ga yema noxri nüxna üxü, rü marü taxucürüwama nanayaxu, yerü marü naëneê ga rübumaècüna tanaxâ ga nanatü. Rü nüma ga Echaú rü woo poraâcü naxaxu, natürü marü taxucürüwama ñuxâcü nanayaxu. Rü ngêmawa nüxü tacuèx na ñuxâcü naxâcümaxü na tórü ngêmaxücèx Tupanaxü ixoxü. <sup>18-21</sup> Rü nuxcüma ga tórü oxigü ga Moïchéwe rüxixü, rü nüxü naxĩnüè ga Tupanaga ga yexguma nüxü yangaicagügu ga guma mèxpúne ga Chinaïgu äegane. Rü nüxü nadaugü ga na yayauraxü ga guma mèxpúne rü poraâcü naxêänexü rü poraâcü buanecü ixüxü rü yabèixbéxanexü rü yaduruanexü. Rü poraâcü namuê ga yema duüxügü, yerü nüxü naxĩnüè ga wüxi ga corneta ga tagane rü Tupana ga tagaâcü yéma ñacü:

“Ngêxguma chi wüxie i petanüwa daa mèxpúnewa üxgu jrü noxtacüma nutamaã tüxü ípemuxüchiâcüma tüxü pimá! Rü woo wüxi i pexüna yixígu jrü ngêxgumarüü ta ípenamuxüchiâcüma peyamá!”

ñanagürü. Rü yexguma yadeaxgu ga Tupana, rü poraâcü namuê ga yema duüxügü. Rü norü muümaã Tupanaxü nacèèxügü na íyachaxâchixücèx ga namaã na yadexaxü. Rü yema na poraâcü naxâcümaxüchixü ga yema nüxü nadaugüxü, rü yemacèx nixí ga nümatama ga Moïché ga ñaxü:

“Chorü muümaã chidurux i ñuxmax”,

ñaxŭ. Rŭ yemaãcŭ nixĩ ga namaã nangupetŭxŭ ga yema duŭxŭgŭ ga Moĩchémaã nayauxgŭxŭ ga yema nŭxĩraŭxŭ ga Tupanaãrŭ mugŭ. Natŭrŭ i pemax, Pa Chaueneëgŭx, rŭ tama yemaãcŭ pexŭ naxŭpetŭ ga yexguma penayauxgŭgu ga Tupanaãrŭ ore i ngexwacaxŭxŭ i Cristuchiga ixĩxŭ. <sup>22</sup> Rŭ ñuxma i pema rŭ taxucèxma pemuŭë, yerŭ ga Cristu rŭ taxcèx nayu na Tupana ya guxŭguma maxŭcŭxŭtawa tŭxŭ nagagŭxŭcèx, na guxŭguma norŭ ãne ya daxŭgune ya Yerucharéŭgu ãeganewa ingèxmagŭxŭcèx. Rŭ ngema tá tangutaquëxegŭ namaã i ngëma muxŭchixŭma i norŭ orearŭ ngeruŭgŭ i daxŭcŭãx na wŭxigu namaã Tupanaxŭ icuèxŭŭgŭxŭcèx. <sup>23</sup> Rŭ ñuxma i pemax, rŭ marŭ natanŭxŭgŭ pixĩgŭ i guxŭma i ngëma togŭ i duŭxŭgŭ i Tupanaãrŭ poperawa ngoxégagŭxŭ. Rŭ marŭ naxcèx pexĩ ya Tupana ya yima guxãnatáma cacŭ. Rŭ marŭ natanŭwaama pexŭgŭ i guxŭma ga yema duŭxŭgŭ ga mecŭmagŭxŭ ga yuexŭ ga Tupana imexëëgŭxŭ. <sup>24</sup> Rŭ marŭ naxcèx pexĩ ya Ngechuchu ga taxcèx yucŭ na tŭxŭ namaxëëxŭcèx, ngëma Tupanaãrŭ uneta i ngexwacaxŭxŭ tamaã nŭxŭ ixuxŭrŭŭ. Rŭ nagŭmaã pexŭ iyanaxoxëë ga perŭ chixexŭgŭ na aixcŭma Tupanapëxewa pimexŭcèx. Rŭ yexguma nŭxcŭmaxŭcŭ ga Abégŭ inabaxëë ga naeneë rŭ Tupana rŭ poxcu naxuegu. Natŭrŭ yexguma Cristugŭ ibaxgu rŭ Tupana rŭ duŭxŭgŭmaã nanaxuegu i maxŭ i taguma gúxŭ. <sup>25</sup> Rŭ ngëmacèx name nixĩ i pexuãëgŭ na tama nŭxŭ pexoexŭcèx ya yima Tupana ya ñuxma tamaã idexacŭ. Rŭ dŭcax yema nuxcŭmaŭgŭxŭ ga tórŭ oxigŭ ga Moĩchéwe rŭxŭxŭ rŭ taxucŭrŭwa Tupanachaxwa nibuxmŭ na tama napoxcueãxŭcèx ga yexguma Tupanaxŭ naxoegu rŭ tama naga naxĩnŭëgu ga yexguma Moĩchéwa Tupana yaxucŭxëgŭgu. Rŭ yema na taxucŭrŭwa Tupanachaxwa yabuxmŭxŭ ga nŭmagŭ, rŭ yexeraãcŭ tŭxŭ naguxcha i yixema na naxchaxwa ibuxmŭxŭ ega tama naga ixĩnŭëgu i ñuxma na Cristuwa tŭxŭ yaxucŭxëgŭxŭ i nŭma ya Tupana i daxŭguxŭ i naãnewa ngëxmacŭ. <sup>26</sup> Rŭ yexguma Moĩchéwe naxĩxgu ga tórŭ oxigŭ, rŭ Tupana rŭ nagamaã nayaduruxanexëë. Natŭrŭ i ñuxma rŭ ñanagŭrŭ:

“Wena táxarŭ chayaduruxanexëë. Natŭrŭ ngëxguma ngëmaãcŭ chanaxŭxgu rŭ tãŭtáma ñoma i naãnexĩca chiduruxëë, natŭrŭ ũèxcŭ rŭ woramacurigŭ rŭ ëxtagŭ rŭ tá ta chayaduruxgŭxëë”,

ñanagŭrŭ. <sup>27</sup> Rŭ yema na:

“Wena táxarŭ chayaduruxanexëë”, ñaxŭ, rŭ ngëmawa nŭxŭ tacuèx rŭ guxŭma ga yema naxŭxŭ i tama guxŭgucèx ixĩxŭ, rŭ Tupana tá inayanaxoxëë na ngëma guxŭgucèx ixĩxŭcatama na íyaxŭgŭxŭcèx. <sup>28</sup> Rŭ ngëma na tórŭ ãëxgacŭ na yĩxŭ ya Tupana, rŭ guxŭgucèx nixĩ, rŭ tagutáma inayarŭxo na noxrŭ ixĩgŭxŭ. Rŭ ngëmacèx name nixĩ na Tupanana moxë ixãgŭxŭ, rŭ nŭxŭ ingechaŭgŭãcŭma rŭ nŭxŭ imuŭëãcŭma nŭxŭ icuèxŭŭgŭxŭ, ngëma nŭma nanaxwëxexŭrŭŭ. <sup>29</sup> Erŭ tórŭ Tupana, rŭ ñoma wŭxi ya ũxŭrŭŭ aixcŭma inayanaxoxëë i guxŭma i tórŭ chixexŭ.

## 13

### *Ñuxãcŭ Tupanaxŭ tataãxëë*

<sup>1</sup> Rŭ ñuxma rŭ tama name na nŭxŭ perŭchauexŭ na wŭxichigŭ pegŭ pengechaŭgŭxŭ ñoma peeneëxŭ pengechaŭxŭrŭŭ. <sup>2</sup> Tama name na nŭxŭ ipeyarŭngŭmaëxŭ na meãma penayaxuxŭ i ngëma duŭxŭgŭ i pepatawa ngugŭxŭ. Erŭ nŭxŭ tacuèx rŭ nŭmaxŭ ga yemaãcŭ naxŭgŭxŭ rŭ ñuxguacŭ rŭ tama nŭxŭ nacuããcŭma bexma Tupanaãrŭ orearŭ ngeruŭgŭ i daxŭcŭãxŭ meã nayauxgŭ. <sup>3</sup> Rŭ name nixĩ i nŭxna pecuèxãchie i ngëma duŭxŭgŭ i poxcuexŭ, ñoma pema rŭ ta naxrŭŭ pepoxcuexŭrŭŭ. Rŭ ngëxgumarŭŭ ta name nixĩ nŭxna pecuèxãchie i ngëma duŭxŭgŭ i togŭ ngúxŭ nŭxŭ ingexëëgŭxŭ, erŭ ngŭrŭãchi tá ta ngëmaãcŭ pexŭ nangupetŭ. <sup>4</sup> Rŭ ngëma yatŭgŭ i ãmaxŭ rŭ name nixĩ i meã naxmëxmaã namaxë rŭ tŭxŭ nangechaŭgŭ. Rŭ ngëxgumarŭŭ ta i ngexŭgŭ, rŭ name nixĩ i meã natemaã namaxë rŭ nŭxŭ nangechaŭgŭ. Erŭ Tupana rŭ aixcŭma tá nŭxna naca rŭ tá nanapoxcue i ngëma duŭxŭgŭ i naĩ i ngemaã rŭ ëxna naĩ ya yatŭmaã ipexŭ.

Rü ngëxgumarüü tá ta tüxü napoxcue ya guxãma ya yíxema ngemèxãcüma rü ngeteãcüma tügümaã maxëmarexe. <sup>5</sup> Rü tama name na dïêruguama perüxïñüëxü. Rü name nixï i namaã petaãëgü i ngëma marü pexü ngëxmaxü. Yerü Tupana rü ñanagürü:

“Tagutãma cuxna chixü, rü tagutãma cuxü íchatëx”,

ñanagürü. <sup>6</sup> Rü ñuxma na nüxü icuáxü na ngëmaãcü tamaã inaxãüxü, rü ngëmacèx tama taxãne na ñagüxü:

“Nüma ya Cori nixï ya choxü rüngüxëëcü. Rü ngëmacèx taxucèxma chamuü. Erü taxucürüwama texë tacü rü chixexü chomaã taxü”,

ñagüxü. <sup>7</sup> Rü name nixï i nüxna pecuëxãchie ga yema perü dauruügu ga noxri pemaã

icuáxü rü pemaã nüxü ixugüxü ga Tupanaärü ore. Rü name nixï i nagu perüxïñüë ga na ñuxãcü meã namaxëxü pepëxewa rü ñuxãcü meã yaxögüãcüma nayuexü. Rü

name nixï ga nüma yaxögüãxürüü meã peyaxögü i pemax. <sup>8</sup> Rü nüma ya Ngechuchu ya Cristu rü guxüguma nayanguxëë i ngëma tamaã nüxü yaxuxü. Rü nuxcüma rü

nayanguxëë ga norü ore, rü ñuxma rü ta nayanguxëë. Rü guxügutãma ngëmaãcü nixï. Rü ngëmacèx tanaxwëxe na aixcüma nüxü yaxögüxü. <sup>9</sup> Rü tama name i peyaxögü i

ngëma nguxëëtaegü i tama toma pexü namaã tangüexëëxü i tama Tupanaärü ixïgüxü. Rü nuxcüma rü nagu taxï ga yema mugü ga Moïché ümatüxü ga tüxna nachuxuxü na tacü

ixüxü rü tacü ingöxü. Natürü yema mugü rü taguma tüxü naporaexëë ga na Tupanacèx imaxëxü. Rü ngëmacèx tanaxwëxe na Tupana ya tüxü ngechaücüwa nayaxuxü i tórü

pora na aixcüma naxcèx imaxëxüçèx. <sup>10</sup> Rü ngëma duüxügü i Moïchéärü mugügu íxü, rü Tupanacèx naxüna nadai na tama napoxcueãxüçèx naxcèx i norü pecadu. Natürü tama

nüxü nayaxögü ya Cristu ga tórü pecaducèx yücü. Rü ngëmacèx taxucürüwama taxrüü nanayauxgü i ngëma ngüxëë i Cristu nüxna uaxüxü. <sup>11</sup> Rü ngëma duüxügüärü paigüärü

ãëxgacü, rü tupaucawa nanange ya nagü i naxünagü na Tupanana naxããxüçèx na tama Tupana napoxcuexüçèx i ngëma duüxügü. Natürü naxünegü i ngëma naxünagü, rü

ïãneärü íxpemawa nayanagugü. <sup>12</sup> Rü yexgumarüü ta ga Ngechuchu rü ïãneärü íxpemawa ngüxü ninge rü nayu na nagümaãtama Tupanacèx yaxüünegüxëëãxüçèx i duüxügü. <sup>13</sup> Rü

ngëmacèx i yixema, rü name nixï i nüxna tixïgachi i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü, rü name nixï i Ngechuchucèx taxï. Rü woo duüxügü tüxü cugüegu, yema Ngechuchuxü na

nacugüexürüü, rü name nixï i naxrüü yaxna namaã taxïñüë. <sup>14</sup> Erü yixema na yaxögüxü, rü tãütãma ñoma i naãne i paxa tá gúxüwa tangëxmagüecha. Erü daxüguxü i naãnewa

tüxü nangëxma i tachica. Rü ngëma tá nixï i ingugüxü na guxügutãma Tupanamaã ingëxmagüechaxüçèx. <sup>15</sup> Rü ngëmacèx tanaxwëxe i Ngechuchu ya Cristuégagu guxüguma

Tupanaxü ticuëxüügü. Rü ngëma na taëxmaã nüxü icuëxüügüxü, rü ngëma nixï i ãmare i mexü i nüxna ixãxü. <sup>16</sup> ;Rü tãxü i nüxü ipeyarüngümaëxü na togüxü perüngüxëëxü

rü namaã pengauxü i perü ngëmaxügü! Erü ngëma nixï i ãmare i Tupanana pexãxü i aixcüma namaã nataãëxü. <sup>17</sup> ;Rü naga pexïñüë i ngëma perü dauruügu i pemaã

icuëxgüxü, rü penaxüx i ngëma pemaã nüxü yaxuxü! Erü nümagü rü Tupanapëxewa pexna nadaugü na meã pemaxëxüçèx erü nüxü nacuëxgü na Tupana tá nüxna çaxü i

nachiga na ñuxãcü pexna nadaugüxü. Rü name nixï i meã namaã pemaxë i ngëma perü dauruügu na wüxi i taãë na yïxüçèx i ngëma norü puracü rü tama wüxi i norü guxchaxü

na yïxüçèx. Erü ngëxguma chi wüxi i norü guxchaxü yixïgu i ngëma norü puracü na pexna nadauxü, rü pema rü chi taxuüma i mexü nawa peyaxu i ngëma norü puracü. <sup>18</sup> Rü name i toxcèx peyumüxëgü. Erü toëwa nüxü tacuëx na aixcüma meã tayanguxëëxü

i ngëma puracü i Tupana toxna ãxü rü tanaxwëxe na guxüguma ngëmaãcü tanaxüxü. <sup>19</sup> Rü ngëma guxüärü yexera pexna naxcèx chaçaxü nixï na peyumüxëgüxü na Tupana

paxa pexcèx choxü taeguxëëxüçèx.

*Yema duüxügüxü narümoxë rü naxcèx ínaca na Tupana nüxü rüngüxëëxü*

<sup>20-21</sup> Rü ñuxma chanaxwëxe i poraãcü pexü narüngüxëë ya Tupana ya tórü taãëxëëruü rü tórü ngüxmüëxëëruü ixïcü. Rü nüma nixï ga yuwa ínadxëëãxü ga tórü Cori ya

Ngechuchu ya Cristu ya guxũma i yaxõgũũãrũ dauruũ ya guxããrũ yexera ixĩcũ. Rũ ñũxma na curuchagu taxcèx nabaãxũ ga guma nagũ ga tũxũ nüxũ cuèxèècũ na ñuxãcũ guxũguma tũxũ nangechaũxũ ya Tupana, rũ chanaxwèxe na nüma ya Tupana pexũ yamexèègũxũ rũ pexũ nangũxèèxũ na aixcũma guxũma i perũ maxũwa pimexũcèx. Rũ ngèxgumarũũ ta chanaxwèxe na Ngechuchu ya Cristuwa tũxũ nangũxèèxũcèx ya Tupana na nüma nanaxwèxexũãcũma ixĩgũxũcèx. Rũ ñũxma tanaxwèxe i guxũguma yima Cristuxũ ticuèxũgũ. Rũ ngẽmaãcũ yĩ. <sup>22</sup> Pa Chaueneègũx, pexũ chacèèxũ na yaxna namaã pexĩnũèxũ i ñãã noxretama i ore i pexũ namaã chataãèxèèxũ rũ pexũ namaã chaxucũxèxũ. <sup>23</sup> Rũ chanaxwèxe na nüxũ pecuáxũ rũ taeneè ya Timutéu rũ marũ ínanguxuchi ga na napoxcuxũ. Rũ ngèxguma paxa nuã chauxũtawa nanguxgu, rũ tá ngema petanũwa chanaga i ngèxguma pexũ íchayadèuxgu. <sup>24</sup> ¡Rũ nüxũ perũmoxègũ i guxũma i ngẽma perũ dauruũgũ i pemaã icuáxũ! ¡Rũ ngèxgumarũũ ta nüxũ perũmoxègũ i guxũma i togũ i taeneègũ i yaxõgũxũ! Rũ taeneègũ i Itáriaanewa ngèxmagũxũ rũ ta pexũ narũmoxègũ. <sup>25</sup> ¡Rũ Tupana poraãcũ pexũ rüngũxèèx i guxãma i pemax! Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

Rũ nuãma pexna.



## TUPANAARÜ ORE GA CHAŪTIÁGU ÜMATÜXÜ

*Chaŷtiágu nüxü narümoxë ga natanüxüğü ga Yudüğü ga yaxögüxü*

<sup>1</sup> Pa Chautanüxüğü i Yudüğü i Ngechuchuaxü Yaxögüxü i Guxü i Nañewa Ngëxmagüxüx, choma i Chaŷtiágu pexü charümoxë. Rü choma nixi i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxü chapuracüxü.

*Ngëma cuëx i aixcüma Tupanawa ne üxüchiga*

<sup>2</sup> Pa Chaueneëğü i Yaxögüxüx, name nixi na petaãëğüxü i ngëxguma nagüxüraüxü i guxchaxüğü pexcëx ínguxgu. <sup>3</sup> Erü pema nüxü pecuëx rü ngëxguma meã peyaxögüamagu ega woo řacü rü guxchaxü pexü üpetügu rü wüxi i mexü nixi i ngëma. Erü ngëmaãcü nixi ya Tupana i pexü naporaexëëxü na yexeraãcü meã nüxü peyaxögüxüçëx. <sup>4</sup> Rü name nixi na peporaexü na aixcüma Tupanapëxewa pimexüçëx, rü naxcëxicatama pemaxëxüçëx, rü taxuwama nachixexüçëx i perü maxü. <sup>5</sup> Ngëxguma chi wüxie i petanüwa tama meã nüxü cuëxgu na řacü tüxü nanaxwëxexü ya Tupana, rü name nixi i nüxna naxcëx taca i cuëx, rü nüma tá guxüma i norü ngüchaümaã tüxna nanaxã. Erü Tupana meãma guxü i duüxüğüna nanaxã i cuëx, rü tama nayanuxü, rü taxüexüma nanga. <sup>6</sup> Natürü ngëxguma naxcëx ítacaxgu rü tanaxwëxe na aixcüma tayaxöxü rü tá na tanayaxuxü i ngëma naxcëx ítaçaxü. Rü tama name na nagu tarüxüñüxü rü täütáma tanayaxuxü. Erü yixema tama meã yaxöxë, rü ñoma taxtüarü yuape i buanecümaã guxüwama çuexürüü tixi i tümaärü maxüwa. <sup>7-8</sup> Rü yixema duüxë ya ñuxma meã yaxöxë rü moxü rü tama meã yaxöxë, rü taxucürüwama nagu tarüxüñü na řacü Tupanaxütawa tayaxuxü. Erü yixema duüxë ya ngëmaãcü yaxöxë, rü tümaärü maxüwa rü tama aixcüma wüxigutama tarüxüñü. <sup>9</sup> Rü yixema yaxöxë ya tama muärü dïëruãxë, rü name nixi i tataãë erü Tupanaxãcü tixi rü tümamaã nataãë. <sup>10</sup> Rü yixema yaxöxë ya muärü dïëruãxë rü name nixi i tataãëãma ega woo wüxi i ngunexü tüxü natauxgu i tümaärü dïëru. Erü ngëma dïëruãxü i duüxüğü, rü ñoma putürachacurüü tama natai. <sup>11</sup> Rü ngëxguma nangunagügu ya üëxcü rü poraãcü nanguxetügu, rü narüñexë i ngëma putüra rü narüngu i nachacu, rü ngëxma nagux na namexü. Rü ngëxgumarüü tá ta nayu i ngëma dïëruãxüchixü rü ngëxma tá nayarüxo i norü guxüma.

*Tupana tüxü naxü, natürü tama chixexügu tüxü nanguxëëxüçëx*

<sup>12</sup> Rü nataãë ya yima yatü ya meãma yaxöðmacü i ngëxguma Tupana nüxü üxgu. Erü ngëxguma ngëmaãcü yaxna namaã naxüñüãmagu, rü Tupana tá namaã nataãë rü tá nüxna nanaxã i norü ãmare i mexü i taguma güxü. Rü ngëma nixi i ãmare i Tupana tümamaã ixunetaxü ya yixema nüxü ngechaüğüxe. <sup>13</sup> Natürü ngëxguma texe ñnü i chixexü tümacëx ínguxgu na chixexü taxüxüçëx rü tama name i nagu narüxüñü na Tupana tümamaãewa ínanguxëëxü i ngema ñnü i chixexü. Erü ya Tupana rü taguma naãëwa nangu na chixexü naxüxü, rü ngëxgumarüxü ta taguma chixexü i ñnü texeãëwa nanguxëë na chixexü taxüxüçëx. <sup>14</sup> Natürü ngëma chixexü i tümatama nagu tarüxüñüxü nixi i chixexügu tüxü nguxëëxü. <sup>15</sup> Rü ngëma chixexü i tümatama nagu tarüxüñüxü nixi i tüxü pecaduãxëëxü. Rü ngëma pecadugagu tá nixi i düxwa itayarütaxuxü. <sup>16</sup> Pa Chaueneëğü ya Pexü Changechaüğüxex, tama name i pegütama pewomüxëëğü. <sup>17</sup> Erü guxüma i ngëma aixcüma mexü i tüxü ngëxmaxü, rü naxütawa ne naxü ya Tupana ya daxügücü ga naxücü ga üëxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü ëxtagü. Rü nüma rü guxüguma nanaxëjxügumaraxü rü taguma naxüchicüü. <sup>18</sup> Rü nüma nixi ga tüxna naxããxü ga norü ore i aixcüma ixüxü na ngëmaãcü tüxü nangëxmaxüçëx i maxü i taguma güxü. Rü yemaãcü nanaxü yerü nanaxwëxe na yixira nüxü na yaxögüxü, rü yixcama i togü.

### *Ñuxãcü aixcüma Tupanaãxü tayaxõ*

<sup>19</sup> Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ngëxguma texé pemaã nüxü ixuxgu i Tupanaãrü ore, rü name nixi i meã iperüxĩnũe. Rü tama name i tüxü pechoxügagü. <sup>20</sup> Erü ngëxguma nanuxgu i wüxi i duüxü, rü tama Tupanaãrü ngúchaü naxü. <sup>21</sup> Rü ngëmacèx name nixi i nüxü perüxoe i guxüma i ngëma chixexügü i guxüwama ngëxmagüxü. ¡Rü meã penayaxu i ngëma ore i Tupana pexna ãxü! Erü ngëmawa pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü. <sup>22</sup> Rü tama name i iperüxĩnũemare i ngëma ore, natürü name nixi i penaxü i ngëma pemaã nüxü yaxuxü. Erü ngëxguma iperüxĩnũemaregu rü tama penaxüxgu, rü pegütama pewomüxëëgümare. <sup>23</sup> Erü yixema irüxĩnũmarexe i Tupanaãrü ore natürü tama naxüxe i ngëma nüxü yaxuxü, rü wüxi i yatü i daucüwa nügü dauchametüxürüü tixi. <sup>24</sup> Erü nügü nadauchametü, natürü ngëxguma yaxügachigu rü marü nüxü inayarüngüma na nañuxchametüraüxü i noxrix. <sup>25</sup> Natürü yixema guxüguma meã nüxü daumatüxe rü naga ñnuxë i ngëma ore i aixcüma ixixü i pecaduwa tüxü ínguxuchixëëxü, rü Tupana rü tá aixcüma guxüwama tüxü narüngüxëë. Erü tama ngëma orexü taxĩnũmare, natürü tanaxü i ngëma tümamaã nüxü yaxuxü. <sup>26</sup> Rü ngëxguma chi wüxie nagu rüxĩnũgu na meãma Tupanaxü tacuáxü natürü tama nüxna tadëuxgu ya tümããrü conü i tümããrü orewa, rü tügütama tawomüxëë, rü tama aixcüma Tupanaãxü tayaxõ. <sup>27</sup> Natürü ngëma nacüma i Tanatü ya Tupanapëxewa aixcüma üünexü, rü ngëma nixi na nüxü tarüngüxëëxü i tacutagü rü yutegüxü rü tügüna tadauxü na tama ñoma i naãneãrü chixexügu taxücuxü.

## 2

### *Name nixi i guxü i duüxügüxü tangechaü*

<sup>1</sup> Pa Chaueneëgüx, pema rü nüxü peyaxõgü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya mexëchicü. Rü ngëmacèx tama name na chixriãcü penayaxuxü i ñuxre i duüxügü rü meã penayaxuxü i togü. <sup>2</sup> Rü ngëxguma chi perü ngutaquëxegu naxücuxgu i wüxi i yatü i uirumaã aneraãxü rü mexchiruxü, rü ngëxgumarüü chi ta ngëxma naxücuxgu i wüxi i yatü i ngearü dïeruãxü rü wëxachiruxü, rü name nixi i guxüxüma wüxigu meã peyaxu. <sup>3</sup> Natürü tama name ega meã penayauxgu i ngëma mexchiruxü rü:

“¡Nuã mexü i naxmëxwëxewa rüto!” ñapegüxü nüxü, natürü ngëma wëxachiruxüxü rü:

“¡Cuma rü ngëxmatama nachi, rü ëxna yea ñatüanewa rüto!” ñapegüxü nüxü. <sup>4</sup> Rü ngëxguma tama wüxigu meã penayauxgu i ngëma taxre, rü pewatama nangox na tama aixcüma guxãxü pengechaügüxü rü chixexü i duüxügü pixigüxü ega ngëmaãcü chixri penayauxgu i duüxügü. <sup>5</sup> Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, ¡iperüxĩnũe i ñaã ore! Tupana tüxü nade ya yixema ngearü dïeruãxgüxe i ñoma i naãnewa na meã nüxü tayaxõgüxüçex. Erü nanaxwëxe i tanayauxgü i ngëma maxü i taguma gúxü i tümamaã inaxunetaxü ya yixema nüxü ngechaügüxe. <sup>6</sup> Natürü pema rü chixri penayaxu i ngëma duüxügü i ngearü dïeruãxgüxü rü meã penayaxu i ngëma duüxügü i dïeruãxgüxü. ¿Taux ëxna ngëma dïeruãxgüxü yixü i ngëma chixri pemaã maxëxü rü ãëxgacügüxütawa pexü íyaxuaxügüxü? <sup>7</sup> Rü ngëma dïeruãxgüxü nixi i chixexü namaã ixugüexü ya Cristu ya perü Cori ya mexëchicü. <sup>8</sup> Tupanaãrü orewa nangëxma i norü mu i guxü i mugüarü yexeraxü i ñaxü:

“¡Nüxü nangechaü i cumücü ngëma na cugütama cungechaüxürüü!”

ñaxü. Rü ngëxguma aixcüma naga pexĩnũegu i ngëma mu, rü mexü nixi i pexüxü. <sup>9</sup> Natürü ngëxguma meã penayauxgu i wüxi i yatü i mexchiruxü rü chixri penayauxgu i ngëma wëxachiruxü, rü pecadu pexü. Rü Tupanapëxewa pechixexügu erü tama naga pexĩnũe i ngëma pexü namuxü. <sup>10</sup> Erü ngëxguma chi texé naga ñnũgu i guxüma i Tupanaãrü mugü natürü chi wüxiwatama ítatüxgu na tama naga taxĩnũxü, rü chi ñoma guxüma i Tupanaãrü mugüga tama taxĩnũxürüü tachixexügu. <sup>11</sup> Erü nümatama ya Tupana ga ñacü:

“¡Tãütáma na i nge i ãtecümaã cungeãê!” ñacü,

rü ñanagürü ta:

“¡Tãütáma cumáëta!”

ñanagürü. Rü ngëxguma chi tama naĩ i nge i ätecümaã cungeãëxgu, natürü cumáëtagu, rü tama aixcüma meã naga cuxĩnũ i ngëma Tupana tũxũ muxũ. <sup>12</sup> Rü ngëmacèx name nixĩ na meã pidexagũxũ rü meã pemaxëxũ. Erü Tupana tá pexna naca i perü maxũchiga ngoxi Cristu pexũ muxũäcüma pemaxë rü ëxna tama. Rü ngëma Cristu tũxũ muxũ nixĩ na yigü ingechaũgũxũ. <sup>13</sup> Erü guxãma ya yixema tama tümamücügü tũxũ ngechaũtümüũgũxe, rü Tupana rü tãütáma nũxũ tangechaũtümüũgũäcüma tũxna naca i tümäärü maxũchiga. Natürü yixema tümamücügü tũxũ ngechaũtümüũgũxe, rü tãütáma tamuũë i ngëxguma Tupana tũxna caxgu, erü nũxũ tangechaũtümüũgũäcüma tá tũxna naca.

*Ega aixcüma yaxõgũgu, rü tanaxwèxe i mexũ taxügü rü nũxũ tarüngũxëë i togü*

<sup>14</sup> Pa Chaueneëgũx, ¿Tãcüwa namexũ ega wüxie:

“Choma rü Tupanaãxũ chayaxõ”, ñagügu, natürü tama mexũ taxũxgu? ¿Pexcèx rü Tupana tá tũxũ maxëëxũ ega ngëmaäcü tayaxõxgux? <sup>15-16</sup> Rü ngëxguma chi wüxi i taeneë rü ëxna taeyèx i yaxõxũ rü nangexchirugu rü nangewemügu, rü chi wüxie i pema rü ñapegügu:

“¡Mexũ cuxũ üpetü, rü icũxcuchi na tama cuxũ nadeyuxüçèx, rü meã nachibü!” ñapegügu, rü ¿tãcüwa name i ngëma ega tama nũxna penaxãxgu i ngëma nũxũ taxuxũ? <sup>17</sup> Rü ngëxguma yaxõmaregu natürü tama mexũ ixũxgu, rü tama togũxũ rüngũxëëgu, rü ¿tãcüwa namexũ i ngëmaäcü na yaxõxũ? <sup>18</sup> Erü ngëxguma cuyaxõmaregu natürü tama mexũ cuxũxgu, rü ngürüãchi tá wüxie ñatarügü cuxũ:

“Cuma rü cuyaxõmare natürü taxuxũma i mexũ cuxü Natürü choma rü chayxõ rü naétü mexũ chaxü. ¿Rü ñuxäcü tá nũxũ chacuáxũ na cuyaxõxũ ega tama mexũ cuxũxgu? Natürü choma rü chorü ü i mexũmaã tá cuxũ chanawë na aixcüma chayaxõxũ”, ñatarügü tá cuxũ. <sup>19</sup> Cuma cuyaxõ na nangëxmaxũ ya wüxitama ya Tupana. Marü name. Natürü ngoxogü rü ta ngëmaäcü nayaxõgü, rü poraäcü niduxruxe erü Tupanaxũ namuũë. <sup>20</sup> Pa Yatü ya tama Meã Nagu Rũxĩnücũx, cuma rü tama nũxũ cucuèx i ngëxguma cuyaxõmaregu rü tama mexũ cuxũxgu, rü taxuwama name i ngëmaäcü na cuyaxõxũ. <sup>21</sup> Tupana nũxũ ixuxgu rü nuxcümaäcü ga tórü õxi ga Abráũ rü wüxi ga yatü ga mecü nixĩ. Yerü mexũ naxü rü Tupanaga naxĩnũ ga yexguma namaã nũxũ yaxuxgu na naxcèx yamáãxüçèx ga nane ga Ichaá. <sup>22</sup> Rü ngëmawa nũxũ tacuèx rü tama nayaxõmare ga Abráũ, natürü mexũ naxü ta. Rü yema naxũxüwa tũxũ nũxũ nacuèxëë na aixcüma Tupanaãxũ yaxõxũ. <sup>23</sup> Rü yemaäcü ningu ga yema ore ga ümatũxũ ga ñaxũ:

“Abráũ rü Tupanaãxũ nayaxõ rü yemacèx Tupana nũxũ nixu na mecü yĩxũ yerü nũxũ nayaxõ. Rü nũxũ nixu ta na namücü yĩxũ ga Abráũ”.

<sup>24</sup> Rü ngëmawa nũxũ tadau na Tupana namaã taãëxũ ya yima yatü ya mexũ ücü rü tama yaxõmarecü. <sup>25</sup> Rü yemaäcü ta ngĩmaã nangupetü ga nuxcüma ga Raá. Rü Tupana ngĩmaã nataãë yerü mexũ ixü ga yexguma meã nayauxãgu ga ngĩpatawa ga yema orearü ngeruũgü ga Yudíugü. Rü ngĩgagu namaxë ga yema orearü ngeruũgü yerü to ga namagu iyamugü ga yexguma norü uwanügü nadaixchaũgu. Rü woo ga ngĩma rü chixri na namaxũxũ ga noxrix, natürü mexũ ixü yerü iyaxõ, rü yemacèx Tupana ngĩmaã nataãë. <sup>26</sup> Rü wüxi i naxũne rü taxuwama name rü nayumare ega natauxguma i naãë. Rü ngëxgumarüũ ta nixĩ na taxuwama namexũ na yaxõmarexũ ega taxuũma i mexũ ixũxgux.

### 3

*Tórü conũchiga*

<sup>1</sup> Pa Chaueneëgũx, tama name i muxëma i pema rü nguxëëtaexũgü pegü pixĩgũxëëchaũ. Erü pema nũxũ pecuèx na yixema i nguxëëtaexũgü na ixĩgũxũ, rü guxũ i duũxũgüarü yexera tá tũxna naca ya Tupana tórü maxũchiga rü tórü puracũchiga. <sup>2</sup> Guxãma i

yixema rü muẽxpũxcüna chixexũ taxüe. Yima yatü ya taguma chixexũxũ ixucü rü aixcüma mecü nixĩ, erü nüxũ nacuèx na ñuxãcü guxũwama nügüna nadauxũ na tama chixexũ naxũxũcèx. <sup>3</sup> Rü ngẽma na taga naxĩnũxũcèx i wüxi i cowaru, rü tanaxwèxe na naxũtũxünáguxũ na ngẽmaãcü yixema inaxwèxexũãcüma meã iyaxũxũcèx. <sup>4</sup> ;Dücèx nagu perũxĩnũe ya wapurugü ya buanecüarü poramaã ixũxũne! Rü woo nitaxüchi rü buanecü ya taxüchicümaã iniciegü, natürü íracü ya quiyamaã nanatoxchinü i norü toxpèxeruũ, rü ngextá nüma ínanaxwèxexũwa nanaxũxèe. <sup>5-6</sup> Rü ngẽxgumarüũ ta nixĩ ya tórü conü rü woo na naxírachiréxũ, natürü namuxüchi i norü ore. Rü wüxitama i üxüarü yauraxũ i íraxũwa inaxügü na yaxaxũ i taxüma i naãne. Rü tórü conü rü ñoma wüxi ya üxürüũ nixĩ. Rü taxünewa rü wüxi i taxü i chixexũ nixĩ ya yima tórü conü erü nanachixexèe i guxüma i tórü maxũ. Rü ngẽma Tupana ngoxogũxũ ípoxcuexũgune ya üxüemawa ne naxũ i ngẽma chixexũ i namaã yadexaxũ ya tórü conü. Rü ngẽma chixexũmaã nanachixexèe i guxüma i tórü maxũ. <sup>7</sup> Duũxügü rü nüxũ nacuèx na íyapuxèẽãxũ rü nüxna nachogũxũ i nagúxüraũxũ i naèxügü i idúraexũ, rü werigü, rü äxtapegü, rü choxnigü. <sup>8</sup> Natürü taxüema nüxũ tacuèx na nüxna tachogũxũ ya túmaãrü conü. Erü wüxi i chixexũ i taxü i taxucürüwama texé iyarüxoxèẽxũ nixĩ. Rü ngẽma norü dexa rü üürüũ tüxũ nayuxèe. <sup>9</sup> Rü yima tórü conümaã nüxũ ticuèxüũ ya Tanatü ya Tupana, rü yimamaãtama chixexũ namaã tixugüe ta i duũxügü i Tupana nügüãcü üxũ. <sup>10</sup> Rü ngẽma taèxmaã, rü meã duũxügüchiga tidexagü, natürü ngẽmatama taèxmaã rü namaã taguxchigagü ta. Pa Chaueneègüx, tama name na ngẽmaãcü yĩxũ. <sup>11</sup> Wüxi i dexáarü chuxchuxũwatama rü taxuacüma ínaxũxũ i dexá i mexũ rü dexá i chixexũ. <sup>12</sup> Pa Chaueneègüx, wüxi i iguera rü taxuacüma oríbuarü omaã naxo, rü wüxi i uba rü taxuacüma igueraarü omaã naxo. Rü ngẽxgumarüũ ta wüxi i dexáarü chuxchuxũ i yucürachiüxũwa, rü taxuacüma ínaxũxũ i dexá i mexũ.

### *Ngẽma cuèx i aixcüma ixĩxũ*

<sup>13</sup> Ngẽxguma chi petanüwa nangẽxmagu i wüxi i duũxũ i nüxũ cuáxũ rü meã naãèxũ cuáxũ, rü name nixĩ na meã namaxũxũ rü mexũ na naxũxũ rü tama nügü yacuèxüũxũ na ngẽmaãcü pexũ nüxũ nadauxèẽxũcèx na aixcüma wüxi i duũxũ i nüxũ cuáxũ yĩxũ. <sup>14</sup> Natürü ngẽxguma chi pixãũxãchiwèxegügu rü togüchi pexaiegu rü norü yexera pegü pixĩxèẽchaũgu, rü taxuacüma pegügu perũxĩnũe na mexügü rü nüxũ cuèxgũxũ pixĩgũxũ. Rü wüxi i dora i taxü nixĩ i ngẽma ega ngẽmaãcü pixĩgügu. <sup>15</sup> Erü ngẽma na íxãũxãchiwèxegüxũ rü duũxügüchi na íxaiexũ rü norü yexera yigü na íxĩgüxèẽchaũxũ, rü tama Tupanawa ne naxũ, natürü ñoma i naãnecũãxwa rü ngoxo i Chatanáwa nixĩ i ne naxũxũ. <sup>16</sup> Erü ngextá ãũxãchi ítaxüwa rü duũxügü nügü írüyexeraxèẽchaũxũwa, rü ngẽma rü taxuũma meã inixũ rü nagúxüraũxũ i chixexũ nangẽxma. <sup>17</sup> Natürü guxãma ya yixema aixcüma tüxũ nangẽxmaxè i ngẽma cuèx i Tupanawa ne üxũ, rü aixcüma meã tamaxè rü guxãmaã tamecümagü, rü meã duũxèxũ tayauxgü i túmapatawa, rü meã itarüxĩnũe i túmamücüarü ucuxè, rü guxũ i duũxügü tüxũ nangechaũtümüũgü, rü guxãmaãma tügü tawüxiguxèègü, rü tixaixcümagü, rü mexũ taxügü. <sup>18</sup> Rü yixema naxcèx daugüxe na duũxügü nügümaã írüngüxmüèxũ, rü wüxi i mexũ taxügü. Erü ngẽmawa tá nüxũ tadaugü na aixcüma meã Tupanacèx namaxèxũ i ngẽma duũxügü.

## 4

### *Duũxügü i ñoma i naãneãrü ngúchaũcèx daugüxũchiga*

<sup>1</sup> ;Tüxcüũ pegümaã penuè rü pegü pedai? Pegümaã penuè erü pexũ nangẽxma i ngẽma perü ngúchaũgü i chixexügü. <sup>2</sup> Pema pexũ nangúchaũ i ngẽma pexũ taxuxũ natürü taxuacüma pexũ nanguxũ, rü ngẽmacèx peyamèx i togü. Rü norü ngẽmaxũcèx pixãũxãchie natürü taxuacüma pexũ nanguxũega, rü ngẽmacèx pegümaã penuè, rü pegü pedai. Rü tama penayauxgü i ngẽma penaxwèxexũ erü tama Tupanana naxcèx peca.

<sup>3</sup> Rü ngëxguma naxcèx ípecaxgu, rü tama penayaxu, erü naxcèx ípeca i ngëma tama Tupana pexü naxwèxexü. Rü ngëma pematama penaxwèxexü nixĩ i naxcèx ípecaxü na namaã pegütama petaãëxëmarexüçèx. <sup>4</sup> Pa Duüxügü i Chixri Maxëxüx, ¿Tama ëxna nüxü pecuèx rü ngëxguma ñoma i naãnexü pengechaügu rü Tupanamaã perüxuwanüxü? Erü texé ya ñoma i naãnexü ngechaüxë rü Tupanamaã tarüxuwanü. <sup>5</sup> Rü tama natüçèxma nixĩ i ngëma Tupanaärü ore i ñaxü:

“Ngëma Naãë i Üünexü i Tupana tüxna muxü rü tüxü ninuxü erü noxrü tixĩ rü tüxü nangechaü”,

ñaxü. <sup>6</sup> Natürü Tupana rü tüxü narüngüxëë na namaã iporaexüçèx i guxüma i ñoma i naãneärü ngüchaü i chixexü. Rü ngëmacèx norü orewa rü ñanagürü:

“Tupana rü tümamaã nanu ya yíxema tügü icuèxüxügüxe, natürü tüxü narüngüxëë ya yíxema tama tügü icuèxüxügüxe”,

ñanagürü. <sup>7</sup> Pa Chaueneëgüx, ¡Meã Tupanaga pexĩnüë! ¡Rü nüxü pexoó i ngoxo i Chataná! Rü nüma rü tá pexna niña. <sup>8</sup> ¡Tupanana pengaicamagü! Rü nüma rü tá ta pexna nangaicama. Rü pemax, Pa Pecaduãxgüxüx, ¡nüxü perüxoe i pecüma i chixexü! Rü pemax, i Tupanawe rüxíxchaüxë natürü ñoma i naãnewe rü ta rüxíxchaüxë, ¡penamexëëx i perü maxü na Tupanacèxicatama pemaxëxüçèx! <sup>9</sup> ¡Pegümaã pengechaügu rü pexauxe erü pipecaduãx! Rü texé ya ñoma i naãneärü taãëwa cugüxe, rü name nixĩ i tügümaã taxauxe. Rü texé ya tümacüma i chixexümaã taãxëxë, rü name nixĩ i Tupanapëxewa tügümaã tangechaü. <sup>10</sup> Rü name nixĩ i Cori ya Tupanapëxegu pecaxãpüxügü rü namaã nüxü pixu na taxuwama pimexü. Rü ngëxguma i nüma rü tá pexü nicuèxüü rü pexü nataxëë.

### *Tama name i chixexügu cueneëmaã curüxĩnü*

<sup>11</sup> Pa Chaueneëgüx, ¡Tãxü i chixexümaã pegü pixugüxü! Erü yíxema chixexümaã tümãneëchigagu idexáxe rü ëxna chixexümaã nüxü dawenüxë, rü chixe nüxü tawogü ta i Tupanaärü ore. Rü ngëxguma chixexügu Tupanaärü oremaã curüxĩnügu, rü Tupanaärü orearü yexera cugü quixíxëëchaü erü tama aixcüma naga cuxĩnü. <sup>12</sup> Tupanaxícatama nixĩ ya tüxna naxãcü i norü mugü rü ñuxüchi tá tüxna çacü rü ngoxi naga ixĩnüë i ngëma norü ore. Rü nümatama nixĩ i nüxü nangëxmaxü i pora na tüxü namaxëxëëxü rü ëxna tüxü nayuexëëxü. ¿Natürü texé quixü i cumax rü ngëmacèx cunangugüxü na ñuxãcü namaxüxü i cumücü?

### *Taxüema nüxü tacuèx na tacü tá tüxü ngupetüxü i moxüärü ngunexügu*

<sup>13</sup> ¡Choxü iperüxĩnüë i pema na ñapegügüxü:

“Ñuxma rü ëxna moxü tá náí ya ñãnewa taxĩ, rü wüxi ya taunecü tá ngëxma tayayaxu, rü tá ngëma tataxegü na mucü i dñëru ngixü iyaxuxüçèx”, ñaperügügü! <sup>14</sup> Pema rü tama nüxü pecuèx na tacü tá pexü üpetüxü i moxü. ¿Tacü nixĩ i perü maxü? Perü maxü rü ñoma wüxi i charena i paxaãchi nüxü idauxü rü ngëxgumatama ngupetüxürüü tá inayarüxo. <sup>15</sup> Rü narümemaë nixĩ na ñapegügüxü:

“Ngëxguma chi nanaxwèxegu ya Cori ya Tupana na imaxëxü, rü chi tanaxü i ñãã puracü i nagu rüxĩnüëxü”, ñapegügüxü. <sup>16</sup> Natürü i pema rü pegü picuèxüügüchaü. Rü guxüma i ngëma rü tama name. <sup>17</sup> Yíxema nüxü cuáxe na ñuxãcü Tupanapëxewa meã tamaxüxü, natürü tama naxüxe, rü pecadu taxü.

## 5

### *Ucuxë i dñëruãxgüxüçèx*

<sup>1</sup> Pa Duüxügü i Dñëruãxgüxüx, ¡Iperüxĩnüë i ñãã ore! ¡Pexauxe rü aita pexüe erü chixexü tá pexü naxüpetü! <sup>2</sup> Perü ngëmaxügü rü marü nangaue, rü ngëma pexchiru i mexëchixü rü nawe nanangömu. <sup>3</sup> Perü uiru rü perü dñëru rü ngëxma naxãütanü rü ngëxma nangaue. Rü ngëma norü äütanü rü wüxi i perü cuèxruü tá nixĩ na pema rü

tá ta ipeyarütaxexũ ñoma tacü üxüwa ixaxürüü. Tupana ngĩxũ nadau i perü dñeru i ngĩmaã penguũxcü, rü ngẽmacèx tá pexũ napoxcu i naãneärü guxgu. <sup>4</sup> Rü yema perü puracütanũxũ ga tama meã nüxũ penaxütanũxũ, rü ñuxma rü ngĩxcèx nidexagü ga yema dñeru ga tama nüxna ngĩxũ pexãcü. Rü Tupana ya guxãärü Cori rü ngẽma duũxügüxũ naxĩnü na ngĩxcèx yadexagüxũ ga yema dñeru ga nüxũ ngĩxũ pengetanücü ga peanewa na napuracüexücèx. <sup>5</sup> Rü ñoma i naãnewa rü pegü pengèxãëgü rü pemepata rü pemuärü ngẽmaxũãxgü rü petaãëgü rü meã pechibüe. Natürü nawa tá nangu na ngẽmacèx Tupana tá pexũ poxcuexũ. <sup>6</sup> Rü pema penapoxcue rü penadai i ngẽma duũxügü i taxuüma i chixexũ pemaã üchiréxũ. Rü nümagü rü pexũ narüturamaëgü, rü taxuacüma nügü ínapoxügü.

### *Tanaxwèxe i tayumüxë rü meã ítananguxëë ya Cori ya Tupana*

<sup>7</sup> Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü name nixĩ i meã ípenanguxëë ñuxmatata ínangu ya Cori ya Tupana. Rü dücax, yíxema naãnewa puracüxe rü meã ítananguxëë ya pucü na naxügüxücèx i tümanetü. Rü ñuxüchi ñuxre ya tauemacü ítananguxëë na nayaxũ i tümanetüarü o, rü ngëxguma rü tá tayabuxgü. <sup>8</sup> Rü pema rü ta penaxwèxe na meã ípenanguxëëxũ na ínanguxũ ya Cori ya Tupana. ¡Rü petaãëgü, rü täxũ i nüxũ perüçhauexũ na ípenanguxëëxũ! Erü marü ningaica na ínanguxũ ya tórü Cori. <sup>9</sup> Pa Chaueneëgüx, name nixĩ i nüxũ perüxoe na pegüchigaxũ pixuechaũ na tama ngẽmacèx pexna naçaxücèx ya Tupana. Erü marü ningaica na ínanguxũ na duũxügüxũ yacagüxücèx i norü maxüchiga. <sup>10</sup> Pa Chaueneëgüx, name nixĩ i nüxna pecuèxãchie ga yema nuxcümaügüxũ ga Tupanaärü orearü uruügü ga na ñuxãcü yaxna namaã naxĩnüëxũ ga yexguma ngüxũ yangegügu. Rü name nixĩ i pema rü ta ngëxgumarüü yaxna namaã pexĩnüëãma rü Tupanacèx pemaxëãma ega ngüxũ pingegügu. <sup>11</sup> Rü yixema nüxũ tacüèx na nataãëgüxũ ga yema duũxügü ga meã Tupanacèx maxëãmaxũ ga yexguma ngüxũ nüxũ üpetügu. Rü pema nüxũ pecuèx ga ñuxãcü meã namaxama ga guma Yox ga yexguma ngüxũ nüxũ üpetügu. Rü nüxũ pecuèx ga yixcama ga na ñuxãcü tórü Cori ya Tupana poraãcü nüxũ rüngüxëëxũ. Erü nüma ya tórü Cori ya Tupana rü namecümäxüchi rü poraãcü nüxũ tangechaütümüügü. <sup>12</sup> Rü guxüärü yexera, Pa Chaueneëgüx, rü ngëxguma tacüèx ipexunetagu, rü tama name i Tupanaegagu ipexuneta, rü éxna ñoma i naãnegagu ipexuneta, rü éxna tacü i to i naegagu ipexuneta. Natürü ngëxguma aixcüma yixĩgu i wüxi i ore ¡rü noxtacüma: “Ngü” ñapegü! Rü ngëxguma tama aixcüma yixĩgu i wüxi i ore ¡rü noxtacüma: “Tama” ñapegü! Rü ngëxguma ya Tupana rü täütáma pexũ napoxcue naxcèx i ngẽma perü uneta. <sup>13</sup> Rü ngëxguma wüxie i petanüwa naxixãchiãëgu, rü name nixĩ na tayumüxëxũ. Rü ngëxguma wüxie taãëgu, rü name nixĩ na tawiyaexũ rü Tupanaxũ ticuèxüüxũ. <sup>14</sup> Rü ngëxguma wüxie i petanüwa idaawexgu, rü name nixĩ i naxcèx peyaca i yaxögüxüärü äëxgacügü na tümacèx nayumüxëgüxücèx rü Cori ya Tupanaegagu chixümaã tüxũ yangögügüxücèx. <sup>15</sup> Rü ngëxguma aixcüma Tupanaãxũ yaxögüãcüma nayumüxëgügu, rü tá tümacèx nitaane, rü nüma ya Cori ya Tupana tá tüxũ ínarüdaxëë nawa i tümaärü ðaawe. Rü ngëxguma chi tacü rü pecadu taxüxgu, rü Tupana tá tüxũ nüxũ nangechaũ. <sup>16</sup> Rü ngẽmacèx name nixĩ i pegümaã nüxũ pixu i perü pecadugü rü pegüèx peyumüxëgü i wüxiechigü na pexcèx yataanegüxücèx. Rü yima mecü ya yatüarü yumüxë rü aixcüma naporä erü Tupana nanangãxũ. <sup>17</sup> Tupanaärü orearü uruũ ga Ería nixĩ ga wüxi ga yatü ga taxrüü ixĩcü. Natürü yexguma nüma guxũ ga norü ngüchaümaã nayumüxëgu na tama napuxücèx, rü tomaëxpüx ga taunecüarü ngãxügu rü tama napu ga yema naãnewa. <sup>18</sup> Natürü yemawena rü wenaxärü nayumüxë ga Ería rü pucüèx ínaca. Rü wenaxärü napu. Rü narüxü ga guxüma ga nanetügü. <sup>19</sup> Pa Chaueneëgüx, ngëxguma chi texé petanüwa Tupanana ixügachigu, rü tangëxmagu ya wüxie ya tüxũ taeguxëëx na wenaxärü Tupanawe tarüxüxücèx, rü mexũ taxü. <sup>20</sup> Erü ngëxguma texé Tupanacèx

nataeguxěegu i wüxi i duŭxŭ nüxna i norü chixexŭ, rü tümagagu Tupana tá nanamaxěě i ngěma duŭxŭ, rü tá nüxŭ nüxŭ nangechaŭ i norü pecadugü.

Rü nuãma pexna,  
Chaŭtiágu

## NÜXĪRAÜXÜ GA POPERA GA PEDRU ÜMATÜXÜ

*Pedru nüxü narümoxe ga yema yaxõgüxü ga to ga nachiüãnegu woonexü*

<sup>1</sup> Pa Chaueneëgüx, choma i Pedru nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñãã popera. Rü choma nixi i Ngechuchu ya Cristu choxü muxü na duüxügümaã nüxü chixuxücèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i pema na perü naãnena to i nachiüãnegügu pena-woonexü i Põtuaneewa rü Gárataaneewa rü Capadocháaneewa rü Áchiaaneewa rü Bitíniãaneewa ngëxmagüxe. <sup>2</sup> Rü pexü nixi ga nadexü ga Tanatü ya Tupana, yerü woetama yema nixi ga nuxcümaxüchima nagu naxinüxü. Rü nanamu ga Naãe i Üünexü na pexü yamexëëgüxücèx na aixcüma napëxewa pixüünegüxücèx rü Ngechuchu ya Cristuga na pexinüëxücèx rü nagümaã na piyaxügüxücèx na nataxuxücèx i perü chixexügü. Rü chanaxwëxe i Tanatü ya Tupana poraãcü pexü narüngüxëë rü pexü nataãëxëë.

*Ítananguxëë na wena tá imaxëxü*

<sup>3</sup> Rü ngixã nüxü ticuëxüügü ya Tupana ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu Nanatü! Yerü yexguma Ngechuchu ya Cristuxü wena namaxëëgu, rü tüxna nanaxã ga maxü ga yexwacaxüxü, yerü poraãcü nüxü tangechaütümüügü. Rü ngëmacèx i ñuxma i yixema rü ta Ítananguxëë na wena tá imaxëxü. <sup>4</sup> Rü pema rü wüxi i ngunexügu rü aixcüma tá penayauxgü i guxüma i ngëma mexügü i Tupana tá pexna äxü i ñuxma daxüguxü i naãnegu pexü namaã nanguxüxü. Rü ngëma tá pexna naxãxü rü tagutáma inayarüxo, rü tagutáma naxãüächi, rü tagutáma nangau. <sup>5</sup> Rü ñuxma na Tupanaãxü peyaxõgüxü rü nüma rü norü poramaã tá pexna nadau ñuxmatáta aixcüma penayauxgü i ngëma maxü i taguma gúxü i tá pexna naxãxü i ngëxguma naguxgu i naãne. <sup>6</sup> Rü ngëmacèx name nixi i poraãcü petaãëgü, rü nüetama nixi ega woo ñuxma ñãã perü maxüwa rü paxaxãchi muxüma i guxchaxügü pexü üpetügu. <sup>7</sup> Erü ngëmaãcü nixi i pexü naxüxü ya Tupana na nüxü nacuáxücèx rü ngoxi aixcüma peyaxõgü rü ëxna tama. Rü ngëxguma peyaxõgüamagu ega woo guxchaxügü pexcèx ínguxgu, rü ngëma perü õ rü wüxi i uiruarü yexera nixi na namexü erü ngëma uiru rü woo namexëchi natürü düxwa nangau. Rü ngëma uiru rü üxümaã nüxü taxü na nüxü icuáxücèx rü ngoxi aixcüma uiruxüchi yïixü. Rü ngëxgumarüü ta nixi i perü õ na guxchaxügümaã Tupana nüxü üxü na nüxü nacuáxücèx rü ngoxi aixcüma nüxü peyaxõgü na yixcama pexü yacuëxüüxücèx rü mexü i pechica pexna naxãxücèx rü pemaã nataãëxücèx i ngëxguma wena núma naxüxgu ya Ngechuchu ya Cristu. <sup>8-9</sup> Pema rü Ngechuchu ya Cristuxü pengechaügü woo taguma nüxü na pedaugüxü. Rü ñuxma rü ta woo tama nüxü pedaugü, natürü nüxü peyaxõgü, rü poraãcü petaãëgü. Rü ngëma perü taãëmaã rü taxuacüma nüxü pixuëga na ñuxãcü petaãëgüxüchixü, erü marü penayauxgü i perü maxü i taguma gúxü. Rü ngëmacèx nixi i nüxü peyaxõgüxü. <sup>10</sup> Rü nuxcümaxüchima ga Tupanaãrü orearü uruügü, rü nüxü nixugüë ga na ñuxãcü tá Tupana pexü narüngüxëëxü. Rü nümagü rü poraãcü nangüë rü naxcèx nadaugü i ngëma maxü i taguma gúxü. <sup>11</sup> Rü nümagü ga yema orearü uruügü rü Tupanaãrü poperawa nangüë na nüxü nacuëxgüxücèx na ñuxãcü tá na yïixü rü ñuxguacü tá na nangóxü ga guma Maxëëëruü ga Cristu. Rü Cristuãe i Üünexü ga yema orearü uruügüwa yexmaxü, rü nüxü nüxü nacuëxëë ga na Cristu rü tá ngúxü yangexü rü tá nayuxü rü yixcama rü wena tá na namaxüxü rü ñuxüchi daxüguxü i naãneewa tá na naxüxü na guxüãrü äëxgacü yïixücèx. <sup>12</sup> Natürü Tupana rü yema nuxcümaügüxü ga orearü uruügüxü nüxü nacuëxëë na tãütáma nümagü nüxü nadaugüxü ga guma Maxëëëruü ga naxcèx nadaugücü, natürü pema tá yïixü na nüxü pedaugüxü. Rü dücax, Pa Chaueneëgüx, gumatama Maxëëëruüchiga nixi ga perü orearü uruügü pemaã nüxü ixügüxü ga yexguma Tupanaãe i Üünexü ga daxüwa ne muxü yadexagüxëëgu. Rü



guxüma i ngëma ore i yima Maxëxëëruüchiga, rü woo Tupanaârü orearü ngeruügu i daxüçüâx rü nüxü nangüchaügu na yexeraäcü nüxü nacuëxgüxü.

*Tupana rü taxcëx naca na napëxewa naxüünexüçëx i tórü maxü*

<sup>13</sup> Rü ñuxma na Cristuarü duüxügu pixüguü, rü penaxwëxe na pexuäëgüxü rü ípememarexü na penaxüxü i norü ngüchaü. Rü name nixü i aixcüma meä ípenanguxëë i guxüma i ngëma mexügu i Tupana tá pexna äxü i ngëxguma Ngechuchu ya Cristu núma üxgu. <sup>14</sup> Rü ñuxma na Tupanaxäcügü pixüguü, rü penaxwëxe na aixcüma naga pexüñüëxü. Rü tama name i nagu pexü ga yema nuxcümaüxü ga perü ngüchaü ga üpa nagu pexüxü ga yexguma tauta Tupanaxü pecuëxgu. <sup>15</sup> Natürü penaxwëxe i aixcüma meä pemaxë na Tupanapëxewa naxüünexüçëx i perü maxü. Erü nüma ya Tupana ya pexü decü, rü naxüüne. <sup>16</sup> Rü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Chanaxwëxe i chauxrüü pixüüne, erü choma rü chaxüüne”,

ñanagürü. <sup>17</sup> Rü pema na “Pa Tonatüx” ñapegüxü nüxü ya Tupana, rü ñuxma na ñoma i naänewa pemaxëxü rü name nixü i guxüguma nüxü pemuë. Erü nüma rü aixcümaxüchi nanangugü i wüxichigü i duüxüguarü maxü na ñuxäcü yüxü. Rü tüxü napoxcu ya guxäma ya texé ya chixexü ügüxe, rü nüetama nixü ega woo texé tixügu, erü napëxewa rü nawüxigumare i guxüma i duüxügu. <sup>18-19</sup> Rü Tupana rü marü pexü ínanguxüxëë nawa ga yema nuxcümaüxü ga perü maxü ga taxuwama mexü ga perü oxigüxütawa peyaxuxü. Rü yema na nawa pexü ínanguxüxëëxüçëx rü pexna naxäxüçëx i maxü i ngexwacaxüxü, rü poraäcü nüxü naxätanü. Yerü tama uiru rü ëxna díeru i ngauxwëxexümaä nanaxütanü, natürü Cristugü ya mexëchicümaä nixü ga naxütanüäxü. Yerü nüma ga Cristu rü ñoma wüxi i carneru i taxuwama nañuxraüxü i Tupanacëx imáxürüü pexcëx nayu na pexü naxütanüxüçëx. <sup>20</sup> Rü nüma ga Tupana rü woetama nuxcümaxüchima tauta naäne ixügu, rü marü Cristuxü naxuneta na pexcëx nayuxüçëx. Natürü ñomaücüü nixü ga nangóxü ga guma Cristu na pexü nangüxëëxüçëx. <sup>21</sup> Rü ñuxma rü Cristugagu nixü i nüxü peyaxögüxü ya Tupana ga yuwa Cristuxü írudaxëëcü rü daxüwa nagacü. Rü ngëmacëx nixü i ñuxma i Tupanaäxü peyaxögüxü rü ípenanguxëëgüxü na daxüwa pexü nagagüxüçëx. <sup>22</sup> Rü ñuxma na naga pexüñüëxü i Tupanaârü ore i aixcüma ixüxü rü pexü natauxcha na pegü pengechaüguü erü Tupana rü marü pexü inayanaxoxëë i perü chixexügu. Rü ngëmacëx penaxwëxe i aixcüma guxü i perü ngüchaümaä pegü pengechaügu. <sup>23</sup> Rü ñuxma i pema rü marü penayauxgü i ngexwacaxüxü i perü maxü. Rü ngëmacëx ñoma ngexwacëx pebuxürüü pixügu. Natürü ngëma maxü rü tama penatü rü pee ya yuwëxëxewa nixü i penayaxuxü. Natürü Tupanaârü ore i maxüxü i taguma iyarüxoxüwa nixü i penayaxuxü. <sup>24</sup> Erü Tupanaârü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Guxüma i duüxügu rü ñoma wüxi i natüanerüümare nixü. Rü guxüma i norü mexü, rü wüxi i nanetüchacurüümare nixü. Rü ngëma natüane rü nayu, rü nachacu rü narüngu. Rü ngëxgumarüü ta nixü i duüxügu na tama nataixü i norü maxü i ñoma i naänewa. <sup>25</sup> Natürü tórü Coriarü ore rü taguma inayarüxo”,

ñanagürü i Tupanaârü orewa. Rü ngëma Tupanaârü ore i mexü nixü ga pemaä nüxü yaxugüxü.

## 2

<sup>1</sup> Rü ngëmacëx name nixü i nüxü perüxoe i guxüma i chixexügu, rü ngëma na pidoratëëxgüxü, rü ngëma na togüpëxewa meä na pemaxënetaxü rü ngëma na pixäüxächiwëxegüxü, rü ngëma na pexoregütëëxgüxü. <sup>2-3</sup> Rü ngëxguma chi aixcüma nüxü picuëxächitanügu na ñuxäcü namecümaxüchixü ya tórü Cori, rü ñoma wüxi i õxchana i ngexwacëx buxü i naëgünenixü nüxü ngüchaüxürüü penaxwëxe i poraäcü pexü nangüchaü i norü ore na ngëmawa peporaëxüçëx rü meä peyaëxüçëx i perü õwa na ngëmaäcü guxüwama namexüçëx i perü maxü i taguma güxü.

*Cristu nixĩ ya nuta ya maxũcũ*

<sup>4</sup> Rũ ñuxma rũ name nixĩ i tórũ Corina pengaicamagũ. Erũ nũma ya tórũ Cori nixĩ ya yima nuta ya maxũcũ ya Tupana nayaxucũ na namaã inaxũgũãxũcèx ya napata. Rũ woo duũxũgũ nũxũ oexũ, natürũ yima nixĩ ya Tupana nayaxucũ erũ naxcèx rũ namexèchi. <sup>5</sup> Rũ ngẽxgumarũ ta i pemax, rũ Tupana pexũ nade na napataarũ nutagũ ya maxècũ pixĩgũxũcèx. Rũ pema nixĩ i Tupanaarũ ngũxèẽruũgũ i üünexũ i Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanana ãmare pexãgũxũ. Rũ ngẽma ãmare i nũxna pexãgũxũ i namaã nataãèxũ rũ ngema nixĩ i perũ maxũ i mexũ i napèxewa. <sup>6</sup> Rũ Tupana rũ norũ ore i ümatũxũwa rũ Cristuchigaxũ nixu rũ ñanagürũ:

“Ñuxma na ichanaxũgũxũ ya chopata, rũ yima nuta ya nũxĩra chayaxucuchicũ, rũ yima nixĩ ya nuta ya mexèchicũ ya chomatama chanayaxucũ na chopata namaã ichaxũgũxũcèx. Rũ yima nuta rũ chaunchiga nixĩ. Rũ yixema nũxũ yaxõxè, rũ aixcũma tá tanayaxu i ngẽma maxũ i taguma gũxũ i tümamaã ichaxunetaxũ”, ñanagürũ. <sup>7</sup> Rũ pema na nũxũ peyaxõgũxũ, rũ Cristu rũ pexcèx rũ guxũwama name rũ naporaxüchi. Natürũ ngẽma tama yaxõgũxũcèx, rũ taxuwama name. Rũ ngẽmacèx ya Tupana rũ norũ ore i ümatũxũwa rũ ñanagürũ:

“Yima nuta ya ïpataarũ üruũgũ nũxũ ocũ, rũ chauxcèx rũ gucũ ya nutaarũ yexera namexèchi. Rũ ngẽmacèx yimaetüwa nixĩ ichanaxũgũxũ ya chopata”, ñanagürũ. <sup>8</sup> Rũ Tupanaarũ ore rũ ñanagürũ ta:

“Guxũma i ngẽma tama yaxõgũxũ rũ tama irũxĩnũèchaũxũ rũ yima nutagu tá nayarüpcutũgũ”, ñanagürũ. Rũ ngẽmaãcũ i guxũma i ngẽma tama yaxõgũxũ rũ tá chixexũgu nayi erũ tama Tupanaga naxĩnũèchaũ rũ tama Cristuaxũ nayaxõgũchaũ. Rũ ngẽmacèx Tupana tá nanapoxcue yema nũma nũxũ yaxuxürũ. <sup>9</sup> Natürũ pema nixĩ i duũxũgũ i tórũ ãèxgacũ ya Tupana pexũ dexũ na norũ ngũxèẽruũgũ pixĩgũxũcèx. Rũ pema nixĩ i duũxũgũ i napèxewa ixüünexũ erũ nũmatama ya Tupana rũ norũ duũxũgũxũ pexũ nixĩgũxèẽ na nũxũ pixuxũcèx i norũ ore i aixcũma mexèchixũ. Rũ nũmatama ya Tupana nixĩ ga chixexũwa pexũ ïnanguxũxèẽxũ na norũ ngóonexũ i mexèchixũgu pechocuxũcèx. <sup>10</sup> Rũ ïpa ga pema rũ tama Tupanaarũ duũxũgũ pixĩgũ, natürũ i ñuxma rũ aixcũma norũ duũxũgũ pixĩgũ. Rũ ïpa rũ taxúeaxũma pengechaũtümũgũ, natürũ i ñuxma rũ Tupanaãxũ pengechaũtümũgũ.

*Ñuxma na Tupanaarũ duũxũgũ pixĩgũxũ, rũ name nixĩ i meã naxcèx pemaxè*

<sup>11</sup> Pa Chaueneëgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, rũ ñuxma na Tupanaarũ duũxũgũ pixĩgũxũ, rũ tama ñoma i naãnecũãx pixĩgũ. Rũ ngẽmacèx pexũ chacèèxũ na nũxũ perũxoexũcèx i guxũma i ngẽma ngũchaũgũ i chixexũ i ñoma i naãnecũãx nagu ïxũ. Erũ ngẽma ngũchaũgũ i chixexũ rũ taãèxũ chixexũgu nanguxèèchaũ. <sup>12</sup> Rũ name nixĩ i meã pemaxè napèxewa i ngẽma duũxũgũ i tama Tupanaxũ cuèxgũxũ. Rũ ngẽxguma woo poraãcũ chixri pechiga yadexagũgu i nũmagũ, rũ tá nũxũ nadaugũ na ñuxãcũ mexũ pexũgũxũ, rũ tá Tupanaxũ nicuèxũũgũ i ngẽxguma Cristu wena nũma ïxgu. <sup>13</sup> Rũ name nixĩ na tórũ Cori ya Ngechuchugagu tümaga pexĩnũèxũ ya guxãma ya yixema perũ ãèxgacũgũ ixĩgũxe. Rũ ngẽmaãcũ name nixĩ i meã naga pexĩnũè ya ãèxgacũ ya tacũ ya Dumawa ngẽxmacũ, erũ nũma nixĩ i guxũ i togũ i ãèxgacũgũetüwa nangèxmaxũ. <sup>14</sup> Rũ ngẽxgumarũ ta name nixĩ i naga pexĩnũè i ngẽma togũ i ãèxgacũgũ i petanüwa namugũxũ ya yima ãèxgacũ ya tacũ na napoxcueãxũcèx i ngẽma chixexũ ügũxũ rũ namaã nataãègũxũcèx i ngẽma mexũ ügũxũ. <sup>15</sup> Erũ Tupana nanaxwèxe na mexũ pexũgũxũ na ngẽmaãcũ ipeyanangeèxgũxèèxũcèx i ngẽma duũxũgũ i tama Tupanaarũ orexũ cuáxchaũgũxũ rũ chixri ngẽma orchiga idexagũxũ. <sup>16</sup> Rũ ñuxma na Cristu pexũ ïnguxũxèèxũ, rũ name nixĩ i duũxũgũ i aixcũma ïnguxũxürũãcũ meã pemaxè. Natürũ ñuxma na ïpenguxũxũ rũ tama name na ngẽmamaã pegũ ïpepoxũxũ na tacũ rũ

chixexũ pexũgũxũcèx. Erũ ñuxma na Tupanaãrũ duũxũgũ pixĩgũxũ, rũ name nixĩ i norũ ngũchaũxĩcatama pexũgũ. <sup>17</sup> Rũ name nixĩ i meã penayauxgũ i guxũma i duũxũgũ. ;Rũ nũxũ pengechaũ i taeneẽgũ i yaxõgũxũ! ;Rũ nũxũ pemuũẽ ya Tupana! ;Rũ naga pexĩnũẽ ya ãẽxgacũ ya tacũ ya Dumacũãx!

*Tanaxwèxe i Cristurũũ yaxna namaã taxĩnũẽ i ngẽxguma ngũxũ ingegũgu*

<sup>18</sup> Pa Duũxũgũ i Coriãxgũxũx, ;rũ nũxũ pengechaũgũ rũ naga pexĩnũẽ i perũ corigũ! Rũ tama name i ngẽma perũ corigũ i pemaã mecũmaxũxũxĩcatama pengechaũgũ, natũrũ name nixĩ i nũxũ pengechaũgũ ta i ngẽma perũ corigũ i chixecũmaxũ. <sup>19</sup> Erũ Tupana rũ pemaã nataãẽ ega nũxũ na pengechaũgũxũcèx yaxna namaã pexĩnũẽgu i ngẽxguma texé natũcèxmamare chixexũ pemaã ùxgu rũ ngũxũ pexũ tingexẽẽgu. <sup>20</sup> Natũrũ ;tacũwa pexũ namexũ ega yaxna namaã pexĩnũẽgu i ngẽxguma wũxi i perũ chixexũcèx pepox-cuegu? Natũrũ ngẽxguma tacũ rũ mexũ i pexũxũgagu ngũxũ pingegũgu rũ yaxna namaã pexĩnũẽgu, rũ ngẽma waxi nixĩ i Tupanapẽxewa mexũ. <sup>21</sup> Rũ ngẽma na mexũ pexũxũgagu ngũxũ pingegũxũcèx nixĩ i Tupana pexũ dexũ. Yerũ ga Cristu rũ ta pexcèx ngũxũ ninge. Rũ yemaãcũ pexũ nũxũ nadauxẽẽ na ñuxãcũ nũma nanaxwèxexũ na naxrũũ yaxna namaã pexĩnũẽxũ i ngẽma ngũxũ. <sup>22</sup> Nũma ga Cristu rũ taguma pecadu naxũ, rũ taguma texéxũ nawomũxẽẽ. <sup>23</sup> Rũ yexguma duũxũgũ chixexũ namaã ixugũegu, rũ nũma rũ taxuũma ga chixexũmaã nanangãxũ. Rũ yexguma ngũxũ nũxũ yangexẽẽgũgu, rũ nũma rũ tama tacũ rũ chixexũmaã nanaxãũxũne. Natũrũ Tupanamaã nũxũ nixu na nũma namaã namexẽẽãxũcèx ga yema duũxũgũ ga chixri namaã chopetũxũ. Yerũ nũxũ nacuèx rũ Tupana rũ aixcũma meã nanangugũ i guxũma i duũxũgũarũ maxũ. <sup>24</sup> Rũ nũmatama ga Cristu rũ nũgũxũnegu nayange ga tórũ pecadugũ ga yexguma curuchagu nayuxgu. Rũ yemaãcũ nanaxũ na nũxũ rũxoexũcèx i tórũ chixexũ na naxcèxicatama imaxèxũcèx. Nũma rũ pexcèx nanapix na yemaãcũ pexũ nameẽxèẽxũcèx. <sup>25</sup> Rũ pema ga ũpa rũ ñoma carnerugũ i nu ne naxĩmarexũrũũ pixĩgũ. Natũrũ i ñuxma rũ marũ Cristucèx pewoegu. Rũ nũma nixĩ i perũ dauruũ yĩxũ, rũ nũma nixĩ i pexna nadauxũ.

### 3

*Ñuxãcũ Tupana nanaxwèxe na namaxèxũ i ngẽma ixãmaxũ rũ ixãtexũ*

<sup>1-2</sup> Rũ pemax, Pa Ngexũgũx, rũ name nixĩ i petega pexĩnũẽ na ngẽma pete i tama yaxõxũ nũxũ dauxũcèx i perũ maxũ i mexũ i Tupanapẽxewa rũ duũxũgũpẽxewa rũ ngẽmacèx na yaxõõxũcèx woo taxuũma i Tupanaãrũ orexũ namaã pixugu. <sup>3</sup> Rũ ngẽma na aixcũma pimexũcèx, rũ tama name i nagu perũxĩnũẽ na ñuxãcũ pegũ pemexẽẽyaexũchixũ, rũ ãxna uirunaxcèx i ngèxãẽruũmaã pengèxãẽgũxũ, rũ ãxna tatanũxũchixũ i naxchirugu na picuxgũxũ. <sup>4</sup> Natũrũ name nixĩ i perũ maxũwa pegũ pimexẽẽgũ rũ guxũma i duũxũgũmaã pimecũmagũ rũ taguma texémaã penuãẽgũ, erũ ngẽma nixĩ i perũ mexũ i taguma iyarũxoxũ i aixcũma mexũ i Tupanapẽxewa. <sup>5</sup> Rũ yemaãcũ norũ maxũ i mexũmaã nixĩ ga nũgũ yangèxãẽgũxũ ga yema nuxcũmaũgũxũ ga ngexũgũ ga Tupanapẽxewa ixũunexũ. Rũ nũmagũ rũ Tupanaãxũ nayaxõgũ rũ natega naxĩnũẽ. <sup>6</sup> Rũ yemaãcũ ta iyixĩ ga Chara ga ngĩte ga Abrãũga na naxĩnũxũ, rũ ngĩrũ corimaã naxuaxũ. Rũ pemagũ rũ tá ta ngĩrũũ pixĩgũ ega mexũ pexũgũgu. Rũ ñuxũchi taxucèxtãma tũxcũũ petecèx pemuũẽ. <sup>7</sup> Rũ ngẽxgumarũũ ta i pemax, Pa Yatũgũx, rũ name nixĩ i meã pemèxũ pengechaũgũ rũ aixcũma yaxna ngĩmaã pexĩnũẽ, erũ ngĩma rũ irũturamaẽ. Rũ name nixĩ i ngĩmaã petaãẽgũ erũ Tupana rũ pexna naxããxũrũũ ngĩxna nanaxã i ngẽma maxũ i taguma gũxũ. Rũ name nixĩ i ngẽmaãcũ meã ngĩmaã pemaxẽ na Tupana nũxũ ñnũxũcèx i perũ yumũxègũ.

*Yĩxema mexũ ùgũxe ya ngũxũ ingegũxechiga*

<sup>8</sup> Rũ ngẽmaãcũ chanaxwèxe i guxãma i pema rũ pegũxũ pengechaũtũmũũgũ rũ wũxigu perũxĩnũẽ, rũ aixcũma nũxũ pengechaũgũ i guxũma i taeneẽgũ i yaxõgũxũ. Rũ

chanaxwèxe i aixcüma pemecümagü rü guxãmaã pegü pewüxiguxêê. <sup>9</sup> Rü ngëxguma texé chixexü pemaã üxgu, rü tama name i pema rü ta chixexü tümamaã pexü. Rü ngëxguma texé pemaã guxchigagu, rü tama name i pema rü ta tümamaã peguxchiga. Natürü narümemaê nixĩ i mexü i oremaã tüxü pengãxüga rü tüxü perüngüxêê, erü Tupana pexü nadei na pexü nangüxêêxücèx. <sup>10</sup> Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Ngëxguma texé taãêcüma maxchaügu, rü name nixĩ i nüxna tadau ya tümaärü conü na tama chixexü i oremaã yadeaxücèx. Rü ngëxgumarüü ta name nixĩ i nüxna tadau i tümaãx na tama doraxü yaxuxücèx. <sup>11</sup> Rü name nixĩ i nüxna tayaxü i guxüma i chixexügu, rü mexü taxü. Rü ngëxgumarüü ta name nixĩ i guxüguma naxcèx tadau na togümaã tataãxü. <sup>12</sup> Erü tórü Cori rü tüxna nadau ya yíxema aixcüma ímexê, rü nüxü naxĩnü i tümaärü yumüxê. Natürü tümamaã nanu ya yíxema chixexü ügüxe”, ñanagürü i ngëma Tupanaärü ore. <sup>13</sup> ¿Rü texé tá chixexü pemaã üxü ega pema rü aixcüma guxüguma mexü pexügu? <sup>14</sup> Natürü ngëxguma chi ngëma mexü na pexügüxücèx ngüxü pingegügu, rü name nixĩ i petaãëgü. ¡Rü taxucèxma texéxü pemuüê, rü taxucèxma tacücèx pexoegaãëgü! <sup>15</sup> Rü name nixĩ i perü Corixü peyaxixêê ya Cristu rü aixcüma naga pexĩnüê, rü guxüguma ípememare na meã penangãxüxücèx i guxüma i duüxügu i pexna çaxü na tüxcüü Cristuaxü peyaxögüxü. <sup>16</sup> Natürü name nixĩ i nüxü pengechaüãcüma penangãxü rü tama pegügu perüxĩnüêcüma na norü yexera pixigüxü. Rü name nixĩ i meã pemaxê na taxucèxma pexoegaãëxücèx. Rü ngëxguma ngëmaãcü pemaxëgu rü tá naxãneê i ngëma duüxügu i chixri pechiga idexagüxü na ñuxãcü Cristucèx pemaxëxü. <sup>17</sup> Yixema rü ngüxü tingegü ega chixexü ixügu. Natürü narümemaê nixĩ na mexü ixüguxücèx ngüxü na ingegüxü, ega ngëmaãcü Tupana naxwèxegu. <sup>18</sup> Yerü nümatama ga Cristu rü ngüxü ninge, rü wüxicanatama guxãärü pecaducèx nayu. Rü woo na mecü yĩxü rü taxcèx nayu i yixema i chixexü i duüxügu ixigüxü. Rü yemaãcü nanaxü na Tupanaxütawa tüxü nagagüxücèx. Rü woo nayu ga naxüne, natürü ga naãê rü tama nayu. <sup>19</sup> Rü yexguma naxüne yuxgu rü naãê rü natanüwa naxü ga yema naãëgü ga Tupana poxcuexü, rü orexü namaã nayarüxu. <sup>20</sup> Rü yema naãëgü ga yexma poxcuexü, rü yema nixĩ ga naãëgü ga yema duüxügu ga Noë maxügu tama ixĩnüêchaüxü woo Tupana yaxna namaã naxĩnü ga yexguma Noë naxüyane ga guma wapuru. Rü 8 ga duüxüguicatama nixĩ ga guma wapurugu ichoüxü, rü yema nixĩ ga guma mucü ga taxüchicüarü dexáétüwa maxëxü. <sup>21</sup> Rü yema dexá rü wüxi ga cuèxruü nixĩ. Erü ngëxguma dexáwa íbaiegu, rü duüxüguxü nüxü tacuèxêê na Ngechuchu ya Cristu wena maxüxügagu yĩxü i tüxü nangëxmaxü i maxü i taguma güxü. Rü tama taxüneärü düxétüwa na imexücèx nixĩ i íbaieü, natürü ítabaie yerü marü Tupanana naxcèx taca na tüxü iyanaxoxêêaxücèx ga tórü pecadugü na aixcüma napëxewa imexücèx rü aixcüma mexügu rüxĩnüêxücèx. <sup>22</sup> Rü nüma ga Ngechuchu ya Cristu, rü daxügüxü i naãnewa naxü, rü ñuxma rü Tupanaärü tügünecüwawa nangëxma. Rü ñuxma rü namëxwa nangëxmagü i guxüma i Tupanaärü orearü ngeruügu i daxüçüãx rü guxüma i ãëxgacügü i daxüçüãx.

## 4

### *Tanaxwèxe i ngëma cuèx i Tupana tüxna äxümaã nüxü tarüngüxêê i taeneëgü*

<sup>1-2</sup> Rü ngëmacèx name nixĩ na ípememarexü na ngüxü pingegüxü yexgumarüü ga Cristu na ngüxü yangexü. Erü yíxema ngüxü ingexe rü marü nüxü tarüxo i tümaärü pecadu na guxüguma meã Tupana naxwèxexüãcüma tamaxüxücèx, rü tama i tümaxüne naxwèxexüãcüma na tamaxüxücèx. <sup>3</sup> Üpa ga pemax, rü mucüma ga taunecü penaxüecha i ngëma chixexü i ñuxma i ngëma duüxügu i tama Tupanaxü cuèxgüxü ügüxü. Rü yexguma ga pema rü pecadu pexüguãcüma pemaxê, rü penaxü ga pexeneärü ngüchaü, rü pengãxê, rü peta ga nawa pexãüganüxü pexügu, rü tacü i nguchiëxgüxü poraãcü pixaxcügü, rü tupanenetachicünëxägüxü picuèxüügu i woo Tupana na pexna nachuxuxü i ngëma. <sup>4</sup> Rü yema duüxügu ga namaã pexãmücügüxü ga yexguma chixri pemaxëgu,

rü ñuxma rü poraãcü nagu narüxĩnũe na ñacücèx tama natanügu pexãgüxü rü tama nawe perüxĩxü i ngëxguma norü chixexü naxügügu. Rü ngëmacèx nixĩ i ñuxma i chixri pechiga yadexagüxü. <sup>5</sup> Natürü nümagü rü tá ta Cristupëxewa nangugü na namaã nüxü yaxugüxücèx na ñuxãcü namaxëxü. Rü nüma ya Cristu rü ínamemare na nüxna yacachigüxücèx i guxüma i duüxügü i maxëxü rü yuexü. <sup>6</sup> Rü ngëmacèx ya Tupana rü naxüpa na nayuexü i duüxügü rü marü nüxna nanaxuaxü i maxü i taguma gúxü. Erü nanaxwèxe na naxrüü guxüguma mexüwa namaxëechaxü ega woo ñoma i naãnewa nayuegu i naxünegü. <sup>7</sup> Rü marü ningaica na nagúxü i ñoma i naãne rü guxüma i ñacü i nawa ngëxmaxü. Rü ngëmacèx name nixĩ na ípexuãëxü rü meã peãe ta ipexügüxü rü guxüguma peyumüxëgüxü. <sup>8</sup> Rü guxüãrü yexera i ngëma pexü chanaxwèxexü nixĩ na aixcüma pegü pengechaügüxü i wüxichigü. Erü ngëxguma aixcüma yigü ingechaügügu rü ngëmaãcü inayarüxo i muxüma i pecadugü. <sup>9</sup> ¡Rü meã pegü peyauxgü i wüxichigü i pechiüwa! Rü tama name i tümamaã penuãëãcüma tüxü peyaxu. <sup>10</sup> Rü wüxichigü i pemax, rü Tupana pexna nanaxã i perü cuèx. Rü ngëma perü cuèxmaã rü name nixĩ i wüxichigü pegü perüngüxëëgü, na aixcüma Tupanaãrü ngüxëëruü i mexü na pixigüxücèx rü meã namaã pepuracüexücèx i guxüma i ngëma cuèx i Tupana pexna ãxü. <sup>11</sup> Rü ngëxguma texé nüxü ixuxgu i ore, rü name nixĩ i aixcüma Tupanaãrü orexü tixu. Rü ngëxguma texé togüxü rüngüxëëgu, rü name nixĩ i Tupana tüxna ãxü i poramaã tanaxü. Rü guxüma i ngëma pexüxü rü name nixĩ i meãma penaxü na ngëmaãcü Ngechuchu ya Cristugagu Tupanaxü picuèxüügüxücèx. Erü nüma ya Tupana rü guxüguma namexëchi rü naporaxüchi. Rü ngëmaãcü yĩ.

### *Ngëxguma Cristuaxü yaxõxgu rü ngúxü tinge*

<sup>12</sup> Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, ñuxma na taxü i guxchaxügü i perü ngüxëëruü pexcèx ínguxü, ¡rü tãxü i pebaixãchiãëgüxü, ñoma ñacü i taguma nüxü pedauxü ngupetüxürrü! <sup>13</sup> Natürü narümemaë nixĩ na petaãëgüamaxü, yerü yema Cristu ngúxü na ingexürrü nixĩ i ngúxü na pingegüxü i ñuxmax na petaãëgüxücèx i ngëxguma wena núma naxüxgu i nümax. <sup>14</sup> Rü ngëxguma Cristuaxü na peyaxõgüxügügu texé pemaã guxchigagu, rü wüxi i perü taãe nixĩ i ngëma. Erü ngëmaãcü nüxü pecuèx na Tupanaãe i Üünexü rü pewa na nangëxmaxü. <sup>15</sup> Rü ngëxguma chi ngúxü pingegügu, rü name nixĩ na wüxi i mexü na pexügüxügügu na yĩxü rü tama wüxi i chixexügügu na yĩxü, ngëxgumarüü i máeta rü éxna ngitéex rü éxna togüarü guxchaxüwa na pegü pengëxmagüxëëxü. <sup>16</sup> Natürü ngëxguma texé Cristuaxü tayaxõxügügu ngúxü tingexgu, rü taxucèxma tüxcüü ngëmacèx taxãne. Rü name i ngëmacèx Tupanaxü ticuèxü. <sup>17</sup> Rü ñuxma rü marü nawa nangu na Tupana ngúxü tüxü ingexëëxü na ngëmaãcü tüxü iyanawëxãchixëëxücèx i yixema na naxãcügü ixigüxü. Rü ngëxguma ngëmaãcü tamaã inaxügüãgu, rü ¿ñuxãcü tá nüxü naxüpetü i ngëma duüxügü i tama Tupanaãrü ore i mexüga ínüechaüxü? <sup>18</sup> Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Ngëma duüxügü i mexü ügüxü rü guxchaãcüma nanayauxgü i maxü i taguma gúxü. Rü ñuxma na ngëmaãcü yĩxü, ¿rü ñuxãcü tá nüxü nangupetüxü i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü rü pecaduãxgüxü?”

ñanagürü. <sup>19</sup> Rü ngëmacèx ya yixema Tupana naxwèxexüãcüma ngúxü ingegüxe, rü name nixĩ na mexü taxügüechaxü rü Tupana ya tüxü ücümëxëgu na tanaxüxü i tümãe na nüxna tüxü nadauxücèx. Erü nüma ya Tupana rü mecü nixĩ rü taguma texëxü nawomüxëe.

## 5

### *Ucuxëgü naxcèx i ngëma yaxõgüxü*

<sup>1</sup> Rü ñuxmax, Pa Yaxõgüxüãrü Æëxgacügüx, rü pexna chanaxãxchaü i wüxi i ucuxë i mexü, erü choma rü ta pexrüü yaxõgüxüãrü ãëxgacü chixĩ. Rü chomaxüchima nixĩ ga nüxü chadauxü ga ñuxãcü ngúxü na yangexü ga Cristu. Rü choma rü tá ta pexrüü choxü

nangẽxma i chauchica i mexũ i ngẽxguma wena núma naxũxgu. <sup>2</sup> Rũ chanaxwèxe i nüxna pedau rũ nüxũ perũngũxẽẽ i guxũma i Tupanaãrũ duũxũgũ i pemẽxwa ngẽxmagũxũ. Rũ name i mexũ i perũ ngúchaũmaã Tupana naxwèxexũãcũma penaxũ i ngẽma puracũ, rũ tama texé pexũ muxguxica penaxũ rũ õxna dīerucèx penaxũ. <sup>3</sup> Rũ tama name i namaã penuẽãcũma rũ penangaãcũma penamu i ngẽma duũxũgũ. Natürũ chanaxwèxe i mexũ i perũ maxũ nüxũ pewèx na ñuxãcũ Tupana naxwèxexũ na namaxẽxũ. <sup>4</sup> Rũ ngẽxguma wena núma naxũxgu ya tórũ Dauruũxũchi ya Cristu, rũ pema rũ tá penayauxgũ i wũxi i perũ ãmare i ngèxcueruũ i mexèchixũ i taguma ngauxũ. <sup>5</sup> Rũ ngẽxgumarũũ ta i pemax, Pa Ngextũxücũgũx, rũ name nixĩ i naga pexĩnũẽ i ngẽma perũ ãẽxgacũgũ i Tupanaãrũ puracũwa puracũxũ. Rũ guxãma i pema i yaxõgũxũ, rũ name nixĩ i wũxichigũ pegũ perũngũxẽẽ rũ taguma pegũgu perũxĩnũẽ na pemũcũgũarũ yexera pixĩgũxũ. Erũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa rũ ñanagürũ:

“Tupana rũ tama norũ me nixĩ i ngẽma duũxũgũ i nügũ icuèxũxũgũxũ. Natürũ nüxũ narũngũxẽẽ rũ namaã namecũma i ngẽma duũxũgũ i tama nügũ icuèxũxũgũxũ”, ñanagürũ i ngẽma ore. <sup>6</sup> Rũ ngẽmacèx tama name i pegũ picuèxũxũ. Rũ narũmemae i Tupanamẽxè ya poranetũxũwa pegũ pengẽxmagũxẽẽ na nüma pexũ yacuèxũxũgũxũcèx i ngẽxguma nawa nanguxgu na ngẽmaãcũ pemaã naxũãxũ. <sup>7</sup> Rũ name nixĩ i Tupanamẽxègu penaxũ i guxũma i perũ oegaãẽgũ, erũ nüma ya Tupana rũ guxũguma pegu narũxĩnũ rũ aixcũma pexna nadau. <sup>8</sup> Rũ name nixĩ i guxũguma pegũna pedaugũ rũ ipexuãẽgũ, erũ perũ uwanũ i Chataná rũ doma wũxi ya ai ya idũraxũchicürũũ nanañaãne rũ tũmacèx nadau na texèxũ tá nachixexẽẽxũ. <sup>9</sup> ;Rũ peporaeamèx rũ peyaxõgũamèx i ngẽxguma tacũ rũ chixexũ pemaã naxũxchaũgu! Erũ nüxũ pecuèx rũ guxũma i taeneẽgũ i guxũwama ngẽxmagũxũ rũ pexrũũ ngẽmatama ngúxũ ningegũ. <sup>10</sup> Natürũ ngẽxguma paxaxãchi ñoma i naãnewa ngúxũ pingegũguwena, rũ Tupana rũ tá pexũ nimexèẽ na aixcũma napèxewa pimexũcèx, rũ tá pexũ narũngũxẽẽ na taguma nüxũ perũxoexũcèx, rũ tá pexũ naporaexèẽ na aixcũma perũ maxũwa peporaexũcèx. Rũ daatama Tupana nixĩ ya tũxna naxãcũ i guxũma i mexũ i tũxũ ngẽxmaxũ, rũ tũxũ deicũ na naxũtawa tũxũ nangẽxmaxũcèx i tachica i mexũ i taguma gúxũ, erũ Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ tixĩgũ. <sup>11</sup> Rũ name nixĩ i guxũguma nüxũ tikuèxũũgũ ya Tupana, erũ nüma nixĩ i guxũarũ ãẽxgacũ yĩxũ i guxũguma. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

*Pedru rũ yema yaxõgũxũxũ narũmoxè*

<sup>12</sup> Taeneẽ ya Chiribánu ya meã yaxõcũmaã petanũwa chanamu i ñãã nuxmarexũ i popera na pexũ chixucũxègũxũcèx rũ pemaã nüxũ chixuxũcèx na ngẽma pexũ nangechaũxũgagu yĩxũ ya Tupana i aixcũma pexũ nangũxèẽxũ. Rũ ñuxma na ngẽmaãcũ pexũ nangechaũxũ, rũ name nixĩ i guxũguma naxcèx pemaxè. <sup>13</sup> Rũ pexũ narũmoxègũ i guxũma i taeneẽgũ i yaxõgũxũ i pexrũũ Tupana dexũ i núma Dumawa ngẽxmagũxũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta pexũ narũmoxè i chorũ ngũxèẽruũ i Marcu ya chaunerũũ ixĩcũ. <sup>14</sup> Rũ chanaxwèxe i wũxichigũ i pema rũ pegũ pengechaũgũãcũma pegũ perũmoxègũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta chanaxwèxe na aixcũma petaãẽgũxũ i guxãma i pema na Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ pixĩgũxũ. Rũ ngẽmaãcũ yĩ.

Rũ nuãma pexna,  
Pedru

## NORÜ TAXRE GA POPERA GA PEDRU ÜMATÜXÜ

### *Pedru nüxü narümoxë ga yema yaxôgüxü*

<sup>1</sup> Pa Chaueneëgüx, choma i Chimáü i Pedru nixi i pexcëx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma rü Ngechuchu ya Cristuarü ngüxëeruü chixi, rü nüma nixi ga choxü namuxü na nüxü chixuxüçëx i norü ore. Rü pexcëx chanaxümatü i pema na toxrüü aixcüma peyaxôgüxü, erü törü Tupana rü törü Maxëxëeruü ya Ngechuchu ya Cristu rü aixcüma nimexëchi. <sup>2</sup> Rü ñuxma na Tanatü ya Tupanaxü pecuáxü rü törü Cori ya Ngechuchuxü pecuáxü, rü chanaxwëxe i nümagü aixcüma pemaã namecüma rü aixcüma pexü nataãxëë.

### *Yaxôgüxüçümagüchiga*

<sup>3</sup> Rü Tupana rü noxrütama poramaã marü tüxna nanaxã ga guxüma i ngëma nacüma i mexü i inaxwëxexü na aixcüma meã naxcëx imaxëxüçëx. Rü yemaãcü nanaxü ga yexguma tüxü nüxü nacuëxëëgu ga guma törü Cori ya mexëchicü ga norü poramaã tüxü decü. <sup>4</sup> Rü yematama norü poramaã tüxna nanaxã ga guxüma ga norü ngüxëë i mexëchixü ga inaxunetaxü na naxrüü pimexüçëx rü nüxna pixigachixüçëx i guxüma i chixexügü i duüxügüaru ngüchaü i chixexügagu ñoma i naãnewa ngëxmaxü. <sup>5</sup> Rü ngëmacëx penaxwëxegü na pegü peporaexëëxü na yexeracü peyaxôgüxü rü meã togüpëxewa pemaxëxü. Rü ñuxuchi name na meãma nüxü pecuáxü na tacü yixü i Tupana pexü naxwëxexü. <sup>6</sup> Rü ngëxgumarüü ta penaxwëxegü na meã pegümaã ipecuáxü na tama chixexügu peyixüçëx. Rü ñuxüchi name na yaxna pegümaã pexinüëxü. Rü ngëxgumarüü ta name na aixcüma Tupanaxü pengechaügüxü. <sup>7</sup> Rü ñuxüchi penaxwëxegü na pegü pengechaügüxü ya guxãma i pemax. Rü ngëxgumarüü ta name na guxüma i duüxügüxü pengechaügüxü. <sup>8</sup> Rü ngëxguma aixcüma ngëma pexü chaxucuxëxüãcüma pemaxëgu, rü täütáma natüçëxma nixi i perü maxü, rü täütáma natüçëxma nixi na nüxü pecuáxü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. <sup>9</sup> Natürü yixema tama ngëma pexü chaxucuxëxüãcüma maxüxë, rü ñoma tangexetüxürüü tixi. Rü ñoma wüxi i duüxü i tama nagu rüxinüxü i ngëma yixcüra tá nüxü ngupetüxürüü tixi, erü nüxü itayarüngüma na ñuxãcü Tupana tüxü nüxü ngechaüxü ga tümaãrü pecadugü. <sup>10</sup> Rü ngëmacëx, Pa Chaueneëgüx, name nixi na yexeraãcü meã Tupanacëx pemaxëxü na ngëmaãcü ipenawëxüçëx na aixcüma Tupanaãrü duüxügü ya pexcëx naçaxe rü pexü dexe na pixigüxü. Rü ngëxguma ngëmaãcü pemaxëgu rü tagutáma chixexügu peyi rü tagutáma Tupanaxü ípetëx. <sup>11</sup> Rü ngëmaãcü ya Tupana, rü tá meã pexcëx nayawãxna i iãx na tauxchaãcü pichocuxüçëx i ngextá guxügutáma ãëxgacü iyixüwa ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya törü Maxëxëeruü. <sup>12</sup> Rü ngëmacëx woo marü nüxü na pecuáxü rü nagu na pexixü i ngëma ore i aixcüma ixixü, natürü guxügutáma pexna nüxü chacuëxãchixëëëcha ga yema pexü namaã chaxucuxëxü. <sup>13</sup> Erü ñuxma na chamaxüxü i chomax, rü nagu charüxinü na namexü na pexna nüxü chacuëxãchixëëxü i ngëma ore i namaã pexü chixucuxëgüxü, na ngëmaãcü pexü changüxchaüxëëxüçëx na meã Tupanacëx pemaxëxü. <sup>14</sup> Rü pemaã nüxü chixu i ngëma, erü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu choxü nüxü nacuëxëë na paxa tá chayuxü. <sup>15</sup> Rü ñoma rü ta na chamaxüxü, rü meã pexü chixucuxëgü na ngëxguma chayuxguwena rü guxüguma nüxna pecuëxãchiexüçëx i ngëma chorü ucuxëgü na ñuxãcü Tupana naxwëxexü na pemaxëxü.

### *Pedru rü namüçügü rü aixcüma Cristuxü nadaugü ga na ñuxãcü namexëchixü*

<sup>16</sup> Rü yexguma pexü tangüexëëgu na ñuxãcü naporaxü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü ñuxãcü tá wena na nataeguxü, rü tama tomatama togüãëwa tayaxuxü i ore nixi. Yerü tomatama toxetümaã nüxü tatau na ñuxãcü namexëchixü i nüma ya törü Cori.

<sup>17</sup> Rū nūxū tadau ga yexguma Tanatū ya Tupana nūxū icuèxūūgu. Rū nūxū taxīnūē ga yexguma gumatama Tanatū ya Tupana ya Mexēchicū ñaxgu:

“Daa nixī ya Chaune ya nūxū changechaūxūchicū. Rū choma rū poraācū namaā chataāēxūchi”,

ñaxgu. <sup>18</sup> Rū aixcūma tomaxūchima nūxū taxīnūē ga yema Tupanaga ga daxūguxū ga naānewa inaxūxū, yerū tomatama rū tórū Corimaā tayexmagū nawa ga guma mēxpūne ga üünene ga yexguma yema ngupetūgu. <sup>19</sup> Rū yemaācū nūxū tadau na aixcūma yīixū ga yema ore ga nuxcūmaūgūxū ga Tupanaārū orearū uruūgū nūxū ixugūgūxū. Yerū yema nūxū yaxugūgūxūrūūtama nixī ga nūxū tadauxū. Rū name nixī i pema rū ta aixcūma meā nagu perūxīnūē i ngēma ore, erū wūxi i omū i íraxetūxū i ēānexūwa ibaxixūrūū nixī. Rū ngēma ore rū tá pexū nūxū nacuèxēē i Tupanachiga ñuxmatáta ínangu ya tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya yima woramacuri ya ngunetūxū ngócūrūū ixīcū. Rū ngēxguma ínanguxgu i nūma rū aixcūma tá meā pexū nūxū nacuèxēē i guxūma i nachiga. <sup>20</sup> Natūrū chanaxwēxe na guxūārū yexera nūxū pecuáxū i ñāā ore i tá pemaā nūxū chixuxū. Rū dūcax, taxúema tüechamatama nūxū tacuèx i tacūchiga na yīixū i Tupanaārū ore i ūmatūxū, ega Tupanaāē i Üünexū tama tūxū rüngūxēēgu. <sup>21</sup> Yerū taxuūma ga Tupanaārū orearū uruū rū nūēchamatama nūgūāēwa nanayaxu ga yema ore ga nūxū yaxugūgūxū. Natūrū yexguma yema orexū yaxugūgūgu, rū Naāē i Üünexū nixī ga yadexagūxēēxū.

## 2

### *Doramaā duūxūgūxū ngúexēēxūchiga*

<sup>1</sup> Natūrū nuxcūma rū nayexma ta ga Tupanaārū orearū uruūgūneta ixīgūxū ga Yudūgūtanūwa. Rū ngēxgumarūū tá ta petanūwa nangēxma i duūxūgū i nguxēēruūgūneta ixīgūxū. Rū nūmagū rū tá doramaā nanaxūchicūū i Tupanaārū ore, rū ngēmaācū tá pexū nangúexēē i ore i dora ixīxū na pexū nawomūxēēgūxūcèx. Rū nūmagū rū tāūtáma naga naxīnūēchaū ya yima tórū Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya norū Maxēxēēruūchirēx ixīcū. Rū ngēmagagu ya Tupana rū ngūrūāchi tá nanapoxcue i ngēma duūxūgū i ngēmaācū maxēxū, rū tá inayanaxoxēē. <sup>2</sup> Rū nūmagū rū tá nūxū nixugū na tama wūxi i chixexū yīixū ega woo taxūneārū ngúchaū ixūxgu. Rū muxūma i togū i duūxūgū rū tá nawe narūxī i ngēma chixexū i naxūgūxūwa. Rū ngēma chixri pexū ngúexēēxūgagu rū muxūma i togū i duūxūgū rū tá chixri nachiga nidexagū i Tupanaārū ore i mexū i aixcūma ixīxū. <sup>3</sup> Rū nūmagū i ngēma duūxūgū i chixexū rū tá nūgūna nananugūchaū i guxūma. Rū ngēmacèx tá pemaā nūxū nixu i ore i chixexū ixīxū na ngēmaācū pexū nawomūxēēgūxūcèx rū pexū ngīxū nayauxgūxūcèx i perū dīēru. Natūrū tá napoxcue i ngēma duūxūgū, rū tāūtáma nibuxmū. Erū Tupana rū woetama nuxcūmama nanamexēē i ngēma poxcu. <sup>4</sup> Yerū ga Tupana rū tama nūxū nūxū nangechaū ga norū orearū ngeruūgū ga daxūcūāx ga pecadu ūgūxū. Rū yemacèx ínaxēānexūwa i ngoxogūxū ínapoxcuexūwa nanawogū. Rū cadenamaā nayanēixgū na ngema nangēxmagūxūcèx ñuxmatáta nawa nangu i ngēma ngunexū i nagu Tupana nūxna çaxū i guxūma i duūxūgū. <sup>5</sup> Rū yexgumarūū ta ga Tupana rū tama nūxū nūxū nangechaū ga yema nuxcūmaūgūxū ga duūxūgū ga chixexū ūgūxū. Rū yemacèx mucū ga taxūchicū naxcèx yēma nanamu na gumamaā nadaiāxūcèx ga yema duūxūgū ga chixexū ūgūxū. Natūrū ga Tupana rū Noexū nadau ga na meāma duūxūgūxū yaxucuxēgūxū na nūxū naxoexūcèx ga norū chixexūgū. Rū yemacèx ga Tupana rū Noexū namaxēē namaā ga 7 ga natanūxūgū. Natūrū nanadai ga guxūma ga yema togū ga duūxūgū. <sup>6</sup> Rū Tupana rū yexgumarūū ta inayanaxoxēē ga guma íānegū ga Chodoma rū Gomora ga poraācū chixri duūxūgū nawa maxēne. Rū ínangu ga guma íānegū ñuxmata norū tanimacaxicatama íyaxū. Rū yemaācū nanaxū na guma íānegū rū wūxi ga cuèxruū na yīixūcèx nūxū ga yema duūxūgū ga chixexū ga yemawena maxēxū. <sup>7</sup> Natūrū ga Chodomawa rū Tupana nanamaxēē ga Lox ga wūxi ga yatū ga mecū ixīcū ga poraācū ngechaūcū ga yexguma nūxū nadēuxgu



ga ñuxãcü chixri na namaxẽxũ ga yema duũxũgũ ga natanũwa nayexmaxũ. <sup>8</sup> Rũ guxũ ga ngunexũgu rũ nũma ga Lox ga meã maxũcü rũ poraãcü naãẽwa nangux ga yexguma nũxũ nadẽuxgu rũ nũxũ naxĩnũgu ga yema chixexũgũ ga naxũgũxũ ga yema duũxũgũ ga natanũwa nayexmaxũ. <sup>9</sup> Rũ yema Loxũ na namaxẽẽxũrũũ ga Tupana, rũ nũxũ natauxcha na tũxũ ínanguxũxẽẽxũ i ngẽxguma Chataná tũxna ñnũgu ya yixema meã maxẽxẽ. Rũ ngẽxgumarũũ ta ya yixema chixexũ ùgũxe, rũ nũxũ natauxcha na poxcuwa tũxũ nangẽxmagũxẽẽxũ ñuxmatáta nawa nangu i ngẽma ngunexũ i nagu guxũma i duũxũgũxũ yacagũxũ. <sup>10-11</sup> Rũ Tupana rũ aixcũma tá nanapoxcue i ngẽma duũxũgũ i naxũneãrũ ngúchaũgu ñxũ i tama naga ñnũechaũxũ ya tórũ Cori. Rũ ngẽma duũxũgũ rũ taxúegama naxĩnũechaũ, rũ nadauxcũraxũwèxegũ rũ nũgũguxicatama narũxĩnũe. Rũ tama namuũẽ na namaã naguxchigagũxũ i ngẽma ãẽxgacũgũ i daxũcüãx i Tupanatũũwa ngẽxmagũxũ. Rũ ngẽmaãcü namaxẽ i ngẽma duũxũgũ. Natürũ woo Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ i daxũcüãx i ngẽma duũxũgũxũ rüyexeraxũchichirẽxũ, rũ namuũẽ na ngẽmaãcü namaã naguxchigagũxũ i ngẽma ãẽxgacũgũ i daxũcüãx i Tupanatũũwa ngẽxmagũxũ. <sup>12-13</sup> Rũ ngẽma nguxẽẽruũgũneta, rũ ñoma naẽxũgũrũũ nixĩgũ, rũ naẽxũgũrũũ taxuũma nacuèxgũ. Rũ ngẽma naxũnegũ naxwèxexũ nixĩ i naxũgũxũ. Rũ nabue na ñoma naẽxũgũ i yayauxgũxũ rũ nadẽixũrũũ yixĩgũxũcèx. Rũ chixri nachiga nidexagũ i ngẽma tama nũxũ nacuèxgũxũ. Natürũ ngẽma chixexũ i naxũgũxũgagu tá inayarũtauxe, rũ ngẽmaãcü ngúxũ tá ningegũ nagagu i ngẽma ngúxũ i toguãxũ yangexẽẽgũxũ. Rũ nũmagũ rũ namaã nataãegũ i ngẽma chixexũ i ngunecũtama naxũgũxũ. Rũ ngẽxguma pemaã nachibũegu, rũ wũxi i chixexũchixũ rũ añexũchi nixĩgũ erũ ngema rũ ta nanaxũgũ i norũ chixexũgũ i namaã pexũ nawomũxẽẽgũchaũxũ. <sup>14</sup> Rũ ngẽma duũxũgũ rũ taxuacũma wũxi ya ngeãxũ nadaugũmare, erũ naãẽwa rũ nagu narũxĩnũe na nũxũ tangúchaũxũ. Rũ tama nũxũ ninguéga na pecadu naxũgũechaxũ. Rũ naxcèx nadaugũ na ñuxãcü chixexũgu tũxũ nayixẽẽxũ ya yixema duũxègũ ya turaearũ maxũãxgũxe. Rũ nũxũ nicuèxũchi na ñuxãcü tacũ nũgũna nanugũexũ. Natürũ Tupana rũ marũ namaã nanaxuegu na napoxcueãxũ. <sup>15</sup> Rũ ngẽma duũxũgũ rũ tama nagu naxĩ i ngẽma Tupana nũxũ naxwèxexũ, rũ ngẽmacèx inayarũtauxe. Rũ nagu naxĩ ga yema chixexũ ga nagu yaxũxũ ga nuxcũmaũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Baráũ ga Beú nane ga chixexũ ùxũ na yemaãcü díeru ngĩxũ nayaxuxũcèx. <sup>16</sup> Rũ noxrũtama buru ga woo taguma idexachirẽxcũ, rũ wũxi ga duũxũrũũ namaã iyadexa rũ inanga naxcèx ga yema chixexũ ga naxũxchaũxũ. Rũ yemaãcü Baráxũ íyachaxãchixẽẽ na tama naxũãxũcèx ga yema chixexũ ga naxũxchaũxũ. <sup>17</sup> Rũ ngẽma duũxũgũ rũ taxuwama nime ñoma wũxi i puchu i ngearũ dexáãxũrũũ. Rũ ñoma wũxi i caixanexũ i buanecũ icuexũrũũmare nixĩ na taxuwama yamexũ. Natürũ Tupana rũ marũ nanamexẽẽ i wũxi i nachica i eãnexũchixũ i ngextá guxũgutáma ínapoxcueãxũwa i ngẽma duũxũgũ. <sup>18</sup> Rũ ngẽmaãcü tá nanapoxcue i ngẽma duũxũgũ, erũ nũgũ yacuèxũũgũãcüma chixri nidexagũ i ore i taxuwama mexũmaã. Rũ tũxũ nixucuxègũ na tũmaxũneãrũ ngúchaũgu na taxĩxũcèx ya yixema marũ ngexwacèx ngẽmaxũ rüxochiréxe. <sup>19</sup> Rũ tũmamaã nũxũ nixu rũ ngẽxguma nawe tarũxĩxgu rũ tá tũxũ ínanguxũxẽẽ na taxuũmèxèwa tangẽxmagũxũcèx rũ tũma tanaxwèxexũãcüma tamaxèxũcèx. Natürũ ngẽma duũxũgũ i ngẽmaãcü chixri idexagũxũ, rũ nũmagũtama rũ norũ chixexũtũũwa nangẽxmagũ. Erũ guxũma i duũxũgũ, rũ ngẽma nũxũ rüyexeramaẽxũtũũwa nũgũ nangẽxmagũxẽẽ. <sup>20</sup> Rũ guxãma ya yixema marũ tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórũ Maxèxẽẽruũxũ cuèxgũxe, rũ marũ nawa ítanguxũ i ñoma i naãneãrũ chixexũgũ. Natürũ ngẽxguma chi wenaxãrũ naxcèx tawoegugu i ngẽma chixexũ i nawa ítanguxũchirẽxũ, rũ tũmaãrũ me yixĩgu na wena ngẽma chixexũtũũwa tangẽxmagũxũ, rũ aixcũma noxriarũ yexera tichixe. <sup>21</sup> Erũ ngẽxguma chi nũxũ tacuèxgũguwena nũxũ tarũxoegu i ngẽma ore i mexũ ga noxri tayauxgũxũ, rũ narũmemaẽ chi nixĩ ga noxtacũma tãũ chima nũxũ na tacuèxgũxũ i ngẽma maxũ i aixcũma mexũ. <sup>22</sup> Tupanaãrũ ore i ùmatũxũwa rũ ñanagũrũ:

“Ngẽma airu i nügü oxgüxü, rü wenaxãrü naxcèx nataegu i norü oxü na yaweaxüçèx. Rü ngẽma cuchi i norü yora meãma aiyachiréxü, rü ngẽxgumatama wenaxãrü norü aiyaneçèx nataegu”,

ñanagürü i ngẽma orewa. Rü ngẽxgumarüü nixĩ i ngẽma duüxügü i marü Tupanaãrü orexü cuèxgüchiréxü rü ñuxüchi wenaxãrü naxcèx woeguxü i norü chixexügü ga noxri nawa ínanguxüchiréxü.

### 3

#### *Tórü Coriarü taeguchiga*

<sup>1</sup> Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, ñaã nixĩ i ngẽma norü taxre i popera i pexcèx chaxümatüxü. Rü yema nüxĩraüxü ga poperawa pemaã nüxü chixuxürüü, rü wena pexü chixucuxëgü rü pexna nüxü chacuèxãchixëẽ na aixcüma meã Tupanaãrü oregu perüxĩnüèxüçèx. <sup>2</sup> Rü chanaxwèxe i nüxna pecuèxãchie i ngẽma ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü ga ixüünexü nüxü ixugügüxü. Rü ngẽxgumarüü ta chanaxwèxe i nüxna pecuèxãchie i ngẽma tórü Cori ya Ngechuchu ya tórü Maxëxëruãrü mugü ga pexü nangúexëèxü ga norü orearü uruügü ga nüma pexütawa namugüxü. <sup>3-4</sup> Natürü chanaxwèxe i guxüãrü yexera nagu perüxĩnüè i ñaã ore i pemaã tá nüxü chixuxü. Rü dücax, rü ngẽxguma nagúxchaügu i ñoma i naãne, rü tá ínangugü i duüxügü i chixexü i nagu íxü i naxüneãrü ngúchaügu. Rü nümagü rü tá nacugüeãcüma ñanagürügü:

“Düçèx, Cristu inaxuneta na wena nüma naxüegaxü. ¿Rü tacü namaã nangupetü i ñuxma na tama ínanguxü? Rü marü düxwa nayue ga tórü oxigü ga yaxögüxü, natürü noxri naãne üxgumama rü nanangẽxgumaraüëchatama i guxüma”, ñanagürügü tá. <sup>5-6</sup> Natürü ngẽma duüxügü i ngẽmaãcü idexagüxü rü tama nüxü nacuèxgüchaü ga yema ngupetüxü ga yexguma Tupana ñoma ga naãnewa namuãgu ga guma mucü ga tacü ga iyanaxoxëècü ga guxüma ga tacü ga ñoma ga naãnewa yexmaxü. Rü nuxcümaxüchima naxüpa ga guma mucü rü woetama nayexma ga ñoma ga naãne rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü ga Tupana ngoxëèxü ga yexguma namuãgu na nangóxüçèx. Rü yemaãcü dexáchiüwa nangox ga ñoma ga naãne rü dexáarü ngãxtütüchiüwa nayexma, yerü yemaãcü nanamu ga Tupana. <sup>7</sup> Natürü ngẽma ñuxma ngẽxmaxü i daxüwa nüxü idauxü rü ñoma i naãne rü Tupana namaã nanguxü na yixcama üxüwa yaxaxüçèx, yerü yemaãcü namaã nanaxuegu. Rü ngẽma ñoma i naãne rü ngẽma daxüwa nüxü idauxü, rü yima üxü ya Tupana nüxü ixuxünewa tá nixĩ i aixcüma ínaguãxü i ngẽma ngunexü i nagu naxunetaxügu na napoxcueãxü rü chixexüwa nawogüãxü i ngẽma duüxügü i tama naga ínüèchaüxü. <sup>8</sup> Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, tama chanaxwèxe i nüxü ipeyarüngümaë na wüxitama i ngunexü rü tórü Coricèx rü 1000 ya taunecürüü yüxü. Rü ngẽxgumarüü ta, 1000 ya taunecü rü tórü Coricèx rü wüxitama i ngunexürüü yüxü. <sup>9</sup> Rü ñuxre i duüxügü rü nagu narüxĩnüè na tãütáma paxa ínanguxü ya tórü Cori yema tamaã inaxunetaxürüü. Natürü nüma ya tórü Cori rü tama nanuxcüãë na yanguxëèãxü i ngẽma norü uneta, natürü nüma rü tamaã yaxna naxĩnümare. Erü nüma rü tama nanaxwèxe na texé iyarütaxuxü, natürü nanaxwèxe na guxãma nüxü rüxoexü i tümacüma i chixexü. <sup>10</sup> Natürü ngẽma ngunexü i tórü Cori nagu ínguxü, rü taxüema nagu ínanguxëèxügu tá nixĩ. Erü ngürüächimare tá ínangu ñoma wüxi i ngítexáxü ínguxürüü. Rü ñuxüchi guxüma i tacü i daxügüxü i naãnewa ngẽxmagüxü rü tá tagaãcü niwãixgü rü ngẽmaãcü tá inayarütauxe. Rü yima üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü èxtagü rü tá nixae rü ngẽxma tá nayarüxogü. Rü ngẽxgumarüü tá ta i ñoma i naãne rü tá nixa namaã i guxüma i tacü i nawa ngẽxmagüxü. <sup>11</sup> Rü ñuxma na ngẽmaãcü tá namaã nangupetüxü i guxüma i tacü i ngẽxmaxü, rü yexeraãcü penaxwèxe na aixcüma Tupanapëxewa pixüünexü rü nüma nanaxwèxexüãcüma na pemaxëxü. <sup>12</sup> Rü name nixĩ i meã ípenanguxëè i ngẽma ngunexü i nagu tá ínanguxü ya tórü Cori ya

Tupana. ¡Rü paxa guxüwama nüxü pixu i norü ore rü aixcüma naxcèx pemaxê na ngêmaâcü ípenanguxêêxücèx! Rü ngêma ngunexügu rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü rü tá nixa rü tá inachaxichigü. Rü ñoma i naâne rü üèxcü rü tauemacü rü êntagü rü yima üxümaâ tá inachaxichigü. <sup>13</sup> Natürü yixema na yaxôgüxü rü ítananguxêê i ngêma ngexwacaxüxü i daxüguxü i naâne rü ngexwacaxüxü i ñoma i naâne ga Tupana tamaã ixunetaxü. Rü ngêma rü guxütáma name, rü yixema rü tá ta aixcüma time. <sup>14</sup> Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ñuxma na ípenanguxêêxü i ngêma, rü name nixí i aixcüma meã pemaxê rü aixcüma pegü pengechaügü na taxuwama nachixexücèx i perü maxü rü aixcüma petaãégüxücèx i ngêxguma wena núma naxüxgu. <sup>15</sup> Rü name nixí i nüxna pecuèxâchie na yaxna tamaã naxñüxü ya tórü Cori, erü nanaxwèxe na tüxü nangêxmaxü i tórü maxü i taguma gúxü. Rü ngêmatama pexcèx chanaxümatüxürüü ta nixí ga pexcèx naxümatüãxü ga taeneë ya nüxü ingechaügücü ya Pauru ga yexguma Tupana naporaxêêäcüma pexcèx naxümatüãgu. <sup>16</sup> Rü guxüma ga norü poperawa rü ñaã pexcèx chaxümatüxüchiga nanaxümatü ga Pauru. Natürü yema pexcèx naxümatüxüwa rü nangêxma i ñuxre i ore i guxchaxü na nüxü icuáxü na tacüchiga yíxü. Rü ngêma duüxügü i tama aixcüma Tupanaxü cuèxgüxü rü tama aixcüma yaxôgüxü, rü nanaxüchicüügü i ngêma ore ngêxgumarüü na guxüma i Tupanaãrü ore i ümatüxü naxüchicüügüxürüü. Natürü ngêma chixexü na naxügüxügagu rü nügü tátama inayarütauxexêê. <sup>17</sup> Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ñuxma na nüxü pecuáxü i tacü tá na ngupetüxü, rü name nixí i pexuãégü na tama pexü nawomüxêêgüxücèx i ngêma chixexü i duüxügü rü tama nüxü perüxoexücèx na meã peyaxôgüxü. <sup>18</sup> Rü ngêmacèx, Pa Chaueneëgüx, penaxwèxe na pegü peporaexêêxü na wüxichigü i ngunexü yexeraäcü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü Maxêxêêruüxü pecuáxücèx rü yexeraäcü nüxü picuáetanüxücèx na ñuxäcü aixcüma pexü nangechaüxü. ¡Rü ngêmacèx rü guxügutáma rü ngíxã nüxü ticuèxüügü! Rü ngêmaäcü yí.

Rü nuãma pexna,  
Pedru

## NÜXĨRAÜXÜ GA POPERA GA CUÁÛ ÜMATÜXÜ

### *Ore i tüxü maxëëxüchiga*

<sup>1</sup> Pexcèx tanaxümatü nachiga ya Tupana Nane ya Cristu ya yima woetama marü nüxĩra yexmacü ga yexguma noxritama tauta naãne üxgu. Rü nüma rü Ore i Maxëëëruü nixĩ i naega erü nüma nixĩ i tamaã nüxü yaxuxü i Tupanachiga rü tüxü namaxëëëxü. Rü toma ga norü ngüexügü na tixĩgüxü, rü nüxü taxĩnüë rü toxetümaã nüxü tadaugü rü tomëxmaã nüxü tingögügü. <sup>2</sup> Rü yima Maxëëëruü ya Cristu rü toxü nügü nawëx. Rü nüxü tadaugü rü duüxügümaã nüxü tixu na ñuxãcü yĩxü. Rü ñuxma rü pemaã rü ta nüxü tixuchiga ya yima Cristu ya tüxna naxãcü i maxü i taguma gúxü. Rü noxri rü Nanatüxütawa nayexma, natürü ñoma ga naãnewa nangu rü toxcèx nangox. <sup>3</sup> Rü yema toma nüxü tadaugüxü rü nüxü taxĩnüëxü rü pemaã nüxü tixu na tomücügü pixĩgüxüçèx, ngëxgumarüü i toma na Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu ya Cristumücügü tixĩgüxürüü. <sup>4</sup> Rü ngëmacèx pexcèx tanaxümatü i ñaã ore na wüxigu aixcümamaxüchi itaãëgüxüçèx.

### *Ñoma ngóonexürüü name ya Tupana*

<sup>5</sup> Rü ñaã nixĩ ga ore ga tomaã nüxü yaxuxü ga Ngechuchu ya Cristu. Rü pemaã nüxü tixu na ñoma ngóonexürüü namexü ya Tupana, rü nawa rü nataxuma i chixexü i ñoma ëänexürüü ixixü, rü bai i íraxü. <sup>6</sup> Rü ngëxguma chi:

“Tanatü ya Tupanamücügü tixĩgü”, ñagügu, natürü chixri imaxëgu, rü tidoraemare erü tama aixcüma meã tamaxë. <sup>7</sup> Rü ngëxguma chi Tupanarüü ngóonexüwa imaxëgu, rü yigümücügü tixĩgü i yixema, rü Tupana Nane ya Ngechuchu rü nagümaã tüxü inayanatauxëë i guxüma i tórü chixexü. <sup>8</sup> Ngëxguma chi nüxü ixuxgu rü:

“Changearü pecaduãx”, ñagügu, rü yigütama tawomüxëë, rü tidoraemare. <sup>9</sup> Natürü ngëxguma chi Tupanamaã nüxü ixuxgu i tórü pecadugü, rü nüma tüxü nüxü nangechaü rü tüxü inayanatauxëë i guxüma i tórü chixexü, erü nüma rü mecü nixĩ rü taguma tüxü nawomüxëë. <sup>10</sup> Natürü ngëxguma chi:

“Tangearü pecaduãxgü”, ñagügu, rü doratëèx nüxü tawogü ya Tupana rü tama aixcüma tawa nangëxma i norü ore.

## 2

### *Cristu rü tórü chogürüü nixĩ*

<sup>1</sup> Pa Chauxacügüx, pexcèx chanaxümatü i ñaã ore na tama chixexü pexügüxüçèx. Natürü ngëxguma chi wüxie chixexü üxgu, rü nangëxma ya tümaëtüwa chogücü nüxna ya Tanatü ya Tupana na tama tüxü napoxcuxüçèx. Rü yima nixĩ ya Ngechuchu ya Cristu ya aixcüma mecü ixĩcü. <sup>2</sup> Rü guma Ngechuchu ya Cristu rü nügü inaxã rü nayu na naxütanüãxüçèx ga tórü pecadugü. Rü tama tórü pecadugüxicatama naxütanü, natürü guxüma i duüxügüarü pecadugü ta naxütanü. <sup>3</sup> Rü ngëxguma chi naga ixĩnüëgu i ngëma tüxü namuxü ya Tupana, rü nüxü tacuèx na aixcüma nüxü icuáxü. <sup>4</sup> Rü ngëxguma chi wüxie:

“Choma rü Tupanaxü chacuèx”, ñagügu, natürü tama naga taxĩnügu i ngëma tüxü namuxü ya Tupana, rü wüxi i doratëxáxü tixĩ. <sup>5</sup> Natürü yixema naga ñnüë i ngëma tüxü namuxü ya Tupana, rü aixcümamaxüchi Tupanaxü tangechaü. Rü ngëmawa nüxü tacuèxgü na aixcüma Tupanaãrü duüxügü ixĩgüxü. <sup>6</sup> Rü yixema:

“Tupanaãrü duüxü chixĩ”, ñagüxe, rü name nixĩ na meã tamaxüxü yema Ngechuchu ya Cristu meã maxüxürüü.

### *Tupanaãrü mu i ngëxwacaxüxüchiga*

<sup>7</sup> Pa Chaueneëgüx, tama wüxi i ngexwacaxüxü i Tupanaärü mu nixĩ i pexcèx chaxümatüxü. Natürü ñaãtama noxriarü ügügumama pexü yexmaxü ga mu nixĩ. Rü ñaãtama nixĩ i Tupanaärü mu ga nuxcümaüxü ga marü nüxü pexĩnüëxü. <sup>8</sup> Natürü ñaã Tupanaärü mu i pexcèx chaxümatüxü rü guxüguma nangexwacaxü. Rü ngëxguma naga pexĩnüëgu i ñaã Tupanaärü mu na pegü pengechaügüxü, rü tama ëänexüwatama pemaxë, natürü Cristurüü ngëma ngóonexü i aixcüma ixixüwa pengëxmagü. <sup>9</sup> Rü ngëxguma chi wüxie:

“Choma rü ngëma ngóonexüwa changëxma”, ñagügu, natürü tümaëneëchi taxaixgu, rü ëänexüwatama tangëxma. <sup>10</sup> Yíxema tümaëneëxü ngechaüxë rü ngóonexüwa tamaxü, rü taxucëxma tüxcüü pecadu taxü. <sup>11</sup> Natürü yíxema tümaëneëchi aixe, rü ëänexüwatama tamaxü, rü ëänexügu tixü. Rü tama nüxü tacuèx na ngextá taxüxü, erü tümacèx naxëäne. <sup>12</sup> Pa Chauzacügüx, pexcèx chanaxümatü erü Cristugagu Tupana marü pexü nüxü nangechaü i perü pecadugü. <sup>13</sup> Pa Papágüx, pexcèx chanaxümatü i ñaã ore erü nüxü pecuëxgü ya Tanatü ya Tupana ga noxriarü ügügumama yexmacü. Pa Ngextüxcügüx, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü perüyexera i ngëma ngoxo i Chataná i chixexüärü üruü. <sup>14</sup> Pa Buxügüx, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü pecuëxgü ya Tanatü ya Tupana. Pa Papágüx, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü pecuëxgü ya Tanatü ya Tupana ga noxriarü ügügumama yexmacü. Pa Ngextüxcügüx, pexcèx chanaxümatü erü peporae, rü guxüguma peãewa nangëxma i Tupanaärü ore, rü marü nüxü perüyexera i ngëma ngoxo i Chataná i chixexüärü üruü. <sup>15</sup> ;Tãxü i pexü nangúchaüxü i ñoma i naãne rü norü ngëmaxügü! Ngëxguma chi texéaxü nangúchaügu i ñoma i naãne rü tama Tanatü ya Tupanaxü tangechaü. <sup>16</sup> Erü guxüma i ngúchaügu i ñoma i naãnewa ngëxmaxü rü ñoma i naãneärütama nixĩ rü tama Tupanaärü nixĩ. Rü ngëma ngúchaügu rü ngëma nixĩ i taxüneärü ngúchaügu, rü taxetüarü ngúchaügu, rü yigü na icuëxüügüxü tórü ngëmaxügümaã. <sup>17</sup> Natürü ñoma i naãne rü guxüma i ngúchaügu i nawa ngëxmaxü rü tá nagux. Natürü yíxema Tupanaga ñnüxë rü guxügutáma tamaxü.

### *Ore i aixcüma ixixüchiga rü ore i dora ixixüchiga*

<sup>18</sup> Pa Chauzacügüx, paxa tá nagux i ñoma i naãne. Pema rü marü nüxü pexĩnüchiga rü tá ínangu i wüxi i Cristuarü uwanü, natürü marü ínangugü i muxüma. Rü ngëmawa nüxü tacuèx na marü nagúxchaüxü i ñoma i naãne. <sup>19</sup> Rü ngëma Cristuarü uwanügü rü tatanüwatama nangëxmagüchirëx, natürü tama aixcüma tatanüxü nixĩgü, erü ngëxguma chi tatanüxü yixĩgügu rü tatanügu chitama narücho. Natürü marü tatanüwa ínachoxü na meãma nüxü icuáxüçèx na tama aixcüma tatanüxü yixĩgüxü. <sup>20</sup> Natürü pema rü Cristu marü pexna nanamu i Naãe i Üünexü, rü ngëmacèx meãma nüxü pecuèx i Tupanaärü ore. <sup>21</sup> Rü ñüxma rü tama nixĩ na tama nüxü pecuáxüçèx na pexcèx chaxümatüxü. Natürü pexcèx chanaxümatü erü marü meãma nüxü pecuèx i ngëma ore i aixcüma ixixü. Rü nüxü pecuèx rü ngëma ore i aixcüma ixixüwa rü nataxuma i dora. <sup>22</sup> ;Texé tiixü ya yíxema idoratëxáxe? Yíxema:

“Ngechuchu rü tama aixcüma Cristu ya Tupana Nane nixĩ”, ñagüxe, tixĩ ya idoratëxáxe. Yíxema tixĩ ya Cristuarü uwanü, erü tama nüxü tacuáxchaü ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu. <sup>23</sup> Guxãma ya yíxema tama nüxü cuáxchaüxë ya Tupana Nane ya Ngechuchu, rü tama nüxü tacuáxchaü ta ya Tanatü ya Tupana. Natürü yíxema Ngechuchuaxü yaxõxë, rü Tanatü ya Tupanaãxü rü ta tayaxõ. <sup>24</sup> Rü ngëmacèx name nixĩ i peyaxõgüama i ngëma ore ga noxri nüxü pexĩnüëxü. Rü ngëxguma peyaxõgüamagu i ngëma ore ga noxri nüxü pexĩnüëxü, rü aixcüma norü duüxügü pixĩgü ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu. <sup>25</sup> Rü nümatama ya Ngechuchu ya Cristu nixĩ i tamaã inaxunetaxü na tüxna naxããxüçèx i maxü i taguma gúxü. <sup>26</sup> Nangëxma i duüxügü i chixexüwa pexü gagüchaüxü. Rü ngëmachiga nixĩ i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã ore. <sup>27</sup> Natürü pema rü marü Cristu pexna nanamu i Naãe i Üünexü, rü guxüguma pewa

nangẽxma. Rũ ngẽmacèx tama penaxwèxe i to i perũ ngúexẽẽxũ erũ nũmatama i Naãẽ i Üünexũ rũ pexũ nangúexẽẽ i guxũma. Rũ norũ nguxẽẽtae rũ aixcũma nixĩ rũ tama dora nixĩ. Rũ ngẽmacèx name nixĩ na guxũguma Cristuaxũ peyaxõgũxũ, ngẽma Naãẽ i Üünexũ pexũ ngúexẽẽxũãcũma. <sup>28</sup> Rũ ñuxmax, Pa Chauxacũgũx, rũ name nixĩ na meãma Cristuaxũ peyaxõgũxũ na tama nũxũ imuũẽxũcèx, rũ tama ixãneẽxũcèx napẽxewa i ngẽxguma wena nuã naxũxgu. <sup>29</sup> Pema nũxũ pecuèx na Cristu rũ aixcũma mecũ yĩxũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta name nixĩ na nũxũ pecuáxũ na guxũma i duũxũgũ i mexũ ügũxũ rũ Tupanaxãcũgũ na yixĩgũxũ.

### 3

#### *Tupanaxãcũgũchiga*

<sup>1</sup> ¡Dúcèx, Pa Chaueneẽgũx, ñuxãcũ poraãcũ tũxũ nangechaũ ya Tanatũ ya Tupana! Rũ ngẽmacèx nixĩ i naxãcũgũmaã tũxũ naxuxũ i nũmax. Rũ aixcũma naxãcũgũ tixĩgũ. Rũ ngẽmacèx ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ rũ tama tũxũ nacuáxchaũ erũ Tupanaxũ rũ ta tama nacuáxchaũgũ. <sup>2</sup> Pa Chaueneẽgũ ya Pexũ Changechaũgũxe, ñuxma rũ marũ Tupanaxãcũgũ tixĩgũ woo tama tũxũ nũxũ nacuèxẽẽ na ñuxãcũ tá ixĩgũxũ i yixcũra. Natürũ nũxũ tacuèxgũ na Ngechuchurũũ tá ixĩgũxũ i ngẽxguma nangoxgu, erũ tá nũxũ tadaugũ na ñuxãcũ yĩxũ i nũmax. <sup>3</sup> Rũ guxãma ya yixema yaxõxè na Ngechuchurũũ tá tiixũ, rũ tũgũna tadau na Ngechuchu ya Cristurũũ aixcũma Tupanapẽxewa tamexũ. <sup>4</sup> Natürũ guxãma ya yixema pecadu üxe, rũ Tupanamaã chixexũ taxũ. Erũ ngẽxguma tama Tupanaga taxĩnũgu, rũ tapecaduãx. <sup>5</sup> Pema nũxũ pecuèx rũ Ngechuchu ya Cristu rũ ñoma ga naãnewa naxũ na iyanaxoxẽẽãxũcèx i tórũ pecadugũ. Rũ nũma rũ taguma pecadu naxũ. <sup>6</sup> Rũ ngẽmacèx guxãma ya yixema aixcũma nũxũ yaxõgũxe, rũ tama pecadu taxũgũecha. Natürũ guxãma ya yixema pecadu üechaxe, rũ ngẽmaãcũ tamaxè erũ taguma Cristuxũ tadau, rũ taguma nũxũ tacuèx. <sup>7</sup> Pa Chauxacũgũx, ¡tãxũ i naga pexĩnũẽxũ i ngẽma duũxũgũ i pexũ iyarũtauxexẽẽchaũxũ! Yixema mexũ üxe rũ aixcũma mecũ tixĩ, ngẽxgumarũũ ya Cristu na aixcũma mecũ yĩxũrũũ. <sup>8</sup> Natürũ yixema pecadu üechaxe rũ ngẽmawa tũxũ tacuèx na Chatanáãrũ duũxũ tiixũ, erũ nũma i Chataná rũ noxriarũ ügũgumama pecadu naxüecha. Rũ yemacèx ga Tupana Nane rũ ñoma ga naãnewa naxũ na iyanaxoxẽẽãxũcèx ga yema Chataná üxũ. <sup>9</sup> Rũ yixema Tupanaxãcũ ixixè rũ tama pecadu taxüecha, erũ naxãcũxũchi tixĩ. Rũ taxuacũma pecadu taxüecha erũ Tupana nixĩ ya tũmanatũ. <sup>10</sup> Yixema chixexũ üxe rũ tũmaẽneẽchi aixe, rũ tama Tupanaxãcũ tixĩ. Rũ ngẽmawa nũxũ tacuèx na texé tixĩgũxũ ya Tupanaxãcũgũ rũ texé tixĩgũxũ ya Chatanáãcũgũ.

#### *Name nixĩ na yigũ ingechaũgũxũ*

<sup>11</sup> Rũ yexguma noxritama pexũ tangúexẽẽgu, rũ pemaã nũxũ tixu na guxãma yigũ ingechaxũgũxũ. <sup>12</sup> Rũ tama tanaxwèxe na Caĩrũũ ngoxo i Chatanáãcũ ixĩgũxũ. Yerũ nũma rũ naẽneẽxũ nimèx. ¿Rũ tacuèx nixĩ ga yamaãxũ? Nayamèx yerũ yema nũma naxũxũ rũ tama name, rũ yema naẽneẽ üxũ rũ name. <sup>13</sup> Pa Chaueneẽgũx, ¡tãxũ i pebaixãchiãẽgũxũ ega pexchi naxaiegu i ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ! <sup>14</sup> Yixema rũ marũ nũxna ítanguxũ i ngẽma yu rũ ñuxma rũ marũ maxũwaama tangẽxmagũ. Nũxũ tacuèxgũ i ngẽma erũ nũxũ tangechaũgũ i taeneẽgũ. Yixema tama tũmaẽneẽxũ ngechaũxè rũ yuwatama tangẽxma. <sup>15</sup> Rũ yixema tũmaẽneẽchi aixe rũ wũxi i máetaxũrũũ tixĩ. Rũ pema nũxũ pecuèxgũ i wũxi i máetaxũ rũ nũxũ nataxuma i norũ maxũ i taguma gúxũ. <sup>16</sup> Rũ Ngechuchu ya Cristu rũ tórũ pecaducèx nayu, rũ yemaãcũ tũxũ nũxũ nadauxẽẽ i ngẽma ngechaũ i aixcũma ixixũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta i yixema, rũ tanaxwèxe na ímemarexũ na nũxũ rüngũxẽẽxũ i taeneẽgũ woo ngemagu iyuxgu. <sup>17</sup> Natürũ ngẽxguma chi wũxi i yatũãxũ nangẽxmagu i muxũma i norũ ngẽmaxũgũ, rũ chi nũxũ nadèuxgu i namücũ na nũxũ nataxuxũ, rũ taxuacũma:

“Choma rü Tupanaxũ changechaũ”, ñanagürü, ega tama nüxũ nangũxẽẽgu i namücü. <sup>18</sup> Pa Chauzacügũx, tama name i taexmaã rü tórü oremaãĩcatama nüxũ tangechaũ i taeneẽ. Natürü tanaxwèxe i tórü maxũmaã rü tórü ü i mexũmaã nüxũ tangechaũ.

### *Tama taxãneẽ na Tupanana ingaicamagũxũ*

<sup>19-20</sup> Rü ngẽxguma aixcüma yigü ingechaũgũgu, rü nüxũ tacuèx na aixcüma naga ixĩnüexũ i ngẽma ore i aixcüma ixĩxũ, rü Tupanapẽxewa rü aixcüma naxãcügü ixĩgũxũ, woo ngẽxguma taãẽwa nagu rüxĩnũgu rü:

“Tama Tupanaxãcü chixĩ”, ñagũgu. Erü nüxũ tacuèx rü Tupana nixĩ i taãẽärü yexera, rü nüma nüxũ nacuèx i guxũma. <sup>21</sup> Pa Chaueneẽgü ya Pexũ Changechaũgũxex, ngẽxguma taãẽwa nüxũ icuèxgu na Tupanaxãcüxüchi ixĩgũxũ, rü tama taxãneẽ na nüxna ingaicamagũxũ ya Tanatü ya Tupana. <sup>22</sup> Rü nüma tá tüxna nanaxã i guxũma i tacü i naxcèx ícaxũ erü naga taxĩnüe i ngẽma tüxũ namuxũ rü tanaxü i ngẽma nüma namaã nataãẽxũ. <sup>23</sup> Rü nüma tüxũ namu na Nane ya Ngechuchu ya Cristuaxũ yaxõgũxũ rü yigü ingechaũgũxũ, yema nüma tüxũ namuxũãcü. <sup>24</sup> Rü yíxema naga ínüexẽ i ngẽma Tupana tüxũ muxũ, rü aixcüma Tupanaärü duũxũgü tixĩgü rü nüma ya Tupana rü aixcüma tümawa namaxũ. Rü ñuxma rü nüxũ tacuèx na aixcüma Tupanaärü duũxũgü ixĩgũxũ rü tawa namaxũxũ, erü Naãe i Üünexũ ga tüxna namuxũ tüxũ nüxũ nacuèxẽe.

## 4

### *Yíxema tüxũ nangẽxmaxẽ i Tupanaãe i Üünexũ rü yíxema tüxũ nangẽxmaxẽ i Cristuarü uwanüãe*

<sup>1</sup> Pa Chaueneẽgü ya Pexũ Changechaũgũxex, jTãxũ i nüxũ peyaxõgũxũ i guxũma i orearü uruũgü i nügü ixugũgũxũ na aixcüma Tupanaärü orearü uruũgü yixĩgũxũ! Natürü name nixĩ i penangugü i norü ore na nüxũ pecuáxüçex ngoxita aixcüma Tupanaãe yĩxũ i nawa idexaxũ rü éxna tama. Erü ñoma i naãnewa rü guxũwama nangẽxma i muxũma i idoratèexgũxũ i nügü ixugũxũ na Tupanaärü orearü uruũgü yixĩgũxũ. <sup>2</sup> Rü tá pemaã nüxũ chixu na ñuxãcü tá nüxũ pecuáxũ na texé tĩxũ ya yíxema aixcüma Tupanaãe tümawa ngẽxmaxẽ. Rü dücax, guxũma i orearü uruũgü i nüxũ ixugũxũ na Tupana duũxũxũ yaxĩxẽẽxũ ya Ngechuchu ya Cristu, rü ngẽma nixĩ i aixcüma Tupanaãe nawa idexaxũ. <sup>3</sup> Natürü guxũma i ngẽma orearü uruũgü i tama nüxũ ixugũxũ na Tupana duũxũxũ yaxĩxẽẽxũ ga Ngechuchu, rü ngẽma rü tama nüxũ nangẽxma i Tupanaãe i Üünexũ. Natürü Cristuarü uwanüãe nixĩ i nawa ngẽxmaxũ. Marü nüxũ pexĩnüe na ínganguxchaũxũ i Cristuarü uwanü, natürü ñuxma rü marü ñoma i naãnewa nangẽxma. <sup>4</sup> Pa Chauzacügũx, pema rü Tupanaxãcügü pixĩgü. Rü marü nüxũ perüyexera i ngẽma tama aixcüma Tupanaärü orearü uruũgü ixĩgũxũ. Erü ngẽma Tupanaãe i Üünexũ i peãewa ngẽxmaxũ rü nüxũ narüyexera i ngẽma Cristuarü uwanüãe i ñoma i naãnecũãxgüwa ngẽxmaxũ. <sup>5</sup> Rü nüma i Cristuarü uwanüärü duũxũgü rü ñoma i naãnecũãxgü nixĩ. Rü ngẽmacèx ñoma i naãnechigagu nidexagü. Rü ñoma i naãnecũãx i duũxũgü rü nüxũ inarüxĩnüe. <sup>6</sup> Natürü i yixema rü Tupanaxãcügü tixĩgü. Rü yíxema Tupanaxũ cuáxe rü tüxũ itarüxĩnü. Natürü yíxema tama Tupanaxũ cuáxe rü tama tüxũ itarüxĩnü. Rü ngẽmawa nüxũ tacuèxgü na texé tixĩgũxũ ya aixcüma Tupanaärü duũxũgü ixĩgũxe rü texé tixĩgũxũ ya Cristuarü uwanüärü duũxũgü ixĩgũxe.

### *Tupana tüxũ nangechaũ*

<sup>7</sup> Pa Chaueneẽgü ya Pexũ Changechaũgũxex, name nixĩ na yigü ingechaũgũxũ, erü Tupana nixĩ ya tüxũ ngüexẽẽcü na yigü ingechaũgũxũ. Rü guxãma ya yíxema tümãeneẽxũ ngechaũxẽ rü Tupanaxãcü tixĩgü rü Tupanaxũ tacuèx. <sup>8</sup> Yíxema tama tümãeneẽxũ ngechaũxẽ rü tama Tupanaxũ tacuèx, erü Tupana nixĩ ya tüxũ ngüexẽẽcü na yigü ingechaũgũxũ. <sup>9</sup> Tupana rü ñoma ga naãnewa nanamu ga Nane ya nügũmaã wüxicacü na yimagagu tüxũ nangẽxmaxüçex i maxũ i taguma gũxũ. Rü yemawa Tupana tüxũ

nüxü nadauxêê na ñuxãcü tüxü nangechaüxü. <sup>10</sup> Rü woo Tupanaxü tangechaügü, natürü ngêma ngechaü i guxüârü yexera ixixü nixi na nüma tüxü nangechaüxü rü ñoma ga naãnewa na namuãxü ga Nane na taxcèx nayuxücèx rü naxütanüãxücèx ga tórü pecadugü. <sup>11</sup> Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, yexguma yemaãcü tüxü nangechaügu ga Tupana, rü ngêmacèx name nixi i yixema rü ta yigü tangechaügü. <sup>12</sup> Taguma texé Tupanaxü tadau. Natürü ngëxguma aixcüma yigü ingechaügügu, rü Tupana rü tawa namaxü rü norü ngechaü rü aixcümaxüchi tórü maxüwa nangox. <sup>13</sup> Rü nüma rü marü tüxna nanamu ga Naã i Üünexü. Rü ngêmawa nüxü tacuèx na aixcüma norü duüxügü ixigüxü rü nüma rü tawa na namaxüxü. <sup>14</sup> Rü tomatama nüxü tadaugü rü nüxü tixuchigagü na Tanatü ya Tupana nüma namuxü ga Nane na guxüma i duüxügüxü namaxëëxücèx. <sup>15</sup> Rü yixema yaxõxê rü nüxü ixuchigaxe na Tupana Nane yixü ya Ngechuchu, rü aixcüma Tupanaârü duüxü tixi, rü Tupana rü tümawa namaxü. <sup>16</sup> Rü yixema nüxü tacuèxgü rü tayaxõgü na Tupana rü poraãcü tüxü nangechaüxü, erü nüma nixi i aixcüma guxãxü nangechaüxü. Rü yixema aixcüma tümaëneëxü ngechaüxê, rü Tupanaârü duüxü tixi, rü nüma ya Tupana rü aixcüma tümawa namaxü. <sup>17</sup> Rü ngëxguma aixcüma Tupanaxü ingechaügügu, rü tórü maxüwa nangox i ngêma, rü täütáma nüxü tamuüê i ngêma ngunexü i nagu tüxü yacagüxügu naxcèx i tórü maxü. Erü woo ñoma i naãnewa tangëxmagü, natürü napëxewa rü Cristurü tixigü. <sup>18</sup> Rü ngëxguma aixcüma Tupanaxü ingechaügügu, rü nüxü tacuèx na täütáma tüxü napoxcuexü, rü ngêmacèx taxucèxma nüxü tamuüê. Natürü ngëxguma chi nüxü imuüëgu, rü nüxü tacuèx na tama aixcüma nüxü ingechaügüxü. <sup>19</sup> Rü yixema rü Tupanaxü tangechaügü, yerü nüxüra tüxü nangechaü ga nümax. <sup>20</sup> Ngëxguma chi texé:

“Choma rü Tupanaxü changechaü”, ñagügu, natürü tümaëneëchi taxaixgu, rü tidora. Erü ngëxguma tama nüxü tangechaügu i tümaëneë i nüxü tadauxü ¿rü ñuxücürüwa tá nüxü tangechaü ya Tupana ya tama nüxü tadaucü? <sup>21</sup> Rü Ngechuchu ya Cristu tüxü namu rü ñanagürü:

“Yixema Tupanaxü ngechaüxê, rü name nixi na tümaëneëxü rü ta tangechaüxü”, ñanagürü.

## 5

### *Nüxü tarüyexera i ñoma i naãneãrü ngúchaügü*

<sup>1</sup> Ngechuchu rü Tupana Nane ya Cristu nixi. Rü guxãma ya yixema nüxü yaxõxê, rü Tupanaxãcü tixigü. Rü yixema Tanatü ya Tupanaxü ngechaüxê, rü nüxü tangechaü ta i guxüma i naxãcügü. <sup>2</sup> Rü ngëxguma Tupanaxü ingechaügügu rü naxüxgu i ngêma nüma tüxü namuxü, rü nüxü tacuèx na aixcüma nüxü ingechaügüxü i ngêma naxãcügü ixigüxü. <sup>3</sup> Rü ngëxguma aixcüma Tupanaxü ingechaügügu rü naga taxinüê i ngêma tüxü namuxü. Rü ngêma tüxü namuxü rü tama naguxcha na naga ixinüêxü. <sup>4</sup> Erü guxãma ya aixcüma Tupanaxãcü ixixê, rü tama ñoma i naãneãrü ngúchaü i chixexügu tarüxinü. Rü yixema rü tayaxõgü, rü ngêmacèx tama name i ñoma i naãneãrü ngúchaü i chixexügu tarüxinüê. <sup>5</sup> Rü yixema yaxõxê na Tupana Nane yixü ya Ngechuchu, rü yixema tixi ya tama ñoma i naãneãrü ngúchaü i chixexügu rüxinüxê.

### *Ore i Tupana Nanechiga*

<sup>6</sup> Rü nüxü tacuèx na aixcüma Tupana Nane yixü ya Ngechuchu. Yerü yexguma ñoma ga naãnewa nayexmagu rü dexáwa ínabaiegu, rü nümatama ga Tupana nüxü nixu na Nanexüchi yixü. Rü yexguma curuchagu nayuxgu rü nagü inabaãgu ga Ngechuchu, rü Tupana rü wenaxãrü inanawëx na aixcüma Nane na yixü. Rü ngëxgumarü ta i ngêma Naã i Üünexü i taguma idoraxü, rü tüxü nüxü nacuèxêê na aixcümaxüchi Tupana Nane na yixü. <sup>7</sup> Rü ngêmaãcü tüxü nangëxma i tomaëxpüx i cuèxruügu i tüxü nüxü cuèxêxü na aixcüma Tupana Nane yixü ya Ngechuchu. <sup>8</sup> Rü ngêma norü wüxi nixi i Naã i Üünexü,



rü ngẽma norü taxre nixĩ ga yema Tupanaga ga yexguma Ngechuchu dexáwa íbaiegu, rü ngẽma norü tomaẽxpüx nixĩ ga yema Tupana üxü ga yexguma curuchagu nagü inabaãgu ga Ngechuchu. Rü guxüma i ngẽma tomaẽxpüx, rü wüxigu nüxü nixu na aixcüma Tupana Nane yĩxü ya Ngechuchu. <sup>9</sup> Nüxü tayaxögü i duüxügü ega tacüxü tamaã yaxugügu. Natürü Tupanaãrü ore nixĩ i yexeraãcü aixcümaxüchi ixixü. Rü Tupana nixĩ ya tamaã nüxü ixücü na Ngechuchu rü Nane yĩxü. <sup>10</sup> Rü yíxema nüxü yaxõxë ya Tupana Nane rü nüxü tacuèx na aixcüma yĩxü i ngẽma ore i Tupana nüxü ixuxü i Nanechiga. Natürü yíxema tama Tupanaãxü yaxõxë rü doratèx nüxü tawogü ya Tupana erü tama tayaxõ i ngẽma ore i Tupana nüxü ixuxü i Nanechiga. <sup>11</sup> Rü ñaã nixĩ i norü ore ya Tupana i tamaã nüxü yaxuxü, rü ñanagürü:

“Chomatama marü pexna chanaxã i maxü i taguma gúxü. Rü ñaã maxü rü Chaunegagu pexü nangẽxma”,  
ñanagürü. <sup>12</sup> Yíxema nüxü yaxõxë ya Tupana Nane rü tüxü nangẽxma i ngẽma maxü i taguma gúxü. Natürü yíxema tama nüxü yaxõxë ya yima Tupana Nane rü tama tüxü nangẽxma i ngẽma maxü.

*Cuáŭ rü ñuxre ga norü ucüxẽmaã inayacuèxëẽ ga norü popera*

<sup>13</sup> Pa Chaueneëgüx ya Tupana Naneãxü Yaxögüxex, pexcèx chanaxümatü i ñaã ore na nüxü pecuáxücèx na pexü nangẽxmaxü i ngẽma maxü i taguma gúxü. <sup>14</sup> Rü ngẽmacèx tama taxãneë na nüxna ingaicamagüxü ya Tupana. Rü nüxü tacuèxgü ega tacücèx nüxna icaxgu, rü nüma tüxü naxĩnü i ngẽxguma norü ngúchaü yixĩgu i ngẽma naxcèx nüxna icaxü. <sup>15</sup> Rü ngẽxguma nüxü icuèxgu na nüma tüxü naxĩnüxü i ngẽxguma tacücèx nüxna icaxgu, rü nüxü tacuèx ta na tüxna naxããxü i ngẽma naxcèx nüxna icaxü. <sup>16</sup> Rü ngẽxguma chi texé nüxü dèuxgu i tümaëneë na pecadu naxüxü, rü name nixĩ na naxcèx tayumüxexü ega tama pecadu i iyanatauxëëxü yixĩgu. Rü Tupana tá nanamaxëë i ngẽma tümaëneë ega tama pecadu i iyanatauxëëxü yixĩgu. Nangẽxma i pecadu i tüxü iyarütauxëëxü. Rü ngẽxguma ngẽma pecaduwe naxüãmagu i wüxi i peeneë, rü tama pemaã nüxü chixu na naxcèx peyumüxëgüxü. <sup>17</sup> Guxüma i chixexü i ixuxü, rü pecadu nixĩ. Natürü nangẽxma i pecadu i tama tüxü iyarütauxëëxü. <sup>18</sup> Rü nüxü tacuèx, rü yíxema Tupanaxãcü ixixë, rü tama pecadu taxüecha, erü nüma ya Tupana Nane rü tüxna nadau. Rü taxuacüma tüxna nangaicama i ngoxo i Chataná i tüxü pecaduãxëëchaüxü. <sup>19</sup> Nüxü tacuèxgü na Tupanaxãcügü ixĩgüxü, natürü guxüma i ñoma i naãnecüãx rü ngoxo i Chatanámeëxëwa nangẽxmagü. <sup>20</sup> Rü nüxü tacuèx ta na ñoma ga naãnewa nanguxü ga Tupana Nane, rü tüxna nanaxã ga cuèx na nüxü icuèxgüxücèx ya yima aixcümaxüchi Tupana ixücü. Rü norü duüxügü tixĩgü ya yima aixcümaxüchi Tupana ixücü, erü Nane ya Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü tixĩgü. Rü nüma ya Tupana Nane nixĩ i aixcümaxüchi Tupana yĩxü rü tüxna naxããxü i maxü i taguma gúxü. <sup>21</sup> Pa Chauxacügüx, ¡Pegüna pedaugü na tama nüxü peyaxögüxücèx i tupanachicügü! Rü ngẽxĩcatama nixĩ i chorü ore i pemaã nüxü chixuxü.

Rü nuãma pexna,  
Cuáŭ

## NORŨ TAXRE GA POPERA GA CUÁŨ ŨMATŨXŨ

### *CuáŨrũ moxẽ*

<sup>1</sup> Pa Chaueneẽgũ i Yaxõgũxe ya Tupana Pexũ Dexex, pexcèx chanaxümatũ i choma i CuáŨ i yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũ na chiĩxũ. Choma rü aixcũma pexũ changechaũ. Rü tama i chaxica, natürũ guxũma i ngẽma nüxũ cuèxgũxũ i Tupanaãrũ ore i aixcũma ixĩxũ, rü ngẽxgumarũ ta pexũ nangechaũgũ. <sup>2</sup> Pexũ tangechaũ erũ toxrũ nüxũ pecuèxgũ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ i guxũgutáma tawa ngẽxmaxũ. <sup>3</sup> Rü nüma ya Tanatũ ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu ya Cristu rü poraãcũ tá pexũ narüngũxẽẽgũ rü nüxũ pengechaũtũmũgũ rü pexũ nataãẽxẽẽgũ, erũ nüxũ pecuèx i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ rü pegũ pengechaũgũ. <sup>4</sup> Rü poraãcũ chataãẽ ga yexguma nüxũ chadèuxgu na ñuxãcũ ñuxre i petanũxũgũ rü aixcũma meã naga na naxĩnũxũ i ngẽma ore i aixcũma ixĩxũ, yema Tanatũ ya Tupana tũxũ muxũrũ. <sup>5</sup> Rü ñuxmax, Pa Chaueneẽgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, rü pexna nüxũ chacuèxãchixẽẽ na namexũ na yigũ ingechaũgũxũ. Rü ngẽma rü tama wũxi i ngexwacaxũxũ i Tupanaãrũ mu nixĩ. Natürũ yematama nixĩ ga mu ga noxriarũ ügũgumama Tupana tũxna ãxũ. <sup>6</sup> Ngẽxguma Tupanaxũ ingechaũgũgu, rü tanaxũ i guxũma i ngẽma tũxũ namuxũ. Erũ nüma rü noxriarũ ügũgumama tamaã nüxũ nixu na yigũ ingechaũgũxũcèx i wũxichigũ.

### *Orearũ uruũgũ i womüxẽẽruũchiga*

<sup>7</sup> Guxũwama i ñoma i naãnewa rü nanaxĩãne i muxũma i womüxẽẽruũgũ ixĩgũxũ. Rü nüxũ nixuchigagũ na tama Tupana duũxũxũ yaxĩxẽẽxũ ga Ngechuchu ya Cristu. Rü ngẽma ngẽmaãcũ idexaxũ, rü wũxi i womüxẽẽruũ nixĩ, rü Cristuarũ uwanũ nixĩ. <sup>8</sup> ¡Pexuãẽgũ na taxúema pexũ womüxẽẽgũxũcèx rü na tama natüçexma yĩxũcèx i tórũ puracũ! ¡Natürũ meã peyaxõgũama na aixcũma penayaxuxũcèx i guxũma i ngẽma Tupana pexna ãxchaũxũ! <sup>9</sup> Rü yixema nangupetüxẽẽxẽ ga yema Cristu tũxũ ngúexẽẽxũ, rü tama aixcũma Tupanaxũ tacuèx. Natürũ yixema tama nüxna íchõxũxẽ ga yema Cristu tũxũ ngúexẽẽxũ, rü aixcũma nüxũ tacuèx ya Tanatũ ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu. <sup>10</sup> Rü ngẽxguma chi wũxi i duũxũ petanüwa nguxgu rü tama yema Cristu tũxũ ngúexẽẽxũmaã pexũ nangúexẽẽgu, rü ¡tãütáma penayaxu i pechiũwa rü bai i nüxũ perũmoxègũ! <sup>11</sup> Erũ ngẽxguma wũxie tũmachiũwa nayauxgu, rü tananaãẽraxũ rü natanũxũ tũgũ tixĩxẽẽ nawa i ngẽma norũ chixexũ.

### *CuáŨrũ ore ga nawa iyacuáxũ*

<sup>12</sup> Chõxũ nangẽxma i muxũma i to i ore i pemaã nüxũ chixuxchaũxũ. Natürũ tama chanaxwèxe na ñaã poperawa pemaã nüxũ chixuxũ, erũ paxa tá petanüwa íchayadauxchaũ na chomatama pemaãxũchi nüxũ chixuxũcèx na ngẽmaãcũ wũxigu aixcũma itaãègũxũcèx. <sup>13</sup> Rü ngẽma nuã natanüwa changẽxmaxũ i yaxõgũxũ i peeneẽgũ ixĩgũxũ i Tupana dexũ, rü pexũ narũmoxègũ. Rü ngẽxĩcatama nixĩ i chorũ ore i pemaã nüxũ chixuxũ.

Rü nuãma pexna,  
CuáŨ

## NORŮ TOMAĚXPŮX GA POPERA GA CUÁŮ ÜMATÜXÜ

### *CuáŮ rü Gayumaã nataã*

<sup>1</sup> Pa Chaueneë, Pa Gayu i Aixcüma CuxŮ ChangechaŮxêx, rü cuxcèx chanaxümatü i choma i CuáŮ i yaxôgüxŮârü ãêxgacü na chiixŮ. <sup>2</sup> Pa Chaueneëx, Tupanana chaca na meã cuxna nadauxücèx i curü maxŮwa rü cuxunewa, ngêma curü ôwa cuxna na nadauxürüŮ. <sup>3</sup> Rü poraãcü chataã ga yexguma núma naxŮxgu ga ñuxre ga taeneëgü, rü chomaã nüxŮ yaxugügu ga cuchiga na ñuxãcü meã cuyaxôxŮ i Tupanaârü ore i aixcüma ixŮxŮ, rü guxŮguma meã naga na cuxŮnŮxŮ. <sup>4</sup> Rü guxŮguma chataãêxŮchi i ngêxguma nüxŮ chaxŮnŮgu na ñuxãcü Tupanaârü ore nüxŮ ixuxŮãcüma meã namaxêxŮ i chauxacügü. Rü aixcüma nataxuma i to i taã i ngêmaârü yexera ixŮxŮ. <sup>5</sup> Pa Chaueneë i CuxŮ ChangechaŮxêx, mexŮ cuxü erü nüxŮ curüngŮxêë i ngêma togü i taeneëgü i toxnamana ne ŮxŮ i cuxŮtawa ngugüxŮ. <sup>6</sup> Rü nümagü rü nuã nangugü, rü torü ngutaquêxepataŮwa nüxŮ nixugüe na ñuxãcü nüxŮ cungechaŮxŮ rü namaã cumecümaxŮ. Rü chanaxwêxe i nüxŮ curüngŮxêë i ngêma taeneëgü i ngêxguma wena cuxŮtawa nangugügu. Rü ngêxguma cuxna íyaxŮxgu rü ;nüxna naxã i tacü i nüxŮ taxuxŮ i norü namawaŮ! Erü Tupanaârü me nixŮ na ngêmaãcü nüxŮ rüngŮxêëxŮ i norü orearü uruügü. <sup>7-8</sup> Rü nümagü, rü Ngechuchu ya Cristuarü puracü nixŮ i naxügüxŮ, rü ngêmacèx norü oremaã nanaxŮãne. Natürü tama nanayauxgü i ngêma tama yaxôgüxŮârü ngŮxêë, rü ngêmacèx name nixŮ i yixema na nüxŮ rüngŮxêëgüxŮ na ngêmaãcü yixema rü ta wüxigu namaã naxügüxŮcèx i Tupanaârü puracü.

### *Diótepe rü chixexŮ naxü natürü Demétriü rü mexŮ naxü*

<sup>9</sup> Choma rü marü chanaxümatü i wüxi i popera naxcèx i ngêma tupaucatanüxügü i curü ïãnewa ngêxmagüxŮ. Natürü núma i Diótepe rü tama naga naxŮnŮchaŮ i ngêma nüxŮ tixuxŮ, erü nanaxwêxe na nümatama namuãxŮ i ngêma tupaucatanüxŮ. <sup>10</sup> Rü ngêxguma ngema chaxŮxgu rü tá nüxŮ chaxoregü erü tochiga i chixexŮmaã inayarüdexanexŮ. Rü woo tomaã na ngexŮ nawagüxŮ, rü naetüwa to i chixexŮ naxü, erü tama nanayauxchaŮ i ngêma taeneëgü i ngema ngugüxŮ. Rü nanachuxu na texé nayaxuxŮ i ngêma taeneëgü. Rü yixema nayauxchaŮxê, rü ngutaquêxepataŮwa tüxŮ ínawoxŮ. <sup>11</sup> Pa Chaueneë i CuxŮ ChangechaŮxêx, ;TãxŮ i nüxŮ cuyadauxŮxŮ i ngêma togü i chixexŮ ügüxŮ! Natürü name nixŮ i nüxŮ cuyadauxŮ i ngêma mexŮ ügüxŮ. Erü yixema guxŮguma mexŮ úxe rü Tupanaxãcü tixŮ. Natürü yixema chixexŮ üechaxe rü tama TupanaxŮ tacuèx. <sup>12</sup> GuxŮma i duŮxügü nüxŮ ixuxgu i Demétriü rü wüxi ya mecü nixŮ. Rü toma rü ta nüxŮ tacuèx na meã naga naxŮnŮxŮ i Tupanaârü ore i aixcüma ixŮxŮ. Rü ngêmacèx toma rü ta nüxŮ tixu na aixcüma mecü yŮxŮ. Rü cuma nüxŮ cucuèx na aixcüma na yŮxŮ i ngêma nüxŮ tixuxŮ.

### *CuáŮârü ore ga nawa iyacuáxŮ*

<sup>13</sup> Choma choxŮ nangêxmachirêx i muxŮma i chorü ore i cumaã nüxŮ chixuxchaŮxŮ, natürü tama ñãã poperagu cuxcèx chanaxümatüchaŮ. <sup>14</sup> Erü choma rü paxa ngema chaxŮxchaŮ, rü ngêxguma rü meã tá yigümaã tidexagü. <sup>15</sup> ;Meã cuxŮ naxüpetü rü tãxŮ i cuxoegaãêxŮ! Tamücügü i númacŮãx rü moxê cuxcèx ngema namugü. Rü chanaxwêxe i nüxŮ curümoxê i wüxichigü i tamücügü i ngema ngêxmagüxŮ. Rü ngêxcatama nixŮ i chorü ore i cumaã nüxŮ chixuxŮ.

Rü nuãma cuxna,  
CuáŮ

## POPERA GA YUDA ÜMATÜXÜ

### *Yema yaxõgüxüxü narümoxê ga Yuda*

<sup>1</sup> Pa Yaxõgüxü i Guxüwama Ngëxmagüxüx, choma i Yuda nixĩ i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma nixĩ i Chaütiágueneê chiixü, rü Ngechuchu ya Cristuarü duüxü chixĩ. Rü pexcèx chanaxümatü i pema na Tanatü ya Tupana pexü dexü rü pexü ngechaüxü rü Ngechuchu ya Cristu pexna dauxü. <sup>2</sup> Rü pexcèx chayumüxê na guxüguma Tupanaãxü pengechaütümüügüxücèx, rü pexü nataãxêëgüxücèx, rü pexü nangechaüxücèx.

### *Duüxügü i doramaã ngüexêëtaegüxüchiga*

<sup>3</sup> Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, noxri rü poraãcü choxü nangüchaü na pexcèx chanaxümatüxü nachiga i ngëma maxü i taguma gúxü i tüxü ngëxmaxü. Natürü ñuxma na petanügu nachocuxü i ñuxre i duüxügü i íyatoxêëgüchaüxü i Tupanaärü ore, rü ngëmacèx chanaxwèxe na pexcèx chanaxümatüxü na pexü chaxucüxèxücèx rü ípenapoxüxücèx i ngëma ore i aixcüma ixixü ga nuxcüma wüxicanatama Tupana norü duüxügüna ãxü. <sup>4</sup> Rü ngëma duüxügü i pexü nawomüxêëãcüma petanügu chocuxü nixĩ i pexü ngüexêëxü rü ñaxü:

“Tupana rü namecümaxüchi rü ngëmacèx täütáma pexü napoxcue ega woo chixri pemaxëgu”, ñaxü. Rü ngëxgumarüü ta tama nüxü nacüèxgüchaü ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya tórü yora ixícü. Natürü ngëma duüxügü i ngëmaãcü maxèxü, rü woetama nuxcü mama Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü marü nüxü nixu na Tupana tá napoxcuxü. <sup>5</sup> Rü woo na marü nüxü pecuáxü natürü pexna nüxü chacuèxächixêëchaü na ñuxãcü namaã nangupetüxü ga yema nuxcümaügüxü ga Yudiügü ga Moïchéwe rüixü. Rü tórü Cori ya Tupana rü poraãcü nüxü narüngüxêë na Equituanewa ínanguxüxücèx, natürü yixcama rü nanadai ga yema tama naga ñnüëchaüxü. <sup>6</sup> Rü ngëxgumarüü ta pexna nüxü chacuèxächixêë na ñuxãcü namaã nangupetüxü ga yema daxüçüãx ga orearü ngeruügü ga noxri ixüünechiréxü natürü yixcama nagagutama pecadu ügüxü. Rü yemacèx ga Tupana rü êñexüwa nanawogü, rü ngëxma nanapoxcue ñuxmatáta nawa nangu i ngëma ngunexü i nagu tüxü yacagüxü. <sup>7</sup> Rü yexgumarüü ta nüxü nangupetü ga guma ñänegü ga Chodoma rü Gomora rü guma ñänegü ga norü ngaicamagugüne. Yerü guma ñänecüãxgü, rü poraãcü chixri nügümaã namaxê, rü yemacèx ga Tupana rü üxümaã ínanagu. Rü yemaãcü inayanaxoxêë ga guma ñänegü na yemawa tüxü nüxü nacüèxêëxücèx na nangëxmaxü i wüxi i poxcu naxcèx i guxüma i ngëma chixexü ügüxü. <sup>8</sup> Natürü woo ngëmaxü na nacüèxgüxü i ngëma idoraexü i petanügu chocuxü, natürü norü chixexügu narüxñüëãma. Rü poraãcü chixri nügümaã namaxê, rü tama tórü Cori ya Tupanaga naxñüëchaü, rü chixri Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüãxchigagu nidexagü. <sup>9</sup> Rü ngëma duüxügü rü naëchitamare nidexagü rü tama Tupanaärü orearü ngeruü ga Miguérerüü nügüna nadau i norü orewa. Rü guma Miguére rü woo guxü i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüãxärü äëxgacü na yïixü, natürü tama ngoxo ga Chatanámaã naguxchiga ga yexguma Moïchéxñecèx yema nügümaã yaporagatanüçüüxgu, na nüxü nacüèxgüxücèx na texéarü tá yïixü ga Moïchéxñe. Natürü nüma ga Miguére rü ñanagürümare:

“Cori ya Tupana tá cuxü nanga”,

ñanagürümare. <sup>10</sup> Natürü ngëma duüxügü i doramaã i petanügu chocuxü, rü tama Tupanaxü nacüèxgüãcüma chixri nachiga nidexagü, rü chixri norü orearü ngeruügü i daxüçüãxchiga nidexagü. Rü ñoma naëxügürüü naxüneärü ngüchaüwemare narüxü, rü ngëmaãcü namaxê. Natürü ngëma chixexü i naxügüxücèx, rü Tupana tá nanapoxcue.

11 Rū wūxi i ngechaũxũchi nixĩ naxcèx i ngẽma duũxũgũ erũ ngẽmaãcü namaxẽ. Rū Caĩ ga naẽneẽxũ imáxũrũũ nixĩgũ. Rū ãẽxgacũ ga Baráũrũũ díerucèx chixexũ naxũgũ. Rū Corérũũ tama Tupanaga naxĩnũechaũ, rũ ngẽmacèx Tupana tá nanapoxcue. 12 Rũ ngẽxguma tupaucawa tórũ Coriarũ õnacèx pengutaquẽxegũgu, rũ wūxi i añexũchi nixĩgũ. Erũ narücutanũxũ, rũ poraãcü nachibũe rũ naxaxegũ, rũ nũgũguxicatama narũxĩnũẽ. Rũ ñoma caixanexũ i ngearũ pucũãxũ i paanexũetũwa üpetũxũ natürũ tama nanetũxũ ixaiyagũxũrũũ taxuwama nime. Rũ ngẽma nanetũgũ i ngẽxguma norũ owa nanguxgu rũ tama ixoxũrũũ nixĩgũ. Rũ ñoma naĩgũ i guxũma i naxchúmèxãmaã napuxũ rũ yuxuchixũrũũ taxuwama nime i ngẽma duũxũgũ. 13 Rũ ñoma yuape i taxũ i norũ chixixũ i ãũãchixũ naxãnacũwa yataxũrũũ nixĩgũ, erũ poraãcü chixexũ naxũgũ. Rũ ñoma woramacurigũ ya nu ne naxĩmarecũrũũ nixĩgũ. Natürũ Tupana rũ marũ namaã nanaxuegu na ngẽma waanexũchixũwa guxũgutãma nawogũãxũ. 14-15 Rũ nuxcũmaũcü ga Enó ga Adáũtaa ixĩcü rũ ngẽma duũxũgũchiga nidexa ga yexguma Tupana yadexaxẽẽgu, rũ ñanagürũ:

“Rũ nüxũ chadau ya Cori ya Tupana na muxũchixũ i norũ orearũ ngeruũgũ i daxũcũãxmaã núma ücü na duũxũgũna naçaxũcèx i norũ maxũchiga rũ napoxcueãxũcèx i guxũma i ngẽma duũxũgũ i chixexũ ügũxũ rũ namaã guxchigagũxũ”, ñanagürũ. 16 Rũ ngẽma duũxũgũ rũ tacücèx idexagũwèxexũchixũ nixĩgũ, rũ toguãxũ ixuxwèxegũxũchixũ nixĩgũ. Rũ noxrütama ngúchaũcèx daugũxũ nixĩgũ. Rũ nũgũ icuèxũũgũxũ nixĩgũ. Rũ nümaxũ meã tümachiga nidexagũneta ya duũxègũ, na tümaxũtawata tacü na nayauxgũxũcèxmare.

### *Yuda nayaxucuxẽgũ ga yema yaxõgũxũ*

17 Pa Chaueneẽgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, jnũxna pecuèxãchie ga yema ore ga pemaã nüxũ yaxugũgũxũ ga tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristuarũ ngũexũgũ ga imugũxũ! 18 Rũ nümagũ rũ ñanagürũgũ pexũ:

“Ngẽxguma nagũxchaũgu i naãne rũ tá nangẽxma i duũxũgũ i tá nüxũ cugüexũ i Tupanaãrũ ore rũ noxrütama ngúchaũ i chixexũgumare maxẽxũ”, ñanagürũgũ pexũ. 19 Rũ ngẽma duũxũgũ nixĩ i pexũ itoyexũ na tama wũxigu perũxĩnũèxũcèx rũ tama meã peyaxõgũxũcèx. Rũ nümagũ rũ naxũneãrũ ngúchaũwe narũxĩ, rũ tama nawa nangẽxma i Tupanaãe i Üünexũ. 20 Natürũ pemax, Pa Chaueneẽgũ ya Pexũ Changechaũgũxex, jrũ pegũ perũngũxẽẽx na guxũguma yexeraãcü nagu pexĩxũ rũ peyaxõgũxũ i ngẽma ore i üünexũ i marũ peyauxgũxũ! jRũ guxũguma Tupanaãe i Üünexũãrũ ngũxẽẽmaã peyumũxègũ! 21 jRũ guxũguma nagu pexĩ i ngema Tupanaãrũ ngechaxũ! jRũ meã ípenanguxẽẽx i ngẽma ngunexũ i nagu tá núma naxũxũ ya tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristu na nüxũ ingechaũtũmũũgũãcüma tũxna naxããxũcèx i maxũ i taguma gũxũ! 22 jRũ pexũ nangechaũtũmũũgũ i ngẽma tama aixcüma yaxõgũxũ, rũ nüxũ perũngũxẽẽgũ na meã yaxõgũãxũcèx! 23 Rũ togũ, jrũ paxa norũ pecaduwa ípenayaxuchi na namaxẽxũcèx rũ tama yima üxũ ya Tupana mexẽenegu yanatauxexũcèx! Rũ woo ngẽma tama yaxõgũchaũxũ, jrũ pexũ nangechaũtũmũũgũ! jNatürũ pegũna pedaugũ na tama norũ chixexũgu peyixũcèx! Rũ ngẽma norũ chixexũ i pexcèx mexcũraxũxũ, jrũ nüxũ pexo!

### *Tupanaxũ yacuèxũũãcüma inayacuèxẽẽ ga norũ popera*

24-25 Rũ yima wũxitama ya Tupana ya tórũ Maxẽxẽẽruũ ixĩcü, rũ nüxũ nangẽxma i pora na pexna nadauxũcèx na tama pecadugu peyixũcèx. Rũ nüxũ nangẽxma i pora na íyanaxoxẽẽãxũcèx i guxũma i perũ chixexũgũ na petaãègũãcüma nũgũpèxewa pexũ nagagũxũcèx i ngextã ãẽxgacũ íyĩxũwa. Rũ ngẽmacèx tanaxwèxe i tórũ Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanaxũ ticuèxũũgũ, erũ núma rũ guxũãrũ yexera name rũ napora, rũ guxũetũwa nangẽxma, rũ guxũmaã inacuèx. Rũ yemaãcü nixĩ ga nuxcũmaxũchima, rũ ngẽmaãcü nixĩ i ñũxmax, rũ guxũgutãma ngẽmaãcü yĩ.

Rü nuãma pexna,  
Yuda

## YEMA CUÁÜ NÜXÜ DAUXÜ I YIXCÜRA TÁ NGUPETÜXÜCHIGA

### *Ore ga Cuáüxü nüxü nacuèxëxü ga Ngechuchu ga Cristu*

<sup>1</sup> Ñaã nixĩ i ngëma ore ga Tupana Ngechuchu ya Cristuxü nüxü cuèxëxü na nüxĩ norü duüxügüxü nüxü nacuèxëxüçèx i ngëma paxa tá ngupetüxü. Rü nüma ga Ngechuchu ya Cristu nixĩ ga norü orearü ngerü ga daxüçüãxü namuxü na norü duüçü ga Cuáümaã nüxü na yaxuüçèx. <sup>2</sup> Rü choma i Cuáü chixĩ ga aixcüma meãma nüxü chadauxü rü chanaxümatüxü ga guxüma ga yema Tupanaãrü ore ga Ngechuchu chauxçèx ngoxëxü. <sup>3</sup> Rü tataãe ya yixema duüxügüpëxewa nawa ngúxe i ñaã Tupanaãrü ore, rü ngëxgumarüü ta tataãegü ya yixema nüxü ñnüxë rü naga ñnüxë i ñaã ore i ümatüxü, erü paxa tá ningu i ngëma nüxü yaxuü.

### *Cuáü nanaxümatü naxçèx ga yema 7 tücumü ga yaxögüxü ga Áchiaanewa yexmagüxü*

<sup>4</sup> Rü choma i Cuáü rü chanaxümatü i ñaã ore pexçèx i yaxögüxe ya yima 7 ya ñãne ya Áchiaarü naãnewa ngëxmagünewa ngëxmagüxe. Rü chanaxwëxe i pexü narüngüxë rü pexü nataãxëe ya yima Tupana ya woetama ngëxmaëchacü. Rü ngëxgumarüü ta chanaxwëxe i pexü narüngüxë rü pexü nataãxëe i ngëma Naãe i Üünexü i naxütawa ne üxü i perü dauruü ixixü i pema i yaxögüxe ya yima 7 ya ñãnewa na pengëxmagüxü. <sup>5</sup> Rü ngëxgumarüü ta chanaxwëxe na pexü nangüxëxü rü pexü nataãxëxü ya Ngechuchu ya Cristu ga aixcüma meãma nüxü ixucü ga Tupanaãrü ore ga ñoma ga naãnewa. Rü nüma nixĩ ga nüxĩra yuwa ínadxü. Rü nüma rü guxüma i ñoma i naãnewa ngëxmagüxü i nachiüãneãrü ãëxgacügüarü ãëxgacü nixĩ. Rü nüma rü tüxü nangechaü, rü nagümaã tüxü inayanaxoxëe i tórü pecadugü. <sup>6</sup> Rü ñuxma na guxüãrü ãëxgacü yixü i nümax, rü tüxü naxüchica i ngextá nüma ãëxgacü íyixüwa. Rü paigüxü tüxü nixigüxëe na Nanatü ya Tupanaãxü ipuracüexüçèx rü nüxü icuèxüügüxüçèx. Rü name nixĩ i guxügutáma Cristuxü ticuèxüügü, erü nüma rü guxügutáma guxüãrü ãëxgacü nixĩ. Rü ngëmaãcü yĩ. <sup>7</sup> Rü dücax, marü ningaica na caixanexügu ínanguxü ya Cristu! Rü guxütáma i duüxügü nüxü nadau, rü woo ga yema nacanapacütüügüxü rü tá ta nüxü nadaugü. Rü guxü i duüxügü i guxü i nachiüãneçüãx i tama yaxögüxü rü norü muümaã rü norü ngechaümaã tá naxauxe i ngëxguma ínanguxgu i nümax. Rü aixcüma ngëmaãcü tá nixĩ. <sup>8</sup> Rü nüma ya tórü Cori ya Tupana ya guxüãrü ãëxgacü ixicü ya woetama ngëxmaëchacü, rü ñanagürü:

“Chowa nixĩ ga inaxügüxü ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü yexera ngëxmaëchaxü”, ñanagürü.

### *Cuáüçèx nangox ga Cristu ya mexëchicü*

<sup>9</sup> Rü choma i Cuáü na pexçèx chanaxümatüxü i ñaã popera, rü peeneë chixĩ. Rü ngëma na Ngechuchuna na chaxüxü rü chaxãchica i ngextá nüma ãëxgacü íyixüwa. Rü Ngechuchuçèx pexrüü ngúxü chinge, natürü nüma pexü naporaxëxürüü choxü naporaxëe na yaxna namaã chaxĩnüxüçèx i guxüma i ngëma ngúxü i choxü üpetüxü. Rü choma rü capaxü ga Pátmugu chapoxcu naxçèx na nüxü chixuxü ga Tupanaãrü ore ga Ngechuchuchiga. <sup>10-11</sup> Rü wüxi ga yüxüarü ngunexügu rü Tupanaãe i Üünexü chomaã inacuèx, rü changoxetü rü choweamã nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga ñoma cornetagarüü ixixü ga ñaxü choxü:

“Chowa nixĩ ga inaxügüxü ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü yexera ngëxmaëchaxü. Rü ñuxma chanaxwëxe na wüxi i poperagu cunaxümatüxü i ngëma nüxü cudauxü. Rü ñuxüchi chanaxwëxe i ngëma yaxögüxü ya yima 7 ya ñãne ya Áchiaarü

naãnewa ngëxmagünewa ngëxmagüxütanüwa cunamu. Rü yima 7 ya ñãne nixĩ ya Epéchiu rü Esmira rü Pérgamu, rü Tiatíra rü Chardi rü Firadérfia rü Laodichéa”, ñanagürü. <sup>12</sup> Rü chaugü íchidau na nüxü chacuáxúcèx na tacü yĩxü ga yema chomaã idexaxü. Rü yexguma chaugü íchidèuxgu rü nüxü chadau ga 7 ga weraarü üruügü ga uirunaxcèx ixīgüxü. <sup>13</sup> Rü yema 7 ga weraarü üruügüarü ngäxütanüwa nüxü chadau ga wüxi ga duüxü ga chauxcèx nangechuchu ga duüxüxü ixïcüraüxü. Rü wüxi ga naxchiru ga máxümaã naxãxchiru. Rü wüxi ga goyexü ga uirunaxcèxmaã nigoyeremü. <sup>14</sup> Rü nayae rü nachoxochi ñoma tacü i choxochixürüü. Rü naxëtü rü ñoma üxüemarüü niyauracüü. <sup>15</sup> Rü nacutü rü ta niyauracüü ñoma cobrexüchi i meãma ípixürüü. Rü yexguma yadexagu rü natagaxüchi ñoma taxü i dexá i chuxchuxü ägaxürüü. <sup>16</sup> Rü norü tügünemëxëwa nüxü nayexma ga 7 ga woramacurigü. Rü naãxwa nayexma ga wüxi ga tara ga guxücüwawa téxü. Rü nachiwe rü ñoma üèxcü poraãcü nguxetügurüü nixĩ. <sup>17</sup> Rü yexguma nüxü chadèuxgu, rü napëxegu chayangu ñoma chayuxürüü. Natürü ga nüma rü norü tügünemëxëmaã choxü ningögü, rü ñanagürü choxü:

“¡Tãxü i cumuüxü! Choma nixĩ i chaxira chayexmaxü rü guxügutáma changëxmaëchaxü. <sup>18</sup> Rü choma nixĩ i yuwa ícharüdaxü rü ñuxma rü chamaxü. Rü üpa rü chayü, natürü i ñuxma rü marü guxügutáma chamaxëcha. Rü choxmëxwa nangëxma na ñuxgu tá nayuxü i wüxichigü i duüxü. Rü ngëxgumarüü ta choma nixĩ i namaã ichacuáxü i ngëma nachica i ngextá ínangëxmagüxüwa i guxüma i duüxügü i yuexü. <sup>19</sup> Rü ñuxma rü chanaxwëxe i cunaxümatü i ngëma nüxü cudauxü. Rü ngëma nixĩ i ñuxma ngëma yaxögüxümaã ngupetüxü, rü ngëma yixcüra tá ngupetüxü. <sup>20</sup> Rü ñuxma rü tá cuxcèx chanangoxëë i ngëma ëxügüxü i ngëma 7 i woramacurigü i chorü tügünemëxëwa nüxü cudauxüchiga rü ngëma 7 i weraarü üruügü i uirunaxcèxchiga. Rü ngëma 7 i woramacurigü i nüxü cudauxü, rü ngëma äëxgacügü i ngëma 7 tücümü i yaxögüxüetüwa ngëxmagüxüchiga nixĩ. Rü ngëma 7 i weraarü üruügü rü ngëma 7 tücümü i yaxögüxü i yima 7 ya ñãnewa ngëxmagüxüchiga nixĩ”.

## 2

*Ore ga yema 7 tücümü ga yaxögüxücèx ümatüxü Ore ga yema yaxögüxü ga Epéchiuarü ñãnewa yexmagüxücèx ümatüxü*

<sup>1</sup> “Rü ñuxma chanaxwëxe i ngëma Epéchiuwa ngëxmagüxü i yaxögüxüärü äëxgacücèx cunaxümatü, rü ñacurügü nüxü: ‘Ñãã nixĩ i norü ore ya yima ngëma yaxögüxütanügu yarüxüüücü rü norü tügünemëxëmaã nüxna daucü i ngëma yaxögüxüärü äëxgacügü’. <sup>2</sup> Rü ñanagürü i nümax:

‘Choma nüxü chacuèx i guxüma i ngëma cuxüxü. Rü nüxü chacuèx na ñuxäcü poraãcü choxü cupuracüxü rü ñuxäcü cunaxüamaxü i ngëma puracü woo ngëmacèx muxüma i guxchaxügü cuxcèx ínguxgu. Rü nüxü chacuèx na tama curü me yĩxü i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü. Rü ngëxgumarüü ta nüxü chacuèx na meã cunangugüarü maxüãxü i ngëma duüxügü i nügü ixügüxü na Tupana imügüxü yixīgüxü natürü tama aixcüma ixīgüxü na Tupana yamügüxü. Rü cuma rü nüxü cucuèxama na idoratèëxmargüxü yixīgüxü. <sup>3</sup> Rü woo naguxcha i ngëma puracü i chauxcèx cuxüxü, natürü cunaxüama. Rü woo chaugagu poraãcü ngüxü na quingexü, natürü yaxna namaã cuxĩnü, rü tama nüxü curüchau. <sup>4</sup> Natürü nangëxma i wüxi i cuxüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngëma nixĩ na tama noxrirüü choxü cungechaüxü i ñuxmax. <sup>5</sup> Rü ngëmacèx i ñuxma na ngëma chixexügu cunguxü, rü name nixĩ i nüxna cucuèxãchi na ñuxäcü choxü cungechaüxü ga noxrix. Rü name nixĩ i nüxü curüxo i curü chixexü rü noxrirüü choxü cungechaüãcüma mexü cuxü. Natürü ngëxguma chi tama nüxü curüxoxgu i curü chixexü, rü paxa tá cuxü íchayadau, rü tá cuxü chaxo na tama ngëma togü i yaxögüxütanüwa cuxãchicaxücèx. <sup>6</sup> Natürü nangëxma i wüxi i cuxüxü i chorü me ixixü. Rü ngëma nixĩ na naxchi cuxaixü i ngëma chixexü i naxügüxü i ngëma Nicoraítagu. Rü choma rü ta naxchi chaxai i ngëma



chixexũ i naxũgũxũ'. <sup>7</sup> Rũ yixema ãchixexẽ rũ name nixĩ i naga taxĩnũ i ngẽma Tupanaãẽ i Üünexũ nüxũ ixuxũ namaã i ngẽma yaxõgũxũtũcumũgũ". Rũ ñanagũrũ:

"Yixema nüxũ rüporamaẽxẽ i chixexũ rũ tá tũxũ nüxũ chamuxnetaxẽẽ i norũ o i ngẽma orix i tũxũ maxẽxẽxũ i Tupanaãrũ orixnecũwa ngẽxmaxũ", ñanagũrũ i Naãẽ i Üünexũ.

*Ore ga yema yaxõgũxũ ga Esmiraarũ ãñewa yexmagũxũcèx ùmatũxũ*

<sup>8</sup> Rũ yema chomaã idexaxũ rũ ñanagũrũ ta:

"Chanaxwèxe i Esmirawa ngẽxmagũxũ i yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũcèx cunaxũmatũ, rũ ñacurũgũ tá: 'Ñãã nixĩ i norũ ore ya yima nüxĩra yexmacũ rũ guxũguma ngẽxmaẽchacũ ga paxaãchi yucũ rũ wenaxarũ maxũcũ'. <sup>9</sup> Rũ ñanagũrũ i nümax:

'Choma nüxũ chacuèx i guxũma i ngẽma cuxũxũ. Rũ nüxũ chacuèx na ñuxãcũ ngúxũ quingexũ. Rũ nüxũ chacuèx na cungearũ dẽruãxũ i ñoma i naãnewa, natũrũ daxũguxũ i naãnewa cuxũ nangẽxma i ngẽma taguma gúxũ. Rũ nüxũ chacuèx na ñuxãcũ chixri cuchiga yadexagũxũ i ngẽma duũxũgũ i nügũ ixugũxũ na Yudũgũ yixĩgũxũ. Natũrũ i nümagũ rũ aixcũma Chatanáãrũ duũxũgũmare nixĩgũ. <sup>10</sup> Rũ tãxũ i cumuũxũ naxcèx i ngẽma ngúxũ i tá quingexũ! Rũ ngoxo i Chataná rũ tá norũ duũxũgũxũ namu na poxcupataũgu pexũ napoxcuexũcèx i ñuxre i pema na ngẽmaãcũ pexũ naxũxũcèx. Rũ ñuxre i ngunexũ tá ngúxũ pingegũ. Natũrũ woo ngẽmaãcũ ngúxũ pingegũgu rũ chanaxwèxe i choxũ cuyaxõõma ñuxmatáta cuyux. Rũ choma rũ tá cuxna chanaxã i curũ ãmare i maxũ i taguma gúxũ'. <sup>11</sup> Rũ yixema ãchixexẽ rũ name nixĩ i naga taxĩnũ i ngẽma Tupanaãẽ i Üünexũ nüxũ ixuxũ namaã i ngẽma yaxõgũxũtũcumũgũ". Rũ ñanagũrũ:

"Yixema ñoma i naãnewa nüxũ rüporamaẽxẽ i chixexũ, rũ tãũtãma Tupana ngoxogũxũ i poxcuexũwa tũxũ nawogũ", ñanagũrũ i Naãẽ i Üünexũ.

*Ore ga yema yaxõgũxũ ga Pérgamuãrũ ãñewa yexmagũxũcèx ùmatũxũ*

<sup>12</sup> Rũ yema chomaã idexaxũ rũ ñanagũrũ ta:

"Chanaxwèxe i Pérgamuwa ngẽxmagũxũ i yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũcèx cunaxũmatũ, rũ ñacurũgũ tá: 'Ñãã nixĩ i norũ ore ya yima nüxũ nangẽxmacũ i ngẽma tara i guxũcũwawa téxũ'. <sup>13</sup> Rũ ñanagũrũ i nümax:

'Choma nüxũ chacuèx na yima ããne ya Chataná poraãcũ namaã ícuáxũnewa na cumaxũxũ. Natũrũ woo ngẽxma na cuxãchiũxũ, rũ tama choxũ ícutèx. Rũ woo yexguma chorũ orearũ uruũ ga mecũ ga Atípaxũ yamèxgũgu nagu ga guma ããne ga nawa Chataná duũxũgũmaã ícuáxũne, rũ tama nüxũ curũxo na choxũ cuyaxõõmaxũ. <sup>14</sup> Natũrũ nangẽxma i ñuxre i tacũ i cuxũxũ i tama chorũ me ixĩxũ. Rũ ngẽma nixĩ na cugũxũtawa cunangẽxmagũxũẽxũ i ñuxre i curũ duũxũgũ i tama nüxũ rüxoechaũxũ i ngẽma nguxẽẽtae ga nuxcũma Baráũ Yudũgũarũ ãẽxgacũ ga Baráxũ namaã ucuxèxũ na chixexũgu Yudũgũxũ nayixẽẽxũcèx. Rũ yema Yudũgũ rũ yema ucuxègagu nawa naxĩ ga yema petagũ ga togũ ügũxũ naxcèx ga norũ tupanenetachicũnèxãgũ. Rũ yexgumarũ ta yema ucuxègagu nixĩ ga naĩ ga ngemaã namaxèxũ ga Yudũgũ. Rũ ñuxma i ñuxre i curũ duũxũgũ i Pérgamuwa ngẽxmagũxũ rũ nagu naxĩ ga yema nuxcũmaũxũ ga nguxẽẽtae ga chixexũ, rũ tama nüxũ narüxoechaũ. <sup>15</sup> Rũ ngẽxgumarũ ta ngema cunangẽxmagũxũẽ i ñuxre i duũxũgũ i tama nüxũ rüxoechaũxũ i ngẽma Nicoraítagũarũ nguxẽẽtae i Baráũãrũ nguxẽẽtaeruũ chixexũ. <sup>16</sup> Rũ ngẽmacèx chanaxwèxe i nüxũ curũxo i ngẽma chixexũ. Rũ ngẽxguma chi tama nüxũ curũxoxgu, rũ paxa tá ngema cuxũtawa chaxũ rũ ngẽma tara i chauèxwa ngẽxmaxũmaã tá ngema duũxũgũxũ chadai'. <sup>17</sup> Rũ yixema ãchixexẽ rũ name nixĩ i naga taxĩnũ i ngẽma Tupanaãẽ i Üünexũ nüxũ ixuxũ namaã i ngẽma yaxõgũxũtũcumũgũ". Rũ ñanagũrũ:

"Yixema nüxũ rüporamaẽxẽ i chixexũ rũ tá tũxna chanaxã i pãũ i daxũcũãx. Rũ tá tũxna chanaxã ya wũxi ya nuta ya chócũ i wũxi i naega i ngexwacaxũxũ nagu ùmatũxũ. Rũ yixema nayaxuxexicatama tixĩ ya nüxũ cuáxe i ngema naéga", ñanagũrũ i Naãẽ i Üünexũ.

*Ore ga yema yaxōgūxū ga Tiatíraarū ãñewa yexmagūxūcèx ùmatūxū*

<sup>18</sup> Rū yema chomaã idexaxū rū ñanagūrū ta:

“Chanaxwèxe i Tiatírawa ngēxmagūxū i yaxōgūxūārū ãēxgacūcèx cunaxūmatū, rū ñacurūgū tá: ‘Ñãã nixī i norū ore ya yima Tupana Nane ya ñoma üxüemarūū iyauraxetūcūcū rū nacutūgū rū ñoma cobre i meãma ípixūrūū ixīxūne’. <sup>19</sup> Rū ñanagūrū i nūmax:

‘Choma nūxū chacuèx i guxūma i ngēma mexū i cuxūxū. Rū nūxū chacuèx na ñuxācū cumūcūgūxū cungechaūxū, rū ñuxācū meãma choxū na cuyaxōxū, rū ñuxācū nūxū na curūngūxēxū i ngēma togū i yaxōgūxū, rū ñuxācū yaxna namaã cuxīnūxū i guxchaxūgū. Rū nūxū chacuèx i ñuxma na noxriarū yexera cunaxūxū i ngēma cuxū chanaxwèxexū. <sup>20</sup> Natūrū nangēxma i wūxi i cuxūxū i tama chorū me ixīxū. Rū ngēma nixī na ngēma cunangēxmaxēēchaxū i ngēma ngexū i Yechabé i nūgū ixuxū na Tupanaārū orearū uruū na yīxū, natūrū norū nguxēētaemaã chorū duūxūgūxū ngēma womūxēēxū na chixri namaxēxūcèx, rū naī i ngēmaã inapegūxūcèx, rū nangōxgūāxūcèx i ngēma ònagū i togū norū tupanenetachicūnèxāgūcèx dèixū na ngēmamaã nūxū yacuèxūūgūxūcèx. <sup>21</sup> Rū choma rū marū ngīxū íchananguxēē rū yaxna ngīmaã chaxīnū na nūxū naxoxūcèx i ngēma ngīcūma i chixexū, natūrū tama inaxwèxe na nūxū naxoxū rū ínataāxū i ngēma ngīrū chixexū i naxūxū. <sup>22</sup> Rū ñuxma i ngēma nge rū tá ngīxū chidaawexēē na ngīrū ngūrūcarewa ngūxū yangexūcèx, rū ngēma duūxūgū i ngīmaã ipexū i ngēma nge rū nūmagū rū tá ta ngūxū na yangegūxūcèx ega tama nūxū naxoegu i ngēma chixexū i ngīmaã naxūgūxū. <sup>23</sup> Rū tá chanadai i ngīxācūgū i ngēma nge. Rū ngēmawa tá nūxū nacuèxgū i guxūma i yaxōgūxū na aixcūma nūxū chacuáxū i ngēma naãēwa nagu naxīnūxū i wūxichigū i duūxū. Rū wūxichigū i pemax rū tá pexū chanaxūtanū ngēma na ñuxācū pemaxēxūācūma rū ñuxācū penaxūxūācūma. <sup>24-25</sup> Natūrū pemagū i Tiatíracūāx i tama nagu íxē i ngēma ngexūārū nguxēētae i chixexū rū taguma nawa ngúexe i ngēma ore i togū naxugūgu rū Chatanáārū ore i ēxūguxū ixīxū, rū pemaã nūxū chixu rū ngēma pexū chanaxwèxexū nixī na meã namaã penguxūgūxū rū naga pexīnūēxū i ngēma chorū ore ñuxmatáta íchangu i chomax. Rū ngēxīcatama nixī i pexū chanaxwèxexū. <sup>26</sup> Rū yíxema nūxū rüporamaēgūxe i ngēma chixexū rū naxūgūamaxē i ngēma tūxū chanaxwèxexū ñuxmatáta tayuemare, rū tá chaugūxūtawa tūxū chaxūchica na wūxigu chomaã guxūārū ãēxgacū tixīgūxūcèx. <sup>27</sup> Rū yema Chaunatū ãēxgacūxū choxū na ixīxēēxūrūū tá tūxna chanaxā i pora na guxū i nachīñānegūmaã taporaexūcèx. Rū ngēxguma ñoma i naānecūāx i duūxūgū tama tūmaga ínūēgu rū ñoma wūxi i tūxū ngīxū ipuxēēxūrūū tá namaã tixīgū rū poraācū tá tanapoxcue. <sup>28</sup> Rū tá tūxna chanaxā ya yima woramacuri ya pèxmama nūxū idaucū’. <sup>29</sup> Rū yíxema āchixexē rū name nixī i naga taxīnū i ngēma Tupanaãē i Üünexū nūxū ixuxū namaã i ngēma yaxōgūxūtūcumūgū” ñanagūrū.

### 3

*Ore ga yema yaxōgūxū ga Chardiarū ãñewa yexmagūxūcèx ùmatūxū*

<sup>1</sup> Rū yema chomaã idexaxū rū ñanagūrū ta:

“Chanaxwèxe i Chardiwa ngēxmagūxū i yaxōgūxūārū ãēxgacūcèx cunaxūmatū, rū ñacurūgū tá: ‘Ñãã nixī i norū ore ya Tupana Nane ya Naãē i Üünexū nawa ngēxmacū ya yima 7 ya woramacuri nūxū ngēxmacū’. Rū ñanagūrū i nūmax: ‘Choma nūxū chacuèx i guxūma i ngēma cuxūxū. Rū nūxū chacuèx ta rū woo guxūwama duūxūgū nūxū ixugūgu na Tupanacèx namaxēxū i ngēma yaxōgūxū i cuxūtawa ngēxmagūxū natūrū tama aixcūma nixī i ngēma, erū ngēma yaxōgūxū rū tama aixcūma choxū nayaxōgū rū tama aixcūma chauxcèx namaxē. <sup>2</sup> Rū name nixī i cuḃaixāchi rū cugū íquicuèx rū cuyangūxēē i ngēma íraxū i mexū i cuxū íyaxūxū i marū iyarūxoxchaūxū. Erū nūxū chadau rū ngēma cuxūxū rū tama Tupanapēxewa name. <sup>3</sup> Rū nūxna nacuèxāchi ga

yema nguxêetae ga mexû ga noxri nüxû cuxîñüxû rü cuyaxuxû, rü nagu ixû! ¡Rü nüxû rüxo i ngêma chixexû i cuxûxû! Natürü ngêxguma tama nüxû curüxoxgu i curü chixexû, rü ñoma wüxi i ngîtêxáxû i ngürüâchi ínguxürüü tá cuxûtawa chaxû. Rü tâütáma nüxû cucuêx na ñuxguacü yîixû. <sup>4</sup> Natürü ngema Chardiwa cuxû nangêxma i ñuxre i duûxûgü i mexû i tama ñoma i naâneârü chixexûmaã nügü âûâchiarü maxûâxgûxû. Rü nümagü rü tá cómuxûmaã nixâxchiru rü ngêmaâcü tá chomaã inaxî, erü nümagü rü duûxûgü i mexû i chauxcêx maxêxû nixîgü. <sup>5</sup> Rü yíxema nüxû rüporamaêgüxe i chixexû, rü tá cómuxûmaã tixâxchiru. Rü tâütáma nawa tüxû íchapiéga i ngêma chorü popera i nagu chayawügüxû i ngêma duûxûgü i nüxû nangêxmaxû i maxû i taguma gúxû. Rü Chaunatüpêxewa rü guxûma i norü orearü ngeruûgü i daxûcûâxgüpêxewa tá tüxû chixu na chorü duûxûgü tixîgüxû'. <sup>6</sup> Rü yíxema âchixexê rü name nixî i naga taxîñü i ngêma Tupanaãe i Üünexû nüxû ixuxû namaã i ngêma yaxôgüxûtücümügü".

*Ore ga yema yaxôgüxû ga Firadérfiarü ñãnewa yexmagüxûcêx ümatüxû*

<sup>7</sup> Rü yema chomaã idexaxû rü ñanagürü ta:

"Chanaxwêxe i Firedérfiawa ngêxmagüxû i yaxôgüxûârü âêxgacücêx cunaxümatü rü ñacurügü tá: 'Ñã nixî i norü ore ya yima Üünecü ya aixcüma Cristu ixîcü ya Dabîrûü âêxgacü ya tacü ixîcü ya nüxû nangêxmacü i pora na yawâxnaâxúcêx rü nawâxtaâxúcêx i daxûguxû i naâne. Rü ngêxguma texécêx yawâxnaâgu, rü taxucürüwama texé tümachêxwa tanawâxta. Rü ngêxguma texéchêxwa nawâxtaâgu, rü taxucürüwa texé tümacêx tayawâxna'. <sup>8</sup> Rü ñanagürü i nümax:

'Choma nüxû chacuêx i guxûma i ngêma cuxûxû. Rü dücax, cuxû chanatauxchaxêe na togümaã nüxû quixuxúcêx i chorü ore, rü taxucürüwa texé cuxna tanachuxu na cunaxüxúcêx i ngêma puracü. Rü choma nüxû chacuêx na tama aixcüma cuporaxûchixû, erü noxretama nixî i ngêma yaxôgüxû i cuxûtawa ngêxmagüxû. Natürü cuma rü naga cuxîñü i chorü ore, rü tama icuyacux na chorü duûxû quiixû. <sup>9</sup> Rü ngêmacêx i ngêma duûxûgü i Chatanáarü ixîgüxû i nügü ixugüxû na chorü duûxûgü yixîgüxû natürü tama aixcüma choxrü ixîgüxû, rü tá chanamu na cupêxegu nacaxâpüxügüxúcêx na nüxû nacuêxgüxúcêx na aixcüma cuxû changechaûxû. <sup>10</sup> Cuma rü meãma cuyanguxêe i ngêma cuxû chamuxû na aixcüma cuyaxôômaxû naetüwa i ngêma guxchaxûgü i cuxû ngupetüxû. Rü ngêmacêx tá cuxû íchapoxû na tama cuxna nanguxúcêx i ngêma guxchaxû i taxû i ñoma i naãnewa tá ínguxû na guxûma i ñoma i naãnecûâx i duûxûgüxû naxüxúcêx. <sup>11</sup> Rü paxa tá ngema cuxûtawa chaxû. Rü chanaxwêxe i ñuxma meã cumaxûxürüü meã cumaxecha, na taxúema cuxna napuxúcêx i ngêma curü âmare. <sup>12</sup> Rü yíxema nüxû rüporamaêgüxe i guxûma i chixexû, rü Chaunatü ya Tupanaxûtawa tá tüxû changêxmagüxêe na tagutáma ngema ítachoxûxúcêx. Rü tümagu tá chanaxümatü i naega ya Chaunatü ya Tupana. Rü ngêxgumarüü tá ta tümagu chanaxümatü i naega ya Tupanaârü ñãne ya Yerucharéü ya ngexwacaxûne ya Tupanaxûtawa i daxûguxû i naãnewa írûixûne. Rü ngêxgumarüü tá ta tümagu chanaxümatü i chauéga i ngexwacaxûxû'. <sup>13</sup> Rü yíxema âchixexê rü name nixî i naga taxîñü i ngêma Tupanaãe i Üünexû nüxû ixuxû namaã i ngêma yaxôgüxûtücümügü".

*Ore ga yema yaxôgüxû ga Laodichéawa yexmagüxûcêx ümatüxû*

<sup>14</sup> Rü yema chomaã idexaxû rü ñanagürü ta:

"Chanaxwêxe i Laodichéawa ngêxmagüxû i yaxôgüxûârü âêxgacücêx cunaxümatü rü ñacurügü tá: 'Ñã nixî i norü ore ya yima aixcüma ixîcü ya aixcüma yanguxêecü i ngêma nüxû yaxuxû rü ore i aixcüma ixîxûxûxicatama ixucü. Rü nüma nixî ga inaxügüâxû ga guxûma ga yema Tupana üxû'. <sup>15</sup> Rü ñanagürü i nümax:

'Choma nüxû chacuêx i guxûma i ngêma cuxûxû. Rü nüxû chacuêx na tama wüxi i duûxû i chauxchi aixû quiixû, natürü tama wüxi i duûxû i aixcüma choxû ngechaûxû quixî. Rü chierü noxtacüma wüxi i duûxû i chauxchi aixû quixîgu rü êxna noxtacüma

wüxi i duüxü i aixcüma choxü ngechaüxü quixĩgu. <sup>16</sup> Natürü ñuxma na írarüwatama choxü cungechaüxü, rü ngēmacèx tá cuxü íchatèx. Erü tama noxtacüma wüxi i duüxü i chauxchi aixü quixĩ rü tama noxtacüma wüxi i duüxü i aixcüma choxü ngechaüxü quixĩ. <sup>17</sup> Rü cuma cugü quixuxgu rü cumuârü dîeruâx, rü cumuârü ngēmaxüâx, rü meâma cuxü naxüpetü, rü taxuüma cuxü nataxu. Natürü i cuma rü tama nüxna cucuèxâchi na chopèxewa rü wüxi i taxuwama mexü quiixü, rü wüxi i ngechaüxüchi quiixü, rü wüxi i taxuüma cuxü ngēxmaxê quiixü, rü ñoma wüxi i ngexetüxürüü quiixü, rü ñoma wüxi i ngexchiruxürüü quiixü. <sup>18</sup> Rü ñuxma rü cuxü chaxucuxê na chauxütawa naxcèx cutaxexücèx i uiru i marü üxüwa iguxü i nüxĩcatama ixixü. Rü ngēmaâcü tá aixcüma cuxü nangēxma i curü ngēmaxü. Rü ngēxgumarüü ta cuxü chaxucuxê na chauxütawa naxcèx cutaxexücèx i cuxchiru i cómuxü na ngēmagu quicúxücèx na taxúema cuxü dauxücèx na cungexchiruxü. Rü ngēxgumarüü ta cuxü chaxucuxê na chauxütawa naxcèx cutaxexücèx i curü mèixètüxü na curümexètüxücèx na wena quidauchixücèx. <sup>19</sup> Choma rü tüxü chaxucuxê rü tüxü ichayarüwêxâchixêê ya guxâma ya yíxema tüxü changechaüxê. Rü ngēmacèx name nixĩ i nüxü curüxo i cucüma i chixexü, rü aixcüma choxü cungechaü rü cunaxü i ngēma cuxü chanaxwèxexü. <sup>20</sup> Rü dücax, choma rü ìâxwa tümacèx chacagüecha. Rü ngēxguma chi texé choxü ñügu rü chauxcèx tayawâxnagu, rü tá tümamaxütagu chaxücu. Rü tümamaã tá chachibü rü tüma i chomaã. <sup>21</sup> Rü yíxema nüxü rüporamaègüxe i chixexü, rü tá chaugüxütawa tüxü charütogüxêê na chomaã âëxgacü tixígüxücèx, yexgumarüü ga choma rü nüxü na charüporamaèxü ga chixexü, rü ñuxüchi Chaunatüxütawa na chayarütöxürüü na namaã âëxgacü chiixücèx'. <sup>22</sup> Rü yíxema âchixexê rü name nixĩ i naga taxĩnü i ngēma Tupanaãe i Üünexü nüxü ixuxü namaã i ngēma yaxögüxütücümügü”, ñanagürü ga yema chomaã idexaxü.

## 4

### *Tupanaxü nataxêégü i daxüguxü i nañewa*

<sup>1</sup> Rü yemawena ga choma ga Cuáü rü nüxü chadau ga wüxi ga ìâx ga iwâxnaxü ga daxüguxü ga nañewa. Rü yema naga ga nacornetagaraüxü ga noxri nüxü chaxĩnüxü ga chomaã idexaxü, rü ñanagürü choxü:

“¡Nuxã naxĩnagü! Rü tá cuxü nüxü chadauxêê i ngēma yixcüra tá ngupetüxü”, ñanagürü.

<sup>2</sup> Rü yexgumatama ga choma rü Tupanaãe i Üünexü rü chauãemaã inacuèx, rü daxüwa nanaga. Rü yéma daxüguxü ga nañewa nüxü chadau ga wüxi ga tochicaxü ga mexêchixü ga yéma Tupana nawa rütöxü. <sup>3</sup> Rü guma yema tochicaxüwa rütöcü, rü ñoma nuta ya mexêchicü ya yasperüü nixĩ na namexü rü ñoma nuta ya cornalínarüü nixĩ na namexü. Rü yema tochicaxüetüwa nayexma ga wüxi ga chirapa ga ñoma nuta ga esmerádarüü mexêchicü. <sup>4</sup> Rü yema tochicaxücüwawa nayexmagü ga 24 ga togü ga tochicaxügü ga nüxü ínumaèguâchixü. Rü yema tochicaxügüwa narütogü ga 24 ga âëxgacügü ga yaxögüxüârü ixígüxü. Rü cómuxümaã nixâxchiru rü uirunaxcèx nixĩ ga norü ngèxcuerüügü. <sup>5</sup> Rü yema nachica ga Tupana írütöxüwa ínaxüxü ga bèixbèxanexü rü duruanexü rü nagagü. Rü yema tochicaxüpèxewa nayexma ga 7 ga omügü ga yéma naígüxü. Rü yema omügü nixĩ ga Tupanaãe i Üünexü ga yema 7 ga yaxögüxütücümümaã icuáxü. <sup>6</sup> Rü yema Tupanaârü tochicaxüpèxewa rü ñoma dexáétüwarüü ixixümaã nachaxu rü nichipetü woruarüü. Rü yema tochicaxüxü ínachomaèguâchi ga ägümücü ga daxücüâx ga maxèxü ga guxüwama äxètüxü naweama rü napèxewa. <sup>7</sup> Rü wüxi ga yema daxücüâx ga maxèxü rü nanaxairaxü. Rü yema to rü nanawocaraxü. Rü yema norü tomaèxpüx rü nanaduüxüchiweraxü. Rü yema norü ägümücü rü nanaxiyü i gonagüxüraxü. <sup>8</sup> Rü yema ägümücü ga daxücüâx ga maxèxü, rü wüxichigü nüxü nayexma ga 6 ga naxpèxatügü. Rü guxüwama ga naxpèxatüétüwa rü naxpèxatütüüwa rü namuxëtü. Rü ngunecü rü chütacü rü ñanagürügüecha:

“Naxüüne, naxüüne, naxüüne nixĩ ya tórü Cori ya Tupana ya guxüetüwa ngêxmacü rü woetama ngêxmaêchacü”, ñanagürügüecha. <sup>9-10</sup> Rü yema daxüçüâx ga maxêxü, rü yexguma nüxü yacuèxüügüüxgu ga guma tochicaxüwa rütocü, rü moxê nüxna naxâgügu, rü yema 24 ga âêxgacügü ga yaxögüxüârü rü yima woetama ngêxmaêchacüpêxegu nacaxâpüxügü, rü nüxü nicuèxüügü, rü napêxegu nananu ga norü ngêxcueruügü. <sup>11</sup> Rü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori, Pa Torü Tupanax, cuxü nixĩ i namexü na ticuèxüügüxü rü cuxü tataxêégüxü, erü guxüetüwa cungêxma. Yerü cuma cunaxü ga guxüma rü curü ngüchaügagu nixĩ i nangóxü i ñuxmax”, ñanagürügü.

## 5

### *Popera ga idixixüchiga rü Tupana Nane ga ñoma wüxi ga carnerurüü imácüchiga*

<sup>1</sup> Rü ñuxüchi nüxü chadau ga guma tochicaxüwa rütocü, rü norü tügünemêxêwa nanange ga wüxi ga popera ga idixixü. Rü düxétüwa rü aixepewa rü naxâmatü ga yema popera. Rü 7 wa niñaxtachipêxe. <sup>2</sup> Rü nüxü chadau ga wüxi ga norü orearü ngeruü ga daxüçüâx ga poraxüchixü ga tagaäcü íçaxü rü ñaxü:

“¿Texé tixĩ ya yíxema mexe na tayagautanüxü i norü ñaxtachipêxexü rü ítayadixgüxü i ñaã popera?” ñaxü. <sup>3</sup> Natürü woo ga daxügüxü ga naãnewa rü bai ga ñoma ga naãnewa rü bai ga yuexütanüwa, rü tataxuma ga texé ga mexe na ítayadixgüxü rü nüxü tadaumatüxü na ñuxü ñaxü ga yema popera. <sup>4</sup> Rü choma rü poraäcü chaxaxu yerü tataxuma ga texé ga mexê na ítayadixgüxü rü nüxü tadaumatüxü na ñuxü ñaxü ga yema popera. <sup>5</sup> Natürü wüxi ga yema 24 ga âêxgacügü ga yaxögüxüârü, rü ñanagürü choxü:

“¡Tâxü i cuxaxuxü! Erü yima Cristu ya Yudáta ya airüxü poracü ya âêxgacü ya Dabítaa ixïcü, rü marü nüxü narüyexera i guxüma i chixexü. Rü ngêmacèx nüma nixĩ i namexü na yagautanüâxüçèx i ngêma 7 i norü ñaxtachipêxexü i ngêma popera rü na íyawêgüâxüçèx”.

<sup>6</sup> Rü ñuxüchi nüxü chadau ga Tupana Nane ga ñoma wüxi ga carneruxacü ga mèxwa írudaxürüü yexma chicü naxütagu ga guma tochicaxüwa rütocü rü natanügu ga yema âgümücü ga daxüçüâx ga maxêxü rü yema 24 ga âêxgacügü. Rü nüxü nayexma ga 7 ga nachatacuxre ga norü poraarü cuèxruü rü 7 ga naxêtü. Rü guma 7 ga naxêtü rü ngêma nixĩ i Tupanaãe i Üünexü i guxüma i ñoma i naãnewa namuxüârü cuèxruü ixïcü. <sup>7</sup> Rü guma pecaduarü ütanücèx yucü rü guma tochicaxüwa rütocücèx nixü, rü nanayaxu ga yema popera ga norü tügünemêxêwa yexmaxü. <sup>8</sup> Rü yexguma nayauxãgu ga yema popera, rü yema âgümücü ga daxüçüâx ga maxêxü rü yema 24 ga âêxgacügü rü inacaxgüâpüxü napêxegu ga guma pecaduarü ütanücèx yucü. Rü wüxichigü ga yema âêxgacügü rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü paxetarüü ga arpa. Rü yexgumarüü ta nüxü nayexma ga copa ga uirunaxcèx ga pumaratêxemaã napagüxü. Rü yema pumaratêxe rü nayixichi ga yexguma yaxaxgu. Rü yema pumaragü, rü ngêma nixĩ i Tupanaârü duüxügüarü yumüxêgüarü cuèxruügü. <sup>9</sup> Rü nagu nawiyaegü ga wüxi ga wiyae ga yexwacaxüxü ga ñaxü:

“Cuma nixĩ i cumexü na cunayaxuxü i ngêma popera rü cuyagautanüxü i ngêma norü ñaxtachipêxexü. Yerü cuma rü marü quimèxchirêx, rü cugümaã Tupanaãxü naxcèx cutaxe i nagúxüraüxü i duüxügü i nagúxüraüxü i nachiüâneçüâx i nagúxüraüxü i nagawa idexagüxü. <sup>10</sup> Rü ngêmagüxü cuxüchica i ngextá âêxgacü íquiixüwa, rü Tupanaârü ngüxêëruügüxü cuyaxígüxêë na cumaã wüxigu guxü i naãnemaã inacuèxgüxüçèx”,

ñanagürügü. <sup>11</sup> Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chaxĩnü ga naga ga muxüchixüma ga Tupanaârü orearü ngeruügü ga daxüçüâx. Rü norü ngâxüwa nayexma ga yema tochicaxü rü yema âgümücü ga daxüçüâx ga maxêxü rü yema 24 ga âêxgacügü. Rü namuxüchima ga yema Tupanaârü orearü ngeruügü ga daxüçüâx ga yema yexmagüxü.

<sup>12</sup> Rü tagaäcü ñanagürügü:

“Daa nixĩ ya yima ñoma wüxi i carneruacürüü imácü ga pecaduarü ütanücèx yucü. Rü nüma nixĩ i namexü na guxüârü ãëxgacü yĩxü, rü guxüârü yora yĩxü, rü guxü i cuèx nüxü ngëxmaxü, rü guxüârü yexera naporaxü. Rü nüma nixĩ i namexü na guxãma nüxü ngechaügüxü rü nataxëëgüxü rü nüxü icuèxüügüxü”, ñanagürügü. <sup>13</sup> Rü nüxü chaxĩnü ta ga naga ga guxüma ga yema Tupana üxü i daxüguxü i naãnewa rü ñoma i naãnewa rü naãnetüüwa rü taxtü i taxüwa ngëxmagüxü ga ñagüxü:

“Name nixĩ na guxügutãma guxãma nüxü icuèxüügüxü rü nüxü ngechaügüxü rü nataxëëgüxü ya yima pecaduarü ütanücèx yucü rü yima ngëma tochicaxüwa rütocü, erü nümagü nixĩ i guxüguma ãëxgacügü yixüguxü”, ñanagürügü. <sup>14</sup> Rü yema ägümücü ga daxücüãx ga maxëxü rü ñanagürügü:

“Ngëmaãcü yĩ”, ñanagürügü. Rü yema 24 ga ãëxgacügü rü inacaxgüãpüxü rü nüxü nicuèxüügü.

## 6

### *Yema 7 ga ñaxtachipëxe-ruüchiga*

<sup>1</sup> Rü ñuxüchi nüxü chadau ga yexguma guma pecaduarü ütanücèx yucü yagauyegu ga yema nüxĩraüxü ga norü ñaxtachipëxexü ga yema popera. Rü nüxü chaxĩnü ga wüxi ga yema daxücüãx ga maxüxü ga tagaãcü ñoma duruanexürüü ñaxü choxü:

“¡Nuã naxü!” ñaxü. <sup>2</sup> Rü ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga cowaru ga cómuxü. Rü yema naetüwa rütöxü rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü würa. Rü wüxi ga ngëxcuerü nüxna naxã. Rü poraãëãcuma norü cowarumaã inaxüãchi na duüxügüxü nayexeraxüçèx. <sup>3</sup> Rü yexguma guma pecaduarü ütanücèx yucü yagauyegu ga yema norü taxre ga yema poperaarü ñaxtachipëxexü, rü nüxü chaxĩnü ga yema norü taxre ga yema daxücüãx ga maxüxü ga ñaxü choxü:

“¡Nuã naxü!” ñaxü. <sup>4</sup> Rü yema naxü ga wüxi ga cowaru ga dauxü. Rü yema naetüwa rütöxü rü wüxi ga tara ga taxü nüxna naxã. Rü yexgumarüü ta pora nayaxu na iyanaxoxëëãxüçèx na nügü nangechaügüxü ga duüxügü. Rü yemaãcü nanaxü na nügü nadëixüçèx ga duüxügü. <sup>5</sup> Rü yexguma guma pecaduarü ütanücèx yucü yagauyegu ga yema norü tomaëxpüx ga yema poperaarü ñaxtachipëxexü, rü nüxü chaxĩnü ga yema norü tomaëxpüx ga yema daxücüãx ga maxüxü ga ñaxü choxü:

“¡Nuã naxü!” ñaxü. Rü ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga cowaru ga waxüxü. Rü yema naetüwa rütöxü rü naxmëxwa nüxü nayexma ga wüxi ga tacüarü yaruü ga balanza. <sup>6</sup> Rü nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga yema daxücüãx ga maxëxüârü ngãxütanüwa inaxüxü ga ñaxü:

“Wüxi i ngunexüârü puracütanü rü naxãtanü i wüxi i kilo i trigu. Rü wüxi i ngunexüârü puracütanü naxãtanü i tomaëxpüx i kilo i chebada. ¡Natürü täxü i cuyanatauxëëxü i ngëma chixü rü yima binu!” ñanagürü. <sup>7</sup> Rü yexguma guma pecaduarü ütanücèx yucü yagauyegu ga yema norü ägümücü ga yema poperaarü ñaxtachipëxexü, rü nüxü chaxĩnü ga yema norü ägümücü ga yema daxücüãx ga maxëxü ga ñaxü choxü:

“¡Nuã naxü!” ñaxü. <sup>8</sup> Rü ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga cowaru ga dexexü. Rü yema naetüwa rütöxü rü Yu nixĩ ga naega. Rü yema naweama ne üxü, rü Yuexüchica nixĩ ga naega. Rü yema taxre nanayauxgü ga pora na ñoma ga naãnewa rü wüxi ga yema norü ägümücütücumü ga duüxügümaã inacuèxgüxüçèx na daimaã rü taiyamaã rü ñaaweanemaã rü ngoxo idüraexümaã nayuexëëãxüçèx. <sup>9</sup> Rü yexguma guma pecaduarü ütanücèx yucü yagauyegu ga yema norü wüximëëxpüx ga yema poperaarü ñaxtachipëxexü, rü nüxü chadau ga wüxi ga nachica ga ngextã Tupanacèx naxümagü nawa yagugüxü na nüxna naxãgüãxüçèx. Rü yema nachicatüüwa nüxü chadau ga naãëgü ga yema duüxügü ga Tupanaârü orexü na yaxugüxüçèx nadëixü. <sup>10</sup> Rü yema naãëgü rü tagaãcü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori ya Guxüetüwa Ngëxmacü rü Üüncü rü Ixaixcümäcux, ¿ñuxgura tá ta i nüxna cucaxü rü cunapoxcuexü i ngëma duüxügü i chixexü ga toxü dëixü?” ñanagürügü. <sup>11</sup> Rü ñuxüchi ga Tupana rü wüxichigü ga yema duüxügüna nanaxä ga naxchiru ga máxü rü cómuxü. Rü yema duüxügüãëgüxü ñanagürü:

“¡Paxaãchi iperüngüë ñuxmatáta yangu i peeneëgü i Cristuaxü puracüexü i pexrüü tá dëixü!” ñanagürü. <sup>12</sup> Rü yexguma guma pecaduarü ütanücèx yucü yagauyegu ga yema norü 6 ga yema poperaarü ñaxtachipëxexü, rü nüxü chadau ga poraãcü na naxiãxächianexü. Rü üèxcü rü wüxi ga naxchiru ga waxcharaxürüü nixi. Rü tauemacü rü guxüwama nagürüü naduema. <sup>13</sup> Rü woramacurigü rü èxtagü rü daxüwa narüyi rü ñoma ga naãnegu nayi. Rü ñoma orix i doxüxüma buanecü ya tacü rüyixëëxürüü nixi. <sup>14</sup> Rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü rü inayarütaxu. Rü ñoma wüxi i popera i dixcumüächixü rü iiyarütaxuxürüü nixi. Rü guxüma ga mëxpünegü rü capaxügü rü nixigachi ga nachicawa. <sup>15</sup> Rü ñoma ga naãnewa yexmagüxü ga nachiüãnegüarü äëxgacügü, rü mëxpünemagu rü mëxpüneärü nutatanügu nicuxgü. Rü wüxigu yexma namaã nicuxgü ga yema togü ga äëxgacügü ga taxügü ga ñoma ga naãnemaã icuëxgüxü, rü churaragüarü äëxgacügü ga taxügü, rü yema duüxügü ga muärü dïeruãxgüxü, rü yema duüxügü ga ñoma ga naãnewa poraexü, rü guxüma ga duüxügü ga coriãxgüxü, rü guxüma ga duüxügü ga ngearü coriãxgüxü. <sup>16</sup> Rü guxüma ga nümagü, rü guma mëxpünexü rü guma nutagüxü ñanagürügü:

“¡Toëtügu peyi na toxü ipicuxgüxüçèx naxchaxwa ya yima ngëma tochicaxüwa rütocü, rü naxchaxwa ya yima pecaduarü ütanücèx yucü erü tama tanaxwèxe na toxü napoxcuexü! <sup>17</sup> Erü marü ínangu i ngëma ngunexü i äücümäxü i nagu napoxcuexü i ngëma duüxügü i tama Tupanaärü ixigüxü. ¿Rü texé tá namaã tapora i ngëma?” ñanagürügü.

## 7

### *Yema Yudíugü ga nacatüwa cuèxruüãxgüxüchiga*

<sup>1</sup> Rü yemawena rü nüxü chadau ga ägümücü ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüãx ga ñoma ga naãneärü ägümücüpëxegu chigüxü. Rü ínanapoxügü ga gucüma ga buanecügü na tama waixümüãneëtügu naxüxüçèx, rü tama taxü i taxtüëtügu naxüxüçèx, rü bai i tacü rü naíëtügu naxüxüçèx. <sup>2</sup> Rü yexgumarüü ta nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüãx ga üèxcü íyarügoxüwaama ne üxü. Rü nüxü nayexma ga Tupana ya Maxüçüarü tacüarü üëgarü. Rü nüma rü tagaãcü nüxna nacagü ga yema togü ga ägümücü ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga nayauxgüxü ga pora na nachixexëëgüãxüçèx ga guxüma ga waixümü rü guxüma ga taxü ga taxtü. <sup>3</sup> Rü ñanagürü nüxü:

“¡Tãxü i yatacüma penachixexëëxü i waixümü rü taxtü i taxü rü naígü, ñuxmatáta nacatüwa tayaxüarü cuèxruüãxgü i ngëma Tupanaärü duüxügü ixigüxü!” ñanagürü. <sup>4</sup> Rü nüxü chaxñü ga ñuxre na yïxü ga yema cuèxruüãxgüxü. Rü guxüma ga Yudíugütanüwa rü 144,000 nixi. <sup>5-8</sup> Rü yema cuèxruüãxgüxü ga Yudíugü, rü ñaã nixi:

Yudátaagü - 12,000

Rubéütaagü - 12,000

Gadutaagü - 12,000

Achetaagü - 12,000

Netarítaagü - 12,000

Manachétaagü - 12,000

Chimeütaagü - 12,000

Lebítaagü - 12,000

Ichacátaagü - 12,000

Chaburãütaagü - 12,000

Yúchetaagü - 12,000

Beyamítaagü - 12,000

<sup>9</sup> Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chadau ga muxüchixüma ga nagúxüraüxü ga duüxügü ga nagúxüraüxü ga nagawa idexagüxü ga guxüma ga nachiuñewa ne íxü. Rü yema tochicaxüpëxegu rü guma pecaduarü ütanüçex yucüpëxegu nachigü. Rü yema na namuxüchixü rü taxucürüwa texé tayaxugü na ñuxre yüxü. Rü naxchiru ga icómüxü rü imáxümañ nixäxchiru. Rü naxmëxwa nanangegü ga wairaátügü. <sup>10</sup> Rü guxüma ga nümagü rü tagaäcü ñanagürügü:

“Yima tórü Tupana ya tochicaxüwa rütocü rü yima pecaduarü ütanüçex yucü nixí ya tüxü maxëxëgücü”, ñanagürügü. <sup>11</sup> Rü guxüma ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüäx rü nüxü ínachimaëguächi ga yema tochicaxü rü yema 24 ga äëxgacügü rü yema ägümücü ga daxüçüäx ga maxëxü. Rü yema tochicaxüpëxegu nanangüçuchitanü ga yema orearü ngeruügü, rü Tupanaxü nicuèxüügü. <sup>12</sup> Rü ñanagürügü:

“Rü ngëmaäcü yí. Rü nüma nixí i namexü na guxüguma guxäma nüxü icuèxüügüxü, rü nataxëëgüxü, rü moxë nüxna ixägüxü, rü nüxü ingechaügüxü, erü guxü i cuèx nüxü nangëxma, rü guxüetüwa nangëxma, rü guxüärü yexera napora. Rü ngëmaäcü yí”, ñanagürügü. <sup>13</sup> Rü ñuxüchi wüxi ga yema 24 ga äëxgacügü rü choxna naca, rü ñanagürü:

“¿Texégü tixígü ya yíxema cómuchirugüxe, rü ngextá ne taxí?” ñanagürü. <sup>14</sup> Rü choma chanangäxü, rü ñacharügü:

“Pa Corix, cuma nixí i nüxü cucuáxü na texégü tixígüxü”, ñacharügü. Rü yexguma ga nüma rü ñanagürü:

“Yíxemagü tixígü ga nawa ngupetütanüxë ga yema ngúxü ga taxü rü marü tügü iyauxgüchiruxe nagüwa ga guma pecaduarü ütanüçex yucü. Rü ngëmacëx nixí i ticómüchiruxü. <sup>15</sup> Rü ngëmacëx nixí i Tupanaärü tochicaxüpëxewa tangëxmagüechaxü rü ngunecü rü chütacü rü Tupana íngëxmaxüwa nüxü tapuracüexü. Rü nümatama ya Tupana ya tochicaxüwa rütocü rü tüxna nadau. <sup>16</sup> Rü marü tagutáma wenaxärü taiya tüxü nangüx, rü tagutáma titawae. Rü marü tagutáma üèxcü tüxü nigu, rü tagutáma üèxcüarü nañanexü tüxü nangüx. <sup>17</sup> Erü yima pecaduarü ütanüçex yucü i ngëma tochicaxüxütawa ngëxmacü, rü tá aixcüma meä tüxna nadau ñoma carnerugüna idauxürüü. Rü nawa tá tüxü nagagü i ngëma dexaarü chuxchuxügü i maxëëruü. Rü Tupana tá tüxü ínanapi i guxüma i tümagüüxëtü”, ñanagürü.

## 8

### *Yema norü 7 ga ñaxtachipëxeruüchiga rü yema buetare ga uirunaxcëxchiga*

<sup>1</sup> Rü yexguma guma pecaduarü ütanüçex yucü yagauyegu ga yema norü 7 ga yema poperaarü ñaxtachipëxexü, rü ngäxü ga ora nachipetüanemare ga daxügüxü ga nañewa. <sup>2</sup> Rü ñuxüchi nüxü chadau ga yema 7 ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüäx ga yexma Tupanapëxegu chigüxü. Rü wüxichigü nanayaxu ga norü corneta ga nüxna naxäxüne. <sup>3</sup> Rü yemawena íangu ga wüxi ga to ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx. Rü yema nanange ga wüxi ga norü buetare ga uirunaxcëx ga pumaraarü gutëxeruü. Rü yema uirunaxcëx ga pumaraarü gutëxeruütaxmüpëxegu nachi. Rü nanayauxtëxe ga taxü ga pumara ga nüxna naxäxü na yema tochicaxüpëxewa yexmaxü ga pumaraarü gutëxeruütaxmüwa yaguäxüçex, na yemaäcü Tupanana naxäxüçex ga yema pumaratëxe na yema pumaraema rü wüxigu Tupanaärü duüxügüarü yumüxëmañ Tupanaxütawa nangüxüçex. <sup>4</sup> Rü yema pumaratëxe ga yema orearü ngeruüäxü yexmaxü rü daxü naxüëma wüxigu namañ ga Tupanaärü duüxügüarü yumüxëgü ñuxmata Tupanaxütawa nangu. <sup>5</sup> Rü ñuxüchi ga yema orearü ngeruü rü nanayaxu ga yema buetare ga pumaraarü gutëxeruü. Rü yema pumaraarü gutëxeruütaxmüwa nanayaxu ga äwe ga naïcü, rü gumamañ nanaxüäcu ga guma buetare. Rü ñuxüchi ñoma ga naañeetügu nanaña. Rü yexgumatama poraäcü naduruächiane, rü poraäcü nicuxcuane rü nibëixbëxane rü naxíäxächiane.



*Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãxãrũ cornetachiga*

<sup>6</sup> Rũ yexguma ga yema <sup>7</sup> ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãx ga icornetaãxũ, rũ nũgũ ínamexêêgũ na nagu yacuegũxũcèx. <sup>7</sup> Rũ wũxi ga yema Tupanaãrũ orearũ ngeruũ rũ nũxĩra nayacue ga norũ corneta. Rũ yexgumatama ñoma ga naãneetũgu narũyi ga gáuxũ rũ ùxũema ga nagũmaã ãẽũxũ. Rũ wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùye ga ñoma ga naãne rũ nixa. Rũ yexgumarũũ ta wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùye ga naĩxnecũ rũ nixa. Rũ guxũma ga natũane rũ nixae. <sup>8</sup> Rũ yema norũ taxre ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ rũ nayacue ga norũ corneta. Rũ ñũxũchi wũxi ga ÷acũ ga taxũchixũ ga namẽxpũneraũxũ ga iyauxraxũ, rũ yexma taxtũ ga taxũgu nanaña. Rũ wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùye ga taxtũ rũ nagũxũ nananguxuchi. <sup>9</sup> Rũ wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùyetũcumũ ga yema taxtũwa maxẽxũ, rũ nayue. Rũ yexgumarũũ ta wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùyetũcumũ ga wapurugũ, rũ inayi. <sup>10</sup> Rũ yema norũ tomaẽxpũx ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ, rũ nayacue ga norũ corneta. Rũ ñũxũchi wũxi ga taxũchicũ ga woramacuri ga taemaxũchicũ rũ daxũwa narũngu. Rũ wũxi ga omũ ga ixaxũrũũ nixĩ. Rũ nagu nangu ga wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùye ga natũgũ rũ natũxacũgũ. <sup>11</sup> Rũ guma woramacuri rũ Ùxũxũ nixĩ ga naega. Rũ wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùye ga guxũma ga dexá rũ naxũxchiũ. Rũ muxũma ga duũxũgũ rũ yema dexáwa nayue yerũ naxũxchiũ. <sup>12</sup> Rũ yema norũ ãgũmũcũ ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ rũ nayacue ga norũ corneta. Rũ wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùye ga ùexcũ rũ nixo. Rũ yexgumarũũ ta wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùye ga tauemacũ rũ woramacurigũ rũ ãxtagũ rũ nixo. Rũ yemaãcũ wũxi ga yema norũ tomaẽxpũxarũ ùye ga guxũma ga yema rũ naxẽãne. Rũ ga ngunecũ rũ ãgũmũcũ ga ora naxẽãne. Rũ ga chũtacũ rũ ãgũmũcũ ga ora nataxuma ga tauemacũ rũ bai ga woramacurigũ rũ bai ga ãxtagũ. <sup>13</sup> Rũ yemawena ichadawenũ rũ nũxũ chaxĩnũ ga wũxi ga ìyũ ga daxũgu íxexeũxũ ga tagaãcũ ñaxũ:

“Nangechaũtũmũũgũ i ngẽma duũxũgũ i yea pecaduãxũ i naãnewa maxẽxũ i ngẽxguma yacuegũãgu tá ya norũ cornetagũ i ngẽma togũ i tomaẽxpũx i Tupanaãrũ orearũ ngeruũgũ”, ñaxũ.

## 9

<sup>1</sup> Rũ yema norũ wũximẽẽxpũx ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ, rũ nayacue ga norũ corneta. Rũ nũxũ chadau ga wũxi ga woramacuri ga daxũwa rũngucũ ga ñoma ga naãnegu ngucũ. Rũ guma woramacuri nanayaxu ga yema ãxmaxũ ga taguma iyacuáxũãrũ chawi. <sup>2</sup> Rũ nayawãxna ga yema ãxmaxũ ga taguma iyacuáxũ. Rũ yema inayagoema ga caxixũ ñoma wũxi i taxũ i uxearũ caxixũrũũ. Rũ yema caxixũ rũ nanaxẽẽmaxẽẽ ga ùexcũ. <sup>3</sup> Rũ yema caxixũwa ínachoxũ ga munũgũ ga naãneetũgu yixũ. Rũ yema munũgũ rũ nanayauxgũ ga pora ga nũxna naxãxũ na ñoma tuxchinawerũũ duũxũgũxũ nachixũcèx. <sup>4</sup> Rũ yema munũmaã nũxũ nixu na tama natũanexũ nachixexẽẽxũcèx rũ bai i ÷acũ rũ nanetũgũ rũ bai i ÷acũ rũ naĩgũ. Natũrũ nanamu na nachixexẽẽgũãxũcèx ga yema duũxũgũ ga tama Tupanaãrũ cuèxruũ nacatũwa yexmaxũ. <sup>5</sup> Natũrũ tama nanamu na yema duũxũgũxũ nadẽixũcèx. Natũrũ nanamu na ngũxũ nũxũ yangexẽẽmaregũxũcèx ga wũximẽẽxpũx ga tauemacũ. Rũ yema ngũxũ ga nũxũ yangexẽẽgũxũ, rũ ñoma tuxchinawe duũxũgũxũ chixũrũũ nixĩ. <sup>6</sup> Rũ ngẽma ngunexũgũgu rũ duũxũgũ tá naxcèx nadaugũ na nayuexũ, natũrũ tãũtãma nayue. Rũ woo nanaxwèxegũxũchi na nayuexũ, natũrũ taxucũrũwatãma nayue. <sup>7</sup> Rũ yema munũgũ rũ ñoma cowaru i guerawa ìxũrũũ nixĩgũ. Rũ naẽruwa nũxũ nayexma ga ÷acũ ga ñoma ngèxcuerũ ga uirunaxcèxruũ ixĩgũxũ. Rũ nachiwe rũ nanaduũxũchiweraxũgũ. <sup>8</sup> Rũ nayaegũ rũ ñoma ngeãxyaerũũ nixĩgũ. Rũ napũtagũ rũ ñoma aipũtagũrũũ nixĩgũ. <sup>9</sup> Rũ naxũnewa nayexma ga norũ poxũruũ ga fierunaxcèx. Rũ naxpẽxatũgũga rũ ñoma muxũchine ya caru ya guerawa cowaru tũgũnegarũũ ixĩxũ. <sup>10</sup> Rũ narexũgũ rũ ñoma tuxchinawerũũ naxãnegu. Rũ

yema naneguwa rü naxãguchata na wüximẽxpüx ya tauemacü duüxügüxü ngüxü yangexẽgüxücèx. <sup>11</sup> Rü yema munügüarü ãëxgacü, rü yema ãxmaxü ga taguma iyacuáxüârü dauruü nixí. Rü Yudíugügawa ga yema munügüarü ãëxgacü, rü Abadóü nixí. Rü Griégugügawa rü Apolióü nixí. Rü ngẽma rü: “Chixexẽeruü”, ñaxüchiga nixí. <sup>12</sup> Rü yexma nayacuèx ga yema nüxíraüxü ga chixexü ga taxü, natürü ínayaxüama ga to ga taxre. <sup>13</sup> Rü yema norü 6 ga Tupanaârü orearü ngeruü rü nayacue ga norü corneta. Rü nüxü chaxínü ga wüxi ga naga ga yema Tupanapëxewa yexmaxü ga uirunaxcèx ga pumaraarü gutëxeruütaxmüwa inaxüxü. <sup>14</sup> Rü yema naga rü nanamu ga yema orearü ngeruü ga cornetaãxü, rü ñanagürü nüxü:

“¡Yawëgüxü i ngẽma ägümücü i orearü ngeruügü i Chatanáârü ixígüxü i taxtü i Eufrátegu ngãxügüxü!” ñanagürü. <sup>15</sup> Rü yemaãcü niwëgüxü ga yema ägümücü ga orearü ngeruügü na nadaiãxücèx ga wüxi ga yema norü tomaëxpüxaruü üyetücumü ga duüxügü. Yerü ga yema orearü ngeruügü rü woetama yemacèx ínamemaregü na yema ora rü yema ngunexü rü guma tauemacü rü guma taunecü nadaiãxücèx ga yema duüxügü. <sup>16</sup> Rü nüxü chaxínü na ñuxre na yíxü ga yema orearü ngeruügüarü churaragü ga cowaruétügu íxü. Rü 200 miyónegü nixígü. <sup>17</sup> Rü yemaãcü nixí ga nüxü chadauxü ga yema cowarugü ga yexguma changoxetügu. Rü yema churaragü ga yema cowaruétügu íxü rü nüxü nayexma ga norü ngèxcuxünexü ga poxüruü ixíxü ga ñoma üxüxetürüü iyauraxü. Rü yema poxüruü rü nixâmatü rü nidaumatü rü niyèuxmatü rü nidexmatü. Rü yema cowaruerugü rü ñoma aierurüü nixígü. Rü naãxgüwa inaxüxü ga üxüema rü caxixü rü azufre. <sup>18</sup> Rü wüxi ga norü tomaëxpüxaruü üyetücumü ga duüxügü rü nayue namaã ga yema tomaëxpüx ga chixexẽeruü ga üxüema rü caxixü rü azufre ga yema cowarugüèxwa íchoxüxü. <sup>19</sup> Yerü ga yema cowarugü rü naãxwa rü nareexüwa nixí ga nüxü nayexmaxü ga norü pora na duüxügüxü nadëixücèx. Yerü ga nareexügü rü ñoma äxtaperüü nixígü, rü yemamaã nanangõx ga duüxügü rü ngüxü nüxü ningexẽe rü nanadai. <sup>20</sup> Natürü ga yema togü ga duüxügü ga tama yema poxcuruügümaã yuexü, rü tama nüxü narüxoe ga yema chixexügü ga naxügüxü. Rü tama nüxü narüxoe na nüxü yacuèxüügüxü ga ngoxogü rü norü tupananetachicünèxãgü ga uirunaxcèx rü dïërumünaxcèx rü cobrenaxcèx rü nutagünaxcèx rü naïnaxcèx. Rü yemaãcü nüxü nicuèxüügüama ga yema norü tupananetachicünèxãgü ga ngearü maxüãxü rü tama nüxü dauxü rü tama nüxü ínüxü rü tama ixüxü. <sup>21</sup> Rü tama nüxü narüxoe na namáëtagüxü, rü yayuüexü, rü nangëãëgüxü rü nangítèèxgüxü.

## 10

### *Orearü ngeruü ga nüxü yexmaxü ga popera ga idixixüchiga*

<sup>1</sup> Rü nüxü chadau ga wüxi ga to ga Tupanaârü orearü ngeruü ga daxügüxü ga naãnewa írúxíxü. Rü wüxi ga caixanexüârü ngãxüwa nayexma, rü wüxi ga chirapa naétügu nabo. Rü nachiwe rü ñoma üèxcürüü niyauracüü. Rü naparagü rü ta ñoma üxüemarüü niyauracüü. <sup>2</sup> Rü naxmëxwa nüxü nayexma ga wüxi ga poperaxacü ga íwëgüxü. Rü norü tügünepara rü taxtü i taxüetügu nachicutü. Rü norü foxwepara rü waixüümüãnegu nachicutü. <sup>3</sup> Rü ñuxüchi ga nüma rü tagaãcü aita naxü ñoma wüxi ya ai ya tagaãcü aita ücürüü. Rü yexguma aita naxüxgu rü 7 ëxpüxcüna naduruãchiane. <sup>4</sup> Rü yexguma yema 7 ëxpüxcüna na naduruãchianexüguwena rü chanaxümatüchaü. Natürü nüxü chaxínü ga wüxi ga naga ga daxügüxü ga naãnewa inaxüxü ga ñaxü choxü:

“¡Tãxü i cunangoxëëxü i ngẽma 7 i duruanexü nüxü ixuxü! ¡Rü ngexrüma na cunaxümatüxü!” ñaxü choxü. <sup>5</sup> Rü ñuxüchi ga yema Tupanaârü orearü ngeruü ga nüxü chadauxü na taxtü ga taxüetügu rü waixüümüetügu nachicutüxü, rü daxü naxunagü ga norü tügünehacüü. <sup>6</sup> Rü inaxuneta naegagu ga Tupana ya yima guxügüma maxücü ya yima naxücü i daxügüxü i naãne rü ñoma i naãne rü taxtü i taxü rü guxüma i tacü nawa ngëxmägüxü. Rü ñanagürü ga yema orearü ngeruü:

“Ñuxma rü marü täütáma nuxcü ningü i ngëma Tupana nüxü ixuxü. <sup>7</sup> Erü ngëxguma nawa nanguxgu na ngëma norü 7 i Tupanaârü orearü ngeruü inaxügüxü na yacueäxü ya norü corneta, rü ngëxguma tá nixí i yanguxü ga yema noxri êxügüxü ga Tupanaârü uneta, yema nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügümaã nüxü yaxuxü”, ñanagürü. <sup>8</sup> Rü yema naga ga noxri nüxü chaxínüxü ga daxügüxü ga nañewa inaxüxü, rü wenaxârü chomaã nidexa. Rü ñanagürü choxü:

“¡Naxütawa naxü i ngëma Tupanaârü orearü ngeruü i taxtü i taxüetügu rü waixümüãneetügu chicutüxü! ¡Rü nüxna nayaxu i ngëma poperaxacü i marü íiwëgüxü i naxmëxwa ngëxmaxü!” ñanagürü. <sup>9</sup> Rü naxütawa chaxü ga yema orearü ngeruü, rü nüxna naxcëx chaca ga yema poperaxacü na choxna naxãxücëx. Rü nüma rü ñanagürü choxü:

“Ñañ nixí. ¡Rü nayaxu rü nangõx! Rü cuëxwa rü berurerüü tá namaïcura. Natürü cuanüwa rü tá nanaxüxãchi”, ñanagürü choxü. <sup>10</sup> Rü yema orearü ngeruümëxëwa chanayaxu ga yema poperaxacü, rü chanangõx. Rü chauëxwa rü berurerüü namaïcura. Natürü yexguma chanangõxguwena rü chauanüwa rü nanaxüxãchi rü changuxneca. <sup>11</sup> Rü ñuxüchi chomaã nüxü nixu, rü ñanagürü choxü:

“Name nixí na wenaxârü Tupanaârü orexü quixuxü namaã i muxüma i nagüxüraüxü i duüxügü, rü muxüma i nachiuñanecüãxgü i duüxügü, rü muxüma i duüxügü i to i nagawa idexagüxü, rü muxüma i nachiuñanegüarü äëxgacügü”, ñanagürü choxü.

## 11

### *Taxre ga orearü uruüchiga*

<sup>1</sup> Rü yemawena chanayaxu ga wüxi ga dexnemenëxã ga ngugürüü ixixüne ga choxna naxãxüne. Rü guma choxna naxãcü rü ñanagürü choxü:

“¡Inachi rü nangügü ya yima Tupanapata rü ngëma pumaraarü gutëxeruütaxmü! ¡Rü yaxugü rü ñuxre yixü i ngëma duüxügü i ngëma Tupanaxü icuëxüügüxü! <sup>2</sup> ¡Natürü ngëma naãxtü ya Tupanapata, rü täütáma cunangügü! Erü ngëma duüxügü i tama Tupanaãxü yaxögüxüna marü nanaxã. Rü nümagü rü tomaëxpüx ya taunecüarü ngãxü tá chixexü namaã naxügü ya yima ñane ya üünene ya Yerucharéü. <sup>3</sup> Rü choma rü tá chanamu i taxre i chorü orearü uruügü na 1,260 i ngunexü duüxügümaã nüxü yaxugüxücëx i chorü ore. Rü nümagü i ngëma taxre rü tá niwëxchiru na ngëmawa duüxügü nüxü cuëxgüxücëx na ngechaü nüxü nguxgüxü”, ñanagürü choxü. <sup>4</sup> Rü ngëma taxre i orearü uruügü nixí i norü cuëxruü i ngëma taxre i nanetü i oríbu rü ngëma taxre i weraarü üruügü i tórü Cori ya ñoma i nañeârü yora ixícüpëxewa ngëxmagüxü. <sup>5</sup> Rü ngëxguma texé chixexü namaã ügüchaügu i ngëma taxre i orearü uruügü, rü nümagü rü üxüema ya naãxwa íacuexechinemaã tüxü tá ínagu. Rü ngëmaãcü tá inayanaxoxëë i norü uwanügü. Rü ngëmaãcü tá tüxü nadai ya yixema chixexü namaã ügüchaüxë. <sup>6</sup> Rü ngëma taxre i orearü uruügü rü nüxü nangëxma i pora na íyachaxãchixücëx ya pucü na tama napuxücëx i guxüma i ngëma 1,260 i ngunexügü i nagu Tupanaârü orexü yaxugüxü. Rü ngëxgumarüü ta nüxü nangëxma i pora na nagüxü yaxíxëëgüãxücëx i dexá. Rü ngëxgumarüü ta nüxü nangëxma i pora na ñoma i nañewa namugüãxücëx i nagüxüraüxü i poxcuruügü na ngëmaãcü ngüxü duüxügüxü yangexëëgüxücëx i ngëxguma ngëma taxre naxwëxegügu. <sup>7</sup> Natürü ngëxguma ngëma taxre i orearü uruügü naguxëëgügu na nüxü yaxugüxü i Tupanaârü ore, rü ngëma ngoxo i ngëma äxmaxü i taguma iyacuáxüwa íxüxüxü, rü tá ngëma taxrena nayuxu. Rü tá nüxü narüyexera, rü tá nanadai. <sup>8</sup> Rü ngëma naxünegü i ngëma taxre rü tá yima ñane ga tórü Cori nawa curuchawa ipotane ya Yerucharéüârü ítamügüwa nawogü. Rü yima ñane rü nachixe rü ngëmacëx Chodomaârü ñanemaã rü Equituanemaã nanaxugü. <sup>9</sup> Rü tomaëxpüx i ngunexüârü ngãxü rü muxüma i nagüxüraüxü i duüxügü rü muxüma i guxü i nachiuñanecüãx i duüxügü rü muxüma i duüxügü i to i nagawa idexagüchigüxü, rü tá nüxü nadaugü i naxünegü. Rü täütáma

nanaxwèxegü na texé inatèxgüxü. <sup>10</sup> Rü ngëma duüxügü i ñoma i naãnewa maxëxü rü tá nataãëgü na marü nayuexü i ngëma taxre. Rü ngëma na poraäcü nataãëgüxüchixü rü tá nügüna ãmare naxägü, yerü yema taxre ga orearü uruügü rü poraäcü nanachixewe rü naãëwa nanangüxëëgü. <sup>11</sup> Natürü yema tomaëxpüx ga ngunexüärü ngäxüguwena, rü Tupana wenaxärü nanamaxëxëë ga yema taxre. Rü wenaxärü ínarüdagü. Rü guxüma ga yema duüxügü ga nüxü daugüxü rü poraäcüxüchi namuüë. <sup>12</sup> Rü ñuxüchi ga yema taxre ga orearü uruügü, rü nüxü naxînüë ga wüxi ga naga ga tagaäcü daxügüxü ga naãnewa inaxüxü ga ñaxü:

“¡Nuã daxüwa pexí!” ñaxü. Rü yemaäcü ga nümagü rü wüxi ga caixanexügu daxügüxü ga naãnewa naxí. Rü norü uwanügü rü yéma nüxü narüdaunü. <sup>13</sup> Rü yexgumatama poraäcü naxíãxãchiane. Rü wüxi ga yema norü 10 arü üye ga guma ñãne, rü niwèxgü. Rü 7,000 ga duüxügü nayue namaã ga yema ñãxãchiane. Rü yema togü ga duüxügü ga maxëxü rü poraäcüxüchi namuüë. Rü Tupana ya daxügüxü i naãnewa ngëxmacüxü nicuèxüügü. <sup>14</sup> Rü yexma nayacuèx ga yema norü taxre ga chixexü. Natürü paxa tá ínangu i ngëma norü tomaëxpüx ixixü.

### *Guma norü 7 ga cornetachiga*

<sup>15</sup> Rü yema norü 7 ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü nayacue ga norü corneta. Rü nayexma ga nagagü ga tagaäcü daxügüxü ga naãnewa inaxügüxü ga ñagüxü:

“Ñuxma rü yima mecü na namaã inacuèxgüxü i ñoma i naãne, rü nüma nixí ya tórü Cori ya Tupana rü Nane ya Cristu. Rü nüma rü guxügutáma namaã inacuèxgü”, ñagüxü. <sup>16</sup> Rü nümagü ga yema 24 ga äëxgacügü ga norü tohíxaxügüwa rütogüxü ga Tupanapëxewa, rü yexma nanangücuchitanü, rü Tupanaxü nicuèxüügü. <sup>17</sup> Rü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori ya Tupana ya Guxüärü Yexera Poracüx, cuma rü woetama cuyexmaëcha, rü ñuxma rü ta cunëxmaëcha. Rü moxë cuxna taxägü, erü marü cugümëxëwa cunangëxmaxëë i guxüma, rü marü icunaxügü na namaã icucuáxü. <sup>18</sup> Rü ngëma duüxügü i tama cuxrü ixígüxü rü poraäcüxüchi nanuë, natürü nawa nangu i ngëma ngunexü i nagu tá cunapoxcuexü. Rü ngëxgumarü ta marü nawa nangu na nüxü quicagüxü i guxüma i duüxügü i yuexü. Rü marü nawa nangu na nüxü cunaxütanüxü i ngëma curü duüxügü i curü orearü uruügü, rü ngëma duüxügü i cupëxewa imexü, rü guxüma i ngëma duüxügü i cuxü muüëxü i yaexü rü buexü. Rü marü nawa nangu na icuyanaxoxëëxü i ngëma duüxügü i nachixexëëxü i ñoma i naãne”, ñanagürügü. <sup>19</sup> Rü ñuxüchi Tupanapata ga daxügüxü ga naãnewa yexmane, rü niwãxna. Rü yéma norü aixepewa nüxü chadau ga yema baú ga Tupanaärü uneta ga nutagu ümatüxü. Rü nibèixbëxane, rü poraäcü nicuxcuane, rü naxíãxãchiane rü poraäcü gáxü narüyi.

## 12

### *Wüxi ga nge rü wüxi ga coya ga taxü*

<sup>1</sup> Rü ñuxüchi daxüwa nangox ga wüxi ga cuèxruü ga taxü. Rü iyexma ga wüxi ga nge ga üèxcürüü iyaaurachirucüü. Rü ngütüütüwa nayexma ga tauemacü. Rü yema ngîrü ngèxcueruü ga ngîëruwa yexmaxü, rü 12 ga woramacurigü nixígü. <sup>2</sup> Rü yema nge rü itacharaü. Rü poraäcü aita ixü yerü ixíraxacüchaü rü poraäcü inguxnecaxüchi. <sup>3</sup> Rü yemawena daxüwa nangox ga to ga cuèxruü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga coya ga taxüchixü ga dauxü ga 7 ga naëru nüxü yexmaxü rü 10 ga naxchatacuxre. Rü wüxichigü ga naëruwa rü nüxü nayexma ga norü ngèxcueruü. <sup>4</sup> Rü nareexümaã inayatúchigü ga wüxitücumü ga norü tomaëxpüxarü üye ga woramacurigü, rü ñoma ga naãneëtügu nanawogü. Rü yema coya rü ngípëxegu nayachi ga yema nge ga íraxacüchaü, yerü tüxü nangöxchaü ga guxema ngíxácüxe ga yexguma tabuxgu. <sup>5</sup> Rü yema nge rü ixíraxacü, rü nayatü. Rü nüma rü tá guxü i nachíüãneärü äëxgacü nixí, rü tá namaã inacuèx. Natürü ga guma ngîne rü Tupana ngixna nanayaxu rü yema ínatoxüwa nanaga. <sup>6</sup> Rü yema

nge rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxãpataxúwa iña. Rü yéma Tupana ngĩxcèx nanamexêê ga wüxi ga ngĩchica na yéma ngĩxna nadauxúcèx rü ngĩxú naxüwemüxúcèx ga 1,260 ga ngunexú. <sup>7</sup> Rü yemawena ga daxúwa rü nügü nadai. Rü Miguere ga Tupanaârü orearü ngeruüğüarü âêxgacü ixícü rü guxúma ga natanüxú ga orearü ngeruüğü, rü nügü nadai namaã ga yema coya ga taxüchixú rü norü orearü ngeruüğü. Rü yema coya rü ñuxúchi norü orearü ngeruüğü i chixexú rü poraãcü Tupanaârü orearü ngeruüğümaã nügü nadai. <sup>8</sup> Natürü ga yema coya rü norü orearü ngeruüğü rü tama Tupanaârü orearü ngeruüğüxú narüporamaëgü. Rü ñuxúchi ga yema coya rü norü orearü ngeruüğü rü nangechica ga daxüguxú ga naãnewa. <sup>9</sup> Rü yemaãcü ínatèxüchi ga daxüguxú ga naãnewa ga yema coya ga yema nuxcümaüxú ga äxtape. Rü nüma rü ngoxogu rü Chatanágu naxãega. Rü nüma nixí i guxúma i ñoma i naãnecüãx i duüxüğüxú nawomüxêêxú. Rü nüma rü norü orearü ngeruüğümaã ñoma ga naãnegu narüwoü. <sup>10</sup> Rü ñuxúchi nüxú chaxĩnü ga wüxi ga naga ga daxüguxú ga naãnewa tagaãcü ñaxú:

“Ñuxma rü marü nawa nangu na tórü Tupana rü norü duüxüğüxú namaxèxêêxú. Rü ñuxma rü nüma tüxú nüxú nadauxêê na guxúârü yexera naporaxú rü guxúârü âêxgacü yíixú. Rü Nane ya Cristu rü marü tüxú nüxú nadauxêê na guxúmaã inacuáxú. Yerü marü daxüguxú ga naãnewa ínatèxüchi ga Chataná ga ngunecü rü chütacü tórü Tupanapêxewa taeneëgüxú yeücürü ixuechaxú. <sup>11</sup> Rü nümagü ga yema taeneëgü, rü marü Chatanáxú narüyexeragü nagügagu ga guma pecaduarü útanücèx yucü rü nagagu ga Tupanaârü ore ga nüxú yaxugüxú. Yerü ga nümagü rü tama nayanuxüğü ga norü maxú, rü ínamemaregü na Tupanacèx nayuexú. <sup>12</sup> ¡Rü ngëmacèx petaãëgü i guxãma i pema i daxüguxú i naãnewa ngëxmagüxe! ¡Natürü pengechaütümüüğü i pema i yea naãne i pecaduãxúwa ngëxmagüxe rü taxtü i taxúwa ngëxmagüxe! Erü ngëma ngoxo i Chataná rü marü petanügu narütáe. Rü poraãcü nanu i nüma erü marü noxretama i ngunexú nüxú ínayaxú na chixexú naxüxú, erü paxa tá napoxcu”, ñanagürü ga yema naga. <sup>13</sup> Rü yema coya ga taxüchixú ga Chataná nagu icúxú rü yexguma nügü yacuèxãchigu ga ñoma ga naãnegu na natáexú, rü ngĩwe ningèchigü ga yema nge ga íraxacücü. <sup>14</sup> Natürü ga Tupana rü ngixú naxüxpexatü ga yema nge. Rü nanaxiyüpexatügüraxú. Rü yemaãcü nachica ga ngextá taxúema íxãpataxúwa iña naxchaxwa ga yema coya ga Chataná nagu icúxú.. Rü yema nachicawa nixí ga Tupana ngĩxna dauxú, rü ngĩxú üwemüxú ga tomaëxpüx ga taunecüarü ngãxú. <sup>15</sup> Rü yema coya ga Chataná rü dexá nügüèxwa ínaxüxüxêê na wüxi ga natü naxüxúcèx, rü yema natümaã ngĩxú yachaxêêxúcèx ga yema nge. <sup>16</sup> Natürü ga waixümü rü ningèx na iyachexêêxúcèx ga yema dexá ga coya nügüèxwa íxüxüxêêxú. <sup>17</sup> Rü ñuxúchi ga yema coya ga Chataná, rü poraãcüxüchima ngĩmaã nanu ga yema nge. Rü ínixú na nügü namaã yadèixúcèx ga yema togü ga ngĩxácügü ga yema nge. Rü ngëma ngĩxácügü i ngëma coyamaã nügü dèixú, rü ngëma nixí i ngëma duüxüğü i meã Tupanaârü orega ínùèxú rü meã yaxögüechaxú i Ngechuchu ya Cristuarü ore i aixcüma ixíxú. Rü ñuxúchi ga yema coya rü norü numaã taxtü ga taxúãnacügu nayarüñu.

## 13

### *Taxre ga ngoxogüchiga*

<sup>1</sup> Rü nüxú chadau ga wüxi ga ngoxo ga taxú ga taxtügu íñuãchixú ga 7 eruxú rü 10 chatacuxrexú. Rü wüxichigü ga naxchatacuxrewa rü nüxú nayexma ga norü ngèxcueruü. Rü naërugügu naxümatü ga ñuxre ga naegagü ga Tupanamaã guxchigagüxú. <sup>2</sup> Rü yema ngoxo ga nüxú chadauxú, rü wüxi ga airüü nixí. Rü naxmëxgü rü chatü ga taxümeëgürüü nixí. Rü naãx rü wüxi ga aièxrüü nixí. Rü yema coya ga Chataná rü yema ngoxoxú naporaxêê na naxrüü naporaxúcèx rü naxrüü âêxgacü yíixúcèx na ñoma ga naãnemaã inacuáxúcèx. <sup>3</sup> Rü wüxi ga naëruwa ga yema ngoxo, rü nüxú nayexma ga wüxi ga taxú ga norü oxri ga namaã nayuxchaüxú. Natürü ga yema norü oxri rü nüxú nixê, rü naxcèx nitaane. Rü guxúma ga ñoma ga naãnecüãx ga duüxüğü rü poraãcü yema

ngoxomaã nabaixãchie, rü nawe narüxĩ. <sup>4</sup> Rü ga duüxügü rü yema coya ga Chatanáxü nicuèxüügü yerü yema ngoxoxü naporaxëẽ na ãëxgacü yïixücèx. Rü yexgumarüü ta yema ngoxoxü nicuèxüügü, rü ñanagürügü:

“¿Texé tangëxma ya ñaã ngoxorüü poraxe? ¿Rü texé tabora na namaã tügü tadèixü?” ñanagürügü. <sup>5</sup> Natürü ga Tupana rü tama yema ngoxona nanachuxu na nügü yacuèxüüxcèx rü tacü Tupanamaã yaxugüxcèx rü ãëxgacü na yïixücèx ga 42 ga tauemacü. <sup>6</sup> Rü yemaãcü chixexü naxü ga yema ngoxo. Rü poraãcü tacü Tupanamaã nixugü. Rü Tupanamaã naguxchiga, rü napatamaã rü ta naguxchiga, rü tümamaã naguxchiga ya guxãma ya yixema daxüguxü i naãnewa ngëxmagüxe. <sup>7</sup> Rü yema coya ga Chataná rü yema ngoxoxü naporaxëẽ na Tupanaãrü duüxügümaã nügü nadèixücèx ñuxmatáta tüxü nayexera. Rü ãëxgacüxü nayaxixëẽ na namaã inacuéxücèx ga nagüxüraüxü ga duüxügü ga guxüma ga nachüãnecüãx ga nagüxüraüxü ga nagawa idexagüxü. <sup>8</sup> Rü tá ngëma ngoxoxü nicuèxüügü i guxüma i duüxügü i ñoma i naãnewa maxëxü i noxritama naãne üxgu ngeégagüxü nawa i norü popera ya yima pecaduarü ütanücèx yücü i nagu yawügüãxü i ngëma duüxügü i marü Tupana nüxna naxãxü i maxü i taguma gúxü. <sup>9-10</sup> Rü ngëxguma texé ãxchixëgu, rü name nixĩ i naga taxĩnü i ñaã tá pemaã nüxü chixuxü. Rü ngëxguma texé tümamaã naxuegugu na tüxü yayauxgüxü, rü noxtacüma tá tiyaxu. Rü ngëxguma texé tümamaã naxuegugu na tüxü yamëxgüxü, rü noxtacüma tá tüxü nimëxgü. Rü ngëmacèx ya yixema Tupanaãrü duüxügü ixigüxe, rü woo tacü rü guxchaxü tüxü ngupetügu, rü tanaxwèxe na yaxna namaã taxĩnüëxü rü tayaxögüamaxü. <sup>11</sup> Rü yemawena nüxü chadau ga wüxi ga to ga ngoxo ga taxrechatacuxrexü ga waixümuãnewa íxüxüxü. Rü yema naxchatacuxre rü ñoma carneruchatacuxrerüü nixĩ. Natürü ga naga rü wüxi ga coya ga taxüchixügarüü nixĩ. <sup>12</sup> Rü yexguma yema nüxüraüxü ga ngoxopëxewa nayexmagu, rü naxrüütama nabora. Rü ñoma ga naãnemaã inacuéx, rü nanamu ga ñoma ga naãnewa maxëxü ga duüxügü na yema nüxüraüxü ga ngoxo ga ixëãrü oxriáxüxü na yacuèxüügüxcèx. <sup>13</sup> Rü yema ngoxo nanaxü ga taxü ga cuèxruügü ga duüxügü tama nüxü cuáxü na naxügüãxü. Rü daxüwa nanayixëẽ ga üxü, rü ñoma ga naãnegu nayi napëxewa ga duüxügü. <sup>14</sup> Natürü ga Tupana rü tama yema ngoxona nanachuxu na ñoma ga naãnewa maxëxü ga duüxügüxü nawomüxëëxü namaã ga yema cuèxruügü ga yema nüxüraüxü ga ngoxopëxewa naxüxü. Rü yemaãcü ga yema ngoxo rü duüxügüxü namu na naxügüãxücèx ga naxchicünèxã ga yema nüxüraüxü ga ngoxo ga taramaã chexexü rü poraãcü rüxóxü rü tama yuxü. <sup>15</sup> Rü Tupana rü tama yema to ga ngoxona nanachuxu na namaxëëãxücèx ga yema nüxüraüxü ga ngoxochicünèxã. Rü yemaãcü ga yema ngoxo rü nanamaxëẽ ga yema naxchicünèxã na yadexaxücèx rü na nadaiãxücèx ga guxüma ga yema duüxügü ga tama nüxü icuèxüügüxü. <sup>16</sup> Rü yexgumarüü ta guxüma ga duüxügüxü namu na norü tügünemëxëwa rü ëxna nacatüwa nüxü na nayexmaxücèx ga wüxi ga cuèxruü ga yema ngoxoéga ixixü. Rü yemaãcü nanamu ga guxüma ga duüxügü rü woo buxü rü ëxna yaxü, rü woo duüxügü i muãrü dïeruãxgüxü rü ëxna ngearü dïerüãxgüxü, rü woo duüxügü i ngearü coriãxgüxü rü ëxna duüxügü i ixããrü coriãxgüxü. <sup>17</sup> Rü taxucürüwa texé tümããrü tacücèx tataxe rü ëxna tümããrü tacümaã tataxe ga yexguma tümããrü tügünemëxëwa rü ëxna tümacatüwa tüxü natauxgu ga yema ngoxoéga rü ëxna yema ngoxoégarü cuèxruü ga número. <sup>18</sup> Rü ñaã orexü na icuáxücèx, rü tanaxwèxe na tüxü nangëxmaxü i tórü cuèx. Rü yixema tüxü nangëxmaxë i tümããrü cuèx, rü name nixĩ i tanangugü i ngëma número i ngëma ngoxoéga ixixü. Erü ngëma número rü wüxi i yatüégachirëx nixĩ. Rü ngëma número rü 666 nixĩ.

## 14

*Yema 144,000 ga duüxügüarü wiyae*

<sup>1</sup> Rû yemawena ichadawenü, rû nüxü chadau ga guma pecaduarü ütanücèx yucü ga guma mèxpüne ga Siõügu äeganeetügu chicü. Rû naxütawa nayexma ga 144,000 ga duüxügü ga nacatüwa ixäegaxü namaã ga guma pecaduarü ütanücèx yucüega rû Nanatü ya Tupanaega. <sup>2</sup> Rû ñuxüchi nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga daxüguxü ga naãnewa inaxüxü ga ñoma taxü i cotüna i chuxchuxügarüü ixĩxü rû ñoma poraãcü yaduruanexürüü ixĩxü rû ñoma muxüchixü i duüxügü i arpawa ípaxetaxüüüü ixĩxü. <sup>3</sup> Rû yema 144,000 ga duüxügü rû nagu nawiyaegü ga wüxi ga yexwacaxüxü ga wiyae napëxewa ga Tupanaärü tochicaxü rû napëxewa ga yema ägümücü ga daxüçüãx ga maxëxü rû napëxewa ga yema 24 ga äëxgacügü. Rû taxucürüwama texé ga togue nüxü tacuèxéga ga yema wiyae. Rû yema 144,000 ga duüxügüxicatama nixĩ ga nüxü cuèxgüxü. Rû yema nixĩ ga Tupana ñoma ga naãnewa deixü na namaxëxëãxüçèx. <sup>4</sup> Rû yema nixĩ ga duüxügü ga tama ñoma ga naãneärü ngüchaü i chixexümaã nügü äüãchiarü maxüãxgüxü rû tama nüxü rüxoexü na Tupanaãxü yaxögüãxü. Rû nümagü rû yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanücèx yucüwe narüxi i ngextá inaxüxüwa. Rû yemagü nixĩ ga ñoma ga naãneçüãxtanüwa nüxira Tupana naxcèx taxexü na noxrü rû Naneärü duüxügü i üünexü yixígüxüçèx. <sup>5</sup> Rû yematanüwa rû taguma texé nüxü taxĩnü na doraxü yaxugüxü, erü Tupanapëxewa rû nataxuma i norü chixexü.

### *Orearü ngeruüğü ga daxüçüãxärü orechiga*

<sup>6</sup> Rû ñuxüchi nüxü chadau ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga daxüguxü ga naãnegu íxexeüxü ga iyangexü ga Tupanaärü ore i guxügutáma ixĩxü, na guxü i nachüãneçüãxgümaã rû nagüxüraüxü i duüxügümaã rû guxüma i duüxügü i nagüxüraüxü i nagawa idexagüxümaã nüxü yaxuxüçèx. Rû yemaãcü inayange ga yema Tupanaärü ore na guxüma i ñoma i naãnewa maxëxü i duüxügümaã nüxü yaxuxüçèx. <sup>7</sup> Rû tagaãcü ñanagürü:

“¡Nüxü pemuë ya Tupana rû nüxü picuèxüüğü! Erü marü nawa nangu na guxüma i duüxügüna naçaxü. ¡Rû nüxü picuèxüüğü ya yima naxüçü i daxüguxü i naãne rû ñoma i naãne rû taxtü i taxü rû guxüma i natüxacügü!” ñanagürü. <sup>8</sup> Rû yemawena nangox ga to ga orearü ngeruü ga daxüçüãx, rû ñanagürü:

“Marü nagu nayarüchixe ya yima ñane ya taxüne ya Babiróniã, rû nagu napogüe rû nayawèxtaüğüxëe ya norü ígü. Yerü yema ñaneçüãx rû nanachixexëe ga guxüma ga to ga nachüãneçüãx ga duüxügü. Rû guxüma ga yema duüxügüxü namu na naxügüãxüçèx ga yema chixexü ga guma ñanewa naxügüxü ga Tupanapëxewa poraãcü chixexü”, ñanagürü. <sup>9-10</sup> Rû yemawena nangox ga to ga orearü ngeruü ga tagaãcü ñaxü:

“Ngëxguma chi texé nüxü icuèxüüğü i ngëma ngoxo rû naxchicünèxãxü ticuèxüüğü rû tügü itaxãxgu na tümacatüwa rû ëxna tümamëxëwa ngëma ngoxoégamaã tacuèxruüãxü, rû Tupana rû poraãcüxüchi tá tüxü napoxcu namaã i ngëma poxcu i guxüärü yexera ixĩxü i nümatama ya Tupana norü numaã namexëëxü. Rû üxümaã rû azufre i iyauraxümaã tá ngüxü tüxü ningexëe napëxewa i norü orearü ngeruüğü rû napëxewa ya yima Nane ga pecaduarü ütanücèx yucü. <sup>11</sup> Rû naëma ya yima üxü ya nawa Tupana ngüxü tüxü ingexëene, rû guxügutáma ngëma nicaixqueecha. Rû bai i írarüwa tá tüxü narüna i ngëma ngüxü ya yixema ngëma ngoxoxü rû ngëma ngoxochicünèxãxü icuèxüüğüxe rû tügü ixãxë na ngëma ngoxoégamaã taxäegaxü. Rû bai i ngunecü rû bai i chütacü tá tüxü narüna i ngëma ngüxü”, ñanagürü. <sup>12</sup> Rû ngëmacèx ya yixema Tupanaärü duüxügü ixígüxe rû norü orega ínüëxë rû Ngechuchuaxü yaxögüxe, rû name nixĩ na yaxna namaã taxĩnüëxü rû tayaxögüamaxü ega woo çacü rû guxchaxü tüxü ngupetügu. <sup>13</sup> Rû ñuxüchi nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga daxüguxü ga naãnewa inaxüxü ga ñaxü choxü:

“¡Naxümatü i ñaã ore i tá cumaã nüxü chixuxü! Rû ñuxmaüçüü tá tataãëgü ya yixema tórü Coriaxü meã yaxögüãcüma yuexe. Erü Tupanaãe i Üünexü rû ñanagürü: ‘Ngü,

ngẽmáãcü tá tataãẽgü ya yíxema, erü tá itarüngüẽ nüxna i tümaãrũ puracügü. Rü ngẽma mexü i taxügüxü rü tümamaã wüxigu daxügüxü i naãnewa tá naxü' ", ñanagürü.

### *Ñoma i naãnewa nanade i ngẽma duïxügü i Tupanaãrũ ixīgüxü*

<sup>14</sup> Rü ñuxüchi ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga caixanexü ga cómuxü. Rü yema caixanexüetüwa narüto ga Tupana Nane ga duïxüxü ixïcü. Rü naëruwa nayexma ga wüxi ga norü ngëxcueruü ga uirunaxcèx. Rü namëxwa nayexma ga wüxi ga cüxchi ga ínapomaguxü ga tẽxechixü. <sup>15</sup> Rü Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga tagaãcü ñaxü nüxü ga guma caixanexüetüwa rütocü:

“¡Inaxügü na cunadexü i ngẽma duïxügü i cuxrü ixīgüxü! Erü marü nawa nangu na cügüütawa cunagagüxü, erü ngẽma curü duïxügü i ñoma i naãnewa ngëxmagüxü rü ínamemare na cunadexü”, ñanagürü. <sup>16</sup> Rü ñuxüchi ga guma yema caixanexüetüwa rütocü rü ñoma trigu i buxuxürüü naãneetügu ngĩmaã nayabuãchi ga norü cüxchi. Rü nanade ga yema norü duïxügü ga ñoma ga naãnewa yexmagüxü. <sup>17</sup> Rü ñuxüchi daxügüxü i naãnewa ngëxmane ya Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga nüxü nayexmacü ga wüxi ga cüxchi ga ínapomaguxcü ga tẽxechixcü. <sup>18</sup> Rü yema pumaraarü gutëxeruütaxmüwa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga üxümaã icuáxü. Rü nüma rü tagaãcü ñanagürü nüxü ga yema to ga orearü ngeruü ga yema cüxchi ga ínapomaguxcü ga tẽxechixcü nüxü yexmaxü:

“¡Inaxügü na cunadexü i ngẽma duïxügü i yéa naãnewa ngëxmagüxü i tama Tupanaãrũ ixīgüxü! Erü marü nawa nangu na Tupana napoxcuexü”, ñanagürü. <sup>19</sup> Rü yema orearü ngeruü rü ñoma ga naãneetügu ngĩmaã nayabuãchi ga norü cüxchi. Rü nayadexechi ga yema duïxügü ga tama Tupanaãrũ ixīgüxü ga ñoma ga naãnewa yexmagüxü. Rü wüxi ga taxü ga nachicagu nanawocu na yexma Tupana norü numaã nadëixücèx, ñoma ubagü imëixtüüxürüü. <sup>20</sup> Rü yema nachica ga ñaneãrũ íxpemawa yexmaxügu nanadai. Rü guma nagü ga yéma íyaxüchicü, rü 300 ga kilómetru inayarübaichi, rü wüxi ga metruarü ngãxü nixi ga norü mátama ga guma nagü.

## 15

### *Tupanaãrũ orearü ngeruügu ga nüxü nayexmaxü ga 7 ga poxcuruügu*

<sup>1</sup> Rü ñuxüchi ga daxügüxü ga naãnewa rü nüxü chadau ga wüxi ga to ga taxü ga cuèxruü ga namaã íhaxãchixü. Rü nayexma ga 7 ga orearü ngeruügu ga daxüçüãx ga nüxü yexmagüxü ga 7 ga poxcuruü. Rü yema poxcugu nixi ga yagüxü ga norü nú ga Tupana. <sup>2</sup> Rü yexgumarüü ta nüxü chadau ga ñoma wüxi ga nanaxtaaëtüwaraüxü ga woruarüü iyauraëtüçüxü ga üxüema nawa inachixü. Rü yéma tayexmagü ga guxema nüxü rüyexeraxe ga yema ngoxo rü yema ngoxochicünèxã rü yema ngoxoéga rü yema númeru ga yema ngoxoéga ixixü. Rü yema nanaxtaaëtüraüxügu tachigü. Rü tüxü nayexmagü ga tümaãrũ paxetarüügu ga arpa ga Tupana tüxna ãxü. <sup>3</sup> Rü nagu tawiyaegü ga Moïché ga Tupanaãrũ duïxü ixïcüarü wiyae. Rü yexgumarüü ta nagu tawiyaegü ga yema wiyae ga guma Tupana Nane ga pecaduarü ütanücèx yucüarü ixixü ga ñaxü:

“Pa Torü Cori ya Tupana ya Guxüãrũ Yexera Poracüx, nataxüchi rü namexëchi i guxüma i ngẽma cuxüxü. Rü cuma rü guxügutáma guxüma i nachüüãnegüarü ãëxgacü quixi. Rü cuma rü aixcüma meãma namaã icucuèx rü taguma quidora. <sup>4</sup> ¿Rü texé tãütáma cuxü tamuü, Pa Corix? ¿Rü texé tãütáma cuxü ticuèxüü? Erü cuma rü cuxicatama nixi i üüneçü quiixü. Rü guxüma i nachüüãneçüãx rü nuã tá naxi, rü tá cuxü nicuèxüügu. Yerü marü nüxü nadaugü na quixaixcümaxü i guxüma i ngẽma nüxü quixuxüwa rü aixcüma mea cunangugüxü i guxüma i ngẽma chixexü ügüxü rü ngẽma mexü ügüxü”,

ñanagürü ga yema wiyae. <sup>5</sup> Rü yemawena ichadawenü rü nüxü chadau ga daxügüxü ga naãnewa na yawãxnaxü ga yema nachica ga üünexü ga Tupanapataarü aixepewa



yexmaxũ ga ngexta namaã ínganguxũgũxũwa ga guma nuta ga Tupanaãrũ mugũ nagu ũmatũcũ. <sup>6</sup> Rũ guma Tupanapatawa ínachoxũ ga yema 7 ga orearũ ngeruũgũ ga daxũcũãx ga nũxũ nayexmagũxũ ga yema 7 ga poxcuruũgũ. Rũ naxchiru ga mexẽchixũmaã rũ iyauracũũxũmaã nixãxchiru. Rũ yema norũ goyeremũũgũ rũ uirunaxcẽx nixĩ. <sup>7</sup> Rũ ñuxũchi wũxi ga yema ãgũmũcũ ga daxũcũãx ga maxũxũ, rũ wũxichigũ ga yema 7 ga orearũ ngeruũgũna nanaxã ga wũxi ga copa ga uirunaxcẽx ga Tupana ya guxũguma maxẽchacũarũ nu i ãũcũmaxũmaã ixããcuxũ. <sup>8</sup> Rũ guma Tupanapata rũ namaã naxããcu ga yema caixema ga Tupana ya mexẽchicũ rũ poracũwa ne ũxũ. Rũ taxucũrũwama texé yexma taxũcu ñuxmata nagũ ga yema 7 ga poxcuruũ ga yema 7 ga orearũ ngeruũgũaxũ yexmaxũ.

## 16

### *copagũ ga Tupanaãrũ numaã ixããcuxũchiga*

<sup>1</sup> Rũ ñuxũchi nũxũ chaxĩnũ ga wũxi ga naga ga tagaãcũ guma Tupanapatawa inaxũxũ ga ñaxũ nũxũ ga yema 7 ga orearũ ngeruũgũ:

“¡Ngema pexĩ, rũ naãneetũwa peyabagũãcu i ngẽma 7 i copagũ i Tupanaãrũ nu i ãũcũmaxũmaã ixããcuxũ!” ñanagũrũ. <sup>2</sup> Rũ yema naxũ ga wũxi ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ, rũ naãneetũgu nayabaãcu ga norũ copa. Rũ guxũma ga duũxũgũ ga yema ngoxoégamaã ixãegaxũ rũ yema ngoxochicũnẽxãxũ icuẽxũũgũxũ, rũ nawa inayarũgogũ ga taixna ga nguxuchixũ ga taguma ixẽxũ. <sup>3</sup> Rũ yema norũ taxre ga orearũ ngeruũ, rũ taxũ ga taxtũtũtũgu nayabaãcu ga norũ copa. Rũ nagũxũ nananguxuchi ga dexá, rũ ñoma wũxi i duũxũ i texé imáxũgũrũrũ nixĩ ga dexá. Rũ guxũma ga tacũ ga taxtũwa maxẽxũ rũ nayue. <sup>4</sup> Rũ yema norũ tomaẽxpũx ga orearũ ngeruũ rũ natũgũtũtũgu rũ natũxacũgũtũtũgu nayabaãcu ga norũ copa. Rũ guxũma ga yema natũgũ rũ natũxacũgũ, rũ nagũxũ nanacẽxichi. <sup>5</sup> Rũ ñuxũchi nũxũ chaxĩnũ ga yema Tupanaãrũ orearũ ngeruũ ga guxũma ga dexámaã icuáxũ ga ñaxũ:

“Pa Torũ Cori ya Tupana ya Üñecũ ya Woetama Yexmaẽchacũ rũ Ñuxma Ngẽxmaẽchacũ, cuma rũ wũxi i mexũ cuxũ na ngẽmaãcũ dexá nagũxũ cunacẽxichixẽẽxũ naxchaxwa i ngẽma duũxũgũ. <sup>6</sup> Yerũ nũmagũ rũ nanadai ga yema curũ duũxũgũ rũ curũ orearũ uruũgũ, rũ inanaba ga nagũ. Rũ ñuxma i cuma rũ wũxi i mexũ nixĩ i cuxũxũ na ngẽma dexá nagũxũ cunacẽxichixẽẽxũ na nawa naxaxegũxũcẽx. Yerũ yema nixĩ ga yema nanaxwẽxegũxũ rũ yemacẽx nixĩ ga curũ duũxũgũxũ nadejũxũ”, ñaxũ. <sup>7</sup> Rũ nũxũ chaxĩnũ ga wũxi ga naga ga yema pumaraarũ gutẽxeruũtaxmũwa inaxũxũ ga ñaxũ:

“Ngũ, Pa Cori ya Tupana ya Guxũãrũ Yexera Poracũx, aixcũma nixĩ i namexũ i ngẽma cuxũxũ”, ñaxũ. <sup>8</sup> Rũ yema norũ ãgũmũcũ ga orearũ ngeruũ rũ uẽxcũtũtũgu nayabaãcu ga norũ copa. Rũ yemaãcũ poraãcũ nananaiemaxẽẽ ga uẽxcũ na yema norũ naĩẽmaxũmaã ínaguãxũcẽx ga duũxũgũ. <sup>9</sup> Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ poraãcũ nũxũ nanguxema, natũrũ tama nũxũ narũxoe ga nacũma ga chixexũ rũ tama Tupanaxũ nicuẽxũũgũ. Rũ naguxchigagũama namaã ga Tupana ya guxũma i ngẽma poxcuruũmaã icuácu. <sup>10</sup> Rũ yema norũ wũximẽxpũx ga orearũ ngeruũ, rũ yema ngoxoarũ tochicaxũtũtũgu nayabaãcu ga norũ copa. Rũ guxũwama ga ngextá ãẽxgacũ íyĩxũwa ga yema ngoxo, rũ naxẽãne. Rũ yema na poraãcũ nũxũ nangũxũ ga duũxũgũ, rũ nũgũ nangõõrũ conũãxgũ. <sup>11</sup> Natũrũ woo yemaãcũ nũxũ na nangupetũxũ ga duũxũgũ, rũ tama nũxũ narũxoechaũ ga yema chixexũ ga naxũgũxũ. Natũrũ yema na poraãcũ nũxũ nangũxũ ga norũ taixnagũ, rũ naguxchigagũama namaã ga Tupana ya daxũgucũ. <sup>12</sup> Rũ yema norũ 6 ga orearũ ngeruũ, rũ yema taxtũ ga Eufraetũtũtũgu nayabaãcu ga norũ copa. Rũ inayache ga yema taxtũ na wũxi ga nama na yĩxũcẽx naxcẽx ga yema nachĩũãnegũarũ ãẽxgacũgũ ga uẽxcũ íyarũgoxũwa ne íxũ. <sup>13</sup> Rũ nũxũ chadau rũ yema coyaãxwa, rũ yema nũxĩraũxũ ga ngoxoẽxwa, rũ yema to ga ngoxo ga yema orearũ uruũnetaẽxwa, rũ wũxiẽxwachigũ ínaxũxũ ga wũxi ga naãẽ ga chixexũ ga ñoma curururũrũ ixĩxũ. <sup>14</sup> Rũ yema

ngoxoãégü nixĩ ga naxügüxũ ga yema taxũ ga cuèxruügü ga duüxügü taxucürüwa ügüxũ. Rũ yema ngoxogü rũ ínachoxũ na nangutaquëxexëëgüãxücèx i guxũma i ñoma i naãnewa ngëxmagüxũ i nachiuãnegüarũ ãëxgacügü na Tupana ya Guxũarũ Yexera Poracümaã nügü nadaixücèx i ngëxguma nawa nanguxgu i naãneärü gux. <sup>15</sup> Natürü dücax, rũ pexuãégü erü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rũ ñanagürü:

“Choma rũ ngürüãchi taxúetáma choxũ ínanguxëëyane íchangu, ñoma wüxi i ngĩtèxáxũ ínguxürüũ. Rũ tataã ya yíxema ímemarexe ñoma wüxi i duüxũ i naxchiru ímexëëxürüũ na tama tangexchiruxücèx rũ taxánexücèx i ngëxguma íchanguxgu”, ñanagürü. <sup>16</sup> Rũ yema ngoxogü, rũ nanangutaquëxexëë ga guxũma ga ñoma ga naãnewa yexmagüxũ ga nachiuãnecüãxgüarũ ãëxgacügü. Rũ yema nachica ga nawa nangutaquëxegüxũ, rũ Armaguedóügu naxãega i Yudiügügawa. <sup>17</sup> Rũ yema norü 7 ga orearü ngerü, rũ buanecügumare nayabaãcu ga norü copa. Rũ guma Tupanapata ya daxügüxũ i naãnewa ngëxmanewa inanaxũ ga wüxi ga naga ga tagaxũ ga yema Tupanaärü tochicaxüwa inaxüxũ ga ñaxũ:

“Marü ningu”, ñaxũ. <sup>18</sup> Rũ nibèixbëxane, rũ poraãcü nicuxcuane, rũ niduruane. Rũ poraãcü naxiãxãchiane. Rũ noxri Tupana duüxügüxũ üxgumama rũ taguma nayexma ga wüxi ga iãxãchiane ga yemarüũ poraxũ. <sup>19</sup> Rũ guma iãne ga taxüne ga Babiróniã, rũ tomaëxpüxgu ningüxyeane. Rũ guma iãnegü ga ñoma ga naãnewa yexmagüne rũ niwëxtaügü. Rũ Tupana rũ nüxna nacuxãchi ga guma iãne ga Babiróniãärü chixexũ. Rũ yemacèx norü numaã poraãcü nanapoxcu ga guma iãne, yerü poraãcüxüchi namaã nanu. <sup>20</sup> Rũ guxũma ga capaxügü rũ guxünema ga mëxpünegü, rũ inayarüxogü. <sup>21</sup> Rũ daxüwa narüyi ga gáuxũ ga itapütaxũ, rũ duüxügüétügu nayi. Rũ wüxipütachigü ga yema gáuxũ, rũ 40 ga kilogu nixĩ ga nayaxũ. Rũ ga duüxügü rũ Tupanamaã naguxchigagü nagagu ga yema poxcuruũ ga gáuxũ, yerü poraãcü nüxũ nangux ga yema poxcu ga Tupana namaã napoxcuexũ.

## 17

### *Íãne ga Babiróniã ga wüxi ga nge ga ngëãëxũ- chicügu ixuxüne*

<sup>1</sup> Rũ yema 7 ga orearü ngerüügü ga nüxũ yexmagüxũ ga 7 ga copagü, rũ yematanüwa rũ wüxi ga orearü ngerü, rũ chauxcèx nixũ, rũ ñanagürü choxũ:

“¡Nuã naxũ! Rũ tá cuxũ nüxũ chadauxëë i tacü tá nixĩ i ngĩrũ poxcu i ngëma nge i ngeãëxüchicü i taxũ i dexágüétüwa rütöxcü. <sup>2</sup> Rũ ñoma i naãnewa ngëxmagüxũ i nachiuãnegüarũ ãëxgacügü, rũ ngĩmaã namaxë, rũ yemaãcü poraãcü chixexũ naxügü. Rũ guxũma i ñoma i naãnecüãx, rũ ngĩrũ chixexũ nüxna naxüe”, ñanagürü. <sup>3</sup> Rũ yexguma Tupanaãë i Üünexũ yemaãcü choxũ ngoxetüxëëgu, rũ yema orearü ngerü rũ wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxãpataxüwa choxũ naga. Rũ yema ngĩxũ chadau ga wüxi ga nge ga wüxi ga ngoxo ga dauxüetüwa rütöxcü. Rũ yema ngoxo rũ guxüwama naxãegaxüne, rũ yema naegagü rũ Tupanamaã naguxchiga. Rũ 7 nixĩ ga naëru rũ 10 ga naxchatacuxre. <sup>4</sup> Rũ yema nge rũ wüxi ga naxchiru ga dauxracharaxũ rũ dauxümaã ixãchiru. Rũ uirumaã rũ nutagü ga mexëchicümaã ingãxãë. Rũ ngĩxmëxwa ngĩxũ nayexma ga wüxi ga copa ga uirunaxcèx. Rũ yema copa rũ namaã naxãacu ga nagúxüraüxũ ga yema Tupanapëxewa chixexũ rũ nagúxüraüxũ ga chixexügü ga yema nge üxũ. <sup>5</sup> Rũ ngĩcatügu naxümatü ga wüxi ga naega ga taxúema nüxũ cuáxũ na ñuxũ ñaxüchiga yiixũ. Rũ yema naega rũ ñanagürü:

“Rũ yima Babiróniã rũ guxũma i ngema duüxügü i chixexũ ügüxũ i ñoma i naãnewa maxëxüarü mamá nixĩ”, ñanagürü. <sup>6</sup> Rũ ngĩxũ chadau ga yema nge ga na nangãxüxũ namaã ga guma nagü ga yema duüxügü ga Tupanaärü ixigüxũ rũ yema duüxügü ga Ngechuchuarü orexũ na yaxugüxücèx dëixũ. Rũ yexguma yemaxũ chadëuxgu, rũ chabaixãchi. <sup>7</sup> Rũ yexguma ga yema orearü ngerü rũ ñanagürü choxũ:

“¿Tacüçèx cubaixãchi? Düçèx, tá cumaã nüxü chixu na tacüchiga yïixü i ngẽma nge, rü tacüchiga yïixü i ngẽma ngoxo i 7 eruxü rü 10 chatacuxrexü i naetüwa natoxü. <sup>8</sup> Rü ngẽma ngoxo i nüxü cudauxü, rü yema nixi ga nuxcümaxüchi maxchiréxü natürü ñuxma rü marü yuxü rü ngẽma äxmaxü i taxuguma iyacuáxüwa ngẽxmaxü. Natürü paxa tá ngema íxüxüxü, rü ñuxüchi ngẽma nachica i guxügutáma nagu napoxcuxüwa tá üxü. Rü ngẽma ngoxoma ã tá nabaixãchiãëgü i ngẽma duüxügü i ñoma i naãnewa maxëxü i tama nawa ngoxégagüxü i ngẽma Tupanaärü popera i noxritama naãne ixügügu Tupana nagu yawügüxü i ngẽma duüxügü i nüxü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü nümagü i ngẽma duüxügü rü aixcüma tá namaã nabaixãchiãëgü i ngëxguma nüxü nadaugügu i ngẽma ngoxo ga nuxcümaxüchi maxchiréxü rü yuxü natürü wena táxarü ínguxü. <sup>9</sup> Rü ñaã nixi i wüxi i ore naxcèx i ngẽma duüxügü i nüxü natauxchaxü na nüxü nacüèxgüxü. Rü ngẽma 7 i naëru i ngẽma ngoxo, rü yima nixi ya 7 ya mëxpünechiga. Rü yima 7 ya mëxpüneetüwa nixi i natoxü i ngẽma nge. Rü ngëxgumarüü ta i ngẽma naërugü, rü 7 i nachiuãnegüarü äëxgacügüchiga nixi. <sup>10</sup> Rü wüximëëxpüx i ngẽma äëxgacügü rü marü togü nüxü narüyexeragü, rü ñuxma rü marü tama äëxgacügü nixigü. Rü ngẽma norü 6 i ngẽma äëxgacügü, rü nüma rü ñuxma rü äëxgacü nixi. Rü ngẽma norü 7 tá nixi i yixcüra ínguxü. Natürü ngëxguma ínanguxgu i ngẽma norü 7 i nawa iyacuáxü i ngẽma äëxgacügü, rü paxaächimare tá nixi i äëxgacü yïixü. <sup>11</sup> Rü ngẽma ngoxo ga nuxcümaxüchi maxchiréxü rü ñuxma rü marü yuxü, rü ngẽma nixi i norü 8 i ngẽma äëxgacügü. Rü nüma rü ngẽma 7 tanüxü nixi. Natürü i nüma rü ngẽma nachica i guxügutáma nagu napoxcuxüwa naxü. <sup>12</sup> Rü ngẽma 10 i naxchatacuxre i nüxü cudauxü, rü 10 i nachiuãnegüarü äëxgacügüchiga nixi. Natürü i nümagü rü tauta inanaxügüe na duüxügümaã inacüèxgüxü. Natürü yixcüra tá nanayauxgü i pora na wüxítátama i ora ngẽma ngoxomaã wüxigu äëxgacügü yixigüxüçèx. <sup>13</sup> Rü ngẽma 10 i äëxgacügü rü wüxigu nagu narüxínüë na ngẽma ngoxona naxägüãxüçèx i norü pora, na ngẽma ngoxo namaã icuáxüçèx. <sup>14</sup> Rü ñuxüchi i ngẽma äëxgacügü rü ngẽma ngoxo rü tá nügü nadai namaã ya yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçèx yucü. Natürü ya yima Tupana Nane rü tá nüxü narüyexera, erü nüma rü guxü i corigüarü Cori nixi, rü guxü i nachiuãnegüarü äëxgacügüarü Äëxgacü nixi. Rü yixema namücügü ixigüxe, rü yixemagü tixigü ya Tupana tüxü dexe rü tümacèx naçaxe. Rü tümagü rü aixcüma naga taxínüë”, ñanagürü choxü. <sup>15</sup> Rü yema orearü ngeruü rü ñanagürü ta choxü:

“Ngẽma taxü i dexá i nüxü cudauxü i naetüwa natoxü i ngẽma nge i ngëãëxüchicü, rü nagüxüraüxü i duüxügüchiga nixi, rü guxüma i duüxügü i to i nagawa idexagüxüchiga nixi, rü guxüma i nachiuãnecüãxgü i duüxügüchiga nixi. <sup>16</sup> Rü ngẽma 10 i naxchatacuxre i nüxü cudauxü i nüxü ngëxmaxü i ngẽma ngoxo, rü tá ngẽma nge i ngëãëxüchicüchi naxaie. Rü tá ngẽma ngena nanapuxü i guxüma i tacü i ngixü ngëxmaxü, rü ngẽmaacü ngexchiruäcüma tá ngëxma irüxãüx. Rü tá ngixü nangõxgü, rü üxüwa tá ngixü nigugü. <sup>17</sup> Yerü ga Tupana rü yema 10 ga äëxgacügüxü nagu narüxínüëxë na naxügüãxüçèx i ngẽma nanaxwëxexü i nüma ya Tupana. Rü ngëmacèx i ngẽma äëxgacügü, rü tá wüxigu nagu narüxínüë na ngẽma ngoxoxü naporaxëëgüxü na norü äëxgacü yïixüçèx ñuxmatáta Tupana yanguxëë i ngẽma nüxü yaxuxü. <sup>18</sup> Rü ngẽma nge i ngixü cudëuxcü, rü yima nixi ya yima ñãne ya taxüne ya guxüma i nachiuãnegüarü äëxgacügümaã icuáxüne”, ñanagürü.

## 18

### *Nagu nayarüchixe ga ñãne ga Babiróniã*

<sup>1</sup> Rü yemawena nüxü chadau ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga daxügüxü ga naãnewa íruxixü ga taxü ga äëxgacü ixixü. Rü yema orearü ngeruüarü yauracüxümaã nangóone ga ñoma ga naãne. <sup>2</sup> Rü tagaäcü ñanagürü:

“Marü nagu nayarüchixe ya yima ñâne ya Babiróniã ya itaégacüxüne. Rü ñuxma rü ngoxogüchiü nixĩ rü nagúxüraüxü i naãe i chixexügüchiü nixĩ. Rü ñuxma rü ngëxma naxächü i nagúxüraüxü i ngurucugü rü werigü i chixexü i duüxügü naxchi aiexü. <sup>3</sup> Yerü guxüma ga nachüñānecüāxgü, rü guma ñānēārü chixexü nüxna naxüe. Rü norü āëxgacügü, rü yēma porācū chixri namaxē. Rü guxüma ga ñoma ga nachüñānecüāxgü ga taxetanüxügü, rü nügü namuārü dīeruāxēēgü namaã ga yema ñānēārü yemaxügü ga tama Tupanapēxewa mexü”, ñānagürü. <sup>4</sup> Rü ñuxüchi nüxü chaxĩnü ga to ga naga ga daxügüxü ga nañewa inaxüxü ga ñaxü:

“¡Düçèx i guxāma i pema ya chorü duüxügü ixīgüxe, rü ípechoxü nawa ya yima ñâne na tama ngēma ñānecüāxrüü pipecaduāxgüxüçèx rü tama nagu peyixüçèx i ngēma poxcu i tá yima ñānēwa nguxü! <sup>5</sup> Erü ngēma ñānecüāxārü pecadugü, rü nügüētüwa narünucue, rü düxwa marü daxügüxü i nañewa nangu. Rü ñuxma ya Tupana rü nüxna nacüèxāchi i ngēma chixexü i naxügüxü, rü ngēmacèx tá yima ñānexü napoxcu. <sup>6</sup> Rü ngēma porācū chixexü na naxügüxürüü, rü ngēxgumarüü tá ta nixĩ na chixexümaã nüxü penaxütanüxü i pemax. ¡Rü ñuxma na ngēma ñānecüāx togümaã chixexü naxügüxü, rü taxreēxpüxcüna tá penachixexēē i pemax! ¡Rü ngēma chixexü ga yema ñānecüāx togüçèx mexēēgüxü, rü pema rü taxreēxpüxcüna tá ngēmaācū naxcèx penamexēē! <sup>7</sup> ¡Rü ngēma na nügü yacuèüügüxü rü mexēchixüwa na namaxēxü, rü ngēxgumarüü tá ta nixĩ na ngüxü nüxü pingexēēgüxü rü ngechaü nüxü pingexēēgüxü! Erü ñuxma i ngēma ñānecüāx rü nügüāēwa ñānagürügü: ‘Yixema rü ñoma wüxi i āëxgacürüü mexēchixüwa tangēxmagü. Rü tagutāma wüxi i yutexürüü tangechaügü’, ñānagürügü nügüāēwa i ngēma ñānecüāx. <sup>8</sup> Rü ngēmacèx tá nixĩ i wüxitātama i ngunexügu ínangüxü i ngēma ñānēārü poxcuruü. Rü ngēma ñānecüāx rü ngüanemaã tá nayue, rü porācū tá nangechaügü, rü porācū taiya tá nüxü nangüx, rü norü ñāne rü üxümaã tá nigu. Erü naporaxüchi ya yima Tupana ya guxüārü Cori ixĩcū i ngēma ñānexü poxcucü”, ñānagürü ga yema naga. <sup>9</sup> Rü ngēma nachüñānegüarü āëxgacügü ga yema ñānēwa porācū chixri maxēxü rü mexēchixüwa yexmagüxü, rü tá porācū norü ngechaümaã yima ñānecèx naxauxe i ngēxguma nüxü nadaugügu i ngēma üxüema i namaã yaxaxü. <sup>10</sup> Natürü ngēma āëxgacügü rü ngēma poxcuxü na namuñēxüchēxwa rü tá yaxüwa nüxü narüdaunü, rü ñānagürügü tá:

“Cungechaütümüü, Pa Itaégacüxüne ya ñāne ya Babirónia ya Guxü i Nachüñānegümaã Porachirénex. Erü wüxitama i oragu cuxcèx ínangu i curü poxcu”, ñānagürügü tá. <sup>11</sup> Rü guxüma i ñoma i nañecüāx i taxetanüxü, rü tá porācū norü ngechaümaã naxcèx naxauxe ya yima ñāne. Erü marü taxúetāma naxcèx nüxü tataxe i norü ngēmaxügü i ngēma nangegüxü. <sup>12</sup> Rü marü taxúetāma naxcèx nüxü tataxe i norü uiru, rü norü dīerümü, rü norü nutagü i mexēchixü, rü naxpügü i mexēchixü i dauxracharaxü rü idauxcharaü i ngēma nangegüxü. Rü ngēxgumarüü ta taxúetāma naxcèx nüxü tataxe i nagúxüraüxü i norü naixchipanügü i yixixü, rü norü ngēmaxügü i marfilnaxcèx rü mürapewa i mexēchixünaxcèx rü cobrenaxcèx rü fierunaxcèx rü nutanaxcèx i ngēma nangegüxü. <sup>13</sup> Rü taxúetāma naxcèx nüxü tataxe i norü canela rü togü i norü üexüwemüxügü i yixixü, rü pumaratēxe i guruü ixixü, rü togü i pumaragü i yixixü, rü binügü rü chixügü, rü arina i mexēchixü, rü trigu i ngēma nangegüxü. Rü ngēxgumarüü ta ngēma nanagagü i wocagü, rü carnerügü, rü cowarügü, rü autügü i cowaru ítúchigüxü, rü duüxügü i puracürüügü. Rü ngēmaācū woo duüxēgü rü ngēma tüxü nagagü na tümamaã nataxegüxüçèx. <sup>14</sup> Rü ngēma taxetanüxü, rü ñānagürügü tá nüxü ya yima ñāne:

“Cuwa rü marü nataxuma i ngēma orix i curü duüxügüarü me ixixü. Rü marü nataxuma i guxüma i ngēma meruügü ga noxri cuxü yexmaxü, rü tagutāma wenaxärü cuxü nangēxma”, ñānagürügü tá. <sup>15</sup> Rü ngēma taxetanüxü i guxüma i ngēma orixgümaã rü ngēma meruügümaã taxegüxü rü guma ñānegu nügü muārü dīeruāxēēxüchigüxü, rü yaxüwa tátama nüxü narüdaunü ya yima ñāne, erü nüxü namuñē i ngēma poxcu i yima ñānexü üpetüxü. Rü tá porācū norü ngechaümaã naxauxe. <sup>16</sup> Rü ñānagürügü tá:

“Nangechaütümüü ya yima ñâne ya itaxégacüxüne. Erü noxri rü ñoma wüxi i nge i mexêchixü i naxchiru i dauxracharaxü rü dauxcharaxümaã äxchirucü i uirumaã rü nutagü ya mexêchicümaã ngèxãêxcürüü nixĩ. <sup>17</sup> Natürü ngürüãchi nagux i guxüma i ngêma ñâneärü meruügü”, ñanagürügü tá. Rü guxüne ya wapurugüarü äêxgacügü, rü guxüma i norü duüxügü ya yima wapuruwa puracüexü, rü guxüma i duüxügü ya yima wapurugu ïxü, rü guxüma i taxetanüxügü i wapurugu yarüxüüxü, rü yaxüwa tátama nayachaxgütanüãchi, rü ngema tá nüxü narüdaunü. <sup>18</sup> Rü ngêxguma nüxü nadaugügu i norü caxixü na yaxaxü ya yima ñâne, rü tagaãcü tá ñanagürügü:

“Nataxuma ya náí ya ñâne ya daa ñâne ya itaxégacüxünerüü ïxüüne”, ñanagürügü. <sup>19</sup> Rü norü ngechaümaã nügüétügu tá waixümü nagünagügü, rü tá poraãcü naxauxe, rü tagaãcü ñanagürügü tá:

“Nangechaütümüü ya yima ñâne ya itaxégacüxüne. Rü noxri rü norü yemaxügümaã nügü nimuärü díeruãxêëgü ga guxüne ga wapurugüarü yoragü. Natürü i ñuxma rü ngürüãchi wüxi i oragutama rü inayarüxo i guxüma i ngêma. <sup>20</sup> Natürü ñuxma na napoxcuxü ya yima ñâne, rü name nixĩ i petaãëgü i pema i daxüguxü i naãnewa ngêxmagüe, rü pema i Tupana pexü imugüe, rü pema i Tupanaärü orexü ixugüe, rü guxãma i pema i Tupanaärü duüxügü ixügüe. Erü ñuxma na napoxcuxü ya yima ñâne, rü ngêmaãcü Tupana pexü naxütanü naxcèx ga yema chixexü ga pemaã naxügüxü ga guma ñanecüãx”, ñanagürügü. <sup>21</sup> Rü ñuxüchi wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüãx rü nanangenagü ga wüxi ga nuta ga taxüchicü ga ñoma ñacüarü caruürüü ïxü. Rü yema orearü ngeruü rü taxtü ga taxügu nanaña ga guma nuta ga taxüchicü, rü ñanagürü:

“Ngêxgumarüü tá quixĩ na icuyarüxoxü, Pa ñâne ya Itaxégacüxüne ya Babiróniãx, rü tagutáma texé wena cuxü nadau. <sup>22</sup> Rü tagutáma wena curü ñtamügüwa texé nüxü taxĩnü i paxetarüügü i arpagü rü quenagü rü cornetagü. Rü ngêxgumarüü ta cuwa nataxütáma i puracütanüxügü i ñacüwa puracüexü, rü tagutáma texé nüxü taxĩnü na cuwa ñapuracüexü i chawüarü caruügü. <sup>23</sup> Rü marü tagutáma texé nüxü tadau i cuwa i omü. Rü marü tagutáma texé nüxü taxĩnü i ngügüchigaarü petagüarü cuxcuane. Rü ngêmaãcü tá cumaã nangupetü woo ga noxri rü yema taxetanüxü ga cuwa taxegüxü rü guxüma ga togü ga taxetanüxüärü yexera nixügü. Rü ngêmacèx tá poraãcü cupoxcu nagagu ga yema chixexü ga namaã cunawomüxêëxü ga guxüma ga togü ga nachüãñecüãx ga duüxügü”, ñanagürü. <sup>24</sup> Yerü guma ñanecüãx ga duüxügü nixĩ ga nadèixü rü inabaxêëgüxü ga nagü ga Tupanaärü orearü uruügü rü yema duüxügü ga Tupanaärü ixügüxü rü guxüma ga duüxügü ga ñoma ga naãnegu Tupanaarü oregagu nadèixü.

## 19

<sup>1</sup> Rü yemawena nüxü chaxĩnü ga muxüma ga duüxügüga ga daxüguxü ga naãnewa tagaãcü ñagüxü:

“¡Ngĩã Tupanaxü ticuèxüügü! Erü nüma nixĩ i tüxü namaxêëëxü. Rü nüma ya tórü Tupana nixĩ i guxüärü yexera namexêchixü rü naporaxüchixü. <sup>2</sup> Rü nüma rü aixcüma meãma nanangugü i guxüma i duüxügüarü maxü, rü aixcüma tá nanapoxcue i ngêma chixexü ügüxü. Rü ngêmacèx marü nanapoxcu ya yima ñâne ya itaxégacüxüne ya chixene ya norü chixexümaã nachixexêene i guxüma i ñoma i naãñecüãx i duüxügü. Rü ñuxma i nüma ya Tupana rü norü duüxügü ga guma ñanecüãx dèixüxü naxütanü”, ñanagürügü. <sup>3</sup> Rü ñuxüchi wenaxärü ñanagürügü:

“¡Ngĩã Tupanaxü ticuèxüügü! Erü ngema norü caxixü na yaxaxü ya yima ñâne, rü tagutáma ngêma nayarüxo”, ñanagürügü. <sup>4</sup> Rü yema 24 ga äêxgacügü rü yema ägümücü ga daxüçüãx ga maxêxü rü yexma nanangücuchitanü, rü Tupana ya norü tochicaxüwa rütocüxü nicuèxüügü. Rü ñanagürügü:

“Rü ngêmaãcü yĩ. ¡Rü ngĩã nüxü ticuèxüügü ya tórü Cori!” ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü ñuxüchi yema tochicaxüxütawa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü:

“Name nixĩ i tórü Tupanaxũ picuèxüügü i guxãma i pemax Pa Buxüğü rü Pa Yaxüğüx i norü duüxüğü na pixĩgüxü rü nüxü na pemuüëxü”, ñaxü.

*Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçèx yucüarü ngĩgüarü petachiga*

<sup>6</sup> Rü ñuxüchi nüxü chaxĩnü ga tacü ga ñoma muxüchixü ga duüxüğü idexagüxürüü ixĩxü ga ñoma taxü i dexá i chuxchuxürüü ixĩxü ga ñoma poraäcü yaduruanexürüü ixĩxü ga ñaxü:

“¡Ngĩxã Tupanaxũ ticuèxüügü! Erü nüma ya tórü Cori ya Tupana ya guxüärü yexera poracü, rü marü ningucuchi na guxümaã inacuáxü. <sup>7</sup> ¡Rü ngĩxã tataäëgü rü guxü i tórü taäëmaã nüxü ticuèxüügü! Erü marü nawa nangu na iyangĩxü ya yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçèx yucü. Rü ngëma norü duüxüğü i ñoma namëxürüü ixĩgüxü rü marü nügü ínimexëëgü. <sup>8</sup> Rü yima Tupana Nane rü ngëma nüxü yaxögüxüxü namu na mexëchixü rü cómuxü rü iyauracüüxü i naxchirumaã na yaxãxchiruxü. Rü ngëma naxchiru i mexëchixü rü ngëma nixĩ i ngëma duüxügüarü maxü i mexüchiga”, ñanagürügü. <sup>9</sup> Rü ñuxüchi ga Tupanaärü orearü ngerüü, rü ñanagürü choxü:

“Chanaxwëxe i cunaxümatü i ñaã ore i cumaã tá nüxü chixuxü: ‘Tataäëgü ya yixema tüxna naxuxe i norü ngĩgüarü petawa ya yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçèx yucü’”, ñanagürü. Rü ñuxüchi ñanagürü ta:

“Ngëma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü Tupanaärü orexüchitama nixĩ”, ñanagürü. <sup>10</sup> Rü choma rü yema orearü ngerüüpëxegu chacaxãpüxü na nüxü chicuèxüüxüçèx. Natürü ga nüma rü ñanagürü choxü:

“¡Tãxü i ngëma cuxüxü! Erü choma rü ta Tupanaärü duüxü chixü, ngëxgumarüü i cuma rü cueneëgü i Ngechuchuarü ore i aixcüma ixĩxü ixögüechaxürüü ta chixü. Rü name nixĩ i Tupanaxũ quicuèxüü”, ñanagürü. Erü ngëma ore i Ngechuchuchiga ixĩxü, rü yematama ore nixĩ ga Tupanaärü orearü uruüğü nüxü ixugüexü ga yexguma Tupanaãë i Üünexü nawa ideaxgu.

*Guma Tupana Nane ga cowaru ga cómuxüëtügu tonagüçüchiga*

<sup>11</sup> Rü ñuxüchi nüxü chadau ga daxüguxü ga naãne na yawãxnaxü. Rü yéma nangox ga wüxi ga cowaru ga cómuxü. Rü guma naëtüwa rütocü rü Ixaixcümacü rü Aixcüma Yanguxëëcü nixĩ i naega. Rü nüma rü aixcüma guxüma i duüxügüarü maxüxü nacuèx, rü aixcüma tá guxüma i ngëma chixexü ügüxümaã nügü nadai rü tá nanapoxcue. <sup>12</sup> Rü naxëtügü, rü ñoma üxüemarüü niyauracüü. Rü naëruwa rü namu ga norü ngëxcuëruügü. Rü nacatügu naxümatü ga wüxi ga naega ga nüxücatama nüxü nacuáxü. <sup>13</sup> Rü wüxi ga naxchiru ga ducharaxügu nicux. Rü naega rü Tupanaärü Ore nixĩ. <sup>14</sup> Rü nawe narüxü ga guxüma ga norü churaragü ga daxüçüãx. Rü nümagü rü naxchiru ga imexëchixü rü cómuxümaã nixãxchiru. Rü cowarugü ga ícómuxüëtügu naxĩ. <sup>15</sup> Rü naãxwa nayexma ga wüxi ga tara ga tëxechixü na yemamaã napíexëëãxüçèx i guxüma i ngëma duüxügü i tama nüxü yaxögüxü. Rü tá nüma nanaxwëxexüãcüma ngëma duüxügümaã inacuèx. Rü nüma rü tá poraäcü ngëma duüxügü i tama yaxögüxüxü napoxcu namaã i ngëma poxcu ya Tupana ya Guxüxü Rüporamaëcü norü numaã mexëëxü. Rü ñoma ubagü i norü maïxruüwa imëïxtüüxürüü tá nixĩ na napoxcueãxü. <sup>16</sup> Rü naxchirugu rü naperemagu naxümatü ga wüxi ga naega ga ñaxü:

“Guxüma i nachüüãnegüarü äëxgacügüarü Äëxgacü, rü guxüma i corigüarü Cori ixücü”, ñaxü. <sup>17-18</sup> Rü ñuxüchi nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngerüü ga daxüçüãx ga üëxcügu chixü. Rü nüma rü tagaäcü ñanagürü nüxü ga guxüma ga ngurucugü ga yexma ixexëütanüxü:

“¡Nuã pexĩ rü pengutaquëxegü naxcèx i ñna i taxü i Tupana pexcèx mexëëxü na penangöxüçèx i nachüüãnegüarü äëxgacügümachi, rü churaragüarü äëxgacügümachi, rü yatügü i poraxüchixümachü, rü cowarugümachi, rü ngëma cowaruëtügu ïxü i duüxügümachi, rü ngëma duüxügü i coriãxgüxümachü rü ngëma ngearü

coriãxgüxümachi rü ngëma buxügümachi rü ngëma yaxügümachi!” ñanagürü. <sup>19</sup> Rü ñuxüchi nüxü chadau ga yema nüxïraüxü ga ngoxo rü guxüma ga nachiuñanegüarü ãëxgacügü ga norü churaragümaã yéma ngutaquëxegüxü na nügü nadëixüçèx namaã ya yima cowaruétügu ìxücü rü norü churaragü. <sup>20</sup> Rü yema nüxïraüxü ga ngoxo rü niyaxu. Rü wüxigu namaã niyaxu ga yema to ga ngoxo ga orearü uruñneta ixixü ga yema nüxïraüxü ga ngoxopëxewa naxüxü ga cuëxruügü ga duüxügü tama nüxü cuáxü na naxügüãxü. Rü yema cuëxruügümaã nixï ga nawomüxëãxü ga yema duüxügü ga nüxü icuëxüügüxü ga naxchicünëxã ga yema nüxïraüxü ga ngoxo rü nügü ixägüxü na yema ngoxoégamaã na yaxüégagüxü. Rü yema nüxïraüxü ga ngoxo rü yema to ga ngoxo ga orearü uruñneta ixixü, rü wüxigu maxëxüma nawa nawou ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. <sup>21</sup> Rü yema tara ga tëxechixü ga guma cowaruétüwa rütocüëxwa yexmaxümaã nanadai ga yema ngoxogüarü ngüxëëruügü ga ãëxgacügü rü norü churaragü. Rü guxüma ga ngurucugü, rü yemamachimaã nangãxcharaügü.

## 20

### *Chataná rü 1,000 ga taunecü ninëix*

<sup>1</sup> Rü yemawena nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxügüxü ga naãnewa íruxixü. Rü naxmëxwa nayexma ga yema ãxmaxü i taxuguma iyacuáxüarü chawi rü ñuxüchi wüxi ga cadena. <sup>2</sup> Rü yema Tupanaärü orearü ngeruü rü yema coyaxü niyaxu. Rü yematama coya nixï ga yema nuxcümaüxü ga äxtape ga ngoxo ga Chataná ixixü. Rü yema orearü ngeruü rü 1,000 ga taunecügüçèx nayanëix. <sup>3</sup> Rü yema orearü ngeruü rü yema ãxmaxü i taxuguma iyacuáxügu nayatëxcuchi. Rü ñuxüchi yexma meãma nanawãxtaü na nüma ga Chataná rü marü taguma wenaxärü duüxügüxü nawomüxëëxüçèx ñuxmatáta 1,000 ya taunecü ngëxma yangeã. Rü ngëxguma marü yanguxëãgu ya yima 1,000 ya taunecü, rü tá paxaxãchi nayangëx. <sup>4</sup> Rü ñuxüchi nüxü chadau ga ñuxre ga tochicaxügü. Rü yema tochicaxüwa tarütogü ga guxema Tupanaxütawa nayauxgüxe ga pora na duüxügüxü ticagüxüçèx. Rü yexgumarüü ta nüxü chadau ga naãëgü ga yema duüxügü ga Ngechuchuarü orexü na yaxugüxüçèx nadaünaägüxü. Rü yema nixï ga duüxügü ga meãma nüxü ixugüxü ga Tupanaärü ore rü tama yema ngoxoxü icuëxüügüxü rü bai ga yema ngoxochicünëxãxü icuëxüügüxü, rü tama nügü ixägüxü na nacatüwa rü ëxna naxmëxwa yema ngoxoégamaã yaxëgaxü. Rü nüxü chadau ga wena na namaxëxü, rü 1,000 ga taunecü Cristumaã wüxigu ãëxgacü nixïgü. <sup>5</sup> Rü yemagü nixï ga nüxïrama írüdagüxü. Natürü ga yema togü ga yuexü rü täütáma namaxë ñuxmatáta yima 1,000 ya taunecüguwena. <sup>6</sup> Rü tataãëgü ya yixema tüxira írüdagüxe erü Tupanaärü duüxügü tixïgü. Rü ngëma Tupanaärü poxcu rü marü täütáma tümacèx nixï. Rü tá Tupanaärü rü Cristuarü ngüxëëruügü tixïgü. Rü 1,000 ya taunecü tá Cristumaã ãëxgacügü tixïgü.

### *ngoxo i Chataná rü marü nagu nayarüchixe*

<sup>7</sup> Rü ngëxguma marü nangupetügu ya yima 1,000 ya taunecü, rü Chataná rü tá ningëx i ngëma ínapoxcuxüwa. <sup>8</sup> Rü nüma i Chataná rü tá ínaxüxü na yawomüxëëãxüçèx i guxüma i ñoma i naãnecüãx i duüxügü rü Goga rü Magoga na ngëmagüxü nangutaquëxexëëxüçèx na Tupanaärü duüxügümaã nügü nadëixüçèx. Rü ngëma Chatanáärü churaragü, rü ñoma taxtü i taxüärü naxnecüchicutëxerüü tá namuxüchi. <sup>9</sup> Rü ngëmaãcü i Chatanáärü churaragü rü tá ñoma i naãneärü tagu ninguuchi. Rü tá Tupanaärü duüxügüxü rü yima ñane ya Tupana nüxü ngechaxüne ya Yerucharéüxü ínachoeguãchi. Natürü Tupana rü daxüwa tá nanayixëë ya üxü, rü yimamaã tá nixae i guxüma i ngëma namaã rüxuwantügüxü. <sup>10</sup> Rü ngëma ngoxo i ngëma duüxügüxü womüxëëxü, rü nawa tá natáe ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. Rü yima nixï ya naxtaa

ga marü nawa nawoŭne ga yema nüxïraüxü ga ngoxo rü yema to ga ngoxo ga orearü uruŭneta ixïxü. Rü yima naxtaawa tá nixï i guxügutáma ngunecü rü chütacü ngüxü yangegüxü.

*Ngēma taxü i tochicaxü i cómuxüwa rütocüpēxewa nangugü i duixügü*

<sup>11</sup> Rü ñuxüchi nüxü chadau ga wüxi ga taxü ga tochicaxü ga cómuxü, rü nüxü chadau ga guma nawa rütocü. Rü gumachaxwa nibuxmü ga ñoma ga naâne rü guxüma ga daxüwa nüxü idauxü, rü inayarütauxe. <sup>12</sup> Rü nüxü chadau ga yema yuexü ga yaexü rü buexü ga Tupanapēxegu chigüxü. Rü ningena ga poperagü. Rü yexgumarüü ta ningena ga yema Tupanaärü popera i nagu yawügüxü i ngēma duixügü i nüxü nangēxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü yema yuexü rü yexgumarüü ga ñuxäcü na namaxēxü ga wüxichigü rü yexgumarüü ga ñuxäcü na yema poperawa inaxümatüxürüüäcüma Tupana namaã nüxü nixu na ngextá tá naxïxü. <sup>13</sup> Rü yema yuexü ga taxtü ga taxüwa yexmagüxü rü wenaxärü inarüdagü. Rü yema yuexü ga tauquewa yexmagüxü rü wenaxärü inarüdagü. Rü yemaäcü inarüdagü ga guxüma ga duixügü ga yuexü. Rü guxüma ga yema yuexü rü Tupana nüxna nicachigü rü yexgumarüü ga ñuxäcü na namaxēxü ga wüxichigü rü namaã nüxü nixu na ngextá tá naxïxü. <sup>14</sup> Rü yemawena rü guma naxtaa ga üxümaã iyaurachiünewa nawoŭ ga yu guxüma ga norü poramaã. Rü guma naxtaa ga üxümaã iyaurachiüne, rü ngēma nixï i poxcu i taguma iyacuáxü i tümacèx ixïxü ya yixema tama Tupanaärü duixügü ixigüxe. <sup>15</sup> Rü guma naxtaa ga üxümaã iyaurachiünewa tawoŭ ga guxema ingeégaxe nawa i ngēma Tupanaärü popera i nagu tiwügüxü ya yixema tüxü nangēxmaxē i maxü i taguma gúxü.

## 21

*Ngexwacaxüxü i ñoma i naâne rü guxüma i daxüwa ngēxmaxü*

<sup>1</sup> Rü yemawena nüxü chadau na nayexwacaxüxü ga ñoma ga naâne rü guxüma ga tacü ga daxüwa yexmagüxü. Yerü yema nüxïra yexmagüxü rü marü nangupetü, rü yema taxü ga taxtü rü marü nataxuma. <sup>2</sup> Rü nüxü chadau ga guma ñane ga mexüne ga Yerucharéü ga yexwacaxüne ga daxügüxü ga nañnewa Tupanaxütawa íruxixüne ga guxüwama mexēchine ñoma wüxi i pacü i ngēxguma iyangixgu rü ngítecèx ngigü mexēxcürüü ixixüne. <sup>3</sup> Rü nüxü chaxïnü ga wüxi ga naga ga yema tochicaxüwa inaxüxü ga tagaäcü ñaxü:

“Tupana rü duixügütanüwa nangexma i ñuxmax. Rü natanüwa tá namaxēcha. Rü nümagü rü norü duixügü tá nixigü. Rü nüma ya Tupana rü natanüwa tá nangēxmaēcha, na guxüguma norü Tupana yiixücèx. <sup>4</sup> Rü nüma tá ínanapi i naxgüüētü i guxüma i ngēma duixügü. Rü marü täütáma texé tayu, rü texé tümäärü ngechaümaã taxaxu, rü texé ngüxü tingegü. Erü guxüma i ngēma ngüxü rü marü inayarüxo”, ñanagürü. <sup>5</sup> Rü guma yema tochicaxüwa rütocü rü ñanagürü:

“Dücèx, choma rü chanangexwacaxüxē i guxüma i tacü i ngēxmaxü”, ñanagürü. Rü ñuxüchi ñanagürü ta:

“¡Naxümatü i ñaã ore! Erü ñaã ore rü aixcüma nixï, rü ñaã nixï i ore i mexü na yaxōxü”, ñanagürü. <sup>6</sup> Rü yemawena rü ñanagürü choxü:

“Ñuxma rü marü ningu i guxüma. Rü chowa nixï ga inaxügüxü ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü yexera ngēxmaēchaxü. Rü yixema itawaxe, rü choma rü tá nangetanüäcüma tüxü chaxaxēmare nawa i ngēma dexá i maxēeruü. <sup>7</sup> Rü yixema nüxü rüporamaégüxe i chixexü, rü tá tanayauxgü i guxüma i ngēma mexügü i nüxü chixuxü. Rü choma rü tá tümäärü Tupana chixï, rü tüma i chauxacügü. <sup>8</sup> Natürü ngēma muñexü i nüxü rüxoexü na chowe naxïxü, rü nawa tá nawoŭ ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. Rü ngēxgumarüü ta i ngēma tama yaxōgüxü, rü ngēma chixexü ügüxü, rü ngēma máetagüxü, rü ngēma naï i ngemaã ipexü,



rü ngēma iyuüxü rü ngõxwèxegüxü, rü ngēma tupananetachicünèxãxü icuèxüügüxü, rü ngēma idoratèèxgüxü, rü nawa tá nawoü ya yima naxtaa ya üxümaã iyaurachiüne ya azufremaã ixaxüne. Rü ngēma nixi i poxcu i taguma iyacuáxü i nüxü ínanguxëëxü i ngēma tama yaxõgüãcúma yuexü”, ñanagürü.

### *Yexwacaxüne ga Yerucharéüchiga*

<sup>9</sup> Rü yema 7 ga orearü ngeruügü ga nüxü yexmagüxü ga 7 ga copagü ga yema 7 ga poxcuruümaã ixãcuxü, rü yematanüwa rü wüxi ga orearü ngeruü rü chauxcèx nixü, rü ñanagürü choxü:

“¡Nuã naxü! Rü tá cuxü nüxü chadauxëë i ngēma yaxõgüxü i ñoma namèxrüü tá ixigüxü ya yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanücèx yucü”, ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexguma yemaãcü Tupanaãë i Üünexü choxü ngoxetüxëëgu, rü yema orearü ngeruü rü wüxi ga mèxpüne ga taxünewa choxü naga. Rü choxü nüxü nadauxëë ga guma ñãne ya üünene ga Yerucharéü ga daxügxü ga naãnewa Tupanaxütawa íruxixüne. <sup>11</sup> Rü guma ñãne rü Tupanaãrü yauracüüxümaã nangóone. Rü yema norü yauracüüxü ga guma ñãne rü ñoma wüxi ya nuta ya mexëchicürüü nixi. Rü ñoma nuta ya yasperüü nixi na yachipetüxü. <sup>12</sup> Rü guma ñãne rü guxüwama ínapoxegu. Rü nataxüchi rü namáchanexüchi ga yema norü poxeguxü. Rü yema norü poxeguxü rü nüxü nayexma ga 12 ga norü ñãx. Rü wüxichigü ga yema ñãxwa nayexma ga wüxi ga Tupanaãrü orearü ngeruü. Rü wüxichigü ga yema ñãxwa nangoxéga ga wüxichigü ga yema 12 ga Acobu nane ga Yudíugü nawa ne íxü. <sup>13</sup> Rü tomaëxpüx ga norü ñãx rü napéxewaama nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü norü toxwecüwawa nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü norü tügüncüwawa nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü naweama nayexma. <sup>14</sup> Rü guma ñãneãrü poxeguxü, rü 12 ga nuta ga taxüchicüétüwa inaxügü. Rü wüxichigü ga guma nutagüwa nangoxéga ga wüxichigü ga norü ngüexügü ga guma Tupana Nane ga pecaduarü ütanücèx yucü. <sup>15</sup> Rü yema orearü ngeruü ga chomaã idexaxü, rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü ngugüxü ga uirumenèxãnaxcèx na yemamaã nangugüãxücèx ga guma ñãne, rü norü ñãxgü, rü norü poxeguxügü. <sup>16</sup> Rü guma ñãne rü nawüxigumare ga guxücüwawa. Rü norü mèx rü nawüxigumare namaã ga norü tatachinü. Rü yema orearü ngeruü rü yema uirumenèxãmaã nanangugü ga guma ñãne. Rü 2,200 kilómetru nixi ga norü mèx. Rü yexgumarüü ta 2,200 kilómetru nixi ga norü tatachinü. Rü 2,200 kilómetru ta nixi ga norü máchane. <sup>17</sup> Rü yemawena rü inanangu ga yema norü poxeguxü ga guma ñãne. Rü 65 metru nixi ga norü máchane. Rü yemaãcü duüxügüarü ngugüxümaã nanangugü. <sup>18</sup> Rü yema norü poxeguxü ga guma ñãne, rü nuta ga mexëchicü ga yaspénaxcèx nixi. Rü nümatama ga guma ñãne rü uirunaxcèx nixi. Rü ñoma woruarüü niyauracüü. <sup>19</sup> Rü guma nutagü ga itacü ga norü poxeguxüpara ixigücü, rü nagüxüraücü ga nuta ga imexëchicümaã nangèxãë. Rü guma nüxüraücü ga napara rü nuta ga yaspemaã nangèxãë. Rü guma norü taxre ga napara rü nuta ga safirumaã nangèxãë. Rü guma norü tomaëxpüx ga napara rü nuta ga ágatamaã nangèxãë. Rü guma norü ágümücü ga napara rü nuta ga esmerádamaã nangèxãë. <sup>20</sup> Rü guma norü wüximëëxpüx ga napara rü nuta ga onichemaã nangèxãë. Rü guma norü 6 ga napara rü nuta ga cornalínamaã nangèxãë. Rü guma norü 7 ga napara rü nuta ga crisólitumaã nangèxãë. Rü guma norü 8 ga napara rü nuta ga berilumaã nangèxãë. Rü guma norü 9 ga napara rü nuta ga topásiumaã nangèxãë. Rü guma norü 10 ga napara rü nuta ga crisoprásamaã nangèxãë. Rü guma norü 11 ga napara rü nuta ga yachítumaã nangèxãë. Rü guma norü 12 ga napara rü nuta ga amatístamaã nangèxãë. <sup>21</sup> Rü yema 12 ga norü ñãx ga guma ñãneãrü poxeguxü rü perlanaxcèx nixi. Rü wüxichigü ga yema ñãx rü wüxitama ga perla nixi. Rü yema norü ítamü ga guma ñãneãrü ngãxüwa dapetüxü, rü uiruxicanaxcèx nixi. Rü ñoma woruarüü niyauracüü. <sup>22</sup> Rü guma ñãnewa rü taxúnema ga ngutaquëxepataxü ga ngextá Tupanaxü nawa yacuèxüügünexü chadau, yerü nümatama ga Tupana ya poracü rü Nane

ga pecaduarü ütanüçèx yucü rü yéma nayexma na duüxügü nüxü icuèxüügüxüçèx. <sup>23</sup> Rü yima ñâne rü taxucèxma üèxcü rü tauemacü nüxü nabaxi, erü Tupanaärü ngóonexütama nixí i nangóonexëëxü. Rü yima Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçèx yucü nixí ya norü omü ixícü. <sup>24</sup> Rü ngëma Tupanaärü ngóonexü i yima ñanexü ngóonexëëxü tá nixí i nangóonexëëxü naxcèx i guxüma i ñoma i nañecüãx i duüxügü. Rü ngëma tá nangugü i guxüma i nachiüñanegüarü ãëxgacügü i yaxögüxü rü tá Tupanana nayana i norü mexügü. <sup>25</sup> Rü norü ñãxgü rü tagutáma narüwãxtagü erü ngëma rü guxüguma nangunexecha rü taguma nachüta. <sup>26</sup> Rü ngëma tá nanana i guxüma i ñoma i nañeärü mexügü. <sup>27</sup> Natürü tagutáma ngëxma naxücu i tacü i Tupanapëxewa chixexü, rü bai ya texé ya chixexü úxe rü éxna idoratéxáxe. Rü yíxema Tupana Nane ga pecaduarü ütanüçèx yucüarü poperawa ngoxégagüxexicatátama tixígü ya ngëxma chocuxe.

## 22

<sup>1</sup> Rü ñuxüchi ga yema orearü ngeruü rü choxü nüxü nadauxëë ga wüxi ga natü ga metacüchiüxü rü ichipetüchiüxü ga dexá ga maxëëruü. Rü yema tochicaxü ga nawa natogüxü ga Tupana rü Nane ga pecaduarü ütanüçèx yucü, rü nawa nixí ga ne nadaxü ga yema natü. <sup>2</sup> Rü guma ñañeärü ngãxüwa dapetüxü ga ítamüarü ngãxügu nida ga yema natü. Rü norü guxücutüwa narüxügü ga naígü ga maxëëruü. Rü yema naígü rü wüxicanatama naxo ga wüxichigü ga tauemacügu rü yemaäcü 12 éxpüxcüna naxo ga wüxi ga taunecügu. Rü naätügü ga yema naígü, rü guxü i nachiüñanecüãx i duüxügü i yaxögüxüärü taãëxëëruü nixí. <sup>3</sup> Rü ngëma rü nataxütáma i tacü i Tupana chixexü namaã naxuxuchixü. Rü yima ñañewa tá nangëxma i norü tochicaxü ya Tupana rü Nane ga pecaduarü ütanüçèx yucü. Rü norü duüxügü rü tá nüxü nicuèxüügü. <sup>4</sup> Rü ngëma norü duüxügü rü tá nachiwexüchixü nadaugü, rü tá naegamaã nixäegacatü. <sup>5</sup> Rü ngëma rü tagutáma nachüta. Rü ngëma norü duüxügü, rü taxucèxtáma nanaxwèxe i daparina rü éxna üèxcü na nangóonexüçèx. Erü nümatama ya tórü Cori ya Tupana rü tá nüxü nabaxi. Rü nümagü i ngëma duüxügü rü guxügutáma wüxigu Tupanamaã ãëxgacügü nixígüecha.

### *Marü ningaica na wena núma naxüxü ya Ngechuchu ya Cristu*

<sup>6</sup> Rü ñuxüchi ga yema Tupanaärü orearü ngeruü rü ñanagürü choxü:

“Ñañ ore rü aixcüma ixíxü nixí, rü ñañ nixí i ore i mexü na yaxöxü. Rü nüma ya tórü Cori ya Tupana ga nuxcüma norü orearü uruügümaã nüxü ixucü ga tacü tá na ngupetüxü, rü nümatama nixí i ñuxma inamuãxü i norü orearü ngeruü i daxüçüãx na norü duüxügüxü nüxü nadauxëëxüçèx na tacü tá paxa nangupetüxü”, ñanagürü. <sup>7</sup> Rü nüma ya tórü Cori ya Ngechuchu rü ñanagürü:

“Paxa tá íchangu. Rü tataãë ya yíxema naga ñnuxë i ngëma Tupanaärü ore i ñañ poperagu ümatüxü”, ñanagürü. <sup>8</sup> Rü chomatama i Cuáü rü nüxü chaxínü rü nüxü chadau i guxüma i ngëma nüxü chixuxü. Rü yemaxü chaxínüguwena rü nüxü chadëuxguwena, rü yema orearü ngeruü ga yemaxü choxü dauxëëxüpëxegu chacaxápüxü na nüxü chicuèxüüxüçèx. <sup>9</sup> Natürü ga nüma rü ñanagürü choxü:

“¡Tãxü i ngëma cuxüxü! Erü choma rü ta Tupanaärü duüxü chixí, ngëxgumarüü i cuma rü cueneëgü i Tupanaärü orexü ixugüxü rü ngëma duüxügü i naga ñnüëxü i ngëma ore i ñañ poperagu ümatüxü. Rü name nixí i Tupanaxü quicuèxü”, ñanagürü. <sup>10</sup> Rü ñanagürü ta choxü:

“Tama name na icuyacüxü i ngëma Tupanaärü ore i ñañ poperagu ümatüxü, erü marü ningaica na yanguxü i ngëma ore. <sup>11</sup> Natürü ngëma chixexü ügüxü, rü chixexü tá naxügüecha. Rü ngëma Tupanapëxewa chixri maxëxü, rü chixri tá namaxëëcha. Natürü yíxema mexü ügüxe, rü name nixí na mexü taxügüechaxü. Rü yíxema Tupanapëxewa ixüünexë, rü name nixí na Tupanapëxewa tixüüneëchaxü”, ñanagürü. <sup>12</sup> Rü ñanagürü ga Ngechuchu:

“Dücèx, paxa tá íchangu namaã i ngẽma ãmare i wüxichigüna tá chaxãxü ngëxgumarüü na ñuxãcü tanaxüxü i tümax. <sup>13</sup> Choma nixĩ i norü ügü i guxüma, rü chowa nixĩ i yacuáxü erü nataxuma i tacü i choweama üxü. <sup>14</sup> Rü tataãëgü ya guxãma ya yíxema yima pecaduarü ütanücèx yucügüwa tügü iyauxgüchiruxe na Tupanapëxewa timexücèx na yima ãaneãrü ãaxwa tichocuxücèx rü nüxü tangõxnetagüxücèx i ngẽma norü o i ngẽma naĩ i maxëëruü. <sup>15</sup> Natürü tãütáma yima ãanewa nichocu i ngẽma tama yaxõgüxü, rü ngẽma iyuüxü rü ngõxwèxegüxü, rü ngẽma naĩ i ngemaã ipegüxü, rü ngẽma máëtagüxü, rü ngẽma tupananetachicünèxãxü icuèxüügüxü. Rü ngëxgumarüü ta i ngẽma idorateëxgüxü i norü me ixixü na togüxü nawomüxëëgüxü, rü tãütáma nawa nichocu ya yima ãane. <sup>16</sup> Rü choma i Ngechuchu, rü guxãma i pema i yaxõgüxütanüwa chanamu i chorü orearü ngeruü na pemaã nüxü yaxuxücèx i guxüma i ngẽma chorü ore. Rü choma nixĩ i Dabítaa chíxü. Rü choma nixĩ ya yima woramacuri ya pèxmama poraãcü nangónexëëcürüü chíxü”, ñanagürü. <sup>17</sup> Rü Tupanaãë i Üünexü rü guxüma i yaxõgüxü, rü Ngechuchuxü ñanagürügü:

“¡Nuã naxü!” ñanagürügü. Rü yíxema nüxü ñnuxë i ñaã ore, rü:

“¡Nuã naxü!” ñatagügü. Rü yíxema itawáxe rü tüxü nachixégaxe, rü name nixĩ i nuã taxü rü tüxü nangetanüácüma nawa taxaxe i ngẽma dexá i maxëëruü. <sup>18</sup> Rü guxãma ya yíxema irüxñüëxë i ñaã Tupanaãrü ore i ñaã poperagu ümatüxü, rü tümamaã nüxü chixu rü ngëxguma chi texé íyatóxëëgu i ngẽma Tupanaãrü ore i ñaã poperagu ümatüxü, rü Tupana rü tá tümacèx nanayexeraxëë i ngẽma poxcuruügü i ñaã poperawa nachiga naxümatüxü. <sup>19</sup> Rü ngëxguma chi texé nüxü üpetügu i wüxitama i ñaã Tupanaãrü ore i ñaã poperagu ümatüxü, rü Tupana rü tãütáma tüxü nüxü nangõxnetaxëë i ngẽma norü o i ngẽma naĩ i maxëëruü i ñaã poperawa nachiga naxümatüxü. Rü ngëxgumarüü tá ta tãütáma tüxü nimucuchi nawa ya yima ãane ya üünene i ñaã poperawa nachiga naxümatüne. <sup>20</sup> Rü yima nüxü ixucü i ñaã ore, rü ñanagürü:

“Ngẽmaãcü, paxa tá íchangu”, ñanagürü. Rü ngẽmaãcü yiĩ. Rü choma i Cuáü rü ñacharügü:

“¡Nuã naxü Pa Cori ya Ngechuchu!” ñacharügü. <sup>21</sup> Rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcü pexü narüngüxëë i guxãma i pemax. Rü ngẽmaãcü yiĩ.